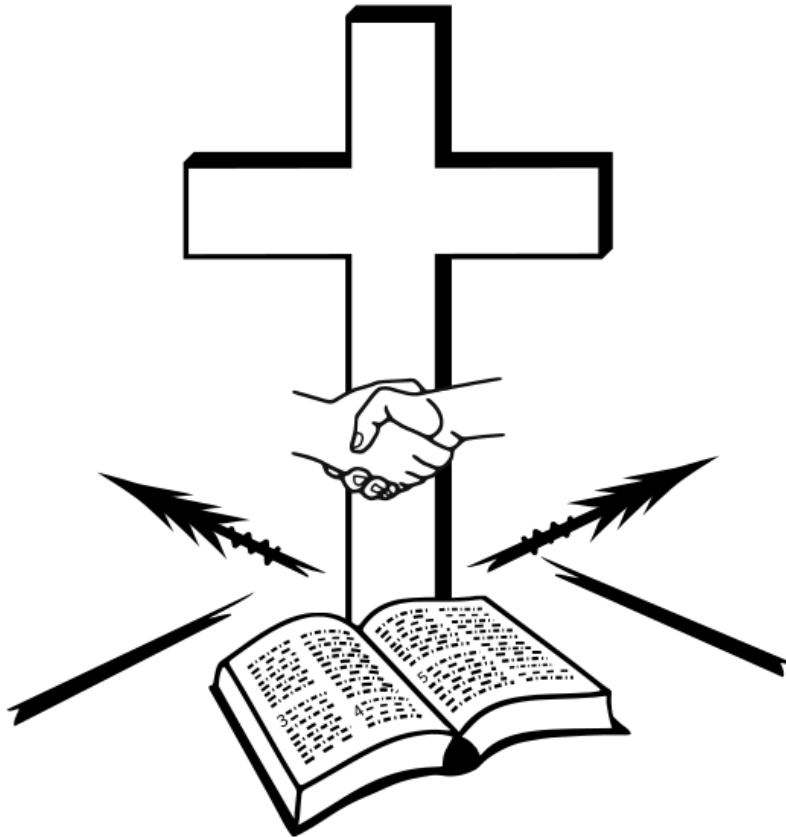

**Mbumbukiam-qa Manqat
Mbomambaqape**

**Mbumbukiam-qa Manqat Mbomambaqape
Ruth, Jonah, and the New Testament in the Kuni dialect of the Kuni-Boazi language of Papua
New Guinea**

Rut, Jona, na Nupela Testamen long tokples Kuni-Boazi long Niugini

copyright © 2015 Wycliffe Switzerland

Language: Kuni-Boazi

Dialect: Kuni

Translation by: Wycliffe Switzerland

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents.

For other uses, please contact the respective copyright owners.

2025-04-04

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 4 Apr 2025
f10a11c4-6a0c-5775-9168-c6e73df1a68f

Contents

INT	1
Lut	2
Ziona	9
Metiu	12
Mak	82
Luk	124
Zion	196
Keliso-gi u-anim	246
Lom	311
1 Kolin	343
2 Kolin	372
Galesia	391
Efesus	402
Filipai	413
Kolosi	420
1 Tesalonika	427
2 Tesalonika	433
1 Timoti	437
2 Timoti	446
Taitus	452
Filemon	456
Iblu	458
Zems	482
1 Pita	490
2 Pita	498
1 Zion	503
2 Zion	511
3 Zion	512
Zud	514
Manqat Qandoveveam	517
Ovøyam manqat	551
Baebol manqat vinivinimba	588

Megeat manqat-qase, nqanek Niu Testamen-qa yaq-te

Nqanek Niu Testamen, Kuni manqat-te, Mbumbukiam-qa Manqát. Ni khanakhanakh kandambá, Mbumbukiam ginitøke, nqanek mbuk ndakin qeikhouim. Iz eqawat matev ate ndægo, taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa begó.

Ibugukhokhof Keliso-gi u-anim neka ezoqa nøme, Niu Testamen, Glik manqat-té ginø-peaomé. Geté vaev-te, ezoqa āv giniqeivím nqægo: Ezoqa kopoáv, ndigu Glik manqat zøtezteáv. Yaq ndigu nqanek mbuk, manqat vinivinimba-té ginø-qambugimém. Ibugukhokhof, manqat kopokopo-te mbá, giqambugimem. Até Inglis manqat-té-a, nupøkhán mbá, Baebol mbaín. Vaev-te mbá ginø-qambugimém, manqat vinivinimba nøme namba. Geté ndakin Baebol manqat, manqat kopoav-qape-té, giqambugimem. Manqat nøme mbaín, ezoqa manqat kopoav-qape-te giqambugimem, av Baebol manqat ndægo. Zapa ndøgo, nqanek Mbumbukiam-qa Manqát. Yaq ndøgo gigiap-qapé. Ezoqa mokho, ùni bembøe-ndapém. Soqaín ndøgo, manqat vini-te tigeve:mat o ti-ewagat, yaq mokho vini tindapat.

Manqat ndøgo, Mozes ibugukhokhof Izlael ezoqam gezø-ein, ate ni-té-a, gigiap-qapé. Ta manqat ndøgo, āv qanengáz nqægo: “Gèndoyogé, Izlael ezoqam!” Geté ta manqat-te ndøgo, Kuni iz tizi-sokhofem, yaq ta manqat-qa wag, av nqægo:

Gèndoyogé, zo Kuni ezoqam! Evezøza, nigi Mbumbukiam, Evezøza sa ndégo. Mbumbukiam nøme mbaín.

Kuku yà betaqagó, Evezøza-te, ndego qoge Mbumbukiam, uni qoqa mbøni-te neka uni qoge nqova-te neka uni qoqa bazaføgakh-te.

Nqanek guguna manqat, no nqægo nqazø-etoumit, zo oskia mbomataváp. Zogi nakheis zøté-zømesimát. Khoev-te tozo-qonumat o nakhoa-te tozo-okhoat o venanqei nonqo-te tozo-sømbimat o tozosuzat, manqa oskia zølvuát.

Deut 6:4-7

Niqa viam manqat, Mbumbukiam-te, nqánek: Ndego zo Kuni ezoqam, bèzøtøkeé, yaq zo teqa Manqat neka tege Nqova Mbomambaqape mokho-te, Klisten matev-te vøefisam, neka ezoqa kopoav-qape bēqeivi, av nqægo, teqa manqat unimanqatín neka mokho kandambā nqambogo.

Mbumbukiam ndøgoát, zo namba, ate ndøzøte:go.

Lut-qa emanqat

Elimelek Moab manqei-te geyag

¹ Qàgoám. Ta khøuwa-te ndøgo, manqa ovøyam megetapak Izlael manqei gimbo-kewagam, vikia sekeqape ndømát. Yaq Betliem vemiav-te ndøgo, Zuda manqei-te, ezoqa kopo møndøyagám. Yaq ngenek ezoqam Moab manqei-té genøyág, zas neka nakhei angana menas namba. Zapa ndøgo, Zuda manqei-te ndøgo, lou mbaín. Vikia sekeqape ndømát.

² Ngenek ezoqam, teqa iz Elimelék. Neka zas-qa iz Naomí. Neka nakhei angana-qa iziz nqáneq, Malon neka Kilion. Elimelek, ndego Eflat khagua bawan-ák. Betliem vemiav-té geyagám, ndøgo Zuda manqei-te. Yaq geyag, ndøgo temøqóm, Moab manqei-te.

³ Yaq Moab manqei-te giyagam, Elimelek gènaním. Yaq Naomi neka nakhei angana menas sègezuváz.

⁴ Nginik nakhei angana menas Moab sakheis ndøzøkím. Sakhei gizøkím, tiqa iziz nqazøgo, Opa neka Lut.

⁵ Naomi nakheis namba, Moab manqei-te guyagam, viav ande āv tén ndægó. Yaq vaev até ndigú-a, nakhei menas, Malon neka Kilion, vøpakhaez. Yaq Naomi yakhapús segeyagám. Zivis mbaín-a, nakheis mbain.

Naomi Lut namba ekeza manqei-te guiqavan

⁶ Yaq Naomi Moab manqei-te guqotam, manqat āv guni-ewág nqægo, *Yawe ekeza ezoqam nqawa møndøzø-tøké, lou-qa yaq-te. Yaq ndugu matavap āv gunivé nqægo. Ekeza manqei-té gunøqaván. Yaq ziupim-pakha-za namba gigiap vøkhakheinam,

⁷ manqei ndøgo sasa ndø-ivøvem, ma gi:yagam. Yaq ndigu tinø-qavanát ndøgo, Zuda manqei-te, ziupim-pakha-za namba.

⁸ Geté ate av-té gi:-apat, yaq Naomi nginik ziupim-pakha-za guzø-ein,

“Zøkeza zøvøndipakha-té qazonø-qavøním. Zo matev mbomømbomá qazogoam no-te neka zogi zøivis-pakha-te, ndigu gipakhaez.

⁹ Yaq Yawe matev mbomambaqape ndømatanám zo-te, neka yage eqeieqei vøzø-etoām, angana ndakinak namba.”

Yaq Naomi ziupim-pakha-za menas sègegavém, sasa ndø-eivam. Eiv gèzømbø-eqavát.

¹⁰ Yaq ziupim-pakha-za gindu-einim,

“Tiá. Ní qo namba, qogí ezoqam-té qazinø-niáv.”

¹¹ Geté Naomi guzø-ein,

“Nogí sæ-pakha-za. Zøvøndipakha-té qazonø-qavøním. Gekha zapá, no namba tiziniav? Ge zø ndozo-matavap? No nakhei angana nøme ndønøfakhaz, zo vøezøkím? Mbaín.

¹² Yaq nakémbá. Zo vøqavøním, zøkeza zøvøndipakha-te. No khàpe-nøte-ngæpuka-én, anganeam nøme vøténdáf. Até ndøgó-a, no nqægo lova anganeam ndakinak tændaf, yaq nakheis tinøfakhaz,

¹³ yaq ge zø, viav kopoav ndozotó-kewagat atema nginik nakheis vumúfis? Ge zø, ngængæm até ndozóyagat, atema nogi nakheis zo vøzøkím? Nogí sæ-pakha-za. Av taoká. Noqa yage møndøsoqá. Yawe gènøngiú. Geté zo kopømbaqapé, yage ndakinak nqawa tozomø-ndapem. Yaq nakémbá, zøkeza ezoqam-te vøqavøním.”

¹⁴ Naomi nqanek manqat gu-ein, yaq ndigu nangó ginø-eivám. Yaq Opa até gundigu, zakhapuka-pakha sège-møvøiú, ouo manqat vømbø-ein, sasa ndøwav. Geté Lut sègeqóm, Naomi namba.

¹⁵ Yaq Naomi gundu-ein,

“Nqáe! Qoge qakhapikia-pakha-gu zas, ekeza ezoqam-té neka mbumbuk-té gunøqaván. Até qó-a, qakeza ezoqam-te vøqaváq.”

¹⁶ Geté Lut gundu-ein,

“No qavønim-qa yaq-te nøpøuwét. No qó namba nøténáv. Qo ande āv khoqotéqāv, no ndógo tøtónáv. Qo ande āv khoqoté-yagāt, no ndógo tæyagát. Qogi ezoqam, ndigu nogí ezoqam ndógoát. Neka qoge Mbumbukiam, ndego nogé Mbumbukiam ndógoát.

¹⁷ Qo ande āv khoqomé-naqaním, até nó-a, no ndógo tæmønaním. Neka no ndógo tæ-otambát. Ni løvøte mbá mé:qatanó. No manqat av nqate-manqate, matanapøteav tøgoat, yaq Yawe kopømbaqapé. Bèngiænó.”

¹⁸ Yaq Naomi guqeiv av nqægo, Lut matavap møndøgō, tu namba tu-iwav, yaq ndugu manqat nøme einiáv.

¹⁹ Yaq nginik sakhei menas sègezáv, atema Betliem vemiaiv-te vømøfakhaz.

Yaq Betliem vemiaiv-te gimøfakhaz, ezoqa ate gi:goam nqova zøndáf. Ti-mbá tiwabám. Yaq sakheis vemiaiv-te gigoam ndøgo, āv gini-akhaém nqægo,

“Gê, ngunuk unimanqatín, Naomi?”

²⁰ Geté Naomi guzø-qavøiu,

“No Naomi nø-akhàyám. Taqa manqa mokho, ‘Yage qanimāv’. Geté Mala zonø-akhaemat. Taqa manqa mokho, ‘Yage soqain’. Zapa ndógo, ndego Mbumbukiam Bazaføgakh-Qape noqa yage gènøngiú.

²¹ No bugukhokhof nqanek manqei ande qate-ivav, no anganeam-ús neka nakhei angana-ús. Geté Yawe ndakin no nqawa gendo-ítumb, nqanek manqei-te, no anganeam mbain, neka nakheis mbain. Gê, gekha zapâ no Naomi tozonø-akhaemat? Yawe noqa yage møndønø-ngiú.”

²² Naomi tugu ziwap-pakha Lut, ndugu Moab ezoqam, tu namba Moab manqei gindi-ivøvem, atema Betliem vemiaiv-te vømøfakhaz, ta khøuwa-te ndøgo, bali vingisam viav ndø-ogitát. (Bali ndigu loge gigiáp. Tiqa bugug andé eketóp.)

2

Lut Boaz-gi sasae ezoqam namba gi:sasaetat

¹ Naomi ekesu møndømbo-goám. Teqa iz Boáz. Ngenek tugi zivis-pakha Elimelek, tegé ekeza ezoqám. Ngenek ezoqam gigiap kopoav ezoqám, neka ndego iz-akhaé.

² Yaq khøuwa nøme, Lut, ndugu Moab sævam, Naomi gumbo-ein,

“No ambá khæ-té qatønávín. Yaq bali khakhayakh ndigu, ezoqa tizuvatet, tæmøpisám. Ezoqa nøme tanakh ndønøgó, vønø-eín.”

Yaq Naomi gundu-ein,

“Sæ-pakha. Qanimáv. Vøqáv.”

³ Yaq Lut tunøwáv ndógo, khæ-te, bali khakhayakh vømøpisam, ndigu sasae ezoqam gi:qogavat, gi:zuvatet. Geté ndugu mè-otevák av nqægo, nqanek khæ Boaz-qā, ndego Elimelek-ge ekeza ezoqam.

⁴ Ndugu ate av-té bali khakhayakh guipisumat, yaq Boaz tendowáv ndógo, Betliem vemiaiv-te, tegi sasae ezoqam khanakhanakh manqat vøzø-ein,

“Yawe ndøgoát zo namba.”

Yaq ndigu sasae ezoqam gindu-einim, “Yawe zenda ndø:vé qo-te.”

⁵ Yaq Boaz Lut gu-omet, yaq ndego ezoqam, sasae ezoqa gezø-kewagat, āv gembøbeaváp nqægo,

“Ndugu gekha mbasønakâm ndunduya?”

⁶ Yaq ndego gendo-ein,

“Ndugu Moab manqei-ak mbasønakâm. Naomi namba me:geavún.

⁷ Ngunuk no āv gunømbē-eín nqǎgo, ‘No ambá bali khakhayakh nopisamín, qogi sasae ezoqam ndi:zuvatet.’ Ngunuk qanaqanus-qape sasae gungaz atema ndakin, pusaqase agé taeveáv. Khoev-qase-te ndøgo, khapémbá gumøqomin, nango é-vøsasaein.”

⁸ Yaq Boaz nqanek manqat ge-ewag, ndego Lut āv gembøe-eín nqǎgo,

“Sǎe-pakha. Qotøndé-ewāg. Noqa manqat nqáneq. Qo ezoqa nøme-qa khae-te ndøqāv, bali khakhayakh voqomø-pisām. Geté sa nqáneq, qoqógót, nogi sasae mbasønakheis namba.

⁹ Gèzømeté, nogi sasae ezoqam. Bali av kini-qogavet, mbasønakheis até vøzøpáev, ndigu ndiløvnøvemēt. No angana manqa mðezø-løvuá. Qo matev-qase geqá-gonemák. Yaq qo ibøkha naq taqapap, ibøkha vømø-íz ndøgo, angana giziøvemem.”

¹⁰ Yaq Lut Boaz-qa manqat mbomambaqape gu-ewag, ndugu até gundigu, katuk gumøkuí, teqa megemege-te, sasa ndøkhafutav, kawa até manqei vømbø-khanaz. Yaq gumbo-ein,

“No manqei vini-ák. Geté qo tanakh kandambá qoqonøgo.”

¹¹ Yaq Boaz gendo-ein,

“No manqat ate ndægo mðe-ewág, ndøgo qogu qakhapuka-pakha-te matev mbomømboma ndoqombogo, yaq qævis vøndēnanim-a, atema ndakin. Qavøndipakha neka qakeza ezoqam-qa manqei mðqotøndo-iváv. Yaq qo ndakin nqáneq qoqoyagé. Geté bugukhokhof niqa bawan qateqateáv.

¹² Qo Yawe yaq-fia ndøqagó, av qo matev eqeieqei qoqotego. Yaq-fia kandambá teqago, ndego Izlael ezoqam-ge Mbumbukiam, qo tøke-qa qoqotøndoqav te-te.”

¹³ Yaq Lut gundu-ein,

“Khanánqa. No ezoqam khapúmbá. Qogi sasae mbasønakheis mðndømø-løvumbumím. Geté qo tøke kandambá nqoqonøgot. No khanakhanakh kandambá, qo nqanek manqat qoqonø-ein.”

¹⁴ Yaq khøuwa muin, lou loge khøuwa qandap ndøgo, Boaz Lut tùmboe-akhá,

“Qotøndéqāv. Lou qólóg, neka lou yaf-te voqotú-afanām.”

Yaq Lut Boaz-gi sasae ezoqam namba gi:qonav, Boaz bali lonqotøvap mbo-etoám. Gulouz, qambo-ewez, nøme sègeziváz.

¹⁵ Yaq Lut lou gumulog, gu-itan neka sasae manqei-te nqawa guwav, Boaz ekeza sasae ezoqam manqa āv gezømbē-løvuá nqǎgo,

“Ndugu mbasønakam mbøe-khafēném. Até ndøgó-a, bali løvøtap ndi-abap, ndugu kopømbaqapé bali khakhayakh tupisumit.

¹⁶ Geté bali løvøtap ndi-abap ndigu, nøme zó-ovobém, neka manqei-té qazonø-abømém. Yaq ndugu kopømbaqapé tupisam. Manqat mbo-eíním ta zapaya.”

¹⁷ Yaq Lut bali khakhayakh gupisumat, até vømøkhagus. Yaq bali nanga tag gukoqogimat ndøgo, andé kandambá gunqeitaz, ava-te. Ande āv 10 kilogrém ndægó.

¹⁸ Yaq bali nanga gumokhopez, vemia-ve guqavan, zakhapuka-pakha gèmbøzømét, gimboam. Yaq Lut bali lonqotøvap ndigu, khøuwa muin guizivaz, qambo-ewez, zakhapuka-pakha vømbø-etoam.

¹⁹ Yaq Naomi gèmbøe-ogofám, bali nanga khape-gimbøe-khouwez, gumbobevap,

“Nginik bali nanga gekha ezoqam-qá khae-tē qoqó-pisumam? Yawe zenda ndò:vé, te-te ndego qo geqatøke.”

Yaq Lut zakhapuka-pakha gumbo-ein,

“No bali nanga qæpisumam, khae eve iz nqambógo, Boáz.”

²⁰ Yaq Naomi gundu-ein,

“Yáiyé! Qanimav tantáv. Yawe zenda ndò:vé, Boaz-te. Manqa mbusa ndøgo, Yawe khandi ezoqam-te neka løvøte ezoqam-te geve, ni tini-kewagat, ndego oskia mbomataváp. Nande Boaz, nigí angana, ndigu gipakhaez, tigí ekeza ezoqám. Ezoqam

av nde:go, Mozes-qa guguna manqat āv qane-eín nqægo: Sævam ndugu anganeam tembonanim, yaq anganeam-gi ekeza ezoqam yàbembo-tøkeé.”

²¹ Yaq Lut gundu-ein, ndugu Moab-ak,

“Nò ndego manqat nøme mba nømbo-eín av nqægo, ‘Até vøgó, nqanek nogi sasae ezoqam namba, atema bali nanga viav bemø-navøem.’ ”

²² Yaq Naomi ziwap-pakha gumbo-ein,

“Nanda mbomá, qo tegi sasae mbasønakheis toqozø-pavat. Tiqa zita-te bali khakhayakh toqotøndó-pisumát. Geté qo khae vini-te toqomø-pisam, ezoqam andé matev vinivinimba vøqambé-matønømem.”

²³ Yaq Lut ndøgo tusasaetám, Boaz-gi sasae mbasønakheis-qa avønin-te, atema bali nanga neka wit nanga viav vømø-navøem. Yaq ndugu zakhapuka-pakhá namba me:yagám.

3

Lut Boaz-te tøke-qa yaq-te guwav

¹ Khøuwa nøme, Naomi Lut gumbo-ein,

“Sæ-pakha. No anganeam é-bataqa-omét. Yaq qo mbomambá tønøyagé.

² Qo mðqote-qatéq. Boaz, tegi sasae mbasønakheis namba qoqote-sasaetat, ndego nigí angana-gé ezoqám. Nqáe! Nqægo lova ndego bali nanga ndø-evemét, bali nanga tøkuzá manqei-te.

³ Ndakin āv qoqotégó nqægo: Vøkhæ-khakuám. Tae et sisip mbomambaqape qógé, neka ndabua egeiegei voqó-uzām. Yaq teqa bali nanga tøkuzá manqei-té qonóqáv. Geté Boaz beqàmékh. Ndego lou loge ùni bembøe-navøém.

⁴ Yaq ndego temøbuv, qo ùnime-omét, ma te:buv ndøgo. Yaq venanqei tebuvit ndøgo, qo toqonóqáv ndøgo, teqa ndabua khafuvam nonqo voqombó-onqā, teqa zenda tokhotapak-te, sasa qóbūv. Yaq manqat ndøgo, tenøqá-eín, qo ande gekha matev me qógō.”

⁵ Yaq Lut nqanek manqat gu-ewag, gundu-ein,

“Qanimáv. No matev ndæmatanám, av qonømbe-manqatat ndægo.”

⁶ Yaq ta lova ndøgo, ndugu tunøwáv ndøgo, bali nanga tøkuzá manqei-te, yaq manqat ate ndægo vømbøpaev, av zakhapuka-pakha gumøndæ-ein.

⁷ Yaq Boaz lou gumulog ndøgo, khanakhanakh gendap, yaq bali nanga møvøza avønin-té segebūv. Yaq venanqei gebuvat ndøgo, Lut até gundigu, aiyav-tē gunøwāv, Boaz-qa ndabua khafuvam nonqo vø-onqā, sa zenda tokhotapak-te ndøgo, sasa ndøbuv, teqa zenda tokhotapak qame-vavøem.

⁸ Ande āv lova u mbá ndægó, Boaz tènesuzám. Yaq ma ge:qambun, nqova mbondáf. Ae, teqa zenda tokhotapak vavap-te sævam gubuvam.

⁹ Yaq gumbobevap,

“Qo gekha ezoqám?”

Yaq gundu-ein,

“No Lút. No ezoqam khapúmbá. No andé qogú sasae mbasønakám. Qoqa ndabua khafuvam nonqo, ov-qase nandav, no qonøkhafulí. Yaq no tåbate-nøtén, av nqægo, qonøkewagát. Zapa ndøgo, qo nogé anganeam-pakha-gé ekeza ezoqám. No ambá qonøkeín.”

¹⁰ Yaq Boaz gumbo-ein,

“Sæ-pakha. Yawe ndøgoát qo namba. Qo qakhapuka-pakha matev qaniquanimáv qoqombo-goam. Geté matev ndakin ndoqo-matønnumit, qo no-te tøke-qa qoqotøndoqav, ndøgo møndøløvú qoqa matev mbomømboma ate ndægo, qoqo-matønnumam. Angana ndakinak kopoáv ngiyage. Nøme gigiap kopoav ezoqám neka nøme gigiap-av ezoqám. Geté qo matavapøteáv av nqægo, ‘No anganeam ndakinak sændáf.’

¹¹ Sæ-pakha. Qo mœ ndøgǫ. Gekha manqāt ndøgo, qo toqonø-ein, sæmatanam. Ezoqa ate ngi-gu, nqanek vemiaiv-te ngiyage, mǫndæzǫtéz, qo sævam matev mbomam-baqapú.

¹² Unimanqatín. No qogé anganeam-pakha-gé ekeza ezoqám. No yàbataqa-keogé. Geté ezoqa nœme ndêgǫ, ndego uni qoge qǫivis-pakha-ge ekeza ezoqam. Ndego bàmbokho-beváp.

¹³ Até vøkhægót nqanek, nqægo lova. Yaq qanaqanus sizíqevím, andé gekha matev me petéfakhān, penømakhaya. Ndego tǫmbopoe teqaki, ság, beqakí. Geté ndego tǫmbøeqasi, kopømbá. No Yawe-qá bugug-té qataqambø-manqaté, no ndæqakí, ndego poeveav tǫgoat. Até vøkhæbuvít nqanek, atema qanaqanus.”

¹⁴ Yaq Lut Boaz-qá zenda tokhotapak-té gubuvát, atema vǫndønqoe. Geté agé paveateáv. Até gupøistám. Yaq é-møndosuzám. Ezoqa bøi vizu mœ ndøgǫ. Zapa ndøgo, Boaz āv gumbøe-eín nqægo,

“Ezoqa nœme betezǫtéz av nqægo, sævam mǫndøgoām, no namba, nqanek bali nanga tǫkuza manqei-te.”

¹⁵ Yaq Boaz Lut manqat nœme gumbo-ein,

“Qakeza ndabua nœme nandav, nqanqa-te nandaqambovi, vøkhofá. Qǫvǫndáz.”

Yaq Lut ndabua vǫvǫndaz. Yaq Boaz até gendego, bali nanga vømbøe-qoutaz. Kopoáv gumbøeqoutaz, ndabua até vømbø-qoqovøem. Taqa viniv andé áv 20 kilogrém ndægǫ. Yaq Boaz Lut bali nanga kawa-té gumbøezáv, Lut vǫwav, yaq ndego ekeza vemiaiv-te sasa ndøqavan.

¹⁶ Yaq Lut zakhapuka-pakha-te guqavan, zakhapuka-pakha āv gumbøebéváp nqægo, “Sæ-pakha. Matev áv khaqambé-fakhan?”

Yaq Lut emanqat ate ndægo vømbøe-votot, av Boaz matev qaniqanimav gumbøe-matanam.

¹⁷ Yaq manqat nœme gundu-ein,

“Nginik bali nanga-qape Boaz nø-etoám. Ndego āv genømbe-eín nqægo, ‘Qo qakhapuka-pakha-te zenda-zenda mba ndøqávǫq.’”

¹⁸ Yaq Naomi gundu-ein,

“Sæ-pakha. Sizió-kewagét, andé gekha matev me ndøfakhān. Ndego Boaz pusa naqanøká gétayák. Matev unimé:gǫ, nqægo khøuwa.”

4

Boaz Lut gu-oki

¹ Yaq Boaz até gendego, vemiaiv mboqog tambav-té genøwáv, angana ma manqat gi:vøovumam, vømbøqom. Yaq Elimelek-ge ekeza ezoqam ge-omet ndøgo, teqa yaq-te Boaz Lut manqat gembøe-ein, yaq sègembo-akhá,

“Khanánqa. Qotøndéqā. Qànøqóm nqanek.”

Yaq ndego ezoqam gendowav, vøqom.

² Yaq Boaz vemiaiv megetapak ten sasa zø-akha, gezø-ein,

“Qànøqonáv nqanek,”

yaq ndigu vøqonav.

³ Yaq Boaz ndego ezoqam gembo-ein,

“Qo mǫqote-qatéq. Naomi, ndugu sævam, Moab manqei-te gunduqavan, tugi anganeam-pakha Elimelek, ndego nigé ezoqám. Yaq ndakin ndugu Naomi, teqa manqei wi-qa ndøgǫ, tege ekeza ezoqa nœme-te.

⁴ No āv qate-matøvé m nqægo, qo bàtaqa-eín, taqa yaq-te. Qo nqanek manqei taqa-pøovat, kopømbá. Nginik vemiaiv megetapak neka ezoqa ewaqape-qa bøi-te, ngiqonøve, soqó-eín. Geté qo wii poeveav tǫgoat, taqambo-qasi, sègenø-eín. Zapa ndøgo, qoqa zita-te ezoqa nœme mbáin, nqanek manqei tewi. No mba nogó.”

Yaq ndego Elimelek-ge ekeza ezoqam gendo-ein,
 “Qanimáv. Manqei ndæwí.”

⁵ Yaq Boaz manqat nøme gembo-ein,

“Geté nqanek manqei Naomi-te toqondap, até Lut voqó-okī, ndugu Moab sævam, Elimelek-ge yo-pakha-gu zas. Yaq av ndægo, ta manqei ndøgo løvøte ezoqam-qa iz-te sekembá segégoát.”

⁶ Yaq ndego ezoqam gendo-ein,

“Av tægoat ndægo, yaq no kopømba mbaín manqei tæwi. Soqáin ndøgo, nogi nakheis sa timøløvuz, noqa løvøte khøuwa-te manqei tiqaqaem. Qo taqa-pøovat, qakeza ndøndáp. No kopømba mbaín tændap.”

⁷ Ta khøuwa-te ndøgo, Izlael manqei-te, matev āv qazømbe-goám nqægo. Ezoqa manqei o gigiap ezoqa nøme-qa zenda-te ge-ivavín, ndego tamak kopo ndøkhofaín, ndego ezoqa nøme vømbō-etoamín. Yaq ezoqa ewaqape tiabiti-zøté, av nqægo, ta gigiap ndøgo, ndakin ezoqa vini-qá. Nqanek Izlael ezoqam-qá matév.

⁸ Yaq ndego Elimelek-ge ekeza ezoqam Boaz gembo-ein,
 “Qo qakeza ndøwí.”

Yaq ndego até gendego, tamak kopo gèkhofá, Boaz sasa mbo-etoam.

⁹ Ndego nqanek matev gego, yaq Boaz vemiaav megetapak neka ezoqa ewaqape giqonavam, āv gezømbe-eín nqægo,

“Nqægo khøuwa, zo ezoqa ewaqape ate nqazøte-qonøve, zo mðzoqeivím. Manqei ndøgo, Elimelek neka tegi nakheis, Kilion neka Malon, tiqa manqei qagoam, no nowí, Naomi-te.

¹⁰ Yaq ngunuk ngæmam, Lut, Moab sævam, Malon gu-okiam, ndugu ndakin nogú sævám. Neka yaq nakhasam anganeam tumumbu-fakhan, ngenek løvøte ezoqam-qá íz neka manqei teabete-ndapét. Yaq av nqægo, Malon-qa iz sa gemø-navøemák teqa bawan-te neka nqanek vemiaav-te. Nqægo khøuwa zo ezoqa ewaqape ate nqazøte-qonøve, matev mðzoqeivím.”

¹¹ Yaq ndigu megetapak neka ezoqa nøme, mboqog-te ndøgo giqonavam, gindu-einim,

“Qanimáv. Ni møiqeivím. Yawe zenda ndò:vé, ngunuk sævam-te, qo toqo-oki, qoqa khoev-te tunduwav. Yaq ngunuk sævam nakheis kopoav tiabembøe-fakház, av nginik sakhei menas ngi:gu, Laisol neka Lia nakheis gizømbe-fakhaz, ni Izlael bawan ate nqazi:gu qazindu-manazømem. Yaq Eflat khagua bawan mokho-te neka Betliem vemiaav-te nqanek, qoqa iz kandambaqape tàbetaqambegó neka gigiap kopoav ezoqam voqógoát.

¹² Yaq nakheis ndigu Yawe teqa-etoam, ngunuk sævam-te, tigi zi kopoav-qape tiabitigú, av Pelez-gi zi ndi:gu, ndego Tama neka Zuda, tige yo.”

Lut patu qamboqata

¹³ Yaq Boaz até gendego, Lut vø-oki, venanqei nonqo vøtøkuanem. Yaq Yawe gèmbotøké, kha viniv vøndap. Yaq nakhasam anganeám gundaf, gui-ova.

¹⁴ Yaq Lut gui-ova, sakheis vemiaav-te ndøgo, Naomi āv gimboe-einím nqægo,

“Khanakhanákh Yawe-te, ndego qo qazeo geqa-etoam. Ngenek ezoqam iz akhae ndøgoát, Izlael manqei-te.

¹⁵ Ngenek qazeo, qo khanakhanakh ndøqa-etoám, qoqa yage-te. Yaq qo toqotumu-ngæpuka-eq, ndego qo qákewagát. Neka qo khanakhanákh. Qogu qæwap-pakha, ngenek nakhasam gui-ova, ndugu poev kandambá qo-te. Qo amba nakhei angana seven tiqagonín, ndigu ambá kopømba mbaín tiqa-tøkeemín, av Lut nguigu, matev guimatanam qo-te.”

¹⁶ Yaq Naomi nakhasam sègendáf, vøngenøtam. Yaq ndugu Lut noundape mbotøkeám.

¹⁷ Yaq ndigu sakheis, ta vemiaav-te ndøgo giyagam, gi-einim,

“Yáiyé! Ndakin Lut nakhasam anganeam møndømboqán. Ndego andé Naomi-gé nakhasám.”

Yaq ndigu iz Obed mbo-akhaém.

Yaq ndego Obed gumu-khouwev, nakhasam gembo-fakhan, Zesi. Neka ndego Zesi gumu-khouwev, nakhasam gembo-fakhan, Deivid, ndego iz akhae kandambaqape gegoam, Izlael manqei-te ndøgo.

Deivid-gi atanakha-zapazapa-za

¹⁸ Deivid-qa zapa av nqægo qande-itán:

Tege atanakha-zapa Peléz. Pelez gemanaz, Ezlon ndøqán.

¹⁹ Yaq Ezlon gemanaz, Lam vøqan.

Yaq Lam gemanaz, Aminadab vøqan.

²⁰ Yaq Aminadab gemanaz, Nason vøqan.

Yaq Nason gemanaz, Salmon vøqan.

²¹ Yaq Salmon gemanaz, Boaz vøqan.

Yaq Boaz gemanaz, Obed vøqan.

²² Yaq Obed gemanaz, Zesi vøqan.

Yaq Zesi gemanaz, Deivid vøqan.

Ziona-qa emanqat

Ziona Mbumbukiam-qa sasae mœ gekhokhon

¹ Qàgoám. Khøuwa nøme, Evezøza, ndego Mbumbukiam, até gendego, Ziona, Amitai-ge yo, vømbø-ein,

² “Niniva taon kandambaqape-té qonóqáv. Qomézømás, av nqægo, Mbumbukiam géngiæzó. Zapa ndógo, no mðezømét, nandiv. Ndigu soqa matev khàpe-zømbe-khouwév.”

³ Geté Ziona, Evezøza-qa manqat gè-ogí. Yaq viní genøwáv. Tasis taon-te okho-qa ndøgoám. Yaq gevis ndøgo, Ziopa taon-te gemøfakhan, palai khagua ndøqeív, qabøetam. Ndøgo Tasis taon-te teiti-qa ndøgoám. Yaq Ziona até gendego, fia vøgo, vøuketao, sasa ndøteit. Evezøza-qa mœ ndøkhokhonát.

⁴ Yaq ndigu anana-mba mønðu:bøen, Evezøza khamøe-qape tēandø-khøfötáv, palai khagua ambá vøtøkuiamin.

⁵ Yaq ndigu ezoqam, khagua-te gu:sasaetam, qambuat mœ ndøgoném. Yaq ezoqa ewaqape, ekeza mbumbuk-te tøke-qa ndø-akhayám. Yaq gigiap ndøgo qøugeipam, gènqagemém. Palai khagua takh-qa mbogoám.

Geté Ziona otevatéáv. Ndego gù:buvát, ndøgo palai khagua mokho-te. Nqova mokho-té gembøi-teitát.

⁶ Yaq ndego palai khagua gembo-kewagam, até gendego, Ziona vømøtiu. Gembo-ein, “Gekha zapá, venanqei mba ndoqobuvit? Mðqosuzám. Qakeza Mbumbukiam-té qonó-akhá. Eisa, ndego ni tanakh ndønigú. Yaq ni zipakhaenák.”

⁷ Yaq ndigu ezoqam, palai khagua-te gu:sasaetam, āv gini-einím nqægo, “Iziz zípeawám, pepa-qasis-te. Yaq ava-té qazinø-nqeitøvém. Yaq zíqeivím. Ezoqam teqá manqa-zapá ndégo tógoát, teqa iz tizilivim.” Yaq av gi-gonem ndægo, Ziona-qa iz ndølivím.

⁸ Yaq gèmbø-bevøpém, “Qonimbí-ein. Nqanek matev qafakhan, gekha ezoqam-qá manqa-zapá? Qo gekhā sasae qógo? Neka qo gekha manqei-ák? Neka gekha bawan-ák?”

⁹ Yaq Ziona gezø-qavøiu, “No Iblu ezoqám. No Evezøza nombovizáp, ndego Mbumbukiam, yan-te ngo:yage neka ndego ndaola neka manqei-qape gekhakheinam.

¹⁰ Yaq no Evezøza-qa manqat, nð-ogí. Nðkhokhonét.”

Yaq ndigu ezoqam, nqanek manqat giyogem, ndigu mœ kandambá gigonem. Yaq Ziona gimbo-einim, “Manqa-zapá nandav. Gekha zapá, matev av qoqotego nqægo?”

¹¹ Yaq khamøe, sà tønø-fitumát. Yaq Ziona āv gimbøe-bevøpém nqægo, “Gè, gekhā nitaqá-gonēm, nqanek khamøe vønimbí-vøitáv?”

¹² Yaq Ziona gezø-qavøiu, “No ibøkha-té qazonø-ogenønám. Yaq nqanek khamøe segévøitáv. No møtenøtén, nqanek khamøe-qape qandowav, ndøgo noqá manqa-zapá.”

¹³ Geté ndigu ezoqam, palai khagua-te gu:sasaetam, ndigu bazaføgakh-us amba me:tiæemém, manqei khanøzu-qa. Geté kopømba mbaín. Khamøe-qape sà tønø-fitumát.

¹⁴ Yaq ndigu Evezøza-té ginø-akhaém, gi-einim, “Evézøza, ni ngenek ezoqam, teqa yage teingi:nam, ni løvøte ni-etðám neka manqa ovøyam-te ndø-āmb, av qo pepen ezoqam qoqote-abumatun, ndigu manqa-zapá mbain ezoqam gizitagatun. Zapa ndógo, Evezøza, nqanek khamøe-qape qandowav, ndøgo qoqá poév.”

¹⁵ Yaq até gindigonem, Ziona gèndafém, ibøkha-te sasa ndø-oginam. Yaq ndaføyambá, khamøe sègevøitáv.

¹⁶ Yaq ndigu sasae ezoqam, palai khagua-te gu:guvam, nqanek Evezøza-qa bazaføgakh giqeivim, ndigu mœ kandambá gigonem. Yaq até gindigonem, søvakha gigiap ndølaém, Evezøza-te sasa ndøtaem, neka manqa mbusa vøveem, av nqægo, Evezøza zimbøpavát.

¹⁷Yaq Evezøza zongøyam-qape ndokhofotáv, Ziona vø-khoutav. Yaq Ziona zongøyam-qá emu mokho-té gunu:goám. Khøuwa misiká neka lova misika.

2

Ziona Mbumbukiam-te geguligulim

¹Yaq Ziona ate av-té zongøyam-qa emu mokho-te gu:goam, ndego Evezøza-té genø-akhá, tege Mbumbukiam.

²Geguligulim,

“Evezøza, no soqaqape-te qægoam, qo-té qatøndo-akhá. Yaq qo mòqonø-tøké.

No løvøte avønin-te qæmø-itan, qo-té qatøndo-akhá, tøke-qa. Yaq qo noqa akhayam mòqo-ewág.

³Qo no ibøkha-té qonø-ogenó, anana-mba-qape ndøugu, igian-te. Ibøkha ùnime:-gutambát. Yaq qoqa khamøe makhamakha, noqá mumát qanø-okhoát.

⁴No qæmatavupam, qo gèqambo-qasí, no qoqa bøi-te totogoat. Geté no qoqa khoev mbomambaqape, nango ndømøqeív.

⁵Khamøe-qape qandowav, no vøkhølutan, ibøkha-qape ùnime:-gutambát, neka kik noqa kawa vølvønám.

⁶Yaq no até nogeonát, atema manqei popotap-qa zapazapa-te, ibøkha mokho-te ndøugu. Yaq no ùnime:-tokán.

Geté qo, Evezøza, noge Mbumbukiam, qo no mòqoliván, neka khandi voqonø-etoam.

⁷Noqa khandi qænavøemtát, yaq noqa matavap qo-té qandoveséz, Evezøza. Yaq no nøtaqa-viám. Yaq qo noqa viam manqat toqomø-ewág ndógo, qakeza khoev-te.

⁸Ezoqa ndigu khokho mbumbuk ndizøvizap, ndigu qo zita gi:wuaqabem, ndigu qoqa kuku matev géqeivimák.

⁹Geté no khanakhanakh ouv nøtaqá-qaqayám, neka etoam matev vøtaqágō, av bugukhokhof manqa mbusa qateve.

Zapa ndógo, khandi etoam matev, qo-té qando-okhó, Evezøza.”

¹⁰Yaq zongøyam-qape ndego, Ziona gekhoutav, Evezøza ndøgeg-té genø-khofotáv, Ziona vømø-qozao.

3

Ziona Niniva taon-te gewav

¹Yaq Evezøza Ziona manqat nqawá genømbø-eín,

²“Niniva taon kandambaqape-té qonøqáv. Yaq manqat qomézømás, av tøtaqambe-ein ndægo.”

³Yaq Ziona Evezøza-qa manqat, o-mba mo:ndáp, Niniva taon-te sasa ndøwav. Niniva taon ndógo, kandambá tantáv. Taon toqokepaz, khøuwa misiká toqotuma, atema yaq voqomø-fakhāq.

⁴Ziona Niniva taon-te gemøfakhan, yaq sègemát. Khøuwa kopó. Yaq manqa manqate ndøngáz. Gezø-ein, “Khøuwa foti mbá ngu:yoza. Nqanek Niniva taon, Mbumbukiam géngiú.”

⁵Yaq ndigu Niniva taon-ak, nqanek Mbumbukiam-qa manqat giyogem, gè-unimanqatiním. Yaq ndigu manqa ndøvøovømém, gi-einim, “Ndakin ni ate nqazi:gu, lou logemav matev zígoném.” Yaq ezoqa ewaqape, av tinigoném ndægo, ezoqa kandakanda neka: ezoqa khasøkhasis, yaq ndigu ndabua soqøsoqa vø-uzam-a, mutøkhop vøwanim, tiqa manqa-zapazapa zapaya.

⁶Yaq ndego Niniva taon-ak-ge kawa, nqanek manqat ge-ewag, ndego até gen-dego, ekeza qonam nonqo-te geqonumam, gèvis. Ndabua mbomømboma ge-uzupam, gekhøfoē, yaq ndabua soqøsoqa vø-uzam, pakhakh-te sasa ndøqom.

⁷ Yaq ndego manqa ndøkhofotám, Niniva taon-qape ate qægoam. Manqat gekhofotam nqáneq, “Nqanek niqá manqát, no Niniva kawa neka nogi vesøtapak. Zo ezoqa ewaqape, nqanek Niniva taon-te nqazoyage, lou neka ibøkha ndølògè. Até zogí søvakha gigiáp-a, lou neka ibøkha belògè.

⁸ Yaq zo ezoqa ewaqape ndabua soqøsoqa zó-uzám. Até zogí søvakha gigiáp-a, ndabua soqøsoqa vozozømbó-khafuzám. Neka viam bazaføgakh-us zógoném Mbumbukiam-te. Zóqambúz te-te, neka matev soqøsoqa neka gekha manqa-zapazapa nøme ndøgot, vø-ivøvém.

⁹ Eisa, Mbumbukiam teqa matavap peté-enēnd penømakhaya, neka ndego qaqa pømbøé-navøēm penømakhaya. Yaq ni zipakhaenāk.”

¹⁰ Yaq Mbumbukiam geqeiv av nqægo, matev gi-enend neka manqa-zapazapa vø-ivøvem, yaq ndego tanakh zøgó ti-te. Yaq ndego Niniva taon ngi:wateáv, av bugukhokhof manqat ge:-ein.

4

Ziona qaqa gego, Mbumbukiam-qa tanakh matev-qa yaq-te

¹ Geté Ziona geqeiv av nqægo, Evezøza Niniva taon ngi:wateav qagoam, yaq ndego khanakhanakh mbaín, neka mbøni mbonqosøgím.

² Yaq āv gene-guligulím nqægo, “Evezøza. No nøkeza manqei-te qægoam, no møe-eín, matev av nqægo, ndøfakhán. Yaq nakémbá, no amba Tasis manqei-te tækhokhonin. No é-møtenøtén, qo kuku matev-us Mbumbukiám. Neka qo ezoqam tanakh qozøgoatún. Qo qaqa nakha-nakhamas-te gonemáv. Geté qo poev kandambá, ezoqam-te. No møtenøtén, qo matavap sòqo-enendín, yaq ezoqam-qa yage ngi:watáv.

³ Yaq nakémbá, Evezøza, qo noqa khandi vøndáp. E-batenaním. No poeveáv sekemba tæyagat.”

⁴ Yaq Evezøza gendo-ein, “Ziona. Ge qô ndoqo-matavap. Nandav matev eqeieqeí, qo qaqa ndoqogot?”

⁵ Yaq Ziona Niniva taon gè-iváv. Khøuwa fakhanám genøwáv. Agé okhoeáv, khoev-qase tēmøwēv, taqa guzuguzu-te sasa ndøqom. Yaq taon-qape, bøi mba mbøevé, ande gekha matev me mbøéfakhán.

⁶ Yaq Evezøza, ndego Mbumbukiam, gumbag ndøkhofotáv, Ziona-te. Yaq tønøqavíg ndøgo, Ziona-qa khoev-qase qawevam, guzuguzu nøme vømbø-etoam, teqa mbøni nqosøgeap navap nonqo. Yaq Ziona khanakhanakh kandambá gendap, nqanek gumbag guzuguzu qambo-etoam.

⁷ Geté khøuwa nøme qandopave, qanaqanus lovalova-us, Mbumbukiam oiyam ndokhofotáv, gumbag ngum vølouz, gumbag vøpakha.

⁸ Yaq khøuwa gendo-eqan, muin ge-itan, Mbumbukiam khamøe tatas-qape tēde-khofotáv. Yaq Ziona khøuwa tatas-te ge:qotat ndøgo, kha møndømømbø-khatá, ambá bøi vømbø-guain. Yaq ekeza manqat ge-ein, “Ság. Bånønaním. No poeveáv sekemba tæyagat.”

⁹ Geté Mbumbukiam Ziona gembo-ein, “Ge qô ndoqo-matavap, Nandav eqeieqeí, qo qaqa ndoqogot, gumbag-qa yaq-te?”

Yaq Ziona gendo-ein, “No kopømbá qaqa nqægot, gumbag-qa yaq-te. No é-batenaním.”

¹⁰ Yaq Evezøza gendo-ein, “Gekha zapá, gumbag-qa yaq-te mbøni ndøqa-nqosøgeapet? Qo ambá av nqægo, qakeza qo-ogeākh. Neka qo sasae-qase goneáv, taqa yaq-te. Lova qoqobuvat, ekeza mbá segefakhán. Yaq ekeza mbá segepakhá, nqægo lova.

¹¹ Ge qô ndoqo-matavap, qo gumbag tanakh ndoqombogot, yaq gé, no tanakh mbaín, Niniva ezoqam-te? Tiqa bawan-qape, kandambá tantáv. Ndigu wan andled tuenti taosen ezoqam møndømø-løvú, ndigu zøtezateav ndigu, gekha nakhōa eqeieqeí neka gekha nakhōa soqain. Neka søvakha gigiap nanak kopoáv ndiyage.”

Manqat Mbomambaqape Metiu gepeawam

Megeat Manqat-qase

Nqanek emanqat Yesu-qa yaq-te, ndego Mbumbukiam-ge Yo, Metiu ndøpeawám. Yesu-gi paev ezoqam tuelv, nøme ndégo tegoám. Iz nøme qambogoam, Livaí. Yesu gembo-akha, tembopavat, ndego teks moni upøgim ezoqam ndøgoám. Lom gaman mbosasaetám.

Nakhoa mbaín, uni tizi:nøten, Metiu nqanek manqat gekha manqei-tē gēpeawam. Eisa, ndego Izlael manqei-tē o Antiok taon-tē, Silia manqei-te ndøgo, gepøtē-peawam-a?

Metiu nqanek manqat, Yesu-qa yaq-te, Zu ezoqam nonqo ndøpeawám. Ndigu bètezøtéz neka bè-unimanqatiním, av nqægo, Yesu ndégo, Mbumbukiam nupøkhan mba geveatav. Ndego Mesayá. Ndégo, Zu ezoqam oskia gimboe-kewagam. Yaq nakémbá, Metiu manqat andé kandambá, taqa yaq-te nqáneq gene-peawám, Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam ibugukhokhof Mesaya-qa yaq-te gipeaumam, yaq ndakin Yesu mokho-te vø-unimanqatin.

Yesu Mbumbukiam-qa Megeat Matev neka matev kandakanda nøme-qa yaq-te, manqat kopoáv gemanqatam. Yaq Metiu gēpeawám.

Yesu-gi atanakha-zapazapa-za (Luk 3:23-38)

¹ Yesu Keliso-gi atanakha-zapazapa-za gindu-manazømem, tiqa iziz nqáneq. Ngenek Yesu, Deivid-gé zeó neka Eibleem-gé zeó.

² Eibleem gendomanaz, Aezek vøqan.

Aezek gendomanaz, Zekop vøqan.

Zekop gendomanaz, Zuda, tegi zaim neka emekheis namba, vøqaz.

³ Zuda gendomanaz, Pelez neka Zela vøqaz. Tigu evo, Tamá.

Pelez gendomanaz, Ezlon vøqan.

Ezlon gendomanaz, Lam vøqan.

⁴ Lam gendomanaz, Aminadab vøqan.

Aminadab gendomanaz, Nason vøqan.

Nason gendomanaz, Salmon vøqan.

⁵ Salmon gendomanaz, Boaz vøqan. Tegu evo, Leiáb.

Boaz gendomanaz, Obed vøqan. Tegu evo, Lút.

Obed gendomanaz, Zesi vøqan.

⁶ Zesi gendomanaz, Deivid vøqan. Ngenek Deivid, Izlael ezoqam kawa zøgoám.

Deivid gendomanaz, Solomon vøqan. Tegu evo, ibugukhokhof Ulia-gú zas ndøgoám.

⁷ Solomon gendomanaz, Leoboam vøqan.

Leoboam gendomanaz, Abaeza vøqan.

Abaeza gendomanaz, Asa vøqan.

⁸ Asa gendomanaz, Zeosafat vøqan.

Zeosafat gendomanaz, Zeolam vøqan.

Zeolam gendomanaz, Uzia vøqan.

⁹ Uzia gendomanaz, Zotam vøqan.

Zotam gendomanaz, Eiaz vøqan.

Eiaz gendomanaz, Ezekaya vøqan.

¹⁰ Ezekaya gendomanaz, Manase vøqan.

Manase gendomanaz, Amon vøqan.

Amon gendomanaz, Zosaya vøqan.

¹¹ Zosaya gendomanaz, Zeoyakin, * emekheis namba, vøqaz.

Ta khøuwa-te ndøgo, Bebilon manqei-ak, Izlael ezoqam, Bebilon manqei-té ginø-upøzó. Pingim-ák.

¹² Izlael ezoqam Bebilon manqei-te gi-upøzo, nakhag-te gizøgeagim, taqa zita-te, ezoqa nøme gifakhaz, ngínik:

Zeoyakin gendomanaz, Sealtiel vøqan.

Sealtiel gendomanaz, Zelubabel vøqan.

¹³ Zelubabel gendomanaz, Abiud vøqan.

Abiud gendomanaz, Eliakim vøqan.

Eliakim gendomanaz, Azo vøqan.

¹⁴ Azo gendomanaz, Zadok vøqan.

Zadok gendomanaz, Akim vøqan.

Akim gendomanaz, Eliud vøqan.

¹⁵ Eliud gendomanaz, Eleaza vøqan.

Eleaza gendomanaz, Matan vøqan.

Matan gendomanaz, Zekop vøqan.

¹⁶ Zekop gendomanaz, Zosef vøqan. Ngenek Zosef, Meli-gé zivís. Neka Meli ngunuk, Yesu-gú evó. Yesu, ngének, Keliso nqazimbo-akhayam.

¹⁷ Eibleem gendo-manazam, atema Deivid vømøfakhan, atanakha-zapazapa-za ate gi:goam 14. Yaq Deivid gendo-manazam, atema Bebilon manqei-ak, Izlael ezoqam Bebilon manqei-te gi-upøzo, nakhag-te gizøgeagim, até ndøgó-a, atanakha-zapazapa-za ate gi:goam 14. Neka ta khøuwa-te ndøgo, Izlael ezoqam Bebilon manqei-te gi-upøzo, nakhag-te gizøgeagim, atema Keliso vømøfakhan, até ndøgó-a, atanakha-zapazapa-za ate gi:goam 14.

Yesu ge:qan, taqa emanqat

(Luk 2:1-7)

¹⁸ Yesu Keliso āv geneqán nqægo: Tegu evo, Meli, søvøta mba mbogoám, Zosef-te. Geté ndigu uni nøkepøteáv neka venanqei nonqo tøkuateáv. Geté Meli emu é-møndæ-itán. Nqanek matev qambo-fakhan, Nqova Mbomambaqape mbøisasáe.

¹⁹ Meli-ge zivís, Zosef, teqa matev mbomambaqapé, yaq ndego poeveáv, ndugu ezoqam-qa bøi-te to:-ivav, mivi vømbó-etoām. Yaq ndego khonoam-te ivøve-qa ndøgoám.

²⁰ Zosef ate av-té gembøe-matavupat, yaq Evezøza-gé enzol ezoqam mbofakhán. Venanqei-tam-té genømbo-fakhán, gembo-ein, “Zósef, Deivid-ge zeo, qo ndøfofògeáp, Meli toqo-okí, qogu sævam tugoat. Zapa ndøgo, ndugu emu nduiyæt, ndøgo Nqova Mbomambaqape ndømatanám.

²¹ Nanduv tui-ova, nakhasam anganeam mbóqán. Yaq iz Yesu† qombó-akhá. Zapa ndøgo, ngenek ekeza ezoqam, gékhandí:z, ndigu manqa-zapazapa-us ndiyage.”

²² Nqanek matev ate nqægo, tønè-fakhanám ndøgo: Manqat ndøgo, Mbumbukiam ekeza manqa vevezam ezoqam mokho-te ge-ein, ta manqat ndøgo, tåbete-unimanqatín, qa-ein av nqægo,

1:11 1:11 2 King 22-24; 2 Chr 36:10; Jer 27:20 * **1:11 1:11** Iz nøme qambogoam, Zekoniá **1:12 1:12** Ezra 3:2
1:18 1:18 Luk 1:27, 35 **1:21 1:21** Luk 1:31; 2:21 † **1:21 1:21** Yesu, taqa manqa mokho nqáneq: Evezøza ezoqa ndøkhandí:z.

²³ “Mbasønakam zivis namba venanqei nonqo, naqanøká gétøkuanemák. Geté ndugu emu é-ndæ-itán. Yaq ndugu nakhasam anganeam mbóqán. Neka teqa iz ‘Emanuel’ mbó-akhá.” Emanuel, taqa manqa mokho nqáne, “Mbumbukiam ngégó, ni namba.”

²⁴ Zosef gendosuzam, yaq ndego matev āv tenegó, av enzol ezoqam gembøe-ein, neka Meli vø-oki.

²⁵ Geté ndigu venanqei nonqo tøkuateáv, atema Meli vøe-ova, nakhasam anganeam vøndaf. Yaq nakhasam geqan, Zosef, iz Yesu mbo-akhá.

2

Nduku gevezoat ezoqam, Yesu-te okha gi-apat

¹ Yesu Betliem vemlav-té geqán. Ta khøuwa-te ndøgo, Zudia plovins-te, kawa, Elod ndøgoám. Yaq Yesu geqan, nqáe! Zelusalem taon-te ndøgo, nduku gevezoat ezoqam ndøfakház. Sa khøuwa fakhanám ginduzáv.

² Yaq āv gini-bevupát nqægo, “Ngenek nakhasam, ndaki geqan, ndego Zu ezoqam kawa tezøgoat, kenáqape? Ni tegú ndukuam ni-ometám, khøuwa fakhanam ndøgo. Yaq vizam-qa nimøndæ-niáv.”

³ Elod ndego, Zudia ezoqam-ge kawa, nqanek manqat ge-ewag, ndego gò:khouwá. Até ezoqa ewaqapé-a, ndigu Zelusalem taon-te giyagam, vø:khouwønem.

⁴ Yaq Elod até gendego, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam vømøvab, sasa zøbevap, gezø-ein, “Ngenek Mesaya, Mbumbukiam ge:-ein, av nqægo, manqei-qape-te tendo-khofotav, gekha vemlav-té gemóqān?”

⁵ Yaq gimbo-einim, “Betliem vemlav-té gemóqán, Zudia plovins-te ndøgo. Zapa ndógo, Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam, āv gene-peawám nqægo,

⁶ ‘Qo Betliem vemlav, Zuda manqei mokho-te ndoqotu:gu, qo ambá av nqægo, iz mbaín, Zuda khagua bawan mokho-te. Av taoká. Zapa ndógo, qo mokho-te, megeat ezoqam kopo ndóqán.

Ndego nogi bawan ezoqam zøkewagát, Izrael ezoqam.’ ”

⁷ Elod nqanek manqat ge-ewag, yaq ndego nduku gevezoat ezoqam ndømøváb. Khonoam-té genømøváb, neka ndukuam-qa yaq-te vøzømbē-bevap, gekha khøuwa-tê, ande gi:-ometam.

⁸ Yaq gi:-ometem ndøgo, ndego Betliem vemlav-té genø-khofotáz, vøzø-ein, “Nakhasam nandev, ùni mbøevawém. Yaq tozo-ometam, vøndozáv, no vøe-nømøndem. Yaq até nó-a, tàbatenáv, bamømbō-vizam.”

⁹ Nginik nduku gevezoat ezoqam, kawa ezoqam-qa manqat gumuyogem, òinizáv. Yaq gi:-apat ndøgo, nqáe! Ndukuam ndugu, khøuwa fakhanam gi-ometam, gèzømbø-megetát. Yaq ndógo, tumø-itán, ma nakhasam ge:goam.

¹⁰ Ndukuam gi-ometam, yaq ndigu khanakhanakh kandambá gindapem.

¹¹ Khoev-te gimøfakhaz, nakhasam gi-ometam, evo namba, Meli, yaq até gindigonem, katuk ndømøkuí, sasa mbovizumem. Yaq moqos ndømboqogím, gol neka gigiap sisip mbomømboma, mboqotam nonqo, neka mel tae et, vømbō-etøomem. Ta gigiap-qa fia kandakandá.

¹² Yaq ekeza manqei-te giqavaz, nakhoa vini ndøgeveém. Zapa ndógo, Mbumbukiam venanqei-tam-te, āv genezømás nqægo, “Elod-te nqawa ndøqáváz.”

Zosef neka Meli, Yesu Izip manqei-te gi:khokhoz

¹³ Nduku gevezoat ezoqam gi-ivøvem, yaq nqáe! Zosef, Evezøza-gé enzol ezoqam mbofakhán, venanqei-tam-té, vømbō-ein, “Mòqosuzám. Nakhasam neka evo, Izip

manqei-té qoté-khokhóq. Zapa ndógo, Elod ngenek nakhasam gemøndæ-váo. Løvøwe-qa mbogó. Yaq Izip manqei-te ndøgo, até vøndoyagé, atema nqawa vøtaqandó-akhā.”

¹⁴ Yaq Zosef até gendego, gè-itán, lová, nakhasam neka evo vø-upøzo, Izip manqei-te sasa ndøkhokhoz.

¹⁵ Yaq ndógo tiyagám, atema Elod vønanim. Nqanek matev tønefakhán ndógo, Evezøza-qa manqat gè-unimanqatín, ndøgo ibugukhokhof tege manqa vevezam ezoqam mokho-te ge-ein, av nqægo, “Noge Yo, Izip manqei-té gegoám. Yaq nòmbo-akhá, vøndōwāv.”

Elod nakhei angana nqonqon gezitagat

¹⁶ Elod ge:-otév, av nqægo, nduku gevezoat ezoqam gimbøe-khavozømēm, yaq qaqa kandambá gego. Yaq até gendego, nakhei zitøge manqat ndøkhofotám. Betliem vemiaiv-te neka vemiaiv avøavun vøgoat, gekha nakhei anganá ndigu, ndakinak qaniav, atema viav menas qazøndap, bèpakhaéz. Yaq tegi nakhag ezoqam ndigu nakheis vøzitag. Nduku gevezoat ezoqam Elod gi:-ometem, gekha khøuwa-te ndukuam ande guifakhan, yaq ndego sège-matøvé, nakhasam-qa viav, ndego løvøwe-qa gegoam, áv atægó.

¹⁷ Nqanek matev qafakhan, yaq Mbumbukiam-qa Manqat, tege manqa vevezam ezoqam Zelemaya mokho-te ge-ein, gè-unimanqatín, ge-ein av nqægo,

¹⁸ “Eiv ndøyogém, Lama manqei-te.

Einu neka osombo kandambaqapé ndiwani.

Ndigu sakheis, Laisol-gi zi, ekeza nakheis-qa ndø-eivumít,

neka ezoqa kopømba mbáin, tiqa mokho-te tizø-khakheinam.

Zapa ndógo, tigi nakheis gèpakhaéz. Mbáin.”

Zosef neka Meli, Yesu Izip manqei-te gindi:qavaz

¹⁹ Elod ge:nanim, yaq nqáe! Izip manqei-te ndøgo, Zosef, Evezøza-ge enzol ezoqam mbofakhán, venanqei-tam-té,

²⁰ gembo-ein, “Mòqosuzám. Nakhasam neka evo, Izlael manqei-te nqawá qotéveséz. Zapa ndógo, ezoqam ndigu nandev nakhasam ambā tilaemín, ndigu møndø-pakhaéz.”

²¹ Yaq Zosef gesuzam, nakhasam neka evo vø-upøzo, Izlael manqei-te sasa ndøqavaz.

²² Geté Izlael manqei-te gimøfakhaz ndøgo, Zosef áv gene-ewág nqægo: Kawa, Elod-gé yo Akileus ndø-itán, Zudia plovins-te ndøgo. Yaq ndego møe ndøgó, vøewāv. Yaq venanqei-tam-te, Mbumbukiam manqat nøme mbo-eín. Yaq ndego até gegegevát, Gelili plovins-te vømøfakhaz.

²³ Yaq Nazalet vemiaiv-té gimøqóm.

Mbumbukiam tege manqa vevezam ezoqam mokho-te, Yesu-qa yaq-te, é-møndæ-eín, av nqægo, “Ndego Nazalet-ak mbó-akhaemát.” Yaq ndakin nqanek manqat gè-unimanqatín.

3

Zion, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, Yesu-qa nakhoa gekhakheinummat

(Mak 1:1-8; Luk 3:1-18; Zion 1:19-28)

¹ Ta khøuwa-te ndøgo, Zion ndøfakhán, ndego ibøkha iz etoam ezoqam. Yaq ndego ezoqa zømesim ndøngáz. Leg-av manqei-té gene-zømesimám, Zudia plovins-te ndøgo.

² Av gezømbe-manqatám nqægo, “Mòzoqambúz. Zapa ndógo, Mbumbukiam-qa Megeat Matev avønín.”

³ Mbumbukiam tege manqa vevezam ezoqam Aezaya mokho-te, é-møndæ-eín, Zion-qa yaq-te. Av gene-eín nqægo,

“Leg-av manqei-te ndøgo, ezoqam-qa manqa wag ndø-akhayam.

Av qane-akhayám nqægo,

‘Evezøza-qa nakhoa é-mozoto-khakheinømém.

Nakhoa ndaføyamba-qape zombøé-viæém, ndego te:geav.’ ”

⁴ Zion, ndabua ge-uzupam, kemol-qá su gini-geveaném, neka ndabua segim nonqo, søvakha gigiap-gí ngusúm gini-khakheinøvemém. Neka lou gelogam, bamøkhokeakh neká ndokhos, ti-mba ndígu telouzám.

⁵ Ezoqa kopoáv gindupindam te-te. Nøme Zelusalem taon-té gindu-okhoám, neka até ndøgó-a, Zudia manqei-te ate qægoam, neka ta manqei ate qægoam ndøgo, Zoden kea avøavun qagoat, vøndō-okhoam.

⁶ Yaq manqa-zapazapa ndøgo, gimatønumam, gèvøndæmám, neka Zoden kea-te ndøgo, ibøkha iz vø-upøgimam.

⁷ Ezoqa ndigu, ibøkha iz upøgim-qa ginduzav, nøme Felisi ezoqám neka nøme Sadusi ezoqám. Andé kandambá ginduzav. Yaq Zion gezømet, åv gezømbe-eín nqægo, “Zo waza soqøsoqa. Ge zô, ndozo-matavap? Zo é-ndozó-khokhoz, Mbumbukiam-qa qaqa tøfakhan?”

⁸ Matev eqeieqei vøkhæ-matønømém. Yaq mokho tøfakhan ndøgo, tø-unimanqatín ndøgo, zo unimanqatin zoqambúz, Mbumbukiam-te.

⁹ Neka zøkeza mokho-mba ndømanqáté, av nqægo, ni Mbumbukiam gēngiænoāk, zapa ndøgo, ni Eibleem-gí zí. No nqazø-manqate: Mbumbukiam kopømbaqapé, nginik nandi manqat mba zø-eín. Yaq segé-Eibleem-gí-zi-íz.

¹⁰ Ila khakheinøváp. Tae ndøbóu. Zapa-té qanømú-løvuvøemét. Gekha tæe ndøgo, nanga eqeieqei vi:mav ndøgo, gébouím, gøinam-te vønqagimēm.

¹¹ No zo ibøkha iz, ibøkhá qazømbe-etoumít, gekha ezoqám ndigu, manqa-zapazapa-te gigoam, ginduqambuz. Geté ndego ezoqam, noqa zita-te ngegeav, ndego no ùnime-løvumbám. No ezoqa khæpe nøte-khapelavøqase-én. Até nqanek sasae khapelavøqasé-a, no teqa tamak khofoe-te tæmbotøke, no kopømba mbáin. Ndego zo ibøkha iz, Nqova Mbomambaqapé neka gøina wageáp gezømbé-etoumát.

¹² Ndego andé wit nanga evem ezoqam me mé:geáv. Wit evem nonqo ndø-ndapaváv. Yaq wit nanga ndø-evém, neka louzi nonqo ndigu, lou nqeitam nonqo khoev-té genø-nqeisám. Geté tag ndøgo, gøinam-té genølvutám. Ta gøinam ndøgo, miavmiav ndøwageáp. Khouvøemáv.”

Yesu Zion-te ibøkha iz gendap

(Mak 1:9-11; Luk 3:21-22)

¹³ Ta khøuwa-te ndøgo, Yesu Gelili manqei-té gegoám. Yaq até ndegó-a, Zion-te vømat, Zoden kea-te ndøgo. Ibøkha iz ndape-qa ndømát, te-te.

¹⁴ Geté Zion Yesu-qa matavap ambá ge-enendín, gembo-ein, “Ambá qo qonø-etoamín, ibøkha iz. Nø begó. Taoká ndøgo, qo no-te qoqotøndoqav, ibøkha iz tøtaqa-etoam.”

¹⁵ Geté yaq Yesu gembo-qavøiu, “Ság. Ibøkha iz sègenø-etoám. Matev eqeieqei ate ndægo, sà bizimu-matanám, av Mbumbukiam ndømbøe-pøev.” Yaq Zion sègembopøe, ibøkha iz vømbō-etoam.

¹⁶ Yesu ibøkha-te gende-fakhan, yaq nqæe! Yan tønne-mboqoé. Yaq åv geneqeív nqægo: Yan-te ndo:go, Mbumbukiam-gé Nqova ndovís. Andé kuvøkuvuam me me:løvuvavún, te-te vø:qom.

¹⁷ Yaq yan-te ndo:go, manqa wag ndofakhán. Av qande-eín nqægo, “Ngenek nogé yó. No pøev kandambá te-te, neka no nømbøe-khafuát.”

4

Saitan Yesu ge:khamasimat

(Mak 1:12-13; Luk 4:1-13)

¹ Yaq Nqova Mbomambaqape, Yesu leg-av manqei-té genø-itú. Yaq nqova soqaqape tēabeme-khamás.

² Leg-av manqei-te ndøgo, Yesu khøuwa kopoáv, ate gi-goam, khøuwa fotí, lovølova neká pappave, lou logemav matev ndøgoám. Yaq ifin mbovín.

³ Yaq nqova soqaqape, ndego ezoqa khamasim matev-te nde-abam, tendowáv ndøgo, vømbø-ein, “Qo Mbumbukiam-ge Yo toqogoat, yaq nginik nandi, manqat mba qozø-ein. Yaq segé-lou-éz.”

⁴ Geté yaq Yesu manqat gembo-qavøiu, “Av taoká. Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, ‘Ezoqa kopømba mbaín lou mba ti:yagat. Geté Mbumbukiam-qa manqat ate ndægo, teqa tou-te ndøndo-fakhate, ndøgo tiníyagát.’ ”

⁵ Yaq nqova soqaqape, Zelusalem taon-té genø-itú, Mbumbukiam-qa khoev uni ova-in ndo:go vømøve, sasa mbo-ein,

⁶ “Qo Mbumbukiam-ge Yo toqogoat, soqóvuáq nqáneq, atema manqei-te. Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, ‘Mbumbukiam ekeza enzol ezoqam, manqat ndøzø-eín, qo zapaya. Yaq ndigu sogó-ndøpøqém. Yaq qoqa zenda tokhotapak, nandi-te kha geqá-khanøýák.’ ”

⁷ Geté Yesu gembo-qavøiu, “Mbumbukiam-qa Manqat nøme, āv qane-peawáp nqægo, ‘Qo Evezøza, qoge Mbumbukiam, khamasim-te ndø-àwám.’ ”

⁸ Yaq vaev-te, ndego nqova soqaqape, Yesu lol ová genø-itú, taqa eqæv kandambá tantáv, neka manqei-manqei ate ndægo, manqei-qape-te nqago, neka gigiap mbomømboma ate ndægo, ta manqei-manqei-te ndøugu, vøe-omat,

⁹ sasa mbo-ein, “Noqa megemege-te nqanek, qakeza kha, manqei toqote-lavao, neka voqonø-vizām, yaq nqanek gigiap ate nqægo, nøtaqá-etoám.”

¹⁰ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Mòqoqáv qo, Saitan. Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, ‘Evezøza-qá iz qó-eqatát, ndego qoge Mbumbukiam. Neka te-mba ndégo, toqombó-vizupát.’ ”

¹¹ Yaq nqova soqaqape, Yesu sège-iváv, vøwav. Yaq enzol ezoqam ndozáv, vømømbø-tøkeem.

Yesu sasae ande ge:ngaz

(Mak 1:14-15; Luk 4:14-15)

¹² Yesu ge-ewag av nqægo, Zion ndego ibøkha iz etoam ezoqam, ndimbula-tē ginø-utøvēm, yaq ndego Gelili plovin-té genøveséz.

¹³ Geté ndego ambá av nqægo, ekeza vemia-v-tē gemøqōm, Nazalet, geté Kapenaum taon-té genøýág. Ta taon ndøgo, Gelili kewan avønín-té qagó. Zebulon neka Naftali, tiqá khagua bawan-qá manqei.

¹⁴ Yesu av ge:matanam ndægo, yaq manqat ndøgo, Mbumbukiam tege manqa vevezam ezoqam Aezaya mokho-te ge-ein, gè-unimanqatín, av qæ-ein nqægo,

¹⁵ “Ndigu ezoqam, Zebulon neka Naftali manqei-te ndiyage, ta nakhoa-te ndøgo, ndaola-te ndø-ovøev,

ndøgo Zoden kea yaq-keoqa,

ndøgo Gelili manqei ndimbo-akhayam, bawan vini-ak-qa manqei,

¹⁶ ndigu ezoqam, bøivun-te ndiyage, ndigu waev ndøqeivím. Waev kandambaqapé.

Tiqa manqei andé løvøte manqei. Bøivunín.

Geté ti mokho-te, waev ndøfakhán.”

¹⁷ Yesu, sasae, ta khøuwa-té ndøgo tenøngáz. Ezoqa āv gene-zømesimám nqægo, “Mòzoqambúz. Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa Megeat Matev avønín.”

*Yesu tegi paev ezoqam ande gezømbe-akha
(Mak 1:16-20; Luk 5:1-11)*

¹⁸ Yesu Gelili kewan ndøgeg-te ge-ewat, yaq evenap menas tezømét ndógo. Nøme Saemón. Iz nøme gimbo-akhaemam, Pitá. Neka nøme, Endlú. Voe ndø-ogiát. Zapa ndógo, nginik ezoqa menas, voe nqagim ezoqám. Ndógo tiqá sasáe.

¹⁹ Yaq Yesu gezø-ein, “Vøndozáv. No zonøndó-paevém. Yaq zo ezoqa takhaset matev nøté-zømesím.” ²⁰ Yaq até gindigonem, voe sège-ivøvém, sasa mbopaevem.

²¹ Yaq até ge-ewát, ndøgeg-te ndógo, evenap menas nøme vøzømet, Zēms neka Zion. Ndigu Zebedi-gí nakheís. Khagua-té gunuguvám, eve namba. Voe ndøkhakheinumát. Yaq Yesu gèzø-akhá.

²² Yaq ndigu evenap menas, ndaføyambá, sègeqá. Eve sège-ivøvém, khagua-te, Yesu vømbō-paevem.

*Yesu Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimat neka enqoni-us ezoqam vøkhakheinøvemát
(Luk 6:17-19)*

²³ Yesu Gelili plovins ate ndægo sugumu-vatát, ezoqa tiqa guliguli khoev-te vøe-zømesimat. Manqat Mbomambaqape, Mbumbukiam-qa Megeat Matev-qá yaq-té zømbe-manqatát, neka ezoqa enqoni bugug vinivinimba vøkhakheinøvemát.

²⁴ Teqa manqat, sège-panqavøém. Qámbá. Ambá ta-mba ndógo, Gelili plovins-te mbā, geté até Silia plovins-té-a, ate ndægo, sège-panqavøém. Yaq ezoqa ate gi-goam, enqoni qazøgoam, te-te ndégo tinø-upøgimám. Enqoni bugug vinivinimbá. Nøme nqosøgeap kandakanda zøgoám neka nøme nqova soqøsoqa vøzømbū-goam. Nøme ndigu gèzø-qanøvøemám, neka nøme kha vøzø-wauwauwam. Yaq Yesu gèkhakheinøvemám.

²⁵ Ezoqa kandambá gimbopavam. Nøme, Gelili plovins-ák, neka nøme vemiav-ten-manqei-ák neka nøme Zelusalem taon-ák, neka nøme Zudia plovins-ák. Neka nøme Zoden kea yaq-keoqá gindu-okhoám.

Yesu ezoqa manqei poyat-te ge:zømesimat

5

5:1-7:29

¹ Yesu ezoqa kopoav-qape gezømet, te-te gindupindam, yaq manqei poyat-té genøqavíg, vømøqom, neka tegi paev ezoqam vømbō-qonav.

*Gekha ezoqám ndigu, khanakhanakh ndøzøgo
(Luk 6:20-23)*

² Yaq Yesu nømendim manqat ndøngáz, gezø-ein,

³ “Ezoqa ndigu, Mbumbukiam-qa megemege-te, ande khakha-mba ndigu, khanakhanakh mbá giabitigú.*

Zapa ndógo, Mbumbukiam-qa Megeat Matev, tiqa ndígu.

⁴ Ezoqa mutøkhøp ndiwaniap, ndigu khanakhanakh mbá giabitigú.

Zapa ndógo, Mbumbukiam tiqa mokho-te ndøkhakheinám.†

⁵ Ezoqa ekeza iz eqawatav ndigu, ndigu khanakhanakh mbá giabitigú.

Zapa ndógo, manqei-qape tiqa ndígu tógoát.

⁶ Ezoqa matev eqeieqei-te, ande ifin me ndøzømbe-viti neka ande ibøkha naq me ndøzømbe-papat, ndigu khanakhanakh mbá giabitigú.

Zapa ndógo, Mbumbukiam ndøzø-etoám, ate vøzø-ewēz.

⁷ Ezoqa tanakh matev ndøzøgo, ndigu khanakhanakh mbá giabitigú.

4:23 4:23 Met 9:35; Mak 1:39; Kel 10:38 **4:24 4:24** Mak 6:55 **4:25 4:25** Mak 3:7-8 **5:3 5:3** Isa 57:15 * **5:3 5:3** Ndigu tini-manqaté, ndi:zøtezat av nqægo, ekeza mokho-mba, kopømba mbaïn eqeieqei tiyagat, geté Mbumbukiam-qá tøke bezøgó. **5:4 5:4** Isa 61:2-3; Veve 7:17 † **5:4 5:4** Ndigu tini-manqaté, ndigu ekeza manqa-zapa zapaya ndi-eivumit neka Mbumbukiam-te tiqambuz. Yaq Mbumbukiam gezøtøké. **5:5 5:5** Psa 37:11 **5:6 5:6** Isa 55:1-2

Zapa ndógo, Mbumbukiam tanakh matev ndòmbogoát ti-te.

⁸ Ezoqa tiqa mbøni mokho-te, eqeieqei ndigu, ndigu khanakhanakh mbá giabitigú.

Zapa ndógo, ndigu Mbumbukiam ndò-ometám.

⁹ Ezoqa sambi matev ndikhakheinam, ndigu khanakhanakh mbá giabitigú.

Zapa ndógo, Mbumbukiam ndigu ekeza nakhei mé:zæb.

¹⁰ Ezoqa ndigu matev eqeieqei zapaya, ngiæzoat matev-te ndiyage, ndigu khanakhanakh mbá giabitigú.

Zapa ndógo, Mbumbukiam-qa Megeat Matev, tiqa ndigu.

¹¹ Unimanqatín. Zo khanakhanakh mbá qanegó, zo ezoqa no zapaya tingenzotat neka yage tizøngi:tat neka khavozam manqat vinivinimba timanqatat, zoqa yaq-te.

¹² Até Mbumbukiam-gí manqa vevezam ezoqám-a, ibugukhokhof giyageapam, äv tini-ngiæzotám. Yaq nakémbá, zo gèkhóum neka khanakhanakh mba bezø-asøtvé. Zapa ndógo, yan-te nqo:go, zo yaq-fia kandambaqape ndøzømbó-keoge.”

*Ngalam neka waev, taqa yaya etæ manqat
(Mak 9:50; Luk 14:34-35)*

¹³ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Zo manqei-qape ezoqam-qa mokho-te, andé ngalám. Geté ngalam mokhov tømømbo-navøem, yaq nqawa äv kiní-ngalam-mokho-mba-ëz? Nakhoa mbain. Soqóqousám. Yaq ezoqa segé-tokhonøvemát.

¹⁴ Neka zo nqanek manqei-qape-te, andé wæv. Gømbo-mataváp. Taon manqei poyat-te to:goat, kopømba mbain tøkxonawat.

¹⁵ Neka ezoqa lampa gimagemín, yaq ndigu ambá av nqægo, ndis mo:khafuzimín. Geté lampa asøzam nonqo-té ginø-wuøemín. Yaq ezoqa ewaqape, khoev mokho-te tu:goat, waev sugumú-ndapét.

¹⁶ Yaq zo até kopó. Zoqa matev andé waev me betekháev, ezoqam-qa megemege-te. Yaq ndigu zoqa matev eqeieqei tiqeiivat, ndigu Mbumbukiam-qá iz ndø-eqatát, ndego zoge Zøve, yan-te ngo:yage.”

Mozes-qa guguna manqat-qa yaq-te

¹⁷ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Zo ndømatäváp av nqægo, no Mozes-qa guguna manqat neka Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam-qa manqat nqagim-qa nøgeavün. Av taoká. No ambá av nqægo, tiqa manqat nqagim-qa nøgeavün. Geté no nqánek qategeavún: Tiqa manqat tàbete-unimanqatín.

¹⁸ No unimanqatín nqazø-manqate. Yan neka manqei-qape bugukhokhof mó:navøém. Geté Mbumbukiam-qa guguna manqat mokho-te, peawap-qase o iz-zapa-qase naqanøká gemø-navøemák. Ndøgo até gégoát, atema matev ate ndægo vømú-fakhanām, av bugukhokhof ge:-ein.

¹⁹ Yaq nakémbá. Gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam-qa guguna manqat-qase tenqawa, até ndøgó-a, manqat khapelavøqase mba tøgoat, neka ezoqa nøme matev av nqægo vøe-zømesimāt, ndego Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te, iz mbain ezoqam mé:vewát. Geté gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam-qa guguna manqat tembopavat, neka ezoqa nøme matev av nqægo vøe-zømesimāt, ndego Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te, iz kandambaqape mbógoát.

²⁰ No nqazø-manqate: Zoqa matev eqeieqei, ndigu Felisi neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam-qa matev eqeieqei løvupøteav tøgoat, yaq zo Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te zomø-ozák.”

*Qaqa-qa yaq-te
(Luk 12:57-59)*

²¹ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Zo mðzøte-zøté, Mozes-qa guguna manqat, nigí atanakha-zapazapa-za qazøfakhan, āv qane-eín nqægo, ‘Ezoqa pakhapakha zøkhanëám. Gekha ezoqām ndego, ezoqa pakhapakha tekhana, ndego manqa ovøyam-té geabenø-itán.’

²² Geté no nqazø-manqate: Ti-mbá tiuká ndigu, manqa ovøyam-te timøwanim, ndigu pakhapakha sa ndikhanæ. Geté até ndegó-a, gekha ezoqām ndego, ezoqa nøme-te qaqa ndømbogo, manqa ovøyam-té gemø-itán. Neka gekha ezoqām ndego, ezoqa nøme-te naqei telouzat, ndego manqa ovøyam kandambaqape-té gemø-itán. Neka gekha ezoqām ndego, ezoqa nøme bianav nde:vewe, ndego yà beto-feaiwát. Soqain ndøgo, Mbumbukiam gøinam-te temø-ogiu.

²³ Yaq nakémbá. Qo Mbumbukiam-te, etoam matev gone nonqo lou-qase-te, etoam matev-qa toqogoat, yaq qo qombō-matøvēm, av nqægo, ezoqa nøme qaqa ndømbôgō qo-te,

²⁴ yaq qo gigiap sègekha-iváv ndøgo. Yaq soqotøkhæ-qaváq, ndego ezoqam namba manqat vozomø-khakheinømēm. Yaq tozotumu-khakheinømēm, Mbumbukiam-qa khoev-te, até khæ qóveséz, etoam matev voqomøgō.

²⁵ Gëmbo-mataváp. Qo ezoqa nøme-te moni ndiqambo-løfoke, yaq ndego qo manqa ovøyam-te ndapaqat-qa tegoat, qo manqat vøkho-khakheinám, te namba, ate av-té nakhoa-te tøzøte-apet. Soqain ndøgo, ngenek ezoqam qo manqa ovøyam megeat-qa zenda-te teve, yaq ndego qo polis ezoqam-qa zenda-te vøvē, ndimbula-te sasa ndø-utøqēm.

²⁶ No unimanqatín nqataqa-manqate. Qo ndøgo naqanøká qotøndøkhæ-fakhaqák, atema fia ate ndægo voqotumúgū.”

Mambe okho matev-qa yaq-te

²⁷ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Zo mðzøte-zøté, Mozes-qa guguna manqat, āv qane-eín nqægo, ‘Qo nøkenøkem matev ndøngi:wát.’

²⁸ Geté no nqazø-manqate: Ta-mbá taoká ndøgo. Geté gekha ezoqām ndego, sævam sa tewawam, neka poev vømbówāv, ndego nqova-te, mambe møndømbogó, nøkenøkem matev vøngiu.

²⁹ Yaq nakémbá, qoqa nakeamo bøi, manqa-zapa-te tø-ituq, gèkhofá. Yaq qó-ogí. Kha kopo sa tøqa-navøem, ndøgo kopømbá. Geté soqain ndøgo, Mbumbukiam qoqa kha ate ndægo gøinam-te sa tumu-ogi.

³⁰ Yaq qoqa nakeamo zenda, manqa-zapa-te tø-ituq, gèkepáz. Yaq qó-ogí. Kha kopo sa tøqa-navøem, ndøgo kopømbá. Geté soqain ndøgo, qoqa kha ate ndægo gøinam-te sa tømuvav.”

Sakhei zøvis-qa yaq-te

(Met 19:9; Mak 10:11-12; Luk 16:18)

³¹ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Mozes-qa guguna manqat mokho-te, manqat nøme āv qane-eín nqægo, ‘Gekha ezoqām ndego, zas ivøve-qa tegoat, ndego sakhei zøvis pepa bepeawám, bembō-etoam.’

³² Geté no nqazø-manqate: Gekha ezoqām ndego, sævam te-ivav, getē ndugu mambe okhoeāv, ndego nøkenøkem ngi:wat matev neka mambe matev-té gunóvé, ndugu. Neka gekha ezoqām ndego, sævam av nguigu tu-oki, ndego mambe mé:wáv, tu namba, neka nøkenøkem matev vøngiū.”

Unimanqatín manqat manqate-qa yaq-te

³³ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Até nqané-k-a, zo mðzøte-zøté. Mozes-qa guguna manqat, nigi atanakha-zapazapa-za qazøfakhan, āv qane-ein nqægo, ‘Manqa mbusa ndøgo, Mbumbukiam-qa bøi-te qoqove, betaqambèpá. Geté vømatanám, av Evezøza qoqombøe-ein.’

³⁴ Geté no nqazø-manqate: Ta-mbá taoká ndøgo. Geté zoqa manqat, unimanqatin mba begó. Zo Mbumbukiam-te zenda ndø-eqàgim neka yan-qa iz ndøvèwám, zoqa manqat bazaføgakh etoam nonqo. Zapa ndøgo, yan Mbumbukiam-qa qonam nonqó. Ndego ndøgo teno:qomát, manqei-qape ndo:kawaevat.

³⁵ Neka zo manqei-qape-qa iz ndøvèwám, zoqa manqat bazaføgakh etoam nonqo. Zapa ndøgo, manqei-qape, Mbumbukiam-qa zenda tokhotapak awam nonqó. Neka zo Zelusalem taon-qa iz ndøvèwám, zoqa manqat bazaføgakh etoam nonqo. Zapa ndøgo, Zelusalem, Mbumbukiam-qa taón, ndego Kawa Ezoqam Kandambaqape.

³⁶ Neka ndømanqatè, av nqægo, noqa kawa yà besoqá, noqa manqat unimanqatinteav tøgoat. Zapa ndøgo, até nqanek matev-qasé-a, qo kopømba mbain toqogo, qoqa kawa-te izum kopo toqo-enend, tiqapapez o vøqákisēz.

³⁷ ‘Ya’ tozo-manqatat, yaq ‘ya’ begó. ‘Mbain’ tozo-manqatat, yaq ‘mbain’ begó. Matev nøme tozogoat, zøkeza manqat bazaføgakh etoam nonqo, ndøgo nqova soqapape-té qando-okhó.”

*Yaq-fia tawat-qa yaq-te
(Luk 6:29-30)*

³⁸ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Zo mðzøte-zøté, Mozes-qa guguna manqat, āv qane-ein nqægo, ‘Gekha ezoqām ndego, ezoqa nøme-qa bøi tepusua, até ndegó-a, yaq teqa bøi bèmbo-pusuaném. Neka gekha ezoqām ndego, ezoqam-gi khayam tekhaozo, até ndegó-a, yaq khayam bèmbo-khaozonám.’

³⁹ Geté no nqazø-manqate: Ezoqa manqa-zapa tego qo-te, qo yaq-fia ndøtá. Gekha ezoqām ndego, nakeamo tømøi teqatøkub, yaq até yogea tømøi-a betaqā-tøkub.

⁴⁰ Neka ezoqa nøme, qo manqa ovøyam-te teve, neka qoqa ndabua-qase ndape-qa vøgoat, yaq qo ndego até qoqá ndabua sekeqapé-a, soqombó-etoám.

⁴¹ Neka ezoqa tetøpøtaq, teqa gigiap ande av 1 kilomita ndægo toqombo-eqa, yaq qo 2 kilomita qombó-eqá.

⁴² Ezoqa gigiap-qa teqaviam, o av teqambe-ein nqægo, ‘Gigiap sætøkhændāp. Nango ndøtaqa-etoám.’ Yaq qo sègembo-etoám.”

*Ni kuku binigú, nigi qaqa ezoqam-te
(Luk 6:27-28, 32-36)*

⁴³ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Zo mðzøte-zøté, ezoqa āv gini-manqatè nqægo, ‘Qogi ezoqam-te, kuku betaqagó. Neka qogi qaqa ezoqam, qozø-sanqawupát.’

⁴⁴ Geté no nqazø-manqate: Zo kuku bezøgó, zogi qaqa ezoqam-te. Neka gèzø-guligulím, ndigu zo yage føgakh-qape ndizø-etoam.

⁴⁵ Av tøzøtegoat ndægo, yaq zo unimanqatin Mbumbukiam-gí nakheís. Zapa ndøgo, até zogé Zøvè-a, ndego yan-te ngo:yage, teqa matev kopó. Ndego khøuwa waev, ezoqa eqeieqei neka soqøsoqa, sùguzumbu-etoám, neka ndego qæ ndèzø-ètøám, ndigu matev eqeieqei ndigu neka ndigu matev soqøsoqa ndigu.

⁴⁶ Zo kuku ti-te mba tøzøgoat, ndigu zo-te kuku ndøzøgo, yaq zo Mbumbukiam-te gekha yaq-fia zomøqeivim? Yaq-fia zomø-qeivimák. Gèmbø-mataváp. Até teks moni upøgim ezoqām-a, ndigu Mbumbukiam-qa manqat paeveav ndigu, ndigu kuku ndøzøgó, gekha ezoqa nøme-te, ti-te kuku ndøzøgo.

⁴⁷ Neka gê, zogi zøfuap mba ndozozø-khanakhanakhat, yaq zo matev vini tozógo? Av taoká. Até bavokho-ák-a, ndigu Mbumbukiam zøtezateav ndigu, ndigu matev kopo ndøgó.

⁴⁸ Geté zoge Zøve, ndego yan-te ngo:yage, ndaføyamba-qapé. Yaq até zó-a, ndaføyamba-qape āv tønē:gó.”

6

Ezoqam tøkeam-qa yaq-te

¹ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Aiyá qagó. Matev eqeieqei tozomatønumat, kopømba mbaín, ezoqa ewaqape-qa bøi-te tozogoat, yaq ndigu zoqa matev tiníqevāt. Av tøzøtegoat ndægo, yaq zo yaq-fia zomø-ndapemák, zoge Zøve-te, ndego yan-te ngo:yage.

² Zo gigiap-av ezoqam tozozø-tøkeat, yaq zo ezoqa ewaqape-te me:khambùváp, taqa yaq-te, av khavozam ezoqam guliguli khoev-te o nakhoa-te gi:goatun, yaq ezoqa tiqa iz vøzømbé-egatāt. No unimanqatín nqazø-manqate: Ndigu yaq-fia møndømu-ndapém. Nøme gemø-ndapemák.

³ Geté gigiap-av ezoqam toqombo-tøkeat, yaq qoqa yogea zenda bete-otèvāt, matev ndøgo, qoqa nakeamo zenda ndoqote-matanam.

⁴ Gigiap khonoam-té qanø-etoám. Yaq qoge Qave, ndego ezoqam-qa matev ndeqeivi, khonoam-te ndimatanam, ndego yaq-fia ndøqa-etoám.”

Mbumbukiam-te toqo-guligulimat, taqa yaq-te

(Luk 11:2-4)

⁵ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Tozo-guligulimat, zo matev ndøgó, av khavozam ezoqam ndi:matanam. Ndigu tøzømbe-khaneát ndøgo: Guliguli khoev-tē neka nakhoa-té ginø-wanimát, neka ezoqa ewaqape-qa bøi-te sasa ndøguligulimāt, yaq ezoqa tiqa matev vøe-qeivāt. No unimanqatín nqazø-manqate: Ndigu yaq-fia møndømu-ndapém. Nøme gemø-ndapemák.

⁶ Geté qo Mbumbukiam-te toqo-guligulimat, qo khoev mokho-té qanø-oqát, mboqog voqotó-tokazāt, Tat-te sasa qóguligulimāt, ndego ezoqam ometupav. Yaq qoge Qave, ndego ezoqam-qa matev ndeqeivi, khonoam-te ndimatanam, ndego yaq-fia ndøqa-etoám.

⁷ Zo tozo-guligulimat, yaq khokho manqat khapé bezømbe-khouwèvāt, av bavokho ezoqam ndi:matanam, ndigu Mbumbukiam zøtezateav ndigu. Ndigu ndimatavap, manqat seke-mba ndimanqate, yaq tigi mbumbuk tiabezømbe-ewág.

⁸ Geté zo tiqa ndigu me:qeiví. Zapa ndøgo, zoge Zøve é-møndæ-otevín, av zo-te mbain ndægo. Zo okhokho-té qazonømbo-viømemín, taqa yaq-te.

⁹ Yaq nakémbá, zo āv qane-guligulím, av nqægo:

‘Nigi Tat, qo yan-te nqoqoto:go.

Qoqa iz, yà beto-eqawát.

¹⁰ Qoqa Megeat Matev bêtøndowáv ni-te.

Qoqá poev matev mba bambupáev, nqanek manqei-qape-te, ate av-té, yan-te ndimbøe-paev.

¹¹ Qo nqægo khaiya lou vøni-etoám, av ni lou mbain nqati:gu.

¹² Niqa manqa-zapazapa, sà betaqambo-naváp, ate av-té, ni ezoqa nøme-qa manqa-zapazapa sa qanimbo-navupatun, ni-te gimatønumatun.

¹³ Qo ni khamasim-te ndø-àmbám. Geté gñitøkeé, ezoqa soqaqape andé vøe-ngiænō.’ ”*

5:48 5:48 Lev 19:2; Deut 18:13 **6:1 6:1** Met 23:5 **6:5 6:5** Met 23:5; Luk 18:10-14 **6:7 6:7** 1 King 18:26-29 **6:8 6:8** Met 6:32 **6:10 6:10** Met 26:39; Luk 22:42 **6:12 6:12** Met 6:14-15; 18:21-35 **6:13 6:13** Luk 22:40; Zems 1:13; Zion 17:15; 2 Tes 3:3; 2 Tim 4:18 * **6:13 6:13** Baebol kopokopo nøme-te, Glik manqat-te gipeaomem, manqat nøme ndøgó. Ta manqat nqáne: *Zapa ndøgo, megeat matev neka bazaføgakh neka vizap matev, qoqá. Miavmiáv.*

¹⁴ Yesu nqanek guliguli manqat gumu-zømesim, yaq nøme āv gezømb-eín nqægo, “Unimanqatín. Zo ezoqa nøme-qa manqa-zapazapa sa tözømb-navupat, yaq zoge Zøve, ndego yan-te ngo:yage, até zó-a, zoqa manqa-zapazapa segembøé-navøemát.

¹⁵ Geté zo ezoqa nøme-qa manqa-zapazapa sa navøepøteav tøgoat, yaq zoge Zøve, matev até kopó, zoqa manqa-zapazapa, sa gembøé-navøemák.”

Lou logemav matev-qa yaq-te

¹⁶ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Zo lou logemav matev tozo-gonemat, yaq zo khavozam ezoqam-qa me:qeiví. Ndigu tiqa bugug, khanakhanakh mbaín segekewagatún, ezoqa nøme vøezøtezín, ndigu lou logemav matev ndøgōt. No unimanqatín nqazø-manqate. Ndigu yaq-fia møndømu-ndapém. Nøme gemø-ndapemák.

¹⁷ Geté qo lou logemav matev toqogoat, bugug qósunguzát neka eqeieqei voqó-kewagāt, av qo oskia ndoqote-keoge.

¹⁸ Yaq ezoqa gézøtezák, av nqægo, qo lou logemav matev qōgōt. Qave mba mé:-otév, ndego ezoqam ometupav. Yaq qoge Qave, ndego ezoqam-qa matev ndeqeivi, khonoam-te ndimatnam, ndego yaq-fia ndøqa-etoám.”

Gigiap møvøyam-qa yaq-te

(Luk 12:33-34)

¹⁹ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Zo gigiap qaniqanim khapé bezømbemøvøyám, nqanek manqei-qape-te, khotet mba ngiloge, neka nagi mba nqavøtøyam, neka aqonam ezoqam ngí-āqōnām.

²⁰ Geté zo gigiap qaniqanim, yan manqei-té qanø-møvøemét. Yan manqei-te ndo:go, khotet gemø-logemák neka nagi gemø-vøtøeamák neka aqonam ezoqam gemø-aqonamák.

²¹ Matev āv tözøté-goném. Zapa ndøgo, ma qoqa gigiap qaniqanim ndægo, até qoqa mataváp-a, sa ndøgo tōgoát.”

Bøi, kha-qa waév

(Luk 11:34-36)

²² Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Qoqa kha, waev bøi mbo-etoám. Bøi eqeieqei tøgoat, yaq kha ate ndægo, waev-té qāgoát.

²³ Geté qoqa bøi soqain tøgoat, yaq qoqa kha ate ndægo bøvun-té qanú:goát. Yaq ta waev ndøgo, qoqa mokho-te ndøgu, ande bøvun me tægoat, yaq bøvun ndøgo, kandambá tantáv.”

Mbumbukiam neka Moni-qa yaq-te

(Luk 16:13)

²⁴ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Ezoqa kopømba mbaín, kawa ezoqa menas timbogoat, tezø-sasaetat. Kawa ezoqa menas timbogoat, yaq nøme ndego, gembó-pøovát. Geté nøme ndego, gembøé-qasi:vát. Nøme ndego, teqa manqat o-mba mbøéndapát. Geté nøme ndego, teqa manqat gembó-sanqawát. Yaq até zó-a. Zo kopømba mbaín, Mbumbukiam-qa mokho-te neka moni-qa mokho-te sa tozotumu-goat.”

Fofogeap-qa yaq-te

(Luk 12:22-31)

²⁵ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Yaq nakémbá, no nqazø-manqate: Zo yage-qa yaq-te ndøfofðgeáþ, av nqægo, gekha lou o gekha ibøkha zólogāt. Neka kha-qa yaq-te ndøfofðgeáþ, av nqægo, gekha ndabua zó-uzumát. Yage-qa mokho, taoká ndøgo, lou mba toqologat. Neka kha-qa mokho, taoká ndøgo, ndabua mba toqo-uzumat.

²⁶ Pipisi zõtézømēt. Ndigu avøe gigiap ogekhæmáv, neka gendó-peanemák, lou khoev-te vónqeitøvēm. Geté zogé Zøve ndøzøkefé, ndego yan-te ngo:yage. Gèmbo-mataváp. Zo teqa bøi-te, pipisi ùni zøte-løvubám.

²⁷ Ge zô ndozo-matavap, ezoqa kopo zo mokho-te tefofogeapat, ndego yage elavøqase ndømbó-seketet? Mbaín!

²⁸ Neka gekha zapâ, ndabua-qa ndozo-fofogeap? Flawas zõtézømēt, gagayag-te ndi-umizan. Ndigu sasae gonemáv neka ndabua potofumáv.

²⁹ Geté no nqazø-manqate: Até Solomón-a, ndego kawa ezoqam kandambaqape, gigiap mbomømboma kopoav-qape qambogoam, teqa ndabua bugug keoge mbaín, av flawas ndi:gu, tiqa bugug ndækeoge.

³⁰ Nginik flawas, ndakin gagayag-te ndi-umianet, nakhamas-te ambá giní-pakhaéz. Yaq gøinam-té ginó-nqagivemém. Geté Mbumbukiam ndabua bugug keoge eqeieqei zø-etoám. Yaq ge zô ndozo-matavap, Mbumbukiam zo ndabua gezø-uzamāk? Av taoká. Zoqa unimanqatin khapémbá, Mbumbukiam-te.

³¹ Yaq nakémbá, zo ndøfoføgeáp, av nqægo, ‘Gekha lou zílogāt?’ neka ‘Gekha ibøkha zí-izumāt?’ o ‘Gekha ndabua zí-uzumāt?’

³² Gigiap av nqægo upøgim-qa yaq-te, miavmiav bavokho-ak mba ndømataváp, ndigu Mbumbukiam zøtezteav ndigu. Geté zoge Zøve, ndego yan-te ngo:yage, ndego møndæ-otév, zo gigiap av nqægo bèzøgó.

³³ Zo bugukhokhof Mbumbukiam-qa Megeat Matev neka teqa matev eqeieqei zombó-vawemát. Yaq ndego zo nqanek gigiap nøme ate ndægo ndøzø-etoám.

³⁴ Yaq nakémbá, zo ndøfoføgeáp, qasun-qa yaq-te, andé gekha matev me ndøfakhān. Qasun-qa viniv qasun mba qó-eqatét. Ság, nqægo khaiya, nqægo khaiya-qa viniv mba toqo-eqatet.”

7

Ezoqam-qa matev gevewat-qa yaq-te (Luk 6:37-38, 41-42)

¹ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Zo ezoqa nøme ndøvøozòát. Soqáin ndøgo, Mbumbukiam zo tevøozo.

² Av zo ezoqa nøme-qa matev ndøzøte-gevewat, Mbumbukiam zoqa matev āv tené-geveá. Neka av zo gigiap o matev ndøzøte-geveam, Mbumbukiam zo āv tezømbé-geveám.

³ Gekha zapâ, qafu-qa bøi-te kupuk-qase ndoqoqeivi, getē tae-qape ndøgo, qakeza bøi-te nandaqa-genøe, qo qeivupāv?

⁴ Gekha zapâ, qafu av ndoqombøe-manqate, ‘No kupuk-qase, bøi-te nandaqa-genøe, nøtaqāliv,’ getē qakeza bøi-te, tae-qape nandaqa-genøe?

⁵ Qo khavozam ezoqám. Bugukhokhof nándav, toqóliv, tae-qape, qakeza bøi-te nandaqa-genøe, eqeieqei voqókwāg. Yaq váev, qafu-qa bøi-te, kupuk-qase ndøugu, toqoliv.”

Ezoqa ndigu Mbumbukiam-qa Manqat sa ndi:vøngi:wat

⁶ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Mbumbukiam-qa gigiap mbomømboma gaqo zø-ètoám. Ndigu segendó-qambúz, zo vøfoqobām. Neka gigiap fia kandakanda bøsik-te ndønqågím. Ndigu segé-tokhonumát.”

Mbumbukiam-te viam-qa yaq-te (Luk 11:9-13)

⁷Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Gèviám. Yaq Mbumbukiam ndòzø-etoám. Gèváo. Yaq zo ndòzo-qeívím. Gèkhaneám. Yaq Mbumbukiam zo mboqog ndòzø-mboqozó.

⁸Unimanqatin. Gekha ezoqām ndego, ndeviam, ndego ndòndáp. Neka gekha ezoqām ndego, ndevao, ndego ndòqeív. Neka gekha ezoqām ndego, mboqog-te ndekhaneam, ndego mboqog ndòmbo-mboqóz.*

⁹Gê, zo mokho-te, ezoqa nøme, ekeza nakhasam lou-qa temboviam, ndego nandi mbó-etoām?

¹⁰O gê, ndego wazeam mbó-etoām, zongøyam-qa temboviam? Av taoká.

¹¹Zo manqa-zapazapa-us ambá qazøtegó. Geté zo zøkeza nakheis, gigiap eqeieqei etoam mðzøte-zøté. Yaq av tægoat ndægo, zoge Zøve, yan-te ngo:yage, gigiap eqeieqei nøme mba zømbó-etoám, gekha ezoqām ndigu, timbo-viømemat.”

*Ezoqa nøme-te matev eqeieqei gone-qa yaq-te
(Luk 6:31)*

¹²Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Gekha matēv ndøgo, zo ndòzøpoev, ezoqa tizø-matønumat, zo matev āv tozozømbé-matønumát. Manqat ndøgo, Mozes neka Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam gipeaomem, taqa mokho nqáne.”

*Nakhoa menás, nøme khandi-té, neka nøme soqaqape-té
(Luk 13:24)*

¹³Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Mboqog khapelavøqasi-té qanø-óz. Zapa ndøgo, mboqog kandambaqapi neka nakhoa vøndæv, soqaqape-té qanø. Ta nakhoa vøndæv-te ndøgo, ezoqa kopoáv ndi-okho.

¹⁴Geté mboqog ndigu, khandi-te ndimboqozoat, khapímbá, neka nakhoa ndøgo ndøløwe, føgákh. Neka ezoqa khapímbá, ta nakhoa ndøgo ndiqeivi.”

*Khavozam ezoqam-te, yà bizio-feanoát
(Luk 6:43-44)*

¹⁵Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Khavozam ezoqam-te, ndigu ekeza kha Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam ndivewe, zo gò:feazoát. Ndigu andé sip nanak me nde-okhó, zo-te. Geté tiqa mokho-te ndøgu, ndigu andé gaqo khobokhobós.

¹⁶Zo matev mba zozøqeivát. Yaq sòzøté-zøtezát, ndigu unimanqatin Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam tipøtigú-a. Gê, bønning fakiafakia-us-te, kopømbâ, nanga mbomømboma, kopømba ande av gleips ndi:gu, toqo-løvus? O kopømbâ, khouwe-khouwe-te ndøgo, fig nanga toqo-vingisam? Kopømba mbaín.

¹⁷Tae eqeieqei, nanga eqeieqei ndøviám. Geté tae soqain, nanga soqøsoqa ndøviám.

¹⁸Tae eqeieqei, kopømba mbaín, nanga soqøsoqa tøviam. Neka tae soqain, kopømba mbaín, nanga eqeieqei tøviam.

¹⁹Gekha tæ ndøgo, nanga eqeieqei vi:pøteav ndøgo, gébouím. Yaq gøinam-té ginø-nqagimém.

²⁰Yaq matev até kopó. Zo ndigu ezoqam-qa mokho tozo-qeivimat, yaq zo sòzøté-zøté, ndigu unimanqatin Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqām, ó, khavozam ezoqām.”

*Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te, ti-mba ndigu timø-óz, ndigu Tat-qa poev ndimbopaev
(Luk 13:25-27)*

7:7 7:7 Mak 11:24; Zion 14:13; 15:7; 16:23-24 7:8 7:8 1 Zion 3:22; 5:14-15 * 7:8 7:8 Taqa manqa mokho av nqægo: Qo Mbumbukiam-te toqoqambuq, neka ande teqa mboqog-te me toqote-khanæmat, yaq ndego segékhatóq. Kopømbaqapé teqa bawan-te toqomø-oq. 7:11 7:11 Zems 1:17 7:12 7:12 Met 22:39-40; Lom 13:8-10 7:15 7:15 Met 24:24; Kel 20:29; 2 Pita 2:1 7:16 7:16 Gal 5:19-22; Zems 3:12 7:19 7:19 Met 3:10; Luk 3:9; Zion 15:6 7:20 7:20 Met 12:33

²¹ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Zo ndømatàváp, av nqægo, ezoqa ewaqape ndigu no Evezøza Evezøza-qa ndinø-akhayam, Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te sugumū-ōz. Av taoká. Ti-mba ndigu timø-óz, ndigu noge Tat-qa poev ndimbopaev, ndego yan-te ngo:yage.

²² Manqa ovøyam khøuwa kandambaqape timø-khantaz, ezoqa kopoáv, āv ginømbé-manqatát nqægo, ‘Evézøza. Evézøza. Qoqa iz-te, ni Mbumbukiam-qá Manqat nivevezumám, neka nqova soqøsoqa vøi-ngeasumam, neka umingiap matev kopoáv qeimatønumam.’

²³ Geté yaq no ndigu āv qazømbé-qavøitát nqægo, ‘No zo nøtenøtenák. Mòzozáv, zo manqa-zapazapa-us ezoqam.’”

Khoev puanam matev menas-qa yaya etæ manqat

(Luk 6:47-49)

²⁴ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Gekha ezoqām ndego, noqa manqat te-ewag neka vømbópavāt, ndego matavap loloakh ezoqám. Ndego andé khoev manqei føgakh-té genøwév.

²⁵ Yaq qæ neka khamøe-qape qandowav, neka vøndō-khouwa, sògoqatá. Geté ta khoev ndøgo nqoeveáv. Zapa ndógo, manqei føgakh-té qawevám.

²⁶ Geté gekha ezoqām ndego, noqa manqat te-ewag, yaq paeveāv, ndego matavap loloakh mbáin. Ndego andé khoev ndivind-té genøwév.

²⁷ Yaq qæ neka khamøe-qape qandowav, neka vøndō-khouwa, sògoqatá. Yaq ta khoev ndøgo gèkhawá, vø-evøvøem.”

Ezoqa Yesu-qa manqat-qa yaq-te nqova qazøndaf

²⁸ Yesu nqanek nømendim manqat ate ndægo qamømbøe-navøem, yaq ezoqa ewaqape nqova ndafe kandambá. Mbøni zólév.

²⁹ Zapa ndógo, ndego Mbumbukiam-qá iz-té neka bazaføgakh-té gene-zømesimám. Ambá av nqægo, av tigi guguna manqat nømendim ezoqam gi:zømesimam.

8

Yesu kha sisi-us ezoqam gekhakheinøvem

(Mak 1:40-45; Luk 5:12-16)

¹ Yesu manqei pøyat-te gendovis, yaq ezoqa gèmbopavát. Ezoqa kandambá.

² Yaq nqáe! Kha sisi-us ezoqam tendowáv ndógo, ekeza kha, Yesu-qa megemege-te, manqei vøelavao, sasa mbo-ein, “Evézøza. Ambá qokhakheinømbemín. Poev taqagoat, qo kopømbaqapé, toqo-khakheinømbem.”

³ Yaq Yesu zenda mbøevé, vømbō-ein, “Nqanøpoév. Qo vø-eqeieqei-éq.” Yaq nqova mbáin, ndego ezoqam, kha sisi sègembo-navøém.

⁴ Yaq Yesu āv gembøe-ein nqægo, “Nqáe! Qotøndé-ewāg. Ezoqa nøme zø-ein, av matev qaqambe-fakhan. Geté Mbumbukiam-gé iziz ezoqam-té qonóqáv, bemøqamekh, neka Mbumbukiam-te etoam matev vøgo, av Mozes gezømbe-ein. Yaq ezoqa tñabiti-zøté, av nqægo, qo mòqo-eqeieqei-éq.”

Yesu Lom nakhag kawa ezoqam-ge sasae ezoqam gekhakhæv

(Luk 7:1-10)

⁵ Yesu Kapenaum taon-te geme-on, yaq Lom nakhag kawa ezoqam ndowáv, vømbøviam,

⁶ “Evézøza, noge sasae ezoqam enqoní. Khoev-té gegó. Sègebuví. Ndego kha khokhokemáv, neka nqosøgeap khàpe mbøe-khouwév.”

⁷ Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Notøndónáv, ndego vøe-khakhæv.”

⁸ Geté ndego nakhag kawa ezoqam gendo-ein, “Evézøza. Av taoká. No ezoqa eqeieqeí mbá, noqa khoev-te toqotøndo-oq. Geté manqat mba qó-eín, yaq noge sasae ezoqam segé-khakhæv.

⁹ Até nó-a, no ezoqam-qá mokho-té qatu:gu. Neka no mokho-te, nakhag ezoqam mu:gu. Ndigu ezoqa kopo tæmbo-ein, ‘Vøqāv’, yaq ndego segéwáv. Neka ezoqa nøme tæmbo-ein, ‘Mòqotøndoqāv’, yaq ndego segendówáv. Neka noge sasae ezoqam tæmbo-ein, ‘Mòqo-matanām, nqanek’, yaq ndego segé-matanám.”*

¹⁰ Yesu nqanek manqat ge-ewag, ndego nqova ndafe kandambá, neka ezoqam ndigu gimbo-pavam, gezø-ein, “No unimanqatín nqazø-manqate. No nqanek Izlael bawan mokho-te, unimanqatin matev qeiviáv, av ngenek bawan vini-ak nge:-unimanqatinat.

¹¹ No nqazø-manqate: Vaev khøuwa-te, ezoqa khøuwa fakhanam neka khøuwa sininím gindúzáv. Ezoqa kopoáv. Ndigu Eibleem neka Aezek neka Zekop namba mé:qonáv, Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te, lou loge kandambaqape vøgonēm.

¹² Geté ndigu ezoqam, Mbumbukiam ibugukhokhof gevevesam, ambā teqa Megeat Matev mokho-te ti-ozin, ndigu bavokhó ginø-nqagevém. Bøivun-té. Yaq tí-eivumát ndøgo, neka khaya vøvivisumāt.”

¹³ Yaq Yesu ndego nakhag kawa ezoqam gembo-ein, “Soqóqaváq. Matev āv tønéfakhán, av qo qoqote-unimanqatin.” Yaq até ta khøuwa iz-te ndøgo, tege sasae ezoqam enqoni tømboe-navøém.

*Yesu ezoqa kopoav gekhakhæz
(Mak 1:29-34; Luk 4:38-41)*

¹⁴ Yesu Pita-qá khoev-té genøwáv. Yaq ge-on, tu-omét ndøgo, Pita-gu zimpuka, ngusu tatas enqoni mbovitát. Venanqei nonqo-té gubuvám.

¹⁵ Yaq Yesu pingim mbogea. Yaq enqoni sègembo-navøém. Yaq ndugu até gundigu, gè-itán, lou vømbøta.

¹⁶ Yaq qakhagus ndøgo, nqova soqøsoqa-us ezoqam kopoáv, Yesu-té gindu-upøgím. Yaq nqova soqøsoqa gèngeasám, ezoqam-qa mokho-te gu:goam. Manqat mba ndømanqatám, gèngeasam. Neka ezoqa ate gi:goam, enqoni qazøgoam, vøkhakheinøvem.

¹⁷ Yesu av ge:matanam ndægo, yaq manqat ndøgo, Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam Aezaya ibugukhokhof ge-ein, møndø-unimanqatín. Av gene-eín nqægo, “Ndego niqa nqosøgeap møndøndáp neka enqoni vønī-evøzam.”

*Yesu toqombo-paev, taqa yaq-te
(Luk 9:57-62)*

¹⁸ Khøuwa nøme, Yesu ezoqa kopoav gezømet, gimbo-waniapam, ndego ekeza paev ezoqam āv gezømbe-eín nqægo, “Kewan yaq-keoqá qazinø-qantáv.”

¹⁹ Yaq Mozes-qá guguna manqat nømendim ezoqam ndowáv, vømbø-ein, “Nømendim ezoqam. Qo ande āv khoqoté-okhoāt, no até nøtaqá-pavát.”

²⁰ Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Qanimáv. Geté gèmbø-mataváp. Gaqo lozokhak, sømbiam nonqo, manqei nqa ndøzøgó neka pipisi viviap ndøzøgō. Geté Ezoqam-ge Yo khoev mbaín, te:sømbimat, pusa vøe-tayāt.”

²¹ Neka ezoqa nøme, Yesu gimbo-pavam, gendo-ein, “Evézøza. Até vøkhæ-keogé. Tat bàtøkhæ-otáv.”†

²² Geté yaq Yesu gembo-qavøiu, “Av taoká. Ekeza pakhaezat-ak tiabe-osám ndigu, gipakhaez.‡ Geté qo, no qonøndó-páev.”

* **8:9 8:9** Ndego nakhag kawa ezoqam nqanek manqat ge-ein, zapa ndøgo: Ndego møndø-unimanqatín, av nqægo, Yesu ta enqoni ndøgo, ivøve manqat tembo-ein, yaq ndøgo segé-iváv. **8:11 8:11** Luk 13:29 **8:12 8:12** Met 22:13; 25:30; Luk 13:28 **8:17 8:17** Isa 53:4 **8:20 8:20** 2 Ko 8:9 **8:21 8:21** 1 King 19:20 † **8:21 8:21** Ta khøuwa-te ndøgo, ngenek ezoqam-ge eve nanimateáv, as ndøgoát. Geté ndego bugukhokhof tege eve namba yage-qa ndøgoám. Yaq Yesu paev-qa sa ndøgo tenegoám, eve tembøe-nanim. ‡ **8:22 8:22** Ezoqa ndigu gipakhaez, ndigu tønē-manqatē, ndigu Yesu paeveav ndigu.

*Yesu manqat mba ge-ein, khamøe sa qavøitav
(Mak 4:35-41; Luk 8:22-25)*

²³ Yesu khagua-té genøketáo. Yaq tegi paev ezoqam gèmbø-paevém, vøguv, kewan yaq-keoqa sasa ndøqantav.

²⁴ Giqantavat, anana-mba møndu:bøen, mbe-qape tåndøfeā. Kandamba tantáv, khagua sasa ndøngetøyam, ambá vø-qambuanemín. Geté Yesu até gebuvám.

²⁵ Yaq tegi paev ezoqam, gèti:nám, vøszam. Yaq gimbo-einim, “Evézøza. Qonítøké. Ni avønín zigeón.”

²⁶ Geté Yesu gezø-qavøiu, “Gekha zapá, zo møe ndozogo? Zoqa unimanqatin Mbumbukiam-te khapémhá.” Yaq Yesu gè-itán. Yaq até gendego, khamøe ndøgo, vøfegimam-a, vøvumøyat, manqat sasanqa-us mbo-eín. Yaq ndøgo sègevøitáv. Manqei sege:veát.

²⁷ Yesu av ge:matanam ndægo, yaq tegi paev ezoqam nqova ndafe kandambá, neka ekeza mokho-mba gibond, “Ngenek gekha ezoqám? E, até khamøe fegim neka khamøe vumøe, manqat o-mba mbøendapé.”

*Yesu ezoqa menas, nqova soqøsoqa gezø-ngeasam
(Mak 5:1-20; Luk 8:26-39)*

²⁸ Yesu paev ezoqam namba, kewan yaq-keoqa gimøqa, yaq Gadala manqei-te ndøgo, ezoqa nqova soqøsoqa-us ndozáv. Menás. Nandi nqa-té gindu-fakház. Ta nandi nqa-te ndøgo, løvøte ezoqam ndø-osupám. Nginik ezoqa menas, bazaføgakh kandambá neka møe-ús. Ezoqa nøme ta nakhoa-te ndøgo okhomáv.

²⁹ Yaq Yesu gi-ometam, āv gini-akhaemám nqægo, “Mbúmbukiam-ge Yo! Qo ni gekha gone-qa qonígu? Qo ndakin ni nqosøgeap etoam-qa qotøndóqav? Ta khøuwa ndøgo khantøzateáv. Zuá!”

³⁰ Ta manqei avønin-te ndøgo, bøsi nen møndø-vagimám. Kopoav-qapé.

³¹ Yaq nqova soqøsoqa, Yesu gimbo-viømem, “Ni ngeandam-qa toqogoat, yaq bøsik-qá mokho-té qanø-khofotán.”

³² Yesu gezø-ein, “Mòzozáv.” Yaq nqova soqøsoqa, sègefakház, ezoqa menas-qa mokho-te gu:goam, bøsik-te vømø-oz. Yaq bøsik manqei khavoe-té ginøbøín, ibøkha-te vømø-geonim.

³³ Yaq ezoqam ndigu, bøsik gizø-kewagam, møe ndøbøín. Vemiav-té ginøbøín. Yaq ezoqa emanqat zømbe-votót, matev ate ndægo, qafakhan. Até ndøgó-a, vøzømbē-votot, matev av ezoqa menas qazømbe-fakhan, ndigu nqova soqøsoqa gizømbu-goam.

³⁴ Yaq ezoqa ewaqape, vemiav-te gigoam, Yesu omete-qa ndøgoám, vøndøzav. Matev gigeivim, qafakhan, yaq āv gimboe-viømém nqægo, “Niqa manqei ambá qo-ivavín.”

9

*Yesu kagi ezoqam gekhakheinøvem neka manqa-zapazapa vømbø-evøzam
(Mak 2:1-12; Luk 5:17-26)*

¹ Yaq Yesu khagua-té genøketáo, vøszøkuzim, Gelili kewan yaq-keoqa sasa ndøqantav, ekeza vemiav-te vømøqa.

² Ezoqa Yesu gi-ometam, yaq kagi ezoqam ndondafém. Kumøkuma-té gindu-ndafém. Yesu tiqa unimanqatin geqeiv, yaq ngenek kagi ezoqam, āv gembøe-eín nqægo, “Ati. Ndøfògeáp. Qoqa manqa-zapazapa møndøqa-navøém.”

³ Yaq Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, teqa manqat giyogem, ekeza mokho-mba āv ginibondát nqægo, “Ngenek ezoqam, Mbumbukiam-qá iz ndøngi:tít. Ezoqam-qa manqa-zapazapa, Mbumbukiam yakhapús, ndezø-evøzam.”

⁴ Geté Yesu é-møndæ-otév, av ndigu gi:matavupat. Yaq gezø-ein, “Gekha zapâ, zoqa mbøni-te matavap soqøsoqa nandozombo-matavupit?”

⁵ Gê, gekha manqât ndøgo, føgakh mbain? Ndógò, no ngenek ezoqam tæmbo-ein, ‘Qoqa manqa-zapazapa møndøqa-navøëm,’ o ndógò, tæmbo-ein, ‘Mòqo-itán, neka okho vøngaz’?

⁶ Geté no ndakin nótézomás, Ezoqam-ge Yo, bazaføgakh nqambôgò, ezoqam-qa manqa-zapazapa tezø-evøzam, nqanek manqei-qape-te.”

Yaq Yesu até gendego, ngenek kagi ezoqam, āv gembøe-eín nqægo, “Mòqo-itán, neka kita vøkhazo, khoev-te sasa ndøqav.”

⁷ Yaq ngenek ezoqam, gè-itán, kita vøkhazo, khoev-te sasa ndøwav.

⁸ Yaq ezoqa nqanek matev giqevim, ndigu møe ndøgoném neka Mbumbukiam-qa iz vø-eqanem. Ndigu møndø-matøvemém, ezoqa bazaføgakh Mbumbukiam zø-etoám, matev av nqægo timatønumat.

Yesu Metiu gembo-akha

(Mak 2:13-17; Luk 5:27-32)

⁹ Yesu ta manqei ndøgo ge-ivav, nakhoa gegeveat, teks moni upøgim ezoqam ndø-omét. Teqa iz Metiú. Teks upøgim khoev-qase mokho-té gunu:qotám. Yaq Yesu āv gembøe-eín nqægo, “No qonøndó-pæv.” Yaq Metiu até gendego, gè-itán, neka vømbøpæv.

¹⁰ Taqa zita-te, Yesu Metiu-qa khoev-te, lou mólóg. Ta lou loge-te ndøgo, teks moni upøgim ezoqa nøme neka ezoqa nøme, ndigu manqa-zapazapa-us ndizæza, møndøgoám. Kopoáv. Yaq ndigu Yesu neka pæv ezoqam, namba me:qonavát.

¹¹ Felisi ezoqam nqanek matev giqevim, yaq ndigu Yesu-gi pæv ezoqam, āv gizømbe-beváp nqægo, “Gekha zapâ, zoge nømendim ezoqam, teks moni upøgim neka manqa-zapazapa-us ezoqam namba, lou ngiloget?”

¹² Yaq Yesu nqanek manqat ge-ewag, gezø-ein, “Ezoqam ndigu enqoni mbain ndigu, ndigu mulømula etoam ezoqam mbain tøgoat, kopømbá. Geté enqoni-us ezoqam bezøgó, mulømula etoam ezoqam.

¹³ Zo manqat nøme-qa mokho vømezótéz, Mbumbukiam-qa Manqat-te ndøpeawap. Manqat nqánek, ‘Mbumbukiam ge-ein: Noqa poev kandambaqape nqánek, tanakh matev. Ambá ndøgo, ezoqa søvakha gigiap tindu-løvusumat no-te.’ ”

Yaq Yesu sasa zø-ein, “No ambá av nqægo, ezoqa eqeieqei akhayam-qa nøgeavün. Geté no manqa-zapazapa-us ezoqam akhayam-qa nøgeavún.”

Yesu lou logemav matev-qa yaq-te gimbøe-bevøpem

(Mak 2:18-22; Luk 5:33-39)

¹⁴ Khøuwa nøme, Zion, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, tegi pæv ezoqam, Yesu-té ginduzáv, vømbø-einim, “Gekha zapâ, ni neka Felisi ezoqam lou logemav matev qeigoatun, geté qogi pæv ezoqam gonemāv?”

¹⁵ Yaq Yesu yaya zø-etá, taqa yaq-te, gezø-ein, “Ge zò ndozo-matavap, ezoqa sæva te-oki, yaq zifuap lou loge-te tekhatob, ndigu zifuap kopømbâ, mutøkhop ndøwanim, ndego ti namba te:goat? Av taoká. Kopømba mbaín. Ndigu khanakhanakh zø-asótáv. Geté khøuwa ndøfakház. Yaq ndego ezoqam, sævam ge-oki, ndøndafém, ti namba nde:go. Yaq tegi zifuap lou logemav matev, ndøgo tinígoát.

¹⁶ Ezoqa kopømba mbaín, ndabua mbewat ndakinak, awenege ndabua-te to:tøke. Matev av nqægo, mokho mbaín. Zapa ndøgo, ndabua toqosunguz, yaq ndabua ndakinak segé-khapelavøqasé. Yaq ndabua keqæv sa tømø-khouwév.

¹⁷ Neka ezoqa kopømba mbaín, waen ndakinak, awenege søvakha ngusum-te te-ewa. Zapa ndøgo, awenege søvakha ngusum-te toqo-ewa, yaq waen tøpopon, ndigu gékeqáz.

Yaq waen vóqouvøēm, neka søvakha ngusum vósoqoēz. Geté waen ndakinak ndøgo, søvakha ngusum ndakinak-té qotúqóuz. Yaq waen neká ngusum, qanimáv, segégoát.”

Yesu sævam gukhakheinøvem, ndugu kouk qambowavam, neka mbasønakam vøkhandi:v (Mak 5:21-43; Luk 8:40-56)

¹⁸ Yesu Zion-gi paev ezoqam namba, ate av-té manqat gi:manqatam. Yaq Zu kawa ezoqam tendowáv ndøgo, teqa megemege-te katuk vømøkui, gembo-ein, “Nogu yu ndakin ndønánim. Geté vøndoqáv, zenda vømbøeve. Yaq kopømbá tukhandi:v.”

¹⁹ Yaq Yesu gè-itán, ekeza paev ezoqam namba, vømbø-paevem.

²⁰ Yaq ate av-té nakhoa gi:geveat, sævam tunduwáv ndøgo. Ndugu kouk mbowavám. Nupøkhán mbá. Viav ate qægoam tuélv, kouk qambowavam. Yaq Yesu-qá zita-té gunduwáv, neka ndabua ov-qase vømbø-khanaz.

²¹ Ndugu ekeza mokho-mba āv guni-matøvéem nqægo, “No ngenek ndabua mba tæmbokhanaz, yaq no sæ-eqeieqei-én.”

²² Yesu gendoqambun, ndugu vø-omet, gumbo-ein, “Ngólam. Qo ndøfofðgeáp. Qoqa unimanqatin nandav, tøkhaheinøqavém.” Yaq ndaføyambá, ngunuk sævam, sège-eqeieqei-év.

²³ Yaq Yesu Zu kawa ezoqam-qa khoev-te gemøfakhan, vømø-on, pøinda khambøyam* ezoqam ndøzømét. Neka ezoqa kandambá giwambupam. Tiqa manqa feazu gèzømbø-eqavát.

²⁴ Yaq Yesu gezø-ein, “Zo mòzofakház. Ngunuk mbasønakam nanimateáv. Gèbuvít.” Geté ndigu gèvøngi:nám.

²⁵ Yaq ezoqa ate gi:goam gumu-nataz, Yesu tène-ón, ma mbasønakam gui-veam ndøgo, zenda vømbøgea. Yaq mbasønakam, sègendo-suzám, vø-itan.

²⁶ Yaq manqat ndøgo, Yesu av matev ge:matanam ndægo, sège-panqavøemát, ta manqei-te ate qægoam.

Yesu bøi waev mbain ezoqa menas gekhakheinøvem

²⁷ Yesu ta manqei nqanek ge-ivav, yaq nakhoa ge:geveat, bøi waev mbain ezoqa menas, sègembo-pavát, gimbo-akhaem, “Déivid-ge Zeo. Ni tanakh gínigú.”

²⁸ Yaq Yesu khoev-te gemøfakhan, gemø-on, ndigu ezoqa menas até gembopavát. Yaq gezø-ein, “Zo mozó-unimanqatinim, av nqægo, no bazaføgakh nqanøgð, zoqa bøi tækhakheinam?”

Yaq gindu-qavøinam, “Evézøza. Ni møi-unimanqatiním.”

²⁹ Yaq Yesu até gendego, bøi vøzø-khanøzam, gezø-ein, “Matev sà bezøfakhán, av zo qazøte-unimanqatinim.”

³⁰ Yaq bøi sègezø-eqeieqei-ám. Geté Yesu ndigu gègugúb, gezø-ein, “Zo ezoqa nøme me:zømás!”

³¹ Geté ndigu ezoqa menas Yesu gi-ivøvem, teqa emanqat sège-vøndazát, ta manqei-te ndøgo, ate qægoam.

Yesu manqa-khou ezoqam gekhakheinøvem

³² Ndigu ezoqa menas gi:qavaz, yaq ezoqa nøme, manqa-khou ezoqam ndondafém, Yesu-te. Ndego manqa-khou gegoam, zapa ndøgo: Ndego nqova soqa mbøigoám.

³³ Geté Yesu ndego nqova soqa é-vøngeatám-ae, ndego ezoqam, manqa manqate é-vøngaz. Yaq ezoqa ewaqape, matev ndøgo giqeivim, ndigu nqova ndafe kandambá. Gi-einim, “Ni matev av nqægo ibugukhokhof qeiviáv, nqanek Izlael manqei-te.”

³⁴ Geté Felisi ezoqam āv gini-einím nqægo, “Ngenek nqova soqøsoqa ngengeasam, nqova soqøsoqa-gé kawa-qá bazaføgákh gene-ngeasumatún.”

9:21 9:21 Met 14:36 * **9:23 9:23** Ta khøuwa-te ndøgo, ezoqa genanimin, ezoqa pøinda ndøkhamboememín. Ndøgo tiqá matév. **9:27 9:27** Met 20:29-34 **9:30 9:30** Met 8:4 **9:33 9:33** Mak 2:12 **9:34 9:34** Met 12:24; Mak 3:22; Luk 11:15

Mbumbukiam yà bizimbo-viám, sasae ezoqam betøndē-khofotaz

³⁵ Yesu taon neka vemiav ate ndægo sùgumu-vatát, tiqa guliguli khoev-te, Manqat Mbomambaqape vømē-zømesim. Mbumbukiam-qa Megeat Matev-qa yaq-té gene-zømesimát. Neka ezoqa ewaqape, gekha enqoni bugug vinivinimba qazøgoat, vøkhakheinøvemát.

³⁶ Yesu ndigu ezoqa kopoav gezømetat, yaq ndego tanakh zøgoát. Zapa ndøgo, ndigu fofogeap-ús neka ezoqa tøke nonqo mbaïn. Ndigu andé síp, keoge ezoqam mbain ndigu.

³⁷ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam manqat nøme āv gezømbe-eín nqægo, “Khae-te avøe gigiap kandambá qakhatøkhatoam. Geté sasae ezoqam khapímbá, vøndé-peanēm.

³⁸ Yaq nakémbá. Khae eve, zombó-vi:mát, Mbumbukiam. Yaq sasae ezoqam tèabetønde-khofotáz, teqa avøe gigiap qakhatøkhatoam ndøgo, betøndō-peanem.”

10

Yesu-gi u-anim tuelv-qa iziz

(Mak 3:13-19; Luk 6:12-16)

¹ Yesu ekeza paev ezoqam tuelv gëmøváb, neka bazaføgakh vøzø-etoam. Bazaføgakh tezømbe-etoám ndøgo, ezoqa nqova soqøsoqa zøngeasumát, neka enqoni soqøsoqa-us vinivinimba vøe-khakheinøvemát.

² Nginik Yesu-gi u-anim tuelv, tiqa iziz nqáneek: Bugukhokhof, Saemón. Iz nøme gimbo-akhaem, Pitá. Neka nøme Endlú. Pita neka Endlu, ndigu evenáp. Neka nøme Zéms, neka nøme Zión. Até ndigu ezoqa menás-a, evenáp. Zebedi-gí nakheís.

³ Nøme Filíp. Nøme Batolomeú. Nøme Tomás. Neka nøme Metiú. Metiu, ndego teks moni upøgim ezoqam ndøgoám. Neka nøme Zéms. Zems, ndego Alfius-gé yó. Neka nøme Tadiés.

⁴ Neka nøme Saemón nømé. Ngenek Saemon, Zelot ezoqam ndøgoám. Neka nøme Zudas Iskaliót, ndego vaev-te Yesu sa gemboqambun, tegi qaqa ezoqam-qa zenda-te geve.

Yesu ekeza u-anim tuelv, manqa gezø-løvua, gekhofosam

(Mak 6:7-13; Luk 9:1-6)

⁵ Yaq Yesu nginik ezoqa tuelv gèkhofosám. Manqa møndøzømbøkhæ-løvua, gezø-ein, “Zo manqei vini ezoqam-te o Samalia bawan-ak-qa vemivemiav-te ndøzáv.

⁶ Geté Izlael manqei-ak-té qazonø-okhoát, ndigu kopømba ande av sip ndi:gu ndiyonia-pet.

⁷ Ti-te ndigu tozo-okhoat, manqat nqáneek qazozø-manqatát, ‘Mbumbukiam-qa Megeat Matev avønín.’

⁸ Zo enqoni-us ezoqam vøkhakhætét, neka løvøte ezoqam vøkhandi:tet. Kha sisi-us ezoqam gèkhakheinøvemét, neka nqova soqøsoqa-us ezoqam, nqova soqøsoqa vøzø-ngeasumit. No nqanek bazaføgakh yaq-mbá sæzø-etoám. Yaq até zó-a, zo ezoqa yaq-mbá sozozø-tøkeét.

⁹ Zo tozo-okhoat, moni ndø-upøgím. Gol moni mbaïn, neka silva moni mbaïn, neka kopa moni mbaïn.

¹⁰ Neka zo moqos namba me:-òkhó. Neka ndabua nøme o tamak nøme o tatuag ndø-upøgím. Zapa ndøgo, gekha ezoqam ndego, ndesasaeat, ndego teqa yage nonqo gigiap, yà bembo-etoám.

¹¹ Zo taon-te o vemiav-te tozomø-fakhazat, matev egeiegei ezoqam-qa vømøkhovawemát, ndego zo khoev tezø-einat. Yaq nambá tøzøté-sokhoát ndégo, atema ta manqei nqawa vozó-ivøvemát.

¹² Khoev-te tozomø-ozat, ezoqa manqat nqáneek qazozø-einát, ‘Sambí, zo-te.’

¹³ Yaq ndigu zo tikhatobat, zoqa sambi manqat até begó ti-te. Geté mbain tōgoat, zoqa sambi manqat nqawa zo-té qabenø-vezezát.

¹⁴ Ezoqa zo khatobeav tōgoat neka zoqa manqat yogeav vōgoāt, yaq ta khoev o vemiaiv ndōgo sège-ivøvemát. Yaq pakhakh ndōgo, zoqa zenda tokhotapak-te tōgoat, sozó-pomoememát.

¹⁵ No unimanqatín nqazø-manqate. Manqa ovøyam khøuwa kandambaqape timø-khantaz, ndigu vemiaiv-ak-te unimé:-soqá. Yaq-fia nqosøgeap ndōgo, ndigu tindapem, ndømø-løvuám, av Sodom neka Gomola taon-ak timindapem.”

*Yesu zapaya matev fōgøfōgakh tōfakhanam
(Mak 13:9-13; Luk 21:12-17)*

¹⁶ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Nqáe! Zo andé síp. Geté zo gaqo khobokhobos-té qatø-khofosumít. Yaq nakémbá. Zo andé waza me me:gó. Matavap loloakh-ús. Neka zo andé kuvøkuvu me me:gó. Manqa-zapazapa mbaín.

¹⁷ Geté gø:fezoát. Ezoqa zo manqa ovøyam-té ginø-abumát neka Zu ezoqam-qa guliguli khoev mokho-te vøfebumát.

¹⁸ Neka no zapaya, zo megetapak neka kawakawa-za-qá megemege-té ginø-abumát. Yaq zo kopømbaqapé, até ndigú-a neka bawan vini-ak, Manqat Mbomambaqape vøzøté-zømesimát.

¹⁹ Zo manqa ovøyam-te ti-upøgimat, zo ndøfòfògeáp, av nqægo, andē gekha manqat me zomø-einimát, o ande āv khazøté-einimát. Zapa ndōgo, matev tōfakhanumat, yaq matavap Mbumbukiam zø-etoumát, zo andé gekha manqat me zøté-manqatát.

²⁰ Yaq manqat ndōgo, zo tozo-manqatat, ndōgo ambā zoqa manqat, geté zogé Zøve-gé Nqova Mbomambaqape ndømanqatát, zoqa mokho-te.

²¹ Ezoqa nøme, ekeza namba-qaniap løvøte-té ginø-abumát neka evøndipakha nøme, ekeza nakheis løvøte-te vø-abumát. Neka nakheis nøme, ekeza evøndipakha segezø-qambuzát, løvøte-te vø-abumát.

²² Ezoqa ewaqape zo gésanqabát neka qaqa vøzøgoāt, no zapaya. Geté gekha ezoqām ndego, bazaføgakh-us teyat, atema vaev-te, ndego ndømø-khandí:v.

²³ Zo vemiaiv nøme-te tingiæzotat, yaq vemiaiv nøme-té qazonø-khokhozát. No unimanqatín nqazø-manqate. Zo nqanek Izlael manqei-te, vemivemiv nqagot, sasae zókhouimák, atema Ezoqam-ge Yo vøndóqavān.

²⁴ Paev ezoqam kopømba mbaín, tege nømendim ezoqam teløvuam, neka sasae ezoqam kopømba mbaín, tege megeat ezoqam teløvuam.

²⁵ Paev ezoqam tege nømendim ezoqam namba ti:viit, ság. Neka sasae ezoqam tege megeat ezoqam namba ti:viit, ság. Ndigu no Saitan-qa iz Belzebul ginø-akhaemam, no ande khoev eve me nqate:go, yaq ndigu nogi ezoqam, iziz soqøsoqa nøme mba zømbó-akhayám.”

*Møe Mbumbukiam-te mbá qazinøgoát, ambá ndōgo, ezoqam-te
(Luk 12:2-7)*

²⁶ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Zo ezoqam-qa møe ndøgø. Zapa ndōgo, gekha matēv ndōgo, ndøgutøve, bavokhó qandó-fakhanám. Neka gekha manqāt ndōgo, ndøkhonøwe, ndøndo-veveám.

²⁷ Manqat ndōgo, no lova nqazø-manqate, paveat zómanqatát. Neka manqat ndōgo, no gea-te nqazø-manqate, zo khoev ová qazøtøndó-manqatát, ezoqa ewaqape betēyogem.

²⁸ Zo ndigu m̄e z̄oḡo, ndigu ezoqa pakhapakha sa ndikhanæ. Zapa nd̄ogo, ndigu kha mba z̄ongiu. Geté zoqa khandi kop̄omba mbaín, tiz̄ongiu. Geté zo m̄e nd̄ego tozombó-goát, Mbumbukiam. Zapa nd̄ogo, ndego kop̄ombaqaapé, khā neka khandi, ḡoinam-te sugumú-ngiú.

²⁹ Zo m̄oz̄ote-z̄otéz. Pipisi nakheis-qa fia khapekhapémbá. Moni mokho kopo, menas soqotéwí. Pipisi, fia khas̄okhasis ambá ginigú. Geté zoge Z̄ove ndez̄o-keôgé, ndigu. Pipisiam kopo, kop̄omba mbaín, manqei-te sa tub̄oiav, ndego poeveav t̄ogoat.

³⁰ Geté ḡembo-mataváp. Zo-te até zogí iz̄úm-a, zoqa kawa-te ate nandigu, Mbumbukiam m̄ond̄o-gevebám.

³¹ Yaq nakémbá. Zo m̄e nd̄oḡo. Zo Mbumbukiam-qa b̄oi-te, pipisi kopoav-qaape ùni z̄ote-l̄ovubám.”

*Ni mivi bizigú, Yesu-qa yaq-te
(Luk 12:8-9)*

³² Yaq Yesu manqat n̄ome ge:z̄omas, gez̄o-ein, “Gekha ezoqām ndego, ezoqam-qa b̄oi-te te-unimanqatintat, av nq̄ægo, ‘No Yesu-ḡe ezoqām,’ teqa yaq-te, até nó-a, Tat-qa megemege-te, ndego yan-te ngo:yage, āv qat̄e-unimanqatín nq̄ægo, ‘Ngenek noḡe ezoqām.’

³³ Geté gekha ezoqām ndego, ezoqam-qa b̄oi-te noqa yaq-te to:nawam, teqa yaq-te, até nó-a, nd̄ætonawám, Tat-qa b̄oi-te, ndego yan-te ngo:yage.”

*Niqa kuku matev Yesu-te, yā bem̄ol̄ovú, av kuku matev ezoqa n̄ome-te nqanimbi:gu
(Luk 12:51-53; 14:26-27)*

³⁴ Yaq Yesu manqat n̄ome ge:z̄omas, gez̄o-ein, “Zo nd̄omatáváp, av nq̄ægo, no nq̄anek manqei-qaape-te, ezoqa sambi etoam nonqo n̄ogeav̄un. Av taoká. No ambá av nq̄ægo, sambi etoam-qa n̄ogeav̄un. Geté no nakhag kaiya n̄ond̄opavavún.

³⁵ No ezoqa qaqaqa-qa n̄ogeav̄un. Yo eve namba segé-qat̄oném, neka yu evo namba v̄o-qat̄oném, neka ziwap zakhapuka namba sasa nd̄oqat̄oném.

³⁶ Ezoqam-gi qaqa ezoqam nd̄igu timb̄ogoát, te namba khoev kopo-te ndiyage.

³⁷ Gekha ezoqām ndego, teqa kuku matev ev̄ondipakha-te, kandambaqaape nd̄ombogo, get̄e no-te and̄e khap̄embā, ndego kop̄omba mbaín, noge paev ezoqam tegoat. Neka gekha ezoqām ndego, teqa kuku matev nakhei angana-te o nakhei sakheis-te, kandambaqaape nd̄ombogo, get̄e no-te and̄e khap̄embā, ndego kop̄omba mbaín, noge paev ezoqam tegoat.

³⁸ Neka gekha ezoqām ndego, ekeza tae mutui eqawateav tegoat neka no paeveav v̄oḡoát, ndego kop̄omba mbaín, noge paev ezoqam tegoat.

³⁹ Gekha ezoqām ndego, yage ekeza mokho-mba tendapet, ndego nd̄ækhambuá. Geté gekha ezoqām ndego, ekeza yage te:khambua, no zapaya, ndego nd̄om̄oqeív.”

*Yesu-ge paev ezoqam toqombo-t̄oke, taqa yaq-te
(Mak 9:41)*

⁴⁰ Yaq Yesu manqat n̄ome ge:z̄omas, gez̄o-ein, “Gekha ezoqām ndego, zo tekhatob, ndego até nó-a, nd̄okhatómb. Neka gekha ezoqām ndego, no tekhatomb, ndego até Mbumbukiám-a, v̄okhatō, ndego no gendo-khofotan.

⁴¹ Gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam tekhatō, zapa nd̄oḡo, ndego Mbumbukiam-ḡe manqa vevezam ezoqām, ngenek ezoqam yaq-fia āv teméndáp, av ndego Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam ekezan temendap. Neka gekha ezoqām ndego, matev egeieqei ezoqam tekhatō, zapa nd̄oḡo, ndego matev egeieqei ezoqām, ngenek ezoqam yaq-fia āv teméndáp, av ndego matev egeieqei ezoqam ekezan temendap.

⁴² No unimanqatín nqazø-manqate: Gekha ezoqām ndego, noge paev ezoqa nøme tembotøke, oskiá ndøgo, ndego iz mbain ndego, neka gigiap-qase kopømba ande av ibøkha vatap ndægo tembo-etoam, ngenek ezoqam yaq-fia eqeieqei ndømøndáp.”

11

*Zion, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, tegi paev ezoqam, Yesu-te gekhofotaz
(Luk 7:18-35)*

¹ Yesu tegi paev ezoqam tuelv manqa løvuat qamømbøe-navøem, yaq ta vemiaav ndøgo gè-iváv. Yaq vemivemiav nøme-té genøwáv, Gelili manqei-te ndøgo, ezoqa vømē-zømesim.

² Ta khøuwa-te ndøgo, Zion, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, ndimbula-té ge-utavám. Yaq manqat ge-ewag, av Keliso matev ge:matønumam, ndego ekeza paev ezoqa nøme ndokhofotáz, te-te.

³ Yaq Yesu āv gimboe-bevøpém nqægo, “Qonimbí-eín. Ezoqam qó, Mbumbukiam ge:manqatam, tendo-khofotav? O, ezoqa vini-qa nitó-kewagāt?”

⁴ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Zion-te nqawa tozovesez, yaq āv qazømømbøé-einím, av zo manqat nqazøte-yoge neka matev nqazøte-qeivi.

⁵ Ezoqam ndigu bøi waev mbain qagoam, ndakin gèkeogé. Neka ezoqam ndigu kagi gigoam, ndakin gè-okhó. Neka ezoqa ndigu kha sisi-us gigoam, kha sisi møndøzø-navøém. Neka ezoqa ndigu gea kandøgeap gigoam, ndakin gèyogé. Neka ezoqa ndigu gipakhaetat, nango møndø-khandí:z. Neka gigiap-av ezoqam, Mbumbukiam-qá Manqat Mbomambaqape ndøyogé.

⁶ Neka gekha ezoqām ndigu, no-te nakeapav ndigu, ndigu khanakhanakh mbá giabitigú.”

⁷ Zion-gi paev ezoqam gi:qavaz, yaq Yesu Zion-qa yaq-te manqa manqate ndøngáz, ezoqa ewaqape-te, gezø-ein, “Gê, zo Zion-te qazo-apat, leg-av manqei-te ndøgo, zo gekha qeivi-qa zó-apat? Gê, zo ezoqa omete-qa zó-apat, ndego kopømba ande av gagayag ndægo, sa tøvovøemet, yaq vøepovēt, yaq vøepovēt, khamøe sa tøvqambuvøemet?

⁸ O gê, qazo-apat, zo ezoqa ndabua eqeieqei uzap omete-qa zó-apat? Nqáe! Ezoqa ndabua eqeieqei ndi-uzap, ndigu kawa ezoqam-qá khoev-té giyageáp.

⁹ Geté zonømbé-einím. Zo gekha qeivi-qa zó-apat? Mbumbukiam-gê manqa vevezam ezoqam omete-qa zó-apat? Unimanqatín. Ndego Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqám. Geté no nqazø-manqate. Ndego Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam ate ndi:gu, møndø-løvubám.

¹⁰ Zapa ndøgo, ezoqam ngének, teqa yaq-te Mbumbukiam-qa Manqat av nqæpeawap nqægo,

‘Nqáe! Noge u-anem notó-khofotáv, qoqa megemege-te. Ndego nakhoa møqá-khakheinám.’

¹¹ No unimanqatín nqazø-manqate. Zion, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, ndego kandambaqapé. Ndego ezoqa ewaqape, nqanek manqei-qape-te gifakhatat, møndø-løvubám. Geté até ezoqa khasøkhasís-a, Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te, ndigu Zion møndø-løvuu:mém.

¹² Ta khøuwa-te ndøgo, Zion manqa manqate ge:ngaz, atema ndakin, Mbumbukiam-qa Megeat Matev, bazaføgakh-us ndøkhouwevtét. Geté ezoqa keføkefak ngi:wat-qa mbógo.

¹³ Qageavun, atema: Zion vøfakhan, Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam ate gi:goam neka Mozes-qa guguna manqat, ndøgo tini-manqatám, matev zo ndakin nqazo-qeivi.

¹⁴ Oskiá ndøgo, zo tozo-unimanqatinim o unimanqatinteav tøgoat: Ndigu manqat gi-einim, av nqægo, Mbumbukiam Ilaiza ndøkhofotáv, ndigu Zion me:manqatám.

15 Gekha ezoqām ndego, gea tǝmbogoat, yà beyogé.

16 Nginik ezoqam, ndakin ngiyage, andé gekha me nǝtékhāmās? No nakheis nǝtékhāmās, maket manqei-te ndi-otam. Ndigu yaqyaq-a, āv gini-akhayām nqǝgo,

17 ‘Ni zo pǝinda nizǝ-khambǝemám. Khanakhanakh-ús. Geté zo ogipǝteáv. Neka ni osombo ouv nizǝ-qaqaemám. Geté zo eivǝpǝteáv.’

18 Zó-a, até kopó. Gekha matǝv ndǝgo, zo ndozoqeivi, zo khanakhanakh mbaín. Zion gefakhan, lou logemav matev gegoam, neka waen izumav vǝgoam, yaq ezoqa ewaqape āv gimǝe-manqatám nqǝgo, ‘Ngenek nqova soqa mbǝigú!’

19 Geté ndakin Ezoqam-ge Yo gefakhan, ngenek lou mǝndǝ-logatún, neka waen vǝ-izumatun. Yaq ezoqam āv gimǝe-manqaté nqǝgo, ‘Ngenek ezoqam zǝté-ometām. Lou loge mǝqǝé, neka waen izam mǝqǝé. Neka ngenek teks moni upǝgim ezoqam neka manqa-zapazapa-us ezoqam-gí zifú.’ Ezoqa av nqǝgo ambá gini-manqaté. Geté Mbumbukiam-qa matev, ni āv qaninǝmánd nqǝgo, teqa matavap loloakh, unimanqatín.”

*Mǝndǝ-soqǝéz, ndigu Keliso gisanqawem
(Luk 10:13-15)*

20 Vemivemiav nǝme-te, Yesu umingiap matev kopoáv gematǝnumam. Geté ndigu vemivemav-ak, Mbumbukiam-te qambuzaneáv. Yaq Yesu gǝzǝponqóm, vǝzǝ-ein,

21 “Zo Kolazin-ak neka Betsaida-yak, zo mǝzo-soqǝéz. Zapa ndǝgo, no umingiap matev, zo mokho-te qǝematǝnumam, ambā Taya neka Saedon taon mokho-te tǝmatanamín, ndigu ambá nupǝkhán mbá, Mbumbukiam-te é-ndo:qambuzín, neka tiqa manqa-zapazapa zapaya, ndabua soqǝsoqa vǝ-uzamín neka pakhakh vǝgein.

22 No nqazǝ-manqate: Manqa ovǝyam khǝuwa kandambaqape timǝ-khantaz, zo-te unimé:-soqá. Yaq-fia nqosǝgeap ndǝgo, zo tozomǝ-ndapem, ndǝmǝ-lǝvuám, av Taya neka Saedon taon-ak timindapem.

23 Neka ge zǝ, Kapenaum taon-ak? Zo, yan-té ginǝ-eqazǝ, av zo ndǝzǝte-matavap? Av taoká. Zo gǝinam-té ginǝ-nqagevém. No umingiap matev, zo mokho-te qǝematǝnumam, ambā Sodom taon-te tǝmatanamín, yaq ndigu ambá Mbumbukiam-té ginǝ-qambuzín. Yaq ta taon ndǝgo, gǝinam-te ambá gélonqotamák. Geté ambá oskia ndǝgonín.

24 No nqazǝ-manqate: Manqa ovǝyam khǝuwa kandambaqape-te, yaq-fia ndǝgo, zo tozomǝ-ndapem, ndǝmǝ-lǝvuám, yaq-fia, av Sodom taon-ak timindapem.”

*Qǝndozáv nqanek, Yesu-te, pusa vǝta
(Luk 10:21-22)*

25 Ta khǝuwa-te ndǝgo, Yesu āv gene-guligulím nqǝgo, “Tat, qo yan neka manqei-qape-ge Evezǝza ndoqogo. No ike kandambá qo-te. Zapa ndǝgo, qoqa matavap qǝkhonáo, ti-te ndigu, ekeza kha zǝtezat neka matavap loloakh-us ezoqam ndizǝza. Geté qo ti-te ndigu toqonǝ-vevezám, ezoqam ndigu ande av nakhei nqonqon ndi:gu.

26 Unimanqatín. Tat. Qoqǝ poev, āv tǝnegoám.”

27 Yaq Yesu manqat nǝme ge-ein, “Gigiap neka matev ate ndǝgo, Tat noqá zenda-té genǝvé. Ndego yakhapús, Yo ge:-otev. Ezoqa nǝme, ndigu Yo mè:zǝtezák. Neka ezoqa Eve mè:zǝtezák. Yo mba me:-otév, neka ndigu vǝezǝtǝz, Yo Eve-qa yaq-te vevezam-qa ndezǝgo.”

28 “No-té qǝndozáv, zo ezoqa ewaqape, qazǝ-ewez neka viniv-qape ndozo-eqatet. No pusup nǝzǝ-etoám.

²⁹ Kopømba ande av kao nduigu, tae monqo-te toqombøe-ve, yaq gigiap gēlīv, zo noqá viniv zóndapēm, neka zøtezat vozóndapēm, no-te. Yaq zoqa yage-te, zo pusa zótá. Zapa ndøgo, no matev aiyav-té qatø-matanám. Neka no nøkeza iz eqawatáv.

³⁰ Viniv ndøgo, no ezoqam-te totove, tákh. Taqa viniv khapémbá.”

12

Yesu ndego kawá, Sabat khøuwa
(Mak 2:23-28; Luk 6:1-5)

¹ Khøuwa nøme, Sabat khøuwá, Yesu ekeza paev ezoqam namba, wit khae livin-mbá gunu-apát. Yaq tegi paev ezoqam, ifi zøvín. Yaq wit nanga ndøvingisømem, sasa ndølouz.

² Yaq Felisi ezoqam tiqa matev gigeivim, Yesu āv gimbøe-einím nqægo, “Nqáe! Khafeáp nandav, qogi paev ezoqam Sabat khøuwa-te wit nanga nandi-vingisumit. Kopømba mbaín, Sabat khøuwa-te, sasae toqogo.”

³ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Ge zô, emanqat mozó-geveømem, av Deivid ge:matanam, tegi ezoqam namba ifi qazøvin?”

⁴ Mbumbukiam-qá khoev-té genø-ón, flawa vømøndō-upøzo, ndigu lou-qase-te go-abam, Mbumbukiam-gi, yaq tegi ezoqam namba sasa ndølouz. Matev av nqægo khafeáp ti-te. Mbumbukiam-gí iziz ezoqam mba zø-mboqoatám, nginik flawa tilouzat.*

⁵ Neka ge zô, Mozes-qa guguna manqat mozó-geveømem? Mbumbukiam-gi iziz ezoqam, Sabat khøuwa-te, sasae ndøgoatún, Mbumbukiam-qa khoev-te. Yaq av nqægo ndigu khafeap ndømøkuimatún. Geté ndigu manqa-zapazapa gonemáv.

⁶ No nqazø-manqate: Ezoqa ngégó nqanek. Ngenek Mbumbukiam-qa khoev ùnime:-løvuám.

⁷ Mbumbukiam-qa Manqat āv qane-eín nqægo, ‘Noqa poev kandambaqape nqáne: Zo tanakh matev zógoát, ezoqa nøme-te. Ambá ndøgo, zo søvakha gigiap tozotøndoløvusumat no-te.’ Zo nqanek manqat ambā mokho tozombo-ndapemín, yaq zo nginik manqa-zapazapa-yav ezoqam, soqøsoqa ambá zøtézæbák.

⁸ Ezoqam-ge Yo, ndego kawá. Sabat khøuwa, ndégo teno-kawaevát.”

Yesu ezoqam pingim qambowau, gekhakheinøvem
(Mak 3:1-6; Luk 6:6-11)

⁹ Yesu ta manqei ndøgo ge-ivav, yaq Zu ezoqam-qá guliguli khoev-té genøwáv.

¹⁰ Ta guliguli khoev-te ndøgo, ezoqam møndøgoám. Ndego pingim gèmbowau. Yaq ezoqa Yesu gimbo-bevøpem, “Gê, ezoqa kopømbâ, Sabat khøuwa-te, ezoqa nøme tekhakheinøvem, ó, khafeáp?” Av gimbøe-bevøpem nqægo, zapa ndøgo: Ndigu Yesu manqa ovøyam-te vee-qa mbogoám.

¹¹ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Zonømbé-einīm. Ezoqa sip timbowanat, yaq Sabat khøuwa-te, kopo ndugu manqei ozu-tē gunūbøiāv, yaq ndego ngunuk sip segé-ivāv? Av taoká. Ndøliváv.

¹² Geté ezoqam sip ùnime:-løvuám. Yaq nakémbá, khafeap mbaín, ezoqam toqombo-tøke, Sabat khøuwa-te.”

¹³ Yaq até gendego, ndego ezoqam āv gembøe-eín nqægo, “Pingim qoté-ovøyām.” Yaq ndego ezoqam, pingim sège-ovøyám, vømbø-eqeieqei, kopømba ande av pingim nøme qambøegoam.

¹⁴ Yaq Felisi ezoqam Yesu-qa matev gigeivim, ndigu sège-ivøvé. Yaq āv gini-pøoném nqægo: Pakhapakha zimbó-khanøém.

11:30 11:30 1 Zion 5:3 12:1 12:1 Deut 23:25 12:2 12:2 Exo 20:10 12:3 12:3-4 1 Sam 21:1-6 12:4 12:4 Lev 24:5-9 * 12:4 12:4 Deivid av ge:matanam ndægo, yaq ezoqa teqa matev, soqain veweáv. Yaq nakémbá, Yesu teqa yaq-te, nqanek manqat ge-ein. 12:5 12:5 Num 28:9-10 12:6 12:6 Met 12:41-42 12:7 12:7 Hos 6:6; Met 9:13 12:10 12:10 Luk 14:3 12:11 12:11-12 Luk 14:5 12:14 12:14 Zion 5:16

Yesu mokho-te, Mbumbukiam-qa Manqat møndø-unimanqatín, ndøgo ibugukhokhof ge-ein

¹⁵ Yaq Yesu ge:otev, av nqægo, Felisi ezoqam gèmbø-voqoëm, yaq ndego manqei nøme-té genøwáv. Ezoqa kopoáv gimbovat, yaq ndego enqoni-us ezoqam ate gi:goam, vøkhakheinøvemat.

¹⁶ Geté Yesu āv gene-gugubát nqægo: Ndigu teqa yaq-te, ezoqa nøme bete-zømèsím.

¹⁷ Yesu av ge:matanam nqægo, yaq manqat ndøgo, Mbumbukiam tege manqa vevezam ezoqam Aezaya mokho-te ge-ein, gè-unimanqatín. Manqat nqáneq,

¹⁸ “Nqæe! Ngenek nogé sasae ezoqám. Nō nøveatáv.

No poev kandambá te-te, neka no nømbøe-khafuát.

Nøkeza Nqova nombó-etoám.

Ndego manqei-manqei ate ndægo, ezoqa matev eqeieqei-qá yaq-té mé:zømesimát.

¹⁹ Ndego qaqa manqat gémanqateák. Neka ndego manqa sas gémanqateák.

Ezoqa teqa manqat gé-ewagák, nakhoa-te.

²⁰ Pefa køfi:v, ndego ma génqawayák.

Neka lampa ndøgo, tøkhouvøemat, ma gékhoutavák.†

Ndego sasae gé-ivavák. Sasae até gégót, atema matev soqøsoqa ate ndægo vumú-nqagím, yaq matev eqeieqei vøndó-oē.

²¹ Manqei-qape ate nqægo, ezoqa te-te ndégo tinøtabát.”

*Yesu av gimboe-einim nqægo, Saitan-qā bazaføgakh-tē genø-sasaeāt
(Mak 3:20-30; Luk 11:14-23)*

²² Khøuwa nøme, manqa-khou neka bøi waev mbain ezoqam ndondafém, Yesu-te. Ndego manqa-khou neka bøi waev mbain gegoam, zapa ndøgo: Ndego nqova soqa mbøigoám. Yaq Yesu gèkhakheinøvém. Yaq ndego ezoqam kopømbá, manqat vø-ein-a, bøi vømbø-eqeieqei.

²³ Yesu nqanek matev gematanam, yaq ezoqa ewaqape nqova ndafe kandambá. Yaq ekeza mokho-mba gibond, “Gê, ngenek Deivid-gê Zeð penømakhaya, Mbumbukiam ge:manqatam, tendo-khofotav?”

²⁴ Geté Felisi ezoqam nqanek manqat giyogem, ndigu āv gini-einím nqægo, “Av taoká. Ngenek nqova soqøsoqa, Belzebul-qá bazaføgákh gene-ngeasám, ndego nqova soqøsoqa-ge kawa.”

²⁵ Yesu tiqa matavap é-møndæ-otév, yaq gezø-ein, “Zoqa manqat mokho mbain. Zapa ndøgo, gekha bawān ndigu, giqatønem, yaq ndigu izuizu ndønøfeapāt, nginik gékhoubám, até vømú-nasiním. Neka vemlav o evenap tiqatønem, yaq ndigu izuizu ndønøfeapāt, ta vemlav ndøgo o ndigu evenap, kopømba mbain, oskia tiyagat.

²⁶ Saitan-qa bawan-qa yaq-te, matev até kopó. Ndego amba ekeza ezoqa tengesamin, yaq teqa bawan géqatá. Yaq segé-navøém.

²⁷ No nqova soqøsoqa amba Belzebul-qa bazaføgakh-te tøte-ngeasamin, av zo ndøzøte-manqate, yaq gê, zogí ezoqam, nqova soqøsoqa gekha ezoqam-qá bazaføgakh-tē ginø-ngeasumatun? Gê, Saitan-qā bazaføgakh-tē ginø-ngeasumatun? Av taoká. Yaq nakémbá. Tiqa matev møndø-unimanqatín, av nqægo, zoqa manqat mokho mbain.

²⁸ No nqova soqøsoqa, Mbumbukiam-gé Nqová qate-ngeasumatún. Ndøgo zo āv qanezømás nqægo: Mbumbukiam-qa Megeat Matev, møndø-fakhán zo-te.

²⁹ Neka nøme nqáneq: Gê, ezoqa bazaføgakh-qape, kopømba ande av Saitan nde:go, teqa gigiap aqonam-qa toqogoat, yaq qo khoev-tē soqombó-øq, gigiap voqombó-aqonām? Av taoká. Geté vøkho-løvønøvém. Váev, gigiap toqombo-aqonam, teqa khoev-te.

12:16 12:16 Met 8:4; Mak 3:12 **12:18 12:18** Met 3:17 **12:18 12:18-21** Isa 42:1-4 † **12:20 12:20** Ta yaya etæ-qa manqa mokho nqáneq: Ezoqam ndigu bazaføgakh mbain ndigu, Yesu ma géngiæzoák, geté gèzøtøkeé. **12:24 12:24** Met 9:34; 10:25 **12:28 12:28** Kel 10:38; 1 Zion 3:8

³⁰ Gekha ezoqām ndigu, no-te nōzōzaneav ndigu, ndigu nogí qaqa ezoqām. Neka gekha ezoqām ndigu, no ezoqa mōvōbam-qa yaq-te tōkemav ndigu, ndigu ezoqa gèpanqasumít.

³¹ Yaq nakémbá, no nqazó-manqate: Gekha manqa-zapazapā ndōgo, ezoqa ndi-matanam, até ndógó-a, Mbumbukiam-qa iz ndingi:wat, ta manqa-zapazapa ndōgo, Mbumbukiam kopōmbá, segembōé-navōém. Geté ezoqa Nqova Mbomambaqape-qa iz tengiu, Mbumbukiam ta manqa-zapa ndōgo gembōé-navōemák.

³² Ezoqam ndego, Ezoqam-ge Yo-qa yaq-te, manqa soqōsoqa ndemanqate, Mbumbukiam teqa manqa-zapa ndōmbōe-navōém. Geté ezoqa Nqova Mbomambaqape-qa yaq-te, manqa soqa te-ein, Mbumbukiam teqa manqa-zapa gembōé-navōemák, ndaki yage-te neka yage nōme, megemege-te ndo:go.”

Tae nanga eqeieqei o soqain toqoqeiv, yaq soqoté-qatēq, av nqægo, tae ndōgo eqeieqei o soqain

(Luk 6:43-45)

³³ Yaq Yesu manqat nōme gezōmas, gezō-ein, “Tae eqeieqei tōgoat, yaq até nangá-ya, eqeieqei. Geté tae soqain tōgoat, yaq até nangá-ya, soqáin. Tae nanga eqeieqei o soqain toqoqeivat, yaq soqoté-qateqát, av nqægo, tae ndōgo eqeieqei o soqáin.

³⁴ Zo waza soqōsoqa. Gê, manqat eqeieqei áv khazóté-manqatāt, zo manqa-zapazapa-us ndozogo? Nakhoa mbáin. Ezoqa ndōgo témanqatát, gekha matavāp ndōgo, teqa mokho-te qamōmbo-tōva.

³⁵ Ezoqa eqeieqei, matev eqeieqei ndōgoatún. Zapa ndōgo, teqa mokho-te, matavap eqeieqei mbōigú. Geté ezoqa soqaqape, matev soqōsoqa ndōgoatún. Zapa ndōgo, teqa mokho-te, matavap soqōsoqa mbōigú.

³⁶ No nqazó-manqate: Gekha manqāt ndōgo, ezoqa khokho sa ndimanqate, Manqa ovōyam khōuwa kandambaqape-te, Mbumbukiam-te manqa ndō-ovōemém.

³⁷ Gekha manqāt ndōgo, qo ndoqo-manqate, Mbumbukiam qo eqeieqei o soqain ndōgo tenéqæq.”

Felisi ezoqam Yesu-qa umingiap matev qeivi-qa gigoam

(Mak 8:11-12; Luk 11:29-32)

³⁸ Yaq Mozes-qa guguna manqat nōmendim ezoqam neka Felisi ezoqa nōme, Yesu gimbo-einim, “Nōméndim ezoqam. Umingiap matev qómatanám. Yaq ni tábati-nótén, qo Mbumbukiam ndokhofotāq.”

³⁹ Geté Yesu gezō-qavōiu, “Zo ezoqa ndakin nqazoyage, zo ezoqa soqōsoqá neka zo Mbumbukiam-te tōkebeáv. Yaq ndakin, zo umingiap matev qeivi-qa mba zōgó. Geté zo matev nōme zóqeivimák. Sa ndōgo tozóqeivím, av Ziona qambōe-fakhan, ndego Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam.

⁴⁰ Kopōmba ande av Ziona khōuwa misika neka lova misika zongōyam-qa mokho-te gu:goam, yaq até Ezoqam-gé Yó-a, manqei mokho-te āv tenégoát, khōuwa misikā neka lova misika.

⁴¹ Mbumbukiam-qa Manqa Ovōyam Khōuwa Kandambaqape-te, ndigu Niniva vemiav-ak, segéwán. Yaq ndigu zo ezoqa soqōsoqa mé:zæb, zo ndakin nqazoyage. Zapa ndōgo, ndigu manqa-zapazapa-te gigoam, mândo-qambúz, Ziona-qa manqat gi:yogem. Geté, nqáe! Ngenek ezoqam zo namba nge:go, ngenek Ziona ùnime:-lōvuám. Geté zo qambuzaneáv, teqa manqat qazoyogem.

⁴² Neka Mbumbukiam-qa Manqa Ovōyam Khōuwa Kandambaqape-te, até ndugú-a, Siba manqei kawa sævam kandambaqapu, segé-itán. Yaq ndugu zo ezoqa soqōsoqa mé:zæb, zo ndakin nqazoyage. Zapa ndōgo, ndugu qámhá gunduwav, Solomon-qa matavap loloakh manqat vōmōmbō-ewag, ndego kawa ezoqam kandambaqape. Geté,

nqáe! Ngenek ezoqam zo namba nge:go, ngenek Solomon ùnime:-løvuám. Geté zo teqa nømendim manqat ndapeáv.”

*Matev soqaqape tøfakhan, ezoqa manqa-zapa-te nqawa tevesez
(Luk 11:24-26)*

⁴³ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Nqova soqa ezoqam-te tefakhan, yaq ndego mbenga qaqaniap manqei-té gé-okhoát. Manqei eqeieqei-qa ndøvawét, te:yagat. Geté qeiviav tøgoat,

⁴⁴ ekeza manqat āv gené-eín nqáego, ‘Ság. Nøkeza khoev-té qatøveséz, ma qatøndefakhan ndøgo.’ Yaq ndego nango tevesez, ta khoev-te ndøgo, ezoqam mbaín, tembøe-khaz, viayáp neka gapuk mbaín.

⁴⁵ Yaq nangó genówáv, nqova soqøsoqa seven nøme vømøndó-khatøb, ndigu uni gi:soqøsoqozam. Av teoká, av ndego ekezan nde:go. Yaq ndigu tindúzáv ndógo, namba vøméqōm. Yaq vaev-te ndøgo, ndego ezoqam, teqa yage unimé:-soqá. Av taoká, av bugukhokhof ge:yagam. Matev āv tøzømbé-fakhán, nginik manqa-zapazapa-us ezoqam, ndakin khøuwa-te ngiyage.”

*Yesu-gu evo neka emekheis, gekha ezoqām?
(Mak 3:31-35; Luk 8:19-21)*

⁴⁶ Yesu ezoqa ewaqape namba, manqa mo:manqatám, yaq nqáe! Evo neka tegi emekheis tñøfakház. Bavokhó sogowán. Te namba manqa manqate-qa ndøgoám.

⁴⁷ Yaq ezoqa nøme āv gimbøe-einím nqáego, “Nqáe! Qavo neka qamekheis, ngówani, bavokho. Ndigu manqa manqate-qa ndógó, qo namba.”

⁴⁸ Geté yaq Yesu āv gende-qavøiú nqáego, “Nogu evo neka nogi nqamekheis kinógoam?”

⁴⁹ Yaq Yesu zenda ekeza paev ezoqam-té genøqantáv, ge-ein, “Nqáe! Nogu evo neka nogi nqamekheis, ngínik, ngiwaniap.

⁵⁰ Zapa ndógo, gekha ezoqām ndigu, noge Tat-qa poev ndimbopaev, ndego yan-te ngo:yage, nogu evo neka nogi nqamekheis ndígu.”

13

*Ezoqa manqei vinivinimba-te, wit nanga gezøgeakhat, taqa yaya etæ manqat
(Mak 4:1-9; Luk 8:4-8)*

¹ Ta khøuwa kopo-te ndøgo, Yesu khoev gè-iváv. Yaq ndøgeg-té genø-ová, vømøqom.

² Geté ezoqa khàpumu-khouwéz, gindupindam te-te. Yaq Yesu khagua-té genøketáo, vøuqom. Ezoqa ndøgeg-té giwaniapám.

³ Yaq ndego yaya etæ manqat me:zømás. Kopoáv. Av genengáz nqáego, “Nqáe! Ezoqam møndøgoám. Khae-té genówáv, wit nanga vømø-zøgeakh.

⁴ Yaq wit nanga ge:panqabumat, nøme nakhoa-té ginø-o:atát. Yaq pipisi tindu-løvuvám ndøgo, vølouz.

⁵ Geté nøme ndigu, nandi-té ginø-o:atát. Nandi-te ndøgo, manqei khapekhapémbá qatøke:pat. Yaq mbusa nakhamas-té ginø-fakhanøvém. Zapa ndógo, manqei andé mbaín.

⁶ Geté yaq, khøuwa gendosasev, mbusa ndigu gifakhatat, khøuwa tatas ndølouwáz. Yaq gèkusíz. Zapa ndógo, ndigu ngum uni mbunipøteáv.

⁷ Wit nanga nøme, gapuk-té ginø-o:atát. Yaq gapuk ndøgo qa-eqa, ndigu gèvøtøgeám.

⁸ Geté wit nanga nøme, manqei eqeieqei-té ginø-o:atát. Yaq kopømbá gi-eqanat, nanga vøqataz. Wit nanga nøme ndigu, 100, louzi nonqo gitøkebupat. Nøme ndigu 60, neka nøme ndigu 30.”

⁹ Yaq Yesu gezø-ein, “Gekha ezoqām ndego, gea tømbo goat, yà beyogé.”

*Yesu gekha zapā, ezoqa yaya mba gezø-etæam
(Mak 4:10-12; Luk 8:9-10)*

¹⁰ Yaq Yesu-gi paev ezoqam tinduzáv ndógo, vømbō-bevøpem, “Qo gekha zapâ, yaya mba ndoqo-etæ, ezoqa ndoqote-zømesim?”

¹¹ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Mbumbukiam zo mba zøtáke, zo nogi paev ezoqam, mokho manqat tøzøte-zøtez, teqa Megeat Matev-qa yaq-te. Geté ezoqa nøme-te, ndego takeáv.

¹² Gekha ezoqām ndego, mokho gendap, Mbumbukiam otevat nøme mba mbøé-etoám. Yaq ndego otevat kandambá tømbogoat. Geté gekha ezoqām ndego, mokho ndapeav ndógo, yaq Mbumbukiam até otevat-qasé-a, ndømbogo, segéviwám.

¹³ No ndigu yaya mba tæzømbø-etæ ndógo: Ndigu ndikeøgé. Geté géqeivimák. Neka ndigu ndiyøgé. Geté mokho géndapemák.

¹⁴ Yaq av nqægo, manqat ndógo, Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam Aezaya gepeawam, gè-unimanqatín, ndógo qa-ein, ‘Zo ndòzo-ewagát.

Geté manqa mokho zombó-ndapemák.

Zo ndòzo-kewagát.

Geté zóqeivimák.

¹⁵ Nginik ezoqam,

mbøni gèzø-føgføføgakhám.

Neka gea gèzø-tokeáp,

neka bøi ndikøpøitáp.

Zapa ndógo, ndigu poeveáv,

bøi ti:qeivat neka gea ti:-ewagat,

neka mokho tindapem,

yaq no-te vøndé-qambūz,

no vøté-khakheinøvēm.’

¹⁶ Geté zo khanakhanakh mbá qanegó. Zapa ndógo, zo bøi ndøzøte-qèiví neka gea ndøzøtē-yøgē.

¹⁷ No unimanqatín nqazø-manqate. Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam neka matev eqeieqei ezoqa kopoáv, matev qeivi-qa ndøgoám, zo ndakin nqazo-qeivi. Geté ndigu qeiviáv. Neka ndigu manqat yoge-qa vøgoam, zo ndakin nqazoyoge. Geté ndigu yogeáv.”

*Ezoqa manqei vinivinimba-te, wit nanga gezøgeakhat, taqa yaya etæ-qa manqa mokho
(Mak 4:13-20; Luk 8:11-15)*

¹⁸ Yaq Yesu tegi paev ezoqam gezø-ein, “Gèndoyogé, yaya manqat ndógo, wit nanga zøgekhaem-qa yaq-te qazø-eta, taqa manqa mokho.

¹⁹ Wit nanga ndigu, nakhoa-te gi-o:atat, taqa manqa mokho nqáneq: Ezoqa nøme, ndigu Mbumbukiam-qa Megeat Matev-qa yaq-te, manqat giyogemín, mokho upøgimáv. Yaq nqova soqaqape, até gendewavín, manqat vøe-vibamín, tiqa mbøni mokho-te tøu-ogeakhat.

²⁰ Neka wit nanga ndigu, nandi-te gi-o:atat, taqa manqa mokho nqáneq: Ezoqa nøme, Mbumbukiam-qa Manqat nakhamas-té ginø-ndapemín. Khanakhanakh-ús.

²¹ Geté ta manqat ndógo, uni mbuvøemáv, tiqa mokho-te. Yaq ndigu føgføføgakh wanimáv. Mbumbukiam-qa Manqat zapaya, yage føgakh-qape o ngenøgim matev qazø-fakhanín, ndigu nakhamas-té ginø-o:azín.

²² Neka wit nanga nøme ndigu, gapuk-te gi-o:atat, taqa manqa mokho nqáneq: Ezoqa nøme, Mbumbukiam-qa Manqat ambá giniyogé. Geté ndigu fofogeap khåpe zømbø-khouwevín, tiqa yage zapaya, neka tiqa poev matev, gigiap kopoav-qa yaq-te, vøtubamín.

Yaq Mbumbukiam-qa Manqat, tiqa mokho-te ndøugu, gèvøtagín. Yaq kopømba mbaín, mokho tømbo-fakhan.

²³ Neka wit nanga ndigu, manqei eqeieqei-te gi-o:atat, taqa manqa mokho nqáneq: Ezoqa nøme, Mbumbukiam-qa Manqat gèyogemín neka mokho vømbø-ndapemin. Yaq Mbumbukiam-qa Manqat, mokho mbófakhán. Kandambá. Ezoqa nøme-te 100, neka ezoqa nøme-te 60, neka ezoqa nøme-te 30.”

Wit neka avøeavøe sa qamu-umiavat, taqa yaya etæ manqat

²⁴ Yaya etæ manqat nøme, Yesu ge:zømas, nqáneq. Gezø-ein, “Mbumbukiam-qa Megeat Matev, kopømba ande av nqægo: Ezoqa møndøgoám. Khae-té genøwáv, wit nanga mbomømboma vømø-zøgeakh.

²⁵ Geté ezoqa ewaqape ate av-té gi:sømbiapat, tege qaqa ezoqam tendowáv ndøgo, avøeavøe nanga vøpomogim, ndøgo wit ma gi:zøgeakham, sasa ndøwav.

²⁶ Yaq wit nanga mbusa gifakhaz, gi-umianat, mokho vøtøkebam, yaq até avøeavøé-a, namba me:-umiavát.

²⁷ Yaq khae eve-gi sasae ezoqam, nqanek matev gigeivim, tinøzáv ndøgo, vømømbø-einim, ‘Khanánqa. Qo wit nanga eqeieqei aboqo-zøgeákh. Geté ndakin avøeavøe áv khané-fakhanam?’

²⁸ Yaq gendo-ein, ‘Qaqa ezoqám abe-matanám.’

Yaq sasae ezoqam gimbo-einim, ‘Gé, batíniav? Avøeavøe ambá nimø-khofoemín.’

²⁹ Geté ndego áv gezømbe-qavøiú nqægo, ‘Mbaín. Avøeavøe naqanøkā ndøkhofðém. Soqáin ndøgo, wit namba tøzøte-khofobem.

³⁰ Wit avøeavøé namba sa bete-umianét, atema vingisam khøuwa vizimø-khantøzēm. Yaq no sasae ezoqam áv qazømbé-eín nqægo, “Avøeavøe vøkhæ-khofoém, vø-møvømem, yaq sasa zósønqotøvēm. Yaq wit zóvingisumém, noqa lou møvøyam khoev-te vozó-nqeitøzēm.” ’ ’

*Masted tae nanga-qa yaya etæ manqat
(Mak 4:30-32; Luk 13:18-19)*

³¹ Yaya etæ manqat nøme, Yesu ge:zømas, nqáneq. Gezø-ein, “Mbumbukiam-qa Megeat Matev, ndøgo andé masted tae nangá, ezoqa khae-te gezøgeakhin.

³² Nginik tae nanga khapímbá. Geté mbusa qafakhanin, qakhouwevin, tae kandambá. Avøe gigiap nøme møndø-løvuamin. Yaq tae ndøgo tøyat, pipisi até gindiløvuvamin, taqa tang-te vø:viviamin.”

*Flawa poponøvem nonqo, taqa yaya etæ manqat
(Luk 13:20-21)*

³³ Yesu yaya nøme gezø-eta, nqáneq, “Mbumbukiam-qa Megeat Matev, andé flawa poponøvem nonqó. Sakheis khasøkhasis ndø-upøgimatún, khapémbá, flawa-te vøu-pomogimimin. Flawa poponøvem nonqo, khapelavøqase ambá qanegó, neka flawa kandambá. Geté flawa ate ndi:gu, sègemø-popoezín.”

*Manqat nøme, yaya etæ-qa yaq-te
(Mak 4:33-34)*

³⁴ Yesu nqanek manqat ate ndægo, ezoqa ewaqape gezø-manqatam, ndego yaya mba zø-etæám. Ndego manqat bavokho manqatemáv. Geté yaya mba zø-etæám.

³⁵ Yesu av ge:matønumam ndægo, yaq manqat ndøgo, Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam ge:-ein, gè-unimanqatín. Ta manqat nqáneq, “No ezoqa manqat tæzø-manqatat, yaya mba nøzø-etæát. Manqat ndøgo, no ezoqa tøte-zømesimat, khonoam-té qagoám. Nupøkhán mbá, Mbumbukiam manqei-qape gekhakheinam, atema ndakin.”

Wit neka avøeavøe, taqa yaya etæ-qa manqa mokho

³⁶ Yesu ezoqa ewaqape gezivaz, khoev mokho-te vøm̄-on, yaq tegi paev ezoqam tindúzáv ndógo, vøm̄-einim, “Yaya etæ ndógo, ezoqa avøeavøe nanga khæ-te gepomogim, taqa manqa mokho gekhâm? Kopømbâ toqoti-nømand?”

³⁷ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Ezoqam ndego wit nanga eqeieqei gezøgeakh, khæ-te, ndego Ezoqam-gé Yó.

³⁸ Khæ ndógo, manqei-qapé, neka wit eqeieqei ndigu, Mbumbukiam-gí ezoqám, teqa Megeat Matev-te ndu:gu. Geté avøeavøe ndógo, ndigu nqova soqaqape-gí ezoqám.

³⁹ Qaqa ezoqam, ndego avøeavøe nanga soqøsoqa gepomogim, ndego nqova soqaqapé. Neka wit vingisam khøuwa ndógo, manqei-qape-qá vaév. Neka sasae ezoqam ndigu, enzol ezoqám.

⁴⁰ Kopømba ande av ezoqam avøeavøe gikhofem neka vøsonqotøvem, yaq manqei-qape-qa vaev-te, matev āv tønéfakhán.

⁴¹ Ezoqam-ge Yo, ekeza enzol ezoqam ndókhofotáz, yaq gekha ezoqám ndigu, teqa Megeat Matev mokho-te, manqa-zapazapa ndigu neka ezoqa nøme manqa-zapa-te ndi-tuza, vøm̄vāb.

⁴² Yaq ndigu gøinam wageap-té ginø-nqagivém. Yaq tí-eivumát ndógo, neka khaya vøvivisumāt.

⁴³ Geté ezoqa eqeieqei ndigu, andé khøuwa me mé:sanqatavát, Tat-qa Megeat Matev-te. Gekha ezoqám ndego, gea tøm̄bogoat, yà beyogé.”

Yakhaseke moni-us, khæ-te qakhonawam, taqa yaya etæ manqat

⁴⁴ Yaq Yesu yaya nøme zø-etá, gezø-ein, “Mbumbukiam-qa Megeat Matev, kopømba ande av nqægo: Ezoqa khæ nøme-te, yakhaseke ndøqeív. Moni-ús. Manqei mokho-té qakhonawám. Ta yakhaseke mokho-te ndøugu, moni kandambá gu:nqeitavam. Yaq ndego ezoqam, nqanek yakhaseke nqawá genø-khonáo, sasa ndøqavan. Khanakhanakh khæpe mbøe-khouwév. Yaq até gendego, ekeza gigiap ate qambøegoam, gèwí. Yaq moni geqas ndigu, khæ ndógo tewí, ma moni yakhaseke-us ge:qeiv.”

Ezoqa agiwa qanimav-qapi gezømet, taqa yaya etæ manqat

⁴⁵ Yesu yaya etæ manqat nøme ge:zømas, nqáneq. Gezø-ein, “Neka Mbumbukiam-qa Megeat Matev, kopømba ande av nqægo: Stoa eve møndøgoám. Ndego agiwa-qasis qaniqanimav-qa ndøvawám.

⁴⁶ Yaq khøuwa nøme, agiwa qanimav-qapi ndøzømét. Tiqa fia kandambá. Yaq ndego até gendego, gigiap ate qambøegoam, gèwí. Yaq moni geqas ndigu, agiwa-qasi me:wí.”

Zonga voe gi:ndapin, taqa yaya etæ manqat

⁴⁷ Yesu yaya etæ manqat nøme ge:zømas, nqáneq. Gezø-ein, “Neka Mbumbukiam-qa Megeat Matev, kopømba ande av nqægo: Ezoqa voe gi-ogimin, zonga bugug vinivinimbá gindapin.

⁴⁸ Zonga voe gumu-khazemín, yaq ndøgeg-té ginø-itimín, vøqonavin, zonga sasa ndøgevezonamín. Zonga eqeieqei ndigu, lagu-té ginø-qonøzemín. Geté zonga soqøsoqa, gènqagevemín.

⁴⁹ Manqei-qape-qa vaev-te, matev kopo āv tønéfakhán. Enzol ezoqam tindúzáv ndógo, ezoqa vø-qatøzō, eqeieqei vini neka manqa-zapazapa-us vini.

⁵⁰ Yaq manqa-zapazapa-us ezoqam, gøinam wageap-té ginø-nqagivém. Yaq tí-eivumát ndógo, neka khaya vøvivisumāt.”

Awenege nømendim matev neka ndakinak nømendim matev

⁵¹ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam gezøbevap, “Ge zō, nqanek manqat ate nqægo, taqa manqa mokho mozøndapem?”

Yaq gimbo-qavøinam, “Ni møindapém.”

⁵² Yaq Yesu gezø-ein, “Gekha ezoqām ndego, Mozes-qa guguna manqat ge:-otev, yaq ndego Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te, ge-noge-paev-ezoqam-ev, ndego andé khoev evé. Ndego teqa khoev kouwat mokho-te, gigiap ndemøvøyam, gigiap qaniqanim vinivinimbá ndømbogo, nøme ndakinák neka nøme awenegé, yaq ta gigiap ndøgo, nøme vøndō-ovøe.”

Yesu ekeza vemlav-ak gisanqawem
(Mak 6:1-6; Luk 4:16-30)

⁵³ Yesu nqanek yaya etæ manqat zømesim qamømbøe-navøem, yaq ta manqei ndøgo ge-ivav,

⁵⁴ ekeza vemlav-té genøwáv, Nazalet, neka Zu ezoqam-qa guliguli khoev-te, ezoqa vøme-zømesim. Yaq ndigu manqat gimboyogem, nqova ndafe kandambá neka ekeza mokho-mba gibond, “Ngenek ezoqam, matavap loloakh neka bazaføgakh, umingiap matev gone nonqo, gekham-tê gendap?”

⁵⁵ Gê, ngenek khoev puanam ezoqam-gê yò? Neka tegu evo, Melí? Neka tegi emekheis Zêms, neka Zosêf, neka Saemôn, neka Zudás?

⁵⁶ Neka até tegi sænakheis ate ndi:gú-a, ni namba zí:yage? Gê, ngenek ezoqam, teqa matev ate ndægo gekham-tê gendap?”

⁵⁷ Yaq ndigu vemlav-ak, Yesu gèsanqawém.

Geté yaq Yesu gezø-ein, “Manqei nøme-te, Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam, gèmbovizáp. Geté ekeza manqei-te neka ekeza khoev-te, ezoqa vizupáv.”

⁵⁸ Ta vemlav-te ndøgo, Yesu umingiap matev, agé matanapøteáv. Zapa ndøgo, ndigu unimanqatinteáv.

14

Zion, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, gilaem
(Mak 6:14-29; Luk 9:7-9)

¹ Ta khøuwa-te ndøgo, Elod ndego, Gelili plovins-ge kawa ezoqam gegoam, Yesu-qa yaq-te, manqat ndø-ewág.

² Yaq ekeza sasae ezoqam gezø-ein, “Ngenek Zión ategó, ndego ezoqa ibøkha iz gezø-etoumam. Løvøte-te nangó abetøndo-khandí:v. Yaq nakémbá, bazaføgakh teqa mokho-te ndøu-sasaeat, umingiap matev ndematanam.”

³ Elod nqanek manqat ge-ein, zapa ndøgo. Ibugukhokhof Elod Zion gèmvøviú, ndimbula-te vø-utav. Elodias zapayá gene-matanám. Ndugu Elodias, ibugukhokhof tege namba qawan Filip-gú zas ndøgoám. Geté Elod sègeviwám.

⁴ Yaq Zion Elod äv gembøe-manqatám nqægo, “Khafeáp nandav, namba qawan-gu sævam qoqo-oki.”

⁵ Yaq Elod Zion ambá gelavawín, ta zapaya. Geté ndego ezoqam-qá møe ndøgoám. Zapa ndøgo, ndigu Zion Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqam me:vewám.

⁶ Yaq Elod ge:qan, ta khøuwa iz gemø-khantaz, zifuap namba lou gillog, Elodias-gu yu tiqa megemege-te, gè-ogiám. Yaq Elod poev kandambá qambowav, tuqa ogiam-te.

⁷ Yaq Elod até gendego, vømbō-ein, “No unimanqatín nqataqa-manqate. Nøtaqambé-khavoazák. Gekha gigiap ndøgo, qo poev taqagoat, soqonø-ein, yaq søtaqá-etoám.”

⁸ Yaq ndugu evo mbobeváp, taqa yaq-te. Yaq ndugu Elod manqat äv tumbøe-qavøviú, av evo-qa poev qægoam, gumbo-ein, “Noqa poev nqáneq. Zion, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, teqa kawa melek-té qazøtøndó-qonøvém, no-te sasa zotøndó-ndapëm.”

⁹ Yaq Elod nqanek manqat ge-ewag, ndego khanakhanakh mbaín. Mbøni mbová. Geté ndego nakhag ezoqam äv tezømbe-ein, av tuqa poev qægoam. Zapa ndøgo, ndego manqat ezoqa ewaqape-qá bøi-té genø-ein.

¹⁰ Yaq ndigu até gindigonem, ndimbula khoev-té ginøzáv, Zion monqo vømømbō-kepøzem.

¹¹ Yaq Zion-qa kawa, melek-té ginø-qonøvém, mbasønakam vømømbó-etømem. Yaq ndugu evo-té gunøndáp, vømømbó-etoam.

¹² Yaq Zion-gi paev ezoqam manqat giyogem, tinduzáv ndógo, Zion-qa kha vøndapem, sasa mø-ozem. Yaq Yesu-té ginøzáv, vømømbō-einim.

Yesu ezoqa bawan-qape ge:zøkef

(Mak 6:30-44; Luk 9:10-17; Zion 6:1-14)

¹³ Yesu Zion-qa yaq-te manqat ge-ewag, gilaem, ndego khagua-té genøketáo, yaq-keoqa sasa ndøqantav. Ndego ambá ezoqam-av manqei-té genøtinín, neka vømē-yakhapusivin. Geté ezoqam giyogem, av nqægo, møndø-qantāv, ndigu tiqa vemivemiav sège-yovitát, Yesu gimbo-pavat. Zapá ginøzáv.

¹⁴ Yesu gemø-asa, ezoqa bawan-qape mba mo:qeív. Yaq ndego tanakh zøgó, neka enqoni-us ezoqam vøkhakheinøvem.

¹⁵ Yaq qakhagus ndógo, ekeza paev ezoqam tinduzáv ndógo, vømbo-einim, “Gèkhagustét, neka vemivembaín, nqanek. Ezoqa bawan-qape é-moqo-khofosám. Yaq vemivemiav-té giabenøzáv, ekeza lou bemøwi.”

¹⁶ Geté Yesu gezø-ein, “Mbaín. Ndigu qavønipøteav tøgoat, kopømbá. Lou zo zozø-etoám, tilog.”

¹⁷ Yaq gimbo-einim, “Gê, áv khatígonēm? Ni flawa faev neka zonga menas mba nigú.”

¹⁸ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Zøtøndé-upøzonām.”

¹⁹ Yaq ndego ezoqa bawan-qape, gagayag-te qonam manqat zø-eín. Yaq até gendego, nginik flawa faev neka zonga menas, gè-upøzó, yan-te sasa ndøqan, Mbumbukiam ike manqat vømbo-ein. Yaq flawa gèmbegím, ekeza paev ezoqam vøzø-etoam, yaq ndigu ezoqa ewaqape sasa zø-etoam.

²⁰ Yaq ezoqa ewaqape lou tilóg ndógo, até vøzø-ewez. Yaq lou mbegeap ndógo, ezoqa gi-ivøvem, gèpizumém. Yakhav tuélv ginqeitømem, qamøvea.

²¹ Ezoqa kopoav-qapé, nqanek lou gilog. Angana ate gi:goam, ande āv faev taosén ndi:gú. Geté sakheis neka nakheis, lou gilog, ndigu gevebøpøteáv.

Yesu ibøkha mumat go:geavun

(Mak 6:45-52; Zion 6:15-21)

²² Yesu nginik ezoqa kopoav-qape, lou guzumbu-etoam, yaq até gendego, tegi paev ezoqam vøzø-ein, “Zo khagua-té qanøketáb, yaq-keoqa vø:qantav. No nginik ezoqa ndøtokho-khofosám.” Yaq ndigu vøsøkuzim, sasa ndøtinim.

²³ Yesu ezoqa gumu-khofosam, yaq manqei poyat-té genøqavíg, yakhapus-mba vømø-guligulim. Yaq qapøistat, yakhapus mbá segegoát.

²⁴ Ndakin tegi paev ezoqam-qa khagua, anana-mbá qanuteitát. Qámbá. Khamøe sògo-qaqavøemám neka vøshintavam.

²⁵ Yaq lova ande av 3 o 4 oklok ndægo, Yesu ekeza paev ezoqam-té genøwáv. Ibøkha mumát gono:mát.

²⁶ Geté ibøkha mumat go:geavun, gi-ometam, ndigu møe kandambá gigonem. Até vøe-einim, ndego gevøgé. Yaq gèzøgeá.

²⁷ Geté Yesu até gendego, gèzøndo-akhá, “Zo møe ndøgðném. Nó!”

²⁸ Yaq Pita gembo-ein, “Evézøza. Unimanqatin qo toqogoat, qonø-eín. Yaq ibøkha mumát qatøndónáv qo-te.”

²⁹ Yaq gembo-qavøiu, “Qanimáv. Mòqotøndoqáv.”

Yaq Pita até gendego, khagua gè-iváv, ibøkha-te vøvuaao, Yesu-te sasa ndøwav, ibøkha mumát.

³⁰ Geté khamøe-qape geqeiv, ndego møe ndógó. Yaq gègeonát. Gendo-akha, “Evézøza. Genøtøké.”

³¹ Yaq Yesu nakhamas-té genøvisí, vømbøgea. Gembo-ein, “Qoqa unimanqatin khapémhá, Mbumbukiam-te. Gekha zapá ndoqoto-nake?”

³² Yaq ndigu ezoqa menas khagua-te gi:ketab, khamøe-qape sègevøitáv.

³³ Yaq ezoqam ndigu, khagua-te gu:guvam, Yesu gèmbø-vizumém. Gimbo-einim, “Unimanqatin. Qo uni Mbumbukiam-gé-Yo-ín.”

*Yesu Genesalet manqei-te, enqoni-us ezoqam gekhakheinøvem
(Mak 6:53-56)*

³⁴ Yesu tegi paev ezoqam namba giqantavat, yaq Genesalet manqei-té gimøqá.

³⁵ Ta manqei-te ndøgo, ezoqa Yesu gimatøvemem, yaq vemivemiav ndøgo, avøavun qagoat, manqa ndøkhofotømém, yaq ndigu enqoni-us ezoqa ate gi:goam, te-te sasa ndo-upøgim.

³⁶ Yaq ezoqa āv gimboe-viømém nqægo, “Kopømbâ, nginik enqoni-us ezoqam, ndabua ov-qase mba tiqa-khanøzumat. Yaq enqoni segezø-navøemát.” Yaq gekha ezoqām ndigu, teqa ndabua gimbo-khanazumat, enqoni sègezø-navøemtát.

15

Mbumbukiam-qa nømendim matev, atanakha-zapazapa-za-qa nømendim matev, gèløvuám

(Mak 7:1-13)

¹ Khøuwa nøme, Felisi ezoqam neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam ndozáv, Yesu-te. Zelusalem taon-té ginduzáv. Gimbo-einim,

² “Gekha zapá, qogi paev ezoqam, niggi atanakha-zapazapa-za-qa nømendim matev ndimøkuiam? Ndigu bugukhokhof zenda uni sunguzumáv, lou gilogin.”

³ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Geté ge zó, gekha zapá, zøkeza nømendim matev zapaya, Mbumbukiam-qa guguna manqat ndozo-møkuiam?”

⁴ Mbumbukiam āv gene-eín nqægo, ‘Qave neká qavo, gèzøvizáp. Gekha ezoqām ndego, eve o evo soqa manqat tembo-ein, ndego ezoqa yà belaém.’

⁵ Geté zo ndozo-manqate, ezoqa kopømbaqapé, eve o evo sa tembo-ein, av nqægo, gekha gigiāp ndøgo, no amba qo tøtaqa-etoamín, ndøgo Mbumbukiam-qā.

⁶ Geté gekha ezoqām ndego, manqat av nqægo nde:manqate, ndego vizap mbaín, eve-te neka evo-te. Yaq av nqægo, zo zøkeza nømendim matev mokho-te, Mbumbukiam-qá Manqat zomøkuiám.

⁷ Zo khavozam ezoqám. Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam Aezaya, zo me-eín, av ge:-ein nqægo,

⁸ ‘Nginik no tou mbá ginømbe-vizáp.

Geté tiqa mbøni qámbá no-te.

⁹ Ndigu noqa iz, khokhó sege-eqawát.

Zapa ndøgo, ndigu ezoqam-qá nømendim matev mba me:zømesimít.

Ambá ndøgo, noqā nømendim matev.’ ”

Ezoqam ande áv kené-manqa-zapa-us-ev-in?

(Mak 7:14-23)

¹⁰ Yaq Yesu ezoqa ewaqape ndømøváb, gezø-ein, “Unime:-yogé, neka mokho vømbø-ndapem!

¹¹ Ezoqam ambá ndøgo, tenē-manqa-zapa-us-ēv, Mbumbukiam-qa bøi-te, lou ndøgo, teqa manqa-nqa-te ndø-øev. Geté tene-manqa-zapa-us-evín ndøgo, manqat ndøgo, teqa manqa-nqa-te ndøndo-fakhate.”

¹² Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq taqa zita-te, tegi paev ezoqam tinduzáv ndógo, gimbo-einim, “Ge qô, moqoté-qateq? Felisi ezoqam mbøni nqosøgeap mboyogém, qo nqanek manqat qoqo-ein.”

¹³ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Gekha gigiāp ndøgo, noge Tat, ndego yan-te ngo:yage, ogekhaæv ndøgo, ndøkhofóé.

¹⁴ Sáq! Sègezø-iváv. Ndigu bøi waev mbain ezoqam ituza-qa ndógó. Geté até ndigú-a, bøi waev mbain. Bøi waev mbain ezoqam, bøi waev mbain ezoqa nøme te-itu, yaq ndigu ezoqa menas, manqei ozu-te, até sugumú-o:áz.”

¹⁵ Yaq Pita gendo-ein, “Kopømbâ, yaya ndøgo, ezoqa qoqozø-eta, mokho toqoti-nømand?”

¹⁶ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Gê, até zó-a, manqa mokho upøgimáv?

¹⁷ Ge zô, møzøté-zøtez? Gekha lōu ndøgo, manqa-nqa-te ndø-øev, gus-té qanø-okhó. Yaq vaev-te nqawa møndø-fakhanín.

¹⁸ Geté manqat soqøsoqa ndøgo, manqa-nqa-te ndøndo-fakhate, ndøgo mbøni-té qando-fakhanín. Matev nqánek, ezoqam Mbumbukiam-qa bøi-te ge:-manqa-zapa-us-evin.

¹⁹ Zapa ndógo, matavap soqøsoqa, kopømba ande av ezoqam pakhapakha kxaneam matev neka nøkenøkem ngi:wat matev neka mambe matev neka aqonam matev neka meakha manqat manqate matev neka manqat ponqom matev, ndøgo mbøni-té qando-fakhaté.

²⁰ Ezoqam nqánek gene-manqa-zapa-us-ev-ín, Mbumbukiam-qa bøi-te. Geté ezoqam bugukhokhof zenda uni sunguziav tegoat, lou telog, ndøgo gé:-manqa-zapa-us-ev-ák.”

Bawan vini-ak sævam, Yesu gu-unimanqatin

(Mak 7:24-30)

²¹ Yesu nqanek manqei ge-ivav, yaq Taya neka Saedon taon avønin-té genøwáv.

²² Yaq nqáe! Keinan bawan sævam ndøwáv, ta manqei-te ndøgo guyagam, gundu-akha, “Evézøza. Deivid-ge Zeo. No tanakh gènogó. Nogu yu, nqova soqa mbøigú. Gèngiitét.”

²³ Geté Yesu yaq manqat-qase qavøiwateáv, tu-te. Yaq tegi paev ezoqam tinduzáv ndógo, vømbø-einim, “Vøkhofotáv, ngunuk, niqa zita-te ngundu-akhayam.”

²⁴ Yaq Yesu gendo-ein, “No Mbumbukiam Izlael ezoqam-te mbá gendo-khofotán, ndigu kopømba ande av sip ndi:gu, gi-ewaz.”

²⁵ Geté ndugu tunduwáv ndógo, katuk vømøkui, gundu-ein, “Evézøza. Vønøtøké.”

²⁶ Yaq Yesu gumbo-qavøiu, “Matev eqeieqei mbá, nakheis-qa lou toqondap, yaq gaqo sasa qozønqagím.”

²⁷ Yaq ndugu gundu-qavøiu, “Evézøza. Nandav unimanqatín. Geté gaqo, lou khakhayakh ndølogatún, ndøgo eve-qa lou-qase-te qando-pomovatun.”

²⁸ Yaq Yesu gumbo-qavøiu, “Ngólam. Qoqa unimanqatin kandambá tantáv. Matev av tønéfakhán, av qo ndaqambe-poev.” Yaq ndaføyambá, tugu yu sège-eqeieqei-év.

Yesu ezoqa kopoav gekhakheinøvem

²⁹ Yesu ta manqei ndøgo ge-ivav, yaq Gelili kewan ndøgeg-té genø-ewát. Yaq manqei poyat-té gemøqavíg, vømøqom.

³⁰ Yaq ezoqa bawan kandambá gindupindam te-te, ezoqa nøme vøndó-upøgim, kagi ezoqam neka bøi waev mbain ezoqam neka bov o pingim kumbøgeap ezoqam neka manqa-khou ezoqam neka ezoqa nøme, gekha enqoni nøme ndøgo, qazøgoat. Yesu-qá megemege-té ginø-abám, vøkhakheinøvem.

³¹ Ezoqa ewaqape nqova ndafe kandambá, matev ndøgo, bøi gi:qeivim, manqa-khou ezoqam manqat gimanqatam, neka bov o pingim kumbøgeap ezoqam vø-eqeieqei-ez, neka kagi ezoqam okho vøngazem, neka bøi waev mbain ezoqam, bøi vøkewag. Yaq ndigu Mbumbukiam-qá iz ndø-eqánem, ndego Izlael ezoqam-ge Mbumbukiam.

Yesu ezoqa bawan-qape nøme ge:zøkef
(Mak 8:1-10)

³² Yesu ekeza paev ezoqam tenø-møváb ndógo, gezø-ein, “No nginik ezoqam tanakh nözögó. Zapa ndógo, nginik no namba ngigu, khøuwa misiká. Yaq ndakin ndigu lou mbaín. No poeveáv, ndigu ififin-us sa tækhofosam. Soqaín ndøgo, nakhoa-te bøi tømøzø-gugim, ti:qavoniapet.”

³³ Yaq paev ezoqam gimbo-einim, “Gê, lou gekham-tē qazíqeivím, nqanek ezoqam-av manqei-te, nginik ezoqa bawan-qape vizí:zøkēf.”

³⁴ Yaq Yesu gendo-ein, “Flawa gekhâm nandizøgo?”

Yaq gindu-qavøinam, “Flawa ate gi:goam sevén neka zonga khasøkhasis khapímbá.”

³⁵ Yaq Yesu ndigu ezoqa bawan-qape, manqei-te qonam manqat zø-eín.

³⁶ Yaq até gendego, nginik flawa seven neka zonga, gè-upözó, Mbumbukiam ike manqat vømbø-ein, sasa ndømbegim, ekeza paev ezoqam vøzø-etoam, yaq ndigu ezoqa ewaqape sasa zø-etoam.

³⁷ Yaq ezoqa ewaqape lou tilóg ndógo, até vøzø-ewez. Yaq lou mbegeap ndøgo, ezoqa gi-ivøvem, gèpizumém. Yakhav kandakanda sevén, ginqeitømem, qamøvea.

³⁸ Ezoqa kopoav-qapé, nqanek lou gilog. Angana ate gi:goam, fo taosén. Geté sakheis neka nakheis, lou gilog, gevebøpøteáv.

³⁹ Yesu ezoqa ewaqape gumu-khofosam, yaq ekeza paev ezoqam namba, khagua-té ginøketáb, Magadan manqei-te sasa ndøqantav.

16

Ezoqa Yesu-qa umingiap matev qeivi-qa gigoam
(Mak 8:11-13; Luk 12:54-56)

¹ Yaq Felisi ezoqam neka Sadusi ezoqam ndozáv, Yesu-te. Matemateam-qa mbogoám. Gimbo-einim, “Umingiap matev qómatanám. Yaq tábati-nøtén av nqægo, qo Mbumbukiam ndokhofotāq.”

² Geté Yesu gezø-qavøiu, “Khaiya køkouk tøgoat, khøuwa gemøsinanin, yaq zo møzøte-zøtezín, khaiya eqeieqeí segení-goát.

³ Yaq khaiya kikis neka bøivun tøgoat, qanaqanus qando-pavein, zo møzøte-zøtezín, qæ ndølanqá. Zo khaiya qazo-qeivimin, zo møzøte-zøtezín, khaiya ande av khanégoát. Geté zo matev nqazo-qeivi, av ndakin nqæfakhanumit, yaq zo taqa mokho upøgimáv.

⁴ Zo ezoqa ndakin nqazoyage, zo ezoqa soqøsoqá neka zo Mbumbukiam-te tøkebeáv. Yaq ndakin, zo umingiap matev qeivi-qa mba zögó. Geté zo matev nøme zóqeivimák. Sa ndógo tozóqeivím, av Ziona qambøe-fakhan.”

Yaq Yesu sègeziváv, vøwav.

Yesu Felisi neka Sadusi ezoqam-qa nømendim matev, flawa poponøvem nonqo ge:khamas
(Mak 8:14-21)

⁵ Yesu-gi paev ezoqam, kewan yaq-keoqa gimøqa, flawa upøzoateáv. Manqa mate zømbo-navøém.

⁶ Yaq Yesu gezø-ein, “Aiyá qagó. Felisi neka Sadusi ezoqam, tiqa flawa poponøvem nonqo, gèmbøe-feazoát.”

⁷ Yaq ndigu paev ezoqam, ekeza mokho-mba gibond, “Yesu nqanek manqat ekeqa ndógo tene-eín, ni flawa upøzoateav qazigoam.”

⁸ Yesu é-møndæ-otév, ndigu gekha manqat mē:bondat. Yaq gezø-ein, “Zo gekha zapá, flawa-qa yaq-te nqazøte-fofogeap? Zoqa unimanqatin Mbumbukiam-te khapémbá.

⁹ Gê, zo mokho ndapeáv? Zo tozombó-matavap, no flawa faev, ndigu faev taosen ezoqam qatezøkef? Yaq yakhav andē gekhâm qazo-nqeitømem, lou ndøgo qamøvea?

¹⁰ Neka gê, zo tozombó-matavap, no flawa seven, fo taosen ezoqam qatezøkef? Neka yakhav andê gekhâm qazo-nqeitømem, lou ndøgo qamøvea?

¹¹ Zo gekha zapâ, noqa manqa mokho qeiviav ndozogo? No ambá av nqægo, lou-qâ yaq-tê qazømbe-eîn. Geté no Felisi neka Sadusi ezoqam-qa flawa poponøvem nonqo nøte-eîn. Zo ndøgo tozombøé-feazotát.”

¹² Yaq ndakin, Yesu-gi paev ezoqam, manqa mokho tinømbo-ndapém ndøgo, ndego ambá flawa poponøvem nonqo me:-eîn, ndøgo flawa-te toqotu-nqagim. Geté ndego Felisi neka Sadusi ezoqam, tiqa nømendim matev-qa yaq-tê gene-eîn.

Pita gematøvem, Yesu, ndego Mesayā
(Mak 8:27-30; Luk 9:18-21)

¹³ Yaq Yesu, Sæzalia-Filipai taon avønin-té genøwáv. Yaq ekeza paev ezoqam gezøbevap, “Gê, Ezoqam-ge Yo, ezoqam gekha mé:vewe?”

¹⁴ Yaq gimbo-qavøinam, “Ezoqa nøme ndimanqate, qo Zión, ndego ibøkha iz etoam ezoqam. Neka nøme ndimanqate, qo Ilaizá. Neka nøme ndimanqate, qo Zelemayá, o Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqá nømé, ndigu ibugukhokhof giyageapam.”

¹⁵ Yaq Yesu gezøbevap, “Gemá zo? No gekha ezoqām zøtænæna?”

¹⁶ Yaq Saemon Pita gembo-qavøiu, “Qo Mesayá. Khandi Mbumbukiam-gé Yó.”

¹⁷ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Saemon, Ziona-ge yo, qo khanakhanakh mbá qanegó. Zapa ndøgo, nqanek matavap, qo ambá av nqægo, manqei-qape ezoqam qaveáz. Geté nogé Tat qaveáz, ndego yan-te ngo:yage.

¹⁸ Neka no nqataqá-manqate. Qo Pitá. Taqa manqa mokho, ‘Nandí.’ Yaq ta nandi-qape-te nginik, no ndigu ezoqam, no ndi-unimanqatinat, tiqa bawan andé khoev me notó:wév. Nqova soqaqape-qa bazaføgakh kopømba mbaín, nqanek bawan tøtømbua.

¹⁹ No Mbumbukiam-qa Megeat Matev mboqogim nonqo nøtaqá-etoám. Gekha matēv ndøgo, qo nqanek manqei-qape-te toqotø-tokimat, até yan-té-a, āv tønétokát. Neka gekha matēv ndøgo, nqanek manqei-qape-te toqo-mboqogimat, até yan-té-a, āv tønémboqovát.”

²⁰ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam manqa āv gezømbe-løvuá nqægo, “Zo ezoqa nøme zø-eîn, av nqægo, no Mesayā.”

Yesu ekeza løvøte neka nango khandi:vat-qa yaq-te, ande ge:zømas
(Mak 8:31-33; Luk 9:22)

²¹ Ta khøuwa-te ndøgo, Yesu ekeza paev ezoqam, teqa løvøte-qa yaq-te zømesim ndøngáz. Gezø-ein, “No Zelusalem taon-té qabatønáv, nqosøgeap kandambaqape bamøndap, ti-te ndigu, megetapak neka Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, neka bemølambem. Geté khøuwa timønø-misika-ez ndøgo, Mbumbukiam no nqawa ndøkhandí:n.”

²² Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq Pita até gendego, sègekható, vøgugu, gembo-ein, “Evézøza. Av taoká! Matev av nqægo, betaqa-fàkhán.”

²³ Geté Yesu, gendoqambún, Pita vømbø-ein, “Mòqoqáv qo, Saitan! Qo qønømbø-khazét. Qoqa matavap nandav, ambá av nqægo, Mbumbukiam-tê qandowāv. Geté manqei-qape ezoqam-té qandowáv.”

Yesu-te paev-qa toqogoat
(Mak 8:34-9:1; Luk 9:23-27)

²⁴ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam gezø-ein, “Gekha ezoqām ndego, no-te paev-qa ndego, ndego ekeza poev matev zitá geabetewuá, neka ekeza tae mutui bē-eqa, neka no sasa benøndopaev.

²⁵ Unimanqatín. Gekha ezoqām ndego, ekeza yage tendapet, ndego ndækhambuá. Geté gekha ezoqām ndego, no zapaya ekeza yage te:khambua, ndego ndòmøqeív.

²⁶ Gèmbø-mataváp. Ezoqa manqei-qape gigiap ate nqægo tømboqawam, yaq ekeza yage gèkhambuá, ta gigiap ate ndægo áv khambøé-tøkē? Neka gē, ngenek ezoqam, gekha fia ndógō, yage nango temendap?

²⁷ Ezoqam-ge Yo tendoqavan, enzol ezoqām namba mé:geáv. Eve-qa waev neka bazaføgakh namba mé:geáv, neka ezoqa ewaqape yaq-fia vøzø-etoām, av ndigu matev ndi:matanam.

²⁸ No unimanqatín nqazø-manqate. Zo ezoqa nøme nqazo-waniap, naqanøká zópakhaezák. Geté Ezoqam-ge Yo ndòzotøkhæ-ometám, teqa Megeat Matev namba te:geav.”

17

Yesu bugug qambo-enend (Mak 9:2-13; Luk 9:28-36)

¹ Yaq khøuwa siks-qa zita-te, Yesu, Pita neka Zems neka tege namba qawan Zion, manqei poyat-qape-té genø-itúb, vømø-yakhapus-mokho-mba-ez.

² Yaq Yesu-te gi:kewagam, ndego bugug sògo-enendtát, tiqa bøi-te. Teqa bugug andé khøuwa waev me me:sanqatavavún, neka teqa ndabua ùnime:-papaqá. Andé wáev.

³ Yaq nqáe! Mozes neká Ilaiza, sègezø-fakház. Yesu namba, manqat ndømanqatám.

⁴ Yaq Pita Yesu gembo-ein, “Evézøza. Qanimáv, ni nqeigu. Qo taqa-pøovat, no khoev-qasis misika nøzøpuán, qoqa kopo neka Mozes-qa kopo neka Ilaiza-qa kopo.”

⁵ Pita ate av-té manqat ge:manqatam, yaq ozoz ndøgutáz. Waev-ús. Yaq nqáe! Ozoz-te ndøgo, manqat ndofakhán. Av qande-eín nqægo, “Ngenek nogé Yó. No poev kandambá te-te, neka no nømbøe-khafuát. Zo teqa manqat gèyogé.”

⁶ Yaq ndigu paev ezoqam, nqanek manqat giyogem, møe kandambá gigonem. Yaq sège-o:áz. Bugug até manqei-té.

⁷ Geté Yesu tendowáv ndøgo, kha vøzø-khanøzam. Gezø-ein, “Mòzowán. Møe ndøgòném!”

⁸ Yaq kawa gi-eqagim, gikewag, Yesu mba ndø-ometám. Ezoqa nøme mbaín.

⁹ Manqei poyat-te nango gi:visat, Yesu manqa zøløvuá. Gezø-ein, “Matev nqanek, zo qazoqeivim, ezoqa nøme naqanøká me:zømás. Geté Ezoqam-ge Yo, løvøte-te bètøndokhæ-khandí:v.”

¹⁰ Yaq tegi paev ezoqam gimbo-bevøpem, “Gekha zapá Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam ndimanqate, av nqægo, ‘Ilaiza betøkhæ-fakhán.’?”

¹¹ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Unimanqatín, Ilaiza bugukhokhof ndøkhæ-fakhán, gigiap ate ndægo vøkhakheinām.

¹² Geté no nqazø-manqate: Ilaiza møndø-fakhán. Geté ezoqa ndego matavapøteáv. Yaq matev āv timbi-matønømém, av ekezan qazømbe-pøovat. Yaq até Ezoqam-gé Yó-a, nqosøgeap ndøndáp, tiqa zenda-te.”

¹³ Yaq paev ezoqam, manqa mokho tinømbo-ndapém ndøgo, Yesu Ilaiza ge:manqatam, ndego Zion me:manqatám, ndego ibøkha iz etoam ezoqam.

Yesu opønakam gekhakheinøvem, ndego nqova soqa gembøigoam (Mak 9:14-29; Luk 9:37-43a)

¹⁴ Yesu paev ezoqa misika namba, manqei pøyat-te ginduvis, ezoqa bawan-qape møndøgoám. Yaq ezoqam tendowáv ndøgo, teqa megemege-te katuk vømøkui.

15 Gembo-ein, “Evézøza. Noge yo tanakh gèmbogó! Gèmbø-qanavøém. Unime:soqoevín. Nøme gøinam-té genø-bøiavín neka nøme ibøkha-te vøbafín.

16 No qogi paev ezoqam-te qændafat, ndigu amba me:khamasém. Geté ndego eqeieqei-vateáv.”

17 Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Zo matev køfigiap neka unimanqatin mbain ezoqam, zo ndakin nqazoyage, gê, no khøuwa andé gekhâm, zo namba tizi:yagat neka zoqa viniv vøe-eqatât? Geté ság! Opønakam vøndo-ndafém.”

18 Yaq gindu-ndafem, Yesu nqova soqa gèmbøe-khafén, ndego opønakam-qa mokho-te gu:goam, yaq ndego vømbø-fakhan. Yaq opønakam, sège-eqeieqei-év.

19 Taqa zita-te, tegi paev ezoqam, Yesu namba gimi-yakhapus-mokho-mba-ez, gèmbø-bevøpém, “Ni gekha zapá, nqova soqa amba qambøi-ngeatømem?”

20 Yaq gezø-ein, “Zapa ndøgo, zoqa unimanqatin khapémbá. No unimanqatín nqazø-manqate: Zoqa unimanqatin Mbumbukiam-te, kopømba ande av masted tae nanga-qasis ndægo tøgonín, yaq zo ambá kopømbá, manqei poyat nqanek ambá av qazømbøe-einimín nqægo, ‘Manqei nøme-té qonóqáv.’ Yaq ndøgo ambá segewavín. Matev ate ndægo, zo ambá kopømbá tozo-matønømemín.”*

*Yesu qambo-menas, ekeza løvøte neka nango khandi:vat-qa yaq-te ge:zømas
(Mak 9:30-32; Luk 9:43b-45)*

22 Khøuwa nøme, Yesu tegi paev ezoqam namba, Gelili plovins-te gipindam, Yesu av gezømbe-eín nqægo, “Ezoqam-ge Yo, avønín, ezoqam-qá zenda-té ginøveém,

23 neka vølaēm. Geté khøuwa timømbø-misika-ez ndøgo, ndego Mbumbukiam nango ndøkhandí:v.” Ndigu paev ezoqam, nqanek manqat giyogem, yaq mbøni zøvá. Mbøni vaev kandambá.

Teks moni abam-qa yaq-te, Mbumbukiam-qa khoev nonqo

24 Yesu tegi paev ezoqam namba, Kapenaum taon-te gimøfakhaz, yaq teks moni upøgim ezoqam ndozáv, ndigu Mbumbukiam-qa khoev teks moni gi-upøgimatun. Pita-té ginduzáv, gimbo-einim, “Gê, zoge nømendim ezoqam, teks moni møndø-abumatun, Mbumbukiam-qa khoev nonqo?”

25 Yaq Pita gendo-qavøiu, “Møndø-abumatún.”

Yaq Pita khoev-te gendoqavan, ambá Yesu mbo-einín, taqa yaq-te. Geté Yesu ekezan, é-mando-eín, “Sáemon. Qoqa matavap av khané:go? Manqei-qape-gi kawakawa-za, teks moni gekha ezoqam-tē gindú-upøgimatun? Ekeza ezoqam-tê, ó, ezoqa vini-tè?”

26 Yaq Pita gendo-ein, “Ezoqa vini-té gindu-upøgimatún.”

Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Unimanqatín. Kawakawa-za-gi ezoqam, teks moni gé-abamák ti-te.

27 Geté, ság, soqain ndøgo, nginik teks moni upøgim ezoqam, qaqa tizizø-løwaz. Yaq nakémbá. Kewan-té qanø-ová, vømbø-faleam. Yaq zongøyam ndego, bugukhokhof toqo-tøkhatav, manqa-nqa qombó-mboqoá. Yaq moni mokho toqózømét ndøgo. Yaq ndigu moni mokho, teks moni upøgim ezoqam-té qonø-ndapáz. Yaq qo neka no, nigiti teks moni nándiv.”

18

*Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te, iz akhae gekha ezoqām ndøgoāt?
(Mak 9:33-37; Luk 9:46-48)*

17:19 17:19 Met 10:1 17:20 17:20 Met 21:21; Mak 11:23; Luk 17:6; 1 Ko 13:2 * 17:20 17:20 Baebol kopokopo nøme-te, Glik manqat-te gipeaomem, manqat nøme ndøgó. Ta manqat nqáne: 21 Geté nqova soqøsoqa av ngigu, kopømba mbain sa toqo-ngeasam. Geté sa ndøgo toqotē-ngeasám, Mbumbukiam-te toqovi:mat neka lou logemav matev voqógoat. 17:22 17:22 Met 16:21 17:24 17:24 Exo 30:13; 38:26

¹ Ta khøuwa-te ndøgo, Yesu-gi paev ezoqam tinduzáv ndøgo, vømbō-bevøpem, “Gê, Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te, iz akhae kandambaqape, gekha ezoqām ndøgoāt?”

² Yaq Yesu nakhasam mbo-akhá, tiqa mokho-te livin-mba ndøugu, vøve.

³ Gezø-ein, “No unimanqatín nqazø-manqate. Zo enendateav tøgoat, neka kopømba ande av nakhei nqonqon ndi:gu vozomógō, yaq zo Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te, zomø-ozák.

⁴ Gekha ezoqām ndego, ekeza kha tevoa, kopømba ande av nakhasam nge:go, kandambaqape ndégo tégoát, Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te.

⁵ Neka gekha ezoqām ndego, noqa iz-te, nakhasam av nge:go tekhatō, ndego no ndøkhatómb.”

*Matev ndøgo, ezoqa manqa-zapa-te ndø-ituza
(Mak 9:42-48; Luk 17:1-2)*

⁶ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Gekha ezoqām ndego, nakhei nqonqon av ngi:gu, ndigu no ndi-unimanqatinat, manqa-zapa-te te-itub, teqa manqa-zapa kandamba tantáv. Ndego amba nandi-qape monqo-te timbo-møpøtøzemin, yaq anana-mba sasa mø-oginamin, vømø-geonin, yaq ta yaq-fia te-te ndego, ambá andé khapémbá. Geté yaq-fia kandambaqape ndøgo, Mbumbukiam-te temøndap.

⁷ Manqei-qape ezoqam møndø-soqoéz, ndigu ezoqa nøme, manqa-zapa-te ndi-ituza. Unimanqatín. Khamasim matev, ndøfakhanám, ndøgo ezoqa manqa-zapa-te tø-itubat. Geté ndigu ezoqam ndøsoqoéz, ndigu ezoqa nøme manqa-zapa-te ti-itubat.

⁸ Qoqa pingim o bov manqa-zapa-te tø-ituqabat, gèkepáz, vø-ogi. Pingim o bov kopo mba taqagoat, khandi miavmiav-te toqomø-oq, ndøgo kopømbá. Geté soqain ndøgo, qoqa bov menas neka pingim menas namba, gøinam-te timø-ogeqænam, ndøgo miavmiav ndøwageap.

⁹ Neka qoqa bøi manqa-zapa-te tø-ituqabat, gèkhofá, vø-ogi. Bøi kopo mba taqagoat, qo khandi miavmiav-te toqomø-oq, ndøgo kopømbá. Geté soqain ndøgo, qo bøi menas taqagoat, yaq gøinam-tē gimø-ogeqænam.”

*Sip kopo gu-ewan, yaq nqawa gufakhan, taqa yaya etæ manqat
(Luk 15:3-7)*

¹⁰ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Zo aiyá qagó. Zo ezoqa khasøkhasis, av nginik nakheis ngi:gu, khokho ezoqam me:zæzá. No nqazø-manqate: Enzol ezoqam ndigu, nginik ezoqam ndizø-keoge, noge Tat-qá bugug-té giwaniáp, ndego yan-te ngo:yage.*

¹² Ge zó ndozo-matavap? Ezoqa sip wan andled timbogoat, yaq kopo gembō-ewān, yaq gê, ndego gekhā ndøgō? Ndego ndigu nainti-nain nøme, segéziváz, ta manqei poyat-te ndøgo, gagayag gilogatun, nøme-qa vømøvaō, ndugu gumbo-ewan.

¹³ No unimanqatín nqazø-manqate. Ndugu sip kopo tu-omet, ndego khanakhanakh kandambá tendap. Teqa khanakhanakh tu-ti ndugu, ndømø-løvuám, av khanakhanakh, sip nainti-nain-te ndømbøego, ndigu yozaneav ndigu.

¹⁴ Yaq matev até kopó. Zoge Tat yan-te ngo:yage, ndego poeveáv, nginik ezoqa khasøkhasis, kopo te-ewan.”

Klisten qafu manqa-zapa tego qo-te

18:1 18:1 Luk 22:24 **18:3 18:3** Met 19:14; Mak 10:15; Luk 18:17 **18:5 18:5** Met 10:40; Luk 10:16; Zion 13:20
18:8 18:8 Met 5:29-30 **18:10 18:10** Iblu 1:14 * **18:10 18:10** Baebol kopokopo nøme-te, Glik manqat-te gipeaomem, manqat nøme ndøgō. Ta manqat nqáne: ¹¹ *Ezoqam-ge Yo, ezoqa khandi:zat nonqo ndøgeavín, ndigu gi-ewaz.* **18:10 18:11** Luk 19:10

15 Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Klisten qafu manqa-zapa tego qo-te, yaq vømboqáv, teqa manqa-zapa vøe-omat, zo ezoqa menas zøkhapus-mba vøkhakheinømem. Ndego qoqa manqat te-ewag, yaq nango møndøqa-Klisten-qafu-év.

16 Geté ndego qoqa manqat yogeav tøgoat, yaq qo ezoqa kopo o menas namba zøtézáv, te-te. Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat áv qane-manqaté nqægo, ‘Manqa ovøyam tøgoat, yaq bøi vizu ezoqam menas o misika begó.’

17 Geté ndego tiqa manqat te-ogi, yaq Klisten bawan ezoqam-té qanø-ndafém. Yaq ndego até tiqá manqát-a te-ogi, qo ndego bavokho-ak o teks moni upøgim ezoqam qotéveó.

18 No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha matēv ndøgo, zo nqanek manqei-qape-te tozoto-tokimat, até yan-té-a, áv tønétokát. Neka gekha matēv ndøgo, nqanek manqei-qape-te tozo-mboqogimat, até yan-té-a, áv tøné-mboqovát.

19 Neka nøme nqazø-manqate: Nqanek manqei-qape-te, zo mokho-te, ezoqa menas manqat tikoponemat, yaq Mbumbukiam sasa mbóviømemāt, noge Tat, yan-te ngo:yage, matev ndømatanám ti-te.

20 Zapa ndøgo, ezoqa menas o misika noqa iz-te timøvab, no ndægoát, ti namba.”

Yaya etce manqat, qo ezoqam-qa manqa-zapazapa sa navøepøteav tøgoat

21 Yaq Pita tendowáv ndøgo, Yesu vømbø-ein, “Evézøza. Noge Klisten nøfu, no-te manqa-zapazapa sekemba tegoat, yaq gē, no andé gekhâm tæmbo-geveam, sa tønømbo-navøem? Até tægoat sevên?”

22 Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Ambá av nqægo, seven mbā. Ndøgo khapémbá. Geté sà betaqambo-navøemat. Seven até tægoat seventí, sa tøqambo-navøemat.

23 Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa Megeat Matev, kopømba ande av nqægo: Kawa ezoqam møndøgoám. Ndego moni upøgim-qa ndøgoám, tegi sasae ezoqam te-te qazømbo-løfokam.

24 Yaq ndego moni tonqogim gengaz, sasae ezoqa nøme tindu-ndafém ndøgo. Ndego moni milión, qambøe-løfokam.

25 Geté ndego moni mbaín, tege kawa ezoqam vømbøé-etoám. Yaq kawa ezoqam, manqat áv gembøe-eín nqægo, ‘Av tægoat ndægo. Gigiap ate ndaqambe:go, qówí. Até qogu sævam neka nakheís-a, voqówí. Yaq fia qotégó, no-te.’

26 Yaq ndego sasae ezoqam, kawa ezoqam-qa megemege-te, ekeza kha, manqei me:laváo, vømbø-ein, ‘Káwa ezoqam. Tanakh gènøgó. Até vøkhæ-keogé. Fia ate ndægo, nqanømbo-løfoke, ndøtaqa-etoám.’

27 Yaq ndego kawa ezoqam, tanakh mbogó, gembo-ein, ‘Ság! Fia nø-ètoám.’ Yaq sègemboták, vøwav.

28 Geté ndego sasae ezoqam gendo-fakhan, sasae kopømba ezoqam mba mo:qát. Ndego moni mbøe-løfokám, te-te. Khapímbá. Geté yaq até gendego, sège-khoteiú. Monqo mba mbøegeá, gembo-ein, ‘Fia qonø-etoám, no-te ndaqambo-løfoke.’

29 Yaq ndego sasae ezoqa nøme, katuk ndømøkuí, teqa megemege-te, gembo-ein, ‘Tanakh gènøgó. Até vøkhæ-keogé. Yaq fia ndægó.’

30 Geté ndego gèmbøeqasí. Yaq até gendego, ndimbula-te vø-utav. Yaq ndego até gú:goát ndøgo, atema yaq-fia vøgō.

31 Yaq sasae ezoqa nøme, nqanek matev gigeivim, ndigu mbøni zønqosøgím. Yaq kawa ezoqam-té ginøzáv, emanqat ate ndægo vømømbø-vototem.

32 Yaq ndego kawa ezoqam, ngenek sasae ezoqam, gèmbø-akhá. Gembo-ein, ‘Qo ezoqa soqaqapé. Moni kandambaqapi ate ndi:gu, no-te qaqambo-løfokam, no søtaqaták, qo qoqonø-viam.

³³ Geté gekha zapâ, qo sasae kopømba ezoqam-te tanakh goneav qagoam, av no tanakh qataqambego?

³⁴ Yaq ndego kawa ezoqam, qaqa kandambá gego. Yaq até gendego, ngenek sasae ezoqam ndimbula-te vø-utav. Yaq ndego até gú:goát ndøgo. Neka yaq-fia nqosøgeap ndø-upøgimát, atema fia ate ndægo vømúgū.”

³⁵ Yesu nqanek yaya etæ manqat qamømbøe-navøem, nøme āv gene-eín nqægo, “Noge Tat, ndego yan-te ngo:yage, zo-te matev até kopó, āv tenégó, zo ezoqa nøme-te, tiqa manqa-zapazapa, sa navøepøteav tøgoat.”

19

Sakhei zøuvis-qa yaq-te

(Mak 10:1-12)

¹ Yesu nqanek manqa manqate qamømbøe-navøem, Gelili plovins tène-iváv. Yaq Zudia plovins-té genøwáv, ndøgo Zoden kea yaq-keoqa.

² Ezoqa møndømbo-pavát, bawan-qape kandambá, neka ndego enqoni-us ezoqam vøkhakheinøvem.

³ Yaq Felisi ezoqam ndozáv, Yesu-te. Ambá gembo-matemateømemín, gimbo-einim, “Gê, Mozes-qa guguna manqat, áv khané-ein? Ezoqa kopømbâ, sævam sa te-ivav, ndego poev tømbo goat, ó, kopømba mbain?”

⁴ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Ge zô, Mbumbukiam-qa Manqat mozó-geveømem, av qæ-ein nqægo? ‘Mbumbukiam ezoqa ande ge:khakheinøvem, anganeam neká sævam, tèkhakheinøvém.’

⁵ Yaq Mbumbukiam āv gene-eín nqægo, ‘Yaq nakémbá, anganeam eve neka evo géziváz. Yaq zās namba mé:tøkuaném, yaq ndigu ezoqa menas, vømø-kha-kopo-ēz.’

⁶ Yaq ndakin ndigu ambá av nqægo, kha menās, av bugukhokhof gi:goam. Geté kha kopó. Ndigu Mbumbukiam ndøtøkuzú. Yaq ezoqa beqatøzó.”

⁷ Yaq Felisi ezoqam gimbo-einim, “Av tægoat ndægo, yaq gekha zapâ, Mozes-qa guguna manqat av qæ-ein av nqægo? Anganeam sævam ivøve-qa tegoat, ndego sakhei zøuvis pepa bepeawám, bembø-etoam, sasa bekhofotav.”

⁸ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Mozes sakhei zøuvis matev sa gezøtak, zapa ndøgo: Zo khæpe zøtesapí:z. Geté Mbumbukiam ezoqa ande ge:khakheinøvem, av me:matøvemák, av ndægo.

⁹ No nqazø-manqate: Gekha ezoqām ndego, sævam te-ivav, getē ndugu mambe okhoeāv, yaq sævam vini vø-okī, ndego nøkenøkem matev ndøngiú neka mambe mé:wáv.”

¹⁰ Yaq Yesu-gi paev ezoqam gimbo-einim, “Av tægoat ndægo, anganeam kopømba mbain tøgoat, sævam sa te-ivav, yaq qanimav ndøgo, nøkenøkem tiá, sà biziyagé.”

¹¹ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Nandav manqat, nøkenøkem mbain-qa yaq-te, ezoqa ewaqape-qá mbá. Geté tiqa mba ndígu, Mbumbukiam matev tezø-etoam.

¹² Ezoqa sakhei zøkemav ndigu, zapazapa vinivinimbá. Nøme ndigu āv tiniqáz. Neka ezoqa nøme, zapa ndøgo: Ezoqa āv tizømbe-matanám. Geté ezoqa nøme, sakhei zøkemav ndigu, Mbumbukiam-qá Megeat Matev zapayá.

Gekha ezoqām ndego, kopømba tegoat, nqanek nømendim matev tendap, sà bendáp.”

Yesu nakhei nqonqon zenda gezømbø-awam

(Mak 10:13-16; Luk 18:15-17)

¹³ Yaq ezoqa nøme, Yesu-te, nakheis ndo-upøgím. Ndigu møndøzøpoé, Yesu ambá zenda zømbø-awamín neka vøzø-guligulimín. Geté tegi paev ezoqam gèzømbe-khafén, ndigu ezoqam.

14 Geté Yesu gendo-ein, “Nakheis bègeáv, no-te. Zømbo-khakházám. Zapa ndógo, Mbumbukiam-qa Megeat Matev, tiqa ndígu, av nakheis ngi:gu.”

15 Yaq Yesu até gendego, nakheis zenda vøzømbø-awam neka vøzø-guligulim. Yaq qamømbøe-navøem, tènnewáv.

*Gigiap kopoav ezoqa ndakinak, Yesu-te gendowav
(Mak 10:17-27; Luk 18:18-27)*

16 Khøuwa nøme, ezoqa tendowáv ndógo, Yesu-te, vømbø-ein, “Nøméndim ezoqam. Gekha matev eqeieqei nómatønumāt, khandi miavmiav vøténdāp?”

17 Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Gekha zapá, no matev eqeieqei-qa yaq-te, ndoqonømbe-bevap? Eqeieqei Mbumbukiam mba me:gó. Geté qo khandi miavmiav ndape-qa ndoqombogo, qo Mbumbukiam-qá guguna manqat qombópavát.”

18 Yaq ndego gendo-ein, “Gekha guguna manqat nombópavāt?”

Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Guguna manqat nqánek qoqombó-pavát: Qo ezoqa pakha-pakha zøkhanèám. Neka nøkenøkem matev ndøngi:wát. Neka ndø-aqònám. Neka meakha manqat ndømanqatē.

19 Qave neká qavo, gèzøvizáp. Ezoqa nøme-te, kuku āv tabetaqambe:gó, av qakeza kha-te kuku ndaqambe:go.”

20 Yaq ngenek ezoqa ndakinak gendo-ein, “Nqanek guguna manqat ate ndægo nqæmbópáev. Yaq gekha matev nøme ndógò, no matønumav ndøgo?”

21 Yaq Yesu gembo-ein, “Qo ndaføyamba-qape gone-qa toqogoat, vøkhæqáv, qoqa gigiap ate ndægo, vømøwi. Yaq moni ndigu toqoqas, gigiap-av ezoqam qozø-etoám. Av toqotego ndægo, yaq qo gigiap qaniqanim yan manqei-té qoqonø-møvøemét. Yaq vøndoqáv. No qonøndó-páev.”

22 Yaq ndego ezoqa ndakinak, nqanek manqat ge-ewag, sègewáv. Avus-mba mbovoé. Zapa ndógo, ndego gigiap kopoáv qambogoam.

23 Yaq Yesu ekeza paev ezoqam gezø-ein, “No unimanqatín nqazø-manqate. Ezoqam ndego gigiap kopoav tømboqoat, te-te ndego unimé:-føgákh, Mbumbukiam-qa Megeat Matev-te te-on.

24 Unimanqatín. Kemol ndugu, søvakha gigiap kandambaqapu, mil nqa-te one-qa tugoat, tu-te ndugu, føgakh andé mbaín, av gigiap kopoav ezoqam-te føgakh ndægo, ndego Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te one-qa tegoat.”

25 Yaq paev ezoqam nqanek manqat giyogem, ndigu nqova ndafe kandambá, yaq gimbo-bevøpem, “Av tægoat ndægo, yaq gekha ezoqām ndøkhandī:v?”

26 Yaq Yesu ti-te gekewag, gezø-ein, “Matev av nqægo, ezoqa kopømba mbaín. Geté Mbumbukiam kopømbaqapé. Gekha matēv ndøgo, ndego gone-qa ndembogo, kopømbá, segégó.”

*Yesu toqombo-pavet, taqa yaq-fia
(Mak 10:28-31; Luk 18:28-30)*

27 Yaq Pita gembo-qavøiu, “Nqáe! Ni gigiap ate qanimbi-goam, zitá qati-wuøém, qo nqeitaqambe-paev.”

28 Yaq Yesu gezø-ein, “No unimanqatín nqazø-manqate. Gigiap neka matev ate ndægo tøndakinak, yaq Ezoqam-ge Yo iz kandambaqape tendap, neka kawa ezoqam-qa qonam nonqo qanimav-qape-te vó:qotāt, yaq até zó-a, zo ezoqa tuelv, no nqazonøndo-paev, zøkeza kawa ezoqam-qá qonam nonqo-té qazotó-qonavát, neka Izlael khagua bawan tuelv vozømbó-kawaeztāt.

²⁹ Gekha ezoqām ndego, khoev te-ivav, o namba-qaniap o eve o evo o nakheis tezivaz, o khae te-ivav, no zapaya; ndego Mbumbukiam nøme mba mbøé-etoám, kopoav-qapé, wan andléd ate tægoat, yaq ndego khandi miavmiav vømøndāp.

³⁰ Geté ezoqa kopoáv, ndigu ndakin nduo-megetap, gendópavát. Neka ezoqa kopoav, ndigu ndakin ndindopaev, gó:megetát.”

20

Yaya etæ manqat, ezoqam-qa yaq-te, khae-te gisasaetat

¹ Yaq Yesu yaya zø-etá, gezø-ein, “Mbumbukiam-qa Megeat Matev, kopømba ande av nqægo:

Ezoqam møndøgoám. Waen khae evé. Yaq qanaqanus lovølova-ús. Ndego tenøwáv ndøgo, teqa khae-te sasae gone nonqo ezoqam vømø-upøzo.

² Tiqa yaq-fia, manqat āv gini-kopo:ném, av sasae ezoqam khøuwa kopo-te, oskia gi-upøgimatun. Yaq khae-té genø-khofotáz.

³ Yaq ande av 9 oklok ndægo, ndego maket manqei-te gewav, ezoqá nøme ndøzømét. Ndigu khokhó sege-waniapám.

⁴ Yaq gezø-ein, ‘Até zó-a, noqá khae-té qazonózáv, vozomø-sasaē. No yaq-fia eqeieqei nøzø-etoám.’

⁵ Yaq ndigu sègezáv, sasae vømømbō-gonem.

Yaq khøuwa muin neka 3 oklok qandap, ndego matev até kopó, āv tenegó, av bugukhokhof ge:go.

⁶ Yaq até 5 oklók-a, ndego maket manqei-te, nangó genøwáv, ezoqa nøme vøzømet, ndigu khokho giwaniapam. Yaq gezø-ein, ‘Gekha zapá, zo khokho nqazo-waniapet, khøuwa mba nqazotø-ngiaomit?’

⁷ Yaq gindu-qavøinam, ‘Zapa ndógo, ezoqa ni upøngipøteáv, sasae teizøgo.’

Yaq ndego gezø-ein, ‘Ság! Até zó-a. Noqá khae-té qazomø-sasaeném.’

⁸ Yaq khøuwa gemøsinan, ndego khae eve, tege sasae keoge ezoqam, āv gembøe-eín nqægo, ‘Sasae ezoqam mðqozø-akhayám, fia vøzø-etoam. Fia etoam toqotøndó-ngáz ndøgo, ezoqam ndakin gindu-oz, sasae-te. Yaq ndigu, no bugukhokhof qato-upøzo, fia vaev-té qonøzø-etoám.’

⁹ Yaq ezoqam ndigu 5 oklok sasae gingazem, khøuwa ate ndægo-qá fia ndøndapém.

¹⁰ Yaq ezoqam ndigu bugukhokhof sasae go:ngazem, fia ndape-qa ginduzav, ndigu āv gini-matavupám nqægo: Fia andé kandambá tizindapem. Geté fia ndøgo gindapem, até kopó, av ezoqa nøme gi:ndapem. Khøuwa kopo-qá fiá.

¹¹ Ndigu moni gumu-tonqogim, yaq khae eve, manqat mboponqomém,

¹² gi-einim, ‘Ezoqam nginik, sasae vaev-te gingazem, khapémbá gisasaenem. Yaq gē, áv khanégo, ndigu yaq-fia kopo gindapem, av ni qazi:ndapem, ni khøuwa ate ndægo, khøuwa tatas-te qazi-sasaetat?’

¹³ Yaq ndego khae eve, ezoqa nøme-te, ma manqat geponqomat, āv gembøe-qavøiú nqægo, ‘Nøfu! Qoté-ewāg. No ambá av nqægo, nøtaqambe-khavōz, av qo ndoqote-matavap. Av taoká. Fia ndøgo, qo qoqondap, eqeieqei. Fia ndøgo, av ni manqat qazi:kopo:nem.

¹⁴ Ndakin vøqáv, qoqa fia namba. No āv qanømbe-pøovám nqægo: No ndego ezoqam, vaev-te tendowav, fia até kopó, āv tæmbøé-etoám, av qo tøtaqambe-etoam.

¹⁵ Ge qô ndoqo-matavap? Ndøgo eqeieqei mbà, nøkeza moni matev tøtego, av no nqanømbe-pøev? O ge qô, qónønguvim, no ndigu matev eqeieqei qazø-matanam, ndigu sasae-te vaev gindu-oz? ”

¹⁶ Yesu nqanek yaya gumu-eta, yaq manqat nøme āv gene-eín nqægo, “Matev até kopó, āv tønégóát. Ezoqam ndigu, ndakin ndindopaev, ndigu gó:megetát. Neka ndigu ndakin nduo-megetap, ndigu gendópavát.”

Yesu qambo-misika, ekeza lõvøte neka nango khandi:vat-qa yaq-te ge:zømas
(Mak 10:32-34; Luk 18:31-34)

¹⁷ Yesu ekeza paev ezoqam tuelv namba, Zelusalem taon-te gi:qavigat, yaq sègekhatób, vømø-yakhapus-mokho-mba-ez, gezø-ein,

¹⁸ “Nqæ! Ni Zelusalem taon-té qazinø-qavigít. Yaq Zelusalem taon-te ndøgo, Ezoqam-ge Yo, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam-qá zenda-té ginøveém. Yaq ndigu manqa ovøyam-te sasa ndøveém, manqat vøkopo:nēm, av nqægo, yà benanīm,

¹⁹ neka manqei vini-ak-qa zenda-te vøveém, ndigu Mbumbukiam zøtezteav ndigu. Yaq ndigu otøotam mé:vewém, vøzuīm, tae mutui-te sasa ndøtøkewēm, vønānīm. Geté khøuwa timømbo-misika-ez ndøgo, ndego Mbumbukiam nango ndøkhandí:v.”

Zems neka Zion, iz akhae ndape-qa gigoam
(Mak 10:35-45)

²⁰ Zebedi-gi nakheis-gu evo, Yesu-té gunduwáv. Até nakhei menás-a, Zems neka Zion, vøndōzav. Yaq ndugu katuk ndømøkuí, teqa megemege-te, vømbō-ein, “Nøtaqa-viám. Kopømbâ, noqa poev matev toqogo?”

²¹ Yaq Yesu gumbo-ein, “Gekhā qápoev?”

Yaq gundu-qavøiu, “Noqa poev nqáne. Qo kawa iz toqomøndap, nginik nogi nakhei menas, nøme ngenek, qoqa nakeamo zenda-té gemøqóm, neka nøme ngenek, qoqa yogea zenda-te vømøqóm.”

²² Geté Yesu gendo-qavøiu, “Zo zøteztezák, gekha matev-qa zonø-einim. Gê, zo ezoqa menas, kopømbâ, ibøkha khaqain-qape tozo-izam, av no tøte-iz?”*

Yaq gimbo-einim, “Ni kopømbaqapé.”

²³ Yaq Yesu gezø-ein, “Unimanqatín. Zo ibøkha khaqain-qape ndòzomø-izám, av no tøte-iz. Geté gekha ezoqām, noqa nakeamo zenda neka yogea zenda-te timøqonav, ambá av nqægo, no nøvevesām. Geté ta qonam nonqo tiqa ndígu tógoát, noge Tat gevevesam.”

²⁴ Yesu-gi paev ezoqa ten nøme, nqanek manqat giyogem, yaq qaqa ndøgoném, ndigu ezoqa menas-te.

²⁵ Yaq Yesu tegi paev ezoqam ate gi:goam, tenø-møváb ndøgo, gezø-ein, “Zo møzøte-zøté. Bawabawan-gi kawakawa-za, ezoqa gètøkhonøzát. Neka tigi megetapak gò:kawaezát, av ekeza poev ndøzømbe:go.

²⁶ Geté zo mokho-te, matev av nqægo bègō. Gekha ezoqām ndego, zo mokho-te iz kandambaqape ndape-qa tegoat, ndego yà be-zoge-tøke-ezoqam-év.

²⁷ Neka gekha ezoqām ndego, zo mokho-te megeat-qa tegoat, ndego andé zogé yaq-fia mbain sasae ezoqam bezømbegó.

²⁸ Até Ezoqam-gé Yó-a, ndego matev até kopó. Ndego ambá ndøgo tenegeavūn, ezoqa sasae timbogoat neka vømbó-tøkeāt. Geté ndego ezoqa tøke-qa neka teqa kha lõvøte-te vee-qa ndøgeavūn. Yaq ezoqa kopoav, tèabete-nqovotáz.”

Yesu bøi waev mbain ezoqa menas gekhakheinøvem
(Mak 10:46-52; Luk 18:35-43)

²⁹ Yesu tegi paev ezoqam namba, Zeliko taon gi:ivøvem, ezoqa bawan-qape kandambá gimboavat.

20:16 20:16 Met 19:30; Mak 10:31 **20:18 20:18** Met 16:21; 17:22-23 **20:21 20:21** Met 19:28; Luk 22:30 **20:22**
20:22 Met 26:39; Zion 18:11 * **20:22 20:22** Ibøkha khaqain-qape, Yesu-qa nqosøgeap me:manqaté, ndego tendap.
20:25 20:25 Luk 22:25-26 **20:26 20:26** Met 23:11; Mak 9:35 **20:28 20:28** Luk 22:27; Filip 2:7

³⁰ Yaq nakhoa keoqa-te ndøgo, bøi waev mbain ezoqa menas møndø-qonavám. Giyogem, Yesu geløvubat, yaq até gindigonem, vømbø-akhaem, “Evézøza! Déivid-ge Zeo! Ni tanakh g̃inigú!”

³¹ Yaq ezoqa ewaqape, gègugúb, “Zo manqat tiá.” Geté ndigu kandakanda nøme mba mo:-akhaemém, “Evézøza. Déivid-ge Zeo. Ni tanakh g̃inigú.”

³² Yaq Yesu sège-itán, vøzø-akha, “Zo gekhā zøpoev, no tæzø-matanam?”

³³ Yaq ndigu gindu-qavøinam, “Evézøza. Ni ambá bøi waev qoni-etoamín.”

³⁴ Yaq Yesu tanakh zøgó. Yaq até gendego, bøi vøzø-khanøzam. Yaq ndigu ndaføyambá, bøi sègezø-eqeieqei-ám, neka Yesu vømbø-paevem.

21

*Yesu Zelusalem taon-te, ande kawa ezoqam me ge:-on
(Mak 11:1-11; Luk 19:28-40; Zion 12:12-19)*

¹ Yesu ekeza paev ezoqam namba, Zelusalem taon gi:khatoot, yaq Betfage vemiaav avønin-te, Oliv manqei pøyat-te ndøgo, ndego paev ezoqa menas tène-khofotáz,

² gezø-ein, “Tozonózáv ndøgo, vemiaav zoqa megemege-te ndo:go. Yaq zo ndaføyambá, donki evo zomø-ometám, nakhasam namba. Gémpoposupát. Yaq zónqovosám, no-te sasa zotøndó-itüb.

³ Ezoqa manqat tezø-ein, yaq zo āv qazømbøé-einím nqægo, ‘Evezøza mbopøe, nginik.’ Yaq ndego zo segezóták.”

⁴ Nqanek matev qafakhan, zapa ndøgo. Manqat ndøgo, Mbumbukiam tege manqa vevezam ezoqam mokho-te ge-ein, tåbete-unimanqatín. Manqat nqáneq,

⁵ Zayon ezoqam, ndigu Zelusalem taon-ak, gèzø-ein,

“Nqáe! Zøge kawa ngégeav.

Ndego khambuvap matev mbáin.

Donki-qá zita-té gonoqotáv, donki ndugu ndakinak-qapu.”

⁶ Yaq ndigu paev ezoqa menas gizav, matev āv tini-matønømém, av Yesu gezømbe-ein.

⁷ Yaq donki nakhasam, evo namba, Yesu-té ginø-itüb, ndabua vøzømbø-khafuzam, yaq Yesu sasa mo:qom.

⁸ Yaq ezoqa kopoav-qapé, Yesu-qa megemege-te, ekeza ndabua mo:møtagát, nakhoa-te, neka ezoqa nøme vuv vøndøqogaz, sasa mo:møtag.

⁹ Yaq ezoqa bawan-qape, Yesu-qa megemege-te vø:megetam-a, nøme vøndøpavam, ndigu āv gini-akhaemát nqægo, “Hosána! Iké: te-te, Deivid-ge Zeo! Mbumbukiam ngenek ezoqam bèkhakheinøvém, Evezøza-qa iz-te ngegeav! Hosána! Iké: te-te, ndego uni ova-in ngo:yage!”

¹⁰ Yaq Yesu Zelusalem taon-te gemø-on, ezoqa ewaqape nqova zøndáf, gibevoepem, “Gekha ezoqám, ngenek?”

¹¹ Yaq ndigu ezoqa kopoav-qape, Yesu namba gi:geavun, gindu-qavøinam, “Ngenek Yesú. Nazalet vemiaav-ák. Gelili plovin-s-té gendowáv. Ngenek Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqám.”

*Yesu Mbumbukiam-qa khoev-te gegoam
(Mak 11:15-19; Luk 19:45-48; Zion 2:13-22)*

¹² Yesu Mbumbukiam-qa khoev uta-te ge-on, yaq até gendego, ezoqam ndigu gigiap gu:wiat, gèngeasám, neka lou-qasis vøzø-nqagim, ndigu møni gi:-enendtát neka ndigu kuvøkuvu, Mbumbukiam-te løvusam nonqo, vøwiat.

¹³ Yaq gezø-ein, “Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, ‘Noqa khoev, guliguli khoev ndøgoát.’ Geté zo Mbumbukiam-qa khoev zø-enendtēt, vømø-aqonam-ezoqam-qa-pebam-khøev.”

14 Yaq bœi waev mbain neka kagi ezoqam ndozáv, Yesu-te, ndøgo Mbumbukiam-qa khoev uta mokho-te. Yaq gèkhakheinøvém.

15 Geté Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, umingiap matev giqeivim, Yesu gematønumat neka vøyogem, av nakheis Mbumbukiam-qa khoev uta mokho-te gi-akhaemam, av nqægo, “Hosána! Iké: te-te, Deivid-ge Zeo,” yaq ndigu qaqa ndøgoném.

16 Yaq Yesu gimbo-einim, “Ge qô, toqóyoge, av nginik nakhei ndindi-akhayam?”

Yaq Yesu gendo-ein, “No nqazøyôgé. Gê, zo Mbumbukiam-qa Manqat mozó-geveømem, av qæ-ein nqægo? ‘Qoqa iz, nakheis neka nakhei nqonqon ndø-eqatét.’”

17 Yaq Yesu sègeziváz, neka Zelusalem taon vø-ivav. Yaq Betani vemiav-té genøwáv, ta lova ndøgo, vømøbuv.

Yesu fig tae manqat mba gembo-ein, sa qakusi

(Mak 11:12-14, 20-24)

18 Khøuwa nøme qandopave, lovølova-ús, Yesu Zelusalem taon-te nqawa ge:vesezat, ndego ifi mbovín.

19 Yaq nakhoa keoqa-te ndøgo, ndego fig tae ndøqeív. Geté avønin-te gewav, nanga-qa gemøkewag, esokho mba ndøqeív. Tae nanga mbaín. Yaq Yesu até gendego, fig tae manqat vømbø-ein, “Qo tae nanga nqawa qóviamák.” Yaq ndaføyambá, ndøgo fig tae sègekusi.

20 Yaq tegi paev ezoqam, nqanek matev giqeivim, ndigu nqova ndafe kandambá. Yaq gimbo-bevøpem, “Av khanégo, nqanek fig tae nakhamas-te qakusi?”

21 Yaq Yesu gezø-qavøiu, “No unimanqatín nqazø-manqate. Zo tozo-unimanqatintat neka nakeap mbain vozógoāt, zo kopømbaqapé, matev āv tözøté-matønumát, av no fig tae qambøe-matanam. Geté ta-mbá taoká. Zo nqanek manqei pøyat tozombo-einim, av nqægo, ‘Mòqo-itān. Yaq ibøkha-tē qanøbāf,’ yaq matev segéfakhán.

22 Gekha matēv ndøgo, Mbumbukiam tozombo-viømemat, zo tozo-unimanqatintat, tozo-guligulimemat, yaq zo ndøzo-upøgimemat.”

Yesu gimbo-bevøpem, gekha ezoqam-qá iz-tē, ndego matev gematønumat

(Mak 11:27-33; Luk 20:1-8)

23 Yesu Mbumbukiam-qa khoev uta mokho-te nqawa ge-on, ezoqa vømē-zømesim, yaq Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Zu megetapak ndozáv, te-te, gimbo-einim, “Qo gekha ezoqam-qá iz-tē qonøgot, nandav matev nandoqo-matønumit? Iz gekha ezoqām qá-etoam?”

24 Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Até nó-a, bevap kopo nqanøgó, zo-te. Zo yaq tozonø-qavøinam, yaq até nó-a, ndæzø-eín, av nqægo, no matev gekha ezoqam-qá iz-tē qatø-matønumit.

25 Noqa bevap manqat nqáneq: Gê, Zion, ndego ezoqam ibøkha iz gezø-etoumam, ndego iz gekha ezoqam-tē gendāp? Mbumbukiam-tē, ó, manqei-qape ezoqam-tē?”

Yaq ndigu ekeza mokho-mba gibond, “Av khazí-einim? Tizimbo-einim av nqægo, ‘Ndego iz Mbumbukiam-tē gendāp,’ yaq ndego ni āv ginimbí-eín nqægo, ‘Av tægoat ndægo, yaq gekha zapá, zo Zion unimanqatinteav qazogoam?’

26 Geté tizimbo-einim av nqægo, ‘Zion, iz, manqei-qape ezoqam-tē gendāp,’ yaq nginik ezoqa bawan-qape, qaqa nígu. Zapa ndøgo, ezoqa ewaqape āv gini-unimanqatinát nqægo: Zion, ndego Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqám.”

27 Yaq Yesu āv gimboe-qavøinám nqægo, “Ni nītinøtenák.”

Yaq Yesu gezø-ein, “Av tægoat ndægo, yaq até nó-a, nøzø-eínák, no gekha ezoqam-qā iz-tē qatøgot, nqanek matev.”

Yaya etæ manqat, nakhei angana menas-qa yaq-te

²⁸ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Ge zô, nqanek emanqat-qa yaq-te, no ndakin tæzømbe-votot, áv khazømbøé-matøvemém?”

Qàgoám. Ezoqam møndøgoám. Nakhei angana menás gimboqam. Khøuwa nøme, eve, yo-khøuwa, áv gembøe-ein nqægo, ‘Ndáe. Nqægo khøuwa, khae-té qomósasáe.’

²⁹ Yaq gembo-qavøiu, ‘Tía. No gènmbo-qasí.’ Geté vaev-te, ndego matavap gè-enénd, sasa ndøwav, vømøsasae.

³⁰ Yaq eve, até eveqase-té-a, vøwav, manqat kopo vømømbø-ein. Yaq ndego gendo-qavøiu. ‘Tát! Qanimáv. Ndænáv.’ Geté ndego okhoeáv.”

³¹ Yesu nqanek emanqat gumuvotot, yaq áv gezømbe-beváp nqægo, “Ge zô, ndozo-matavap? Nakhei menas ndigu, eve-qa manqat gekha ezoqām ndøndap?”

Gindu-qavøinam, “Ndégo, yo-khøuwa.”

Yaq Yesu gezø-ein, “No unimanqatín nqazø-manqate. Matev soqøsoqa-us ezoqam, av teks moni upøgim ezoqam neka sakheis, ekeza kha giwiatun, ndigu zo ndøløvubám, neka Mbumbukiam-qa Megeat Matev-te vømó:-øz.

³² Zapa ndøgo, Zion gegeavun, neka zo ge:zømas, egeieqei ande áv khazøté-yagāt, zo ndego unimanqatinteáv. Geté teks moni upøgim ezoqam neka sakheis ekeza kha giwiatun, ndigu møndø-unimanqatiním. Zo tiqa matev ambá qazøte-qeivím. Geté até ndøgó-a, zo qambuzaneáv neka Zion unimanqatinteáv.”

*Yaya etæ manqat, waen khae keoge ezoqam-qa yaq-te
(Mak 12:1-12; Luk 20:9-19)*

³³ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Nqanek yaya etæ manqat nøme, zøtéyogém:

Qàgoám. Ezoqam møndøgoám. Khae evé. Ndego waen khae ndøkhá, uta vø-ogi, neka waen nanga pesegim nonqo, manqei vø-oz, neka khae qeivi nonqo, khoev eqawat-qape vøwev. Yaq khae ndøgo, ezoqā nøme-qá zenda-té genøvé, timbøe-kewagat, ekezan manqei nøme-te vøwav.

³⁴ Yaq waen nanga khata viav qamøkhanaz, ndego khae eve, sasae ezoqam ndøkhofotáz, ti-te ndigu, ma khae gimboe-kewagam. Ekeza waen nanga upøgim-qa ndøgoám.

³⁵ Geté ndigu khae keoge ezoqam, gègavém. Ezoqa nøme gèzuím, neka nøme vølaem; neka nøme nandí gini-pouwím, vønanim.

³⁶ Yaq ndego khae eve, sasae ezoqa nøme mba mo:khofotáz. Geté ndigu khae keoge ezoqam, matev áv tizømbe-matanám, av ezoqa nøme gizømbe-matanam.

³⁷ Yaq vaev-te, ndego khae eve, ekeza yo ndøkhofotáv, ge-ein, ‘Ngenek nogé yó. Ndego ndømbo-vizumém.’

³⁸ Geté ndigu khae keoge ezoqam, khae eve-ge yo gi-ometam, ekeza mokho-mba, áv gini-einím nqægo, ‘Ngenek khae eve-gé yó. Waen khae ngéneq genó-kawa-év. Zílaém. Yaq khae nqanek, ni zindapém.’

³⁹ Yaq até gindigonem, gèmvøinám, khae bavokho sasa ndø-ituim, pakhapakha vømømbø-khanøem.”

⁴⁰ Yesu nqanek yaya etæ manqat qamømbøe-navøem, yaq gezø-ein, “Ge zô, ndozo-matavap? Ndego khae eve tendowav, gekha matev zømatanám, ndigu khae gimbo-kewagam?”

⁴¹ Yaq gindu-qavøinam, “Ndego, ndigu ezoqa soqøsoqa ndøzitág, vøpakhaez. Yaq khae ndøgo, keoge ezoqa vini-qá zenda-té genøvé. Tiqá zenda-té tenøvé ndígu, khata viav-te, tegi waen nanga timbo-etoumat.”

⁴² Yaq Yesu gezø-ein, “Ge zô, Mbumbukiam-qa Manqat mozó-geveømem, av qæ-ein nqægo?

‘Nandi-qapi ndigu, khoev puanam ezoqam gisanqabem,

ndigu m̀ndø-mø-gigiap-qape-éz, khoev puanam nonqo.
 Nqanek matev, Evezøza ndømatanám.
 Ndøgo qanimav tantáv, niqa bøi-te.'

⁴³ Yaq nakémbá, no nqazø-manqate: Mbumbukiam teqa Megeat Matev, zo-te nandøgo, gévibám. Yaq ezoqa ta bawan ndigu tezø-etoám, ti-te mokho eqeieqei ndøfakhate."*

⁴⁵ Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Felisi ezoqam, nqanek yaya etæ manqat giyogem, ndigu sògo-matøvemém, ngenek ni me:manqatē.

⁴⁶ Yaq ndigu ambá gimøvøinamín, ndimbula-te vø-utøvemín. Geté ndigu ezoqa bawan-qape-qá møe ndøgoném. Zapa ndøgo, ezoqa ewaqape, Yesu Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqam me:vewám.

22

Yaya etæ manqat, nøkenøkem lou loge-qa yaq-te (Luk 14:15-24)

¹ Yesu yaya gezø-etæam, nøme kopo nqánek. Gezø-ein,

² "Mbumbukiam-qa Megeat Matev kopømba ande av nqægo:

Kawa ezoqam m̀ndøgoám. Tege yo, sæva oki-qa ndøgoám. Yaq ndego kawa, lou kandambaqape ndøkhakheinám,

³ neka tegi sasae ezoqam vøkhofosam, ti-te ndigu, ibugukhokhof manqa gezø-khofotam, taqa yaq-te. Geté ndakin sasae ezoqam gizø-ein, av nqægo, yà betøndožáv, ndigu gèzø-mbo-qasí, tinduzav.

⁴ Yaq ndego kawa ezoqam, sasae ezoqā nøme ndøkhofosám, ti-te ndigu, ibugukhokhof manqa gezø-khofotam, gezø-ein, 'Nandiv ezoqam gèmøzø-eín. Lou khakheitáp. No kao angana mbomømboma neka søvakha gigiap enaq-us møezitág, lou loge nonqo. Gigiap ate ndægo khakheitáp. Sà betøndožáv, nøkenøkem lou loge-te.'

⁵ Geté ndigu ezoqam, ma gezø-mbe-akha, kawa ezoqam-qa manqat, gèsanqawém. Yaq ekeza poev matev møgoném. Ezoqa nøme, ekeza khae-té gemøsasáe, neka ezoqa nøme stoa-te vømøsasae.

⁶ Neka ezoqa nøme até gindigonem, ndigu kawa-gi sasae ezoqam sègegavém, vøžitag, pakhapakha sasa zøkhaneam.

⁷ Yaq ndego kawa ezoqam, qaqa kandambá gego. Yaq até gendego, nakhag ezoqam ndøkhofotáz, ndigu ezoqam vømøžitag, pakhapakhá, ndigu tegi sasae ezoqam gizitag, neka tiqa vemíav vøsonqotøvem.

⁸ Yaq ndego kawa ezoqam, ekeza sasae ezoqam gezø-ein, 'Noqa nøkenøkem lou khakheitáp. Geté ndigu, no qazø-akha, lou namba tizilog, ndigu ezoqa soqøsoqá.

⁹ Geté ndakin nakhoa-té søzøtú-okhoát. Yaq gekha ezoqām ndigu, tozo-zømetet, sègendo-khatobát, ndigu noqa nøkenøkem lou loge-te betøndōžav.'

¹⁰ Yaq ndigu sasae ezoqam sège-panqaním. Yaq gekha ezoqām ndigu, nakhoa-te gizømetin, sègendo-khatobín. Ezoqa nøme ndigu, eqeieqei, neka nøme ndigu, soqøsoqá. Yaq nøkenøkem khoev ndøgo, ùnime:-khazém.

¹¹ Geté kawa ezoqam khoev-te ge-on, ezoqa gegevezo, ezoqa kopo m̀ndu:goám ndøgu. Ndego nøkenøkem ndabua eqeieqei uzøpøteáv.

¹² Yaq kawa ezoqam gembo-ein, 'Nøfu. Qo áv khoqotøndé-oq nqanek, nøkenøkem ndabua mbomømboma uzøpøteav ndoqogo.' Geté ndego otevatéáv, gekha manqat mbøé-eín.

* **21:43 21:43** Baebol kopokopo nøme-te, Glik manqat-te gipeaomem, manqat nøme ndøgó. Ta manqat nqánek:

⁴⁴ Gekha ezoqām ndego, nginik nandi-te to:bøíav, ndego keqaniáp. Neka nandi ndigu, teqa kha-te to:bøíaz, ndego peseinøváp. **22:6 22:6** Met 21:35

¹³ Yaq ndego kawa ezoqam até gendego, ekeza sasae ezoqam, āv gezømbe-eín nqægo, ‘Bov neka pingim zombó-løvønømém, neka bavokhó qazomó-oginám. Bøivun-té. Yaq té-eivumát ndøgo, neka khaya vøvivisumát.’ ”

¹⁴ Yaq Yesu nqanek yaya etæ manqat qamømbøe-navøem, gezø-ein, “Mbumbukiam ezoqa kopoáv gezø-akhayam. Geté ezoqa khapímbá gevevesam.”

Yesu amba teks moni abam-qa yaq-te timbøe-matemateømemin
(Mak 12:13-17; Luk 20:20-26)

¹⁵ Yaq Felisi ezoqam gèpindám, matavap vømøgonem, av nqægo, Yesu beváp qaz-imbøe-matemateømém.

¹⁶ Yaq Felisi ezoqam, ekeza paev ezoqam ndøkhofotáz, Yesu-te, ezoqa nøme namba, ndigu Elod-te ginøzaz. Yaq ndigu gimbo-einim, “Nøméndim ezoqam. Ni møtinøtén, qo unimanqatin ezoqám. Qo ezoqam Mbumbukiam-qa poev-qa yaq-te ndoqote-zømesim, unimanqatin manqat mba qomanqaté. Qo møe mbaín, ezoqam-te. Geté qo manqat sògo-manqaté, oskiá ndøgo, ezoqa kandakanda o ezoqa khasøkhasis.

¹⁷ Qonimbí-eín. Qoqa matavap, áv khanégo? Kopømbâ, Siza-te teks moni tizi-abumat, ndego Lom kawa kandambaqape, ó, khafeâp?”

¹⁸ Geté Yesu tiqa matavap soqøsoqa é-møndøqeív, gezø-ein, “Zo khavozam ezoqam, gekha zapâ, no matemateam-qa ndozogo?”

¹⁹ Moni mokho zøté-nømøndēm, ezoqam teks-te ndi-abam.” Yaq ndigu moni mokho gindu-ndøpøzem, vøe-ometem.

²⁰ Yaq Yesu gezø-ein, “Gê, gekha ezoqam-qâ bugug neka iz mó:go, nginik moni mokho-te?”

²¹ Yaq gindu-qavøinam, “Siza-qá bugúg, neka teqá íz mo:gó.”

Yaq gezø-ein, “Av tægoat ndægo, Siza-qa gigiap, Siza zombó-etoumemát. Geté gigiāp ndøgo, Mbumbukiam-qa, Mbumbukiam zombó-etoumemát.”

²² Ndigu teqa manqa qavøiwat giyogem, yaq ndigu nqova ndafe kandambá. Yaq sège-ivøvém, vøzav.

Sadusi ezoqam, Yesu løvøte-te nango khandi:nat-qa yaq-te gimboe-bevøpem
(Mak 12:18-27; Luk 20:27-40)

²³ Ta khøuwa kopo-te ndøgo, Sadusi ezoqam ndozáv, Yesu-te. Nginik Sadusi ezoqam, āv gini-unimanqatinát nqægo: Ezoqa tipakhaetat, ndigu nango gemø-khandi:zák, løvøte-te. Yaq ndigu Yesu bevap mbogoném,

²⁴ gimbo-einim, “Nøméndim ezoqam. Mozes āv gene-eín nqægo: Ezoqa tenanimat, yaq ndego nakheis mbaín, yaq ngæmam ndugu te-ivavat, namba qawan ndø-okíát, neka tege namba qawan, ndego genanim, patu bembøe-qatayat.

²⁵ Qotøndé-ewāg, nqanek emanqat. Ni mokho-te, angana møndøgoám. Evenáp. Ate gi:goam sevén. Yaq khøuwa ndego, sævam ndø-okí. Yaq gènaním. Zas sège-iváv. Nakheis mbaín. Yaq eveqase ndø-okí, ngunuk ngæmam.

²⁶ Yaq matev até kopó. Até ndegó-a, vønanim. Nakheis mbaín. Yaq vaev até ndigú-a, emekheis, ndugu ngæmam kopo sège-kawawát, atema evenap seven ate gi:goam vømū-pakhaez.

²⁷ Yaq vaev até sævám-a, vønanim.

²⁸ Gê, ezoqa unimanqatin løvøte-te tikhandi:z, yaq ta khøuwa-te ndøgo, timø-khandi:z, ngunuk sævam, gekha ezoqam-gú zas ndøgoát? Zapa ndøgo, ndigu evenap ate gi:goam, ngunuk sævam kopo ndøkawawát.”

²⁹ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Zoqa matavap soqáin, zo ndozo-matavap av nqægo, ezoqa tipakhaetat, ndigu løvøte-te nango gemø-khandi:zák. Zo Mbumbukiam-qa Manqat neká teqa bazaføgakh, zøtezateáv.

³⁰ Ezoqa lõvøte-te nango timø-khandi:z, ndigu andé enzol ezoqam me mé:goát, ndigu yan-te ngo:yage. Nøkenøkem matev mbaín.

³¹ Geté lõvøte-te toqo-khandi:q, taqa yaq-te, gê, zo mozó-geveømem, manqat ndøgo Mbumbukiam ge-ein?

³² Ndego āv gene-eín nqægo, ‘No Eibleem-gé Mbumbukiám, neka Aezek-gé Mbumbukiám, neka Zekop-gé Mbumbukiám.’ Nqanek manqat ni āv qaninømánd nqægo: Ndigu ezoqam zua ndøkhandi:zát, Mbumbukiam namba. Zapa ndøgo, Mbumbukiam ndego ambá av nqægo, lõvøte ezoqam-gê Mbumbukiám, geté ndego khandi ezoqam-gé Mbumbukiám.”

³³ Yaq ezoqa ewaqape nqanek manqat giyogem, ndigu nqova ndafe kandambá, Yesu-qa nømendim matev-qa yaq-te.

*Matev kandakanda menas ndøgo, matev ate ndægo qaløvuam
(Mak 12:28-34; Luk 10:25-28)*

³⁴ Felisi ezoqam giyogem av nqægo, Yesu ndigu Sadusi ezoqam ùnime:-tokāz, yaq ndigu gèpindám, manqat vø-einim.

³⁵ Yaq tigi ezoqa kopo, ndego Mozes-qa guguna manqat otevat ezoqam gegoam, Yesu matemateam-qa mbogoám, gembobevap,

³⁶ “Nøméndim ezoqam. Mozes-qa guguna manqat mokho-te, matev uni kandambaqape-in ākhanégo?”

³⁷ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Matev kandambaqape nqáneek: ‘Kuku yà betaqagó, Evezøza-te, ndego qoge Mbumbukiam, uni qoqa mbøni-te neka uni qoge nqova-te neka uni qoqa matavap-te.’

³⁸ Matev uni kandambaqape-in nqáneek. Nqanek gò:megeát.

³⁹ Geté até nqanéek-a, kandambaqapé. ‘Ezoqa nøme-te, kuku āv tabetaqambe:gó, av qakeza kha-te kuku ndaqambe:go.’

⁴⁰ Mozes-qa guguna manqat ate ndægo neka nømendim manqat ndøgo, Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam gipeaomem, nqanek matev menas-té qanø-vøgí.”

*Yesu ambá av nqægo, Deivid-ge zeo mbā, geté ndego até tege Evezøzá
(Mak 12:35-37; Luk 20:41-44)*

⁴¹ Ndigu Felisi ezoqam, ate av-té giwaniapam, yaq Yesu tenøzø-beváp ndøgo, gezø-ein,

⁴² “Gê, zo ndozo-matavap? Mesaya ndego, Mbumbukiam tendo-khofotav, ndego gekha ezoqam-gê zeø?”

Yaq gimbo-qavøinam, “Ndego Deivid-gé Zeó.”

⁴³ Yaq Yesu gezø-ein, “Av tægoat ndægo, yaq gekha zapá, Deivid ndego Nqova Mbomambaqape-qa mokho-te, Evezøza gembo-akha? Manqat ndøgo, Deivid ge-ein, nqáneek:

⁴⁴ Evezøza Mbumbukiam, noge Evezøza, āv gembøe-eín nqægo,

‘Noqá nakeamo zenda-té qanøqóm.

Até qóqotát, atema no qogi qaqa ezoqam,

qoqa zenda tokhotapak mokho-te vøtaqambú-āb.’

⁴⁵ Gê, Deivid ndego Mesaya, Evezøza ndembo-akhayam, yaq ngenek Mesaya, áv kené-Deivid-ge-zeo-ev?”

⁴⁶ Yesu nqanek bevap manqat gezø-ein, ndigu Felisi ezoqam kopømba mbaín, gembó-qavøinām. Yaq ta khøuwa-qa zita-te, ezoqa møe ndøgoném, Yesu bevap nøme vømbøé-gonēm.

23

Yesu ezoqa Mozes-qa guguna manqat nɔmendim ezoqam neka Felisi ezoqam-qa yaq-te gegugub

(Mak 12:38-39; Luk 11:43, 46; 20:45-46)

¹ Yesu ekeza paev ezoqam neka ezoqa ewaqape gezø-ein,

² “Mozes-qa guguna manqat nɔmendim ezoqam neka Felisi ezoqam, Mozes-qa iziz ndɔndapém, zo ndi:zɔmesim.

³ Yaq nakémbá, zo tiqa manqat, o-mba zɔmbo-ndapé, neka matev ate ndægo vògó, av ndizɔmbe-manqate! Geté tiqa matev mbòpæv. Zapa ndógo, matev ndógo, ezoqa nɔme ndi:zɔmesim, ndigu ekezan matɔnumáv.

⁴ Ndigu ezoqam-qa nqanqa-te, viniv-qape mo:-aumatún. Yaq ezoqa amba-amba me-eqagimatún. Geté ndigu zenda-qase aumáv, ezoqa vɔzɔmbé-tòkeāt, ndigu nqanek viniv ndi-eqawat.

⁵ Ndigu matev ate ndægo, ezoqa qeivi nonqo mba ndógoatún. Mboges-qase ndógo, Mbumbukiam-qa Manqat-qase ndøu-peawap, tiqa kawa-pap-te neka pingim-te gilvɔnumatun, kandakandá sege-khakheinumátún, neka ndabua gi-uzamín, gi loloákh segezø-følæpát. Yaq ezoqa iz tiabezɔmbe-eqawát.*

⁶ Ndigu tɔzɔmbe-khaneát ndógo, lou loge kandakanda-te neka guliguli khoev-te, iz akhayapak-qa qonam nonqo-té gíqonumát,

⁷ neka ezoqa ewaqape, maket manqei-te, ndigu khaiya mboma manqat vizap-us bezø-manqate, neka ‘nɔmendim ezoqam’ sasa bezø-akhayam.

⁸ Geté zo, ‘nɔmendim ezoqam’ bezø-akhayám. Zapa ndógo, zo nɔmendim ezoqa kopo zɔmbegó. Geté zo evenáp. Vinivinimba mbáin.

⁹ Neka zo ezoqa ‘Tat’ mbo-akhayám, nqanek manqei-qape-te. Zapa ndógo, zo tat kopo zɔmbegó. Ndégo, yan-te ngo:yage.

¹⁰ Neka zo ‘megeat ezoqam’ bezø-akhayám. Zapa ndógo, zo megeat ezoqam kopo zɔmbegó. Kelisó.

¹¹ Gekha ezoqām kandambaqape ndego, zo mokho-te, ndego zogé sasae ezoqam begó.

¹² Zapa ndógo, gekha ezoqām ndego, ekeza iz te-eqatat, teqa iz gévoatát. Neka gekha ezoqām ndego, ekeza iz tevoatat, teqa iz gó:-eqatát.”

Yesu Mozes-qa guguna manqat nɔmendim ezoqam neka Felisi ezoqam, tiqa manqa-zapazapa gezø-vɔndøyam

(Mak 12:40; Luk 11:39-52; 20:47)

¹³ Yaq Yesu manqat nɔme ge:zomas, gezø-ein, “Zo mòzo-soqoéz, zo Mozes-qa guguna manqat nɔmendim ezoqam neka zo Felisi ezoqam. Zo khavozam ezoqám. Zo mboqog, zòto-tokòvém, Mbumbukiam-qa Megeat Matev-te, ezoqa vøe-òz. Zo zøkezan onimáv. Neka ezoqam ndigu, onim-qa ndigu, zo zòzɔmbe-khafaép.†

23:3 23:3 Mal 2:7-8 **23:5 23:5** Met 6:1; Exo 13:9; Deut 6:8; Num 15:38-39 * **23:5 23:5** Nginik Felisi ezoqam, Mbumbukiam-qa Manqat-qase, pepa-té gini-peaomemín, mboges-qasis-te vønqeitumemín, neka kawa-pap-te neka pingim-te vòlvɔnɔmemín, giguligulimam. Ndigu av gini-matavupám nqægo: Ndógo Mbumbukiam-qa poév, matev av nqægo gimatɔnumam. Taqa yaq-te qoté-geveām, Exo 13:9, 16, neka Deut 6:4-9 neka Deut 11:13-21. Neka tiqa ndabua-te, gi loloákh segezø-følæpám. Yaq ezoqa tini-zøtezín ndógo, ndigu Mbumbukiam-qa sasae ndógoatún. Taqa yaq-te qoté-geveām, Num 15:37-41. Geté ndigu Felisi ezoqam neka Mozes-qa guguna manqat nɔmendim ezoqam, nqanek matev ate ndægo, ekeza iz eqawat nonqo mba me:matɔnumám. **23:11 23:11** Met 20:26; Mak 9:35; Luk 22:26 **23:12 23:12** Job 22:29; Prov 29:23; Luk 14:11; 18:14 † **23:13 23:13** Baebol kopokopo nɔme-te, Glik manqat-te gipeaomem, manqat nɔme ndógó. Ta manqat nqáne: ¹⁴ *Zo mòzo-soqoéz, Mozes-qa guguna manqat nɔmendim ezoqam, neka zo Felisi ezoqam. Zo khavozam ezoqám. Zo ngængæm zozɔmbe-khavozumatún, tiqa khoev neka gigiap vozozø-aqonumatun. Neka zo ezoqa ewaqape-qa bøi-te, guliguli loloakh sozogoatún. Yaq nakémbá zoqa yaq-fia, viniv kandambá tozomø-ndapem.*

¹⁵ Zo mòzo-soqoéz, Mozes-qa guguna manqat nòmendim ezoqam, neka zo Felisi ezoqam. Zo khavozam ezoqám. Zo qamba-qambá ndozo-okho neka ndozo-ane, ezoqa kopo-qa ndozovawe, zo tezøpaev. Yaq ndego zo tezøpaev, zo manqa-zapa-te nøme mba zotóveém, āv taoká, av zo zøkezan ndøzøte:go. Yaq até ndegó-a, gøinam-té gemøwáv, zo namba.

¹⁶ Zo mòzo-soqoéz. Zo bøi waev mbain ezoqam, ituza-qa zogó. Geté até zó-a, bøi waev mbain. Zo āv qazøte-manqaté nqægo, ‘Ezoqa Mbumbukiam-qa khoev-qa iz-te, manqa mbusa teve, gete manqa mbusa geawateav tøgoat, ndøgo kopømbá. Mbumbukiam te-te ndego yaq-fia gétayák. Geté ezoqa gol-qa iz-te, ndøgo Mbumbukiam-qa khoev-te ndøuve, manqa mbusa teve, yaq ndego manqa mbusa até begeawát.’

¹⁷ Ge zó, matavap neka bøi waev mbain ezoqam, gigiap kandambaqape ākhanégo? Gól, ó, Mbumbukiam-qá khøev? Gol, ndøgo khokhó. Geté Mbumbukiam-qa khoev-te qamø-oein, ndøgo tømē-gigiap-qape-ín, vømō-Mbumbukiam-qa-gigiap-in.

¹⁸ Neka zo nøme, āv qazøte-manqaté nqægo, ‘Ezoqa lou-qase-qa iz-te, manqa mbusa teve, ndøgo Mbumbukiam-te søvakha gigiap ndiløvutam, gete manqa mbusa geawateav tøgoat, ndøgo kopømbá. Mbumbukiam te-te ndego yaq-fia gétayák. Geté ezoqa søvakha gigiap-qa iz-te, manqa mbusa teve, ndøgo lou-qase-te to:ve, yaq ndego manqa mbusa até begeawát.’

¹⁹ Zo bøi waev mbain ezoqam, gē, gigiap kandambaqape ākhanégo? Ndøgò, søvakha gigiáp, o ndøgò, søvakha løvutam nonqo, Mbumbukiam-qa khoev-te ndøugu? Søvakha gigiap ndøgo, khokhó. Geté sa ndøgo, tømē-gigiap-qape-ín, søvakha løvutam nonqo to-qomo:ve, vømō-Mbumbukiam-qa-gigiap-in.

²⁰ Yaq nakémbá. Gekha ezoqām ndego, søvakha gigiap løvutam nonqo-qa iz-te, manqa mbusa teve, ndego manqa mbusa, gigiap menas-qá iz-té genøvé, søvakha løvutam nonqo neka gigiap ate ndægo, ndøgo ndo:ve.

²¹ Neka gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam-qa khoev-qa iz-te, manqa mbusa teve, ndego até Mbumbukiam-qá iz-té-a, vøvē. Zapa ndøgo, Mbumbukiam ndøgo teyagé.

²² Neka gekha ezoqām ndego, yan-qa iz-te, manqa mbusa teve, ndego Mbumbukiam-qá qonam nonqo-qá iz-té genøvé. Zapa ndøgo, yan ndøgo, Mbumbukiam-qá qonam nonqó. Neka ndego, manqa mbusa, até Mbumbukiam-qá iz-té-a, vøvē.

²³ Zo mòzo-soqoéz, Mozes-qa guguna manqat nòmendim ezoqam neka Felisi ezoqam. Zo khavozam ezoqám. Zo até avøe gigiap uni khasøkhasis-ín-a, qazøtøndopet:tatun, zòqaqaemín, qaqageap vømō-ten-in, yaq qatoat kopo, Mbumbukiam vozombō-etømemin. Matev khasøkhasis av nqægo, zo mðzogoatún. Geté matev kandakanda, Mbumbukiam-qa guguna manqat-te nqapeawap, zòsanqawatún, kopømba ande av ezoqa nøme-te, matev eqeieqei matanam matev, neka tanakh matev, neka unimanqatin matev. Matev eqeieqei khasøkhasis tozogoat, ndøgo kopømbá. Geté gigiap-qape ndøgo, matev eqeieqei kandakanda tozogoat.

²⁴ Zo bøi waev mbain ezoqam, ituza-qa zøgó. Geté até zó-a, bøi waev mbain. Zo yaf-te, piopam zoqombinamín. Geté kemol-qapu ndu:vøete, zo sòzo-khoutøve:mín.

²⁵ Zo mòzo-soqoéz, Mozes-qa guguna manqat nòmendim ezoqam neka Felisi ezoqam. Zo khavozam ezoqám. Zo kap neka melek, mumat mba zoto-sunguzumatún. Geté mokho-te ndøugu, khavim-ús. Ta kap neka melek ndøgo, zó. Zoqa mokho-te, gigiap qovet møqæ neka zøkeza kha mba qeivi matev zømbu:gú.

²⁶ Zo Felisi ezoqam, zo bøi waev mbain. Bugukhokhof, mokho-té qazonø-sunguzám. Yaq até bavokhó-a, segébæbæs.

²⁷ Zo mòzo-soqoéz, Mozes-qa guguna manqat nòmendim ezoqam neka Felisi ezoqam. Zo khavozam ezoqám. Zo andé manqei-pakha ozáp. Bavokho ndo:go, khakheitáp neka busøgeáp neka voqoát. Geté mokho-te ndøugu, bazag neka peakha vøvanq mba mu:gú.

²⁸ Zo até kopó. Bavokho nandozo-keoge, bugug eqeieqei. Geté zoqa mokho-te nandøugu, khavozam neka manqa-zapazapá qazømbe-tøtvøyám.

²⁹ Zo mòzo-soqoéz, Mozes-qa guguna manqat nòmendim ezoqam neka Felisi ezoqam. Zo khavozam ezoqám. Zo Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam neka gekha ezoqa eqeieqei nøme, ibugukhokhof giyageapam, khoev qaniqanimav zozø-puanumatún, tiqa manqei-pakha-te, neka vozozø-fegatun.

³⁰ Neka zo āv qazøte-manqatatún nqægo, ‘Ni amba nigi atanakha-zapazapa-za-qa khøuwa-te tizi-yagein, ni ndigu ambá nizø-tøkeák, ndigu Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam gizitagat.’

³¹ Zo av ndøzøte-manqate, yaq zo āv qazøte-vøndæmét nqægo, zo tigí zí, ndigu Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam gizitagat.

³² Ság. Vø-apét. Nandav matev, ùnime-khouím, av zogi atanakha-zapazapa-za gi:matønumam.

³³ Zo waza soqøsoqa. Ge zó ndozo-matavap, gøina wageap-qa møe, áv khazømbøé-khokhöz?

³⁴ Nqæ! No Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam neka matavap loloakh ezoqam neka nòmendim ezoqam notøndó-khofosumát, zo-te. Geté zo ndigu ezoqa nøme, pakha-pakha zozø-khanæmát, neka nøme tae mutui-te vozó-tøkebumát, neka nøme Zu ezoqam-qa guliguli khoev-te vozó-febumát, neka vemiav nøme-te atema vemiav nøme-te vozó-ngeasumát.

³⁵ Yaq nakémbá, ezoqa eqeieqei ate ndi:gu, pakhapakha gizø-khanæmam, Eibol gi-laem, qamat, atema zo Zekalaya, Belekia-ge yo, pakhapakha qazombo-khanøem, yaq Mbumbukiam-qa khoev-a, yaq søvakha gigiap løvusam nonqo lou-qase-te, taqa yaq-fia nqosøgeap zo-té qanø-nqeivøém.

³⁶ No unimanqatín nqazø-manqate: Nqanek yaq-fia nqosøgeap ate nqægo, zo-té qanø-nqeivøém, zo ndakin nqazoyage.”

Yesu Zelusalem-ak-qa mbøni qambova
(Luk 13:34-35)

³⁷ Yaq Yesu manqat nøme ge-ein, “Zelusalem, Zelusalem, zo Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam, pakhapakha ndozozø-khaneam, neka nandi ndøzøtē-zitøgē, ndigu Mbumbukiam zo-te ndendo-khofosam, no khøuwa kopoáv, baqa amba nøte-eqagimám zo-te, kopømba ande av kokolok evo nduigu, nakheis gukhatobin, ekeza taf mokho-te vø-ozin. Geté zo gèzømbo-qasi:vám.

³⁸ Nqæ! Zoqa khoev nqanek, gésoqá. Ezoqam mbaín, segégoát.

³⁹ No nqazø-manqate: Zo no nango naqanøká zónømendamá. Geté ta khøuwa-te ndøgo, sa tøzøté-nømendám, zo tozo-einim, av nqægo, ‘Mbumbukiam ngenek ezoqam bèkhakheinøvém, Evezøza-qa iz-te ngegeav!’ ”

24

Mbumbukiam-qa khoev tøsoqa
(Mak 13:1-2; Luk 21:5-6)

¹ Yesu Mbumbukiam-qa khoev ge-ivav, nakhoa gegeveat, yaq ekeza paev ezoqam tinduzáv ndøgo, gimbo-einim, “Qotéqeiv. Khoev mbomømbomá ndøpuate, Mbumbukiam-qa khoev uta mokho-te.”

² Yaq Yesu gezø-ein, “No unimanqatín nqazø-manqate. Khoev ate ndægo, ndozoqeivi, manqei-té qamø-khakhandám. Nandi kopó nøme, nandi nøme-te, gó:zaveák.”

Viniv vinivinimba tøfakhanam
(Mak 13:3-13; Luk 21:7-19)

³ Taqa zita-te, Yesu Oliv manqei poyat-té genøwáv, vømøqom. Tegi paev ezoqam mba ndøgoám, te namba. Yaq āv gimbøe-bevøpém nqægo, “Qonimbí-ein. Matev nandav qoqote-manqatam, gekha khøuwā qanéfakhān? Neka andé gekha matev me nitíqeivím, ni tøtinøten, av nqægo, qo qotøndō-qavāq neka nqanek manqei-qape gemø-navøēm?”

⁴ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Aiyá qagó. Zo ezoqa betübám.

⁵ Ezoqa kopoáv, noqá iz-té gindú-okhoát. Ndigu ezoqa āv gizømbé-manqatát nqægo, ‘No Kelisó’, neka ezoqa kandambá titubumat.

⁶ Zo nakhag-qa yaq-te tozo-ewagat neka nakhag u vozó-ewagāt, zo møe ndøgš. Matev av nqægo, ndøkhæ-fakhanám. Geté manqei-qape-qa vaev zuá.

⁷ Manqei nøme, manqei nøme namba, nakhag ndøgoát, neka kawa ezoqa nøme-qa bawan, kawa ezoqa nøme-qa bawan namba, vønøfeapāt. Manqei nøme-te, lou mbaimbai zøwagát, neka manqei nøme-te, manqei vøkukuvøemāt. Manqei vinivinimbá. Kopoáv.

⁸ Geté nqanek matev ate ndægo, ngazu mbá. Ndøgo kopømba ande av-té, sævam tui-ova, nqosøgeap ande tuikhantav.

⁹ Zo ndøgavemát neka vøngiæzotāt, løvøte-te sasa ndø-abumāt. Manqei-manqei ate ndægo, zo gezø-sanqawupát, no zapaya.

¹⁰ Ta khøuwa-te ndøgo ezoqa kopoáv, tiqa unimanqatin no-te segemø-ivøvemát. Ndigu yaqyaq-a gésanqambupát neka qaqa ezoqam-qa zenda-te izuizu vø-ambumāt.

¹¹ Yaq khavozam manqa vevezam ezoqam ndøfakhanám, kopoáv, ezoqa kopoav vøtubām.

¹² Yaq matev soqøsoqa sa tønø-khouwevtét. Yaq ta zapaya ndøgo, ezoqa kopoáv, tiqa kuku matev segezø-navøém.

¹³ Geté gekha ezoqām ndego, bazaføgakh-us teyat, atema vaev-te, ndego ndømø-khandí:v.

¹⁴ Manqat Mbomambaqape, Mbumbukiam-qa Megeat Matev-qa yaq-te, ezoqa sug-umú-zømesimít, manqei-qape ate nqægo. Bawan vinivinimba ate ndægo, sugumú-ewagét. Manqei-qape-qa vaev, khæ ndøfakhán.”

Gigiap soqaqape tøfakhan Mbumbukiam-qa khoev-te, Zelusalem taon-te
(Mak 13:14-23; Luk 21:20-24)

¹⁵ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Zo gigiap soqaqape zóqeivím, ndøgo Deniel, ndego Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam, ge:manqatam. Mbumbukiam-qá khoev-té qanú-wuøyát. Geté khæfeap kandambá, gigiap av nqægo tøu-wuøyat ndøugu. (Gekha ezoqām ndego, nqanek manqat tegeveam, mokho bømboqeív.)

¹⁶ Zo nqanek gigiap tozoqeivim, yaq gekha ezoqām ndigu, Zudia plovins-te tiyagat, manqei popotap-té giabenø-khokhóz.

¹⁷ Gekha ezoqām ndego, khoev ova to:yat, ndego khoev mokho-te bè-øn, gigiap vømøndó-upøgim.

¹⁸ Neka gekha ezoqām ndigu, khæ-te tisaætet, ndigu ndabua upøgim-qa bevèséz.

¹⁹ Ta khøuwa-te ndøgo, ti-te ndigu unimé:soqá, sakheis emu-us ndigu neka nakhei tete ndizøloge.

²⁰ Mbumbukiam zombó-vi:mát. Nqanek matev, qozaq viav-te o Sabat khøuwa-te, befakhán.

²¹ Viniv ndøgo, ta khøuwa-te tøfakhan, føgakh-mbá tantáv. Mbumbukiam manqei-qape ande ge:khakheinam, atema ndakin, matev føgakh-qape fakhaneáv, av ta khøuwa-te ndøgo tæfakhan. Yaq até taqa zita-té-a, matev føgakh-qape av nqægo, nango gemø-fakhanák.

²² Geté Mbumbukiam matavap é-møndo:vé, av nqægo, khøuwa ndø-tokhopogeaqasí:z. Mbain tøgønín, yaq ezoqa kopó ambá gemø-khandi:vák. Mbumbukiam, khøuwa, ti zapaya ndigu tené-tokhopogeaqasí:z, ndigu ekezan gevevesam.

²³ Ta khøuwa-te ndøgo, ezoqa tezø-ein, av nqægo, 'Ngé! Keliso ngének,' ó, 'Ndé. Keliso ndégo,' yaq zo ndø-unimanqatíním.

²⁴ Zapa ndøgo, khokho Keliso neka khokho Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam ndøfakhanám. Ndigu matev kandakanda neka umingiap matev ndømatønumát. Yaq kopømba tøgønín, até ndigú-a, Mbumbukiam ekezan gevevesam, ambá ndætubám.

²⁵ Ndakin zo møzøte-zøté. Møezø-eín, matev av nqægo, ndømø-fakhanám.

²⁶ Yaq nakémbá, ezoqa zo tizø-manqatat, av nqægo, 'Ndæ! Ndego ndendóya, leg-av manqei-te,' yaq zo ndøgo ndøzáv. O tizø-manqatat, av nqægo, 'Ndæ! Ndego ndendópewe,' zo ndøgo ndø-unimanqatíním.

²⁷ Zapa ndøgo, Ezoqam-ge Yo tegeav, nakhamas-té gendó-fakhán. Andé ndand mé:vøiyám, ndøgo khaiya ate ndægo sa tumukhazet, khøuwa vøndē-fakhanín-a, vømē-sinanín.

²⁸ Søvakha pikia ande āv kenéveāt, koe ndøgo tinø-piaín."

Yesu nango tendoqavan

(Mak 13:24-27; Luk 21:25-28)

²⁹ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, "Matev føgøføgakh khøuwa timi-nasinim, yaq nqova mbain, khøuwa waev segembó-navøém, neka løvøyak bewap mbaín, neka nduku yan-te ngo:go vøndó-o:áz, neka gigiap føgøføgakh, yan-te nqo:go, vókukuvøém.

³⁰ Yaq yan-te nqo:go, Ezoqam-gé Yo-qá khakhatap ndó:fakhán. Yaq bawabawan ate nqægo, manqei-qape-te nqago, mbøni zømbóvá neka vø-eivām. Yaq Ezoqam-gé Yo ndó-ometám. Khaiya ozoz-té genøgeáv. Bazaføgakh-ús neka waev-qape-ús.

³¹ Yaq kipi ndøwáv. Wag gembóe-egavét. Yaq ndego ekeza enzol ezoqam ndókhofosám, manqei-qape ate nqægo, khøuwa vøndē-fakhanín-a, vømē-sinanín, neka sanqa-sanqa vømbō-anam. Yaq gekha ezoqām ndigu, Mbumbukiam gevevesam, manqei-qape ande āv khandēvavet, enzol ezoqam gémøváb."

Yesu ge:zømas, ande āv kinizøtēz, av nqægo, teqa qavøne khøuwa avønín

(Mak 13:28-31; Luk 21:29-33)

³² Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, "Zo fig tae-té qazøté-zøté. Tang-te mbusa tøfakhanam, esokho vøqabām, yaq zo møzøte-zøtezín, wavam khøuwa avønín.

³³ Yaq matev até kopó. Zo nqanek matev ate ndægo tozo-qeivimat, no qate-manqatavun, yaq zo søzøté-zøté, Ezoqam-ge Yo, avønín gendóqaván.

³⁴ No unimanqatín nqazø-manqate. Ezoqa nøme, ndakin ngiyage naqanøká gépakhaezák. Até géyagát, atema ta khøuwa-te ndøgo, nqanek matev ate ndægo vømú-fakhanām.*

³⁵ Yan neka manqei-qape ndømø-navøém. Geté noqa manqat gemø-navøemák."

Ezoqa mè:zøtezák, Yesu gekha khøuwa-tē gendé-qavān

(Mak 13:32-37; Luk 17:26-30, 34-36)

24:21 24:21 Dan 12:1 **24:23 24:23** Met 24:5 **24:24 24:24** Deut 13:1-3; 2 Tes 2:8-9; Veve 13:13-14 **24:26 24:26** Luk 17:23-24 **24:27 24:27** Met 24:37-39 **24:28 24:28** Luk 17:37 **24:29 24:29** Isa 13:10; 34:4; Ezek 32:7; Joel 2:10, 31; 2 Pita 3:10; Veve 6:12-13 **24:30 24:30** Zech 12:10; Veve 1:7; Dan 7:13 **24:31 24:31** 1 Ko 15:52; 1 Tes 4:16

24:34 24:34 Met 16:28 * **24:34 24:34** Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq ndego Mbumbukiam-qá khoev ngi:wat-qa yaq-té abete-manqatám, neka gekha matev vinivinimba nøme ndøgo, ta khøuwa-te ndøgo tøfakhanam. **24:35 24:35** Met 5:18

³⁶ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Ezoqa mè:zøtezák, nqanek matev gekha khøuwa-tē neka khøuwa iz-tē qanéfakhān. Até enzol ezoqám-a, yan-te ngo:yage, neka até Yó-a, zøtezateáv. Geté Eve yakhapús sege:-otév.

³⁷ Ezoqam-ge Yo-qa qavøne khøuwa āv tønégóát, av Noa-qa khøuwa-te qægoam.

³⁸ Ta khøuwa-te ndøgo, khouwat-qape fakhaneav qagoam, ezoqa lou loge zøgoupám, neka izam vøzø-goupam, neka sakhei vøzøkimam-a, vø-etoumam, até gemát, atema Noa khagua-qape-te vøu-on.

³⁹ Ndigu mè:zøtezák, ande gekha matev me ndøfakhān ti-te, atema vøndō-khouwa, vøngiæzo. Yaq Ezoqam-ge Yo tendoqavan, matev até kopó, āv tønéfakhán.

⁴⁰ Ta khøuwa-te ndøgo, ezoqa menas khae-te tisasætet, nøme ndego, Mbumbukiam ndøndáf. Geté nøme ndego, segé-iváv.

⁴¹ Neka sakhei menas, flawa timivisumit, nømu ndugu, Mbumbukiam ndøndáf. Geté nømu ndugu, segé-iváv.

⁴² Yaq nakémbá. Gø:feazoát. Zapa ndøgo, zo khøuwa neka khøuwa iz zøtezøtezák, zoge Evezøza te:fakhan.

⁴³ Gëmbo-mataváp: Khoev eve amba te:-otevín, av nqægo, ande gekha khøuwa iz-te, aqonam ezoqam tendowav, yaq ndego ambá gé:buvák. Geté ambá sege-tiawatín. Yaq ndego aqonam ezoqam ambá gembótakák, khoev sa tembo-nqawain.

⁴⁴ Yaq nakémbá. Até zó-a, zo vø:khakheinám. Zapa ndøgo, Ezoqam-ge Yo, ta khøuwa-te ndøgo tendéqaván, zo matavapøteav tøgoat, ndego tendoqavan.”

Yaya etæ manqat, sasae ezoqam eqeieqei neka sasae ezoqam soqaqape-qa yaq-te (Luk 12:41-48)

⁴⁵ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Gekha sasae ezoqám, ndego eqeieqei neka matavap loloakh-us? Sasae ezoqam eqeieqei neka matavap loloakh-us av ngé:go. Tege kawa ezoqam, manqei nøme-te tewav, yaq ndego sasae ezoqam, keoge ezoqam teve, teqa khoev teqeivat neka tegi sasae ezoqa nøme, khøuwa eqeieqei-te lou vøzø-etoumāt,

⁴⁶ yaq vaev-te nqawa tendoqavan, teqeiv av nqægo, ndego sasae eqeieqei ndøgøt, ndego sasae ezoqam kopømbá, khanakhanákh.

⁴⁷ No unimanqatín nqazø-manqate. Ndego kawa ezoqam gigiap ate ndømbøego, keoge ezoqam ndégo tévé, ngenek sasae ezoqam.

⁴⁸ Geté ndego sasae ezoqam, soqaqape tegoat neka av te:matavupat nqægo, noge kawa ezoqam nakhamas-te gendō-qavanāk,

⁴⁹ yaq ndego tegi sasae kopømba ezoqam kha zøkhanæmāt, neka lou vólogāt neka ibøkha soqa vø-izumāt, ezoqa nøme namba, ndigu oskia gi-izumatun,

⁵⁰ yaq tege kawa ezoqam ta khøuwa-te ndøgo tendéqaván, ndego sasae ezoqam khakheinøpøteav tøgoat neka otevatav vøgoāt, ndego tefakhan.

⁵¹ Yaq kawa ezoqam, ndego sasae ezoqam, yaq-fia nqosøgeap mbó-etoám. Yaq-fia kandambá teta, te-te ndego. Yaq ndøgo tenø-khofotáv, ma khavozam ezoqa nøme ndi:gu. Yaq té-eivumát ndøgo, neka khaya vøvivisumāt.”

25

Yaya etæ manqat, mbasønakheis ten-qa yaq-te

¹ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Ta khøuwa-te ndøgo, Mbumbukiam-qa Megeat Matev, ande āv qanégoát nqægo:

Mbasønakheis møndøgoám. Tén ate gi:goam. Ezoqam, sævam te-oki, qatøzu-qa ndøgoám. Lampá namba me:záv.

² Faev nøme ndigu, matavap loloakh-ús. Geté faev nøme ndigu, matavap loloakh mbain.

³ Ndigu matavap loloakh mbain mbasønakheis, oil nøme upøgipøteáv, lampa-te qouzam nonqo.*

⁴ Geté ndigu matavap loloakh-us, oil nøme møndø-upøgím.

⁵ Yaq ndego ezoqam, sævam te-oki, yakha møndævá. Yaq ndigu mbasønakheis, venanqei zøvín, vøføyam, venanqei sasa ndøsømbiam.

⁶ Yaq qamø-umba ndøgo, ezoqa tindi-akhaém, ‘Ezoqam sævam te-oki, ngégeav! Mðzotøndozáv. Zimbøé-qatøzém.’

⁷ Yaq ndigu mbasønakheis ten ate gi:goam, sùgumusúz, tiqa lampa waev vø-khouwe-khouwevam.

⁸ Yaq ndigu matavap loloakh mbain mbasønakheis, matavap loloakh mbasønakheis gizø-ein, ‘Ni oil zoní-etoám, zoqa nanda. Niqa lampa avønín gékhovøém.’

⁹ Yaq matavap loloakh mbasønakheis gindu-qavøinam, ‘Nakhoa mbain. Oil nqanek nqanigu, kopømba mbain, zo vøizø-etoám neka ni nikeza nonqo. Geté oil wi ezoqam-té qanøzáv, nøme vømøwi.’

¹⁰ Yaq ndigu vøzav. Geté gi-ivøvem, ndego ezoqam sævam te-oki, tènefakhán. Yaq mbasønakheis faev ndigu, go:khakheinam, namba me:záv ndego, neka nøkenøkem lou loge-te vømø-oz. Yaq mboqog keoge ezoqam, até gindigonem, mboqog vøtokøzem.

¹¹ Yaq vaev até ndigú-a, matavap loloakh mbain mbasønakheis, vøfakhaz. Gi-akhaem, ‘Khanánqa. Khanánqa. Mboqog qoní-mboqozó!’

¹² Geté yaq ndego sævam te-oki, gezø-qavøiu, ‘Av taoká. No nøtenøtenák zo.’ ”

¹³ Yaq Yesu nqanek yaya etæ manqat qamømbøe-navøem, gezø-ein, “Yaq nakémbá. Gø:feazoát. Zapa ndøgo, zo khøuwa neka khøuwa iz zøtezøtezák, Ezoqam-ge Yo te:fakhan.”

Yaya etæ manqat, sasae ezoqam-qa yaq-te, kawa ezoqam moni gezø-etoam, ti:sasaetat (Luk 19:11-27)

¹⁴ Yaq Yesu yaya etæ manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Mbumbukiam-qa Megeat Matev, ande äv qanégoát nqægo:

Ezoqam møndøgoám. Manqei nøme-te okho-qa ndøgoám. Yaq ndego ekeza gigiap, sasae ezoqam-qá zenda-té genø-awám, timbøe-qeivat.

¹⁵ Sasae ezoqa nøme, moni pus fáev gembo-etoam. Nøme ndego, menás. Neka nøme ndego, kopó. Moni ndego gezø-etoumat, ndøgo tø-einín, tiqa matev eqeieqei neka zøtezat, ande äv khazømbøgo. Yaq ndego até gendego, vøwav.

¹⁶ Yaq ndego ezoqam, moni pus faev ge-upøzo, gème-sasáe, moni pus faev nøme vøqas.

¹⁷ Yaq até ndegó-a, moni pus menas ge-upøzo, nøme menas vøqas.

¹⁸ Geté ndego ezoqa nøme, moni pus kopo gendapaz, manqei mba ndø-óz, tege kawa ezoqam-gi moni vøkhonab.

¹⁹ Yaq møi-mbá sege-awám, tige kawa ezoqam nqawa tēändō-qāvān. Yaq gezøbevap, ‘Nginik nogi moni, äv khazømbøé-matønnumam?’

²⁰ Yaq ndego sasae ezoqam, moni pus faev ge-upøzo, faev nømé namba sùgumu-upøzotavún, neka moni ate gi:goam, kawa ezoqam vømbø-etoam, gembo-ein, ‘Káwa ezoqam. Qotézømēt. Moni pus faev ndigu, noqa zenda-te qoqo-ab, no moni pus faev nøme nøteqás. Moni ate ndi:gu, ngínik.’

* 25:3 25:3 Ta khøuwa-te ndøgo, kelesen mbain. Geté ezoqa oliv oil ndøqouzumám, tiqa lampa-te. Ta oil ndøgo, oliv tae nanga-qá ét. Nandí gini-pesegimám, oil sasa ndøwain. 25:11 25:11 Luk 13:25-27 25:12 25:12 Met 7:23 25:13 25:13 Met 24:42 25:15 25:15 Lom 12:6

²¹ Yaq ndego kawa ezoqam gendo-ein, ‘Mbomambaqapé. No khanakhanákh. Qo sasae ezoqam qanimáv. Gigiap-qase ndøgo, qoqa zenda-te qæve, qo eqeieqei qombo-kewagám. No gigiap nøme mba nøtaqambó-etoám, toqombo-kewagat. Vøndo-óq. Khanakhanakh zígóném, no namba.’

²² Yaq até kopó, ndegó-a, sasae ezoqam, moni pus menas ge-upøzo. Kawa ezoqam-te gewav, āv gembøe-eín nqægo, ‘Káwa ezoqam. Qotézømet. Moni pus menas ndigu, noqa zenda-te qoqo-ab, no moni pus menas nøme nøteqás. Moni ate ndi:gu, ngínik.’

²³ Yaq ndego kawa ezoqam gembo-ein, ‘Mbomambaqapé. No khanakhanákh. Qo sasae ezoqam qanimáv. Gigiap-qase ndøgo, qoqa zenda-te qæve, qo eqeieqei qombo-kewagám. No gigiap nøme mba nøtaqambó-etoám, toqombo-kewagat. Vøndo-óq. Khanakhanakh zígóném, no namba.’

²⁴ Yaq até ndegó-a, ndego moni pus kopo gendapaz, vøndō-on. Yaq ndego kawa ezoqam āv gembøe-eín nqægo, ‘Káwa ezoqam. No møtenøtén, qo matev føgakh-qape ezoqám. Qo gigiap sòqo-peaín. Geté khæe sasae kandakanda, ezoqá nøme qagoatún. Qo toqopewát ndøgo, qo qakezan ogekhæmav ndoqogo.

²⁵ Yaq nakémbá. No møe nogoám. Yaq no qogi moni nòkhonáb. Manqei-té qæmø-otáz. Yaq ndakin qogi moni ngínik.’

²⁶ Yaq ndego kawa ezoqam gendo-ein, ‘Qo sasae ezoqam soqáin neka wau-qapé. Qo ndoqo-matavap, no ezoqa matev føgakh-qape, no avøe gigiap qæpe:tatun, no nøkeza ogekhæmav ndøgo,

²⁷ yaq qo moni, ambá moni nqeisam nonqo-té qomø-utazín. Yaq no ndakin qatøndo-qavan, ndigu moni elavøqase, bèkhhouwezín, tæ-upøzoin.’

²⁸ Yaq ndego kawa ezoqam ge-ein, ‘Moni pus kopo, vøe-viomém. Yaq ndégo tozombó-etøomém, ndego moni pus ten ndimbogo.

²⁹ Zapa ndøgo, gekha ezoqām ndego, gigiap ndømbogo neka eqeieqei vømbó-kewagāt, no nøme mba nømbøé-etoám. Geté ndego, gigiap eqeieqei keogeav tøgoat, até ndøgó-a, gigiap-qase ndømbogo, nøtéviwám.

³⁰ Ngenek wau ezoqam, bavokhó qazonø-oginám. Bøivun-té. Yaq té-eivumát ndøgo, neka khaya vøvivisumāt.’ ”

Manqa ovøyam kandambaqape tøfakhan

³¹ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Ezoqam-ge Yo tegeav, ndego kawa ezoqam ndøgeáv. Bazaføgakh-ús neka waev-ús. Ndego ekeza enzol ezoqam ate ti:goat namba mé:geáv. Yaq ekeza kawa qonam nonqo qanimav-qape-té gonóqotáv.

³² Yaq bawabawan ate ndi:gu, teqá megemege-té ginómøváb. Yaq ndego ezoqa ewaqape, géqatøzó. Av gené-qatøzó, av sip keoge ezoqam gi-goatun, sip mba vini, neka naningus mba vini.

³³ Ezoqa eqeieqei, ekeza nakeamo zenda-té genø-áb, neka ezoqa soqøsoqa, ekeza yogea zenda-te vø-áb.

³⁴ Yaq ndego kawa ezoqam, ndigu ekeza nakeamo zenda-te tiwanat, āv gezømbé-eín nqægo, ‘Vøndoazáv, zo ezoqam. Noge Tat, zo møndø-khakheinøvém. Mbumbukiam-qa Megeat Matev, ndego ibugukhokhof zo gezønøza, manqei-qape ande ge:khakheinam, zoqá.

³⁵ Zapa ndøgo, no ifi qanø-vinumam, zo lou zonø-etøumám. Neka ibøkha naq qanø-papumam, zo ibøkha zonø-etøumám. Neka no manqei vini-ak qægoam, zo khoev zonø-manqatám.

³⁶ Neka no ndabua mbain qægoam, zo ndabua zonø-etøumám. Neka no enqoni qanøgoam, zo zønø-kewagám. Neka no ndimbula-te qægoam, zo okha zonøndo-okhoám.’

³⁷ Yaq ndigu ezoqa eqeieqei timbo-qavøinam, 'Evézøza. Gê, ni gekha khøuwa-tê qatí-qamekham, qo ifi qaqa-vinumam, yaq lou vøitaqā-etøumam, neka ibøkha naq vøqā-papumam, yaq ibøkha vøitaqā-etøumam?

³⁸ Neka ni gekha khøuwa-tê qatí-qamekham, qo manqei vini-ak qoqogoam, yaq ni khoev vøitaqā-manqatam, neka qo ndabua mbain qoqogoam, yaq ni ndabua vøitaqā-etøumam?

³⁹ Neka ni gekha khøuwa-tê qatí-qamekham, qo enqoni qaqagoam, o ndimbula-te qoqogoam, yaq ni okha vøitaqandō-okhoam?

⁴⁰ Yaq ndego kawa ezoqam tezø-ein, 'No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha matēv ndøgo, zo ndigu qazozø-matønumam, ndigu no ndinøpaev, oskiá ndøgo, ndigu iz mbain ndigu, yaq ndøgo zo no-té qazonø-matønumám.'

⁴¹ Geté yaq ndego kawa ezoqam, manqat ndigu tezø-ein, ndigu ekeza yogea zenda-te tiwanat. Av gezømbé-ein nqægo, 'Mòzozáv. Zo mòzo-soqoéz. Gøinam-té qazonózáv, ndøgo miavmiav ndøwageap, ndøgo Mbumbukiam nqova soqaqape neka tegi enzol ezoqam nonqo gekhakheinam.

⁴² Zapa ndøgo, no ifi qanø-vinumam, zo no lou etoumáv. Neka no ibøkha naq qanø-papumam, zo no ibøkha etoumáv.

⁴³ Neka no manqei vini-ak qægoam, zo no khoev manqatemáv. Neka no ndabua mbain qægoam, zo no ndabua etoumáv. Neka no enqoni qanøgoam neka ndimbula-te qægoam, zo no-te okha okhomáv.'

⁴⁴ Yaq ndigu timbo-qavøinam, 'Evézøza. Ni qo gekha khøuwa-tê qatí-qamekham, qo ifi qaqa-vinumam, o ibøkha naq qaqa-papumam, o qo manqei vini-ak qoqogoam, o ndabua mbain qoqogoam, o enqoni qaqagoam, o ndimbula-te qoqogoam, yaq ni qo tøkemáv?'

⁴⁵ Yaq ndego kawa ezoqam tezø-ein, 'No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha matēv ndøgo, zo qazømbø-qasi:vupam, ezoqa vozozømbé-goāt, ndigu no ndinøpaev, oskiá ndøgo, ndigu iz mbain ndigu, zo no zømbø-qasi:vupám.'

⁴⁶ Nginik ezoqam, yaq-fia nqosøgeap miavmiav-us-qape ndøndapém. Geté ezoqa eqeieqei ndigu, khandi miavmiav møndapém."

26

Yesu gimbo-voqoem

(Mak 14:1-2; Luk 22:1-2; Zion 11:45-53)

¹ Yesu nqanek manqa manqate ate qægoam qamømbøe-navøem, yaq ekeza paev ezoqam gezø-ein,

² "Zo mðzøte-zøté, khøuwa menas mba mui-ozá, niqa Pasova khøuwa kandambaqape tizi-khantøzem. Yaq Ezoqam-ge Yo gémøvøinám, tae mutui-te vøtøkewēm."

³ Ta khøuwa-te ndøgo, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Zu megetapak, gémøváb. Kayafas-qá khoev-té ginømváb, ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape.

⁴ Yaq matavap av giniveém nqægo: Yesu gémøvøinám, khonoam-té, vølaēm.

⁵ Geté av gini-einím nqægo, "Ni khøuwa kandambaqape-te, bizi-matønømēm. Soqain ndøgo, ezoqa qaqa tigonem ni-te, yaq nøfe kandambaqape ndøfakhān, ti mokho-te."

Sævam tae et sisip mbomambaqape, Yesu-qa kha-te gumbøe-qouz

(Mak 14:3-9; Zion 12:1-8)

⁶ Yesu Betani vemlav-te gegoam, Saemon-qá khoev-té geqotám. Ngenek Saemon, bugukhokhof kha sisi-us ndøgoám.

⁷ Yaq Yesu ate av-té lou ge:logat, sævam kopo tunduwáv ndógo, botol-qase vøndōndap. Tae et sisip qanimav-qape mu:nqeitavám. Taqa fia kandamba tantáv. Yaq ndugu até gundigu, Yesu, kawa-té gumbøe-qóuz.

⁸ Tegi paev ezoqam, nqanek matev gigeivim, ndigu khanakhanakh mbain, gi-einim, “Gekha zapá, ngunuk nqanek tae et fia kandambaqape, sa ngungiitit?”

⁹ Ngunuk ambá gewiín, fia kandambaqape vōqasin, yaq ni moni gigiap-av ezoqam vizizø-etoamin.”

¹⁰ Yesu é-mōndæ-otév, av manqat gi:manqatam, yaq gezø-ein, “Gekha zapá, zo ngunuk sævam viniv nqazombøe-veet? Ngunuk matev mbomambaqapé gunø-matanam.

¹¹ Zo gigiap-av ezoqam namba oskia zóté-yageapát. Geté no namba, oskia zí:yageák.

¹² Ngunuk nqanek tae et sisip mbomambaqape, noqa kha-te guoqouz, ndugu no otōnat nonqo me:khakheinømbém.

¹³ No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha manqei-tē ndógo, ezoqa nqanek Manqat Mbomambaqape ti:zømesimat, manqei-qape-te ate nqægo, ezoqa ngunuk sævam-qa yaq-te mé:manqatát, matev mbomambaqape av guimatanam, neka ngunuk vømbøé-matavupát.”

Zudas Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda namba, manqa gi:kopo:nem, Yesu tiqa zenda-te teve

(Mak 14:10-11; Luk 22:3-6)

¹⁴ Taqa zita-te ndógo, ndigu Yesu-gi paev ezoqa tuelv, ezoqa kopo, iz nqambogo, Zudas Iskaliot, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda-té genōwáv,

¹⁵ vøzø-ein, “Yaq-fia gekha zønø-etøomēm, ndego Yesu zoqa zenda-te tæve?” Yaq ndigu até gindigonem, moni mokho 30 vōgevebømem, sasa mbo-etøomem.

¹⁶ Yaq Zudas ndakin nakhoa-qa ndøváo, Yesu tiqa zenda-te ande āv kenévē.

Yesu tegi paev ezoqam namba, Pasova lou gilog

(Mak 14:12-21; Luk 22:7-13, 21-23; Zion 13:21-30)

¹⁷ Zu ezoqam-qa khøuwa kandakanda qangaz, ndógo flawa poponøvemav gilouzatun, ta bugukhokhof khøuwa-te ndógo, Yesu-gi paev ezoqam tinduzáv ndógo, vømbø-bevøpem, “Gê, qoqa poev gekhám? Ni Pasova lou gekham-tē qeimøqá-khakheinømēm?”

¹⁸ Yaq Yesu manqa gezø-qavøiu, ezoqam-qá iz zø-etoám, gezø-ein, “Zelusalem taon mokho-té qazonózáv, ngenek ezoqam manqat vømømbó-einim. Av qazømbøé-einim nqægo, ‘Nømendim ezoqam, āv gene-eín: Noqa khøuwa iz mōndōndáp. No paev ezoqam namba, Pasova lou, qoqá khoev-té qeitólóg.’ ”

¹⁹ Yaq paev ezoqam āv tini-matønømēm, av Yesu gezøembe-ein, Pasova lou vømø-khakheinømem.

²⁰ Yaq qakhagus ndógo, Yesu tegi paev ezoqam tuelv namba tinøpindám ndógo, lou loge-te vøqonav.

²¹ Yaq ate av-té lou gilogat, Yesu āv gezøembe-eín nqægo, “No unimanqatín nqazø-manqate: Zo ezoqa kopo segenø-qambún, neka no qaqa ezoqam-qa zenda-te vøvē.”

²² Yaq ndigu mbøni zøvá, nqanek manqat giyogem. Mbøni vaev kandambá. Yaq ezoqa kopokopo ate gi:goam āv gimbøe-bevupát nqægo, “Evézøza. Eisa. Qo ekeqá no qote-manqaté.”

²³ Yaq gezø-qavøiu, “Ezoqam ndégo tégoát, ndego no namba lou yaf-te sa qeitumu-afønam.

²⁴ Ezoqam-ge Yo ndønánim, av Mbumbukiam-qa Manqat qæ-ein. Geté te-te ndego, unimé:-soqá, ndego Ezoqam-ge Yo sa temboqambun, neka qaqa ezoqam-qa zenda-te vøvē. Ngenek ezoqam qaneav tōgonin, ambá qanimáv te-te.”

²⁵ Yaq Zudas, ndego Yesu sa gemboqambun, āv gembøe-eín nqægo, “Nøméndim ezoqam. Eisa. Qo ekeqá no qote-manqaté?”

Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Nándav, av qo ndoqote-manqate.”

Evezøza-qa lou loge matev ande qæfakhan

(Mak 14:22-26; Luk 22:14-20; 1 Ko 11:23-25)

²⁶ Ndigu ate av-té lou gi:logat, yaq Yesu flawa ndøndapáz, Mbumbukiam-te ike manqat vø-ein, sasa ndømbegim, ekeza paev ezoqam vøzø-etoam, gezø-ein, “Mòzo-upøgím, neka vølouz. Nqanek noqá khá.”

²⁷ Yaq izam nonqo ndøndáp, waen-ús, Mbumbukiam ike manqat vømbø-ein, ekeza paev ezoqam vøzø-etoam, gezø-ein, “Mòzo-izám, zo ate ndøzøte:go.

²⁸ Nqanek noqá kókuk. Mbumbukiam poev mé-unimanqatín, tegi ezoqam namba. Noqa kouk, ezoqam kopoav zapayá qanéwá. Manqa-zapazapa zømbé-sunguzát.

²⁹ No nqazø-manqate: No waen tae nanga-qa et, nqawa naqanøká nø-izák. No sa ndøgo tømé-íz, ta khøuwa-te ndøgo, zo namba Tat-qa Megeat Matev-te, waen ndakinak tizimø-izømem.”

³⁰ Lou gumulog, Mbumbukiam-te ouv sasa ndøqaem, yaq Oliv manqei pøyat-té ginøzáv.

Yesu Pita gembo-vøndøyam, ndego teqa yaq-te to:nawam

(Mak 14:27-31; Luk 22:31-34; Zion 13:36-38)

³¹ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam gezø-ein, “Nqægo lova, zo ate nqazøte:go, møe zóbøín. No sozó-nøuvøném. Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, ‘No sip keoge ezoqam nólaváo. Yaq sip segemø-panqaním.’ Yaq ndakin matev āv tønéfakhán, av ndægo.

³² Geté no løvøte-te tøtøndo-khandi:n, yaq Gelili plovins-té qatønáv. No é-ndøto:má ndøgo, zoqa megemege-te.”

³³ Yaq Pita gendo-ein, “Ezoqa ewaqape, qo ambá gini-qouvøqém. Geté no, nóqouvaqák.”

³⁴ Yaq Yesu gembo-qavøiu, “No unimanqatín nqataqa-manqate: Nqægo lova kokolok naqanøká gé-ogeayák. Qo noqa yaq-te ndøqotøkhæ-nawám. Misiká toqoto-nawam.”

³⁵ Geté Pita gembo-qavøiu, “Av taoká. Oskía ndøgo, qo namba tøtenanim. No notó-nawamák, qoqa yaq-te.”

Yaq até tegi paev ezoqa nømé-a, manqat kopó, āv tini-manqatám.

Yesu Getsemani manqei-te, Mbumbukiam-te gemø-guligulim

(Mak 14:32-42; Luk 22:39-46)

³⁶ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam namba, khae manqei-té ginøzáv. Taqa iz, Getsemani. Yaq gimøfakhaz ndøgo, tegi paev ezoqam, āv gezømbe-eín nqægo, “Até vo:qonøvé nqanek. No elavøqase nøme nønáv. Nomø-guligulím.”

³⁷ Yaq ndego ti-mba nginik gekhatób, namba gi:zav, Pita neka Zebedi-gi nakhei menas. Yaq Yesu mbøni vaev matev mbongáz. Viniv kandambá gembo-ewag.

³⁸ Yaq gezø-ein, “Noqa mbøni kandambá qanevá. No avønín, nønaním. Até vøgó nqanek, neka até vo:tiawét, no namba.”

³⁹ Yaq Yesu elavøqase nøme vøwav. Khapémbá. Yaq ekeza kha, manqei me:laváo, bugug até manqei-té, Mbumbukiam-te sasa ndøviam. Av gene-guligulím nqægo, “Tát! Kopømba tøgoat, nqanek nqosøgeap kandambaqape, ndøgo ande ibøkha khaqain-qape me tønømbe-fakhan, ambá qøndapín. Geté matev āv tabete-fakhán, av qoqa poev ndægo. Ambá ndøgo, av no nqanømbe-poev.”

⁴⁰ Yaq ndego tegi paev ezoqa misika-te gevesez, tezømét ndøgo. Gèsømbiám. Yaq Yesu Pita gembo-ein, “Ge zø, kopømba mbaín, no namba elavøqase tøzøte-tiawet?”

⁴¹ Até vo:tiawét, neka gèguligulimít. Soqaín ndøgo, khamasim matev tøndowav zo-te, yaq zo zō-o:āz. Unimanqatín. Nqova poev ndømbôgô. Geté kha, bazaføgakh mbaín.”

⁴² Yaq Yesu nangó genøwáv, vømø-guligulim, ge-ein, “Tát! Nakhoa nøme mbain tøgøat. Qo taqa-pøovat, no nqanek ibøkha khaqain-qape sa tæ-iz, ság. Qoqa poev matev sà befakhán.”

⁴³ Yaq tegi paev ezoqa misika-te nango gendovesez, gezømet, ndigu nqawá ginø-sømbiám. Kopømba mbaín, to:tiawet.

⁴⁴ Yaq Yesu sègezø-iváv, nango vøwav. Yaq gèmmøbo-misiká, geguligulimat. Manqat ge-ein, até kopó, av bugukhokhof ge:manqatam.

⁴⁵ Yaq tegi paev ezoqam-te nango gendovesez, gezø-ein, “Zo sekembā sozó-sømbiapet neka pusa zótavet? Nqáe! Khøuwa iz mizi-khanøzém. Ezoqam-ge Yo, manqa-zapazapa-us ezoqam-qá zenda-té ginøveém.

⁴⁶ Môzosúz. Biziniáv. Ngé! Ezoqam ngének, no ezoqam-qa zenda-te teve!”

Yesu gimøvøinam

(Mak 14:43-50; Luk 22:47-53; Zion 18:3-12)

⁴⁷ Yesu ate av-té manqat ge:manqatam, Zudas tènefakhán. Tegi paev ezoqa tuelv, ezoqa nøme ndégo tegoám. Ezoqa kopoáv, namba me:geavún, ndigu kaiya neka ndawa vøndō-upøgim. Nginik Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Zu megetapak ndokhofotáz.

⁴⁸ Zudas, manqa é-møndøzø-eín, av nqægo, “Ezoqam ndégo, no tængenøtam. Ndégo tozó-møvøinám.”

⁴⁹ Yaq Zudas até gendego, Yesu-té genøwáv, gembo-ein, “Nøméndim ezoqam. Lova mbomá.” Neka sasa ndøngenøtam.

⁵⁰ Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Nøfu. Matev vømatanám, ma qoqombøe-geavun.”

Yaq ndigu ezoqa nøme tinduzáv ndøgo, Yesu vø-møvøinam.

⁵¹ Yaq nqáe! Ezoqa kopo, Yesu namba ge:goam, até gendego, kaiya mba ndøliváz, Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, tege sasae ezoqam, gea vømbøkawa.

⁵² Geté Yesu gembo-ein, “Kaiya nandiv, nango vø-utáz, ma qoqotønde-livaz. Ezoqam ndigu kaiya ti:khanæmat, kaiyá gimí-pakhaéz.

⁵³ Ge qô, qateqateáv, av nqægo? No amba tønø-poevin, yaq no ambá kopømbá. Ambá Tat nombo-akhaín, tøke-qa. Yaq ndego até tendegonin, enzol ezoqam vøndō-khofotazin, no vønø-tøkeemin. Ndego enzol ezoqam kopoav-qapé tendo-khofotazin. Tiqa bawan ate tægonin, tuelv ndømø-løvuín.

⁵⁴ Geté Mbumbukiam tegi enzol ezoqam amba tendo-khofotazin, yaq gè, Mbumbukiam-qa Manqat áv khané-unimanqatín, ndøgo qa-ein, av nqægo, matev yà befakhán, av ndakin tæfakhan ndægo?”

⁵⁵ Yaq Yesu ezoqa ewaqape gezø-ein, “Ge zô, no pepen ezoqam zótænæmbem, nakhag kaiya neka ndawa-us qazogeavun, no vozó-møvønonām? No khøuwa ate qæpavpavemam, Mbumbukiam-qá khoev-té qæqoám, ezoqa vøtē-zømesimam. Geté ndøgo, zo no møvønoateáv.

⁵⁶ Geté nqanek matev ate ndægo, tønefakhán ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat tåbete-unimanqatín, av tegi manqa vevezam ezoqam gi:peaumam.”

Yaq Yesu nqanek manqat qamømbøe-navøem, tegi paev ezoqam sège-ivøvé. Møe ndøbøín.

Yesu manqa ovøyam-te gindafem

(Mak 14:53-65; Luk 22:54-55, 63-71; Zion 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Ezoqam ndigu, Yesu gimøvøinam, yaq Kayafas-qá khoev-té ginøndafém, ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape. Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam neka Zu megetapak nøme, é-møndømøváv ndøgo.

⁵⁸ Pita Yesu até gembopavát. Andé qámbá gendopavam. Yaq Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape-qa khoev-te gemøfakhan, até ndegó-a, uta mokho-te vø-on, vos keoge ezoqam namba vømēqonav. Ndego matev qeivi-qa ndøgoám, Yesu andé gekha matev me mbøégonēm.

⁵⁹ Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Zu ezoqam-gi manqa ovøyam megetapak ate gi:goam, Yesu, manqa-zapazapa-qa mbovawát. Yaq ezoqa amba khokho manqat ti-einimin, teqa yaq-te, ndigu ambá gelaemín.

⁶⁰ Ezoqa kopoáv gindu-okhoat, khokho manqat gimanqatat, teqa yaq-te. Geté ndigu megetapak nakhoa qeiviáv, vøelaēm. Yaq vaev, ezoqa menas tinduzáv ndøgo, gindu-einim,

⁶¹ “Ngenek ezoqam āv gene-eín nqægo, ‘No kopømbá. Mbumbukiam-qa khoev nó-evøzám. Yaq khøuwa misika mokho-te, nangó qatøwév.’ ”

⁶² Yaq Mbumbukiam-gé iziz ezoqam kandambaqape ndø-itán, Yesu vømbō-ein, “Ge qó, yaq manqa qavøiwat taqágo, nginik qo-te manqat ngi-møvøet?”

⁶³ Geté Yesu manqat einiáv. Yaq Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape gembo-ein, “Khandi Miav-ak Mbumbukiam-qa iz-te, soqoní-eín. Gê, qo Mesayá? Mbumbukiam-gê Yò?”

⁶⁴ Yaq Yesu gembo-qavøiu, “No nándev, av qo ndoqote-manqate. Geté no nqazø-manqate. Zuá. Zo Ezoqam-ge Yo zomø-ometám. Mbumbukiam Bazaføgakh-qape-qá nakeamo zenda-té géqotát. Yaq ndego khaiya ozoz-té genøgeáv.”

⁶⁵ Yaq ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, mbøni mbonqosøgím, nqanek manqat ge-ewag. Yaq até gendego, ekeza ndabua vøkeqa, gendo-ein, “Ngenek Mbumbukiam-qá iz ndøngiú. Ság! Bøi vizu ezoqa nøme-qa bizivávém. Nqáe! Zo mðzombo-yogém, Mbumbukiam-qa iz gengiu.

⁶⁶ Ge zó, áv khazømbøé-matavap?”

Yaq ndigu ezoqa ewaqape gindu-qavøinam, “Unimanqatín. Ngenek manqa-zapa ndøgó. Yà benaním.”

⁶⁷ Yaq ndigu até gindigonem, køse vømbøe-pisibømem, teqa bugug-te, neka vøzuim. Ezoqa nøme, tømøi mbotøkubím,

⁶⁸ yaq āv gimboe-einím nqægo, “Qo Mesaya toqogoat, ndego Mbumbukiam tendokhofotav, yaq qotínømand, av nqægo, qo gekha ezoqām ndølavaq?”

Pita Yesu-qa yaq-te go:nawam

(Mak 14:66-72; Luk 22:56-62; Zion 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Pita khoev uta mokho-te gu:qotam, yaq sasae mbasønakam ndowáv, gumbo-ein, “Até qó-a, Yesú namba qotegoám, ndego Gelili plovins-ak.”

⁷⁰ Geté ndego gò:nawám. Yaq ezoqa ewaqape-qa bugug-te, āv gene-eín nqægo, “No nøtenøtenák, qo gekhā qotē-manqate.”

⁷¹ Yaq ndego uta mboqog-te gendo-fakhan, sasae mbasønakam nømu tūni-omét. Yaq ndugu ezoqa nøme, giwaniapam ndøgo, āv guzømbe-eín nqægo, “Ngenek Yesú namba me:goám, ndego Nazalet vemiav-ak.”

⁷² Yaq até nangó, Pita gò:nawám, gendo-qavøiu, “No unimanqatín nqataqa-manqate. Mbumbukiam-qa iz-te, no ngenek ezoqam nøtenøtenák.”

⁷³ Yaq khapélæ qa-auwam. Yaq até ezoqa nømé-a, giwaniapam, Pita-te vøndoáv, gimbo-einim, “Unimanqatín. Ezoqa nøme qó, te namba qazøtegoam. Ni tøtinøtén ndøgo, qoqa manqat elavøqase viní. Gelili ezoqam-qá manqát.”

⁷⁴ Yaq Pita gezø-qavøiu, “No unimanqatín nqazø-manqate. No nandev ezoqam nøtenøtenák. No tøte-khavozumit, yaq Mbumbukiam kopømbaqapé, bêlavám.”

Pita nqanek manqat ge-ein, yaq ndaføyambá, kokolok tündū-ōgeā.

⁷⁵ Yaq Pita manqat gèmbō-matøvém, av Yesu gembøe-ein nqægo, “Kokolok naqanøká gé-ogeayák. Qo noqa yaq-te ndòqotøkhæ-nawám. Misiká toqoto-nawam.”

Yaq Pita bavokhó genøfakhán, vømøvin. Eiv baza ùni mbøepós, ge-eivat.

27

Yesu Pailøt-te gindafem, ndego Lom gaman ezoqam

(Mak 15:1; Luk 23:1-2; Zion 18:28-32)

¹ Yaq qanaqanus, lovølova-ús. Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Zu megetapak, manqat ndøkopo:ném, gi-einim, “Yesu zilaém.”

² Yaq gèlvønøvemém, Lom gaman ezoqam-qa zenda-te vømøveem. Teqa iz Pailøt.

Zudas genanim

(Kel 1:18-19)

³ Zudas, ndego Yesu sa gemboqambun, ge:-otev, ndigu matavap giveem, av nqægo, Yesu zilaém, yaq ndego mutøkhop ndø-itán, av matev ge:matanam ndægo. Yaq até gendego, moni mokho 30 gimbo-etøomem, nangó genø-upøzó, ti-te ndigu, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka megetapak.

⁴ Yaq Zudas āv gezømbe-eín nqægo, “No manqa-zapa nøgó, ndego manqa-zapa mbain ezoqam, zoqa zenda-te qæve, tozolaem.”

Geté ndigu gindu-qavøinam, “Nandav niqá vinív mbá. Qakeza manqa-zapá.”

⁵ Yaq Zudas até gendego, moni mokho Mbumbukiam-qá khoev mokho-té genø-nqagevém, sasa ndøwav. Yaq gewav ndøgo, ekeza monqo møfók, vønanim.

⁶ Yaq Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda, moni mokho gèpisumém, Zudas Mbumbukiam-qa khoev-te genqagevem. Geté gi-einim, “Khafeáp, nginik moni, Mbumbukiam-qa khoev moni namba tizi-tøkuzunam. Zapa ndøgo, nginik moni mokho, ezoqam me:laém.”

⁷ Yaq ndigu manqat āv gini-kopo:ném nqægo: Ndigu moni, ganda pot khakheinam ezoqam-qá khæ mé:wíim. Manqei vini-ak-qá ezoqa osam nonqó, Zelusalem taon-te løvøte tiqeivimat.

⁸ Yaq nakémbá, ndøgo khæ, ndakin iz “khæ kouk-us” mbo-akhayám.

⁹ Nqanek matev qafakhan, yaq manqat ndøgo, Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam Zelemaya gepeawam, gèmbø-unimanqatín, av qæ-ein nqægo, “Ndigu moni mokho 30 gi-upøzonam, ta fia ndøgo, Izlael ezoqam manqat gikopo:nem, ndego ti:wíim,

¹⁰ yaq nginik moni, pot khakheinam ezoqam-qá khæ me:wíim. Ate av-té, av Evezøza manqat genømbe-ein.”

Yesu Pailøt-qa bugug-te manqa ge-ovøyam, ndego Lom gaman ezoqam

(Mak 15:2-5; Luk 23:3-5; Zion 18:33-38)

¹¹ Yaq Yesu Lom gaman ezoqam-qá megemege-té genø-itán. Yaq ndego gembobevap, “Gê, qo Zu ezoqam-gê kawà?”

Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Nándav, av qo ndoqote-manqate.”

¹² Geté ndigu Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka megetapak manqat te-te gimøvøyat, ndego manqat einiáv.

¹³ Yaq Pailøt gembo-ein, “Gê, qo tiqa manqat toqóyoge, ndigu qo-te mba ndimøvøet?”

¹⁴ Geté Yesu yaq manqa qavøiwateáv. Yaq ndego Lom gaman ezoqam, nqova ndafe kandambá.

Pailøt manqa gevøovam, Yesu tae mutui-te titøkewem

(Mak 15:6-15; Luk 23:13-25; Zion 18:39-19:16)

15 Zu ezoqam-qa Pasova khøuwa kandambaqape-te, ndego Lom gaman ezoqam, ndimbula ezoqa kopo sège-nqonqotavín, ezoqam-te, vøfakhanín, av ndigu qazømbe-poein.

16 Ta khøuwa-te ndøgo, ndimbula ezoqa kopo møndøgoám. Teqa iz Balabás. Ezoqa ewaqape møndæzótéz, ndego pepen ezoqam soqaqapé.

17 Yaq ezoqa ewaqape, Pailøt-te gimøvab, ndego āv gezømbe-beváp nqægo, “Gekha ezoqā nøzø-mboqoiū, ndimbula-te tefakhan? Balabás, ó, Yesū, ndego Mesaya ndimbo-akhayam?”

18 Ndego møndæ-otév, Zu megetapak, Yesu teqa zenda-te, ta zapaya ndøgo tiniveém. Ndigu ova ndø-einím.

19 Pailøt manqa ovøyam khoev-te ge:qotam, yaq tegu zas manqat ndokhofotáv. Manqat av nqægo, “Nandev ezoqam, matev-qa-se mbomatánám. Ndego manqa-zapa mbain. No lova venanqei notamát, te zapaya. Venanqei-tam soqaqapé.”

20 Geté Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Zu megetapak, ezoqa ewaqape āv gizømbe-pouweát nqægo, “Pailøt āv qazømbøé-einím nqægo: Balabas benqonqotáv, bavokho. Geté Yesu løvøte-té geabenøvé.”

21 Yaq Pailøt ezoqa ewaqape gezøbevap, “Nginik ezoqa menas, gekha ezoqām nøzø-nqonqotáv?”

Yaq ezoqa ewaqape gimbo-qavøinam, “Nánde, Balabas, toqoní-nqonqotáv!”

22 Yaq Pailøt gezø-ein, “Av tægoat ndægo, yaq ngenek Yesu, Mesaya ndimbo-akhayam, gekha nombógō?”

Yaq ezoqa ewaqape gimbo-qavøinam, “Tae mutui-té geabe-tøkewé.”

23 Yaq Pailøt gezøbevap, “Gekha zapá? Ngenek gekha manqa-zapā ndøgo?”

Geté ndigu kandakanda nøme mba mo:-akhaemém, “Tae mutui-té geabe-tøkewé.”

24 Yaq Pailøt geqeiv, av nqægo, ndigu teqa manqat gēyogemāk neka avønín nøfe ndøngazēm, yaq ndego ibøkha ndøndáp, ezoqa ewaqape-qa bøi-te, zenda vøsunguz, gezø-ein, “Nqanek noqá manqa-zapá mbá, zo ngenek ezoqam tozolaem. Zoqá manqa-zapá.”

25 Yaq ezoqa ewaqape gindu-qavøinam, “Yaq-fia nqosøgeap, teqa kouk waev-qa yaq-te, ni-té qabenø-nqeivøém, nigi nakheis namba.”

26 Yaq Pailøt até gendego, Balabas vøzø-nqonqotav. Geté Yesu nakhag ezoqam-qa zenda-té genøvé, bemøfeomem, tae mutui-te sasa bemø-tøkewem.

Nakhag ezoqam, Yesu otøotam gi:vewem

(Mak 15:16-20; Zion 19:2-3)

27 Yaq Pailøt-gi nakhag ezoqam, Yesu gaman-qa khoev-té gimøndafém, yaq nakhag ezoqa ewaqape vøzø-akha, te-te vøndø-pindam.

28 Yaq até gindigonem, ekeza ndabua sègembo-khofoném, neka ndabua køkouk, kopømba ande av kawa ezoqam-qa ndabua ndægo, vømbø-uzim.

29 Yaq gumbag fakiafakia-us ndø-ogeaném. Yaq kawa-té gimboe-uzím. Andé kawa ezoqam-qa wawáq. Yaq teqa nakeamo zenda-te, tatuag, kopømba ande av kawa ezoqam-qa tatuag ndægo, vømbø-etøomem. Yaq otøotam me:vewém. Katuk ndømøkuí, teqa megemege-te, gimbo-einim, “Zu ezoqam-ge kawa. Iké: qo-te.”

30 Yaq køse mbøe-pisibøemém, teqa kha-te, tatuag nqawa vøe-viomem, kawa sasa mbøe-khanæmem.

31 Otøotam gumuvewem, yaq ndabua køkouk, nqawá ginømbø-khofoném, neka ekeza ndabua vømbø-uzim. Yaq tinøndafém ndøgo, tae mutui-te vømø-tøkewēm.

Yesu tae mutui-te gitøkewem

(Mak 15:21-32; Luk 23:26-43; Zion 19:17-27)

³² Nakhag ezoqam, Yesu taon bavokho gi:ituat, ezoqa ndø-ometám. Sailini taon-ák. Teqa iz Saemón. Yaq ndigu até gindigonem, ndego Yesu-qa tae mutui eqawat-qa yaq-te vøtøpøtøvem.

³³ Yaq gi:apat, manqei ndøgo timøfakház, Golgota ndimbo-akhayam. Taqa manqa mokho, “Kawa-pakha manqei.”

³⁴ Yaq Yesu ambá waen mbo-etømemín. Gigiap khaqain-qapé namba me:tøkuaném. Geté ndego ge:khamas, yaq gèmbøeqasí, vøe-iz.

³⁵ Yaq Yesu tae mutui-té ginø-tøkewém. Gumu-tøkewem, yaq teqa ndabua, kas me:otám.

³⁶ Yaq qame-navøem, ndigu sègeqonáv ndøgo, Yesu vømbø-gazinem.

³⁷ Teqa kawa-te, ova ndo:go, manqat ndøtøkeém, ndego andé gekha manqa-zapa zapayá ginílaem. Av qane-peaupám nqægo, “Ngenek Yesú. Zu ezoqam-gé kawá.”

³⁸ Yesu gitøkewem, pepen ezoqam menás namba me:tøkebám. Nøme ndego, teqa nakeamo zenda-té ginø-tøkewém, neka nøme ndego, yogea zenda-te vøtøkewem.

³⁹ Ezoqa gi-okhoat ndøgo, Yesu sège-ngenøitát. Kawa mba ndøngetæát,

⁴⁰ manqat vombø-manqatat, av nqægo, “Qo Mbumbukiam-qa khoev ngi:wat-qa neka khøuwa misika mokho-te nango weve-qa qoqogoam, qo qakeza mokho-mba vøkhandí.q. Soqotøndó-vís, nandav tae mutui-te, qo unimanqatin Mbumbukiam-ge Yo toqogoat.”

⁴¹ Yaq até Mbumbukiam-gí iziz ezoqa kandakandá-ya, Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam neka megetapak nøme namba, otøotam me:vewém.

⁴² Gi-einim, “Ezoqa nøme gèkhandi:ztám. Geté ekeza kha, kopømba mbáin tekhandi. Ngenek unimanqatin Izlael ezoqam-ge kawa tegoat, yaq ndakin yà betøndovís, nqanek tae mutui-te. Yaq ni tàbizi-unimanqatiním.

⁴³ Ndego Mbumbukiam-te mbá genøtawé. Yaq Mbumbukiam yà bekhandí:v, unimanqatin poev tømbogoat te-te. Ngenek ekezan āv gene-eín nqægo, ‘No Mbumbukiam-gé Yó.’ ”

⁴⁴ Yaq até pepen ezoqám-a, Yesu namba tae mutui-te gitøkebupam, vøngenøinam.

Yesu ge:nanim

(Mak 15:33-41; Luk 23:44-49; Zion 19:28-30)

⁴⁵ Yaq khøuwa muin qandap, qamat atema khagus 3 oklok vøndap, manqei ate qægoam, bøivun ndønqeivøém.

⁴⁶ Yaq ande av 3 oklok ndægo, Yesu kandambaqape tène-ogeá. Ekeza manqat-te āv gene-akhá nqægo, “Eli, Eli, lømá sabaxtáni?” Taqa manqa mokho nqáneq: “Mbumbukiam, Mbumbukiam. Gekha zapá, no qoqo-nøuvan?”

⁴⁷ Geté ezoqa nøme, avønin giwaniapam ndøgo, teqa akhayam giyogem, ndigu manqa mokho ndapeáv. Yaq āv gini-einím nqægo, “Ngenek Ilaiza mbo-akhayám.”

⁴⁸ Yaq ezoqa nøme até gendego, ndabua-qa ndøteít, waen khaqain-qape-te vøuqoqom, tae-te sasa ndølvønam, Yesu vømbø-qantav. Izam-qa mbogoám.

⁴⁹ Geté ezoqa nøme gindu-einim, “Qombó-iváv. Yaq ziqeivím, Ilaiza petøndéwāv, penømakhaya, ngenek vøkhandí:v.”

⁵⁰ Yaq Yesu kandambaqape, nangó genø-akhá, vønanim.

⁵¹ Yaq nqáe! Mbumbukiam-qa khoev-te, ndabua ndøgo, khafeap kouwat mboqog-te qafaleam, livin-mbá qanømu-qatavát. Sa ová qandoqatá, atema manqei-te. Neka manqei vøkukuvøem, neka nandi kandakanda vø-qaqanimat.

⁵² Yaq Mbumbukiam-gi ezoqa kopoáv, ndigu ibugukhokhof gipakhaetat, tiqa manqei-pakha sège-mboqovøemát, ma gi-osupat ndøgo, neka løvøte-te vøndøsuz,

⁵³ neka tiqa manqei-pakha v̄-iv̄vem. Yaq Yesu l̄v̄ote-te gendo-khandi:v, taqa zita-te, ndigu Zelusalém gin̄-óz, Mbumbukiam-qa taon-te. Ezoqa kopoáv giz̄omet, ndigu l̄v̄ote ezoqam.

⁵⁴ Yaq ndego nakhag kawa ezoqam neka ndigu nakhag ezoqa n̄ome, Yesu gimbo-kewagat, manqei kukuv̄em neka matev ate ndægo giq̄evim, qafakhanumat, ndigu m̄oe nd̄ogoném. M̄oe kandambá. Yaq āv gini-einím nq̄ægo, “Ngenek unimanqatín Mbumbukiam-gé Yó.”

⁵⁵ Ta manqei-te nd̄ogo, até sakheis-a, v̄goam. Sakheis kandambá. Andé qambaqapé gindu-waniapát, matev giq̄eviat. Nginik sakheis Yesú namba me:geavún, Gelili plovins-te ginduzav, neka v̄ombō-t̄okeyam.

⁵⁶ Sakhei n̄ome, namba gi:waniapam, n̄omu Melí. Magdala vemiav-ák. Neka Meli n̄omu, ndugu Zems neka Zosef, tigú evó. Neka n̄omu ndugu, Zebedi-gú zás. Zems neka Zion, tigú evó.

Yesu manqei ozu-te gi-oeinam

(Mak 15:42-47; Luk 23:50-56; Zion 19:38-42)

⁵⁷ Ezoqa kopo m̄ond̄ogoám. Teqa iz Zoséf. Alimatea vemiav-ák. Gigiap kopoav ezoqám. Ndego Yesu-gé paev ezoqam n̄ome nd̄ogoám. Yaq Yesu git̄okewem, qakhagus nd̄ogo,

⁵⁸ ndego Pail̄ot-té gen̄wáv, Yesu-qa kha-qa yaq-te v̄m̄ombō-viam. Yaq Pail̄ot ekeza nakhag ezoqam gez̄-ein, “Ság. Ngenek teqa kha, sà bendáp.”

⁵⁹ Yaq Zosef até gendego, teqa kha v̄ndap, ndabua ndakinak sasa me:l̄v̄on̄vem.

⁶⁰ Yaq ekeza manqei ozu-té gem̄-oeiú, nd̄ogo nandi-te ge-oz. Yaq nandi-qape nd̄oqambesám, manqei-pakha mboqog v̄otok, sasa nd̄owav.

⁶¹ Yaq Meli Magdala vemiav-ak neka Meli n̄omu, manqei-pakha av̄onin-té giq̄onavát, gimbo-kewagat.

Nakhag ezoqam, Yesu-qa manqei-pakha gimbo-kewagat

⁶² Yaq kh̄ouwa n̄ome qandopave, kh̄ouwa kandakanda-qa lou khakheinam kh̄ouwa qame-nav̄em, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Felisi ezoqam, Pail̄ot-té gin̄záv.

⁶³ Gimbo-einim, “Khanánqa. Ni matavap āv qanimbi-veséz nq̄ægo: Ndego khavozam ezoqam gekhandi:vtam, ndego āv gene-ein, ‘No l̄v̄ote-te nango ndækhandi:n, kh̄ouwa misika-qa zita-te.’

⁶⁴ Yaq nakémbá. Nakhag ezoqam qókhofotáz, nd̄ogo manqei-pakha-te. Yaq ùni bemb̄e-keogé, atema kh̄ouwa misika bem̄-nasinim. Soqain nd̄ogo, tegi paev ezoqam teqa kha ti-aqon̄mem, yaq ezoqa v̄z̄ombé-khavozām, av nq̄ægo, ‘Ndego l̄v̄ote-tē gendo-khandi:v.’ Khavozam manqat av nq̄ægo, amba t̄ofakhanin, yaq nd̄ogo, teqa khavozam manqat ate ndægo, ibugukhokhof gemanqatam, ambá unime:-l̄v̄uamín.”

⁶⁵ Yaq Pail̄ot gez̄-ein, “Qanimáv. Nakhag ezoqam zó-up̄zó. Neka ùni mb̄e-keogé, nandav manqei-pakha.”

⁶⁶ Yaq ndigu manqei-pakha-te v̄zav. Yaq nandi-qape-te nd̄ogo, ndigu mboqog-te go:zavam, khakhatap mo:goném. Soqain nd̄ogo, ezoqa sa ti-oz. Yaq nakhag ezoqam, s̄egeziváz nd̄ogo, manqei-pakha gimbo-kewagat.

28

Yesu l̄v̄ote-te gendo-khandi:v

(Mak 16:1-10; Luk 24:1-12; Zion 20:1-10)

¹ Sabat khøuwa qame-navøem, yaq Sande qanaqanus qandopave, Meli, ndugu Magdala vemiav-ak, neka Meli nømu, manqei pakha-té ginøzáv. Ambá gèmo-qeivimín.

² Yaq nqova mbaín, manqei qando-kukuvøem. Manqei kukuvøem kandambá. Zapa ndøgo, Evezøza-gé enzol ezoqam ndovís, yan-te, nandi-qape vø-qambesam, manqei-pakha mboqog tambav-te go:zavam, nandi mumat sasa mo:qom.

³ Teqa kha waev kandambá, vøiyam-ús, neka teqa ndabua ùnime:-papaqá.

⁴ Yaq nakhag ezoqam gi-ometam, ndigu møe kandambá. Kha sègezømbu-wageapát, vø-o:az. Andé løvøte ezoqam me me:singitavát.

⁵ Geté ndigu sakheis, enzol ezoqam āv gezømbe-eín nqáego, “Zo møe ndøgòném. No møtenøtén. Zo Yesu-qa zovawét, ndego tae mutui-te gitøkewem.

⁶ Ndego nqanek mbaín. Mbumbukiam møndø-khandí:v, løvøte-te. Ate av-té, ekezan manqat ge:manqatam. Zøtøndézāv. Manqei ndøgo, ma kha qæveam, nqáneq.

⁷ Ndakin nakhama ndøzáv, tegi paev ezoqam manqat vømozø-ein. Av qazozømbé-eín nqáego, ‘Ndego møndø-khandí:v, løvøte-te. Yaq ndakin Gelili plovins-té genømá. Ndego é-ndo:má ndøgo, zoqa megemege-te. Yaq ndøgo, tozomø-ometám.’ Nqáe! No ndakin møezø-eín.”

⁸ Yaq ndigu sakhei menas, manqei-pakha sège-ivøvé. Nakhamas-té. Møe-ús. Geté até khanakhanakh kandambá. Yaq tegi paev ezoqam-té ginøbøín. Ambá manqat møzø-einín.

⁹ Geté nakhoa livin ndøugu, nqáe! Yesu zøfakhán, vøzø-ein, “Qanaqanus mbomá, zo-te!” Yaq ndigu tinøzáv ndøgo, katuk vømbø-møkuim, zenda tokhotapak sasa mbogeag-imem, vømbø-vizumem.

¹⁰ Yaq Yesu gezø-ein, “Zo møe ndøgòném. Nogi paev ezoqam-té qanøzáv, manqat vømozø-ein. Gelili plovins-té giabenøzáv. Yaq no ndøgo timø-nømendám.”

Khokho emanqat, Yesu-qa kha-qa yaq-te qapanqavøem

¹¹ Ndigu sakheis nakhoa-te gi-apat, yaq nakhag ezoqa nøme ndigu, manqei-pakha gimbo-kewagat, taon-té ginøveséz, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda, matev ate ndægo, ande āv khanē-fakhanumat, vømezømas.

¹² Yaq ndigu Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda, megetapak nømé namba me:qonáv, manqat vøkakambam. Manqat gumu-kopo:nem, yaq até gindigonem, nakhag ezoqam moni vøzø-etoam. Moni andé kandambá.

¹³ Gizø-ein, “Zo ezoqa āv qazozømbé-manqatét, ‘Ni nisømbiát, lova. Yaq tegi paev ezoqam tinduzáv ndøgo, teqa kha vø-aqonømem.’

¹⁴ Geté ndego Lom gaman ezoqam, taqa yaq-te te-ewag, yaq ni āv qeimbøe-einím nqáego: Ndøgo zoqá manqa-zapá mbá. Zo mbofofðgeáp.”

¹⁵ Yaq ndigu nakhag ezoqam, moni gindøpøzem, āv tini-matønumám, av gizømbe-ein. Yaq nqanek khokho emanqat, sège-panqavøemát, Zu ezoqam-qa bawan mokho-te. Até ndaki khøuwa-té-a, sège-panqavøemét.

Yesu ekeza paev ezoqam, sasae-qa yaq-te manqa gezø-løvua

(Mak 16:14-18; Luk 24:36-49; Zion 20:19-23; Kel 1:6-8)

¹⁶ Yaq Yesu-gi paev ezoqam ileven, Gelili plovins-té ginøzáv, manqei pøyat-te vømøqavig. Ate av-té, av Yesu gezømbe-manqatam.

¹⁷ Yaq gi-ometam ndøgo, katuk ndømøkuím, vømbø-vizumem. Geté nøme ndigu, gò:nakém.

¹⁸ Yaq Yesu sègezø-khanøgím, gezø-ein, “Gigiap ate ndægo, yan-te neka manqei-qape-te nqago, Mbumbukiam noqá zenda-té genøvé. No notó-kawaentát.

¹⁹ Yaq nakémbá. Bawabawan-te ate ndækhazet, sozó-okhoát, ezoqa noqa manqat vømē-zømesim, yaq ndigu bemø-nogi-paev-ezoqam-ez. Yaq ibøkha iz zozø-etoumát, Tat-qā iz-tē, neka Yo-qā iz-tē, neka Nqova Mbomambaqape-qā iz-tè.

²⁰ Neka vøe-zømesimít. Manqat ate ndægo, av no qazømbe-manqatam, bemøndapem. Nqáe! No ndægoát zo namba, khøuwa ate ndægo, atema manqei-qape vaev-te.”

Manqat Mbomambaqape Mak gepeawam

Megeat Manqat-qase

Nqanek emanqat, Yesu-qa yaq-te, ndego Mbumbukiam-ge Yo, Mak ndøpeawám. Ndego iz nøme, Zion-Mak mbo-akhaemám. Ndego ambá av nqægo, Yesu-gí pæv ezoqam tuelv mokho-tē gunu:goām.

Mak, ndego Pol-ge zifu Banabas, tegé ekeabøí (Kol 4:10). Ndego Zelusalem taon-té gekhouwév, neka Pita neka Pol neka Banabas, tiqa sasae-te vøzø-tøkeam.

Ni kopømba mbain uni tizi:nøten, gekha manqei-tē ndøgo, Mak nqanek manqat ge-peawam. Geté Klisten bawan megetapak, nupøkhan mba giyagam, āv gini-matavupám nqægo: Mak Lom taon-té abewáv, yaq ndego ta taon-te ndøgo, Pitá namba abetegoám, ngenek Yesu-qa yaq-te ge:vototupam, yaq Mak vøpeawam.

Mak nqanek manqat, Yesu-qa yaq-te, Lom ezoqam nonqo ndøpeawám. Nginik ezoqam, tiqa poev, bazaføgakh matev zøgoám. Yaq nakémbá, Mak manqat andé kandambá, Yesu-qa bazaføgakh-qa yaq-té gene-peawám, av ndego enqoni-us ezoqa kopoav ge:khakhæz, neka ezoqam ndigu nqova soqøsoqa gizømbu-goam, vøzø-ngeasumam, neka tiqa manqa-zapazapa-te vønqovotaz, ndøgo qazø-geageapam.

Nqanek manqat-qa vaev, Mak 16:9 qangaz, ta manqat ndøgo, ezoqa viní abe-peawám.

Zion Yesu-qa nakhoa gekhakheinumam

(Met 3:1-12; Luk 3:1-18; Zion 1:19-28)

¹ Emanqat Mbomambaqape, Yesu Keliso-qa yaq-te, ndego Mbumbukiam-ge Yo, nqánek.

² Matev āv qanengáz, av Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam Aezaya ge:peawam. Ndego āv gene-peawám nqægo, “Mbumbukiam ge-ein:

Nqáe! Noge u-anem notó-khofotáv, qoqa megemege-te.

Ndego nakhoa møqá-khakheinám.

³ Leg-av manqei-te ndøgo, ezoqam-qa manqa wag ndó-akhayam.

Av qane-akhayám nqægo,

‘Evezøza-qa nakhoa é-mozoto-khakheinømém.

Nakhoa ndaføyamba-qape zombøé-viæém, ndego te:geav.’ ”

⁴ Yaq Zion ndøfakhán, leg-av manqei-te ndøgo, ezoqam ibøkha iz vøzø-etoumam neka Mbumbukiam-qa Manqat vøe-zømesimam. Av gezømbe-manqatám nqægo, “E-mozoqambúz, neka ibøkha iz vø-upøgim. Yaq Mbumbukiam zoqa manqa-zapazapa, ndømbøe-navøém.”

⁵ Ezoqa kopoáv, gindupindam te-te. Zudia plovins-té gindu-okhoám, plovins ate ndægo, neka Zelusalem taon-ak vøndō-pindam. Yaq manqa-zapazapa ndøgo, gimatønnumam, gèvøndæmém, neka Zoden kea-te ndøgo, ibøkha iz vø-upøgim.

⁶ Zion ndabua egeiegei uzøpøteáv. Geté ndabua ge-uzupam, kemol-qá su gini-geveaném, neka ndabua segim nonqo, søvakha gigiap-gí ngusúm gini-khakheinøvemém. Neka lou gelogam, bamøkhokeakh neká ndokhos, ti-mba ndígu telouzám.

⁷ Zion ezoqa manqat āv gezømbe-manqatám nqægo, “Noqa zita-te, ezoqa kopo ndøgeáv. Ndego no ùnime:-løvumbám. No ezoqa khåpe nøte-khapelavøqase-én. Até nqanek sasae

khapelavøqasé-a, no katuk tæmøkui, teqa tamak khofoe-te tæmbotøke, no kopømba mbain.

⁸ No zo ibøkha iz, ibøkhá qazømbe-etoumít. Geté ndego ibøkha iz, Nqova Mbomambaqapé gezømbé-etoumát.”

Yesu ibøkha iz gendap
(Met 3:13-17; Luk 3:21-22)

⁹ Ta khøuwa-te ndøgo, até Yesú-a, Zion-te vømat. Nazalet vemlav-té gendowáv, Gelili plovins-te ndøgo. Yaq até ndegó-a, Zion-te ibøkha iz vøndap, Zoden kea-te ndøgo.

¹⁰ Yesu ibøkha-te é-vøndo-fakhán-ae, yaq áv geneqeív nqægo: Yan gèmbøqoé. Yaq Nqova Mbomambaqape ndovís. Andé kuvøkuvuam me me:løvuvavún, te-te.

¹¹ Yaq yan-te ndo:go, manqa wag ndofakhán. Av qande-eín nqægo, “Qo nogé Yó. No poev kandambá qo-te. No nøtaqambo-khafuát.”

Saitan Yesu ge:khamasimat
(Met 4:1-11; Luk 4:1-13)

¹² Taqa zita-te, Nqova Mbomambaqape, Yesu leg-av manqei-té genø-itú.

¹³ Khøuwa fotí, leg-av manqei-te geyagam. Yaq Saitan Yesu teme-khamasím ndøgo. Yesu søvakha gigiap lozokhák namba me:yagám. Yaq enzol ezoqam tinduzavín ndøgo, Yesu vømbō-tøkeemin.

Yesu Gelili plovins-te sasae gengaz
(Met 4:12-22; Luk 4:14-15; 5:1-11)

¹⁴ Zion ndimbula-te gi-utøvem, yaq Yesu Gelili plovins-té genøwáv, ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat Mbomambaqape vømē-zømesim.

¹⁵ Av gene-zømesimát nqægo, “Khøuwa mizi-khantøzém. Mbumbukiam-qa Megeat Matev, avønín. E-mozoqambúz neka Mbumbukiam-qa Manqat Mbomambaqape vø-unimanqatinim!”

¹⁶ Yesu Gelili kewan ndøgeg-te ge-ewat, yaq evenap menas tezømét ndøgo, Saemon neka Endlu. Voe ndø-ogiát. Zapa ndøgo, ndigu ezoqa menas, voe nqagim ezoqám. Ndøgo tiqá sasáe.

¹⁷ Yaq Yesu gezø-ein, “Vøndoazáv. No zonøndó-paevém. Yaq zo ezoqa takhaset matev nøté-zømesím.”

¹⁸ Yaq até gindigonem, voe sège-ivøvém, sasa mbopaevem.

¹⁹ Yesu agé okhoeáv, evenap menas nøme tenøzømēt, Zems neka Zion. Ndigu Zebedi-gí nakheís. Khagua-té gunuguvám. Voe ndøpotofumát.

²⁰ Yaq ate ndigú-a, Yesu vøzø-akha. Yaq ndigu gèqá. Eve sège-ivøvém, tegi sasae ezoqam namba, Yesu vømbō-paevem.

Yesu ezoqa kopo, nqova soqa gembo-ngeatam
(Luk 4:31-37)

²¹ Yesu ekeza paev ezoqam namba, Kapenaum taon-té ginøzáv. Yaq Sabat khøuwa-te ndøgo, Zu ezoqam-qá guliguli khoev-té gemø-ón, ezoqa vømē-zømesim.

²² Ezoqam ndigu, teqa nømendim manqat giyogem, mbøni zølév. Zapa ndøgo, ndego Mbumbukiam-qá iz-té neka bazaføgakh-té gene-zømesím. Ambá av nqægo, av Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam gi:zømesimam.

²³ Ta guliguli khoev-te ndøgo, ezoqa kopo mønđu-goám. Ndego nqova soqa mbøigoám. Yaq ndego kandambaqapé sege-akhá,

²⁴ “Yésu, Názalet-ak! Gé, qo ni gekha qonígū? Ni ngiænoat-qā qotøndóqav? No møtenøtén, qo gekha ezoqám. Qo Mbumbukiam-gé Ezoqa Ndaføyamba-qapé.”

²⁵ Yaq Yesu ndego nqova soqa, gèmbøe-khafén, gembo-ein, “Qo manqat tíá! Mòqotòndo-fakháq, qo nandav ezoqam-qa mokho-te ndoqotu:gu.”

²⁶ Yaq ndego nqova soqa, até gendego, ndego ezoqam møndøkhæ-qantám, sùgumu-waguvupát, sasa ndøfakhan. Akhayam-ús, gendo-fakhan.

²⁷ Yaq ezoqa ewaqape, nqova ndafe kandambá, neka yaqyaq-a gibond, “Nqanek gekha matêv? Teqa nømendim matev viní. Ndakinák, neka bazaføgakh-ús. Ngenek nqova soqøsoqa sègezømbe-khafenín, yaq ndigu teqa manqat o-mba vømbøe-ndapemin.”

²⁸ Yesu nqanek matev gego, yaq ndaføyambá, teqa emanqat sùgumu-panqavøemát, Gelili plovins-te ate qægoam.

Yesu ezoqa kopoav gekhakhæz

(Met 8:14-17; Luk 4:38-41)

²⁹ Yesu Zu ezoqam-qa guliguli khoev gendo-ivav, yaq Saemon neka Endlu, tiqá khoev-té genøwáv. Até Zems neka Zion, namba me:-apát.

³⁰ Yaq khoev-te gimøfakhaz, Saemon-gu zimpuka, ngusu tatas enqoni mbovitát. Venanqei nonqo-té gubuvám. Yaq Yesu tøke-qa mboviømém, tuqa yaq-te.

³¹ Yaq Yesu tenøwáv ndøgo, zenda vømbøgea, neka vø-eqei. Yaq ngusu tatas enqoni, sègembo-navøém. Yaq ndugu até gundigu, lou vøzøta.

³² Yaq khøuwa gumusinán ndøgo, ezoqa ewaqape, enqoni qazøgoam o nqova soqøsoqa gizømbu-goam, Yesu-té gindu-upøgím.

³³ Vemiav-ak ezoqa ewaqape ndozáv. Khoev vimá ginømøváb.

³⁴ Yaq gekha enqoní, bugug vinivinimba qazøgoam, Yesu gèkhakhæz. Ezoqa kopoáv. Neka nqova soqøsoqa kopoav, ezoqam-qa mokho-te gizømbu-goam, vøzø-ngeasam. Ndego nqova soqøsoqa takeáv, manqat timanqatat. Zapa ndøgo, ndigu møndæzøtéz, ndego gekha ezoqām.

Yesu manqei vinivinimba nøme-te ge-okhoam

(Luk 4:42-44)

³⁵ Khøuwa nøme qandopave, lovølova-ús, até gupøistám, Yesu gesüzām, khoev vø-ivav, ezoqam-av manqei-te sasa ndøwav, vømø-guligulim.

³⁶ Yaq Saemon-za, gèmbovawát.

³⁷ Yaq gi-ometam ndøgo, gimbo-einim, “Ezoqa ewaqape qoqa ndøvawét.”

³⁸ Geté Yesu manqat gezø-qavøiu, “Ni até vemivemiav nøme-té-a, avønin nqagot, bíziniáv, Mbumbukiam-qa Manqat bamē-zømesim. Zapa ndøgo, no ta zapaya nqáneq qatøndenáv.”

³⁹ Yaq Yesu Gelili plovins ate ndægo sugumu-vatát, ezoqa tiqa guliguli khoev-te vøe-zømesimat, neka nqova soqøsoqa vøzø-ngeasumat, ezoqam-qa mokho-te gu:goat.

Yesu kha sisi-us ezoqam gekhakheinøvem

(Met 8:1-4; Luk 5:12-16)

⁴⁰ Khøuwa nøme, kha sisi-us ezoqam ndowáv. Yaq Yesu-qa megemege-te, katuk ndømøkuí, vømbøviam, “Ambá qokhakheinømbemín. Pøev taqagoat, qo kopømbaqapé, togo-khakheinømbem.”

⁴¹ Yaq Yesu ngenek ezoqam tanakh mbogó, zenda vømbøeve, gembo-ein, “Nqanøpøév. Qo vøkhakhæq.”

⁴² Yaq nqova mbaín, ndego ezoqam, kha sisi sègembo-navøém.

⁴³ Yaq Yesu ngenek ezoqam gèkhofotáv. Geté åv genegugú nqægo,

⁴⁴ “Qo ezoqa nøme zø-eín, av matev qaqambe-fakhan. Geté Mbumbukiam-gé iziz ezoqam-té qonøqáv, bemøqamekh, neka Mbumbukiam-te etoam matev voqógō, av Mozes gezømbe-ein, kha sisi tøqa-navøem. Yaq ezoqa tlabiti-zøtéz, qo mòqo-eqieieqi-éq.”

⁴⁵ Geté ngenek ezoqam gewav, ndego Yesu-qa manqat sège-vøndazát. Ezoqa ewaqape zømanqatát. Yaq ta zapaya ndøgo, Yesu kopømba mbaín, ezoqa ewaqape-qa bøi-te, vemivemiav-te vøe-onimít. Geté vemiaav bavokho ndøgo, ezoqam-av manqei-té genø-qonumát. Geté ezoqa ta manqei vinivinimba-te giyagam, sègendo-okhoám, te-te.

2

*Yesu kagi ezoqam gekhakheinøvem neka manqa-zapazapa vømbø-evøzam
(Met 9:1-8; Luk 5:17-26)*

¹ Khapé outøpøteáv. Yaq Yesu Kapenaum taon-té genøveséz. Yaq ezoqa møndøyogém, av nqægo, ndego khoev-té gegø.

² Yaq gèndopindám te-te. Ezoqa kopoáv. Khoev ùnime:-khazém. Até bavokhó-a, mboqog-te ndo:go, løvøzupøteáv. Yaq Yesu Mbumbukiam-qa Manqat me:zømesimát.

³ Ge:zømesimat, yaq ezoqa foa tìndizáv. Kagi ezoqam ndø-eqeitavún.

⁴ Ambá Yesu-té ginø-eqeinamín. Geté ezoqa khàpumu-khouwéz, vøe-øz. Yaq até gindigonem, khoev ová ginøqavíg, yaq ova ndo:go, ma Yesu ge:qotam, nqa vømø-løozem, neka ndego enqoni-us ezoqam, kita-te geqeiam, sasa ndøføløtøvem.

⁵ Yesu tiqa unimanqatin geqeiv, yaq ngenek kagi ezoqam, āv gembøe-eín nqægo, “Ati. Qoqa manqa-zapazapa møndøqa-navøém.”

⁶ Yaq Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, wambap-te giqonavam, ekeza mokho-mba āv gini-matavupát nqægo,

⁷ “Gekha zapá, ngenek av nge:manqate? Mbumbukiam-qa iz ndøngi:tít. Ezoqam-qa manqa-zapazapa, Mbumbukiam yakhapús, ndezø-evøzam.”

⁸ Yesu é-møndæ-otév, av gi:matavupat. Yaq gezø-ein, “Zo gekha zapá, zoqa mbøni-te av ndøzøte-matavupit?”

⁹ Gê, gekha manqát ndøgo, føgakh mbain? Ndøgò, no ngenek kagi ezoqam tæmbo-ein, ‘Qoqa manqa-zapazapa møndøqa-navøém,’ o ndøgò, tæmbo-ein, ‘Mòqo-itán, kita vøkhazo, okho sasa ndøngaz?’

¹⁰ Geté no ndakin nøtézømás, Ezoqam-ge Yo, bazaføgakh nqambògó, ezoqam-qa manqa-zapazapa tezø-evøzam, nqanek manqei-qape-te.”

¹¹ Yaq Yesu até gendego, ngenek kagi ezoqam āv gembøe-eín nqægo, “No nqataqá-manqate. Mòqo-itán, neka kita vøkhazo, khoev-te sasa ndøqav.”

¹² Yaq ndaføyambá, ngenek ezoqam sège-itán, kita vøkhazo, bavokho sasa ndøwav. Ezoqa ewaqape até gembo-kewagát, gemat. Ndigu nqova ndafe kandambá, neka Mbumbukiam-qa iz vø-eqanem. Gi-einim, “Ni bugukhokhof matev av nqægo qeiviáv.”

*Yesu Livai gembo-akha, tembopavat, neka teqa khoev-te lou vølog
(Met 9:9-13; Luk 5:27-32)*

¹³ Taqa zita-te, Yesu Gelili kewan-té genøveséz. Yaq ezoqa kandambá, gindupindam te-te. Yaq Yesu Mbumbukiam-qa Manqat vøe-zømesim.

¹⁴ Yesu ta manqei ndøgo ge-ivav, nakhoa gegeveat, ezoqam ndø-omét. Teqa iz Livái.* Alfius-gé yó. Teks upøgim khoev-qase mokho-té gunu:qotám. Yaq Yesu āv gembøe-eín nqægo, “No qonøndó-páev.” Yaq Livai até gendego, gè-itán, vømbøpaev.

¹⁵ Taqa zita-te, Yesu Livai-qa khoev-te, lou mølóg. Ta lou loge-te ndøgo, teks moni upøgim ezoqa nøme neka ezoqa nøme, ndigu manqa-zapazapa-us ndizæza, møndøgoám. Kopoáv. Yaq ndigu Yesu neka paev ezoqam, namba me:qonavát. Ezoqam av ngi:gu, kopoáv, Yesu gimbopavam.

¹⁶ Yaq Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, ndigu Felisi gizø-akhaemam, Yesu gi-ometam, ezoqam av ngi:gu, lou namba gi:logat, yaq ndigu tegi paev ezoqam, āv

* 2:14 2:14 Livai, iz nøme Metiú. 2:16 2:16 Met 11:19

gezømbe-eín nqægo, “Gekha zapâ, ngenek teks moni upøgim ezoqam neka manqa-zapazapa-us ezoqam namba lou ndiloget?”

¹⁷ Yesu tiqa manqat ge-ewag, yaq āv gezømbe-eín nqægo, “Ezoqam ndigu enqoni mbain ndigu, ndigu mulømula etoam ezoqam mbain tøgoat, kopømbá. Geté enqoni-us ezoqam bezøgó, mulømula etoam ezoqam. No ambá av nqægo, ezoqa eqeieqei akhayam-qa nøgeavün. Geté no manqa-zapazapa-us ezoqam akhayam-qa nøgeavün.”

Yesu lou logemav matev-qa yaq-te gimbøe-bevøpem

(Met 9:14-17; Luk 5:33-39)

¹⁸ Khøuwa nøme, Zion-gi paev ezoqam neka Felisi ezoqam, lou logemav matev ndøgoát. Yaq ezoqa nøme tinduzáv ndøgo, Yesu vømbø-bevøpem, “Gekha zapâ, Zion-gi paev ezoqam neka Felisi ezoqam, lou logemav matev gigoatun, getē qogi paev ezoqam gonemāv?”

¹⁹ Yaq Yesu yaya zø-etá, taqa yaq-te, gezø-ein, “Ge zø ndozo-matavap, ezoqa sæva te-oki, yaq zifuap lou loge-te tekhatob, ndigu zifuap kopømbâ, lou logemav matev ndøgonem, ndego ti namba te:goat? Av taoká. Ndego anganeam, zifuap namba zua tiqoqongepet, ndigu kopømba mbain, lou logemav matev tigoat.

²⁰ Geté khøuwa ndøfakház. Yaq ndego ezoqam, ndego sævam ge-oki, ndøndafém, ti namba nde:go. Yaq tegi zifuap lou logemav matev, ta khøuwa-te ndøgo tinígoát.

²¹ Ezoqa kopømba mbain, ndabua mbewat ndakinak, awenege ndabua-te to:tøke. Av toqotego ndægo, yaq ndabua toqosunguz, ndabua ndakinak ndøgo, segé-khapelavøqasé. Yaq ndabua keqæv sa tømó-khouwév.

²² Neka ezoqa kopømba mbain, waen ndakinak, awenege søvakha ngusum-te te-ewa. Zapa ndøgo, awenege søvakha ngusum-te toqo-ewa, yaq waen tøpopon, ndigu gékeqáz. Yaq waen vøqouvøēm, neka søvakha ngusum vøsoqoēz. Geté waen ndakinak ndøgo, søvakha ngusum ndakinak-té qotúqóuz.”

Yesu ndego kawá, Sabat khøuwa

(Met 12:1-8; Luk 6:1-5)

²³ Khøuwa nøme, Sabat khøuwá, Yesu ekeza paev ezoqam namba, wit khae livin-mbá gunu:-apát. Yaq tegi paev ezoqam, wit nanga ndøvingisømém, sasa ndølouz.

²⁴ Yaq Felisi ezoqam tiqa matev giqeivim, Yesu āv gimbøe-einím nqægo, “Nqáe! Gekha zapâ, qogi paev ezoqam nqanek Sabat khøuwa-te sasae ngigut. Khafeáp nandav?”

²⁵ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Ge zø, emanqat mozó-geveømem, av Deivid ge:matanam, tegi ezoqam namba ifin qazøvin?”

²⁶ Ta khøuwa-te ndøgo, Abiata Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape gegoam, Deivid Mbumbukiam-qá khoev-té genø-ón, flawa vømølouz, ndigu lou-qase-te go:abam, Mbumbukiam-gi. Matev av nqægo khafeáp. Mbumbukiam-gí iziz ezoqam mba zø-mboqoatám, nginik flawa tilouzat. Geté Deivid sègelóuz, neka até ndigú-a, vøzø-etoam, te namba gi:goam.”†

²⁷ Yaq Yesu nøme gezø-ein, “Mbumbukiam ambá av nqægo, ezoqa Sabat khøuwa nonqo ndøkhakheinøvēm. Geté ndego Sabat khøuwa, ezoqam nonqo ndøkhakheinám.

²⁸ Ezoqam-ge Yo, ndego kawá. Até Sabat khøuwá-ya, ndégo teno-kawaevát.”

3

Yesu ezoqam pingim qambowau, gekhakheinøvem

(Met 12:9-14; Luk 6:6-11)

¹ Khøuwa nøme, Yesu Zu ezoqam-qa guliguli khoev-te gemat, ezoqa kopo mønđu:goám ndøgo. Ndego pingim gèmbowáu.

2:24 2:24 Deut 23:25 **2:25 2:25** 1 Sam 21:1-6 **2:26 2:26** Lev 24:5-9 † **2:26 2:26** Deivid av ge:matanam ndægo, yaq ezoqa teqa matev, soqain veweáv. Yaq nakémbá, Yesu teqa yaq-te, nqanek manqat ge-ein. **2:27 2:27** Deut 5:14

² Yaq ezoqa Yesu-te bœi mba mo:veém, ndego ngenek ezoqam peté-khakheinøvēm, penømakhaya, Sabat khøuwa-te. Zapa ndøgo, ndigu Yesu manqa ovøyam-te vee-qa mbogoám.

³ Yaq Yesu ngenek ezoqam pingim qambowau gembo-ein, “Qoté-itān, livin-mba nqøugu.”

⁴ Yaq Yesu ezoqa ewaqape gezøbevap, “Gekha matêv ndøgo, Sabat khøuwa-te toqogo, kopømba? Ndøgò, matev egeieqei toqogo, o ndøgò, matev soqain toqogo? Ndøgò, ezoqa toqo-khandi:v, o ndøgò, ezoqa pakhapakha toqokhana?” Geté ndigu yaq manqat qavøiwateáv.

⁵ Yesu geqambunim, ezoqa vøzømet, ndego qaqa ndøgó, neka mbøni mbonqosøgím. Zapa ndøgo, ndigu mokho qeiviáv. Yaq até gendego, ndego ezoqam gembo-ein, “Pingim qoté-ovøyām.” Yaq ndego ezoqam, pingim vø-ovøyam. Sègembo-egeieqei.

⁶ Yaq Felisi ezoqam, Yesu-qa matev giqeivim, ndigu sège-ivøvém, vøzav, yaq gaman ezoqam Elod, tegi ezoqam namba, vømø-møvab, manqat vø-einim, Yesu ande āv kinílaēm.

Ezoqa bawan-qape Yesu gimbovavam

⁷ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam namba, Gelili kewan-té ginøzāv. Geté Gelili plovins-ak kopoáv, até gezøpavát. Até Zudia plovins-ák-a,

⁸ neka Zelusalem taon-ak, neka Idumea manqei-ak, neka Zoden kea yaq-keoqa manqei-ak, neka Taya-yak neka Saedon manqei-ak, vøndō-okhoam. Ndigu tindi-okhoám ndøgo, Yesu matev vinivinimba ge:matønumam, manqat giyogem.

⁹ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam, khagua khakheinam manqat zø-eín. Yaq tēabete-ketáo, ezoqa andé vøe-nqonøtvēm.

¹⁰ Zapa ndøgo, ta khøuwa-te ndøgo, Yesu ezoqa kopoáv, gekhakheinøvem. Yaq enqoni-us ezoqa nøme, ezoqam gèqagagimám, atema Yesu-te, kha vømbō-khanøzemín.

¹¹ Yaq ezoqam ndigu, nqova soqøsoqa gizømbu-goam, Yesu gi-ometamín, ndigu Yesu-qa megemege-te, ekeza kha, manqei me:lavawín, vø-akhæmemín, “Qo Mbumbukiam-gé yó.”

¹² Geté Yesu ndigu gèzømbe-khafén. Ezoqa bezø-manqaté av nqægo, ndego gekha ezoqām.

Yesu u-anim tuelv gi-upøzo (Met 10:1-4; Luk 6:12-16)

¹³ Yesu manqei poyat-té genøqavíg, ezoqa vømøvab, ndigu ekeza ma qambøe-pøovam. Yaq ndigu te-te sasa ndøzav.

¹⁴ Yaq Yesu até gendego, ezoqa tuelv vøvevesam. Ndigu ezoqa tuelv, u-anim zø-akhá. Ndigu namba mé:goát. Yaq gékhofosám, ezoqam Mbumbukiam-qa Manqat vømé-zømesím,

¹⁵ neka bazaføgakh vøzø-etoām, yaq ndigu nqova soqøsoqa vøngeasumāt, ezoqam-qa mokho-te tu:goat.

¹⁶ Ezoqa tuelv gi-upøzo, ngínik: Saemón. Yaq Yesu iz nøme gembo-akha, Pitá.

¹⁷ Nøme Zéms neka Zión. Ndigu Zebedi-gí nakhéis. Yesu iz nøme gezø-akha, Boanezéz. Taqa manqa mokho, “Ndand nakhéis.”

¹⁸ Nøme gi-upøzo, Endlú neka Filíp, neka Batolomeú, neka Metiú, neka Tomás, neka Zéms. Ngenek Zems, Alfius-gé yó. Neka nøme Tadiés neka Saemón. Ngenek Saemon, Zelot ezoqam ndøgoám.

¹⁹ Neka nøme Zudas Iskaliót. Ezoqam ngének, vaev-te Yesu tegi qaqa ezoqam-qa zenda-te geve.

*Yesu av gimboe-einim nqægo, Saitan-qā bazaføgakh-tē genø-sasaeāt
(Met 12:22-32; Luk 11:14-23; 12:10)*

²⁰ Yesu khoev-te gevesez, yaq ezoqa kopoáv, nqawa gindupindam. Yaq Yesu tegi paev ezoqam namba, ambá lou ndølogín. Geté ezoqam khàpumu-khouwéz.

²¹ Yesu-gi ekeza ezoqam, nqanek manqat giyogem, yaq tinduzáv ndøgo. Ambá gekhatowemín. Zapa ndøgo, ndigu até vøe-einim, gèkawakawaév.

²² Neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, Zelusalem taon-te ginduzav, áv gini-einím nqægo, “Ngenek Belzebul mbøigú, ndego nqova soqøsoqa-ge kawa. Teqá bazaføgakh-té genø-ngeasumatún, nqova soqøsoqa.”

²³ Yaq Yesu ndigu ezoqam gèmøváb, gezø-ein, “Manqat nandav, mokho mbaín. Gè, Saitan ekeza kha áv kené-ngeatām, ezoqam-qa mokho-te tu:goat?” Yaq Yesu yaya zø-età, taqa yaq-te, gezø-ein,

²⁴ “Bawan kopo tigoat, yaq livin-mbā gunumú-qatønēm, izuizu nakhag vøgonēm, ndigu sugumú-nasiním.

²⁵ Neka evenap tigoat, yaq livin-mbā gunumú-qatønēm, izuizu vønøfē, yaq ndigu sugumú-nasiním.

²⁶ Neka matev até kopó. Saitan ekeza kha livin-mba tumuqata, yaq ekeza kha namba vønøfē, ndego até segemø-navøém.

²⁷ Neka nøme nqáne: Ezoqa kopømba mbaín, bazaføgakh ezoqam-qa khoev-te sa te-on, gigiap vømbó-aqonām. Geté ndego bazaføgakh ezoqam bètøkho-løvønøvé. Váev gigiap tembo-aqonam, teqa khoev-te.

²⁸ No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha manqa-zapazapā ndøgo, ezoqa ndi-matanam, até ndøgó-a, Mbumbukiam-qa iz ndingi:wat, ta manqa-zapazapa ndøgo, Mbumbukiam kopømbá, segembøé-navøém.

²⁹ Geté ezoqa Nqova Mbomambaqape-qa iz tengiu, Mbumbukiam ta manqa-zapa ndøgo, gembøé-navøemák. Ndøgo miavmiáv, até gégoát.”

³⁰ Yesu nqanek manqat ge-ein, zapa ndøgo: Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam áv gini-einím nqægo, “Nandev nqova soqa mbøigú, teqa mokho-te.”

*Yesu-gu evo neka emekheis, gekha ezoqâm?
(Met 12:46-50; Luk 8:19-21)*

³¹ Ta khøuwa-te ndøgo, Yesu-gu evo neka emekheis ndøfakház. Khoev vimá sogowán. Yaq manqat mba ndøkhofotøvé, av nqægo, Yesu yà betøndowáv.

³² Ezoqa kopoáv, Yesu-qa avønin-te giqonavat. Unime:-khøogøvé. Yaq ezoqa gimbo-einim, “Nqáe! Qogu qavo neka qamekheis ngó:wani, bavokho. Qoqa mo:keogé.”

³³ Yaq Yesu gezø-ein, “Nogu evo neka nogi nqamekheis kinøgoam?”

³⁴ Yaq gèqambuním, ezoqa vøzømet, uni gi:khøogøvem, giqonavam, gezø-ein, “Nqáe! Nogu evo neka nogi nqamekheis ngínik!

³⁵ Zapa ndøgo, gekha ezoqām ndigu, Mbumbukiam-qa poev ndimbopaev, nogi nqamekheis neka evo ndígu.”

4

*Ezoqa manqei vinivinimba-te, wit nanga gezøgeakhat, taqa yaya etæ manqat
(Met 13:1-9; Luk 8:4-8)*

¹ Khøuwa nøme, Yesu Gelili kewan-te ndøgo, zømesim manqat nqawa gengaz, ezoqa kopoáv gindupindam. Yesu ùnime:-khøogøvé. Yaq ndego khagua-té genøketáo, khagua elavøqase vøšøkuz, sasa mo:qom. Ezoqa ewaqape, ndøgeg-té gigoám.

² Yaq ndego yaya etæ manqat zømanqatát. Kopoáv. Nøme gezø-eta, nqáne,

³ “Nqáe! Ezoqam møndøgoám. Khae-té genøwáv, wit nanga vømø-zøgeakh.

⁴Yaq wit nanga ge:panqabumat, nøme nakhoa-té ginø-o:atát. Yaq pipisi tindu-løvuvám ndøgo, vølouz.

⁵Geté nøme ndigu, nandi-té ginø-o:atát. Nandi-te ndøgo, manqei khapekhapémbá qatøke:pat. Yaq mbusa nakhamas-té ginø-fakhanøvém. Zapa ndøgo, manqei andé mbain.

⁶Geté yaq, khøuwa gendosasev, mbusa ndigu gifakhatat, khøuwa tatas ndølouwáz. Yaq gèkusíz. Zapa ndøgo, ndigu ngum uni mbunipøteáv.

⁷Wit nanga nøme, gapuk-té ginø-o:atát. Yaq gapuk ndøgo qa-eqa, ndigu gèvøtøgeám. Yaq louzi nonqo fakhazaneáv. Mbaín.

⁸Geté wit nanga nøme ndigu, manqei eqeieqei-té ginø-o:atát. Yaq kopømbá gi-eqanat, nanga vøqataz. Wit nanga nøme ndigu, 30, louzi nonqo gitøkebupat. Nøme ndigu 60, neka nøme ndigu 100.”

⁹Yesu nqanek yaya etæ manqat qamømbøe-navøem, yaq āv gezøembe-eín nqægo, “Gekha ezoqām ndego, gea tømbo goat neka yoge kopømba vømbógoāt, yà beyogé!”

*Yesu gekha zapā, ezoqa yaya mba gezø-etæam
(Met 13:10-17; Luk 8:9-10)*

¹⁰Ezoqa bawan-qape gi:zav, yaq Yesu-gi paev ezoqam tuelv neka ezoqa nøme gim-bopavam, yaya etæ-qá manqa mokho mbøbevøpém.

¹¹Yaq gezø-ein, “Mbumbukiam zo mba zøtáke, mokho manqat tøzøte-zøtez, teqa Megeat Matev-qa yaq-te. Geté ezoqa nøme, no yaya mba nøzø-etæ.

¹²No ndigu yaya mba tæzøembe-etæ ndøgo: Ndigu ndikeôgé. Geté géqeivimák. Neka ndigu ndiyôgé. Geté mokho gèndapemák. Amba tiqeivimin neka mokho vøndapemin, yaq ndigu ambá Mbumbukiam-té ginø-qambuzín, yaq ndego tiqa manqa-zapazapa vøzø-evøzamin.”

*Ezoqa manqei vinivinimba-te, wit nanga gezøgeakhat, taqa yaya etæ-qa manqa mokho
(Met 13:18-23; Luk 8:11-15)*

¹³Yaq Yesu ekeza paev ezoqam gezø-ein, “Gé, zo nqanek yaya etæ-qa manqa mokho ndapeáv? Yaq av tægoat ndægo, zo yaya etæ nøme-qa mokho áv khazøté-upøgim?”

¹⁴Noqa yaya etæ-qa manqa mokho nqánek: Ezoqam ndego wit nanga gezøgeakhat, ndego Mbumbukiam-qá Manqat me:zømesimát.

¹⁵Wit nanga ndigu, nakhoa-te gi-o:atat, taqa manqa mokho nqánek: Ezoqa nøme, ndigu Mbumbukiam-qa Manqat giyogemin, Saitan até gendewavin, manqat vøe-vibamin, tiqa mokho-te tøu-ogeakhat.

¹⁶Neka wit nanga ndigu, nandi-te gi-o:atat, taqa manqa mokho nqánek: Ezoqa nøme, Mbumbukiam-qa Manqat nakhamas-té ginø-ndapemin. Khanakhanakh-ús.

¹⁷Geté ta manqat ndøgo, uni mbuvøemáv, tiqa mokho-te. Yaq ndigu føgøføgakh wanimáv. Mbumbukiam-qa Manqat zapaya, yage føgakh-qape o ngenøgim matev qazø-fakhanin, ndigu nakhamas-té ginø-o:azin.

¹⁸Neka wit nanga nøme ndigu, gapuk-te gi-o:atat, taqa manqa mokho nqánek: Ezoqa nøme, Mbumbukiam-qa Manqat ambá giniyogé.

¹⁹Geté ndigu fofogeap khåpe zømbe-khouwevin, tiqa yage zapaya, neka tiqa poev matev, gigiap kopoav neka matev vinivinimba-qa yaq-te, vøtubamin. Yaq Mbumbukiam-qa Manqat, tiqa mokho-te ndøugu, gèvøtagin. Yaq kopømba mbain, mokho tømbo-fakhan.

²⁰Neka wit nanga ndigu, manqei eqeieqei-te gi-o:atat, taqa manqa mokho nqánek: Ezoqa nøme, Mbumbukiam-qa Manqat, ùnime-yogemin neka manqa o-mba vømbøe-ndapemin. Yaq Mbumbukiam-qa Manqat, mokho mbófakhán. Kandambá. Ezoqa nøme-te 30, neka ezoqa nøme-te 60, neka ezoqa nøme-te 100.”

Waev-qa yaya etæ manqat
(Luk 8:16-18)

²¹ Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “Gê, ezoqa lampa tözøgoat, ndigu ndis o lou-qase mokho-té gunú:-wuøēm? Av taoká! Geté lampa asøzam nonqo-té ginø-wuøém.

²² Yaq até kopó. Gekha matēv ndøgo, ndøkhonøwe, bavokhó qandó-fakhanám. Neka gekha mokho manqāt ndøgo, ndøkhonøwe, segendó-veveám.

²³ Gekha ezoqām ndego, gea tømboagoat neka yoge kopømba vømboagoāt, yà beyogé!”

²⁴ Yaq Yesu nøme gezø-ein, “Unime:-yogé, manqat nqæmanqate. Av zo gigiap o matev ndøzøte-geveam, Mbumbukiam zo āv tezømbé-geveám. Yaq Mbumbukiam-qa matev ndømø-løvuám, av zo matev ndøzøte-matanam.*

²⁵ Gekha ezoqām ndego, mokho gendap, Mbumbukiam otevat nøme mba mbøé-etoám. Geté gekha ezoqām ndego, mokho ndapeav ndøgo, yaq Mbumbukiam até otevat-qasé-a, ndømboago, segéviwám.”

Yesu Mbumbukiam-qa Megeat Matev, wit nanga ge:khamas

²⁶ Yesu yaya nøme gezø-eta, nqáne. Gezø-ein, “Mbumbukiam-qa Megeat Matev, kopømba ande av nqægo: Ezoqa khae-te wit nanga tezøgeakh,

²⁷ yaq tebuvat, neka vøsuzamāt, ndigu wit nanga yakhapus mokho-mbá segé-qatazát neka vøfisamāt. Geté ndego gé:-otevák, ande āv kinífakház.

²⁸ Manqei yakhapus, ewa qambo-etoamin, gifisamin. Bugukhokhof wit gagayag ndøfitamín, yaq wit nanga sasa ndøqatazin, yaq louzi nonqo vøgonin.

²⁹ Yaq louzi nonqo gumu-fisamin, yaq ngenek avøe ogekham ezoqam tewavín ndøgo, vømø-qogazin.”

Masted tae nanga-qa yaya etæ manqat
(Met 13:31-32; Luk 13:18-19)

³⁰ Yaq Yesu nøme gezø-ein, “Gê, Mbumbukiam-qa Megeat Matev, áv khazí:-khamasēm? Gekha yaya zí-etæēm, taqa yaq-te?

³¹ Masted tae nanga zí:khamasēm. Manqei-te toqo-zøgeakh, yaq ndigu khapímbá. Av tiuká, av tae nanga nøme ndi:gu.

³² Geté yaq giqatazin, mbusa vøfakhanin, yaq tae kandambá tøyat. Khae gigiap nøme møndø-løvuamín, neka tangtang kandakandá. Yaq ta tae tangtang guzuguzu-te ndøgo, kopømbaqapé, pipisi go:viviamin.”

Manqat nøme, yaya etæ-qa yaq-te
(Met 13:34)

³³ Yesu ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimam, yaya av nqægo kopoáv gezø-etæam. Yaq ndøgo, ndigu mokho tiabembøe-ndapém.

³⁴ Ezoqa ewaqape, ndego yaya mba zø-etæám. Geté ekeza paev ezoqam namba, gimiyakhapus-mba-ezin, ndego manqa mokho ate ndægo møndøzø-ovøyamín.

Yesu manqat mba ge-ein, khamøe sa qavøitav
(Met 8:23-27; Luk 8:22-25)

³⁵ Ta khagus ndøgo, Yesu ekeza paev ezoqam gezø-ein, “Kewan yaq-keoqá qazinø-qantáv.”

³⁶ Yaq ezoqam ndigu, namba gi:goam, ekeza vemivemiav-té ginø-khofosám. Yesu khagua-te é-møndøketáo, yaq até tegi paev ezoqám-a, vøketab, yaq sasa ndøsøkuzim. Até khagua nømé-a, namba me:-áz.

4:21 4:21 Met 5:15; Luk 11:33 **4:22 4:22** Met 10:26; Luk 12:2 **4:24 4:24** Met 7:2 * **4:24 4:24** Taqa manqa mokho nøme nqáne: Qo Mbumbukiam-qa manqat elavøqase mba toqo-ewagat, yaq qateqat khapémbá toqondapat. Geté Mbumbukiam-qa manqat møe mba toqo-ewagat, neka voqombó-pavāt, yaq qateqat kandambaqapé toqondapat. Yaq av nqægo, Mbumbukiam qateqat nøme mba qambó-etoám. **4:25 4:25** Met 13:12; 25:29; Luk 19:26 **4:29 4:29** Joel 3:13; Veve 14:15

³⁷Yaq giqantavat, anana-mba mǝndu:bǝen, mbe-qape tǎndǝfeǎ, khamǝ khagua sasa ndǝngetǝyam, ibǝkha vǝu-yovǝem. Lokh bǝi-tǝ qanǝ-tǝvǝyát.

³⁸Geté Yesu khagua okho-te ndǝgo, gǝbuvám. Kawa kaoqa-tǝ qamboveám. Yaq ekeza paev ezoqam gǝti:nám, gimbo-einim, “Nǝmǝndim ezoqam! Qo ni-te toqǝ-matavap? Ni avǝnín zǝgeón!”

³⁹Yaq Yesu gendosuzam, vǝ-itan. Yaq até gendego, khamǝ ndǝgo, vǝfegimam-a, vǝvumǝyat, manqat sasanqa-us mbo-eín. Yaq khamǝ sǝgevǝitáv. Qavǝitav mbǝmǎ. Manqǝi sege:veát.

⁴⁰Yaq Yesu ekeza paev ezoqam gezǝ-ein, “Zo, gekha mbǝni zǝva? Ge zǝ, Mbumbukiam unimanqatinteav sekembǎ sozǝgo?”

⁴¹Yesu matev av nqǝgo gematanam, yaq tegi paev ezoqam, mǝe kandambǎ gigonem, neka yaqyaq-a gibond, “Ngenek gekha ezoqám? E, até khamǝ fegim neka khamǝ vumǝe, manqat o-mba mbǝendapǝ.”

5

Yesu ezoqam nqova soqǝsoqa gembo-ngeasam

(Met 8:28-34; Luk 8:26-39)

¹Yesu ekeza paev ezoqam namba, kewan yaq-keoqǎ ginǝqantáv, Gelasa ezoqam-qa manqei-te vǝmǝfakhaz.

²Yesu khagua-te é-vǝndovuǎo-ae, ezoqa nqova soqǝsoqa-us é-vǝndǝwav. Nandi nqa-tǝ gendo-fakhán.

³Ta nandi nqa-te ndǝgo, lǝvǝte ezoqam ndǝ-osupám. Ngenek ndǝgo teyagám. Ndego bazafǝgakh kandambǎ. Até auli sǝn-a, kopǝmba mbaín, toqote-lǝvǝnǝvem.

⁴Khǝuwa kopoáv, ezoqa ambǎ gini-lǝvǝnǝvemám, bov-tǝ neka pingim-te. Geté sen sǝgezǝ-lǝvusám. Ezoqa bazafǝgakh-qape mbaín, vǝmbǝé-khǎz.

⁵Pavpave nekǎ lovǝlova, ndego manqei-pakha-te neka manqei popotap-tǝ genǝ-okhoám. Sugú-akhaemét neka ekeza kha nandí gene-qaqagumám.

⁶Yesu qǎmbǎ gegoam. Yaq ndego ezoqam Yesu ge-omet, gǝndovuǎo, Yesu-qa megemege-te, ekeza kha, manqei vǝelavao.

⁷Yaq ndego ezoqam, kandambaqapǝ mǝndǎ-akhǎ, ge-ein, “Yǝsu, Mbumbukiam-ge Yo, ndego Eqeiwat-Qape, qo no gekha qonǝgǝ? Mbumbukiam-qa iz-te, nǝtaqa-viám, no nqosǝgeap nǝ-etǎm!”

⁸Ndego nqanek manqat ge-ein, zapa ndǝgo: Yesu ǎv gene-eín nqǎgo, “Qo nqova soqa, nandev ezoqam-qa mokho-te ndoqotu:gu, mǝqotǝndo-fakhǎq.”

⁹Yaq Yesu gembobevap, “Qo gekha íz?” Yaq gembo-qavǝiu, “Noqa iz Bawan-qapǝ. Zapa ndǝgo, ni nqova soqǝsoqa kopoáv.”

¹⁰Yaq ngenek nqova soqa, Yesu ǎv gembǝeviám nqǎgo, “Ni nqanek manqei-te nqei:gu, ndǝkhofǝtán.” Viam kandambǎ gego.

¹¹Ta manqei avǝnin-te ndǝgo, bǝsi nen mǝndǝwanám. Kopoav-qapǝ. Manqei poyat-tǝ givagimám.

¹²Yaq nqova soqǝsoqa Yesu gimbo-viǝmem, “Ni bǝsik-qǎ mokho-tǝ qanǝ-khofotán.”

¹³Yaq Yesu sǝgezǝtǎk. Yaq ndigu nqova soqǝsoqa até gindigonem, vǝfakhaz, ndego ezoqam-qa mokho-te gu:goam, bǝsik-te sasa mǝ-oz. Yaq bǝsik manqei khavǝe-tǝ ginǝbǝín, ibǝkha-te vǝmǝ-geonim. Bǝsik kopoav-qapǝ, ande ǎv tu taosén ndǎgǝ, gi-geonim.

¹⁴Yaq ezoqam ndigu, bǝsik gizǝ-kewagam, mǝe ndǝbǝín, yaq taon-te neka vemivemiav-te, ezoqa emanqat vǝmǝzǝmbǝ-vototap. Yaq ezoqa tinduzáv ndǝgo, matev ndǝqǝivím, ma qǎefakhan.

15 Yaq Yesu-te gifakhaz, matev āv giniqeivím nqægo: Ezoqam ndego nqova soqøsoqa gimbøigoam, geqotam, ndabua ndø-uzupám neka matavap kopømbá qambogoam. Yaq ndigu møe ndøgoném.

16 Yaq ezoqam ndigu, matev bøi gi:qeivim, emanqat zømbe-vototáp, teqa yaq-te ndego, nqova soqøsoqa gimbøigoam, neka bøsik, matev ande āv khazømbē-fakhan.

17 Yaq ezoqa Yesu āv gimbøe-viømém nqægo, “Niqa manqei ambá qo-ivavín.”

18 Yesu khagua-te ge:ketawat, yaq ezoqam ndego, nqova soqøsoqa gembo-ngeasam, te namba okho-qa mboviám.

19 Geté Yesu ndego takeáv, gembo-ein, “Qakeza khoev-té neka ezoqam-té qonóqáv. Neka matev kandambaqape qaqaqafakhan, emanqat qozømbé-vototupát, av Mbumbukiam Evezøza geqambe-matanam neka tanakh āv keqambēgo.”

20 Yaq ndego ezoqam tēnewáv. Ta vemiyav ten ate qægoam, ekeza manqei-te, ezoqa sùguzumbu-manqatát, Yesu ande āv kembøē-matanam. Yaq ezoqa nqova ndafe kandambá, giyogem.

Yesu sævam gukhakheinøvem, ndugu kouk qambowavam, neka mbasønakam vøkhandi:v (Met 9:18-26; Luk 8:40-56)

21 Yesu kewan yaq-keoqa nqawa giqantavat, gimøqa, yaq ezoqa kopoáv gindupindam te-te. Ndego ndøgeg-te até gegoám,

22 yaq Zu ezoqam-qa guliguli khoev megeat ezoqam ndowáv. Teqa iz Zailés. Yaq Yesu ge-omet, ndego teqa zenda tokhotapak-qa megemege-te, ekeza kha, manqei me:laváo,

23 vømbøviám, gembo-ein, “Nogu yu avønín génaním. Ambá qotondo-qavín. Zenda qombøévé. Yaq ndugu enqoni tàbembøe-navøém neka tùabete-khandí:v.”

24 Yaq Yesu ndego ezoqam, namba me:wáv. Yaq ezoqa kopoáv, segembo-paevém, neka sège-nqonondumát, teqa avønin-te.

25 Ezoqam gi-apat ndøgo, sævam kopo møndu:goám. Ngunuk kouk mbowavám. Nupøkhán mbá. Viav ate qægoam, tuélv qambowavam.

26 Ngunuk sævam, mulømula etoam ezoqam-te vinivinimba, ambá guni-okhoám, neka tugi moni ate gi:goam vø:ngiæzotam. Geté ndigu nqosøgeap mba mbo-etoumám. Tuqa enqoni navøepøteáv. Sà tønø-khouwevtát.

27 Ngunuk Yesu-qa manqat møndø-ewág. Yaq ezoqa bawan-qape-qa mokho-te gu:goam, ndugu Yesu-qá zita-té gunduwáv, neka ndabua vømbø-khanaz.

28 Av guni-matøvév nqægo, “No ngenek ndabua mba tæmbokhanaz, yaq no sæ-eqeieqei-én.”

29 Ndugu ndabua até é-vømbokhanáz-ae, yaq kouk waev sègembo-navøém. Yaq ndugu sège:-otév, ekeza kha-te, “Nqanek enqoni møndønø-navøém.”

30 Yesu tene-otév ndøgo, teqa bazaføgakh nøme, ezoqam-té qanøwáv, vøkhakheinøvem. Yaq gèndoqambún, ezoqa ewaqape-qa mokho-te, gezø-ein, “No ndabua gekha ezoqām nókhanaz?”

31 Yaq ekeza paev ezoqam gimbo-einim, “Ezoqam toqó-zømete, nginik qoqa avøninte khape gindikhas? Yaq gekha zapâ, qo av qoqote-ein nqægo, ‘No kha gekha ezoqām nókhanaz?’ ”

32 Geté Yesu sekembá segevawám, av nqægo, kha uni gekha ezoqām mbókhanaz?

33 Yaq ngunuk sævam sègendowáv. Møe-ús. Kha sègembøi-wageapát. Zapa ndøgo, ndugu møndæ-otév, ezoqa nó, matev qanøfakhan. Yaq ndugu Yesu-qa megemege-te, ekeza kha, manqei me:laváo, neka tuqa emanqat ate qægoam, vømbø-vøndaz.

34 Yaq Yesu gumbo-ein, “Ngólam. Qoqa unimanqatin nandav, tøkhaheinøqavém. Mòqoqáv. Qo mbøni betaqávæv. Enqoni møndøqa-navøém.”

³⁵ Yesu ate av-té manqat ge:manqatam, yaq Zailés-qa khoev-te, ndego Zu ezoqam-qa guliguli khoev gezømbo-megetam, ezoqam tinduzáv ndógo, vømbø-einim, “Qogu yu møndønaním. Nandev nømendim ezoqam, sekemba mbopøuwé:t, tendowav.”

³⁶ Yesu tiqa manqat møndø-ewág. Geté guliguli khoev megeat ezoqam, āv gembøe-eín nqægo, “Qo ndøfògeāp! Soqó-unimanqatín.”

³⁷ Yesu ezoqa nøme gèzømbe-khafén, te namba ti:zav. Geté ti-mba ndígu tekhatób, Pita neka Zems neka Zion, Zems-ge yakhasek.

³⁸ Yaq guliguli megeat ezoqam-qa khoev-te gimøfakhaz, eiv neka osombo kandambá geqeiv. Manqa feazu khàpumu-khouwév.

³⁹ Yaq Yesu khoev-te ge-on, ezoqa āv gezømbe-eín nqægo, “Zo gekhā zø-eivumit? Neka gekha osombo zówanet? Ngunuk nakhasam nanimatév. Geté gèbuvít.”

⁴⁰ Geté ndigu Yesu gèvøngi:nám. Yaq Yesu ezoqa ewaqape gènatáz. Evøndipakha neka tegi paev ezoqam misika mba ndøkhatób, neka kouwat mokho-te vø-oz, ma nakhasam guigoam.

⁴¹ Yaq Yesu até gendego, zenda vømbøgea neka ekeza manqat-te sasa mbo-ein, “*Talita, kóm!*” Taqa manqa mokho nqáneq, “Khapúlav. Nqataqá-manqate. Mòqo-itán!”

⁴² Yaq ndaføyambá, ngunuk mbasønakam sège-itán, okho vøngaz. (Ngunuk mbasønakam, tuqa viav tuélv.) Nqanek matev qafakhan, yaq ezoqa nqova ndafe kandambá.

⁴³ Geté Yesu gèzømbe-khafén. Ezoqa nøme bezø-eín, av matev qæfakhan ndægo. Yaq ndego mbasønakam lou etoam manqat zø-eín.

6

Yesu ekeza vemíav-ak gisanqawem (Met 13:53-58; Luk 4:16-30)

¹ Yesu nqanek manqei ge-ivav, yaq ekeza vemíav-té genøwáv. Até ekeza paev ezoqám-a, namba me:-apát.

² Yaq Sabat khøuwa qandap, ndego nømendim manqat ndøngáz, tiqa guliguli khoev-te ndøgo. Ezoqa kopoáv, teqa manqat giyogem. Neka ndigu nqova ndafe kandambá, gi-einim, “Ngenek ezoqam, otevat neka matavap loloakh gekham-té gendap? Neka bazaføgakh gekham-té gendap, umingiap matev vinivinimba ndematanam?”

³ Gè, ngenek ndégò, khoev puanam ezoqam? Meli-gê yò? Zems neka Zoséf neka Zudas neka Saemon, tigí zapikià? Neka até tegi sænakheís-a, ni namba zí:yage?” Yaq ndigu vemíav-ak, Yesu gèsanqawém.

⁴ Geté yaq Yesu gezø-ein, “Manqei nøme-te, Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam, gèmbovizáp. Geté ekeza manqei-te neka ekeza ezoqam-te, ndego vizupáv.”

⁵ Ta manqei-te ndøgo, Yesu kopømba mbáin, umingiap matev tematanam. Geté zenda enqoni-us ezoqa kopokopo mba zømbø-awám, yaq ndigu vøkhakhæz.

⁶ Yesu nqova ndafe kandambá, tiqa unimanqatin mbain matev-qa yaq-te.

Yesu ekeza u-anim tuelv, manqa gezø-løvua, gekhofosam (Met 10:5-15; Luk 9:1-6)

Yaq Yesu vemíavemíav nøme-té genø-okhoám, ta manqei ndøgo, ezoqa vømē-zømesim.

⁷ Yaq ekeza paev ezoqa tuelv gèmváb, vøndōzav, yaq ndigu menømenas sasa ndøkhofosam, neka nqova soqøsoqa ngeasam nonqo bazaføgakh vøzø-etoam.

⁸ Av gezømbe-eín nqægo, “Gigiap mbáin, sozó-panqaním. Tatuag mba zótonqogím, okho nonqo. Geté lou neka moqos neka moni ndøtonqògím.

⁹ Zo kopømbaqapé, tamak tozo-uzam. Geté ndabua nøme ndøtonqògím, sa nándav, nandozo-uzap.”

¹⁰ Neka nøme gezø-ein, “Zo ezoqa khoev tizø-einat, ta khoev-te ndøgo, até vøsokhoé. Yaq ta-mbá tøzøté-ivøvemát ndøgo, vemiaiv nøme-te tozozavat.

¹¹ Geté manqei nøme-te tozomø-fakhazat, yaq ndigu ezoqam zo khatobeav tøgoat neka zoqa manqat yogeav vøgoāt, ta manqei ndøgo sège-ivøvemát. Yaq pakhakh ndøgo, zoqa zenda tokhotapak-te tøgoat, sozó-pomoememát. Yaq ndigu ttabiti-zøtezát, ni manqazapa zigonēm.”

¹² Yaq Yesu-gi paev ezoqam gèpanqaním, neka ezoqa Mbumbukiam-te qambuzan manqat vøzø-manqatat.

¹³ Yaq nqova soqøsoqa kopoáv, ezoqam-qa mokho-te gu:goat, gèzø-ngeasumám. Neka enqoni-us ezoqam, oil vøzømbø-qouzumam. Yaq ndigu sège-khakhæzín. Ezoqa kopoáv.

*Zion ndego ibøkha iz etoam ezoqam, ande āv kinīlaem
(Met 14:1-12; Luk 9:7-9)*

¹⁴ Yesu-qa manqat sège-panqavøemát. Até Elód-a, ndego Gelili plovins-ge kawa ezoqam gegoam, vø-ewag. Ezoqa nøme āv gini-manqatám nqægo, “Yesu, ndego Zión ategó, ndego ezoqam ibøkha iz gezø-etoumam. Ekeqa nangó gendo-khandí:v. Yaq nakémbá, ndego umingiap matev vinivinimba ndematanam.”

¹⁵ Geté ezoqa nøme gimanqatam, “Ilaizá ategó.” Neka ezoqa nøme gimanqatam, “Yesu ndego Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqám, av ibugukhokhof gi:yagam.”

¹⁶ Yaq Elod nqanek manqat ge-ewag, ndego āv gene-eín nqægo, “Ngenek Zión ategó, no teqa monqo kepøzu manqat qævøovam. Nqawá gendo-khandí:v.”

¹⁷⁻¹⁸ Ta matev ndøgo, āv qanefakhán nqægo: Elod-gu zas Elodias, ndugu ibugukhokhof tege namba qawan Filip-gú zas ndøgoám. Yaq Zion Elod āv gembøe-manqatám nqægo, “Manqa-zapá nandav, qoge namba qawan-gu sævam qoqondaf.” Yaq Elod-qa qavøiwat, nakhag ezoqam ndøkhototáz, Zion vø-møvøinam neka ndimbula-te vø-utøvem.

¹⁹ Elodias ndugu, qaqa mbogoám, Zion-te, teqa manqat zapaya. Yaq ndugu Zion løvøwe-qa mbogoám. Geté ndugu nakhoa qeiviáv, ande āv kumbøé-matanām.

²⁰ Zapa ndøgo, Elod møe ndøgoám, Zion-te. Ndego møndæ-otév, Zion ezoqam egeiegeí neka ndaføyamba-qapé. Yaq Elod gembøe-vigimám. Elod, Zion-qa manqat, viniv ambá qambøe-etoumám. Geté ndego gembøe-khaneatám, teqa manqat ge-ewagam.

²¹ Geté vaev, Elodias khøuwa mbomambaqape tumø-khantáz ndøgo, Zion-qa løvøte-qa yaq-te. Elod ge:qan, ta khøuwa iz gemø-khantaz, ndego lou kandambaqape ndølóg, gaman ezoqam kandakanda neka nakhag megetapak neka Gelili plovins-ak kandakanda namba.

²² Yaq ate av-té lou gi:logat, Elodias-gú yu ndo-ón, ogiam-ús. Yaq Elod neka ezoqa ewaqape, namba gi:logat, poev kandambá qazøwav, tuqa ogiam-te.

Yaq Elod, ndego Zudia ezoqam-ge kawa, até gendego, mbasønakam vømbø-ein, “No unimanqatín nqataqa-manqate. Nøtaqambé-khavozák. Gekha gigiāp ndøgo, qo toqonø-viam, soqonø-eín. Yaq søtaqá-etoám.”

²³ Yaq manqa mbusa āv genevé nqægo, “Unimanqatín. Gekha gigiāp ndøgo, qo taqapoe. Søtaqá-etoám. Qo toqonø-ein, av nqægo, no gigiap neka manqei ate ndægo, nqæmbo-keoge, livin-mba sa tøtummu-qata, neka nøme qo vøtaqá-etoám, ság. Yaq sægó.”

²⁴ Yaq mbasønakam evo-té gunøwáv, vømbøbevap, “No gekha gigiap-qa manqat nombó-eín?” Yaq evo gundu-ein, “Gigiap nqáneq: Zion, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, teqá kawa-qa manqat qombøé-eín.”

²⁵ Yaq ndaføyambá, mbasønakam kawa ezoqam-té gunøveséz, vømbø-ein, “Noqa poev nqáneq. Zion, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, teqa kawa melek-té qotøndó-qonáv, ndakin.”

²⁶ Elod nqanek manqat ge-ewag, yaq ndego khanakhanakh mbaín. Mbøni mbová. Geté ndego poeveáv, tuqa manqat tesanqao. Zapa ndógo, ndego manqa mbusa é-møndo:vé, taqa yaq-te, neka ezoqa ewaqape lou namba gi:logat, møndoyogém.

²⁷ Yaq ndaføyambá, nakhag ezoqam ndøkhofotáv, ndimbula khoev-te, Zion-qa kawa vømøndó-ndāp. Yaq ndego nakhag ezoqam gèwáv, Zion-qa monqo vømøkepaz.

²⁸ Yaq nqawa gendoqavan, kawa melek-té gendové, mbasønakam vømbō-etoam. Yaq mbasønakam evo sasa mbo-etoam.

²⁹ Zion-gi paev ezoqam manqat giyogem, yaq ndigu tinduzáv ndógo, teqa kha vøndapem, sasa mø-ozem.

Yesu ezoqa bawan-qape ge:zøkef

(Met 14:13-21; Luk 9:10-17; Zion 6:1-14)

³⁰ Yesu-gi u-anim, gekhofosam, nqawa gindu-vesezam, yaq te-te gindupindam, emanqat mbøe-vototém, matev ate ndægo gi:matønumam neka ezoqa vøe-zømesimam.

³¹ Yaq Yesu āv gezømbe-eín nqægo, “Zo neka no, ezoqam-av manqei-té qazinø-niáv, vizimø-nikhapus-mokho-mba-ēn, neka pusa sasa zomótā.” Yesu nqanek manqat ge-ein, zapa ndógo. Ezoqa kopoáv, sege-vesendám, yaq vøndē-okhoam-a, yaq vø-okhoam. Yaq Yesu tegi paev ezoqam namba, kopømba mbaín, lou tilog.

³² Yaq ndigu khagua-té ginøketáb, ezoqam-av manqei-te sasa ndøtinim. Ambá gimi-yakhapus-mokho-mba-ezín.

³³ Geté ezoqa kopoáv, é-møndøzømét, gisøkuzim. Yaq møndø-matøvemém, ande āv kinítinim. Yaq vemiaiv vinivinimba ate qægoat, ezoqa gèndobøín. Zapá ginøzáv. Yaq é-vømøfakhaz, ma Yesu neka tegi paev ezoqam gimbøe-pøotat.

³⁴ Yaq Yesu gemø-asa, ezoqa bawan-qape mba mo:qeív. Yaq ndego tanakh zøgó. Zapa ndógo, ndigu ezoqam, andé síp, keoge ezoqam mbain tigøat. Yaq ndego nømendim manqat vinivinimba zøngáz.

³⁵ Yaq qakhagus ndógo, ekeza paev ezoqam tinduzáv ndógo, vømbō-einim, “Gèkhagustét, neka vemiaiv mbaín, nqanek.

³⁶ Ezoqam é-moqo-khofosám. Yaq vemivemiaiv neka khoev avøavun nqagot, ekeza lou bemøwi.”

³⁷ Geté yaq Yesu manqa qavøiwat gezø-ein, “Lou zo zozø-etoám, tilog.”

Yaq gimbo-einim, “Nakhoa mbaín. Taqa fia khápumu-khouwév. Geté ni amba-té, 200 moni mokho tinigunin, amba lou teimø-wiin, nginik ezoqa zøkefe nonqo.”

³⁸ Yaq Yesu gezøbevap, “Gè, zo flawa gekhá nandizøgo? Zøtézāv, neka zøtéwawēm.” Yaq giqasem, gi-einim, “Flawa faév, neka zonga menas.”

³⁹ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam gezø-ein, “Ezoqa ate nandi:gu, gagayag-té giabe-qoqongepét.”

⁴⁰ Yaq ndigu vøqoqongim. Bawabawan nøme-te, ezoqa 50 giqonavat, nøme-te 100.

⁴¹ Yaq Yesu até gendego, nginik flawa faev neka zonga menas gè-upøzó, yan-te sasa ndøqan, Mbumbukiam ike manqat vømbō-ein. Yaq flawa gèmbegim, tegi paev ezoqam vøzø-etoam, ezoqa ewaqape-te etoam nonqo. Até zongá-ya, paev ezoqam vøzø-etoam, yaq ndigu ezoqa ewaqape sasa zø-etoam.

⁴² Yaq ezoqa ewaqape, lou tilóg ndógo, até vøzø-ewez.

⁴³ Yaq flawa neka zonga mbegeap ndøgo, ezoqa gi-ivøvem, gèpizumém. Yakhav tuélv ginqeitømem, qamøvea.

⁴⁴ Ezoqa kopoav-qapé, nqanek lou gilog. Angana ate gi:goam, faev taosén.*

Yesu ibøkha mumat go:geavun

(Met 14:22-33; Zion 6:15-21)

⁴⁵ Yesu nginik ezoqa kopoav-qape, lou guzumbu-etoam, yaq até gendego, tegi paev ezoqam vøzø-ein, “Zo khagua-té qanøketáb, yaq-keoqa, Betsaida vemiaiv-te, vø:qantav. No nginik ezoqam ndøtokho-khofosám.” Yaq ndigu vø:søkuzim, sasa ndøtinim.

⁴⁶ Yaq Yesu ezoqa gumu-khofosam, manqei poyat-té genøqavíg, vømø-guligulim.

⁴⁷ Yaq qamupøis ndøgo, Yesu sekembá segegoám, manqei-te. Yakhapús. Geté tegi paev ezoqam, kewan livin-mbá gunu-tiamát.

⁴⁸ Yaq Yesu áv genezømét nqægo: Khamøe ndø:sintavám. Yaq kave kandakandá sege-itimát. Yaq lova ande av 3 o 4 oklok ndægo, Yesu ekeza paev ezoqam-té genøwáv. Ibøkha mumát gono:mát. Yaq ndego tiqa khagua løvui-qa ndøgoám.

⁴⁹ Geté ndigu Yesu gi-ometam, ibøkha mumat go:geavun, ndigu até vøe-einim, ndego gevøgēv. Yaq ndigu møe ndøzøgeá.

⁵⁰ Ndigu ate gi:goam, gi-ometam, møe kandambá gigonem.

Geté Yesu nakhamas-té genøzø-akhá, gezø-ein, “Zo møe ndøgðném. Nó!”

⁵¹ Yaq khagua-té gezømbu-ketáo. Yaq khamøe sègevøitáv. Yaq ndigu nqova ndafe kandambá.

⁵² Ndigu møndæzøtéz, av nqægo, Yesu ezoqa kopoav-qape lou gezø-etoam. Geté ndigu mokho ndapeáv, teqa yaq-te. Matavap zua zøtokeapám.

*Yesu Genesalet manqei-te, enqoni-us ezoqam gekhakheinøvem
(Met 14:34-36)*

⁵³ Yesu tegi paev ezoqam namba giqantav, yaq Genesalet manqei-té gimøfakház, vømø-asa.

⁵⁴ Manqei-te givøvuam ndøgo, yaq ndaføyambá, ezoqa Yesu gèmatøvømém.

⁵⁵ Yaq ndigu sège-panqanim, nakhamas-té, neka enqoni-us ezoqam vømøndø-upøgim. Gekha manqei-tē ndøgo, ezoqa Yesu-qa yaq-te giyogemin, ndigu enqoni-us ezoqam kita-té ginø-abamín, Yesu-te sasa ndø-upøgimin, ma ndego te:goat.

⁵⁶ Neka gekha manqei vinivinimba-tē ndøgo, ge-okhoam, vemiaiv khasøkhasis-te neka vemiaiv kandakanda-te, ezoqa enqoni-us ezoqam, maket manqei-té ginø-upøgimín. Yaq Yesu áv gimboe-viømemín nqægo, “Kopømbâ, nginik enqoni-us ezoqam, ndabua ov-qase mba tiqa-khanøzumat.” Yaq gekha ezoqam ndigu, ndabua gimbo-khanøzemin, ndigu sège-khakhæzín.

7

*Mbumbukiam-qa nømendim matev, atanakha-zapazapa-za-qa nømendim matev,
gèløvuám*

(Met 15:1-9)

¹ Khøuwa nøme, Felisi ezoqam neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam ndozáv, Yesu-te. Zelusalem taon-té ginduzáv.

² Yaq áv giniqevím nqægo: Yesu-gi paev ezoqa nøme, lou gilog, ndigu zenda uni sunguziáv, av Felisi ezoqam, ezoqa gi:zømesimam.

³ (Nginik Felisi ezoqam neka Zu ezoqam ate gi:goam, lou logemáv, zenda uni sunguzumav tøgoat. Geté atanakha-zapazapa-za-qá matev mbopaevemín, taqa yaq-te.

⁴ Yaq ezoqam maket manqei-te gindu-qavazín, ndigu møndøkhe-khakuamín, váev lou gilogin. Ndigu matev nøme kopoáv ndimbopaev, tigi atanakha-zapazapa-za-te gindu-upøgimam, kopømba ande av kap neka pot neka melek neka venanqei nonqo sunguzam matev.)

⁵ Yaq ndigu Felisi ezoqam neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, Yesu gimbo-bevøpem, “Gekha zapâ ndøgo, qogi paev ezoqam niggi atanakha-zapazapa-za-qa matev pøpøvumav ndøgo? Ndigu bugukhokhof zenda uni sunguzumáv, lou gilogin.”

⁶ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam Aezaya, uniman-

qatin manqat ndø-eín, zo khavozam ezoqam-qa yaq-te. Ndego āv gene-peawám nqægo, 'Mbumbukiam ge-ein: Nginik no tou mbá ginømbe-vizáp. Geté tiqa mbøni qámhá no-te.

⁷ Ndigu noqa iz, khokhó sege-egawát. Zapa ndógo, ndigu ezoqam-qá nømendim matev mba me:zømesimít. Ambá noqā nømendim matev.'

⁸ Mbumbukiam-qa nømendim matev, zo mðzo-ivøvé. Geté ezoqam-qá nømendim matev zombopavét."

⁹ Yaq Yesu gezø-ein, "Mbumbukiam-qa nømendim manqat sanqawe neka zøkeza matev paev-qa yaq-te, zo ùni zøtezøté."

¹⁰ Mozes āv gene-eín nqægo, 'Qave neká qavo, gèzøvizáp. Gekha ezoqām ndego, eve o evo soqa manqat tembo-ein, ndego ezoqa, yà belaém.'

¹¹ Geté zo ndozo-manqate, ezoqa kopømbaqapé, eve o evo sa tembo-ein, av nqægo, gekha gigiāp ndøgo, no amba qo tøtaqa-etoamin, ndøgo Kobán. (Taqa manqa mokho, 'Mbumbukiam-qá.')

¹² Zo av ndøzøte-manqate, yaq zo ezoqa evøndipakha tøkeam-qa yaq-te, zðzømbø-khazú.

¹³ Yaq zo zøkeza nømendim matev mokho-te, atanakha-zapazapa-za-te qazo-upøgim, Mbumbukiam-qá Manqat zosanqawé. Neka zo matev av nqægo, kopoáv nandozogot."

Ezoqam áv kené-manqa-zapa-us-ev-in?

(Met 15:10-20)

¹⁴ Yaq Yesu ezoqa ewaqape nqawá genømváb, gezø-ein, "Noqa manqat ùnime:-yogé, zo ate nqazøte:go, neka mokho vømbø-ndapem!

¹⁵ Gigiap ndøgo, ezoqam-te ndø-øev, kopømba mbaín, te:-manqa-zapa-us-ev, Mbumbukiam-qa bøi-te. Geté ndógo tené-manqa-zapa-us-év, matev neka manqat ndøgo, te-te ndøndo-fakhate."*

¹⁷ Yesu nginik ezoqam gezivaz, neka khoev mokho-te vømø-on, yaq ekeza paev ezoqam, nqanek manqat mokho-qa yaq-te mbobevøpém.

¹⁸ Yaq Yesu gezø-qavøiu, "Gê, até zó-a, manqa mokho upøgimāv? Ge zð, møzøté-zøtez? Gekha gigiāp ndøgo, ezoqam-te ndø-øev, ndøgo kopømba mbaín, te:-manqa-zapa-us-ev, Mbumbukiam-qa bøi-te.

¹⁹ Zapa ndógo, ta gigiap ndøgo, ambá av nqægo, mbøni-tē qanø-oeín, geté emu-té qanø-oeín, neka nqawa vømø-fakhanin." (Nqanek manqat mokho-te, Yesu āv gene-eín nqægo: Mbumbukiam-qa bøi-te, lou ate ndægo egeiegeí. Qoté-manqa-zapa-us-eq-ák.)

²⁰ Yaq Yesu gezø-ein, "Ezoqam ndógo tené-manqa-zapa-us-év, matev neka manqat ndøgo, te-te ndøndo-fakhate.

²¹ Zapa ndógo, ezoqam-qa matavap soqøsoqa, ndøgo matev soqøsoqa-te nakhoa ndøløwe, teqa mbøni-té qando-fakhaté. Ta matev soqøsoqa nqánek: Mambe matev, neka aqonam matev, neka ezoqa pakhapakha khaneam matev,

²² neka nøkenøkem ngi:wat matev, neka gigiap qovetam matev, neka sanqambap matev, neka khavozam matev, neka sapi matev, neka ova matev, neka manqa ponqom matev, neka qakeza iz eqawat matev, neka kawakawa matev.

²³ Matev nqanek ate ndægo, ezoqam-qá mokho-té qando-fakhaté. Yaq ezoqa ndógo tene-manqa-zapa-us-evín."

Bawan vini-ak sævam, Yesu gu-unimanqatin

(Met 15:21-28)

²⁴ Yesu ta manqei ndøgo ge-ivav, yaq Taya taon avønin-té genøwáv. Yaq khoev-te gemø-on, ndego poeveáv ezoqa nøme ti:zøtez av nqægo, ndego ngêgø. Geté ndego kopømba mbaín teknonawat.

7:107:10 Exo 20:12; 21:17; Deut 5:16 **7:157:15** Kel 10:14-15 * **7:157:15** Baebol kopokopo nøme-te, Glik manqat-te gipeaomem, manqat nøme ndøgó. Ta manqat nqánek: ¹⁶ Gekha ezoqām ndego, gea tømboqat neka yoge kopømba vømboqat, yà beyogé!

25 Ta manqei-te ndøgo, sævam møndøgoám. Tugu mbasønakam-yu, nqova soqa mbøigoám. Ngunuk sævam, Yesu-qa yaq-te até é-vøe-ewág-ae, vøndōwaw, teqa zenda tokhotapak-qa megemege-te, ekeza kha, manqei vøelavao.

26 Ngunuk sævam, bawan vini-ák. Glik sævám. Finisia taon-té guqán, Silia plovins-te ndøgo. Yaq ndugu Yesu āv gumbøe-viám nqægo, “Nogu yu, ambá nqova soqa qombo-ngeatamín?”

27 Yaq Yesu gumbo-qavøiu, “Matev eqeieqei mbá, nakheis-qa lou toqondap, yaq gaqo sasa qozønqagim. Geté lou bugukhokhof nakheis betølog, bezø-ewez.”†

28 Geté yaq ndugu gundu-ein, “Evézøza. Nandav unimanqatín. Geté gaqo ndigu, lou-qase mokho-te ngu:sømbiap, lou khakhayakh ndølogatún, nakheis gi-ivøvemín.”

29 Yaq Yesu gumbo-ein, “Qoqa manqat, mokho kandambá. Khoev-té qonøqáv. Nqova soqa ndego, qogu yu-qa mokho-te gu:goam, møndømbo-fakhán.”

30 Yaq ndugu khoev-te guqavan, tukewág ndøgo, mbasønakam-yu, venanqei nonqo-té gumbobuvám. Neka nqova soqa møndø-fakhán, tu mokho-te gu:goam.

Yesu gea kandøgeap neka manqa-khou ezoqam gekhakheinøvem

31 Yesu nqanek manqei Taya taon avønin-te ndøgo, nqawá genø-iváv. Yaq Saedon taon-té genøwáv, vømølvu, Gelili kewan-te vømø-ova, neka vemíav ten manqei-te sasa ndøwaw.

32 Yesu gefakhan ndøgo, yaq gea kandøgeap neka manqa-khou ezoqam ndøndafém, te-te. Yaq zenda awam-qa mboviømém.

33 Yaq Yesu ndego ezoqam, ezoqa ewaqape-qa mokho-te gu:goam, manqei vini-té genøndáf, vømø-yakhapus-mokho-mba-ez. Yaq até gendego, kokosov gea nqa-te vømbo-wasam, neka kokosov-te køse sasa ndøpisib, yaq nasam vømbo-khantav.

34 Yaq Yesu yan-té genøqán, mbøni sekeqape vøfok, ekeza manqat-te ge-ein, “*Efatá!*” Taqa manqa mokho nqánek, “Sà bemboqoé!”

35 Yesu nqanek manqat até é-vø-ein-ae, yaq ngenek ezoqam-qa gea gømbo-mboqovøém, neka nasam kopømbá gembo-sasaetam, yaq ndego manqa manqate eqeieqei vøngaz.

36 Yaq Yesu ndigu ezoqam āv genegugúb nqægo, “Ezoqa nøme zø-ein, taqa yaq-te.” Ndego manqat kopømbá gegugubam. Geté ndigu teqa emanqat, nøme mba mo:vøndazát.

37 Ndigu nqova ndafe kandambá, yaq gimanqatam, “Matev ate ndægo ndematnam, qanimav tantáv. Ezoqa gea qazø-kandøgeapam neka manqa-khou vøgoam, ndigu ndakin kopømbá ndiyoge neka manqat ndimanqate.”

8

Yesu ezoqa bawan-qape nøme ge:zøkef (Met 15:32-39)

1 Khøuwa nøme, até nqawá, ezoqa kopoáv, Yesu-te gindupindam. Yaq ndigu lou mbaín, vøeløg. Yaq Yesu ekeza paev ezoqam ndømøváb, gezø-ein,

2 “No tanakh nøzøgó, nginik ezoqam. Zapa ndøgo, nginik no namba ngigu, khøuwa misiká. Yaq ndakin, ndigu lou mbaín.

3 No ndigu ififin-us sa tækhofosam, ekeza vemivemiav-te, yaq bøi møzøgugim, livin-qase. Ezoqa nøme, andé qámáb gindu-okhoam.”

4 Yaq Yesu-gi paev ezoqam gimbo-qavøinam, “Gé, lou gekham-tē qaziqei vīm, nqanek ezoqam-av manqei-te, nginik ezoqam vizí:zøkēf.”

5 Yaq Yesu gezøbevap, “Flawa gekhâm nandizøgo?”
Ndigu gindu-qavøinam, “Flawa ate gi:goam sevén.”

† 7:27 7:27 Yesu gaqo ge-ein, zapa ndøgo. Zu ezoqam, bawan vini-ak, gaqo me:zæbám.

7:36 7:36 Mak 1:43-45

7:37 7:37 Isa 35:5 8:1 8:1-9 Mak 6:35-44

⁶ Yaq Yesu ndigu ezoqa bawan-qape, manqei-te qonam manqat zø-eín. Yaq até gendego, nginik flawa seven gè-upøzó, Mbumbukiam ike manqat vømbø-ein, sasa ndømbegim, ekeza paev ezoqam, ezoqa ewaqape etoam nonqo, vøzø-etoam, yaq ndigu sasa zø-etoam.

⁷ Até zonga khasøkhasís-a, vøzøgoam. Khapémbá. Yaq Yesu Mbumbukiam-te ike manqat qambøeva, até nginik zongá-ya, ekeza paev ezoqam, ezoqa ewaqape etoam nonqo, vøzø-etoam.

⁸ Yaq ezoqa ewaqape lou tilóg ndógo, até vøzø-ewez. Yaq lou mbegeap ndøgo, ezoqa gi-ivøvem, gèpizumém. Kandambá qamøvea. Yakhav kandakanda sevén, ginqeitømem.

⁹ Ezoqa kopoav-qapé, nqanek lou gilog. Angana ate gi:goam, ande āv fo taosén ndi:gú. * Yaq Yesu ndigu ezoqam, ekeza vemivemiav-té genø-khofosám.

¹⁰ Yaq ndego até gendego, ekeza paev ezoqam namba, khagua-té ginøketáb, Dalmanuta manqei-te sasa ndøtinim.

Felisi ezoqam Yesu-qa umingiap matev qeivi-qa gigoam

(Met 12:38-42; 16:1-4)

¹¹ Yaq Felisi ezoqam ndozáv, Yesu-te, neka te namba manqa itumbam vøngazem. Ndigu matemateam-qa mbogoám. Neka ambá umingiap matev mboqeivimín, ndego uni Mbumbukiam-qa bazaføgakh tøpømbøégo-a.

¹² Geté Yesu mbøni sekeqape ndøfók, gezø-ein, “Zo ezoqa ndakin nqazoyage, gekha zapá, zo umingiap matev qeivi-qa ndøzøgo? No unimanqatín nqazø-manqate, zo umingiap matev zóqeivimák.”

¹³ Yaq Yesu Felisi ezoqam tenøziváz ndógo, khagua-te vøketao, yaq-keoqa sasa ndøqantav.

Yesu Felisi ezoqam neka Elod, tiqa matev, flawa poponøvem nonqo ge:khamas

(Met 16:5-12)

¹⁴ Yesu tegi paev ezoqam namba gi-qantavat, flawa kopo zømbu-khokhonavám, khagua-te. Nøme tonqozoateáv. Manqa matev zømbo-navøém.

¹⁵ Yaq Yesu gezø-ein, “Aiyá qagó. Felisi ezoqam neka Elod, tiqa flawa poponøvem nonqo, gèmbøe-feazoát.”

¹⁶ Yaq tegi paev ezoqam, āv ginibondát nqágo, “Ngenek nqanek manqat ekeqá tene-eín ndógo, ni flawa mbain nqazigu.”

¹⁷ Yesu é-møndæ-otév, ndigu gekha manqat mē:bondat. Yaq gezø-ein, “Zo gekha zapá, flawa-qa yaq-te nqazøte-fofogeap? Gê, zo sekemba sozó-bevupit, neka mokho ndapeáv? Gê, zoqa matavap gétokeap?”

¹⁸ Zo bøi ndøzøgó. Geté zo qeivupáv. Neka zo gea ndøzøgó. Geté zo yogeapáv. Gèmbomataváp,

¹⁹ ta khøuwa-te ndøgo, no flawa faev qæmbegim, neka yaq ezoqa faev taosen vøtēzøkef. Zo yakhav ate qægoam gekhâm, lou mbegeap qazo-nqeitømem, ndøgo qamøvea?”

Yaq gimbo-einim, “Yakhav ate qægoam tuélv, qeinqeitumem.”

²⁰ Yaq Yesu nøme gezø-ein, “Neka flawa seven qæmbegim, ezoqa fo taosen nonqo. Zo yakhav ate qægoam gekhâm, lou mbegeap qazo-nqeitømem, ndøgo qamøvea?”

Yaq gimbo-einim, “Yakhav ate qægoam, sevén qeinqeitumem.”

²¹ Yaq Yesu gezø-ein, “Yaq ge zø, gekha zapá, noqa manqat-qa mokho sekemba qeivupav ndozogo?”

Yesu bøi waev mbain ezoqam gekhakheinøvem

²² Yesu ekeza paev ezoqam namba, Betsaida vemiav-te gimøfakhaz, yaq bøi waev mbain ezoqam ndondafém, neka Yesu te-te zenda awam-qa vømbø-viømem.

* **8:9 8:9** Sakheis neka nakheis møndøgoám, lou gilog. Geté ndigu gevebøpøteáv. **8:12 8:12** Met 12:39; Luk 11:29
8:15 8:15 Luk 12:1 **8:17 8:17** Mak 6:52 **8:19 8:19** Mak 6:41-44

23 Yaq Yesu ndego b̄oi waev mbain ezoqam pingi mbogeá, vemiav bavokho v̄o-itu. Yaq até gendego, teqa b̄oi-te, k̄ose mb̄oe-pisib, neka zenda sasa mb̄oeve, gembobevap, “Toqóqeivi?”

24 Yaq ngenek ezoqam b̄oi ge-eqa, gembo-ein, “Ezoqam nqæz̄om̄eté. Geté nginik ngi-okhoet, andé tae n̄oteqeiví.”

25 Yaq Yesu teqa b̄oi-te, zenda nqawá gen̄ové. Yaq ngenek ezoqam b̄oi gemboqoa, s̄egembo-eqeieqeí. Gigiap ate qægoam ùnime:-qeiváp. Bavokho-qapé.

26 Yaq Yesu gembo-ein, “Qakeza khoev-té qan̄oqáv. Geté vemiav mokho-te nd̄oqáv.”

Pita gemat̄vem, Yesu, ndego Mesayá

(Met 16:13-20; Luk 9:18-21)

27 Yesu ekeza paev ezoqam namba, Sæzalia-Filipai taon av̄onin-té gin̄o-apat, vemiav vinivinimba qagoat. Ate av-té gi-apat, yaq Yesu gez̄obevap, “Gê, ezoqa no gekha ezoqām mé:næna?”

28 Yaq gimbo-einim, “Ezoqa n̄ome ndimanqate, qo Zión, ndego ib̄okha iz etoam ezoqam. Neka n̄ome ndimanqate, qo Ilaizá, o Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqá n̄omé, ndigu ibugukhokhof giyageapam.”

29 Yaq Yesu gez̄obevap, “Gemá zo? No gekha ezoqām z̄oténæna?”

Yaq Pita gembo-qav̄oiu, “Qo Mesayá.”

30 Yaq Yesu ekeza paev ezoqam manqa āv gez̄ombe-l̄ovuá nqægo, “Zo ezoqa n̄ome z̄o-ein, no gekha ezoqām.”

Yesu ekeza l̄ov̄ote neka nango khandi:v-at-qa yaq-te, ande ge:z̄omas

(Met 16:21-23; Luk 9:22)

31 Yesu tegi paev ezoqam, ekeza l̄ov̄ote-qa yaq-te z̄omesim nd̄ongáz. Gez̄o-ein, “Ezoqam-ge Yo, nqos̄ogeap kandambaqape bendáp. Neka Zu megetapak neka Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Mozes-qa guguna manqat n̄omendim ezoqam b̄esanqawém, sasa belaem. Geté kh̄ouwa misika-qa zita-te, nqawa nd̄okhandí:v.”

32 Yesu manqat bavokho-qapé gez̄o-ein, taqa yaq-te. Yaq Pita até gendego, Yesu s̄egekható, guguna manqat manqate v̄omb̄ongaz.

33 Geté Yesu, ḡendoqambún, ekeza paev ezoqam v̄oz̄omet, Pita sasa mboponqom, gembo-ein, “M̄oqoqáv qo, Saitan! Zapa nd̄ogo, qoqa matavap nandav, ambá av nqægo, Mbumbukiam-té qandowāv. Geté manqei-qape ezoqam-té qandowāv.”

Yesu-te paev-qa toqogoat

(Met 16:24-28; Luk 9:23-27)

34 Yaq Yesu ezoqa bawan-qape nd̄om̄ováb, ekeza paev ezoqam namba, gez̄o-ein, “Gekha ezoqām ndego, no-te paev-qa ndego, ndego ekeza poev matev, zítá geabetewuá, neka ekeza tae mutui b̄e-eqa, neka no sasa ben̄ondopaev.

35 Gekha ezoqām ndego, ekeza yage geawat-qa tegoat, ndego ndækhambuá. Geté gekha ezoqām ndego, no neka Manqat Mbomambaqape zapaya, ekeza yage te:khambua, ndego nd̄om̄oqeív.

36 Ḡembo-mataváp. Ezoqa manqei-qape gigiap ate nqægo t̄ombogawam, yaq ekeza yage ḡekhambuá, ta gigiap ate ndægo, áv khamb̄oé-t̄okē?

37 Neka gê, ngenek ezoqam, gekha fia nd̄ogō, yage nango temendap?

38 Gekha ezoqām ndego, noqa yaq-te neka noqa manqat-qa yaq-te, mivi tegoat, nginik manqa-zapazapa-us ezoqam mokho-te, ndakin ngiyage, ndigu Mbumbukiam-te t̄okebeav ndigu, yaq até Ezoqam-gé Yó-a, ndego mivi nd̄ogó te-te, Eve-qa waev neka bazafogakh-te tegeav, Mbumbukiam-gi enzol ezoqam namba.”

9

¹ Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “No unimanqatín nqazø-manqate. Zo ezoqa nøme, nqazo-waniap, naqanøká zópakhaezák. Geté Mbumbukiam-qa Megeat Matev ndòzotøkhæ-qeivím. Bazaføgakh-us ndøgeáv.”

*Yesu bugug qambo-enend
(Met 17:1-13; Luk 9:28-36)*

² Yaq khøuwa siks-qa zita-te, Yesu, Pita neka Zems neka Zion, manqei poyat-qape-té genø-itúb, vømø-yakhapus-mba-ez. Yaq Yesu-te gi:kewagam, ndego bugug sògo-enendtát, tiqa bøi-te,

³ neka teqa ndabua vømømbō-papaqa-qape. Bøi sanqatøve-ús. Manqei-qape-te ate nqægo, ezoqa kopømba mbaín, ndabua tezunguz, vøpapaqā, kopømba ande av teqa ndabua qægoam.

⁴ Yaq Ilaizā neka Mozes, sègezø-fakház. Yesu namba, manqat ndømanqatám.

⁵ Yaq Pita Yesu gembo-ein, “Nøméndim ezoqam. Qanimáv, ni nqeigu. Ni khoev-qasis misika nizøpuán, qoqa kopo neka Mozes-qa kopo neka Ilaiza-qa kopo.”

⁶ Pita nqanek manqat khokhó sege-eín. Ndego otevatéáv gekha manqat ndø-eín. Zapa ndøgo, ndigu møe ndøgoném.

⁷ Yaq ozoz ndokawá, vøgutaz. Yaq ta ozoz-te ndøgo, manqat ndofakhán. Av qande-eín nqægo, “Ngenek nogé Yó. No poev kandambá te-te. Zo teqa manqat gèyogé.”

⁸ Yaq ndigu amba me:qambuním. Geté ezoqa nøme zømeteáv. Yesu mba ndø-ometám, ti namba ge:goam.

⁹ Yaq manqei poyat-te gi:visat, Yesu manqa āv gezømbe-løvuá nqægo, “Matev nqanek, zo qazoqeivim, ezoqa nøme naqanøká me:zømás. Geté Ezoqam-ge Yo, løvøte-te bètøndokhæ-khandí:v.”

¹⁰ Yaq ndigu teqa manqat gèkhatiwím. Geté yakhapus mokho-mba, āv ginibondát nqægo, “Ngenek løvøte-te khandi:vát-qa yaq-te, manqat ge-ein, taqa manqa mokho áv khanégo?”

¹¹ Yaq Yesu gømbo-bevøpém, “Gekha zapá ndøgo, Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam ndimanqate, av nqægo, ‘Ilaiza betøkho-fakhán.’”

¹² Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Unimanqatín, Ilaiza bugukhokhof ndøkho-fakhán, gigiap ate ndægo vøkhakheinām. Geté Ezoqam-ge Yo-qa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat nøme mozó-geveømem? Ndøgo āv qane-eín nqægo, ‘Ndego nqosøgeap kandambaqape ndøqeív neka ezoqa gésanqawém.’”

¹³ Geté Ilaiza-qa yaq-te, no nqazø-manqate: Ndego møndø-fakhán. Yaq ezoqam ndego, āv timbøe-matønumát, av ndigu ekeza qazømbe-pøovam. Nqanek matev āv tønefakhán, av Mbumbukiam-qa Manqat teqa yaq-te qæ-ein.”*

*Yesu opønakam gekhakheinøvem, ndego nqova soqa gembøigoam
(Met 17:14-21; Luk 9:37-43a)*

¹⁴ Yaq Yesu, Pita neka Zems neka Zion namba, tegi paev ezoqa nøme-te nango ginduqavaz, givisavun, yaq tizømét ndøgo, ezoqa kopoáv giwaniapam ti-te. Neka ndigu Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam namba, manqa ndø-itumbumát.

¹⁵ Yaq ezoqa ewaqape, Yesu gi-ometam, ndigu nqova zøndáf. Yaq tinøbøin ndøgo, khaiya mboma manqat vømbo-einim.

¹⁶ Yaq Yesu gezø-ein, “Gekha zapayā zøté-ponqombupit?”

¹⁷ Yaq ezoqa tendowáv ndøgo, manqat vømbo-ein, “Nøméndim ezoqam. No nøkeza yo notøndo-ndáf qo-te. Ndego nqova soqa mbøigú, neka manqa khóu.

9:1 9:1 Mak 13:30 9:2 9:2-7 2 Pita 1:17-18; Kel 3:22 9:11 9:11 Mal 3:1 9:12 9:12 Mal 4:5-6; Psa 22:1-18; Isa 53:3 9:13 9:13 Met 11:14 * 9:13 9:13 Yesu Ilaiza-qa yaq-te manqat ge-ein, ndego Zion me:manqatám. Qotéqeív: Met 11:14 neka 17:13

18 Nqova soqa gè-uvutumátún. Yaq manqei me:lavawín. Yaq kòse møndæqouzín, teqa manqa-nqa-te, neka khaya vōvivisamín, neka kha vōmbō-fōgakhín. No qogi paev ezoqam, mōezō-eín. Nqova soqa ambá gengeatōmemín. Geté ndigu amba me:goném. Kopōmba mbaín.”

19 Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Zo unimanqatin mbain ezoqam, zo ndakin nqazoyage, gè, no khøuwa andé gekhâm, zo namba tizi:yagat neka zoqa viniv vøe-eqatât? Geté ság! Opønakam vōndo-ndafém.”

20 Yaq opønakam vōndō-ndafem. Yaq nqova soqa Yesu ge-omet, ndego até gendego, nakhasam vō-uvutam. Kha sègembøi-wageapát. Yaq nakhasam manqei-té genø-ogiú. Sège-qambinimát, neka manqa-nqa-te kòse vōmbō-qounat.

21 Yaq Yesu eve gèmbobeváp, “Gekha khøuwā qambøengaz?”

Yaq ndego gendo-ein, “Ndógo, khapelavøqase ge:goam, tōmbøe-ngáz.

22 Khøuwa nøme, nqova soqa, gøinam-té neka ibøkha-té genø-nqagevemám. Laelae-qa mbogoám. Geté qo kopōmba toqogoat, ambá tanakh qoniguín neka voqoní-tøkein.”

23 Yaq Yesu gembo-ein, “Gekha zapá, av nqoqote-manqate nqægo, ‘Qo kopōmba toqogoat?’ Matev ate ndægo kopōmbá, te-te ndego, nde-unimanqatinat.”

24 Yaq nakhamas-té, ndego nakhasam-ge eve, āv gene-akhá nqægo, “No mōe-unimanqatín. Gènøtøké. Yaq no kopōmbaqapé, tæ-unimanqatin.”

25 Yaq Yesu geqeiv, av nqægo, ezoqa bawan-qape gèpindumít, yaq ndego nqova soqa gèmboponqóm, gembo-ein, “Qo nqova soqa, manqa-khou neka gea kandøgeap, no nqataqá-manqate. Ngenek nakhasam mōqo-iváv, neka nango ndø-ōq, teqa mokho-te.”

26 Yaq ngenek nqova soqa, gè-ogeá, neka nakhasam vō-uvutam. Kandambá ge-uvutam, sasa ndøfakhan. Yaq ndego nakhasam, andé lōvøte bugug me me:kewagám. Yaq ezoqa nøme āv gini-einím nqægo, “Ndego mōndønaním.”

27 Geté Yesu zenda mbogeá, sasa ndø-eqeiu, vō-itan.

28 Yaq vaev-te, Yesu khoev-te ge-on, ekeza paev ezoqam namba gimi-yakhapus-mbaez, ndigu gèmbobevøpém, “Ni gekha zapá ndøgo, nqova soqa amba qati-ngeatōmem?”

29 Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Nqova soqa av nge:go, guligulim mbá qoté-ngeatám.”

*Yesu qambo-menas, ekeza lōvøte neka nango khandi:vat-qa yaq-te ge:zōmas
(Met 17:22-23; Luk 9:43b-45)*

30 Yesu ekeza paev ezoqam namba, nqanek manqei gi-ivøvem, yaq Gelili plovins mokho-té sugu-apát. Yaq ndego poeveáv, ezoqam ti:zøtez av nqægo, ndego gekham-té gego.

31 Zapa ndógo, ndego ekeza paev ezoqam me:zømesimát. Gezø-ein, “Ezoqam-ge Yo, ezoqam-qá zenda-té ginøveém, neka pakhapakha vōmbó-khanøēm. Geté tenanim, yaq khøuwa misika-qa zita-te, nqawa ndøkhandí:v.”

32 Tegi paev ezoqam, nqanek manqat giyogem, ndigu manqa mokho ndapeáv. Geté mōe ndøgoném, vōmbøé-bevøpēm.

*Yesu-gi paev ezoqam mokho-te, megeat ezoqam, gekha ezoqâm?
(Met 18:1-5; Luk 9:46-48)*

33 Yaq Yesu, ekeza paev ezoqam namba, Kapenaum taon-té ginøzáv. Khoev-te gimø-oz ndøgo, yaq āv gezømbe-eín nqægo, “Zo nakhoa-te ndøgo, gekha zapayá qazøté-ponqombem?”

34 Geté ndigu yaq manqat qavøiwateáv. Zapa ndógo, nakhoa-te ndøgo, taqa yaq-te ndøgo tini-ponqombém, ti mokho-te, iz akhae kandambaqape, gekha ezoqâm ndøgo.

³⁵ Yaq Yesu segeqóm ndógo, ekeza paev ezoqam tuelv, sasa ndómøvab, gezø-ein, “Gekha ezoqām ndego, megeat iz ndape-qa tegoat, ndego yà betøndo-páev, neka ndego ezoqa ewaqape-gé sasae ezoqam begó.”

³⁶ Yaq Yesu nakhasam ndo-itú, tiqa mokho-te livin-mba ndøugu vøve, sasa ndøngenøtam, gezø-ein,

³⁷ “Gekha ezoqām ndego, noqa iz-te, nakhasam av nge-go tekható, ndego no ndøkhatómb. Neka gekha ezoqām ndego, no tekhatomb, ndego no mba gékhatombák, geté até ndegó-a, Mbumbukiam, no gendo-khofotan.”

Ezoqam ni sanqaupav ndigu, ndigu nigí

(Luk 9:49-50)

³⁸ Zion Yesu gembo-ein, “Nøméndim ezoqam. Ni ezoqam mõi-ometám. Ndego nqova soqøsoqa ndøngeasumatún. Qoqá iz-té genøgoatún. Yaq ni ndego nĩmbøe-khafeném. Zapa ndógo, ndego ni namba okhomáv.”

³⁹ Geté yaq Yesu gezø-qavøiu, “Mbøe-khafèáp, ndego. Zapa ndógo, gekha ezoqām ndego, noqa iz-te umingiap matev ndematanam, ndego noqa iz nakhamas-te géngiuák.

⁴⁰ Gekha ezoqām ndego, ni-te sanqaupav ndego, ndego nigí.

⁴¹ No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha ezoqām ndego, zo noqa iz-te, ibøkha-qase tezø-etoam, zapa ndógo, zo Keliso-gē ezoqām, ngenek ezoqam yaq-fia eqeieqei ndómøndáp.”

Matev soqøsoqa ndógo, unimanqatin matev ndøngi:wat

(Met 18:6-9; Luk 17:1-2)

⁴² Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “Gekha ezoqām ndego, nakhei nqonqon av ngi:gu, ndigu no ndi-unimanqatinat, manqa-zapa-te te-itub, teqa manqa-zapa kandamba tantáv. Ndego amba nandi-qape monqo-te timbo-møpøtøzemin, kewan-te sasa møoginamin, yaq ta yaq-fia te-te ndego, ambá andé khapémbá. Geté yaq-fia kandambaqape ndógo, Mbumbukiam-te temøndap.

⁴³ Qoqa zenda kopo, manqa-zapa-te tø-ituqabat, sègekepáz. Zenda kopo mba taqagoat, khandi miavmiav-te toqomø-oq, ndógo kopømbá. Geté soqain ndógo, qo zenda menas taqagoat, yaq gøinam-tē qonøqāv, ta gøinam ndógo, khouvøemav ndógo.†

⁴⁵ Neka qoqa zenda tokhotapak kopo, manqa-zapa-te tø-ituqabat, sègekepáz. Zenda tokhotapak kopo mba taqagoat, khandi miavmiav-te toqomø-oq, ndógo kopømbá. Geté soqain ndógo, qo zenda tokhotapak menas taqagoat, yaq gøinam-tē gimó-ogeqænām.‡

⁴⁷ Neka qoqa bøi kopo, manqa-zapa-te tø-ituqabat, sègekho fá. Qo bøi kopo mba taqagoat, Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te toqomø-oq, ndógo kopømbá. Geté soqain ndógo, qo bøi menas taqagoat, yaq gøinam-tē gimó-ogeqænām.

⁴⁸ Ta gøinam-te ndógo, nonqou ndigu, ezoqam-qa kha ndiloge, nasiniapáv, neka gøinam khouvøemáv.

⁴⁹ Mbumbukiam-gi iziz ezoqam, te-te søvakha gigiap giløvusamin, gøinam-te, ndigu ngalam mo:geemín. Yaq ndógo, søvakha gigiap sège-eqeieqei-ín, Mbumbukiam-qa bøi-te. Yaq matev até kopó, matev føgøføgakh yà betøndo-fakhaté, ezoqa ewaqape-te, ndigu bemø-eqeieqei-ez, Mbumbukiam-qa bøi-te.

⁵⁰ Ngalam gigiap qanimáv. Geté mokhov tømømbo-navøem, yaq áv khoqotégō, nqawa ti-mokhov-us-ez? Zo ngalam bezømbu:gu, zo mokho-te. Neka sambi matev-té qanøyagé, yaqyaq-a.”

9:35 9:35 Luk 22:24-26; Met 20:25-27; Mak 10:43-44 **9:37 9:37** Met 10:40 **9:40 9:40** Met 12:30; Luk 11:23 **9:41 9:41** Met 10:42 **9:43 9:43** Met 5:30 † **9:43 9:43** Baebol kopokopo nøme-te, Glik manqat-te gipeaomem, manqat nøme ndógó. Ta manqat nqáne: ⁴⁴ *Ta gøinam-te ndógo, nonqou ndigu, ezoqam-qa kha ndiloge, nasiniapáv, neka gøinam khouvøemáv.* ‡ **9:45 9:45** Até nqané-k-a, Baebol kopokopo nøme-te, Glik manqat-te gipeaomem, manqat nøme ndógó. Ta manqat nqáne: ⁴⁶ *Ta gøinam-te ndógo, nonqou ndigu, ezoqam-qa kha ndiloge, nasiniapáv, neka gøinam khouvøemáv.*
9:47 9:47 Met 5:29 **9:48 9:48** Isa 66:24 **9:50 9:50** Met 5:13; Luk 14:34

10

Nøkenøkem matev ngi:wat-qa yaq-te

(Met 19:1-12; Luk 16:18)

¹ Yesu ta manqei ndøgo ge-ivav, yaq Zudia plovins-te neka Zoden kea yaq-keoqá genøwáv. Yaq até nqawá, ezoqa kopoáv gindupindam, yaq ndego vøe-zømesim, av oskia ge:goam.

² Yaq Felisi ezoqam ndozáv, Yesu-te. Ambá gembo-matemateømemín, gimbo-bevøpem, “Gê, Mozes-qa guguna manqat, áv khané-ein? Ezoqa kopømbâ, sævam sa te-ivav, ó, kopømba mbaín?”

³ Yaq Yesu gèzøbeváp, “Gê, zo Mozes gekha manqat zø-ein, taqa yaq-te?”

⁴ Yaq gimbo-qavøinam, “Mozes áv gene-eín nqægo: Anganeam sævam ivøve-qa tegoat, ndøgo kopømbá. Sakhei zøuvís pepa bepeawám, bembō-etoam, ndugu sasa bekhofotav.”

⁵ Yaq Yesu gezø-ein, “Mozes nandav manqat gepeawam, zapa ndøgo: Zo khàpe zøtesapí:Z.

⁶ Geté Mbumbukiam manqei-qape ande ge:khakheinam, ndego ezoqam, anganeam neká sævam, tèkhakheinøvém.

⁷ Yaq nakémbá, anganeam eve neka evo géziváz. Yaq zās namba mé:tøkuaném,

⁸ yaq ndigu ezoqa menas, vømó-kha-kopo-ēz. Yaq ndakin ndigu ambá av nqægo, kha menās, av bugukhokhof gi:goam. Geté kha kopó.

⁹ Ndigu Mbumbukiam ndøtøkuzú. Yaq ezoqa beqatøzó.”

¹⁰ Yaq Yesu tegi paev ezoqam namba, khoev-te givesez, ndigu gèmbø-bevøpém, taqa yaq-te.

¹¹ Yaq gezø-ein, “Gekha ezoqām ndego, sævam te-ivav neka sævam vini vø-okī, ndego manqa-zapa ndøgó, zas-te. Ndego nøkenøkem matev ndøngiú neka mambe mé:wáv.

¹² Yaq até kopó. Sævam ndugu, zivís tu-ivav, anganeam vini vøndáf, até ndugú-a, nøkenøkem matev ndøngiú neka mambe mé:wáv.”

Yesu nakhei nqonqon zenda gezømbø-awam

(Met 19:13-15; Luk 18:15-17)

¹³ Ezoqa nøme, Yesu-te, nakheis ndo-upøgím. Ndigu møndøzøpoé, Yesu ambá zenda zømbø-awamín. Geté tegi paev ezoqam gèzømbe-khafén, ndigu ezoqam.

¹⁴ Yesu nqanek matev geqeiv, ndego khanakhanakh mbaín, ekeza paev ezoqam-te, gezø-ein, “Nakheis bègeáv no-te. Zømbø-khakházám. Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa Megeat Matev, tiqa ndigu, av nakheis ngi:gu.

¹⁵ No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam-qa Megeat Matev khatiwiav tøgoat, av nakhei nqonqon ngi:gu, ndego teqa Megeat Matev mokho-te gemø-onák.”

¹⁶ Yaq Yesu nginik nakheis, gè-upøgimám, zenda vøzømbø-awam, sasa zøguligulim.

Gigiap kopoav ezoqa ndakinak, Yesu-te gendowav

(Met 19:16-26; Luk 18:18-27)

¹⁷ Yesu manqei ndøgo ge-ivavtat, yaq ezoqa kopo tendotéit ndøgo, Yesu-qa megemege-te, katuk vømøkui, gembo-ein, “Nøméndim ezoqam mbomambaqape. No gekha matev nómatønumāt, khandi miavmiav vøténdāp?”

¹⁸ Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Gekha zapá no mbomambaqape ndoqote-næna? Ezoqa mbaín, mbomambaqape. Mbumbukiam mba me:gó.

¹⁹ Qo Mbumbukiam-qa guguna manqat mòqote-qatéq, av qæ-ein nqægo, ‘Qo ezoqa pakhapakha zøkhanëám. Neka nøkenøkem matev ndøngi:wát. Neka ndø-aqònám.

Neka meakha manqat ndømanqatê. Neka khavozam matev ndøgô. Qavê neka qavo, gèzøvizáp.’ ”

²⁰ Yaq ngenek ezoqam gendo-ein, “Nøméndim ezoqam. Nqanek guguna manqat ate ndægo nqæmbôpáev, no khapelavøqase qategoam, atema ndakin.”

²¹ Yaq Yesu ngenek ezoqam, gèwawám, kuku matev-ús, gembo-ein, “Qanimáv. Geté matev kopo nøme nqáneq qoqógó. Vøkhæqáv. Yaq gigiap ate nandaqambe:go, qomóví. Yaq moni ndigu toqoqas, gigiap-av ezoqam qozø-etoám. Av toqotego ndægo, yaq qo gigiap qaniqanim, yan manqei-té qoqonø-møvøemét. Yaq vøndoqáv. No qonøndó-páev.”

²² Yaq ndego nqanek manqat ge-ewag, ndego avus-mba mbovoé. Yaq sègewáv. Mbøni vaev-ús. Zapa ndøgo, ndego gigiap kopoáv qambogoam.

²³ Yaq Yesu geqambunim, ekeza paev ezoqam sasa ndøwabam, gezø-ein, “Gigiap kopoav ezoqam, ti-te ndigu unimé:-føgákh, Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te tu:-oz.”

²⁴ Yaq tegi paev ezoqam nqanek manqat giyogem, ndigu nqova ndafe kandambá. Geté Yesu manqat, nqawá genøzø-ein, “Nogi nakheis. Nakhoa føgakh-qapé, Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te toqotu-oq!

²⁵ Kemol ndugu, søvakha gigiap kandambaqapu, mil nqa-te one-qa tugoat, tu-te ndugu føgakh andé mbain, av gigiap kopoav ezoqam-te føgakh ndægo, ndego Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te one-qa tegoat.”

²⁶ Yaq Yesu-gi paev ezoqam, nqova nøme mba zømbondáf, neka yaqyaq-a gibond, “Av tægoat ndægo, yaq gekha ezoqám ndøkhandi:v?”

²⁷ Yaq Yesu ti-te gekewag, gezø-ein, “Matev av nqægo, ezoqa kopømba mbain. Geté Mbumbukiam, ndego vini. Matev ate ndægo, ndego kopømbaqapé tego.”

Yesu toqombo-pavet, taqa yaq-fia

(Met 19:27-30; Luk 18:28-30)

²⁸ Yaq Pita Yesu gembo-ein, “Nqáe! Ni gigiap ate qægoam, zítá qati-wuøém, qo nqeitaqambe-paev.”

²⁹ Yaq Yesu gezø-ein, “No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha ezoqám ndego, khoev te-ivav, o namba-qaniap o evo o eve o nakheis tezivaz, o khae te-ivav, no zapaya neka Mbumbukiam-qa Manqat Mbomambaqape zapaya,

³⁰ ndego Mbumbukiam ndakin yage-te nøme mba mbøé-etoám, kopoav-qapé, wan andléd ate tægoat, khoev, neka namba-qaniap, neka evøndipakha-sæv neka khae. Geté ndego até ngenøgim matév-a vøndáp, no zapaya. Yaq megemege-te ndo:go, ndego khandi miavmiav ndøndáp.

³¹ Geté ezoqa kopoáv, ndigu ndakin nduo-megetap, gendópavát. Neka ezoqa kopoav, ndigu ndakin ndindopaev, gó:megetát.”

Yesu qambo-misika, ekeza løvøte neka nango khandi:v-at-qa yaq-te ge:zømas

(Met 20:17-19; Luk 18:31-34)

³² Yesu ekeza paev ezoqam namba nakhoa gigeveat, Zelusalem taon-te giqavigat, ndego gèzømbo-megetát. Yaq tegi paev ezoqam, nqova zøndáf neka mbøni zøvá, taqa yaq-te. Até ezoqa nømé-a, namba gi-apat, møe ndøgoném.

Yaq Yesu ekeza paev ezoqam tuelv, nqawá genøkhatób, vømø-yakhapus-mba-ez, neka matev-qa yaq-te, ndøgo Zelusalem taon-te tømømbo-fakhan, sasa me:zømas,

³³ gezø-ein, “Nqáe! Ni Zelusalem taon-té qazinø-qavigít. Yaq Zelusalem taon-te ndøgo, Ezoqam-ge Yo, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam-qá zenda-té gimøveém. Yaq ndigu manqa ovøyam-te sasa ndøveém, manqat vøkopo:nēm, av nqægo, yà benanīm, neka manqei vini-ak-qa zenda-te vøveém, ndigu Mbumbukiam zøtezteav ndigu.

³⁴ Yaq ndigu otøotam mé:vewém neka kōse vømbøé-pisibømēm, teqa kha-te, neka vøzuīm, pakhapakha sasa mbókhanøēm. Geté khøuwa misika-qa zita-te, ndego nqawa ndøkhandi:v.”

Zems neka Zion, iz akhae ndape-qa gigoam

(Met 20:20-28)

³⁵ Zems neka Zion, ndigu Zebedi-gi nakheis, tinduzáv ndøgo, Yesu manqat vømbø-einim, “Nømendim ezoqam. Nitaqá-viømém. Kopømbâ, niqa poev matev toqogo.”

³⁶ Yaq Yesu gezø-ein, “Zo gekhā zøpoev, no tæzøgo?”

³⁷ Yaq gimbo-einim, “Niqa poev nqáne. Qo megeat iz kandambaqape toqomøndap, yaq ni ambá qo namba zimi-qonavín, ezoqa nøme, qoqa nakeamo zenda-te vøqōm, neka ezoqa nøme, qoqa yogea zenda-te vøqōm.”

³⁸ Geté Yesu gendo-qavøiu, “Zo zøtezøtezák, gekha matev-qa zonø-einim. Gê, zo kopømbâ, ibøkha khaqain-qape tozo-izám, av no tøte-iz? Neka ibøkha iz ndøgo, no tændap, kopømbâ tozo-upøgim?”*

³⁹ Yaq gimbo-einim, “Ni kopømbaqapé.”

Yaq Yesu gezø-ein, “Zo ibøkha khaqain-qape ndøzomø-izám, av no tøte-iz. Neka zo ibøkha iz ndøzomø-upøgim, av no tøtendap.

⁴⁰ Geté gekha ezoqām, noqa nakeamo zenda neka yogea zenda-te timøqonav, ambá av nqægo, nō nøvevesām. Geté ta qonam nonqo, tiqa ndigu tōgoát, Mbumbukiam gevevesam.”

⁴¹ Yesu-gi paev ezoqa ten nøme, nqanek manqat giyogem, yaq qaqa ndøgoném, Zems neka Zion-te.

⁴² Yaq Yesu ekeza paev ezoqam tenø-møváb ndøgo, gezø-ein, “Zo møzøte-zøté. Ezoqa ndigu, bawan vinivinimba, kawakawa-za ndizæza, ndigu ezoqa gètøkxonøzát. Neka tigi megetapak, gø:kawæzát, av ekeza poev ndøzømbe:go.

⁴³ Geté zo mokho-te, matev av nqægo bègō. Gekha ezoqām ndego, zo mokho-te iz kandambaqape ndape-qa tegoat, ndego yà be-zoge-tøke-ezoqam-év.

⁴⁴ Neka gekha ezoqām ndego, zo mokho-te megeat-qa tegoat, ndego andé ezoqa ewaqape-ge yaq-fia mbain sasae ezoqam bezømbegó.

⁴⁵ Até Ezoqam-gé Yó-a, ndego matev até kopó. Ndegó ambá ndøgo tenegeavün, ezoqa sasae timbogoat neka vømbó-tøkeāt. Geté ndego ezoqa tøke-qa neka teqa kha løvøte-te vee-qa ndøgeavün. Yaq ezoqa kopoav, tæabete-nqovotáz.”

Yesu bøi waev mbain ezoqam gekhakheinøvem

(Met 20:29-34; Luk 18:35-43)

⁴⁶ Yesu tegi paev ezoqam namba, Zeliko taon-te gimøfakhaz, yaq nqawa gi-ivøvem, ezoqa kopoáv, namba gi-zav. Yaq ate av-té nakhoa gi:geveat, keoqa-te ndøgo, bøi waev mbain ezoqam møndøqotám. Teqa iz Batimeús. Timeus-gé yó. Ndegó ezoqa gigiap-qa zøvi:mám.

⁴⁷ Yaq ge-ewag av nqægo, Yesu, ndego Nazalet-ak ngēma, yaq ndego sège-akhá, “Yésu. Déivid-ge Zeo. No tanakh gènøgó.”

⁴⁸ Yaq ezoqa kopoáv, gøguguīm, “Qo manqat tíá.” Geté ndego kandakanda nøme mba mo:-akhayám, “Déivid-ge Zeo. No tanakh gènøgó.”

⁴⁹ Yaq Yesu sège-itán, manqat vø-ein, “Ezoqam nandev, yà betøndowáv, no-te.”

Yaq ezoqa ndego bøi waev mbain ezoqam gømbo-akhaém, gimbo-einim, “Qo khanakhanakh mbá qanegó. Qó-itán. Yesu ndeqandó-akhayam.”

⁵⁰ Yaq ndego até gendego, ekeza ndabua sekeqape, manqei-té genø-ogí. Yaq sasanqá sege-itán, Yesu-te vøwaw.

10:38 10:38 Mak 14:36; Luk 12:50 * **10:38 10:38** Ibøkha khaqain-qape neka ibøkha iz ndape, Yesu-qa nqosøgeap me:manqaté, ndego tendap. **10:39 10:39** Kel 12:2; Veve 1:9 **10:42 10:42** Luk 22:25-26 **10:43 10:43** Met 23:11; Mak 9:35

⁵¹ Yaq Yesu gembo-ein, “Qo gekhā qápoē, no tōtaqa-matanam?”

Yaq ndego bōi waev mbain ezoqam gendo-ein, “Nøméndim ezoqam. No bōi keoge-qa nōgó.”

⁵² Yaq Yesu gembo-ein, “Qanimáv. Mòqoqáv. Qoqa unimanqatin nandav, tōkhakheinōqavém.” Yaq ndaføyambá, ngenek ezoqam gèkewág, neka Yesu vōmbōpaev, nakhoa-te gi-apat.

11

*Yesu Zelusalem taon-te, ande kawa ezoqam me ge:-on
(Met 21:1-11; Luk 19:28-40; Zion 12:12-19)*

¹ Yesu ekeza paev ezoqam namba, Zelusalem taon gi:khatoat, yaq Betfage neka Betani vemiav-te gimōfakhaz, Oliv manqei pøyat-te ndōgo, ndego paev ezoqa menas tēnekhofotáz,

² gezø-ein, “Tozonózáv ndōgo, vemiav zoqa megemege-te ndo:go. Tozomø-oz, yaq ndaføyambá, zo donki nakhasam zomø-ometám. Gémpotavát. Ta donki nakhasam-qa zita-te ndo:go, ezoqam bugukhokhof qomateáv. Yaq sozó-nqovotóvém, sasa zotōndó-ituím.

³ Geté ezoqa tezøbevap av nqægo, ‘Gekha zapá, ngunuk donki nqazo-nqovotavet?’ Yaq zo áv qazømbøé-einím nqægo, ‘Evezøza mbopóē, ngunuk. Yaq ndego nakhamás, nango ndōzōndo-khofotáv.’ ”

⁴ Yaq nginik paev ezoqam gizav, donki nakhasam mōndø-ometám. Khoev mboqog tambav-té gumopotavám.

⁵ Yaq ezoqa nōme, giwaniapam ndōgo, gèzøbeváp, “Zo gekhā zógot? Gekha zapá, nanduv nandozo-nqovotavet?”

⁶ Yaq paev ezoqam, manqat áv tizimbi-eín, av Yesu gezømbe-ein. Yaq ndigu sègezoták.

⁷ Yaq donki ndugu, Yesu-té gindu-ituím. Yaq até gindigonem, ekeza ndabua donki-qá zita-té gimboe-khafuzím, Yesu vō:qom.

⁸ Yaq ezoqa kopoáv, Yesu-qa megemege-te, ekeza ndabua mo:møtagát, nakhoa-te, neka ezoqa nōme vuv vōndōqogaz, sasa mo:møtag.

⁹ Yaq ezoqa nōme Yesu-qa megemege-te vō:megetam-a, nōme vōndōpavam, ndigu áv gini-akhaemát nqægo, “Hosána! Iké: Mbumbukiam-te! Ndego ngenek ezoqam bèkhakheinóvém, Evezøza-qa iz-te ngegeav.

¹⁰ Mbumbukiam teqa Megeat Matev bèkhakheinám, ndego ni tenimbo-kawaevtat, av bugukhokhof nigi atanakha Deivid ginimbo-kawaevtam. Hosána! Iké: te-te, ndego uni ova-in ngo:yage!”

¹¹ Yaq Yesu Zelusalem taon-te gemø-on, ndego Mbumbukiam-qá khoev-té genōwáv, gigiap ate qægoam vōmøqeiv. Yaq taqa zita-te, Betani vemiav-té genøveséz, tegi paev ezoqam tuelv namba. Zapa ndōgo, khøuwa gèsinanát.

*Yesu fig tae manqat mba gembo-ein, yaq sa qakusi
(Met 21:18-19)*

¹² Yaq khøuwa nōme qandopave, Yesu Betani vemiav nqawa ge-ivav, yaq nakhoa livin ndøugu, ifi mbovín.

¹³ Yaq Yesu bōi ge-ogi, fig tae mba mo:qeív, qandoyam. Esokho mōndømbo-goám. Geté avønin-te ndōgo gewav, nanga-qa gemøkewag, esokho mba ndøqeív. Tae nanga mbáin. Zapa ndōgo, taqá viáv mbá.

¹⁴ Yaq Yesu até gendego, ta fig tae ndōgo manqat vōmbō-ein. Gembo-ein, “Qo tae nanga nqawa qóviamák. Ezoqa nango gélogemák qo-te.” Yaq Yesu-gi paev ezoqam, nqanek manqat mōndøyogém, ge-ein.

*Yesu ezoqa gengeasam, ndigu Mbumbukiam-qa khoev-te gigiap giwiam
(Met 21:12-17; Luk 19:45-48; Zion 2:13-22)*

¹⁵ Yesu Zelusalem taon-te gevesez, Mbumbukiam-qa khoev uta-te nqawa ge-on, yaq até gendego, ezoqam ndigu gigiap gu:wiat, gengeasám, neka lou-qasis vøzø-nqagim, ndigu møni gi-enendtat neka ndigu kuvøkuvu, Mbumbukiam-te løvusam nonqo, vøwiat.

¹⁶ Yaq ndego ezoqa takeáv, gigiap Mbumbukiam-qa khoev uta yaq-keoqa gisinatam.

¹⁷ Yaq Yesu gè:zømesím, gezø-ein, “Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, ‘Noqa khoev, bawabawan ate ndi:gu-qá guliguli khoev ndøgoát.’ Geté zo Mbumbukiam-qa khoev zø-enendém, vømø-aqonam-ezoqam-qa-pebam-khoev.”

¹⁸ Yaq Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, nqanek manqat giyogem, ndigu Yesu laelae-qá nakhoa mbovawém. Ndigu møe mbogoám. Zapa ndøgo, ezoqa ewaqape, teqa nømendim manqat, mbøni zølév.

¹⁹ Yaq qakhagus ndøgo, Yesu neka tegi paev ezoqam, Zelusalem taon nqawa tñi-ivém.

*Unimanqatin matev-qa yaq-te
(Met 21:20-22)*

²⁰ Khøuwa nøme qandopave, Yesu ekeza paev ezoqam namba nakhoa gigeveat, sège-keogém ndøgo, ta fig tae ndøgo, manqat gembo-ein, gèpakhá. Até lu-té.

²¹ Pita até gembo-matavupám, Yesu tae manqat gembo-ein. Yaq ndego Yesu āv gembøe-eín nqægo, “Nømendim ezoqam. Qotékewäg. Ta tae ndøgo, nømøkhaiya soqain-te qoqove, møndø-pakhá!”

²² Yaq Yesu gezø-ein, “Zo Mbumbukiam vø-unimanqatiním.

²³ No unimanqatin nqazø-manqate. Gekha ezoqām ndego, nqanek manqei pøyat tembo-ein av nqægo, ‘Soqøqavíg, neka ndaola-tē qomøbøiāq,’ yaq ndego nakeap mbain tøgoat, teqa mbøni-te, getē gē-unimanqatin av nqægo, matev segēfakhān, av manqat ge-ein, yaq matev segembó-fakhān.

²⁴ No nqazø-manqate. Gekha matēv ndøgo, zo tozombøe-guligulimat neka Mbumbukiam vøzømbøé-viømemāt, zo vø-unimanqatiním, av nqægo, matev møndø-fakhān. Yaq zo zøndapém.

²⁵ Geté zo tozo-guligulimat, yaq zo ezoqa nøme-te qaqa tøzøgoat, ndigu zo manqa-zapazapa gizøgo, yaq zo sà bezømbo-navøém. Yaq zoge Zøve ndego, yan-te ngo:yage, até zoqá manqa-zapazapá-ya, segembøé-navøém.”*

*Yesu gimbo-bevøpem, gekha ezoqam-qá iz-tè, ndego matev gematønumat
(Met 21:23-27; Luk 20:1-8)*

²⁷ Yesu tegi paev ezoqam namba, Zelusalem taon-te, nangó ginøveséz. Yaq Yesu Mbumbukiam-qa khoev uta mokho-te gu-okhoam, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam neka Zu megetapak nøme, tinduzáv ndøgo,

²⁸ gimbo-einim, “Qo gekha ezoqam-qá iz-tē qonøgot, nandav matev nandoqo-matønumit? Iz gekha ezoqām qá-etoam, matev av nqægo ndoqogot?”

²⁹ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Até nó-a, bevap kopo nqanøgó, zo-te. Zo yaq tozonø-qavøinam, yaq no ndæzø-eín, av nqægo, no matev gekha ezoqam-qá iz-tē qatø-matønumit.

³⁰ Zønømbé-einim. Gê, Zion, ndego ezoqam ibøkha iz gezø-etoumam, ndego iz Mbumbukiam-tê, ó, manqei-qape ezoqam-tê gendap?”

11:17 11:17 Isa 56:7; Jer 7:11 **11:18 11:18** Mak 14:1 **11:23 11:23** Met 17:20 **11:24 11:24** Met 7:7 **11:25 11:25** Met 6:14-15 * **11:25 11:25** Baebol kopokopo nøme-te, Glik manqat-te gipeaomem, manqat nøme ndøgó. Ta manqat nqánek: ²⁶ Geté zo ezoqa nøme-qa manqa-zapazapa sa navøepøteav tøgoat, yaq zoge Zøve, matev até kopó, zoqa manqa-zapazapa, sa gembøé-navøemák.

³¹ Yaq ndigu ekeza mokho-mba gibond, “Av khazí-einím? Tizimbo-einim av nqægo, ‘Ndego iz Mbumbukiam-tē gendāp,’ yaq ndego ni āv ginimbí-ein nqægo, ‘Av tægoat ndægo, yaq gekha zapá, zo Zion unimanqatinteav qazogoam?’

³² Geté tizimbo-einim av nqægo, ‘Zion, iz, manqei-qape ezoqam-tē gendāp,’ yaq nginik ezoqa bawan-qape, ndòndo-qambúz ni-te, qaqa vónígū.”

Ndigu megetapak, mœe ndøgoám, ezoqam-te. Zapa ndøgo, ezoqa ewaqape, āv gini-unimanqatintám nqægo: Zion, ndego Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqám.

³³ Yaq Yesu āv gimbœ-qavøinám nqægo, “Ni nītinøtenák.”

Yaq Yesu gezø-ein, “Av tægoat ndægo, yaq até nó-a, nøzø-einák, no gekha ezoqam-qā iz-tē qatøgot, nqanek matev.”

12

*Yaya etæ manqat, khae keoge ezoqam-qa yaq-te
(Met 21:33-46; Luk 20:9-19)*

¹ Yaq Yesu yaya etæ ndøngáz, gezø-ein, “Ezoqa møndøgoám. Ndego waen khae ndøkhá, uta vø-ogi, neka waen nanga pesegim nonqo, manqei vø-oz, neka khae qeivi nonqo, khoev eqawat-qape vøwev. Yaq khae ndøgo, ezoqā nøme-qá zenda-té genøvé, timbœ-kewagat, ekezan manqei nøme-te vøwav.

² Yaq waen nanga qakhata ndøgo, ndego khae eve, sasae ezoqam ndøkhofotáv, ti-te ndigu, ma khae gimbœ-kewagam. Ekeza waen nanga upøgim-qa ndøgoám.

³ Geté ndigu khae keoge ezoqam, até gindigonem, ngenek sasae ezoqam gèmvøinám, vøzuim, yaq khakha-mba nango sasa ndøkhofotøvem.

⁴ Yaq ndego khae eve, sasae ezoqa nøme ndøkhofotáv. Geté ndego kawa-té ginømbokhanæmém, mivi matev vømbø-etøomem.

⁵ Neka sasae ezoqam nøme gekhofotav, yaq ndigu pakhapakha mbokhanøém. Ngenek waen khae eve, sasae ezoqa nøme kopoáv gekhofosumam. Nøme ndigu gèzitagám, neka nøme pakhapakha vøzø-khanæmam.

⁶ Yaq ngenek waen khae eve, ekeza yo mba mbogoám, ndego gembœ-khafuatam. Yaq vaev ndégo tekhofotáv, ekeza manqa ge-ein, ‘Ngenek nogé yó. Ndego ndømbovizumém.’

⁷ Geté ndigu khae keoge ezoqam gi-ometam, ekeza mokho-mba, āv gini-einím nqægo, ‘Ngenek khae eve-gé yó. Waen khae ngének genó-kawa-év. Zilaém. Yaq khae nqanek, gemøniqá.’

⁸ Yaq até gindigonem, gèmvøinám, pakhapakha vømbø-khanøem, khae bavokho sasa ndø-ogi:nam.”

⁹ Yesu nqanek yaya etæ manqat qamømbœ-navøem, yaq gezø-ein, “Ge zô, ndozomatavap? Ngenek waen khae eve, gekha matev ndøgø? Ndego āv genégó nqægo: Ndego ndøndowáv, ndigu khae keoge ezoqam pakhapakha vømøzø-khaneām, neka waen khae, ezoqa vini sasa zø-etoām.

¹⁰ Ge zô, Mbumbukiam-qa Manqat mozó-geveømem, av qæ-ein nqægo?

‘Nandi-qapi ndigu, khoev puanam ezoqam gisanqabem,
ndigu møndømø-gigiap-qape-éz, khoev puanam nonqo.

¹¹ Nqanek matev, Evezøza ndømatanám.

Ndøgo qanimav tantáv, niqa bøi-te.’ ”

¹² Yesu nqanek manqat gezø-ein, yaq Zu megetapak, møvøiwat-qá nakhoa mbovawém. Geté ndigu ezoqa bawan-qape-qá mœe ndøgoám. Yaq ndigu Yesu sège-ivøvé, vøzav.

*Yesu amba teks moni abam-qa yaq-te timbœ-matemateømemin
(Met 22:15-22; Luk 20:20-26)*

¹³ Khøuwa nøme, Zu megetapak, Felisi ezoqam neka Elod-gi zifuap ndøkhofotáz, Yesu-te. Ndigu ambá gembo-matemateømemín. Yaq Yesu manqat soqain te-einin, yaq ndigu ambá gemøvøinamín.

¹⁴ Yaq ndigu tinduzáv ndøgo, vømbø-einim, “Nøméndim ezoqam. Ni møtinøtén. Qo unimanqatin ezoqám. Qo møe mbaín, ezoqam-te. Geté qo manqat sògo-manqaté, oskiá ndøgo, ezoqa kandakanda o ezoqa khasøkhasis. Neka qo ezoqa Mbumbukiam-qa poev-qa yaq-te ndoqote-zømesim, qo unimanqatin manqat mba qomanqaté. Qonimbí-eín. Kopømbâ, Siza-te teks moni tizi-abumat, ndego Lom kawa kandambaqape, ó, khafeâp? Moni ndizí-abumat, ó, mbaín?”

¹⁵ Ndigu nqanek manqat gi-einim, yaq Yesu møndø-matøvé, ndigu matemateam-qa mbogoám, yaq gezø-ein, “Zo gekha zapá, no matemateam-qa ndozonøgo? Moni mokho zøtøndé-ndøpøzēm, batézømet.”

¹⁶ Yaq ndigu moni mokho gindu-ndøpøzem, vøe-ometem. Yaq gezøbevap, “Gê, gekha ezoqam-qá bugug neka iz mó:go, nginik moni mokho-te?”

Yaq gimbo-einim, “Siza-qá bugúg, neka teqá iz mó:gó.”

¹⁷ Yaq Yesu gezø-ein, “Av tægoat ndægo, Siza-qa gigiap, Siza zombó-etoumemát. Geté gigiāp ndøgo, Mbumbukiam-qa, Mbumbukiam zombó-etoumemát.”

Yesu nqanek manqa qavøiwat gezø-ein, yaq ndigu nqova ndafe kandambá.

*Sadusi ezoqam, Yesu løvøte-te nango khandi:nat-qa yaq-te gimbøe-bevøpem
(Met 22:23-33; Luk 20:27-40)*

¹⁸ Yaq Sadusi ezoqam ndozáv, Yesu-te. Nginik Sadusi ezoqam, āv gini-unimanqatinát nqægo: Ezoqa tipakhaetat, ndigu nango gemø-khandi:zák, løvøte-te. Yaq ndigu Yesu bevap mbogoném,

¹⁹ gimbo-einim, “Nøméndim ezoqam. Mozes ni āv ginimbi-peawám nqægo: Ezoqa tenanimat, sæva te-ivavat, patu qataeveav vøgoāt, yaq ngunuk ngæmam, namba qawan be-okíat, tege namba qawan, ndego genanim, patu bembø-qatayat.

²⁰ Qotøndé-ewāg, nqanek emanqat. Angana møndøgoám. Evenáp. Até gi:goam sevén. Yaq khøuwa ndego, sævam ndø-okí, vønanim. Patu qataeveáv.

²¹ Yaq eveqase ndø-okí, ngunuk ngæmam, ndego teqa zita-te geqan. Geté ndego matev até kopó, patu qataeveáv genanim. Yaq até ndegó-a, teqa zita-te geqan, matev até kopó.

²² Yaq matev até gemát, atema ndigu evenap seven ate gi:goam vømū-pakhaez. Ndigu patu qataeveáv. Yaq vaev até sævám-a, vønanim.

²³ Gê, ezoqa unimanqatin løvøte-te tikhandi:z, yaq ta khøuwa-te ndøgo, timø-khandi:z, ngunuk sævam, gekha ezoqam-gú zas ndøgoāt? Zapa ndøgo, ndigu evenap ate gi:goam, ngunuk sævam kopo ndøkawawát.”

²⁴ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Zoqa matavap soqain, zo ndozo-matavap av nqægo, ezoqa tipakhaetat, ndigu løvøte-te nango gemø-khandi:zák. Zo Mbumbukiam-qa Manqat neka teqa bazaføgakh zøtezeáv.

²⁵ Ezoqa løvøte-te nango timø-khandi:z, ndigu andé enzol ezoqam me mé:goát, ndigu yan-te ngo:yage. Nøkenøkem matev mbaín.

²⁶ Geté løvøte-te toqo-khandi:q, taqa yaq-te, gê, zo Mozes-qa mbuk-te, emanqat mozó-geveømem, tae-qase-qa yaq-te, qawageapam? Ta emanqat-te ndøgo, Mbumbukiam Mozes āv gembøe-eín nqægo, ‘No Eibleem-gé Mbumbukiám, neka Aezek-gé Mbumbukiám, neka Zekop-gē Mbumbukiám.’

²⁷ Nqanek manqat ni āv qaninømánd nqægo: Ndigu ezoqam zua ndøkhandi:zát, Mbumbukiam namba. Zapa ndøgo, Mbumbukiam ndego ambá av nqægo, løvøte ezoqam-gē Mbumbukiám, geté ndego khandi ezoqam-gé Mbumbukiám. Yaq nakémbá,

zo Sadusi ezoqam, zoqa matavap soqáin, zo ndozo-matavap, av nqægo, ezoqa tipakhaetat, ndigu nqawa gēkhandi:zatāk.”

*Matev kandakanda menas ndøgo, matev ate ndægo qaløvuam
(Met 22:34-40; Luk 10:25-28)*

²⁸ Yesu Sadusi ezoqa namba manqa gi-itumbumam, yaq Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqa kopo møndøgoám, tiqa manqat vø-ewag. Yaq geqeiv av nqægo, Yesu qavøiwat mbomambaqapē gezø-ein, yaq ndego tendowáv ndøgo, bevap nøme vømbøgo, gembo-ein, “Gê, Mozes-qa guguna manqat mokho-te, gekha matēv mó:megeat?”

²⁹ Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Matev nqo:megeat nqáne, ‘Gèndoyogé, Izlael ezoqam! Evezøza, nigi Mbumbukiam, Evezøza sa ndégo. Mbumbukiam nøme mbaín.

³⁰ Kuku yà betaqagó, Evezøza-te, ndego qoge Mbumbukiam, uni qoqa mbøni-te neka uni qoge nqova-te neka uni qoqa matavap-te neka uni qoqa bazaføgakh-te.’

³¹ Neka matev kandambaqape nøme nqáne, ‘Ezoqa nøme-te, kuku āv tabetaqambe:gó, av qakeza kha-te kuku ndaqambe:go.’ Matev kandakanda nøme mbaín, nqanek matev menas qaløvuam.”

³² Yaq ngenek Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, Yesu gembo-ein, “Nøméndim ezoqam. Qanimáv. Qoqa manqat unimanqatín. Evezøza yakhapús, Mbumbukiam. Mbumbukiam nøme mbaín.

³³ Neka unimanqatín. Kuku yà betaqagó, Evezøza-te, ndego qoge Mbumbukiam, uni qoqa mbøni-te neka uni qoqa matavap-te neka uni qoqa bazaføgakh-te. Neka ezoqa nøme-te, kuku āv tabetaqambe:gó, av qakeza kha-te kuku ndaqambe:go. Matev kandakanda sa nqáne. Taoká ndøgo, Mbumbukiam-te søvakha gigiap nqazi-løvusam, o gekha etoam matev nøme nqazimbogo.”

³⁴ Yesu geqeiv av nqægo, ngenek ezoqam-qa qavøiwat mokho kandambā, yaq āv gembøe-eín nqægo, “Qo qambaqapé mbá, Mbumbukiam-qa Megeat Matev-te.”

Yaq taqa zita-te, ezoqa møe ndøgoném, Yesu bevap nøme vømbøé-gonēm.

*Yesu ambá av nqægo, Deivid-ge zeo mbā, geté ndego até tege Evezøzá
(Met 22:41-46; Luk 20:41-44)*

³⁵ Yesu Mbumbukiam-qa khoev-te gegoam, ezoqa ge:zømesimat, yaq āv gezømbe-beváp nqægo, “Gê, zo ndozo-matavap? Gekha zapá, Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam ndimanqate, av nqægo, Mesaya ndego, Deivid-gē zeō?

³⁶ Deivid ekezán, Nqova Mbomambaqape mokho-te, Mesaya-qa yaq-te ge:-ein: Evezøza Mbumbukiam, noge Evezøza, āv gembøe-eín nqægo,

‘Noqá nakeamo zenda-té qanøqóm.

Até qóqotát, atema no qogi qaqa ezoqam

qoqa zenda tokhotapak mokho-te vøtaqambú-āb.’

³⁷ Deivid ekezan, ndego Mesaya, Evezøza mbo-akhayám. Yaq gê, ngenek Mesaya, áv kené-Deivid-ge-zeo-ev?”

Ezoqa kopoáv, Yesu namba giwaniapam, teqa manqat giyogem. Yaq ndigu teqa manqat gèzømbe-khaneatám.

*Yesu ezoqa Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam-qa yaq-te gegugub
(Met 23:1-36; Luk 20:45-47)*

³⁸ Yesu ezoqa ge:zømesimat, nøme āv gezømbe-eín nqægo, “Gò:feazoát, Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam-qa yaq-te. Ndigu tøzømbe-khaneát ndøgo, ti-okhoat, ndabua loloakh mbomømboma ndø-uzupát, neka ezoqa ewaqape, maket manqei-te, ndigu khaiya mboma manqat vizap-us bezø-manqate,

³⁹ neka guliguli khoev-te neka lou loge kandakanda-te ndøgo, iz akhayapak-qa qonam nonqo-te vóqonumāt.

⁴⁰ Ndigu ngængæm zømbe-khavozumátún, tiqa khoev neka gigiap vøzø-aqonumatun. Neka ezoqa ewaqape-qa bøi-te, guliguli loloakh ndøgoatún. Yaq nakémbá ndigu yaq-fia nqosøgeap, nøme mba mó:ndapém.”

*Ngæmam-qa etoam matev, Mbumbukiam-te
(Luk 21:1-4)*

⁴¹ Yesu Mbumbukiam-qa khoev-te, moni nqeisam nonqo avønín-té geqotám. Ndego ezoqa ndøzømetát, moni ginqeisumat. Gigiap kopoav ezoqam kopoáv, moni kandakandá ginqeisumat.

⁴² Yaq até sævám-a vøndōwav. Ndugu ngæmám. Gigiap-av ezoqám. Zivis møndømbo-naním. Gunduway, moni mokho khasøkhasis menas vønqeitaz. Nginik moni, tiqa fia khapímbá. Ande āv penpakha kopó ndi:gú.

⁴³ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam ndømōváb, gezø-ein, “No unimanqatín nqazø-manqate. Ngunuk gigiap-av sævam, moni kandambá gu:nqeitaz, āv tiuká, av ezoqa ewaqape nøme, moni gi:nqeisumat.

⁴⁴ Zapa ndøgo, ndigu ezoqa nøme, moni kandakanda ambá gini-nqeisumám. Geté ndigu moni nøme kopoav-qapí ndizøgo. Geté ngunuk ngæmam, viní. Ndugu moni ate gimboegoam, sùgumu-áb. Nøme mbáin, tuqa yage nonqo.”

13

*Mbumbukiam-qa khoev tøsoqa
(Met 24:1-2; Luk 21:5-6)*

¹ Yesu Mbumbukiam-qa khoev ge:ivavtat, yaq tege paev ezoqa kopo nøme, āv gembøe-eín nqægo, “Nøméndim ezoqam. Qotéqēiv! Mbumbukiam-qa khoev-te ndøgo, khoev qaniquanimáv tantáv. Nandi kandakanda mbá ginipuán.”

² Geté Yesu gembo-qavøiu, “Khoev kandakanda ate ndægo, ndoqoqeivi, manqei-té qamø-khakhandám. Nandi kopo nøme, nandi nøme-te, gó:zaveák.”

*Viniv vinivinimba tøfakhanam
(Met 24:3-14; Luk 21:7-19)*

³ Taqa zita-te, Yesu Oliv manqei poyat-té genōwáv, vømōqom. Ta manqei poyat ndøgo, Mbumbukiam-qa khoev yaq-keoqá qagó. Pita neka Zems neka Zion neka Endlu, ti-mba ndígu tigoám, te namba. Yaq āv gimboe-bevøpém nqægo,

⁴ “Qonimbí-eín. Matev nandav, qoqote-manqatam, gekha khøuwā qanéfakhān? Neka andé gekha matev me nitíqeiivím, ni tøtinøten, av nqægo, nqanek matev ate ndægo avønín gēfakhanām?”

⁵ Yaq Yesu gezø-ein, “Aiyá qagó. Zo ezoqa betúbám.

⁶ Ezoqa kopoáv, noqá iz-té gindú-okhoát. Ndigu ezoqa āv gizømbé-manqatát nqægo, ‘Ezoqa, nó’, neka ezoqa kandambá titubumat.

⁷ Zo nakhag-qa yaq-te tozo-ewagat neka nakhag u vozó-ewagāt, zo møe ndøgó. Matev av nqægo, ndøkhæ-fakhanám. Geté manqei-qape-qa vaev zuá.

⁸ Manqei nøme, manqei nøme namba, nakhag ndøgoát, neka kawa ezoqa nøme-qa bawan, kawa ezoqa nøme-qa bawan namba, vønøfeapāt, neka manqei nøme-te, manqei vókukuvøemāt. Manqei vinivinimbá. Kopoáv. Manqei nøme-te, lou mbaimbai zøwagát. Geté nqanek matev ate ndægo, ngazu mbá. Ndøgo kopømba ande av-té, sævam tui-ova, nqosøgeap ande tuikhantav.

⁹ Zo aiyá qazógoát. Ezoqa zo manqa ovøyam-té ginó-abumát neka Zu ezoqam-qa guliguli khoev mokho-te vófebumát. Neka no zapaya, zo megetapak neka kawakawa-za-qá megemege-té ginó-abumát, yaq zo ndigu noqa yaq-te vøzøté-zømasát.

¹⁰ Geté ezoqa bawabawan ate ndi:gu, Mbumbukiam-qa Manqat Mbomambaqape bètøkhæ-yogém, yaq váev manqei-qape tømø-navøem.

¹¹ Zo tigavemat neka manqa ovøyam-te vó-abumát, zo naqanøká ndøfofogèmmém, av nqægo, andé gekha manqat me zomø-einimát. Zapa ndøgo, matev tøfakhanumat, yaq matavap Mbumbukiam zø-etoumát, zo andé gekha manqat me zøté-manqatát. Yaq zo ambá av nqægo, zøkezan zómanqatát. Geté Nqova Mbomambaqape ndømanqatát.

¹² Ezoqa nøme, ekeza namba-qaniap løvøte-té ginó-abumát neka evøndipakha nøme, ekeza nakheis løvøte-te vó-abumát. Neka nakheis nøme, ekeza evøndipakha segezø-qambuzát, løvøte-te vó-abumát.

¹³ Ezoqa ewaqape zo gésanqabát neka qaqa vøzøgoát, no zapaya. Geté gekha ezoqām ndego, bazaføgakh-us teyat, atema vaev-te, ndego ndømø-khandí:v.”

Gigiap soqaqape tøfakhan, Mbumbukiam-qa khoev-te, Zelusalem taon-te
(Met 24:15-28; Luk 21:20-24)

¹⁴ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Zo Mbumbukiam-qa khoev mokho-te, gigiap soqaqape zóqeivím. Geté khafeap kandambá, gigiap av nqægo tøu-wuøyat ndøugu. (Gekha ezoqām ndego, nqanek manqat tegeveam, mokho bømboqeív.) Zo nqanek gigiap tozoqeivim, yaq gekha ezoqām ndigu, Zudia plovins-te tiyagat, manqei popotap-té giabenø-khokhóz.

¹⁵ Gekha ezoqām ndego, khoev ova to:yat, ndego khoev mokho-te bè-øn, gigiap vømøndó-upøgim.

¹⁶ Neka gekha ezoqām ndigu, khæ-te tisasætet, ndigu ndabua upøgim-qa bevèséz.

¹⁷ Ta khøuwa-te ndøgo, ti-te ndigu unimé:-soqá, sakheis emu-us ndigu neka nakhei tete ndizøloge.

¹⁸ Mbumbukiam zombó-vi:mát. Nqanek matev, qozaq viav-te befàkhán.

¹⁹ Viniv ndøgo, ta khøuwa-te tøfakhan, føgakh-mbá tantáv. Mbumbukiam manqei-qape ande ge:khakheinam, atema ndakin, matev føgakh-qape fakhaneáv, av ta khøuwa-te ndøgo tæfakhan. Yaq até taqa zita-té-a, matev føgakh-qape av nqægo, nango gemø-fakhanák.

²⁰ Geté Mbumbukiam matavap é-møndo:vé, av nqægo, khøuwa ndø-tokhopogeaqasí:z. Mbain tøgønín, yaq ezoqa kopo ambá gemø-khandi:vák. Mbumbukiam, khøuwa, ti zapaya ndigu tené-tokhopogeaqasí:z, ndigu ekezan gevevesam.

²¹ Ta khøuwa-te ndøgo, ezoqa tezø-ein, av nqægo, ‘Ngé! Mesaya ngének,’ ó, ‘Ndé. Mesaya ndégo,’ yaq zo ndø-unimanqatiním.

²² Zapa ndøgo, khokho Mesaya neka khokho Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam ndøfakhanám. Ndigu matev kandakanda neka umingiap matev ndømatønumát. Yaq kopømba tøgønín, até ndigú-a, Mbumbukiam ekezan gevevesam, ambá ndætubám.

²³ Geté zo aiyá qazógoát. No ndakin matev ate ndægo, tømø-fakhanam, møezømbe-eín.”

Yesu nango tendoqavan
(Met 24:29-31; Luk 21:25-28)

²⁴ Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “Ta khøuwa-te ndøgo, nqanek viniv kandambaqape tømø-navøem, yaq khøuwa waev segembó-navøém, neka løvøyak beawap mbaín,

²⁵ neka nduku yan-te ngo:go vøndó-o:áz, neka gigiap føgøføgakh yan-te nqo:go, vøkukuvøem.

²⁶ Yaq ezoqa Ezoqam-gé Yo ndó-ometám. Khaiya ozoz-té genógeáv. Bazafögakh-ús neka waev-qape-ús.

²⁷ Yaq ndego enzol ezoqam ndókhofosám, manqei-qape ate nqægo, khøuwa vøndē-fakhanin-a, vømē-sinanin, neka sanqa-sanqa vømbō-anam. Yaq gekha ezoqām ndigu, Mbumbukiam gevevesam, manqei-qape ande āv khandēvavet, enzol ezoqam gémøváb.”

*Yesu ge:zomas, ande āv kinizōtēz, av nqægo, teqa qavøne khøuwa avønin
(Met 24:32-35; Luk 21:29-33)*

²⁸ Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “Zo fig tae-té qazōté-zōtéz. Tang-te mbusa tōfakhanam, esokho vōqabām, yaq zo mōzōte-zōtezín, wavam khøuwa avønín.

²⁹ Yaq matev até kopó. Zo nqanek matev tozo-qeivimat, tōfakhanumat, yaq zo sōzōté-zōtéz, Ezoqam-ge Yo, avønín gendóqaván.

³⁰ No unimanqatín nqazø-manqate. Ezoqa nøme, ndakin ngiyage, naqanøká gépakhaezák. Até géyagát, atema ta khøuwa-te ndøgo, nqanek matev ate ndægo vømú-fakhanām.*

³¹ Yan neka manqei-qape ndømø-navøém. Geté noqa manqat gemó-navøemák.”

*Ezoqa mè:zøtezák, Yesu gekha khøuwa-tē gendé-qavān
(Met 24:36-44)*

³² Yaq Yesu manqat nøme ge:zomas, gezø-ein, “Ezoqa mè:zøtezák, nqanek matev gekha khøuwa-tē neka gekha khøuwa iz-tē qanéfakhān. Até enzol ezoqām-a, yan-te ngo:yage, neka até Yó-a, zøtezateáv. Geté Eve yakhapús sege:-otév.

³³ Yaq nakémbá. Aiyá qazógoát. Gò:feazoát. Zapa ndøgo, zo khøuwa iz zøtezøtezák, ta matev ndøgo tōfakhan.

³⁴ Ndøgo kopømba ande av ndægo, ezoqam manqei nøme-te tewav. Khoev te-ivav, yaq ekeza gigiap, tegi sasae ezoqam-qá zenda-té genó-awám, timbøe-qeivat. Ezoqa vinivinimba, sasae vinivinimbá tezø-etoam. Yaq ndego ezoqam mboqog tembo-kewagat, āv gembóé-eín nqægo, ‘Qo oskia mo:feazoát.’

³⁵ Até zó-a, gò:feazoát. Zapa ndøgo, zo zøtezateáv, gekha khøuwâ, ndego khoev eve tendoqavan, khagūs o lova u-mbā, o kokolok tui-ogea o qanaqanus tæmqovet.

³⁶ E-mozoto-khakheinám. Soqáin ndøgo, ndego nqova tezøndaf, yaq zo venanqei sømbiam-tē gēzømēt.

³⁷ Nqanek manqat zo nqazø-manqate, no ezoqa ewaqape nøte-zømastét. Manqat nqáne: Oskia mo:feazoát!”

14

Yesu gimbo-voqoem

(Met 26:1-5; Luk 22:1-2; Zion 11:45-53)

¹ Khøuwa menas mba mu-ewabám, atema Zu ezoqam-qa Pasova khøuwa kandambaqape-te neka ta khøuwa kandakanda nøme ndigu, flawa poponøvemav gilouzatun. Yaq Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam nakhoa-qa ndøvawát, Yesu ande āv kimbóé-matemateømēm, neka vø-møvøinām, sasa ndólaēm.

² Geté ndigu āv gini-einím nqægo, “Ni khøuwa kandambaqape-te, bizi-matønømēm. Soqáin ndøgo, ezoqa qaqa tigonem ni-te, yaq nøfe kandambaqape ndøfakhān, ti mokhote.”

13:26 13:26 Veve 1:7 **13:27 13:27** Met 13:41 * **13:30 13:30** Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq ndego Mbumbukiam-qá khoev ngi:wat-qa yaq-té abete-manqatám, neka gekha matev vinivinimba nøme ndøgo, ta khøuwa-te ndøgo tōfakhanam. **13:35 13:35** Luk 12:38

*Sævam tae et sisip mbomambaqape, Yesu-qa kha-te gumbøe-qouz
(Met 26:6-13; Zion 12:1-8)*

³ Yesu Betani vemiaav-te gegoam, Saemon-qá khoev-té geqotám. Ngenek Saemon, bugukhokhof kha sisi-us ndøgoám. Yaq Yesu ate av-té lou ge:logat, sævam kopo tunduwáv ndøgo, botol-qase vøndōndap. Tae et sisip qanimav-qape mu:nqeitavám. Taqa fia kandambá tantáv. Yaq ndugu até gundigu, botol gumboqòā, tae et sisip mbomambaqape, Yesu-qa kawa-te sasa mo:qouz.

⁴ Ezoqa nøme, nqanek matev giqeivim, ndigu khanakhanakh mbaín, neka yaqyaq-a gibond, “Gekha zapá, ngunuk nqanek tae et fia kandambaqape, sa gungiu?”

⁵ Nqanek gigiap fia kandambá tantáv. Moni mokho tri andled møndø-løvuám. Ngunuk ambá gewiín, fia kandambaqape vøqasin, yaq ni moni gigiap-av ezoqam vizizø-etoamin.” Yaq ndigu ngunuk sævam gëmbo-ponqomém.

⁶ Geté yaq Yesu gezø-ein, “Sègembo-ivøvé. Gekha zapá, zo ngunuk sævam viniv nqazombøe-veet? Ngunuk matev mbomambaqapé gunø-matanam.

⁷ Zo gigiap-av ezoqam namba, oskia zøté-yageapát. Yaq gekha khøuwā ndøgo, zo tøzø-pøovat, kopømbaqapé tozozø-tøkeat. Geté no namba, oskia zí:yageák.

⁸ Matev eqeieqei ndøgo, ndugu kopømbaqape qagoam, tumatanam, møndø-matanám. Ngunuk nqanek tae et sisip mbomambaqape, noqa kha-te guoqouz, ndugu no otønát nonqo me:khakheinømbém.

⁹ No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha manqei-tē ndøgo, ezoqa Manqat Mbo-mambaqape ti:zømesimat, manqei-qape-te ate nqægo, ezoqa ngunuk sævam-qa yaq-te mé:manqatát, matev mbomambaqape av guimatanam, neka ngunuk vømbøé-matavupát.”

*Zudas Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda namba, manqat gi:kopo:nem, Yesu tiqa zenda-te teve
(Met 26:14-16; Luk 22:3-6)*

¹⁰ Yaq Zudas Iskaliot, ndego Yesu-gi paev ezoqa tuelv gegoam, ndego Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda-té genøwáv, manqat vømø-kopo:nem, av nqægo, Yesu tiqā zenda-tē genøvé.

¹¹ Yaq ndigu khanakhanakh kandambá gindapem, teqa manqat giyogem, neka yaq-moni etoam manqat vømbø-einim. Yaq Zudas nakhoa-qa ndøváo, Yesu tiqa zenda-te, ande āv kenévē.

*Yesu tegi paev ezoqam namba, Pasova lou gilog
(Met 26:17-25; Luk 22:7-13, 21-23; Zion 13:21-30)*

¹² Zu ezoqam-qa khøuwa kandakanda qangaz, ndøgo flawa poponøvemav gilouzatun, ta bugukhokhof khøuwa-te ndøgo, ndigu Pasova lou loge nonqo, sip nakheis gizitagatun, Yesu-gi paev ezoqam tinduzáv ndøgo, vømbø-bevøpem, “Gê, qoqa poev gekhâm? Ni gekham-tē qatiniāv, Pasova lou vøimøqá-khakheinømēm?”

¹³ Yaq Yesu ekeza paev ezoqa menas ndøkhofotáz, gezø-ein, “Zelusalem taon mokho-té qazonøzáv. Yaq ezoqam zomø-ometám. Ibøkha ndø-eqatét. Yaq zombó-paevém.

¹⁴ Khoev mokho-te te-on, yaq ta khoev ndøgo, khoev eve āv qazømbøé-einim nqægo, ‘Nømendim ezoqam āv geqande-beváp nqægo: Noqa khoev kouwat gekham-tē qágo, ma nogi paev ezoqam namba Pasova lou teimilog?’

¹⁵ Yaq ndego zo khoev kouwat kandambaqape mé:zømás, khoev ova ndo:go. Qonam nonqo neka lou-qase khakheitáp. Yaq niqa lou ndøgo tozomø-khakheinømém.”

¹⁶ Yaq nginik Yesu-gi paev ezoqam, taon-qape-te gizav, ndigu matev āv timiqeivím, av Yesu gezømbe-ein ndægo. Yaq ndigu Pasova lou vømø-khakheinømem.

¹⁷ Yaq qakhagus ndøgo, Yesu tegi paev ezoqam tuelv namba tinøpindám ndøgo, lou loge-te vøqonav.

¹⁸ Yaq ate av-té lou gi:logat, Yesu āv gezømbe-eín nqægo, “No unimanqatín nqazø-manqate. Zo ezoqa kopo, ndakin lou nqazologet, segenø-qambún, neka no qaqa ezoqam-qa zenda-te vøvē.”

¹⁹ Yaq tegi paev ezoqam, nqanek manqat giyogem, ndigu mbøni zøvá. Yaq ezoqa kopokopo ate gi:goam, āv gimboe-bevupát nqægo, “Eisa. Qo ekeqá no qote-manqaté.”

²⁰ Yaq Yesu gezø-ein, “Zo ezoqa tuelv nqazo-qonøve, no namba lou yaf-te nqazi-afønunit, ezoqa kopo ngú:gú.

²¹ Ezoqam-ge Yo ndønánim, av Mbumbukiam-qa Manqat qæ-ein. Geté te-te ndego, unimé:-soqá, ndego Ezoqam-ge Yo sa temboqambun, neka qaqa ezoqam-qa zenda-te vøvē. Ngenek ezoqam qaneav tøgonin, ambá qanimáv te-te.”

Evezøza-qa lou loge matev ande qæfakhan

(Met 26:26-30; Luk 22:14-20; 1 Ko 11:23-25)

²² Ndigu ate av-té lou gi:logat, yaq Yesu flawa ndøndapáz, Mbumbukiam-te ike manqat vø-ein, sasa ndømbegim, ekeza paev ezoqam vøzø-etoam, gezø-ein, “Mòzo-upøgím. Nqanek noqá khá.”

²³ Yaq izam nonqo ndøndáp, waen-ús, Mbumbukiam-te ike manqat vø-ein, ekeza paev ezoqam sasa zø-etoam. Yaq ndigu ate gi:goam sùgumu-izumát, ta izam nonqo kopo-te.

²⁴ Yaq Yesu āv gezømbe-eín nqægo, “Nqanek noqá kókuk. Mbumbukiam poev mé:-unimanqatín, tegi ezoqam namba. Noqa kókuk, ezoqam kopov zapayá qanéwá.

²⁵ No unimanqatín nqazø-manqate. No waen tae nanga-qa et, nqawa naqanøká nò-izák. No sa ndøgo tømé-íz, ta khøuwa-te ndøgo, no Mbumbukiam-qa Megeat Matev-te, waen ndakinak tæmø-iz.”

²⁶ Lou gumulog, Mbumbukiam-te ouv sasa ndøqaem, yaq Oliv manqei pøyat-té ginøzáv.

Yesu Pita gembo-vøndøyam, ndego teqa yaq-te to:nawam

(Met 26:31-35; Luk 22:31-34; Zion 13:36-38)

²⁷ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam gezø-ein, “Zo ate nqazøte:go, møe zóbøín. No sozó-nøuvøném. Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, ‘No sip keoge ezoqam nólaváo. Yaq sip segemø-panqaním.’

²⁸ Geté no løvøte-te tøtøndo-khandi:n, yaq Gelili plovins-té qatønáv. No é-ndøto:má ndøgo, zoqa megemege-te.”

²⁹ Geté Pita gendo-ein, “Ezoqa ewaqape, qo ambá giní-qouvøqém. Geté no, nóqouvaqák.”

³⁰ Yaq Yesu gembo-ein, “No unimanqatín nqataqa-manqate. Nqægo lova, kokolok menas naqanøká gé-ogeayák. Qo noqa yaq-te ndøqotøkhæ-nawám. Misiká toqoto-nawam.”

³¹ Geté yaq Pita manqa qavøiwat gego, manqat bazaføgakh-ús ge-ein, “Av taoká. Oskíá ndøgo, no totonanim, qo zapaya, no notó-nawamák, qoqa yaq-te.”

Yaq até tegi paev ezoqa nømé-a, manqat kopó, āv tini-manqatám.

Yesu Getsemani manqei-te gemø-guligulim

(Met 26:36-46; Luk 22:39-46)

³² Yaq Yesu ekeza paev ezoqam namba, khæ manqei-té ginøzáv. Taqa iz, Getsemaní. Yaq gimøfakhaz ndøgo, tegi paev ezoqam, āv gezømbe-eín nqægo, “Até vo-qonøvé nqanek. No nomø-guligulím.”

³³ Yaq ndego ti-mba ngínik gekhatób, namba gi-zav, Pita neka Zems neka Zion. Yaq Yesu mbøni vaev matev mbongáz. Viniv kandambá gembo-ewag.

³⁴ Yaq gezø-ein, “Noqa mbøni kandambá qanevá. No avønín, nónaním. Até vøgó nqanek, neka até vo:tiawét.”

³⁵ Yaq Yesu elavøqase nøme vøwav. Khapémbá. Yaq katuk ndømøkuí. Bugug manqei-té, vøguligulim, av nqægo, “Kopømba tøgoat, ta matev ndøgo, tønøfakhan, ambá sege-løvumbín.”

³⁶ Neka nøme āv gene-eín nqægo, “*Aba!* Tát! Qo kopømbaqapé, matev ate ndægo toqogo. Nqanek nqosøgeap kandambaqape, ndøgo ande ibøkha khaqain-qape me tønømbe-fakhan, ambá qøndapín. Geté matev āv tabete-fakhán, av qoqa poev ndægo. Ambá ndøgo, av no nqanømbe-poev.”

³⁷ Yaq ndego tegi paev ezoqa misika-te gevesez, tezømét ndøgo. Gèsømbiám. Yaq Yesu Pita gembo-ein, “Sáemon! Qo qóbuvit? Ge qó, kopømba mbáin, no namba elavøqase toqote-tiawet?”

³⁸ Zo até vo:tiawét, neka gèguligulimít. Soqáin ndøgo, khamasim matev tøndowav zo-te, yaq zo zō-o:āz. Unimanqatín. Nqova poev ndømbôgó. Geté kha, bazaføgakh mbáin.”

³⁹ Yaq Yesu nangó genøwáv, vømø-guligulim. Guliguli manqat até kopó, av bugukhokhof ge:guligulim.

⁴⁰ Yaq tegi paev ezoqa misika-te nango gendovesez, gezømet, ndigu nqawá ginø-sømbiám. Venanqei baza khàpe zømbepós. Yaq gisuz ndøgo, ndigu mè:zøtezák, gekha manqat mbó-einím.

⁴¹ Yaq Yesu nqawá genøwáv, vømø-guligulim. Yaq qambo-misika, tegi paev ezoqam-te nango gendovesez, gezø-ein, “Zo sekembā sozó-sømbiapet neka pusa zótavet? Sag! Khøuwa iz møndøndáp. Ezoqam-ge Yo, manqa-zapazapa-us ezoqam-qá zenda-té ginøveém.

⁴² Mòzosúz. Biziniáv. Ngé! Ezoqam ngének, no ezoqam-qa zenda-te teve!”

Yesu gimøvøinam

(Met 26:47-56; Luk 22:47-53; Zion 18:3-12)

⁴³ Yesu ate av-té manqat ge:manqatam, Zudas tènefakhán. Tegi paev ezoqa tuelv, ezoqa nøme ndégo tegoám. Ezoqa kopoáv namba me:geavún, ndigu kaiya neka ndawa vøndō-upøgim. Nginik Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam neka Zu megetapak kandakanda ndokhofotáz.

⁴⁴ Zudas, manqat é-møndøzø-eín, av nqægo, “Ezoqam ndégo, no tængenøtam. Ndégo tozó-møvøinám, neka gømbo-kewagét, tozoqavaz.”

⁴⁵ Yaq Zudas até gendego, Yesu-té genøwáv, gembo-ein, “Nøméndim ezoqam.” Neka sasa ndøngenøtam.

⁴⁶ Yaq ezoqam tinduzáv ndøgo, vø-møvøinam.

⁴⁷ Yaq paev ezoqa kopo, avønin gembogoam, kaiya mba ndøliváz, Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, tege sasae ezoqam, gea vømbøkawa.

⁴⁸ Yaq Yesu gezø-ein, “Ge zó, no pepen ezoqam zóténæmbem, nakhag kaiya neka ndawa-us qazogeavun, no vozó-møvønnonām?”

⁴⁹ No khøuwa ate qæpavpavemam, Mbumbukiam-qá khoev-té qæqoám, zo namba, ezoqa vøtē-zømesimam. Geté ndøgo, zo no møvønnoateáv. Geté nqanek matev ate ndægo, tønøfakhán ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat tàbete-unimanqatín, av bugukhokhof ge-ein.”

⁵⁰ Yaq Yesu nqanek manqa manqate qamømbøe-navøem, tegi paev ezoqam sège-ivøvé. Møe ndøbøin.

⁵¹ Geté ezoqa ndakinak kopo, Yesu até gembopavát. Ndabua papaqa-mba ndølvøetám. Yaq ndigu ambá ndabua mbogeanemin.

⁵² Geté ndego ndabua geløvøetam, sège-iváv, vøteit. Naqei-áv.

Yesu manqa ovøyam-te gindafem

(Met 26:57-68; Luk 22:54-55, 63-71; Zion 18:13-14, 19-24)

⁵³ Ezoqam ndigu, Yesu gimøvøinam, Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape-qá khoev-té ginøndafém. Yaq Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Zu megetapak kandakanda neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, tinømváb ndøgo.

⁵⁴ Pita Yesu até gembopavát. Andé qámbá gendopavam. Yaq Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape-qa khoev-te gemøfakhan, até ndegó-a, uta mokho-te vø-on. Yaq ndego vos keoge ezoqám namba me:qonáv, gøinam avønin-te, kha vøqoqoutam.

⁵⁵ Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Zu ezoqam-gi manqa ovøyam megetapak ate gi:goam, Yesu, manqa-zapazapa-qa mbovawát. Yaq ezoqa amba gekha manqat ti-eininim, teqa yaq-te, ndigu ambá gelaemín. Geté ndigu teqa manqa-zapa qeiviáv.

⁵⁶ Zapa ndøgo, ezoqa kopoáv, khokho manqat ambá gini-manqatát, Yesu-qa yaq-te. Geté tiqa manqat vinivinimbá.

⁵⁷ Yaq ezoqa nøme até gindigonem, vøwan, Yesu-qa yaq-te meakha manqat vømanqatat, gi-eininim,

⁵⁸ “Ni ngenek møimbo-yogém. Av gene-eín nqægo, ‘No Mbumbukiam-qa khoev, ezoqa giwevem, nó-evøzám. Yaq khøuwa misika mokho-te, nøme nówév. Geté ta khoev ndøgo, ambá av nqægo, ezoqam ndøwevém.’ ”

⁵⁹ Geté ndigu ezoqam, nqanek manqat gimanqatat, ate ndígu-a, meakha manqat vinivinimbá gimanqatat.

⁶⁰ Yaq Mbumbukiam-gé iziz ezoqam kandambaqape ndø-itán, tiqa megemege-te ndo:go, Yesu vømbøbevap, “Ge qô, yaq manqa qavøiwat taqágo, nginik qo-te manqat ngimøvøet?”

⁶¹ Geté Yesu manqat einiáv neka yaq qavøiwateáv. Yaq ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, até gendego, Yesu vømbøbevap, “Gê, qo Mesayá? Mbumbukiam, ndego Iz Eqawat-Qape, tegê Yò?”

⁶² Yaq Yesu gembo-ein, “No nándev! Zo Ezoqam-ge Yo zomø-ometám. Mbumbukiam Bazaføgakh-qape-qá nakeamo zenda-té géqotát. Yaq ndego khaiya ozoz-té genøgeáv.”

⁶³ Yaq ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, mbøni mbonqosøgím, nqanek manqat ge-ewag. Yaq até gendego, ekeza ndabua vøkeqa, gendo-ein, “Ság! Bøi vizu ezoqa nøme-qa bizivàwém.

⁶⁴ Zo mòzombo-yogém, Mbumbukiam-qa iz gengiu. Zo gekha zombó-matavap?”

Yaq ezoqa ewaqape áv gindi-eininim nqægo, “Ngenek manqa-zapa ndøgó. Yà benaním!”

⁶⁵ Yaq ezoqa nøme até gindigonem, køse vømbøe-pisibømem, teqa kha-te. Bøi nd-abuá gimbøe-gutøvém, zenda sasa me:zuim, gimbo-eininim, “Qo Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam toqogoat, qotínømánd, av nqægo, qo gekha ezoqám ndølavaq.” Yaq vos keoge ezoqam ndozáv, Yesu vø-ituim neka vøzuim.

Pita Yesu-qa yaq-te go:nawam

(Met 26:69-75; Luk 22:56-62; Zion 18:15-18, 25-27)

⁶⁶ Pita khoev uta mokho-te gu:qotam, yaq Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, tegu sasae mbasønakam nømu ndowáv.

⁶⁷ Yaq Pita gu-omet, gøinam-te kha geqoqoutumat, ndugu áv gumbøe-eín nqægo, “Até qó-a, Yesú namba qotegoám, ndego Nazalet-ak!”

⁶⁸ Geté Pita gò:nawám, ge-ein, “No nøtenøtenák, qo gekhā qotē-manqate. Av khoqotē-manqate?” Yaq Pita gewav, uta mboqog avønin-te gemø-itan, kokolok tūni-ogeá.

⁶⁹ Yaq ngunuk mbasønakam, Pita nqawá gunø-omét. Yaq ezoqa nøme, avønin giwania-pam, ndugu áv guzømbe-eín nqægo, “Ezoqa nøme, Yesu namba ge:goam, ngének.”

⁷⁰ Geté Pita gò:nawám.

Agé outøpøteáv, ezoqa nøme, Pita-qa avønin-te giwaniapam, gimbo-einim, “Unimanqatín! Ezoqa nøme qó, te namba qazøtegoam. Zapa ndøgo, até qó-a, Gelili plovin-ák.”

⁷¹ Yaq Pita gezø-qavøiu, “No unimanqatín nqazø-manqate. No nandev ezoqam nøtenøtenák, zo ndøzøte-manqate. No tøte-khavozumit, yaq Mbumbukiam kopømbaqapé, bèlavám.”

⁷² Pita nqanek manqat ge-ein, yaq ndaføyambá, kokolok nango tündi-ogeá. Yaq Pita manqat gèmbø-matøvé, av Yesu gembøe-ein nqægo, “Kokolok menas naqanøká gé-ogeayák. Qo noqa yaq-te, ndøqotøkhæ-nawám. Misiká toqoto-nawam.”

Yaq Pita mbøni mbová. Mbøni vaev kandambá, vøvin.

15

Yesu Pailøt-te gindafem, ndego Lom gaman ezoqam

(Met 27:1-2, 11-14; Luk 23:1-5; Zion 18:28-38)

¹ Yaq qanaqanus, lovølova-ús. Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Zu megetapak neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam neka Zu ezoqam-gi manqa ovøyam megetapak ate gi-goam, matavap é-møndø-kopo:ném, Yesu ande gekha matev me mbógoném. Yaq ndigu até gindigonem, gèlvønøvemém, Pailøt-qa zenda-te vømøveem.

² Yaq Pailøt gembøbevap, “Gê, qo Zu ezoqam-gê kawà?”

Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Nándav, av qo ndoqote-manqate.”

³ Yaq Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda, manqa ndømøvøém te-te. Manqat kandambá gimøvøem.

⁴ Yaq Pailøt Yesu nqawá genømbo-beváp, gembo-ein, “Nqáé! Nginik manqa-zapazapa kandambá ngi-møvøet qo-te. Yaq ge qó, yaq manqa qavøiwat taqágo?”

⁵ Geté até nqawá, Yesu yaq manqa qavøiwateáv. Yaq Pailøt nqova ndafe kandambá.

Pailøt manqa gevøovam, Yesu tae mutui-te titøkewem

(Met 27:15-26; Luk 23:13-25; Zion 18:39-19:16)

⁶ Zu ezoqam-qa Pasova khøuwa kandambaqape-te, Pailøt, ndimbula ezoqa kopo sège-nqonqotavín, ezoqam-te, vøfakhanin, av ndigu qazømbe-poein.

⁷ Ta khøuwa-te ndøgo, ezoqa kopo ndimbula-te møndøgoám, ezoqa nøme namba. Teqa iz Balabás. Ndigu Lom gaman ngeasam-qa ndøgoám neka ezoqa vølaem.

⁸ Yaq ezoqa kopoáv, Pailøt-té ginduzáv, vømbø-einim, “Qo ambá ezoqa kopo qonqonqotavín, géfakhán, av oskia qoqote-goatun ndægo.”

⁹ Yaq Pailøt gezø-ein, “Zo gekhā zøpøev? No ndégo tænnqonqotáv, tefakhan, ndego Zu ezoqam-ge kawa ndimbo-akhayam?”

¹⁰ Pailøt møndæ-otév, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda, Yesu teqa zenda-te, ta zapaya ndøgo tiniveém. Ndigu ova ndø-einim.

¹¹ Geté Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda, ezoqa ewaqape áv gizømbe-pouweát nqægo, “Pailøt Balabas betøndo-nqonqotáv, bavokho. Teoká ndego, Yesu.”

¹² Yaq Pailøt ezoqa gezøbevap, “Av tægoat ndægo, yaq ngenek ezoqam, zo Zu ezoqam-ge kawa nqazombo-akhayam, gekha nombógō?”

¹³ Yaq áv gini-akhaém nqægo, “Tae mutui-té qanø-tøkeó!”

¹⁴ Yaq Pailøt gezøbevap, “Gekha zapá? Gê, ngenek gekha manqa-zapā ndøgo?”

Geté ndigu kandakanda nøme mba mo-akhaemém, “Tae mutui-té qanø-tøkeó!”

¹⁵ Yaq Pailøt ezoqa khanakhanakh-qa ndøgoám. Yaq Balabas zønqonqotáv. Geté Yesu nakhag ezoqam-qá zenda-té genøvé, bemøfeomem, tae mutui-te sasa bemø-tøkewem.

Nakhag ezoqam, Yesu otøotam gi:vewem

(Met 27:27-31; Zion 19:2-3)

16 Yaq ndigu nakhag ezoqam, Yesu gaman-qa khoev-té ginøndafém, ta uta mokho-te vømð-on, neka nakhag ezoqa ewaqape vøzð-akha, te-te vøndø-pindam.

17 Yaq até gindigonem, ndabua køkouk, kopømba ande av kawa ezoqam-qa ndabua ndægo, vømbø-uzim. Yaq gumbag fakiafakia-us ndø-ogeaném. Yaq kawa-té gimbøe-uzím. Andé kawa ezoqam-qa wawáq.

18 Yaq ndigu khokho khanakhanakh manqat mbomanqatát te-te, gimbo-einim, “Zu ezoqam-ge kawa, iké: qo-te.”

19 Yaq ndigu kawa-te, táe gimbøe-khanæmát, teqa kha-te, køse vømbøe-pisibømem. Yaq teqa megemege-te, katuk ndømøkuí, iz khokho vømbø-eqanem.

20 Otøotam gumuvewem, yaq ndabua køkouk, nqawá ginømbø-khofoném, neka ekeza ndabua vømbø-uzim. Yaq taon bavokhó ginø-ituím, tae mutui-te vømø-tøkewém.

Yesu tae mutui-te gitøkewem

(Met 27:32-44; Luk 23:26-43; Zion 19:17-27)

21 Nakhag ezoqam, Yesu taon bavokho gi-ituat, ezoqa ndø-ometám. Sailini taon-ák. Teqa iz Saemón. Aleksanda neka Lufus, tigé evé. Ndego ambá Zelusalem taon-té genømatín. Yaq nakhag ezoqam até gindigonem, ndego Yesu-qa tae mutui eqawat-qa yaq-te vøtøpøtvem.

22 Yaq Yesu ndøgo tinøndafém, manqei iz nqambogo, Golgota. Taqa manqa mokho, “Kawa-pakha manqei.”

23 Yaq Yesu ambá waen mbo-etømemín. Mulømula-ús. Mel tae et namba me:tøkuaném. Nqosøgeap navap nonqó. Geté Yesu gèmbøeqasí.

24 Yaq Yesu tae mutui-té ginø-tøkewém. Gumu-tøkewem, yaq kas me:otám, av nqægo, teqa ndabua vinivinimba-te ndøgo, gekha ezoqām, gekha ndabua ndø-upā.

25 Ndøgo khøuwa iz 9 oklok qanaqanús, Yesu tae mutui-te gitøkewem.

26 Tae mutui-te ova ndo:go, manqat ndøtøkeém, ndego andé gekha manqa-zapa zapayā ginīlaem. Av qane-peaupám nqægo, “Ngenek Zu ezoqam-gé kawá.”

27-28 Yesu gitøkewem, pepen ezoqam menás namba me:tøkebám. Nøme ndego, teqa nakeamo zenda-té ginø-tøkewém, neka nøme ndego, yogea zenda-te vøtøkewem.*

29 Ezoqa gi-okhoat ndøgo, Yesu sège-ngenøitát. Kawa mba ndøngetæát, manqat vømbø-manqatát, av nqægo, “Qo Mbumbukiam-qa khoev ngi:wat-qa neka khøuwa misika mokho-te nango weve-qa qoqogoam,

30 qo qakeza mokho-mba vøkhandí:q. Soqotøndó-vís, nandav tae mutui-te.”

31 Yaq até Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakandá-ya, Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam neka megetapak nøme namba, otøotam me:vewém. Yaqyaq-a, āv gini-manqatám nqægo, “Ezoqa nøme gèkhandi:ztám. Geté ekeza kha, kopømba mbaín tekhandi.

32 Ngenek unimanqatin Mesaya neka Izlael ezoqam-ge kawa tegoat, yaq ndakin yà betøndovís, nqanek tae mutui-te. Yaq ni tåbizi-unimanqatiním.”

Até ndígu-a, Yesu namba gi:tøkebupam, Yesu otøotam me:vewém.

Yesu ge:nanim

(Met 27:45-56; Luk 23:44-49; Zion 19:28-30)

33 Yaq khøuwa muin qandap, qamat atema khagus 3 oklok vøndap, manqei ate qægoam, bøivun ndønqeivøém.

34 Yaq 3 oklok qandap, Yesu kandambaqape tène-ogeá. Ekeza manqat-te āv gene-akhá nqægo, “Eloi, Eloi, lømá sabaxtáni?” Taqa manqa mokho nqáneq, “Mbumbukiam, Mbumbukiam. Gekha zapā, no qoqo-nøuvan?”

15:21 15:21 Lom 16:13 15:24 15:24 Psa 22:18 15:27-28 15:27-28 Isa 53:12 * 15:27-28 15:27-28
Baebol kopokopo nøme-te, Glik manqat-te gipeaomem, manqat nøme ndøgó. Ta manqat nqáneq: *Yaq av nqægo, Mbumbukiam-qa Manqat møndø-unimanqatin, av qæ-ein nqægo, “Ndego pepen ezoqam me:vewém.”* 15:29 15:29 Psa 22:7; 109:25; Mak 14:58 15:34 15:34 Psa 22:1

³⁵ Geté ezoqa nøme, avønin giwaniapam ndøgo, teqa akhayam giyogem, ndigu manqa mokho ndapeáv. Yaq āv gini-einim nqægo, “Nqæe! Ngenek Ilaiza mbo-akhayám!”

³⁶ Yaq ezoqa nøme até gendego, ndabua-qa ndøteít, waen khaqain-qape-te vøuqoqom, tae-te sasa ndølvønám, Yesu vømbō-qantav. Izam-qa mbogoám. Yaq ge-ein, “Zíqeivím, Ilaiza petøndéwāv penømakhaya, vømbótøkē, tae mutui-te vøkoqoiū.”

³⁷ Yaq Yesu kandambaqapé sege-ogeá, sasa ndønanim.

³⁸ Yaq Mbumbukiam-qa khoev-te, ndabua ndøgo, khafeap kouwat mboqog-te qafaleam, livin-mbá qanømu-qatavát. Sa ová qandoqatá, atema manqei-te.

³⁹ Yaq ndego nakhag kawa ezoqam, tae mutui-qa megemege-te go:yam, matev ge:qeiv, av Yesu ge:nanim, ndego āv gene-ein nqægo, “Ngenek unimanqatín Mbumbukiam-gé Yó.”

⁴⁰ Ta manqei-te ndøgo, até sakheis-a, vøgoam. Andé qambaqapé gindu-waniapát, matev giqeivat. Ndigu sakheis, nømu Meli Magdala vemiav-ák, neka nømu Salomé, neka nømu Melí. Ngunuk Zems neka Zoses, tigú evó. (Ngenek Zems ezoqa ndakinák. Geté ezoqa nøme møndøgoám, iz kopo qambøgoam.)

⁴¹ Yesu Gelili plovins-te ge-okhoam, nginik sakheis møndømbo-pavám, neka vømbō-tøkeam. Neka sakheis nøme kopoáv, Yesu namba gi:geavun, atema Zelusalem taon-te ndøgo.

Yesu manqei ozu-te gi-oeinam

(Met 27:57-61; Luk 23:50-56; Zion 19:38-42)

⁴²⁻⁴³ Ezoqa kopo møndøgoám. Teqa iz Zoséf. Alimatea vemiav-ák. Ndego manqa ovøyam ezoqam kandambaqape ndøgoám. Neka ndego Mbumbukiam-qá Megeat Matev-qa mo:kewagám.

Yaq qakhagus ndøgo, Sabat khøuwa khakheinam khøuwa-te, ngenek Zosef, møe goneáv, geté Pailøt-té genøwáv, Yesu-qa kha-qa yaq-te vømømbō-viam.

⁴⁴ Yaq Pailøt Yesu-qa løvøte manqat ge-ewag, nakhamas mba genanim, ndego nqova mbondáf. Yaq nakhag kawa mbo-akhá, vømbøbevap, “Yesu até unimanqatín ndønanim?”

⁴⁵ Yaq ndego nakhag kawa gembo-unimanqatin, av nqægo, Yesu møndønanim, Pailøt Zosef sègemboták, Yesu-qa kha tendap.

⁴⁶ Yaq Zosef ndabua papaqa møwí, Yesu-qa kha, tae mutui-te qatøkeam, vømøndøkoqa. Yaq teqa kha ndabuá geneløvønám, manqei ozu-te vøndap. Ta manqei ozu ndøgo, nandi nqá. Yaq Zosef Yesu temø-utáv ndøgo, nandi-qape vø-qambesam, manqei-pakha mboqog vøtok.

⁴⁷ Meli Magdala vemiav-ak, neka Meli ndugu, Zoses-gu evo, ndigu até gendo-kewagám, Zosef Yesu nandi nqa-te ge-utavat.

16

Yesu løvøte-te gendo-khandi:v

(Met 28:1-8; Luk 24:1-12; Zion 20:1-10)

¹ Sabat khøuwa qame-navøem, yaq Meli, ndugu Magdala vemiav-ak, neka Meli, Zems-gu evo neka Salome, Yesu-qa kha-te gíam nonqo, mulømula sisip mbomambaqape møwiím.

² Yaq Sande qanaqanus, lovølova-us, khøuwa ge:fakhatavun, ndigu sakheis manqei pakha-té ginøzáv.

³ Ndigu yaqyaq-a gibond, “Gekha ezoqām níqambesām, ndigu nandi-qapi, manqei-pakha mboqog ndætoke?”

⁴ Geté manqei-pakha-te gifakhaz, tiqeivím ndøgo, mboqog gèmbøqoatám. Nandi-qapi é-møndø-qambiním. Nginik nandi, kandamba tintív.

⁵ Yaq nandi nqa-te gi-oz, ezoqa ndakinak ndø-ometám. Nakeamo zenda-té geqotám. Ndabua papaqa ndø-uzám. Yaq ndigu mœe kandambá gigonem.

⁶ Geté yaq ndego ezoqam gezø-ein, “Zo mœe ndøgòném. No møtenøtén. Zo Yesu-qa zovawét, ndego Nazalet-ak, ndego tae mutui-te gitøkewem. Ndego nqanek mbain. Mbumbukiam møndø-khandi:v, løvøte-te. Nqáe! Manqei nqáne, gi-veem.

⁷ Ndakin mðzozáv, Pita neka Yesu-gi paev ezoqa nœme, manqat vømøzø-ein. Av qazozømbé-ein nqægo, ‘Gelili plovins-té genø má. Ndego é-ndo:má ndøgo, zoqa megemegete. Yaq ndøgo, tozomø-ometám, av bugukhokhof gezømbe-ein ndægo.’”

⁸ Yaq ndigu sakheis mœe kandambá gigonem. Kha sègezømbu-wageapát. Yaq nandi nqa-te gindu-fakhaz, ndigu mœe ndøbøin. Yaq ndigu ezoqa nœme-te einiáv, matev ndøgo gigeivim. Zapa ndøgo, ndigu mœe ndøgoném.

Yesu Meli Magdala vemiav-ak gembo-fakhan
(Met 28:9-10; Zion 20:11-18)

⁹ *Yesu Sande qanaqanus lovølova-us, løvøte-te gende-khandi:v, ndego bugukhokhof Meli Magdala vemiav-ak mbofakhán. Ngunuk sævam ndúgu, ibugukhokhof nqova soqøsoqa seven gimboigoam, Yesu gumbo-ngeasam.

¹⁰ Meli Yesu gu-omet, yaq tegi paev ezoqam-té gunøwáv. Ndigu mutøkhop ndøwaniapát neka vø-eivumat. Yaq Meli manqat vømøzø-ein.

¹¹ Geté manqat gimboyogem, av nqægo, “Yesu møndø-khandi:v. No mœe-omēt,” ndigu tuqa manqat gèqavotøvém.

Yesu ekeza paev ezoqa menas gezøfakhan
(Luk 24:13-35)

¹² Taqa zita-te, Yesu-gi paev ezoqa menas, Zelusalem taon gi-ivavtat, Yesu sègezø-fakhán, nakhoa-te ndøgo. Geté ndego bugug viní.

¹³ Yaq nginik ezoqa menas, nqawá ginøveséz, tegi paev ezoqa nœme vømøzø-ein. Geté ndigu unimanqatinteáv, tiqa manqat.

Yesu ekeza paev ezoqa ileven gezøfakhan
(Met 28:16-20; Luk 24:36-49; Zion 20:19-23; Kel 1:6-8)

¹⁴ Yaq vaev Yesu ekeza paev ezoqa ileven-té genøfakhán, ate av-té lou gi:logat. Yaq ndego gèzøponqóm. Zapa ndøgo, ndigu tiqa manqat unimanqatinteáv, ndigu Yesu gi-ometam, løvøte-te gendo-khandi:v. Mbøni gèzø-tokeapám.

¹⁵ Yaq Yesu āv gezømbe-ein nqægo, “Manqei-qape ate nqægo, sozó-okhoát, ezoqa ewaqape, Manqat Mbomambaqape vømē-zømesim.

¹⁶ Gekha ezoqām ndego, te-unimanqatin neka ibøkha iz vøndāp, ndego ndømø-khandi:v. Geté gekha ezoqām ndego, unimanqatinteav tegoat, ndego yaq-fia nqosøgeap ndøqeív.

¹⁷ Ezoqam ndigu ti-unimanqatintat, umingiav matev av nqægo giní-matønnumát. Ndigu noqa iz-te, nqova soqøsoqa segé-ngeasumát, ezoqam-qa mokho-te tu:goat, neka manqat ndakinak vinivinimba vøe-manqatāt.

¹⁸ Waza ti-upøgimat, o ibøkha mulømula-us ti-izumat, ndøgo ezoqa løvøte ndøzø-etoam, ndøgo géngiæzoák. Neka ndigu enqoni-us ezoqam-te, zenda tizømbø-aumat, yaq ndigu segé-khakhæzát.”

Yesu yan-te geqavig
(Luk 24:50-53; Kel 1:9-11)

16:7 16:7 Met 26:32; Mak 14:28 * **16:9 16:9** Ibugukhokhof Baebol Glik manqat-te gipeaomem, Baebol kopokopo nœme-te, nqanek vaev manqat ves 9 atema 20 mbain. **16:14 16:14** 1 Ko 15:5 **16:15 16:15** Kel 1:8 **16:16 16:16** Kel 2:38 **16:17 16:17** Kel 2:4; 8:7 **16:18 16:18** Luk 10:19; Kel 28:3-6

¹⁹ Evezøza Yesu, ti-te manqa manqate qamømbøe-navøem, yaq Mbumbukiam yan-té genøndáf, yaq ndego Mbumbukiam-qa nakeamo zenda-te vømøqom.

²⁰ Yaq tegi paev ezoqam sège-panqaním, neka Mbumbukiam-qa Manqat, manqei-manqei ate qægoam vømē-zømesim. Yaq Evezøza møndøzø-tøkeát, neka tiqa manqat, umingiap matev vinivinimba vøzømbē-unimanqatintat.

Manqat Mbomambaqape Luk gepeawam

Megeat Manqat-qase

Nqanek emanqat, Yesu-qa yaq-te, ndego Mbumbukiam-ge Yo, Luk ndøpeawám. Ngenek Luk, mulømula etoam ezoqám. Ndego ambá av nqægo, Yesu-gí paev ezoqam tuelv mokho-tē gunu:goām.

Ndego Pol namba me:sasaetám, ngenek manqei vinivinimba-te ge-okhoam, vømbø-tøkeam. Neka Luk até Lom taon-té-a, Pol namba vøegoam.

Luk Zu bawan-ák mbá. Ngenek Glik bawan-ák. Ndego nqanek manqat, Yesu-qa yaq-te, Glik ezoqam nonqo ndøpeawám. Até Tiofilús-a, te-te ndego, Luk nqanek manqat gekhofotav, Glik ezoqám.

Nginik Glik ezoqam, tiqa poev, matev ndaføyamba-qape zøgoám. Yaq nakémbá, Luk manqat andé kandambá, Yesu-qa matev ndaføyamba-qape-qa yaq-té gene-peawám, neka taqa yaq-te ndøgo, ndego ezoqam tanakh, āv kezømbē-goam.

Luk até Keliso-gi u-anim-qa emanqát-a, vøpeawam.

Luk teqa manqat ande ge:ngaz

¹ Ezoqa kopoáv, emanqat amba-amba me:peaumám, ta matev vinivinimba-qa yaq-te, ni mokho-te qafakhanumam, av Mbumbukiam ge:manqatam, tøfakhanam.

² Ndigu manqat ndøgo tipeaumám, av ezoqa nøme gi:zømesimam, ndigu matev ekeza bøi gi:qeivam, ande qandengaz atema vaev-te, neka ndigu ezoqa ewaqape vøe-zømesimam.

³ Até nó-a, no matev ate qægoam, mokho mðembo-vawát, vøemøqeiv, matev ande qandengaz, atema vaev-te.

Yaq nakémbá, Tiofilus, nigi kandambaqape, no nqæmatavap, emanqat eqeieqei bataqa-peawám, matev ate ndægo, av qæfakhanumat.

⁴ No tøtaqambé-peawám ndøgo, qo tønecatéq, manqat ndøgo, qo gi:qamekhæmam, ndøgo unimanqatín.

Enzol ezoqam, Zekalaya Zion-qa qane-qa yaq-te ge:omat

⁵ Ta khøuwa-te ndøgo, Elod Zudia plovins-te kawa gegoam, Mbumbukiam-ge iziz ezoqam møndøgoám. Teqa iz Zekalayá. Mbumbukiam-gi iziz ezoqam-qa bawan-te, Abaeza gimbo-akhaemam, ndøgo tunu:sasaetám. Até tegú zás-a, Elon-gú ziu.* Tuqa iz, Elizabét.

⁶ Nginik ezoqa menas, tiqa yage eqeieqei, Mbumbukiam-qa bøi-te. Manqa-zapazapa mbáin. Evezøza-qa guguna manqat neka khafeap ate ndægo ùni mbøepavám.

⁷ Geté ndigu nakheis mbáin. Zapa ndøgo, Elizabet ndugu, sóg. Yaq ndakin ndigu ezoqa menas, khap møndøzøgó.

⁸ Khøuwa nøme, Zekalaya ekeza bawan namba, Mbumbukiam-ge iziz ezoqam-qa sasae gego, Mbumbukiam-qa megemege-te,

⁹ ndigu nandi-qasis ndønqagevemém, iz-ús, av Mbumbukiam-gi iziz ezoqam-qa matev qazømbe-goam. Yaq Zekalaya-qá iz ndøfakhán, Mbumbukiam-qa khoev mokho-te te-on, Mbumbukiam-te tae et sisip mbomambaqape temø-mboqotav.

¹⁰ Yaq Zekalaya Mbumbukiam-qa khoev-te, tae et gemø-mboqotav, ezoqa ewaqape, bavokhó gono-waniapám. Gø:guligulimát.

1:1 1:1 Kel 1:1 * **1:5 1:5** Até tugé evé-a, Mbumbukiam-gé iziz ezoqam ndøgoám, av Elon-gi zi ate gi:goam gigoam.
1:9 1:9 Exo 30:7

11 Zekalaya Mbumbukiam-qa khoev-te gu:goam, yaq nqáe! Evezøza-gé enzol ezoqam mbofakhán, lou-qase-qa nakeamo-te vø-itan, ma Mbumbukiam-te, tae et sisip mbo-mambaqape qæmboqotavat.

12 Yaq Zekalaya ngenek enzol ezoqam ge-omet, ndego nqova mbondáf. Møe kandambá gego.

13 Geté ndego enzol ezoqam, āv gembøe-eín nqægo, “Zékalaya. Qo møe ndøgǫ. Mbumbukiam qoqa akhayam, møndøqa-ewág. Qogu sævam, Elizabet, nakhasam anganeam mbóqán. Yaq teqa iz Zion qombó-akhá.

14 Ndego khanakhanakh qá-etoám, voqókhōum. Neka até ezoqá nømé-a, khanakhanakh ndøgoném, teqa qane-qa yaq-te. Ezoqa kopoáv.

15 Ndego ezoqam kandambaqape ndøgoát, Evezøza-qa bøi-te. Ndego waen neka ibøkha føgøføgakh nøme be-izám. Até ndøgó-a, evo-qa emu mokho-te tu:goat, teqa kha Nqova Mbomambaqape, é-ndømømo-tønøyám.

16 Ndego Izlael ezoqa kandambá, Evezøza-té gendó-qambuzú, tigi Mbumbukiam.

17 Ndego Evezøza-qá megemege-té genómá. Ilaiza-qá bazaføgakh-té neka Nqova Mbomambaqape-ús. Yaq ndego evøndipakha-qa mbøni, nakheis-té genøqambuá neka ezoqam ndigu, Mbumbukiam-qa manqa o-mba ndapeav ndigu, ndigu vø-enēnd neka ezoqa nøme-qa matev vømbó-paevēm, ma teqa manqa o-mba ndimbøe-ndape. Ndego Evezøza-gi ezoqam é-ndo:khakheinøvém, te nonqo.”

18 Yaq Zekalaya gembobevap, “Gé, no áv khaténøtēn, av nqægo, matev ndøfakhān, av qo qoqote-ein ndægo? No lawaqapé. Neka até nogú sævám-a, ndugu ngæpuká.”

19 Yaq enzol ezoqam gembo-qavøiu, “No Gebliél. No Mbumbukiam-qá megemege-té qatoyá. No ndégo tendo-khofotán, qo namba manqat vizí-einim neka nqanek manqat mbomambaqape batēqamakh.

20 Nqáe! Qo manqa-khou qógoát. Manqat qómanqateák, atema ta khøuwa-te ndøgo, nqanek matev vømøfakhān. Zapa ndøgo, qo noqa manqat unimanqatinteáv. Geté nqanek matev ndømø-fakhán, ekeza khøuwa eqeieqei-te.”

21 Zekalaya nqanek matev qambøe-fakhan, yaq ezoqa ewaqape bavokho go:waniapam, gèmbøe-kewagát. Yaq ndigu gø:bevøpém, gekha zapá Mbumbukiam-qa khoev-te khøuwa mba ngu:ngeaomit?

22 Yaq vaev-te gendo-fakhan, ndego kopømba mbáin, manqat te-ein. Yaq ndigu sògo-matøvemém, ngenek umingiap ndøqéiv, Mbumbukiam-qa khoev mokho-te. Yaq ndego zendá gezømbe-khamasím. Manqat até gekhoutáv.

23 Yaq Zekalaya tege sasae khøuwa gumukhoub, Mbumbukiam-qa khoev-te ndøgo, ndego ekeza vemiav-té genøqaván.

24 Yaq khapé outøpøteáv, tegu zas Elizabet, emu tūnī-ítān. Yaq ndugu ekeza khoev mokho-te mbá gunu:goám. Løvøyak faév.

25 Yaq ndugu manqat āv guni-eín nqægo, “Evezøza matev kandambá gego, no-te. Ezoqa no gèsanqambám. Geté teqa kuku matev kandambá. Yaq ndego ndakin noqa mivi matev, møndønø-nqagím.”

Enzol ezoqam, Meli Yesu-qa qane-qa yaq-te gui-omat

26 Elizabet løvøyak gimømo-siks-ez, kha viniv-us guigoam, Mbumbukiam tege enzol ezoqam Gebliel, Nazalet vemiav-té genø-khofotáv, Gelili plovins-te ndøgo.

27 Mbasønakam-té genø-khofotáv. Tuqa iz, Melí. Ngunuk søvøta mba mbogoám. Anganeam-qa iz Zoséf. Ngenek Zoséf, Deivid-gé zeó, ndego Izlael ezoqam-ge kawa kandambaqape gegoam.

28 Yaq Gebliel Meli-te gemøfakhan, ndego āv gumbøe-eín nqægo, “Khaiya mbomá. Mbumbukiam poev kandambá qo-te. Evezøza nandégó, qo namba.”

²⁹ Meli nqanek manqat gu-ewag, ndugu nqova ndafe kandambá. Yaq gò:beváp, nqanek manqat-qa mokho gekhām?

³⁰ Yaq ndego enzol ezoqam gumbo-ein, “Méli. Qo mœe ndøgó. Mbumbukiam kukú qo-te. Ndego qo ndøveatáq.

³¹ Nqáe! Qo emu qoté-itán, voqoté-ovā. Nakhasam anganeám teqaqan. Yaq teqa iz Yesu qombó-akhá.

³² Ndego kandambaqape ndógoát. Yaq ndego Mbumbukiam Egeiwat-Qape-ge Yo mbó-akhaemát. Neka Evezøza Mbumbukiam, ndego kawa mó:vé, av tege atazøkha Deivid ge:goam.

³³ Ndego zo Izlael ezoqam, Zekop-gi zi, kawa zømbógoát, miavmiav. Teqa Megeat Matev gemø-navøemák.”

³⁴ Yaq Meli ndego enzol ezoqam gumbobevap, “Gê, nqanek matev áv khanømbé-fakhán? No anganeam mbaín.”

³⁵ Yaq ndego enzol ezoqam gumbo-qavøiu, “Nqova Mbomambaqape ndóvis qo-te, neka Mbumbukiam-qa bazaføgakh vógutāq, ndego Egeiwat-Qape. Yaq nakémbá, ndego nakhasam-yo teqaqan, ndego ezoqam egeieqei-qape ndógoát, yaq ndego iz Mbumbukiam-ge Yo mbó-akhaemát.

³⁶ Nqáe! Até Elizabét-a, qogu ezoqam, emu me:yaét. Løvøyak síks. Ndugu ngæpuká. Ezoqa āv gimbøe-manqatám nqægo, ngunuk sóg. Geté ndugu ndakin nakhasam anganeam ndøndáf.

³⁷ Zapa ndógo, matev ate ndægo, Mbumbukiam kopømbaqapé, segé-matanám.”

³⁸ Yaq Meli gundu-qavøiu, “Qanimáv. No Mbumbukiam-gú sasae ezoqám. Matev sà befakhán, av qo ndoqote-manqate.”

Yaq ndego enzol ezoqam, tenø-iváv ndógo, vōwav.

Meli Elizabet-te okha gumat

³⁹ Yaq khapé outøpøteáv, Meli gigiap tūnø-khākhēinām, manqei popotap-te vōwav, Zudia plovins-te ndógo. Nakhamas-té gunómát. Yaq vemlav-te gumøfakhan,

⁴⁰ ma Zekalaya geyagam, ndugu khoev-té gumø-ón, Elizabet khaiya mboma manqat vømbō-ein.

⁴¹ Elizabet Meli-qa manqat gu-ewag, yaq nakhasam kha ndøkhokhók, tuqa emu mokho-te. Yaq Elizabet, kha Nqova Mbomambaqapé qambøe-tønøyám.

⁴² Yaq ndugu kandambaqapé sege-akhá. Av guni-akhá nqægo, “Ni sakheis ate nqazi:gu-qa mokho-te, qo Mbumbukiam møndø-khakheinøqavém. Neka até nakhasám-a, qoqa emu mokho-te nandu:gu, ndego møndø-khakheinøvé.

⁴³ Geté no gekha ezoqám, noge Evezøza-gu evo, no-te gugeavun?

⁴⁴ Nqáe! No qoqa khaiya mboma manqat até vøe-ewág-ae, yaq nakhasam noqa mokho-te ngu:gu, khanakhanakh ndøgó. Kha ndøkhokhók.

⁴⁵ Qo khanakhanakh mbá qanegó. Zapa ndógo, qo Evezøza-qa manqat mòqo-unimanqatín. Yaq matev ndógo ndøfakhán, av geqambe-ein ndægo.”

Meli Mbumbukiam-qa iz gui-eqa

⁴⁶ Yaq Meli manqat āv guni-eín nqægo,

“Noqa mbøni mokho-te, no Evezøza-qa iz ùni nøte-eqatét.

⁴⁷ Neka no khóm, Mbumbukiam-te, ndego noge khandi etoam ezoqam.

⁴⁸ No tegú sasae mbasønakám. Ezoqa kandambaqapú mbá.

Geté ndego møndønóménd.

Yaq ndakin-a, atema tōma, ezoqa ate ti:mønøzunit, noqa yaq-te āv ginømbé-manqatát nqægo, ‘Ndugu kopømbá, khanakhanákh.’

- 49 Zapa ndógo, ndego Mbumbukiam Equeiwat-Qape, matev kandambaqapé genø-matanam. Ndego ndaføyamba-qapé.
- 50 Teqa tanakh matev até gémá, ezoqa ate ti:mønøzumit, ti-te ndigu, ndego timbo-vizupat.
- 51 Teqa zenda bazaføgakh-us, ndego matev kandakandá ge:matanam.
Ezoqa ndigu gikhambuvupam, ndigu ekeza kha gi-eqatam, ndego gèpanqasám.
- 52 Kawa ezoqa kandakanda, ndego sège-nqagevém, tiqa qonam nonqo-te gigoam, vø-khokho-ezoqam-ez.
Geté ezoqa ndigu, ekeza kha eqawatav ndigu, ndego gè-eqazó.
- 53 Ezoqa ndigu, ifi qazøvitam, loge gigiap mbomømboma me:zøkéf.
Geté gigiap kopoav ezoqam, khakha-mbá sege-khofosám.
- 54 Ndego ni Izlael bawan-ak, tegi sasae ezoqam, møndøni-tøké,
neka ndego manqa mate navøepøteáv, teqa tanakh matev-qa yaq-te,
55 av bugukhokhof nigi atanakha-zapazapa-za manqa mbusa gezømbeve, Eibleem neka tegi zi, av nqægo, teqa tanakh matev segēmā ni-te, miavmiāv.”
- 56 Meli løvøyak ande āv misiká ndi:gú, Elizabet namba gi:søkhoam, yaq taqa zita-te, ekeza vemiyav-te nqawa sasa ndøqavan.

Zion, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, geqan

- 57 Ta khøuwa-te ndøgo, Elizabet qakhantav, gui-ova, nakhasam anganeám gemboqan.
- 58 Yaq ezoqam ndigu, avønin gimbo-puatat neka ekeza ezoqam, giyogem av nqægo, Evezøza tanakh-qapē gumbogo, nakhasam gumboqan, yaq ndigu khanakhanakh kandambá gindapem, tu namba.
- 59 Yaq opønakam-yo khøuwa eit qamømbo-ndap, ezoqam ndigu tegi ngusum qogøzat matev-qa yaq-te gimøvab, ndigu ambá eve-qá iz mbo-akhaemín, Zekalaya.
- 60 Geté tegu evo, āv guni-eín nqægo, “Av taoká. Teqa iz Zion ndøgoát.”
- 61 Yaq ndigu gimbo-qavøinam, “Geté zogi zøkeza ezoqam, iz mbaín, av nandægo.”
- 62 Yaq ndigu eve gèmbøe-khamasimím, av nqægo, teqa poev gekhám, ndego ande gekha iz me mbó-akhā, nakhasam.
- 63 Yaq ndego peawam nonqo gigiap-qa ndøgoám, vømbō-etømem. Yaq ndego āv gene-peawám nqægo, “Teqa iz Zión.” Yaq ezoqa ewaqape, nqova ndafe kandambá.
- 64 Yaq nqova mbaín, Zekalaya, kumam nqawa gembosasae, manqa manqate vøngaz, Mbumbukiam-qa iz sasa ndø-eqa.
- 65 Yaq ezoqa ewaqape, avønin gizø-puatat, ndigu nqova ndafe kandambá, neka møe ndøgoném. Yaq nqanek manqat, Zudia plovins manqei popotap-te ate qægoam, sùgumu-panqavøemát.
- 66 Yaq ezoqa ewaqape, nqanek manqat giyogem, ndigu matavap kandambá gigonem. Av gini-einím nqægo, “Gê. Ngenek nakhasam-yo, andé gekha ezoqam me mé:goát?” Ndigu āv gini-matøvemém nqægo, Mbumbukiam-qa bazaføgakh ndøgó, te namba.

Zekalaya Mbumbukiam-qa manqat gevevezam, Yesu neka Zion, tiqa yaq-te

- 67 Yaq Zekalaya, nakhasam-yo-ge eve, kha Nqova Mbomambaqapé qambøe-tønøyám. Yaq ndego Mbumbukiam-qá manqat ndøvevezám. Manqat āv gene-eín nqægo,
- 68 “Evezøza-qa iz, yà beto-eqawát, ndego Izlael ezoqam-ge Mbumbukiam.
Ndego ni tøkē-qa ndowáv, ni tegi ezoqam. Yaq génqovotán.
- 69 Ndego khandi etoam ezoqam bazaføgakh-qape nindo-khofotáv.
Ngenek tege sasae ezoqam Deivid, tegé zeó.
- 70 Nupøkhán mbá, ndego tegi manqa vevezam ezoqam mokho-te, ndigu gevevesam, āv gene-eín nqægo:

- ⁷¹ Ndego ni ndòkhandí:n, nigi qaqa ezoqam-qa zenda-te nqazu:gu neka ezoqa ewaqape-qa zenda-te, ndigu ni ndisanqana.
- ⁷² Ndego ni tanakh nigú, av nigi atanakha-zapazapa-za gezømbe-ein. Poev matev ndøgo, ti namba ge:-unimanqatin, ndego manqa mate navøepøteáv.
- ⁷³ Mbumbukiam nigi atanakha-zapa Eibleem, manqa mbusa āv gembøevé nqægo,
- ⁷⁴ ndego ni ndòkhandí:n, nigi qaqa ezoqam-qa zenda-te nqazu:gu. Yaq ni kopømbaqapé. Møe zigoák, teqa iz tizi-eqatat,
- ⁷⁵ neka niqa yage-te, khøuwa ate tægoat, ndaføyamba vizíyagāt neka niqa matev eqeieqei vøgoāt, teqa bøi-te.
- ⁷⁶ Yaq qo, noge yo, qo Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqam qá-akhaemát, ndego Egeiwat-Qape. Zapa ndøgo, qo Evezøza-qá megemege-té qoqotómá. Teqá nakhoa qotó-khakheinumít.
- ⁷⁷ Qo tegi ezoqam, āv qoqoté-zømesimít nqægo: Mbumbukiam tiqa manqa-zapazapa ndø-evøzám neka vòkhandí:z.
- ⁷⁸ Zapa ndøgo, nigi Mbumbukiam-qa kuku matev neka tanakh matev kandambaqapé. Khandi etoam matev andé khøuwa me mé:fakhatáv.
- ⁷⁹ Yaq ezoqa waev zø-etoám, ndigu bøivun-te neka løvøte-te ndiyage. Yaq ndigu sambu yage-té genø-itúb.”
- ⁸⁰ Yaq Zion gèkhouwév, neka nqova-te bazaføgakh vømbøgo. Yaq ndego leg-av manqei-té geyagám, atema ta khøuwa-te ndøgo, ezoqa ewaqape-qa megemege-te vø:itan, ndigu Izlael manqei-ak.

2

Yesu ge:qan (Met 1:18-25)

- ¹ Ta khøuwa-te ndøgo, Siza Ogastes, ndego Lom kawa ezoqam kandambaqape, manqat āv gene-vøovám nqægo: Ezoqa ewaqape, manqei-manqei ate qægoam, Lom gaman gimbo-kewagam, tiqa iziz gaman-qá mbuk-té qabe-peawáp.
- ² Ezoqa gevebam matev av nqægo, khokhofá qafakhan, Lom gaman-qa mokho-te. Ta khøuwa-te ndøgo, Silia plovins-te, Kuilinius kawa ndøgoám.
- ³ Yaq ezoqa ewaqape, ekeza vemias-té ginø-qavøním, tigi atanakha-zapazapa-za ma gindizav ndøgo, iziz vømø-awam.
- ⁴ Yaq até Zoséf-a, Nazalet vemias, Gelili plovins-te ndøgo, gè-iváv. Yaq Deivid-qá vemias-té genøqavíg, Zudia plovins-te ndøgo. Zapa ndøgo, ndego Deivid-gé zeó. Ta vemias-qa iz Betliém.
- ⁵ Yaq iz vee-qa gewav, Melí namba me:-apát. Ndigu søvøta mba zøgoám. Geté Meli ndugu, emu-ús.
- ⁶ Yaq Betliem vemias-te gi:sokhoam, Meli tùni-ová.
- ⁷ Nakhasam gemboqan, anganeám. Meli-gé nakhasa khøuwá. Yaq ndabuá guni-løvønøvé, kao lou loge nonqo-te sasa ndøve. Zapa ndøgo, khoev kouwat ndøgo, ma okha ezoqam gisømbi:matun, løvøzupøteáv. Gùmukhazém.

Enzol ezoqam, sip keoge ezoqam-te gimøfakhaz

- ⁸ Ta lova ndøgo, Betliem vemias bavokho, sip keoge ezoqam møndøgoám. Sip zøkewagát.
- ⁹ Yaq nqova mbaín, Evezøza-gé enzol ezoqam zøfakhán. Yaq Evezøza-qa waev-qape, sùgumu-gutavát, ndigu sip keoge ezoqam. Yaq ndigu møe kandambá gionem.

10 Geté ndego enzol ezoqam gezø-ein, “Zo møe ndøgòném. Nqáe! No manqat mbomambaqape nondapavún zo-te. Ndøgo ezoqa ewaqape khanakhanakh zø-etoám.

11 Nqægo lova, Deivid-qa vemiav-te, Betliem, khandi etoam ezoqam ndøqán, zo-te. Ndego Kelisó. Evezøzá.

12 Zo ngenek nakhasam, āv qazøté-ometám nqægo: Ndego ndabua løvønøváp, neka kao lou loge nonqo mokho-té gunu:-utøvé.”

13 Yaq nqova mbain, enzol ezoqa nøme kopoav-qape ndøfakház. Mbumbukiam-qá iz ndø-eqatát. Av gini-manqatám nqægo,

14 “Mbumbukiam-qa iz yà beto-eqawát, ndego uni ova-in ngo:yage. Manqei-qape-te nqanek, sambu matev ndøfakhán, ndigu ezoqam-te, Mbumbukiam ndømbopoev.”

15 Yaq enzol ezoqam, yan-te nango giqavaz, ndigu sip keoge ezoqam āv gini-einím nqægo, “Biziniáv, Betliem vemiav-te ndøgo, matev bizimø-qeivim, av Evezøza manqat ginindi-khofotav ndægo.”

16 Yaq nakhamas-té ginøzáv, Meli neka Zosef neka nakhasam vømøzømet, ndego kao lou loge nonqo-te gu:qeiam.

17 Nakhasam gi-ometam ndøgo, yaq ndigu emanqat me:vototém, av enzol ezoqam, nakhasam-qa yaq-te gezømbe-ein.

18 Yaq ezoqa ewaqape, sip keoge ezoqam-qa manqat giyogem, ndigu nqova ndafe kandambá.

19 Geté Meli ndugu, matavap mba ndø-aumát, matev ate ndægo qambo-fakhanumat. Ndugu oskia mbomatavupám.

20 Yaq sip keoge ezoqam giqavanat, ndigu Mbumbukiam-qa iz até go:-eqatát neka ike manqat vømbō-manqatat, matev ate qægoam-qa yaq-te, giyogem neka vøqeivim. Matev āv tønefakhán, av enzol ezoqam gezømbe-ein.

Yesu iz gimbo-akhaem

21 Yaq nakhasam-yo khøuwa eit qamømbø-ndap, tegi ngusum gi:kepøtøzem, iz Yesu mbo-akhaém, ate av-té, av enzol ezoqam Meli gumbø-ein, ndugu emu itønæv qagoam.

Simeon Yesu-qa yaq-te, Mbumbukiam ike manqat gembo-ein

22 Yesu ge:qan, yaq khøuwa foti-qa zita-te, Meli kha sunguzam matev qamømbø-navøem, av Mozes-qa guguna manqat qæ-ein, nakhasam ge:qanin, yaq Zosef neka Meli, Mbumbukiam-qá khoev-té ginøzáv, Zelusalem taon-te ndøgo, Yesu Evezøza-qa zenda-te vømøveēm.

23 Taqa yaq-te, Evezøza-qa guguna manqat, āv qane-ein nqægo, “Nakhei angana ate ti:goat, bugukhokhof tiqanet, ndigu Evezøza-gi ndøgoát.”

24 Yaq ndigu etoam matev møgoném, Mbumbukiam-te, av Evezøza-qa guguna manqat qæ-ein. Ndøgo āv qane-ein nqægo: Kuvøkuvu o mumuk nakhei menas qó-áb.

25 Zelusalem taon-te ndøgo, ezoqa møndøgoám. Teqa iz Simeón. Ndego ezoqam ndaføyamba-qapé neka Mbumbukiam mbovizupám. Ndego teqá tenø-kewagám ndégo, Izlael ezoqam tekhandi:z. Mbumbukiam-gé Nqova Mbomambaqape mo:goám, te-te.

26 Nqova Mbomambaqape, ndego āv gene-omát nqægo: Ndego naqanøká génanimák. Geté Mesaya ndøkhæ-omét, ndego Evezøza tendo-khofotav.

27 Ta khøuwa-te ndøgo, Nqova Mbomambaqape, Simeon Mbumbukiam-qá khoev-té genø-itú. Yaq Meli neka Zosef, Yesu gindu-ndafem, gindu-oz, matev tigonem, av Mozes-qa guguna manqat qæ-ein,

28 yaq Simeon até gendego, nakhasam gèndāf, Mbumbukiam ike manqat vømbō-ein. Av gene-ein nqægo,

29 “Evezøza Egeiwat-Qape. Manqa mbusa ndøgo, no-te qoqove, møndø-unimanqatín.

Yaq no, qoge sasae ezoqam, ndakin kopømbá, mbomambá sænaním.

³⁰ No ndakin qoqa ezoqa khandi:zat matev, nõkeza bõí qateqeív,

³¹ ndõgo qo bawabawan ate ndægo nonqo qoqo-khakheinam.

³² Ngenek bawan vini-ak-qá waev ndõgoát, neka Mbumbukiam-qa yaq-te vøzømbé-vevezumāt, neka ni Izlael-ak, qogi bawan ezoqam, iz kandambaqape vønigoát.”

³³ Simeon nqanek manqat ge-ein, yaq ndigu evøndipakha, nqova ndafe kandambá.

³⁴ Yaq Simeon zenda mo:vé ti-te, vøzø-guligulim. Yaq ndego Meli gumbo-ein, “Nqáe! Mbumbukiam ngenek nakhasam tene-veatáv ndõgo: Ezoqa kopoáv gé-o:atát, ndego tisanqawat, neka ezoqa kopoav vøwaniapāt, ndego ti-unimanqatintat, nqanek Izlael manqei-te. Ndego Mbumbukiam-qá khakhatap ndõgoát. Geté ezoqa kopoav gembó-sanqaupát.

³⁵ Yaq, qo Meli, qoqa mbøni andé nakhag kaiya me qambé-keqáz. Timbo-sanqaupat, yaq ezoqam-qa matavap, khonoam-te ndõgo, segendó-veveám.”

Ena ezoqa Yesu-qa yaq-te guizømas

³⁶ Ezoqa nõme mõndõgoám, Mbumbukiam-qa khoev-te ndõgo. Sævám. Tuqa iz, Ená. Ndugu Mbumbukiam-gú manqa vevezam ezoqám. Fanuel-gú yú. Asa khagua bawan-ák. Ndugu ngæpuká. Anganeam namba gi:yagam, viav seven mbá, yaq tønø-nānim.

³⁷ Yaq ndugu tuni-ngæmam-év ndõgo, atema ndakin, viav 84 vømbøndap. Ndugu Mbumbukiam-qa khoev løvøinøvemáv. Pavpave neká lovølova, Mbumbukiam-qá iz mba ndø-eqatám, lou logemav matev vøgoam-a, vøguligulimam.

³⁸ Simeon ate av-té Meli neka Zosef namba manqat gi:manqatam, yaq ndugu tündiwáv, Mbumbukiam-qa iz vø-eqa neka ezoqa ewaqape nakhasam-yo-qa yaq-te vøezømas, ndigu khandi etoam ezoqam gimbøe-kewagam, ndego Zelusalem ezoqam tenqovotaz.

Zosef neka Meli, Yesu namba Nazalet vemiav-te giqavaz

³⁹ Zosef neka Meli, matev ate ndægo gumugonem, av Evezøza-qa guguna manqat ndæmanqate, ndigu ekeza vemiav-té ginøqaváz, Nazalet, ndõgo Gelili plovins-te.

⁴⁰ Yaq ndego nakhasam gekhouwevtat, bazaføgakh-ús neka matavap loloakh-ús. Neka Mbumbukiam-qá kuku matev mo:goám te-te.

Yesu opønakam ge:goam, Mbumbukiam-qa khoev-te gemat

⁴¹ Viav-viav ate qægoam, Yesu-gi evøndipakha, Zelusalem taon-té ginø-okhoám, Pasova khøuwa kandakanda matev vømø-gonemin.

⁴² Yaq Yesu viav tuelv qamømbøe-ndap, até ndegó-a, ti namba mõvømbam khøuwa kandakanda-te vøwav, av tiqa matev qazømbe-goam.

⁴³ Yaq pindap qamezømbe-navøem, tegi evøndipakha gi:qavanat, Yesu Zelusalem taon-té segeqóm. Geté tegi evøndipakha zøtezateáv.

⁴⁴ Ndigu gimatavupam, ezoqá nõmé namba me:qavanét. Geté khøuwa seke gingiaumat, gi:-apat, ndigu tigi ekeza ezoqam neka zifuap-te amba mbøevawém.

⁴⁵ Geté ndigu ometeáv. Yaq Zelusalem taon-té ginøveséz, vømømbō-vawem.

⁴⁶ Yaq khøuwa misika-qa zita-te, Mbumbukiam-qá khoev-té gi-ometám. Mbumbukiam-qá Manqat nõmendim ezoqám namba me:qonavám. Tiqá manqat ndø-ewagát, neka vøzø-sinøzumat.

⁴⁷ Ezoqa ewaqape, teqa manqat giyogem, ndigu teqa otevat neka manqa qavøiwat-qa yaq-te, nqova zøndáf.

⁴⁸ Yaq tegi evøndipakha gi-ometam, ndigu nqova ndafe kandambá. Yaq evo gumbo-ein, “Ati. Gekha zapá, qo matev av nqægo qoqoni-matanam? Nqáe! No qave namba, fofogear kandambá qeitaqa-goat, amba qeitaqambe-vawat.”

⁴⁹ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Gekha zapâ, no qazonø-vawat? Gê, zo zøtezateâv, av nqægo, no Tat-qâ khoev-tê qabatu:gū?”

⁵⁰ Geté ndigu manqa mokho ndapeáv, gekhā mé:manqatam.

⁵¹ Yaq Yesu evøndipakha namba, ekeza vemiyav-té ginøqaváz, Nazalet. Yaq ndego tiqa manqat o-mba zømbo-ndapám. Geté Meli ndugu, matavap mba ndø-aumát, matev ate ndægo, qambo-fakhanumat.

⁵² Yaq Yesu gekhouwevtat, até matavap loloákh namba sege-khouwevtát, Mbumbukiam neka ezoqam, kuku vøzøgoam te-te.

3

Zion, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimat (Met 3:1-12; Mak 1:1-8; Zion 1:19-28)

¹ Ta viav-te ndøgo, Siza Taibilies viav 15 Lom kawa ezoqam kandambaqape gegoam, neka Pontius Pailøt, Zudia plovins-te, Lom gaman ezoqam vøgoam, neka Elod Gelili plovins vømbø-kewagam, neka tege eveqase Filip, Itulia neka Tlakonitis manqei vømbø-kewagam, neka ndego Lisantias, Ebinlin manqei vømbø-kewagam,

² neka Anas neka Kayafas Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda vøgoam, yaq Zion-te, ndego Zekalaya-ge yo, Mbumbukiam-qá manqat ndøfakhán. Ta khøuwa-te ndøgo, Zion leg-av manqei-té gegoám.

³ Yaq ndego até gendego, Zoden kea avønin-te, manqei-manqei ate qægoam sège-okhoám, ezoqa vøe-zømesimam, av nqægo, “E-mozøqambúz, neka ibøkha iz vø-upøgim. Yaq Mbumbukiam zoqa manqa-zapazapa, ndømbøe-navøém.”

⁴ Matev åv tønefakhán, av Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam Aezaya, mbuk-te ge:peawam. Ndego åv gene-peawám nqægo, “Leg-av manqei-te ndøgo, ezoqam-qa manqa wag ndø-akhayam.

Av qane-akhayám nqægo,

‘Evezøza-qa nakhoa é-mozoto-khakheinømém.

Nakhoa ndaføyamba-qape zombøé-viæém, ndego te:geav.

⁵ Manqei tømbovup ate ndægo, manqei nøme bètø-awáp, neka manqei popotap ate ndægo, bømøkuiáp.

Nakhoa ndøkhafigeapet, bëndaføyá, neka nakhoa ndø-asøtavet bēgeevøem.

⁶ Yaq ezoqa ewaqape, Mbumbukiam-qa khandi etoam matev ndøqeivím.’ ”

⁷ Ezoqa kopoáv, ibøkha iz ndape-qa ginduzav, Zion-te. Geté ti-te ndigu, khokho sa ginduzav, ndego åv gezømbe-manqatám nqægo, “Zo waza soqøsoqa. Ge zó, ndozomatavap? Zo é-ndozó-khokhoz, Mbumbukiam-qa qaqa tøfakhan?”

⁸ Matev egeieqei vøkhæ-matønømém. Yaq mokho tøfakhan ndøgo, tø-unimanqatín ndøgo, zo unimanqatin zoqambúz, Mbumbukiam-te. Neka zøkeza mokho-mba ndømanqaté, av nqægo, ni Mbumbukiam gēngiænoāk, zapa ndøgo, ni Eibleem-gi zi. No nqazø-manqate: Mbumbukiam kopømbaqapé, nginik nandi manqat mba zø-eín. Yaq segé-Eibleem-gi-zi-iz.

⁹ Ila khakheinøváp. Tae ndøbóu. Zapa-té qanømú-løvuvøemét. Gekha tæe ndøgo, nanga egeieqei vi:mav ndøgo, gébouím, gøinam-te vønqagimēm.

¹⁰ Yaq ezoqa ewaqape, manqat gimboyogem, åv gimbøe-bevøpém nqægo, “Av tægoat ndægo, yaq ni gekha nígonēm?”

¹¹ Yaq Zion gezø-qavøiu, “Gekha ezoqām ndego, ndabua menas tømbo goat, nøme tèabembo-etoám ndego, ndabua mbain ndego. Neka gekha ezoqām ndego, lou tømbo goat, yà bembo-etoám ndego, lou mbain ndego.”

¹² Até teks moni upøgim ezoqám-a, ibøkha iz ndape-qa vøndøzav. Yaq Zion gimbo-

bevøpem, “Nøméndim ezoqam. Gebâ ni? Gekhâ nígonēm?”

¹³ Yaq gezø-qavøiu, “Zo ezoqam-te, teks moni ndozo-upøgim, zo nøme khokho ndø-upøgim. Sà tø-upøgim ndigu, av gaman iziz ge:ve.”

¹⁴ Até nakhag ezoqám-a, Zion gimbo-bevøpem, “Gebâ ni? Gekhâ nígonēm?”

Yaq gezø-qavøiu, “Ezoqa moni etoam-qa yaq-te ndøtøpøtøzát. Neka meakha manqat ndømanqàté, ezoqam-qa yaq-te, ti-te moni upøgim nonqo. Ság, moni ndigu, gaman-te ndozo-upøgim.”

¹⁵ Ezoqa ewaqape, khandi etoam ezoqam-qa mo:kewagám. Yaq ndigu Zion-qa matev gigeivim, gò:bevøpém, “Eisa. Ngenek Mesayá agegó, ndego ezoqam, Mbumbukiam tendo-khofotav, ni tekhandi:n.”

¹⁶ Geté Zion gèzø-ovøyám, gezø-ein, “No Mesayá mbá. No zo ibøkha iz, ibøkhá qazømbe-etoumít. Geté ndego, noqa zita-te ngegeav, ndego no ùnime:-løvumbám. No ezoqa khàpe nøte-khapelavøqase-én. Até nqanek sasae khapelavøqasé-a, no teqa tamak khofoe-te tæmbotøke, no kopømba mbaín. Ndego zo ibøkha iz, Nqova Mbomambaqapé neka gøina wageáp gezømbé-etoumát.

¹⁷ Ndego andé wit nanga evem ezoqam me mé:geáv. Wit evem nonqo ndø-ndapaváv. Yaq wit nanga ndø-evém, neka louzi nonqo ndigu, lou nqeitam nonqo khoev-té genø-nqeisám. Geté tag ndøgo, gøinam-té genølvutám. Ta gøinam ndøgo, miavmiav ndøwageáp. Khouvøemáv.”

¹⁸ Zion ezoqa guguna manqat vinivinimbá gezø-manqatam, kopoáv, neka Mbumbukiam-qa Manqat Mbomambaqape vøe-zømesimam.

¹⁹ Elod-qa yaq-te, ndego kawa ezoqam, Zion āv gene-eín nqægo, “Ngenek manqa-zapa ndøgó, namba qawan-gu zas, Elodias, sa geviwam, vø-okí neka matev soqøsoqa nøme kopoav vømatanam.”

²⁰ Yaq vaev-te, Elod matev soqa nøme mba mo:matanam, ndøgo Zion ndimbula-te getav.

Yesu ibøkha iz gendap

(Met 3:13-17; Mak 1:9-11)

²¹ Zion ezoqa ewaqape ibøkha iz gezø-etoumat, yaq até Yesú-a, ibøkha iz vøndap. Yaq Yesu ate av-té ge:guligulimat, yan tønne-mboqøé.

²² Yaq Nqova Mbomambaqape ndovís, te-te vø:qom. Bugug andé kuvøkuvuám. Yaq yan-te ndo:go, manqa wag ndofakhán. Av qande-eín nqægo, “Qo nogé Yó. No poev kandambá qo-te. No nøtaqambo-khafuát.”

Yesu-gi atanakha-zapazapa-za

(Met 1:1-17)

²³ Yesu Mbumbukiam-qa sasae ge:ngaz, ndego viav ande āv 30 ndægó. Ezoqa āv gini-matavupám nqægo: Ndego Zosef-gē yó.

Zosef, ndego Eli-gé yó.*

²⁴ Eli, ndego Matat-gé yó.

Matat, ndego Livai-gé yo.

Livai, ndego Melki-gé yó.

Melki, ndego Zenai-gé yó.

Zenai, ndego Zosef-gé yó.

²⁵ Zosef, ndego Matataias-gé yó.

Matataias, ndego Amos-gé yó.

Amos, ndego Naum-gé yó.

Naum, ndego Esli-gé yó.

3:16 3:16 Kel 13:25 **3:19 3:19** Met 14:3-4; Mak 6:17-18 **3:22 3:22** Zion 1:32 **3:23 3:23** Luk 4:22; Zion 6:42

* **3:23 3:23** Glik manqat-te, nqanek manqat uni bavokho-ín mbá, Eli-qa yaq-te. Zøtezat ezoqa nøme, āv gini-mataváp nqægo: Eli ndego, Meli-gé evé, ambá av nqægo, Zosef-gē evé.

Esli, ndego Nagai-gé yó.
²⁶ Nagai, ndego Mat-gé yó.
 Mat, ndego Matataias-gé yó.
 Matataias, ndego Semein-gé yó.
 Semein, ndego Zosek-gé yó.
 Zosek, ndego Zoda-gé yó.
²⁷ Zoda, ndego Zoanan-gé yó.
 Zoanan, ndego Lesa-gé yó.
 Lesa, ndego Zelubabel-gé yó.
 Zelubabel, ndego Sealtiel-gé yó.
 Sealtiel, ndego Neli-gé yó.
²⁸ Neli, ndego Melki-gé yó.
 Melki, ndego Adi-gé yó.
 Adi, ndego Kosam-gé yó.
 Kosam, ndego Elmadam-gé yó.
 Elmadam, ndego E-gé yó.
²⁹ E, ndego Zosua-gé yó.
 Zosua, ndego Elieza-gé yó.
 Elieza, ndego Zolim-gé yó.
 Zolim, ndego Matat-gé yó.
 Matat, ndego Livai-gé yó.
³⁰ Livai, ndego Simeon-gé yó.
 Simeon, ndego Zuda-gé yó.
 Zuda, ndego Zosef-gé yó.
 Zosef, ndego Zonam-gé yó.
 Zonam, ndego Eliakim-gé yó.
³¹ Eliakim, ndego Melea-gé yó.
 Melea, ndego Mena-gé yó.
 Mena, ndego Matata-gé yó.
 Matata, ndego Neitan-gé yó.
 Neitan, ndego Deivid-gé yó.
³² Deivid, ndego Zesi-gé yó.
 Zesi, ndego Obed-gé yó.
 Obed, ndego Boaz-gé yó.
 Boaz, ndego Salmon-gé yó.
 Salmon, ndego Nason-gé yó.
³³ Nason, ndego Aminadab-gé yó.
 Aminadab, ndego Admin-gé yó.
 Admin, ndego Ani-gé yó.
 Ani, ndego Ezlon-gé yó.
 Ezlon, ndego Pelez-gé yó.
 Pelez, ndego Zuda-gé yó.
³⁴ Zuda, ndego Zekop-gé yó.
 Zekop, ndego Aezek-gé yó.
 Aezek, ndego Eibleem-gé yó.
 Eibleem, ndego Tela-gé yó.
 Tela, ndego Nao-gé yó.
³⁵ Nao, ndego Selug-gé yó.
 Selug, ndego Leu-gé yó.

Leu, ndego Peleg-gé yó.
 Peleg, ndego Eba-gé yó.
 Eba, ndego Sela-gé yó.
³⁶ Sela, ndego Kenan-gé yó.
 Kenan, ndego Afaksad-gé yo.
 Afaksad, ndego Sem-gé yó.
 Sem, ndego Noa-gé yó.
 Noa, ndego Lamek-gé yó.
³⁷ Lamek, ndego Metusela-gé yó.
 Metusela, ndego Inok-gé yó.
 Inok, ndego Zaled-gé yó.
 Zaled, ndego Malalel-gé yó.
 Malalel, ndego Kenan-gé yó.
³⁸ Kenan, ndego Enos-gé yó.
 Enos, ndego Set-gé yó.
 Set, ndego Adam-gé yó.
 Neka Adam, ndego Mbumbukiam ndøkhakheinøvé.

4

Saitan Yesu ge:khamasimat *(Met 4:1-11; Mak 1:12-13)*

¹ Yesu Zoden kea-te gegoam, kha Nqova Mbomambaqapé qambøe-tønøyám. Yaq gendovesez, ndego Nqova Mbomambaqape, leg-av manqei-té genø-itú.

² Yaq nqova soqaqape, teme-khamasím ndøgo. Ge:khamasimam, khøuwa ate gi:goam, foti. Ta khøuwa foti mokho-te ndøgo, Yesu lou logemáv. Sègegoám. Yaq vaev-te, ndego ifi mbovín.

³ Yaq ndego nqova soqaqape, Yesu gembo-ein, “Qo Mbumbukiam-ge Yo toqogoat, yaq nginik nandi, manqat mba qombó-eín. Yaq segé-lou-éz.”

⁴ Geté yaq Yesu gembo-qavøiu, “Mbumbukiam-qa Manqat āv qane-peawáp nqægo, ‘Ezoqa kopømba mbaín, lou mba te:yagat.’ ”

⁵ Yaq ndego nqova soqaqape, Yesu olol ová genø-itú. Yaq ndego até gendegó, manqei-manqei ate ndægo vøe-omat, nqanek manqei-qape-te nqago,

⁶ gembo-ein, “Nqanek bawabawan ate nqægo, qoqá zenda-té qatóvé. Yaq qō qotó-kawaeqtát, iz kandambaqape vøqágoāt. Nqanek gigiap ate nqægo, noqá. Yaq gekha ezoqām ndego, no tønø-pøovat, tæmbo-etoam, no kopømbaqapé, sæmbó-etoám.

⁷ Yaq nakémbá, katuk qotøndó-møkuí no-te, neka voqonø-vizām, yaq nqanek gigiap ate nqægo, qoqa ndøgoát.”

⁸ Geté yaq Yesu gembo-qavøiu, “Av taoká. Mbumbukiam-qa Manqat āv qane-peawáp nqægo: Evezøza-qá iz qó-eqatát, ndego qoge Mbumbukiam. Neka te-mba ndégo, toqombó-vizupát.”

⁹ Yaq nqova soqaqape, Yesu Zelusalem taon-té genø-itú, Mbumbukiam-qa khoev uni ova-in ndo:go vømøve, sasa mbo-ein, “Qo Mbumbukiam-ge Yo toqogoat, soqóvuáq nqánek, atema manqei-te.

¹⁰ Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat āv qane-peawáp nqægo, ‘Mbumbukiam tegi enzol ezoqam ndøzø-eín. Ndigu ndøqa-tøkeém.

¹¹ Yaq ndigu sogó-ndøpøqém. Yaq qoqa zenda tokhotapak, nandi-te kha geqá-khanøyák.’ ”

12 Geté Yesu gembo-qavøiu, “Mbumbukiam-qa Manqat nøme, āv qane-eín nqægo, ‘Qo Evezøza, qoge Mbumbukiam, khamasim-te ndø-āvām.’ ”

13 Nqova soqaqape, teqa khamasim matev ate qægoam qamømbøe-navøem, yaq ndego Yesu sège-iváv, vøwav. Yaq khøuwa nøme egeiegei temøzømet, nqawa ndøgo temékhamás.

Yesu Gelili plovins-te sasae gengaz
(Met 4:12-17; Mak 1:14-15)

14 Yaq Yesu Gelili plovins-té genøveséz. Nqova Mbomambaqape-qa bazaføgakh, møndu:goám te-te. Yaq teqa manqat sùgumu-panqavøemát, ta manqei-te ndøgo, ate qægoam.

15 Ndego, ezoqam, Zu ezoqam-qá guliguli khoev-té gene-zømesimám. Ezoqa ewaqape, teqa manqat gi-ewagam, ndigu gèmbø-vizupám.

Yesu ekeza vemiav-ak gisanqawem
(Met 13:53-58; Mak 6:1-6)

16 Yesu Nazalet vemiav-te gemat, ma ge:khouwev ndøgo, yaq Sabat khøuwa qan-dap, ndego guliguli khoev-té genø-ón, av ekeza matev qambøegoam. Yaq sège-itán. Mbumbukiam-qá Manqat geveam-qa ndøgoám.

17 Yaq Aezaya-qá mbuk mbo-etøomém, vø-mboqoa, manqat nøme vøqeiv. Yaq āv gene-geveám nqægo,

18 “Evezøza-gé Nqova mo:gó, no-te.

Ndego oil nømboqóuz, vøveatan. Tene-veatán ndøgo, ezoqa ndigu khakha-mba ndiyage, Manqat Mbomambaqape nøté-zømesimát.

Neka ndego no nqáneq gende-khofotán. No ndimbula ezoqam nøté-zømás, av nqægo, ndigu kopømbaqapé, segéfakház,

neka bøi waev mbain ezoqam vøté-zømās, av nqægo, ndigu bøi nango segé:kewág.

Ezoqam ndigu, ezoqam-qa mokho-te ndu:gu, ndigu ndingenezoat neka matev soqøsoqa ndizø-matanam, ndigu ndøkhandí:z.

19 No ndigu āv qazømbé-akhá nqægo, ‘Khøuwa møndøndáp. Evezøza tegi ezoqam-te, matev mbomambaqape ndømatanám.’ ”

20 Yesu nqanek manqat gumu-geveam, mbuk sasa ndøtok, mbuk keoge ezoqam nqawa vømbø-etoam, vøqom, yaq ezoqa ewaqape, Zu ezoqam-qa guliguli khoev-te gu:qonavam, bøi te-te mbá.

21 Yaq Yesu nømendim manqat ndøngáz, gezø-ein, “Mbumbukiam-qa Manqat nqanek, zo qazoyogem, qægeveam, gè-unimanqatín, nqægo khaiya.”

22 Yaq ezoqa ewaqape, teqa manqat giyogem, sègembøe-gøomém neka nqova zøndáf, teqa manqat mbomambaqape-qa yaq-te. Yaq ndigu gò:bevøpém, teqa yaq-te, gi-einim, “Gé, ngenek Zosef-gê yò?”

23 Yaq Yesu gezø-ein, “No møtenøtén. Manqat ndøgo, ezoqa ndimanqate, no zonø-einím. Av qazonømbé-einím nqægo, ‘Mulømula etoam ezoqam, qakeza kha vøkhæ-khakheinám. Matev kandakanda ndøgo, ni qeiyogem, Kapenaum taon-te qoqo-matønumam, até nqanéq-a, qakeza vemiav-te, vømatanám.’ ”

24 Yaq Yesu nøme gezø-ein, “No unimanqatín nqazø-manqate. Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam, ekeza vemiav-te, ezoqa teqa manqat géyogemák.

25 No nqazø-manqate: Ilaiza geyagam, ndego Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam, yaq viav misika neka løvøyak siks vikia seke qamat, ta khøuwa-te ndøgo, ngængæm kopoáv gigoam, Izlael manqei-te.

²⁶ Geté Mbumbukiam Ilaiza ambá av nqægo, Izrael ngængæm-tē genø-khofotāv, vømøzø-tøkē. Geté ngæmam kopo-te mbá genø-khofotáv, Zalefat taon-te guyagam, Saedon manqei-te, vømømbō-tøke.

²⁷ Neka ta khøuwa-te ndøgo, Ilaiza Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam gegoam, kha sisi-us ezoqa kopoáv giyagam, Izrael manqei-te. Geté ezoqa kopo khakhævateáv. Sa ndégo tekhhakhæv, Naeman, ndego Silia manqei-ak.”

²⁸ Ezoqa ndigu, Zu ezoqam-qa guliguli khoev-te gionavam, nqanek Yesu-qa manqat giyogem, ndigu mbøni zønqosøgím.

²⁹ Yaq até gindigonem, vemiyav bavokhó ginø-ngeatømém. Yaq manqei khavoe-té ginø-itúím. Tíqa vemiyav, manqei poyat-té qagoám. Yaq ndigu ambá timø-oginamín ndøgo.

³⁰ Geté Yesu ezoqa ewaqape, sège-keqazotát. Livin-mbá sugumát, vømøfakhan.

*Yesu ezoqa nqova soqa gembo-ngeatam
(Mak 1:21-28)*

³¹ Yaq Yesu Kapenaum taon-té genøwáv, Gelili plovins ndøgo, neka Sabat khøuwa-te, ezoqa vømē-zømesim.

³² Yaq ezoqam ndigu, teqa manqat giyogem, mbøni zølév. Zapa ndøgo, ndego Mbumbukiam-qá iz-té neka bazaføgakh-té gene-zømesimát.

³³ Ta guliguli khoev-te ndøgo, ezoqa kopo møndu:goám. Ndego nqova soqa mbøigoám. Yaq ndego kandambaqapé sege-akhá,

³⁴ “A? Yésu, Názalet-ak! Gê, qo ni gekha qonígū? Ni ngiænoat-qā qotøndóqav? No møtenøtén, qo gekha ezoqām. Qo Mbumbukiam-gé Ezoqa Ndaføyamba-qapé.”

³⁵ Yaq Yesu ndego nqova soqa, gèmbøe-khafén, gembo-ein, “Qo manqat tíá! Mòqotøndo-fakháq, qo nanda ezoqam-qa mokho-te ndoqotu:gu.” Yaq ndego nqova soqa, até gendego, ndego ezoqam, manqei-té genø-ogiú, sasa ndøfakhan. Yaq ge:fakhan, ndego teqa kha ngi:wateáv.

³⁶ Yaq ezoqa ewaqape nqova ndafe kandambá. Av gini-einím nqægo, “Ngenek ezoqam. Teqa manqat viní. Andé iz akhae ezoqam-qá manqa manqaté. Taqa bazaføgakh kandambá. Ndego nqova soqøsoqa, manqat mba zømanqaté. Yaq ndigu sègendo-fakhazín.”

³⁷ Yesu nqanek matev gego, yaq teqa emanqat sùgumu-panqavøemát, vemivemiyav ate qægoam, ta manqei-te ndøgo.

*Yesu ezoqa kopoav gekhakhæz
(Met 8:14-17; Mak 1:29-34)*

³⁸ Yesu Zu ezoqam-qa guliguli khoev gendo-ivav, yaq Saemon-qá khoev-té genøwáv. Khoev-te ndøgo, Saemon-gu zimpuka, ngusu tatas enqoni mbogoám. Tatas kandambá. Yaq Yesu tøkē-qa mboviømém, tuqa yaq-te.

³⁹ Yaq ndego tuqá avønin-té genø-itán, sasa mo:foe, enqoni ndøgo, ivøve manqat vømbo-ein. Yaq enqoni sègembo-navøém. Yaq ndugu até gundigu, gè-itán, ndigu lou vøzøta.

⁴⁰ Yaq khøuwa gesinanat, ezoqa ewaqape, ekeza ezoqam, ndigu enqoni vinivinimba qazøgoam, Yesu-té gindu-itúb. Yaq zenda zømbø-awám, vøkhakheinøvem.

⁴¹ Ezoqa nøme kopoáv, nqova soqøsoqa zøfakhatát. Akhayam-ús. Av gini-akhaemám nqægo, “Qo Mbumbukiam-gé Yó!” Geté Yesu gèzømbe-khafén neka takeáv, manqat nøme ti-einim. Zapa ndøgo, ndigu nqova soqøsoqa møndæzøtéz, Yesu, ndego Mesayā.

*Yesu vemivemiyav nøme-te, Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimat
(Mak 1:35-39)*

⁴² Khøuwa nøme, qæñqøvat, Yesu taon tëne-iváv. Yaq ezoqam-av manqei-té genøwáv, vømð-yakhapus-mokho-mba-ev. Geté ezoqa gèmbovawát. Yaq gi-ometam ndøgo, ndigu kesiwat-qa mbogoám. Manqei nøme-te, ambá géwavák.

⁴³ Geté Yesu gezø-ein, “No Manqat Mbomambaqape, Mbumbukiam-qa Megeat Matev-qa yaq-te, até vemivemiyav nøme-té-a, bàme-zømesím. Mbumbukiam ta zapaya nqáneq gende-khofotán.”

⁴⁴ Yaq Yesu até Zu ezoqam-qa guliguli khoev nøme-té-a, vemiyav vinivinimba-te qapu-atat, Zudia plovins-te ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat vømē-zømesim.

5

Yesu tegi pæv ezoqam, ande gezømbe-akha

(Met 4:18-22; Mak 1:16-20)

¹ Khøuwa nøme, Yesu Genesalet kewan* ndøgeg-té geyám. Ezoqa me:zømesimát. Ezoqa kopoáv gindupindam. Mbumbukiam-qa Manqat ndø-ewagát.

² Yaq pu-te ndøgo, Yesu khagua menas ndøqeív. Voe nqagim ezoqam ndø-asæmém. Ndigu voe ndøsunguzát.

³ Yaq khagua nøme qa-asæam, Yesu tunuketáo ndøgo. Ndøgo Saemon-qa khaguá. Yaq gembo-ein, “Elavøqase vøndosøkúz.” Yaq Yesu khagua-té gunu:qóm, ezoqa ewaqape Mbumbukiam-qa Manqat sasa me:zømesim.

⁴ Yesu manqa manqate qamømbøe-navøem, yaq ndego Saemon āv gembøe-eín nqægo, “Ananá qazonø-tiním, voe vømð-nqagem.”

⁵ Yaq Saemon gembo-qavøiu, “Kándambaqape. Lova seke qapøistat, ni sasae kandá qeigoat. Voe amba niti-nqagimát. Zongøyam kopo ndafeáv. Geté ság, av qo qoqote-ein ndægo, voe ndænqág.”

⁶ Yaq av gi:gonem ndægo, zonga kopoav-qapé gizømbe-ndap. Voe ambá vøkeqavøemin.

⁷ Khagua nøme-te, voe nqagim ezoqa nøme møndøbøetám. Yaq ndigu tøke-qa zø-akhá. Yaq gindutinim, zonga khagua menas-té ginø-geabám, até vømøzø-tøtøvbam. Khagua ambá vøzø-geovøemin.

⁸ Yaq Saemon Pita, nqanek matev geqeiv, ndego katuk ndømøkuí, Yesu-qa megemege-te, vømbo-ein, “Evézøza. Noqa avønin-te ndøyá. Zapa ndøgo, no manqa-zapa-us ezoqám.”

⁹ Ndego nqanek manqat ge-ein, zapa ndøgo: Ndego neka ezoqa nøme, te namba gi:goam, ndigu nqova ndafe kandambá, zonga kopoav-qape gizømbe-ndap.

¹⁰ Até Zems neka Zión-a, ndigu Zebedi-gi nakheis, Saemon namba gi:sasaetam, nqova vøzøndaf.

Yaq Yesu Saemon āv gembøe-eín nqægo, “Qo møe ndøgó. Qo ndakin ambá av nqægo, zonga qótakhasát, geté ezoqa qótakhasát.”

¹¹ Yaq ndigu até gindigonem, khagua neka gigiap ate qægoam, sège-iváv, Yesu sasa mbopaevem.

Yesu kha sisi-us ezoqam gekhakheinøvem

(Met 8:1-4; Mak 1:40-45)

¹² Yesu vemiyav nøme-te gegoam, yaq ezoqa møndøgoám. Teqa kha ate qægoam, kha sisi-ús. Yaq Yesu ge-omet, ndego teqa megemege-te, ekeza kha, manqei me:laváo, bugug até manqei-té, vømboøviam, “Evézøza. Ambá qokhakheinømbemín. Pøev taqagoat, qo kopømbaqapé, toqo-khakheinømbem.”

¹³ Yaq Yesu zenda mbøevé, vømbo-ein, “Nqanøpøév. Qo vø-eqeieqei-éq.” Yaq nqova mbaín, ndego ezoqam, kha sisi sègembo-navøém.

¹⁴ Yaq Yesu manqa āv gembøe-løvúa nqægo, “Ezoqa nøme zø-eín. Geté Mbumbukiam-

gé iziz ezoqam-té qonóqáv, bemøqamekh, neka Mbumbukiam-te etoam matev vømøgo, av Mozes gezømbe-ein ndægo. Yaq ezoqa tiabiti-zøté, av nqægo, qo mòqo-eqeieqei-éq.”

¹⁵ Yesu ndego ezoqam møndøgugú, geté teqa emanqat sège-panqavøemát. Yaq ezoqa kopoáv gindu-okhoam te-te. Ndigu teqa manqat yoge-qa ndøgoám, neka khakhæzat-qa vøgoam, ndigu enqoni qazøgoam.

¹⁶ Geté Yesu ezoqam-av manqei-té genøwavn, vømø-guligulimin.

*Yesu kagi ezoqam gekhakheinøvem neka manqa-zapazapa vømbo-evøzam
(Met 9:1-8; Mak 2:1-12)*

¹⁷ Khøuwa nøme, Yesu ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimat, Felisi ezoqam neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, møndø-qonavám. Nøme Gelili plovins-té ginduzáv, vemivemiav ate qægoam, neka nøme até Zudia plovins-té-a neka Zulusalem taon-te vøndø-okhoam. Yaq Èvezøza Mbumbukiam-qa bazaføgakh, enqoni-us ezoqam khakheinøvem nonqo, møndøgoám, Yesu-te.

¹⁸ Yesu ezoqa ge:zømesimat, yaq ezoqa nøme tinduzáv ndøgo. Kagi ezoqam ndø-qeitavn. Ambá khoev mokho-té ginø-ndafemín, Yesu-qa megemege-te vø:veemin.

¹⁹ Geté ndigu nakhoa qeiviáv, vøe-øz. Zapa ndøgo, ezoqa khápumu-khouwéz. Yaq até gindigonem, khoev ová ginøqavíg, yaq ova ndø:go, ma Yesu ge:qotam, nqa vømø-løzem. Yaq ndego ezoqam sège-føløtvém, kita-ús, ezoqa ewaqape-qa livin-te, Yesu-qa megemege-te.

²⁰ Yesu tiqa unimanqatin geqev, yaq ndego ezoqam åv gembøe-eín nqægo, “Nøfu! Qoqa manqa-zapazapa, møndøqa-navøém.”

²¹ Yaq Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam neka Felisi ezoqam, nqanek manqat giyogem, ndigu åv ginibónd nqægo, “Gekha ezoqám ngenek, Mbumbukiam-qa iz ngengenøitit? Ezoqam-qa manqa-zapazapa, Mbumbukiam yakhapús, ndezø-evøzam.”

²² Yesu é-møndæ-otév, av ndigu gi:matavupat. Yaq gezø-ein, “Zo gekha zapá, zoqa mbøni-te av ndøzøte-matavupit?”

²³ Gê, gekha manqát ndøgo, føgakh mbain? Ndøgò, no ngenek ezoqam tæmbo-ein, ‘Qoqa manqa-zapazapa møndøqa-navøém,’ o ndøgò, tæmbo-ein, ‘Mòqo-itán, neka okho vøngaz’?

²⁴ Geté no ndakin nøtézmás, Ezoqam-ge Yo, bazaføgakh nqambøgò, ezoqa manqa-zapazapa tezø-evøzam, nqanek manqei-qape-te.”

Yaq Yesu ngenek kagi ezoqam, åv gembøe-eín nqægo, “No nqataqá-manqate. Mòqo-itán, kita vøkhazo, khoev-te sasa ndøqav.”

²⁵ Yaq nqova mbaín. Ndego ezoqa ewaqape-qa bøi-te, sège-itán, kita vøkhazo, khoev-te sasa ndøwav. Mbumbukiam-qa iz até go-eqatát, gemat.

²⁶ Yaq ezoqa ewaqape, nqova ndafe kandambá. Mbumbukiam-qa iz ndø-eqaném. Yaq åv gini-manqatát nqægo, “Ni nqægo khaiya, matev viní qaziqevim.”

*Yesu Livai gembo-akha, tembopavat
(Met 9:9-13; Mak 2:13-17)*

²⁷ Taqa zita-te, Yesu vemiyav ge:ivavtat, ndego teks moni upøgim ezoqam ndø-omét. Teks upøgim khoev-qase mokho-té gunu:qotám. Teqa iz Livái.† Yaq Yesu åv gembøe-eín nqægo, “No qonøndó-páev.”

²⁸ Yaq Livai até gendego, vømbo-paev. Gigiap ate qægoam, sège-iváv.

²⁹ Yaq Livai lou kandambaqape ndølog, ekeza khoev-te. Yesu mbokhanakhanákh. Teks moni upøgim ezoqam neka ezoqa nøme kopoáv, teqa lou loge-te gindupindam.

³⁰ Yaq Felisi ezoqam neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, ndigu Felisi ezoqam-te ginøzaz, qaqa ndøgoném, Yesu-gi paev ezoqam-te, gizø-ein, “Gekha zapá, zo

teks moni upøgim ezoqam neka manqa-zapazapa-us ezoqam namba, ibøkha nqazøte-izit neka lou namba nqazøte-loget?”

³¹ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Ezoqam ndigu enqoni mbain ndigu, ndigu mulømula etoam ezoqam mbain tøgoat, kopømbá. Geté enqoni-us ezoqam bezøgó, mulømula etoam ezoqam.

³² No ambá av nqægo, ezoqa eqeieqei akhayam-qa nøgeavün, tiqambuz. Geté no manqa-zapazapa-us ezoqam akhayam-qa nøgeavün, vøndó-qambüz.”

*Yesu lou logemav matev-qa yaq-te gimbøe-bevøpem
(Met 9:14-17; Mak 2:18-22)*

³³ Ezoqa nøme, Yesu āv gimbøe-einím nqægo, “Zion-gi paev ezoqam, lou logemav matev ndøgoatún, vøguligulimatun. Até Felisi ezoqam-gi paev ezoqám-a, vøgoatun. Geté qogi paev ezoqam, matev av nqægo gonemáv. Ndigu lou sège-logatún, neka ibøkha vø-izumatun.”

³⁴ Yaq Yesu yaya zø-etá, taqa yaq-te, gezø-ein, “Ge zô ndozo-matavap, ezoqa sæva te-oki, yaq zifuap lou loge-te tekhatob, ndigu zifuap kopømbâ, lou logemav matev ndøgonem, ndego ti namba ti:goat? Av taoká. Ndigu lou logemav matev gégonemák.

³⁵ Geté khøuwa ndøfakház. Yaq ndego ezoqam, sævam ge-oki, ndøndafém, ti namba nde:go. Yaq tegi zifuap lou logemav matev, ta khøuwa-te ndógo tinígoát.”

³⁶ Yaq Yesu yaya nøme zø-etá, gezø-ein, “Ezoqa kopømba mbain, ndabua ndakinak tekeqa, yaq ta mbewat ndøgo, nqawønege ndabua-tē gemøtøkē. Zapa ndøgo, av toqotego nqægo, yaq ndabua ndakinak segemø-soqá, neka ndabua mbewat ndakinak gemø-kopømbayák, nqawønege ndabua namba.

³⁷ Neka ezoqa kopømba mbain, waen ndakinak, awenege søvakha ngusum-te te-ewa. Zapa ndøgo, awenege søvakha ngusum-te toqo-ewa, yaq waen tøpopon, ndigu gékeqáz. Yaq waen vøqouvøem, neka søvakha ngusum vøsoqoēz.

³⁸ Geté waen ndakinak, søvakha ngusum ndakinak-té qotúqóuz.

³⁹ Geté unimanqatín, gekha ezoqám ndigu, waen awenege gi-izumatun, ndigu waen ndakinak gèzømbo-qasiín. Ndigu āv gini-einimín nqægo, ‘Qanimav ndøgo, awenege.’ ”

6

*Yesu ndego kawá, Sabat khøuwa
(Met 12:1-8; Mak 2:23-28)*

¹ Sabat khøuwa nøme, Yesu ekeza paev ezoqa namba, khae mokho-té gunu:-apát. Yaq tegi paev ezoqam, wit nanga ndøvingisømém, sasa ndøtitisam, tag vøkhofovøem, mokho sasa ndølouz.

² Yaq Felisi ezoqa nøme, tiqa matev giqeivim, ndigu āv gizømbe-eín nqægo, “Gekha zapá, zo wit nanga ndozo-vingisumit? Khafeáp nanda, Sabat khøuwa-te sasae av nqægo toqogot.”

³ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Ge zô, emanqat mozó-geveømem, av Deivid ge:matanam, tegi ezoqam namba, ifi qazøvin?”

⁴ Mbumbukiam-qá khoev-té genø-ón, flawa vømøndō-upøzo, ndigu lou-qase-te go-abam, Mbumbukiam-gi, yaq sasa ndølouz, neka ndigu ezoqam, te namba gi:goam, vøzø-etoam. Matev av nqægo khafeáp. Mbumbukiam-gí iziz ezoqam mba zø-mboqoatám, nginik flawa tilouzat.” *

⁵ Yaq Yesu gezø-ein, “Ezoqam-ge Yo, ndego kawá. Sabat khøuwa, ndégo teno-kawaevát.”

5:34 5:34 Zion 3:29 6:1 6:1 Deut 23:25 6:2 6:2 Zion 5:10 6:3 6:3 1 Sam 21:1-6 6:4 6:4 Lev 24:5-9 * 6:4 6:4 Deivid av ge:matanam ndægo, yaq ezoqa teqa matev, soqain veweáv. Yaq nakémbá, Yesu teqa yaq-te, nqanek manqat ge-ein.

*Yesu ezoqam pingim qambowau, gekhakheinøvem
(Met 12:9-14; Mak 3:1-6)*

⁶ Sabat khøuwa nøme, Yesu Zu ezoqam-qa guliguli khoev-te gemat, ezoqa ge:zømesimat, ezoqam møndøgoám. Teqa nakeamo pingim, gèmbowau.

⁷ Yaq Felisi ezoqam neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, Yesu bøi mba mbøeveém, ndego ezoqa peté-khakheinøvem penømakhaya, Sabat khøuwa-te. Zapa ndøgo, ndigu Yesu manqa ovøyam-te vee-qa mbogoám.

⁸ Yesu é-møndæ-otév, ndigu ande gekha me mbómatavupam. Yaq ndego ezoqam, pingim qambowau, av gembøe-eín nqægo, “Qoté-itán. Yaq ezoqa ewaqape-qa megemege-té qoqonø-itán.” Yaq ndego ge-itán, sasa ndøwav, ezoqa ewaqape-qa megemege-te vømø-itan.

⁹ Yaq Yesu ndigu Felisi ezoqam neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam gezøbevap, “Ge zô, ndozo-matavap. Gekha matév ndøgo, Sabat khøuwa-te toqogo, kopømba? Ndøgò, matev eqeieqei toqogo, o ndøgò, manqa-zapa toqogo? Ndøgò, ezoqa toqo-khandi:v, o ndøgò, teqa yage toqongiu?”

¹⁰ Yaq Yesu sège-qambuním, ezoqa ewaqape vøzømet, yaq pingim wau ezoqam gembo-ein, “Pingim qoté-ovøyám.” Yaq ndego ezoqam, pingim gè-ovøyám. Sègembo-eqeieqei.

¹¹ Yesu matev av ge:matanam, yaq Zu megetapak, qaqa kandambá gigonem, neka yakhapus mokho-mba gibond, “Ni ngenek gekhā zimbógonēm?”

*Yesu tegi u-anim tuelv gevevesam
(Met 10:1-4; Mak 3:13-19)*

¹² Ta khøuwa-te ndøgo, khøuwa nøme, Yesu manqei poyat-té genøqavíg, vømø-guligulim. Yaq lova seke qamat, Mbumbukiam-té genø-akhaemát.

¹³ Yaq qanaqanus qandopave, ndego ekeza paev ezoqam ndømøváb, ezoqa tuelv vøvevesam. Ndigu ezoqa tuelv, u-anim zø-akhá.

¹⁴ Ezoqam gevevesam ngínik: Saemón. Iz nøme gembo-akha, Pitá. Neka tege eveqase Endlú. Neka nøme Zéms, neka Zión, neka Filíp, neka Batolomeú,

¹⁵ neka Metiú, neka Tomás, neka Zems nømē. Ngenek Zems, Alfius-gé yó. Neka Saemøn nømē. Ngenek Saemon, Zelot ezoqam ndøgoám.

¹⁶ Nøme Zudás. Ngenek Zems-gé yó. Neka nøme Zudas Iskaliót. Ezoqam ndégo, vaev-te Yesu tegi qaqa ezoqam-qa zenda-te geve.

*Yesu Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimat neka enqoni-us ezoqam vøkhakheinøvem
(Met 4:23-25)*

¹⁷ Yesu tegi u-anim namba, manqei poyat-te ginduvis, yaq manqei gev-te gimøwan, tegi paev ezoqa nøme kandambá gindupindam. Neka ezoqa nøme kopoáv, Zudia plovins-té ginduzáv, vemivemiav ate qægoam, neka Zelusalem taon-te vøndōzav. Até ndøgó-a, Taya neka Saedon taon avønin, ndaola-te ndøgo, vøndōzav.

¹⁸ Ndigu tindi-okhoám ndøgo, Yesu-qa manqat ndøyogém neka vøkhakhæz, ndigu enqoni qazøgoam. Yaq ezoqam ndigu nqova soqøsoqa gizømbu-goam, Yesu vøkhakheinøvem.

¹⁹ Ezoqa ewaqape, Yesu kha khanøzam-qa mbogoám. Zapa ndøgo, bazaføgakh ndo-fakhatám te-te, ezoqa ewaqape vøkhakhæz.

*Gekha ezoqâm ndigu, khanakhanakh tøzøgoat, neka gekha ezoqâm ndigu, tisoqoez
(Met 5:1-12)*

²⁰ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam ndøwabám, gezø-ein, “Zo khanakhanakh mbá qanegó, zo gigiap-av ezoqam.

Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa Megeat Matev, zoqá.

²¹ Zo khanakhanakh mbá qanegó, zo ndakin ifi ndøzøvinam.

Zapa ndógo, zo ndòzø-ewéz.

Zo khanakhanakh mbá qanegó, zo ndakin ndozo-eivam.

Zapa ndógo, zo khanakhanakh møzø-asøtáv.

²² Unimanqatín, zo khanakhanakh mbá qanegó, zo Ezoqam-ge Yo zapaya ndisanqaza neka ndòzømbø-qasi:v neka zoqa manqat ndiponqom neka zoqa iz ndingenøiwat.

²³ Matev av nqægo tøfakhan, yaq sègekhoum, neka gè-ogiam. Zapa ndógo, Mbumbukiam yaq-fia møndøzømbø-nøzá, yan-te nqo:go. Matev ndógo, zo-te ndimatanam, até kopó, av tigi atanakha-zapazapa-za, Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam-te gi:matønumam.

²⁴ Geté zo, mðzo-soqoéz, gigiap kopoav ezoqam.

Zapa ndógo, zo yage eqeieqei mðzotumu-ndapém. Nøme mbaín.

²⁵ Neka zo, mðzo-soqoéz, zo ndakin lou ndòzø-ewezat.

Zapa ndógo, zo ifi møzøvinám.

Neka zo, mðzo-soqoéz, zo ndakin khanakhanakh mba ndòzø-asøtøve.

Zapa ndógo, zo mbøni vaev-té qazó-waniapát neka zó-eivumát.

²⁶ Neka zo, mðzo-soqoéz, ezoqa ewaqape zoqa iz ndi-eqawat. Matev ndógo, zo-te ndimatanam, ndógo até kopó, av tigi atanakha-zapazapa-za, khokho Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam-te gi:matønumam.”

Zogi qaqa ezoqam-te, kuku bezøgó

(Met 5:38-48; 7:12a)

²⁷ Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “Geté zo ezoqam, zo noqa manqat nqazoyoge, no nqazø-manqate: Zo kuku bezøgó, zogi qaqa ezoqam-te. Neka matev eqeieqei zømatanám, ti-te ndigu, zo ndisanqaza.

²⁸ Ezoqa tiqa manqa manqat-te, zo soqain-te ti-abumat, yaq zo āv qane-guligulím: Mbumbukiam matev eqeieqei bezø-matanám. Neka gèzø-guligulím, ndigu zo yage føgøføgakh ndizø-etoam.

²⁹ Ezoqa tømøi teqatøkub, yaq sège-qambúq, yaq betaqā-tøkub. Neka ezoqa qoqa ndabua tendap. Sáq! Até ndabua nømé-a, bèndáp.

³⁰ Gekha ezoqām ndego, gigiap-qa teqaviam, sègembo-etoám. Neka gekha ezoqām ndego, qoqa gigiap sa tendap, nqawa ndape-qa ndøgø.

³¹ Gekha matèv ndógo, zo ndòzøpoev, ezoqa zo-te timatønumat, zo matev āv tozozømbé-matønumát.

³² Zo kuku ti-te mba tøzøgoat, ndigu zo-te kuku ndòzøgo, yaq ge zø ndozo-matavap, zoqa matev viní? Eqeieqei-qapê? Av taoká. Até manqa-zapa-us ezoqám-a, kuku ndòzøgø, ti-te ndigu, kuku ndòzøgo.

³³ Neka ge zø ndozo-matavap, zo matev eqeieqei ti-mba ndigu tozozø-goat, ndigu matev eqeieqei ndimatanam zo-te, yaq zoqa matev viní? Eqeieqei-qapê? Av taoká. Até manqa-zapa-us ezoqám-a, matev āv tinigoatún.

³⁴ Neka ge zø ndozo-matavap, zo gigiap ti-mba ndigu tozozø-etoumat, zo ndòzøte-zøtezat, ndigu nqawa ndòzø-qavøiū, yaq zoqa matev viní? Eqeieqei-qapê? Av taoká. Até manqa-zapa-us ezoqám-a, gigiap møndø-etoumatún, yaqyaq-a. Yaq ndigu gigiap ate ndægo, nqawa tonqogim-qa ndøgonemín.

³⁵ Geté, zo kuku bezøgó, zogi qaqa ezoqam-te. Neka matev eqeieqei zømatanám. Gigiap yaq-mbá segezø-etoám. Neka nqawa qavøiwat-qa ndøgø. Zo av tøzøte-matønumat ndægo, zo yaq-fia kandambaqape ndòzomø-ndapém. Yaq Mbumbukiam, ndego Eqeiwat-Qape, zo ekeza nakheis mé:zæb. Zapa ndógo, até ndegó-a, matev eqeieqei zømatønumatún, ndigu ike manqat manqatemav ndigu neka ndigu ezoqa soqøsoqa.

³⁶ Ezoqa nøme-te, tanakh bezøgó, av zoge Zøve yan-te ngo:go, tanakh ndømbøego.”

Ezoqa nøme ndøvøozòát
(Met 7:1-5)

³⁷ Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “Zo ezoqa nøme ndøvøozòát. Yaq Mbumbukiam até zó-a gévøozoák. Neka ndømanqàté, av nqægo, ezoqa nøme ndigu ùnime:-soqøsoqoezām. Yaq Mbumbukiam até zoqá yaq-té-a, av nqægo gé-einák. Ezoqam-qa manqa-zapazapa, sà bezømbo-naváp. Yaq Mbumbukiam até zoqá manqa-zapazapá-ya, segembøé-navøém.

³⁸ Gè-etoám, ezoqa nøme-te. Yaq Mbumbukiam zo ndøzø-etoám. Kandambá gezømbé-etoám. Kopømba ande av lou ndægo, ezoqa ava-te tenqeitavet, gétøvøgimít, vømótøvā, neka vømó-qoqovøēm. Av ezoqa tozozømbe-etoumat, zo Mbumbukiam āv tezømbé-etoám.”

³⁹ Yaq Yesu yaya zø-etá, gezø-ein, “Bøi waev mbain ezoqam, kopømba mbaín, bøi waev mbain ezoqa nøme te-itu. Av tægoat ndægo, yaq ndigu ezoqa menas, manqei ozu-te até sugumú-o:áz.

⁴⁰ Paev ezoqam kopømba mbaín, tege nømendim ezoqam teløvuam. Geté gekha ezoqām ndego, nømendim matev ate ndægo tumundap, ndego āv tenégoát, av tege nømendim ezoqam nde:go.

⁴¹ Gekha zapá, qafu-qa bøi-te, kupuk-qase ndoqoqeivi, getē tae-qape ndøgo, qakeza bøi-te nandaqa-genøe, qo qeivupāv?

⁴² Gekha zapá, qafu av ndoqombøe-manqate, ‘Nófu, kupuk-qase bøi-te nandaqa-genøe, nøtaqāliv,’ getē qakeza bøi-te nandav, qo tae-qape qeiviāv, nandaqa-genøe? Qo khavozam ezoqám. Bugukhokhof nándav, toqólív, tae-qape, qakeza bøi-te nandaqa-genøe, eqeieqei voqókewāg. Yaq váev qafu-qa bøi-te, kupuk-qase ndøugu, toqoliv.”

Tae nanga eqeieqei o soqain toqoqeiv, yaq soqoté-qatéq, av nqægo, tae ndøgo eqeieqei o soqain

(Met 7:16-20; 12:33-35)

⁴³ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Tae eqeieqei, nanga soqøsoqa géviamák. Neka tae soqain, nanga eqeieqei géviamák.

⁴⁴ Tae nanga toqoqeiv, yaq soqoté-qatéq, tae ndøgo eqeieqei o soqain. Bøning fakiafakia-us-te, kopømba mbaín, nanga mbomømboma, kopømba ande av fig ndi:gu, togo-vingisam. Neka khouwe-khouwe-te ndøgo, kopømba mbaín, gleips togo-løvus.

⁴⁵ Yaq matev até kopó. Ezoqa eqeieqei, matev eqeieqei ndøgoatún. Zapa ndøgo, teqa mokho-te, matavap eqeieqei mbøigú. Geté ezoqa soqaqape, matev soqøsoqa ndøgoatún. Zapa ndøgo, teqa mokho-te, matavap soqøsoqa mbøigú. Unimanqatín. Gekha matavāp ndøgo, ezoqam-qa mokho-te qamømbo-tøva, ndego ndøgo témanqatát.”

Khoev puanam matev menas-qa yaya etæ manqat
(Met 7:24-27)

⁴⁶ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Gekha zapá, no Evezøza ndozonø-akhayam, getē matev gonemāv, av no nqazømbe-manqate?

⁴⁷ Gekha ezoqām ndego, no-te tendowav, noqa manqat vø-ewāg, neka o-mba vó:ndāp, no nøtézømás, ndego andē gekha ezoqām.

⁴⁸ Ndego ezoqam, kopømba ande av ndé:go, khoev manqei føgakh-te gewev. Uk ge-asøzam, até pakoa-té. Yaq khouwat qandowav, khamøe qando-okhoam, ndøgo kopømba mbaín, tønqonaz. Zapa ndøgo, khoev føgakh-qapé qawevam.

⁴⁹ Geté gekha ezoqām ndego, noqa manqat sa te-ewagat, gete o-mba ndapeav vøgoāt, ndego kopømba ande av ndé:go, khoev qoq-te gewev, uk sa go:føløzam. Yaq khouwat qandowav neka khamøe qando-okhoam, sègemø-khawá. Khoev ùnime:-ngiú.”

7

*Yesu Lom nakhag kawa ezoqam-ge sasae ezoqam gekhakhæv
(Met 8:5-13)*

¹ Yesu teqa nømendim manqat qamømbøe-navøem, ezoqam-te, yaq Kapenaum taon-té genøwáv.

² Ta vemiav-te ndøgo, Lom nakhag kawa ezoqam møndøgoám, neka ndego sasae ezoqam vømbøgoam. Te-te ndego khafuat kandambá. Ndego sasae ezoqam, enqoni mbogoám, ambá vønanimin.

³ Yaq ndego nakhag kawa ezoqam, Yesu-qa yaq-te manqat ge-ewag, ndego Zu megetapak ndøkhotáz, te-te. Yesu áv gimbøé-einím nqægo: Bètøndowáv, tege sasae ezoqam vókhakheinøvēm.

⁴ Yaq ndigu Yesu-te gi-apat, gimøfakhaz, gèmmøbo-viømém. Viam kandambá gigonem, vømbø-einim, “Qombótøké, ngenek nakhag kawa. Ndego ezoqa mbomambaqapé,

⁵ neka ndego poev kandambá, ni Zu ezoqam-te. Niqa guliguli khoev giwevem, moni ndégo te-áb.”

⁶ Yaq Yesu namba me:záv. Khoev gi:khatoot, ndego nakhag kawa ezoqam, zifuap ndokhotáz, teqa manqat vømømbø-einim, av nqægo, “Khanánqa. Ság. Noqa khoev-te ndøqáv. No ezoqa eqeieqei mbá, noqa khoev-te toqotøndo-oq.

⁷ Yaq nakémbá, no nøkezan okhoeáv qo-te. Geté manqat mba qó-eín. Yaq noge sasae ezoqam segé-khakhæv.

⁸ Até nó-a, no ezoqam-qá mokho-té qatu:gú. Neka no mokho-te, nakhag ezoqam mu:gú. Ndigu ezoqa kopo tæmbo-ein, ‘Vøqáv’, yaq ndego segéwáv. Neka ezoqa nøme tæmbo-ein, ‘Mòqotøndoqáv’, yaq ndego segendówáv. Neka noge sasae ezoqam tæmbo-ein, ‘Mòqo-matanām, nqanek’, yaq ndego segé-matanám.”*

⁹ Yesu nqanek manqat ge-ewag, yaq nqova mbondáf. Yaq gèndoqambún, ndigu ezoqa bawan-qape gimbopavam, vøzø-ein, “No nqazø-manqate. No nqanek Izlael bawan mokho-te, unimanqatin matev qeiviáv, av ngenek bawan vini-ak nge:-unimanqatinat.”

¹⁰ Yaq ndigu u-anim, nakhag kawa-qa khoev-te giqavaz, ti-ometám ndøgo, ndego sasae ezoqam, møndø-khakhæv.

Yesu ngæmam-ge yo gekhandi:v

¹¹ Khøuwa nøme, Yesu taon nøme-té genømát. Ta taon-qa iz, Naín. Ekeza paev ezoqam neka ezoqa nøme bawan-qapé namba me:-apát.

¹² Yaq nqáe! Taon uta mboqog ge:khatobat, ezoqa løvøte ezoqam ndø-eqeitavún. Taon-té gindu-fakház. Ndego ezoqa ndakinák. Teguv evo ngæmám. Zivis gèmbonaním, neka ndugu nakheis nøme mbaín. Taon-ak kopoáv, ngæmam namba gi:geavun.

¹³ Yaq Evezøza ngunuk sævam gu-omet, ndego tanakh mbogó, gumbo-ein, “Qo ndø-eív.”

¹⁴ Yaq Yesu tenøwáv ndøgo, løvøte ezoqam-qa kumøkuma vømøkhanaz. Yaq ezoqam ndigu, gi-eqeitam, sègewán. Yaq Yesu até gendego, ndego løvøte ezoqam, áv gembøe-eín nqægo, “Ndáe! No nqataqá-manqate. Mòqo-khandi:q.”

¹⁵ Yaq ndego sègeqóm, manqa manqate vøngaz, yaq Yesu ndego ezoqam, evo nqawa sasa mbo-etoam.

¹⁶ Yaq ezoqa ewaqape, nqanek matev giqeivim, ndigu møe ndøgoném, neka Mbumbukiam-qa iz vø-eqanem. Av gini-einím nqægo, “Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqam kandambaqape ndøfakhán, ni mokho-te. Mbumbukiam ni-te tøke-qa ndowáv, ni tegi ezoqam.”

* **7:8 7:8** Ndego nakhag kawa ezoqam nqanek manqat ge-ein, zapa ndøgo: Ndego møndø-unimanqatin, av nqægo, Yesu ta enqoni ndøgo, ivøve manqat tembo-ein, yaq ndøgo segé-iváv. **7:15 7:15** 1 King 17:23; 2 King 4:36 **7:16** Luk 1:68

17 Yaq nqanek manqat, Yesu-qa yaq-te, Zudia plovins-te ndøgo neka manqei-manqei ate qægoam, avøavun qagoat, sùgumu-panqavøemát.

Zion, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, tegi paev ezoqam, Yesu-te gekhofotaz (Met 11:2-19)

18 Zion, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, tegi paev ezoqam, matev ate ndægo gi-ometem ndøgo, Yesu gematønumat, yaq ndego ekeza paev ezoqa menas zø-akhá.

19 Yaq Yesu-té genø-khofotáz. Av gimømbøé-bevøpém nqægo, “Gê, ezoqam qó, Mbumbukiam ge:manqatam, tendo-khofotav? O, ezoqa vini-qa nitó-kewagát?”

20 Yaq Yesu-te gimøfakhaz, gimbo-einim, “Ni Zion, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, ndokhofotán. Qo nitaqá-bevøpém: Gê, ezoqam qó, Mbumbukiam ge:manqatam, tendo-khofotav? O, ezoqa vini-qa nitó-kewagát?”

21 Ta khøuwa-te ndøgo, ndigu ezoqa menas gigeavun, Yesu ezoqa kopoáv gekhakheinøvem. Ndigu enqoni bugug vinivinimba zøgoám neka nøme ndigu, nqova soqøsoqa vøzømbū-goam. Neka bøi waev mbain ezoqa kopoáv, bøi waev vøzø-etoam.

22 Yaq Yesu ndigu Zion-gi paev ezoqam gezø-qavøiu, “Zion-te nqawa tozovesez, yaq āv qazømbøé-einím, av zo manqat nqazøte-yoge neka matev nqazøte-qeivi. Ezoqam ndigu, bøi waev mbain qagoam, ndakin gèkeogé. Neka ezoqam ndigu, kagi gigoam, ndakin gè-okhó. Neka ezoqa ndigu, kha sisi-us gigoam, kha sisi møndøzø-navøém. Neka ezoqa ndigu, gea kandøgeap gigoam, ndakin gèyogé. Neka ezoqa ndigu, gipakhaetat, nango møndø-khandí:z. Neka gigiap-av ezoqam, Mbumbukiam-qá Manqat Mbomam-baqape ndøyogé.

23 Neka gekha ezoqām ndigu, no-te nakeapav ndigu, ndigu khanakhanakh mbá giabitigú.”

24 Zion-gi manqa upøgim ezoqam gi:qavaz, yaq Yesu Zion-qa yaq-te manqa manqate ndøngáz, ezoqa ewaqape-te, gezø-ein, “Gê, zo Zion-te qazo-apat, leg-av manqei-te ndøgo, zo gekha qeivi-qa zó-apat? Gê, zo ezoqa omete-qa zó-apat, ndego kopømba ande av gagayag ndægo, sa tøpovøemet, yaq vøepovēt, yaq vøepovēt, khamøe sa tøqambuvøemet?

25 O gê, qazo-apat, zo ezoqa ndabua eqeieqei uzap omete-qa zó-apat? Nqáe! Ezoqa ndabua eqeieqei ndi-uzap neka gigiap kopoav si ndøzøwag, ndigu kawa ezoqam-qá khoev-té giyageáp.

26 Geté zonømbé-einím. Zo gekha qeivi-qa zó-apat? Mbumbukiam-gê manqa vevezam ezoqam omete-qa zó-apat? Unimanqatin. Ndego Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqám. Geté no nqazø-manqate. Ndego Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam ate ndi:gu, møndø-løvubám.

27 Zapa ndøgo, ezoqam ngének, teqa yaq-te Mbumbukiam-qa Manqat av nqæpeawap nqægo, ‘Nqáe! Noge u-anem notó-khofotáv, qoqa megemege-te. Ndego nakhoa møqá-khakheinám.’

28 No nqazø-manqate. Zion, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, ndego kandambaqapé. Ndego ezoqa ewaqape, nqanek manqei-qape-te gifakhatat, møndø-løvubám. Geté até ezoqa khasøkhasís-a, Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te, ndigu Zion møndø-løvú:mém.”

29 Ezoqa ewaqape, nqanek manqat giyogem, møndø-unimanqatiním, av nqægo, Mbumbukiam-qa matev eqeieqei. Até ndigú-a, teks moni upøgim ezoqam. Ibøkha iz sùgumu-upøgimát, Zion gezø-etoam.

30 Geté Felisi ezoqam neka Mozes-qa guguna manqat zøtezat ezoqam, ndigu Mbumbukiam-qa matavap gè-ogím, tiqa yaq-te ge:pøoa, te-te tiqambuz. Neka ndigu gèzømbø-qasí, Zion ibøkha iz tezø-etoam.

³¹ Yaq Yesu gezøbevap, “Gê, nginik ezoqam, ndakin ngiyage, andé gekha me nõtékhamás? Nginik ande gekhâm?”

³² No nakheis nõtékhamás, maket manqei-te ndi-otam. Ndigu yaqyaq-a, āv gini-akhayám nqægo, ‘Ni zo pøinda nizø-khambøemám. Khanakhanakh-ús. Geté zo ogipøteáv. Neka ni osombo ouv nizø-qaqaemám. Geté zo eivøpøteáv.’

³³ Zó-a, até kopó. Gekha matēv ndøgo, zo ndozoqeivi, zo khanakhanakh mbáin. Zion ndego ibøkha iz etoam ezoqam gefakhan, lou logemav matev gegoam, neka waen izumav vøgoam, yaq zo āv qazøte-manqatám nqægo, ‘Ngenek nqova soqa mbøigú.’

³⁴ Geté ndakin Ezoqam-ge Yo gefakhan, ngenek lou møndø-logatún, neka waen vø-izumatun. Yaq zo āv qazøte-manqaté nqægo, ‘Ngenek ezoqam zóté-ometám! Lou loge møqæ, neka waen izam møqæ. Neka ngenek teks moni upøgim ezoqam neka manqa-zapazapa-us ezoqam-gí zifú.’

³⁵ Zo av nqægo ambá qazøte-manqaté. Geté ezoqam-qa matev toqoqeiv, ndøgo Mbumbukiam-qa matavap loloakh-te ndøndo-fakhate, yaq soqoté-qatéq, av nqægo, Mbumbukiam-qa matavap loloakh, unimanqatín.”

Manqa-zapa-us sævam, Yesu-qa zenda tokhotapak-te, tae et sisip mbomambaqape guoqouz

³⁶ Khøuwa nøme, Felisi ezoqam, Yesu lou loge manqat mbo-eín, teqa khoev-te. Yaq Yesu tenøwáv ndøgo, lou vømølog.

³⁷ Ta vemlav-te ndøgo, sævam møndøgoám. Ndugu manqa-zapa-ús. Yaq manqat gu-ewag av nqægo, Yesu Felisi ezoqam-qa khoev-te lou gelogat, ndugu tunduwáv ndøgo, botol-qase vøndøndap. Tae et sisip qanimav-qape mu:nqeitavám. Taqa fia kandambá tantáv.

³⁸ Yesu-qá zita-té gunduwáv, teqa zenda tokhotapak avønin-te vø-itan. Ndugu gèvin. Yaq bøi einu ndigu, Yesu-qá zenda tokhotapak-té ginø-lanqanimám.† Yaq ndugu até gundigu, susu ndøgo, Yesu-qa zenda tokhotapak-te qagoam, ekeza izúm guni-vuogím, neka zenda tokhotapak vømbø-ngenøtam, yaq tae et sisip mbomambaqape, teqa zenda tokhotapak-te sasa mbøeqouz.

³⁹ Yaq ndego Felisi ezoqam, ma Yesu gendekhato, nqanek matev geqeiv, ndego ekeza mokho-mba, āv gene-matavupát nqægo, “Ngenek amba unimanqatin manqa vevezam ezoqam tegonin, yaq ndego bète-otevín, ngunuk sævam, kha ndumbo-khanøzam. Ndego bète-otevín, av nqægo, ndugu manqa-zapa-ús.”

⁴⁰ Yesu teqa matavap é-møndæ-otév, yaq gembo-ein, “Sáemon. No manqat nqanøgó, qo-te.”

Yaq Saemon gembo-ein, “Nøméndim ezoqam, qonømbé-ein.”

⁴¹ Yaq Yesu yaya mbo-etá, gembo-qavøiu, “Ezoqa menas møndøgoám. Ndigu moni etoam ezoqam-te, moni zømbo-løfokám. Moni kandambá. Nøme moni mokho 500 qambøe-løfokam, neka nøme moni mokho 50.‡

⁴² Geté ndigu ezoqa menas, moni mbáin, ndego nango vømbøé-qavøinām. Yaq ndego ezoqam, te-te moni qazømbo-løfokam, āv gezømbe-eín nqægo, ‘Ság, moni nango nøqavøinām.’”

Yaq Yesu Saemon gembobevap, “Ge qó ndoqo-matavap? Nginik ezoqa menas, ndego ezoqam-te moni qazømbo-løfokam, kuku kandambaqape gekha ezoqām mbógoāt, te-te?”

⁴³ Yaq Saemon gendo-qavøiu, “No nqæmatavap: Ezoqam ndégo, ndego moni kandambaqape qambøe-løfokam, sa gembotak.”

Yaq Yesu gembo-ein, “Nándav. Qo unimanqatín ndoqo-manqate.”

7:34 7:34 Luk 15:2 **7:37 7:37** Met 26:7; Mak 14:3; Zion 12:3 † **7:38 7:38** Ta khøuwa-te ndøgo, ezoqa lou loge-te giqonavam, andé gi:sømbiapám. Bov gèzø-zageapám. Yaq nakémbá, ngunuk sævam, Yesu-qa zita-te gunduwav, eiv-us, tugi bøi einu, Yesu-qa zenda tokhotap-te go:lanqanimam. ‡ **7:41 7:41** Ndigu moni, fia kandambá. Moni mokho 500, ndigu viav menas-qá fiá. Neka moni mokho 50, ndigu løvøyak menas-qá fiá.

⁴⁴ Yaq Yesu sævam-té genøqambún, Saemon sasa mbo-ein, “Ngunuk sævam qoté-omēt. No qoqa khoev-te qatøndo-on, qo no ibøkha etopøteáv, noqa zenda tokhotapak sunguzu nonqo. Geté ngunuk noqa zenda tokhotapak, ekeza bøi einú gunisungúz. Yaq ekeza izúm guni-vuogím.

⁴⁵ Qo no ngenøndøpøteáv, no qatøndo-on, av niqa matev ndægo. Geté ngunuk sævam, noqa zenda tokhotapak, oskia ndøngenøtumít, ande qatønde-on, atema ndakin.

⁴⁶ Neka qo noqa kawa-te, oil qouziáv, qatøndo-on, av niqa matev ndægo. Geté ngunuk sævam, noqa zenda tokhotapak-te, tae et sisip mbomambaqape mo:qóuz.

⁴⁷ No nøtaqá-eín, gekha zapā ngunuk kuku khape qambe-khouwev no-te. Ngunuk kuku khape tømboe-khouwév ndógo, tuqa manqa-zapazapa kopoav-qape, møndømbo-navøém. Geté gekha ezoqām ndego, manqa-zapazapa khapelavøqase mba sa qambøe-navøem, teqa kuku khapémbá.”

⁴⁸ Yaq Yesu ndugu sævam āv gumbøe-eín nqægo, “Qoqa manqa-zapazapa, møndøqanavøém.”

⁴⁹ Yaq ezoqa nøme, lou loge-te namba gi:qonavam, ekeza mokho-mba gibond, “Ngenek kenøgoam, ezoqa manqa-zapazapa ndezø-evøzam?”

⁵⁰ Yaq Yesu ndugu sævam gumbo-ein, “Qoqa unimanqatin nandav, tøkhandí:q. Mòqoqáv. Qo mbøni betaqávæv.”

8

Sakheis ndigu, Yesu namba gi-okhoam

¹ Taqa zita-te, yaq Yesu taon neka vemivemiav ate qægoam sège-okhoám. Ezoqa Manqat Mbomambaqape, Mbumbukiam-qa Megeat Matev-qa yaq-te me:zømesimám. Ekeza paev ezoqam tuelv namba me:-okhoám,

² neka sakheis vøgoam. Nginik sakheis, Yesu gèkhakhæz. Nøme ndigu, enqoni vøzøgoam-a, nøme ndigu, nqova soqøsoqa vøzømbū-goam. Sævam kopo nømu, Meli Magdala vemivem-ák. Yesu nqova soqøsoqa sevén, gumbo-ngeasam.

³ Neka sævam nømu, iz Zoaná. Ndugu Kuza-gú zás. Ngenek ezoqam, ndigu Elod-qa khoev-te gisasaetam, kawa zømbogoám. Neka sævam nømu, ndugu iz Susaná. Neka sakheis nøme kopoáv gigoam. Ndigu sakheis, ekeza gigiáp gizømbe-tøkeám, ndigu gi-okhoam.

Ezoqa manqei vinivinimba-te, wit nanga gezøgeakhat, taqa yaya etæ manqat (Met 13:1-9; Mak 4:1-9)

⁴ Khøuwa nøme, ezoqa kopoáv gimøvab. Vemivemiav ate ndægo, Yesu-te gindu-okhoam. Yaq ndego yaya zø-etá, gezø-ein,

⁵ “Ezoqa møndøgoám. Khae-té genøwáv, wit nanga vømø-zøgeakh. Yaq wit nanga ge:panqabumat, nøme nakhoa-té ginø-o:atát. Yaq ezoqa tetøkxonøvemém ndógo, pipisi vølouz.

⁶ Geté nøme ndigu, nandi-té ginø-o:atát. Nandi-te ndógo, manqei khapekhapémbá qatøke:pat. Yaq mbusa qafakhan, gèkusíz. Zapa ndógo, ibøkha mbaín.

⁷ Wit nanga nøme, gapuk-té ginø-o:atát. Yaq gapuk ndógo, wit namba qæ-eqa, ndigu gèvøtøgeám.

⁸ Geté wit nanga nøme ndigu, manqei egeiegei-té ginø-o:atát. Yaq kopømbá gi-eqanat, nanga vøqataz. Wit nanga kopokopo-te, louzi nonqo andled-andléd gitøkebupat.”

Yesu nqanek yaya etæ manqat qamømbøe-navøem, yaq āv gene-akhá nqægo, “Gekha ezoqām ndego, gea tømbo goat neka yoge kopømba vømbo goát, yà beyogé!”

Yesu gekha zapā, ezoqa yaya mba gezø-etæam (Met 13:10-17; Mak 4:10-12)

⁹ Yesu nqanek yaya ge-eta, yaq tegi paev ezoqam, manqa mokho-qa mbøbevoþém.

¹⁰ Yaq gezø-qavøiu, “Mbumbukiam zo mba zøtáke, zo nogi paev ezoqam, mokho manqat tøzøte-zøtez, teqa Megeat Matev-qa yaq-te. Geté ndigu ezoqa nøme, no yaya mba nøzø-etæ. No yaya tæzømbe-etæ ndøgo: Ndigu ndøqeivát. Geté mokho gembó-ndapemák. Neka ndigu ndø-ewagát. Geté manqa mokho gembó-ndapemák.”

Ezoqa manqei vinivinimba-te, wit nanga gezøgeakhat, taqa yaya etæ-qa manqa mokho (Met 13:18-23; Mak 4:13-20)

¹¹ Yaq Yesu tegi paev ezoqam gezø-ein, “Yaya etæ-qa manqa mokho nqánek: Wit nanga ndigu, Mbumbukiam-qa Manqát.

¹² Nøme ndigu, nakhoa-te gi-o:atat, taqa manqa mokho nqánek: Ezoqa nøme, ndigu Mbumbukiam-qa Manqat giyogemín, yaq nqova soqaqape até gendewavín, Mbumbukiam-qa Manqat vøe-vibamín, tiqa mbøni mokho-te ndøugu. Ndego tene-goatún ndøgo, soqain ndøgo, ndigu ti-unimanqatinim, yaq Mbumbukiam khandi vøzø-etoám.

¹³ Neka wit nanga ndigu, nandi-te gi-o:atat, taqa manqa mokho nqánek: Ezoqa nøme, Mbumbukiam-qa Manqat khanakhanakh-us ndø-ndapemín. Geté ta manqat ndøgo, uni mbuvøemáv, tiqa mokho-te. Yaq tiqa unimanqatin matev Mbumbukiam-te, khapekhapé outupáv. Khamasim matev qazø-fakhanín, ndigu nakhamas-té ginø-o:azín.

¹⁴ Neka wit nanga nøme ndigu, gapuk-te gi-o:atat, taqa manqa mokho nqánek: Ezoqa nøme, Mbumbukiam-qa Manqat ambá giniyogé. Geté tiyagat, ndigu tiqa yage-qa yaq-te fofogep khàpe zømbe-khouwevín, neka gigiap kopoav neka manqei-qape-qa khanakhanakh matev-qa yaq-te, poev khape vøzømbē-khouwevín. Yaq tiqa unimanqatin gèvøtagín. Kopømba mbaín, mokho tøfakhan.

¹⁵ Neka wit nanga ndigu, manqei eqeieqeie-te gi-o:atat, taqa manqa mokho nqánek: Ezoqa nøme, tiqa mbøni eqeieqeie neka unimanqatin. Ndigu Mbumbukiam-qa Manqat ùnime:-yogemín. Ndigu føgøføgakh até gembó-geageapát neka yovitáv. Yaq Mbumbukiam-qa Manqat, tiqa mokho-te ndøugu, mokho ndøfakhanín.”

Qoqa Klisten matev, ande waev me ndægo, ndøkhònaø (Mak 4:21-25)

¹⁶ Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “Lampa toqomag, yaq kopømba mbaín, baket mokho-te o lou-qase mokho-te toqo-khonao. Geté lampa asøzam nonqo-té qonówuá. Yaq gekha ezoqām ndigu, khoev-te ti-ozat, waev géqeivát.

¹⁷ Gekha matēv ndøgo, ndøkhonøwe, bavokhó qandó-fakhán. Neka gekha mokho manqát ndøgo, ndøkhonøwe, gendó-veveám. Yaq ezoqa ewaqape, gé:zøtéz.

¹⁸ Yaq nakémbá, aiyá qagó. Noqa manqat ùnime:-yogé, manqat nqæmanqate. Gekha ezoqām ndego, mokho gendap, Mbumbukiam otevat nøme mba mbøé-etoám. Geté gekha ezoqām ndego, mokho ndapeav ndøgo, yaq até otevat-qasé-a, ndego ezoqam ndematavap ndømbogo, Mbumbukiam segéviwám.”

Yesu-gu evo neka emekheis, gekha ezoqām? (Met 12:46-50; Mak 3:31-35)

¹⁹ Khøuwa nøme, Yesu-gu evo neka emekheis ndøfakház. Geté ndigu kopømba mbaín, Yesu-te vøe-øz. Zapa ndøgo, ezoqa khàpumu-khouwéz.

²⁰ Yaq ezoqa nøme, āv gimboe-einím nqægo, “Qogu qavo neka qamekheis ngó:wani, bavokho. Qo ndøqamekhám.”

²¹ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Nogu evo neka nqamekheis ndígu, Mbumbukiam-qa Manqat ndiyoge neka ndimbopaev.”

*Yesu manqat mba ge-ein, khamøe sa qavøitav
(Met 8:23-27; Mak 4:35-41)*

²² Khøuwa nøme, Yesu ekeza paev ezoqam namba, khagua-té ginøketáb, gezø-ein, “Yaq-keoqá qazinø-qantáv.” Yaq sasa ndøsøkuzim.

²³ Giqantavat, Yesu venanqei mbovín. Yaq gèbúv. Yaq anana-mba møndu:bøen, mbe-qape tåndøfeā. Khamøe qando-okhoam, lokh bøi-té qanø-tøvøyát, ambá vø-qambuanemin.

²⁴ Yaq até gindigonem, Yesu gèti:nám, gimbo-einim, “Evézøza, Evézøza. Ni avønín zígeón.”

Yaq Yesu gendosuzam, vø-itan. Yaq khamøe ndøgo, vøfegimam-a, vøvumøyat, manqat sasanqa-us mbo-eín. Yaq ndøgo sègevøitáv. Qavøitav mbómā.

²⁵ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam gezø-ein, “Zo unimanqatin mbañn, Mbumbukiam-te?”

Yesu matev av ge:matanam ndægo, yaq tegi paev ezoqam, nqova ndafe kandambá neka møe vøgonem. Yaq, yaqyaq-a gibond, “Ngenek gekha ezoqám? E, até khamøe fegim neka khamøe vumøe, manqat mba mbomanqaté. Yaq ndøgo manqa o-mba mbøendapé.”

*Yesu ezoqam nqova soqøsoqa gembo-ngeasam
(Met 8:28-34; Mak 5:1-20)*

²⁶ Yesu ekeza paev ezoqam namba, Gelasa ezoqam-qá manqei-té ginøqantáv. Ta manqei ndøgo, Gelili manqei yaq-keoqá qagó.

²⁷ Yesu khagua-te gendovuaø, yaq vemia-vak kopo ndowáv. Ndego nqova soqøsoqa mbøigoám. Viav kopoáv, ndego ndabua uzumáv neka ve-te sømbimáv. Geté nandi nqa-te geyagám. Ta nandi nqa-te ndøgo, løvøte ezoqam ndø-osupám.

²⁸ Yaq ngenek ezoqam Yesu ge-omet, kandambaqapé sege-ogeá, ekeza kha, teqa megemege-te, manqei vøelavaø. Yaq āv gene-akhá nqægo, “Yésu, Mbumbukiam-ge Yo, ndego Egeiwat-Qape, qo no gekha qonøgø? Mbumbukiam-qa iz-te, nqataqá-viam, no nqosøgeap nø-etðám.”

²⁹ Ndego nqanek manqat ge-ein, zapa ndøgo. Yesu nqova soqa fakhane manqat mbo-eín. Ndego nqova soqa oskia ndøqanøtumám. Khøuwa kopoáv. Bov neka pingim, auli sen ambá gimboe-løvønøvememín. Geté ndego sège-løvuzuín. Yaq nqova soqa, ndego ezoqam-av manqei-té genø-ituín.

³⁰ Yaq Yesu gembobevap, “Qo gekha íz?”

Yaq ndego gendo-qavøiu, “Noqa iz Bawan-qapé.” Nqanek tene-eín ndøgo. Zapa ndøgo, nqova soqøsoqa kopoáv, teqa mokho-te gimboigoam.

³¹ Yaq ndigu nqova soqøsoqa, Yesu āv gimboe-viømém nqægo, “Ni manqei ozu-te, nqa vaev mbain ndøgo, ndøkhofòtán.”

³² Ta manqei avønín-te ndøgo, bøsi nen møndøwanám. Kopoav-qapé. Manqei poyat-té givagimám. Yaq nqova soqøsoqa, Yesu gimbo-viømem, “Ni ambá bøsik mokho-té qonø-khofotanín?” Yaq Yesu sègezøták.

³³ Yaq ndigu nqova soqøsoqa, gèfakház, ndego ezoqam-qa mokho-te gu:goam, bøsik-te vømø-oz. Yaq bøsik manqei khavoe-té ginøbøín, ibøkha-te vømø-geonim.

³⁴ Yaq ezoqam ndigu, bøsik gizø-kewagam, nqanek matev giqeivim, ndigu møe ndøbøín, yaq taon-te neka vemivemiv-te, ezoqa emanqat vømøzømbē-vototap.

³⁵ Yaq ezoqa tinduzáv ndøgo. Matev qeivi-qa ndøgoám, ma qæfakhan ndøgo. Yaq Yesu-te gimøfakhaz, ti-ometám ndøgo, ndego ezoqam, nqova soqøsoqa gimbo-fakhaz, ndabua ndø-uzupám neka matavap kopømba vømboøgoam. Yesu-qá zenda tokhotapak megemege-té gonoqotám. Yaq ndigu møe ndøgoném.

³⁶ Yaq ezoqam ndigu, matev bøi gi:qeivim, emanqat zømbe-votót, ndego nqova soqøsoqa gimboøgoam, ande āv kenē-khakhæv.

³⁷ Yaq ezoqa ewaqape, Gelasa manqei-te giyagam, Yesu āv gimboe-viømém nqáego. Tiqa manqei, yà be-iváv. Zapa ndógo, ndigu møe kandambá gigonem. Yaq Yesu gèketáo, sasa ndøsøkuzim.

³⁸ Yaq ndego ezoqam, nqova soqøsoqa gimbo-fakhaz, Yesu namba okho-qa mboviám. Geté Yesu ndego takeáv, gembo-ein,

³⁹ “Qakeza vemiyav-té qonóqaváq, ezoqa voqomé-zømās, Mbumbukiam ande āv keqambē-matanam.”

Yaq ndego ekeza vemiyav-té genøwáv. Manqat sège-manqatát, vemiyav-te ate qægoam, Yesu ande āv kembøe-matanam.

Yesu sævam gukhakheinøvem, ndugu kouk qambowavam, neka mbasønakam vøkhandi:v (Met 9:18-26; Mak 5:21-43)

⁴⁰ Yesu kewan yaq-keoqa nqawa geqantavat, gemøqa, yaq ezoqa kopoáv, khanakhanakh mbogoném, ge:fakhan. Zapa ndógo, ndigu gèmbøe-kewagám.

⁴¹ Yaq nqáe! Ezoqam tendowáv ndógo. Teqa iz Zailés. Ndegø Zu ezoqam-qá guliguli khoev megeat ezoqám. Yaq ndego até gendego, Yesu-qa zenda tokhotapak-qa megemege-te, ekeza kha, manqei me:laváo, ekeza khoev-te okho-qa yaq-te vømbøviam.

⁴² Zapa ndógo, tegu yu, ndugu viav ande av tuelv ndægo qambøegoam, gènanimtát. Neka ndego nakheis nøme mbaín.

Yaq Yesu gemat, ezoqa bawan-qape gèqanabát, ambá vøtøgutømemin.

⁴³ Ta bawan mokho-te ndøgo, sævam kopo møndu:goám. Ndugu kouk mbowavám. Nupøkhán mbá. Viav ate qægoam, tuélv, qambowavam. Ndugu tugi moni ate gi:goam ambá guni-ngiæzotám, mulømula etoam ezoqam-te. Geté ezoqa kopo, kopømba mbaín vøe-khakheinøvēm.

⁴⁴ Yaq ndakin ngunuk sævam, Yesu-qá zita-té gunduwáv, teqa ndabua ov-qase vømbøkhanaz. Yaq nqova mbaín. Tuqa kouk waev, sègembo-navøém.

⁴⁵ Yaq Yesu gebevap, “No gekha ezoqām ndøkhanan?”

Geté ezoqa ewaqape gø:naomém. Yaq Pita gembo-qavøiu, “Evézøza. Ezoqa bawan-qape khapumu-khouwév, qoqa kha ngikhanazumit.”

⁴⁶ Geté Yesu gendo-ein, “Ezoqa møndø-khantán. No tøtenøtén ndógo. Zapa ndógo, noqa bazaføgakh nøme, ezoqam-té qanøwáv.”

⁴⁷ Yaq ngunuk sævam gui-otev av nqægo, Yesu møndøqānd, yaq sègendowáv. Kha wageap-ús. Yaq Yesu-qa megemege-te, ekeza kha, manqei me:laváo, ezoqa ewaqape-qa bøi-te vøvøndøyam, gekha zapayā guni-khantav, yaq ndaføyambā sege-eqeieqeie-ēv.

⁴⁸ Yaq Yesu gumbo-ein, “Ngólam. Qoqa unimanqatin nandav, tøkhaheinøqavém. Mòqoqáv. Qo mbøni betaqávæv.”

⁴⁹ Yesu ate av-té manqat ge:manqatam, yaq Zailés-qa khoev-te, ndego Zu ezoqam-qa guliguli khoev gezømbø-megetam, ezoqam tendowáv ndógo, vømbø-ein, “Qogu yu møndønaním. Nandev nømendim ezoqam, sekemba mbopøuwé:t, tendowav.”

⁵⁰ Geté Yesu nqanek manqat ge-ewag, yaq ndego Zailés āv gembøe-ein nqáego, “Qo ndøfoføgeāp. Soqó-unimanqatín. Ndugu segé-khandí:v.”

⁵¹ Yesu Zailés-qa khoev-te gemøfakhan, yaq ezoqa nøme gèzømbe-khafén, te namba ti:oz. Geté ti-mba ndígu tekhatób, Pita neka Zion neka Zems, neka nakhasam-gi evøndipakha.

⁵² Ezoqa ewaqape, eiv neka osombo ndøgoném, nakhasam-te. Geté Yesu gezø-ein, “Eiv ság! Ngunuk nakhasam nanimateáv. Geté venanqei ndøbuvít.”

⁵³ Yaq ndigu Yesu gèvøngi:nám. Zapa ndógo, ndigu møndæzøtéz, ndugu møndønaním.

⁵⁴ Geté Yesu até gendego, mbasønakam zenda vømbøgea, sasa ndø-akha, “Khapúlav. Mòqo-itán!”

⁵⁵ Yaq tugu nqova, nqawá gumøndæ-veséz. Yaq ndaføyambá, ndugu sègendo-suzám, vø-itan. Yaq Yesu mbasønakam-te, lou etoam manqat ndø-eín.

⁵⁶ Nakhasam-gi evøndipakha, ndigu nqova ndafe kandambá. Geté Yesu gèzømbe-khafén. Ezoqa nøme bezø-eín, av matev qæfakhan ndægo.

9

Yesu ekeza u-anim tuelv, manqa gezø-løvua, gekhofosam

(Met 10:5-15; Mak 6:7-13)

¹ Khøuwa nøme, Yesu ekeza paev ezoqam tuelv, gëmøváb. Yaq ndego iz neka bazaføgakh zø-etoám. Ndigu ezoqa nqova soqøsoqa vinivinimba zøngeasumát neka enqoni-us ezoqam vøkhakheinøvemát.

² Yaq tene-khofosám ndøgo, ezoqa Mbumbukiam-qa Megeat Matev-qa yaq-té gini-zømesimát neka enqoni-us ezoqam vøkhakheinøvemát.

³ Av gezømbe-eín nqægo, “Tozo-okhoat, gigiap ndø-upøgím, av nqægo, tatuag neka moqos neka lou neka moni neka ndabua enend nonqo.

⁴ Zø ezoqa khoev tizø-einat, ta khoev-te ndøgo, até vøsokhoé. Yaq ta-mbá tøzøté-ivøvemát ndøgo, vemivav nøme-te tozozavat.

⁵ Geté zo vemivav nøme-te tozomø-fakhazat, yaq ndigu zo khatobeav tøgoat, ta vemivav ndøgo, sège-ivøvemát. Yaq pakhakh ndøgo, zoqa zenda tokhotapak-te tøgoat, sozø-pomoememát. Yaq ndigu tiabiti-zøtezát, ni manqa-zapa zigonēm.”

⁶ Yaq ndigu gèpanqaním, vemivemivav vinivinimba-te, Mbumbukiam-qa Manqat Mbomambaqape vømē-zømesim-a, enqoni-us ezoqam vømø-khakheinøvem, manqei-manqei ate qægoam.

Elod Yesu-qa yaq-te go:nakat

(Met 14:1-12; Mak 6:14-29)

⁷ Yaq Elod, ndego Gelili plovins-ge kawa ezoqam, manqat ge-ewag, matev vinivinimba qafakhanumat, ndego gò:beváp. Zapa ndøgo, ezoqa nøme āv gini-manqatám nqægo, “Zion, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, nangó gendo-khandí:v, løvøte-te.”

⁸ Geté ezoqa nøme gimanqatam, “Ilaiza ndøfakhán.” Neka ezoqa nøme, āv gini-manqatám nqægo, “Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam, ibugukhokhof giyageapam, nøme nangó gendo-khandí:v.”

⁹ Yaq Elod āv gene-eín nqægo, “Zion, noqa manqa vøovam-te, monqo mbokepøzém. Geté ngenek gekha ezoqám, emanqat nqæambo-yoge?” Yaq ndego Yesu omete-qa ndøgoám.

Yesu ezoqa bawan-qape ge:zøkef

(Met 14:13-21; Mak 6:30-44; Zion 6:1-14)

¹⁰ Yesu-gi u-anim nango ginduvesez, vøe-ometem, av nqægo, matev ande āv kini-matønumam, yaq ndego vemivav nøme-té genø-itúb. Ta vemivav-qa iz, Betsaidá. Ndego ambá gemø-yakhapus-mokho-mba-ezín, ti namba.

¹¹ Geté ezoqa ewaqape gi:zøtez, av nqægo, Yesu ande āv kenēma, yaq ndigu sègembo-paevém. Yaq Yesu sègekhatób, neka Mbumbukiam-qa Megeat Matev-qa yaq-te vøe-zømesim neka enqoni-us ezoqam vøkhakheinøvem.

¹² Yaq qakhagus ndøgo, khøuwa ambá vømø-sinanín. Tegi paev ezoqam tuelv tinizāv, Yesu vømbo-einim, “Ezoqa bawan-qape é-moqo-khofosám. Yaq vemivemivav neka khoev avøavun nqagot, lou neka venanqei nonqo, tiabimi-váo. Zapa ndøgo, ni ezoqam-av manqei-té qazigú, nqanek.”

¹³ Geté yaq Yesu gezø-ein, “Lou zo zozø-etoám, tilog.”

Yaq gindu-qavøinam, “Ni flawa faev neka zonga menas mba nigú. Gê, nginik ezoqa bawan-qape, lou ni nimøzøwí?”

¹⁴ Ndigu nqanek manqat gi-einim, zapa ndøgo. Ezoqa kandambá gigoam. Angana ate gi:goam, ande āv faev taosén ndi:gú.*

Yaq Yesu ekeza paev ezoqam gezø-ein, “Ezoqa yà beqonáv. 50 50-té giabenø-qoqongepét.”

¹⁵ Yaq Yesu-gi paev ezoqam, āv tini-matønømém, yaq ezoqa ewaqape vøqonam.

¹⁶ Yaq Yesu até gendego, nginik flawa faev neka zonga menas ge-upøzō, yan-te sasa ndøqan, Mbumbukiam ike manqat vømbō-ein. Yaq gèmbegím, tegi paev ezoqam vøzō-etoam, yaq ndigu ezoqa ewaqape sasa zø-etoam.

¹⁷ Yaq ezoqa ewaqape, lou tilóg ndøgo, até vøzō-ewez. Yaq lou mbegeap ndøgo, ezoqa gi-ivøvem, gèpizumém. Yakhav tuélv ginqeitømem, qamøvea.

Pita gematøvem, Yesu, ndego Mesayā

(Met 16:13-19; Mak 8:27-29)

¹⁸ Khøuwa nøme, Yesu geguligulimat, tegi paev ezoqam mba ndøgoám, te namba. Yaq ndego āv gezømbe-beváp nqægo, “Gê, ezoqa no gekha ezoqām mé:næna?”

¹⁹ Yaq ndigu gindu-qavøinam, “Ezoqa nøme ndimanqate, qo Zión, ndego ibøkha iz etoam ezoqam. Neka nøme ndimanqate, qo Ilaizá. Neka nøme ndimanqate, Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqa nøme, ndigu ibugukhokhof giyageapam, ezoqa kopo nqawá gendo-khandí:v.”

²⁰ Yaq Yesu gezøbevap, “Gemá zo? No gekha ezoqām zøténæna?”

Yaq Pita gendo-qavøiu, “Qo Mesayá, ndego Mbumbukiam ge:manqatam, tendo-khofotav.”

²¹ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam gègugúb, vøzømbē-khafen, gezø-ein, “Zo ezoqa nøme me:zømás, av nqægo, no gekha ezoqām.”

Yesu ekeza løvøte neka nango khandi:vat-qa yaq-te, ande ge:zømas

(Met 16:21-23; Mak 8:31-33)

²² Yaq Yesu manqat nøme, āv gezømbe-eín nqægo, “Ezoqam-ge Yo, nqosøgeap kandambaqape bendáp. Neka Zu megetapak neka Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam bèsanqawém, sasa belaem. Geté khøuwa timømbo-misika-ez ndøgo, ndego Mbumbukiam nango ndøkhandí:v.”

Yesu-te paev-qa toqogoat

(Met 16:24-28; Mak 8:34-9:1)

²³ Yaq Yesu ezoqa ewaqape gezø-ein, “Gekha ezoqām ndego, no-te paev-qa ndego, ndego ekeza poev matev, zitá geabetewuá, neka ekeza tae mutui bē-eqa, khøuwa ate tæpavpavemat, neka no sasa benøndopaev.

²⁴ Gekha ezoqām ndego, ekeza yage geawat-qa tegoat, ndego ndækhambuá. Geté gekha ezoqām ndego, ekeza yage te:khambua, no zapaya, ndego ndømøqeív.

²⁵ Gømbo-mataváp. Ezoqa manqei-qape gigiap ate nqægo tøm bogawam, getē ekezan gēsoqoēv, vømø-navøēm, yaq ta gigiap ate ndægo, áv khambøé-tøkē?

²⁶ Gekha ezoqām ndego, noqa yaq-te neka noqa manqat-qa yaq-te, mivi tegoat, yaq até Ezoqam-gé Yó-a, ndego mivi ndøgó te-te, ndego ekeza waev bazaføgakh-us neka Eve-qa waev bazaføgakh-us neka Mbumbukiam-gi enzol ezoqam-qa waev bazaføgakh-us namba te:geav.

²⁷ No unimanqatín nqazø-manqate. Zo ezoqa nøme nqazo-waniap, naqanøká zópakhaezák. Geté Mbumbukiam-qa Megeat Matev, ndøzotøkhæ-qeivím.”

* **9:14 9:14** Sakheis neka nakheis mønðoám. Geté ndigu gevebøpøteáv. **9:19 9:19** Luk 9:7-8 **9:20 9:20** Zion 6:68-69 **9:22 9:22** Luk 9:44; 18:32-33 **9:23 9:23** Met 10:38; Luk 14:27 **9:24 9:24** Met 10:39; Luk 17:33; Zion 12:25 **9:26 9:26** Met 10:33; Luk 12:9

*Yesu bugug qambo-enend
(Met 17:1-8; Mak 9:2-8)*

²⁸ Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq ande av khøuwa eit-qa zita-te, ndego Pita neka Zion neka Zems tène-upøzó. Yaq manqei pøyat-té gimøqavíg. Guligulim-qa ndøqavigát.

²⁹ Ndego ate av-té ge:guligulimat, yaq teqa bugug sège-enénd, neka ndabua vømbø-enend. Unime:-papaqá. Andé ndand vøiyám.

³⁰ Yaq nqáe! Ezoqa menas sègefakház. Ezoqa ngínik, Mozes neka Ilaiza. Manqat ndømanqatám, Yesu namba.

³¹ Ndigu ezoqa menas, Mbumbukiam-qa waev-ús. Yesu-qa løvøte-qa yaq-té gini-manqatám, neka ndego Mbumbukiam-qa manqa mbusa ande āv kemé-unimanqatín, Zelusalem taon-te ndøgo.

³² Pita neka tegi zifuap menas, venanqei zøvín. Yaq sègesømbí. Yaq nango gindusuz, ndigu Yesu Mbumbukiam-qa waev-ús ndø-ometám, neka ndigu ezoqa menas vøzømet, te namba giwanam.

³³ Yaq ndigu ezoqa menas, qavøne-qa gigoam, Pita Yesu āv gembøe-eín nqægo, “Evézøza. Qanimáv, ni nqei. Ni khoev-qasis misika nizøpuán, qoqa kopo neka Mozes-qa kopo neka Ilaiza-qa kopo.” Pita nqanek manqat khokhó sege-eín. Ndego otevatéav, gekha manqat ge-ein.

³⁴ Pita ate av-té manqat ge:manqatam, yaq ozoz ndokawá, vøgutaz. Yaq ndigu paev ezoqam, møe kandambá gigonem, ozoz qagutaz.

³⁵ Yaq ozoz-te ndøgo, manqat ndofakhán. Av qande-eín nqægo, “Ngenek nogé Yó. No nøveatáv. Zo teqa manqat gèyogé.”

³⁶ Manqat ndøgo qame-navøem, yaq Yesu mba ndø-ometám. Yakhapús segeyám.

Ndigu paev ezoqam, nqanek matev giqei vim, gèkhonoumám. Ta khøuwa-te ndøgo, ndigu ezoqa nøme-te manqatemáv, taqa yaq-te.

*Yesu opønakam gekhakheinøvem, ndego nqova soqa gembøigoam
(Met 17:14-18; Mak 9:14-27)*

³⁷ Yaq khøuwa nøme qandopave, Yesu tegi paev ezoqa misika namba, manqei poyat-te ginduvís, yaq ezoqa bawan-qape møqás.

³⁸ Yaq nqáe! Ta bawan mokho-te ndøgo, ezoqa kopo āv gene-akhá nqægo, “Nøméndim ezoqam, no nøtaqa-viám. Ambá noge yo qombo-tøkeín. No nakheis nøme mbaín. Sa kopo ngének.

³⁹ Nqova soqa ndøqanøtumátún. Yaq gè-ogeaín. Kha segembøi-wageapét neka køse vømbó-qounít. Faf-faf-ús. Ndego nqova soqa yovitáv neka ùnime:-ngiúín.

⁴⁰ No qogi paev ezoqam møezøviám, ngenek nqova soqa tingeatømem. Geté ndigu amba me:goném. Kopømba mbaín.”

⁴¹ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Zo matev køfigiap neka unimanqatin mbain ezoqam, zo ndakin nqazoyage, gè, no khøuwa andé gekhám, zo namba tizi:yagat neka zoqa viniv vøe-eqatát? Geté ság! Qoge yo vøndondáf.”

⁴² Yaq ndego opønakam, ate av-té ge:geavun, nqova soqa manqei-té genø-ogiú, vø-uvutam. Kha sègembøi-wageapát. Yaq Yesu ndego nqova soqa gembøe-khafén, vøfakhan, neka opønakam vøkhakheinøvem, yaq eve nqawa sasa mbo-etoam.

⁴³ Ezoqa ewaqape, nqanek Mbumbukiam-qa bazaføgakh-qape giqei vim, ndigu nqova ndafe kandambá.

*Yesu qambo-menas, ekeza løvøte-qa yaq-te ge:zømas
(Met 17:22-23; Mak 9:30-32)*

Ezoqa ewaqape, Yesu-qa matev ate ndægo-qa yaq-te, até gimbøe-matavupát, yaq ndego ekeza paev ezoqam gezø-ein,

44 “Noqa manqat ùnime:-yogém, no ndakin tæzø-ein. Ezoqam-ge Yo, ezoqam-qá zenda-té ginøveém.”

45 Geté Yesu nqanek manqat ge-ein, tegi paev ezoqam, manqa mokho ndapeáv. Gèkhonawám ti-te. Yaq ndigu kopømba mbaín, manqa mokho vøe-qeivím. Geté ndigu møe ndøgoném, Yesu manqa mokho-qa yaq-te vømbøé-bevøpēm.

Yesu-gi paev ezoqam mokho-te, megeat ezoqam, gekha ezoqām?
(Met 18:1-5; Mak 9:33-37)

46 Khøuwa nøme, Yesu-gi paev ezoqam, ekeza mokho-mba, gèponqombupát. Tini-ponqombupát ndøgo, ti mokho-te, iz akhae kandambaqape, gekha ezoqā ndøgo.

47 Geté Yesu é-møndæ-otév, ndigu gekhā mbómatavupam. Yaq ndego nakhasam ndo-ítú, teqa avønin-te vøve,

48 gezø-ein, “Gekha ezoqām ndego, noqa iz-te, ngenek nakhasam tekható, ndego no ndøkhatómb. Neka gekha ezoqām ndego, no tekhatómb, ndego até ndegó-a, vøkhatō, ndego no gendo-khofotan. Zo mokho-te, ezoqa kandambaqape ndégo tegó, ndego iz mbain ndøgo.”

Ezoqam ni sanqaupav ndigu, ndigu nigí
(Mak 9:38-40)

49 Zion Yesu gembo-ein, “Evézøza. Ni ezoqam møi-ometám. Ndego nqova soqøsoqa ndøngeasumatún. Qoqá iz-té genøgoatún. Yaq ni nĩmbøe-khafeném. Zapa ndøgo, ndego ni namba, qo-te pøpøvumáv.”

50 Geté yaq Yesu gezø-qavøiu, “Mbøe-khafèáþ, ndego. Zapa ndøgo, gekha ezoqām ndego, zo-te sanqaupav ndego, ndego zogé.”

Samalia vemia v nøme-te, Yesu gisanqawem

51 Khøuwa ge:khatobat, Yesu yan-te te:qavig, ndego matavap āv genegó nqægo: Zelusalem taon-té genøwáv. Yaq kopømba mbaín, teqa matavap toqo-enend taqa yaq-te.

52 Yaq ndego u-anim ndøkhofotáz, teqa megemege-te. Yaq ndigu vemia v nøme-te gimøfakhaz, Samalia manqei-te ndøgo, ambá nakhoa mømbo-khakheinømemín, vømébūv.

53 Geté ndigu vemia v-ak, giyogem av nqægo, Yesu Zelusalem taon-tē genømā, yaq ndigu khatoweáv.†

54 Yaq tegi paev ezoqa menas, Zems neka Zion, tiqa matev giqeivim, ndigu Yesu āv gimboe-einim nqægo, “Evézøza. Qoqa poev gekhām? Ndizí-akhaem, gøinam betøndōvis yan-te, nginik ezoqam vøngiæzō?”

55 Geté Yesu gèndoqambún, nginik ezoqa menas vøgugub.‡

56 Yaq Yesu ekeza paev ezoqam namba, vemia v nøme-té gimøzáv.

Yesu toqombo-paev, taqa yaq-te
(Met 8:19-22)

57 Yaq ndigu ate av-té nakhoa gi:geveat, ezoqa tendowáv ndøgo, Yesu vømbø-ein, “Qo ande āv khoqoté-okhoāt, no até nøtaqá-pavát.”

58 Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Qanimáv. Geté gømbo-mataváp. Gaqo lozokhak,§ sømbiam nonqo, manqei nqa ndøzøgó neka pipisi viviap ndøzøgō. Geté Ezoqam-ge Yo, khoev mbaín, te:sømbimat, pusa vøe-tayāt.”

59 Yaq ezoqa nøme-te, Yesu āv gene-ein nqægo, “Qonøndó-páev.”

9:44 9:44 Luk 9:22 9:45 9:45 Luk 18:34 9:46 9:46 Luk 22:24 9:48 9:48 Met 10:40 9:50 9:50 Met 12:30;
Luk 11:23 † 9:53 9:53 Yaq Zu ezoqam-a, yaq Samalia ezoqam, qaq matev zømbugoám. Yaq ndigu Samalia ezoqam
poeveáv, Zu ezoqam tiqa manqei-te sa tu-:apet. 9:54 9:54 2 King 1:9-16 ‡ 9:55 9:55 Baebol kopokopo nøme-te,
Glik manqat-te gipeaomem, manqat nøme ndøgó. Ta manqat nqánek: Yaq Yesu gezø-ein, “Zo zøtezeatáv, zo gekha
nqova-gí ezoqām. Zapa ndøgo, Ezoqam-ge Yo, ambá av nqægo, ezoqam-qa yage ngi:wat-qa ndøgeavún. Geté ndego ezoqa
khandi:zat-qa ndøgeavún.” § 9:58 9:58 Nginik gaqo lozokhak-qa nqovønqova, Metiu 8:20 avønin-té qonøqeiv.

Geté yaq ndego ezoqam gendo-ein, “Evézøza. Até vøkhæ-keogé. Tat bàtøkhæ-otáv.”*

⁶⁰ Geté yaq Yesu gembo-qavøiu, “Av taoká. Ekeza pakhaezat-ak tiabe-osám ndigu, gipakhaez.† Geté qo, ezoqa Mbumbukiam-qá Megeat Matev qomé-zømesím.”

⁶¹ Ezoqa nøme Yesu gembo-ein, “Evézøza. No ndøtaqando-páev. Geté bàtøkhonáv, nogi ezoqam, ouo manqat bamøzø-ein.”

⁶² Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Gekha ezoqām ndego, manqei tekhaemet, yaq ndego zita-te sekembā segē-qambunimāt, ndego kopømba mbain, Mbumbukiam-qa Megeat Matev-te sasae tego.”

10

Yesu ekeza paev ezoqa seventi-tu gekhofosam

¹ Taqa zita-te, Evezøza paev ezoqa seventi-tu nøme ndøvevesám. Yaq teqá megemege-té genø-khofosám. Ezoqa menømenas ndøkhofosumát, ndøgo taon neka vemivemiav ate qægoam, ma ekeza okho-qa gembøegoam.

² Yaq ndego manqa zøløvuá, gezø-ein, “Khae-te avøe gigiap kandambá qakhatøkhatoam. Geté sasae ezoqam khapímbá, vøndé-peanēm. Yaq nakémbá. Khae eve, zombó-vi:mát, Mbumbukiam. Yaq sasae ezoqam, tèabetønde-khofotáz, teqa avøe gigiap qakhatøkhatoam ndøgo, betøndø-peanem.

³ Mðzozáv. Nqáe! Zo andé sip nakheís. Geté zo gaqo khobokhobos-té qatø-khofosumít.

⁴ Moni neka moqos neka tamak ndø-upøgím. Ezoqa tozomø-qasat nakhoa-te, yaq ti namba manqa manqate-te, khøuwa iziz khapekhapé me:khòubám.

⁵ Khoev-te tozomø-ozat, zo bugukhokhof manqat nqáneq qazozø-einát, ‘Sambí zo-te, zo nqanek khoev-te nqazoyage.’

⁶ Ndigu ezoqam, sambi-anim tigoat, zo vøkhatobāt, yaq zoqa sambi manqat, até gégoát ti-te. Geté ndigu zo khatobeav tøgoat, zoqa sambi nango ndøzø-vesezát.

⁷ Zo ezoqa khoev tizø-einat, ta khoev-te ndøgo, até vøsøkhoé. Lou neka ibøkha vølogé, ndigu tizø-etoumat. Zapa ndøgo, gekha ezoqām ndego, ndesasaeat, ndego teqa yage nonqo gigiap yà bembo-etoám. Sa ndøyageáp, khoev nøme-te, khoev nøme-te.

⁸ Gekha vemiv-temē ndøgo, tozomø-fakhazat, ndigu zo tikhatobat, yaq lou sège-logemat, zoqa megemege-te timøvøemat.

⁹ Enqoni-us ezoqam zókhakheinøvemát, neka ezoqa āv qazozømbé-manqatát nqægo, ‘Mbumbukiam-qa Megeat Matev, møndø-fakhán zo-te.’

¹⁰ Geté zo vemiv nøme-te tozomø-fakhazat, yaq ezoqa zo khatobeav tøgoat, yaq nakhoa-té qazonø-wanát, ta vemiv-te ndøgo. Yaq āv qazozømbé-manqatát nqægo,

¹¹ ‘Até pakhákh-a, niqa zenda tokhotapak-te nqatøkeap, zoqa vemiv-te qei-okhoam, ni nīpomoemét. Yaq zo tøzøté-zøtéz ndøgo, zo manqa-zapa zogoném. Geté zo vøezøtéz, Mbumbukiam-qa Megeat Matev, møndø-fakhán.’”

¹² Yaq Yesu tegi paev ezoqam gezø-ein, “No nqazø-manqate. Manqa Ovøyam Khøuwa Kandambaqape timø-khantaz, ndigu vemiv-ak-te unimé:-soqá. Yaq-fia nqosøgeap ndøgo, ndigu tindapem, ndømø-løvuám, av Sodom taon-ak timindapem.”

Møndø-soqoéz, ndigu Keliso gisanqawem (Met 11:20-24)

¹³ Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “Zo mðzo-soqoéz, zo Kolazin-ak neka Betsaidayak. Zapa ndøgo, no umingiap matev, zo mokho-te qæmatønumam, ambā Taya neka

* **9:59 9:59** Ta khøuwa-te ndøgo, ngenek ezoqam-ge eve nanimatáv, as ndøgoát. Geté ndego bugukhokhof tege eve namba yage-qa ndøgoám. Yaq Yesu paev-qa sa ndøgo tenegoám, eve tembøe-nanim † **9:60 9:60** Ezoqa ndigu gipakhaez, ndigu tønemanqaté, ndigu Yesu paeveav ndigu. **9:61 9:61** 1 King 19:20 **10:1 10:1** Mak 6:7 **10:2 10:2** Met 9:37-38; Zion 4:35 **10:3 10:3** Met 10:16 **10:4 10:4** Met 10:7-14; Mak 6:8-11; Luk 9:3-5 **10:7 10:7** 1 Ko 9:6-14; 1 Tim 5:18 **10:8 10:8** 1 Ko 10:27 **10:11 10:11** Kel 13:51; 18:6 **10:12 10:12** Gen 19:24-25; Met 10:15; 11:24

Saedon taon mokho-te tæmatanamín, ndigu ambá nupøkhán mbá, Mbumbukiam-te é-ndo:qambuzín, neka tiqa manqa-zapazapa zapaya, ndabua soqøsoqa vø-uzamín neka pakhakh-te vøqonavín. Geté zo qambuzaneáv.

¹⁴ Manqa ovøyam khøuwa timø-khantaz, zo-te unimé:-soqá. Yaq-fia nqosøgeap ndøgo, zo tozomø-ndapem, ndømø-løvuám, av Taya neka Saedon taon-ak timindapem.

¹⁵ Neka ge zô, Kapenaum taon-ak? Zo, yan-té ginø-eqazô, av zo ndøzøte-matavap? Av taoká. Zo gøinam-té ginø-nqagevém.”

¹⁶ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam gezø-ein, “Gekha ezoqám ndego, zoqa manqat tendap, ndego noqá manqat ndøndáp. Neka gekha ezoqám ndego, zo tesanqab, ndego no ndøsanqám. Neka gekha ezoqám ndego, no tesanqamb, ndego até ndegó-a, ma no gende-khofotan, vøsanqaô.”

Yesu-gi paev ezoqam septenti-tu, nango ginuqavaz

¹⁷ Yesu-gi paev ezoqam septenti-tu, nango ginuqavaz, ndigu khanakhanakh kandambá. Yaq gimbo-einim, “Evézøza. Até nqova soqøsoqá-ya, niqa manqat o-mba mo:ndapám, ni qoqa iz-te, manqat qeizø-manqatam.”

¹⁸ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “No Saitan møe-omét. Yan-té gendobøiáv. Andé vøiyam me me:bøí.

¹⁹ Nqáe! No zo bazaføgakh møezø-etoám. Zo waza soqøsoqa neka lakalaka sozó-tokhonevemát, neka zoge qaqa ezoqam, Saitan, teqa bazaføgakh ate ndægo vozó-tokhonēm. Yaq zo-te matev-qase gemø-fakhanák.

²⁰ Geté zo ambá ta zapaya ndøgo, khanakhanakh ndøgô, nqova soqøsoqa zoqa manqat o-mba nduondape, geté zo khanakhanakh ndøgo tabezøgó, zoqa iziz yan-te ndo:peawap.”

Yesu khanakhanakh-us, Eve ike manqat gembo-ein (Met 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Ta khøuwa-te ndøgo, Yesu Nqova Mbomambaqape mokho-te, khanakhanakh kandambá gendap. Yaq äv gene-guligulím nqægo, “Tat, qo yan neka manqei-qape-ge Evezøza ndoqoqo. No ike kandambá qo-te. Zapa ndøgo, qoqa matavap qøkhonáo, ti-te ndigu, ekeza kha zøtezat neka matavap loloakh-us ezoqam ndivewe. Geté qo ti-te ndígu toqonø-vevezám, ezoqam ndigu ande äv nakhei nqonqon me ndi:gu. Unimanqatín. Tát! Qoqa poev, äv tønegoám.”

²² Yaq Yesu manqat nøme ge-ein, “Gigiap neka matev ate nqægo, Tat noqá zenda-té genøvé. Ezoqa mè:zøtezák, ndego Yo gekha ezoqám. Eve mba me:-otév. Neka ezoqa mè:zøtezák, ndego Eve gekha ezoqám. Yo mba me:-otév, neka ndigu vøezøtéz, Yo Eve-qa yaq-te vevezam-qa ndezøgo.”

²³ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam-té genøqambún. Yaq ti-mba ndígu tezø-eín, “Zo khanakhanakh mbá qanegó, zo matev bøi nqazøte-qeivi, ndakin nqafakhanam.

²⁴ No nqazø-manqate: Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam neka kawakawa-za kopoáv, matev qeivi-qa ndøgoám, zo ndakin nqazo-qeivi. Geté ndigu qeiviáv. Neka ndigu manqat yoge-qa vøgoam, zo ndakin nqazoyoge. Geté ndigu yogeáv.”

Samalia ezoqam-qa yaya etæ manqat

²⁵ Khøuwa nøme, Mozes-qá guguna manqat nømendim ezoqam ndowáv. Ndego Yesu ambá gembo-matemateamín, gembo-ein, “Nømendim ezoqam. No gekha matév nómatønnumát, khandi miavmiáv vøténdáp?”

²⁶ Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Gé, Mozes-qa guguna manqat äv khané-ein? Qo qoqo-geveam, gekha mokho qombóndap?”

²⁷ Yaq ndego gendo-qavøiu, “Mozes-qa guguna manqat, āv qane-eín nqǎgo, ‘Kuku betaqagó, Evezøza-te, ndego qoge Mbumbukiam, uni qoqa mbøni-te neka uni qoge nqova-te neka uni qoqa bazaføgakh-te neka uni qoqa matavap-te. Neka ezoqa nøme-te, kuku āv tabetaqambe:gó, av qakeza kha-te, kuku ndaqambe:go.’ ”

²⁸ Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Qo unimanqatín ndoqo-manqate. Qo matev āv tønégó. Yaq qo khandi ndòqondáp.”

²⁹ Geté ndego ezoqam, ekeza iz khakheinam-qa ndøgoám, yaq gendo-ein, “Gê, ezoqa nøme, gekha ezoqām?”

³⁰ Yaq Yesu gembo-qavøiu, emanqat me:votót, gembo-ein, “Ezoqa møndøgoám. Zelusalem taon-té gendowáv. Ambá Zeliko taon-té genø-visatín. Yaq nakhoa livin-qase ndøugu, pepen ezoqam ndøqás, vø-møvøinam, ndabua sasa mbokhofoem, vøzuim. Yaq sège-ivøvé. Ndegó ambá vønanimin.

³¹ Yaq ta khøuwa iz kopo-te ndøgo, nakhoa-te ge:veam, Mbumbukiam-gé iziz ezoqam ndøgeavún. Yaq ndego ngenek ezoqam ge-omet, geveam, ndego nakhoa yaq-keoqá genøqantáv, vølvøvu.

³² Yaq matev até kopó, ta nakhoa-te ndøgo, Livai bawan-ak ndøgeavún. Yaq até ndegó-a, ngenek ezoqam ge-omet, geveam, ndego nakhoa yaq-keoqá genøqantáv, vølvøvu.

³³ Yaq vaev, Samalia bawan-ak ndowáv, ta nakhoa-te ndøgo, ngenek ezoqam vø-omet. Yaq ndego tanakh mbogó,

³⁴ te-te vøwav, nqamav-te oil neka waen ande mulømula me vømbøe-qouzam, sasa mbolvønam, ekeza donki-qa zita-te vø:ve.* Yaq okha ezoqam-qá venanqei nonqo khoev-té genøndáf, vømbø-kewagam.

³⁵ Yaq khøuwa nøme qandopave, ndego silva moni mokho menas ndø-upøzó, ndego okha ezoqam-qa khoev keoge ezoqam vømbø-etoam.† Yaq āv gembøe-eín nqǎgo, ‘Gembø-keogé, ngenek ezoqam. Yaq nango tötøndo-qavan, qo fia nøme ande āv khoqoté-nqagivemēt, teqa kha-te, no fia ndǎgó.’ ”

³⁶ Yesu nqanek emanqat gumuvotot, yaq ndego Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, āv gembøebév nqǎgo, “Ge qó ndoqo-matavap? Ezoqa misika mokho-te nginik, matev eqeieqei, gekha ezoqām ndømatanam, te-te ndego, pepen ezoqam gizuim?”

³⁷ Yaq ndego Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam gendo-ein, “Ezoqam ndégo, tanakh gembogo, vømbøtøke.”

Yaq Yesu gembo-ein, “Nándav. Yaq até qó-a, matev āv toqotégoát.”

Yesu Mata neka Meli okha gezømat

³⁸ Khøuwa nøme, Yesu ekeza paev ezoqam namba, nakhoa gigeveat, yaq vemiaiv nøme-té gimøfakház. Ta vemiaiv-te ndøgo, sævam møndøgoám. Tuqa iz Matá. Yaq ndugu Yesu khoev-té gunukható.

³⁹ Ndugu yakhasuk møndømbø-goám. Tuqa iz Melí. Yaq ndugu Evezøza-qá zenda tokhotapak avønin-té gunøqóm. Nømendim manqat mbøe-ewagát.

⁴⁰ Geté Mata ndugu, khanakhanakh mbain, lou yakhapus gu-ifutat. Sasae khàpe mbøe-khouwév. Yaq ndugu tunøwáv ndøgo, Yesu vømbø-ein, “Évèzøza. Ge qó ndoqo-matavap, nqanek matev eqeieqei, no nakhapus nqæsasaetet, yaq nogu nam, no tøkeeav ndøgo? Gembø-eín, nanduv, no yà benøtøké.”

⁴¹ Yaq Yesu gumbo-qavøiu, “Máta, Máta! Qo matev vinivinimba-qa yaq-te, khàpe qote-fofogeáp neka matavap khàpe qambe-khouwevát.

10:27 10:27 Deut 6:5; Lev 19:18 **10:28 10:28** Lev 18:5 * **10:34 10:34** Yaq Samalia ezoqam-a, yaq Zu ezoqam, qaq matev zømbugóám. Geté ndego Samalia ezoqam, tanakh mbogó, ndego Zu ezoqam, vømbøtøke. † **10:35 10:35** Nginik moni mokho menas-qa fia, andé kandambá. **10:39 10:39** Zion 11:1; 12:2-3

⁴² Geté matev kopo mba betaqambegó. Ngunuk Meli, matev mbomambaqape ndøndáp, noqa manqat ngu-ewaget. Yaq ezoqa kopõmba mbaín, tuiviwam.”

11

Mbumbukiam-te toqo-guligulimat, taqa yaq-te

(Met 6:9-13; 7:7-11)

¹ Khøuwa nøme, Yesu manqei nøme-te geguligulimat, yaq qamømbøe-navøem, ekeza paev ezoqa kopo nøme, āv gembøe-eín nqægo, “Evézøza. Ni guligulim-qa yaq-te qotínómánd, av Zion, ndego ezoqa ibøkha iz etoam ezoqam, ekeza paev ezoqam ge:zømas.”

² Yaq Yesu gezø-ein, “Zo tozo-guligulimat, āv qazøté-manqatát nqægo, ‘Tát!

Qoqa iz yà beto-eqawát.

Qoqa Megeat Matev, bètøndowáv ni-te.

³ Khøuwa ate tæpavpavemat, ni lou gñi-etoám, av ni lou mbain nqati:gu.

⁴ Niqa manqa-zapazapa, sà betaqambo-navøemát.

Até ní-a, ezoqa nøme-qa manqa-zapazapa, møndønimbo-navupátún, ni-te gimátønumatun.

Neka ni khamasim-te ndø-àmbám.’ ”

⁵ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam gezø-ein, “Ge zô, ezoqa kopo, lova u-mba-qape zifu-qa khoev-te tema, vømømbó-eín av nqægo, ‘Nøfu. Flawa misika mba qonø-etoám.

⁶ Zapa ndøgo, noge nøfu nøme, manqei nøme-tē genø mā. Yaq ndakin noqā khoev-tē genøfakhān. Geté no lou mbaín vømboe-etoám.’

⁷ Yaq qafu khoev mokho-te āv gendē-qavøiū nqægo, ‘Mòqo-nøuvān! Khoev mboqog mótøtokāz. Ni nīsømbiit, nakheis namba. Yaq kopõmba mbaín tæsuzam, lou vøtaqá-etoám.’

⁸ No nqazø-manqate: Ndego tesuzam, lou vømbo-etoám, ndøgo ambá ta zapaya ndøgo tenégō, ndego zifu ndembogo. Geté ta zapaya ndøgo tenésuzám, ndego ge:pouweam, yaq gigiap ate ndægo, ndego mbain ndøgo, vømbo-etoám.

⁹ Yaq nakémbá. No nqazø-manqate: Gèviám. Yaq Mbumbukiam ndøzø-etoám. Gèváo. Yaq zo ndòzo-qeivím. Gèkhaneám. Yaq Mbumbukiam zo mboqog ndøzø-mboqozó.

¹⁰ Unimanqatín. Gekha ezoqām ndego, ndeviam, ndego ndøndáp. Neka gekha ezoqām ndego, ndeváo, ndego ndøqeiv. Neka gekha ezoqām ndego, mboqog-te ndekhaneam, ndego mboqog ndømbo-mboqoz.*

¹¹ Gê, zo mokho-te, matev áv khanégo? Nakhasam eve zongøyam-qa temboviam, ndego wazeam mbó-etoám?

¹² O gava-qa temboviam, ndego lakalakoam mbó-etoám? Av taoká.

¹³ Zo manqa-zapazapa-us, ambá qazøtegó. Geté zo zøkeza nakheis, gigiap eqeieqei etoam møzøte-zøté. Yaq av tægoat ndægo, zoge Zøve, yan-te ngo:yage, ndego Nqova Mbomambaqape nøme mba zømbo-etoám, gekha ezoqām ndigu, timbøe-viømemat.”

Yesu av gimbøe-einim nqægo, Saitan-qā bazaføgakh-tē genø-sasaeāt

(Met 12:22-30; Mak 3:20-27)

¹⁴ Khøuwa nøme, Yesu manqa-khou ezoqam, nqova soqa mbongeatám. Yaq nqova soqa gembo-fakhan, ndego manqa manqate ndøngáz. Yaq ezoqa ewaqape, nqova ndafe kandambá.

¹⁵ Geté ezoqa nøme, āv gini-einím nqægo, “Ngenek nqova soqøsoqa, Belzebul-qá bazaføgákh gene-ngeasám, ndego nqova soqøsoqa-ge kawa.”

10:42 10:42 Met 6:33 * **11:10 11:10** Taqa manqa mokho av nqægo: Qo Mbumbukiam-te toqoqambuq, neka ande teqa mboqog-te me toqote-khanæmat, yaq ndego segékhatóq. Kopõmbaqapé teqa bawan-te toqomø-oq. **11:15 11:15** Met 9:34; 10:25

16 Neka ezoqa nøme ndigu, matemateam-qa mbogoám, neka teqa umingiap matev qeivi-qa vømbógoam.

17 Geté Yesu é-møndæ-otév, av ndigu gi:matavupam, teqa bazaføgakh ande āv khanēfakhan. Yaq ndego yaya zø-etá, taqa yaq-te, gezø-ein, “Bawan kopo tigoat, yaq ndigu livin-mbā gunumú-qatønēm, izuizu nakhag vøgonēm, nginik gékhoubám, até vømú-nasinīm. Neka até evenáp-a, tiqatønem, yaq izuizu ndønøfeapāt, ndigu gemø-navøém.

18 Yaq Saitan-qa yaq-te, matev até kopó. Ndego ekeza kha livin-mba tumuqata, yaq ekeza kha namba vøenøfē, teqa bawan áv khanégoāt? Yaq nakémbá, zoqa manqat mokho mbaín, nandozo-manqate av nqægo, no nqova soqøsoqa, Belzebul-qā bazaføgakh-tē qatø-ngeasām.

19 No nqova soqøsoqa, amba Belzebul-qa bazaføgakh-te tøte-ngeasamin, av zo ndøzøte-manqate, yaq gê, zogī ezoqam, nqova soqøsoqa gekha ezoqam-qā bazaføgakh-tē ginó-ngeasumatun? Gê, Saitan-qā bazaføgakh-tē ginó-ngeasumatun. Av taoká. Yaq nakémbá. Tiqa matev møndø-unimanqatín, av nqægo, zoqa manqat mokho mbaín.

20 No nqova soqøsoqa, Mbumbukiam-qā bazaføgakh-té qatø-ngeasumatún. Ndøgo zo āv qanezømás nqægo: Mbumbukiam-qa Megeat Matev, møndø-fakhán zo-te.

21 Neka nøme nqáneq: Ezoqa bazaføgakh-qape, ekeza khoev-te bøibøi to:yøet neka sanqava kopoav vømbógoāt, yaq teqa gigiap kopømbá. Ezoqa gembó-aqonamák.

22 Geté ezoqa uni bazaføgakh-us-qape-in tendowav, namba vøenøfē, yaq-mba vózū, yaq ndego sanqava géviwám, ndego go:tawam, neka teqa gigiap vømbó-upøgim, vømó-etøomēm, ezoqa nøme namba.†

23 Gekha ezoqām ndigu, no-te nøzøzaneav ndigu, ndigu nogi qaqa ezoqám. Neka gekha ezoqām ndigu, no ezoqa møvøbam-qa yaq-te tøkemav ndigu, ndigu ezoqa gèpanqasumít.”

Matev soqaqape tøfakhan, ezoqa manqa-zapa-te nqawa tevesez
(Met 12:43-45)

24 Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Nqova soqa ezoqam-te tefakhan, yaq ndego mbenga qaqaniap manqei-té gé-okhoát. Manqei egeiegei-qa ndøvawét, te:yagat. Geté qeiviav tøgoat, ekeza manqat āv gené-eín nqægo, ‘Ság. Nøkeza khoev-té qatøveséz, ma qatønde-fakhan ndøgo.’

25 Yaq ndego nango tevesez, ta khoev ndøgo viayáp neka gapuk mbaín.

26 Yaq nangó genówáv, nqova soqøsoqa seven nøme vømøndó-khatøb, ndigu uni gi:soqøsoqozam. Av teoká, av ndego ekezan nde:go. Yaq ndigu tindúzáv ndøgo, namba vøméqōm. Yaq vaev-te ndøgo, ndego ezoqam, teqa yage unimé:-soqá. Av taoká, av bugukhokhof ge:yagam.”

Unimanqatin khanakhanakh-qa yaq-te

27 Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq ezoqa ewaqape-qa mokho-te, sæva kopo āv guni-akhá nqægo, “Sævam ndugu khanakhanakh mbá guabitigú, qo gui-ova neka tete vøqā-etoumam.”

28 Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Unimanqatín, nandav. Geté uni khanakhanakh-in ndígu tøzøgoát, ezoqam ndigu, Mbumbukiam-qa Manqat ndiyögē neka manqa o-mba ndimbøē-ndāpē.”

Yesu ekezan, Ziona ge:khamas
(Met 12:38-42)

29 Ezoqam-qa bawan qakhouwevtat, Yesu-qa manqat gi-ewagat, yaq ndego āv gezømbe-eín nqægo, “Zo ezoqa ndakin nqazoyage, zo ezoqa soqøsoqá. Zo umingiap

11:16 11:16 Met 12:38 11:22 11:22 Kol 2:15 † 11:22 11:22 Ezoqa bazaføgakh-qape ndego, ekeza khoev-te bøibøi ndo:yøet, ndego Saitán. Geté ndego ezoqam uni bazaføgakh-us-qape-in, ndego yaq-mba tezu neka gigiap vømó-upøgim, ndego Yesú. 11:23 11:23 Luk 9:50 11:27 11:27 Luk 1:28, 42, 48 11:29 11:29 Met 16:4

matev qeivi-qa mba zǒgó. Geté zo matev nǒme zǒqeivimák. Sa ndǒgo tozóqeivím, av Ziona qambǒe-fakhan.

³⁰ Matev ndǒgo, Ziona qambo-fakhan, Niniva ezoqam āv qanezǒmás nqǎgo: Mbumbukiam ndokhofotáv. Yaq até ta matev ndǒgó-a, Ezoqam-ge Yo tǒmbo-fakhan, zo mé:zǒmás, zo ndakin nqazoyage, av nqǎgo, no Mbumbukiam ndokhofotán.

³¹ Mbumbukiam-qa Manqa Ovǒyam Khǒuwa Kandambaqape-te, ndugu Siba manqei kawa sǎvam kandambaqapu, segé-itán. Yaq ndugu zo ezoqa soqǒsoqa mé:zǎeb, zo ndakin nqazoyage. Zapa ndǒgo, ndugu qámǒa gunduwav, Solomon-qa matavap loloakh manqat vǒmǒmbǒ-ewag, ndego Izlael kawa ezoqam kandambaqape. Geté, nqǎe! Ngenek ezoqam zo namba nge:go, ngenek Solomon ùnime:lǒvuám. Geté zo teqa nǒmendim manqat ndapeáv.

³² Ta Manqa Ovǒyam Khǒuwa Kandambaqape-te, até Niniva ezoqám-a, vǒwān. Yaq ndigu zo ezoqa soqǒsoqa mé:zǎeb, zo ndakin nqazoyage. Zapa ndǒgo, ndigu manqa-zapazapa-te gigoam, mǎndo-qambúz, Ziona-qa manqat giyogem. Geté, nqǎe! Ngenek ezoqam, zo namba nge:go, ngenek Ziona ùnime:lǒvuám. Geté zo qambuzaneáv, teqa manqat qazoyogem.”

Niqa matev waev-té qabegó

(Met 5:15; 6:22-23)

³³ Yaq Yesu manqat nǒme ge:zǒmas, gezǒ-ein, “Lampa toqomag, yaq kopǒmba mbain toqo-khonao o yakhav mokho-te voqotú-utāv. Geté lampa asǒzam nonqo-té qonǒwuá. Yaq gekha ezoqám ndigu, khoev-te ti-ozat, waev ndǒqeivát.

³⁴ Qoqa kha, waev bǒi mbo-etoám. Bǒi eqeieqei tǒgoat, yaq kha ate ndǎgo, waev-té qǎgoát. Geté bǒi soqain tǒgoat, yaq qoqa kha ate ndǎgo, bǒivun-té qǎgoát.

³⁵ Yaq nakémbá. Aiyá qagó. Soqain ndǒgo, ta waev ndǒgo, qoqa mokho-te nandaqambu:gu, tǒbǒivun.

³⁶ Yaq nakémbá, qoqa kha ate ndǎgo, waev mokho-te mba tǒugoat neka bǒivun-qase mbain vǒgoát, yaq kha ate ndǎgo waev-ús, kopǒmba av-té, lampa-qa waev qo-te ndǎkhaev.”

Yesu Felisi ezoqam neka Mozes-qa guguna manqat nǒmendim ezoqam gezǒponqom

(Met 23:1-36; Mak 12:38-40)

³⁷ Yesu manqa manqate qamǒmbǒe-navǒem, yaq Felisi ezoqa kopo, Yesu lou loge manqat mbo-eín. Yaq khoev-té gemǒmbo-ón, lou loge-te vǒqom.

³⁸ Geté Yesu bugukhokhof zenda sunguziav, av tiqa matev qǎgoam, lou gilogin. Yaq ndego Felisi ezoqam, nqova mbondáf.

³⁹ Yaq Evezǒza, ndego āv gembǒe-eín nqǎgo, “Zo Felisi ezoqam, zo kap neka melek, mumat mba zoto-sunguzumatún. Neka zo zǒkezan, até kopó. Mumat-te ndo:go, eqeieqei. Geté zoqa mokho-te, gigiap qovetu matev neka manqa-zapazapa, mǒndǒmǒ-tǒtǒvǒyám.

⁴⁰ Zo matavap mbain ezoqam, ge zǒ ndozo-matavap, Mbumbukiam ndego ezoqam gekhakheinǒvem, mumat mba mbǒé-khakheinam, geté mokho-te khakheinǒpǒteáv neka ndego otevatéáv, ndǒgo mokho-te ndǒugu? Av taoká.

⁴¹ Yaq nakémbá, gigiap nandav, zoqa melek neka kap nandu-nqeitǒve, zo gigiap-av ezoqam zozǒ-etoám. Yaq nqǎe! Gigiap ate ndǎgo, ndǒgo tǒzǒmbé-eqeieqei.

⁴² Zo mǒzo-soqoéz, Felisi ezoqam. Zo até avǒe gigiap uni khasǒkhasis-ín-a, qazǒtǒndo-pe:tatun, zǒqqaemín, qaqageap vǒmǒ-ten-in, yaq qatoat kopo Mbumbukiam vozombǒ-etǒmemín. Matev khasǒkhasis av nqǎgo, zo mǒzogoatún. Geté matev kandakanda, kopǒmba ande av ezoqa nǒme-te, matev eqeieqei matanam matev, neka kuku matev Mbumbukiam-te, zo gǒzǒmbo-qasí:v. Matev eqeieqei khasǒkhasis tozogoat, ndǒgo kopǒmbá. Geté gigiap-qape ndǒgo, matev eqeieqei kandakanda tozogoat.

⁴³ Zo m̀ozo-soqoéz, Felisi ezoqam. Zo t̀oz̀ombe-khaneát nd̀ogo, guliguli khoev-te, iz akhayapak-qá qonam nonqo-té qazó-qonumát, neka ezoqa ewaqape, maket manqei-te, zo khaiya mboma manqat vizap-us bez̀-manqate.

⁴⁴ Zo m̀ozo-soqoéz. Zo andé manqei-pakha ozap ǹome me z̀ote:gó. Mumat-te nd̀ogo, bugug egeieqei. Geté mokho-te nd̀ogugu, kha m̀ond̀olanqá. Yaq ezoqa sogó-okhoát, mumat. Zapa nd̀ogo, ndigu z̀otezateáv, av nqægo, nqanek ezoqa-pikia nge-ot̀ovē.”

⁴⁵ Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq Mozes-qa guguna manqat ǹomendim ezoqa kopo, āv gembø-eín nqægo, “Ǹoméndim ezoqam. Qo nqanek manqat nandoqo-manqate, qo até ní-a, iz s̀oqonimbu-ngi:wát.”

⁴⁶ Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Unimanqatín. Até zó-a, Mozes-qa guguna manqat ǹomendim ezoqam, zo m̀ozo-soqoéz. Zo ezoqa viniv-qape zoz̀ombø-awám. Yaq ezoqa amba-amba me-eqagím. Geté zo zenda-qase aumáv, ezoqa vozoz̀ombé-t̀okeát, ndigu nqanek viniv ndi-eqawat.

⁴⁷ Zo m̀ozo-soqoéz. Zapa nd̀ogo, zo Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam-qa manqei ozap-te, khoev qaniqanimav zoz̀o-puanumatún, zoqa matavap vesezu nonqo. Geté ndigu z̀okeza z̀oz̀okha-zapazapa-za nd̀ozitagát.

⁴⁸ Zo matev av nqægo ndozogo, yaq zo z̀o-unimanqatintét, av nqægo, matev nd̀ogo, zogi z̀oz̀okha-zapazapa-za gigonem, egeieqei. Ndigu g̀ezitagám, ndigu Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam, yaq zo tiqa manqei ozap mumat, khoev qaniqanimav zoz̀o-puanumatún.

⁴⁹ Mbumbukiam ekeza matavap loloakh-te, taqa yaq-te āv gene-eín nqægo, ‘No manqa vevezam ezoqam neka u-anim not̀ondó-khofosumat, ti-te. Geté ǹome ndigu, pakhapakha z̀okhanæmát neka matev soq̀o-soqa v̀oz̀ogoát.’

⁵⁰ Yaq nakémbá, Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam ate gi:goam gizitagat, Mbumbukiam manqei-qape ande ge:khakheinam, atema ndakin, taqa yaq-fia nqosøgeap, zo-té qaǹobóí, zo ndakin nqazoyage,

⁵¹ ta zitøge matev nd̀ogo, qangaz, Eibol gilaem, qamat, atema Zekalaya v̀omølaem, yaq lou-qase-te nd̀ogo, ma Mbumbukiam-te s̀ovakha gigiap giløvusumatun, yaq nd̀ogo, Mbumbukiam-qa khoev nd̀oweve, livin-qase nd̀ogugu. No unimanqatín nqazø-manqate. Nqanek yaq-fia nqosøgeap, zo z̀ondapém, zo ndakin nqazoyage.

⁵² Zo m̀ozo-soqoéz, Mozes-qa guguna manqat ǹomendim ezoqam. Zo mboqog mboqogim nonqo, m̀ozo-khonøbém, Mbumbukiam-qa yaq-te z̀otezat nonqo. Zo z̀okezan onimáv, neka zo ezoqa ǹome z̀oz̀ombø-khá, ndigu onim-qa ndigu.”

⁵³ Yesu nqanek khoev ge-ivav, yaq Mozes-qa guguna manqat ǹomendim ezoqam neka Felisi ezoqam, qaqa matev nd̀ongazém, te-te. Yaq ndigu bevap vinivinimbá gimbogoam.

⁵⁴ Ambá gembo-matemateømemín. Yaq ndego manqat soqain te-einin, yaq ambá manqa ovøyam-té ginø-veemín.

12

Ezoqam-qa khavozam matev-qa yaq-te, gò:feazoát (Met 10:26-27)

¹ Ndakin ezoqa kopoav-qapé gindupindam, Yesu-te. Taosen m̀ondømø-løví. Izuizum sège-tokhonøbemám. Geté Yesu bugukhokhof ekeza paev ezoqam, āv gezømbø-eín nqægo, “Gò:feazoát. Felisi ezoqam ndigu, khavozam ezoqám. Tiqa matev, bugug egeieqei nd̀okeogé. Geté soqáin. Neka tiqa khavozam matev, andé flawa poponøvem nonqo me me:panqavøemín, ezoqa ǹome-te.

² Geté gekha matēv nd̀ogo, nd̀ogutøve, bavokhó qandó-fakhanám. Neka gekha manqāt nd̀ogo, nd̀okhonøwe, nd̀ondo-veveám.

³ Manqat ndøgo, zo lovølova ndozo-manqate, yaq tøndo-paveat, ezoqa ewaqape sugumú-ewagét. Neka manqat ndøgo, zo khoev mokho-te, ezoqa nøme-qa gea-te sa ndozotopotozu, bavokhó sugumú-vøndavét.”

Møe Mbumbukiam-te mbá qazinøgoát, ambá ndøgo, ezoqam-te
(Met 10:28-31)

⁴ Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “Nøfuap! No nqazø-manqate: Zo ndigu møe zøgó, ndigu ezoqa pakhapakha sa ndikhanæ. Zapa ndøgo, ndigu kha mba zøngiú. Geté taqa zita-te, ndigu matev nøme kopømba mbaín tizøgo.

⁵ Geté no ndakin nøtézmás av nqægo, zo møe gekha ezoqām zombógoát. Zo møe ndégo tozombó-goát, Mbumbukiam. Ndego bazaføgakh ambá ta-mba nqānek, qambøegō, ezoqa tezitag. Geté taqa zita-te, ndego kopømbaqapé, ezoqa gøinam-té gemø-nqagivém. Unimanqatín. Møe te-mbá tømbogó ndego.

⁶ Zo møzøte-zøté. Pipisi nakheis-qa fia khapekhapémbá. Moni mokho-qasis menas, faev soqotéwí. Pipisi, fia khasøkhasis ambá ginigú. Geté Mbumbukiam ndezø-keôgé, ndigu. Ndego pipisiam kopo, manqa mate gembøé-navøemák.

⁷ Geté gømbo-mataváp. Zo-te até zogí izúm-a, zoqa kawa-te ate nandigu, Mbumbukiam møndø-gevebám. Yaq nakémbá. Zo møe ndøgó. Zo Mbumbukiam-qa bøi-te, pipisi kopoav-qape ùni zøte-løvubám.”

Ni mivi bizigú, Yesu-qa yaq-te
(Met 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “No nqazø-manqate: Gekha ezoqām ndego, ezoqam-qa bøi-te te-unimanqatintat, av nqægo, ‘No Yesu-gē ezoqām,’ teqa yaq-te, até Ezoqam-gé Yó-a, Mbumbukiam-gi enzol ezoqam-qa bugug-te, āv gené-unimanqatín nqægo, ‘Ngenek nogē ezoqām.’

⁹ Geté gekha ezoqām ndego, ezoqam-qa bøi-te noqa yaq-te to:nawam, teqa yaq-te, até nó-a, ndætonawám, Mbumbukiam-gi enzol ezoqam-qa bugug-te.

¹⁰ Gekha ezoqām ndego, Ezoqam-ge Yo-qa yaq-te, manqa soqøsoqa ndemanqate, ta manqa-zapa ndøgo, Mbumbukiam kopømbá, segembøé-navøém. Geté ezoqa Nqova Mbomambaqape-qa iz tengiu, Mbumbukiam teqa manqa-zapa gembøé-navøemák.

¹¹ Zo ezoqa Zu ezoqam-qa guliguli khoev-te o megetapak-qa megemege-te o gekha kawakawa-za-qa megemege-te ti-itub, yaq zo ndøfofògeáp av nqægo, ande gekha manqat me zozømbé-qavøiu o gekha manqat zó-einím.

¹² Zapa ndøgo, ta khøuwa-te ndøgo, Nqova Mbomambaqape zø-ovøyám, zo ande gekha manqat me zøté-einím.”

Gigiap kopoav ezoqam, ndego gigiap sa gemøndatat, taqa yaya etæ manqat

¹³ Yesu ezoqa bawan-qape manqat gezø-manqatat, yaq livin-te ndøugu, ezoqa kopo āv gembøe-eín nqægo, “Nøméndim ezoqam, noge ata gømbo-eín, tat-qa gigiap, yà bani-etøomém, ndøgo gini-ivav, genanim.”

¹⁴ Geté Yesu gømbo-qavøiu, “Gé, no gekha ezoqām ndøve, qo neka qazøpikia tæzø-ein, av nqægo, ‘Zøve-qa gigiap āv qazøtē-etøomēm nqægo?’”

¹⁵ Yaq Yesu ezoqa ewaqape, āv gezømbe-eín nqægo, “Aiyá qagó neka zøkeza kha, gømbo-keogé. Zo gigiap me:qovètú. Ezoqam-qa yage, ambá av nqægo, gigiap kopoav-qape-tē qanotawē.”

¹⁶ Yaq Yesu yaya zø-etá, gezø-ein, “Ezoqa kopo møndøgoám. Gigiap kopoav ezoqám. Ndego khae vømbøgoam. Yaq viav nøme-te, ndego avøe gigiap kopoav-qapé qambo-fakhan.

¹⁷ Yaq ndego ezoqam gematøvem, ‘Av khatégō? Noqa khoev ate nqæpuate løvøzupøteáv, avøe gigiap vøté-nqeitām.’

¹⁸ Yaq ndego āv gene-eín nqægo, ‘No nqáneq qægó. Lou nqeitam khoev awenege nó-evózám. Yaq kandakanda ndakinak nópuán. Yaq lou tótú:-nqeitám ndógo, noqa gigiap nøme namba.

¹⁹ Yaq taqa zita-te, no nøkeza mokho-mba āv qaté-eín nqægo, “No ndakin gigiap kopømbá. Viav kopoáv, no gigiap-qa nófofogeapák. No ndakin pusa mba nótavát, lou vøelogāt neka ibøkha vøe-izumāt. Yaq no khanakhanakh mbá qatéyagát.” ’

²⁰ Geté Mbumbukiam gembo-ein, ‘Qo matavupav ezoqam, qo nqægo lova qónaqaním. Yaq gè, qoqa gigiap ate nandaqambe:go, gekha ezoqām ndø-upøgim, ndoqo-khatiwi? Qó mbá!’ ”

²¹ Yesu nqanek yaya guzumbu-eta, yaq nøme āv gezømbe-eín nqægo, “Ndigu matev āv tøzømbé-fakhán, ndigu gigiap sa timøndatet, ekezan nonqo, geté Mbumbukiam-qa bøi-te, gigiap ande mbain me ndi:gu.”

Zo gigiap-qa yaq-te ndøfofògeáp

(Met 6:25-34)

²² Yaq Yesu ekeza paev ezoqam gezø-ein, “Yaq nakémbá, no nqazø-manqate: Zo yage-qa yaq-te ndøfofògeáp, av nqægo, gekha lou zólogāt. Neka kha-qa yaq-te ndøfofògeáp, av nqægo, gekha ndabua zó-uzumāt.

²³ Yage-qa mokho, taoká ndøgo, lou mba toqologat. Neka kha-qa mokho, taoká ndøgo, ndabua mba toqo-uzumat.

²⁴ Pipisi zøtézmēt! Ndigu avøe gigiap ogekhamáv, neka gendó-peanemák. Neka ndigu lou nqeitam nonqo khoev mbaín. Geté Mbumbukiam ndøzøkefé. Gèmbomataváp. Zo teqa bøi-te, pipisi ùni zøte-løvubám.

²⁵ Ge zø ndozo-matavap, ezoqa kopo zo mokho-te tefofogeapat, ndego yage elavøqase ndømbó-seketet? Mbaín!

²⁶ Até nqanek matev-qasé-a, zo kopømba mbaín, tozo-matønømem. Av tægoat ndægo, yaq zo gekha zapá, matev nøme-qa yaq-te ndozo-fofogeap?

²⁷ Neka flawas zøtézmēt, ndi-umizan. Ndigu sasae gonemáv neka ndabua potofumáv. Geté no nqazø-manqate: Até Solomón-a, ndego kawa ezoqam kandambaqape, gigiap mbomømboma kopoav-qape qambogoam, teqa ndabua bugug keoge mbaín, av flawas ndi:gu, tiqa bugug ndækeoge.

²⁸ Nginik flawas, ndakin gagayag-te ndi-umianet, nakhamas-te ambá giní-pakhaéz, yaq gøinam-té ginø-nqagivemém. Geté Mbumbukiam ndabua bugug keoge egeiegei zø-etoám. Mbumbukiam flawas ndabua egeiegei ndezø-etoam, ndego zo nøme mba zømbó-uzám. Zoqa unimanqatin khapémbá, Mbumbukiam-te.

²⁹ Zo lou-qa yaq-te neka izam-qa yaq-te, matavap khapé bezømbe-khouwèvát neka mbofofògeáp.

³⁰ Gigiap av nqægo upøgim-qa yaq-te, miavmiav bavokho-ak mba ndømataváp, ndigu Mbumbukiam zøtezteav ndigu, nqanek manqei-qape-te. Geté zoge Zøve, ndego møndæ-otév, gigiap av nqægo, zo bèzøgó.

³¹ Zo bugukhokhof Mbumbukiam-qá Megeat Matev mba zombóvawát. Yaq ndego zo nqanek gigiap nøme, ndøzø-etoám.”

Moni mendebam-qa yaq-te

(Met 6:19-21)

³² Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Zo møe ndøgó, zo ande sip nakhei misika mba ndøzøte:go. Zapa ndógo, zoge Zøve-qa poev nqáneq: Ndego teqa Megeat Matev zo zø-etoám.

³³ Gigiap nandøzøgo, gèwí. Yaq moni ndigu, tozoqasem, gigiap-av ezoqam zozø-etoám. Av tøzøte-gonem ndægo, yaq zogi moni, yan manqei-té qazonø-møvøbumít. Ta manqei-te ndøgo, moni nqeisam nonqo ndigu, gékeqanimák. Neka moni ndigu,

génasinimák. Neka aqona ezoqam, kopømba mbaín, tizømetam, neka khotet kopømba mbaín, tilouzim.

³⁴ Matev āv tōzōté-goném. Zapa ndógo, ma zoqa gigiap qaniqanim ndægo, até zoqá mataváp-a, sa ndógo tógoát.”

Evezøza-qa qavøne nonqo, é-mozoto-khakheinám

³⁵ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Zo é-mozoto-khakheinám. Neka zoqa lampa até betøkháev.

³⁶ Zo andé nginik sasae ezoqam me me:gó. Khakheitáp. Ndigu ekeza kawa-qa tiokewaget, ndego sakhei etoam matev-te gewav, yaq khøuwa nøme nqawa tendoqavan, mboqog-te vøkhaneām, yaq ndigu mboqog nakhamas-té ginømbó-mboqozønám.

³⁷ Yaq ndigu sasae ezoqam khanakhanakh mbá ginígoát, kawa ezoqam tendoqavan, ndigu vøzømēt, timbøe-tiawet. No unimanqatín nqazø-manqate. Ndego kawa ezoqam, tegi sasae ezoqam av te:zømet ndægo, yaq ndego sasae nonqo ndabua ndó-úz, lou loge-te qonam manqat vøzø-ein-a, lou vøzø-qoqōng.

³⁸ Sasae ezoqam av ngi:gu, khanakhanakh mbá ginígoát, até ndøgó-a, tigi kawa ezoqam lova u-mba o nqøev-te tendoqavan, yaq ndigu tezømet, av nqægo, ndigu mōndo-khakheinām.

³⁹ Gēmbo-mataváp: Khoev eve amba te:-otevín, av nqægo, ande gekha khøuwa iz-te, aqonam ezoqam tendowav, yaq ndego ambá gembótakák, khoev sa tembo-nqawain.

⁴⁰ Yaq até zó-a, zo vò:khakheinám. Zapa ndógo, Ezoqam-ge Yo, ta khøuwa-te ndógo tendéqaván, zo matavapøteav tøgoat, ndego tendoqavan.”

Yaya etæ manqat, sasae ezoqam eqeieqei neka sasae ezoqam soqaqape-qa yaq-te (Met 24:45-51)

⁴¹ Yaq Pita Yesu gēmbobeváp, “Evézøza. Gê, yaya nqanek qoqo-eta, ni qoté-manqate, ó, ezoqa ewaqape qoté-manqate?”

⁴² Yaq Evezøza gembo-qavøiu, “Ge qô ndoqo-matavap? Gekha sasae ezoqām, ndego unimanqatin neka matavap loloakh-us? Sasae ezoqam unimanqatin neka matavap loloakh-us, av ngé:go. Tege kawa ezoqam, manqei nøme-te tewav, yaq ndego sasae ezoqam, keoge ezoqam teve, teqa khoev teqeivat neka tegi sasae ezoqa nøme, khøuwa eqeieqei-te lou vøzø-etoumāt,

⁴³ yaq vaev-te nqawa tendoqavan, teqeiv av nqægo, ndego sasae eqeieqei ndøgōt, yaq ndego sasae ezoqam kopømbá, khanakhanákh.

⁴⁴ No unimanqatín nqazø-manqate. Ndego kawa ezoqam, gigiap ate ndømbøego, keoge ezoqam ndégo tévé, ngenek sasae ezoqam.

⁴⁵ Geté ndego sasae ezoqam, av te:matavupat nqægo, noge kawa ezoqam nakhamas-te gendō-qavanāk, yaq ndego sasae ezoqa nøme kha zókhaneāmāt, angana neka sakheis, neka lou loge mōqæ vømbóyāt neka ibøkha soqa izam mōqæ vøgoát, yaq kawa mbó-okivāt,

⁴⁶ yaq tege kawa ezoqam, ta khøuwa-te ndógo tendéqaván, ndego sasae ezoqam khakheinøpøteav tøgoat neka otevatav vøgoát, ndego tefakhan. Yaq kawa ezoqam, ndego sasae ezoqam, yaq-fia nqosøgeap mbó-etoám. Yaq-fia kandambá teta, te-te ndego. Yaq ndógo tenø-khofotáv, ma unimanqatinteav ezoqa nøme ndi:gu.

⁴⁷ Gekha sasae ezoqām ndego, tege kawa ezoqam-qa poev te-otev, gete khakheinøpøteav tøgoat neka teqa poev paeveav vøgoát, ndego yaq-fia nqosøgeap kandambá tendap.

⁴⁸ Geté gekha sasae ezoqām ndego, tege kawa ezoqam-qa poev otevatav tøgoat, neka matev soqain vøgoát, ndego yaq-fia nqosøgeap andé khapémbá tendap.

Gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam otevat kandambaqape gembo-etoam, yaq ndego nqawa kandambaqapé sa bembo-qavøíú. Neka gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam gigiap o matev kopoav teqa zenda-te go:ve, yaq ndego nqawa kandambá sa bembo-etoám.”

*Ezoqa géqaqáb, Yesu zapaya
(Met 10:34-36)*

⁴⁹ Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “No nqanek manqei-qape-te, gøinam mboqotøve-qa nøgeavún. Neka noqa poev kandambaqape nqáneq: Ambá gewagimín.

⁵⁰ Geté no ibøkha iz vini båtøkhæ-ndáp. Yaq no mbøni vaev kandambá, taqa yaq-te, atema matev ate ndægo, vømø-navøēm.

⁵¹ Ge zô ndozo-matavap, no nqanek manqei-qape-te, ezoqa sambi etoam-qa nøgeavun? Av taoká. No ezoqa qaqaqa-qa nøgeavún.

⁵² Ndakin matev āv qanéfakhán nqægo: Khoev kopo-te ezoqam faev tiyagat, ndigu ndøqatøném. Ezoqa misika, ezoqa menas gésanqáb, neka ezoqa menas, ezoqa misika vøsanqáb.

⁵³ Eve yo ndøsanqáo, neka yo eve vøsanqáo. Evo yu ndøsanqáo, neka yu evo vøsanqáo. Zakhapuka ziwap ndøsanqáo, neka ziwap zakhapuka vøsanqáo.”

*Yesu-qa yaq-te, mokho vømbo-ndapém neka vøqambuz
(Met 16:2-3)*

⁵⁴ Yesu ezoqa bawan-qape manqat nøme gezø-ein, “Zo ozoz qazo-qeivimin, khøuwa sininim tøwuøyav, yaq zo nakhamas-te āv qazøte-einimín nqægo: Qæ ndølanqā. Yaq unimanqatín. Qæ sège-lanqáin.

⁵⁵ Neka yaq sanqa khamøe qando-feain, yaq zo āv qazøte-einimín nqægo: Khøuwa tatas-qape ndøyøēt. Yaq unimanqatín. Khøuwa tatas-qape sège-itanín.

⁵⁶ Zo khavozam ezoqám, zo ndozo-manqate av nqægo, ‘Ni Mbumbukiam møtinøtēn.’ Zo manqei neka khaiya qazo-qeivimin, yaq zo møzøte-zøtezín, av nqægo, khaiya ande āv khanégoāt. Geté zo matev nqazo-qeivi, av ndakin nqæfakhate, zo gekha zapá, taqa mokho ndapeav ndozogo?”

*Mbumbukiam-te nakhamas-té qanøqambúz
(Met 5:25-26)*

⁵⁷ Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “Zo gekha zapá, zøkhapus mokho-mba matavapøteav ndøgo, gekha matēv ndøgo, egeiegei ndøgo?

⁵⁸ Gømbo-mataváp. Qo ezoqa nøme-te moni ndiqambo-løfoke, yaq ndego qo manqa ovøyam-te ndapaqat-qa tegoat, qo manqat vøkho-khakheinám, te namba, ate av-té nakhoa-te tøzøte-apet. Soqáin ndøgo, ndego qo manqa ovøyam megeat ezoqam-qa zenda-te teve, yaq ndego qo polis ezoqam-qa zenda-te vøvē, yaq ndego qo ndimbula-te sasa ndø-utāq.

⁵⁹ No nqataqá-manqate. Qo ndøgo naqanøká qotøndó-fakhaqák, atema fia ate ndægo voqotumúgū.”

13

Gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam-te qambuniav tegoat, ndego gemø-navøém

¹ Ta khøuwa-te ndøgo, ezoqa nøme Yesu namba gi-goam, emanqat āv gimbøe-vototém nqægo: Gelili ezoqa nøme, Mbumbukiam-te søvakha gigiap ndølvusumát. Yaq ate av-té, etoam matev gi-goat, Pailøt-gi nakhag ezoqam, gèzitág. Yaq av nqægo, tiqa kouk, søvakha gigiap-té qanø-o:á, ndigu Mbumbukiam-te etoam nonqo lou-qase-te go:-aomem, neka tiqa kouk namba vømø-tøkua.

² Yesu nqanek emanqat ge-ewag, yaq āv gezømbe-eín nqægo, “Ge zô ndozo-matavap, ndigu ezoqam, nqanek matev qazøfakhan, tiqa manqa-zapazapa kandambâ, áv táoka, ndigu Gelili ezoqa nøme-qa manqa-zapazapa? Yaq nakêmbâ, nqanek matev qazøfakhan ti-te?”

³ Mbaín! Geté no nqazø-manqate: Zo Mbumbukiam-te qambuzaneav tøgoat, yaq até zó-a, zo ate ndøzøte:go, āv tøzømé-nasiním.

⁴ Neka ge zô ndozo-matavap, ndigu ezoqa 18 gipakhaez, Siloam kewan-qasi avønin-te ndøgo, khoev eqawat-qape qandonqoe, tiqa manqa-zapazapa kandambâ, áv táoka, ndigu ezoqa nøme-qa manqa-zapazapa, Zelusalem taon-te ndiyage?

⁵ Mbaín! Geté no nqazø-manqate: Zo Mbumbukiam-te qambuzaneav tøgoat, yaq até zó-a, zo ate ndøzøte:go, āv tøzømé-nasiním.”

Yaya etæ manqat, fig tae vi:mav qagoam

⁶ Yaq Yesu yaya zø-etá, gezø-ein, “Ezoqa møndøgoám, ekeza waen khae-te, fig tae vømbøyam. Yaq tae nanga-qa gemøkewag, vi:pøteáv.

⁷ Yaq ndego tege sasae ezoqam, khae gembøe-kewagam, āv gembøe-eín nqægo, ‘Nqæe! No nqanek tae-te, nanga viam-qa nømbøe-kewagám. Viav misiká. Geté vi:máv. Sáq! Qókhavoé. Manqei mo:khazú.’

⁸ Geté yaq ndego sasae ezoqam gendo-qavøiu, ‘Khanánqa. Tae nqanek até betøkhæyá. Viav kopo nøme bêtøkho-ngeatám. Tae zapa-te nqanek, manqei mumat bætøkho-nqagím. Yaq pakhakh notøqouzám.

⁹ Eisa, viáv nøme qanéviám. Geté mbain tøgoat, kopømbá. Soqó-khavoé.’ ”

Yesu Sabat khøuwa-te, sævam zita køfi:v gukhakheinøvem

¹⁰ Sabat khøuwa nøme, Yesu Zu ezoqam-qa guliguli khoev nøme-te, Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimat,

¹¹ yaq nqæe! Sævam kopo møndøgoám. Ndugu nqova soqa mbøigoám, ndego enqoni vømbø-etoam. Viav kandambâ gumbøigoam. Viav ate qægoam 18. Yaq ndugu zita køfi:v. Kopømba mbaín, ndaføyamba vøe-itān.

¹² Yesu ndugu sævam gu-omet, yaq sègembo-akhá, vøndōwav, yaq gumbo-ein, “Ngólam, qo mðqo-eqeieqei-éq. Qoqa enqoni nandav, møndøqa-navøém.”

¹³ Yaq ndego zenda mbøevé. Yaq nqova mbaín, ndugu sège-eqeieqei-év, ndaføyamba vø-itan, Mbumbukiam-qa iz sasa ndø-eqa.

¹⁴ Geté ndego Zu ezoqam-qa guliguli khoev megeat ezoqam, khanakhanakh mbaín, Yesu ngunuk sævam, Sabat khøuwa-te gukhakheinøvem. Yaq ndego ezoqa āv gezømbe-eín nqægo, “Sasae khøuwa ate ndi:gu, síks. Ta khøuwa-te ndøgo tøzøtøndé-okhoát, eqeieqezat-qa tozogoat. Ambá ndøgo, Sabat khøuwa-te.”

¹⁵ Yaq Evezøza gembo-qavøiu, “Zo khavozam ezoqám. Até zó-a, zo sasae sòzogoatún, Sabat khøuwa-te. O gê, zo Sabat khøuwa-te, kao o donki nqovotumáv, neka ibøkha-te ituimáv. Av taoká. Zo mðzogoatún.

¹⁶ Até ngunuk sævám-a, Eibleem-gú ziú. Geté Saitan viav kopoav-qapé gumøvøitam. Ate qægoam 18. Yaq ge zó ndozo-matavap? Ngunuk kopømba mbaín, Sabat khøuwa-te tu-eqeieqei-ev. Av taoká. Kopømbaqapé!”

¹⁷ Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq tegi qaqa ezoqam ate gi:goam, mivi ndøndapém. Geté ndigu ezoqa nøme, khanakhanákh, Yesu matev kandakanda ate qægoam, gematønumam.

*Masted tae nanga-qa yaya etæ manqat
(Met 13:31-32; Mak 4:30-32)*

18 Yaq Yesu gezø-ein, “Gê, Mbumbukiam-qa Megeat Matev ande gekhâm? Gekhâ nôtékhamās?

19 Masted tae nanga nôtékhamás. Ndigu khapikhapimbá. Geté ezoqa, nanga kopo khæ-te tezøgeakh, yaq ndigu gèkhouwezín, vømø-tæ-in, neka pipisi tang-te sasa mo:viviamin.”

*Flawa poponøvem nonqo-qa yaya etæ manqat
(Met 13:33)*

20 Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “Gê, Mbumbukiam-qa Megeat Matev gekhâ nôtékhamās?

21 Flawa poponøvem nonqo nôtékhamás. Sakheis khasøkhasis ndø-upøgimatún, khapémbá, flawa-te vøu-pomogimimin. Flawa poponøvem nonqo, khapelavøqase ambá qanegó, neka flawa kandambā. Geté flawa ate ndi:gu, sègemø-popoezín.”

*Yaya etæ manqat, mboqog khapelavøqasi-qa yaq-te
(Met 7:13-14, 21-23)*

22 Yesu nakhoa gegeveat, Zelusalem taon-te gemat, ta taon neka vemivemiav-te ndøgo, nakhoa-te qo:goat, Mbumbukiam-qá manqat me:zømesimát.

23 Yaq ezoqa nøme, Yesu āv gembøbeváp nqægo, “Evézøza. Gê, ezoqa khapímbà, tikhandi:z?”

Yaq Yesu ndigu gezø-qavøiu,

24 “Bazaføgakh ndø-asáz. Mboqog khapelavøqasi-té qazomø-óz. No nqazø-manqate. Ezoqa kopoáv, onim-qa tigoat. Geté kopømba mbaín.

25 Khoev eve mboqog to:tokaz, yaq zo bavokhó sozotówán, vozó-khanæmēm. Yaq zombó-viømém, ‘Evézøza. Mboqog qoní-mboqozó!’ Geté yaq ndego tendo-qavøiu, ‘No zo nøtenøtenák. Zo gekha manqei-ák?’

26 Yaq zo tozombo-qavøinam, ‘Ni lou zilogám neka ibøkha zi-izumám, qo namba, neka qo niqa vemivemiav-te, mòqoti-nømendimám.’

27 Geté ndego nangó genøzø-qavøiú, tezø-ein, ‘No zo nøtenøtenák. Zo khazonø-goam? Mòzozáv, zo manqa-zapazapa-us ezoqam ate ndøzøte:go.’

28 Zo zó-eivumát, neka khaya vozó-vivisumāt, Eibleem neka Aezek neka Zekop neka Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam ate ndi:gu tozo-zømet, Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te tigoat, geté zo bavokhō ginø-nqagevēm.

29 Ezoqa khøuwa fakhanam neka khøuwa sininim neka sanqa-sanqa-té gindúzáv. Yaq ndigu Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te, lou loge kandambaqape-té genøqonáv.

30 Nqæe! Ezoqa nøme, ndakin ndindopaev, ndigu gó:megetát. Neka nøme ndigu, nduo-megetap, ndigu gendópavát.”

*Yesu Zelusalem-ak-qa mbøni qambova
(Met 23:37-39)*

31 Ta khøuwa-te ndøgo, Felisi ezoqam ndozáv, Yesu vømømbø-einim, “Nqanek manqei mòqo-iváv. Viní qonóqáv. Zapa ndøgo, Elod qo løvøqa-qa qagó.”

32 Geté Yesu gezø-ein, “Ngenek khavozam ezoqam, Elod, āv qazømbøé-einim nqægo, ‘Nqæe! No nqægo neka qasun, nqova soqøsoqa sængiasumít, ezoqam-qa mokho-te ndu:gut, neka ezoqa vøe-khakheinøvemēt. Yaq khøuwa timønø-misika-ez, no sasae nutumúkhóu.

33 No nakhoa até banø-geveét. Sæmá, nqægo neka qasun neka qapunum, atema Zelusalem taon-te vøemø-fakhān. Zapa ndøgo, Mbumbukiam-ge manqa vevezam

ezoqam, kopømba mbaín, manqei vini-te tilaem. Zelusalem taon-te mbá giabemø-laém.*

³⁴ Zelusalem, Zelusalem, qo Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam pakhapakha ndoqozø-khaneam, neka nandí ndōqōtē-zītōgē, ndigu Mbumbukiam qo-te ndendo-khofosam, no khøuwa kopoáv, qogi ezoqam baqa amba nøzømbe-eqatám, kopømba ande av kokolok evo nduigu, nakheis gukhatobin, ekeza taf mokho-te vø-ozin. Geté qo gèqambo-qasi:vám.

³⁵ Nqáe! Zoqa khoev nqanek, ezoqam mbaín, segégoát. No nqazø-manqate: Zo no nango naqanøká zónømendamá. Geté ta khøuwa-te ndōgo, sa tōzōté-nømendám, zo tozo-einim, av nqægo, 'Mbumbukiam ngenek ezoqam bèkhakheinøvem, Evezøza-qa iz-te ngegeav! "

14

Yesu Sabat khøuwa-te, ezoqa gekhakheinøvem

¹ Sabat khøuwa nøme, Yesu lou Felisi iz akhae ezoqam-qá khoev-té gemølóg. Yaq ndigu bøi mba mbotakém, ande gekha matev me ndómatanām.

² Yaq nqáe! Ezoqa tendowáv ndōgo, Yesu-qa megemege-te vø-itan. Ndego bov neka pingim gèmbø-boqotám.

³ Yaq Yesu ndigu Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam neka Felisi ezoqam, av gezømbe-beváp nqægo, "Gê, kopømbâ, Sabat khøuwa-te ezoqa toqo-khakheinøvem, ó, khafeáp?"

⁴ Geté ndigu yaq qavøiwateáv. Yaq Yesu ngenek ezoqam, zenda mbøevé, vøkhakheinøvem, sasa ndøkhofotav.

⁵ Yaq Yesu gezø-ein, "Zonømbé-einim. Zo nqazo-qonøve, ezoqa kopo, Sabat khøuwa-te, yo o kao ibøkha ozu-te tumbøe-van, yaq gê, ndego sa ndø-ivav? Av taoká. Geté nakhamas-té genøliváv. Até ndøgó-a, Sabat khøuwa-te tøgoat."

⁶ Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq ndigu kopømba mbaín, manqat vømbøé-qavøinām.

Qo qakeza iz toqovoa, yaq Mbumbukiam ndø-eqoqó

⁷ Yesu nqanek lou loge-te gegoam, yaq ezoqa tezømét ndōgo, ndigu ezoqa kandakanda-qá qonam nonqo-té gimøqonám. Yaq Yesu yaya zø-etá, taqa yaq-te, gezø-ein,

⁸ "Qo ezoqa sakhei etoam lou loge-te tekhatōq, yaq ezoqa kandakanda-qa qonam nonqo-te ndōqóm. Soqáin ndōgo, ezoqa iz-akhae-qape tendowav,

⁹ yaq ndego ezoqam, ma qo ge:khatoq, teqa-ein, 'Qoqa qonam nonqo, ngēnek qombō-etoām,' yaq qo mivi voqóndāp, khokho ezoqam-qa qonam nonqo-te sasa qomøqóm.

¹⁰ Geté ezoqa lou loge-te tekhatōq, yaq khokho ezoqam-qá qonam nonqo-té qamøqóm. Yaq ndego ezoqam, qo ma ge:khatoq, tendowáv ndōgo, qo vøqá-ein, 'Nøfu. Nqánek qoqonó-qóm, ezoqa kandakanda-qa qonam nonqo-te.' Yaq av nqægo, qoqa iz gó:-eqatát, ezoqa ewaqape-qa bøi-te, ndigu qo namba lou-qase-te tiqonavat."

¹¹ Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, "Unimanqatín. Gekha ezoqām ndego, ekeza iz te-eqatát, teqa iz gévoatát. Neka gekha ezoqām ndego, ekeza iz tevoatat, teqa iz gó:-eqatát."

Kopømba mbaín, ti-mba toqozø-tøkeat ndigu, yaq tiqa-qavøitat

¹² Yaq Yesu ndego ezoqam, ma lou loge-te ge:khato, av gembøe-ein nqægo, "Qo lou loge kandambaqape toqo-khakheinam, khøuwa muin o khagus, qo ambá av nqægo, qogi qafuap o namba-qaniap o qakeza ezoqa nøme o gigiap eve ezoqam, ndigu khoev avønin ndiqapuate, ti-mba ndígu toqókhatōb. Av toqotegoat ndægo, yaq ndigu qo até tiqá lou loge-té-a, segé-khatōqabém. Yaq qoqa yaq-fia sa ndōgo tōqágoát. Yaq-fia nøme mbaín.

* **13:33 13:33** Yesu Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam ge-ein, ekezan me-ein. **13:35 13:35** Psa 118:26
14:3 14:3 Luk 6:9 **14:5 14:5** Met 12:11; Luk 13:15 **14:8 14:8** Prov 25:6-7 **14:11 14:11** Met 23:12; Luk 18:14

¹³ Geté lou loge toqo-khakheinam, yaq gigiap-av ezoqam neka bov o pingim soqo-soqa ezoqam neka kagi ezoqam neka bœi waev mbain ezoqam qókhatób.

¹⁴ Av toqotegoat ndægo, qo kopømbá, khanakhanákh. Zapa ndøgo, ndigu kopømba mbain vøqambé-qavøinām. Geté yaq-fia ndøgo toqomøndáp, ezoqa egeieqei løvøte-te tindusuz.”

*Yaya etæ manqat, lou loge kandambaqape-qa yaq-te, ezoqa qazømbo-qasi
(Met 22:1-10)*

¹⁵ Ezoqa nøme, ndego lou namba gi:logat, nqanek manqat ge-ewag, yaq ndego Yesu āv gembøe-ein nqægo, “Ezoqa khanakhanakh mbá giabitigú, ndigu Mbumbukiam-qa Megeat Matev møkho-te, lou loge kandambaqape-te ndøgo, lou timølog.”

¹⁶ Geté yaq Yesu gembo-qavøiu, “Unimanqatín. Geté qoté-ewāg, nqanek emanqat: Ezoqa møndøgoám. Ndego lou loge kandambaqape ndøkhakheinám. Yaq ndego ezoqa kopoáv gezø-akhayam, teqa lou loge-te tinduzav.

¹⁷ Yaq lou loge khøuwa qamø-khantaz, ndego tege sasae ezoqam ndøkhofotáv, ti-te ndigu, vømøzø-ein, ‘Mòzotøndozáv. Lou møndømu-khakheinám.’

¹⁸ Geté ndigu ezoqa ewaqape, tanakh manqat mbo-einím. Kopømba mbain vøndézāv. Nøme ndego gendo-ein, ‘No manqei nowí. Yaq bàmonáv, bamøqeiv. Tanakhambá. Kopømba mbain, vøtøndénāv.’

¹⁹ Ezoqa nøme ndego gendo-ein, ‘No kao nowí. Ate gi:goam tén. Avøe manqei khayam nonqó. Yaq ndakin nømé-khamasím. Tanakhambá. Kopømba mbain, vøtøndénāv.’

²⁰ Ezoqa nøme gendo-ein, ‘No sævam no-okí. Yaq kopømba mbain, vøtøndénāv.’

²¹ Yaq ndego sasae ezoqam gèndoveséz, ekeza kawa ezoqam, manqat vømømbø-ein. Ngenek nqanek manqat ge-ewag, yaq qaqa ndøgó, ekeza sasae ezoqam vømbø-ein, ‘Ság. Nakhoa kandakanda neka khasøkhasis-té soqóqáv, taon-te ndøgo. Nakhamas-té. Yaq gigiap-av ezoqam neka bov o pingim soqo-soqa ezoqam neka bœi waev mbain ezoqam neka kagi ezoqam qotøndó-khatób, voqotøndó-itüb.’

²² Yaq ndego sasae ezoqam matev gumugu, av kawa ezoqam gembøe-ein, nango vøndøqavan, yaq āv gembøe-ein nqægo, ‘Káwa ezoqam. No ezoqa møtøndo-khatób, av manqat qoqonømbe-ein ndægo. Geté qonam nonqo nøme, ndølvúzáp.’

²³ Yaq kawa ezoqam gembo-qavøiu, ‘Taon bavokhó qonóqáv, ta nakhoa vinivinimbatte ndo:go. Yaq ezoqa qomøzø-pouwá. Bètøndozáv. Noqa khoev-te, ùni betetøváb.

²⁴ No nqazø-manqate: Ndigu ezoqam, no bugukhokhof qazø-akha, qazømbo-qasi, ndigu ezoqa kopo, noqa lou loge kandambaqape-te, gemø-onák.’ ”

*Vøkhæ-matøvém, Yesu paev-qa toqombo-goat
(Met 10:37-38)*

²⁵ Khøuwa nøme, ezoqa bawan-qape kandambá, Yesu namba nakhoa-te gi-apat. Yaq ndego tènøqambún ndøgo, ndigu gimbo-pavam, vøzø-ein,

²⁶ “Gekha ezoqām ndego, no-te tendowav, gete ndego ekeza eve neka evo neka zas neka nakheis neka namba-qaniap sanqabeav tøgoat neka atē ekeza yagé-a, sanqaweav vøgoāt, ndego kopømba mbain, noge paev ezoqam tegoat.

²⁷ Neka gekha ezoqām ndego, ekeza tae mutui eqawateav tøgoat, no vønøndó-paēv, ndego kopømba mbain, noge paev ezoqam tegoat.

²⁸ Gømbo-mataváp. Zo ezoqa kopo, khoev eqawat-qape weve-qa tegoat, ndego bugukhokhof bètøkho-matøvém, av nqægo, taqa fia gekhām, até vømúkhōu.

²⁹ Soqain ndøgo, ndego sement mba tezav o uk mba te-asaz, yaq ndego kopømba mbain tøgoat, khoev sasae ate ndægo temøkhōu, zapa ndøgo, moni mbain. Av tægoat ndægo, yaq ezoqa ewaqape, khoev timbo-qeivimat, gévøngi:namát,

³⁰ sasa ndǝ-einimāt, av nqægo, ‘Ngenek ezoqam khoev sasae amba me:ngáz. Geté kopǝmba mbain, vǝekhǝu.’

³¹ Neka nǝme nqáne: Kawa ezoqam tegoat, yaq ndego tegi nakhag ezoqam ten taosen namba, nakhag gone-qa tegoat, kawa ezoqa nǝme namba, ndego nakhag ezoqam tuenti taosen ndimbugu, yaq ndego bǝtǝkhæqǝm, vǝmatǝvǝm, av nqægo, teqa khagua pemé-eqā, penǝmakhaya.

³² Geté teqeiv av nqægo, kopǝmba mbain, yaq ndego u-anim bekhofotáz, kawa ezoqa nǝme-te, ndego ate av-té qambaqape te:goat. Yaq ndigu sambu manqat manqate-qa bemǝmbo-viǝmém.”

³³ Yesu nqanek yaya etæ manqat qanǝmbǝe-navǝem, yaq āv gezǝmbe-ein nqægo, “Zǝ-a, kopǝ. Gekha ezoqām ndego, ekeza gigiap ate ndægo, zita wuǝeav tegoat, ndego kopǝmba mbain, noge paev ezoqam tegoat.”

Ngalam-qa yaya etæ manqat

(Met 5:13; Mak 9:50)

³⁴ Yaq Yesu manqat nǝme gezǝ-ein, “Ngalam gigiap qanimáv. Geté mokhov tǝmǝmbo-navǝem, yaq nqawa āv kiní-ngalam-mokho-mba-ǝz?”

³⁵ Ngalam av ngi:gu, mokho mbain. Até ndǝgǝ-a, manqei namba toqote-qambua, avǝewa etoam nonqo, kopǝmba mbain. Soqǝ-ogizǝ.

Gekha ezoqām ndego, gea tǝmbogoat neka yoge kopǝmba vǝmbǝgoāt, yà beyogé!”

15

Sip kopo gu-ewan, yaq nqawa gufakhan, taqa yaya etæ manqat

(Met 18:12-14)

¹ Khǝuwa nǝme, teks moni upǝgim ezoqam neka manqa-zapa-us ezoqam kopoáv, Yesu-te gindupindam. Manqat yoge-qa mbozáv.

² Yaq Felisi ezoqam neka Mozes-qa guguna manqat nǝmendim ezoqam, Yesu manqa mbogeveém, gi-einim, “Ngenek gekha zapā, manqa-zapa-us ezoqam namba ndi:tǝkuat neka lou namba ndi:loge?”

³ Yaq Yesu yaya zǝ-etá, taqa yaq-te, gezǝ-ein,

⁴ “Zo ezoqa kopo, sip wan andled timbogoat, yaq kopo gembǝ-ewān, yaq gǝ, ndego gekhā ndǝgǝ? Ndego ndigu nainti-nain nǝme, segǝziváz, ta manqei-te ndǝgo, gagayag gilogatun, nǝme-qa vǝmǝvaǝ, ndugu gumbo-ewan. Yaq até gembǝvawét, atema vǝmǝ-omét.

⁵ Yaq tu-omet, ndego khanakhanakh. Yaq nqanqa-té gunǝvé,

⁶ sasa ndǝqanāǝ, vǝqavān. Yaq ndego zifuap neka ezoqa nǝme, avǝnin timbo-puatat, tenǝzǝ-akhá ndǝgo, vǝzǝ-ein, ‘Vǝndoazáv. Khanakhanakh zǝgoném, no namba. Zapa ndǝgo, sip kopo qanǝmbo-navupam, mǝe-omét.’

⁷ No nqazǝ-manqate: Yan-te nqo:go, matev até kopǝ. Khanakhanakh ndǝgo, tin-dapem, manqa-zapa-us ezoqa kopo, Mbumbukiam-te teqambun, ndǝgo gemǝ-lǝvuám, av khanakhanakh ndǝgo, ezoqa egeiegei nainti-nain-qa yaq-te tǝzǝmbe-goat, ndigu ndimatavap, ni kopǝmbaqapē Mbumbukiam-te qambuniav tǝgoat.”

Sǝva kopo, moni mokho gimbo-nasiniapam, yaq nqawa guzǝmet, taqa yaya etæ manqat

⁸ Yaq Yesu yaya nǝme gezǝ-eta, gezǝ-ein, “Sǝva moni mokho ten timbogoat, yaq kopo gembǝ-nasinim, yaq gekhā ndǝgǝ? Ndugu lampa ndǝmág, khoev vǝviayām. Yaq unimé:-vawét, atema vǝmǝzǝmét.

⁹ Yaq moni mokho tuzǝmet, zifuap neka ezoqa nǝme, avǝnin timbo-puatat, tunǝzǝ-akhá ndǝgo, vǝzǝ-ein, ‘Vǝndoazáv. Khanakhanakh zǝgoném, no namba. Zapa ndǝgo, moni mokho ndigu, ginǝ-nasiniapam, nango mǝezǝmét.’

¹⁰ No nqazó-manqate: Manqa-zapa-us ezoqa kopo, Mbumbukiam-te geqambunin, yaq Mbumbukiam-gi enzol ezoqam, até kopó, khanakhanakh āv tini-gonemín.”

Yaya etæ manqat, nakhei angana menas-qa yaq-te

¹¹ Yaq Yesu yaya nøme zø-etá, gezø-ein, “Ezoqa kopo møndøgoám. Nakhei angana menás gimbogoam.

¹² Yaq khøuwa nøme, yo okho-qase até gendego, eve vømbō-ein, ‘Tát! Gigiap ndøgo, no ata namba toqoni-etoam, qo toqo-lawaqape-eq, no é-moqonømbe-etoám ndakin.’ Yaq eve até gendego, ekeza gigiap ate ndægo, livin-mbá gunumu-qatatát, nakhei menas vøzø-etoam.

¹³ Khapé outøpøteáv, yaq okho-qase ekeza gigiap gèwí. Yaq manqei nøme-té genøwáv. Qámbá. Yaq tegi moni, khokho matev-té genø-nqagivemát.

¹⁴ Yaq moni até gi:goam gumukhoub, vikia seke ndøfakhán, ta manqei-te ndøgo, yaq ndego lou mbaimbai vømbōpa.

¹⁵ Yaq ndego mo-manqei-anim ezoqam tøke-qa gemboviam, ndego bøsi nen-té genø-khofotumám, lou vømøzø-etoamin.

¹⁶ Yaq ndego ifi kandambá qambo-vinumam. Geté ezoqa lou etoumáv. Yaq ndego bøsik-qa lou soqaqape loge-qa mbogoám.

¹⁷ Yaq matavap eqeieqei qamøndæ-vesez, ndego ekeza manqat āv gene-eín nqægo, ‘Tat-gi sasae ezoqam ate ndi:gu, ndigu lou kopoáv ndiloge. Geté no, nòpotonám. No avønín nōnaním.

¹⁸ Ság! Manqei nqanek, nø-iváv. Yaq tat-té qatøqaván. No āv qamømbó-eín nqægo, ‘Tát! No manqa-zapa nogó, Mbumbukiam-te neka qo-te.

¹⁹ No ezoqa eqeieqei mbá, qoge yo sekemba tægoat. Ság. No qoge sasae ezoqam mba nógoát.” ’

²⁰ Yaq ndego até gendego, ta manqei ndøgo gè-iváv, eve-te sasa ndøwav. Ndego qambaqape, ambá genegeavún. Yaq eve sège-omet. Yaq tanakh mbogó. Yaq até gendego, tenøvuáo ndøgo, yo vømø-møvøiu, sasa ndøngenøtam.

²¹ Yaq yo gembo-ein, ‘Tát! No manqa-zapa nogó, Mbumbukiam-te neka qo-te. No ezoqa eqeieqei mbá, qoge yo sekemba tægoat.’

²² Geté eve ekeza sasae ezoqam zø-akhá, gezø-ein, ‘Nakhama ndøgó! Ndabua eqeieqei zotøndó-upøném, vozombó-uzømēm, neka kokosov-te mbimak khapelavøqasi vozombó-utøzēm neka tamak vozombó-uzømēm.

²³ Kao-yu enaq-us vøndolaém. Yaq lou zílóg. Khanakhanakh-qape zígoném.

²⁴ Zapa ndøgo, noge yo, andé genaním. Geté ndakin, møndø-khandí:v. Ndego gò:navupám. Geté ndakin, møndø-fakhán.’ Yaq lou loge ndøngazém. Khanakhanakh kandambá gígonem.

²⁵ Ta khøuwa-te ndøgo, yo-khøuwa, khæ-té gegoám. Yaq nango gendoqavan, khøev ge:khatoat, ndego ouv qaqayam ndø-ewág, ezoqa gi-ogimat.

²⁶ Yaq ndego sasae ezoqam mbo-akhá, gembobevap, ‘Gekhā ndøgo, manqa khape qæfeaz?’

²⁷ Yaq ndego sasae ezoqam gembo-qavøiu, ‘Qaveqase ndoqaván. Yaq qave, kao-yu enaq-us ndølaváo. Zapa ndøgo, ndego khanakhanakh kandambá, ge-omet av nqægo, te-te matev-qase nøme fakhaneav qagoam, gefakhan.’

²⁸ Geté ndego zapikia, nqanek manqat ge-ewag, ndego qaqa ndøgó. Yaq poeveáv, lou loge-te te-on. Yaq eve ndøfakhán, onim-qa yaq-te vømømbō-pouwa.

²⁹ Geté ndego yo-khøuwa, eve gembo-qavøiu, ‘Nqáe! No viav kopoáv, sasae nqataqago. Neka no qoqa manqat nqagimáv. Geté qo até naningus-yu kopó-a, etopøteáv no-te, yaq nogi nøfuand namba khanakhanakh vøtígonēm.

³⁰ Geté nandev qoge yo gendoqavan, ndego qogi moni ate ndi:gu mambe sakheis-te go:ngiæzo, yaq qo até qoqotøndego, kao-yu enaq-us voqombō-lavao.'

³¹ Yaq eve gendo-ein, 'Ati. Qo no namba oskia qogó. Neka gigiap ate nqanømbe:go, ndøgo qoqá.

³² Geté ni lou ùni bizilóg neka khanakhanakh binī-asøtav. Zapa ndøgo, qoge qaveqase, andé genaním. Geté nango møndø-khandí:v. Ndego gò:navupám. Geté ndakin, møndø-fakhán.' ”

16

Yaya etæ manqat, gigiap keoge ezoqam-qa yaq-te, ndego ge:khavozam

¹ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam, emanqát nøme zøvotót, gezø-ein, “Qàgoám. Ezoqa møndøgoám. Gigiap kopoav ezoqám. Neka ndego sasae ezoqam vømbōgoam. Gigiap ate qægoam, ndégo tembøe-kawaevtám. Geté khøuwa nøme, ndego gigiap eve ezoqam, āv gene-ewág nqægo: Tege sasae ezoqam, moni mbongiæzøtét.

² Yaq gigiap eve ezoqam, até gendego, ndego gigiap keoge ezoqam vømbō-akha, gembo-ein, 'Gê, gekhâ ndøgo, qoqa moni ngiæzoat matev-qa yaq-te, manqat nqæyoge? Ság! Emanqat qópeawám, nogi moni ande āv khoqombøē-kewagam. Zapa ndøgo, qo kopømba mbain, noge gigiap keoge ezoqam, sekemba toqogoat.'

³ Yaq ndego gigiap keoge ezoqam, ekeza manqat ge-ein. 'Åv khatégō? Noge kawa gékhofonó, sasae-te. No bazaføgakh mbain, manqei ozam sasae tægo. Neka no miví, ezoqa gigiap-qa vøzømbé-vi:māt.

⁴ Ság. No ndakin møtenøtén, ande gekha matev me nøtégō. Yaq sasae-te tækhofon, no ezoqa ekeza khoev-té ginø-khatombém.'

⁵ Yaq ndego até gendego, ezoqa ewaqape, ndigu tege kawa-te gigiap qazømbø-løfokam, vøzø-akhayam. Yaq ndego ezoqam, bugukhokhof gendowav, āv gembøe-eín nqægo, 'Qo noge kawa-te, gigiap ate qægoam gekhâm nandaqambo-løfoke?'

⁶ Yaq ndego ezoqam gendo-qavøiu, 'No te-te oil yakhav wan andléd, nqanømbø-løfoke.' Yaq ndego gigiap keoge ezoqam gendo-ein, 'Ság. Pepa taqa yaq-te gipeaomem, nqáne. Gèqóm. Yaq yakhav fifti mba qotó-peawám. Nakhamas-té.'

⁷ Yaq ndego gigiap keoge ezoqam, ezoqa nøme gembobevap, 'Gebâ qo. Qo noge kawa-te, gigiap ate qægoam gekhâm nandaqambo-løfoke?'

Yaq ndego ezoqam gembo-qavøiu, 'No te-te flawa pus wan taosén, nqanømbø-løfoke.'

Yaq ndego gigiap keoge ezoqam gembo-ein, 'Pepa taqa yaq-te gipeaomem, nqáne. Ság! Eit andled mba qotó-peawám.'

⁸ Yaq vaev-te, ndego gigiap kopoav ezoqam, tege keoge ezoqam-qa manqat ge-ewag, av khavozam matev ge:matanam, yaq ndego teqa iz gè-eqá. Zapa ndøgo, teqa matavap loloákh.”

Yaq Yesu taqa yaq-te, āv gezømbe-eín nqægo, “Unimanqatín. Manqei-qape ezoqa soqøsoqa, yaqyaq-a matev gimatønmatun, tiqa matavap loloakh møndølvú, ndigu ezoqa nøme-qa matavap, ndigu waev-te ndiyage.

⁹ Geté no nqazø-manqate. Manqei-qape ezoqam, moni manqa-zapazapa nonqo ndø-abumatún. Geté zo ezoqá nøme zozømbé-tøké. Yaq ndigu zogi zøfuap ndøgoát. Yaq vaev ndøgo, moni khatibam matev tømø-navøem, Mbumbukiam zo ekeza khoev miavmiav-té genø-upøzó.”

Gigiap neka moni keoge eqeieqei-qa yaq-te

¹⁰ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Gekha ezoqām ndego, ezoqam-qa gigiap khapelavøqase, eqeieqei tembo-kewagat, ndego até gigiap kandambaqapé-a, eqeieqei mbókewagát. Geté gekha ezoqām ndego, ezoqam-qa gigiap khapelavøqase, keoge eqeieqei mbain tøgoat, ndego até gigiap kandambaqapé-a, keoge eqeieqei gembógoák.

11 Yaq nakémbá, zo manqei-qape moni keoge eqeieqei gonemav tɔgoat, ge zô ndozomatavap, zo Mbumbukiam unimanqatin gigiap ndözó-etoam, tozombo-kewagat? Av taoká.

12 Neka gê, zo ezoqa nɔme-qa gigiap keoge eqeieqei gonemav tɔgoat, zo Mbumbukiam zøkeza gigiap ndözó-etoam? Mbaín.”

Ezoqa kopømba mbaín, kawakawa-za menas timbogoat, Mbumbukiam neka moni (Met 6:24)

13 “Sasae ezoqa kopømba mbaín, kawa ezoqa menas timbogoat, tezø-sasaetat. Kawa ezoqa menas timbogoat, yaq nɔme ndego, gembó-pøovát. Geté nɔme ndego, gembøé-qasi:vát. Nɔme ndego, teqa manqat o-mba mbøéndapát. Geté nɔme ndego, teqa manqat gembó-sanqawát. Yaq até zó-a. Zo kopømba mbaín, Mbumbukiam-qa mokho-te neka moni-qa mokho-te sa tozotumu-goat.”

Felisi ezoqam-qa khavozam matev, moni-qa yaq-te

14 Yaq Felisi ezoqam, nqanek manqat giyogem, moni-qa yaq-te, ndigu Yesu gèvøngi:nám. Zapa ndøgo, ndigu moni-te poev zøgoám.

15 Yaq Yesu gezø-ein, “Zo ezoqam-qa bøi-te, zoqa matev bugug eqeieqei keoge-qa zøgó. Geté Mbumbukiam, zoqa mbøni møndæ-otév. Matev nɔme ndøgo, ezoqa eqeieqei ndivewe, ndøgo Mbumbukiam-qa bøi-te soqaqapé.”

Mozes-qa guguna manqat neka Mbumbukiam-qa Megeat Matev-qa yaq-te (Met 11:12-13; 5:31-32; Mak 10:11-12)

16 Yaq Yesu manqat nɔme gezø-ein, “Zion gefakhan, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, yaq ndakin Mozes-qa guguna manqat-gi khøuwa neka Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam-gi khøuwa, møndømø-nasiním. Ndakin Manqat Mbomambaqape, Mbumbukiam-qa Megeat Matev-qa yaq-te ndøfakhán. Neka ezoqa ewaqape, onim-qa ndøgót. Bazaføgakh-ús.

17 Geté unimanqatin. Yan neka manqei-qape, kopømbá, tømø-navøem. Geté Mbumbukiam-qa guguna manqat mokho-te, peawap-qase gemø-navøemák.

18 Khamasim, nqánek: Gekha ezoqām ndego, sævam te-ivav, yaq sævam vini vø-okī, ndego nøkenøkem matev ndøngiú neka mambe mé:wáv. Neka gekha ezoqām ndego, sævam tu-okī, ezoqa nɔme ge-ivav, até ndegó-a, mambe mé:wáv tu namba neka nøkenøkem matev vøngiú.”

Gigiap kopoav ezoqam neka Lazales, tiqa emanqat

19 Yaq Yesu emanqát nɔme zøvotót, gezø-ein, “Qàgoám. Ezoqa møndøgoám. Gigiap kopoav ezoqám. Ndabua eqeieqei fia kandakanda ndø-uzumám neka yage eqeieqei-te vøyagam.

20 Tegi mboqog bavokho ndøgo, gigiap-av ezoqam ndøveém. Teqa kha ate qægoam, saté nqama-nqamav. Iz nqambógo, Lazalés.

21 Ndego lou khakhayakh loge-qa mbogoám, ndøgo gigiap eve-qa lou-qase-te qando-pomovam. Yaq gaqo ndozavín, nqamav vømbø-venegomemin.

22 Yaq Lazales gènaním. Yaq enzol ezoqam, Eibleem-té ginø-eqeinám, teqa avønin-te vømøqom. Yaq vaev até ndegó-a, gigiap eve ezoqam, vønanim, neka ezoqa vømø-otøvem.

23 Yaq ndego løvøte ezoqam-qa manqei-te gemøfakhan ndøgo, bøi ge-eqa, nqosøgeap kandambaqape gembo-ewagam, Eibleem mba mo:-omét. Lazales namba me:qonavám. Qámbá.

24 Yaq sège-akhá, ‘Atákha. Eibleem. No tanakh gènøgó. Lazales qotøndó-khofotáv. Kokosov kopo ibøkha-té genø-qoqomáz, noge sas vøkhantáv, vøvamēv. Zapa ndøgo, no nqanek gøina wageap-te nqægo, nqosøgeap khåpe nømbe-khouwév.’

²⁵ Geté Eibleem āv gembøe-eín nqægo, ‘Nøzeø. Gèmbø-mataváp. Qo qoqoyagam, qo gigiap qaniqanimáv qaqagoam. Geté Lazales gigiap soqøsoqá geneyagám. Geté ndakin ngenek yage qanimav-qape ndøndapét. Geté qo nqosøgeap-qape qondapét.

²⁶ Neka nøme nqáneq: Yaq qo-a, yaq ni, manqei ozu khavoe-qape nqøugu. Neka gekha ezoqām ndigu, nqanek ngiyage, qo-te okho-qa ndigu, kopømba mbain. Neka gekha ezoqām ndigu, nandav nandiyage, kopømba mbain, ni-te tinduzav.’

²⁷ Yaq ndego gigiap kopoav ezoqam gendo-ein, ‘Atákha. Av tægoat ndægo. Nøtaqá-viám. Lazales nogé tat-qá khoev-té qonø-khofotáv.

²⁸ No namba qatifakhan, fáev ate gi:goam. Yaq Lazales bèwáv, bemøzø-ein, tiqa matev bè-enénd. Soqain ndøgo, até ndigú-a, nqanek nqosøgeap manqei-te tinduzav.’

²⁹ Geté yaq Eibleem gembo-qavøiu, ‘Qogi namba-qaniap, nømendim manqat ndøzøgó, Mozes neka Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam gipeaomem. Yaq tñabembopavét ndøgo, av ndigu gi:peaomem.’

³⁰ Yaq ndego gigiap kopoav ezoqam gendo-ein, ‘Atákha. Eibleem. Av taoká. Geté ezoqa kopo løvøte-te tendosuzam, manqat vøzø-eín, ndigu ndøqambúz.’

³¹ Geté yaq Eibleem gembo-qavøiu, ‘Ndigu Mozes neka Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam-qa manqat yogeav tøgoat, yaq até ndøgó-a, ezoqa løvøte-te tendosuzam, ndigu teqa manqat yogeav āv tinígoát.’ ”

17

Ezoqa nøme, manqa-zapa-te toqo-itub (Met 18:6-7; Mak 9:42)

¹ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam gezø-ein, “Matev vinivinimba ndøfakhanám, ndøgo ezoqa manqa-zapazapa-te tø-itubat. Geté ndego ezoqam, møndø-soqøév, ndego matev av nqægo tematønumat, ndøgo ezoqa nøme manqa-zapazapa-te tø-itub.

² Ezoqa av nge:go, amba nandi-qape monqo-te timbo-møpøtøzemín, kewan-te sasa møoginamin, vømø-geonín, ndøgo ambá qanimáv. Geté soqain ndøgo, ndego nginik ezoqa khasøkhasis manqa-zapa-te te-itub.

³ Yaq nakémbá. Aiyá qagó.”

Ezoqa nøme-qa manqa-zapazapa, sà betaqambo-navøemát (Met 18:21-22)

Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “Klisten ezoqa nøme, manqa-zapa tematanam, yaq qógugú. Yaq ndego tematøvem, av nqægo, ‘Unimanqatín. No manqa-zapa nogø.’ Yaq qo teqa manqa-zapa, sà betaqambo-navøém.

⁴ Até ndøgó-a, ezoqa khøuwa kopo-te, matev soqøsoqa seven tematønumit qo-te, neka tanakh manqat seven vøqá-manqatēt, yaq qo teqa manqa-zapazapa, até sa betaqambo-navøemát.”

Unimanqatin-qa yaq-te

⁵ Yaq Evezøza-gi u-anim gimbo-einim, “Niqa unimanqatin vønifitám.”

⁶ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Unimanqatín. Até ndøgó-a, zoqa unimanqatin khapelavøqase mba tøgoat, kopømba ande av masted tae nanga-qasi ndi:gu, zo kopømbá, nqanek tae-qape sozombó-einím, ‘Vøkhofóq. Yaq ndaola-té qoqomø-itán.’ Yaq tae nqanek, zoqa manqat o-mba zømbóndáp.”

Yesu ekeza paev ezoqam, sasae ezoqam ge:khamas

⁷ Yaq Yesu yaya zø-etá, gezø-ein, “Zo ezoqa nøme, sasae ezoqa teqagoat, ndego khae-te teqa-sasaetat o sip tezø-kewagat, yaq ndego sasae manqei-te gendo-qavanín, gè, qo moqombó-einin, av nqægo, ‘Mòqotøndo-óq. Gèqóm. No namba lou zílóg’?”

⁸ Av taoká. Geté qo ndego āv qoqombøe-einín nqægo, ‘Noqa lou vòkhætá, vòkhakheinam, voqó-yogim. Yaq no lou loge neka ibøkha izam tønømbu-navøem, qo qakeza lou ndógo toqonólóg.’

⁹ Yaq ndego sasae ezoqam, nqanek sasae qamømbøe-navøemin, yaq gê, qo ike manqat qombó-einin, ndego qoqa manqat o-mba geqambo-ndap? Av taoká.”

¹⁰ Yaq Yesu taqa yaq-te gezø-ein, “Zo até kopó. Zo matev ate ndægo tozotumu-gonem, av Mbumbukiam gezømbe-ein, yaq zo sa nqáneq qazó-einím, ‘Ni khokho sasae ezoqam mbá. Ni satø ndógo teigoném, av Mbumbukiam manqat ginimbi-ein.’ ”

Yesu kha sisi-us ezoqam ten gekhakheinøvem

¹¹ Yesu Zelusalem taon-te gemat, yaq æ tunumát, e Samalia manqei-a, e Gelili plovins.

¹² Yesu vemiav nøme-te ge-onat, yaq kha sisi-us ezoqam ndozáv. Tén ate gi:goam. Yaq ndigu qambaqapé segendowán.*

¹³ Yaq ndigu kandambaqape segendo-akhaém, “Yésu. Káwa ezoqam. Ni tanakh gínigú.”

¹⁴ Yesu ndigu ezoqam gezømet, yaq āv gezømbe-eín nqægo, “Mbumbukiam-gí iziz ezoqam-té qazonózáv, bemøzømet.” Yaq ndigu ezoqam ten ate av-té gi:apat, kha sisi sègezømbo-navøemtát.

¹⁵ Yaq ndigu ezoqa kopo ge:otev av nqægo, kha sisi møndønø-navøēm, ndego nangó genøveséz, Yesu-te. Mbumbukiam-qa iz, até go-eqatát. Kandakandá møndæ-akhayám.

¹⁶ Yaq ndego Yesu-qa zenda tokhotapak-qa megemege-te, katuk ndømøkuí, ike manqat vømbō-ein. Ndego ezoqam, bawan vini-ák. Samalia ezoqám.

¹⁷ Yesu ngenek ezoqam ge-omet, yaq āv gene-eín nqægo, “Ezoqa ate gi:goam tén, kha sisi-us gigoam, gi-eqeieqei-ez. Gemâ ndigu ezoqa nain nøme, kinøqapi?”

¹⁸ Gê, ezoqa nøme, ambá gēmatøvemem, av nqægo, ni bāniveséz, Mbumbukiam-qa iz bamū-eqanem? Gê, ezoqa sa ngénèk, manqei vini-ak?”

¹⁹ Yaq Yesu ndego ezoqam gembo-ein, “Qoté-itān. Mòqoqáv. Qoqa unimanqatin nandav, tøkhekheinøqavém.”

Mbumbukiam-qa Megeat Matev tøfakhan

(Met 24:23-28, 37-41)

²⁰ Khøuwa nøme, Felisi ezoqam Yesu gimbo-bevøpem, Mbumbukiam-qa Megeat Matev gekha khøuwā qanéfakhān, yaq ndego āv gezømbe-qavøiú nqægo, “Mbumbukiam-qa Megeat Matev tøfakhan, yaq kopømba mbaín, toqoqeiv, av gigiap o matev nøme ndoqoteqeivi.

²¹ Ezoqa kopømba mbaín, ti-einim av nqægo, ‘Nqáe! Mbumbukiam-qa Megeat Matev nqáneq,’ ó, ‘Ndæ! Mbumbukiam-qa Megeat Matev ndógo.’ Zapa ndógo, Mbumbukiam-qa Megeat Matev, zo mokho-té qanu:gu.”

²² Yaq Yesu ekeza paev ezoqam gezø-ein, “Khøuwa ndømø-fakház. Yaq zo Ezoqam-gé Yo-gi khøuwa kopo zømete-qa zógoát. Geté zo zózømetamák.

²³ Ezoqa zo āv gizømbé-manqatát nqægo, ‘Ndæ! Keliso ndégo, yaq manqei,’ ó, ‘Nqáe! Keliso ngégo.’ Geté zo ndözáv, neka ndigu zøpæev, tizav.

²⁴ Zapa ndógo, ta khøuwa-te ndøgo, Ezoqam-ge Yo tegeav, ndego nakhamas-té gendó-fakhán. Andé ndand mé:vøiyám, ndøgo yan-qape sa tumukhazet.

²⁵ Geté bugukhokhof, ndego nqosøgeap kandambaqape bètøkho-ndáp neka ezoqa ndakin ngiyage, bēsanqawem.

²⁶ Ezoqam-ge Yo nango tegeav, matev āv tønègoát, av Noa-qa khøuwa qægoam.

* **17:12 17:12** Ndigu qambaqape tindiwán ndógo. Zapa ndógo, ta khøuwa-te ndøgo, kha sisi-us ezoqam kopømba mbaín, ezoqa nøme-qa avønin-te tizav. Khafeáp. **17:13 17:13** Lev 13:45-46 **17:14 17:14** Lev 14:2-3; Met 8:3-4 **17:23 17:23** Mak 13:21; Luk 21:8

27 Ta khøuwa-te ndøgo, ezoqa lou loge zøgoupám, ibøkha izam vøzø-goupam, neka sakhei vøzøkimam-a, vø-etoumam. Yaq matev até gemát, atema Noa khagua-qape-te vøu-on, khouwat-qape vøndōwav, ezoqa ewaqape vøngiæzo.

28 Yaq até Lot-qá khøuwa-té-a, matev até kopó, āv tønegoám. Ezoqa lou loge zøgoupám, ibøkha izam vøzø-goupam, gigiap vøwiam, neka avøe gigiap vø-ogeakham, neka khoev vøpuanemam.

29 Geté ta khøuwa-te ndøgo, Lot Sodom taon ge:-ivav, gewav, gøinam neka nandi wagøvap-us ndø-o:áz. Andé qæ me melanqá, ezoqa ewaqape vøngiæzo.

30 Yaq matev kopo, āv tønéfakhán, Ezoqam-ge Yo tendoveao, tendoqavan.

31 Ta khøuwa-te ndøgo, gekha ezoqām ndego, khoev ova to:yat, ndego khoev mokho-te bè-ōn, gigiap vømøndó-upā. Neka gekha ezoqām ndego, khæ-te tesasætet, ndego khoev-te nango bevèséz.

32 Lot-gu zas gèmbø-mataváp, ndugu andē gekha matev me mbøefakhan.

33 Gekha ezoqām ndego, ekeza yage geawat-qa tegoat, ndego ndækhambuá. Geté gekha ezoqām ndego, ekeza yage te:khambua, ndego ndømøqeiv.

34 No nqazø-manqate: Ta lova ndøgo, ezoqa menas venanqei nonqo kopo-te tisømbiit, yaq Mbumbukiam kopo ndøndáf. Geté nøme, segé-iváv.

35 Neka sakhei menas, flawa timivisumit, nømu ndugu, Mbumbukiam ndøndáf. Geté nømu ndugu, segé-iváv.”†

37 Yesu-gi paev ezoqam, nqanek manqat giyogem, yaq āv gimboe-bevøpém nqægo, “Evézøza. Nqanek matev, gekha manqei-té qamófakhán?”

Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Søvakha pikia ande āv kenéveāt, koe ndøgo tinø-piaín.”

18

Ngæmam neka manqa ovøyam megeat ezoqam, tiqa yaya etæ manqat

1 Yesu ekeza paev ezoqam, yaya nøme zø-etá. Tezømbe-etá ndøgo, ndigu bètezøté, Mbumbukiam-te miavmiav be-akhayám neka be-ivøvém.

2 Yaya gezø-eta nqánek, “Vemiav nøme-te, manqa ovøyam megeat ezoqam møndøgoám. Ngenek Mbumbukiam-te møe mbaín neka ezoqam-qa yaq-te matavupáv.

3 Neka ta vemiav kopo-te ndøgo, ngæmam vøgoam. Zivis møndømbo-naním. Ndugu ngenek manqa ovøyam ezoqam-té gunø-okhoám, manqat vømømbō-einin, av nqægo, ‘No ùni nømbetøké. Noge qaqa ezoqam, no ngiænoat-qa ndøgó.’

4 Geté ndego manqa ovøyam megeat ezoqam, khøuwa kopoav, gèmbøe-qasi:vám. Geté vaev-te, ndego ekeza manqat āv gene-eín nqægo, ‘Ság! No Mbumbukiam-te møe mbaín neka ezoqam-qa yaq-te matavupáv.

5 Geté no gènømbo-qasí:v, ngunuk ngæmam sekemba ngundu-okho, khøuwa ngunøngiæzoat. Ság! Sæmbótøké. Soqaín ndøgo, nqanek matev sa tømā, no kha vømønø-føløvøēm.’”

6 Yaq Evezøza nqanek emanqat gumuvotot, gezø-ein, “Ngenek manqa ovøyam megeat ezoqam, soqaqapé. Geté teqa manqat mozóyogem?”

7 Yaq ge zō, ndozo-matavap, ndego ngunuk ngæmam gumbotøke, yaq Mbumbukiam, tegi ezoqam gevevesam, gezø-tøkeāk, neka ndigu manqa ovøyam-te, matev eqeieqei gëndapemāk, ndigu te-te oskia ndi-akhayam, pavgave neka lovølova? Neka Mbumbukiam yakha ndømbóva, tezøtøke? Mbaín.

8 No nqazø-manqate: Ndego ekeza ezoqam, nakhamas-té genøzø-tøké.

Geté Ezoqam-ge Yo nango tendoqavan, gē, ndego unimanqatin ndøqeiv?”

17:28 17:28 Gen 18:20; 19:25 17:31 17:31 Met 24:17-18 17:32 17:32 Gen 19:17, 26 17:33 17:33 Luk 9:24 † 17:35 17:35 Baebol kopokopo nøme-te, Glik manqat-te gipeaomem, manqat nøme ndøgó. Ta manqat nqánek: 36 Neka ezoqa menas, khæ-te tisaætet, nøme ndego, Mbumbukiam ndøndáf. Geté nøme ndego, segé-iváv. 18:1 18:1 Kol 4:2; 1 Tes 5:17

Yaya etæ manqat, Felisi ezoqam neka teks moni upøgim ezoqam-qa yaq-te, ndigu Mbumbukiam-te gimø-akhaemem

⁹ Ezoqam-qa mokho-te, ndigu Yesu-qa manqat gi-ewagat, nøme ekeza kha, eqeieqei me:vewám. Yaq ndigu ezoqa nøme, gèsanqabám. Yaq Yesu ndigu yaya zø-etá, gezø-ein,

¹⁰ “Ezoqa menas møndøgoám. Nøme ndego, Felisi ezoqám. Neka nøme ndego, teks moni upøgim ezoqám. Yaq khøuwa nøme, ndigu ezoqa menas, Mbumbukiam-qa khøev-té ginø-apát. Guligulim-qa ndø-apát.

¹¹ Yaq ndego Felisi ezoqam, sège-itán. Anøzí. Yaq āv gene-guligulim nqægo, ‘Ike kandambá, Mbumbukiam. Zapa ndøgo, no āv tiuká, av ezoqa nøme soqøsoqa ndi:gu, ndi-aqonam neka ndi:khavozam neka mambe ndi:-okho. Neka no āv teoká, av ngenek teks moni upøgim ezoqam nge:go.

¹² No pula kopo-te, khøuwa menas, lou logemav matev nogoatún. Neka gigiap ate ndægo, qæ-upøgimatun, no nõqaqaín, qaqageap vømø-ten-in, neka qatoat kopo qo vøtaqā-etoamin.’

¹³ Geté ndego teks moni upøgim ezoqam, qambaqapé segendo-itán. Yaq geguligulim, ndego kawa eqawateáv, yan-te. Zapa ndøgo, ndego miví. Geté ndego ekeza savim ndøtøkubám, mutøkhøp vø-itan, sasa ndø-ein, ‘Mbumbukiam! No tanakh gènøgó. No manqa-zapa-us ezoqám.’ ”

¹⁴ Yesu nqanek yaya etæ manqat qamømbøe-navøem, yaq āv gezømbe-eín nqægo, “No nqazø-manqate: Nginik ezoqa menas khøev-te giqavaz, ezoqam ngének ge-eqeieqei-év, Mbumbukiam-qa bøi-te, vaev-te geguligulim. Ambá ndego, Felisi ezoqam. Zapa ndøgo, gekha ezoqām ndego, ekeza iz te-eqatat, teqa iz gévoatát. Neka gekha ezoqām ndego, ekeza iz tevoatat, teqa iz gó:-eqatát.”

Yesu nakhei nqonqon, zenda gezømbøve

(Met 19:13-15; Mak 10:13-16)

¹⁵ Ezoqa nøme, Yesu-te, nakhei nqonqon ndo-itub. Ndigu møndøzøpoé, Yesu ambá zenda zømbo-awamín. Geté tegi paev ezoqam nqanek matev giqeivim, gèzømbe-khafén, ndigu ezoqam.

¹⁶ Geté Yesu ndigu nakheis, sègezø-akhá. Yaq āv gene-eín nqægo, “Nakheis bègeáv, no-te. Zømbo-khakházám. Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa Megeat Matev, tiqa ndigu, av nakheis ngi:gu.

¹⁷ No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam-qa Megeat Matev khatiwiav tøgoat, av nakhei nqonqon ngi:gu, ndego teqa Megeat Matev mokho-te gemø-onák.”

Gigiap kopoav ezoqa ndakinak, Yesu-te gendowav

(Met 19:16-26; Mak 10:17-27)

¹⁸ Khøuwa nøme, megeat ezoqa nøme, Yesu āv gembøbeváp nqægo, “Nøméndim ezoqam mbomambaqape. No gekha matev nómatønnumāt, khandi miavmiav vøténdāp?”

¹⁹ Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Gekha zapá, no mbomambaqape ndoqote-næna? Ezoqa mbaín, mbomambaqape. Mbumbukiam mba me:gó.

²⁰ Qo Mbumbukiam-qa guguna manqat mðqote-qatéq, av qæ-ein nqægo: Qo nøkenøkem matev ndøngi:wát. Neka ezoqa pakhapakha zøkhanèám. Neka ndø-aqònám. Neka meakha manqat ndømanqaté. Qavē neka qavo, gèzøvizáp.”

²¹ Yaq ndego ezoqam gendo-qavøiu, “Nqanek guguna manqat ate ndægo, nqæmbøpáev, no khapelavøqase qategoam, atema ndakin.”

²² Yesu nqanek manqat ge-ewag, yaq gembo-qavøiu, “Qanimáv. Geté matev kopo nøme nqáneq qoqógó. Gigiap ate nandaqambe:go, qówí. Yaq moni ndigu toqoqas,

gigiap-av ezoqam qozó-etoám. Av toqotego ndægo, yaq qo gigiap qaniqanim, yan manqei-té qoqonó-møvøemét. Yaq vòndoqáv. No qonøndó-pæv.”

²³ Geté ngenek ezoqam, nqanek manqat ge-ewag, ndego khanakhanakh mbain. Avus-mba mbovoé. Zapa ndógo, ndego gigiap kopoáv qambogoam.

²⁴ Yesu ngenek ezoqam ge-omet, avus-mba qambovoe, yaq āv gene-eín nqægo, “Gigiap kopoav ezoqam, ti-te ndigu unimé:-føgákh, Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te tu:-oz.

²⁵ Kemol ndugu, søvakha gigiap kandambaqapu, mil nqa-te one-qa tugoat, tu-te ndugu føgakh andé mbain, av gigiap kopoav ezoqam-te føgakh ndægo, ndego Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te one-qa tegoat.”

²⁶ Yaq ezoqam ndigu, nqanek manqat giyogem, āv gini-bevøpém nqægo, “Av tægoat ndægo, yaq gekha ezoqām ndøkhandi:v?”

²⁷ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Gekha matēv ndøgo, ezoqam-te kopømba mbain ndøgo, Mbumbukiam kopømbaqapé, segé-matanám.”

Yesu toqombo-pavet, taqa yaq-fia

(Met 19:27-30; Mak 10:28-31)

²⁸ Yaq Pita Yesu gembo-ein, “Nqæ! Ni nikeza gigiap ate qægoam, zítá qati-wuóém, qo nqeitaqambe-pæv.”

²⁹ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha ezoqām ndego, khoev te-ivav o zas o namba-qaniap o evøndipakha o nakheis tezivaz, Mbumbukiam-qa Megeat Matev zapaya,

³⁰ ndego Mbumbukiam, ndakin yage-te nqanek, nøme mba mbøé-etoám, kopoav-qapé, yaq megemege-te ndo:go, ndego khandi miavmiav vømóndāp.”

Yesu qambo-misika, ekeza løvøte neka nango khandi:v-at-qa yaq-te ge:zømas

(Met 20:17-19; Mak 10:32-34)

³¹ Yesu ekeza pæv ezoqam tuely, tène-itúb, vømō-yakhapus-mokho-mba-ez, yaq gezø-ein, “Nqæ! Ni ndakin Zelusalem taon-té qazinø-qavigít. Yaq matev ate ndægo, Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam, Ezoqam-ge Yo-qa yaq-te gi:peaomem, gemó-fakhanám.

³² Ndego manqei vini-ak-qá zenda-té ginóveém, ndigu Mbumbukiam zøtezateav ndigu. Yaq ndigu otøotam mé:vewém neka vøngenøinām neka køse vømbøé-pisibømēm teqa kha-te, sasa ndøfeomēm, vølaēm.

³³ Geté khøuwa timømbo-misika-ez ndøgo, ndego nqawa ndøkhandi:v.”

³⁴ Yesu-gi pæv ezoqam, nqanek manqat giyogem, ndigu manqa mokho-qase ndapeáv. Ti-te ndigu, teqa manqat mokho mbain. Ndigu zøtezateáv, av nqægo, Yesu gekhā mé:manqatam.

Yesu bøi waev mbain ezoqam gekhakheinøvem

(Met 20:29-34; Mak 10:46-52)

³⁵ Yesu Zeliko taon ge:khatoat, yaq bøi waev mbain ezoqam mõndøgoám. Nakhoa keoqa-té geqotám. Ezoqa gigiap-qa zøvi:mát.

³⁶ Yaq ndego ezoqa bawan-qape gezø-ewag, manqa qazøfeazat, giløvuat, yaq gèbeváp, ge-ein, “Gekhā ndøgo?”

³⁷ Yaq ezoqa gimbo-einim, “Yesu ndømá, ndego Nazalet vemiav-ak.”

³⁸ Ngenek bøi waev mbain ezoqam, nqanek manqat ge-ewag, yaq até gendego, sège-akhá, “Yésu. Déivid-ge Zeo. No tanakh gènøgó.”

³⁹ Yaq ndigu ezoqam, Yesu-qa megemege-te go:-apat, gèguguím, gimbo-einim, “Qo manqat tía.”

Geté ndego kandakanda nøme mba mo:-akhayám, “Déivid-ge zeo. No tanakh gènøgó!”

⁴⁰ Yaq Yesu sège-itán, ezoqa vòzò-ein, “Nandev ezoqam, vòndo-ituím, no-te.”

Yaq ndego ezoqam gendowav, Yesu ndego āv gembøebeváp nqægo,

⁴¹ “Qo gekhā qápoev, no tòtaqa-matanam?”

Yaq ndego gendo-qavøiu, “Evézøza. No bøi keoge-qa nøgó.”

⁴² Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Qanimáv. Mòqokewág. Qoqa unimanqatin nandav, tøkhaheinøqavém.”

⁴³ Yaq nqova mbain. Ngenek ezoqam gèkewág, Yesu vømbøpaev. Mbumbukiam-qa iz até go:-eqatát, gemat. Yaq até ndigú-a, ezoqa bawan-qape, nqanek matev giqeivim, Mbumbukiam-qa iz vø-eqanem.

19

Zakies-qa emanqat

¹ Yesu Zeliko taon-te ge-on, yaq livin-mbá gunu:mát.

² Ta taon-te ndøgo, ezoqam møndøgoám. Teks moni upøgim kawa ezoqám. Teqa iz Zakiés. Ndego gigiap eve ezoqám.

³ Yaq ndego Yesu omete-qa ndøgoám, ndego andē gekha ezoqām. Geté kopømba mbain. Zapa ndøgo, ezoqa khàpeme:-khouwéz, neka ndego khàpeme:-tokhopogeaqase-év, vøe-omēt.

⁴ Yaq ndego megemege-té genøvuáo, Yesu omete-qa gego, tae-te vømøqavig. Zapa ndøgo, Yesu ndøgo tenómá.

⁵ Yesu tae gumukhato, yaq bøi ndø-eqá. Yaq ndego Zakies āv gembøe-eín nqægo, “Zákies. Nakhama ndovís. No nqægo, qoqá khoev-té qægoát.”

⁶ Yaq Zakies até gendego, gèndovís, Yesu khoev-te vøkhato. Khanakhanakh-ús.

⁷ Ezoqa ewaqape, nqanek matev giqeivim, yaq ndigu Yesu, manqa mbogevéém, gi-einim, “Ngenek gekha zapá, manqa-zapazapa-us ezoqa namba, lou timølog.”

⁸ Yaq khoev-te gimøqonav, Zakies até gendego, sège-itán, Evézøza vømbø-ein, “Evézøza. Nqáe! Noqa gigiap livin-mbá qatumú-qatá. Yaq nøme, gigiap-av ezoqam nøzø-etoám. Neka gekha moní ndigu, no ezoqa qazø-aqonøvemam, no nqawá qanøzø-etoám. No moni nøme foa-foá, indap, tæzømbø-abam.”

⁹ Yaq Yesu gendo-ein, “Nqægo khaiya, nqanek khoev-te, khandi møndø-fakhán. Zapa ndøgo, até ngenek ezoqám-a, Eibleem-gé zeó.*

¹⁰ Ezoqam-ge Yo, ndøgo tenegeavún. Ezoqa gezøváo, ndigu gi-ewaz, neka vøkhandī:z.”

Yaya etæ manqat, sasae ezoqam-qa yaq-te, kawa ezoqam moni gezø-etoam, ti:sasaetat (Met 25:14-30)

¹¹ Ezoqa ewaqape ate av-té manqat gimbøe-ewagat, yaq Yesu manqat nøme mba mo:manáz. Zapa ndøgo, ndego Zelusalem taon ge:khatoat, ezoqa até vøe-einim, Mbumbukiam-qa Megeat Matev ndakin ndøfakhán, yaq Yesu kawa ndøgoát. Yaq Yesu yaya zø-etá, taqa yaq-te, gezø-ein,

¹² “Qàgoám. Ezoqam møndøgoám. Iz akhae ezoqám. Yaq ndego manqei qambaqape okho-qa ndøgoám. Ndøgo kawa iz møndáp, yaq vaev ekeza manqei-te nango vøveséz.

¹³ Yaq gewav, tegi sasae ezoqam ten møndøzømbøkhae-akhá, ezoqa kopokopo moni mokho kopokopo vòzø-etoam.† Yaq gezø-ein, ‘Zøté-sasaeném, no tøte-ewambat,’ yaq ndego sasa ndøwav.

19:7 19:7 Luk 15:2 **19:8 19:8** Exo 22:1; Num 5:6-7 **19:9 19:9** Kel 16:31; Luk 13:16 * **19:9 19:9** Yesu ngenek ezoqam, Eibleem-ge zeo ge:veo, zapa ndøgo: Ndego āv tene-unimanqatin, av Eibleem ge:-unimanqatin. **19:10 19:10** Luk 15:4-5; Zion 3:17; 1 Tim 1:15 † **19:13 19:13** Nginik moni viní. Fia kandakandá.

14 Geté ekeza manqei-te ndøgo, ezoqa gèmbø-sanqaupám. Yaq ndigu u-anim ndøkhofotáz, teqa zita-te. Ndigu ta manqei qambaqape ezoqam, āv tiabezømbe-eín, 'Ni poeveáv, ngenek ezoqam, nigi kawa tegoat.'

15 Geté ndego ezoqam, kawa iz møndømbo-akhaém, ekeza manqei-te vøqavan. Yaq gemøfakhan ndøgo, ndego manqat mba ndøkhofotám. Tegi sasae ezoqam bètøndopíá, betē-otev, ndigu moni ande gekha-gekhâm giqaqasam, ndego ge-ewawam.

16 Yaq ndego sasae ezoqam, bugukhokhof gendowav, ndego kawa ezoqam āv gembøe-eín nqægo, 'Káwa ezoqam. Qogi moni mokho kopo, noqa zenda-te qoqozav, ndakin møndømø-ten-éz.'

17 Yaq kawa ezoqam gembo-ein, 'Qanimáv. Qo sasae ezoqam mbomambaqapé. Ndakin qo kawa ezoqam nøveét. Taon ate tægoat tén, toqoto-kawaeqtat. Zapa ndøgo, gigiap khapelavøqase ndøgo, qoqa zenda-te qæve, qo qanimáv qoqombo-kewagam.'

18 Yaq sasae ezoqa nøme gendowav, kawa vømbø-ein, 'Káwa ezoqam. Qogi moni mokho kopo, noqa zenda-te qoqozav, ndakin møndømø-fæv-éz.'

19 Yaq kawa ezoqam gembo-ein, 'Qanimáv. Qo taon fáev, toqoto-kawaeqtat.'

20 Yaq sasae ezoqa nøme gendowav, kawa ezoqam vømbø-ein, 'Káwa ezoqam. Qogi moni mokho kopo, noqa zenda-te qoqozav, ngínik. Ndabua mbewát qate-løvønøvém, sasa nokhonab.

21 No møe nøtaqa-goám. Zapa ndøgo, qo ezoqa kefak-qapé. Qo moni soqo-upøgimín ndøgo, qakezan sasae gonemav ndoqogo, neka qo avøe gigiap voqō-peain, ndøgo qakezan ogekhæmav ndoqogo.'

22 Yaq kawa ezoqam gembo-qavøiu, 'Qo sasae ezoqa soqaqapé. Qo yaq-fia āv tøtaqambé-matanám, av manqat qoqote-ein. Qo āv qoqote-eín nqægo: Qo mòqote-qatéq. No ezoqa kefak-qapé, neka no moni sæ-upøgimatún, ndøgo no sasae gonemav qægoatun neka avøe gigiap sa vøe-peain, ndøgo no ogekhæmav ndøgo.

23 Av tægoat ndægo, yaq qo gekha zapá, nogi moni, moni nqeisam nonqo khoev-te zaveav qagoam? Yaq ndakin no qatøndo-qavan, ndigu ambá elavøqase ndøkhouwézín, no nqawa qændapaz.'

24 Yaq ndego kawa ezoqam, até gendego, ndigu sasae ezoqa nøme, teqa avønin-te giwaniapam, vøzø-ein, 'Moni mokho kopo vøe-viomém. Yaq ndégo tozombó-etøomém, ndego moni mokho ten ndimbogo.'

25 Geté ndigu sasae ezoqam gindu-einim, 'Káwa ezoqam. Ndego sasae ezoqa nøme, moni mokho ten ndimbógó.'

26 Yaq ndego kawa ezoqam gendo-qavøiu, 'No nqazø-manqate: Gekha ezoqām ndego, kopoav ndømbogo, ndego nøme mba mbøé-etøomém. Geté gekha ezoqām ndego, khakha-mba ndego, khapelavøqase nøme ndømbogo, gé:viomém.

27 Geté nogi qaqa ezoqam-qa yaq-te, ndigu poeveav qagoam, no kawa tæzømbo-goat, ndigu vøndo-upøzó, noqa bugug-te sasa zøzitāg, vøpakhæz.' "

Yesu Zelusalem taon-te, ande kawa ezoqam me ge:-on

(Met 21:1-11; Mak 11:1-11; Zion 12:12-19)

28 Yesu nqanek manqa manqate qamømbøe-navøem, yaq nakhoa até gegeveát, atema Zelusalem taon-te.

29 Yaq Betfage neka Betani vemiav ge:khatoat, Oliv manqei poyat avønin-te ndøgo, yaq ekeza paev ezoqa menas tène-khofotáz,

30 gezø-ein, "Tozonøzāv ndøgo, vemiav zoqa megemege-te ndo:go. Tozomø-oz, yaq zo donki nakhasam zomø-ometám. Gémpotavát. Ta donki nakhasam-qa mumat-te ndøgo, ezoqam bugukhokhof qomateáv. Yaq sozó-nqovotøvém, sasa zotøndó-ituim.

31 Geté ezoqa tezøbevav av nqægo, 'Gekha zapá, ngunuk donki nqazo-nqovotavet?' Yaq zo āv qazømbøé-einim nqægo, 'Evezøza mbopøe, ngunuk.' "

32 Yaq ndigu ezoqa menas gizav, Yesu gekhofotaz, ndigu matev āv timiqeivím, av gezømbe-ein ndægo.

33 Yaq donki gi:nqovotavat, tugi evøndipakha, āv gizømbe-eín nqægo, “Gekha zapá, ngunuk donki nqazo-nqovotavet?”

34 Yaq gizø-ein, “Evezøza mbopóe, ngunuk.”

35 Yaq ndigu Yesu-té gindu-ituím, ekeza ndabua vømbøe-khafuzim, Yesu sasa mbotøkeem, tuqa zita-te vō:qom.

36 Yaq Yesu donki-te go:qotat, nakhoa gegeveat, ezoqa teqa megemege-te, ekeza ndabua mo:møtagát, nakhoa-te.

37 Yaq Zelusalem taon gi:khatoat, Oliv manqei poyat gindi-isøtaz, yaq Yesu-gi paev ezoqa bawan-qape, khanakhanakh zømbø-asøtáv, neka teqa iz vø-eqanem. Manqa gèzømbo-eqavát. Teqa iz ndógo tini-eqaném, umingiap matev vinivinimba giqeivam, Yesu gematønumam.

38 Av gini-akhaemavún nqægo,

“Mbumbukiam ngenek kawa ezoqam, bèkhakheinøvém, Evezøza-qa iz-te ngegeav.

Mbumbukiam ndego yan-te ngo:go, sambi ndøgót ni-te. Teqa iz bèto-eqawát, ndego uni ova-in ngo:yage.”

39 Yaq Felisi ezoqa nøme, ndigu ezoqa bawan-qape mokho-te gu:goam, Yesu āv gimboe-einím nqægo, “Nømendim ezoqam, qogi paev ezoqam gèzømbe-khafén. Manqat av nqægo bemanqáté!”

40 Geté Yesu gezø-qavøiu, “No nqazø-manqate: Ndigu manqat tikhoutav, yaq nandi ndó-akhaemém.”

Yesu Zelusalem ezoqam-qa gevin

41 Yesu Zelusalem gumukhato, taon geqeiv, yaq gèvín.

42 Ge-ein, “Zelusalem taon, qo nqægo khøuwa, amba toqo-matøvemín, av nqægo, ‘Sambi āv khaténdāp,’ yaq qo ambá qoqeivín. Geté ndøgo gèkhonøwé, qoqa bøi-te.

43 Khøuwa ndøfakház. Yaq qogi qaqa ezoqam, qoqa taon uta-te ndøgo, manqei ndómøvøemém. Taon unimé:-khawagét, qo vøtokāq.

44 Yaq ndigu qo unimé:-ngiæqonám, qogi ezoqam pakhapakha vøzø-khaneām. Ndigu qo mokho-te, nandi kopo nøme, nandi nøme-qa mumat-te, gézivazemák. Nqanek matev tenéfakhán ndøgo. Zapa ndøgo, qo matavapøteáv, av nqægo, Mbumbukiam qo tøke-qa ndøgeavūn.”

Yesu Mbumbukiam-qa khoev-te gegoam

(Met 21:12-17; Mak 11:15-19; Zion 2:13-22)

45 Yaq Yesu Mbumbukiam-qa khoev uta-te gemø-on, ndego até gendego, ezoqam ndigu gigiap gu:wiat, vøngeasam.

46 Gezø-ein, “Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, ‘Noqa khoev, guliguli khoev ndøgoát.’ Geté zo Mbumbukiam-qa khoev, zø-enendém, vømbø-aqonam-ezoqam-qa-pebam-khoev.”

47 Ta pula-te ndøgo, khøuwa ate qæpavpavemam, Yesu ezoqa Mbumbukiam-qá khoev-té gene-zømesimám. Geté Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam neka megetapak nøme, ndigu Yesu laelae-qá nakhoa mbovawám.

48 Geté ndigu nakhoa qeiviáv, Yesu ande āv kimbøé-gonēm. Zapa ndøgo, ezoqa ewaqape Yesu løvøinøvemáv. Soqáin ndøgo, teqa manqat kopo ti:løvuim.

20

*Yesu gimbo-bevøpem, gekha ezoqam-qā iz-tē, matev gematønumat
(Met 21:23-27; Mak 11:27-33)*

¹ Khøuwa nøme, Yesu Mbumbukiam-qa khoev-te, ezoqa ge:zømesimat neka Manqat Mbomambaqape vøzø-manqatat, yaq Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam neka Zu megetapak nøme ndozáv,

² vømbø-bevøpem, “Qonimbí-eín. Qo gekha ezoqam-qā iz-tē qonøgot, nandav matev nandoqo-matønumit? Iz gekha ezoqām qá-etoam?”

³ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Até nó-a, bevap kopo nqanøgó, zo-te. Zonømbé-einím.

⁴ Gê, Zion, ndego ezoqa ibøkha iz gezø-etoumam, ndego iz Mbumbukiam-tē gendap, ó, manqei-qape ezoqam-tè?”

⁵ Yaq ndigu ekeza mokho-mba gibond, “Av khazí-einím? Tizimbo-einim av nqægo, ‘Ndego iz Mbumbukiam-tē gendāp,’ yaq ndego ni āv ginimbí-eín nqægo, ‘Av tægoat ndægo, yaq gekha zapâ, zo Zion unimanqatinteav qazogoam?’

⁶ Geté tizi-einim av nqægo, ‘Zion, iz, manqei-qape ezoqam-tē gendāp,’ yaq nginik ezoqa bawan-qape, nandí ginízitáng. Zapa ndøgo, nginik āv gini-unimanqatinát nqægo: Zion ndego Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqam ndøgoám.”

⁷ Yaq ndigu gimbo-qavøinam, “Ni nítinøtenák, teqa matev gekham-tē qandø-fakhan.”

⁸ Yaq Yesu gezø-ein, “Av tægoat ndægo, yaq até nó-a, nøzø-einák, no gekha ezoqam-qā iz-tē qatøgot, nqanek matev.”

*Yaya etæ manqat, khae keoge ezoqam-qa yaq-te
(Met 21:33-46; Mak 12:1-12)*

⁹ Yaq taqa zita-te, Yesu ezoqa ewaqape yaya zø-etá, gezø-ein, “Ezoqa møndøgoám. Ndego waen khae ndøkhá. Yaq khae ndøgo, ezoqa nøme-qá zenda-té genøvé, timbøe-kewagat, ekezan manqei nøme-te vøwav. Møp-mbá gene-ewawám.

¹⁰ Yaq waen nanga qakhata ndøgo, ndego khae eve, sasae ezoqam ndøkhofotáv, ti-te ndigu, ma khae gimbøe-kewagam. Ekeza waen nanga upøgim-qa ndøgoám. Geté ndigu khae keoge ezoqam, ngenek sasae ezoqam gèzuím. Yaq nango khakha-mbá segekhhofotøvém.

¹¹ Yaq ndego khae eve, sasae ezoqa nøme ndøkhofotáv. Geté até ndegó-a, vøzuim-a, vøngenøinam, khakha-mba nango sasa ndøkhofotøvem.

¹² Yaq ndego khae eve, sasae ezoqa nøme ndøkhofotáv. Ndakin gømbo-misika-éz, sasae ezoqam gekhofosumam. Geté até ndegó-a, vøzuim-a, kouk vømbø-etømem, khae bavokho sasa ndøngeatømem.

¹³ Yaq ndego khae eve, ekeza manqa ge-ein, ‘Ndakin gekhā nógō? Ság! Nøkeza yo nókhofotáv, ndego nqæmbøe-khafuat. Ngenek tiabembøe-vizumém.’

¹⁴ Geté ndigu khae keoge ezoqam, khae eve-ge yo gi-ometam, yaq ndigu ekeza mokho-mba āv ginibónd nqægo, ‘Ngenek khae eve-gé yó. Waen khae ngének genó-kawa-év. Zílaém. Yaq khae nqanek, gemøniqá.’

¹⁵ Yaq ndigu até gindigonem, khae bavokhó ginø-ituím, pakhapakha vømømbó-khanøem.”

Yesu nqanek yaya etæ manqat qamømbøe-navøem, yaq ezoqa āv gezømbe-eín nqægo, “Ge zô, ndozo-matavap? Ndego khae eve, gekha matev zømatanām, ndigu khae gimbo-kewagam?”

¹⁶ Ndego āv genégó nqægo: Ndego ndøndowáv, ndigu khae keoge ezoqam pakha-pakha vømøzø-khaneām, neka waen khae, ezoqa vini sasa zø-etoām.”

Yaq ezoqam ndigu, nqanek Yesu-qa manqat giyogem, āv gini-einím nqægo, “Matev av nqægo befàkhán!”

¹⁷ Yaq Yesu ndigu gèwabám, gezø-ein, “Zo ndozo-matavap, matev av nqægo kopømba

mbaín, tɔfakhan, yaq gê, gekha zapá, Mbumbukiam-qa Manqat av nqæpeawap nqægo:
 ‘Nandi-qapi ndigu, khoev puanam ezoqam gisanqabem,
 ndigu mɔndɔmɔ-gigiap-qape-éz, khoev puanam nonqo.’?

¹⁸ Gekha ezoqām ndego, nginik nandi-te to:bɔiav, ndego keqaniáp. Neka nandi ndigu, teqa kha-te to:bɔiaz, ndego peseinɔváp.”

¹⁹ Yesu nqanek manqat gezø-ein, yaq Mozes-qa guguna manqat nɔmendim ezoqam neka Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda, ambá ndaføyamba ndɔmɔvɔinamín. Zapa ndógo, ndigu āv gini-matɔvemém nqægo: Yesu nqanek yaya ge-eta, ndígu tene-manqatám. Geté ndigu matev-qase goneáv. Zapa ndógo, ndigu ezoqam-qá mɔe ndɔgoném.

*Yesu amba teks moni abam-qa yaq-te timbøe-matemateɔmemin
 (Met 22:15-22; Mak 12:13-17)*

²⁰ Mozes-qa guguna manqat nɔmendim ezoqam neka Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda, bɔi mba mo:veém, Yesu-te. Yaq ndigu bɔibɔi ezoqam ndɔkhofotáz, Yesu bemɔmbøē-khavožɔmem, av nqægo, ndigu yoge eqeieqei mbɔgoném. Geté ndigu ambá gembo-matemateɔmemín. Yaq Yesu ambá Lom gaman ezoqam-qá zenda-té ginø-veemín, gaman-qa yaq-te amba manqat soqain te-einin.

²¹ Yaq nginik ezoqam, Yesu āv gimboe-einím nqægo, “Nɔméndim ezoqam, ni mɔtinɔtén, manqat ndógo, qo ndoqo-manqate neka ezoqa ndoqote-zɔmesim, eqeieqei. Neka qo ezoqam-te mɔe mbaín, oskiá ndógo, ndigu ezoqa kandakanda o ezoqa khasɔkhasis. Geté qo ezoqa Mbumbukiam-qa poev-qa yaq-te ndoqote-zɔmesim, qo unimanqatin manqat mba qomanqaté.

²² Qonimbí-ein. Kopɔmbâ, Siza-te teks moni tizi-abumat, ndego Lom kawa kandambaqape, ó, khafeâp?”

²³ Geté Yesu tiqa matemateam matev, é-mɔndæ-otév, yaq gezø-ein,

²⁴ “Moni mokho zɔté-nɔmɔndēm. Gê, gekha ezoqam-qâ bugug neka iz mó:go?”

Yaq gindu-einim, “Siza-qá bugúg, neka teqá iz mo:gó.”

²⁵ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Av tægoat ndægo, Siza-qa gigiap, Siza zombó-etoumemát. Geté gigiap ndógo, Mbumbukiam-qa, Mbumbukiam zombó-etoumemát.”

²⁶ Yesu-qa manqa qavøiwat qanimav-qape giyogem, yaq ndigu nqova ndafe kandambá. Kopɔmba mbaín, timbo-matemateɔmem, ezoqa ewaqape-qa bɔi-te. Yaq ndigu manqat nɔme einiáv. Sège-ivɔvém.

*Sadusi ezoqam, Yesu lɔvøte-te nango khandi:nat-qa yaq-te gimboe-bevøpem
 (Met 22:23-33; Mak 12:18-27)*

²⁷ Yaq Sadusi ezoqam ndozáv, Yesu-te. Nginik Sadusi ezoqam, āv gini-unimanqatinát nqægo: Ezoqa tipakhaetat, ndigu nango gemø-khandi:zák, lɔvøte-te. Yaq ndigu Yesu āv gimboe-einím nqægo,

²⁸ “Nɔméndim ezoqam, Mozes ni āv ginimbi-peawám nqægo: Ezoqa tenanimat, sæva te-ivavat, patu qataeveav vógoāt, yaq ngunuk ngæmam, namba qawan be-okíát, tege namba qawan, ndego genanim, patu bembō-qatayat.

²⁹ Qotøndé-ewāg, nqanek emanqat. Angana mɔndɔgoám. Evenáp. Até gi:goam sevén. Yaq khøwa ndego, sævam ndø-okí, vønanim. Patu qataeveáv.

³⁰ Yaq eveqase ndø-okí, ngunuk ngæmam, ndego teqa zita-te geqan. Yaq até ndegó-a, vønanim. Nakheis qazaneáv.

³¹ Yaq ndakin ngæmam ndégo te-okí, teqa zita-te go:qavigavun. Yaq até ndegó-a, vønanim. Nakheis mbaín. Yaq matev até gemát, atema ndigu evenap seven ate gi:goam vømū-pakhaez. Ndigu patu qataeveáv.

³² Yaq vaev até sævám-a, vønanim.

³³ Gê, ngunuk sævam-qa yaq-te, matev áv khanégo? Ezoqa unimanqatin lõvøte-te tikhandi:z, yaq ta khøuwa-te ndøgo, timø-khandi:z, ngunuk sævam, gekha ezoqam-gû zas ndøgoát? Zapa ndøgo, ndigu evenap ate gi:goam, ngunuk sævam kopo ndøkawawát.”

³⁴ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Nøkenøkem matev sa nqáneq qagó, ndakin nqaziyage, manqei-qape-te.

³⁵ Geté ezoqa ndigu, Mbumbukiam eqeieqei tezæb, lõvøte-te nango tisuz, neka megemege-te vømøyäg, ndigu nøkenøkem matev gezøgoák.

³⁶ Ndigu andé enzol ezoqam me mé:goát, neka lõvøte nøme gemø-qeivimák. Ndigu Mbumbukiam-gí nakheís ndøgoát. Zapa ndøgo, ndigu lõvøte-te møndø-khandi:z.

³⁷ Geté lõvøte-te khandi:nat-qa yaq-te, Mozes ekezan møndænómánd, av nqægo, ndøgo unimanqatin. Zapa ndøgo, Evezøza Mozes gembø-fakhan, tae-qase-te ndøgo, qawagea-pam, yaq Mozes ndego áv gembøe-akhá nqægo: Eibleem-gé Mbumbukiám neka Aezek-gé Mbumbukiám neka Zekop-gé Mbumbukiám.

³⁸ Mbumbukiam ndego ambá av nqægo, lõvøte ezoqam-gē Mbumbukiám, geté ndego khandi ezoqam-gé Mbumbukiám. Te-te ndego, ezoqa ewaqape, gipakhaetat, zua ndøkhandi:zát.”

³⁹ Yaq Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqa nøme, Yesu-qa manqat giyogem, áv gini-einím nqægo, “Nømendim ezoqam. Qoqa qavøiwat manqat, qanimáv tantáv.”

⁴⁰ Yaq taqa zita-te, ezoqa nøme bevap goneáv, te-te. Møe ndøgoném.

*Yesu ambá av nqægo, Deivid-ge zeo mbá, geté ndego até tege Evezøzá
(Met 22:41-46; Mak 12:35-37)*

⁴¹ Yaq Yesu ezoqa gezøbevap, “Ge zô, ndozo-matavap? Gekha zapá, ezoqa av ndi:manqate, av nqægo, Mesaya ndego, Deivid-gē Zeō?

⁴² Sams mbuk mokho-te, Deivid ekezan áv gene-peawám nqægo: Evezøza Mbumbukiam, noge Evezøza, áv gembøe-eín nqægo,

‘Noqá nakeamo zenda-té qanøqóm.

⁴³ Até qóqotát, atema no qogi qaqa ezoqam, kopømba ande av zenda tokhotapak awam nonqo, qoqa zenda tokhotapak mokho-te vøtaqambú-áb.’

⁴⁴ Deivid, ndego Mesaya, Evezøza mbo-akhayám. Yaq gê, ngenek Mesaya, áv kené-Deivid-ge-zeo-ev?”

Yesu ekeza paev ezoqam, Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam-qa yaq-te gegugub

(Met 23:1-36; Mak 12:38-40)

⁴⁵ Ezoqa ate av-té teqa manqat gi-ewagat, yaq Yesu ekeza paev ezoqam áv gezømbe-eín nqægo,

⁴⁶ “Gò:feazoát, Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam-qa yaq-te. Ndigu tözømbe-khaneát ndøgo, ti-okhoat, ndabua loloakh mbomømboma ndø-uzupát, neka ezoqa ewaqape, maket manqei-te, ndigu khaiya mboma manqat vizap-us bezø-manqate, neka guliguli khoev-te neka lou loge kandakanda-te ndøgo, iz akhayapak-qa qonam nonqo-te vøqonumát.

⁴⁷ Ndigu ngængæm zømbe-khavozumatún, tiqa khoev neka gigiap vøzø-aqonumatun. Neka ezoqa ewaqape-qa bøi-te, guliguli loloakh ndøgoatún. Yaq nakémbá ndigu yaq-fia nqosøgeap, nøme mba mó:ndapém.”

21

*Ngæmam-qa etoam matev Mbumbukiam-te
(Mak 12:41-44)*

1 Yesu Mbumbukiam-qa khoev-te gegoam, yaq gigiap kopoav ezoqam ndøzømét. Ndigu moni ndø-abumát, moni nqeisam nonqo-te ndøgo.

2 Yaq até sævám-a, vø-omet. Ngunuk ngæmám. Gigiap-av ezoqám. Zivis møndømbo-naním. Ngunuk moni mokho khasøkhasis menas mba mu:nqeitáz.

3 Yesu ngunuk sævam gu-omet, yaq āv gene-eín nqægo, “No unimanqatín nqazø-manqate. Ngunuk gigiap-av sævam, moni kandambá gu:nqeitaz, āv tiuká, av ezoqa ewaqape nøme, moni gi:nqeisumat.

4 Unimanqatín. Ndigu ezoqa nøme, moni kandakandá ginqeisumat. Geté ndigu moni nøme kopoav-qapi ndizøgó. Geté ngunuk ngæmam, viní. Ndugu moni ate gimbøegoam, sùgumu-áb. Nøme mbaín, tuqa yage nonqo.”

Mbumbukiam-qa khoev tøsoqa, Zelusalem taon-te ndøgo
(Met 24:1-2; Mak 13:1-2)

5 Ezoqa nøme, Mbumbukiam-qa khoev-qa yaq-te, āv gini-manqatám nqægo, “Mbumbukiam-qa khoev mbomambá tantáv. Nandi kandakanda qaniqaním giniwevém. Neka gigiap qaniqaním gimbøe-fegém, gigiap ndøgo, ezoqa Mbumbukiam-te etoam matev gi:goam.”

Geté yaq Yesu gezø-qavøiu,

6 “Khøuwa ndømø-fakház. Yaq nqanek khoev ate ndægo, ndozoqeivi, manqei-té qamø-khakhandám. Nandi kopo nøme, nandi nøme-te, gó:zaveák.”

Viniv vinivinimba tøfakhanam
(Met 24:3-14; Mak 13:3-13)

7 Yaq ndigu Yesu gimbo-bevøpem, “Nøméndim ezoqam. Matev nandav, qoqote-manqatam, gekha khøuwā qanéfakhān? Neka andé gekha matev me nitíqeivím, ni tøtinøten, av nqægo, nqanek matev avønín gēfakhān?”

8 Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Gò:feazoát. Soqáin ndøgo, zo ezoqa titubam. Ezoqa kopoáv, noqá iz-té gindú-okhoát. Ndigu ezoqa āv gizømbé-manqatát nqægo, ‘Ezoqa, nó’, ó, ‘Khøuwa møndø-fakház.’ Geté zo ndigu zøpaæv.

9 Nakhag neka nøfeap kandakanda-qa yaq-te tozo-ewagat, yaq zo møe ndøgonèmát. Matev av nqægo, bugukhokhof ndøkho-fakhanám. Geté manqei-qape-qa vaev, zuá.”

10 Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “Manqei nøme, manqei nøme namba, nakhag ndøgoát, neka kawa ezoqa nøme-qa bawan, kawa ezoqa nøme-qa bawan namba, vónøfeapāt,

11 neka manqei nøme-te, manqei vøkukuvøemát. Manqei kukuvøem kandakandá. Neka manqei vinivinimba-te, ifin matev neka enqoni soqøsoqa ndøfakhanám, neka matev kandakanda møe-us neka yan-te khakhatap kandakanda vøfakhanām.

12 Geté nqanek matev ate ndægo, okhokho-té qanø-fakhanám. Zo ezoqa ndøkhæ-gavemat neka matev soqøsoqa vøzø-matønumát. Ndigu zo manqa ovøyam-té ginø-abumát, Zu ezoqam-qa guliguli khoev-te ndøgo, neka zo ndimbula-te vønqeisumat. Neka no zapaya, zo megetapak neka kawakawa-za-qá megemege-té ginø-abumát.

13 Matev av nqægo tøfakhanam, yaq zo kopømbaqapé, ndigu ezoqam Manqat Mbomam-baqape zøté-zømesimát.

14 Geté zo naqanøká ndøföfogèmém, av nqægo, zo andé gekha manqat me zozø-qavøitāt.

15 Zapa ndøgo, manqat eqeieqei neka matavap loloakh, nō nøzø-etoumát. Yaq zogi qaqa ezoqam, kopømba mbaín, zoqa manqat tiqavøitat neka vøzø-nqagimát.

16 Até zogí zøvøndipakhá-ya neka namba-qaniap neka zøkeza ezoqam neka zøfuap, segezø-qambúz, neka zo ezoqa nøme vøzitäg.

17 Ezoqa ewaqape zo gésanqabát, no zapaya.

¹⁸ Geté zoqa kawa-te, izum ate nandizømbi:gu, kopo gezø-nasinimák.

¹⁹ Zo føgøføgakh ndøwaniáp. Yaq zo khandi zomøndapém.”

Zelusalem taon ngi:wat-qa yaq-te

(Met 24:15-21; Mak 13:14-19)

²⁰ Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “Zo nakhag ezoqa tozo-zømet, ndigu Zelusalem taon uni ti:khawaget, yaq zo søzøté-zøté, av nqægo, ndøgo avønín gésoqá.

²¹ Ta khøuwa-te ndøgo, ezoqa ndigu Zudia plovins-te tiyagat, manqei popotap-té giabenø-khokhóz. Neka ndigu Zelusalem taon-te tiyagat, taon yà be-ivøvé. Neka ezoqa ndigu bavokho to:yagat, taon-te betøndø-øz.

²² Nginik khøuwa, Mbumbukiam-qá yaq qavøiwat khøuwá, ezoqa manqa-zapazapa gi:goam. Yaq Mbumbukiam-qa Manqat ate ndægo, gemø-unimanqatín, taqa yaq-te ndøpeawap.

²³ Ta khøuwa-te ndøgo, ti-te ndigu unimé:soqá, sakheis emu-us ndigu neka nakhei tete ndizøloge. Yage føgakh-qape ndøfakhán, nqanek manqei-te. Nginik bawan ezoqam, Mbumbukiam-qá qaqa ndøqeivím.

²⁴ Zu ezoqa nøme, nakhag kaiya-té ginø-pakhaetát, neka nøme vøzø-geagimát, manqei vinivinimba-te sasa ndø-itubát, manqei-qape-te ate nqægo. Yaq Zelusalem taon, bawan vini-ak ndøtokhonumát, atema bawan vini-ak-gi khøuwa vømø-nasiním.”

Yesu nango tendoqavan

(Met 24:29-31; Mak 13:24-27)

²⁵ Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “Khøuwa neka løvøyak neka nduku, matev vinivinimba zøfakhanám. Neka manqei-qape-te nqanek, bawabawan vinivinimba gó:bevøpém neka møe vøgonēm. Zapa ndøgo, ndaola-te ndøgo, khamøe kandakanda ndøvumøemát. U-ús.

²⁶ Ezoqa møe khape tøzømbe-khouwevat, matev kandakanda nøme-qa timbøe-kewagat, manqei-qape-te tøfakhanam, yaq bøi zøgugimát. Até ndøgó-a, gigiap yan-te nqo:go, vøkukuvøēm.

²⁷ Yaq ezoqa, Ezoqam-gé Yo ndø-ometám. Khaiya ozoz-té genøgeáv. Bazaføgakh-ús neka waev-qape-ús.

²⁸ Matev av nqægo tøngazøngazam, zo sège-føgøføgakhæzám. Kawa mba zotó-eqá. Zapa ndøgo, zo Mbumbukiam avønín génqovotáz.”

Fig tae-qa yaya etæ manqat

(Met 24:32-35; Mak 13:28-31)

²⁹ Yaq Yesu yaya zø-etá, gezø-ein, “Zo fig tae o gekha tae nøme zøqeivát.

³⁰ Zo qazo-qeivimin, esokho qaqabamín, yaq zo møzøte-zøtezín, wavam khøuwa avønín.

³¹ Yaq matev até kopó. Zo nqanek matev tozo-qeivimat, tøfakhanumat, av no qazømbe-manqatam, yaq zo søzøté-zøté, Mbumbukiam-qa Megeat Matev avønín géfakhán.

³² No unimanqatín nqazø-manqate. Ezoqa nøme, ndakin ngiyage, naqanøká gépakhaezák. Até géyagát, atema ta khøuwa-te ndøgo, nqanek matev ate ndægo vømú-fakhanām.*

³³ Yan neka manqei-qape ndømø-navøém. Geté noqa manqat, gemø-navøemák.”

Aiyá qabizigú, soqatn ndøgo, ni khakheinøpøteav tøgoat

21:22 21:22 Jer 5:29; 46:10; Hos 9:7 **21:24 21:24** Psa 79:1; Veve 11:2 **21:25 21:25** Isa 13:10; Ezek 32:7; Joel 2:31; Veve 6:12-13 **21:27 21:27** Dan 7:13; Met 26:64; Veve 1:7 * **21:32 21:32** Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq ndego Mbumbukiam-qá khoev ngi:wat-qa yaq-té abete-manqatám, neka gekha matev vinivinimba nøme ndøgo, ta khøuwa-te ndøgo tøfakhanam.

³⁴ Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “Aiyá qagó. Zo manqei-qape matev-te, kawa ndøvðá, kopømba ande av ibøkha soqa izam matev neka qakeza yage-qa yaq-te khape toqote-fofogeapat. Soqaín ndøgo, ta khøuwa ndøgo, zo ande ka me tözøte-ndap.

³⁵ Nqanek khøuwa, ezoqa ewaqape-té qanøfakhán, nqanek manqei-qape-te ngiyage. Nakhamas-té.

³⁶ Zo oskia mo:feazoát. Gèguligulím, av nqægo, nqanek matev ate ndægo tøfakhanam, zo bazaføgakh-us tözøté-waním, yaq vaev Ezoqam-ge Yo-qa megemege-te vozotó-wán.”

³⁷ Ta pula-te ndøgo, khøuwa ate qæpavpavemam, Yesu ezoqa Mbumbukiam-qá khoev-té gene-zømesimám. Yaq qakhagusin ndøgo, ndego Zelusalem taon, gè-ivavín. Yaq lovølova, Oliv manqei poyat-té gemøbuvín.

³⁸ Yaq qanaqanus qando-pavein, ezoqa ewaqape, Mbumbukiam-qá khoev-té ginøzavín, lovølova-ús, Yesu-qa manqat vømó-yogemín.

22

Yesu gimbo-voqoem

(Met 26:1-5; Mak 14:1-2; Zion 11:45-53)

¹ Zu ezoqam-qa khøuwa kandambaqape, Pasova ndimbo-akhayam, ndøgo flawa poponøvemav gilouzatun, avønín qagoám.

² Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, Yesu laelae-qá nakhoa mbovawém. Geté ndigu poeveáv, ezoqa ewaqape-qa bøi-te timøvøinam. Zapa ndøgo, ndigu ezoqam-qá møe ndøgoám.

Zudas Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda namba, manqa gi:kopo:nem, Yesu tiqa zenda-te teve

(Met 26:14-16; Mak 14:10-11)

³ Yaq Zudas, iz nøme Iskaliot gimbo-akhaemam, ndego Yesu-gi paev ezoqa tuelv goeam, Saitan mbøi-ón.

⁴ Yaq Zudas até gendego, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Mbumbukiam-qa khoev vos keoge ezoqam-gi megetapak-té genøwáv, ti namba manqa vømø-khakheinømem, Yesu tiqa zenda-te ande äv kenévē.

⁵ Ndigu teqa manqat giyogem, yaq ndigu khanakhanákh, neka te-te moni etoam manqat vøkhakheinømem.

⁶ Yaq Zudas tiqa manqat gè-unimanqatín. Yaq khøuwa eqeieqei-qa mo:kewagám. Yesu ezoqa ewaqape-te ande äv khambøé-løvüz, yaq tiqa zenda-te ndøgo tenévé.

Yesu-gi paev ezoqa menas, Pasova lou gimø-khakheinømem

(Met 26:17-25; Mak 14:12-21; Zion 13:21-30)

⁷ Zu ezoqam-qa khøuwa kandambaqape gimø-khantøzem, ndøgo flawa poponøvemav gilouzatun, neka Pasova lou loge nonqo sip nakheis vøzitagatun,

⁸ yaq Yesu Pita neká Zion, tèkhofotáz, gezø-ein, “Pasova lou zomø-khakheinømém, ni tizimølog.”

⁹ Yaq gimbo-einim, “Gê, qoqa poev gekhâm? Ni gekham-tē qeimø-khakheinømēm?”

¹⁰ Yaq gezø-qavøiu, “Zelusalem taon-te tozomø-oz, zo ezoqa zó-ometám. Ibøkha ndø-eqatét. Yaq zombó-paevém, atema khoev-te vømó-øn.

¹¹ Yaq ta khoev ndøgo, khoev eve äv qazømbøé-einím nqægo, ‘Nømendim ezoqam, äv geqande-beváp nqægo: Khoev kouwat gekham-tē qágo, ma nogi paev ezoqam namba, Pasova lou teimølog?’

¹² Yaq ndego zo khoev kouwat kandambaqape mé:zømás, khoev ova ndo:go. Qonam nonqo neka lou-qase khakheitáp. Yaq zo lou ndøgo tozomø-khakheinømém.”

13 Yaq ndigu gizav, matev āv timiqeivím, av Yesu gezømbe-ein ndægo. Yaq ndigu Pasova lou vømø-khakheinømem.

*Evezøza-qa lou loge matev ande qæfakhan
(Met 26:26-30; Mak 14:22-26; 1 Ko 11:23-25)*

14 Yaq qakhagus ndøgo, lou loge khøuwa iz gimø-khantaz, Yesu tegi u-anim namba, tinøpindám ndøgo, lou loge-te vøqonav.

15 Ndego āv gezømbe-ein nqægo, “No nqosøgeap banøndáp. Geté noqa poev kandambaqape, nqáneq qagoám. Nqanek Pasova lou bízikhælog, zo namba.

16 No nqazø-manqate: No Pasova lou nøme, naqanøká nomølogák, atema Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te, matev ate ndægo vømø-unimanqatín, ndøgo Pasova lou loge matev kha-mba ndømbo-ove.”

17 Yaq Yesu izam nonqo ndøndáp, waen-ús, Mbumbukiam-te ike manqat vø-ein, yaq gezø-ein, “Mòzondapém. Yaq søzøtumú-izumít, zo ate ndøzøte:go.

18 No nqazø-manqate: No waen tae nanga-qa et, nqawa naqanøká nó-izák, atema Mbumbukiam-qa Megeat Matev vømøfakhán.”

19 Yaq taqa zita-te, Yesu flawa ndøndapáz, Mbumbukiam-te ike manqat vø-ein, sasa ndømbegin, ekeza paev ezoqam vøzø-etoam, gezø-ein, “Nqanek noqá khá, zo nqazø-etoumit. Matev av nqægo até vøgó. Yaq no zonømbé-matavupát.”

20 Yaq matev até kopó, lou loge qamezømbe-navøem, Yesu izam nonqo ndøndáp, waen-ús, gezø-ein, “Nqanek waen, Mbumbukiam poev ndakinak mé:-unimanqatín. Noqá kóuk gené-unimanqatín, ndøgo zo zapaya tøwa.

21 Geté. Nqáe! Ezoqam ndego, ma nogi qaqa ezoqam-qa zenda-te teve, ngégo, nqanek lou loge-te nqazi-qonøve.

22 Ezoqam-ge Yø ndønáním, av Mbumbukiam-qa poev ndægo. Geté ndego møndø-soqoév, ndego ezoqam, ma nogi qaqa ezoqam-qa zenda-te teve.”

23 Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq ekeza paev ezoqam ekeza mokho-mba, āv ginibónd nqægo, “Eisa, ni mokho-te matev av nqægo, gekha ezoqām ndømatanām?”

Megeat Matev eqeieqei-qa yaq-te

24 Yaq Yesu-gi paev ezoqam-qa mokho-te, ponqombap matev ndøfakhán. Tini-ponqombupát ndøgo, ti mokho-te, iz akhae kandambaqape, gekha ezoqā ndøgo?

25 Yaq Yesu gezø-ein, “Bawabawan-gi kawakawa-za, ezoqa gètøkhonøzát. Yaq nginik megetapak, ekeza kha, keoge ezoqa eqeieqei me:vewé.

26 Geté zo mokho-te, matev av nqægo bègó. Gekha ezoqām ndego, zo mokho-te iz kandambaqape tegoat, ndego yà be-khapelavøqase-év. Neka gekha ezoqām ndego, megeat ezoqam tegoat, ndego yà be-zoge-tøke-ezoqam-év.

27 Gê, ezoqa kandambaqape ákenego? Ndégò, lou-qase-te ndemia, ó, ndégò, lou ndeyogimit? Zo møzøte-zøté, ezoqa kandambaqape ndégo, lou-qase-te teqotat. Geté no zo mokho-te, zogé sasae ezoqám.

28 Zo nó namba zi:goám. Neka zo no nøuvønateáv, matev føgøføgakh qanø-fakhanumam.

29 Yaq nakémbá. No zo Megeat Matev nøzø-etoám, kopømba av-té, Tat no Megeat Matev genømbe-etoam.

30 No kawa iz tæmøndap, zo noqa lou-qase-te, lou zólogát neka ibøkha vozó-izumāt, no namba, neka zøkeza kawa ezoqam-qa qonam nonqo-te vozotó-qonavāt, neka Izlael khagua bawan tuelv vozozømbó-kawaeztāt.”

*Yesu Pita gembo-vøndøyam, ndego teqa yaq-te to:nawam
(Met 26:31-35; Mak 14:27-31; Zion 13:36-38)*

³¹ Yesu Pita āv gembøe-eín nqægo, “Sáemon, Sáemon. Nqáe! Saitan Mbumbukiam zo khamasim-qá yaq-té gembøeviám. Ndego zo andé wit me mé:-evém, tag vókhofovøēm.

³² Geté no, nòguligulím, qo zapaya, Saemon. Qoqa unimanqatin, betaqa-nàvøém. Yaq nqawa toqotøndo-qambuq, qafuap vøzøtøké. Yaq tiqa unimanqatin bezømbē-føgakh.”

³³ Geté Pita gembo-qavøiu, “Evézøza. No kopømbá. Ndimbula-te sænáv, qo namba, neka sizimú-pakhaén.”

³⁴ Yaq Yesu gembo-ein, “Píta! No nqataqá-manqate. Nqægo lova, kokolok naqanøká gé-ogeayák. Qo noqa yaq-te, ndòqotøkæ-nawám. Misiká toqoto-nawam. Av qoqoté-manqatát nqægo, ‘No genek ezoqam nøtenøtenāk.’ ”

Yesu-gi paev ezoqam bèto:-khakheinám

³⁵ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam gezøbevap, “Ta khøuwa-te ndøgo, zo qækhofosam, yaq no av qazømbe-ein nqægo, moni neka moqos neka tamak ndø-upøgím, yaq ge zó, gigiap mbain mozógoam?”

Yaq gindu-qavøinam, “Mbain. Ni kopømbá qeigoam.”

³⁶ Yaq Yesu gezø-ein, “Qanimáv. Geté ndakin vini. Gekha ezoqām ndego, moni nqeisam nonqo timbogoat neka moqos vømbógoāt, bètonqoatét. Neka gekha ezoqām ndego, nakhag kaiya mbain tøgoat, ndego ekeza ndabua nøme, yà bewi. Yaq moni ndigu teqas, nakhag kaiya mé:wí.

³⁷ Mbumbukiam-qa Manqat āv qane-peawáp nqægo: ‘Ndego pepen ezoqam me:vewém.’ No nqazø-manqate. Nqanek manqat bè-unimanqatin, no mokho-te. Unimanqatin. Gekha manqāt ndøgo, noqa yaq-te ndøpeawap, avønín géfakhán.”

³⁸ Yaq Yesu-gi paev ezoqam gindu-einim, “Evézøza. Nqáe! Nakhag kaiya menas ngínik.”

Geté ndego gendo-ein, “Ság. Tiá.”

Yesu Oliv manqei poyat-te gemø-guligulim

(Met 26:36-46; Mak 14:32-42)

³⁹ Taqa zita-te, Yesu Zelusalem taon, gè-iváv. Yaq Oliv manqei poyat-té genøwáv, av oskia ge:goam, neka tegi paev ezoqam vømbø-paevem.

⁴⁰ Yaq gimøfakhaz ndøgo, ekeza paev ezoqam āv gezømbe-eín nqægo, “Zo bazaføgakh-qa, gèguligulím. Soqain ndøgo, khamasim matev tøndowav zo-te, yaq zo zō-o:āz.”

⁴¹ Yaq ndego sègeziváz, elavøqase nøme vøwav. Atap ande av ndægo, nandi toqo-ogizo, timø-bøiaz. Yaq ndego katuk ndømøkuí, vøguligulim.

⁴² Av gene-guligulím nqægo, “Tát! Qo taqa-pøovat. Nqanek nqosøgeap kandambaqape, ndøgo ande ibøkha khaqain-qape me tønømbe-fakhan, ambá qøndapín. Geté matev āv tabete-fakhán, av qoqa poev ndægo. Ambá ndøgo, av no nqanømbe-poev.”

⁴³ Yaq yan-te ndo:go, enzol ezoqam ndovís, bazaføgakh vømbø-etoam.

⁴⁴ Yesu mbøni vaev kandambaqape ndøndáp. Yaq ndego bazaføgakh-us nøme mba mo:guligulím. Tata andé kóuk. Sège-lanqavám, manqei-te.

⁴⁵ Yesu guligulim qamømbøeva, ge-itan, tegi paev ezoqam-te gevesez, yaq āv genezømét nqægo: Gèsømbiám. Bazaføgakh gèzø-navøém. Zapa ndøgo, ndigu mbøni vaev matev khàpe zømbe-khouwév.

⁴⁶ Yaq Yesu gezø-ein, “Zo gekha zapá, venanqei mba ndozo-sømbiit? Mòzosúz. Neka gèguligulím. Soqain ndøgo, khamasim matev tøndowav zo-te, yaq zo zō-o:āz.”

Yesu møvøiwat-qa ginduzav

(Met 26:47-56; Mak 14:43-50; Zion 18:3-11)

⁴⁷ Yesu ate av-té manqat ge:manqatam, yaq nqáe! Ezoqa bawan-qape t̄nōfākhāz. Ndigu Zudas ndø-itubavún, ndego Yesu-gi paev ezoqa tuelv nøme gegoam. Yaq ndego até gendego, Yesu-té genōwáv, vōngenøtam.

⁴⁸ Yaq Yesu gembo-ein, “Zúdas. Gê, qo Ezoqam-ge Yo ngenøtam-ús, qaqa ezoqam-qa zenda-te nqoqoveet?”

⁴⁹ Yaq ndigu ezoqam, Yesu namba gi:goam, go:matøvemem, ande gekha matev me ndōfakhān, yaq āv gimboe-einim nqáego, “Evézøza, nakhag kaiyā ndøtízitag?”

⁵⁰ Yaq paev ezoqa nøme, até gendego, Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, tege sasae ezoqam, nakeamo gea vōmbōkawa.

⁵¹ Geté yaq Yesu gezø-ein, “Ság. Matev av nqægo tønév.” Yaq Yesu teqa gea gembokhanáz, nango vōmbō-eqeieqei.

⁵² Yaq Yesu Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Mbumbukiam-qa khoev vos keoge ezoqam neka Zu megetapak nøme, ndigu mōvøiwat-qa gigeavun, āv gezømbe-ein nqáego, “Ge zó, no pepen ezoqam zøténæmbem, nakhag kaiya neka ndawa-us qazogeavun?”

⁵³ No khøuwa ate qæpavpavemam, Mbumbukiam-qá khoev-té qæqoám, zo namba. Geté ndøgo, zo no kha khanøzeáv. Geté ndakin, zoqa khøuwa qanimav-qape mōndø-fakház. Kawa matev, bøivun-qá bazaføgakh ndøndáp.”

Pita Yesu-qa yaq-te go:nawam

(Met 26:57-58, 69-75; Mak 14:53-54, 66-72; Zion 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Yaq ezoqam ndigu gigeavun, até gindigonem, Yesu vø-møvøinam, Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape-qa khoev-te sasa ndø-ituim. Pita até gezøpavát. Andé qámbá gendopavam.

⁵⁵ Khoev-te gimøfakhaz, yaq uta mokho-te ndøugu, gøinam mōndø-løvutám. Yaq Pita tenøqóm ndøgo, ti namba, ndigu gøinam-te giqonavam.

⁵⁶ Sasae mbasønakam Pita gu-omet, gøinam waev-te geqotam, yaq ndugu gèwawám, gundu-ein, “Até ngenék-a, Yesú namba me:goám!”

⁵⁷ Geté Pita gò:nawám, gendo-ein, “Ngolam, no nandev ezoqam, nøtenøtenák.”

⁵⁸ Yaq khapé outøpøteáv, ezoqa nøme Pita tēnø-ømēt, gembo-ein, “Unimanqatín. Até qó-a, qo tigi ezoqám.”

Geté yaq Pita gendo-qavøiu, “Khanánqa. Av taoká. Nó mbá.”

⁵⁹ Andé møi-mbá sege-auwám. Ande av wan awá ndægó, ezoqa nøme tēandōwāv, gendo-ein, “Unimanqatín. Møtenøtén. Ezoqa nøme ngének, Yesu namba ge:goam. Zapa ndøgo, até ngenék-a, Gelili plovins-ák.”

⁶⁰ Yaq Pita gendo-qavøiu, “Khanánqa. No nøtenøtenák, qo gekhā qotē-manqate.”

Yaq Pita ate av-té manqat ge:manqatam, kokolok tündi-ogeá.

⁶¹ Yaq Evezøza gèndoqambún, Pita vøwawam. Yaq Pita tembo-matøvém ndøgo, Evezøza av gembøe-ein nqægo, “Nqægo lova, kokolok naqanøká gé-ogeayák. Qo noqa yaq-te ndøqotøkhæ-nawám. Misiká toqoto-nawam.”

⁶² Yaq Pita bavokhó genøfakhán, vømvøin. Eiv baza ùni mbøepós, ge-eivat.

Yesu otøotam vøe-vewem-a, vøzuim

(Met 26:67-68; Mak 14:65)

⁶³ Yaq ndigu vos keoge ezoqam, Yesu gimbo-kewagat, otøotam me:vewát neka vøzuat.

⁶⁴ Bøi ndabuá gimboe-gutøvém, vømbø-einim, “Qo Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam toqogoat, qotínømánd, av nqægo, qo gekha ezoqām ndølavaq?”

⁶⁵ Yaq ndigu genøgim manqat nøme kopoáv gimbo-manqatat.

Yesu Zu megetapak-te, manqa ge-ovøyam

(Met 26:59-66; Mak 14:55-64; Zion 18:19-24)

⁶⁶ Yaq qanaqanus qænqovat, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam neka Zu megetapak nøme tñimøváb. Yaq Yesu tiqá megemege-té ginø-ituím.

⁶⁷ Yaq gimbo-bevøpem, “Qonimbí-eïn. Gê, qo Mesayâ?”

Yaq Yesu gezø-qavøiu, “No tæzø-ein, zo no ma zó-unimanqatinimák.

⁶⁸ Neka no zo bevap tæzøgo, zo ma zonø-qavøinamák.

⁶⁹ Geté avønín, Ezoqam-ge Yo Mbumbukiam-qá nakeamo zenda-té gemøqóm, ndego Bazaføgakh-Qape.”

⁷⁰ Yaq ndigu ate gi:goam gimbo-bevøpem, “Av tægoat ndægo, yaq gê, qo Mbumbukiam-gê Yò?”

Yaq gezø-qavøiu, “Manqat nándav, av zo ndøzøte-manqate. No tètév.”

⁷¹ Yaq ndigu gi-einim, “Ság! Bøi vizu ezoqa nøme-qa bizivàwém. Ni manqat ekeza tou-té qazinømbo-yogém.”

23

Yesu Pailøt-te manqa ge-ovøyam, ndego Lom gaman ezoqam

(Met 27:1-2, 11-14; Mak 15:1-5; Zion 18:28-38)

¹ Yaq ndigu megetapak ate gi:goam, até gindigonem, Yesu Pailøt-té ginø-ituím.

² Yaq ndigu manqa ndøsøkuzømém, Yesu-qa yaq-te, gimbo-einim, “Ni ngenek ezoqam āv qati-ometám nqægo. Nigi bawan ezoqam-qá matavap ndø-enegimatún. Neka ngenek, ezoqa āv gezømbe-manqatatún nqægo: Siza-te, ndego Lom kawa ezoqam kandambaqape, teks moni be-ābām. Neka ngenek ekeza kha, Mesaya neka kawa ezoqam me:vewé.”

³ Yaq Pailøt Yesu gembobevap, “Gê, qo Zu ezoqam-gê kawà?”

Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Nándav, av qo ndoqote-manqate.”

⁴ Yaq Pailøt Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka ezoqa ewaqape gezø-ein, “No ngenek ezoqam, teqa manqa-zapa qeiviáv.”

⁵ Geté ndigu sekembá segembo-pouweám, av nqægo, “Ngenek ezoqa ge:zømesimatun, matavap ùni zømbe-ngi:tatún, ni Zu ezoqam-qa manqei-te ate nqægo. Gelili plovins-té gendongáz. Yaq ndakin nqanek Zelusalem taon-té gegó.”

Yesu Elod-te manqa ge-ovøyam

⁶ Yaq Pailøt nqanek manqat ge-ewag, ezoqa gezøbevap, “Gê, ngenek ezoqam, Gelili plovins-āk?”

⁷ Yaq Pailøt ge:-otев av nqægo, Yesu ta plovins-te ndøgo tendowāv, ma Elod gembo-kewagam, yaq ndego Elod-té genø-khofotáv. Zapa ndógo, ta khøuwa-te ndøgo, ngenek Zelusalem taon-té gegoám.

⁸ Yaq Elod Yesu ge-omet, ndego khanakhanakh kandambá. Zapa ndógo, ndego omete-qa ndøgoám. Nupøkhán mbá. Ndego møndø-ewág, Yesu-qa yaq-te. Yaq ndakin, ndego umingiap matev qeivi-qa mbogoám, av Yesu ge:matønumam.

⁹ Yaq Elod Yesu bevap kandambá gembogoat. Geté ndego yaq manqat qavøiwateáv.

¹⁰ Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, até gegoám, Yesu-qa manqa vøsøkuzømem. Manqat kandambá gimboe-møvøemem.

¹¹ Yaq Elod ekeza nakhag ezoqam namba, Yesu otøotam me:vewém neka vøngenøinam. Ndigu kawa ezoqam-qá ndabua mbo-uzím, Pailøt-te nango sasa ndøkhofotøvem.

¹² Ta khøuwa-te ndøgo, Elod neka Pailøt, zifu matev ndøngazém. Geté bugukhokhof, ndigu qaqa zømbugoám.

*Pailøt manqa gevøovam, Yesu tae mutui-te titøkewem
(Met 27:15-26; Mak 15:6-15; Zion 18:39-19:16)*

¹³ Yesu Pailøt-te nango gindu-ituim, yaq ngenek Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka megetapak nøme neka ezoqa ewaqape ndømøváb,

¹⁴ gezø-ein, “Zo ngenek ezoqam no-te qazøtøndo-ndafem, neka zo av ndøzøte-manqate av nqægo, ngenek ezoqam-qā matavap ndø-enegim, nqæe! No amba nømbøe-beváp, zoqa bøi-te. Geté no teqa manqa-zapa-qase qeiviáv, av zo manqa ndøzømbøe-møvøemet.

¹⁵ Até Elód-a, teqa manqa-zapa-qase qeiviáv. Yaq nakémbá, ndego ni-te nango gendo-khofotav. Ngenek ezoqam matev-qase goneáv, ta zapaya tizi:laem.

¹⁶ Geté nakhag ezoqam bètøkho-feomém. Yaq sænqonqotáv.”*

¹⁸ Geté ndigu ezoqa ewaqape sùgumu-tøkúz, gindu-akhaemem, “Gèlaém nandev. Geté Balabas qonindó-nqonqotáv.”

¹⁹ Balabas ndimbula-té gunu-utavám. Zapa ndøgo, ndego Lom gaman ngeasam-qa mbogoám, ndøgo Zelusalem taon-te, neka ezoqa vølavao.

²⁰ Pailøt Yesu nqonqotøve-qa mbogoám. Yaq ndego ezoqa ewaqape, manqat amba zømbe-ein, nango.

²¹ Geté ndigu sekembá sege-akhaemám, “Gèlaváo. Tae mutui-té qanø-tøkeól!”

²² Yaq ndakin Pailøt gèmbø-misiká, gezø-ein, “Gekha zapá? Ngenek gekha manqa-zapā ndøgo? No teqa manqa-zapa qeiviáv, ta zapaya tizi:laem. Geté nakhag ezoqam bètøkho-feomém. Yaq sænqonqotáv.”

²³ Geté ndigu ivøveáv. Sekembá sege-akhaemát, av nqægo, Yesu tae mutui-té geabe-tøkewé. Tiqa akhayam, Pailøt-qa manqat ùnime-tømboá.

²⁴ Yaq vaev-te, ndego manqa āv tene-vøovám, av ndigu qazømbe-pøovam.

²⁵ Ndego ezoqam, ndigu qazø-pøovam, tefakhan, ndego sègezø-nqonqotáv, ndego Lom gaman ngeasam-qa gembogoam neka ezoqa vølavao, yaq ta zapaya ndimbula-te gi-utavam. Geté Yesu nakhag ezoqam-qá zenda-té genøvé, yaq ndigu matev bemømbø-matønømem, av ezoqa ewaqape poev qazømbe-goam.

*Yesu ezoqa zitøge manqei-te gi-ituim
(Met 27:32; Mak 15:21; Zion 19:17)*

²⁶ Nakhag ezoqam, Yesu taon bavokho gi-ituat, ezoqa ndø-ometám. Sailini taon-ák. Teqa iz Saemón. Ndego ambá Zelusalem taon-té genømatín. Yaq ndigu até gindigonem, vø-møvøinam, Yesu-qa tae mutui vømbøe-veem, sasa ndøtøpøtøvem, teqa zita-te te-eqatet.

²⁷ Ezoqa bawan-qape kandambá, gimbopavat. Neka sakheis kopoáv, Yesu gèmbø-eivumát, neka ekeza savi vø-qambubumat.

²⁸ Yaq Yesu gèndoqambún, gezø-ein, “Zelusalem taon-ak, sakheis, zo noqā ndø-eivùmít. Geté zo zøkezan-qa ndø-eivám neka zogi nakheis-qa vozó-eivām.

²⁹ Nqæe! Khøuwa ndømø-fakház. Yaq ezoqa āv giní-einim nqægo, ‘Sakheis ndigu, khanakhanakh mbá giabitigú, ndigu sog ndigu neka nakheis mbain ndigu neka nakheis tiqa tete logemav ndigu.’

³⁰ Ta khøuwa-te ndøgo, ezoqa olol vinivinimba, āv gimbøé-manqatát nqægo, ‘Niqá mumát qando-muvuvøém’ neka manqei popotap vømbó-einim, ‘Ni vøkhonám.’

³¹ Nginik matev av nqægo ngimatønnumit no-te, no kopømba ande av tae khandin me nqate:go, yaq ge zø ndozo-matavap, zo gekha matēv zøfakhān, zo kopømba ande av tae pakhapakha me ndøzøte:go? Matev unimé:-soqá tøzøfakhan.”

³² Yesu gi-ituat, yaq até ezoqa menas nømé-a, vø-itubat, timøzitag. Ndigu pepen ezoqám.

* **23:16 23:16** Baebol kopokopo nøme-te, Glik manqat-te gipeaomem, manqat nøme ndøgó. Ta manqat nqáneek:
17 Pasova khøuwa kandambaqape-te, Pailøt ndimbula ezoqa kopo ndønqonqotavín. **23:29 23:29** Luk 21:23 **23:30**
23:30 Hos 10:8; Veve 6:16

*Yesu tae mutui-te gitøkewem**(Met 27:33-44; Mak 15:22-32; Zion 19:18-27)*

³³ Yaq ta manqei-te ndøgo gimøfakhaz, kawa-pakha manqei ndimbo-akhayam, ndigu Yesu tae mutui-té ginø-tøkewém, neka pepen ezoqa menas, vøtøkebam. Nøme ndego, Yesu-qa nakeamo zenda-té ginø-tøkewém, neka nøme ndego yogea zenda-te vøtøkewem.

³⁴ Yesu gi:pototumat, yaq āv gene-eín nqægo, “Tát. Tiqa manqa-zapa, qo sà betaqambo-navøém. Zapa ndøgo, nginik zøtezteáv, andē gekha matev me ndømatunumit.”

Gumu-tøkewem ndøgo, yaq nakhag ezoqam, teqa ndabua, kas me:-otám.

³⁵ Ezoqa tiwaniapát ndøgo. Matev ndøqeivát. Geté Zu megetapak, Yesu otøotam me:vewém, gi-einim, “Ezoqa nøme gekhandi:ztam, yaq ndakin ekeza kha bekhandí, ngenek uni Mesaya-in tegoat, ndego Mbumbukiam geveatav.”

³⁶ Até nakhag ezoqám-a, otøotam me:vewém, waen khaqain-qape etoam-qa vømbøgonem.

³⁷ Yaq āv gimboe-einím nqægo, “Qo Zu ezoqam-ge kawa toqogoat, qakeza kha qókhandí.”

³⁸ Teqa kawa-te, ova ndo:go, manqat ndøtøkeém. Av qane-peaupám nqægo, “Ngenek Zu ezoqam-gé kawá.”

³⁹ Pepen ezoqa nøme, ndego namba gi:tøkebupam, Yesu otøotam me:veó, gembo-ein, “Gê, qo Mesayá? Av tægoat ndægo, qo qakeza kha qókhandí neka ni voqó-khandí:n.”

⁴⁰ Geté ndego pepen ezoqa nøme, namba gi:tøkebupam, gègugú, gembo-ein, “Gê, qo ndakin yaq-fia nqosøgeap kopo ndoqote-ndapet, av ngenek nge:ndapet, qo Mbumbukiam-te møe mbaín?

⁴¹ Ni nqanek yaq-fia nqosøgeap, nikeza manqa-zapa zapayá qazindapét. Geté ngenek ezoqam, manqa-zapa-qase goneáv.”

⁴² Yaq ngenek pepen ezoqam, Yesu gembo-ein, “Yésu. No gènøndo-matøvé, qo kawa iz toqomøndap.”

⁴³ Yaq Yesu gembo-ein, “No unimanqatín nqataqa-manqate. Nqægo khøuwa, qo no namba, Paladais manqei-té qazígoát.”

*Yesu ge:nanim**(Met 27:45-56; Mak 15:33-41; Zion 19:28-30)*

⁴⁴ Yaq khøuwa ande av muiñ qandap, qamat atema khagus 3 oklok vøndap, manqei ate qægoam, bøivun ndønqeivøém.

⁴⁵ Khøuwa waev sègembo-navøém. Neka ndabua ndøgo, Mbumbukiam-qa khoev mokho-te qafaleam, sège-keqavát. Livin-mbá qanumu-qatavat.

⁴⁶ Yaq Yesu kandambaqapé sege-akhá, “Tát! Noge nqova, qoqá zenda-té qatøveét.” Ndego nqanek manqat gumu-ein, yaq gènaním.

⁴⁷ Yaq ndego nakhag kawa ezoqam, nqanek matev geqeiv, ndego Mbumbukiam-qá iz ndø-eqá, ge-ein, “Unimanqatín. Ngenek ezoqam ndaføyamba-qapé.”

⁴⁸ Yaq ezoqa ewaqape, matev qeivi-qa gindupindam, matev ndøgo giqeivim, qafakhanumat, ndigu savi mba ndøqambubám, sasa ndøzav.

⁴⁹ Ezoqa ewaqape, ndigu Yesu gi:zøtez, ande qámhá gindu-waniapam. Até ndigú-a, sakheis, ndigu Yesu gimbo-pavavun, Gelili plovins-te ginduzav, matev vøqeivim.

*Yesu manqei ozu-te gi-oeinam**(Met 27:57-61; Mak 15:42-47; Zion 19:38-42)*

⁵⁰ Yaq nqæ! Ezoqa kopo møndøgoám. Teqa iz Zoséf. Alimatea vemlav-ák. Ndego Zu ezoqam-qá manqa ovøyam megeat ezoqá nømé. Ndego ezoqa mbomambaqapé neka ndaføyamba-qapé.

⁵¹ Mbumbukiam-qá Megeat Matev-qa mo:kewagám. Ta khøuwa-te ndøgo, Zu megeta-pak nøme, manqat gikopo:nem, Yesu tilaem, ndego tiqa manqat unimanqatinteáv.

⁵² Yaq ndego Pailøt-té genøwáv, Yesu-qa kha-qa yaq-te vømømbō-viam.

⁵³ Yaq gembotak, Zosef até gendego, Yesu vøkoqoiu, tae mutui-te getøkewam, ndabua sasa me:løvønøvem, nandi nqa manqei-pakha-te vømø-utav. Ta manqei-pakha ndøgo, nandi giløotøzem, bugukhokhof løvøte ezoqa utøveáv.

⁵⁴ Ta khøuwa ndøgo, Sabat gigiap khakheinam khøuwá. Yaq Sabat khøuwa avønín qagoám, tøngaz.

⁵⁵ Sakheis ndigu, Yesu gimbo-pavavun, Gelili plovins-te ginduzav, ndigu Zosef gèmbopaevém, nandi nqa manqei-pakha vøqeivim, neka Yesu-qa kha áv kimí-utøvem.

⁵⁶ Yaq khoev-te givesez, tae nanga etet sisip mbomømboma møkhaheinømém. Yesu-qá kha-te giam nonqó. Geté Sabat khøuwa é-møndøngáz. Yaq ndigu gèqovezát, av Mozes-qa guguna manqat qæ-ein.

24

Yesu løvøte-te gekhandi:v

(Met 28:1-10; Mak 16:1-8; Zion 20:1-10)

¹ Yaq Sande qanaqanus, lovølova-ús. Ndigu sakheis manqei pakha-té ginøzáv, tae etet sisip mbomømboma vø-upøgim, Yesu-qa kha-te giam nonqo gikhakheinumat.

² Yaq manqei-pakha-te gimøfakhaz, áv giniqeivím nqægo: Nandi ndigu nqa qætokam, gèqambiním.

³ Geté ndigu gi-oz, Yesu-qa kha qeiviáv, ndego Evezøza.

⁴ Ndigu ate av-té matavap gimbøe-aumat, yaq nqáe! Tiqa avønin-te, ezoqa menas sègefakház. Tiqa ndabua bøi sanqatøve-ús.

⁵ Yaq ndigu sakheis, møe kandambá gigonem. Bøi manqei-té ginøvøgím. Geté ndigu ezoqa menas gindu-einim, “Gekha zapá, nqanek løvøte ezoqam-qa manqei-te, khandi ezoqam-qa ndozovawet?”

⁶ Ngenek mbaín, nqanek. Møndø-khandi:v. Tozombó-matavap, manqat ndøgo gezø-ein, zo namba Gelili plovins-te gegoam?

⁷ Ndego áv gene-eín nqægo, ‘Ezoqam-ge Yo, manqa-zapazapa-us ezoqam-qá zenda-té giabenø-veém, neka tae mutui-te bètøkewem. Geté khøuwa timømbo-misika-ez ndøgo, ndego nqawa ndøkhandi:v.’ ”

⁸ Yaq ndigu sakheis, nqawa tinø-matøvemém ndøgo, av Yesu manqat gezømbe-manqatám.

⁹ Yaq taon-té ginøqaváv, Yesu-gi paev ezoqa ileven neka paev ezoqa nøme, manqat vømøzø-ein.

¹⁰ Sakheis ndigu, Yesu-gi u-anim manqat gizø-ein, ngínik: Meli, ndugu Magdala vemiav-ák, neka Zoanā, neka Meli nømu, ndugu Zems-gu evo, neka sakheis nøme vøgoam, ti namba.

¹¹ Geté ndigu paev ezoqam, sakheis-qa manqat gèqavotøvém. Ti-te ndigu, tiqa manqat, mokho mbaín.

¹² Geté Pita até gendego, manqei ozu-té genøteít. Yaq nandi nqa mokho-te gemø-fakhanam, ndego ndabua mba ndøqeív. Ezoqam mbaín. Yaq nangó genøqaván. Matavap mba ndø-aumat, ande gekha matev me ndøfakhan.

Yesu tegi paev ezoqa menas gezøfakhan, ndigu Emaus vemiav-te gi-apat

(Mak 16:12-13)

¹³ Yaq nqáe! Ta khøuwa kopo-te ndøgo, Yesu-gi paev ezoqa menas nøme, Emaus vemiav-té ginø-apat. Yaq Zelusalem taon-a, yaq Emaus vemiav, taqa atap ande áv ileven kilomítá ndægó.

14 Nakhoa-te gi-apat, manqat ndógo tini-manqatát, matev ate ndægo, ande āv khanēfakhan.

15 Ndigu ate av-té, nakhoa gi-geveat, manqat vōmanqatat-a, matavap vō-aumat, yaq Yesu ndowáv, namba sasa me:zav.

16 Geté ndigu matavapøteáv, ndego.

17 Yaq Yesu gèzøbeváp, “Zo gekha manqat zøté-manqatet, nqanek nakhoa nqazo-geveet?”

Yaq ndigu sègewán. Avus-mba zøvøovøém.

18 Yaq ezoqa kopo, iz nqambogo Kleopas, āv gembøe-eín nqægo, “Ezoqa ewaqape mokho-te, Zelusalem taon-te gipindam, qo mbá atoqogó, emanqat yogeav ndoqogo, matev ndógo qafakhan, ndakin khøuwa-te.”

19 Yaq Yesu gezøbevap, “Gekha matēv ndófakhan?”

Yaq gindu-qavøinam, “Yesu-qá manqat niti-manqatét, ndego Nazalet vemlav-ak. Ndego Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqam ndógoám. Teqa manqat neka matev bazaføgakh kandambá. Ezoqam nekā-e, Mbumbukiam, ndego eqeieqei me:vewám.

20 Geté Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka nigi kawakawa-za nøme, Lom gaman ezoqam-qá zenda-té ginøveém. Yaq tñabiti-laém. Yaq ndigu tae mutui-té ginø-tøkewém.

21 Geté ni āv qati-matavupám nqægo: Ezoqam ategó ndego, ni Izlael ezoqam tenqovotan. Geté matev viní qafakhan. Ndakin khøuwa møndømø-misika-éz, nqanek matev qafakhan.

22 Neka nøme nqáneq: Nigi sakheis nøme, nqova nindáf. Nqægo qanaqanus, manqei-pakha-te gi-apat,

23 ndigu teqa kha qeiviáv. Yaq ndigu ginduqavaz, āv ginimbi-eín nqægo, ‘Ni umingiap niqeivím. Enzol ezoqam nizømét. Neka ndigu enzol ezoqam, āv ginimbi-eín nqægo, ndego møndø-khandí:v.’

24 Yaq nigi ezoqa nøme ndøzáv, manqei-pakha-te ndógo. Yaq matev āv timiqeivím, av sakheis gi:manqatam. Geté ndigu ometeáv, ndego.”

25 Yaq Yesu ndigu ezoqa menas gezø-ein, “Ge zð, mokho ndapeáv? Zo zuā zøté-bevupit, manqat ate ndægo, Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam gi:manqatam?”

26 Neka gè, zo mokho ndapeáv, av nqægo, Mesaya ndego, nqosøgeap betøkhæ-ndáp, yaq váev iz kandambaqape temøndap.”

27 Yaq Yesu Mbumbukiam-qá Manqat zø-ovøyám, manqat ate ndægo, ekezan-qa yaq-te ndøpeawap. Mozes-té genøngáz, qamat, atema manqat ate ndægo, Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam gimbøe-manqatam.

28 Yaq ndigu Emaus vemlav gi:khatoot, yaq Yesu bugug āv gene-kewagám nqægo: Segē-gegevēt.

29 Geté ndigu āv gimbøe-viømém nqægo, “Qo ní namba bizi:gú. Gèkhagustét. Avønín gépøís.” Yaq Yesu namba me:záv, tiqa khoev-te vømøqonav.

30 Yaq ti namba lou loge-te giqonavam, Yesu flawa ndøndapáz, Mbumbukiam ike manqat vømbø-ein, sasa ndømbegim, vøzø-etoam.

31 Yaq ndigu bøi fea mba ndøkewág. Yesu khæ gèmatøvemém. Geté nqova mbáin, ndego tiqa bøi-te, sègezømbo-navøém.

32 Yaq ndigu ekeza mokho-mba gi-einim, “Unimanqatín. Niqa mokho-te, andé gøinam me me:wageapám, Yesu nakhoa-te manqat gini-manqatam, neka Mbumbukiam-qa Manqat-qa mokho vøenømand.”

33 Yaq ndigu paev ezoqa menas, até gindigonem, Zelusalem taon-té ginøveséz, Yesu-gi u-anim ileven neka paev ezoqa nøme vøzømet, giwambupam.

34 Yaq ndigu, ndigu ezoqa menas āv gizømbe-eín nqægo, “Unimanqatín. Yesu møndø-

khandí:v, lǝvǝte-te. Saemon-té gemǝfakhán.”

³⁵ Yaq ate ndigu paev ezoqa menás-a, emanqat vǝzǝmbē-votot, matev ande āv khazǝmbē-fakhan, ndǝgo nakhoa-te, neka yaq ndigu Yesu ande āv kinī-matǝvemem, flawa gembegim, gezǝ-etoam.

Yesu ekeza paev ezoqam gezǝfakhan

(Met 28:16-20; Mak 16:14-18; Zion 20:19-23; Kel 1:6-8)

³⁶ Ndigu ezoqa menas, ate av-té manqat gi:manqatam, yaq nqova mbaín, Yesu sǝgefakhán, ti mokho-te, gezǝ-ein, “Sambí, zo-te.”

³⁷ Geté ndigu nqova zǝndáf neka mǝe kandambá. Av gini-matavupám nqǝgo: Ngenek nqovā.

³⁸ Geté Yesu gezǝ-ein, “Gekha zapá, zo nqova qazǝndaf? Neka gekha zapá, zo ndozoto-nakeapet?”

³⁹ Zenda tokhotapak neka geagim nonqo zonǝmbé-qeivím. Ezoqa nó. Kha zonǝ-khanǝzǝmém. Yaq zo ndǝzǝte-zǝtéz, av nqǝgo, no uni ezoqam-anim-ín. Nqova ndigu, bazag neka kha mbaín, av zo no ndakin nqazǝte-nǝmende.”

⁴⁰ Yesu nqanek manqat gumu-ein, yaq ndego teqa zenda tokhotapak neka geagim nonqo me:zǝmás.

⁴¹ Ndigu khanakhanakh kandambá neka óu gimbo-matavupat. Geté ndigu zua me:nakát. Yaq Yesu gezǝ-ein, “Zo lou loge nonqo tǝzǝgo, tǝlog?”

⁴² Yaq ndigu até gindigonem, zonga-kha vesu vǝmbó-etǝomem.

⁴³ Yaq Yesu gǝndáp, tiqa bǝi-te ndǝgo, vǝlog.

⁴⁴ Yaq Yesu gezǝ-ein, “No zo namba qazi:goam, mǝezǝ-manqatám, av nqǝgo: Matev ate ndǝgo, noqa yaq-te, Mozes-qa guguna manqat-te neka Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam-qa peawap-te neka Sams mokho-te ndǝpeawap, sǝ befakhanám.”

⁴⁵ Yaq Yesu gǝ:zǝmesím, ndigu Mbumbukiam-qa Manqat mokho bembǝē-ndapem,

⁴⁶ gezǝ-ein, “Manqat āv qane-peawáp nqǝgo: Mesaya nqosǝgeap kandambaqape bendáp, vǝnaním. Geté khǝuwa timǝmbo-misika-ez ndǝgo, ndego nqawa ndǝkhandí:v, lǝvǝte-te.

⁴⁷ Yaq teqa iz-te, bawabawan ate ndǝgo, manqat āv tiabiti-zǝmesím. Ndigu Mbumbukiam-té giabenǝ-qambúz neka yaq ndego tiqa manqa-zapazapa vǝzǝ-evǝzām. Zelusalem taon-té giabenǝ-ngazém, nqanek.

⁴⁸ Zo matev ate ndǝgo, zǝkeza bǝi qazǝte-qeivám. Yaq zo ezoqa zǝmé-zǝmesím.

⁴⁹ Nqǝe! No zo Mbumbukiam-qá bazafǝgakh nozǝndó-khofotáv, av noge Tat, manqa mbusa ge:ve. Zo nqanek Zelusalem taon-te, até vǝgó, atema nqanek bazafǝgakh vozǝndapēm, ndǝgo yan-te tǝndovis.”

Yesu yan-te geqavig

(Mak 16:19-20; Kel 1:9-11)

⁵⁰ Yaq khǝuwa nǝme, Yesu ekeza paev ezoqam, Zelusalem taon bavokhó genǝ-itúb, Betani vemiav avǝnin-te vǝmǝfakhaz. Yaq ndego zenda ndǝ-eqá, vǝzǝ-guligulim.

⁵¹ Yaq ate av-té gezǝmbe-guligulimat, ndego sǝgo-zivatát. Mbumbukiam yan-té genǝ-eqeitát.

⁵² Yaq ndigu katuk ndǝmǝkuí, vǝmbǝ-vizumem, Zelusalem taon-te sasa ndǝqavaz. Ndigu khanakhanakh kandambá.

⁵³ Yaq ndigu khǝuwa ate qǝepavpavemam, Mbumbukiam-qá khoev-té gigoám, Mbumbukiam-qa iz vǝ-eqatam.

Manqat Mbomambaqape Zion gepeawam

Megeat Manqat-qase

Nqanek emanqat, Yesu-qa yaq-te, ndego Mbumbukiam-ge Yo, Zion ndøpeawám. Yesu-gi paev ezoqam tuelv, nõme ndégo tegoám.

Zion nqanek manqat, Yesu-qa yaq-te, ezoqa ewaqape nonqo ndøpeawám, manqei-manqei ate nqægo ndisokhoeapet. Ndego teqa emanqat ande ge:ngaz, ndógo tene-manqaté, av Yesu Eve namba oskia vøgoam-a, atema manqei-qape-te vøfakhan. Mbumbukiam ni ekezan-qa yaq-te, Keliso mokho-té genø niveáz, ni teqa yaq-te, mokho bizi:ndapem. Zion nqanek manqat ezoqa ewaqape nonqo, ta zapaya nqáneq gene-peawám: Ezoqa ewaqape, tiabiti-unimanqatiním: Yesu ndego Kelisó. Mbumbukiam-gé Yó. Yaq ndigu tiqa yage, teqá zenda-té giabenø-veém, neka te mokho-te, unimanqatin khandi betëndapem.

Yaq nakémbá, Zion manqat kandambaqape, ambá taqa yaq-te ndøgo tene-peawám, matev vinivinimba, Yesu gematønumam. Geté ndego manqat kandambaqape, Yesu-qá manqat-qá yaq-té gene-peawám, av ndego ezoqa emanqat vøzømbē-vototupam-a, vøe-zømesimam.

Manqat ndøgo, khandi nqani-etoam, qamø-ezoqam-ev

Nqanek Manqat, Yesu Kelisó

¹ Ibugukhokhof, manqei-qape khakheinøpøteav qagoam, Manqat ndøgo, oskia ndøgoám. Nqanek Manqat Mbumbukiám namba me:goám, neka ndøgo Mbumbukiám.

² Ngenek ezoqam, ngenek Manqat nqago, ndego Mbumbukiam namba oskia ndøgoám, ibugukhokhof, atema ndakin.

³ Mbumbukiam gigiap ate nqægo, te mokho-té genø-khakheinumát. Gigiap kopo mbaín, ndego te mokho-te khakheinøpøteav qagoam.

⁴ Te mokho-te, khandi ndøgoám. Neka nqanek khandi, ezoqam-qá wáev.

⁵ Nqanek waev bøivun-té qanuwaév. Yaq bøivun, kopømba mbaín, nqanek waev vøe-khoutāv.

⁶ Yaq ezoqa ndowáv. Mbumbukiam ndokhofotáv. Teqa iz Zión.

⁷ Ndego ezoqa zømesim-qa ndøgeavún. Waev-qá yaq-té gené-zømesím. Yaq te mokho-te ndego, ezoqa ewaqape, tiabiti-unimanqatiním.

⁸ Zion ndego ekezan, wáev mbá. Ndego ezoqa waev-qa yaq-te zømesim-qa mba ndøgeavún.

⁹ Ta waev ndøgo, unimanqatin wáev. Ezoqa ewaqape-té qanøwá. Nqanek waev, manqei-qape-té qanøfakhán.*

¹⁰ Ngenek ezoqam, ndego Manqat ndøgo, ndego manqei-qape-té gegoám. Ta manqei-qape, te mokho-té qando-fakhán. Geté manqei-qape ezoqam, gèbi:nám.

¹¹ Ndego ekeza ezoqam-té genøgeavún. Geté ndigu khatoweáv.

¹² Geté gekha ezoqam ndigu, gikhatowem neka ndego vø-unimanqatinim, ndego iz zø-etoám. Ndigu kopømbá, gemø-Mbumbukiam-gí-nakheis-éz.

¹³ Nginik ambá av nqægo, evøndipakha-qā kouk-tē o kha-qā poev-tē o zivis-qā poev-tē ginøqáz. Geté Mbumbukiam mokho-té ginøqáz.

1:1 1:1 Zion 17:5; 1 Zion 1:1-2; Veve 19:13 **1:3 1:3** 1 Ko 8:6; Kol 1:16-17; Iblu 1:2 **1:4 1:4** Zion 5:26 **1:5 1:5** Zion 3:19 **1:6 1:6** Met 3:1; Luk 1:13-17, 76 **1:9 1:9** Zion 8:12 * **1:9 1:9** Nqanek waev, Yesu Kelisó. **1:13 1:13** Zion 3:3-6; Zion 2:11; 1 Pita 1:23

¹⁴ Nqanek Manqat gè-mø-ezoqam-év, ni namba vizimiyag. Ni teqa bazafögakh neka waev mõiqeivím. Ndøgo Yo kopo-qá bazafögákh neka wáev. Eve-té qandowáv. Te mokho-te, kuku matev neka unimanqatin manqat, mõndømø-tøvá.

¹⁵ Zion ndégo tene-manqatám. Teqa yaq-te, ndego āv gene-akhá nqægo, “Ezoqam ngének, no qate-manqatam av nqægo: Ndego ezoqam, noqa zita-te tegeav, ndego no ùnime:-løvumbám. Zapa ndøgo, no qaneav qagoam, ndego até gegoám.”

¹⁶ Teqa kuku matev-te, te mokho-te qamu-tøva, ni ezoqa ate nqazi:gu, kuku matev oskia zi-upøgimatún, miavmiav.

¹⁷ Mozes mokho-te, Mbumbukiam guguna manqat ni-etoám. Geté Yesu Keliso mokho-te, kuku matev neka unimanqatin manqat ndofakhán, ni-te.

¹⁸ Ezoqa kopo Mbumbukiam ometeáv. Geté tege Yo kopo, ndego ekezán, Mbumbukiám. Neka ndego Evé namba me:yagé. Ngének, gini-ovøyám, teqa yaq-te.

*Zion, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, ezoqa Keliso-qa yaq-te ge:zømesimam
(Met 3:1-12; Mak 1:1-8; Luk 3:1-18)*

¹⁹ Zu megetapak, Zelusalem taon-te ndøgo, Mbumbukiam-gi iziz ezoqam neka Livai ezoqam ndøkhotáz, Zion-te, vømømbō-bevøpem, av nqægo, “Gê, qo gekha ezoqám?”

²⁰ Yaq Zion, ndego naopøteáv. Sègezø-eín, “No Mesayá mbá.”

²¹ Yaq ndigu gimbo-qavøinam, “Av tægoat ndægo, qo gekha ezoqám? Ilaizá?”

Yaq Zion gezø-qavøiu, “Mbaín. No Ilaizá mbá.”

Yaq gimbo-bevøpem, “Gê, qo Mbumbukiam-gê manqa vevezam ezoqám, ni nqaz-imbøe-keoge?”

Yaq ndego gendo-qavøiu, “Mbaín. No teoká ndego.”

²² Yaq ndigu gimbo-einim, “Av tægoat ndægo, yaq qo gekha ezoqám? Ni qavøiwat manqat batikhæ-ndapém, ni tømizømas, ndigu, ni ma gindi-khofotan. Gê, qo qakezan-qa yaq-te gekhā qoté-manqate?”

²³ Yaq Zion gezø-ein, “No ndégo, ezoqam-qá manqa wág, leg-av manqei-te ndø-akhayam, av nqægo, ‘Evezøza-qa nakhoa é-mozoto-khakheinám.’ Av Aezaya, ndego Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam, ge:peawam.”

²⁴ Ti mokho-te ndigu, Zu megetapak gindu-khofotaz, nøme Felisi ezoqám.

²⁵ Yaq ndigu Zion gimbo-bevøpem, “Qo Mesaya neka Ilaiza neka Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam goneav ndoqogo, yaq qo gekha zapá, ezoqa ibøkha iz ndoqozø-etoam?”

²⁶ Yaq Zion gendo-qavøiu, “No ezoqa ibøkha iz, ibøkhá qazømbe-etoám. Geté zo mokho-te, ezoqam ngégó. Zo ndego zøtezøtezák.

²⁷ Ezoqam ndégo, noqa zita-te ngegeav. Ndego no ùnime:-løvumbám. No ezoqa khåpe nøte-khapelavøqase-én. Até nqanek sasae khapelavøqasé-a, no teqa tamak khofoe-te tæmbotøke, no kopømba mbaín.”

²⁸ Nqanek matev, Betani vemlav-té qafakhán. Zoden kea yaq-keoqá, ta manqei ndøgo, Zion ezoqa ibøkha iz gezø-etoumam.

Yesu, ndego Mbumbukiam-gé Sip Nakhasám

²⁹ Yaq khøuwa nøme qandopave, Zion Yesu ndø-omét. Te-té genømát. Yaq Zion ezoqa āv gezømbe-eín nqægo, “Ndé! Mbumbukiam-gé Sip Nakhasám. Ngenek manqei-qape ezoqam-qá manqa-zapazapa ndøndáp.

³⁰ Ezoqam ngének, no qate-manqatam av nqægo, ‘Noqa zita-te, ezoqa ndøgeáv. Ndego no ùnime:-løvumbám. Zapa ndøgo, no qaneav qagoam, ndego até gegoám.’

³¹ No bugukhokhof ngenek nøtenateáv. Geté no qægeavun, ezoqam ibøkha iz nqazø-etoam, no nqánek qatøndenáv, Izlael ezoqam gí:zøté, ezoqam ngének.”

³² Yaq nqanek matev-qa yaq-te, taqa zita-te qafakhan, Zion ezoqa āv gezømbe-manqatám nqægo, “No āv qateqéiv nqægo: Yan-te nqo:go, Nqova Mbomambaqape ndovís. Andé kuvøkuvuam me me:løvuvavún, te-te vó:qom.

³³ No bugukhokhof nøtenateáv, ndego gekha ezoqām. Geté Mbumbukiam, ndego no gendo-khofotan, ezoqa ibøkha iz tæzø-etoumat, āv genenømánd nqægo, ‘Qo ezoqam toqo-omet, Nqova Mbomambaqape te-te ndego tendovís, yaq te-te vó:qōm, ezoqam nándev. Ndego ezoqa ibøkha iz, Nqova Mbomambaqape-té genøzø-etoumát.’

³⁴ No møeqéiv, nqanek matev. Yaq no nò-unimanqatintét, av nqægo, ndego Mbumbukiam-gé Yó.”

Yesu-gi bugukhokhof pæv ezoqam

³⁵ Yaq khøuwa nøme qandopave, Zion manqei kopo-te ndøgo, nqawá genø-itán. Ekeza pæv ezoqa menás namba me:goám.

³⁶ Yaq Zion Yesu ge-omet, gegeavun, ndego āv gene-eín nqægo, “Ndé! Mbumbukiam-gé Sip Nakhasám.”

³⁷ Yaq ndigu Zion-gi pæv ezoqa menas, nqanek manqat giyogem, até gindigonem, Yesu vømbō-pævem.

³⁸ Yaq Yesu gendoqambun, gezømet, gimbopavam, ndego āv gezømbe-beváp nqægo, “Zo gekham-qā zóvawet?”

Yaq gindu-qavøinam, “Lábai, qo gekham-tē qoqó-qomat?” (Labai, taqa manqa mokho, “Nømendim ezoqám.”)

³⁹ Yaq gendo-qavøiu, “Zøtøndézāv. Zomøqeivím.”

Yaq ndigu namba me:záv, vøqeivim, ma ge:qotam ndøgo. Ndøgo khagús. Khøuwa iz ande āv 4 oklók ndægó. Yaq ndigu Yesú namba me:goát, ate khøuwa vømøsinan.

⁴⁰ Ndigu ezoqa menas, Zion-qa manqat giyogem, yaq Yesu gimbo-pævem, ezoqa nøme Endlú. Saemon Pita-gé namba qawán.

⁴¹ Endlu Yesu ge-ivav, yaq até gendego, ekeza namba qawan-qa møváo, Saemon, vø-omet, gembo-ein, “Ni Mesaya ni-ometám, ndego Mbumbukiam manqa mbusa geve, tendo-khofotav.” (Nqanek manqat, Mesaya, Glik manqat-te, Keliso mbo-akhayám.)

⁴² Yaq ndego Yesu-té genø-itú.

Yesu Saemon ge-omet, yaq āv gembøe-eín nqægo, “Qo Saemon, Zion-ge yo, iz Sifas qá-akhaemát.” (Sifas neka Pita, ndøgo mokho kopó, nandí.)

Yesu Filip neka Natanael gezø-akha, timbopavat

⁴³ Yaq khøuwa nøme qandopave, Yesu matavap āv genegó nqægo: Gelili plovins-té qatónáv. Ate av-té ge:mat, yaq ezoqam ndø-omét. Teqa iz Filíp. Yaq āv gembøe-eín nqægo, “No qonøndó-pæv.”

⁴⁴ Filip, ndego Betsaida vemíav-ák. Até Endlu neka Pitá-ya, vemíav kopó.

⁴⁵ Yaq Filip Natanael ndø-omét. Gembo-ein, “Ni ndégo tei-ometám, Mozes neka Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam gi:peaomem, teqa yaq-te. Ndego iz nqambógo, Yesú. Zosef-gé yó. Nazalet vemíav-ák.”

⁴⁶ Geté Natanael gendo-ein, “Gê, Nazalet vemíav-te, matev qanimav kopo ndófakhan? Géfakhanák.”

Yaq Filip gendo-qavøiu, “Qotøndéqāv. Qakeza qó-omét.”

⁴⁷ Yesu Natanael ge-omet, gegeavun, yaq teqa yaq-te āv gene-eín nqægo, “Ngé! Ngenek unimanqatin Izlael ezoqám. Te mokho-te, khavozam mbáin.”

⁴⁸ Yaq Natanael Yesu gembobevap, “Ge qó, no áv khoqotéqateq?”

Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Filip qo okhokho-té genøqa-eín. No é-møeqamékh, fig tae guzuguzu-te qoqoqotam.”

⁴⁹ Yaq Natanael gembø-qavøiu, “Nøméndim ezoqam. Qo unimanqatín Mbumbukiam-gé yó. Qo ni Izlael ezoqam-gé kawá.”

⁵⁰ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Qo ndógo toqote-unimanqatín, no av qataqambe-ein nqægo, ‘No ē-møeqamēkh, fig tae guzuguzu-te qoqoqotam.’ Geté qo matev uni kandakanda-in nøme ndòqoqeivít.”

⁵¹ Yaq Yesu manqat nøme gembø-ein, “No unimanqatín nqazø-manqate. Zo yan mboqoat zóqeivím. Yaq Mbumbukiam-gi enzol ezoqam segé-vesendát, Ezoqam-ge Yo-te vøevisít neka vøe-qavigít.”

2

Yesu ibøkha ge-enend, sa qamø-waen

¹ Yesu Filip neka Natanael gezø-akha, timbopavat, yaq khøuwa menas-qa zita-te, ezoqa kopo sævam ndø-okí. Keina vemlav-té, ndøgo Gelili plovins-te. Yesu-gu evo møndøgoám, ndøgo lou loge-te.

² Neka ate Yesú-a, tegi paev ezoqa namba, vøzø-akha, lou loge-te ndøgo.

³ Yaq waen gümü-navøém, ta lou loge-te ndøgo. Yesu-gu evo ndøgo matev guqeiv, yaq tunøwáv ndøgo, Yesu vømømbø-ein, “Ezoqa waen nøme mbaín. Møndømu-navøém.”

⁴ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Evo. Qo gekha zapá, nqanek manqat ndoqonø-manqate? Nogi khøuwa khantøzateáv. Zuá.”

⁵ Geté Yesu-gu evo, ndigu lou loge tøke ezoqam, āv guzømbø-ein nqægo, “Gekha manqát ndøgo, tezø-ein, sègembo-paevém.”

⁶ Ta khoev-te ndøgo, ibøkha ziøvem nonqo kandakanda møndø-asazám. Ate qægoam síks. Mbaqambaqá gini-khakheinømem. Ndøgo Zu ezoqam-qá kha sunguzam matev nonqó. Kha ti:sunguzat, yaq Mbumbukiam-qa bøi-te gé:-ndaføyamba-éz. Ibøkha ziøvem nonqo kopokopo-te, kopømba ande āv 100 litás ndægó.

⁷ Yaq Yesu ndigu lou loge tøke ezoqam gezø-ein, “Nqanek ibøkha ziøvem nonqo ate nqægo, ibøkhá qazøté-tøtvøemém.” Yaq ndigu ibøkha mu:qouzømem, até vømø-tøtvøyam.

⁸ Yaq Yesu nøme gezø-ein, “Ibøkha-qase vøtakhaém. Yaq tozombó-etøomém ndégo, ma lou loge-te nde:megeat.” Yaq ndigu até gindigonem, ibøkha-qase vømømbø-etøomem,

⁹ yaq ndego lou loge megeat ezoqam vøekhamas. Geté ta ibøkha ndøgo, ibøkha ziøvem nonqo-te qøugoam, møndø-qambúi, vømø-waen. Ndego otevatéáv, nqanek waen gekham-tē qanøgeavun. Geté ndigu tøke ezoqam, ibøkha ma gindi-takhaemem, møndæzøté. Yaq ndego lou loge megeat ezoqam, ndégo tembo-akhá, sævam ndakin geki,

¹⁰ vømbo-ein, “Ezoqa waen giyogimatun, bugukhokhof waen eqeieqei-qape, fia kandakanda ndøyogememín. Yaq ezoqa kawa qazø-okiin, waen fia khapelavøqase zøyogemín. Geté qo waen eqeieqei-qape, sòqo-mendewát, atema ndakin.”

¹¹ Yesu teqa umingiap matanam matev, nqánek genøngáz, Keina vemlav-te, Gelili plovins-te. Ta mokho-te ndøgo, ndego ezoqa āv genezømás nqægo: Teqa bazaføgakh kandambá neka teqa iz, tò:-eqavét. Yaq tegi paev ezoqam matev giqeivím, ndigu gè-unimanqatiním ndego.

¹² Taqa zita-te, Yesu, evo neka namba-qaniap neka tegi paev ezoqa namba, Kapenaum taon-té ginøzáv. Yaq khøuwa elavøqasi timø-khoubím ndøgo.

Yesu ezoqa gengeasam, ndigu Mbumbukiam-qa khoev-te gigiap giwiam (Met 21:12-13; Mak 11:15-17; Luk 19:45-46)

¹³ Zu ezoqam-qa khøuwa kandambaqape, Pasova, avønín qagoám. Yaq Yesu Zelusalem taon-té genøqavíg.

¹⁴Yaq Mbumbukiam-qa khoev uta-te gemø-on, ndego ezoqa tezømét ndógo. Ndigu kao neka sip neka kuvøkuvu ndøwiát, neka ezoqa nøme, lou-qasis-té giqonavát. Moni ndø-enendtát.

¹⁵Yaq Yesu até gendego, ezoqa febam nonqo ndølvønáz, yaq ndigu ezoqam vøngeasam, bavokho, tigi kao neka sip namba, neka moni enend ezoqam, moni mokho vøzø-nqagivem, lou-qasis sasa zøqambugim.

¹⁶Yaq ezoqam ndigu, kuvøkuvu giwiat, ndego āv gezømbe-eín nqægo, “Gigiap mòzo-upøgím! Mòzofakház! Noge Tat-qa khoev, kopømba mbaín tozo-enendem, vømø-gigiap-wi-nonqo-khøev.”

¹⁷Yesu nqanek matev gematanam, yaq tegi paev ezoqam timbo-matøvmém ndógo. Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, “No poev khàpe nømbe-khouév, qoqa khoev-te. Ndógo no mbøni nølóg.”

¹⁸Yaq Zu megetapak, Yesu āv gimbøe-bevøpém nqægo, “Ge qô, gekha umingiap matev qómatanām, ni vøtínøtēn av nqægo, qo iz akhaē, nqanek matev ndoqo-matønumit?”

¹⁹Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Mbumbukiam-qa khoev nqanek, vø-evøzøvmém. Yaq khøuwa misika mokho-te, no nqawa ndæwév.”

²⁰Geté ndigu gindu-qavøinam, “Nqanek khoev giwevat, viav foti-síks giniwevát. Yaq gê, qo khøuwa misika mokho-te, áv khoqotéwēv? Nakhoa mbaín!”

²¹Geté Yesu Mbumbukiam-qa khoev ge:-ein, ndego ekeza kha me:-eín.

²²Vaev-te, Mbumbukiam Yesu løvøte-te nango ge:khandi:v, tegi paev ezoqam, teqa manqat gëmbo-matøvemém. Yaq ndigu Mbumbukiam-qa Manqat vø-unimanqatinim-a, Yesu-qa manqat vø-unimanqatinim.

Yesu ezoqam-qa matavap møndæ-otév

²³Yesu Zelusalem taon-te gegoam, ndógo Pasova khøuwa kandambaqape qamat, yaq ezoqa kopoáv gè-unimanqatiním, umingiap matev gigeivam, gematønumam.

²⁴Geté Yesu ekezan, unimanqatinteáv, ndigu ezoqam. Zapa ndógo, ndego ezoqa ewaqape møndæ-otév.

²⁵Ezoqa te-te manqat einiav tøgoat, ezoqa nøme-qa yaq-te, ndógo kopømbá. Zapa ndógo, ndego ezoqam-qa matavap, é-møndæ-otevín.

3

Nikodemus Yesu-te gegevun

¹Zu megeat ezoqam møndøgoám. Iz nqambógo. Nikodemús. Ndego Felisi ezoqám.

²Yaq khøuwa nøme, lová, Yesu-té genøwáv, vømømbø-ein, “Nøméndim ezoqam. Ni møtinøtén. Qo Mbumbukiam ndokhofotáq, ni toqote-nømendimat. Ezoqa kopømba mbaín, umingiap matev tematanam, av qo ndoqote-matanam, getē Mbumbukiam te namba te:goat.”

³Yaq Yesu gembo-qavøiu, “No unimanqatín nqataqa-manqate: Ezoqa kopømba mbaín, Mbumbukiam-qa Megeat Matev temøqeiv, getē ndego nqawa teqan.”

⁴Yaq Nikodemus gendo-ein, “Gê, ezoqa temu-khouwev, nqawa áv kenéqān? Kopømba mbaín, evo-qa emu-te nqawa te-on, yaq nqawa sasa ndøqān.”

⁵Yaq Yesu gembo-qavøiu, “No unimanqatín nqataqa-manqate: Ezoqa kopømba mbaín, Mbumbukiam-qa Megeat Matev-te te-on, getē ndego ibøkha-te neka nqova-te teqan.

⁶Ezoqa geqanín, ndego ezoqam-té gendo-fakhanín. Geté yage ndakinak nqova-te, Nqova Mbomambaqape-té qandowavín.

⁷Qo nqova betaqāndáf, qataqa-ein av nqægo, qo nango vøqāq.

⁸ Khamøe ndógo tønø-feaín, av ekezan tømboe-pøovet. Qo, a, ndòqombo-ewagát. Geté qo qotéqateqák, āv khandē-feaín o āv khanēfetet. Yaq ezoqam-qa yaq-te, ndigu Nqova Mbomambaqape-te, yage ndakinak gindapem, matev até kopó.”

⁹ Yaq Nikodemus gendobevap, “Gê, matev av nqægo, áv khanégo?”

¹⁰ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Gê, qo Izlael ezoqam-ge nømendim ezoqam ndoqogo, qo qateqateáv, taqa yaq-te?”

¹¹ No unimanqatín nqataqa-manqate. Matev ndøgo, ni ezoqa nqeižømbe-manqate, ni mōtinōtén. Neka ni nqati-zømesim ndøgo, ni mōiqeivím. Geté zo niqa manqat upøgimáv.

¹² Zo noqa manqat unimanqatinteav qagoam, no manqei-qape matev-qa yaq-te qazømbe-manqatam, gê, zo noqa manqat áv khazōté-unimanqatiním, no yan-qa matev-qa yaq-te, manqat tæzømbe-manqatat?

¹³ Ezoqa kopo yan-te qavigiáv. Yan-te nqo:go, sa ndégo tegoám, ndego yan-te gendovis. Ezoqam-gé Yó.

¹⁴ Mozes leg-av manqei-te, auli wazeam ge-eqei, tae-te vōtøkeo, yaq Ezoqam-ge Yo āv tiabiti-eqeinám.

¹⁵ Yaq ta matev mokho-te, gekha ezoqām ndego, Ezoqam-ge Yo te-unimanqatin, khandi miavmiav ndøndáp.

¹⁶ Mbumbukiam ni manqei-qape ezoqam, teqa kuku matev kandambaqape, āv gininømánd nqægo: Ndego ekeza Yo kopo ni-etoám. Yaq gekha ezoqām ndego, te-unimanqatin, ndego soqaqape géqeivák, geté khandi miavmiav ndøndáp.

¹⁷ Mbumbukiam ekeza Yo, nqanek manqei-qape-te, ambá ta zapaya ndøgo tendē-khofotav, manqei-qape ezoqam, manqa ovøyam-tē genó-āb. Geté ndøgo tende-khofotáv, manqei-qape ezoqam, te mokho-te gékhandí:z.

¹⁸ Ezoqam ndego, Yo nde-unimanqatinat, ndego yaq-fia nqosøgeap géqeivák. Geté ezoqam ndego, unimanqatinteav ndego, teqa yaq-te Mbumbukiam mōndø-eín, ndego soqaqape ndøqeiv. Zapa ndøgo, ndego Mbumbukiam-ge Yo kopo unimanqatinteáv.

¹⁹ Mbumbukiam ezoqa yaq-fia nqosøgeap ta zapaya nqánek gezømbé-etoám: Waev mōndø-geavún, nqanek manqei-qape-te. Geté ezoqa poev bōivun-té qazøgoám, ambá ndøgo, waev-te. Zapa ndøgo, tiqa matev matanam soqáin.

²⁰ Unimanqatín. Gekha ezoqām ndego, matev soqøsoqa ndematanam, ndego waev gèmbøeqasí:v. Ndego waev-te fakhanumáv. Zapa ndøgo, ndego poeveáv, teqa matev soqøsoqa tevøndaz.

²¹ Geté ezoqam ndego, matev eqeieqei ndematanam, ndego waev-té gendo-fakhanín. Yaq ezoqa āv giníqeivát nqægo: Ndego matev, Mbumbukiam-qa mokho-té genø-matanám.”

Zion, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, ezoqa ekezan-qa yaq-te neka Yesu-qa yaq-te ge:zømas

²² Taqa zita-te, Yesu ekeza paev ezoqa namba Zudia plovins-té ginøzáv. Yaq ti namba khøuwa elavøqasi timø-khoubím ndøgo, neka ezoqa ibøkha iz vømøzø-etoam.

²³ Até Zión-a, ezoqa ibøkha iz vøzø-etoumam. Aenon manqei-té gezø-etoumám, Salim vemíav avønín-te. Zapa ndøgo, ibøkha kandambá qaqonavam, ta manqei-te ndøgo. Yaq ezoqa kopoáv tinø-okhoám ndøgo, ibøkha iz vøndapemín.

²⁴ (Ta khøuwa-te ndøgo, Zion ndimbula-te utøveav ndøgoám. Zuá.)

²⁵ Yaq manqa itumbam ndøfakhán, Zion-gi paev ezoqa nøme neka Zu ezoqa kopo. Kha sunguzam matev-qa yaq-té gini-itumbám, toqote-ndaføyamba-eq Mbumbukiam-qa bøi-te.

²⁶ Yaq ndigu Zion-té ginøzáv, vømømbō-einim, “Nøméndim ezoqam. Ndego ezoqam, qo namba Zoden kea yaq-keoqa qazøtegoam, teqa yaq-te manqat qoqote-manqatam, nqáe! Ndego ndakin ezoqa ibøkha iz zø-etoumít neka ezoqa ewaqape te-té tinø-apét.”

²⁷ Yaq Zion gezø-qavøiu, “Qanimáv. Ezoqa kopømba mbain, matev tendap, vógō, Mbumbukiam ndego etopøteav tøgoat.

²⁸ Zo zøkezan mðzoyogém, ndøgo manqat, no av qate-ein nqægo, ‘No Mesayā mbā. Getē Mbumbukiam no bugukhokhof ndokhofotān. No nakhoa nombo-khakheinumít’.

²⁹ Ezoqa sævam te-oki, ndugu tegú sævám. Tege zifu segembóyát. Yaq ndego teqa manqat te-ewag, ndego khanakhanakh mbá genégoát. No ndakin até kopó, noqa khanakhanakh møndø-mø-tová.

³⁰ Yesu ndego yà bekhouwév. Geté no yà banø-khapelavøqase-én.

³¹ Ezoqam ndego ova gendovis, ndego ùnime:-løvubám, ezoqa nøme ate ndi:gu. Geté ezoqam ndego, manqei-qape-te gendowav, av no nqate:go, ndego manqei-qape ezoqám neka ndego manqei-qape-qá manqat mba me:manqatatún. Geté ndego yan-te gendovis, ndego ezoqa ewaqape møndø-løvubám.

³² Ndego manqat ndøgo tene-manqaté, ndego bøi vøe-qeivam-a, gea vøe-ewagam. Geté ezoqa teqa manqat upøgimáv.

³³ Geté gekha ezoqám ndego, teqa manqat gendap, ndego āv gene-unimanqatinát nqægo: Mbumbukiam-qa manqat unimanqatín.

³⁴ Ndego ezoqam, Mbumbukiam gendo-khofotav, ndego Mbumbukiam-qá manqat ndømanqaté. Mbumbukiam ekeza Nqova mbo-etoám. Kandambá gembo-etoam. Khapelavøqasé mbá.

³⁵ Eve kukú Yo-te. Ndego gigiap neka matev ate ndægo, teqá zenda-té genø-áo.

³⁶ Ezoqam ndego, Yo nde-unimanqatinat, ndego khandi miavmiav ndømbôgō. Geté ezoqam ndego, Yo-qa manqat o-mba ndapeav ndøgo, ndego khandi géqeivák. Mbumbukiam-qa qaqa, oskia ndøgoát te-te.”

4

Yesu Samalia sævam namba, manqa gimanqatam

¹ Felisi ezoqam āv giniyogém nqægo: Ezoqa kandambá, Yesu-té ginønøzáv, ibøkha iz vøzø-etoam. Ndigu ezoqa møndø-løvubám, ndigu ezoqam, Zion ibøkha iz gezø-etoumam.

² (Geté unimanqatín, Yesu ekezan, ezoqa ibøkha iz etopøteáv. Ekeza paev ezoqam mba zø-etoumám, ibøkha iz.)

³ Yesu nqanek manqat ge-ewag, gimanqatam, ndego Zudia plovins gè-iváv. Yaq ekeza paev ezoqa namba, Gelili plovins-té ginøveséz.

⁴ Yaq nakhoa ndøgo gegeveat, Samalia manqei mokho-té sugu:-apát,

⁵ yaq Samalia manqei-te ndøgo, vemiam nøme-te vømøfakhaz. Taqa vemiam iz Siká. Manqei ndøgo, ibugukhokhof Zekop tege yo Zosef gembo-etoam, avønín qagoám.

⁶ Ndøgo Zekop-qá ibøkha ozu ndø-ozám. Yaq ande av khøuwa muin ndægo, Yesu gèmbø-ewéz, ge:geavun. Yaq ibøkha ozu-té genøwáv, vømøqom.

⁷ Yaq geqotam ndøgo, Samalia sævam ibøkha takhae-qa ndowáv. Yaq Yesu ndugu sævam gumbo-ein, “Ambá ibøkha qonø-etoamín. Nø-íz.”

⁸ (Tegi paev ezoqam, vemiam-té ginø-apát. Lou loge nonqo wi-qa ndøzáv.)

⁹ Yaq ndugu Samalia sævam gundu-qavøiu, “Qo Zu ezoqám. Geté no Samalia sævám. Gekha zapá, no ibøkha manqat nqoqonø-manqate?” Ndugu nqanek manqat gu-ein, zapa ndøgo: Zu ezoqam neka Samalia ezoqam, tøkuaátav.

¹⁰ Yaq Yesu gumbo-qavøiu, “Qo amba Mbumbukiam-qa etoam matev toqote-qateqin, neka voqotē-qateqin, ngenek gekha ezoqām, qo ibøkha manqat ngeqa-manqate, yaq qo ambá qombo-viamín, yaq ngenek ambá khandi ibøkha qa-etoamín.”

¹¹ Yaq ndugu sævam gumbo-qavøiu, “Khanánqa. Qo ibøkha takhayam nonqo mbaín neka ibøkha nqanek møndøsiná. Qámbá ndøndovaev. Gê, qo gekham-tē qoqótakhā, nandav khandi ibøkha?”

¹² Nqanek ibøkha ozu, nigi atanakha-zapa Zekop ni-etoám. Ndego nqanek ibøkha ekezan ndølogám, tegi nakheis neka tegi søvakha gigiap nanak namba. Yaq gê, qo ndego Zekop qóløvu?”

¹³ Yaq Yesu gumbo-qavøiu, “Gekha ezoqām ndego, nqanek ibøkha te-izumat, ndego ibøkha naq nango ndømbopáp.

¹⁴ Geté gekha ezoqām ndego, nqanek ibøkha te-iz, no tæmbo-etoam, ndego ibøkha naq nango gembópapák. Geté nqanek ibøkha, no tæmbo-etoam, te mokho-te andé kea kumbutøve me mé:goát. Yaq ndøgo oskia ndómbatát, neka khandi miavmiav vømbó-etoām.”

¹⁵ Yaq ndugu sævam gundu-qavøiu, “Khanánqa. Nandav ibøkha nandoqote-manqate, gènø-etoám. Yaq no ibøkha naq nango genøpapák, neka no ibøkha takhaemav tåbategó, nqanek ibøkha ozu-te.”

¹⁶ Yaq Yesu gumbo-ein, “Qanimáv. Vøkhæqáv, qeivis vømøndō-khato.”

¹⁷ Yaq ndugu gundu-qavøiu, “No anganeam mbaín.”

Yaq Yesu gumbo-ein, “Qo unimanqatín ndoqo-manqate, av nqægo, ‘No anganeam mbaín.’

¹⁸ Qo angana fáev, qoqozø-qonumat. Yaq ndego anganeam, qo ndakin namba nandoqote-yage, ndego uni qeivis-ín mbá. Manqat ndøgo, qoqo-ein, unimanqatín.”

¹⁹ Yaq sævam gundu-ein, “Khanánqa. No ndakin møtenøtén, qo Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqām.

²⁰ Nigi Samalia atanakha-zapazapa-za, Mbumbukiam-qa iz, ta olol-te nqánek gimbo-eqatám. Geté zo Zu ezoqam, åv qazøte-manqaté nqægo, ‘Ezoqa Mbumbukiam-qa iz, Zelusalem taon-te mbá giabe-eqawát.’ ”

²¹ Yaq Yesu gumbo-ein, “Ngólam! Noqa manqat vø-unimanqatín. Khøuwa nqágeáv. Yaq ta khøuwa-te ndøgo, zo nqanek olol-te o Zelusalem taon-te zóqavigák, Tat-qa iz vozomø-eqanēm.

²² Zo Samalia ezoqam zøtezateáv, zo gekha ezoqam-qā iz zō-eqawat. Geté ni Zu ezoqam møtinøtén, gekha ezoqam-qā iz nī-eqawat. Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa ezoqa khandi:zat matev, Zu ezoqam-té qando-okhó.

²³ Geté khøuwa nqágeav. Unimanqatín. Khøuwa møndø-fakház. Yaq gekha ezoqām ndigu, Tat-qa iz uni ti-eqatat, ndigu Nqova Mbomambaqape mokho-té neka unimanqatin-té ginø-eqatát. Mbumbukiam-qa iz eqawat ezoqam eqeieqei av ngí:gu. Tat ezoqam av ngí:gu gezøvawét.

²⁴ Mbumbukiam ndego Nqová. Gekha ezoqām ndigu, Mbumbukiam-qa iz ti-eqatat, ndigu Nqova Mbomambaqape mokho-té neka unimanqatin-té giabenø-eqawát.”

²⁵ Yaq ndugu sævam gundu-ein, “No møtenøtén, Mesaya ndøfakhán, ndego Keliso ndimbo-akhayam. Yaq tefakhan, ndego ni matev ate nqægo gènømendimát.”

²⁶ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “No nándev, ndakin manqat ngeqa-manqate.”

Yesu-gi paev ezoqam ginduvesez

²⁷ Yesu ndugu Samalia sævam namba, ate av-té manqat gi:manqatam, yaq ekeza paev ezoqam tinøfakház. Yaq ndigu nqova zøndáf, gi-ometam, ngunuk sævam namba manqat

gimanqatam. Geté ndigu ezoqa kopo, manqat einiáv te-te, av nqægo, “Gekhā qápoev, tu-te?” ó “Gekha zapâ, nandu manqat namba ndoqotē-manqatet?” Mbaín.

²⁸ Yaq ndugu sævam, tuqa ibøkha takhayam nonqo sège-iváv. Yaq taon-té gunowáv, ezoqa vòmøzō-ein,

²⁹ “Zõtøndézāv. Ezoqa zó-ometám. Ndego no matev ate qægoam, qæmatønumam, sègenø-vøndazát. Eisa, ndego Mesayá, penømakhaya?”

³⁰ Yaq ndigu até gindigonem, taon vø-ivøvem, Yesu-te sasa ndøzav.

³¹ Ndugu sævam gui-ewawam, Yesu-gi paev ezoqam āv gimboe-pouwém nqægo, “Nøméndim ezoqam. Lou mòqológ.”

³² Geté Yesu gezø-qavøiu, “No lou nqanøgó, tælog. Geté ta lou ndøgo, zo zøtezateáv.”

³³ Yaq tegi paev ezoqam, ekeza mokho-mba gibond, “Eisa? Ezoqa lou pømbøé-ndapavun-a?”

³⁴ Yaq Yesu gezø-ein, “Noqa lou nqáneq: No teqá poev matev nógó, ndego ma gendekhofotan, neka teqa sasae vøekhōu, ma genømbe-etoam.

³⁵ Zo āv qazøte-manqatatún nqægo, ‘Løvøyak foa mba mu:yozá. Yaq avøe zindúpeá.’ Geté no nqazø-manqate: Gèqeiví. Avøe gigiap møndømu-umiá. Kopømbá. Zotøndó-peá.

³⁶ Unimanqatín. Até ndakín-a, sasae ezoqam avøe gigiap ndøpe:tét, neka yaq-fia ndĩndāpēt. Ta avøe gigiap ndøgo, ndipewat, ndøgo ezoqám. Yaq ndigu khandi miavmiav møndapém. Yaq ezoqa ndigu vø-ogeakhāt-a, vøndó-peanēm, ndigu khanakhanakh sugumú-ndapém.

³⁷ Taqa yaq-te, nqanek manqat unimanqatín, ezoqa av gi:manqatatun nqægo: Ezoqa nøme gè-ogeakhín, neka ezoqa nøme vøndø-peain.

³⁸ No zo avøe gigiap pewat nonqo nokhofotáz. Ta avøe ndøgo, zo zøkezan ogekhaév. Ezoqa vini ndø-ogeákh. Zo nango nangó sozotø-peain.”

Samalia ezoqa kopoav, Yesu gi-unimanqatinim

³⁹ Ta taon-te ndøgo, Samalia ezoqa kopoáv, Yesu gè-unimanqatiním. Ndigu tini-unimanqatiním ndøgo, sævam av guzømbe-ein nqægo, “Ndego no matev ate qægoam, qæmatønumam, sègenø-vøndazát.”

⁴⁰ Yaq ndigu Samalia ezoqam, te-te gifakhaz, āv gimboe-viømém nqægo, “Elavøqase vøkhæqóm nqanek, ni-te.” Yaq Yesu namba me:sokhoám. Khøuwa menás.

⁴¹ Yaq Yesu ge:zømesimam, ezoqa kopoav nøme mba mo:-unimanqatiním.

⁴² Yaq ndigu, ndugu sævam āv gimboe-einím nqægo, “Ni ndakin ambá ta-mba ndøgo tøti-unimanqatiním, manqat ndøgo, qo qoqonimbi-ein. Geté ni manqat nikezan nim-boyogém neka ni møtinøtén, ngenek unimanqatín manqei-qape ezoqam-gé khandi etoam ezoqám.”

Yesu gaman ezoqam-ge yo gekhandi:v

⁴³ Yesu khøuwa menas gumukhoub, Samalia manqei-te geqotam, gewav, yaq nakhoa até gegeveát, atema Gelili plovins-te.

⁴⁴ (Yesu bugukhokhof ekezan, manqat āv gene-eín nqægo, “Ekeza manqei-te, ezoqa Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam vizupáv.”)

⁴⁵ Geté Yesu ndakin Gelili plovins-te gemøfakhan, ndigu khanakhanakh mbogoném. Zapa ndøgo, Yesu Pasova khøuwa kandambaqape-te, Zelusalem taon-te gegoam, até ndigú-a, møndøgoám ndøgo, neka teqa matev ate qægoam vøqeivim, ndøgo gematønumam.

⁴⁶ Yaq Gelili plovins-te ndøgo, ndego nqawa Keina vemiaiv-té gemowáv. Ta vemiaiv ndøgo, ibugukhokhof ibøkha ge-enend, vømø-waen. Ta khøuwa-te ndøgo, Kapenaum taon-te, gaman ezoqam møndøqotám. Tege yo, enqoni kandambaqape ndøqeiv.

47 Yaq ndego eve, ge-ewag av nqægo, Yesu Zudia plovins møndø-ivāv, yaq Gelili plovins-tē gegō, ndego tenōwāv ndōgo, vømōmbō-ein, “Ambá Kapenaum taon-tē qotōndo-qavīn. Noge yo qomō-khakheinōvém. Ndego avōnín é-ndōnaním.”

48 Yaq Yesu gembo-ein, “Zo umingiap matev qeivi-qa mba zogó. Geté zo qeiviav tōgoat, zo no zó-unimanqatinímák.”

49 Geté ndego gaman ezoqam gendo-qavøiu, “Khanánqa. Vøndoqáv! Soqáin ndōgo, noge yo é-ndo:naním.”

50 Yaq Yesu gembo-ein, “Qanimáv. Qo vøqáv. Qoge yo géyagét.”

Yaq ndego ezoqam, Yesu-qa manqat gè-unimanqatín, sasa ndōwav.

51 Ndego ate av-té ge:mat, yaq nakhoa livin-te ndōgu, tegi sasae ezoqam ndozáv, vømōmbō-einim, “Qoge yo, enqoni møndōmbo-navøém. Gèyagét.”

52 Yaq ndego gezøbevap, “Gê, enqoni gekha khøuwa iz-tē qanømbó-navøem?”

Yaq āv gindi-qavøinám nqægo, “Ngusu tatas enqoni, nømøkhaiya, khaiya wan oklók qanømbō-navøém.”

53 Yaq ndego eve tenō-matōvém ndōgo. Tege yo gekhandi:v, até ta khøuwa iz-té ndōgo, Yesu manqat gembo-ein, av nqægo, “Qoge yo géyagét.” Yaq ndego, ekeza ezoqa namba ate gi:goam, khoev-te gimboyagam, tini-unimanqatiním ndōgo.

54 Yesu Zudia plovins gende-ivav, Gelili plovins-te ge-okhoam, yaq umingiap matev gematanam, ta manqei-te ndōgo, ndakin gēmbo-menás.

5

Yesu kewan-qasi-te, ezoqa gekhakheinøvem

1 Taqa zita-te, Zu ezoqam-qá pindap khøuwa kandambaqape ndōgoám. Yaq até Yesú-a, Zelusalem taon-te vøqavig.

2 Zelusalem taon-te ndōgo, kewan-qasi ndígú. Taon mboqog ndigu, Sip mboqog ndimbo-akhayam, avōnin-té gigú. Iblu manqat-te, nginik kewan-qasi-qa iz, Betesda* mbo-akhayám. Yaq nginik kewan-qasi-te, lou-qasis ndølvøtupám. Fáev qaløvøtupam. Kewan-qasi mba ndøkhøogavát.

3 Ta lou-qasis-te ndōgo, enqoni-us ezoqa mo:sømbiapát. Kopoav-qapí. Nøme ndigu, bøi waev mbain ezoqám, neka nøme ndigu, kagi ezoqám, neka nøme ndigu, kha zøwauwauám.†

5 Yaq enqoni-us ezoqa nøme møndøgoám. Ndego enqoni nupøkhán mbá qambogo. Viav 38.

6 Yesu ngenek ezoqam ge-omet, geqeam, ndego møndæ-otév, ngenek enqoni nupøkhán mbá qambogo. Yaq Yesu āv gembøebváp nqægo, “Gê, qo eqeieqeiqat-qa qógo?”

7 Yaq ndego enqoni-us ezoqam gendo-qavøiu, “Khanánqa. No eqeieqeinat-qa nqægó. Geté no ezoqam mbaín, ibøkha-te vøendapān, ibøkha wa tøqavat. No bafe-qa tøtegoat, ezoqa nøme é-møndøbafín.”

8 Yaq Yesu gembo-ein, “Ság. Mòqo-itán, kita vøkhazo, okho sasa ndøngaz!”

9 Yaq nqova mbaín. Ndego ezoqam, sège-eqeieqei-év, kita vøkhazo, okho sasa ndøngaz. Ta khøuwa-te ndōgo, matev qafakhan, Sabat khøuwá.

10 Yaq Zu megetapak, ndego ezoqam gekhakhæv, āv gimbøe-einím nqægo, “Nqægo khaiya, Sabat khøuwá. Khafeáp nandav, Sabat khøuwa-te, kita nandoqo-ndapavet.”

4:47 4:47 Met 8:5-6 4:48 4:48 Zion 2:18; 1 Ko 1:22 4:50 4:50 Met 8:13 4:54 4:54 Zion 2:11 * 5:2 5:2 Iz nøme “Betsata” mbo-akhaemám † 5:3 5:3 Baebol kopokopo nøme-te, Glik manqat-te gipeaomem, manqat nøme ndōgó. Ta manqat nqáne: *Nginik ezoqam, ibøkha wa qæv-qa mo:kewagám.* ⁴ *Zapa ndōgo, khøuwa kopokopo-te, Evezøza-gé enzol ezoqam ndowavín, ibøkha kha vømōmbō-khanazín. Yaq ate av-té, ibøkha wa tæqavat, yaq gekha enqoni-us ezoqām ndego, bugukhokhof gebafín, ndego enqoni sègembo-navøemín.* 5:8 5:8 Met 9:6 5:10 5:10 Jer 17:21-22; Neh 13:19

11 Geté ndego gezø-qavøiu, “Ndego ezoqam, no gekhakheinømbem, āv genømbe-eín nqægo, ‘Kita vøkhazó, okho sasa ndøngaz!’ ”

12 Yaq gimbo-bevøpem, “Ndego gekha ezoqām, geqa-ein av nqægo, ‘Kita vøkhazō, okho sasa ndøngaz!’?”

13 Geté ndego ezoqam, ge-eqeieqei-ev, otevateáv. Zapa ndógo, Yesu é-møndøwáv. Yaq gèmbøe-navøém. Ezoqa khàpumu-khouwéz, ta manqei-te ndøgo.

14 Vaev-te, Yesu ndego ezoqam, enqoni qambogoam, Mbumbukiam-qá khoev-té gemét, gembo-ein, “Nqáe! Qo ndakin mōgo-eqeieqei-éq. Geté manqa-zapa matanam qó-iváv. Soqáin ndøgo, matev soqaqape nøme mba tømøqa-fakhan.”

15 Taqa zita-te, ndego ezoqam, Zu megetapak-té genøwáv. Yaq āv gemezømás nqægo, “Ezoqam ndego, no gekhakheinømbem, Yesú.”

Yesu, ndego khandi zapá

16 Yesu Sabat khøuwa-te, matev av nqægo gego, yaq Zu megetapak, ngi:wat matev ndøngazém, te-te.

17 Geté Yesu āv gezømbe-eín nqægo, “Noge Tat oskia ndøsasaeát. Até ndakín-a. Yaq até nó-a, no oskia nosasaeát.”

18 Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq ndigu Zu megetapak, qaqa nøme mba zømboløwáv. Yaq ambá gelaemín. Zapa ndógo, ndego ambá av nqægo, Sabat khøuwa khafeap mba ndønqawá. Geté ndego Mbumbukiam ekeza eve me:veó. Yaq av nqægo, ndego ekezan, Mbumbukiám namba sugumu-víam.

19 Taqa yaq-te, Yesu āv gezømbe-eín nqægo, “No unimanqatín nqazø-manqate. Yo kopømba mbáin, ekeza mokho-mba, matev tematanam. Ndego sa ndógo tématønumát, av Eve nde-omete, ndematanam. Eve ande āv kené-matanām, Yo āv tené-matanám.

20 Eve kukú Yo-te. Ndego matev ate ndægo møndæ-ometimatún, av ekezan nde:matanam. Yaq ndego matev kandakanda nøme mba mó:-ometimít. Ndøgo ndømø-løvuám, av ndakin qazøte-qeivim. Yaq zo nqova zøndafát, matev tozo-qeivimat.

21 Kopømba ande av eve, løvøte ezoqam ndetiæzoat neka khandi ndēzø-ētōām, até Yó-a, ezoqa khandi zó-etoumát, av ekezan ndømbøe-pøev.

22 Neka nøme nqáneq: Eve ndego, ezoqam-qa manqa ovøyam yogeapáv. Geté manqa ovøyam matev ate ndægo, Yo-qá zenda-té genøvé.

23 Mbumbukiam tenegó ndógo: Ezoqa Yo āv tiabembøe-vizáp, av Eve ndimbøe-vizap. Gekha ezoqām ndego, Yo vizøpøteav tøgoat, ndego até Evé-a, gembó-vizapák, ndego Yo gendo-khofotav.

24 No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha ezoqām ndego, noqa manqat te-ewagat neka ndego vø-unimanqatintāt, ndego no gendo-khofotan, ndego khandi miavmiav møndøndáp. Ndego yaq-fia nqosøgeap gemøndapák. Geté ndego løvøte møndø-iváv, khandi vøndap.

25 No unimanqatín nqazø-manqate. Khøuwa nqágeav. Yaq ta khøuwa-te ndøgo, løvøte ezoqam, Mbumbukiam-gé Yo-qá manqat ndøyogém. Yaq gekha ezoqām ndigu, tiyogimat, khandi ndøndapemát. Ngínik khøuwa møndø-fakház.

26 Av Eve ekeza mokho-te khandi ndømbøego, ndego até Yó-a, khandi møndømbo-etoám. Yaq até Yó mokho-té-a, khandi ndøugú.

27 Eve até manqa ovøyam matév-a, Yo-qá zenda-té genøvé. Zapa ndógo, ndego Ezoqam-gé Yó.

28 Zo nqova bezøndáf, taqa yaq-te. Khøuwa nqágeáv. Yaq løvøte ezoqam ate ndi:gu, tiqa manqei ozap-te, teqá manqat ndøyogém,

²⁹ neka vøndó-fakház. Gekha ezoqām ndigu, matev eqeieqei gimatønumam, ndigu tisuz, yaq khandi ndøndapém. Geté gekha ezoqām ndigu, matev soqøsoqa gimatønumam, ndigu tisuz, ndigu manqa ovøyam-té genøwán, yaq-fia nqosøgeap vøndapém.

³⁰ No nakhapus-mba, kopømba mbaín, matev kopo tæmatanam. No manqa ovøyam sa ndógo tæyogé, av Tat ndenømbe-manqate. Noqa manqa ovøyam matev, eqeieqei. Zapa ndógo, no ambá av nqægo, nøkeza poev mba nombopaëv. Geté no teqá poev mba nombopavét, ndego ma gende-khofotan.”

Yesu ndego uni Mbumbukiam-gé-Yo-in

³¹ Yaq Yesu manqat nøme āv gezømbe-eín nqægo, “No nøkezan-qa yaq-te manqat tøte-manqatat, yaq ezoqa kopømba mbaín, ti:zøtez av nqægo, noqa manqat unimanqatín tøpøtégo-a.

³² Geté ezoqa nøme ndêgó, ndego noqa yaq-te manqat nde:manqate. Yaq no møtenøtén, manqat ndógo, ndego noqa yaq-te nde:manqate, unimanqatín.

³³ Zo Zion-te, u-anim zokhofotáz. Yaq ndego zo noqa yaq-te, unimanqatin manqat me:zømás.

³⁴ Geté no ambá av nqægo, manqei-qape ezoqam benøgō, ndego noqa yaq-te, ezoqa te:zømesimat. No nqanek manqat sa ndógo tæzømbe-eín, zo tønè-khandí:z.

³⁵ Zion andé lampa me me:goám, ezoqa waev vøzø-etoam. Zo elavøqase møndøzø-gawám, nqanek waev. Khøuwa khapémbá.

³⁶ Geté matev nøme ndôgó, noqa yaq-te ndæmanqate. Ta matev ndógo møndølvú, Zion-qa manqat. Matev nqánek, sasae, no Tat genø-etoam, tægo. Matev vinivinimba, no nqæmatanam, ndógo tønè-zømesím, av nqægo, no Tat ndokhofotán.

³⁷ Até Tát-a, ndego no ma gende-khofotan, noqa yaq-te, manqat ndemanqáté. Zo teqa manqa wag yogeáv neka bugug qeiviáv.

³⁸ Zoqa mokho-te, teqa manqat mbaín. Zapa ndógo, zo ndego unimanqatinteáv, ndego Mbumbukiam gendo-khofotav.

³⁹ Zo Mbumbukiam-qa Manqat mōzo-geve:matún. Zapa ndógo, zo āv qazøte-matavupatún nqægo: Ndógo zo khandi miavmiav zøtéqeivím. Ta manqat ndógo, noqá yaq-té qane-manqaté.

⁴⁰ Geté zo gèzømbo-qasí:v, no-te tozotøndozav, khandi miavmiav vozøndapém.

⁴¹ No ambá av nqægo, ezoqam-qa nogō, ndigu noqa iz ti-eqatát.

⁴² Geté zo viní. No møtenøtén, zo andé gekha ezoqām. Neka no møtenøtén, zoqa mbøni mokho-te, zo Mbumbukiam-te poev mbaín.

⁴³ No Tat-qá iz-té qatøgeavún. Yaq zo no zosanqambém. Geté ezoqa nøme, ekeza iz-te tendowav, zo ndòzo-khatowém.

⁴⁴ Zo no unimanqatinteav ndógo tøzøtegó, zoqa poev nqánek. Zoqa iz, ezoqa ndó-eqatát. Geté Mbumbukiam zoqa iz te-eqatat, ndógo zo gèzømbo-qasí:v.

⁴⁵ Geté zo ndømatáváp, av nqægo, ezoqam nō, Tat-qa megemege-te, zoqa manqa tæsøkus. Av taoká. Geté zoqa manqa, Mozes ndøsøkús, ndego zo ndozoto-vintøzat.

⁴⁶ Zo Mozes amba uni tøzøte-unimanqatinimin, yaq zo no ndòzo-unimanqatinimín. Zapa ndógo, ndego møndø-peawám, noqa yaq-te.

⁴⁷ Geté zo teqa manqat unimanqatinteáv. Yaq nakémbá, zo até noqá manqát-a, unimanqatinimáv.”

6

Yesu ezoqa bawan-qape ge:zøkef

(Met 14:13-21; Mak 6:30-44; Luk 9:10-17)

¹ Khøuwa nøme, taqa zita-te, Yesu ekeza paev ezoqa namba, Gelili kewan yaq-keoqá ginøqantáv. Nginik kewan, iz nøme ndimbo-akhayam, Taibelias Kewán.

² Ezoqa bawan-qape até gembopavát. Zapa ndøgo, ndigu teqa umingiap matev ndøqeivím, enqoni-us ezoqam-te gematønumam.

³ Yaq Yesu manqei poyat-té genøqavíg, ekeza paev ezoqam namba, vømøqonav.

⁴ Ta khøuwa-te ndøgo, Zu ezoqam-qa Pasova khøuwa kandambaqape, avønín qagoám.

⁵ Yaq Yesu bøi ge-eqa, ezoqa bawan-qape mba mo:zømét, gipitavun. Yaq ndego Filip āv gembøe-eín nqægo, “Gê, lou gekham-tê qaziwiim, ezoqa bawan-qape tizi:zøkef?”

⁶ Ndego nqanek manqat ge-ein, Filip gè:khamás. Geté Yesu é-møndæ-otév, ndego ande āv kenégō.

⁷ Yaq Filip gendo-qavøiu, “Nakhoa mbaín, lou tizizøwi. Taqa fia khàpumu-khouwév. Ni amba 200 moni mokho tinigunin, kopømba ande av løvøyak eit-qa sasae yaq-fia, yaq até ndøgó-a, kopømba ambá mbaín, lou tiziwi:min, nginik ezoqa bawan-qape vizi-zøkefin.”

⁸ Yaq tege paev ezoqa nøme, iz nqambogo Endlu, Saemon Pita-ge namba qawan, gendo-ein,

⁹ “Opønakam ngêgó, nqanek. Ndego bali flawa faev neka zonga menas ndimbôgó. Geté ndøgo gigiap khapémbá, ezoqa ewaqape zøkefe nonqo.”

¹⁰ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam gezø-ein, “Ezoqa gèzø-eín, yà beqonáv.” Ta manqei ndøgo, gagayag kopoáv. Yaq ezoqa tinøqonáv ndøgo. Angana ate gi:goam, ande āv faev taosén ndi:gu.*

¹¹ Yaq Yesu até gendego, flawā ge-upøzō, Mbumbukiam-te ike manqat vø-ein, ezoqa sasa zø-etoam, ndøgo giqonavam. Yaq até zonga-té-a, matev āv tene-matanám. Yaq ezoqa ewaqape lou kandambaqape, āv tinilóg, av ekeza qazømbe-pøovat.

¹² Yaq lou gumulog, qazø-ewez, Yesu ekeza paev ezoqam, āv gezømbe-eín nqægo, “Lou mbegeap, ezoqa gi-ivøvem, vøpizømém. Gigiap-qase bizingiínám.”

¹³ Yaq lou mbegeap ndøgo, ezoqa gi-ivøvem, ndigu ta bali flawa løvusap faev-te gilouzim, gèpizømém. Yakhav tuélv ginqeitømem, qamøvea.

¹⁴ Ezoqa nqanek matev bøi gi:qeivim, Yesu gematanam, ndigu āv gini-einím nqægo, “Ngenek unimanqatín Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqám, ndego ni nqaz-imbøe-keoge.”

¹⁵ Yesu gematøvem, av nqægo, ndigu avønín gendōzāv, ndego vøndafēm, yaq kawa iz mbō-akhaēm, yaq ndego nango manqei poyat-té genøwáv, vømø-yakhapus-mba-ev.

Yesu ibøkha mumat go:geavun

(Met 14:22-33; Mak 6:45-52)

¹⁶ Yaq qakhagus ndøgo, Yesu-gi paev ezoqam, pu-té ginø-ová.

¹⁷ Yaq khagua-té ginøketáb, vøsøkuzim. Kewan yaq-keoqá ginø-qantavát. Kapenaum taon-qa mbo-izumát. Ndakin møndøpøis. Geté gisøkuzim, Yesu mbaín.

¹⁸ Yaq khamøe ndovumá. Khamøe kandakandá qa-okhoam.

¹⁹ Yesu-gi paev ezoqam, ande av faev o siks kilomita ndægo gitiamat, yaq Yesu ndø-ometám. Ibøkha mumát genøgeavún. Khagua kha-mba mbo-ovát. Yaq ndigu møe ndøgoném.

²⁰ Geté Yesu gezø-ein, “Nó! Zo møe ndøgòném.”

²¹ Yaq ndigu gèmbo-tøkeém, khagua-te vøzømbū-ketao. Yaq nqova mbaín, tiqa khagua, ta manqei-te ndøgo tømøfakhán, ma gimboe-pøotat ndøgo.

Ezoqa Yesu gimbovawem

²² Yaq khøuwa nøme qandopave, ndigu ezoqa ewaqape, kewan yaq-keoqa sa gizuvaz, Yesu-qa ndøvawém. Zapa ndøgo, ndigu møndæzøtéz, Yesu tegi paev ezoqam namba

* **6:10 6:10** Sakheis neka nakheis møndøgoám. Geté ndigu gevebøpøteáv. **6:15 6:15** Zion 18:36

gi:tiamavun, khagua kopó gini-tiamavún. Yaq tegi paev ezoqam, nqawa giqavaz, Yesu ketøweáv ti-te.

²³ Ndakin khagua nøme, Taibelias manqei-té qandobøín, ta manqei avønin-te vø-aseam, ma Yesu Mbumbukiam ike manqat gembo-ein, yaq ezoqa ewaqape lou vølog.

²⁴ Yaq ndigu ezoqa bawan-qape gi:zøtez av nqægo, Yesu mbaín ndøgo, neka atē tegi paev ezoqām-a, mbaín, yaq ndigu ta khagua-te ndøgo tinøguvím, Kapenaum taon-te sasa ndøqantam, Yesu vømømbō-vawem.

Yesu ndego khandi lóu

²⁵ Ndigu ezoqam, Yesu gimbovawat, yaq-keoqa gimø-ometam, āv gimbøe-bevøpém nqægo, “Nøméndim ezoqam. Qo nqanek gekha khøuwa iz-tē qotégeavun?”

²⁶ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “No unimanqatín nqazø-manqate. Zo no ta zapaya mba ndøgo tøzønømbe-vawét, zo lou kandambaqape qazøtelog, atē vøzø-ewez. Geté ta matev ndøgo, Mbumbukiam zo noqa umingiap matev mokho-te zømesim-qa ndego, zo poev mbaín, taqa mokho tozondapem.

²⁷ Zo lou-qa mbosasaèát ndøgo, sa tølänqayat. Geté ta lou-qa ndøgo tømbo-sasaèát, lanqalanqaumav ndøgo, neka khandi miavmiav vøzø-etoám. Nqanek lou, zo Ezoqam-ge Yo zø-etoám. Mbumbukiam, nigí Tat, mbusa ndømøpá te-te, av nqægo, ndego kopømbaqapé, matev tematanam.”

²⁸ Yaq ndigu gimbo-bevøpem, “Gê, Mbumbukiam-qa poev gekhám? Ni gekha matev nígonēm?”

²⁹ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Mbumbukiam-qa poev nqánek: Zo ndego tozó-unimanqatiním, ndego Mbumbukiam gendo-khofotav.”

³⁰ Yaq ndigu gindu-einim, “Ge qó, gekha umingiap matev qómatanām, ni vøiqeivím neka qó vøtí-unimanqatiním? Gekha qógō?”

³¹ Nigi atanakha-zapazapa-za leg-av manqei-te gigoam, mana ndølogám. Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa manqat āv qane-peawáp nqægo, ‘Ndego lou zø-etoumám, tiqa loge nonqo. Ta lou ndøgo, yan-té qando-visigimám.’ ”

³² Yaq Yesu gezø-ein, “No unimanqatín nqazø-manqate. Matev ambá av nqægo, lou Mozes zø-etoumām, yan-te qando-visigimam. Geté unimanqatin lou, yan-te ndøndo-okho, zo noqe Tat zø-etoám.

³³ Lou ndøgo, Mbumbukiam ezoqa ndezø-etoam ngének, ndego yan-te gendovis neka manqei-qape ezoqam khandi ndēzø-ētōám.”

³⁴ Yaq ndigu gimbo-einim, “Evézøza. Lou av nandægo, ni oskia ni-etoám.”

³⁵ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Lou ndøgo, ezoqa khandi ndøzø-etoam, nó. Gekha ezoqām ndego, no-te tendowav, ndego ifi nqawa gembóvinák. Neka gekha ezoqām ndego, no te-unimanqatin, ndego ibøkha naq nqawa gembópapák.

³⁶ Geté no mðezø-eín, av nqægo. Zo no mðozo-nømendám, matev vinivinimba qæmatønumam. Geté zo no unimanqatinteáv.

³⁷ Ezoqa ewaqape, noqe Tat tenø-etoam, ndigu no-té gindúzáv. Yaq gekha ezoqām ndego, no-te tendowav, no nósanqawák.

³⁸ Zapa ndøgo, no yan-te ambá ndøgo tøtøndēvis, nøkeza poev tæmbopavat. Geté no nqánek qatøndēvis, no teqá poev nombópavát, ndego ma gende-khofotan.

³⁹ Ndego no ma gende-khofotan, teqa poev nqánek: No ezoqa kopo bate-khambùíú, ndigu no genø-etoam. Geté no løvøte-té qabatø-khandí:z, vaev khøuwa-te.

⁴⁰ Noge Tat-qa poev nqánek: Gekha ezoqām ndego, tege Yo-te tekewagat neka ndego vø-unimanqatintāt, ndego khandi miavmiav tèabetendáp. Yaq no ndego vaev khøuwa-te nókhandí:v.”

⁴¹ Zu megetapak nqanek manqat giyogem, yaq ndigu manqa ndøgeveømém, teqa yaq-te. Zapa ndøgo, Yesu āv gene-eín nqægo, “Lou ndøgo, yan-te qandovis, nó.”

⁴² Yaq ndigu gi-einim, “Ngenek Yesu, ndego Zosef-gé yó. Ni mīzi:nøtén, tege eve neka evo. Yaq gekha zapâ, av nde:manqate, av nqægo, no yan-tē qatøndovīs?”

⁴³ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Zo manqa ndøgevèët.

⁴⁴ Ezoqa kopo kopømba mbain, no-te tendowav, Tat no-te ituiav tøgoat, ndego no gendo-khofotan. Yaq no ndego ezoqam, vaev khøuwa-te nøkhandi:v.

⁴⁵ Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam, āv gini-peaomém nqægo, ‘Ezoqa ewaqape, Mbumbukiam ekezan mé:zømesím.’ Unimanqatín. Gekha ezoqām ndego, Tat-qa manqat te-ewag neka manqa mokho vøndāp, ndego no-té gendówáv.

⁴⁶ Geté unimanqatín. Ezoqa kopo, Tat ometeáv. Ezoqa sa ndégo te-omet, ndego Mbumbukiam-te gendowav.

⁴⁷ No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha ezoqām ndego, nde-unimanqatinat, ndego khandi miavmiav møndøndáp.

⁴⁸ Lou ndøgo, ezoqa khandi ndøzø-etoam, nó.

⁴⁹ Zogi atanakha-zapazapa-za, leg-av manqei-te ndøgo, mana ndølogám. Geté vaev-te, ndigu gèpakhaetát.

⁵⁰ Geté lou nqanek, yan-te qandovis, viní. Gekha ezoqām ndego, nqanek lou telog, ndego génanimák.

⁵¹ Nqanek khandi lou nó, yan-te qandovis. Gekha ezoqām ndego, nqanek lou telog, ndego miavmiav ndøyagát. Nqanek lou, ezoqa tæzø-etoam, ndøgo noqá khá. Yaq manqei-qape ezoqam, khandi mé:ndapém.”

⁵² Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq ndigu Zu ezoqam, gèponqombém, gi-einim, “Ngenek ezoqam ekeza kha áv kinimbí-etoām, tizilogem?”

⁵³ Yaq Yesu gezø-ein, “No unimanqatín nqazø-manqate. Zo Ezoqam-ge Yo-qa kha logeav tøgoat neka teqa kouk izøpøteav vøgoāt, zo khandi gezøgoák, zoqa mokho-te.

⁵⁴ Gekha ezoqām ndego, noqa kha telog neka noqa kouk vø-iz, ndego khandi miavmiav ndøndáp. Yaq no vaev khøuwa-te ndækhandi:v.

⁵⁵ Zapa ndøgo, noqa kha unimanqatin lóu, neka noqa kouk unimanqatin ibøkhá.

⁵⁶ Gekha ezoqām ndego, noqa kha telog neka noqa kouk vø-iz, ndego noqá mokho-té gunu:gú neka no teqá mokho-té qatu:gú.

⁵⁷ Av no khandi Tat gende-khofotan, neka no te mokho-te nqæyage, yaq matev até kopó. Gekha ezoqām ndego, no teloutan, ndego géyagét, no mokho-te.

⁵⁸ Lou yan-te qandovis, nqánek. Nqanek lou viní. Av taoká, av lou ndægo, ndigu atanakha-zapazapa-za gilogam. Vaev-te, ndigu gèpakhaetám. Geté gekha ezoqām ndego, nqanek lou telog, ndego miavmiav ndøyagát.”

⁵⁹ Yesu nqanek manqat ndøgo te-eín, ezoqa Kapenaum taon-te, Zu ezoqam-qa guliguli khoev-te ge:zømesimam.

Yesu-qa manqat, khandi miavmiav manqát

⁶⁰ Ezoqa nøme, Yesu gimbopavam, nqanek manqat giyogem, teqa kha loge-qa yaq-te, yaq ndigu kopoáv, āv gini-einím nqægo, “Nqanek manqat mokho mbain. Áv khazí-ndapēm, teqa manqat?”

⁶¹ Yesu é-møndæ-otév, ndigu tegi paev ezoqam, manqa ndøgeveát, teqa manqat-qa yaq-te. Yaq gezø-ein, “Ge zó, nqanek manqat wema zómiviz?”

⁶² Av tægoat ndægo. Yaq gē, zo áv khazøté-zæyāz, Ezoqam-ge Yo tozo-ometam, nango teqavig, ma bugukhokhof ge:goam?

⁶³ Ezoqa khandi, Mbumbukiam-gé Nqova zø-etoám. Kha yakhapus-mba, kopømba mbaín tøkhandi:v. Manqat ndøgo, zo qazø-manqatam, ndøgo Mbumbukiam-gé Nqova-ús neka khandi-ús.

⁶⁴ Geté zo mokho-te, ezoqa nøme no unimanqatinteáv.”

Yesu nqanek manqat ge-ein, zapa ndøgo. Ndego sasae ande ge:ngaz, ndego é-møndæ-otév, gekha ezoqām ndigu, te-te unimanqatinteav tigoat neka gekha ezoqām ndego, qaqa ezoqam-qa zenda-te vøvē.

⁶⁵ Yaq Yesu manqat nøme āv gene-eín nqægo, “No nakémbá qazø-ein, av nqægo, ezoqa kopømba mbaín no-te tinduzav, ndigu noqe Tat ituzaeav tøgoat.”

⁶⁶ Ta khøuwa-te ndøgo, Yesu-gi paev ezoqa kandambá, zitá gini-wuowém. Yaq ndigu ndego sekemba paeveáv.

⁶⁷ Yaq Yesu ekeza paev ezoqa tuelv gezøbevap, “Gebâ zo? Até zó-a, ndozó-nøuvønem?”

⁶⁸ Yaq Saemon Pita gembo-qavøiu, “Evézøza. Gê, ni qo teiqouvøqem, yaq gekha ezoqam-tē qeitøniāv? Qoqa manqat, ezoqa khandi miavmiav zø-etoám.

⁶⁹ Ni mõi-unimanqatiním neka møtinøtén, av nqægo, Ezoqa Ndaføyamba-qape qó, ndego Mbumbukiam gendo-khofotav.”

⁷⁰ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Zo ezoqa tuelv, no nøkezan nøvevesám. Geté zo mokho-te, ezoqa kopo, ndego ezoqa soqaqapé.”

⁷¹ Yesu nqanek manqat, Zudas me-eín. Saemon Iskaliot-gé yó. Yesu-gi paev ezoqa tuelv, nøme ndøgo tegoám. Geté vaev-te, ndego sègembo-qambún, qaqa ezoqam-qa zenda-te vøve.

7

Yesu-gi namba-qaniap, ndigu ndego unimanqatinteav gigoam

¹ Taqa zita-te, Yesu Gelili plovins-té ge-okhoám. Ndego poeveáv, Zudia plovins-te tewav. Zapa ndøgo, ta manqei-te ndøgo, Zu megetapak, laelae-qa mbogoám.

² Ta khøuwa-te ndøgo, Zu ezoqam-qa khøuwa kandakanda, ndøgo khoev-qasis gipuanumatun, avønín qagoám.

³ Yaq Yesu-gi namba-qaniap, āv gimboe-einím nqægo, “Nqanek manqei vø-iváv. Zudia plovins-té qonøqáv. Yaq qogi paev ezoqam, umingiap matev ndøqeivím, qoqomatønumatun.

⁴ Ezoqa tømbo-pøovat, ezoqa ewaqape teqa yaq-te ti:zøtez, yaq kopømba mbaín, tekhoao. Qo unimanqatin, matev kandakanda ndoqo-matanam, yaq ezoqa ewaqape bèqamekhám.”

⁵ Yesu-gi namba-qaniap, nqanek manqat gi-einim, zapa ndøgo. Até ndigú-a, ndego unimanqatinteáv.

⁶ Yaq Yesu gezø-ein, “Nogi khøuwa eqeieqei fakhazaneáv. Zuá. Geté zo-te, khøuwa ate ndi:gu, eqeieqei.

⁷ Manqei-qape ezoqam, kopømba mbaín, zo tisanqabat. Geté ndigu no, gèsanqaná. Zapa ndøgo, no ndigu āv qazømbe-manqaté nqægo: Tiqa matev soqáin.

⁸ Zo vøzāv ndøgo, møvøna kandambaqape-te. No naqanøká nónavák. Zapa ndøgo, nogi khøuwa eqeieqei fakhazaneáv. Zuá.”

⁹ Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq ndego Gelili plovins-té segeqóm.

Yesu ezoqa Zelusalem taon-te, møvøna kandambaqape-te ge:zømesimam

¹⁰ Yesu-gi namba-qaniap, møvøna kandambaqape-te gi:zav, yaq vaev até Yesú-a, vøwav. Geté ndego ambá ezoqa ewaqape-qā bøi-tē genø-okhoām, geté khonoam-té genø-okhoám.

11 Yaq møvøna manqei-te ndøgo, Zu megetapak gèmbovawém. Gibevoþem, “Ngenek gekham-tē gégo?”

12 Ezoqa kopoáv, teqa manqat mokho-mbá gunu-manqatám. Ezoqa nøme āv gini-manqatám nqægo, “Ngenek ezoqa qanimáv.” Geté ezoqa nøme gi-einim, “Mbaín. Ngenek ezoqa ewaqape gètubumít.”

13 Geté ezoqa kopo, teqa yaq-te manqat bavokho einiáv. Zapa ndøgo, ndigu Zu megetapak-qá møe ndøgoám.

14 Møvøna khøuwa livin-mba møndømuwán. Yaq Yesu Mbumbukiam-qá khoev-té genøwáv, ezoqa vømē-zømesim.

15 Yaq Zu megetapak teqa manqat giyogem, ndigu nqova ndafe kandambá. Gi-einim, “Ngenek otevat gekham-tē gèndap? Ndego skul kandambaqape-te okhoeáv.”

16 Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Manqat ndøgo, no nqate-zømesim, ambá av nqægo, nøkeza nømendim manqāt. Geté teqa ndégo, no ma gende-khofotan.

17 Gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam-qa poev matev pæv-qa tego, ndego segé:-otév, av nqægo, manqat ndøgo, no nqate-zømesim, Mbumbukiam-tē qando-okhō, ō, no nøkeza matavap-tē qatē-zømesim.

18 Gekha ezoqām ndego, ekeza manqat mba ndemanqate, ndego ekeza iz eqawat-qa mba ndøgo. Geté ndego ezoqam, ndego teqa iz eqawat-qa ndego, ma gende-khofotav, ndego unimanqatin manqat ndømanqaté. Neka te mokho-te, manqa-zapa mbaín.

19 Zo Mozes, guguna manqat zø-etoám. Geté zo ezoqa kopo, teqa guguna manqat pøpøvumáv. Zo gekha zapá, no lambe-qa ndozogo?”

20 Yaq ezoqa ewaqape gindu-qavøinam, “Nandav manqat, mokho mbaín. Gekha ezoqām, qo løvøqa-qa ndego? Qo nqova soqa qambu:gú, manqat av nandoqote-manqate.”

21 Yaq Yesu gendo-qavøiu, “No Sabat khøuwa-te, ezoqa kopo qækhakheinøvem, yaq zo ate ndøzøte:go, nqova nøzøndáf.

22 Geté até zó-a, zo sasae sozogoatún, Sabat khøuwa-te. Zapa ndøgo, até Sabat khøuwa-té-a, zogi nakhei angana ngusu zozø-qogavatún, av Mozes zo guguna manqat gezømbe-etoam. (Geté unimanqatín. Mozés mbá, nqanek matev gengaz. Atanakha-zapazapa-za ndøngazém. Mozes okhokho-té genøfakhán.)

23 Zo até Sabat khøuwa-té-a, nakhei angana ngusu zozø-qogøzát. Zapa ndøgo, Mozes zo guguna manqat, āv tezømbe-etoám. Neka zo poeveáv, tozo-nqaonem. Av tægoat ndægo, yaq zo gekha zapá, qaqa ndozogo no-te, no Sabat khøuwa-te, ezoqam-qa kha ate ndægo qækhakheinam.

24 Zo matev mumat-te mba mo:gevewát. Geté ùnime:-gevewát, gekha matēv ndøgo, eqeieqei o soqain.”

Ezoqa Yesu-qa yaq-te go:bevøþem

25 Zelusalem taon-ak nøme, āv gini-einim nqægo, “Gê, ezoqam ngénèk, laelae-qa ndimbogo?”

26 Nqáe! Ndego manqat ezoqa ewaqape-qá bøi-té genø-manqaté. Geté ezoqa kopo, manqat-qase einiáv, taqa yaq-te. Gê, ndigu megetapak, peté-matøvemem-a, av nqægo, ndego unimanqatín Mesayā?

27 Geté ngenek ezoqam-qa yaq-te, ni mizi:nøtén, gekham-tē gendówav. Geté Mesaya tendowav, ezoqa gézøtezák, ndego ākendēwav.

28 Yaq Yesu ezoqa Mbumbukiam-qa khoev-te gezømesimat, āv gene-akhá nqægo, “Ge zó, no unimanqatín møzøté-zøtez? Neka zo møzøté-zøtez, no gekham-tē qatøndónav? No

ambá av nqægo, nõkeza matavap-tē qatøgeavün. Ndego, no ma gende-khofotan, ndego unimanqatin-qapé. Geté zo zøtezateáv ndego.

²⁹ No mõtenøtén ndego. Zapa ndøgo, no te-té tøtøndonáv neka ndégo tendo-khofotán.”

³⁰ Zu megetapak, nqanek manqat giyogem, yaq ambá gemøvøinamín. Geté ezoqa kopo zenda veeáv te-te. Zapa ndøgo, teqa khøuwa khantøzateáv.

³¹ Geté ezoqa kopoáv, ezoqa bawan-qape mokho-te ndøugu, mõndø-unimanqatiním. Gi-einim, “Ngenek amba Mesaya goneav tøgonin. Yaq gê, unimanqatin Mesaya tendowavin, ndego amba umingiap matev nõme mba mó:matanamín, av ngenek nge:matanam? Av taoká. Yaq nakémbá, ngenek Mesayá agegó.”

Zu megetapak, Yesu mõvøiwat-qa gimbogoam

³² Yaq Felisi ezoqam nqanek manqat giyogem, ezoqa ewaqape khonoam-te Yesu-qa yaq-te gi:manqatat, yaq ndigu Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda namba, Mbumbukiam-qa khoev vos keoge ezoqam ndøkhofotáz. Yesu ambá gemøvøinamín.

³³ Yaq Yesu ezoqa gezø-ein, “No khapé nõtégoák, zo namba. Yaq no te-te ndégo tøtøqaván, no ma gende-khofotan.

³⁴ Zo no zonøvawát. Geté zønømendamá. Ma tøtegoat ndøgo, zo kopømba mbaín, tozotøndozav.”

³⁵ Yaq Zu megetapak, ekeza mokho-mba gibond, “Gê, ngenek gekha manqei genøwāv, yaq ni amba tizimbøe-vawēm, geté zī-ometamāk? Gê, ngenek Glik manqei-te okho-qa mbógo, ndøgo nigi ezoqa nõme ndindu-yageapet, neka Glik ezoqa vømé-zømesīm?”

³⁶ Neka gê, ngenek gekhā mé:manqate, av ge-ein nqægo, ‘Zo no zonøvawát, geté zønømendamāk,’ neka, ‘Ma tøtegoat ndøgo, zo kopømba mbaín, tozotøndozav.’?”

Khandi ibøkha-qa yaq-te

³⁷ Møvøna-qa vaev khøuwa gimø-khantøzem, ndøgo khøuwa uni kandambaqape, yaq Yesu ezoqa ewaqape-qa megemege-té genø-itán. Yaq āv gene-akhá nqægo, “Gekha ezoqām ndego, ibøkha naq ndømbopapat, ndego no-té geabetøndo-wāv, bē-iz.

³⁸ Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-manqaté nqægo, ‘Gekha ezoqām ndego, no te-unimanqatin, te-te ndego, khandi ibøkha ndóqouvát.’ ”

³⁹ Yesu nqanek manqat, Nqova Mbomambaqape me:-eín, ezoqa tindafemat, ndigu ndego ti-unimanqatinim. Ta khøuwa-te ndøgo, Mbumbukiam ezoqam-te, tege Nqova naqanaqá etopøteáv. Zuá. Zapa ndøgo, Yesu iz kandambaqape ndapeav zua ndøgoám.

Ezoqa Yesu zapaya giqatønem

⁴⁰ Ezoqa nõme, ezoqa bawan-qape mokho-te gu:goam, nqanek Yesu-qa manqat gim-boyogem, yaq ndigu āv gini-einím nqægo, “Ngenek unimanqatin Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqám, ndego tendo-khofotav!”

⁴¹ Neka ezoqa nõme, āv gini-einím nqægo, “Ngenek ezoqam, Mesayá!”

Geté ezoqa nõme gi-einim, “Av taoká. Mesaya Gelili plovins-te gendøwavák.

⁴² Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa manqat āv qane-eín nqægo, ‘Mesaya ndego Deivid-gé Zeo ndøgoát, ndego nigi kawa ezoqam kandambaqape. Neka ndego Betliem vemiavté géqán, ta vemiaav ndøgo, ma Deivid ge:yagam.’ ”

⁴³ Yaq ezoqa gèqatøném, Yesu zapaya.

⁴⁴ Ezoqa nõme, ndego mõvøiwat-qa mbogoám. Geté ezoqa kopo, zenda veeáv te-te.

Zu megetapak, Yesu unimanqatinteav qagoam

⁴⁵ Yaq ndigu vos keoge ezoqam, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Felisi ezoqam-te giqavaz, yaq ndigu āv gizømbe-beváp nqægo, “Gekha zapá, zo ndego ni-te ndafeav ndozogo?”

46 Geté ndigu gindu-qavøinam, “Ezoqa kopo nøme, manqat manqatemáv, av ndego manqat nde:manqate.”

47 Yaq Felisi ezoqam gezø-qavøiu, “Gê, ndego até zó-a, gétubam?”

48 Ni megetapak o Felisi ezoqam-qa mokho-te, ezoqa kopo mbaín, ndego Yesu nde-unimanqatinat.

49 Nginik ezoqa ewaqape, ndego ndi-unimanqatinat, ndigu Mozes-qa guguna manqat zøtezteáv. Mbumbukiam ndigu ndøngiæzó.”

50 Yaq ndego Felisi ezoqa nøme, Nikodemus, ndego bugukhokhof Yesu-te gemat, ndigu āv gezømbe-eín nqægo,

51 “Gê, niqa guguna manqat gekhā ndó-ein? Kopømbâ, ezoqa løvøte-te tiziveem, ni teqa manqa yogeav tøgoat neka teqa manqa-zapa qeiviav vøgoāt? Kopømba mbaín.”

52 Yaq ndigu gindu-qavøinam, “Gê, até qó-a, Gelili plovins-ák? Mbumbukiam-qa Manqat ùnime:-geveám. Yaq soqóqeív ndøgo, Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqa kopo gendówavák, Gelili plovins-te.”

*

53 Taqa zita-te, ezoqa ewaqape sège-qavøním.

8

Sævam mambe guiwav, Yesu-te gindu-ituim

1 Ezoqa ewaqape giqavøním, yaq Yesu Oliv manqei pøyat-té genøwáv.

2 Yaq khøuwa nøme qandopave. Qanaqanus lovølova-ús. Ndego Mbumbukiam-qá khoev-té genøveséz. Yaq ezoqa kopoáv, gindupia, te-te. Yaq ndego tenøqóm ndøgo, ndigu vøe-zømesim.

3 Yaq Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam neka Felisi ezoqam, sævam ndo-ituím. Ngunuk āv giniqatém nqægo, nøkenøkem matev ndøngiú. Mambe me:wáv. Yaq ndugu ezoqa ewaqape-qá megemege-té ginøveém.

4 Yaq ndigu Yesu gimbo-einím, “Nømendim ezoqam. Ngunuk sævam āv qatiqatém nqægo, nøkenøkem matev ndøngiú.

5 Niqa guguna manqat-te, Mozes manqa āv ginimbi-løvuá nqægo, ‘Sævam av nguigu, mbaqambaqá qotépóu, bēnanim.’ Yaq ndakin qo gekha manqat qó-eín, tuqa yaq-te?”

6 Nqanek manqat timbøe-einím ndøgo, Yesu matemateam-qa mbogoám. Ndego amba manqat soqain te-einin, ndigu ambá manqa ovøyam-té ginø-veemín.

Geté ndego sègefoé. Yaq manqei-te kokosóv gene-peawám.

7 Yaq ndigu sekembá segembo-sinøzumát. Yaq Yesu kawa nango gendo-eqa, gezø-ein, “Zo nqazowani, gekha ezoqām ndego, manqa-zapa mbain ndego, bugukhokhof mbaqambaqa tèabe-ogezó ndego, tu-te.”

8 Yaq ndego nangó genøfoé, manqei-te vøpeawam.

9 Yaq ndigu nqanek manqat giyogem, ezoqa ewaqape sège-panqaním. Ezoqa kopokopo ndøkhofatám. Ibugukhokhof, laombøkik ndø-ivøvé. Yaq vaev-te, Yesu yakhapus mbá sege-ivøvé, ndugu sævam vømbøyam.

10 Yaq Yesu kawa nangó gendo-eqá, ndugu sævam vømbø-ein, “Nginik ezoqam kinøqapi? Gê, ezoqa nøme mbaín, qoqa yaq-te ndimanqate, av nqægo, qo vønaqaním, qakeza manqa-zapa zapaya?”

11 Yaq ngunuk sævam gundu-qavøiu, “Khanánqa. Ezoqam nøme mbaín.”

Yaq Yesu gumbo-ein, “Até nó-a, no nó-einák, av nqægo, qo vønaqaním. Mòqoqáv. Geté manqa-zapa nango møgǵ.”

Yesu ndego manqei-qape-qá wáev

¹² Khøuwa nøme, Yesu ezoqa manqat nøme āv gezømbe-eín nqægo, “No manqei-qape-qá wæev. Gekha ezoqām ndego, no tenøndo-pæv, ndego bøvun-te sekemba gé-okhoák. Geté ndego waev mbógoát, ta waev ndøgo, ezoqa khandi ndøzø-etoam.”

¹³ Yaq Felisi ezoqam, āv gimboe-einím nqægo, “Nandav manqat, qo qakeza qote-manqaté, qoqa yaq-te. Yaq kopømba mbaín, tei-unimanqatinim.”

¹⁴ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Unimanqatín. No nøkeza nøte-manqaté, nqanek manqat. Geté, noqa manqat unimanqatín. Zapa ndøgo, no møtenøtén, no gekham-tē qatøndønnav neka no gekham-tē qatøma. Geté zo zøtezateáv, no ma qatøndenav neka no ma nqatēma.

¹⁵ Zo ezoqa nøme, manqei-qape ezoqam-qá matavap-té qazonø-gevezoát. No ezoqa gevezoatáv.

¹⁶ Geté no tægevezo, yaq noqa gevezoat matev unimanqatín. Zapa ndøgo, no ezoqa ambá nakhapus mbā sægevezoat. Geté no Tát namba niti-gevezoát, ndego ma gendekhofotan.

¹⁷ Zoqa guguna manqat-te, āv qane-peawáp nqægo: Ezoqa menas matev bøi ti:qeivim, yaq ndigu manqa ovøyam-te manqat kopo ti-einim taqa yaq-te, yaq ta manqat ndøgo, unimanqatín.

¹⁸ Até noqa yaq-té-a, matev kopó. Ezoqa nøme, noqa yaq-te tezø-ovøyam, nó, neka ezoqa nøme, noqa yaq-te tezø-ovøyam, nogé Tát.”

¹⁹ Yaq ndigu gimbo-bevøpem, “Ge qô, qave kenøqáqape?”

Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Zo no zøtezateáv, neka zo até nogé Tát-a, zøtezateáv. Zo no amba tøzøte-zøtezin, yaq zo até nogé Tát-a, ndøzøte-zøtezin.”

²⁰ Yesu ezoqa Mbumbukiam-qa khoev-te ge:zømezimat, nqanek manqat ate nqægo ta kouwat-te ndøgo temanqatám, ma ezoqa Mbumbukiam-te moni gi-abumam. Geté ezoqa ndego møvøiwateáv. Zapa ndøgo, tege khøuwa fakhazaneáv, ndigu ti:møvøinam. Zuá.

Yesu ová gendovís, ambá av nqægo, manqei-qape-tē gendowāv

²¹ Yaq Yesu ezoqa manqat nøme āv gezømbe-eín nqægo, “No ndænáv. Yaq zo no ambá ndøzønømbe-vawát. Yaq zo zøkeza manqa-zapazapá nambá søzøté-pakhaetát. Zo kopømba mbaín, tozotøndozav, no ma nqatema.”

²² Yaq Zu megetapak, ekeza mokho-mba gibond, “Gê, ndego ekeza kha ndøngiū, yaq nakêmbá, ge:-ein av nqægo, ‘Zo kopømba mbaín, tozotøndozav, no ma nqatema.’?”

²³ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Zo manqei-qape-ák. Geté no ova-yák. Zo manqei-qape ezoqám. Geté no manqei-qape ezoqám mbá.

²⁴ Yaq nakêmbá, no zo qazø-ein av nqægo, zo zøkeza manqa-zapazapā nambá søzøté-pakhaetát. Zo unimanqatinteav tøgoat, av nqægo, no ndēgo, yaq zo zøkeza manqa-zapazapá nambá søzøté-pakhaetát.”

²⁵ Yaq ndigu gimbo-bevøpem, “Gê, qo gekha ezoqám?”

Yaq Yesu gendo-qavøiu, “No zo oskia nøzø-manqatám, no gekha ezoqám.

²⁶ No manqat kandambá nqanøgo, no amba zoqa yaq-te tøte-manqatatin neka vøe-gevezoatin. Geté no manqei-qape ezoqam sa ndøgo tæzømbe-manqaté, no te-te qæewagam, ndego no gendo-khofotan. Ngenek ezoqam, teqa manqat unimanqatín.”

²⁷ Yesu nqanek manqat gezø-ein, ndigu mokho ndapeáv, av nqægo, Eve-qā yaq-tē gezømbe-manqatām.

²⁸ Yaq Yesu āv gezømbe-eín nqægo, “Zo Ezoqam-ge Yo tozotumu-eqeinam, yaq zo zøtéztézté, no ndēgo, neka no ambá av nqægo, matev nøkeza matavap-te mbā qatømatanām. Geté no sa nqáneq qæmanqaté, av Tat ge:nømand.

²⁹ Ndego ezoqam, no gendo-khofotan, ngêgó no namba. Ndego no nõuvõnateáv. Zapa ndógo, no oskia ndógo tægoatún, av ndego poev ndõmbõego.”

³⁰ Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq ezoqa kopoáv gè-unimanqatiním.

Mbumbukiam-qa unimanqatin manqat, ezoqa génqovotáz

³¹ Ndigu Zu ezoqam, Yesu gi-unimanqatinim, ndego áv gezõmbe-eín nqægo, “Zo noqa manqat mokho-te tozotu-yagat, yaq zo uni nogí pæv ezoqam-in zógoát.

³² Yaq zo unimanqatin manqat zõtézótéz. Yaq nqanek unimanqatin manqat, zo génqovotáz. Yaq zo bavokhó qazonó-fakház.”

³³ Yaq ndigu gindu-qavõinam, “Ni Eibleem-gí zí. Ni ambá av nqægo, ezoqam-gí yaq-fia mbain sasae ezoqám, neka ndigu ni gètøkønāt. Gekha zapá, nqoqo-manqate av nqægo, ni bavokho seífakhān?”

³⁴ Yaq Yesu gezõ-ein, “No unimanqatín nqazõ-manqate. Gekha ezoqám ndigu, manqa-zapazapa ndimatanam, ndigu manqa-zapazapa-gí yaq-fia mbain sasae ezoqám. Ndógo gètøkózát.

³⁵ Geté unimanqatín, yaq-fia mbain sasae ezoqam, ezoqam-qa khoev-te ate nonqo gú:goák. Geté khoev eve-ge nakhasam, oskia mú:goát.

³⁶ Zo Mbumbukiam-ge Yo mboqog tezõ-mboqozo, zo vozófakház, yaq zo ùni ndõzõte-fakház. Zo manqa-zapazapa-gi yaq-fia mbain sasae ezoqam, sekemba zógoák.

³⁷ No mõtenõtén, zo Eibleem-gí zí. Geté zo no pakhapakha khaneam-qa zonógó. Zapa ndógo, noqa manqat, zo mokho-te mbain.

³⁸ No ndógo tæmanqaté, no Tat ge:nõmand. Geté zo ndógo tozo-matanám, av zoge zõve ge:zõmas.”

³⁹ Yaq ndigu gimbo-qavõinam, “Nigi tat Eibleém.”

Yaq Yesu gezõ-ein, “Zo amba Eibleem-gi zi tozogonín, zo matev amba áv tõzõte-matanamín, av ndego ge:matõnumam.*

⁴⁰ No zo unimanqatin manqat mba nõzõ-manqatám, ndógo no Mbumbukiam-te qæ-ewagam. Geté zo no pakhapakha khaneam-qa zonógó. Eibleem matev av nqægo matanapõteáv.

⁴¹ Zo áv tõzõte-matanám, av zoge zõve nde:matanam.”

Yaq ndigu gimbo-qavõinam, “Av taoká. Ni mambe nakheís mbá. Nigi Tat, Mbumbukiam yakhapús.”

⁴² Yaq Yesu gezõ-ein, “Mbumbukiam amba zoge zõve tegonín, zo ambá kuku zogonín no-te. Zapa ndógo, no Mbumbukiam-té qatõndonáv, atema zo-te. No ambá av nqægo, nõkeza matavap-të qatõgeavün. Geté no ndégo tendo-khofotán.

⁴³ Zo gekha zapá, mokho ndapeav ndozogo, no manqat nqazõ-manqate? Zo ndapeav tõzõtegó ndógo, zo kopõmba mbain, noqa manqat tozondapem.

⁴⁴ Zapa ndógo, zo nqova soqaqape-gí nakheís. Zoge zõve ndégo. Gekha matēv ndógo, ndego ndõmbõe-khaneat, zo matanam-qa zogó. Ibugukhokhof, atema ndakin, ndego pakhapakha khaneam ezoqam oskia ndógó, neka ndego elavõqase nõzõneáv unimanqatin-te. Zapa ndógo, te mokho-te unimanqatin mbain. Ndego gekhavoza min, ndego ekeza matev mba mbopaevín. Zapa ndógo, ndego khavozam ezoqám neka khavozam manqat ate ndægo, ndego evé.

⁴⁵ Geté no unimanqatin manqat nomanqaté. Yaq nakémbá, zo no unimanqatinteáv.

⁴⁶ Gè, zo mokho-te, ezoqa kopo kopõmbá, noqa yaq-te te-ein, av nqægo, ngenek manqa-zapa ndõgõ. Kopõmba mbain. Av tægoat ndægo, no unimanqatin manqat nqæmanqate, yaq gekha zapá, zo no unimanqatinteav ndozogo?

8:33 8:33 Met 3:9 8:34 8:34 Lom 6:16, 20 8:39 8:39 Met 3:9 * 8:39 8:39 Yesu nqanek manqat tene-eín ndógo. Zapa ndógo, Eibleem Mbumbukiam mõndõ-unimanqatín. Geté ndigu Yesu uni unimanqatinteáv. 8:41 8:41 Isa 63:16
8:44 8:44 1 Zion 3:8 8:46 8:46 2 Ko 5:21; 1 Pita 2:22

⁴⁷ Gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam-gē, ndego Mbumbukiam-qa manqat gèyogé. Geté zo Mbumbukiam-gé mbá. Yaq nakémbá, zo manqat yogeapáv.”

Yesu gò:megeát, Eibleem gèpáev

⁴⁸ Yaq Zu megetapak, Yesu gimbo-einim, “Ni mõi-einím. Qo Samalia ezoqám. Neka qo nqova soqa qambugú.”

⁴⁹ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “No ambá av nqægo, nqova soqa nømbugū. Av taoká. No Tat nombovizáp. Geté zo noqa iz, zòvoát.

⁵⁰ No ambá av nqægo, nøkeza iz eqawat-qa nogó. Geté ezoqa ndégó, noqa iz eqawat-qa ndego. Ndego no eqeieqei me:næná.

⁵¹ No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha ezoqām ndego, noqa nømendim manqat tembopavat, ndego miavmiav løvøte géqeivák.”

⁵² Yaq ndigu Zu ezoqam gimbo-einim, “Ndakin ni møtinøtén, av nqægo, qo nqova soqa nandeqambú:gu! Qoqa manqat, mokho mbaín. Eibleem møndønaním neka até Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqám-a, vøpakhaez. Geté qo av qoqote-manqaté nqægo: Gekha ezoqām ndego, qoqa nømendim manqat tembopavat, ndego miavmiav løvøte géqeivák.

⁵³ Gê, qo nigi atanakha-zapa Eibleem neka Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam, moqóløvub, ndigu gipakhaez? Qo qakeza kha gekha qotévewe?”

⁵⁴ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “No amba nøkeza iz tæ-eqawatin, ta iz eqawat mokho ambá mbaín. Geté noqa iz, noge Tat ndø-eqawát. Ezoqa ndégo, zo ndøzøte-manqate, av nqægo, ndego nigí Mbumbukiām.

⁵⁵ Zo ndego zøtezateáv. Geté no ndego møtenøtén. No amba av tøte-manqatein nqægo, no ndego nøtenøtenāk, yaq no ambá khavozam ezoqam nogonín, av zo ndøzøte:go. Geté no ndego møtenøtén, neka no teqa manqat o-mba notondapé.

⁵⁶ Zoge atanakha-zapa Eibleem, ndego noqa fakhane khøuwa-qa khanakhanakh-us mo:kewagám. Yaq ndego møndøqeív. Yaq khanakhanakh kandambá gendap.”

⁵⁷ Yaq ndigu gimbo-einim, “Qoqa manqat nandav, mokho mbaín. Qo viav fifti ndapeáv. Zuá. Yaq gê, qo Eibleem av khoqoté-omet?”

⁵⁸ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “No unimanqatín nqazø-manqate. Eibleem qaneav gegoam, no nõgoám.”

⁵⁹ Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq ndigu mbaqambaqa mba ndøpitáz. Ambá gepouimín. Geté Yesu é-møndøpeó, Mbumbukiam-qa khoev vø-ivav.

9

Yesu ezoqam gekhakheinøvem, ndego bøi waev mbain geqan

¹ Yesu gewav, yaq bøi waev mbain ezoqam ndø-omét. Ndego av teneqán. Bøi waev mbaín.

² Yaq ekeza paev ezoqam gimbo-bevøpem, “Nømendim ezoqam. Gê, ndego bøi waev mbain geqan, ndøgo gekha ezoqam-qá manqa-zapà? Ndøgo ekezá manqa-zapà, ó, evøndipakha-qá manqa-zapà?”

³ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Ndego bøi waev mbain geqan, ndøgo ambá av nqægo, ekeza manqa-zapa zapayā, o evøndipakha-qá manqa-zapa zapayā. Geté te mokho-te, Mbumbukiam-qá bazaføgakh tabete-qeiví.

⁴ Ate av-te paveat ndægo, ni teqa sasae, ndego no gendo-khofotan, é-bizigoném. Geté bøivun nqágeáv. Yaq ta khøuwa-te ndøgo, ezoqa kopo kopømba mbaín, sasae tego.

⁵ No manqei-qape-te nqægo, no manqei-qape-qá wáev.”

⁶ Yesu nqanek manqat gumu-ein, yaq manqei-te, kōse ndøpisíb. Yaq gèqøozó, vø-menegim. Yaq até gendego, ta qoq ndøgo, bøi waev mbain ezoqam-qá bøi-té genøgí,

⁷ vømbō-ein, “Mòqoqá. Bugug Siloam kewan-qasi-té qomøsungúz.” (Siloam, taqa manqa mokho nqánek, “Ezoqam gikhofotøvem.”) Yaq ndego bøi waev mbain ezoqam, sègewáv, bugug vømøsunguz. Yaq gendoqavan, teqa bøi sège-eqeieqeí.

⁸ Taqa zita-te, ndigu ezoqam, khoev avønin qazø-puatam neka ezoqa nøme ndigu bugukhokhof gi-ometupam, ezoqa gigiap-qa gezøvi:mam, gèbevøpém, “Gê, ezoqam ngénèk, nakhoa-te geqonumam, ezoqa gigiap-qa gezøvi:mam?”

⁹ Ezoqa nøme gindu-einim, “Ezoqam ngének.”

Geté ezoqa nøme gindu-einim, “Mbaín. Teoká ndego. Ngenek andé teqa bugug me:keogé.”

Geté ndego ezoqam, bøi waev mbain gegoam, ekezan āv gene-eín nqægo, “Ezoqam nó.”

¹⁰ Yaq ndigu gimbo-bevøpem, “Gê, áv khanégo, qo ndakin ndoqo-keoge?”

¹¹ Yaq ndego gendo-qavøiu, “Ndego ezoqam, iz nqambogo Yesu, ndego qoq ndøqoá, noqa bøi-te vø:ge. Yaq āv genømbe-eín nqægo, ‘Siloam kewan-qasi-té qonøqáv, bugug voqomø-sungúz.’ Yaq no sænáv, bugug vøemø-sunguz. Qatumu-sunguz ndøgo, yaq no kopømbá qækewag.”

¹² Yaq ndigu gimbo-bevøpem, “Gê, ndego ndakin kenáqape?”

Yaq ndego gendo-qavøiu, “No nøtenøtenák.”

Bøi waev mbain ezoqam, ndego Yesu gekhakheinøvem, Felisi ezoqam gimbo-sinøzømem

¹³ Taqa zita-te, ndego ezoqam, bøi waev mbain gegoam, Felisi ezoqam-té ginøndafém.

¹⁴ Ta khøuwa-te ndøgo, Yesu qoq geqoa, yaq ndego bøi waev mbain ezoqam vøkhakheinøvem, ta khøuwa ndøgo, Sabat khøuwá.

¹⁵ Yaq ndakin até ndigu Felisi ezoqám-a, vømbō-bevøpem, av nqægo, ndego bøi waev ande āv kenēdap?

Yaq ndego gezø-ein, “Ndego noqa bøi-te, qoq mo:gé, yaq no bugug vøemø-sunguz. Yaq ndakin no kopømbá nqækeoge.”

¹⁶ Yaq Felisi ezoqa nøme gi-einim, “Ndego ezoqam, ambá av nqægo, Mbumbukiam ndokhofotāv. Zapa ndøgo, ndego Mozes-qa guguna manqat pøpøvumáv, Sabat khøuwa-qa yaq-te.”

Geté ezoqa nøme gi-einim, “Gê, ezoqa manqa-zapa-us tegoat, áv khané:go, umingiap matev av nqægo tematønumat?”

Yaq ti mokho-te, qaqae matev ndøgoám.

¹⁷ Yaq ndigu Felisi ezoqam, nqawá ginømbo-sinøzømém, ndego ezoqam, bugukhokhof bøi waev mbain gegoam. Gimbo-einim, “Ge qó, áv khoqoté-matavap, teqa yaq-te, ndego bøi geqa-khakheinam?”

Yaq ndego ezoqam gendo-qavøiu, “Ndego Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqám.”

¹⁸ Geté ndigu Zu megetapak unimanqatinteáv, av nqægo, ndego ezoqam bøi waev mbain ndøgoám, yaq ndakin ndego kopømbá ndekeoge. Yaq ndigu evøndipakha ndømøváb.

¹⁹ Yaq āv gezømbe-beváp nqægo, “Gê, ngenek zogé yō, zo teqa yaq-te ndøzøte-manqate, av nqægo, ngenek bøi waev mbaín geqan? Av tægoat ndægo, gê, áv khané:go, ndakin ndekeoge?”

²⁰ Yaq tegi evøndipakha gindu-qavøinam, “Ni møtinøtén, ngenek nigí yó, neka ngenek bøi waev mbaín geqan.

21 Geté ni nøtenateáv, ndego ndakin ande áv kenē-keoge o bøi gekha ezoqām mbōkhakheinam. Ekezan mbobevøpēm! Ndego møndømu-khouwév. Kopømbá, ekeza tezø-qavøiu.”

22 Ndigu evøndipakha, nqanek manqat tini-einím ndógo, ndigu Zu megetapak-qá møe ndøgoném. Zapa ndógo, ndigu Zu megetapak, manqat é-møndø-kopo:ném, av nqægo, gekha ezoqām ndego, te-unimanqatin, av nqægo, Yesu ndego Mesayā, yaq ndego ezoqam gembøé-khafeném. Zu ezoqam-qa guliguli khoev-te, sekemba gé-okhoák.

23 Yaq nakémbá, tegi evøndipakha gi-einim av nqægo, “Ngenek møndømu-khouwēv. Ekeza mbobevøpēm.”

24 Yaq ndigu Zu megetapak, ndego ezoqam, bøi waev mbain gegoam, nqawá ginømbø-akhaém, vømbø-einim, “Mbumbukiam-qa iz-te, qo unimanqatin manqat qó-eín. Ni møtinøtén, nandev ezoqam qo ndoqote-manqate, ndego manqa-zapa-us ezoqám.”

25 Yaq ngenek ezoqam gendo-qavøiu, “No nøtenateáv, ndego manqa-zapa-us ezoqām penømakhaya. No sa nqáneq qatenøtén. No bøi waev mbain nogoám. Yaq ndakin no kopømbá nqækeoge.”

26 Yaq ndigu gimbo-bevøpem, “Gê, ndego gekha matev qámatanam? Ndego qoqa bøi áv kené-khakheinam?”

27 Yaq ndego gendo-qavøiu, “No møezø-eín. Geté zo yogeáv. Gekha zapá, zo nqawa yoge-qa ndozogo? Gê, ate zó-a, zo tegi paev ezoqam gone-qa zógo?”

28 Yaq ndigu mbøni nqosøgeap mboyogém, vømbø-einim, “Tege paev ezoqam, qó. Ni Mozes-gí paev ezoqám.

29 Ni møtinøtén, Mbumbukiam manqat Mozes mbomanqatám. Geté nandev, ni ùnimi-nøtenateáv. Até ndøgó-a, ma gendewav, ni nøtenateáv.”

30 Yaq ndego gendo-qavøiu, “Nandav nqova ndafe-ús, zo zøtezateav ndozogo, ndego ma gendewav, yaq ndego no bøi vønø-khakheinam.

31 Ni mizi:nøtén, Mbumbukiam manqa-zapa-us ezoqam-qa manqat yogeapáv. Geté gekha ezoqām ndigu, ndimbovizap neka matev ndímatanam, av ndego poev ndømbøego, ndigu tezøygé.

32 Manqei-qape ande qæfakhan, atema ndakin, ezoqa yogeáv av nqægo, ezoqa bøi waev mbain ezoqam ndøkhakheinøvēm, ndego bøi waev mbain geqan, vøkewág.

33 Ndego ezoqam, amba Mbumbukiam khofotøveav tegonin, ndego matev-qase ambá gé:matanamák.”

34 Yaq ndigu gindu-qavøinam, “Qo manqa-zapa mokho-té qonøqáq. Yaq ge qô, ni nømendim-qa qógo?”

Yaq ndigu gembøe-khafeném, tiqa guliguli khoev-te nqawa gé-onák.

Ezoqam ndigu unimanqatinteav ndigu, ndigu andé bøi waev mbain ezoqám

35 Yesu ge-ewag, av nqægo, Felisi ezoqam ndego ezoqam gembøe-khafenēm, ndego bøi waev mbain gegoam, tiqa guliguli khoev-te nqawa gé-onāk, yaq ge-omet, ndego áv gembøebeváp nqægo, “Gê, qo Ezoqam-ge Yo moqó-unimanqatin?”

36 Yaq ndego gendo-qavøiu, “Khanánqa. Qonømbé-eín, ndego gekha ezoqám? Yaq no ndego nó-unimanqatín!”

37 Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Qo mòqo-omét ndego. Ezoqam ngének, ndego ndakin manqat ngeqa-manqate.”

38 Yaq ndego ezoqam gendo-ein, “Evézøza. No møe-unimanqatín!” Yaq até gendego, Yesu-qa megemege-te, katuk ndømøkuí, vømbøvizam.

39 Yaq Yesu gembo-ein, “No nqanek manqei-qape-te, ezoqam-qa matev gevewat-qa nøgeavún. Yaq bøi waev mbain ezoqam, bøi tñabiti-kewág, neka bøi eqeieqei ezoqam, bemø-bøi-waev-mbain-ezoqam-ez.”

40 Yaq Felisi ezoqa nøme, ndigu avønín giwaniapam, nqanek manqat gimboyogem,

ndigu āv gimboe-einim nqægo, “Ge qô, até ní-a, bœi waev mbain ezoqam qotínæna?”

⁴¹ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Zo amba ande bœi waev mbain ezoqam me tozogonin, zo ambá manqa-zapazapa-yav sozogonin. Geté zo āv qazøte-manqaté nqægo, ‘Ni níkeogé.’ Yaq nakémbá, zo manqa-zapazapa zua zøgó.”

10

Yaya etæ manqat, sip keoge ezoqam eqeieqei-qa yaq-te

¹ Yesu manqat nøme, āv gene-ein nqægo, “No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha ezoqām ndego, sip-qa khoev-te, mboqog-anim-te oneav tøgoat, geté khoev-te nakhoa vini-tē genøqavíg, ndego aqona ezoqám neka pepen ezoqám.

² Geté sip keoge ezoqam eqeieqei, mboqog-anim-té genø-onín.

³ Mboqog keoge ezoqam, mboqog mbo-mboqozoín. Tegi sip, teqa manqa wag møndæzøté, neka vøyogemin. Ndego sip iziz zø-akhayamín, bavokho sasa ndø-itubin.

⁴ Yaq tegi sip bavokho ge-itubin, gèzømbo-megeín, ndigu vømbø-paevemin. Zapa ndøgo, ndigu teqa manqa wag, møndæzøté.

⁵ Ndigu ezoqa vini gembø-paevemák. Geté møe mbóbøín. Zapa ndøgo, ndigu teqa manqa wag zøtezateáv.”

⁶ Yesu nqanek yaya manqat gezø-eta, ndigu manqa mokho ndapeáv, gekha mé:manqate.

Yesu, ndego mboqóg

⁷ Ndigu nqanek yaya etæ-qa mokho ndapeav qagoam, yaq Yesu manqat nøme āv gezømbe-ein nqægo, “No unimanqatín nqazø-manqate. No sip-gí mboqóg.

⁸ Ezoqa ewaqape ibugukhokhof go:geavun, ndigu aqona ezoqám neka pepen ezoqám. Geté sip tiqa manqat yogeapáv.

⁹ No mboqóg. Gekha ezoqām ndego, no-te tendo-on, ndego khandi ndóndáp. Yaq ndego, kopømba ande av sip me nduigu, gé-onimát neka nango vøfakhanāt, gagayag eqeieqei loge nonqo vømøqeivāt.

¹⁰ Aqona ezoqam, sip aqonøvem neka zitøge neka ngiæzoat-qa mba ndo-okhoatún.

Geté no ezoqa khandi etoam-qa nogeavún. Yaq ta khandi ndøgo, tàbete-tøvá, ti mokho-te.”

Yesu, ndego sip keoge ezoqam mbomambaqapé

¹¹ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, “No sip keoge ezoqam mbomambaqapé. Sip keoge ezoqam mbomambaqape, ekeza khandi gésanqáo, sip zapaya.

¹² Geté ezoqa nøme, ndego sip keoge sasae, moni qaqasam nonqo mba ndego, ndego segéteít, gaqo khobos te-omet. Ndego sip segézuváz. Zapa ndøgo, ndego sip keoge ezoqam eqeieqei mbá neka ndigu sip ekezán mbá. Yaq gaqo khobokhobos, sip segé-ngeasám, vøpanqaním.

¹³ Ezoqam av ngenek nge:go, ndego sasae, moni qaqasam nonqo mba ndøgoatún, neka ndego sip gezømbé-køfiayák.

¹⁴ Sip keoge ezoqam mbomambaqape, nó. No nøkeza sip møtenøtén, neka ndigu no vøezøté, z, z

¹⁵ ate av-té, Tat no ge:-otev neka no ndego vøtēnøten. Yaq no nøkeza khandi nósanqáo, sip zapaya.

¹⁶ No sip nøme ndinøgó. Ndigu nqanek sip uta mokho-té mbá. Até ndigú-a, batøndo-khatób. Ndigu noqa manqa wag ndøyogém. Yaq sip bawan kopo mé:goát, neka sip keoge ezoqa kopo vøzøgoát.

17 Tat kuku no-te. Zapa ndógo, no nòkeza khandi nòsanqáo, ezoqa zapaya. Yaq no nango tábate-khandi:n.

18 Ezoqa ambá av nqægo, no khandi ndævimbām. Geté no nòkeza poev-té qatósanqáo. No bazaføgakh nqanógó, nòkeza khandi tæsanqao neka nqawa vòendāp. Nò Tat nò-eín, matev av nqægo tægo.”

19 Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq Zu megetapak nangó ginø-qatøném.

20 Ndigu ezoqa kopoáv, āv gini-einím nqægo, “Nandev ezoqam, nqova soqa mbøigú! Matavap kumbøgeáp, nandev. Gekha zapâ, zo teqa manqat ndozoyoge?”

21 Geté ezoqa nòme, āv gini-einím nqægo, “Manqat av nqægo, kopømba mbain, nqova soqa-us ezoqam-te tøndo-fakhatat. Neka gê, nqova soqa, bøi waev mbain ezoqam áv kené-khakheinøvēm?”

Yesu gisanqawem

22 Zelusalem taon-te ndøgo, pindap khøuwa kandambaqape ndøfakhán. Zu ezoqam, Mbumbukiam-qá khoev mboqoat khøuwa mbomatavupatún, ma ibugukhokhof ndøgo, Mbumbukiam-qa khoev nqawa teqa zenda-te giveem. Ta khøuwa-te ndøgo, qozaq viav ndø-ogitát.

23 Yesu Mbumbukiam-qa khoev uta mokho-te, Solomon-qá lou-qase-té ge-okhoám.

24 Yaq Zu megetapak ndøpindám, te-te, vømbō-bevøpem, “Gê, ni manqat ndaføyamba gekha khøuwā qonimbí-eín? E-moqoni-eín: Gê, qo Mesayá?”

25 Yaq Yesu gezø-qavøiu, “No mðezø-eín. Geté zo no unimanqatinteáv. Matev ndøgo, no Tat-qa iz-te nqæmatanam, zo ndógo tønè-zømesimít, av nqægo, no gekha ezoqām.

26 Geté zo no unimanqatinteáv. Zapa ndógo, zo nogi síp mbá.

27 Nogi sip, manqa wag nø-ewagatún. No møtenøtén ndigu, neka no ndigu gènpáev.

28 No ndigu khandi miavmiav nøzø-etoám. Ndigu sa gemø-nasinimák. Ezoqa kopo, ndigu noqa zenda-te gévimbamák.

29 Noge Tat, ndego no ndigu genø-etoam, ndego ezoqa ewaqape ùnime:løvubám. Ezoqa kopømba mbain, ndigu Tat-qa zenda-te te:viwam.

30 No neka Tat, ni kopó.”

31 Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq ndigu Zu megetapak, nqawa mbaqambaqa mba ndøpitáz. Ambá gepouimín, vølaemin.

32 Yaq Yesu gezø-ein, “No matev eqeieqei kopoav nomatønnumám, zoqa bøi-te, ndøgo Tat-te qando-fakhanam. Yaq gê, nqanek matev eqeieqei ate ndægo, kopo ākhanégo, ta zapaya ndøgo, no lambe-qa nqazonøgo?”

33 Yaq ndigu gimbo-qavøinam, “Ni ambá av nqægo, qoqa matev eqeieqei zapayā qatí-pouqobēm, vøi-laqabēm. Geté ni ndógo tötí-laqabēm. Qo Mbumbukiam-qá iz qongi:wát. Qo ezoqam mbá, qo. Geté qo Mbumbukiam-qá qote-khamasiáp.”

34 Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Zoqa guguna manqat-te, Mbumbukiam āv gene-eín nqægo, ‘No mðezø-eín: Zo mbumbúk.’

35 Ni mizi:nøtén, manqat ndøgo, ta mbuk-te ndøpeawap, unimanqatín. Mbumbukiam-qa Manqat gé-enendák. Mbumbukiam ndigu mbumbuk me:zæb, ti-te ndigu teqa manqat qafakhan.

36 Av tægoat ndægo, yaq gekha zapâ, zo no ndozonø-manqate, ‘qo Mbumbukiam-qā iz qongi:wát’, no qæ-ein, av nqægo, no Mbumbukiam-gē Yō. Nò Tat ndøveatán neka nqanek manqei-qape-te vøndō-khofotan.

37 No amba matev matønnumav tægonin, av noge Tat ndømbøe-poev, yaq ság, zo no ndø-unimanqatíním.

38 Geté no mðematønnumatún. Yaq nakémbá. Zo noqa manqat unimanqatin poeveav tozogoat, zo noqa matev matanam zó-unimanqatiním. Yaq zo tøzøté-zøté z ndógo,

neka mokho vozóndapēm, av nqægo, Tat no mokho-té gunu:gú neka no Tat mokho-té qatu:gú.”

³⁹ Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq ndigu ambá nqawá ginø-møvøinamín. Geté ndego sègezømbø-navøém.

⁴⁰ Taqa zita-te, Yesu nqawa Zoden kea yaq-keoqá genøveséz, ta manqei ndøgo, ma bugukhokhof Zion ezoqa ibøkha iz gezømbø-etoumam. Yaq ndógo temøqóm.

⁴¹ Yaq ezoqa kopoáv gimøndæ-pindam. Ndigu āv gini-manqatám nqægo, “Zion umin-giap matev goneáv. Geté manqat ate ndægo, ngenek ezoqam-qa yaq-te ge:manqatam, unimanqatín.”

⁴² Yaq ndøgo, ezoqa kopoáv, gè-unimanqatiním ndego.

11

Lazales genanim

¹ Ezoqa mõndøgoám. Iz Lazalés. Ndego enqoni mbogoám. Ndego tegi sænakheis namba, Meli neka Mata, Betani vemiaiv-té giyagám.

² Ngunuk Meli, tuge anganøm-yo Lazales enqoni qambogoam, ndúgu, tae etet sisip mbomambaqape, Evezøza-qa zenda tokhotapak-te guoqouz neka yaq susu ekeza izum vømbøe-vuogim.

³ Yaq ndigu Lazales-gi sænakheis manqat ndøkhofotøvém, Yesu-te, “Evézøza, qoge qafu mbomambaqape, enqoni mbogó.”

⁴ Geté Yesu nqanek manqat ge-ewag, ndego āv gene-eín nqægo, “Nqanek enqoni, løvøte-te gé-ituák. Geté tønèfakhán ndøgo, Mbumbukiam-qá iz mé:-eqá, neka Mbumbukiam-ge Yo, iz kandambaqape vøendāp.”

⁵ Yesu poev kandambá, Mata-te neka tugu namba qawan-te neka Lazales-te.

⁶ Geté Lazales-qa enqoni-qa yaq-te manqat ge-ewag, ndego nakhamas-te okhoeáv ti-te. Geté ta manqei-te ndøgo, ma ge:goam, khøuwa menas nøme, mõndø-qovezám.

⁷ Taqa zita-te, ndego ekeza paev ezoqam, āv gezømbø-eín nqægo, “Nqawa Zudia plovins-té qazinø-qaván, Lazales bizimø-ometam.”

⁸ Geté tegi paev ezoqam gimbo-qavøinam, “Nøméndim ezoqam. Nømønqei qagoam, ezoqa qo ambá nandí gini-pouqabemín ndøgo, vølaqabemín. Gê, qo unimanqatín, veseze-qa qógo?”

⁹ Yaq Yesu gezø-ein, “Paveat kopo-te, khøuwa iziz tuélv nqambøigu. Gekha ezoqām ndego, paveat-te te-okhoat, ndego kopømba mbáin tekhaotav, vøbøiāv. Zapa ndøgo, paveat-qá waev-té genø-okhoát.

¹⁰ Geté gekha ezoqām ndego, bøivun-te te-okhoat, ndego ndøkhaotáv, vøboiāv. Zapa ndøgo, ndego waev mbáin.”

¹¹ Taqa zita-te, Yesu manqat nøme, āv gezømbø-eín nqægo, “Nigi nøfu Lazales, venanqei ndøbuvít. Geté no nangó qamótiú.”

¹² Yaq tegi paev ezoqam gindu-qavøinam, “Evézøza. Qanimáv. Ndego ndebuvit, yaq ndø-eqeieqei-év.”

¹³ Ndigu até vøe-einim, Yesu Lazales-qa venanqei sømbiam-qa yaq-te mba me:manqaté. Geté ndego teqa løvøte-qa yaq-té gene-eín.

¹⁴ Yaq Yesu manqat ndaføyamba zø-eín, “Lazales mõndønánim.

¹⁵ Geté zo zapaya, no khanakhanákh, no te namba goneav qagoam. Yaq zo kopømbá, no tønè-unimanqatiním. Geté, ság. Ndakin ziniáv te-te.”

¹⁶ Yaq Tomas, iz nøme gimbo-akhaemam, qaqangeāp, paev ezoqa nøme āv gezømbø-eín nqægo, “Sà bizimuniáv. Yaq sizimú-pakhaén te namba.”

Yesu ndégo, ezoqa løvøte-te ndekhandi:zat neka khandi ndēzø-ētōām

17 Yesu Betani vemia-v-te gemofakhan, yaq āv gene-ewág nqægo: Lazales manqei-pakha-te mōndø-utøvém. Ndakin khøuwa foa mōndømø-navøém.

18 Yaq Betani vemia-v-a, yaq Zelusalem taon, taqa atap khapémbá. Tri kilomita mbá.

19 Zudia ezoqam kopoáv ginduzav, Mata neka Meli eiv vømøzø-tøkē, tigi anganøm-yo gezømbe-nanim.

20 Mata gu-ewag, av nqægo, Yesu ngēgeāv, yaq nakhoa-té gunøwáv. Yesu mbøeqatáz. Geté Meli khoev-té gunoqotám.

21 Yaq Mata Yesu gumbo-ein, “Evézøza. Qo amba nqanek toqogonin, yaq noge anganøm-yo, ambá gé:nanimák.

22 Geté no mōtenøtén, até ndakin-a, qo Mbumbukiam andē gekha mē toqombo-viam, ndego ndøqa-etoám.”

23 Yaq Yesu gumbo-qavøiu, “Qoge anganøm-yo nango ndøkhandí:v.”

24 Yaq Mata gundu-ein, “No mōtenøtén. Vaev khøuwa-te, løvøte ezoqam tikhandi:z, até ndegó-a, tékhandí:v.”

25 Yaq Yesu gumbo-ein, “Ezoqam nó, ezoqa løvøte-te nqækhandi:zat neka khandi nqāzø-ētōām. Gekha ezoqām ndego, no nde-unimanqatinat, ndego géyagét, oskia ndego tenanim.

26 Neka gekha ezoqām ndego, ndeyage neka no ndē-ūnimānqātināt, ndego génanimák. Gê, qo nqanek moqó-unimanqatin?”

27 Yaq ndugu gundu-qavøiu, “Evézøza. No mōe-unimanqatín, av nqægo, qo Mesayá. Mbumbukiam-gé Yó. Qo ndégo, Mbumbukiam manqat ge-ein, av nqægo, nqanek manqei-qape-te tendo-khofotav.”

Yesu Lazales-qa gevin

28 Mata nqanek manqat gumu-ein, yaq tugu namba qawan-té gunøqaván, Meli, manqat vømømbø-ein. Sègembo-voá, gumbo-ein, “Nømendim ezoqam mōndø-geavún. Ngégó nqanek. Qoqa ndøbeváp.”

29 Meli nqanek manqat gu-ewag, yaq ndugu até gundigu, gè-itán, te-te vøwaw.

30 Yesu vemia-v mokho-te fakhaneav ndøgoám. Ndego zua ndo:goám, ma Mata gumiqat.

31 Ndigu Zu ezoqa nøme, Meli namba khoev-te gigoam, eiv gimbo-tøkeam, gi-ometam, av nqægo, ndugu nakhamas-te gu-itan, vøfakhan, yaq ndigu gèmbø-paevém. Ndigu até vøe-einim, manqei pakha-té gunømā. Gemøvín.

32 Meli Yesu-te gumufakhan, gu-omet, yaq teqa zenda tokhotapak-te, ekeza kha, manqei me:laváo, vømbo-ein, “Evézøza. Qo amba nqanek toqogonin, yaq noge anganøm-yo ambá gé:nanimák.”

33 Yesu Meli gu-omet, gu-eivam, neka ndigu Zu ezoqa nøme, namba gi:geavun, vø-eivumam, ndego mbøni mbonqosøgím, tanakh vøzøgo.

34 Yaq gezøbevap, “Zo ndego gekham-té qazomø-otøvem?”

Yaq ndigu gindu-qavøinam, “Evézøza. Bíziniáv, vømøqeiv.”

35 Yaq Yesu gèvín.

36 Yaq ndigu Zu ezoqam, āv gini-einím nqægo, “Ndæ! Ndego kuku kandambá qambogoam te-te.”

37 Geté ezoqa nøme āv gini-einím nqægo, “Ngenek, ndego bøi waev mbain ezoqam ndøkhekheinøvém. Yaq gê, kopømba mbáin, Lazales amba tekhekheinøvemín? Yaq ndego ambá génanimák.”

Yesu Lazales løvøte-te gekhandi:v

38 Yesu manqei-pakha-te gemefakhan, mbøni kandambaqape, nangó qanømbo-nqosøgím. Ta manqei-pakha ndøgo, køi nqá. Mboqog mbaqambaqa-qapé gini-tokavám.

³⁹ Yaq Yesu gezø-ein, “Mbaqambaqa-qape vø-qambesømem.”

Geté Mata, ndugu løvøte ezoqam-gu sævømiu, gundu-ein, “Evézøza. Vøvanq unimé-soqá. Ndego khøuwa møndømbo-foa-éz, manqei-pakha-te ngu:gu.”

⁴⁰ Yaq Yesu gumbo-ein, “No møtaqa-ein. Toqo-unimanqatin, yaq Mbumbukiam-qa bazaføgakh-qape qóqeív.”

⁴¹ Yaq ndigu ezoqam até gindigonem, mbaqambaqa-qape vø-qambesømem.

Yaq Yesu ová genøqán. Yaq äv gene-ein nqægo, “Tát! No ike kandambá qo-te. Qo noqa manqat, mòqo-ewág.

⁴² No møtenøtén, qo noqa manqat oskia qòyogé. Geté no nqanek manqat ti zapaya ngínik qate-manqaté, ezoqa ewaqape ngiwaniap. Nginik tiabiti-unimanqatiním, av nqægo, no qo qotøndo-khofotán.”

⁴³ Yesu nqanek manqa manqate qamømbøe-navøem, yaq kandambaqapé møndæ-akhá, “Lázales. Mòqotøndo-fakháq!”

⁴⁴ Yaq ngenek ezoqam, genanim, sègendo-fakhán. Teqa zenda lou geagim nonqo neka zenda tokhotapak-te, ndabua até gembøe-løvøtupám, neka kawa-te vømbø-løvøtupam.

Yaq Yesu ezoqa äv gezømbe-ein nqægo, “Ndabua nandav, vømbo-nqovozømem, bēwav.”

Yesu ande gimbøe-voqoem

(Met 26:1-5; Mak 14:1-2; Luk 22:1-2)

⁴⁵ Ndigu Zu ezoqam, Meli-te gindupia, yaq matev giqeivim, Yesu gematanam, ndigu ezoqa kopoáv, gè-unimanqatiním.

⁴⁶ Geté ezoqa nøme, Felisi ezoqam-té ginøzáv, Yesu-qa matev-qa yaq-te, emanqat vømøzø-votot.

⁴⁷ Yaq Felisi ezoqam neka Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda, Zu megetapak nøme ndøpisám. Manqa ndó-ovøemém. Yaq äv ginibondát nqægo, “Gekhā zígonēm? Ngenek ezoqam, umingiap matev khàpumu-khouwév, ngematanam.

⁴⁸ Sa tizimbo-taket, matev av nqægo sa tegot, yaq ezoqa ewaqape gé-unimanqatiním ndego. Yaq Lom megetapak, Mbumbukiam-qa khoev géngi:nám neka manqei vønimbíviním.”

⁴⁹ Yaq ti mokho-te ndigu, ezoqa kopo, iz nqambogo Kayafas, ndego ta viav-te ndøgo Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape gegoam, ndego äv gene-ein nqægo, “Ge zó, matavap mbaín?

⁵⁰ Mozombó-matøvemem? Qanimav ndøgo, ezoqa kopo tenanim, ezoqa ewaqape zapaya, ambá ndøgo, ni ezoqam ate nqazi:gu, sa tizimu-nasinim.”

⁵¹ Kayafas nqanek manqat ge-ein, ndego ambá av nqægo, yakhapus mbā sege-matøvēm. Geté ndego Mbumbukiam-qá manqat ndøveáz. Zapa ndøgo, ta viav-te ndøgo, ndego Mbumbukiam-gé iziz ezoqam kandambaqapé. Yaq nakémbá, ndego av ge-ein nqægo, Yesu Zu bawan-ak zapaya mē:naním.

⁵² Geté unimanqatín, Zu ezoqam zapaya mbá mbá. Geté até ti zapaya ndigú-a, Mbumbukiam-gi nakheis ate ndi:gu, manqei-manqei vinivinimba ndindu-yageapet. Yaq até ndigú-a, tiabiti-tøkuaném, vømó-kopoēz.

⁵³ Ta khøuwa-te ndøgo, Zu megetapak voqoe ndøngazém, av nqægo, Yesu gēlaēm.

⁵⁴ Yaq nakémbá, Yesu Zudia plovins-te, kha sekemba vøndæveáv. Geté Eflaim vemiavté genøwáv, ndøgo leg-av manqei avønin-te ndøgo. Yaq ekeza paev ezoqam namba, ndøgo tiyagám.

⁵⁵ Ta khøuwa-te ndøgo, Zu ezoqam-qa Pasova khøuwa kandambaqape, avønín qagoám. Yaq ezoqa ewaqape, Zelusalem taon-té ginøqavát, Mbumbukiam-qa bøi-te, é-betø-ndaføyamba-ez, tiqa khøuwa kandambaqape nonqo, av Mozes-qa guguna manqat qæ-ein.

⁵⁶ Yaq ndigu Yesu-qa ndøvawát. Mbumbukiam-qa khoev uta mokho-te gimøvabat, ndigu āv ginibondát nqægo, “Av khazoté-matavap? Ndego petøndéwāv penømakhaya, nqanek møvøna kandambaqape-te?”

⁵⁷ Geté Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Felisi ezoqam, ezoqa manqa é-møndøzømbø-løvuá, av nqægo, gekha ezoqām ndego, te-otev, Yesu ākenégo, bèzø-eín. Zapa ndógo, ndigu Yesu møvøiwat-qa mbogoám.

12

*Meli tae et sisip mbomambaqape, Yesu-qa kha-te gumbøe-qouz
(Met 26:6-13; Mak 14:3-9)*

¹ Khøuwa siks mba mu:-ewabám, Pasova khøuwa kandambaqape. Yaq Yesu Betani vemlav-té genwáv. Betani vemlav ndógo, ma Lazales geqotam, ndego løvøte-te gekhandi:v.

² Yaq qakhagus ndógo, Yesu zapaya, lou ndøkhakheinømém. Mata ndøyogím, lou. Ezoqa nømme, Yesu namba lou loge-te gionavam, Lazalés.

³ Yaq Meli até gundigu, Yesu-té gunwáv, botol-qase tae et sisip mbomambaqape, fia kandambaqape, vøndøndap, yaq Yesu-qa zenda tokhotapak-te sasa mo:qouz. Yaq ekeza izúm gumbøe-vuogím. Taqa sisip gø:yát. Khoev-qape ùnime:-gutáv.

⁴ Yaq Yesu-ge paev ezoqa kopo nømme, Zudas Iskaliot, ndego vaev sa gemboqambun, āv gene-eín nqægo,

⁵ “Nqanek tae et fia kandambaqape, ambá ziwi:mín, moni mokho tri andled vizi-qasemin. Yaq moni ndigu, ambá gigiap-av ezoqam zizø-etoamín.”

⁶ Ngenek nqanek manqat ge-ein, ambá av nqægo, gigiap-av ezoqam me:goām. Geté zapa ndógo: Ndego aqona ezoqám. Yesu neka tegi paev ezoqam-gi moni, ndégo tembo-kewagám neka nømme sège-nøzøzoín, ekezan nonqo.

⁷ Geté Yesu gembo-ein, “Sègembo-iváv, ngunuk. Ei mbá guni-matanám. Nqanek tae et sisip mbomambaqape gugeatam neka noqa kha-te vø:qouz, ngunuk no otønat nonqo me:khakheinømbém.

⁸ Zo gigiap-av ezoqam namba oskia zøté-yageapát. Geté no namba, oskia zí:yageák.”

Lazales gimbo-voqoem

⁹ Zu ezoqa bawan-qape giyogem av nqægo, Yesu Betani vemlav-té gegø, yaq ndigu tinøzáv ndógo. Ndigu ambá av nqægo, Yesu zapaya mbā gini-apát, geté ndigu até Lazales omete-qa ndógoám, ndego Yesu løvøte-te gekhandi:v.

¹⁰ Yaq Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda, nqanek matev giqeivim, ndigu āv gini-voqoém nqægo, “Até Lazalés-a, bízilaém.”

¹¹ Zapa ndógo, Lazales zapaya, Zu ezoqa kopoáv, Yesu-té ginønøzáz, ndego vø-unimanqatinim.

*Yesu Zelusalem taon-te, ande kawa ezoqam me ge:-on
(Met 21:1-11; Mak 11:1-11; Luk 19:28-40)*

¹² Yaq khøuwa nømme qandopave, ezoqa bawan-qape Pasova khøuwa kandambaqape-te gindupindam, āv giniyogém nqægo: Yesu Zelusalem taon-té gendówáv. Avønín géfakhán.

¹³ Yaq ndigu epek ndø-upøgím, vømbøe-qatøzem. Yaq āv gini-akhaemát nqægo, “Hosána! Iké: Mbumbukiam-te. Ndego ngenek ezoqam bèkhakheinøvém, Evezøza-qa iz-te ngegeav, ngenek Izlael ezoqam-ge kawa.”

¹⁴ Yaq Yesu donki ndakinak ndø-omét. Yaq zita-té gembøeqóm, sasa ndøwav. Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa manqat, é-møndo:-eín, av nqægo,

15 “Zayon ezoqam. Zo mœe ndògǒ, zo ezoqam, Zelusalem taon-te ndozoyage. Ngé! Zoge kawa ngégeav. Donki ndakinak-qa zita-té gonoqotáv.”

16 Ta khøuwa-te ndøgo, Yesu donki-qa zita-te, Zelusalem taon-te gewav, tegi paev ezoqam nqanek manqat-qa mokho zøtezateáv. Geté vaev-te, Yesu iz kandambaqape gendap, yaq tinizøtéz ndøgo, nqanek manqat, Yesu-qa yaq-té qane-peaupám. Yaq ezoqa Yesu āv timbøe-matønømém, av Mbumbukiam-qa Manqat bugukhokhof qæ-ein.

17 Ndigu ezoqa kopoav, Yesu gi-ometam, Lazales gembo-akha, ndego manqei-pakha-te gegoam, neka løvøte-te vøkhandi:v, ndigu nqanek emanqat sège-vøndazát.

18 Yaq nakémbá, ezoqa kopoav-qape nakhoa-te gizav, Yesu vømbøe-qatøzem. Zapa ndøgo, ndigu nqanek umingiap matev-qa yaq-te, møndøyogém, Yesu gematanam.

19 Yaq Felisi ezoqam ekeza mokho-mba, āv ginibónd nqægo, “Ndæ, zøtéqeivim? Ni ezoqa Yesu-qa yaq-te qazizømbi-khafen, kopømba mbain. Ezoqa ewaqape sègembo-pavét.”

Bawan vini-ak, Yesu omete-qa gigoam

20 Ndigu ezoqam-qa mokho-te, Zelusalem taon-te gi-apat, Pasova khøuwa-te Mbumbukiam-qa iz timø-eqanem, Glik ezoqam møndøgoám.

21 Yaq ndigu Filip-té ginøzáv, ndego Betsaida vemlav-ak, ndøgo Gelili plovins-te, vømbø-einim, “Khanánqa. Ni ambá manqat nimbo-einimín, Yesu.”

22 Yaq Filip Endlu-té genøwáv, vømbø-ein. Yaq ndigu ezoqa menas, sasa ndøzav, Yesu vømbø-einim.

23 Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Qanimáv. Khøuwa iz møndøndáp. Mbumbukiam avønín, iz kandambaqape mbó-etoám, Ezoqam-ge Yo.

24 No unimanqatín nqazø-manqate. Wit nanga, manqei-te bøiazaneav tøgoat neka pakhaezateav vøgoāt, yaq yakhapus mbá segégoát. Geté tipakhaez, yaq nanga ndøviám. Kopoáv.

25 Gekha ezoqām ndego, yage-te møqæ tømboyat, ndego ndækhambuá. Geté gekha ezoqām ndego, nqanek manqei-qape-te, ekeza yage zita te:wua, ndego miavmiav ndøgeatát.

26 Gekha ezoqām ndego, noqa sasae gone-qa ndego, ndego no bènøpáev. Yaq ma no tøtegoat, até ndegó-a, gégoát. Gekha ezoqām ndego, noge sasae ezoqam tegoat, ndego noge Tat, iz kandambaqape mbó-etoám.”

Yesu ekeza løvøte-qa yaq-te ge:zømas

27 Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “No nõfofogeapét. Matavap gènømbu-kiambøpét. Gê, no gekha manqat nó-ein? Ndógò? ‘Tát! No vøkhandi:n. Nqanek viniv-qape benøfákhán.’ Geté āv taoká! No nqánek qategeavún. Khøuwa eqeieqeí møndøndáp.

28 Tát! Qakeza iz vø-eqá!”

Yaq yan-te nqo:go, manqat ndofakhán. Av qane-eín nqægo, “No nøkeza iz, møe-eqá. Yaq no nangó qatø-eqá.”

29 Ezoqa ewaqape, ta manqei-te ndøgo giwaniapam neka nqanek manqat vøyogem, nøme āv gini-einim nqægo, “Ndand ndønqøz.” Geté nøme gi-einim, “Enzol ezoqam, manqat mbo-eín.”

30 Yaq Yesu gendo-ein, “Manqat nqanek, yan-te qandovis, ambá av nqægo, no zapayā qane-manqatām. Geté zo zapayá qane-manqatám.

31 Ndakin Mbumbukiam manqei-qape ezoqam gégevezó, neka ndego manqei-qape kawa ezoqam, Saitan, vø-ogiū.

32 No manqei-qape-te nqægo, ti-eqanonam, yaq no ezoqa ewaqape nókhatób, no-te.”

³³ Yesu nqanek manqat ge-ein, tenezomás ndógo, ndego ande āv kenénanim.*

³⁴ Yaq ezoqa ewaqape gindu-einim, “Mozes-qa guguna manqat, ni qeiyogem, āv qaninómánd nqægo, Mesaya ndego miavmiav ndóyagát. Yaq ge qó, gekha zapá, qo av ndoqote-manqate nqægo, Ezoqam-ge Yo gēnanim? Neka gē, ndego Ezoqam-ge Yo, gekha ezoqām?”

³⁵ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Waev, zo mokho-te khøuwa nøme khapémbá tøgoat. Zo ndakin waev zua nandazømbego, yaq waev-té qanø-okhó. Soqain ndøgo, zo bøivun tøgutaz. Zapa ndógo, gekha ezoqām ndego, bøivun-te tema, ndego gé:-otevák, ande āv kenéma.

³⁶ Ndakin waev zua ndógó, zo namba. Yaq nakémbá, vø-unimanqatinim, nqanek waev, yaq até zó-a, vozó-waev-ezoqam-ēz.”

Yesu nqanek manqa manqate qamømbøe-navøem, yaq gèwáv. Gèpeó, ezoqam-te.

Ezoqa kopoáv, Yesu unimanqatinteáv

³⁷ Yesu ezoqa ewaqape-qa bøi-te, umingiap matev vinivinimba kopoáv gematønumam. Geté até ndógó-a, ndigu unimanqatinteáv ndego.

³⁸ Nqanek matev tønefakhán ndógo, Mbumbukiam-qa Manqat tåbete-unimanqatin, tege manqa vevezam ezoqam Aezaya gepeawam. Ndøgo āv qane-manqaté nqægo, “Evézøza. Manqat ndøgo, ni qati-zømesimam, gekha ezoqā ndø-unimanqatin? Neka gekha ezoqā ndómatøvem, av nqægo, nqanek matev kandakanda, Mbumbukiam ndómatanām?”

³⁹ Ezoqa kopømba mbaín, Yesu gé-unimanqatinim. Taqa yaq-te, Aezaya manqat nøme āv gene-eín nqægo,

⁴⁰ “Mbumbukiam bøi møndøzø-gutám,

neka mbøni vøzøtok.

Yaq nakémbá, ndigu kopømba mbaín, bøi ti:qeivat

neka tiqa mbøni-te, kopømba mbaín, mokho timbo-ndapemat,

neka ndigu kopømba mbaín, no-te tinduzav, neka no ndigu vøe-khakheinøvēm.”

⁴¹ Aezaya nqanek manqat, Yesu me-eín. Ndego é-møndo:qeív, av nqægo, Yesu iz kandambaqape ndøndáp.

⁴² Ezoqa kopoáv, ndigu Yesu unimanqatinteáv. Geté até Zu megetapak mokho-té-a, nøme møndø-unimanqatinim. Kopoáv. Geté ndigu gèkhonoumám. Ndigu manqat bavokho einiáv, av nqægo, Yesu-tē ginønøzāz. Zapa ndógo, ndigu Felisi ezoqam-te møe ndøgoám. Soqain ndógo, ndigu tiqa guligulim-te tizømbe-khafen.

⁴³ Ndigu iz kandakanda, ezoqam-te ndape-qa ndøgoám, ambá ndøgo, Mbumbukiam-te.

Ezoqa manqa ovøyam-te tø-ab, nqánek, Yesu-qa manqat

⁴⁴ Yaq Yesu sa manqa ndøyám. Av gene-eín nqægo, “Gekha ezoqām ndego, no nde-unimanqatinat, ndego ambá av nqægo, no mba ndø-unimanqatināt. Geté ndego até ndegó-a, no gendo-khofotan, nde-unimanqatínát.

⁴⁵ Neka gekha ezoqām ndego, no ndenømende, ndego até ndegó-a, no gendo-khofotan, nde-omêté.

⁴⁶ No waev nogevún, nqanek manqei-qape-te. Yaq gekha ezoqām ndego, no nde-unimanqatinat, ndego bøivun-te sekemba géyageák.

⁴⁷ Gekha ezoqām ndego, noqa manqat ndeyoge, gete o-mba ndapeav ndøgo, no ndego manqa ovøyam-te nøveák. Zapa ndógo, no ambá ta zapaya ndógo, tøtegevún, manqei-qape ezoqam manqa ovøyam-te tæ-ab. Geté no ndigu khandi:zat-qa nogevún.

12:33 12:33 Zion 19:6 * 12:33 12:33 Ndógo tene-eín, tae mutui-te ti-eqeinam, vøtøkewēm. 12:34 12:34 Psa 110:4; Isa 9:7; Dan 7:14 12:35 12:35 Zion 8:12 12:36 12:36 Ef 5:8 12:38 12:38 Isa 53:1 12:40 12:40 Isa 6:10 12:41 12:41 Isa 6:1 12:42 12:42 Zion 9:22 12:43 12:43 Zion 5:44 12:45 12:45 Zion 14:9 12:47 12:47 Zion 3:17

⁴⁸ Gekha ezoqām ndego, no ndesanqana neka noqa manqat o-mba ndapeav ndego, matev ndógó, ndego manqa ovøyam-te tøve. Ndego vaev khøuwa-te, manqa ovøyam-te, nqáneq qávė, manqat no nqæmanqate.

⁴⁹ Zapa ndógo, manqat ndógo, no qate-zømesimam, ndógo ambá av nqægo, noqa matavap-tē qando-fakhatē. Geté manqat, Tat nøløvuát, ndego no gendo-khofotan, no gekha manqat banø-ein neka ezoqa batē-zømesim.

⁵⁰ Neka no møtenøtén, manqat ndógo, no manqa genø-løvua, tøte-zømesim, zo khandi miavmiav zø-etoám. Yaq nakémbá, gekha manqāt ndógo, no nqate-manqate, no āv qate-manqaté, av Tat genømbe-ein.”

13

Yesu ekeza paev ezoqam, zenda tokhotapak gezøsunguz

¹ Pasova khøuwa kandambaqape, avønín qagoám. Yesu é-møndæ-otév, teqa khøuwa møndø-fakhān. Ndego nqanek manqei-qape, avønín gé-iváv, Eve-te vówāv. Ndego kuku mbogoám, ekeza ezoqam-te, nqanek manqei-qape-te. Yaq ndakin ndego āv genezømás nqægo: Teqa kuku kandamba tantáv.

² Khagus, Yesu ekeza paev ezoqam namba, lou gilog, Zudas, Saemon Iskaliot-ge yo, nqova soqaqape matavap é-møndømbo-etoám, av nqægo, Yesu segembø-qambūn.

³ Yesu møndæ-otév, Eve matev ate ndægo, teqá zenda-té genøvé. Neka ndego møndæ-otév, Mbumbukiam-té gendowáv, neka yaq nango Mbumbukiam-te vøvesēz.

⁴ Yaq Yesu até gendego, lou loge-te geqotam, gè-itán, ndabua mumat go:-uzam, gèkhofá, neka ndabua susu vuogim nonqo, bøndim-te vøløvøen.

⁵ Qamømbøeva ndógo, ndego ndis-te ibøkha ndøqóuz, tegi paev ezoqam-qa zenda tokhotapak sunguzam vøngaz, neka ndabua bøndim-te qambo-løvøetam, susu sasa zømbe-vuogim.

⁶ Yaq Saemon Pita-te gendowav, ngenek Yesu āv gembøe-eín nqægo, “Evézøza. Qo ezoqa kandambaqapé. Kopømba mbain, noqa zenda tokhotapak toqosunguz.”

⁷ Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Qo ndakin mokho ndapeáv, matev no nqæmatønumit. Geté vaev-te ndøqome-qatéq.”

⁸ Yaq Pita gendo-ein, “Kopømba ùnime:-mbain, zenda tokhotapak toqonø-sunguz.”

Yaq Yesu gembo-qavøiu, “No qoqa zenda tokhotapak sunguziav tøgoat, yaq qo kopømba mbain, noge ezoqam toqogoat.”

⁹ Yaq Saemon Pita gendo-qavøiu, “Evézøza! Av tægoat ndægo, yaq qo zenda tokhotapak mba qonø-sunguzák, geté até lou geagim nonqó-a neka kawa voqonø-sungūz.”

¹⁰ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Gekha ezoqām ndego, tekhamuam, teqa kha ate ndægo bæbæs. Ndego kha nango gésunguzák. Geté zenda tokhotapak mba ndósungúz. Até zó-a, bæbæs. Geté ezoqa ewaqapé mbá.”

¹¹ Yesu é-møndæ-otév, gekha ezoqām ndego, sa temboqambun. Yaq nakémbá, av ge:-ein nqægo, “Ezoqa ewaqapé mbā, bæbæs.”

¹² Yesu tiqa zenda tokhotapak gumusunguz, yaq ndabua mumat go:-uzam, gekhofa, nqawa tène-úz, vøqom, ma geqotam ndógo. Yaq gezøbevap, “Zo mokho mozombó-ndapem, no ndakin matev qazø-matønumat?”

¹³ Zo no ‘Nømendim ezoqam’ neka ‘Evezøza’ zonø-akhayám. Yaq ndógo qanimáv. Zapa ndógo, no unimanqatín, zoge nømendim ezoqám neka zoge Evezøzá.

¹⁴ No zoge Evezøza neka zoge nømendim ezoqam nqægo, zenda tokhotapak qazø-sunguzat, yaq até zó-a, zo yaqyaq-a zenda tokhotapak zósunguzumát.

¹⁵ No matev møtezømás. Yaq até zó-a, matev kopo zómatønumát, av no qazømbe-matanam.

¹⁶No unimanqatín nqazø-manqate. Sasae ezoqam, ekeza kawa ezoqam géløvuák. Neka u-anim, ma géløvuák, ndego ezoqam, ma gende-khofotav.

¹⁷Ndakin zo møzøte-zøté, taqa yaq-te. Zo āv tøne-matanám. Yaq zo khanakhanakh-us zógoát.

¹⁸No ambá av nqægo, zo ezoqa ewaqape nøte-manqatē. No møtenøtén, ndigu ezoqam, no qævevesam. Geté manqat ndøgo, Mbumbukiam-qa manqat-te nqapeawap, tàbete-unimanqatín, av qæ-ein nqægo, ‘Ndego ezoqam, lou namba qatilogat, sègenø-qambún.’

¹⁹Ndakin, nqanek matev fakhaneav ndøgo, no é-ndøtezømastét, taqa yaq-te. Yaq matev tøfakhan, zo tøne-unimanqatiním, av nqægo, no ndégo.

²⁰No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha ezoqām ndego, ezoqa nøme tekhatø, ndego no qatøndo-khofotav, ndego no ndøkhatómb. Neka gekha ezoqām ndego, no tekhatomb, ndego ndégo tékható, ma no gende-khofotan.”

*Yesu tegi paev ezoqam ge:zømas, av nqægo, ezoqa kopo segembø-qambūn
(Met 26:20-25; Mak 14:17-21; Luk 22:21-23)*

²¹Yesu nqanek manqat gumu-ein, yaq ndego mbøni mbová. Yaq ndego manqat ndaføyamba zø-eín, av nqægo, “No unimanqatín nqazø-manqate, zo ezoqa kopo segenø-qambún, neka no qaqa ezoqam-qa zenda-te vøvé.”

²²Yesu-gi paev ezoqam, nqanek manqat giyogem, yaq sègewambám. Gø:bevøpém, ndego gekha ezoqām mé:manqate.

²³Ndego paev ezoqa nøme, Yesu kuku qambogoam te-te, ndego Yesu avønin-té geqotám.

²⁴Yaq Saemon Pita, bøi mba mbokhouwá, av nqægo, “Qombøébevāp, nandev. Gekha ezoqā mé:manqate?”

²⁵Yaq ndego paev ezoqam, Yesu-té genøsiná, vømbøbevap, “Evézøza. Gekha ezoqām qoté-manqate?”

²⁶Yaq Yesu gendo-qavøiu, “No lou mbewat, yaf-té qatúqoqóm. Yaq gekha ezoqām ndego, tæmbo-etoam, ezoqam ndégo.” Yaq Yesu até gendego, yaf-te lou mbewat vøuqoqom, Zudas, ndego Saemon Iskaliot-ge yo, sasa mbo-etoam.

²⁷Zudas nqanek lou mbewat gendap, yaq Saitan mu-ón, teqa mokho-te.

Yaq Yesu āv gembø-eín nqægo, “Matev ndøgo, qo matanam-qa ndoqogo, nakhamas-té qanøgó.”

²⁸Ndigu ezoqa nøme, lou loge-te giqonavam, ndigu mokho ndapeáv, gekha zapā Yesu nqanek manqat gembo-ein.

²⁹Ezoqa nøme āv gini-matavupám nqægo: Yesu Zudas loge gigiap wi-qa yaq-te abembø-eín, tiqa khøuwa kandambaqape nonqo, o gigiap-av ezoqam moni etoam-qa yaq-te abembø-eín. Zapa ndøgo, moni ndégo tembo-kewagám.

³⁰Zudas nqanek lou mbewat ge:ndap, yaq até gendego, bavokho vøfakhan. Ta khøuwa-te ndøgo, lová.

Yesu guguna manqat ndakinak gezø-løvua

³¹Zudas ge-ivav, gewav, yaq Yesu āv gene-eín nqægo, “Ndakin Ezoqam-ge Yo, iz kandambaqape ndøndáp. Neka te mokho-te, Mbumbukiam iz kandambaqape vøndáp.

³²Mbumbukiam Ezoqam-ge Yo-qa mokho-te, iz kandambaqape tendap, yaq ndego até Ezoqam-gé Yó-a, iz kandambaqape mbó-etoám. Unimanqatín, ndego iz kandambaqape, avønin é-ndømbo-etoám.

³³Nogi nakheis. No ndakin khøuwa khapímbá, zo namba tøtegoat. Zo no ambá ndøzønømbe-vawém. Geté, av Zu megetapak qazømbe-ein, no zo manqat kopó, āv tæzømbé-eín, ‘Zo kopømba mbáin tozotøndoav, ma no nqatema.’

³⁴ No zo ndakin guguna manqat ndakinak nõzø-løvuá. Manqat nqáneq: Zo kuku yà bezøgó, yaqyaq-a. Av no kuku qanømbe-goam zo-te, yaq até zó-a, zo kuku āv tabezømbe:gó, yaqyaq-a.

³⁵ Zo kuku tøzøgoat, yaqyaq-a, yaq ezoqa ewaqape segézøtéq, av nqægo, zo nogí paev ezoqám.”

*Yesu Pita gembo-vøndøyam, ndego teqa yaq-te to:nawam
(Met 26:31-35; Mak 14:27-31; Luk 22:31-34)*

³⁶ Saemon Pita Yesu gembobevap, “Evézøza. Gê, qo ākhoqotéma?”

Yaq Yesu gembo-qavøiu, “No ma nqatema, qo ndakin kopømba mbaín, toqonøndo-paev. Geté vaev-te, qo qonøndó-páev.”

³⁷ Yaq Pita gembobevap, “Evézøza, gekha zapá, no kopømba mbaín ndøgo, qo ndakin tøtaqando-paev? No notónaním, qo zapaya.”

³⁸ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Gê, qo unimanqatín qotó-naqaním no zapaya? Av taoká. No unimanqatín nqataqa-manqate, kokolok naqanøká gé-ogeayák. Qo noqa yaq-te, ndøqotøkhæ-nawám. Misiká toqoto-nawam.”

14

Mbumbukiam-te, nakhoa Yesú

¹ Yaq Yesu manqat nõme gezø-ein, “Zo mbøni bezøvá. Geté zo Mbumbukiam zó-unimanqatiním. Neka até no-á, vø-unimanqatinim.

² Noge Tat-qa khoev-te, kougiap kopoáv. Amba mbain tøgonin, no av nqægo ambá nõzømbé-einák. Yaq no tøtemá ndøgo, zo khoev nomøzø-khakheinám.

³ No tænav ndøgo, khoev vømøzø-khakheinām, yaq nango ndøtøndo-veséz, zo vøekhatøb, nõkezan-te. Yaq até zó-a, tønégó, ma no tøtegoat.

⁴ Zo nakhoa møzøte-zøtéq, ndøgo ndølowe, ma no tøtema.”

⁵ Yaq Tomas gembobevap, “Evézøza, ni nøtenateáv, ma qo toqotema. Gê, ni nakhoa áv khatínøtēn?”

⁶ Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Nakhoa, nó. Neka unimanqatin, nó. Neka khandi, nó. Ezoqa no mokho-te mbá, gindúzáv, atema Tat-te. Nakhoa nõme mbaín.

⁷ Zo no qazøte-zøtez, yaq zo até nogé Tát-a, ndøzøte-zøtéq. Até ndakín-a, zo møzøte-zøtéq ndego. Neka zo ndego mòzo-ometám.”

⁸ Yaq Filip gembo-ein, “Evézøza. Ni ambá Qave qoti-nømandín. Ság, nqanek.”

⁹ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Fílip. No nupøkhán mbá, zo namba nqaziyage. Yaq gê, qo no qateqateáv? Gekha ezoqám ndego, no genømend, ndego Tat ndø-omét. Gekha zapá, qo no ndoqonø-manqate, av nqægo, ‘Ni ambá Qave qoti-nømandín?’

¹⁰ Gê, qo unimanqatinteáv, av nqægo, no Tat-qā mokho-tē qatu:gū neka ndego Tat, no mokho-tē gunu:gū? Manqat ndøgo, no nqazø-manqate, no ambá av nqægo, nõkeza matavap-tē qatø-manqatē. Geté Tat mu:sasaeát, ndego noqa mokho-te ngu:gu.

¹¹ Zo no vø-unimanqatiním, no zo av nqazømbe-manqate nqægo, no Tat mokho-tē qatu:gū, neka ndego Tat, no mokho-tē gunu:gū. Geté zo nqanek manqat unimanqatin-teav tøgoat, zo tøzøté-unimanqatiním ndøgo, no matev nqæmatanam.

¹² No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha ezoqám ndego, no nde-unimanqatinat, ndego matev āv gené-matønumát, av no nqate-matanam. Unimanqatín. Matev ndøgo, tematønumat, ndømø-løvuám, av matev no nqate-matanam. Zapa ndøgo, no Tat-té qatømá.

¹³ Yaq gekha matēv ndøgo, zo noqa iz-te tozo-viømemat, no ndæmatønumát. Yaq ndógo, Yo mokho-te, Tat-qa iz tåbete-eqawát.

¹⁴ Unimanqatin. Gekha matēv ndøgo, zo noqa iz-te tozotøndo-viømemat, no ndæmatønumát.”

Yesu manqa mbusa geve, Nqova Mbomambaqape tendo-khofotav

¹⁵ Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “Zo kuku tøkøgoat no-te, yaq zo noqa manqa løvuat manqat ndøzombo-pavát.

¹⁶ No Tat ndæmboviám. Yaq ndego zo tøke ezoqam nøme zó-etoám. Yaq ngenek zo namba mé:yagát, miavmiav.

¹⁷ Ngenek tøke ezoqam, Nqova Mbomambaqapé. Ndego unimanqatin manqat mba ndømanqaté. Manqei-qape ezoqam, kopømba mbain, tindafem. Zapa ndógo, ndigu ndego ometupáv neka ndego zøtezateáv. Geté zo ndego møkøte-zøté. Zapa ndógo, ndego zo namba me:gó neka zo mokho-te até gú:goát.

¹⁸ No tænav, no ambá av nqægo, zo andē loundik me nøtézuwāz. Geté no nango ndøtøndoqaván, zo-te.

¹⁹ Khapé gé:-auwamák. Yaq manqei-qape ezoqam no nango génømendamák. Geté zo no ndøzo-nømendát. Zapa ndógo, no tæyagat, yaq até zó-a, zo ndøzoyagát.

²⁰ Ta khøuwa-te ndøgo, zo tøkøté-zøté ndógo, no Tat-qā mokho-tē qatu:gū neka zo no mokho-tē qazotu:gū neka no zo mokho-tē qatu:gū.

²¹ Gekha ezoqām ndego, noqa guguna manqat te-ewagat neka vømbópavāt, ezoqam ndégo, kuku ndømbogo no-te. Neka gekha ezoqām ndego, no-te kuku ndømbogo, noge Tat kukú te-te. Neka até nó-a, kukú te-te. Neka no ndego, nøkezan-qa yaq-te, nombó-vøndøyám.”

²² Yaq Zudas gembo-ein, (ngenek Zudas teoká ndego, Zudas Iskalit), “Evézøza, gekha zapá, qo ni qakezan-qa yaq-te toqoni-vøndøyam, getē manqei-qape ezoqam qozø-vøndøyamāk?”

²³ Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Gekha ezoqām ndego, no-te kuku tømboqat, ndego noqa manqat o-mba mbøéndapát. Yaq noge Tat kuku mbógoát te-te. Yaq ni nitøndú-niáv, te namba vøtíqōm.

²⁴ Geté gekha ezoqām ndego, kuku mbain tøkøat no-te, ndego noqa nømendim manqat, o-mba gó:ndapeák. Nqanek manqat zo nqazoyoge, ndøgo ambá av nqægo, nøkeza manqāt, geté ndøgo Tat-qá manqát, ndego no gendo-khofotan.

²⁵ No nqanek manqat, tæzømbe-eín ndógo, ate av-té, no zo namba nqate:go.

²⁶ Ndego tøke ezoqam, Nqova Mbomambaqape, ndego Tat noqa iz-te tendo-khofotav zo-te, ndego zo matev ate ndægo gé:zømesimát neka matavap vøkø-mboqoayāt, manqat ate ndægo, no qazø-manqatam.

²⁷ No mbøni bøiv matev nøkø-iváv zo-te. Noqá mbøni bøiv matév. Mbøni bøiv matev ndøgo, tæzø-etoam, viní. Av taoká, av manqei-qape ezoqam ndizømbe-etoam.

²⁸ Zo manqat møkøzø-yogém, no qazø-ein, av nqægo, ‘No nømá. Geté no nango ndøtøndo-veséz zo-te.’ Zo amba kuku tøkøgonin, no-te, yaq zo ambá khanakhanák, no Tat-te nqæma. Zapa ndógo, ndego no møkø-løvumbám.

²⁹ Matev okhokho-té qanøfakhán. Geté no ndakin é-bazømbe-eín. Yaq matev tøkøfakhan ndøgo, zo tønne-unimanqatiním.

³⁰ No zo namba, manqat kandakanda nøme nómanqateák. Zapa ndógo, nqanek manqei-qape-ge megeat ezoqam, Saitan, ngégeav. Ndego kopømba mbain, no tetømbuno.

³¹ Geté manqei-qape ezoqam, tåbiti-zøté, av nqægo, no kukú Tat-te. Yaq nakémbá, no matev ate nqægo, āv tøkøgót, av ndego no manqa genømbe-løvua.

Mā. Bīziniáv. Nqane manqei bīzi-ivǝvém.”

15

Yesu ndego waen táe, ni tangtáng

¹ Yesu tegi paev ezoqam, manqat nǝme, āv gezǝmbe-eín nqǎgo, “No unimanqatin waen táe, neka noge Tat, waen khae keoge ezoqám.

² Gekha tǎng ndǝgo, no-te nqago, nanga vi:mav ndǝgo, ndego géqǝg. Geté tang ndǝgo, nanga qavi:matun, tang-qasis qapakhapakhawamín, gémǝkuiamín. Ndego tenegoatún ndǝgo, yaq tang ndǝgo, tǎbete-eqeieqei neka nanga kopoav betǝviam.

³ Zo mòzo-eqeieqei-éz. Noqa nǝmendim manqat mokho-té, zo qate-zǝmesimam, tǝzǝte-eqeieqei-éz.

⁴ Zo no mokho-te até vǝugú, yaq no zo mokho-te oskia nǝtúgoát. Tang kopǝmba mbaín, ekezan mba nanga tǝviam, geté tae-te tǝbunǝzupit. Zo até kopó. No mokho-te goneav tozogoat, zo kopǝmba mbaín, mokho tǝzǝfakhan.

⁵ No waen taé, neka zo tangtáng. Gekha ezoqám ndego, no mokho-te tu:goat neka no te mokho-te vǝtúgoát, ndego mokho kandambá tǝmbo-fakhan. Zo no namba bunǝzeav tǝgoat, zo matev-qase kopǝmba mbaín, tozo-matǝnumat.

⁶ Gekha ezoqám ndego, no mokho-te goneav tǝgoat, ndego ande tang soqaqape me mé-ogím, vǝkakavǝēm. Tangtang av nqǎgo gémǝvǝyám, gǝinam-te sasa mǝnqagím, vǝlǝnqotám.

⁷ Zo no mokho-te ate tozotugoat neka noqa manqat zo mokho-te ate vǝugoát, yaq gekha matǝv ndǝgo, zo poev tǝzǝgoat, vǝviǝmemát, yaq zo ndǝzo-upǝgimát.

⁸ Zo mokho kandamba tǝzǝ-fakhanam neka ta mokho-te tǝzǝte-zǝmas, av nqǎgo, zo nogí paev ezoqám, noge Tat iz kandambaqape ndǝgo tenéndáp.

⁹ No kuku zo-te, āv qanǝmbegó, av Tat kuku ndǝmbǝgo no-te. Zo até vǝugú, noqa kuku matev mokho-te.

¹⁰ Zo noqa manqa lǝvuat manqat, o-mba tozoto-ndapat, yaq zo noqa kuku matev mokho-te oskia ndǝzotu:goát, ate av-té, no Tat-qa manqa lǝvuat, o-mba nqato-ndape, neka no teqa kuku matev-te oskia nqatu:gu.

¹¹ No zo nqanek manqat, tǎzǝmbe-manqaté ndǝgo: Noqa khanakhanakh zo mokho-te tǎbetegó neka zoqa khanakhanakh tǎbezǝmbe-tǝtǝvǝyám.

¹² Noqa manqa lǝvuat nqánék: Zo yaqyaq-a kuku āv tabezǝmbe:gó, av no kuku nqanǝmbe:go zo-te.

¹³ Ezoqa zifuap-te kuku kandambaqape tǝmbogoat, yaq ekeza yage sa tenqonqotav, ti zapaya, teqa kuku matev, ùnime:lǝvuám, kuku matev até ndǎgo.

¹⁴ Zo nogí nǝfuáp, zo manqat tozombo-pavat, no nqazǝ-lǝvuat.

¹⁵ No zo ndakin sasae ezoqam, sekemba nǝzǝ-akhayamák. Zapa ndǝgo, sasae ezoqam mè:zǝtezák, ekeza kawa ezoqam, ande gekha matev me mé:gǝ. Geté no zo nǝfuap nǝzǝ-akhayám. Zapa ndǝgo, manqat ate qǎgoam, Tat-te qǎ-ewagam, no zo mǝte-zǝmesimám.

¹⁶ Zo ambá av nqǎgo, no zo zoveatǝnēm. Geté zo no nǝvevesám. Neka no zo tǝte-abám ndǝgo, zo mokho kandambaqape tǎbezǝmbe-fakhán. Yaq ta mokho ndǝgo, ate nonqo tǎbetegót. Yaq gekha matǝv ndǝgo, zo Tat noqa iz-te tozombo-viǝmemat, ndego segezǝ-etoumát.

¹⁷ Noqa manqa lǝvuat manqat zo-te nqánék: Zo kuku yà bezǝgó, yaqyaq-a.”

Manqei-qape ezoqam, Yesu-gi paev ezoqam gǝsanqabát, ate av-té, Yesu gi:sanqawam

¹⁸ Yaq Yesu manqat nǝme gezǝ-ein, “Zo manqei-qape ezoqam tisanqabat, yaq zo manqa matev nqawá qanǝ-eimimát, av nqǎgo, ndigu bugukhokhof no mo:sanqambám.

¹⁹ Zo amba manqei-qape-gi tozogonin, yaq manqei-qape ezoqam, ambá kuku zōgonín zo-te, ate av-té, ekeza ezoqa nōme-te, kuku ndōzōmbe:go. Geté zo manqei-qape-gí mbá. No nōvevesám zo, nqanek manqei-qape-te. Yaq nakémbá, ndigu manqei-qape ezoqam, zo gésanqazá.

²⁰ Gēmbo-mataváp. No āv qazōmbe-eín nqægo, ‘Sasae ezoqam, ekeza kawa ezoqam gélōvuák.’ Ezoqa no ngenōgim ginōgoam, yaq ndigu até zó-a, ngenōgim zōgoát. Neka ezoqa, noqa nōmendim manqat gi-upōgimam, yaq até zoqá nōmendim manqát-a, ndō-upōgimát.

²¹ Ndigu zo nqanek matev ate ndægo, no zapayá gizōmbé-matōnumát. Zapa ndōgo, ndego ezoqam, no gendo-khofotan, ndigu zōtezateáv.

²² No okhoeav tōgonin neka no ndigu manqat einiav vōgonin, ndigu manqa-zapazapa ambá mbaín sēgegonín. Geté no mōegeavún neka no ndigu manqat vōzō-ein. Yaq nakémbá, ndigu kopōmba mbaín ti-einim, av nqægo, ‘Ni manqa-zapa-ūs mbā, zapa ndōgo, ni nōtenateāv.’

²³ Gekha ezoqām ndigu, no ndisanqana, ndigu até nogé Tát-a, ndisanqáwé.

²⁴ No ti mokho-te amba matev goneav tōgonin, av bugukhokhof ezoqa goneav qagoam, ndigu manqa-zapazapa ambá mbaín sēgegonín. Geté ndigu noqa matev mōndō-qeivám. Geté até ndōgó-a, ndigu no sēge-sanqambám, Tat namba.

²⁵ Geté nqanek matev tōnefakhán ndōgo, Mbumbukiam-qa Manqat tábete-unimanqatín, tiqa guguna manqat-te ndōpeawap, av nqægo, ‘Ndigu no khokhó sege-sanqambám. Mokho mbaín.’

²⁶ Ndego tōke ezoqam tendowav, no zo-te tōtōndo-khofotav, no Tat-te tægoat, ndego zo mé:zōmesimát, noqa yaq-te. Ndego tōke ezoqam, Nqova Mbomambaqapé. Ndego Tat-té gendowavín neka unimanqatin manqat mba ndōmanqaté.

²⁷ Neka ate zó-a, zo ezoqa noqa yaq-te vōzōté-zōmesimāt. Zapa ndōgo, zo oskia zogoám no namba, no sasae ande qatengaz, atema ndakin.”

16

¹ “No zo nqanek manqat ndōgo tæzōmbe-manqaté, zoqa unimanqatin navōepōteav tåbezōmbegó.

² Zo Zu ezoqam-qa guliguli khoev-te, gizōmbé-khafeapát. Unimanqatin. Khōuwa ndōmō-fakház. Yaq ezoqa zo lōvōte-te ti-abumat, ndigu āv giní-matavupát nqægo: Ndigu Mbumbukiam-qā sasae ndōgōt.

³ Ezoqa matev av nqægo, zapa ndōgo tinigoném, ndigu no mé:zōtezák, neka até noge Tát-a, mé:zōtezák.

⁴ Geté no zo nqanek manqat tæzōmbe-manqatám ndōgo, ta khōuwa ndōgo timōfakhaz, yaq zo matavap nango tåbezōmbe-vesezú, no ande gekha manqat me nōzōmbē-manqatam. No zo bugukhokhof manqat einiáv, taqa yaq-te. Zapa ndōgo, ta khōuwa-te ndōgo, no mōegoám, zo namba.”

Nqova Mbomambaqape-qa sasae-qa yaq-te

⁵ Yaq Yesu tegi paev ezoqam, manqat nōme gezō-ein, “No ndakin nōmá. Te-te ndégo tōtōmá, no ma gende-khofotan. Geté zo ezoqa kopo no-te bevōpōteáv av nqægo, ‘Gé, qo ākhoqotéma?’

⁶ Zapa ndōgo, zo mbōni zōvá, ta zapaya ndōgo, no qazō-ein.

⁷ Geté no unimanqatín nqazō-manqate. Ndōgo qanimáv zo-te, no tænav. Zapa ndōgo, no okhoeav tōgoat, yaq ndego tōke ezoqam gendōwavák zo-te. Geté no tænav, yaq no ndego notōndó-khofotáv zo-te.

⁸ Ndego tendowav, ndego manqei-qape ezoqam āv genézomás nqægo: Tiqa matavap soqain, manqa-zapa neka matev eqeieqei neka Mbumbukiam-qa manqa ovøyam-qa yaq-te.

⁹ Manqa-zapa-qa yaq-te, ndego te:zomas: Manqa-zapa nqánek, ndigu no unimanqat-inteav ndøgo.

¹⁰ Neka matev eqeieqei-qa yaq-te, ndego te:zomas: Ezoqa Mbumbukiam-qa bøi-te, ta mokho-te ndøgo tiní-eqeieqei-éz, no Tat-te tænav. Yaq zo nango zónømendamá.

¹¹ Neka manqa ovøyam-qa yaq-te, ndego te:zomas: Mbumbukiam ndego manqei-qape-ge megeat ezoqam, Saitan, manqa ovøyam-te møndové. Ndego yaq-fia nqosøgeap, ndømøqeív.

¹² No zo-te manqat kandambá, manqa manqate-qa nqægo. Geté zo ndakin kopomba mbaín, mokho tozombo-ndapem.

¹³ Geté Nqova Mbomambaqape tendowav, ndego unimanqatin manqat mba nde-manqate, yaq ndego zo unimanqatin manqat-té genø-itúb, ate ndægo. Ndego ambá av nqægo, ekeza matavap-tē genø-manqatát. Geté ndøgo témanqatát, manqat ndøgo te-ewagat. Neka ndego gé:zømesimát, megemege-te ndo:go, ande gekha matev me mó:fakhanām.

¹⁴ Ndego noqa iz ndø-eqatát. Zapa ndøgo, manqat ndøgo, zo te:zømesimat, no-té gé-upøgimát.

¹⁵ Matev neka bazaføgakh ate ndægo, noge Tat ndømbogo, ndøgo noqá. Yaq nakémbá no qæ-ein av nqægo, manqat ndøgo, ndego Nqova Mbomambaqape zo te:zømesimat, ndøgo no-té gé-upøgimát.”

Yesu-gi paev ezoqam-qa mbøni vaev matev, khanakhanakh-té qamøzø-qambuí

¹⁶ Yaq Yesu tegi paev ezoqam manqat nøme, āv gezømbe-eín nqægo, “Khøuwa khapémbá ngu:yoza, yaq zo no sekemba zónømendeák. Yaq taqa zita-te, khøuwa khapémbá tu-ewabat, yaq zo no nqawa ndòzo-nømendám.”

¹⁷ Yaq ndigu ekeza paev ezoqa nøme gibond, “Nqanek gekha mokhø, ngenek av ginimbi-ein nqægo, ‘Khøuwa khapémbā ngu:yoza, yaq zo no sekemba zønømendeāk. Yaq taqa zita-te, khøuwa khapémbā tu-ewabat, yaq zo no nqawa ndòzo-nømendām.’? Neka ndøgo gekha mokhø, ge-ein av nqægo, ‘Zapa ndøgo, no Tat-tē qatømä.’?”

¹⁸ Yaq ndigu nøme āv ginibondát nqægo, “Nqanek manqat, ‘Khøuwa khapémbā,’ ndøgo gekha mokhø? Ni zí:nøtenák, ngenek gekha mē:manqate.”

¹⁹ Yesu møndæ-otév, ndigu ambá gembo-bevøpemín. Yaq ndego āv gezømbe-eín nqægo, “Gé, zo ndøgo tøzøté-bondet, no av qazømbe-ein nqægo, ‘Khøuwa khapémbā ngu:yoza, yaq zo no sekemba zønømendeāk. Yaq taqa zita-te, khøuwa khapémbā tu-ewabat, yaq zo no nqawa ndòzo-nømendām.’?”

²⁰ No unimanqatín nqazø-manqate: Zo ndòzo-eivám neka mbøni vøzøvā. Geté manqei-qape ezoqam, khanakhanakh zø-asøtáv. Zo mbøni ndøzøvá. Geté zoqa mbøni vaev, segemø-qambuí. Yaq zo khanakhanakh møzø-asøtáv.

²¹ Sævam gui-ovain, qakhantavin, ndugu mbøni mbovain. Zapa ndøgo, tuqa nqosøgeap khøuwa møndøndáp. Geté nakhasam geqomín, yaq ndugu nqosøgeap sekemba gembø-matavapák. Zapa ndøgo, ndugu khanakhanák. Nakhasam ndakinak ndøfakhán, manqei-qape-te.

²² Até zó-a, zo ndakin mbøni zøvavét. Geté zo nqawa ndæzømét. Yaq zo khanakhanakh møzø-asøtáv. Yaq ta khanakhanakh ndøgo, ezoqa kopømba mbaín, zo ti:vibam.

²³ Ta khøuwa-te ndøgo, zo no sekemba zonø-bevapák. No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha matév ndøgo, zo Tat noqa iz-te tozombo-viømemat, ndego segezø-etoumát.

²⁴ Atema ndakin, zo Mbumbukiam-te noqa iz-te viimáv. Geté zo gèviám, yaq zo ndòzo-upøgimát. Yaq zoqa khanakhanakh, nøme mba tàbete-tøtøvyám.”

Yesu manqei-qape-qa bazaføgakh møndøtokhóm

²⁵ Yaq Yesu tegi paev ezoqam, manqat nøme āv gezømbe-eín nqægo, “No zo manqat qazø-manqatam, yaya nøzø-etæám. Geté khøuwa ndømø-fakház, yaq no zo yaya sekemba nøzø-etæák. Geté zo Tat-qa yaq-te, manqat bavokhó sæzømbó-manqatát.

²⁶ Ta khøuwa-te ndøgo, zo Tat noqá iz-té qazonømbó-vi:mát. No einiáv av nqægo, Tat nō nombóvi:mát zoqa yaq-te.

²⁷ Zapa ndøgo, ndego Tat ekezan, kukú zo-te. Ndego kuku zo-te tømboegó ndøgo, zo no-te kuku ndøzømbego neka vozø-unimanqatinim, av nqægo, no Tat-tē qatøndonāv.

²⁸ Unimanqatín. No Tat-té qatøndonáv, manqei-qape-te vøefakhan. Yaq ndakin no manqei-qape nqawá qatø-iváv. Yaq Tat-té qatøqaván.”

²⁹ Yesu nqanek manqat gezø-ein, yaq ekeza paev ezoqam āv gimboe-einím nqægo, “Nqáe! Qo ndakin manqat bavokhó qotø-manqaté. Qo ambá av nqægo, yaya sekembā soqoni-etæ.

³⁰ Ni ndakin møtinøtén, qo matev ate ndægo møqote-qatéq. Até ezoqam-qá beváp-a, qo é-moqote-qateqín. Yaq ni nqánek qati-unimanqatinát, av nqægo, qo Mbumbukiam-té qoqotøndoqáv.”

³¹ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Ge zó, ndakin tozó-unimanqatinat?

³² Nqáe! Khøuwa nqágeav. Unimanqatín. Ndøgo møndø-fakhán. Yaq zo khokhó sozó-panqanimít. Zøkeza kha mba zøtéqeivít, yaq no sozó-nøuvøném. Geté no ambá av nqægo, nakhapūs sægø. Zapa ndøgo, Tat ngégó, no namba.

³³ No zo nqanek tæzømbe-eín ndøgo: Zo mbøni bøiv tønégó, no mokho-te. Zo nqanek manqei-qape-te, viniv zo-eqawát. Geté zo anøzi ndøgó! Zapa ndøgo, no manqei-qape-qa bazaføgakh, møetømbuá.”

17

Yesu tegi paev ezoqam-qa yaq-te ge:guligulim

¹ Yesu nqanek manqa manqate qamømbøe-navøem, yaq yan-té genøqán, manqat sasa ndø-ein, “Tát! Khøuwa iz møndøndáp. Qoge yo-qa iz vø-eqá, yaq yo qoqa iz betē-eqa.

² Qo ezoqa ewaqape, teqá zenda-té qonø-áb. Yaq ndego khandi miavmiav bezømbē-etoam, ezoqam ate ngi:gu, ndego qoqombo-etoam.

³ Khandi miavmiav nqánek: Ezoqa qo gé:zøté. Unimanqatin Mbumbukiam qo qakhapūs. Neka ndigu Yesu Keliso vøezøtéz, ndego qo qoqotøndo-khofotav.

⁴ No qoqa iz møe-eqá, nqanek manqei-qape-te. Sasae ndøgo, qoqonø-etoam tægo, mütumukhóu.

⁵ Yaq ndakin, Tat, no nqawa qo namba tøtegoat, no iz kandambaqape nqawa vønø-etoám, av no oskia qategoam, qo namba, até ndøgó-a, manqei-qape khakheinøpøteav qagoam.

⁶ No nginik ezoqam møtezømás, qoqa yaq-te, ndigu qo manqei-qape ezoqam-qa mokho-te qoqo-vevesam neka no voqonø-etoam. Ndigu qogí ezoqám. Yaq qo møqonø-etoám ndigu. Yaq ndigu manqat o-mba qambo-ndapém.

⁷ Ndigu ndakin møndæzøtéz, matev ate ndægo, no qoqonø-etoam, qo-té qandowáv.

⁸ Manqat ndøgo, qoqonø-etoam, møtezømás, neka ndigu vøndapem. Ndigu møndæzøtéz, no unimanqatín qo-té qatøndonáv. Neka ndigu møndø-unimanqatiním, av nqægo, no qo qotøndo-khofotán.

⁹ No tiqa ndigu tøtaqambe-vi:mít. No ambá av nqægo, manqei-qape ezoqam-qá qataqambe-vi:mít, geté tiqa ndigu, no qoqonø-etoam. Zapa ndøgo, ndigu qogí ezoqám.

¹⁰ Ezoqa ate nginømbi:gu, qogí. Neka ezoqa ate ngiqambi:gu, nogí. Yaq ti mokho-te, noqá iz me:-eqawát.

¹¹ No ndakin qo-té qatøgeáv. No manqei-qape-te sekemba nógoák. Geté ndigu, nqanek manqei-qape-te até gégoát. Tát! Qo mbomambaqapé, neka ezoqa nøme mbáin, av qo ndoqote:go. No āv qataqambe-viám nqægo: Qoqa iz bazaføgakh-us mokho-te ndøgo, qoqonø-etoam, gèzø-keogé, ndigu ezoqam. Yaq ndigu kopo mé:goát, ate av-té, qo neka no kopo nqazi:gu.

¹² No ti namba qatigoam, no qoqa iz bazaføgakh-us mokho-te ndøgo, qoqonø-etoam, møezø-kewagám. No egeieqeí qazø-kewagam. Ezoqa kopo khambuiwateáv. Sate ndégo tøte-khambuiú, av Mbumbukiam-qa Manqat qæ-ein, ndego te-ewan. Nqanek manqat tàbete-unimanqatín.

¹³ No ndakin qo-té qatøgeáv. Geté nqanek manqat, no ndakin nqæmanqate, no manqei-qape-te zua nqægo, no ndøgo tøte-manqaté, noqa khanakhanakh tàbete-tøvá, ti mokho-te.

¹⁴ No qoqa manqat møte-zømesimám. Geté manqei-qape ezoqam, gèsanqazá ndigu. Zapa ndøgo, ndigu manqei-qape-gí mbá, ate av-té, no nqate:go, manqei-qape-gē mbā.

¹⁵ No nøtaqá-viamák, av nqægo, vøndo-upøzø, ndigu manqei-qape-te ngiyage. Geté no āv qataqambe-viám nqægo: Gèzø-keogé. Andé nqova soqaqape vøe-ngiæzø.

¹⁶ Ndigu manqei-qape-gí mbá, ate av-té, no nqate:go, no manqei-qape-gē mbā.

¹⁷ Qo vøndo-nøzøzó, qakezan-te, ndigu ezoqam. Yaq ndigu bemø-uni-Mbumbukiam-gi-nakheis-ez. Unimanqatin manqát qande-nøzøzó. Unimanqatin manqat ndøgo, qoqa manqat.

¹⁸ No ndigu manqei-qape-te, āv tøte-khofotáz, av qo no nqanek manqei-qape-te qo-qotønde-khofotan.

¹⁹ No ti zapaya, nøkeza kha, qoqá zenda-té qatøvé. No tøtégoát ndøgo, yaq até ndigú-a, ekeza kha qoqa zenda-te tiabiti-veém, neka unimanqatin qogi ezoqam bēgo.

²⁰ No ambá av nqægo, tiqa yaq-te mbā qataqambe-vi:mīt, ndigu ndakin no namba ngi:gu, geté até tiqá yaq-té-a, ndigu tiqa manqat zapaya, no ti-unimanqatinim.

²¹ Tát! No āv qataqambe-viám nqægo: Ndigu kopo betegó. Av qo no mokho-te nqoqote:go neka no qo mokho-te nqatu:gu, yaq até ndigú-a, ni mokho-té giabetu:gú. Yaq manqei-qape ezoqam, tiabiti-unimanqatiním, av nqægo, no qo qotøndo-khofotān.

²² No iz kandambaqape nøzø-etoám, ate av-té, qo iz kandambaqape qoqonømbe-etoam. Yaq ndigu kopo tiabitigú, ate av-té, qo neka no kopo nqazi:gu.

²³ No ti mokho-té qatu:gú neka qo no mokho-té qoqotu:gú. Yaq até ndigú-a, kopo betegó. Yaq manqei-qape ezoqam, tiabiti-unimanqatiním, av nqægo, no qo qotøndo-khofotān neka qoqa kuku ti-te, āv tøqambegó, av qo no-te kuku ndaqambe:go.

²⁴ Tát! No āv qanømbe-poév nqægo: Ndigu ezoqam, no qonø-etoam, no namba nitígoát, no ande āv khatégoát. Yaq ndigu tiabiti-qeivím, av nqægo, qo no iz kandambaqape qonø-etoám. Zapa ndøgo, qo kuku é-møndøqambe-goám no-te, nqanek manqei-qape khakheinøpøteav qagoam.

²⁵ Tat ndaføyamba-qape! Manqei-qape ezoqam, qo mè:zøtezák. Geté no qo møtenøtén. Neka nginik paev ezoqam, møndæzøtéz, av nqægo, no qo qotøndo-khofotān.

²⁶ No ndigu møezø-ovøyám, qoqa yaq-te. Yaq no até nøzø-ovøemát. Yaq kuku matev ndøgo, qo no-te nqaqago, ti mokho-té qabezøgó. Neka até nó-a, ti mokho-té qabatu:gú.”

18

Yesu gimøvøinam

(Met 26:47-56; Mak 14:43-50; Luk 22:47-53)

¹ Yesu nqanek manqat ate ndægo qamømbøe-navøem, yaq ekeza paev ezoqam namba, Zelusalem taon sège-iváv, Kidlon kea vømøtanqa. Yaq-keoqa ndøgo, khae ndøgoám. Oliv tae khæe. Yaq Yesu ekeza paev ezoqam namba, timø-óz ndøgo.

² Zudas, ndego Yesu sa gemboqambun, møndæ-otév, nqanek khae. Zapa ndøgo, Yesu ekeza paev ezoqam namba, tinø-wambamín ndøgo.

³ Yaq ndakin Zudas tendowáv ndøgo, nakhag ezoqam neka Mbumbukiam-qa khoev vos keoge ezoqam vø-itub. Nginik, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Felisi ezoqam ndokhofotáz. Yaq ndigu nakhag gigiap neka mogenda neka lampa vøndø-upøgim, gigeavun.

⁴ Yesu é-møndæ-otév, matev ate ndægo, te-te tøfakhanam. Yaq ndego sègendo-veáo, vøzø-ein, “Zo gekha ezoqā zombóvawet?”

⁵ Yaq ndigu gindu-qavøinam, “Ni Yesu nimbovawét, ndego Nazalet vemia-ak.”

Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Ezoqa nó.”

Zudas, ndego Yesu sa gemboqambun, møndøgoám, ti namba.

⁶ Yesu nqanek manqat ge-ein, “Ezoqa nō,” yaq ndigu sègesináz, manqei-te vø-o:az.

⁷ Yaq Yesu nangó genøzø-beváp, “Zo gekha ezoqā zombóvawet?”

Yaq ndigu nqawa gindu-qavøinam, “Ni Yesu nimbovawét, ndego Nazalet-ak.”

⁸ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “No mðezø-eín. Ezoqa nó. Av tægoat ndægo, no ndozonø-vawet, yaq nginik ezoqa nøme, vøzøták. Bèzáv.”

⁹ Yesu nqanek manqat tene-eín ndøgo, manqat tàbete-unimanqatín, ndego bugukhokhof ge-ein, av nqægo, “Tát! No ezoqa kopo khambuiwateáv, ndigu no qoqonø-etoam.”

¹⁰ Saemon Pita, nakhag kaiya møndømbø-goám. Yaq ndego até gendego, segeliváz, Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape-ge sasae ezoqam, nakeamo gea vømbøkawa. Ndego sasae ezoqam, teqa iz Malkús.

¹¹ Geté Yesu Pita āv gembøe-eín nqægo, “Kaiya nandiv, nango vø-utáz, ma qoqotønde-livaz. Ge qô, ndoqo-matavap, no nqanek ibøkha khaqain-qape, no Tat genø-etoam, tæ-iz, nó-izāk? Av taoká. Bànø-íz.”*

Yesu Anas-te gi-ituim

¹² Yaq nakhag ezoqam neka tigi kawa ezoqam neka Mbumbukiam-qa khoev vos keoge ezoqam, até gindigonem, Yesu vø-møvøinam, sasa mboløvønem.

¹³ Yaq bugukhokhof Anas-té ginø-ituím. Ta viav-te ndøgo, Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, Kayafas ndøgoám. Yaq ndego Anas, Kayafas-gé zimuí.

¹⁴ Kayafas ndégo, bugukhokhof Zu megetapak gezø-ein, av nqægo, “Qanimav ndøgo, ezoqa kopo tenanim, ezoqa ewaqape zapaya. Ambá ndøgo, ezoqa ewaqape tipakhaez.”

Pita Yesu-qa yaq-te bugukhokhof go:nawam

(Met 26:69-70; Mak 14:66-68; Luk 22:55-57)

¹⁵ Saemon Pita neka paev ezoqa kopo nøme, Yesu até gembopavát. Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, ndego paev ezoqa nøme, møndæ-otév. Yaq Yesu Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape-qa khoev uta mokho-te gi-ituim, ndego namba me:-óz.

¹⁶ Geté Pita uta mboqog-té sogo-itán. Yaq ndego paev ezoqa nøme, nangó gendoveséz, mbasønakam manqat vømbø-ein, ndugu uta mboqog gumbo-kewagam, yaq ndugu Pita vømbøtak, vø-on.

¹⁷ Yaq mbasønakam ndugu, mboqog-te guoyam, Pita āv gembøe-eín nqægo, “Qo ngenek ezoqam-gé paev ezoqa nømé atoqogó?”

Geté Pita gembo-qavøiu, “Av taoká. No tegé paev ezoqám mbá.”

18:9 18:9 Zion 17:12 **18:11 18:11** Met 26:39 * **18:11 18:11** Ibøkha khaqain-qape, Yesu-qa nqosøgeap me:manqaté, ndego tendap. **18:14 18:14** Zion 11:49-51

¹⁸ Ta lova ndøgo, sasae ezoqam neka vos keoge ezoqam, gøinam ndølvutím. Zapa ndøgo, qozaq ndønqevøém. Yaq gøinam gè-ogitøvém, kha vøqoqoutam. Yaq até Pitá-ya, ti namba vøewan, kha sasa ndøqoqoutam.

*Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape Yesu gembo-sinøzam
(Met 26:59-66; Mak 14:55-64; Luk 22:66-71)*

¹⁹ Yaq Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, Yesu gèmbosinøzám. Tegi paev ezoqam neka teqa nømendim matev-qá yaq-té gembøbeváp.

²⁰ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “No manqat ezoqa ewaqape-qá bøi-té qatø-manqatám. No oskia guliguli khoev vinivinimba-té neka Mbumbukiam-qa khoev-té qate-zømesimám, ma Zu ezoqam ate ndi:gu gi:pindumatun. No ezoqa khonoam-te zømesimáv.

²¹ Qo gekha zapá, no nqoqonø-sinøzam? Toqozø-beváp ndígu, noqa nømendim manqat gi-ewagam. Nqáé! Ndigu møndæzøté, av no qate-zømesimam.”

²² Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq vos keoge ezoqa nøme, ndego avønin geyam, até gendego, Yesu loko vømbøtøkub, gembo-ein, “Qo Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, manqat av nandægo mboqavøiwát!”

²³ Yaq Yesu gendo-ein, “Manqat ndøgo, qæ-ein, soqain tøgoat, yaq vøkhæ-nømánd, taqa soqain-qa yaq-te. Geté manqat ndøgo, qæ-ein, unimanqatin tøgoat, yaq gekha zapá, no loko qoqonø-tøkub?”

²⁴ Yaq Anas Yesu Kayafas-té genø-khofotáv, ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape. Yesu até gembo-løvøetám.

*Pita Yesu-qa yaq-te, qamømbomenas neka qamømbomisika go:nawam
(Met 26:71-75; Mak 14:69-72; Luk 22:58-62)*

²⁵ Pita ate av-té gøinam-te ge:yam, kha geqoqoutumat, yaq ezoqa nøme av gimbøe-einím nqægo, “Gebá qo? Qo ngenek ezoqam-gé paev ezoqa nømé atoqogó.”

Geté Pita gò:nawám, gendo-ein, “Mbaín. No tegé paev ezoqám mbá.”

²⁶ Yaq Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape-ge sasae ezoqam kopo, ndego Pita gea gembokawa, tege ekeza ezoqam, gembo-ein, “Qo no andé møteqamékh, ndøgo khæ-te.”

²⁷ Geté Pita nqawá genønwawám.

Yaq ate av-té, manqat ge:manqatam, kokolok tündi-ogeá.

*Yesu Pailøt-te manqa ge-ovøyam, ndego Lom gaman ezoqam
(Met 27:1-2, 11-14; Mak 15:1-5; Luk 23:1-5)*

²⁸ Yesu Kayafas-qa khoev-te gegoam, yaq qanaqanus lovølova-us, ndego Lom gaman ezoqam-qá khoev-té ginø-ituím. Geté ndigu Zu megetapak ozaneáv, khoev-te ndøgo. Zapa ndøgo. Soqain ndøgo, ndigu Mbumbukiam-qa bøi-te ande khavim-us me ti:goat, ndigu bawan vini-ak-qa khoev-te timø-oz, yaq kopømba mbaín vøgoát, Pasova khøuwa kandambaqape-qa lou tilog.

²⁹ Yaq ta zapaya ndøgo, Pailøt bavokhó gendo-fakhán, vøzøbevap, “Ngenek gekha manqa-zapá zombó-qeivim?”

³⁰ Yaq gindu-qavøinam, “Nandev amba manqa-zapa goneav tøgonin, yaq ni ambá nitøndí-ndafemák qo-te.”

³¹ Yaq Pailøt gezø-ein, “Av tægoat ndægo, zo zøkeza ndøndafém, neka matev vømømbø-gonem, av zøkeza guguna manqat qæ-ein ndægo.”

Geté ndigu gimbo-qavøinam, “Nakhoa mbaín. Lom-qa khafeap ni takeáv, ni ezoqam løvøte-te tei-abumat.”

³² Nqanek matev tønefakhán ndøgo, Yesu-qa manqat tàbete-unimanqatín, ndøgo bugukhokhof ge-ein, ndego ande av kenénaním.

³³ Yaq Pailøt nangó genø-ón, khoev mokho-te, Yesu vømbø-akha, vø-on. Yaq āv gembøebváp nqægo, “Gê, qo Zu ezoqam-gê kawà?”

³⁴ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Gê, nandav bevap qoqâ matavap-tê qandó-fakhate, ó, ezoqā nøme qá-ein, noqa yaq-te?”

³⁵ Yaq Pailøt gendo-qavøiu, “No Zu ezoqām mbá. Qo noqa zenda-te, qogi qakeza ezoqam neka Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda ndøveém. Ge qô, gekha manqa-zapa qómatanam?”

³⁶ Yaq Yesu gendo-ein, “Noqa Megeat Matev, ambá nqanek manqei-qape-tê qando-fakhatê. Amba nqanek manqei-qape-te tønðo-fakhanin, yaq nogi sasae ezoqam, ambá nøfe-qape ndøngazemín, no zapaya, yaq ezoqa ambá kopømba mbáin, no Zu ezoqam-qa zenda-te tiveemín. Unimanqatin. Noqa Megeat Matev, ambá nqānek qando-fakhatê.”

³⁷ Yaq Pailøt gembobevap, “Av tægoat ndægo, yaq ge qô, kawa ezoqām?”

Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Nāndav, av qo ndoqote-manqate. No kawá. No nqānek qateqán neka no nqanek manqei-qape-te nqānek qatefakhán, ezoqam unimanqatin manqat nøtézmás. Gekha ezoqām ndego, unimanqatin manqat-te tenøzan, ndego noqa manqat gé-ewagát.”

³⁸ Yaq Pailøt gembo-ein, “Gê, unimanqatin manqat ākhanégo?”

Pailøt manqa gevøovam, Yesu tae mutui-te titøkewem

(Met 27:15-31; Mak 15:6-20; Luk 23:13-25)

Pailøt nqanek manqat ge-ein, yaq nqawa bavokhó genøfakhán, Zu ezoqam-te, vøzø-ein, “No teqa manqa-zapa qeiviáv.

³⁹ Zo møzøte-zøté. No zoqa Pasova khøuwa kandambaqape-te, ndimbula ezoqa kopo nøzø-nqonqotavín, av zoqa poev ndægo. Yaq ndakin zo gekhā zøpoev? No ngének qazø-nqonqotáv, ngenek Zu ezoqam-ge kawa?”

⁴⁰ Geté ezoqa ewaqape sùgumu-tøkúz, gindu-akhaemem, “Mbáin. Teoká nandev. Geté Balabas qónqonqotáv.” (Balabas, ndego pepen ezoqam ndøgoám.)

19

¹ Yaq Pailøt nakhag ezoqam, Yesu zui manqat zø-eín, yaq ndigu sasa ndøndafem, vømøzuim.

² Yaq ndigu nakhag ezoqam, gumbag fakiafakia-us ndø-ogeaném. Yaq kawa-té gimbøe-uzím. Andé kawa ezoqam-qá wawáq. Neka ndabua køkouk, kopømba ande av kawa ezoqam-qa ndabua ndægo, vømbø-uzim.

³ Yaq ndigu otøotam me:vewém. Gèzavín, manqat vømbø-einimin av nqægo, “Zu ezoqam-ge kawa, iké: qo-te,” neka loko vømbø-tøkubømemin.

⁴ Yaq Pailøt nangó genøfakhán, bavokho, ezoqa ewaqape vøzø-ein, “Nqáe! Yesu notøndó-itú, zo-te, zo vøzøté-zøté, av nqægo, no teqa manqa-zapa qeiviáv.”

⁵ Yaq Yesu gendo-fakhan, gumbag fakiafakia-us neka ndabua køkouk até gembøe-uzupám. Yaq Pailøt gezø-ein, “Ngé! Ezoqam ngének.”

⁶ Yaq Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Mbumbukiam-qa khoev vos keoge ezoqam gi-ometam, ndigu āv gini-akhaemém nqægo, “Gèlaváo. Tae mutui-té qanø-tøkeó!”

Yaq Pailøt gezø-ein, “Zo ndøndafém, neka tae mutui-te vømø-tøkewem. Geté no, teqa manqa-zapa qeiviáv.”

⁷ Yaq Zu ezoqam nango gindu-qavøinam, “Ni guguna manqat nqanígú. Yaq ndøgo āv qane-eín nqægo: Nandev yá benanim. Zapa ndøgo, ndego ekeza kha, Mbumbukiam-gé yo me:vewám.”

⁸ Yaq Pailøt nqanek manqat ge-ewag, ndego møe nøme mba mbøe-khouwév.

⁹ Yaq nangó genø-ón, khoev mokho-te, Yesu vømømbø-bevap, “Qo gekha manqei-āk?”

Geté Yesu manqa qavøiwateáv.

¹⁰ Yaq Pailøt Yesu gembo-ein, “Gê, qo no-te manqa manqate geqambó-qasi? Qo àboqote-qatéq? No iz nqanøgó. Tønø-pøovat, yaq sænqonqotáq. Ø, tønø-pøovat, no qo tae mutui-té qatø-tøkéq.”

¹¹ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Qo no-te matev-qase ambá qómatanamák, Mbumbukiam qo-te amba iz etopøteav tøgonin. Yaq nakémbá, ndego ezoqam, no qoqa zenda-te geve, teqa manqa-zapa møndø-løvuám, qoqa manqa-zapa.”

¹² Pailøt nqanek manqat ge-ewag, yaq ndego nakhoa-qa ndøváo, Yesu ande āv kené-nqonqotāv. Geté Zu ezoqam, āv gindi-akhaemém nqægo, “Qo nandev sa toqo-nqonqotav, yaq qo Siza-gé zifú mbá, ndego Lom kawa ezoqam kandambaqape. Zapa ndøgo, ezoqa av nde:manqate nqægo, no kawā, ndego Siza-gé qaqa ezoqám.”

¹³ Yaq Pailøt tiqa manqat ge-ewag, ndego Yesu bavokhó genø-itú, yaq Pailøt manqa ovøyam qonam nonqo-te vøqom. Ta manqei ndøgo, Nandi Manqei mbo-akhayám. Iblu manqat-te, taqa iz Gabatá.

¹⁴ Ta khøuwa-te ndøgo, Pasova gigiap khakheinam khøuwá. Yaq ndakin, ande āv khøuwa muín ndægó. Yaq Pailøt Zu ezoqam gezø-ein, “Ngé! Zoge kawa ezoqam ngének.”

¹⁵ Geté ndigu gindu-akhaemem, “Yà belae. Yà belae. Tae mutui-té qanø-tøkeó.”

Yaq Pailøt gezøbevap, “Gê, no zoge kawa ezoqam, unimanqatín tae mutui-té qatø-tøkeō?”

Geté ndigu Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda gindu-qavøinam, “Ni kawa ezoqam kopo mba nigú. Sizá. Ezoqa nøme mbaín.”

¹⁶ Taqa zita-te, Pailøt Yesu nakhag ezoqam-qá zenda-té genøvé, tae mutui-te bemø-tøkewem.

Yesu tae mutui-te gitøkewem

(Met 27:32-44; Mak 15:21-32; Luk 23:26-43)

Yaq nakhag ezoqam, Yesu gèndafém.

¹⁷ Yesu tae mutui, ekezan mo:-eqatát, gemat. Taon ge-ivav, yaq ta manqei ndøgo temøfakhán, kawa-pakha manqei ndimbo-akhayam. (Iblu manqat-te, ta manqei-qa iz, Golgotá.) ¹⁸ Yaq ndøgo, Yesu tae mutui-té ginø-tøkewém. Até ezoqa menas nømé-a, vøtøkebam. Nøme yáq ginø-tøkewém, neka nøme yaq vøtøkewem. Yesu livin-mbá gunu-tøkewám.

¹⁹ Pailøt manqat ndøpeawám. Yaq tae mutui-té ginø-tøkeém, Yesu-qa kawa qameva. Av qane-peaupám nqægo, “Ngenek Yesú. Nazalet vemiaiv-ák. Zu ezoqam-gé kawá.”

²⁰ Manqat ndøgo, Iblu manqat-té neka Latin manqat-té neka Glik manqat-té qanø-peaupám. Zu ezoqa kopoáv, nqanek manqat gigeve:mam. Zapa ndøgo, Yesu ma ge:tøkewam, qambaqapé mbá, taon-te. ²¹ Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda, nqanek manqat gigeveømem, yaq Pailøt āv gimboe-einím nqægo, “Qo manqat soqáin soqo-peawám, qoqo-peawam, av nqægo, ‘Zu ezoqam-gē kawā.’ Qo āv qoté-peawám nqægo, ‘Ngenek ekezan ndø-eín, av nqægo, no Zu ezoqam-gē kawā.’ ”

²² Geté Pailøt gezø-qavøiu, “Manqat ndøgo, qæpeawam, até bepeawáp.”

²³ Ndigu nakhag ezoqam, Yesu tae mutui-te gumu-tøkewem, yaq teqa ndabua gèmvømem. Møvøyp foá. Yaq ndigu nakhag ezoqa foa, ezoqa kopokopo, møvøyp kopokopo ndø-upøgimát. Geté ndabua nøme ndøgo, gindapem, viní. Ta ndabua ndøgo, gevewat kopó. Sekeqapé. Potoføpøteáv.

²⁴ Yaq nakhag ezoqam yaqyaq-a gibond, “Nqanek ndabua sekeqape, bizi-keqagimém. Geté zí-otám. Nandi-qasis zínqagevemát. Yaq zíqeivím, ande gekha ezoqam me ndøndāp, nqanek ndabua.” Nqanek matev tønøfakhán ndøgo, manqat ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat-te ndøpeawap, tåbete-unimanqatín, av qæ-ein nqægo, “Noqa

ndabua nōme gè-etōmém neka ndabua sekeqape vōe-otōmem.” Yaq nginik nakhag ezoqam, āv tinigoném.

²⁵ Yesu-qa tae mutui avōnin-te ndōgo, tegu evo mōndōyám. Até tugú namba qawán-a, neka Meli nōmu, ndugu Klopas-gu zas, neka Meli nōmu, Magdala vemiaav-ak, vōwanam.

²⁶ Yesu evo gu-omet, tege paev ezoqam namba guiyam, te-te kuku qambogoam, yaq ndego evo āv gumbōe-eín nqáego, “Evo, nandev ndakin qogé yó.”

²⁷ Yaq ndego paev ezoqam, āv gembōe-eín nqáego, “Nanduv ndakin qogú qavó.” Ta khōuwa-te ndōgo, ndego paev ezoqam, ndugu ekeza khoev-té genōkható.

Yesu ge:nanim

(Met 27:45-56; Mak 15:33-41; Luk 23:44-49)

²⁸ Yesu mōndæ-otév, matev ate ndægo mōndōmukhóu, Mbumbukiam ma gendekhofotav, manqei-qape-te. Yaq ndego āv gene-eín nqáego, “No ibōkha naq nōpáp.” Nqanek manqat tene-eín ndōgo, Mbumbukiam-qa Manqat tãbete-unimanqatín, taqa yaq-te manqat qa-ein.

²⁹ Avōnin-te ndōgo, waen khaqain-qape mōndō-wuōyám. Yaq nakhag ezoqam, ndabua ndōndapém. Yaq waen-té gunu-qoqoném, Isop tae-te sasa ndōlōvōnemem, Yesu-qa tou-te vōmbō-qantōvem.

³⁰ Yesu elavōqase ge-iz, yaq āv gene-eín nqáego, “Ndakin mūtumukhóu.” Yaq kawa sègevoá, vōnanim.

Yesu totokha-te gikeqatōvem

³¹ Ta khōuwa-te ndōgo, Sabat gigiap khakheinam khōuwá. Yaq Zu megetapak poeveáv, ndigu ezoqam, tae mutui-te gitōkebupam, sekemba titōkebupat. Geté nakhamas-té giabenō-pakhaéz. Zapa ndōgo, nōme tōndopave, Sabat khōuwa kandambaqapé. Yaq ndigu Pailōt āv gimbōe-einím nqáego, “Nginik ezoqam, tae mutui-te ngitōkebab, nakhag ezoqam bov bezōmōkuí. Yaq ndigu nakhamas-té giabenō-pakhaéz, tae mutui-te é-bē-upōgim.”

³² Yaq nakhag ezoqam tizáv ndōgo, ndigu ezoqa menas, Yesu namba gi:tōkebupam, bov vōmōzō-mōkui. Bugukhokhof ndégo, yaq getōkewam, tĩmbo-mōkuimém, yaq ndego nōme, getōkewam, vōmbō-mōkuimem.

³³ Geté Yesu-te ginduzav, tikeogém ndōgo, ndego é-mōndōnanim. Yaq ndigu teqa bov mōkuipōteáv.

³⁴ Geté nakhag ezoqa nōme, até gendego, Yesu-qa totokha-te, sumbianq vōe-keqatav. Yaq kouk neka ibōkha tōndo-qouvōém ndōgo.

³⁵ Ndego ezoqam, nqanek matev bōi ge:qeiv, emanqat ndōvotót. Emanqat ndōgo, gevotot, unimanqatín. Ndego mōndæ-otév, ndego unimanqatin manqat mba ndōmanqaté. Yaq ndego tene-eín ndōgo, zo tōne-unimanqatiním.

³⁶ Nqanek matev tōnefakhán ndōgo, Mbumbukiam-qa Manqat tãbete-unimanqatín, av qæ-ein nqáego, “Bazag kopo gembónqoeák.”

³⁷ Neka manqat nōme āv qane-eín nqáego, “Ezoqa te-te ndégo tinō-kewagát, gikeqatōvem.”

Yesu manqei-pakha-te gi-oeinam

(Met 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56)

³⁸ Taqa zita-te, ezoqa kopo Pailōt-té genōwáv, Yesu-qa kha-qa yaq-te vōmōmbō-viam. Teqa iz Zoséf. Alimatea vemiaav-ák. Ndego Yesu-gé paev ezoqá nōmé. Geté khonoam-té genōmbo-pavám. Zapa ndōgo, ndego Zu megetapak-qá mōe ndōgoám. Yaq Pailōt sègemboták. Yaq Zoséf tenōwáv ndōgo, Yesu-qa kha tae mutui-te vōmōndō-ndap.

³⁹ Até Nikodemús-a, ndego lova kopo, Yesu-te gemat, vøndōwav. Ndego tae etet sisip mbomōmboma ndø-upatavún. Tae etet menas tōkuát, mel neka aloe. Tae etet kandambá. Ande āv 30 kilogrém ndægo.

⁴⁰ Ndigu ezoqa menas, Yesu-qa kha gèndapém, tae etet sisip mbomōmboma namba, ndabua papaqa vøe-gutøvem, av Zu ezoqam-qa matev qazømbe-goam, ezoqa manqei-pakha-te gi-oeinamin.

⁴¹ Ta manqei-te ndøgo, ma Yesu gi:laem, khae møndøgoám. Yaq ta khae-te ndøgo, manqei-pakha møndø-ozám. Ndakinák. Ta manqei-pakha ndøgo, nandi giløotøzem, bugukhokhof løvøte ezoqa utøveáv.

⁴² Yaq ndigu Yesu-qa kha timø-utøvem ndøgo. Zapa ndøgo, ta khøuwa ndøgo, Zu ezoqam-qá Sabat gigiap khakheinam khøuwá. Yaq khøuwa nøme tøndopave, Sabat khøuwá, neka ta manqei-pakha ndøgo, avønín qagoám.

20

Manqei-pakha-te, ezoqam mbain

(Met 28:1-8; Mak 16:1-8; Luk 24:1-12)

¹ Yaq Sabat khøuwa qame-navøem, Sande qanaqanus qænqøovat, até gupøistám, Meli Magdala vemiav-ak, manqei pakha-té gunøwáv. Yaq tuqeív ndøgo, nandi-qape mboqog-te go:tokavam, mbaín. Viní gizavám.

² Yaq matev guqeiv ndøgo, gètéit, Saemon Pita neka ndego paev ezoqa nøme, te-te Yesu kuku qambogoam, vømøzø-ein. Av guzømbe-eín nqægo, “Evezøza, manqei-pakha-te gu:goam, ezoqa møndøndafém. Neka ni nøtenateáv, ndego gekham-tē gimøveem.”

³ Yaq Pita neka ndego paev ezoqa nøme, até gindigonem, manqei-pakha-te vøzav.

⁴ Ndigu ezoqa menas, sùgumu-bøitát. Geté ndego paev ezoqa nøme, nakhamas-té genøteít, Pita vøløvu, manqei-pakha-te ndøgo, é-vømøfakhan.

⁵ Yaq nandi nqa mokho-te gemø-fakhanam, ndabua mba ndøqeív, Yesu ge:gutavam. Geté ndego oneáv, mokho-te ndøugu.

⁶ Yaq Saemon Pita gefakhan, ndego ndaføyamba ndø-ón, manqei ozu mokho-te ndøugu, ndabua ndøgo, Yesu ge:gutavam, vøqeiv, qa-awam.

⁷ Até ndabua nømé-a, Yesu-qa kawa-te qaløvøtupam, vøqeiv. Ndøgo viní qaveám. Putøgiap ndøveám.

⁸ Yaq até ndegó-a, ndego paev ezoqa nøme, bugukhokhof go:fakhan, manqei ozu-te vø-on. Yaq matev geqeiv, ndego gè-unimanqatín, av nqægo, Yesu møndø-khandí:v.

⁹ Mbumbukiam-qa Manqat møndø-eín, av nqægo, ndego løvøte-te ndøkhandí:v. Geté ndigu bugukhokhof mokho ndapeáv, taqa yaq-te.

¹⁰ Yaq ndigu paev ezoqam, khoev-té ginøqaváz.

Yesu Meli Magdala vemiav-ak gembo-fakhan

(Met 28:9-10; Mak 16:9-11)

¹¹ Meli, ndugu Magdala vemiav-ak, manqei ozu bavokho até go:goám. Gè-eivát. Gui-eivam, yaq manqei ozu mokho-té gunø-fakhanám.

¹² Yaq ndugu, ma bugukhokhof Yesu-qa kha qæveam, enzol ezoqa menas ndøzømét. Ndabua papaqa-mba ndø-uzupám. Nøme ndego, kawa-té geqotám, neka nøme ndego, mbage-te vøqotam.

¹³ Yaq ndigu Meli āv gimboe-bevøpém nqægo, “Ngólam. Qo gekham-qā qó-eivit?”

Yaq ndugu guzø-qavøiu, “Noge Evezøza-qa khatae, gèndapém. Yaq no nøtenøtenák, gekham-tē gimøveem.”

¹⁴ Yaq ndugu nqanek manqat gumu-ein, guqambun, Yesu mba mo:-omét, geyam. Geté ndugu matavapøteáv, av nqægo, ndego Yesū.

15 Yaq Yesu gumbobevap, “Ngólam. Qo gekham-qā qó-eivit? Qo gekha ezoqam-qā qóvawet?”

Ndugu até vøe-ein, ndego khae keoge ezoqám. Yaq gumbo-ein, “Khanánqa, av qo khatae toqotendap-a, kopømbâ toqonø-ein, av nqægo, qo gekham-tē qonøve? Yaq no nømøndó-ndáp.”

16 Yaq Yesu gendo-ein, “Meli!”

Yaq guqambun, uni vøe-omet, ndugu ekeza Iblu manqat-te āv guni-eín nqægo, “Labúni!” Taqa manqa mokho, “Nømendim ezoqám.”

17 Yaq Yesu gembo-ein, “No kha naqanøká nøkhánáz. Zapa ndøgo, no Tat-te qavigiáv. Zuá. Geté nogi nøfuap-té qanøqáv, manqat av nqægo vøzø-ein: No te-te ndégo tøtø-vesezét, ndego noge Tat neka zoge Tat, ndego noge Mbumbukiam neka zoge Mbumbukiam.”

18 Yaq Meli, ndugu Magdala vemlav-ak, paev ezoqam-té gunøwáv, vøzø-ein, “No Evezøza no-omét.” Yaq ndugu manqat nøme vøzø-ein, av ndego manqat gumbøe-ein.

Yesu ekeza paev ezoqam gezøfakhan

(Met 28:16-20; Mak 16:14-18; Luk 24:36-49)

19 Ta khøuwa-te ndøgo, Sande khagús, paev ezoqa ate gi:goam, khoev mokho-té gunu:goám. Mboqog ate gi:goam gètøkøvemém. Zapa ndøgo, ndigu Zu megetapak-qá møe ndøgoám. Yaq Yesu segezø-fakhán ndøgo, ti mokho-te vø-itan, gezø-ein, “Sambí, zo-te.”

20 Yesu nqanek manqat gumu-ein, yaq ndego teqa zenda neka totokha me:zømás. Yaq ndigu paev ezoqam, khanakhanakh kandambá gindapem, Evezøza gi-ometam.

21 Yaq Yesu nango āv gezømbe-eín nqægo, “Sambí, zo-te. Av no Tat gende-khofotan, yaq no zo āv tøté-khofosám.”

22 Yesu nqanek manqat guzumbu-ein, yaq até gendego, qozøqozaq zøkhambá, gezø-ein, “Nqova Mbomambaqape vøndafém.

23 Zo ezoqa tiqa manqa-zapazapa sa tøzømbo-navøemat, ndigu segezø-navøemat. Geté zo tiqa manqa-zapazapa navøepøteav tøgoat, tiqa manqa-zapazapa, até gezøgoát.”

Tomas manqa geqavotam, Yesu-qa yaq-te

24 Ta khøuwa-te ndøgo, Yesu ekeza paev ezoqam-te gefakhan, yaq Tomas, iz nøme qaqangeap gimbo-akhaemam, ndigu paev ezoqa tuelv, kopo nøme ndego gegoam, gè-ewawám.

25 Yaq ndigu paev ezoqa nøme, Tomas gimbo-einim, “Ni Evezøza ni-ometám.”

Geté Tomas gezø-qavøiu, “No teqa zenda-te, ikuk nqa-nqa qeiviav tøgoat, neka nogi kokosov ta nqa-nqa-te watøzateav vøgoāt, neka noqa zenda teqa totokha-te wazeav vøgoāt, ma sumbianq gigenab, yaq no nøzø-unimanqatinák.”

26 Pula kopo-qa zita-te, paev ezoqa ate gi:goam, nqawá ginømváb, ta khoev mokho-te ndøugu. Até Tomás-a, vøugoam. Mboqog ate gi:goam gètøkøvupám. Geté Yesu sègefakhán, ti mokho-te vø-itan. Gezø-ein, “Sambí, zo-te.”

27 Yaq Yesu Tomas āv gembøe-eín nqægo, “Qogi kokosov nqánek qonøzáv, neka noqa zenda voqóqeív. Yaq qotøndé-visí, qoqa zenda noqa totokha-te qotéwáz. Yaq qo qavotam matev sège-iváv. Geté vø-unimanqatín.”

28 Yaq Tomas manqat sa nqánek ge-eín, “Noge Evezøza neka noge Mbumbukiam.”

29 Yaq Yesu gembo-ein, “Qo toqote-unimanqatín ndøgo, no qotenømend. Geté gekha ezoqám ndigu, no ndi-unimanqatinat, oskiá ndøgo, no nømendev tigoat, ndigu khanakhanakh mbá giabitigú.”

Zion nqanek emanqat gekha zapā gené-peawam

30 Yesu ekeza paev ezoqam-qa bugug-te, umingiav matev nøme kopoáv gematønumam. Geté ta matev-qa yaq-te, manqat peawapøteáv, nqanek mbuk-te.

³¹ Geté manqat ndøgo, nqanek mbuk-te nqapeawap, tøne-peawáp ndøgo, zo tøne-unimanqatiním, av nqægo, Yesu ndego Mesayá neka ndego Mbumbukiam-gé Yó. Yaq zo nqanek manqat tozo-unimanqatiním, zo te mokho-te khandi zóténdapém.

21

Yesu ekeza paev ezoqa seven gezøfakhan, yaq ndigu zonga kopoav-qape gizømbe-ndap

¹ Taqa zita-te, Yesu ekeza paev ezoqam nangó genøzø-fakhán. Taibelias kewan-té. Matev āv qanefakhán nqægo:

² Saemon Pita neka Tomas, iz nøme gimbo-akhaemam Qaqangeap, neka Natanael, ndego Keina vemia-vak, Gelili plovins-te ndøgo, neka ndigu Zebedi-gi nakhei menas neka Yesu-gi paev ezoqa menas nøme, namba me:goám.

³ Yaq Saemon Pita, ezoqa nøme gezø-ein, “No zonga nømø-khakhasám.”

Yaq ndigu gindu-qavøinam, “Qanimáv. Ni namba zí:tiním.” Yaq ti-ová ndøgo, khagua-te vømøketab. Geté ta lova ndøgo, voe amba me:qeivupát. Zonga mbaín.

⁴ Yaq khøuwa gefakhatavun, Yesu ndøgeg-té geyám. Geté ndigu paev ezoqam matavapøteáv, av nqægo, ngenek Yesū.

⁵ Yaq Yesu gezø-ein, “Nøfuap. Zonga møndøzømbé-ndap?”

Yaq ndigu gindu-qavøinam, “Mbaín. Ndapeáv.”

⁶ Yaq ndego āv gezømbe-eín nqægo, “Voe nandav, nakeamo zenda-té qanø-ogím, ma khagua nandøzømbe-bøyat. Yaq zo zonga ndøzømbendáp.”

Yaq ndigu āv tini-matønømém, av gezømbe-ein ndægo. Geté ndigu voe nango amba me:itiím. Zapa ndøgo, zonga khàpumu-khouwéz.

⁷ Yaq ndego paev ezoqa nøme, Yesu kuku qambogoam te-te, Pita gembo-ein, “Evezøzá, ngenek.”

Yaq Pita ge-ewag, av nqægo, Evezøza ndøgō, ndego ndabua sekeqape ndøløvøén. Zapa ndøgo, ndego ta ndabua sekeqape ndøgo, gò:khofá, ta lova ndøgo, zonga-qa givawat. Yaq ndego ibøkha-té genøbáf, vøtanqa, manqei-te vømøqa.

⁸ Geté paev ezoqa nøme, khagua-us gibøetam, ùnime:-tokhotøvé, manqei-te. Voe zonga-us, sège-livavát. Ndigu qambaqapé mbá, gibøetam. Manqei avønín. Ande āv 100 kifigiáp ndægó.

⁹ Yaq giqa ndøgo, gøinam mba mo:qeivím, taq-te zonga vø:qoqoutøvupat neka flawa vø-abam.

¹⁰ Yaq Yesu gezø-ein, “Zonga nøme vøndo-upøzonám, nandiv ndakin gizømbe-ndap.”

¹¹ Yaq Saemon Pita, khagua-te, nangó genøketáo, voe manqei-te vø-iti. Zonga kandakanda kopoáv gizømbe-ndap. Ate gi:goam 153. Geté voe keqavøepøteáv.

¹² Yaq Yesu gezø-ein, “Vøndo-záv. Lou zólóg.” Ezoqa kopo bevøpøteáv, av nqægo, “Qo gekha ezoqám?” Zapa ndøgo, ndigu møe ndøgoném, neka ndigu é-møndæzøtéz, ngenek Evezøzá.

¹³ Yaq Yesu gøinam-té gendowáv, flawa neka zonga vøndø-upøzo, sasa zø-etoam.

¹⁴ Ndakin gømbo-misiká, Yesu ekeza paev ezoqam-te gefakhanam, Mbumbukiam ndego løvøte-te gendo-khandi:v, taqa zita-te.

Yesu Pita manqa gembo-løvua

¹⁵ Yaq ndigu lou loge qamezømbe-navøem, Yesu Saemon Pita āv gembøe-eín nqægo, “Sáemon, Zion-ge yo, qo kuku taqágo, no-te? Neka qoqa kuku matev no-te møndømø-løvu, nginik ezoqa nøme-qa kuku matev no-te?”

Yaq Pita gendo-qavøiu, “Evézøza. Qo mòqote-qatéq, no poev nqanøgó qo-te.”

Yaq Yesu gembo-ein, “Nogi sip nakheis, gè:zøkefé.”

¹⁶ Yaq Yesu nangó genømbo-eín, “Sáemon, Zion-ge yo, qo kuku taqágo, no-te?”

Yaq Pita gendo-qavøiu, “Evézøza. Qo mòqote-qatéq, no poev nqanøgó qo-te.”

Yaq Yesu gembo-ein, “Nogi sip, gèzø-keogé.”

¹⁷ Yaq Yesu nangó genømbo-beváp. Ndakin gèmbo-misiká, gembo-ein, “Sáemon, Zion-ge yo, qo poev taqágo, no-te?”

Yaq Pita mbøni mbová. Zapa ndógo, Yesu gèmbo-misiká, gembo-bevupam, av nqægo, “Qo no-te poev taqāgo?”

Yaq Pita gendo-ein, “Evézøza, qo matev ate ndægo mòqote-qatéq. Neka qo mòqote-qatéq, no poev nqanøgō qo-te.”

Yaq Yesu gembo-ein, “Nogi sip gè:zøkefé.

¹⁸ No unimanqatín nqataqa-manqate. Qo ezoqam ndakinak qoqotegoam, qo ndabua segim nonqo qakeza qoløvnøvemám, sasa qoqavín, ma taqambe-pøovet. Geté toqo-lawaqape-eq, qo pingim qó-eqagím. Yaq ezoqa vini qáløváz. Yaq ndógo tenø-itúq, qo ma okho poeveav ndoqotego.”

¹⁹ Yesu nqanek manqat ge-ein, tene-omát ndógo, Pita ande āv kenénaním neka ta mokho-te ndøgo, ndego Mbumbukiam-qa iz ande āv kembøé-eqā.

Taqa zita-te, Yesu Pita āv gembøe-eín nqægo, “No qonøndó-páev.”

Paev ezoqam-qa yaq-te, te-te ndego Yesu kuku qambogoam

²⁰ Pita gendoqambun, yaq ndego paev ezoqa nøme ndø-omét. Ngenek gèzøpavám. Ezoqa ndégo, te-te ndego, Yesu kuku qambogoam, neka ndego Pasova lou loge-te, Yesu-qa savim-te go:vintavam, neka vømbøbevap, av nqægo, “Evézøza, gekha ezoqām ndego, qo sa teqaqambun?”

²¹ Pita ndego ezoqam ge-omet, yaq ndego Yesu āv gembøebeváp nqægo, “Evézøza, gemâ ngenek? Av kenénaním?”

²² Yaq Yesu gembo-qavøiu, “No tønø-pøovat, ndego até teyaget, atema no vøtøndóqavān, yaq gê, ndøgo gekhā ndógo, qo-te? Nqanek qoqá matév mbá. Qo soqonøndó-páev.”

²³ Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq ta zapaya ndøgo, Klisten ezoqa bawan mokho-te, manqat āv qane-panqavøém nqægo: Ndego paev ezoqam génanimák. Geté Yesu manqat einiáv av nqægo, ndego gēnanimāk. Ndego sa nqánek ge-eín, “No tønø-pøovat, ndego ate teyaget, atema no vøtøndóqavān, gê, ndøgo gekhā ndógo, qo-te?”

Vaev manqat, nqanek emanqat-qa yaq-te

²⁴ Ndego paev ezoqam, teqa yaq-te Yesu nqanek manqat ge-ein, ezoqam ndégo, nqanek emanqat ate nqægo gevotot neka vøpeawam. Ni møtinøtén, manqat ndøgo, ndego ge-ein, unimanqatín.

²⁵ Yesu matev nøme kopoáv gematønumam. Ta matev vinivinimba ate ndægo, amba tøpeawapín, éisa, no nqæmatavap, manqei-qape-te, mbuk ate ndægo, ambá géløvuzuák.

Keliso-gi U-anim-qa Emanqat

Megeat Manqat-qase

Nqanek emanqat, Luk ndøpeawám. Ezoqa kopo ndégo, ibugukhokhof Luk mbuk Yesu-qa yaq-te, gepeawam. Ngenek Luk, mulømula etoam ezoqám. Ndego nqanek Keliso-gi u-anim-qa emanqat, Tiofilus-té genø-peawám. Geté ndego ezoqa ewaqape nonqo ndøpeawám, manqei-manqei ate nqægo.

Nqanek emanqat-te, Luk Keliso-gi u-anim-qa yaq-té genevototát, neka tiqa matev ate qægoam, gimatønumam. Nqova Mbomambaqape, Yesu-gi paev ezoqam, bazaføgakh zø-etoám, neka até ndigú-a, vøzø-etoam, ezoqa ewaqape, gi-unimanqatintam neka vømbøpavam. Yesu-gi paev ezoqam, ezoqa teqa manqat, bugukhokhof Zelusalem taon-té gini-zømesimám. Yaq ndigu ezoqam, tiqa manqat gi-unimanqatintam, ndigu taon neka vemivemiav nøme-té ginø-okhoám, neka Manqat Mbomambaqape, Yesu-qa yaq-te, Zu ezoqa nøme vøzø-vototupam. Yaq ezoqa nøme, manqei-manqei nøme-té ginø-okhoám, neka nqanek Manqat Mbomambaqape, Zu ezoqam neká bawan vini-ak, vøe-zømesimam. Yaq nqanek manqei vinivinimba-te, ezoqa nøme, Yesu ekeza khandi etoam nonqo ndøndafém, yaq Klisten bawan matev vøngazem.

Nqanek emanqat mokho-te, sapta 1 atema 12, Pita-za-qa yaq-té qane-manqaté. Neka sapta 13 atema 28, ndógo tønemanqaté, matev vinivinimba, Pol-za gimatønumam. Manqei nøme-te, Pol ge-okhoam, Luk møndøgoám, te namba. Yaq ta emanqat mokho-te nqanek, Luk āv gene-peawám nqægo: “Ni nimatønumám.” Ta emanqat nqáne: Kel 16:10-17, 20:5-21:18 neka 27:1-28:16. Emanqat nøme-te, ndøgo ekezan goneav qagoam, ndego āv gene-peawám nqægo: “Ndígu timatønumám.”

Yesu manqa mbusa geve, Nqova Mbomambaqape tendo-khofotav

¹ Tiofilus. Khaiya mbomá, qo-te!

Ta mbuk ndøgo, no bugukhokhof qæpeawam, no tøtø-peawám ndógo, matev ate ndægo, Yesu gematønumam neka ezoqa vøe-zømesimam, ndego teqa sasae ande ge:ngaz,

² atema ta khøuwa-te ndøgo, Mbumbukiam yan-te vøkhato. Bugukhokhof, ndego Nqova Mbomambaqape mokho-te, tegi u-anim, manqa é-møndøzø-løvuá, ndigu bugukhokhof gevevesam.

³ Yesu tae mutui-te gitøkewem, genanim, nango gendo-khandi:v, yaq ndego khøuwa foti mokho-te, gèfakhanumám ti-te, neka Mbumbukiam-qa Megeat Matev-qa yaq-te vøe-zømesimam. Ndego khøuwa kopoáv, āv gene-zømesimám nqægo: Ndego unimanqatin ndøkhandí:v.

⁴ Khøuwa nøme, Yesu ti namba ge:goam, ndego āv gezømbe-eín nqægo, “Zelusalem taon naqanøká ndø-ivøvém. Geté manqa mbusa ndøgo, av noge Tat ge:ve, tozombøé-kewagát ndógo, no qazømbe-manqatam.

⁵ Zion, ndego ezoqa ibøkha iz, ibøkha-té genøzø-etoumám. Geté zo avønín, ibøkha iz, Nqova Mbomambaqapé qazøté-ndapém.”

⁶ Khøuwa nøme, Yesu-gi u-anim, te namba gi:møvab, ndigu āv gimbøe-bevøpém nqægo, “Evézøza. Eisa, qo ni Izlael ezoqam, ndakin megeat matev nqawa poqonimbí-etoám, penømakhaya, yaq ni nikeza ezoqam nimbø-kawaevtāt?”

⁷ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Matev āv taoká, av ndægo, zo zøtēzøtēz, ta khøuwa neka viav, Tat ekeza poev-te gezav.

⁸ Geté Nqova Mbomambaqape zo-te tendovis, zo bazaføgakh zóndapém. Yaq zo nogi bõi vizu ezoqam zógoát, neka noqá u zóløozumát, nqanek Zelusalem taon-te, neka Zudia plovins-te ate ndægo, neka Samalia manqei-te, atema manqei-qape-qa vaev-te.”

Yesu yan-te geqavig

(Mak 16:19-20; Luk 24:50-53)

⁹ Yesu manqa manqate qamømbøe-navøem, yaq Mbumbukiam yan-té genø-eqeiú. Ndigu até ge-ometát, ge-eqanat, atema khaiya ozoz vømē-otan.

¹⁰ Tiqa bõi é-møndømø-føgøføgakhám, yan-te. Yaq nqáe! Tiqa avønin-te, ezoqa menas sègefakház. Ndabua papaqa ndø-uzupám.

¹¹ Yaq ndigu āv gizømbe-eín nqægo, “Gélili plovins-ak. Zo gekhá zówanet, yan ndozo-waomit? Ngenek Yesu, Mbumbukiam zo mokho-te gendaf, yaq yan-te vøqavig, ndego nqawa āv tendéqaván, av zo ndakin qazøte-ometam, yan-te geqavigat.”

Matias Zudas-qa iziz gendap

(Met 27:3-10)

¹² Yaq Yesu-gi u-anim, ta manqei poyat ndøgo, Oliv manqei poyat gimbo-akhaemam, gè-ivøvé, Zelusalem taon-te vøvesez. Yaq ta manqei pøyat-a, yaq Zelusalem, taqa atap khapémhá. Ande āv 1 kilomítá ndægó.

¹³ Zelusalem taon-te gimøfakhaz, yaq khoev ova kouwat-té ginøzáv, ma gipindumam. Ezoqam nginik: Pita neka Zion neka Zems neka Endlu neka Filip neka Tomas neka Batolomeu neka Metiu, neka Zems nøme, ndego Alfius-ge yo, neka Saemon, ndego Zelot ezoqam, neka Zudas, ndego Zems-ge yo.

¹⁴ Nginik møndø-møvøbumám, vøguligulimam. Até sakhéis-a, vøgoam. Neka até Melí-a, Yesu-gu evo, neka tegi emekheis, vøgoam.

¹⁵ Khøuwa nøme, ndigu ezoqam, Yesu gi-unimanqatintam, nqawa gimøvab, ezoqam ande av 120 ate gi:goam, yaq Pita tenø-itán ndøgo, vøzø-ein,

¹⁶ “Nøfuap. Mbumbukiam-qa Manqat-te, Nqova Mbomambaqape Deivid mokho-te, Zudas-qa yaq-te, manqat é-møndo:-eín, ndego ndigu ezoqam gezø-ovøemavun, ndigu Yesu gimøvøinam. Yaq nqanek manqat bè-unimanqatín, matev vøfakhan.

¹⁷ Ni Yesu-gi u-anim, nøme ndégo tegoám, neka sasae kopømba vøtigoam, ni namba.”

¹⁸ (Moni ndigu, Zudas gendapaz, matev soqaqape ge:matanam, khae me:wiím. Yaq ta manqei-te ndøgo, ndego sègebøiáv. Pakhapakhá. Teqa kha sège-keqavøemát, neka teqa emu vøndø-qouvøem.

¹⁹ Ezoqa ewaqape, Zelusalem taon-te giyagam, manqat sùgumu-ewagát, taqa yaq-te. Yaq ta khae manqei ndøgo, ekeza manqat-te, Akeldama mbo-akhaemám. Taqa manqa mokho nqánek, “Khae Manqei Kouk-ús.”)

²⁰ Yaq Pita nøme gezø-ein, “Sams mbuk mokho-te, āv qane-peawáp nqægo, “Teqa khoev unimé:-khakhambá. Ndøgo ezoqa gó:yageák.’ Neka nøme ndøpeawap, nqánek, “Teqa sasae, ezoqá nøme bendáp.’

²¹ Yaq nakémbá, ni ezoqa kopo bizimbo-vawém, ndego ni namba qazi:goam, ta khøuwa ate qæpavpavemam, nigi Evezøza Yesu, ni namba ge:-okhoam,

²² sasae ande qandengaz, Zion ezoqa ibøkha iziz gezø-etoumam, atema ta khøuwa-te ndøgo, Yesu ni genøuvan, Mbumbukiam yan-te gendaf. Yaq ngenek ezoqam, nqanek sasae até begót, ni namba, neka u bëløozumit, av bõi ge:qeiv, av nqægo, Yesu løvøte-tē gendo-khandi:v.”

²³ Pita nqanek manqat ge-ein, yaq ndigu ezoqa menas ndø-upøzó. Nøme ndego, Zoséf. Iz menas nøme møndømbo-goám, Basabas neka Ziastes. Neka nøme ndego, Matías.

²⁴ Yaq ndigu āv gini-guligulimém nqáego, “Evézøza. Qo ezoqa ewaqape-qa matavap mòqote-qatèq. Qotínømánd, nginik ezoqa menas, ākenégo, qo qoqo-veatav,

²⁵ ndego qoge u-anim tegoat, Zudas-qa iziz vøendāp. Zudas nqanek sasae, zitá genewuá. Yaq ndógo tenøwáv, ma Mbumbukiam manqei gembøe-mendeo.”

²⁶ Yaq ndigu nandi-qasis ndønqagevemém, iz-ús. Yaq Matias-qá iz ndøfakhán. Yaq Keliso-gi u-anim ileven-te, ndégo tindafém.

2

Nqova Mbomambaqape gendovis

¹ Zu ezoqam-qa khøuwa kandambaqape-te ndøgo, Pentikos ndimbo-akhayam, ndigu ezoqam ate gi:goam, khoev kopo-té ginømøváb.

² Yaq nqova mbaín, yan-te ndo:go, u ndowáv. Andé khamøe-qape me:fetavún. Yaq khoev ate qægoam, ma gi:qonavam, u ùnime:kház.

³ Yaq ndigu andé gøina wageap me me:qeivím. Sègendo-panqavøém, ezoqa ewaqape-qa kha-te, vøqonam. Andé ezoqa sas bugug me me:kewagám.

⁴ Yaq nginik ezoqam ate gi:goam, kha Nqova Mbomambaqapé qazømbe-tønøyám. Yaq bawan vinivinimba-qá manqát gini-manqatát, av Nqova Mbomambaqape, matev gezømbe-etoumat.

⁵ Ta khøuwa-te ndøgo, Zelusalem taon-te ndøgo, Zu bawan-ak kandambá giwambupam. Manqei-manqei ate ndægo, sugumu-pitát, ndigu ezoqam, Mbumbukiam gimbovizupam.

⁶ Yaq nginik ezoqam, nqanek u giyogem, tinduzáv ndøgo, matev vøqeivim. Ezoqa kandambá. Yaq ndigu nqova zøndáf. Zapa ndøgo, Yesu-gi paev ezoqam, manqat gimanqatat, ndigu tiqá bawan vinivinimba-qá manqát gini-manqatám.

⁷ Ndigu nqova ndafe kandambá, yaq gibevoepem, “Nqáe! Nginik manqa ngimanqate, nginik Gelili plovins-ak mbá.

⁸ Gé, áv khanégo, ni ate nqazi:gu nqazizø-yoge, nikeza manqat vinivinimba ngi:manqate?

⁹ Ni ezoqa vinivinimba, nøme Patia manqei-ák, nøme Midia manqei-ák, nøme Elam manqei-ák, neka nøme ndigu Mesopotemia-yák, neka nøme Zudia-yák, neka nøme Kapadosia-yák, nøme ndigu Pontus-ák neka nøme ndigu Esia-yák,

¹⁰ nøme Fligia-yák neka nøme Pamfilia-yák, nøme Izip manqei-ák neka nøme Libia-yák, ndøgo Sailini taon avønin-te. Até Lom ezoqám-a, vøndøzav.

¹¹ Ti mokho-te, nøme Zu bawan-ák neka nøme bawan vini ezoqám, ndigu ti-te ginøzaz, Mbumbukiam timbo-vizupat. Neka ni ezoqa nøme, Klit manqei bawa-yák, neka ezoqa nøme, Alebia manqei-ák. Geté ni ate nqazi:gu, nginik niqa manqat vinivinimba-té qazizø-ewagét. Mbumbukiam-qa matev kandakanda-qa yaq-té gini-manqatét.”

¹² Ndigu nqova ndafe kandambá neka gø:nakém, taqa yaq-te. Yaq āv ginibónd nqáego, “Gekha matév nqanek?”

¹³ Geté ezoqa nøme gèvongezó, ndigu ezoqam, Yesu gi-unimanqatinim, gi-einim, “Nginik ezoqam, gèndo-íz.”

Pita-qa manqat

¹⁴ Yaq Pita, ndigu u-anim ileven nøme namba, tenø-itán ndøgo. Yaq sa manqa ndøyám. Yaq ezoqa ewaqape, gi-oteipam, āv gezømbe-eín nqáego, “Zo Zu ezoqam, nogi ezoqam, neka zo ezoqa nøme, nqanek Zelusalem taon-te nqazo-wambap, vøndoyogém, no mokho bazø-ovøyam.

¹⁵ Nginik ezoqam, ambá av nqægo, ge-íz, av zo ndøzøte-matavap. Ezoqa lovølova ndøizumatún. Geté ndakin qanaqanus 9 oklok mbá.

16 Geté matev, ndakin qafakhan, ndógo, av Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam Zoel ge:manqatam. Ndego ge-ein,

17 ‘Mbumbukiam āv gene-eín nqægo,

“Vaev khøuwa-te,

no ezoqa ewaqape,

noge Nqova nøzø-etoám.

Zogi nakhei angana neka zogi nakhei sakheis,

noqa manqat ndøvevezumát

Zogi ezoqa ndakinak,

umingiap ndøqeivát,

neka zogi laombøkik,

venanqei vótamāt.

18 Ta khøuwa-te ndøgo,

no até sasae ezoqám-a, angana neka sakheis, ndigu no ti-unimanqatintat,

Nqova Mbomambaqape vøezø-etoám.

Yaq ndigu noqa manqat ndøvevezumát.

19 No umingiap matev nómatønumát,

khaiya ova nekā manqei-qape-te.

Kouk neka wageap neka ekuqape ndøfakhán.

20 Khøuwa ndøbhøivunév, neka løvøyak andé kouk mé:goát.

Nqanek matev ndøkhæ-fakhán.

Yaq Evezøza-qa Khøuwa Kandambaqape ndøfakhán, ndego teqa bazaføgakh neka waev te:zømas.

21 Ta khøuwa-te ndøgo,

gekha ezoqām ndego,

Evezøza-te tøkeam-qa te-akha,

ndego gékhandi:v.” ’ ”

22 Pita nqanek Zoel-qa manqat qamømbøe-navøem, yaq ndego manqat nøme āv gezømbe-eín nqægo, “Izlael ezoqam! Manqat qåndoyogé nqanek, nogi ezoqam! No Yesu Nazalet-ak-qa yaq-té qazømbé-eín. Zo zøkeza møzøte-zøté, te mokho-te, Mbumbukiam zoqa avønin-te, umingiap matev neka matev kandakanda vinivinimba ndømatønumám. Mbumbukiam tene-matanám ndøgo, zo tønøzøté, ndego Yesu ekezan ndokhofotáv.

23 Ezoqa ndego zoqa zenda-te giveem, yaq zo ndego ezoqa soqøsoqa mokho-te, tae mutui-te sasa zotøkewem, vozølaem, ndøgo Mbumbukiam ekezan ndøpøoá. Ndego é-møndæ-otév, matev av nqægo ndøfakhán.

24 Geté Yesu løvøte-qa bazaføgakh mokho-te gu:goam, Mbumbukiam møndø-nqovotáv, vøkhandi:v. Løvøte, ngenek ezoqam amba me:geiú. Geté kopømba mbaín.

25 Yesu løvøte-te tekhandi:v, taqa yaq-te, Deivid nupøkhan mba, āv gene-eín nqægo, ‘No Evezøza, noqa megemege-te, oskia no-ometám.

Ndego noqa avønin-té gegó.

Yaq no kha genø-wagimák.

26 Yaq nakémbá, noqa mbøni mokho-te, no khanakhanák neka no manqat khanakhanakh-us nomanqaté.

Até noqá khá-ya, Mbumbukiam-te mbá qanøtawát.

27 Zapa ndøgo, qo no ezoqa pakhaezatak-qa manqei-te qónøuvanák.

Qo qoge Ezoqam Mbomambaqape, teqa kha, sa qó-ivavák, vølanqā.

28 Qo no nakhoa qotenømánd, no khandi ande āv khaténdāp.

Qo no namba qotégoát. Yaq no khanakhanakh nógoát.’ ”

²⁹ Pita nqanek Deivid-qa manqat qamømbøe-navøem, yaq nøme āv gezømbe-eín nqægo, “Nófuap. Nigi atanakha-zapa Deivid-qa yaq-te, no ndaføyambá qazømbé-eín. Ndego møndønanim, neka vø-otøvem. Até ndakin khøuwa-té-a, teqa manqei ozu nqánek qagó.

³⁰ Geté Deivid møndæ-otév, tegi zi, ezoqa kopu, teqa iziz ndøndáp neka kawa ezoqam vøgoát. Mbumbukiam te-te manqa mbusa ndøvé, taqa yaq-te. Deivid Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqam ndøgoám.

³¹ Yaq nakémbá, ndego é-møndøqeív, Keliso tenanim, yaq Mbumbukiam gékhandi:v. Unimanqatín. Mbumbukiam ndego ezoqa pakhaezatak-qa manqei-te ivøveáv, neka teqa kha, manqei ozu-te lanqøeveáv.

³² Ngenek ezoqam, Mbumbukiam løvøte-te gekhandi:v, Yesú. Ni ate nqati:gu, nikeza bóí qatiqeivím.

³³ Mbumbukiam ndego ekezan-té genø-eqeiú, neka teqa nakeamo zenda-te vøve. Yaq Eve Nqova Mbomambaqape mbo-etoám, av ibugukhokhof manqa mbusa ge:ve, yaq Yesu ndakin ni vøni-etoam. Matev nqánek, zo nqazo-qeivi neka nqázøyögē.

³⁴ Ni mizi:nøtén, Deivid mbá, yan-te geqavig. Geté ndego Mesaya me:manqatám, av ge-ein nqægo,

‘Evezøza Mbumbukiam, noge Evezøza, āv gembøe-eín nqægo,

“Noqá nakeamo zenda-té qanøqóm.

³⁵ Até qóqotát, atema no qogi qaqa ezoqam,

kopømba ande av zenda tokhotapak awam nonqo,

qoqa zenda tokhotapak mokho-te vøtaqambú-āb.” ’

³⁶ Yaq nakémbá, zo Izlael bawan-ak ate ndøzøte:go, zo vøezøtéz. Ngenek Yesu, zo tae mutui-te qazo-tøkewem, Mbumbukiam āv gene-veatáv nqægo: Ndego Evezøza neka Mesaya ndøgoát.”

Ezoqam Mbumbukiam-te giqambuz neka ibøkha iz vøndapem

³⁷ Yaq ndigu ezoqam, Pita-qa manqat giyogem, tiqa mbøni, møndø-khanáz. Yaq ndigu Pita neka Keliso-gi u-anim nøme, āv gizømbe-beváp nqægo, “Nófuap. Ni ndakin gekhá nígonēm?”

³⁸ Yaq Pita gezø-qavøiu, “Zo é-mozøqambúz, neka Yesu Keliso-qa iz-te, ibøkha iziz vø-upøgim. Yaq Mbumbukiam zoqa manqa-zapazapa, segembøé-navøém, yaq zo Nqova Mbomambaqape vozøndafēm.

³⁹ Manqa mbusa ndøgo, Mbumbukiam taqa yaq-te geve, ndøgo zoqá neka zogi nakheis-qá neka até tiqá ndigú-a, ndigu qamba-qamba ndindu-yageapet. Gekha ezoqām ndigu, ndego Evezøza, nigi Mbumbukiam, ndezø-akhayam, te-te tinduzav, nqanek manqa mbusa tiqa ndígu.”

⁴⁰ Pita manqat nøme kandambá gezø-manqatam. Manqat nøme, āv gezømbe-eín nqægo, “Mòzoqambúz. Soqáin ndøgo, nginik manqa-zapazapa-us ezoqa namba tøzøte-soqoez, ndakin ngiyage.”

⁴¹ Ezoqa ndigu, Pita-qa manqat gindapem, ndigu ibøkha iz ndøndapém. Ta khøuwa-te ndøgo, ezoqa kandambá, Klisten bawan-te gi-oz. Ate gi:goam, ande āv tri taosen ezoqám ndi:gú.

Klisten ezoqam, nqova kopo-te giyagam

⁴² Ndigu Klisten ezoqam, āv gini-matønumám nqægo: Keliso-gi u-anim-qá nømendim manqat ndø-ewagám, neka yaqyaq-a vøtøke:mam. Ndigu gèpindupám, lou vølogin neka Evezøza-qa lou loge matev vøgonemín neka vøguligulimemín.

⁴³ Mbumbukiam, Keliso-gi u-anim mokho-te, umingiap matev kopoáv gematønumat. Ezoqa ewaqape, nqova ndafe kandambá neka møe vøgonemín.

⁴⁴ Ndigu ezoqa ate gi:goam, Yesu gi-unimanqatinim, ndigu nqova kopo-te sùgumu-yagám. Neka tiqa gigiap ate qazømbe-goam, sège-etoumám, yaqyaq-a.

⁴⁵ Ekeza manqei neka gigiap vinivinimba gèwiám. Yaq moni ndigu, gi:qaqasumam, ndigu tizø-etoumám, lou-qa o gigiap-qa gi:potonumam.

⁴⁶ Khøuwa ate qæpavpavemam, ndigu Mbumbukiam-qá khoev-té ginø-pindupám. Yaq Klisten zifuap vinivinimba-qa khoev-te, ndigu lou ndølogám neka Evezøza-qa lou loge matev vømø-gonemín. Khanakhanakh-ús. Lou sège-etoumám, yaqyaq-a.

⁴⁷ Yaq tiqa matev ate qægoam, ndigu Mbumbukiam-qá iz me:egatám. Ezoqa ewaqape, poev ndøveém, ti-te. Yaq khøuwa ate qæpavpavemam, Evezøza Klisten bawan-te, ezoqá nøme ndøyogimám, ndigu khandi gezø-etoamín.

3

Kagi ezoqam gikhakheinøvemem

¹ Khøuwa nøme, ande av khagus tri oklok ndægo, ta khøuwa iz-te ndøgo, Zu ezoqam giguligulimam, Pita neka Zion, Mbumbukiam-qá khoev-té ginø-apát.

² Ta khøuwa iz-te ndøgo, ezoqa kagi ezoqam ndø-eqeitavún. Ndego āv teneqán, kagi. Khøuwa ate qæpavpavemam, ndego mboqog tambav-té ginø-ivøvemín, ta mboqog ndigu, Qanimav-Qape gimbo-akhaemam. Yaq ndego ezoqa moni-qa zøviamín, ndigu Mbumbukiam-qa khoev-te gi-onimam.

³ Yaq ndego Pita neka Zion gezømet, gi-onat, ndego moni-qa zøviám.

⁴ Ndigu ezoqa menas, gèwaomém. Yaq Pita ndego āv gembøe-eín nqægo, “Ni-tē qotøndé-kewāg.”

⁵ Yaq ndego vøkewag. Ndego āv gene-matavupám nqægo: Moni nø-etøomēm.

⁶ Geté Pita gembo-ein, “No moni mbaín. Geté no tøtaqá-etoám ndøgo, no nqanøgo. Yesu Keliso-qa iz-te, ndego Nazalet vemlav-ak, mðgo-itán neka okho vøngaz.”

⁷ Yaq Pita nakeamo zenda mbogea, vø-eqei. Yaq nqova mbaín, teqa zenda tokhota-pak sègembo-føgføgakhám neka gømig vømbø-føgføgakhæzam.

⁸ Yaq ndego sasanqá sege-itán, okho vøngaz. Yaq Mbumbukiam-qa khoev-te, namba me:-óz. Sège-okhoát neka vøvøvumat, neka Mbumbukiam-qa iz vø-eqatat.

⁹ Ezoqa ti-ometám ndøgo, ge-okhoam neka Mbumbukiam-qa iz ge-eqatat.

¹⁰ Gimatøvemem, av nqægo, ezoqa ngēnek, mboqog tambav-te geqonumam, ta mbo-qog ndigu Qanimav-Qape gimbo-akhaemam, neka gigiap-qa vøvi:mam, yaq ndigu nqova ndafe kandambá, ta matev-qa yaq-te, ndøgo qambo-fakhan.

Pita-qa manqat, Mbumbukiam-qa khoev mokho-te

¹¹ Ndego ezoqam, kagi gegoam, Pita neka Zion, ti-te gèmø-tøkenøvém. Yaq lou-qase-te gizav, ndøgo Solomon-qa Lou-Qase gimbo-akhaemam, ezoqa ewaqape tinøbøin ndøgo, ngenek ezoqam vø-ometam. Yaq ndigu nqova ndafe kandambá.

¹² Pita nginik ezoqa gezømet, yaq āv gezømbe-eín nqægo, “Zo Izlael-ak, nogi ezoqam. Gekha zapá, zo nqova qazøndaf, matev av nqægo qafakhan? Neka gekha zapá, ni-te ndozotøndo-keoge? Ge zô, ndozo-matavap, ni ngenek nikeza bazaføgakh-tē qeitø-khakheinøvemem, okho gengaz? O, ni ezoqam qaniganím, Mbumbukiam-qa bøi-te, yaq nakembá, ndego ni ginitøke, ngenek ezoqam qeikhakheinøvemem? Av taoká!

¹³ Ta matev mokho-te, ndego Eibleem neka Aezek neka Zekop-ge Mbumbukiam, ndego nigi atanakha-zapazapa-za-ge Mbumbukiam, ndego tege sasae ezoqam Yesu, iz kandambaqape mbo-etoám. Ezoqam ngēnek, zo Lom ezoqam-qa zenda-te qazoveem, yaq ndigu vølaem. Pailøt ambá sege-nqonqotavín. Geté zo Yesu zòsanqawém.

14 Zo ngenek Ezoqam Mbomambaqape neka Ndaføyamba-qape, zòsanqawém. Yaq zo Pailøt pepen ezoqam-qa zombo-viømém, sa tezø-nqonqotav.

15 Zo ngenek khandi zapa ezoqam, zòlaém. Geté Mbumbukiam møndø-khandí:v, løvøte-te. Ni nikeza bói qatiqeivím.

16 Ngenek ezoqam, zo nqazo-omete neka ndøzøtē-zøtēzāt, ngenek Yesu-qa bazaføgakh neka iz mokho-té, bazaføgakh gendap. Nqanek matev, unimanqatin matev-té qando-fakhán. Ni Yesu qei-unimanqatinim, yaq ndego ngenek ezoqam gèkhakhæv, av zo ndakin nqazøte-omete.

17 Nøfuap. No møtenøtén, matev ndøgo, zo neka zogi megetapak, Yesu qazombo-matønømem, zapa ndøgo: Zo zøtezateáv.

18 Mbumbukiam, tegi manqa vevezam ezoqam ate gi:goam mokho-te, é-møndi:nømand, av nqægo, ndego Mesaya, tendo-khofotav, ezoqa tekhandi:z, ndego nqosøgeap ndøqeív, vónaním. Yaq ta matev mokho-te ndøgo, qafakhanam, nqanek manqat møndø-unimanqatín.

19 Yaq ndakin, zo é-mozo-enénd neka Mbumbukiam-te vozóqambūz. Yaq ndøgo, Mbumbukiam zoqa manqa-zapazapa, segembøé-navøém.

20 Yaq ndego zo pusa taev matev zø-etoám, neka Mesaya vøndó-khofotāv, ndego ibugukhokhof geveatav, ezoqa tekhandi:z. Ngenek ezoqam, Yesú.

21 Geté ndego bugukhokhof yan-té geabeto:gó, atema ta khøuwa-te ndøgo, Mbumbukiam gigiap neka matev ate ndægo nango vøndakināk, av ndego nupøkhan mba, tegi manqa vevezam ezoqam mokho-te ge:-ein, ndigu gevevesam.

22 Mozes āv gene-eín nqægo, ‘Evezøza, zoge Mbumbukiam, zo mokho-te manqa vevezam ezoqam ndøveatáv, av no nqate:go. Yaq gekha manqāt ndøgo, tezø-manqatat, zo vøndapemát.

23 Geté gekha ezoqām ndego, teqa manqat ndapeav tøgoat, yaq Mbumbukiam ndego géngiú. Yaq ndego Mbumbukiam-ge ezoqam sekemba gégoák.’

24 Até Samuél-a, neka Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam ate gi:goam, teqa zita-te gipavavun, ndigu matev ndøgo tini-manqatám, av ndakin khøuwa-te qæfakhanam.

25 Manqa mbusa ndøgo, Mbumbukiam tegi manqa vevezam ezoqam mokho-te gendo-ein, ndøgo zogi atanakha-zapazapa-za-te geve, ta manqa mbusa ndøgo, zo nonqó. Mbumbukiam Eibleem namba, poev ge-unimanqatin, yaq āv gembøe-eín nqægo, ‘Qogi qazi, ezoqa kopo mokho-te, no ezoqa ewaqape matev mbomømboma nøzø-matanám, nqanek manqei-qape-te.’

26 Mbumbukiam ngenek sasae ezoqam Yesu, ndego geveatav, bugukhokhof zo-té gendo-khofotáv. Ndego tende-khofotáv ndøgo, ndego zo matev mbomømboma zómatanám, zoqa manqa-zapazapa-te tøzøtønde-qambuz.”

4

Pita neka Zion, ndimbula-te ginqeitaz

1 Pita neka Zion, ezoqa manqat até gezø-manqatám, yaq Mbumbukiam-gi iziz ezoqam neka Mbumbukiam-qa khoev vos keoge ezoqam-ge kawa neka Sadusi ezoqam tīnøfākhāz.

2 Ndigu khanakhanakh mbaín, ndigu ezoqa menas, ezoqa gi:zømesimat, neka gi:zømas, av nqægo, Mbumbukiam kopømbaqapē ezoqa løvøte-te tekhandi:z, zapa ndøgo, ndego Yesu ndøkhandi:v, løvøte-te.

3 Yaq ndigu Pita neka Zion sègegavém. Yaq ndimbula-té genø-nqeitáz, atema nøme vøndöpave. Manqa ovøepøteáv. Zapa ndøgo, gèpøistát.

4 Geté ezoqa kopoáv, ndigu tiqa manqat giyogem, gè-unimanqatiním. Yaq ndigu ezoqam, Yesu gi-unimanqatintam, møndømø-faev-taosen-éz, angana.*

5 Yaq khøuwa nøme qandopave, Zelusalem taon-te ndøgo, Zu ezoqa kandakanda neka megetapak neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam ndømøváb.

6 Até Anás-a, ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, neka Kayafas, neka ezoqa nøme, Zion gimbo-akhaemam, neka Aleksanda, neka Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape-gi ezoqa nøme, vøgoam.

7 Yaq Pita neka Zion, tiqa megemege-té ginø-áb, sasa zøbevap, “Nqanek matev, gekha bazaføgakh-tē neka gekha ezoqam-qâ iz-tē qazonø-gonem?”

8 Pita, Nqova Mbomambaqape kha é-møndømbøi-tønøyám. Yaq ndigu āv gezømbe-qavøiú nqægo, “Zo kawakawa-za neka megetapak!

9 Zo ni ndakin matev mbomambaqape-qa yaq-te nqazonimbi-sinøzomit, ni kagi ezoqam qeimbo-matønømem, yaq ngenek vøkhakhæv,

10 zo vøezøtéz neka até Izlael ezoqam ewaqapé-a, betēzøtez: Ngenek ezoqam, zoqa bøi-te ngeya, Yesu Keliso-qá iz-té gene-eqeieqei-év, ndego Nazalet vemiaiv-ak. Zo ndego tae mutui-té qazonø-tøkewém. Geté Mbumbukiam løvøte-te møndø-khandí:v.

11 Ezoqam ngének, teqa yaq-te Mbumbukiam-qa Manqat qæ-ein, av nqægo, ‘Nandi-qapi ndigu,

zo khoev puanam ezoqam qazo-sanqabem,
ndigu møndømø-gigiap-qape-éz, khoev puanam nonqo.’

12 Ezoqa nøme mbaín, niqa khandi:nat nonqo. Yesu yakhapús. Nqanek manqei-qape ate nqægo, Mbumbukiam ezoqa nøme khofotøveáv, ni tekhandi:n.”

13 Ndigu megetapak, ndigu ezoqa menas gizømet, manqat ndaføyamba gi-einim neka mivi mbaín, ndigu nqova ndafe kandambá. Zapa ndøgo, ndigu møndæzøtéz, ndigu khokho ezoqám, skul kandakanda mbaín. Neka ndigu møndæzøtéz, ndigu ezoqa menas, Yesú namba me:goám.

14 Geté ndigu zøtezateáv, gekha manqat zøqavøiū. Amba zømbe-eín. Zapa ndøgo, ndego ezoqam, kagi gegoam, Pita neka Zion namba me:wanám. Ndego møndø-khakhæv. Yaq ndøgo bavokho-qapé.

15 Yaq ndigu bavokhó ginø-khofotáz. Yaq gizav, ndigu Zu megetapak, manqa ovøyam khoev-te gu:qonavam, manqa ndøvøovømém.

16 Gi-einim, “Gekha zizøgō, nginik ezoqa menas? Ezoqa ewaqape, nqanek Zelusalem taon-te ngiyage, møndømu-yogém, av matev gi:matønømem ndægo. Unimanqatín. Ndøgo matev viní. Ni kopømba mbaín tizio-naomem.

17 Geté nqanek manqat Yesu-qa yaq-te, ezoqa nøme-te, bepanqávøém. Yaq nakémbá. Ni manqa āv qazizømbé-løvúá nqægo, ndigu teqa iz-te, ezoqa nøme manqat nqawa bezø-eín.”

18 Yaq ndigu nqawa gizø-akha, khoev mokho-te vøu-oz, yaq gèzømbe-khafén. Ndigu Yesu-qa iz-te, manqat nqawa be-eíním, neka ezoqa nqawa bete-zømèsím! Matev av nqægo, ùni bete-navøém!

19 Geté Pita neka Zion gizø-qavøiu, “Zo zøkeza mokho-mba, zøté-matøvømēm, av nqægo. Eqeieqei ākhanégo? Zoqá manqat níndapēm, ó, Mbumbukiam-qā manqat níndapēm?

20 Ni kopømba mbaín, manqa sa teikhoutavat, av ni bøi qatitqivam, neka vøi-ewagam.”

21 Yaq ndigu megetapak, kha-khoiv manqat nøme zø-eín. Geté yaq sège-nqonqotáz, vøzav. Ndigu nakhoa qeiviáv, yaq-fia nqosøgeap ande āv kizømbé-etoām. Zapa ndøgo, ezoqa ewaqape Mbumbukiam-qá iz ndø-eqatát, ta matev ndøgo, qafakhan.

4:4 4:4 Kel 2:41 * 4:4 4:4 Sakheis neka nakheis møndøgoám, ndigu Yesu gi-unimanqatintam. Geté ndigu gevebøpøteáv. 4:10 4:10 Kel 3:6, 13-16 4:11 4:11 Psa 118:22 4:12 4:12 Met 1:21 4:18 4:18 Kel 5:28 4:19 4:19 Kel 5:29

²² Ngenek ezoqam, ndego kagi-qape geqan, yaq Yesu-qa iz-te vōkhakhæv, ndego viav 40 mōndømø-løvú.

Mbumbukiam bazaføgakh-qa gimbo-viømem

²³ Pita neka Zion até vønqonqotáz-ae, ekeza Klisten bawan ezoqam-te e-vōzav, yaq emanqat vōzōvotot, av Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka megetapak nøme gizømbe-manqatam.

²⁴ Ndigu Klisten bawan ezoqam, nqanek manqat giyogem, yaq sùgumu-guligulimém. Nqova kopo-té. Mbumbukiam āv gimboe-akhaém nqægo, “Bázaføgakh-us-qape. Yan neka manqei-qape neka ndaola, neka gigiap ate nqægo, ta mokho-te nqøugut, qo qokhakheinumát.

²⁵ Qo nigi atanakha-zapa Deivid, ndego qoge sasae ezoqam gegoam, qoge Nqova Mbomambaqape mokho-te, manqat qombo-etoám. Yaq ndego āv gene-eín nqægo, ‘Gekha zapá, bawan vini-ak qaqa ndigu?’

Neka gekha zapá, ndigu amba mba ndi:voqoyam?

²⁶ Nqanek manqei-qape-gi kawakawa-za neka megetapak mōndø-tøkuaném.

Ndigu nøfe-qa mba mo:keogé, Evezøza namba, neka Mesaya namba, ndego ge-veatav.’

²⁷ Unimanqatín. Matev av nqægo, mōndø-fakhán, nqanek taon-te. Ndigu kawakawa-za menas, Elod neka Pontius Pailøt, manqei vini-ak neka Izlael manqei-ak namba me:tøkuaném. Neka nøfe-qa mba mo:kewagám, te-te ndego, Yesu, qoge sasae ezoqam, ndego qo Mesaya qoqo-veatav.

²⁸ Geté ta matev mokho-te ndøgo, gimatønumat, ndigu qoqá matavap neka poev mba mbopavát. Qoqa bazaføgakh-te, qo nupøkhán mbá, é-moqopøoá, matev av nqægo tåbete-fakhán.

²⁹ Yaq ndakin, Evezøza, vømbo-matøvé, kha-khoiv matev ndøgo, gimatønumat. Gñitøké, ni qogi sasae ezoqam, yaq ni qoqa manqat, ndaføyamba neka mivi mbain tåbati-manqaté.

³⁰ Qo zenda qotó:vé, ti-te ndigu, enqoni ndøzøgo, yaq vōkhakhæz. Neka qoge sasae ezoqam mbomambaqape, Yesu, teqa iz mokho-te, umingiap matev vinivinimba voqó-matønumát.”

³¹ Ndigu gumu-guligulimem, yaq manqei ndøgo, ma gi:qonavam, sùgumu-kukuvøemát. Yaq kha Nqova Mbomambaqapé qazømbe-tønøyám. Yaq ndigu Mbumbukiam-qá Manqat me:zømesimát. Bazaføgakh-ús neka mivi mbain.

Klisten ezoqam, yaqyaq-a gitøke:mam

³² Ndigu ezoqa ate gi:goam, Yesu gi-unimanqatintam, ndigu nqova kopo zømbegoám. Ezoqa kopo einiáv, av nqægo, “Nqanek gigiap, nøkeza nonqo mbā.” Geté gigiap ate qægoam, sège-etoumám, yaqyaq-a.

³³ Keliso-gi u-anim, ezoqa āv gini-zømesimám nqægo: Yesu løvøte-te mōndø-khandí:v. Yaq ndego Evezøzá. Ndigu bazaføgakh-us me:zømesimám. Neka Mbumbukiam, matev mbomømboma zømatønumám, kopoáv, ti-te ndigu, ezoqa ewaqape.

³⁴ Ezoqa kopo gigiap-qa potonøpøteáv, ti mokho-te. Ezoqa nøme ndigu, manqei o khoev qazøgoam, gèwiám. Yaq moni ndigu, gi:qaqasumam,

³⁵ Keliso-gi u-anim-té ginø-upøgimám. Yaq ndigu gèqaqabemín, yaq gekha ezoqām ndigu, gigiap-qa gipotonumam, vōzō-etoamin.

³⁶ Ezoqa nøme, matev av nqægo gego, teqa iz Zoséf. Ndego Livai bawan-ák. Saiples manqei bawá geqán. Ndigu Keliso-gi u-anim, iz Banabas mbo-akhaemám. (Taqa manqa mokho, “Ezoqa zita tøpøzu ezoqám.”)

³⁷ Ngenek manqei ndøwí. Yaq moni ndigu, geqas, Yesu Keliso-gí u-anim-té genøndapáz, ezoqa tøke nonqo.

5

Ananayas neka Safila, meakha manqat gi-einim

¹ Geté ezoqa nøme møndøgoám. Iz Ananayás, neka ndego zas vømbøgoam. Tuqa iz Safilá. Até ndegó-a, ekeza manqei nøme, gèwí.

² Geté moni ndigu, gendapaz, nøme gèkhonáb. Tegu zas møndæ-otév. Yaq moni nøme ndigu, Yesu Keliso-gí u-anim-té genøndapáz. Yaq āv gezømbe-eín nqægo, “Moni ndigu, qeiqasem, ngínik.”

³ Yaq Pita Ananayas gembo-ein, “Ananayas. Gekha zapá, qo Saitan qoqombotak, qoqa mbøni mokho-te gendo-on, yaq Nqova Mbomambaqape voqombøe-khavoz, qo moni nøme qoqokhonab, manqei qoqowí.

⁴ Ndøgo qakeza manqei ndøgoám. Yaq qo qakeza poev-té qonøwí. Yaq moni qoqoqas, até ndigú-a, gemøqa-qakezanéz. Geté gekha zapá, qo matavap soqøsoqa qoqo-tonqogim? Qo ambá av nqægo, ezoqa mba qombøekhavöz. Geté Mbumbukiam qombøekhavöz.”

⁵ Yaq Ananayas nqanek manqat ge-ewag, sègebøiáv, vønanim. Yaq ezoqa ewaqape, manqat giyogem, kha zøkhoí.

⁶ Yaq ezoqa ndakinak, teqa kha ndabuá gini-løvønømém, bavokho sasa ndø-eqanem, vømø-øzem.

⁷ Khapé outøpøteáv. Ande āv tri awáz ndægó, zas tündū-øn. Ndugu otevatéáv, matev ndøgo, qafakhan.

⁸ Yaq Pita gumbobevap, “Soqoní-eín. Moni ndigu qazoni-etoam, venanqei, ndigu manqei qazøte-wiim?”

Yaq gundu-qavøiu, “Venanqei.”

⁹ Yaq Pita gumbo-ein, “Gekha zapá, qeivis namba, manqat qazo-kopo:nem av nqægo, Evezøza-ge Nqova Mbomambaqape khamasim-te qazoveem? Nqáe! Ezoqa ndigu, qoge anganeam gi-otøvem, mboqog tambav-té gonowaní. Yaq ndigu até qó-a, gé-eqæqonám.”

¹⁰ Pita nqanek manqat ge-ein, yaq ndugu teqa megemege-te sègebøiáv, vønanim. Yaq ndigu ezoqa ndakinak gindugavaz, gi-ometam av nqægo, møndønanim, yaq bavokhó ginø-eqeinám, zivis-qa avønin-te vømø-otøvem.

¹¹ Yaq Klisten bawan ezoqam ate gi:goam neka ezoqa ewaqape, nqanek manqat giyogem, ndigu kha-khoiv kandambá.

Keliso-gi u-anim, ezoqa kandamba gikhakhæz

¹² Keliso-gi u-anim, ezoqam-qa mokho-te, umingiap matev kopoáv gimatønumam. Ndigu ezoqam, Yesu gi-unimanqatintam, Solomon-qa lou-qase-té ginøwambám, ndøgo Mbumbukiam-qa khoev-te.

¹³ Bavokho ezoqam, møe ndøsinønimám. Yaq ndigu Klisten ezoqam namba, tøkuateáv. Geté ndigu gèzø-vízupám.

¹⁴ Yaq Evezøza, ezoqa nøme mba mo:-unimanqatiním. Ezoqa kandambá. Angana nekā sakheis.

¹⁵ Matev ndøgo, ndigu Keliso-gi u-anim gimatønumat, ta zapaya ndøgo, ezoqa nøme enqoni-us ezoqam ndo-upøgimám. Yaq ndigu ekeza venanqei nonqo neka kita-te, nakhoa-té ginø-abumám. Yaq Pita-gé nqovønqova mba bekhantáz, ma ndego te:ma.

¹⁶ Até vemivemiav nøme-té-a, Zelusalem taon avønin-te ndøgo, enqoni-us ezoqam ndo-upøgimám, neka ezoqa nøme, nqova soqøsoqa giqantavam. Yaq ndigu ezoqa ate gi:goam, gèkhakhæz.

Enzol ezoqam, Keliso-gi u-anim gezøtøke, ndimbula-te gigoam

17 Yaq ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape neka tegi paev ezoqa ate gi:goam, ndigu Sadusi ezoqam gigoam, ndigu ova ndø-einím, Keliso-gi u-anim-te. Ova kandambá qazøgoam.

18 Yaq ndigu até gindigonem, Keliso-gi u-anim sègegavém, ndimbula-te vønqeitaz.

19 Geté ta lova ndøgo, Evezøza-ge enzol ezoqam ndowáv, ndimbula mboqog vøzø-mboqogim, ndigu Keliso-gi u-anim bavokho sasa ndøkhatob,

20 vøzø-ein, “Zo Mbumbukiam-qá khoev-té qanøzáv. Yaq ezoqam-qá megemege-té qazomøwán, manqat ate ndægo, khandi-qa yaq-te, vozomé-zømās.”

21 Yaq ndigu u-anim, manqa o-mba mbøendapém, av enzol ezoqam gezømbe-ein. Yaq qanaqanus, khøuwa gendo-eqan, ndigu Mbumbukiam-qá khoev-té ginøzáv, ezoqa vømē-zømesim.

Ta khøuwa iz kopo-te ndøgo, ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape neka tegi paev ezoqam, Zu megetapak ate gi:goam ndøpisám. Manqa ndø-ovøemém. Yaq ndigu ndimbula khoev-te, manqat ndøkhofotøvém. Ndigu Keliso-gi u-anim, bègeáv.

22 Geté ndigu sasae ezoqam, ndimbula-te gifakhaz, ndigu Keliso-gi u-anim qaseáv, mokho-te ndøugu. Yaq ndigu sègeveséz, manqat vømø-einim,

23 “Ni ndimbula khoev-te qeimø-fakhan, mboqog qeizømetat, tokøváp. Neka ndimbula keoge ezoqam møndo-feazotát, mboqog-te ndøgo. Geté mboqog qeimboqogimem, ezoqam mbaín, mokho-te.”

24 Ndego Mbumbukiam-qa khoev vos keoge ezoqam-ge kawa neka Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda, nqanek manqat giyogem, ndigu gò:bevupém, av nqægo, “Gê, ndigu gekha matēv zøfakhan?”

25 Yaq ezoqam tendowáv ndøgo, vøzø-ein, “Nqáe! Nginik ezoqam, zo ndimbula khoev-te qazo-nqeitaz, Mbumbukiam-qá khoev-té gigú. Ezoqa me:zømesimít.”

26 Yaq ndego vos keoge ezoqam-ge kawa neka tegi sasae ezoqam, tinøzáv ndøgo, nginik Keliso-gi u-anim, nqawa vømøndō-upøzo. Geté ndigu tøpøtøzateáv. Zapa ndøgo, ndigu møe ndøgoném. Soqáin ndøgo, ezoqa qaqa tizøgo, nandi vøepøub, neka vøpakhaéz.

Keliso-gi u-anim, manqa ovøyam-te, Mbumbukiam-qa Manqat manqate-te møe goneav qagoam

27 Yaq ndigu vos keoge ezoqam, Keliso-gi u-anim, Zu megetapak-qá manqa ovøyam-té ginø-tonqozó. Yaq ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape gezø-ein,

28 “Ni zo khafeap nizømbové, av nqægo, ‘Zo ezoqa Yesu-qa iz-te me:zømèsím.’ Geté nqáe! Zo nandav nømendim manqat, Zelusalem taon-te ate nqægo, sòzo-vøndøzém. Neka zo nī zoni-løvøyáp, ngenek ezoqam gilaem.”

29 Yaq Pita neka ndigu Keliso-gi u-anim nøme gizø-qavøiu, “Ni Mbumbukiam-qá manqat bambupáev, ambá ndøgo, ezoqam-qa manqat.

30 Nigi atanakha-zapazapa-za-ge Mbumbukiam, Yesu løvøte-té gendo-khandí:v, ndego zo qazolaem, tae mutui-te qazo-tøkewem.

31 Yaq Mbumbukiam ndego ekezan-té genø-eqeiú, neka teqa nakeamo zenda-te vøve. Yaq ndego kawa neka khandi etoam ezoqam ndøgoát. Yaq ni Izlael ezoqam tábizi-qambún, yaq Mbumbukiam niqa manqa-zapazapa bembøē-navøem.

32 Matev ndøgo, Yesu gematønumam neka te-te vøfakhanumam, ni bóí qatitqivám. Yaq ni ezoqa niti-zømesimít. Neka até Nqova Mbomambaqapé-a, ndego Mbumbukiam ndigu tezø-etoumat, ndigu teqa manqa o-mba ndimbøe-ndape, ndego nqanek matev ate ndægo møndøqeív.”

Gamaliel-qa manqat, Keliso-gi u-anim-qa yaq-te

³³ Ndigu iz-akhayapak, nqanek manqat giyogem, ndigu qaqa kandambá gigonem. Yaq ambá pakhapakha zøkhaneamín.

³⁴ Geté Zu ezoqam-qa manqa ovøyam-te ndøgo, ezoqa kopo møndu:goám. Teqa iz, Gamaliél. Ndego Felisi ezoqám neka Mozes-qá guguna manqat nømendim ezoqám. Ezoqa vizap kandambá gimbogoam. Yaq ndego gè-itán, ndigu Keliso-gi u-anim bavokho vøkhæ-khofotaz.

³⁵ Yaq ndego gezø-ein, “Zo nogi ezoqam, Izlael bawan-ak. Aiyá qagó, nginik ezoqam gekha matev tozozø-matanam.

³⁶ Zo gèmbø-mataváp. Nupøkhan mbá mbá. Tiudas ndøgoám. Ndego ekeza kha, kandambaqape me:veó. Ezoqa fo andléd gimbopavam. Geté ndego gilaem, yaq ndigu te namba gi:goam, khokhó sege-panqanimát. Yaq matavap ndøgo, qambogoam, sègembøepá.

³⁷ Taqa zita-te, ta khøuwa-te ndøgo, gaman, ezoqam-qa iziz gindapat, ezoqá nøme ndøfakhán. Teqa iz Zudás. Gelili plovins-ák. Ndego gaman-te nakhag vøngaz. Neka ezoqa kopoáv gimbopavam. Geté até ndégo-a, vølaem. Neka tegi paev ezoqam ate gi:goam, sège-panqanimát.

³⁸ Yaq nakémbá. No nginik ezoqam-qa yaq-te, āv qazømbé-ovøyám nqægo: Zo matev ndømatønønmém, ti-te. Sègezø-iváv. Av tiqa sasae neka matev ezoqam-qa matavap-te mba qando-fakhanin, yaq segemø-navøém.

³⁹ Geté, av nqanek matev Mbumbukiam-te qande-fakhan, yaq zo kopømba mbaín, nginik ezoqam tozozømbø-khaz. Soqáin ndøgo, zo Mbumbukiam namba tozo-nøfeapat.” Yaq ndigu iz-akhayapak, Gamaliel-qa manqat, gè-unimanqatiním.

⁴⁰ Yaq ndigu Keliso-gi u-anim, nango gizø-akha, vøndō-oz. Yaq gèfebám, khafeap vøzømbōve, av nqægo, “Zo ezoqa Yesu-qa iz-te, nqawa me:zømèsím.” Yaq sège-nqonqotáz, vøzav.

⁴¹ Yaq Keliso-gi u-anim, nqanek Zu ezoqam-qa manqa ovøyam gi-ivøvem, ndigu khanakhanakh-ús giqavanat. Ndigu khanakhanakh-us tinigú ndøgo, Mbumbukiam ndigu eqeieqei ge:zæb, Yesu zapaya mivi matev gindapem.

⁴² Ndigu ezoqa zømesim ivøveáv. Geté khøuwa ate qæpavpavemam, Manqat Mbo-mambaqape me:zømesimám. Mbumbukiam-qa khoev-te neka ezoqam-qa khoev vinivinimba-te, ndigu āv gizømbe-ovøemám nqægo: Yesu, ndego Mesayá. Ezoqam ndégo, Mbumbukiam geve, ezoqa tekhandi:z.

6

Tøke ezoqam seven givevesam

¹ Ta khøuwa-te ndøgo, Yesu-gi paev ezoqam, bawan qazø-khouwevtat, yaq ti mokho-te ponqombap ndøfakhán, yaq Zu bawan-ak, ndigu Glik manqat vømanqatām-a, yaq ndigu, Iblu manqat vømanqatam. Ndigu Zu bawan-ak, Glik manqat gimanqatam, āv gini-einím nqægo, “Zo khøuwa kopoav, ngængæm lou-qa yaq-te qazozø-tøkematun, ndigu angana gizø-pakhaez, yaq nigi ngængæm tøke agé upøgimáv.”

² Keliso-gi u-anim tuelv, nqanek manqat giyogem, yaq ndigu ezoqa ewaqape ndømøváb, Yesu gi-unimanqatintam, vøzø-ein, “Matev av nqægo, eqeieqei mbá, ni Keliso-gi u-anim, Mbumbukiam-qa Manqat zømesim tei-ivøvem, yaq lou etoam matev-te qanimbō-ngetøgeapāt.

³ Yaq nakémbá, nigi nøfuap, ezoqa seven zóvevesám, zo mokho-te, ndigu zo qazøte-zøtez, kha Nqova Mbomambaqapē qazømbe-tønøyām, neka ndigu matavap loloakh ndøzøgō. Yaq ndigu tizí-áb, ezoqa lou tizø-etoumat.

⁴ Geté ni Keliso-gi u-anim, bazaføgakh ndøgo teitø-asazát, teiguligulimat neka ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat vøtí-zømesimát.”

⁵ Ezoqa ewaqape khanakhanákh, nqanek manqat-qa yaq-te. Yaq ndigu Stiven ndoveatovém, teqa unimanqatin bazafogakh-us qambogoam neka kha Nqova Mbomambaqape vombõe-tønøyam. Ezoqa nøme givevesam, Filíp neka Plokolús neka Nikanó neka Timón neka Pamenás neka Nikolás. Nikolas, ndego Antiok taon-ak ndøgoám. Geté ndego møndømø-Zu-bawan-ak-év, yaq ndego Mbumbukiam-anim vombō-vizupam.

⁶ Yaq ndigu ezoqa seven, givevesam, Keliso-gi u-anim-té ginø-upøzó. Yaq ndigu gèzø-guligulím, neka zenda vøzømbō-awam.

⁷ Mbumbukiam-qa Manqat sège-vøndavát. Yaq Yesu-gi paev ezoqam, Zelusalem taon-te ndøgo, tiqa bawan sà tønø-khouwevtát. Até Mbumbukiam-gí iziz ezoqám-a, ezoqa kopoáv, Yesu-qa manqat vøndapem-a, vø-unimanqatinim.

Stiven gimøvøinam

⁸ Mbumbukiam Stiven gèmbo-tøkeám neka bazafogakh vombō-etoumam. Yaq Stiven, ezoqa mokho-te, umingiap matev kandakanda ndømatønnumám.

⁹ Geté ezoqa nøme, ndigu Zu ezoqam-qa guliguli khoev-te gimøvøbumam, ndøgo Nqovotøzat Ezoqam-qa Guliguli Khoev gimbo-akhaemam, ndigu Stiven namba, pon-qombap ndøngazém. Nøme ndigu Sailini taon-ák neka nøme Aleksandlia taon-ák neka nøme Silisia manqei-ák neka nøme Esia manqei-ák.

¹⁰ Geté Mbumbukiam-ge Nqova Mbomambaqape, Stiven matavap loloakh mbo-etoám. Yaq ndigu kopømba mbaín, teqa manqat tiløvumem.

¹¹ Yaq ndigu khonoam-te, ezoqa nøme tñnø-nøzøzó ndøgo, gizø-ein, “Zo ezoqa nøme, meakha manqat zómanqatát, av nqægo, ‘Ngenek ezoqam, Mozes-qá neka Mbumbukiam-qá iz ndøngi:tatún. Ni mðimbo-yogém, manqat av ge:manqatam.’ ”

¹² Yaq ta matev mokho-te ndøgo, ndigu ezoqa nøme neka megetapak neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, qaqa zølwáz, Stiven-qa yaq-te. Yaq ndigu até gindigonem, Stiven vø-møvøinam, Zu megetapak-qa manqa ovøyam-te sasa ndøndafem.

¹³ Yaq ndigu, ezoqa nøme, khavozam nonqo ndøtonqozó. Yaq ndigu āv gini-einím nqægo, “Ngenek ezoqam, Mbumbukiam-qa khoev neka Mozes-qa guguna manqat-qa yaq-te, manqat soqøsoqa oskia ndømanqatatún.

¹⁴ Ni ngenek āv qeimbøe-yogém nqægo, ‘Ngenek Yesu, Nazalet vemiaiv-ak, Mbumbukiam-qa khoev géngiú neka niqa matev ate ndægo vø-enēnd, Mozes nigi atanakha-zapazapa-za gezø-etoam, yaq ni vizimø-ndapem.’ ”

¹⁵ Yaq Zu megetapak ate gi:goam, manqa ovøyam-te gigonavam, Stiven-te bøi é-møndøzømbø-føgákh. Yaq bugug gimbo-qeivim, ndøgo waev ùnime:-papaqá. Andé enzol ezoqam-qá bugug me me:kewagám.

7

Stiven manqa ovøyam khoev-te, manqat gezø-manqatam

¹ Yaq ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, Stiven gembobevap, “Gé, manqat ndøgo, ngiqa-møvøet, unimanqatín?”

² Yaq Stiven gezø-qavøiu, “Tát-za neka ata-za! Zøtøndé-yogēm. Nigi atanakha-zapa Eibleem, Elan taon-te yageav qagoam, gete Mesopotemia manqei-te zua gegoam, yaq ndego Mbumbukiam Iz-akhae-qape mbofakhán,

³ vombō-ein, ‘Qoqa manqei neka qakeza ezoqa vøzuváz. Yaq manqei ndøgo to-qonøqáv, ma no tøteqamakh.’

⁴ Yaq Eibleem ekeza manqei, ndøgo iz nøme Kalde manqei gimbo-akhaemam, sège-iváv. Yaq Elan taon-té genøwáv, vømøqom. Yaq tege eve genanim, Mbumbukiam ndego nqáneq gendo-khofotáv, zo ndakin nqazoyage.

⁵ Geté Mbumbukiam Eibleem-te, manqei-qase etopøteáv. Mbaín! Geté ndego manqa mbusa mbové, av nqægo, manqei ndømbo-etoám, ndego neka tegi zi. Ta khøuwa-te ndøgo, Mbumbukiam manqa mbusa geve, Eibleem nakhasam fakhaneav mbogoám. Zuá.

⁶ Mbumbukiam Eibleem av gembøe-eín nqægo, 'Qogi qazi manqei nøme-té géyagát. Ta manqei-te ndøgo, ndigu mo-manqei-aním mbá. Yaq ndigu yaq-fia mbain sasae ezoqam ndøgoát. Ezoqa ndigu géngenøzotát. Viav kandambá. Até tægoat, viav fo andléd.

⁷ Geté no ndigu bawan ezoqam, ndigu yaq-fia mbain sasae-te titøpøtavat, yaq-fia nqosøgeap nøzø-etoám. Yaq taqa zita-te, qogi qazi gendó-fakház, ta manqei-te ndøgo ti:sokhoat. Yaq noqa iz nqáneq gí-eqatát.'

⁸ Yaq Mbumbukiam, Eibleem namba, poev ndø-unimanqatín, neka ngusu qogøzat matev vømbø-etoam. Yaq tege yo Aezek geqan, ta khøuwa-te ndøgo, ndego khøuwa eit qamømbo-ndap, Eibleem ngusum mbokepøtáz. Yaq ndego Aezek, matev até kopó, tege yo Zekop, ngusum vømbøkepøtaz. Yaq até Zekóp-a, tegi nakhei angana tuelv, ngusu vøzøqogaz, ndigu nigi atanakha-zapazapa-za kandakanda.

⁹ Ndigu atanakha-zapazapa-za, tigi eveqase-te Zosef, ova ndø-einím. Yaq ndego gèwiím. Yaq ndigu ezoqam, ma gi:wíim, Izip manqei-té ginø-ituím, ndego yaq-fia mbain sasae ezoqam vøveem. Geté Mbumbukiam até gegoám, te namba,

¹⁰ neka teqa yage føgakh-te vøkhandi:v. Yaq Zosef Felo-qa megemege-te go:-itan, ndego Izip manqei-ak-ge kawa, Mbumbukiam matavap loloakh mbo-etoám. Yaq Felo, até gendego, Zosef vesøteve iz vømbø-akha. Yaq Izip manqei ate qægoam neka kawa-qa khoev ate qægoam, ndégo tembo-kewagám.

¹¹ Yaq Izip neka Keinan manqei ate qægoam, vikia sekeqape ndømát. Yage føgakh kandambá. Nigi atanakha-zapazapa-za, lou mbaín. Gèzø-navøém.

¹² Yaq Zekop ge-ewag, av nqægo, Izip manqei-te, lou zua ndøgō, yaq ndego ekeza nakheis, nigi atanakha-zapazapa-za, andé tene-khofotáz, ndøgo Izip manqei-te.

¹³ Yaq khøuwa nøme nqawa ginduzav, Zosef ekeza zapikia-za tènezømás, av nqægo, 'No zogé zøveqasé.' Ndakin Felo møndæ-otév, Zosef-gi namba-qaniap nginik.

¹⁴ Yaq Zosef eve-te Zekop, manqat ndøkhofotáv, av nqægo: Ndego ekeza ezoqam namba, Izip manqei-té giabetøndozáv. Ndigu ezoqa ate gi:goam seventi-fáev.

¹⁵ Yaq Zekop Izip manqei-té genøwáv, ekeza ezoqa namba. Yaq ndøgo teyagám, atema vønanim. Neka até ndigú-a, tegi nakhei angana, nigi atanakha-zapazapa-za, ndøgo tiyagám, atema vumū-pakhaez.

¹⁶ Ndigu gipakhaetat, yaq tiqa kha Sekem manqei-té ginø-tonqogimám. Yaq ndøgo, tinø-osumám, ta manqei ozu-te ndøgo, ibugukhokhof Hamo-gi nakheis-qa manqei ozu qagoam, yaq Eibleem vøwi.

¹⁷ Khøuwa qækhatoat, Mbumbukiam ekeza manqat te-unimanqatin, av ibugukhokhof Eibleem-te manqa mbusa ge:ve, ndigu bawan kandambá qazø-khouwev, Izip manqei-te ndøgo.

¹⁸ Geté ndego kawa ezoqam ndakinak, Izip manqei gembo-kewagam, ndego Zosef-qa yaq-te otevatév.

¹⁹ Yaq ngenek kawa ezoqam, nigi atanakha-zapazapa-za gèzømbe-khavozumám neka ngenøgim matev vøzø-matønumam. Ndego av gene-vøovám nqægo: Tigi nakhei ndakinak qaniap, bavokhó giabeto-abupít. Yaq ndigu tiabiti-pakhaetét.

7:5 7:5 Gen 12:7; 15:18; 17:8 **7:6 7:6-7** Gen 15:13-14; Exo 12:40 **7:7 7:7** Exo 3:12 **7:8 7:8** Gen 17:9-14; 21:4
7:9 7:9 Gen 37:11, 26-28; 39:1-3, 21-23 **7:10 7:10** Gen 41:37-44 **7:11 7:11** Gen 41:54; 42:1-2 **7:13 7:13** Gen 45:1-4, 16 **7:14 7:14** Gen 45:9-11; 46:27 **7:15 7:15** Gen 46:1-7; 49:33 **7:16 7:16** Gen 23:2-20; 33:19; Josh 24:32
7:17 7:17-18 Exo 1:7-8 **7:19 7:19** Exo 1:11-22

²⁰ Ta khøuwa-te ndøgo, Mozes tèneqán. Mbumbukiam poev kandambá te-te. Ndego geqan, yaq bugukhokhof evøndipakha-qá khoev-té gunugoám, neka vømbō-kewagam. Løvøyak misiká.

²¹ Geté bavokho gimø-ivøvem, av Felo manqa ge:vøovam, ndego Izip ezoqam-ge kawa, yaq kawa-gú yu ndø-omét. Yaq ndugu gè-anqó, neka kopømba ande av ekeza nakhasam nde:go vø-okef.

²² Yaq ndigu Mozes, Izip ezoqam-qá matavap loloakh me:-ometimám, ate qægoam. Yaq ndego otevat kandambá. Manqa manqate nekā sasae gone-qa yaq-te.

²³ Yaq Mozes viav foti qamømbō-ndap, yaq ndego okha ndøwáv, ti-te ndigu, Izlael ezoqam, tegi ekeza ezoqam.

²⁴ Yaq ndego tekewág ndøgo, Izip ezoqam, Izlael ezoqam ndøfeumát. Yaq Mozes até gendego, vømbōtøke, Izip ezoqam pakhapakha vømbō-khana.

²⁵ Mozes āv gene-matavupám nqægo: Ekeza ezoqam àbe-matøvemém, av nqægo, ndego Mbumbukiam ndokhofotāv, ndigu vøe-khandī.z. Geté ndigu matavapøteáv.

²⁶ Yaq khøuwa nøme qandopave, Mozes Izlael ezoqa menas ndøzømet, ginøfeat. Yaq ndego ndigu nqawa tøkuzuat-qa ndøgoám, gezø-ein, 'Nqáe! Zo bawan kopó. Zo gekha zapá, nqazo-nøfeat?'

²⁷ Geté ndego, ma nøfe gendengaz, Mozes gènqontáv, vømbō-ein, 'Ge qó, gekha ezoqām ndøveataq, nigí kawa neka manqa ovøyam megeat ezoqam toqogoat?'

²⁸ Gê, qo até nó-a, løvømbe-qa qógo, av nømøkhaiya Izip ezoqam qotelavao?'

²⁹ Mozes nqanek manqat ge-ewag, yaq ndego gèkhokhón, Midian manqei-te vømøqom. Ta manqei-te ndøgo, ndego mo-manqei-aním mbá. Yaq geyagam ndøgo, nakhei angana menás gimbo-fakhaz.

³⁰ Yaq viav foti nøme qame-navøem, leg-av manqei-te, Sainai olol avønin-te, enzol ezoqam mbofakhán. Tae-qase wageap-us mokho-té genømbō-fakhán.

³¹ Mozes nqanek matev geqev, ndego nqova ndafe kandambá. Yaq avønin-te gewav, matev uni qeivi-qa gegoam, ndego Evezøza-qá manqa wag ndø-ewág. Ndøgo āv qane-eín nqægo,

³² 'No qogi atanakha-zapazapa-za-gé Mbumbukiám, ndigu Eibleem neka Aezek neka Zekop.' Mozes kha wageap kandambá, nqanek manqat ge-ewag. Yaq ndego møe ndøgó, vøekewāg.

³³ Yaq Mbumbukiam gembo-ein, 'Qoqa tamak vøkhofóe. Zapa ndøgo, nqanek manqei, ma nqoqote-ya, khakheitáp. Noqá.

³⁴ No matev soqøsoqa, Izip ezoqam nogi ezoqam ndizø-matanam, møeqeív. Neka tiqa fumugap, møe-ewág. No ndøgo tøtøndevís, no ndigu nóñqovotáz. Yaq nakémbá, mòqoqáv. No nqawa Izip manqei-té qatø-khofotáq.'

³⁵ Ngenek Mozes, ndégo, ibugukhokhof Zu ezoqam gisanqawem, gimbo-einim, 'Ge qó, gekha ezoqām ndøveataq, nigí kawa neka manqa ovøyam megeat ezoqam toqogoat?' Geté ndego Mbumbukiam ndokhofotáv, ezoqa tezømbō-megetet neka vønqovotáz. Nqanek sasae, enzol ezoqam mokho-té genømbō-etoám, ndego tae-qase wageap-us mokho-te gembo-fakhan.

³⁶ Yaq ndigu Izlael ezoqam, ndégo tezømbō-megé, Izip manqei vø-ivøvem. Ndego umingiap matev kandambá gegoat, até Izip manqei-té-a neka kewan-te ndøgo, Ndaola Køkøk ndimbo-akhayam, neka ta viav foti ndøgo, ndigu leg-av manqei-te gigoam.

³⁷ Ngenek Mozes, Izlael bawan-ak āv gezømbe-eín nqægo, 'Mbumbukiam zo mokho-te manqa vevezam ezoqam ndøveatáv, av no nqate:go.'

³⁸ Nigi atanakha-zapazapa-za, leg-av manqei-te ndøgo, Sainai lolol avønin-te giwambupam, lolol-te Mozes ndøqavíg, Mbumbukiam-ge enzol ezoqam-qa manqat vømð-ewag. Mbumbukiam-qa khandi manqat, ndégo tendáp, ni vøni-etoam.

³⁹ Geté nigi atanakha-zapazapa-za, teqa manqat upøgimáv. Ndigu sège-sanqawám, neka Izip manqei-te nqawa vesezam-qa ndøgoám.

⁴⁰ Mozes lolol-te go:goam, yaq ndigu Elon, tege zapikia, āv gimboe-einím nqægo, ‘Tae khøuwiap mbumbuk qoní-khakheinøvém. Yaq ndøgo tønimbó-megetát. Zapa ndøgo, ndego Mozes, ni Izip manqei-te gendo-itumb, ni zī:nøtenák, gekha matev mbøfakhan.’

⁴¹ Yaq ta khøuwa-te ndøgo, ndigu tae ndøkhøuwimém. Andé kao nakhasam-qá bugug me:kewagám. Yaq ndigu até gindigonem, søvakha gigiap vømbō-løvusømem. Ta tae khøuwiap ndøgo, ekeza zenda gi:khakheinømem, andé Mbumbukiam me me:vewém, neka khanakhanakh vømbøgonem.

⁴² Yaq Mbumbukiam ndigu zitá genewuáb, neka ekeza matev soqøsoqa-te vøzō-ivav. Yaq ndigu khøuwa neka løvøyak neka nduku zøtabupám. Taqa yaq-te, Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam-qa mbuk-te, āv qane-peawáp nqægo,

‘Mbumbukiam ge-ein,

“Zo Izlael ezoqam. Zo viav foti leg-av manqei-te qazotu-yageapam, etoam matev neka søvakha løvusam matev qazogoam, zo ndøgo nō zonó-matønumam?

Av taoká. Nó mbá.

⁴³ Geté zo ndego khape mbumbukiam Molek-qá palai khoev zo-eqatát neka ndego khape mbumbukiam nøme, Lefan, teqa nqovønqova, ndukuam ge:khamas, vozō-eqatat.

Zo tae khøuwiap zokhakheinømém, vozombō-tabupam.

Yaq nakémbá, no zo ndængeasám. Qámbá.

Zo Babilon manqei ndøzo-løvuiím.” ’

⁴⁴ Nigi atanakha-zapazapa-za leg-av manqei-te giyageapam, ndigu Mbumbukiam-qá palai khoev zøgoám. Ta palai khoev mokho-te, Mbumbukiam āv genezømás nqægo: Ndego møndøgoám, ti namba. Mbumbukiam ekezan mbo-eín, Mozes, neka nqovønqova vøe-omat, nqanek palai khoev ande āv kiníwevém. Yaq giwevem, ndigu ùni mbøepavát.

⁴⁵ Yaq ta khøuwa-te ndøgo, Zosua nigi atanakha-zapazapa-za-ge megeat ezoqam gegoam, yaq ndigu nqanek manqei gindapem, ndøgo bawan vini-ak-qa manqei qagoam, ndigu Mbumbukiam tiqa megemege-te gengeasumat, yaq nigi atanakha-zapazapa-za nqanek palai khoev mândo-ndapém, ndøgo evøndipakha-za gi:kawawavun. Yaq nqánek qawevám, atema Deivid-gi khøuwa vømð-khantøzem.

⁴⁶ Deivid, ndego ezoqam matev mbomambaqapé. Mbumbukiam khanakhanák te-te. Yaq ndego Mbumbukiam āv gembøeviám nqægo, ‘Ambá khoev eqeieqei nøtaqa-wewín. Yaq ni Zekop-gi zi, ndøgo teitaqá-vizupát?’

⁴⁷ Geté Mbumbukiam ndego takeáv. Yaq Deivid-ge yo, Solomon, manqa ndégo tevøovám, Mbumbukiam-qa khoev giwevem.

⁴⁸ Geté unimanqatín, Mbumbukiam, ndego Eqeiwat-Qape, khoev-te qonumáv, ndøgo ezoqa zenda gi:wevemín. Taqa yaq-te, Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqa nøme, ge-ein,

⁴⁹ ‘Evezøza āv gene-eín nqægo, “Noqa qonam nonqo, yán. Neka manqei-qape, noqa zenda tokhotapak awam nonqó. Yaq ge zō, gekha khoev bugug zonøwevém? Neka manqei áv khazøté-qeivím, no tøteyagat?’

⁵⁰ Gigiap ate nqægo, no nøkezan nokhakheinám.” ’ ’

⁵¹ Stiven nqanek emanqat ate ndægo gumuvotot, yaq ndego manqa ovøyam megetapak, āv gezømbe-eín nqægo, “Zo sapi ezoqám! Zoqa mbøni neka zoqa matavap gèzø-tokeáp. Zo Mbumbukiam zøtezateáv neka teqa manqat yogeapáv. Até zó-a, zo Mbumbukiam-ge Nqova Mbomambaqape oskia zosanqawé, av zogi atanakha-zapazapa-za gi:matønumam.

⁵² Gê, Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqa kopo møndógoam, zogi atanakha-zapazapa-za yage ngi:wateav qambogoam? Mbaín. Neka ndigu ezoqam, ge:zømesimam, av nqægo, ndego Ezoqam Ndaføyamba-qape ndøndowāv, ndigu gèzitagám. Ngenek ezoqam, gi:manqatam, møndø-geavún. Geté zoqa matev até kopó, av zogi atanakha-zapazapa-za gi:goam. Zo sòzombo-qambúz, vozōlaem.

⁵³ Zo Mbumbukiam-qa guguna manqat mðzondapém. Mbumbukiam-gí enzol ezoqam mo:veém, zoqa zenda-te. Geté zo o-mba ndapeáv.”

Stiven nandi gi:pouwim, genanim

⁵⁴ Ndigu manqa ovøyam megetapak, Stiven-qa manqat giyogem, ndigu qaqa kandambá neka khaya vømbø-vivisumem.

⁵⁵ Geté Stiven, Nqova Mbomambaqape kha é-møndømbøi-tønøyám. Yaq ndego yan-té genøqán, Mbumbukiam-qa waev bazaføgakh-us vøqeiv neka Yesu vø-omet. Mbumbukiam-qá nakeamo zenda-té geyám.

⁵⁶ Yaq Stiven āv gezømbe-eín nqægo, “Nqæ! No yan mboqoat nqæqeivi. Neka Ezoqam-ge Yo, Mbumbukiam-qá nakeamo zenda-té geyá.”

⁵⁷ Yaq ndigu nqanek manqat gimboyogem, zenda gea me:tokeám, vøtkuz. Yaq sa tinø-viviám ndógo,

⁵⁸ Stiven vø-møvøinam. Yaq taon bavokhó ginø-ituím. Yaq nandi gini-pouwím. Ndigu ezoqam, Stiven-qa manqat gisøkuzømem, yaq nandi pouwi gingazem, tiqa ndabua loloakh møndøkhofóé. Yaq ezoqam ndakinak-qá zenda tokhotapak-té ginø-awém. Teqa iz, Sól. Yaq ndégo tembo-kewagám.

⁵⁹ Yaq Stiven nandi gi:pouwat, ndego āv gene-akhá nqægo, “Yésu. Evézøza! Noge nqova vøkható!”

⁶⁰ Yaq ndego sa manazap ndømøkuí, vø-akha, “Evézøza! Qo nginik ezoqam-te, nqanek matev soqaqape ngimatønumit, yaq-fia ndøtá.” Yaq nqanek manqa manqate qamømbøe-navøem, tēnenaním.

8

¹ Ndigu Stiven gilaem, Sol møndø-unimanqatín.

Sol Klisten ezoqam gengiæzotat

Ta khøuwa-te ndøgo, ndigu Stiven gilaem, Klisten bawan ezoqam ngiæzoat matev ndøngáz, Zelusalem taon-te ndøgo. Yaq ndigu Klisten ezoqam ate gi:goam, Zudia neka Samalia manqei-té ginø-panqaním. Keliso-gí u-anim mba ndøsokhoám, Zelusalem taon-te ndøgo.

² Yaq ezoqa nøme, ndigu Mbumbukiam gimbo-vizupam, Stiven gè-otøvé. Ndigu enu kandambá te-te.

³ Geté ndego Sol, Klisten bawan ezoqam ngiæzoat matev ndøngáz, ta khøuwa-te ndøgo. Yaq ndego tenø-okhoám ndøgo, khoev ate qæpuatat, ndigu vøgavemín, ndigu Yesu gi-unimanqatintam, angana nekā sakheis, yaq ndimbula-te sasa ndønqeisamín.

Filip Samalia manqei-te, ezoqa Mbumbukiam-qa manqat gemezømas

⁴ Geté ndigu Klisten ezoqam, manqei vinivinimba-te gipanqanim, Mbumbukiam-qa Manqat sège-vøndazát, ma gi:-okhoam ndøgo.

⁵ Até Filip-a, matev até kopó gego. Ndego Samalia manqei mokho-te, taon nøme-te gemøfakhan, yaq ndigu ezoqam, Keliso-qa yaq-té gene-zømesimát.

⁶ Yaq ezoqa ewaqape, Filip-qa manqat giyogem neka umingiap matev vøqeivim, gematønumam, ndigu yoge egeieqei ndøgoném te-te.

⁷ Ezoqa kopoáv, ndigu nqova soqøsoqa gizømbu-goam, ndigu sègezø-fakház. Zøgeæz-ús. Neka kagi ezoqam neka okho soqøsoqa ezoqam kopoáv, sège-khakhæz.

⁸ Yaq ta taon mokho-te ndøgo, ezoqa khanakhanakh kandambá gindapem.

Saemon, ndego manqa-sisi ezoqam, teqa emanqat

⁹ Ta taon-te ndøgo, ezoqa nøme møndøgoám. Teqa iz Saemón. Ndego manqa-sisi matev ndømatønumám. Yaq ndigu Samalia ezoqam, nqova zøndaføgimám. Neka ndego ekeza kha, ezoqa kandambaqape me:vewám.

¹⁰ Yaq ezoqa ewaqape, iz-akhayapak nekā khokho ezoqam, te-mbá tiwaumám ndégo. Yaq āv gini-einimín nqægo, “Ngenek Mbumbukiam-qa bazaføgakh ndøndáp, ta bazaføgakh ndøgo, bazaføgakh kandambaqape ndimbo-akhayam.”

¹¹ Yaq ndigu yoge egeieqei mbogoám. Zapa ndøgo, teqa manqa-sisi matev mokho-te, ndego nqova zøndaføgimám. Viav kopoáv.

¹² Geté Filip, ndigu ezoqam, Manqat Mbomambaqape, Mbumbukiam-qa Megeat Matev neka Yesu Keliso-qa bazaføgakh-qa yaq-te ge:zømas, yaq ndigu gè-unimanqatiním, angana nekā sakheis, neka ibøkha iz vøndapem.

¹³ Até Saemón-a, vø-unimanqatin neka ibøkha iz vøndap. Yaq ndego Filip-te, gè-mø-tøkenøvé. Ndego nqova ndafe kandambá, umingiap matev vinivinimba geqeivam, Filip gematønumam.

¹⁴ Yaq Keliso-gi u-anim, Zelusalem taon-te giyagam, giyogem av nqægo, Samalia ezoqam Mbumbukiam-qa Manqat møndø-ndapēm, yaq ndigu Pita neka Zion tikhofotáz, ti-te.

¹⁵ Yaq ndigu ezoqa menas gimøfakhaz ndøgo, ndigu Samalia ezoqam-qa yaq-te, āv gini-guligulimém nqægo, Nqova Mbomambaqape ndøndafēm.

¹⁶ Zapa ndøgo, ndigu Nqova Mbomambaqape ndafeáv. Geté Evezøza Yesu-qa iz-te, ibøkha iz mba ndøndapēm.

¹⁷ Yaq ndigu Keliso-gi u-anim menas, zenda zømbø-awám, yaq ndigu Nqova Mbomambaqape vøndafem.

¹⁸ Yaq Saemon geqeiv, ndigu ezoqa nøme, Nqova Mbomambaqape gindafem, ndigu Keliso-gi u-anim zenda gizømbø-awam, yaq ndego moni ndondapáz.

¹⁹ Yaq ndego Pita neka Zion, āv gezømbe-eín nqægo, “Até nó-a. Bazaføgakh nandav, zonø-etøomém. No ezoqa nøme zenda, tåbazømbe-awám, yaq ndigu Nqova Mbomambaqape betëndafem.”

²⁰ Geté Pita gembo-qavøiu, “Qo nandiv moni namba, gøinam-té qonóqáv! Manqazapá nandav, qo qoqo-matavupam av nqægo, Mbumbukiam-qa etoam matev, moni qoqotēwī.

²¹ Qo kopømba mbaín, nqanek sasae mokho-te toqotugoat. Zapa ndøgo, qoqa mbøni, egeieqei mbá, Mbumbukiam-qa bøi-te.

²² Vøqambúq. Qoqa manqa-zapazapa nandav, zitá qanewuá. Yaq Evezøza qombóviám. Eisa, yaq ndego ta manqa-zapa nandav pømbøé-navøēm, penømakhaya, qo teqa bazaføgakh amba moni toqote-wiin.

²³ No āv qate-qamekhé nqægo: Qoqa matavap khápumu-soqá. Neka manqazapazapa matev, qo møndø-løvónáq.”

²⁴ Yaq Saemon gendo-ein, “Zo ezoqa menas, Evezøza āv qazømbøé-viømém nqægo: Matev nandav, av zo nqazonømbe-manqate, befàkhán no-te.”

²⁵ Pita neka Zion, ta taon-te ndøgo, ezoqa Evezøza-qa manqat gi:zømesimat, qazømbenavøem, yaq Zelusalem taon-té ginøqaváz. Yaq nakhoa livin-te ndøugu gu:-apat, ndigu Samalia manqei-te, vemiav kopoáv, ezoqa Manqat Mbomambaqape me:zømesimát.

Filip Itiopia ezoqam, Mbumbukiam-qa Manqat ge:-omat

²⁶ Khøuwa nøme, Evezøza-ge enzol ezoqam, Filip āv gembøe-eín nqægo, “Mòqo-itán, yaq ta nakhoa-te ndøgo toqonøqáv, ma Zelusalem taon-te qandewav, atema Gaza taon-te ndø-ovøev.” (Ta nakhoa-te ndøgo, ezoqa agé okhomáv.)

²⁷ Yaq Filip até gendego, gè-itán, vøwav. Yaq nqæ! Nakhoa livin-te ndøugu, ndego ezoqa mbøeqatáz. Ngenek Itiopia manqei-ák. Gaman iz akhae ezoqám. Kawa sævam, tuqa iz Kandasi, tugé sasae ezoqám. Tuqa gigiap ate qægoam neka moni ate gi:goam, ndégo tembo-kewagám. Ndego Zelusalem taon-té gegoám. Mbumbukiam-qa iz ndø-egatám.

²⁸ Yaq ndakin ekeza manqei-té genø-qavanát. Manqei khagua wil-us-té gono-qotavún, hos gulivavun. Yaq ndego, Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam Aezaya-qa mbuk ndøgeve:mavún.

²⁹ Yaq Nqova Mbomambaqape, Filip āv gembøe-eín nqægo, “Toqonøqáv ndøgo, hos manqei khagua wil-us ndulivav. Yaq avønín soqombómá.”

³⁰ Yaq Filip tenøvuáo ndøgo. Yaq ndego ngenek ezoqam āv gembøe-ewág nqægo: Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam Aezaya-qa mbuk ndøgeve:met. Yaq Filip gembobevap, “Mokho moqombó-ndap, nandav nandoqo-geve:met?”

³¹ Yaq ndego gembo-qavøiu, “Gé, mokho áv khambøéndāp, ezoqam ovøyam nonqo mbain tøgoat?” Yaq ndego até gendego, Filip vøkhato, ova vø:qavig, te namba vømøqonav.

³² Mbumbukiam-qa Manqat ndøgo, gegeve:mavun, nqáne, “Ndego andé sip me me:-ituím, ndugu laelae-qa ndimbogo.

Neka ate av-té, sip nakhasam nduigu, su gimbo-qogemín, manqat mbain tugoat, até ndegó-a, manqat mbain.

³³ Ndego ngenøgim kandambá gendap.

Yaq manqa ovøyam ndøgo, gimbo-etøomem, eqeieqei mbá.

Ezoqa tegi zi-qa yaq-te gémanqateák.

Zapa ndøgo, teqa yage, nqanek manqei-qape-te, livin-mbá gembøe-kepøzém.”

³⁴ Yaq ndego gaman ezoqam, Filip gembo-eín, “Qoténømānd. Ndego Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam, gekha ezoqā mé:manqate? Ekezán, ó, ezoqá vini?”

³⁵ Yaq Filip manqat ndøgo sogomanáz, Manqat Mbomambaqape, Yesu-qa yaq-te, vø-omat.

³⁶ Yaq ndigu ate av-té nakhoa-te gi:teitat, ibøkha ndøqeivím. Yaq ndego gaman ezoqam gendo-eín, “Nqæ! Ibøkha nqáne. No ambá ibøkha iz nondapín.”*

³⁸ Yaq ndego gaman ezoqam, nøzøgim ezoqam bøyat manqat mbo-eín, vøbøen. Yaq Filip, ndego gaman ezoqam namba, tinø-ová ndøgo, ibøkha iz vømbō-etoam.

³⁹ Yaq ibøkha-te nango gindu-fakhaz, yaq nqova mbain, Evezøza-ge Nqova Mbomambaqape, Filip sègekható. Yaq ndego gaman ezoqam, Filip nango ometeáv. Yaq sège-qavanát. Khanakhanakh-ús.

⁴⁰ Yaq Filip Azotus taon-té gemøfakhán. Yaq gemat, atema Sæzalia taon-te vømøfakhan, ta vemiav ate qægoam, nakhoa-te qo:goat, ndego ezoqa Manqat Mbomambaqape me:zømesimát.

8:32 8:32-33 Isa 53:7-8 **8:36 8:36** Kel 10:47 * **8:36 8:36** Baebol kopokopo nøme-te, Glik manqat-te gipeaomem, manqat nøme ndøgó. Ta manqat nqáne: ³⁷ Yaq Filip gembo-ein, “Qanimáv. Uni toqote-unimanqatin, yaq kopømbaqapé.” Yaq ndego gendo-qavøiu, “No møe-unimanqatin, av nqægo, Yesu Keliso, ndego Mbumbukiam-gé Yó.” **8:40 8:40** Kel 21:8

9

Sol Yesu Keliso-te geqambun
(Kel 22:6-16; 26:12-18)

¹ Zelusalem taon-te ndøgo, Sol Evezøza-gi paev ezoqam, sekembá sègezø-utavám. Zitøge-qa zøgoám. Yaq ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape-té genøwáv,

² pepa peawam manqat vømømbø-ein. Yaq ndego, av teqa poev qægoam, pepa āv tembøe-peawám. Gekha ezoqām ndigu, Sol tiqasat, ndigu Yesu-qa Nakhoa ndimbopaev, angana nekā sakheis, ndego kopømbaqapé, segé-gavemát, neka Zelusalem taon-te vótonqozoāt, yaq ndimbula-te sasa ndønqeitazāt. Nqanek pepa, ndego Damaskus taon Zu ezoqam-qa guliguli khoev megetapak-té genø-peawám. Yaq Sol bëndapét, atema ti-te ndigu.

³ Geté Sol gewav, Damaskus taon gumu-khatoam, yaq nqova mbáin, yan-te, waev bæbæs-qape ndovís, vøgutav.

⁴ Yaq ndego manqei-té genøbøiáv. Manqa wag mba mo:-ewág. Ndøgo āv qane-eín nqægo, “Sol, Sol! Gekha zapá, no ndoqo-ngiænotet?”

⁵ Yaq Sol gendo-ein, “Kándambaqape. Qo khoqonø-goam?”

Yaq manqat ndøgo, qando-qavøiu, “No Yesú. No ndégo, qo ndoqo-ngiænotet.

⁶ Ndakin mògo-itán. Yaq taon-té qonøqáv. Ezoqam ndêgó. Yaq ndego ndøqa-eín, qo ande āv khoqotégō.”

⁷ Ezoqam ndigu, Sol namba gi:-apat, sègewán. Manqa wag mba gi-ewagam, gete ezoqam mbain, yaq ndigu møe ndøgoném. Ndigu nqova zøndáf. Yaq manqa manqateáv.

⁸ Yaq Sol manqei-te geveam, nqawa ge-itan, bøi geqaqanam, ndego bøi waev mbáin. Yaq ndigu pingi mbogeaném, Damaskus taon-te vø-ituum.

⁹ Sol khøuwa misiká, bøi waev mbain gegoam. Lou logemāv-a, ibøkha izumav.

¹⁰ Damaskus taon-te ndøgo, Yesu-ge paev ezoqam kopo møndøgoám. Teqa iz Ananayás. Ndego umingiap ndøqeív. Evezøza iz mboveó, “Ananayas.” Yaq Ananayas āv gene-qavøiú nqægo, “Evézøza. No nqæya.”

¹¹ Yaq Evezøza Ananayas gembo-ein, “Mògo-itán. Ta nakhoa-té ndógo toqonøqáv, Nakhoa Ndaføyamba-qape ndimbo-akhayam. Zudas-qa khoev-te toqomø-fakhaq, yaq ezoqa Tasmus taon-ak-qá yaq-té qozømbé-beváp. Ndego iz nqambógo, Sól. Nqáe! Ndego gèguligulimít.

¹² Sol umingiap ndøqeív. Ndøgo āv geneqeív nqægo: Ezoqa kopo, iz nqambogo Ananayas, khoev-té genømbo-ón, zenda vømbøe-ao. Yaq ndego bøi waev nqawa tèabetendáp.”

¹³ Geté Ananayas gendo-qavøiu, “Evézøza. No nandev ezoqam-qa yaq-te, manqat kandambá qæ-ewagam, av ndego qogi ezoqam, Zelusalem taon-te ndøgo, matev soqøsoqa gezømbe-matønumam.

¹⁴ Yaq ndakin ndego Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda-qa iz-te, nqanek Damaskus taon-té gegó. Yaq ndego até nqané-k-a, gekha ezoqām ndigu, qoqa iz ndi-eqawat, tèabete-gavém.”

¹⁵ Geté Evezøza Ananayas gembo-ein, “Sègeqáv! Zapa ndógo, no nøveatáv, ndego. Ndego noqá sasae ndøgoát. Ndego ezoqa tèabete-zømesím, noqa yaq-te, até ndigú-a, bawan vini-ak neka tigi kawakawa-za neka Izlael ezoqam.

¹⁶ No ndego āv qaté-omát nqægo: Ndego nqosøgeap neka viniv kandambá teqeivat, no zapaya.”

¹⁷ Yaq Ananayas tenøwáv ndógo, ta khoev-te ndøgo, vømø-on. Yaq ndego Sol zenda mbøe-áo, vømbo-ein, “Nøfu! No Evezøza ndokhofotán, qo-te, ndego Yesu, nakhoa-te

geqafakhan, qo nqanek qoqogeavun. No ndego ta zapaya ndógo tende-khofotán. Qo bœi nqawá qonøkewág, neka kha Nqova Mbomambaqapé qaqambé-tønøyám.”

¹⁸ Yaq nqova mbaín, Sol-qa bœi-te, andé zongøyam-qá paq me ndenqeivœém. Yaq ndego bœi nqawá genøkewág. Yaq Sol tenø-itán ndógo, ibøkha iz vœndap.

¹⁹ Yaq ndego lou vœlog. Yaq kopœmbá, bazaføgakh nqawa qamœndæ-vesez.

Sol Damaskus taon-te, Mbumbukiam-qa Manqat ge:zœmesimam

Yaq Sol elavœqase mœndœ-qovezám, ndigu ezoqam namba, Yesu gi-unimanqatintam, Damaskus taon-te ndógo.

²⁰ Yaq ndego ndaføyambá, Zu ezoqam-qa guliguli khoev vinivinimba-té genø-okhoám, ezoqa Yesu-qa yaq-te sasa me:zœmesim, neka vœzœ-ovøyam, av nqægo, Yesu ndego Mbumbukiam-gē Yō.

²¹ Ndigu ezoqam ate gi:goam, teqa manqat giyogem, ndigu nqova ndafe kandambá. Yaq gi-einim, “Gê, ezoqam ngénèk, ndego Zelusalem taon-te, ndigu ezoqam gengiæzotam, ndigu Yesu ndi-unimanqatinat? Ndego até nqanéka-a, ndógo te-negeavún, ezoqa av ngi-gu gégavém, yaq Mbumbukiam-gí iziz ezoqa kandakanda-té genø-tonqozó.”

²² Sol-qa nœmendim matev, taqa bazaføgakh sà tønø-khouwevtát. Ndego ezoqa av gene-zœmesimám nqægo: Yesu ndego Mesayá. Ezoqam ndégo, Mbumbukiam geve, ezoqa tekhandi:z. Yaq ndigu Zu bawan-ak, Damaskus taon-te ndógo giyagam, kopœmba mbaín, vœmbœé-qavœinām.

²³ Khœuwa andé mœe-mbá segembo-auwám. Yaq Zu bawan-ak gêmbo-voqoém. Ambá gelaemín.

²⁴ Geté Sol nqanek voqoe-qa yaq-te, é-mœndæ-ewág. Ndigu ezoqam, laelae-qa gimbo-goam, lovœlova neká pappave, vos oskia mbœe-keavám, taon mboqog-te.

²⁵ Geté khœuwa nœme, qapœis, Sol-gi paev ezoqam, ava-té ginø-utœvém, taon uta bœi mboqog-te sasa ndœfœlœtœvem, vœkhokhon.

Sol Zelusalem taon-te, Mbumbukiam-qa Manqat ge:zœmesimam

²⁶ Yaq Sol Zelusalem taon-té genœveséz. Yaq ndego ambá Yesu-gi paev ezoqam namba me:tœkuanemín. Geté ndigu mœe mbogoném. Ndigu unimanqatinteáv, av nqægo, ndego ndakin mœndœ-Yesu-gē-paev-ezoqam-œv.

²⁷ Geté Banabas gèkható, Keliso-gi u-anim-te sasa ndœ-itu. Yaq ndego tœnzœ-ovøyám ndógo, av nqægo, Sol nakhoa-te Evezœza ndœ-omét, yaq ndego manqat vœmbœ-ein. Yaq Damaskus taon-te ndógo, ndego ezoqa Yesu-qá iz-té gene-zœmesimám. Kha fœgakh-mbá neka mœe mbaín.

²⁸ Yaq Sol namba me:goám, ndigu. Yaq Zelusalem taon-te ate qægoam, ndego ezoqa, Evezœza-qá iz-té gene-zœmesimám. Kha fœgakh-mbá neka mœe goneáv.

²⁹ Ndego até namba ndigú-a, Zu ezoqam, Glik manqat gimanqatam, manqa vœmanqatam, neka ti namba manqa vœ-itumbam. Yaq ndigu ambá gelaemín.

³⁰ Geté Klisten zifuap, taqa yaq-te manqat giyogem, yaq ndigu Sol Sæzalia taon-té ginø-ituím, ekeza taon-te sasa ndœkhofœtœvem, Tasus.

³¹ Ndigu Klisten bawan ezoqam, Zudia neka Gelili neka Samalia manqei-te ate qægoam giyagam, ndigu ndakin sambi zœgoám. Tiqa unimanqatin matev, mœndœzœ-fœgœfœgakhám, yaq ndigu Evezœza vœmbœ-vizupam. Yaq Nqova Mbomambaqape-qa zita tœpœzu matev mokho-te, tiqa bawan sà tønø-khouwevtát.

Pita Ainius gekhakhœv

³² Khœuwa nœme, Pita manqei vinivinimba-te gevatam, yaq Lida vemiaiv-té genœfakhán, Klisten ezoqam-te okha vœwaw.

³³ Yaq ta vemiav-te ndøgo, kagi ezoqam ndø-omét. Teqa iz Ainiás. Ndego viav kopoáv, venanqei nonqo-te mbá gesømbimám. Até qægoam, viav éit.

³⁴ Yaq Pita ndego áv gembøe-eín nqægo, “Ainias. Yesu Keliso gékhakhæq. Mòqo-itán, neka venanqei nonqo vølvøen, nandoqote-sømbiam.” Yaq nqova mbáin, Ainias sège-itán.

³⁵ Ezoqa ewaqape, Lida vemiav-te neka Salon vemiav-te giyageapam, Ainias gi-ometam, ge-eqeieqei-ev, yaq ndigu Evezøza-té ginøqambúz.

Pita Tabita løvøte-te gukhandi:v

³⁶ Ziopa taon-te, sævam møndøgoám, Yesu gu-unimanqatintam. Tuqa iz Tabitá. Glik manqat-te, Dokas mbo-akhaemám. Ndugu matev eqeieqei ndømatønumám, neka gigiap-av ezoqam vøzø-tøkemam.

³⁷ Yaq Pita Lida vemiav-te gegoam, Tabita enqoni ndøndáp, vønanim. Yaq tuqa kha gèsunguzím. Yaq khoev ova kouwat-té ginøveém.

³⁸ Ziopa taon qambaqapé mbá, Lida vemiav-te. Yaq Ziopa taon-te ndøgo, ndigu ezoqam, Yesu gi-unimanqatintam, giyogem av nqægo, Pita Lida vemiav-tē gegō, yaq angana menas ndøkhofotáz. Ndigu Pita-te, manqat áv ginindapát nqægo: Ndego nakhamas-té geabetøndo-wáv.

³⁹ Yaq Pita até gendego, ndigu ezoqa menas namba vøezav. Yaq gimøfakhaz ndøgo, ndigu khoev ova kouwat-té ginø-ituím. Ta khoev kouwat-te ndøgo, ngængæm kopoáv gipindam, vø-eivumam. Yaq ndigu Pita gè-ogitøvé, neka ndabua vinivinimba vøe-ometømem, Tabita guzø-potofumam, ndugu khandi guigoam.

⁴⁰ Yaq Pita ezoqa ate gi:goam, bavokhó genø-khofotáz. Yaq ndego katuk ndømøkuí, vøguligulim. Yaq kha-té genøqambún, vømbø-ein, “Tábita, mòqosuzám.”

Yaq ndugu até gundigu, bøi vø-qaqanam. Yaq Pita gu-omet, sègeqóm.

⁴¹ Yaq Pita zenda mbogeá, vø-eqei, ndugu sasa ndø-itan. Yaq ndego, ndigu ngængæm neka ezoqa nøme, Yesu gi-unimanqatintam, nqawá genøzø-akhá, vøndø-oz. Yaq ndego áv genezømás nqægo: Ndugu nqawa møndø-khandi:v.

⁴² Ezoqa ewaqape, Ziopa taon-te ndøgo, møndø-ewagát, taqa yaq-te. Yaq ezoqa kopoáv, Evezøza gi-unimanqatinim.

⁴³ Yaq Pita Ziopa taon-te ndøgo, andé møe-mbá sege-qovezám. Saemón namba me:qotám, ndego søvakha gigiap-gi ngusum khakheinøvem ezoqam.

10

Mbumbukiam-ge enzol ezoqam, Konilius gembo-fakhan

¹ Sæzalia taon-te ndøgo, ezoqa møndøyagám. Iz nqambógo, Koniliús. Nakhag bawan mokho-te, ndøgo Itali nakhag bawan gimbo-akhaemam, kawa ezoqam nøme ndégo tegoám.

² Konilius ekeza ezoqa namba, khoev-te gi:yagam, Mbumbukiam ndø-unimanqatintám neka vømbø-vizupam. Neka ndego gigiap-av ezoqam, sègezø-tøkeám. Neka ndego khøuwa kopoav, Mbumbukiam-té genø-guligulimám.

³ Khøuwa nøme, khagus yaq-té. Ande áv 3 oklók ndægó. Konilius umingiap ndøqeív. Av geneqeív nqægo: Mbumbukiam-gé enzol ezoqam ndøgeavún, iz vømbøveo, “Konilius”. Bavokho-qapé sogo-omét, ndego enzol ezoqam.

⁴ Yaq Konilius, ndego sège-waumám. Møe-ús. Yaq gembobevap, “Kándambaqape. Qo no-te manqat taqágo?”

Yaq ndego enzol ezoqam gendo-qavøiu, “Mbumbukiam qoqa guliguli manqat, møndøqa-ewág. Neka ndego møndø-qamékh, qo gigiap-av ezoqam qoqozø-tøkematun. Nqanek matev, andé etoam matev me me:qavíg, Mbumbukiam-te. Yaq ndakin Mbumbukiam yaq qaqavøitít.

⁵ Ezoqa Ziopa taon-té qonø-khofotáz. Ndigu manqat āv tiabiti-ndapét. Ezoqam, iz nqambogo Saemon, iz nøme Pita ndimbo-akhayam, ndego bètøndowáv.

⁶ Ndego Saemon nøme-qá khoev-té geqomát. Ngenek søvakha gigiap-gi ngusum khakheinøvem ezoqám. Teqa khoev ndaola avønin-té qambowév.”

⁷ Enzol ezoqam ge-ivav, ndego manqat gembo-manqatam, yaq Konilius tegi sasae ezoqa menas zø-akhá, neka nakhag ezoqam kopo, gembo-sasaetam, vømbō-akha. Ngenek Mbumbukiam mbovizupám.

⁸ Konilius nginik ezoqa misika, manqat ate qægoam, møndøzømbøkhæ-ovøyám, Ziopa taon-te sasa ndøkhofotaz.

Pita umingiap geqeiv

⁹ Yaq khøuwa nøme qandopave, ndigu Ziopa taon gikhatoumat, Pita khoev ová genøqavíg, vømø-guligulim.* Khøuwa iz, ande āv khøuwa muín ndægó.

¹⁰ Yaq Pita ifin mbovín. Yaq lou loge-qa mbogoám. Yaq ezoqa nøme lou gi-ifutat, ndego umingiap ndøqeív.

¹¹ Yan gèmbøqóé. Neka yan-te ndøgo, andé ndabua kandambaqape me ndæføløvøém, atema manqei-te. Taqa vavap foa-té qando-geageapám.

¹² Ta mokho-te ndøgu, søvakha gigiap bugug vinivinimbá gu:goam, nøme ndi-okho-a, nøme ndivisiapi-a, nøme ndiløvūvām.

¹³ Yaq manqa wag tøndowáv ndøgo, qando-ein, “Píta! Mòqo-itán. Søvakha gigiap nandiv qózitág, voqóløuz.”

¹⁴ Geté Pita yaq gendo-qavøiu, “Evézøza. Av taoká. No søvakha gigiap louzimáv, taqa yaq-te Mozes-qa guguna manqat av ndæmanqate, soqain ndøgo, Mbumbukiam-qa bøite.”

¹⁵ Geté nqanek manqa wag, nqawá qandowáv, te-te, qambo-ein, “Gigiap ndøgo, Mbumbukiam gesunguz, qo kopømba mbaín, soqain toqote-vewat.”

¹⁶ Manqat av nqægo, misiká qando-fakhan. Yaq nqova mbaín, ndabua nqawá qanøveséz, yan-te.

¹⁷ Pita nqanek umingiap-qa mokho até gembøe-bevupát, yaq nqáe! Ndigu angana, Konilius gendo-khofotaz, Saemon-qa khoev tñiqeivím. Yaq mboqog tambav-té gonowán.

¹⁸ Yaq ndigu āv gini-akhaém nqægo, “Gê, Saemon, ndego iz nøme Pita ndimbo-akhayam, téqomat?”

¹⁹ Pita ate av-té, umingiap-qa yaq-te gembøe-matavupat, yaq Mbumbukiam-ge Nqova Mbomambaqape, āv gembøe-eín nqægo, “Qoté-ewäg. Angana misika qoqa ndøvawét.

²⁰ Mòqo-itán. Manqei-té qonóvís. Yaq soqóqáv, ti namba. Ndøfofògeáp. Zapa ndøgo, nō notøndo-khofotáz, ndigu.”

²¹ Yaq Pita tenøvís ndøgo, ndigu ezoqam vøzø-ein, “Nqáe! Ezoqam nó, zo qazombo-vawavun. Zo gekham-qā zógeavun?”

²² Yaq ndigu gindu-einim, “Nakhag kawa ezoqam ndokhofotán. Iz nqambógo, Koniliús. Ndego ezoqam ndaføyamba-qapé neka Mbumbukiam mbovizáp. Zu bawan-ak ate ndi:gu, gèmbøvizáp. Mbumbukiam-gé enzol ezoqam mbofakhán. Yaq ndego qo akhae manqat mbo-eín. Qo teqá khoev-té qonóqáv, yaq ni qoqa manqat banñyogem.”

²³ Yaq Pita ndigu gèkhatób, neka khoev vøzø-ein. Yaq qanaqanus qandopave, Pita namba me:qaváz. Até Ziopa taon-ak nømé-a, ndigu Yesu gi-unimanqatintam, vøzøfikat.

Pita Konilius-qa khoev-te gemøfakhan

²⁴ Yaq khøuwa nøme qandopave, Sæzalia taon-te gimøfakhaz, Konilius gèzømbø-kewagát. Ndego ekeza ezoqam neka zifuap mbomømboma, é-møndømøváb.

* **10:9 10:9** Ta khøuwa-te ndøgo, tiqa khoev puanam matev vini. Ve-zita mbaín. Andé lou me mé:løvøetát. Yaq kopømbaqapé, soqóqavíg. **10:14 10:14** Lev 11:1-47; Ezek 4:14 **10:15 10:15** Mak 7:15, 19

²⁵ Yaq Pita khoev-te gemøombo-on, Konilius teqa zenda tokhopatak-qa megemege-te, ekeza kha, manqei me:laváo, khanakhanakh vømbōgo.

²⁶ Geté Pita gè-eqeíú, gembo-ein, “Mòqo-itán. Até nó-a, no ezoqám. Ate av-té, qo nqoqote:go.”

²⁷ Yaq Pita Konilius namba, manqat até go:manqatát, khoev mokho-te gi-onat. Yaq khoev mokho-te ndøugu, āv geneqeív nqægo: Ezoqa kopoáv, gipindam.

²⁸ Yaq gezø-ein, “Zo møzøte-zøté. Ni Zu bawan-ak-te, khafeáp, bawan vini-ak namba tøti-tøkuanem o tiqa khoev-te tei-on. Geté Mbumbukiam, no āv genenømand nqægo: No ezoqa nøme, khavim-us o soqain, Mbumbukiam-qa bøi-te, batezæzá.

²⁹ Yaq nakémbá, qo manqat qoqonøndo-khofotav, no qoqa manqat ogieáv. Yaq ndakin no nøtaqá-beváp. Qo gekham-qā, qonøndé-akha?”

³⁰ Yaq Konilius gendo-qavøiu, “Khøuwa foa møndømmø-nasiním. No nøkeza khoev mokho-te, nøguligulimát. Khøuwa iz ande kopó, av ndakin nqægo. Khagus tri oklók. Yaq nqáe! Noqa megemege-te, ezoqam sògo-itán. Ndabua ge-uzam, papaqá. Bøi sanqatøve-ús.

³¹ Yaq ndego āv genømbe-eín nqægo, ‘Konilius! Mbumbukiam qoqa guliguli manqat møndøqa-ewág. Neka ndego møndø-qamékh, qo gigiap-av ezoqam qoqozø-tøkematun.

³² Yaq nakémbá. Ezoqa Ziopa taon-té qonø-khofotáz. Saemon qombó-akhá, ndego iz nøme Pita ndimbo-akhayam. Ndego bètøndowáv. Ndego Saemon nøme-qá khoev-té geqomát. Ngenek søvakha gigiap-gi ngusum khakheinøvem ezoqám. Teqa khoev ndaola avønín-té qambowév.’

³³ Yaq no até qatøndego, ezoqam vøtaqandø-khofotaz. Yaq no khanakhanákh, qo-qotøndoqav. Yaq ní ndakin nqéigu. Mbumbukiam-qá bøi-té. Manqat ate ndægo níyogém, av Evezøza qo manqa geqambe-løvua, toqoti-nømand.”

Pita Konilius-qa khoev-te, Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømas

³⁴ Yaq Pita manqat gengaz, gezø-ein, “No ndakin ùni nøtenøtén. Mbumbukiam-qa bøi-te, ezoqam ate ndi:gu kopó. Vinivinimba mbaín.

³⁵ Bawabawan vinivinimba ate ndægo, gekha ezoqám ndigu, Mbumbukiam ndimbovizap neka matev eqeieqei ndimātānām, ndigu sège-khatobín.

³⁶ Manqat no qatøndo-ndap, nqáneq, Mbumbukiam Izrael ezoqam-te gendo-khofotav, ta Manqat Mbomambaqape, sambi-qa yaq-te, ndøgo Yesu Keliso mokho-te ndøndo-okho. Ngenek Yesu, ezoqa ewaqape-gé Evezøzá.

³⁷ Zo møzøte-zøté, matev ndøgo, Zudia plovins-te ate ndægo qafakhanumam. Gelili plovins-té genøngáz, Zion ezoqa ge:zømesimat neka ibøkha iziz vøzø-etoumat.

³⁸ Neka zo møzøte-zøté, Mbumbukiam ndego Yesu Nazalet vemíav-ak, Nqova Mbo-mambaqape ande oil me gembøe-qouz neka bazaføgakh vømbō-etoam. Neka zo møzøte-zøté, Yesu ande āv kenē-okhoam, matev eqeieqei gematønumam neka ezoqa ewaqape gekhakheinøvemam, ndigu nqova soqaqape-qa bazaføgakh mokho-te gu:goam. Zapa ndøgo, Mbumbukiam møndøgoám, te namba.

³⁹ Ni matev ate qægoam, Yesu Zudia plovins-te neka Zelusalem taon-te gematønumam, møiqeivím. Yaq ndigu gèlaém. Tae mutui-té ginø-tøkewém.

⁴⁰ Geté genanim, yaq khøuwa misika-qa zita-te, Mbumbukiam ndego nangó genøkhandí:v, yaq ndego ezoqa vøezømas.

⁴¹ Ezoqa ewaqapé mbá. Geté sati ndígu, Mbumbukiam ibugukhokhof gevevesam, bøi vizu ezoqam tigoat. Nginik ezoqam ní. Ndego løvøte-te gesuzam, yaq ndego lou namba vøtilogam-a, ibøkha namba vøti-izumam.

⁴² Yesu ni manqat āv ginimbi-løvúa nqægo: Ni ezoqa Mbumbukiam-qá Manqat nití-zømesimát neka āv teizømbé-ovøemát, ezoqa kopo sa ngének, Mbumbukiam geveatav, ndego khandi neka løvøte ezoqam-qa manqat te-ewag, ndigu manqa ovøyam-te tiwan.

⁴³ Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam ate gi:goam, teqa yaq-te āv gini-manqatám nqægo, ‘Gekha ezoqām ndigu, ndego ti-unimanqatinim, Mbumbukiam te mokho-te, tiqa manqa-zapazapa segezø-evøzám.’ ”

Bawan vini-ak Mbumbukiam-ge Nqova Mbomambaqape gindafem

⁴⁴ Pita ate av-té nqanek manqat ge:manqatam, yaq Nqova Mbomambaqape ndovís, atema ti-te ndigu ate gi:goam, ndigu nqanek manqat gi-ewagat.

⁴⁵ Yaq ndigu Zu bawan-ak, Yesu gi-unimanqatintam, ndigu Pita namba gi:geavun, ndigu nqova zøndáf, gigeivim av nqægo, Mbumbukiam até bawan vini-ák-a, Nqova Mbomambaqape zø-etoām.

⁴⁶ Zapa ndøgo, ndigu āv giniyogém nqægo: Nqova Mbomambaqape mokho-te, ndigu manqat vinivinimba-té ginø-manqatát neka Mbumbukiam-qa iz vø-eqatat.

Yaq Pita gendo-ein,

⁴⁷ “Nginik ezoqam, Mbumbukiam-gé Nqova Mbomambaqape ndøndafém, ate av-té, ni qazi:ndafem. Gé, gekha ezoqā zømbøkhāz, ibøkha iz tindapem?”

⁴⁸ Yaq Pita ge-ein, “Nginik ibøkha iz, sà bendapém, Yesu Keliso-qa iz-te.” Yaq taqa zitate, ndigu Pita āv gimbøe-viømém nqægo, “Elavøqase vønimbøkhæ-qomát.”

11

Pita Zelusalem taon-te geqavan, manqat ge:zømas ndøgo, matev qafakhanam

¹ Keliso-gi u-anim neka Klisten ezoqa nøme, Zudia plovins-te giyagam, møndøyogém, av nqægo, até bawan vini-ák-a, Mbumbukiam-qa Manqat møndø-ndapēm.

² Yaq Pita Zelusalem taon-te nqawa gendoqavan, ndigu Zu ezoqa nøme, Yesu gi-unimanqatinim, gèponqombém, te namba.

³ Ndigu āv gimbøe-einím nqægo, “Manqa-zapá nandav, qo tiqa khoev-te qoqo-oq, ndigu Zu bawan-ak mbain ndigu, neka ti namba lou vøzøtē-logam?”

⁴ Yaq Pita emanqat ate qægoam, gèzømbe-votót, gezø-ein,

⁵ “No Ziopa taon-té qægoám. Yaq khøuwa nøme, no qæguligulimat, no umingiap nøqeív. Yan-te nqo:go, andé ndabua kandambaqape me ndæføløvøém, no-te. Taqa vavap foa-té qando-geageapám.

⁶ Yaq qatu:vøot, søvakha gigiap nøzømét. Nøme nanák neka nøme lozokhák, nøme ndi-okho, neka nøme ndivisi giap, neka nøme ndiløvüvām.

⁷ Yaq no manqa wag nø-ewág. Ndøgo āv qande-ein nqægo, ‘Píta! Mòqo-itán. Søvakha gigiap qózitág, voqóløuz.’

⁸ Geté yaq no qambo-qavøiu, ‘Evézøza. Av taoká! Noqa manqa-nqa-te, søvakha gigiap-qase kopo oeveáv, taqa yaq-te Mozes-qa guguna manqat qæ-ein, soqain ndøgo, Mbumbukiam-qa bøi-te.’

⁹ Geté nqanek manqa wag, nqawá qandowáv yan-te, qanø-ein, ‘Gigiap ndøgo, Mbumbukiam gesunguz, qo kopømba mbaín, soqain toqote-vewat.’

¹⁰ Manqat av nqægo, misiká qando-fakhatam. Yaq gigiap ate qægoam, nqawá qanøqaván, yan-te.

¹¹ Nqanek matev qame-navøem, yaq nqáe! Ezoqa misika ndøfakház, ta khoev-te ndøgo, ma qategoam. Sæzalia taon-té gindu-khofotáz.

¹² Yaq Mbumbukiam-ge Nqova, āv genømbe-eín nqægo, ‘Qo ndøfòfògeáp. Sègeqáv, ti namba.’ Yaq nginik Klisten nøfuap, ezoqa siks, namba nitiniáv, Konilius-qa khoev-te vøimø-on.

¹³ Yaq Konilius ni emanqat nimbivotót. Teqa khoev-te ndøgo, ndego Mbumbukiam-gé enzol ezoqam ndø-omét. Yaq ndego āv gembøe-eín nqægo, ‘Ezoqa Ziopa taon-té qonø-khofotáz. Saemon qombó-akhá, ndego iz nøme Pita ndimbo-akhayam. Ndego bêtøndowáv.

¹⁴ Ndego qo manqat qá-eín. Yaq ta manqat mokho-te ndøgo, qo neka qogi ezoqam, qoqa khoev-te ndiyage, zøté-khandí:z.’

¹⁵ Yaq no manqa manqate qængaz, Nqova Mbomambaqape ndovís, atema ti-te. Até kopó, av ibugukhokhof ni-te gendevis.

¹⁶ Yaq no Evezøza-qá manqat nombo-matøvé, manqat ndøgo ge-ein, ‘Zion, ndego ezoqa ibøkha iz, ibøkha-té genøzø-etoumám. Geté zo, ibøkha iz, Nqova Mbomambaqapé gazøté-ndapém.’

¹⁷ Ndigu Mbumbukiam-qa etoam matev kopo me:ndapém, av ni bugukhokhof qazi:ndapem, ni Evezøza Yesu Keliso qazi-unimanqatinim. Yaq gè, no gekha ezoqám, Mbumbukiam tæmbøe-khaz?”

¹⁸ Ndigu Pita-qa manqat giyogem, yaq ndigu manqat nøme einiáv. Yaq Mbumbukiam-qá iz ndø-eqaném, vø-einim, “Av tægoat ndægo, yaq Mbumbukiam até bawan vini-ák-a, nakhoa zømboqóá, te-te tiqambuz neka khandi vøndapém.”

Mbumbukiam-qa Manqat, Antiok taon-te qafakhan

¹⁹ Ta khøuwa-te ndøgo, Stiven gilaem, yaq Klisten ezoqam ngiæzoat matev qafakhan, yaq ndigu manqei vinivinimba-te gipanqanim, ezoqa nøme Finisia manqei-té neka nøme Saiples bawa-té neka nøme Antiok taon-té ginøfakház. Geté ta manqei vinivinimba ndøgo, ndigu Mbumbukiam-qa Manqat, Zu bawan-ak mba me:zømesimám.

²⁰ Geté Klisten ezoqam nøme, ndigu Saiples bawa-te neka Sailini taon-te giyagam, Antiok taon-té ginøzáv. Yaq ndigu Manqat Mbomambaqape, Yesu-qa yaq-te, ndego Evezøza, até bawan vini-ák-a, vøe-zømesimat.

²¹ Mbumbukiam-qa bazaføgakh møndøgoám, ti namba. Yaq ezoqa kandambá, gi-unimanqatinim neka Evezøza-te vøqambuz.

²² Yaq ndigu Klisten bawan ezoqam, Zelusalem taon-te giyagam, nqanek manqat giyogem, ndigu Banabas ndøkhhofotøvé, Antiok taon-te ndøgo.

²³ Yaq ndego Antiok taon-te gemøfakhan, ndego khanakhanakh kandambá, matev geqeiv, Mbumbukiam-qa kuku matev mokho-te qafakhan. Yaq ndego zita tøpøzu manqat zø-eín, ndigu ezoqam, Yesu gi-unimanqatinim. Ndigu Evezøza, føgøføgakh até bembo-geageáp.

²⁴ Banabas, ndego ezoqam matev mbomambaqapé, neka kha Nqova Mbomambaqape é-møndømømbo-tønøyám, neka teqa unimanqatin bazaføgakh-ús, Yesu-te. Yaq te mokho-te ezoqa kopoáv, Evezøza-te giqambuz.

²⁵ Yaq Banabas, Antiok taon gè-iváv, Tasus taon-te vøwav. Sol-qa ndøvawát.

²⁶ Yaq kha gemboqeiv, ndego Antiok taon-té genø-itú. Yaq viav kopó, Sol neka Banabas, Klisten bawan ezoqám namba me:goám, Antiok taon-te ndøgo, neka Mbumbukiam-qa Manqat vøe-zømesimat. Ezoqa kandambá gi:zømesimam.

Ezoqa ndigu Yesu ndimbopaev, Klisten iz ndizø-akhayam, Antiok taon-té qanøngáz.*

²⁷ Ta khøuwa-te ndøgo, Mbumbukiam-gí manqa vevezam ezoqam ndozáv. Zelusalem taon-té ginduvís, atema Antiok taon-te.

11:14 11:14 Kel 16:31 **11:15 11:15** Kel 2:4 **11:16 11:16** Kel 1:5 **11:18 11:18** Kel 13:48; 14:27 **11:19 11:19** Kel 8:1-4 **11:22 11:22** Kel 4:36 **11:25 11:25** Kel 9:30 * **11:26 11:26** Klisten, taqa manqa mokho nqáne: Keliso-gí ezoqám.

²⁸ Ti mokho-te, ezoqa m̀ndøgoám. Teqa iz, Agabús. Yaq ndego tenø-itán ndøgo. Mbumbukiam-ge Nqova mokho-te, āv gene-eín nqægo, “Vikia sekeqape ndøfakhán, ezoqa lou mbaimbai vøzõpā, manqei-qape ate nqægo.” (Nqanek matev tønefakhán ndøgo, Klodies Lom kawa kandambaqape gegoam.)

²⁹ Yaq Klisten ezoqam, Antiok taon-te ndøgo, manqa āv gini-kopo:ném nqægo: Ndøzõtøkē, ndigu Klisten zifuap, Zudia plovins-te ndiyage. Ezoqa ewaqape, moni āv tiabiti-abumít, av ndizømbi:gut.

³⁰ Yaq moni ndigu, gimøvøbumim, Klisten megetapak-te, Zelusalem taon-te ndøgo, Banabas neká Sol, tindapavát.

12

Elod Aglipa, Klisten ezoqam gengiæzotat

¹ Ta khøuwa-te ndøgo, ndego kawa ezoqam Elod, Klisten ezoqam ngiæzoat matev ndøngáz.

² Yaq Zems, Zion-ge zapikia, kaiyá ginilaém.

³ Yaq Elod ge:-otev av nqægo, Zu bawan-ak khanakhanakh gindapem, taqa yaq-te, yaq ndego até Pitá-ya, vø-møvøiu. Nqanek matev, Zu bawan-ak-qa khøuwa kandakanda-té qanøfakhán, ndøgo flawa poponøvemav gilouzatun.

⁴ Pita gimøvøinam, yaq ndimbula-té ginø-utøvé. Yaq nakhag ezoqam-qá zenda-té ginøveém. Nakhag bawan foá gimbo-kewagat. Ndigu sège-enendtát. Bawan kopokopo-te ezoqa foá. Pasova kandambaqape tømø-navøem, yaq Elod Pita manqa ovøyam-te vee-qa mbogoám, ezoqa ewaqape-qa bøi-te.

⁵ Geté Pita ndimbula mokho-te ge-utavam, ndigu Klisten bawan ezoqam, gèmboguligulimám. Ndigu Mbumbukiam-te viam kandambá gimbogoat, teqa yaq-te.

Mbumbukiam-ge enzol ezoqam, Pita gembotøke, ndimbula khoev-te gefakhan

⁶ Ta lova ndøgo, Elod Pita amba manqa ovøyam-te tevein, nøme pave, Pita gèbuvát. Nakhag ezoqa menas-qá livin-té gunubuvát. Pingim auli sén gimboe-løvnømém. Yaq sen ndigu, nakhag ezoqa menas-qá pingim-te giløvøtupám. Neka nakhag ezoqa nøme, mboqog tambav-té ginøwanát.

⁷ Yaq nqáe! Evezøza-gé enzol ezoqam mbofakhán. Yaq waev mu-sanqatáv, ndimbula khoev mokho-te ndøgu. Yaq ndego enzol ezoqam, Pita gevogevø mbokesáz, vøtiu, gembo-ein, “Nakhama ndøgó! Mòqo-itán!” Yaq ndaføyambá, auli sen Pita-qa pingim-te giløvøtupam, sège-vinginím.

⁸ Yaq enzol ezoqam gendo-ein, “Ndabua segim nonqo mòqolováz, neka tamak vø-uzam.” Yaq Pita sège-matanám. Yaq ndego enzol ezoqam manqat nøme gembo-ein, “Qoqa ndabua qozaq nonqo vø-uz. Yaq no qonøndó-páev.”

⁹ Pita ndego enzol ezoqam sègembo-pavát, ndimbula mokho-te gifakhatat. Geté ndego otevatéav, av nqægo, matev ndøgo qambo-fakhan, enzol ezoqam mokho-te, unimanqatín penømakhaya. Ndego até vøe-ein, umingiap ndøqeivít.

¹⁰ Gi-apat ndøgo, ndigu vos keoge ezoqam, gù:løvubumát, nøme vømøløvub-a, nøme vømøløvub, yaq auli mboqog-te sasa ndøfakhaz, taon-te go:goam. Nginik auli mboqog, ekezan mbá segezømbo-mboqóz, vøfakhaz. Yaq gimøzav ndøgo, nakhoa gimø-geveem, yaq nqova mbáin, enzol ezoqam, sègembøe-navøém. Pita sège-iváv.

¹¹ Yaq Pita matavap tønømbo-mboqovøém ndøgo, matev ndøgo, te-te qafakhan. Yaq ge-ein, “Ndakin, no møtenøtén. Evezøza unimanqatín, ekeza enzol ezoqam ndokhofotáv, no vøkhandi:n, no Elod-qa zenda-te qægoam, neka matev ate ndægo, ndigu Zu bawan-ak gimatavupam, no amba tønø-fakhanin.”

¹² Yaq matavap qamømbon-daføya, taqa yaq-te, ndego Meli-qá khoev-té genøwáv, ndugu Zion-gu evo, ndego iz nøme Mak ndimbo-akhayam. Ezoqa kandambá gipindam ndøgo, giguligulimat.

¹³ Pita uta mboqog bavokho go:khaneam, yaq sasae mbasønakam ndowáv. Tuqa iz Lodá. Ndugu ambá mboqog mømbo-mboqozoín.

¹⁴ Geté Pita-qa manqa wag gu-ewag, yaq ndugu khanakhanakh ndøndáp. Geté ndugu mboqog mboqozoateáv. Ndugu nqawá gunøteít, ndigu ezoqa vøzø-ein, “Pita ngóya, mboqog-te.”

¹⁵ Yaq ndigu gimbo-einim, “Qo kawa qá-oki?”

Geté ndugu sekembá sege-pouweám, av nqægo, “No unimanqatín nqæmanqate!”

Geté ndigu gindu-einim, “Pita-gé nqova ategó!”

¹⁶ Pita sekembá sogo-khanæmám, mboqog-te. Yaq ndigu mboqog gimboqozønam, tembá tinø-ometám. Yaq ndigu nqova zøndáf.

¹⁷ Yaq ge-on, Pita zenda ndø-eqá. Manqa manqate me:khoutøvé. Yaq ndego gèzø-ovøyám, Evezøza ande äv kembøe-tøke, ndimbula-te gu:goam, ge:fakhan. Yaq gezø-ein, “Zems gømbo-einím, neka ndigu Klisten nøfuap nøme, matev ande äv khanømbø-fakhan.” Yaq ndego sègezuváz, manqei nøme-te vøwav.

¹⁸ Yaq khøuwa nøme qandopave, ndigu nakhag ezoqam Pita gimbo-kewagat, ndigu nqova ndafe kandambá. Gèmbøenakát, ande gekha matev me mbøéfakhan.

¹⁹ Yaq Elod Pita vawe-qá manqat ndøvøovám. Geté ndigu ometeáv. Yaq ndego, ndimbula vos keoge ezoqam zøsinøzám, manqa sasa ndøvøovam, ndigu bèzitág, bēpakhaez.

Taqa zita-te, Elod Zudia plovins gè-iváv, Sæzalia taon-te vøyag.

Elod Aglipa genanim

²⁰ Ndego kawa ezoqam Elod, Taya neka Saedon taon ezoqam-te qaqa mbogoám. Yaq ta zapaya ndøgo, ndigu gètøkuaném. Yaq Elod-te okho-qa ndøgoám, sambi manqat namba vømé-einím. Yaq ndigu Blastus-te tøkè-qa ndøzáv, ndego Elod-ge sasae ezoqam kandambaqape. Zapa ndøgo, ndigu lou tinotabám ndøgo, Elod-qa manqei-te qando-okhoam.

²¹ Yaq ta khøuwa ndigu, Elod gezav, ndigu gindizav, ndego ndabua qaniqanim ndø-uzám, ekeza qonam nonqo-te vøqom, ezoqa ewaqape-te, manqa manqate sasa ndøngaz.

²² Yaq ndigu ezoqam ate gi:goam, giwaniapam, teqa manqat gi-ewagat, äv gindi-akhaemám nqægo, “Ngenek ezoqam, teqa manqat nqazimbo-ewaget, ndego mbumbukiám. Ezoqam-aním mbá.”

²³ Elod nqanek manqat ge-ewag, yaq ndego ndigu ezoqam sègezø-iváv. Manqat khoutøpøteáv. Geté ndego vizap ambá Mbumbukiam mbo-etoamín. Yaq Evezøza-ge enzol ezoqam, até gendego, vølavao. Nonqou ndøloutøvé, vønanim.

²⁴ Geté Mbumbukiam-qa Manqat sà tønø-vøndavát neka ezoqa kopoáv, teqa manqat qakhanøsumat.

²⁵ Banabas neka Sol, Zelusalem taon-te gizav, ndigu moni vøzø-etoam, ta sasae ndøgo gumø-khouim, yaq Antiok taon-té ginøveséz, Zion vøkhatowem, ndego iz nøme, Mak gimbo-akhaemam.

Pol ande ge:ngaz, manqei vinivinimba-te ge-okhoam, Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimat

13

13:1-14:28

Banabas neka Sol, Mbumbukiam-qa sasae-te givevesam

¹ Klisten bawan ezoqam mokho-te, Antiok taon-te ndøgo, Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam neka nømendim ezoqam, møndøgoám. Nøme Banabás. Neka nøme Simeón. Iz nøme gimbo-akhaemam, Nigá. Neka ezoqa nøme Lusiús. Ngenek Sailini taon-ák. Neka ezoqa nøme Manaén. Ngenek Elód namba me:fis, ndego kawa ezoqam. Neka ezoqa nøme Sól.

² Yaq ndigu Evezøza iz gimbo-eqatat neka lou logemav matev vøgoat, ndigu Nqova Mbomambaqape, āv gezømbe-eín nqægo, “Banabas neká Sol, tozó-vevesám. Ndigu sasae ndøgo tígoát, no qazømbe-akha.”

³ Yaq ndigu lou logemav matev nøme gigoam neka vøguligulimam, Banabas neka Sol, zenda zømbø-awám, sasae-te sasa ndøkhofotaz.

Banabas neka Sol, Saiples manqei bawa-te gigoam

⁴ Nqova Mbomambaqape, Banabas neka Sol gekhofotaz, yaq ndigu Selusia taon-té ginø-ová. Yaq palai khagua-té ginøketáb, Saiples manqei bawa-te vøndafaz.

⁵ Yaq Salamis taon-te gimøfakhaz, ndigu Zu ezoqam-qa guliguli khoev-te, Mbumbukiam-qa Manqat me:zømesimát. Até Zion-Mák-a, møndøgoám, ti namba, vøzø-tøkeam.

⁶ Yaq ndigu manqei bawa sekeqape ndøvototát, atema Pafos taon-te vømøfakhaz.

Ta taon-te ndøgo, Zu ezoqam ndøqatém. Teqa iz, Ba-Yesú. Ndego manqa-sisi ezoqám. Ndego ekeza kha, Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqam me:vewám. Geté ndøgo unimanqatin mbá.

⁷ Ndego gaman ezoqam-gé sasae ezoqam ndøgoám, iz qambogoam Segies Paulus. Ngenek matavap loloakh ezoqám. Ndego Mbumbukiam-qa Manqat yoge-qa ndøgoám, yaq Banabas neka Sol vøzø-akha.

⁸ Geté ndego manqa-sisi ezoqam, Glik manqat-te, iz nøme Elimas gimbo-akhaemam, ndigu amba zømbekház. Zapa ndøgo, ndego poeveáv, ndego kawa ezoqam, Yesu te-unimanqatin.

⁹ Sol, ndego iz nøme Pol gimbo-akhaemam, Nqova Mbomambaqape kha é-møndømbøitønøyám. Yaq ndego Elimas, bøi mbøe-møvuiú,

¹⁰ gembo-ein, “Qo nqova soqaqape-gé yó. Qoqa mokho-te, khavozam matev neka khokho manqa manqate matev ate ndægo møndømmø-tøvá. Qo matev egeiegei ate ndægo ngi:wat-qa qogó. Neka qo Evezøza-qa nakhoa ndaføya-ndaføya, køfigim-qa qogó.

¹¹ Yaq nqæ! Evezøza yaq-fia ndakin ndótá. Qo bøi waev geqá-navøém, neka khøuwa-qa waev qóqeiviák. Møe-mbá segeqá-auwám.”

Yaq ndaføyambá, ndego bøivun ndøgutáv, bøi waev vømbø-navøem. Yaq ndego sògo-visimát. Ezoqa itui-qa ndøvawát.

¹² Yaq ndego gaman ezoqam, nqanek matev geqeiv, ndego Yesu gè-unimanqatin. Ndego Evezøza-qa nømendim matev-qa yaq-te, nqova ndafe kandambá.

Pol neka Banabas Antiok taon nøme-te gigoam, ndøgo Pisidia manqei-te

¹³ Yaq Pol neka ndigu ezoqa nøme, namba gi-okhoam, Pafos taon gè-ivøvém. Yaq Pega taon-té ginøtiním. Ndøgo Pamfilia plovins-té qagó. Yaq Zion-Mak ndigu gèzuváz, Zelusalem taon-te vøvesez.

¹⁴ Geté ndigu ezoqa menas, Pega taon-te gigoam, zapá ginøzáv, atema Antiok taon-te, Pisidia manqei-te, vømøfakhaz. Yaq Sabat khøuwa-te ndøgo, ndigu Zu ezoqam-qa guliguli khoev-té gimø-óz, sasa ndøqonav.

¹⁵ Guliguli khoev-te ndøgo, ezoqa Mozes-qa manqat neka Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam-qa manqat gumu-geveømem, yaq guliguli khoev megetapak, Pol neka Banabas manqat zøkhofotáv, av nqægo, “Nøfuap. Andé manqat vøzøté-geatát, ezoqam-qa zita tøpøzu nonqo, vøni-eín.”

16 Yaq Pol tenø-itán ndøgo, zenda sasa zø-eqa, ezoqa vøzø-ein, “Izlael-ak, nogi ezoqam, neka zo ezoqa nøme, Mbumbukiam ndozombo-vizap, zøtøndé-yogēm.

17 Ni Izlael ezoqam, niggi Mbumbukiam, niggi atanakha-zapazapa-za ndøvevesám. Yaq ndigu Izip manqei-te giyagam, ndego bawan kandambá gezø-khouwev. Yaq teqa bazaføgakh kandambaqape mokho-te, ndego nqawá gendo-khatób, Izip manqei vø-ivøvem.

18 Yaq ndigu viav foti leg-av manqei-te giyageapam, teqa manqat gisanqawam, ndego sège-khatibám.

19 Yaq Keinan manqei-te ndøgo, Mbumbukiam bawan seven tènengiú, neka manqei ekeza ezoqam vøzø-etoam.

20 Nqanek matev ate ndægo qafakhanam, taqa atap, viav ande āv 450 ndægó.

Taqa zita-te, Mbumbukiam manqa ovøyam iz-akhayapak zø-etoumám, ti keoge nonqo, atema Samuel, ndego Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam, vømøfakhan.

21 Yaq ndigu kawa ezoqam-qa giviømem, tezømbo-megetat, Mbumbukiam Sol zø-etoám. Ndego Kis-gé yó. Benzamin khagua bawan-ák. Yaq ndégo tezømbo-megetám. Viav foti.

22 Yaq Mbumbukiam Sol gevingitav, ndego Deivid ndøvé, tigi kawa. Teqa yaq-te, Mbumbukiam āv gene-eín nqægo, ‘No ezoqam møe-omét, av no nqanømbe-poev. Deivid. Zesi-gé yó. Ndego matev ate ndægo tématønumát ndøgo, av no nqanømbe-poev.’

23 Yaq Mbumbukiam ndakin Deivid-ge zeo kopo, Izlael ezoqam-gé khandi etoam ezoqam ndøvé, av bugukhokhof manqa mbusa ge:ve. Ngenek ezoqam, Yesú.

24 Geté Yesu sasae ngazeav qagoam, bugukhokhof Zion Izlael ezoqam ate gi:goam, āv gene-zømesimám nqægo, ‘Yage é-mozo-enénd neka ibøkha iz vøndapem.’

25 Yaq Zion sasae qambøe-navøemat, ndego ezoqa āv gezømbe-eín nqægo, ‘Ge zó, ndozo-matavap, no gekha ezoqám? No teoká ndego, zo nqazombøe-keoge. Geté nqáe! Ndego ngégeáv, noqa zita-te. Ndego no ùnime:løvúmb. Até nqanek sasae khapelavøqasé-a, no teqa tamak khofoe-te tæmbotøke, no kopømba mbáin.’ ”

26 Yaq Pol manqat nøme ge-ein, “Nógi ezoqam, zo Eibleem-gi zi, neka zo ezoqa nøme, Mbumbukiam ndozombo-vizap! Nqanek manqat, khandi:nat matev-qa yaq-te, Mbumbukiam ni-té gendo-khofotáv.

27 Ndigu ezoqam, Zelusalem taon-te ngiyage neka tigi megetapak, ndigu gèbiinám, ngenek Yesu. Ndigu qeiviáv, av nqægo, ndego khandi etoam ezoqám, Mbumbukiam gendo-khofotav. Neka ndigu Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam-qa manqat mokho ndapeáv, ndøgo Sabat khøuwa ate ndægot, guliguli khøev-te gigeve:matun. Geté Yesu løvøte-te giveem, ta matev mokho-te, manqat ndøgo, Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam gipeaomem, tøfakhan, møndø-unimanqatín.

28 Ndigu Yesu-qa manqa-zapa qeiviáv, ta zapaya ndøgo, ndego løvøte-te tiveem. Geté ndigu Pailøt, Yesu laelae manqat sègembo-einím.

29 Yaq ndigu matev ate ndægo gimbøi-matønømem, av Mbumbukiam-qa Manqat teqa yaq-te qæpeaupam, yaq tindu-koqoinám ndøgo, tae mutui-te getøkewam, neka manqei ozü-te vømø-uføvem.

30 Geté Mbumbukiam løvøte-te møndø-khandi:v.

31 Yaq taqa zita-te, ndigu ezoqam, ibugukhokhof te namba Gelili plovins-te gi-okhoam, atema Zelusalem taon-te, ndigu gè-ometupám. Khøuwa kopoáv. Yaq ndigu ezoqam, matev bøi gi:qeivim, niggi ezoqam gè:zømesimít.

32 Yaq ni ndakin nqéiwani. Ni zo Manqat Mbomambaqape nitízømás. Matev ndøgo, Mbumbukiam niggi atanakha-zapazapa-za manqa mbusa gezøve, tematanam,

33 ndakin møndøni-matanám, ndego Yesu løvøte-te ge:khandi:v. Taqa yaq-te, Sams 2-te

āv qane-peawáp nqægo: Mbumbukiam ge-ein,
‘Qo nogé yó. No nqægo khaiya, nòtaqa-qave-én.’

³⁴ Mbumbukiam mǝndǝ-khandi:v, ndego Yesu. Ndego manqei-pakha-te nqawa gévesezák neka gemǝ-lanqaevák. Taqa yaq-te, Mbumbukiam āv gene-ein nqægo, ‘No zo ndæzǝtǝké, neka matev eqeieqei vǝzǝ-matanām, av no bugukhokhof Deivid qambǝe-ein.’

³⁵ Neka Sams nǝme-te, āv qane-peawáp nqægo, ‘Mbumbúkiam! Qo qoge Ezoqam Mbomambaqape, teqa kha, sa qǝ-ivavák, manqei ozu-te vǝlanqā.’

³⁶ Nqanek manqat, Deivid ambá av nqægo, ekezan me-ein. Ni mǝzi:nǝtén, Deivid geyagam, ndego Mbumbukiam-qá poev mbopavám. Geté ndego gènaním. Yaq ndigu tinǝ-otǝvém ndǝgo, ma tegi atanakha-zapazapa-za gi-osupam, teqa kha vǝlanqā.

³⁷ Geté ndego ezoqam, Mbumbukiam lǝvǝte-te gekhandi:v, teqa kha ambá av nqægo, manqei ozu-tē qamǝmbo-lanqā.

³⁸ Yaq nakémbá, nogi nǝfuap. Zo vǝezǝté. Ngenek ezoqam-qa mokho-te, Mbumbukiam zoqa manqa-zapazapa segezǝ-evǝzám. Manqat nqáne, ni ezoqa nqati-zǝmesim. Geté Mozes-qa guguna manqat mokho-te, zo kopǝmba mbáin, Mbumbukiam-qa bǝi-te tozo-ndafǝyamba-ez.

³⁹ Geté Yesu mokho-te, gekha ezoqām ndego, nde-unimanqatinat, Mbumbukiam-qa bǝi-te segé-ndafǝyamba-év.

⁴⁰ Yaq nakémbá, zo gǝ:feazoát! Soqáin ndǝgo, zo unimanqatinteav tǝgoat, yaq ta matev ndǝgo tǝzǝfakhan, Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam nǝme ge:-ein, av nqægo,

⁴¹ ‘Zo ezoqam, Mbumbukiam-qa Manqat otǝotam ndǝzǝte-vewe!

Nqáe! Zo nqova zǝndáf, vozǝ-pakhaēz.

Zapa ndǝgo, no zo mokho-te, matev vini nǝmatanám.

Zo ezoqa taqa yaq-te tizǝmbe-manqatat,
zo zǝ-unimanqatinimák.’ ”

⁴² Yaq Pol neka Banabas, Zu ezoqam-qa guliguli khoev gi-ivǝvem, ezoqa ndigu nqawa vesezu manqat zǝ-ein, Sabat khǝuwa nǝme-te. Ndigu taqa yaq-te, manqat nǝme yoge-qa ndǝgoám.

⁴³ Wambap qame-navǝem, yaq ezoqa kopoáv gizǝ-pavat, Zu ezoqam neka ezoqa nǝme ndigu, Zu ezoqam namba gi:tǝkuanem neka Mbumbukiam vǝmbǝ-vizupam. Yaq Pol neka Banabas, ndigu ezoqam, gègugúb. Ndigu Mbumbukiam-qá kuku matev-té giabenǝ-sokhoé.

⁴⁴ Yaq Sabat khǝuwa nǝme, ezoqa kandambá, andé ewaqapé, ta taon-te ndǝgo, gindupindam, Evezǝza-qa Manqat vǝyogem.

⁴⁵ Yaq Zu megetapak ndigu ezoqa kopoav gizǝmet, ndigu ova ndǝ-einím, neka Pol ngenǝgim manqat vǝmbǝ-einim-a, manqat vǝ-itumbam.

⁴⁶ Geté Pol neka Banabas mǝe goneáv. Yaq āv gezǝmbe-qavǝiú nqægo, “Ni Mbumbukiam-qa Manqat, bugukhokhof zo Zu ezoqam bati-zǝmesím. Geté zo zǝsanqawém. Yaq ta mokho-te ndǝgo, zo zǝkeza kha soqaqape zǝtevevé, yage miavmiav vǝzǝté-ndapēm. Yaq nqáe! Ni ndakin Mbumbukiam-qa Manqat, bawan vini-ak nitǝ-zǝmesimát.

⁴⁷ Zapa ndǝgo, Evezǝza ni āv ginimbi-ein nqægo,

‘No qo bawan vini-ak-qá waev nǝvé.

Qo mokho-te, ezoqa khandi mé:ndapém, atema nqanek manqei-qape-qa vaev-te.’ ”

⁴⁸ Yaq ndigu bawan vini-ak, nqanek manqat giyogem, ndigu khanakhanakh kandambá. Yaq ndigu Evezǝza-qá iz ndǝ-eqaném, teqa manqat zapaya. Yaq gekha

ezoqām ndigu, Mbumbukiam gevevesam, khandi miavmiav tindapem, ndigu gè-unimanqatiním.

⁴⁹ Yaq Evezøza-qa Manqat, sège-vøndavát, ta manqei-te ndøgo, ate qægoam.

⁵⁰ Geté Zu bawan-ak, ti-te ndigu, sakhei iz-akhayapak, ndigu Zu ezoqam-qa guliguli matev gindapem, neka taon megetapak, qaqa zølówáz, Pol neka Banabas-qa yaq-te. Yaq ndigu, nginik ezoqa menas-te, ngiæzoat matev ndøngazém, neka tiqa manqei-te ndøgo vønataz.

⁵¹ Yaq Pol neka Banabas, tiqa zenda tokhotapak-te, pakhakh mba ndøpomoemém. Yaq ndigu ezoqam gé:zøtéz, av nqægo, niqā manqa-zapā, Mbumbukiam-qa Manqat qanimbo-qasi. Yaq ndigu Aikonium taon-té ginøzáv.

⁵² Geté ndigu ezoqam, Yesu gi-unimanqatintam, Antiok taon-te ndøgo, ndigu khanakhanakh kandambá neka kha Nqova Mbomambaqapé qazømbe-tønøyám.

14

Pol neka Banabas, Aikonium taon-te gigoam

¹ Até Aikonium taon-té-a, Pol neka Banabas, Zu ezoqam-qa guliguli khoev-té ginø-okhoam, ezoqa vømē-zømesimin. Yaq ezoqa kopoáv, Zu bawan-ak nekā bawan vini-ak, Yesu ndø-unimanqatiním.

² Geté ndigu Zu ezoqa nøme, ndigu Yesu unimanqatinteav gigoam, ndigu bawan vini-ak qaqa zølówáz, Klisten ezoqam-qa yaq-te. Yaq ndigu sègezø-qambúz.

³ Geté Pol neka Banabas møp-mbá gini-sokhoám, Aikonium taon-te ndøgo, ezoqa Evezøza-qa yaq-te vøe-zømesimam. Kha føgakh-mbá neka møe gonemáv. Yaq ti mokho-te, Evezøza umingiap matev neka matev vinivinimba ndømatønumám. Ta matev mokho-te ndøgo, ndego ezoqa āv genezømás nqægo: Tiqa manqat, teqa kuku matev-qa yaq-te, unimanqatin.

⁴ Ndigu ezoqam, taon-te ndøgo giyagam, gèqaqagimém. Nøme ndigu Zu ezoqam-té ginønøzáz, neka nøme Keliso-gi u-anim-te vønøzaz.

⁵ Yaq Zu bawan-ak neka bawan vini-ak, tigi megetapak namba, Pol neka Banabas ambá gengiæzoín. Ndigu ambá nandí gini-zitagín, vøpakhaezin.

⁶ Geté ndigu ezoqa menas manqat gi:yogem, ndigu Likonia manqei-té ginø-khokhóz. Yaq Listla neka Debe taon-té ginø-okhoám, neka vemivemiav nøme-te, ta taon avønin-te ndøgo.

⁷ Até ndøgo-a, ezoqa Manqat Mbomambaqape vøe-zømesimam.

Pol neka Banabas, Listla neka Debe taon-te gigoam

⁸ Listla taon-te ndøgo, ezoqam møndøqotám. Ndego bov gèmbo-wauwauám. Ndego āv teneqán. Ande ge:qan, atema ndakin, ndego okhomáv.

⁹ Yaq Pol ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesim, ndego yoge eqeieqei ndøgó. Pol ge-omet, av nqægo, ndego møndø-unimanqatin, Mbumbukiam kopømbā tekhakheinøvem, yaq ndego bøi mbøe-møvuiú.

¹⁰ Yaq manqat bazaføgakh-ús, āv gembøe-eín nqægo, “Qoté-itān!” Yaq ndego ezoqam sasanqá sege-itán, okho vøngaz.

¹¹ Yaq ezoqa ewaqape matev gigeivim, Pol gematanam, yaq ndigu ekeza Likonia manqat-te, āv gini-akhaemém nqægo, “Mbumbuk ndovís ni-te! Andé ezoqa bugug me:keogé.”

¹² Yaq Banabas tigi mbumbukiam Zus-qa iz mbo-akhaém, neka Pol tigi mbumbukiam nøme-qa iz Hemes vømbō-akhaem. Pol av gimbøe-akhaemam nqægo, zapa ndøgo: Ndego manqa manqate ezoqám. „Ate av-té, av tigi mbumbukiam Hemes nde:go.”

¹³ Yaq ndego khape mbumbukiam Zus-ge iziz ezoqam, ma mbumbukiam-qa khoev taon bavokho qæwevam, ndego taon mboqog-té genøgeavún, kao neka flawas khokhosap vøndō-upøgim. Ndego ezoqa ewaqape namba, Pol neka Banabas, ambá etoam matev zøgonín neka kao vøzølwavín, ₁av ekeza mbumbuk-te gi:matønumatun.

¹⁴ Ndigu ezoqa menas giyogem, ₁av nqægo, ezoqa ndigu mbumbuk me:zæb,₁ yaq ndigu ekeza ndabua ndøkeqagím, ₁av Zu ezoqam-qa matev qazømbe-goam, mbøni nqosøgeap gindapemín.

¹⁵ “Nøfuap. Zo gekha zapá, matev av nqazøte-matønumit? Ni até kopó, av zo ndøzøte:go. Ezoqam-anim mbá. Ni sa ndøgo tøtígeavún. Zo Manqat Mbomambaqape nití-zømesím. Zo khape mbumbuk tønèziváz. Yaq khandi miav-ak Mbumbukiam-té qazonø-qambúz, ndego yan neka manqei-qape neka ndaola neka gigiap ate nqægo, ta mokho-te nqøugut, gekhakheinam.

¹⁶ Bugukhokhof qagoam, Mbumbukiam zo bawan vinivinimba, zøkeza nakhoa-té genøzuváz, qazo-okhoam.

¹⁷ Geté ndego zo matev eqeieqei oskia zømatanám. Yaq zo tønè-zøtezát, av nqægo, ndego ndekhandí:vát. Ndego zo qæ zø-etoumatún, yan-te qando-lanqain, neka avøe viav eqeieqei vøzø-etoumatun, qa-ogiin, neka lou kandakanda neka khanakhanakh vøzø-etoumatun.”

¹⁸ Oskíá ndøgo, Pol neka Banabas nqanek manqat gizø-ein, ndigu ambá kopømbá mbaín, ezoqa tizømbø-khazin, etoam matev tizøgonín.

¹⁹ Yaq Antiok neka Aikonium taon-te, Zu ezoqam ndozáv, ezoqa bawan-qape ekezan-te vø-eozo. Yaq ndigu Pol nandí gini-pouwím. Yaq gimatavupam, av nqægo, møndønanim, ndigu taon bavokhó ginø-livøvé.

²⁰ Geté ndigu ezoqam, Yesu gimbopavam, Pol gi-ogitøvem, ndego sège-itán. Yaq taon-té genøveséz.

Yaq khøuwa nøme qandopave, ndego Banabas namba, ta taon ndøgo gè-ivøvé, Debe taon-te vøzav.

Pol neka Banabas, Antiok taon-te givesez, Silia manqei-te ndøgo

²¹ Até Debe taon-té-a, Pol neka Banabas, ezoqa Manqat Mbomambaqape me:zømesimát. Yaq ti mokho-te, ezoqa kandambá, gi-Yesu-gi-paev-ezoqam-ez. Taqa zita-te, ndigu Listla neka Aikonium neka Antiok taon-té ginøveséz,

²² ndigu ezoqam, Yesu gimbopavam, zita tøpøzu manqat vøzø-ein. Av gizømbe-eín nqægo: Ndigu unimanqatin-te, bazaføgakh-us até bewaniáp. Neka nøme vøzø-ein, “Ni Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te onim-qa tizigoat, yaq ni matev føgøføgakh kopoáv tiziqeivít.”

²³ Yaq ta Klisten ezoqam-qa bawan vinivinimba-te ndøgo, Pol neka Banabas, mege-tapak ndøvevesám, ti keoge nonqo. Yaq gèguligulimemín, neka lou logemav matev vøgonemín. Yaq ndigu Klisten megetapak, Evezøza-qá zenda-té ginø-abín, te-te ndego, ma ndigu gi-unimanqatintam.

²⁴ Yaq Pisidia manqei-te gu:mutiat, ndigu Pamfilia plovins-té gimøfakház.

²⁵ Yaq Pega taon-te ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat gumu-zømesim, ndigu Atalia taon-té ginøvís.

²⁶ Yaq ndøgo, palai khagua-té gimøketáb, Antiok taon-te vømøteit, ma ibugukhokhof Klisten ezoqam, Pol neka Banabas, Mbumbukiam-qa kuku matev-te gi-ab, nqanek sasae-te tezøtøke, ndigu ndakin qamøzø-navøem.

²⁷ Pol neka Banabas, Antiok taon-te gimøfakhaz, ndigu Klisten bawan ezoqam ate gi-goam, gèmøváb, emanqat vøzømbē-votot, Mbumbukiam ti mokho-te ande gekha

matev me ndōmatōnumam, neka ndego bawan vini-ak, unimanqatin-te, nakhoa āv kezōmbē-mboqoa.

²⁸ Yaq ndigu mōp-mbá gini-sokhoám, ndōgo, ndigu ezoqa nōme namba, Yesu gim-bopavam.

Pol Zelusalem taon-te gegoam

15

15:1-15:35

Zelusalem taon-te, Mozes-qa guguna manqat-qa yaq-te gi:kakambam

¹ Antiok taon-te ndōgo, ezoqa nōme Zudia plovins-té ginduzáv. Yaq ndigu Klisten ezoqam, āv gini-zōmesimám nqǎgo, “Zo ngusum qogōzateav tōgoat, av Mozes-qa guguna manqat qǎ-ein, yaq zo zókhandi:zák.”

² Geté Pol neka Banabas unimanqatinteáv, tiqa manqat. Yaq manqa itumbam kandambá qafakhan, taqa yaq-te. Yaq vaev-te, ndigu Klisten ezoqam, manqa āv gini-kopo:ném nqǎgo: Pol neka Banabas, Klisten ezoqa nōme namba, Zelusalem taon-té giabenōzáv, Keliso-gi u-anim neka megetapak taqa yaq-te bemēzōmas.

³ Yaq Klisten bawan ezoqam, gèkhofotáz, ndigu. Yaq nakhoa gigeveat, ndigu ezoqa ewaqape, Finisia neka Samalia manqei-te ndōgo, emanqat zōmbe-vototáp, av bawan vini-ak Mbumbukiam-te giqambuz. Yaq ndigu Klisten ezoqam, nqanek manqat giyogem, ndigu khanakhanakh kandambá gindapem.

⁴ Yaq Zelusalem taon-te gimōfakhaz, ndigu Keliso-gi u-anim neka megetapak neka Klisten bawan ezoqam, gèkhatób. Yaq ndigu ezoqa menas, emanqat zōmbe-vototáp, matev-qa yaq-te ndōgo, Mbumbukiam ti mokho-te gematōnumam.

⁵ Geté Felisi ezoqa nōme, ndigu Yesu gi-unimanqatintam, sège-umiáz, gi-einim, “Bawan vini-ak, ndigu gi-Klisten-ezoqam-ez, ndigu ngusum bezō-qogōzát. Neka ni āv tabizizōmbe-manqaté. Ndigu Mozes-qá guguna manqat bembopáev.”

⁶ Yaq ndigu Keliso-gi u-anim neka megetapak tinōpindám ndōgo, manqat vōe-kakambam.

⁷ Yaq khōuwa mba gezōmbemat, manqat gi:kakambumat, Pita sège-umián, gezō-ein, “Nōfuap. Zo mōzōte-zótéz. Ibugukhokhof, ni mokho-te, Mbumbukiam no ndōveatán, teqa Manqat Mbomambaqape, bawan vini-ak tōte-zōmesimat. Ndigu no-té ginōyogém neka vō-unimanqatinim.

⁸ Yaq Mbumbukiam, ndego ezoqa ewaqape-qa matavap nde-otevat, mōndō-khatób. Ni ndōgo tizi:nōtén, ndego Nqova Mbomambaqape gezō-etoam, av bugukhokhof ni ginimbi-etoam.

⁹ Mbumbukiam-qa bōi-te, ni neka ndigu kopó. Ndigu gi-unimanqatinim, yaq ta mokho-te ndōgo, Mbumbukiam tiqa manqa-zapazapa sègezō-evōzám.

¹⁰ Yaq ndakin, zo gekha zapâ, Mbumbukiam khamasim matev-te ndozoveet, ndigu ezoqam, Yesu ndi-unimanqatinat, nqanek viniv awam-qa ndozozōgo, Mozes-qa guguna manqat ate ndægo timbopavat, ndōgo nigi atanakha-zapazapa-za neka ni kopōmba mbain qagoam, amba tizi-eqanemin?

¹¹ Kopōmba mbain, nandav! Ni āv qazi:-unimanqatinát nqǎgo: Mbumbukiam ni Evezōza Yesu-qa kuku matev zapayá gini-khandi:n. Yaq ti-te ndigu, bawan vini-ak, até kopó.”

¹² Yaq Pol neka Banabas, umingiap matev-qa yaq-te gi:zōvototap, Mbumbukiam ti mokho-te bawan vini-ak gezō-matōnumat, yaq ndigu ezoqa ate gi:goam, tiqa manqat giyogem, manqa sūgumu-khoutavát.

¹³ Yaq ndigu manqa manqate qamōzōmbu-navōem, Zems ezoqa ewaqape, āv gezōmbe-

eín nqægo, “Nøfuap! Zøtøndé-yogēm.

¹⁴ Saemon Pita ni ndógo teni:nømánd, Mbumbukiam ibugukhokhof bawan vini-ak mokho-te, ezoqa nøme gekhatob, yaq ndigu vø-ekeza-ezoqam-ez.

¹⁵ Manqat ndøgo, Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam gipeaomem, møndø-unimanqatín, nqanek matev, ndakin qafakhan. Ndigu āv gini-peaomém nqægo,

¹⁶ ‘Evezøza ge-ein,

“Khøuwa ndøfakház.

Yaq no notøndó-veséz,

Deivid-qa kawa matev, ndøgo ande palai khoev ndægo, qanqoe, nqawa vøewēv.

Khoev-qa gigiap ate ndægo qasoqøsoqam,

no nqawá qatø-khakheinám.*

¹⁷ Yaq até bawan vini-ák-a, tñabenømbe-vawém.

Zapa ndógo, até ndigú-a, nigí.

No, Evezøza, āv qate-manqaté nqægo:

Matev av nqægo ndæmatanám.

¹⁸ Nupøkhán mbá no qæ-ein, matev av nqægo tøfakhan.” ’ ”

¹⁹ Yaq Zems manqat nøme gezø-ein, “Yaq nakémbá, no nqæmatavap, ni bawan vini-ak, Mbumbukiam-te tiqambuz, viniv nøme bizizømbø-àwám.

²⁰ Ni sa nqáneq qazizø-peawam, ‘Loge gigiap ndøgo, ezoqa batae-te ti-aumat, ndigu belògé. Zapa ndógo, gigiap av nqægo, Mbumbukiam-qa bøi-te soqáin. Neka ndigu mambe okho matev, kha bembo-khanøzám. Neka søvakha gigiap ndigu, ezoqa naq tizø-khotøgimat, ndigu belòuzí. Neka ndigu kouk belògé.’

²¹ Ezoqa ewaqape møndæzøtéz, taqa yaq-te. Zapa ndógo, taon ate ndægot, Mozes-qa guguna manqat oskia me:zømesimatún, Zu ezoqam-qa guliguli khoev-te, Sabat khøuwa ate ndægot, teqa manqat gigeve:matun. Nupøkhán mbá gingazem, nqanek matev.”

Pepa gikhofotøvem, Klisten bawan vini-ak-te

²² Keliso-gi u-anim neka megetapak neka Klisten bawan ezoqam ate gi:goam, manqa āv gini-kopo:ném nqægo: Tigi ezoqa nøme tinø-khofotáz ndøgo, Antiok taon-te, Pol neka Banabas, ti namba. Yaq ngínik givevesám. Zudás, iz nøme gimbo-akhaemam, Basabās, nekā Sailes. Ngínik ezoqa menas, Klisten bawan megetapak.

²³ Pepa ndøgo, ndigu ezoqam namba gi:khofotøvem, āv gini-peaomém nqægo: “Khaiya mbomá, zo-te, nigí nøfuap.

Ni Keliso-gi u-anim neka megetapak, ni zogi zøfuap, nqanek pepa zo-té qeitø-peaomít, zo Klisten ezoqam, zo bawan vini-ak nandozogo, Antiok taon-te neka Silia manqei-te neka Silisia manqei-te nandozo-yageap.

²⁴ Ni āv qatiyogém nqægo: Nigi ezoqa nøme, zo-té ginduzáv, zo manqat vini vøe-zømesim. Yaq zo mutøkhop zowaniáp, av ndigu manqat gizømbe-manqatam. Geté ndigu ambá av nqægo, niqa manqa vøovam-tē ginduzāv zo-te. Yakhapus mokho-mbá sege-matøvemém.

²⁵ Ni ndakin matavap kopo qeindapem, taqa yaq-te, yaq ni manqat āv qati-kopo:ném nqægo: Ezoqa zivevesám. Yaq ndigu zo-té qeitøndú-khofotáz. Ndigu nigí nøfuand mbomømbomá namba ndézáv, Banabas neka Pol,

²⁶ ndigu nigí Evezøza Yesu Keliso-qa sasae-te, ekeza kha ginqonqotøvem.

²⁷ Ezoqa ni nqeikhofotavav, ngínik, Zudas neka Sailes. Yaq ndigu niqa manqat ndø-unimanqatíním, av pepa-te nqati-peaomit.

²⁸ Mbumbukiam-ge Nqova Mbomambaqape, teqa matavap, neka niqa matavap, kopó, taqa yaq-te. Ni zo viniv nøme nizømbó-veák. Geté sa nqáneq qazombó-pavát:

15:16 15:16-18 Amos 9:11-12 * **15:16 15:16** Nqanek yaya manqat-qa mokho, Mbumbukiam ge-eta, nqáneq: Ndego Deivid-gi zi mokho-te, ezoqa kopo nqawa ndøveatáv, kawa tegoat. Ngenek ezoqam Yesú. **15:20 15:20** Exo 34:15-17; Lev 17:10-16 **15:28 15:28** Met 23:4

²⁹ Loge gigiap ndøgo, ezoqa batae-te ti-aumat, zo ndølògè. Neka kouk ndølògè. Neka sòvakha gigiap ndigu, ezoqa naq tizø-khotøgimat, zo ndølòuzí. Neka zo mambe okho matev, kha mbokhanòzám. Zo nqanek matev vinivinimba gonemav tøgoat, qanimáv. Manqat nøme mbaín. Ouo!”

³⁰ Yaq ndigu ezoqa foa gikhofotaz, Antiok taon-té ginøví. Yaq gifakhaz ndøgo, ndigu Klisten bawan ezoqam ate gi:goam gèmváb, pepa vøzø-etoam.

³¹ Yaq ndigu nqanek pepa gigeveømem, ndigu khanakhanakh kandambá. Zapa ndøgo, zita tøpøzu manqat mbomømbomá qøupeaupam.

³² Zudas neka Sailes, ndigu Mbumbukiam-gí manqa vevezam ezoqám. Yaq ndigu Klisten ezoqa nøme manqat kandambá gizø-manqatam. Tiqa manqat zita zøtøpáz, neka unimanqatin vøzøføgakh.

³³ Zudas neka Sailes, khøuwa andé kandambá gisokhoam. Yaq ndigu Klisten ezoqam, sambi matev-té ginø-khofotáz, ti-te ndigu, ma gindi-khofotaz.†

³⁵ Geté Pol neka Banabas, até gesokhoám, Antiok taon-te ndøgo. Yaq ndigu, ezoqa kopoav nøme namba, Evezøza-qá yaq-té gini-zømesimám neka Manqat Mbomambaqape vøe-zømesimam.

Pol qambo-menas, manqei vinivinimba-te ge-okhoam, Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimam

15:36-18:22

Pol neka Banabas giqatønem

³⁶ Khøuwa nøme, Pol Banabas äv gembøe-eín nqægo, “Tizinø-veséz ndøgo, taon ate ndægot, Mbumbukiam-qa Manqat qazi-zømesimavun, nigí Klisten nøfuap vizimø-zømet. Yaq zimø-zømet, ndigu ande äv kinígut.”

³⁷ Banabas møndø-unimanqatin. Geté ndego Zion, iz nøme Mak gimbo-akhaemam, ndafe-qa mbogoam, tezø-fikatin.

³⁸ Geté Pol poeveáv, ndego tezøfikit. Zapa ndøgo, ndego ti namba Pamfilia plovins-te gegoam, yaq sègeziváz, neka ti namba sasae khouiáv.

³⁹ Ndigu ezoqa menas, manqat kandambá gi-itumbam, teqa yaq-te. Yaq gèqatøném. Nakhoa vinivinimba ndøgeveám. Banabas, Mak namba, Saiples manqei bawa-té ginøtiním.

⁴⁰ Geté Pol, Sailes ndøveatáv, namba te:ma. Yaq Klisten ezoqam, Antiok taon-te ndøgo, ndigu Evezøza-qá kuku matev-té ginø-áb, ndigu vøzivaz.

⁴¹ Yaq ndigu Silia neka Silisia plovins-té gi-okhoám, Pol Klisten bawabawan vinivinimba-te, ezoqa zita tøpøzu manqat vøzø-manqatat, tiqa unimanqatin vøzø-føgøføgakham.

16

Pol Timoti geveatav, te namba te-okhoat

¹ Yaq Pol Debe neka Listla taon-té genøwáv. Yaq nqæ! Listla taon-te ndøgo, ezoqa møndøgoám. Yesu-gé paev ezoqám. Iz nqambógo, Timotí. Até tegu evó-a, Yesu ndø-unimanqatintám. Ngunuk Zu bawan-ák. Geté tege eve, ndego Glik bawan-ák.

² Klisten ezoqam ate gi:goam, Listla neka Aikonium taon-te giyagam, ndigu Timoti matev egeieqei me:vewám.

³ Pol Timoti khatowe-qa mbogoám, namba ti-apatin. Geté bugukhokhof, Pol Timoti ngusum mbokepøtáz, vø-Zu-ezoqam-ev. Zu bawan-ak zapayá gene-matanám, ta

† 15:33 15:33 Ibugukhokhof Baebol gipeaomem, manqat sa nqánek qagoám. Geté vaev-te, manqat nøme äv gini-mønøzém nqægo: ³⁴ Geté Sailes matavap äv genegó nqægo: Tenøqóm ndøgo. 15:37 15:37 Kel 12:12, 25 15:38 15:38 Kel 13:13; Kol 4:10 16:1 16:1 Kel 14:6; 2 Tim 1:5 16:2 16:2 Filip 2:19-22

manqei-te ndøgo giyagam. Zapa ndøgo, ndigu møndæzøtéz av nqægo, Timoti-ge eve, ndego Glik bawan-ák, neka ndigu tigi nakhei angana ngusum qogøvemāv.

⁴ Ndigu taon vinivinimba-te gi-okhoam, yaq ndigu Klisten ezoqam, manqat zø-etoumát, ta manqat ndøgo, Keliso-gi u-anim neka megetapak Zelusalem taon-te ande āv kini-kopo:nem, neka vøzø-ein, “Manqat qambopáev nqanek.”

⁵ Yaq Klisten bawabawan vinivinimba, tiqa unimanqatin matev møndøzø-føgføgakhám, neka tiqa bawan sà tønø-khouwevtát, khøuwa ate qæpavpavemam.

Pol Mbumbukiam-qa umingiap geqeiv, Masedonia plovins-ak gemøndæ-akha

⁶ Yaq Pol neka ndigu ezoqa nøme, te namba gi-okhoam, Fligia neka Galesia manqei-te sège-apát. Ta manqei-te ndøgo, ndigu ezoqa Manqat Mbomambaqape zømesateáv. Zapa ndøgo, Nqova Mbomambaqape ndigu takeáv, ezoqa Esia plovins-te ndøgo, ti:zømesimat.

⁷ Yaq ndigu Misia manqei iziz gimø-khanøzem, ndigu ambá Bitinia plovins-té ginøzavín. Geté Yesu-ge Nqova, até ndøgó-a, takeáv, tizav.

⁸ Yaq ndigu Misia manqei sègemø-løvuím, atema Tloas taon-te vømø-ova.

⁹ Yaq ta lova ndøgo, Pol umingiap ndøqeív. Masedonia manqei-ak ndø-omét, geyam, vømbøviam, “Qandogáv, nqanek Masedonia plovins-te, ni vønitøke.”

¹⁰ Pol nqanek umingiap geqeiv, yaq ni nakhoa-qa nakhamas-té qeitøvawém, Masedonia plovins-te vøtiniāv. Zapa ndøgo, ni āv qati-matøvemém nqægo: Ni Mbumbukiam ni-akhá, ni ndigu ezoqam, Manqat Mbomambaqape bamizømas.

Lidia Yesu gu-unimanqatin

¹¹ Yaq ni Tloas taon tøti-ivøvé. Palai khagua-té qeitø-ketámb, Samotles manqei bawate vøimø-fakhan. Yaq khøuwa nøme qandopave, ni Neapolis taon-té qeimø-fakhán.

¹² Yaq zapá qeimøniáv, atema Filipai taon-te. Ta taon ndøgo, Masedonia plovins mokho-te, kandambaqapé. Lom ezoqam mo:kawaeztám. Yaq ni elavøqase, teitø-govezám ndøgo.

¹³ Yaq Sabat khøuwa qandap, ni taon bavokhó qeitø-fakhán. Yaq kea keoqa-té qeitøniáv. Zapa ndøgo, ni āv qati-matøvemém nqægo: Ndøgo Zu ezoqam-qá pindap manqei atøgó, giguligulimemin. Sakheis nøme, é-møndøpindám ndøgo. Yaq ni sèiqonáv, ti namba manqa manqate vøingazem.

¹⁴ Sævam nømu, ndugu niqa manqat gu-ewagam, tuqa iz Lidiá. Tiatila taon-ák. Ndabua køkouk ndøwiám, moni guiqaqasumam. Ndugu Zu ezoqam-qá guliguli matev ndøndáp, neka Mbumbukiam vømbø-vizupam. Yaq ndugu Pol-qa manqat gu-ewag, Evezøza matavap mbomboqoá, yaq ndugu teqa manqat vø-unimanqatin.

¹⁵ Yaq ngunuk sævam neka ndigu ezoqa nøme, khoev-te namba gu-yagam, ibøkha iz ndøndapém. Yaq ndugu ni āv gunimbi-ein nqægo, “Zo no unimanqatin Evezøza-gu paev ezoqam tøzøte-næmbem, yaq noqá khoev-té qazøtøndózáv, vozomøqōm.” Yaq ni tuqa manqat, nímbo-paevém, tuqa khoev-te vøimøqom.

Pol neka Sailes ndimbula khoev-te ginqeitaz

¹⁶ Khøuwa nøme, ni Zu ezoqam-qa guliguli manqei-te qei-apat, yaq sasae mbasønakam ndøqánd. Ngunuk nqova soqa mbøigoám. Ndugu ezoqa é-møndæ-zømasín, megemege-te ndo:go, matev ande āv khanē-fakhanin. Ta matev mokho-te ndøgo, ndugu tugi sasae kawakawa-za, fia kandakanda zømbe-qaqasumám.

¹⁷ Yaq ngunuk mbasønakam, Pol neka ni, sègeni-pavám, vøndø-akhaemam, “Nginik ezoqam, ndigu Mbumbukiam-gí sasae ezoqám, ndego Eqeivat-Qape. Nginik nakhoa me:zømesím, zo khandi ande āv khazøté-ndapēm.”

18 Ngunuk matev av nqægo, khøuwa kopoáv gumatønumam. Yaq Pol gèmbō-ewéz. Yaq ndego até gendego, gèqambún, nqova soqa vømbō-ein, “Yesu Keliso-qa iz-te, no nqataqá-manqate: Mòqofakháq, qo mbasønakam-qa mokho-te ndoqotu:gu.” Yaq ndaføyambá, nqova soqa sègefakhán.

19 Yaq tugi kawakawa-za giqeivim, av nqægo, tu mokho-te, moni nqawa gēqasemāk, yaq Pol neka Sailes sègegavém. Yaq maket manqei-té ginø-itub. Ndabua mba zøgeageapát, taon megetapak-qa megemege-te vø:-ab.

20 Yaq nginik, ndigu Lom megetapak-té ginø-tonqozó, vøzø-ein, “Nginik Zu bawan-ak, taon ningiitít!

21 Matev ndøgo, ezoqa ndi:zømesim, ni Lom ezoqam-te khafeáp, tizimbo-pavat.”

22 Yaq até ezoqa nømé-a, giwaniapam, Pol neka Sailes-te, qaqa zøqambuí. Yaq ndigu Lom megetapak, até gindigonem, Pol neka Sailes, ndabua zøkeqagím, neka nakhag ezoqam febam manqat vøzø-ein.

23 Kha kandambá gizø-khaneam, gifebam. Gumufebam, yaq ndimbula khoev-té ginø-nqeitáz. Yaq ndego ndimbula keoge ezoqam, manqa āv gimboe-løvuaném nqægo, “Qo ùni zømbe-keogé, nginik ezoqa menas. Soqáin ndøgo, tifakhaz.”

24 Ndego nqanek manqat ge-ewag, yaq ta kouwat-te ndøgo tenø-nqeitáz, uni mokho-te-in qøugoam. Yaq tiqa bov, tae menas livin-té gezømbu-sokhofám, sasa ndøtøkua, vøtok.

25 Yaq ande av lova u-mba ndægo, Pol neka Sailes, gèguligulimát neka Mbumbukiam-te ouv vø-qaqaemat. Yaq ndigu ndimbula ezoqa nøme, sègezø-ewagát.

26 Yaq nqova mbaín, manqei kandambá qakukuvøem. Ndimbula khoev sùgumu-kukuvøemát. Yaq mboqog ate gi:goam, ekeza mbá segembo-qonimát, neka ndimbula ezoqam auli sen gizø-møpusupat, vøzø-nqovonim.

27 Yaq ndego ndimbula keoge ezoqam gesuzam, nqanek matev geqeiv, mboqog gimboqogepam, yaq ndego kaiya mba ndøndapáz. Ambá ekeza kha ndøngiúin. Zapa ndøgo, ndego āv gene-matavupám nqægo: Ndimbula ezoqam møndø-khokhonim.

28 Geté Pol gembo-akha, “Qo qakeza kha ndøngiú. Ni ndimbula ezoqam ate nqati:gu, nqeitú:gu.”

29 Yaq ndego ndimbula keoge ezoqam, waev-qa ndø-akhá, ndimbula khoev mokho-te vøteit. Kha sègembøi-wageapát. Yaq até gendego, ekeza kha manqei me:laváo, Pol neka Sailes, tiqa megemege-te.

30 Yaq ndego bavokhó ginø-itúb, vøzø-ein, “Khanánqa-za. No gekha matev nógō, tøte-khandi:n?”

31 Yaq gimbo-qavøinam, “Evezøza Yesu qó-unimanqatín. Yaq até khandi voqotēndāp, qogi ezoqam namba, khoev-te ndiqayage.”

32 Yaq Pol neka Sailes, Evezøza-qá Manqat me:-ometimém, neka ndigu ezoqa ate gi:goam, khoev-te namba gi:yagam.

33 Yaq ta lova u-mba ndøgo, ndego ndimbula keoge ezoqam, Pol neka Sailes nqamav zøsungúz. Taqa zita-te, ndego ndaføyambá, ibøkha iz ndøndáp, ekeza ezoqa namba.

34 Yaq ndego khoev-té genøkhatób, lou vøzø-etoam. Yaq ndego ekeza ezoqam namba, khanakhanakh kandambá gindapem, ndakin Mbumbukiam gi-unimanqatinim.

35 Yaq khøuwa nøme qandopave, qanaqanus, Lom megetapak, polis ezoqam ndøkhofotáz, ndimbula keoge ezoqam vømbō-einim, “Nandiv ndimbula ezoqa menas, vønqonqotáz!”

36 Yaq ndego ndimbula keoge ezoqam, Pol gembo-ein, “Lom megetapak, zo nqon-qotøzat manqat ndokhofotøvé. Yaq ndakin zo kopømbá, sambi-té qazonø-fakház.”

37 Geté Pol ndigu polis ezoqam gezø-ein, “Ndigu ni ezoqa ewaqape-qá bøi-té ginøfembám. Oskiá ndøgo, ni Lom manqei-ak nqeigu neka ni bugukhokhof manqa

ovøpøteav vøgoam. Yaq ni ndimbula khoev-té ginø-nqeitán. Yaq ndakin, ndigu ni khonoam-te khofotønat-qa ndøgó. Geté kopømba mbaín. Ndigu ekezan betøndoázv, ni taon bavokho bēkhofotan.”

³⁸ Yaq ndigu polis ezoqam, nqanek manqat, Lom megetapak me:zømás. Yaq nginik giyogem, av nqægo, Pol neka Sailes Lom manqei-āk, ndigu møe kandambá gigonem. „Zapa ndøgo, khafeap kandambá, Lom manqei-ak sa toqofewam, manqa ovøpøteav tøgoat.”

³⁹ Yaq ndigu tinduzáv ndøgo, Pol neka Sailes tanakh manqat vøzø-ein, neka taon ivøve-qa vøzøviam.

⁴⁰ Yaq ndimbula khoev-te gindu-fakhaz, ndigu Lidia-qá khoev-té ginøzáv. Yaq Kliten ezoqa nøme tizømét ndøgo, neka zita tøpøzu manqat vøzø-ein, taon sasa ndø-ivøvem.

17

Pol neka Sailes Tesalonika taon-te gigoam

¹ Yaq Pol neka Sailes, Amfipolis taon neka Apolonia taon sègemø-løvuím. Yaq até ge-apát, atema Tesalonika taon-te vømøfakhaz. Ta taon-te ndøgo, Zu ezoqam-qa guliguli khoev møndøwevám.

² Yaq Pol tenøwáv ndøgo, av oskia ge:goatun, ezoqa vømē-zømesim. Sabat khøuwa misiká, manqat gezø-manqatam.

³ Ndego āv gezømbe-ovøemám nqægo: Mbumbukiam-qa Manqat é-møndø-eín, ndego Mesaya, Mbumbukiam geve, ezoqam tekhandi:z, ndego nqosøgeap bendáp, neka løvøte-te betøndø-suzam. Yaq Pol nøme gezø-ein, “Ndego Yesu, no nqazømbe-manqate, Mesaya gènek.”

⁴ Yaq Zu bawan-ak nøme, nqanek manqat gè-unimanqatiním, Pol neka Sailes-te vønøzaz. Até Glik bawan-ák-a, ndigu Zu ezoqam-qa guliguli matev gindapem neka Mbumbukiam vømbō-vizupam, kopoáv, neka sakhei iz-akhayapak kopoáv, tiqa manqat gi-unimanqatinim.

⁵ Geté Zu bawan-ak nøme, ova ndø-einím. Yaq ndigu ezoqa soqøsoqa ndø-upøzó, maket manqei-te sa gi-okhoam, neka ezoqa ewaqape qaqa vøzølwaz. Yaq ndigu Zeisen-qá khoev-té ginøbóin, Pol neka Sailes vømøzøvao. Yaq ambá ezoqa ewaqape-té ginø-tonqozoín.

⁶ Geté ndigu ezoqa menas, zømteav qagoam, yaq até gindigonem, Zeisen neka Kliten ezoqa nøme vøgavem. Yaq taon megetapak-té ginø-itúb. Ndabua mba zøgeageapát. Yaq āv gini-akhaemát nqægo, “Ezoqam ndigu, manqei-qape-te ate nqægo, manqa-zapazapa gigoatun, ndakin nqáneq gigú.

⁷ Yaq ngenek Zeisen, nginik ezoqam, ekeza khoev-té genøkhatób. Nginik ezoqam ate ngi:gu, Siza-qá khafeap ndømøkuiám, nigí kawa ezoqam kandambaqape. Zapa ndøgo, ndigu āv gini-manqaté nqægo: Kawa nøme ndêgó. Iz nqambógo, Yesú.”

⁸ Yaq taon megetapak neka ezoqa ewaqape, khanakhanakh mbaín, nqanek manqat giyogem.

⁹ Yaq ndigu Zeisen neka ezoqa nøme, namba gi:goam, moni abam manqat zø-ein. Yaq ndigu moni gi-abem, vønqonqotaz.

Pol neka Sailes, Belia taon-te gigoam

¹⁰ Yaq ta khøuwa kopo-te ndøgo, qapøis, ndigu Kliten ezoqam, até gindigonem, Pol neka Sailes, Belia taon-té ginø-khofotáz. Yaq gimøfakhaz ndøgo, ndigu Zu ezoqam-qá guliguli khoev-té ginøzáv.

¹¹ Nginik Zu bawan-ak, Belia taon-te ndøgo, tiqa matev eqeieqeí, āv tiuká, av ndigu Tesalonika taon-te gi:yagam. Ndigu Manqat Mbomambaqape ùnime:-ndapém. Yaq

khøuwa ate qæpavpavemam, Pol ge:zømesimam, ndigu teqa manqat, Mbumbukiam-qá manqat namba me:geveatát.

¹² Yaq Zu ezoqa kopoáv, gè-unimanqatiním. Neka até Glik iz-akhayapak sakhéis-a, neka Glik angana, vø-unimanqatinim. Ezoqa andé kandambá.

¹³ Geté Tesalonika Zu bawan-ak nøme, giyogem, av nqægo, Pol ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat Belia taon-tē genø-zømesimīt, yaq ndigu tinduzáv ndøgo, ezoqa teqa yaq-te qaqa vøzølwaz.

¹⁴ Yaq ndigu Klisten ezoqam, até gindigonem, Pol ndaola keoqa-té ginø-khofotøvém. Geté Sailes neka Timoti, Belia taon-te, até gesokhoám.

¹⁵ Yaq ndigu ezoqam, Pol namba gi-apat, até ge-ituát, atema Atens taon-te vømøfakhaz. Yaq ndigu nqawa ginduqavaz, Pol Sailes neka Timoti-te manqat ndøkhofotáv. Ndigu bètøndozáv. Andé nakhamas-té.

Pol Atens taon-te, Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimam

¹⁶ Pol Atens taon-te ndøgo, ndigu ezoqa menas gezømbø-kewagam, yaq āv geneqeív nqægo: Ta taon-te ndøgo, tae khøuwiap kopoav-qapé qagoam. Yaq ndego mbøni mbonqosøgím.

¹⁷ Yaq ndego Zu ezoqam-qá guliguli khoev-té genø-okhoám, ti namba manqat vømø-einimín, Zu ezoqam neka ndigu ezoqa nøme, Zu ezoqam-qa guliguli matev gindapem neka Mbumbukiam vømbø-vizupam. Yaq khøuwa ate qæpavpavemam, ndego até maket manqei-té-a, gekha ezoqām ndigu, sa gi-okhoam, manqat vøzø-manqatam.

¹⁸ Yaq ezoqa nøme, ndigu Epikuli neka Stoik-qa nømendim matev gimbopavam, ndigu Pol namba manqa ndø-itumbám. Yaq āv gini-einím nqægo, “Ngenek gekha khokho manqāt ndømanqatet? Gê, ngenek ni nømendim-qa ndøgo?” Geté ezoqa nøme gi-einim, “Ngenek manqei vini-ak-gí mbumbuk-qá yaq-té ate-manqaté.” Av gi-einim ndægo, zapa ndøgo: Pol Yesu neka ezoqa løvøte-te khandi:zat-qá yaq-té gene-manqatám.

¹⁹ Yaq ndigu Pol Aleopagus manqei-té ginø-ituím, ma taon megetapak gi:pindumam. Yaq ndigu taon megetapak, Pol āv gimbøe-einím nqægo, “Kopømbâ, ni qoqa nømendim ndakinak-qa yaq-te, qo ezoqa ndoqote-zømesim, toqoni-ovøyam?”

²⁰ Manqat nøme ndøgo, ni nqeitaqa-yoge, viní. Yaq ni taqa manqa mokho ndape-qa nigú.”

²¹ (Ndigu Atens taon-ak, neka até bawan vini-ák-a, taon-te okha gindu-okhoam, tiqa poev kandambaqape ndøgo tøgoám, khøuwa kopoav, ezoqa emanqat ndakinak vinivinimba vøvototupam-a, vø-ewagam.)

²² Yaq Pol, Aleopagus manqei-te ndøgo, megetapak-qá megemege-té genø-itán, gezø-ein, “Zo Atens ezoqam. No āv qateqeív nqægo: Zo guliguli matev-te, bazaføgakh zo-asazét.

²³ Zapa ndøgo, no zoqa taon mokho-te qatu-okhoam, neka gigiap vinivinimba qæqeiv, zo ndozombo-tabap, yaq no lou-qase nøme nøqeív, zo mbumbukiam nøme søvakha gigiap qazombo-løvutumatum. Yaq ta lou-qase-te ndøgo, manqat āv qane-peawáp nqægo, ‘Mbumbukiám nøme-qá, ni nøtenateav ndego.’ Ndego Mbumbukiam nøme, zo ndozombo-vizap, gete zo zøtezateav ndøgo, ndégo, no nqazømbe-manqate.

²⁴ No Mbumbukiam ndégo tøte-manqaté, ndego manqei-qape neka gigiap ate nqægo, ta mokho-te nqøugut, gekhakheinam. Ndego Evezøzá. Yan neka manqei-qape ndégo teno-kawaevát. Ndego ambá av nqægo, guliguli khoev-tē geyagē, ezoqa gipuanumatum.

²⁵ Neka ndego gigiap-av ezoqám mbá. Ndego ambá av nqægo, ni-tē gonotawē. Av taoká. Geté ndego ezoqam ndégo, ni ezoqa ate nqazi:gu, khandi neka mbøni fokeam neka gigiap ate nqægo ngini-etoam.

²⁶ Ibugukhokhof, Mbumbukiam ezoqa kopo ndøkhakheinøvé. Yaq ni bawabawan vinivinimba ate nqazi:gu, ngenek ezoqa kopo mokho-té genø-khakheinømbém, manqei-qape bizikhazem. Neka Mbumbukiam ni bawabawan vinivinimba khøuwa nizáv, ni tiziyagat neka gekha manqei-te qaziyagát.

²⁷ Mbumbukiam matev av nqægo, tenegó ndógo. Ni teqa tàbizimbøe-vawém, neka eísa, te-te pizí-visiim penømakhaya, neka pizí-ometām penømakhaya. Zapa ndógo, ndego Mbumbukiam qambaqapé mbá ni-te, ni ezoqam ate nqazi:gu.

²⁸ Ni teqá mokho-té qazu:yagé, neka teqá mokho-té qazu:-okhó, neka teqá mokho-té qazu:gú. Ndøgo até kopó, av zogi emanqat vototap ezoqa nøme ndimanqate, av nqægo, 'Ni tegí nakheís.'

²⁹ Yaq nakémbá, ni Mbumbukiam-gi nakheís nqazigu, yaq ni bizi-matáváp, av nqægo, 'Mbumbukiam ndego gigiāp, kopømba ande av gol neka silva neka mbaqambaqa mbumbuk ndi:gu. Mbumbuk av ngi:gu, ndigu ezoqa zøtezat ndøzøgo, ekeza zendá gini-khakheinøvemátún.'

³⁰ Ibugukhokhof, Mbumbukiam qaqa goneáv, ta zapaya ndøgo, ndego vizøpøteav qagoam. Zapa ndógo, ndigu ndego zøtezateáv. Geté ndakin, ndego ezoqa ewaqape, manqei-manqei ate ndægot, āv gezømbe-manqaté nqægo, tiqa yage bè-enénd neka te-te bēqambuz.

³¹ Ndego khøuwa møndøzáv. Ta khøuwa-te ndøgo, ndego ni manqei-qape ezoqam ate nqazi:gu, manqa ovøyam-té genø-ámb. Ta manqa ovøyam ndøgo, egeieqéí. Te mokho-te ndégo tenógó, ndego geveatav. Ezoqam ndégo, løvøte-te gekhandi:v. Teqa khandi:vatev matev mokho-te, Mbumbukiam ezoqa ewaqape, āv gininømánd nqægo: Ezoqam geveatav ngéneq."

³² Ezoqa nøme ndigu, Pol gimboyogem, ezoqa løvøte-te khandi:zat-qa yaq-te ge:manqatam, ndigu gèvøngi:nám. Geté nøme ndigu, gimbo-einim, "Ni khøuwa nøme, qoqa manqat nqawa yoge-qa nigú, taqa yaq-te."

³³ Yaq Pol ndigu gèzuváz, vøwav.

³⁴ Geté ezoqa nøme, møndø-tøkuaném, Pol namba, Yesu vø-unimanqatinim. Ezoqa kopo nøme ge-unimanqatin, teqa iz Dionisiús. Ndigu taon megetapak, Aleopagus møvøna manqei gipindumam, ezoqa nøme ndégo tegoám. Sævam nømu ndugu, gu-unimanqatin, tuqa iz Damalís, neka ezoqa nøme vøgoam, gi-unimanqatinim.

18

Pol Kolin taon-te gegoam

¹ Khøuwa nøme, Pol Atens taon tène-iváv, Kolin taon-te vøwav.

² Yaq Zu ezoqam tenøqát ndógo. Teqa iz Akuilá. Ndego Pontus manqei-té geqán. Ndego, tegu zas namba, Plisila, Itali manqei-té giyagám. Geté ndakin Kolin taon-té ginøyág. Zapa ndógo, Klodies, ndego Lom kawa ezoqam kandambaqape, manqat āv gene-vøovám nqægo: Zu ezoqam ate ndi:gu, Lom taon bè-ivøvé. Yaq Pol okha ndøwáv, Akuila neka Plisila, ti-te ndigu vøqom.

³ Yaq namba me:yagám, sasae namba vøegoam. Zapa ndógo, até ndigú-a, palai khoev potofam ezoqám, av Pol ge:goam.

⁴ Yaq Sabat khøuwa ate qæpavpavemam, ndego Zu ezoqam-qa guliguli khoev-te, Zu bawan-ak nekā Glik bawan-ak, manqat zømanqatám. Ndigu Yesu bè-unimanqatinim.

⁵ Yaq Sailes neka Timoti Masedonia plovin-te ginduzav, Pol sasae nøme goneáv. Geté khøuwa kopoáv, ezoqa Mbumbukiam-qá Manqat mba me:zømesimám. Ndego Zu bawan-ak āv gezømbe-ovøemám nqægo: Ndego Mesaya, Mbumbukiam geve, ezoqa tekhandi:z, ndego Yesú.

⁶ Geté ndigu Pol-qa manqat, gèsanqawém, neka vōngenøinam. Yaq ndego pakhakh mba ndøpomoyám, ekeza ndabua-te qambogoam, vøzø-ein, “Zo khandi qazo-sanqawem, tozo-soqoez, ndøgo noqá manqa-zapá mbá. Zøkeza manqa-zapá. No ndakin bawan vini-ak-té qatónáv, Mbumbukiam-qa manqat vømé-zømesim.”

⁷ Yaq Pol Zu ezoqam-qa guliguli khoev gè-iváv. Yaq Titius Ziastes-qá khoev-té genøwáv, vømøqom. Teqa khoev, guliguli khoev avønin-té qawevám. Ngenek ezoqam, Zu ezoqam-qá guliguli matev ndøndáp, neka Mbumbukiam vømbō-vizupam.

⁸ Zu ezoqam-qa guliguli khoev-te ndøgo, Klispus megeat ezoqam ndøgoám. Yaq vaev, até ndegó-a, neka ndigu ezoqa ate gi:goam, teqa khoev-te gi:yagam, Evezøza vø-unimanqatinim. Neka ezoqa nøme kopoáv, Kolin taon-te ndøgo, Pol-qa manqat gi-ewagam, vø-unimanqatinim, neka ibøkha iz vøndapem.

⁹ Khøuwa nøme, lová, Pol umingiap ndøqeív. Ta mokho-te ndøgo, Evezøza āv gembøe-eín nqægo, “Qo møe ndøgō. Ezoqa manqat até vøe-zømesimít. Qo manqat ndøkhoútáv.

¹⁰ No nqægó, qo namba. Ezoqa kopømba mbain, tengiæqo. Zapa ndøgo, ezoqa kopoáv, nqanek taon-te ngiyage, ndigu nogí ezoqám.”

¹¹ Yaq Pol Kolin taon-te viav andé møe-mbá geyagam. Viav kopó neka nøme livin-mbá gunumu-nqawá, ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimam.

¹² Ta khøuwa-te ndøgo, Galio Akaya plovins-te ndøgo, Lom kawa ezoqam gegoam, yaq Zu bawan-ak até gindigonem, bawan vøpizumem, Pol sasa ndømøvøinam, manqa ovøyam-te vøndafem

¹³ Yaq gi-einim, “Ngenek ezoqam, ezoqa āv gene-zømesimatún nqægo: Ndigu Mbumbukiam matev vini-té giabembo-vizáp. Geté matev av nqægo khafeáp, Mozes-qa guguna manqat-te.”

¹⁴ Pol ambá manqat ndø-einín. Geté Galio mba, é-møndo-løfokév, Zu bawan-ak gezø-ein, “Ngenek ezoqam amba manqa-zapa tegonin o ezoqa telavawin, no zoqa manqat ndæ-ewagín.

¹⁵ Geté zo zøkeza nømendim manqat neka iziz neka guguna manqat mba zøte-itumbumít. Yaq nakémbá, zo zøkhapus mbá sozó-ovøemém, taqa yaq-te. No zoqa manqa ovøyam, nø-ewagák.”

¹⁶ Yaq ndego tiqa manqa ovøyam, gèzø-evøzám, bavokho vøngeasam.

¹⁷ Yaq ndigu até gindigonem, Sostenes, ndego Zu ezoqam-qa guliguli khoev megeat ezoqam vø-møvøinam, manqa ovøyam khoev megemege-te, sasa ndøzuim. Geté Galio ndigu geagipøteáv. Sègezøták.

Pol Antiok taon-te gevesez

¹⁸ Taqa zita-te, Pol Klisten ezoqam namba, Kolin taon-te ndøgo, elavøqase nøme, møndø-qovezám. Yaq vaev, ndego sègezuváz, Plisila neka Akuila namba. Silia manqei-té ginøtiním. Geté Senklia taon-te ndøgo, khagua-te giketab, Pol bugukhokhof izu ndøqogáz, vømø-kawa-mokho-mba-ev, av Zu ezoqam-qa matev qazømbe-goam, manqa mbusa gumu-khouimin. Zapa ndøgo, Pol manqa mbusa ndøvé, Mbumbukiam-te.

¹⁹ Yaq ndigu Efesus taon-te gimøfakhaz, Pol Plisila neka Akuila gèzuváz. Yaq ndego Zu ezoqam-qá guliguli khoev-té genøwáv, Zu ezoqam namba manqat vømø-einim.

²⁰ Yaq ndigu Pol, khøuwa elavøqase qomat manqat mbo-einím, ti namba. Geté ndego poeveáv.

²¹ Geté ndego ouo manqat gezø-ein, ndego āv gezømbe-eín nqægo, “No nqawa ndøtøndo-veséz, Mbumbukiam poev tømboqat.” Yaq ndego Efesus taon, gè-iváv, vøšøkuzim.

²² Yaq Pol Sæzalia taon-te gemøfakhan, ndego Zelusalem taon-té genøqavíg, Klisten bawan ezoqam-te ndøgo, okha vømøwav. Taqa zita-te, ndego Antiok taon-té gemø-ová.

Pol qambo-misika, manqei vinivinimba-te ge-okhoam, Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimam

18:23-21:16

²³ Yaq Pol elavøqase møndø-qovezám, Antiok taon-te ndøgo. Geté vaev-te, ndego nqawa ge-ivav, Galesia neka Fligia manqei-té genøwáv, ta manqei-te ate qægoam, ndigu Yesu gi-unimanqatintam, zita tøpøzu manqat vøzø-manqatat, tiqa unimanqatin vøzø-føgføgakham.

Apolos Efesus taon-te, Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimam

²⁴ Ta khøuwa-te ndøgo, Zu bawan-ak ezoqa kopo, Efesus taon-té genøwáv. Teqa iz Apolós. Ndego Aleksandlia taon-té geqán. Ndego Mbumbukiam-qa Manqat ùnime:-otév neka teqa manqa manqate qanimav tantáv.

²⁵ Ndego Evezøza-qa Nakhoa é-møndæ-ometimém. Yaq ndego ezoqa, Yesu-qa yaq-té gene-zømesimám. Khanakhanakh-ús neka ndaføyamba-qapé. Geté ibøkha iz upøgim-qa yaq-te, ndego sa ndógo tene-otév, av Zion ezoqa gezømbe-etoumam.

²⁶ Yaq ngenek Apolos, Zu ezoqam-qa guliguli khoev-te, Efesus taon-te ndøgo, manqa manqate ndøngáz. Kha føgakh-mbá. Yaq Plisila neka Akuila, teqa manqat giyogem, ndigu ekeza khoev-té ginø-khatowém, Mbumbukiam-qa matev-qa yaq-te, nøme vømbøe-ovøemem.

²⁷ Yaq vaev Apolos matavap geve, Akaya plovins-te tewav, Klisten zifuap, zita mbotøpøzém, neka pepa vømbø-peaomem. Ta pepa-te ndøgo, ndigu Klisten ezoqa nøme-te, go:yagam ndøgo, āv gini-peaomém nqægo, “Nandev ezoqam, vømø-khatowém.” Yaq gemøfakhan ndøgo, ndego tøke kandambá gezøgo, ndigu ezoqam, ndigu Mbumbukiam-qa kuku matev mokho-te, Yesu gi-unimanqatinim.

²⁸ Zu bawan-ak, ezoqa ewaqape-qa bøi-te, Apolos namba manqa gi-itumbam, ndego gèpitáz. Ndego Mbumbukiam-qa Manqat mokho-te, āv genezømás nqægo: Ndego Mesaya, Mbumbukiam geve, ezoqam tekhandi:z, ndego Yesú.

19

Pol Efesus taon-te, Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimam

¹ Ta khøuwa-te ndøgo, Apolos Kolin taon-te gegoam, Pol manqei popotap-té ge-okhoám, atema Efesus taon-te vømøfakhan. Yaq ndego ezoqa nøme tezømét ndøgo, Yesu gi-unimanqatintam,

² vøzøbevap, “Zo Nqova Mbomambaqape mozøndafem, zo Yesu ande qazøte-unimanqatinim?”

Yaq gindu-einim, “Mbaín. Ni Nqova Mbomambaqape-qa yaq-te yogeáv.”

³ Yaq Pol gezøbevap, “Av tægoat ndægo, zo gekha ibøkha iz zøndapem?”

Yaq gindu-qavøinam, “Ni ibøkha iz ndøgo teindapém, av Zion ezoqa gezømbe-etoumam.”

⁴ Yaq Pol gezø-ein, “Gekha ezoqám ndigu, Zion-qa ibøkha iz gindapem, ndigu ta mokho-te ndøgo, āv gini-vøndæmém nqægo, ndigu Mbumbukiam-té ginøqambúz. Zion ezoqa gezø-ein, ‘Ndégo tozó-unimanqatiním, noqa zita-te tegeav.’ Ngenek ezoqam, Yesú.”

⁵ Yaq ndigu ezoqam, Pol-qa manqat giyogem, ndigu ibøkha iz, Yesu-qá iz-té ginøndapém, ndego Evezøza.

⁶ Ibøkha iz gumundapem, yaq Pol zenda mo:vé, ti-te. Yaq Nqova Mbomambaqape ndovís, ti-te. Yaq ndigu bawan vinivinimba-qá manqat-té ginø-manqatám, neka Mbumbukiam-qa manqat vøvevezumam.

⁷ Angana ate gi:goam, ibøkha iz gindapem, ande āv tuélv ndi:gu.

⁸ Yaq Pol Efesus taon-te ndøgo, Zu ezoqam-qá guliguli khoev-té genø-okhoám, ezoqa namba manqat vøe-manqatam, kha føgakh-mbá, neka Mbumbukiam-qa Megeat Matev-qa yaq-te vøzø-ovøyam. Matev av nqægo, løvøyak misiká gematønumam.

⁹ Geté ndigu Zu bawan-ak nøme, Pol-qa manqat ndapeáv. Ndigu føgakhín. Yaq ndigu ezoqa ewaqape-qa bøi-te, Yesu-qa Nakhoa gèngi:nám. Yaq Pol ndigu ezoqa nøme namba, Yesu gimbovavam, sègeziváz. Yaq khøuwa ate qæpavpavemam, ndego ezoqa Tilanus-qá skul khoev-té gene-zømesimám.

¹⁰ Ndego matev av nqægo, viav menás gematønumam. Yaq Zu bawan-ak nekā bawan vini-ak ate gi:goam, Esia manqei-te gisokhoam, Evezøza-qa Manqat sùgumu-ewagát.

Skeva-gi nakhei angana, nqova soqøsoqa amba gi:ngeasam

¹¹ Mbumbukiam Pol mokho-te, umingiap matev viní gematønumam.

¹² Ezoqa nøme ndabua mba ndø-upøgimám, tata vuogim nonqo neka mim-te faleam nonqo, ndego ge-uzumam, yaq enqoni-us ezoqam-té ginø-aumám. Yaq ndigu enqoni sègezø-navøemín, neka ezoqa nøme ndigu, nqova soqøsoqa gizømbu-goam, vøzø-fakhazín.

¹³ Zu ezoqa nøme, ndigu manqei vinivinimba-te gi-okhoam, nqova soqøsoqa gin-geasumam, ndigu ndakin nqova soqøsoqa, amba Yesu-qá iz-té ginø-ngeasamín, ndego Evezøza. Ndigu āv gini-einimín nqægo, “No zo nqova soqøsoqa nqazø-manqate: Yesu-qa iz-te, ndego Pol ezoqa nde:zømesim, vøfakház.”

¹⁴ Ezoqa nøme, ndigu matev av nqægo gimatønumam, ndigu Skeva-gí nakhei angana sevén. Ngenek Skeva, Mbumbukiam-gé iziz ezoqa kandambaqapé nømé, Zu ezoqam mokho-te.

¹⁵ Yaq khøuwa nøme, ndigu matev amba av nqægo tigonemín, yaq nqova soqa, āv gezømbe-eín nqægo, “No Yesu møtenøtén, neka Pol vøtønøten. Geté zo, gekha ezoqám?”

¹⁶ Yaq ndego ezoqam, nqova soqa gembøegoam, até gendego, gèndovuáo, vøzitag. Kha kandakandá gezø-khaneam, neka ndabua vøzølvøi. Yaq ndigu gèbøin, khoev vø-ivøvem. Kouk até gezømbo-wavupát.

¹⁷ Yaq ezoqa ewaqape, Efesus taon-te giyagam, nqanek manqat giyogem, Zu bawan-ak nekā bawan vini-ak, ndigu nqova ndafe kandambá. Yaq Evezøza Yesu, gèmbøvizumém.

¹⁸ Yaq ezoqa nøme, ndigu gi-unimanqatintam, tiqa matev soqøsoqa gèvøndøzém, ezoqa nøme-te. Ezoqa kopoáv, matev av nqægo gigonem.

¹⁹ Yaq ndigu ezoqa nøme, manqa-sisi matev vinivinimba gimatønumam, tiqa manqa-sisi mbuk, gèndo-tonqogím, ezoqa ewaqape-qa bøi-te, vølvøvømem. Mbuk ndøgo, giløvøvømem, taqa fia kandambá tantáv. Silva moni mokho, ande āv fifti taosén ndægó.

²⁰ Yaq ta matev nqanek gi:matønømem, Evezøza-qa Manqat sège-vøndavát. Bazaføgakh-ús.

²¹ Taqa zita-te, Pol matavap āv genegó nqægo: Ndego Masedonia neka Akaya plovins-té geabenøwáv, yaq vaev Zelusalem taon-te bēwāv. Yaq Pol nøme ge-ein, “Taqa zita-te, no até Lom taon-té-a, banønāv.”

²² Yaq Pol bugukhokhof tegi tøke ezoqa menas, Timoti neka Elastus mo:khofotáz, ndøgo Masedonia plovins-te. Geté ndego ekezan, elavøqase nøme møndø-qovezám, Esia manqei-te ndøgo.

Efesus taon-te, qaqa matev qafakhan

²³ Ta khøuwa-te ndøgo, Yesu-qa Nakhoa zapaya, qaqa matev kandambá qafakhan.

²⁴ Ezoqa nøme møndøgoám. Iz nqambógo, Demitliús. Ndego silva gigiap ndøkhakheinumám. Taqa bugug, ande Atemis-qá khoév, tigu mbumbukiam sævam. Ndøgo silva, auli gigiap fia kandakandá. Yaq ndego neka ndigu ezoqa nøme, nqanek sasae namba gi:goam, moni kandakandá gi:qaqasumam.

²⁵ Yaq Demitlius, ndigu ezoqa sègezømbu-akhá, ndigu sasae kopo gi:goam, gezø-ein, “Nøfuap. Zo mõzøte-zøté. Ni nqanek sasae-te, moni kandakandá qazi:qaqasumatun.

²⁶ Geté zo àmozo-qeivím neka àmozo-yogém. Ngenek ezoqam Pol, ezoqa ewaqape matavap zøqambuatét. Nqanek Efesus taon mokho-te mbá mbá, geté avønín, até Esia manqei ate ndægó-a. Ndego ezoqa āv gene-zømesimatún nqægo: Mbumbuk ndigu, ezoqa zenda gi:khakheinøvematum, ndigu uni mbumbuk-aním mbá. Neka ezoqa kopoáv, sège-unimanqatiním.

²⁷ Yaq nakémbá, ni aiyá qabizigú. Soqáin ndøgo, teqa manqat niqa sasae-qa iz mbomambaqape tøngiu. Geté ta-mbá mbá. Uni qæsoqa nqáne, ezoqa ngunuk Atemis, nigu mbumbukiam sævam kandambaqapu, tuqa khoev khokho ti:vewat, yaq ta mokho-te ndøgo, ezoqa ngunuk mbumbukiam sævam-qa iz tingi:nam, ndugu Esia manqei-te neka manqei-qape-te ate ndægø ndimbovizap.”

²⁸ Yaq ndigu nqanek manqat giyogem, qaqa kandambá gigonem. Yaq āv gini-akhaemat nqægo, “Atemis, Efesus taon-gu mbumbukiam sævam, tuqa iz kandambaqapé!”

²⁹ Yaq nakhamas-té, ezoqa ewaqape, taon mokho-te ndøgo, sùgumu-akhayát. Manqa vøe kandambá qapa. Yaq ndigu wambap manqei-té ginøbøin, Gaius neka Alistakus, ndigu Masedonia plovins-ak menas, Pol namba gigeavun, vøgavem.

³⁰ Pol ambá ezoqa ewaqape-qá megemege-té genø-itanín, manqat vøzø-einin. Geté ndigu ezoqam, Yesu gi-unimanqatintam, gètøkøvé, tewav.

³¹ Até plovins megetapak nømé-a, ndigu Pol-gi zifuap gigoam, ndigu manqa ndøkhofotøvé te-te, av nqægo, ndego wambap manqei-te bèwáv. „Soqáin ndøgo, ezoqa timølaem.”

³² Ezoqa ewaqape, giwaniapam ndøgo, manqa wag gèzømbo-eqavát. Ezoqa nøme, manqat vini ndø-akhaemám, neka nøme manqat vini vø-akhaemam. Neka ezoqa kopoáv, mè:zøtezák, av nqægo, gekha mokhø gindipindam.

³³ Yaq Zu bawan-ak nøme, Aleksanda ndøtøpøtøvé, ndego ezoqa ewaqape manqat bemøzø-ein. Yaq Aleksanda ezoqa ewaqape, zenda zø-eqá. Manqa khoutam-qa zøgoám. Yaq ambá gezø-ovøyamín, av nqægo, nqanek matev qafakhan, ndøgo Zu bawan-ak-qá manqa-zapá mbá.

³⁴ Geté ezoqa ewaqape gimatøvemem, av nqægo, ndego Zu bawan-āk, yaq ndigu nøme mba mo:-akhaemém, av nqægo, “Atemis, Efesus taon-gu mbumbukiam sævam, tuqa iz kandambaqapé!” Ndigu khøuwa iz kandambá gi:khoubim. Ande āv tu awáz ndægó, gi-akhaemat.

³⁵ Yaq vaev-te, ezoqa ewaqape-qa manqat, taon megeat ezoqam zøkhoutāv, gezø-ein, “Efesus taon-ak. Nogi ezoqam. Ezoqa ewaqape mõndæzøté, av nqægo: Ngunuk mbumbukiam sævam Atemis, tuqa khoev neka tuqa nqovønqova, yan-te qandobøi, ni zimbo-kewagatún, ni Efesus taon-ak.

³⁶ Ezoqa kopømba mbáin, manqa tiqavotømem. Yaq nakémbá, zo manqa feazu vø-ivøvé. Neka matev-qase, ngetøgeap-te ndøgøném.

³⁷ Nginik ezoqam, zo khokho qazøtøndo-itub nqanek, ndigu nigu mbumbukiam sævam-qa iz ngi:wateáv, neka tuqa khoev-te, gigiap aqonøpøteáv.

³⁸ Demitlius neka nginik ezoqa nøme, sasae kopo gi:goatun, manqat tøzøgoat, ezoqam-qa manqa-zapa zapaya, yaq ndigu manqa ovøyam khoev-té giabenøzáv. Manqa ovøyam khøuwa ndøgó neka manqa ovøyam iz-akhayapak ndígú, ndigu manqat gikhakheinu-matum.

³⁹ Neka zo manqat nøme tøzøgoat, yaq ni taon manqa manqate mõvøna khøuwa-té qabizinø-ovøemém.

⁴⁰ Ni aiyá qabizigú. Soqaín ndøgo, nigi gaman megetapak, niqa manqa tisøkuzømem, av nqægo, 'Zo ezoqa ewaqape mbøni sozozømbu-sokhofát.' Nqanek matev, nqægo khaiya qafakhan, mokho mbaín. Yaq tinibevap, yaq ni kopømba mbaín, mokho tizi:zømas."

⁴¹ Ngenek taon megeat ezoqam, nqanek manqat qamømbøe-navøem, yaq ndigu ezoqa tene-khofosám.

20

Pol Masedonia neka Glik manqei-te ge-okhoam

¹ Nqanek qaqa matev qame-navøem, yaq Pol ndigu ezoqam, Yesu gi-unimanqatintam, gèzø-akhá, zita tøpøzu manqat sasa zø-etoam, ouo manqat vøzø-ein. Yaq Pol tenøzuváz ndøgo, Masedonia plovins-te vøwav.

² Yaq ta manqei-te ndøgo gu:mat, ndego Klisten ezoqam, zita tøpøzu manqat zømanqatát. Manqat kandambá gezø-manqatat. Yaq até gemát, atema Glik manqei-te vømøfakhan.

³ Yaq ndøgo løvøyak misiká, geqotam.

Taqa zita-te, Pol ambá palai khagua-té genøketawín, Silia manqei-te vømø-fakhanin. Geté ndego āv gene-ewág nqægo: Zu bawan-ak nøme gèmbø-voqoém. Gélaém. Yaq ndego matavap gè-enénd. Yaq Masedonia plovins mokho-té genøveséz.

⁴ Ezoqa nøme, namba gi:-apat, nginik: Sopatá. Ndego Pilus-gé yó. Belia taon-ák. Neka nøme Alistakús neka Sekundús. Ndigu Tesalonika taon-ák. Neka nøme Gaiús. Ndego Debe taon-ák. Neka até Timotí-a, neka nginik Esia manqei-ak menas, Tikikus neka Tlofimus, ndigu vø-apat.

⁵ Nginik ezoqam, gø:megetát. Yaq Tloas taon-té ginimbo-kewagám.

⁶ Geté ni até nitøndu-sokhoám, atema Zu bawan-ak-qa khøuwa kandakanda, ndøgo flawa poponøvemav gilouzatun, vømø-nasinim. Yaq ni Filipai taon-te ndøgo, palai khagua nindapém. Yaq khøuwa faev-qa zita-te, nginik ezoqam, Tloas taon-te nqawa vøiqas. Pula kopó, qeisokhoam ndøgo.

Pol Tloas taon-te, ezoqa ndakinak nqawa gekhandi:v

⁷ Sande khøuwa-te ndøgo, ni Klisten ezoqa nømé namba nitimøvám, Evezøza-qa lou loge matev vøimøgonēm. Yaq Pol ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat tene-zømesimát ndøgo, até vømø-umba. Zapa ndøgo, ndego khøuwa nøme, ivøve-qa ndøgoám.

⁸ Ta khoev-te ndøgo, ni qeipindam, kouwat ová qeito-qonavám. Neka ndøgo ndavand waev kopoáv qakhavat.

⁹ Møvøna-te ndøgo, iwateam møndøgoám. Teqa iz Yutikus. Bøi mboqog-té geqotám. Yaq Pol ate av-té manqat ge:geveat, ngenek Yutikus venanqei-qape mboqaná, vøbuv. Nqova mokho-té gembøi-teitát. Yaq ndego manqei-té genøbøiáv. Yaq ezoqa ginduvis, gindafem, ndego é-møndønánim. Lou løvøtap misika-té gendobøiav.

¹⁰ Yaq Pol gendovis, Yutikus-qá mumat-té genøqoqóz, vøpøtiu, neka ezoqa gezø-ein, "Zo mbøni khapé bezømbèvá. Ngenek ngekhandi:vát."

¹¹ Yaq Pol nqawá genøqavíg, ezoqa namba Evezøza-qa lou loge matev vøgonem. Yaq ndego manqat até gemanqatát, ezoqam namba, atema: vøndøpave, sasa ndøzivaz.

¹² Ndego iwateam, nqawa gekhandi:v, ezoqa khoev-té ginø-ituím. Ezoqa ewaqape, khanakhanakh kandambá gindapem, te zapaya.

Pol Tloas taon ge-ivav, Miletus taon-te gewav

¹³ Tloas taon-te ndøgo, ni palai khagua-té qeitø-ketám, atema Asos taon-te. Ndøgo Pol-qá poév, av nqægo qeimatønømem. Geté ndego ekezan, zapa okho-qa mbogoám. Yaq sa ndøgo, temøketáo.

¹⁴ Yaq Asos taon-te ndøgo, qeimø-qaqandam, ndego gèndo-ketáo, atema Mitilini taon-te, vøimøteit.

15 Yaq khøuwa nøme qandopave, ni Kios manqei bawa avønin-té qeimø-fakhán. Yaq nøme qamøpave, ni ate niqantavát, Samos manqei bawa-te vøimø-fakhan. Yaq khøuwa nøme qamøni-pave, ni Miletus taon-té qeimø-fakhán.

16 Pol matavap é-møndøgó, av nqægo, ni até nitúguvít. Efesus taon seimø-løvuím. Ndego gè:ngetøgeapát neka poeveáv, ni Esia manqei-te, khøuwa mba tøti-khoubit. Zapa ndøgo, kopømba tøgoat, ndego Pentikos khøuwa kandambaqape-te, Zelusalem taon-te gone-qa ndøgoám.

Pol Efesus Klisten megetapak, manqa gezø-løvua neka ouo manqat gezø-ein

17 Ni Miletus taon-te qeimø-fakhan, yaq Pol Efesus taon-te, manqat ndøkhofotáv. Klisten megetapak, yà betøndozáv, bønømendám.

18 Yaq gifakhaz, ndego áv gezømbé-eín nqægo, “Zo møzøte-zøté, av no qateyagam, Esia manqei-te ande qategeavun, neka khøuwa ate qægoam, zo namba qazi:yagam.

19 No Evezøza-qá sasae mba nogoám neka no nøkeza iz eqawateáv. No nqanek sasae qægoam, nøme nø-eivumám. Neka no yage føgakh-qapé qændapat, Zu ezoqam, noqa yage ngi:wat-qa givawam.

20 Neka zo møzøte-zøté, no Mbumbukiam-qa Manqat qate-zømesimam, no manqat-qase khonøweáv, zo tøzømbé-tøkeat. Geté zo ùni nøte-zømesimám, ezoqa ewaqape-qa bøite neká zøkeza khoev vinivinimba-te.

21 No ezoqa áv qazømbé-ovøemám nqægo: Zu bawan-ak neká bawan vini-ak, tiqa yage bè-enénd, neka Mbumbukiam-te bēqambuz neka nigi Evezøza Yesu bē-unimanqatinim.

22 Yaq ndakin, nqáe! No Zelusalem taon-té qatónáv. Nqova Mbomambaqape ndøitumbít, tænav. Geté, unimanqatín, no nøtenøtenák, ande gekha matev me mønøfakhán.

23 Ta-mba nqáneq qatenøtén, gekha tāon ndøgo, qæ-okhoatun, Nqova Mbomambaqape áv gene-nømendimatún nqægo: No ndimbula-té gimø-utøném neka no yage føgakh-qape vøemøqeiv.

24 Geté no nøkeza yage-te, matavapøteáv. Gigiap-qape sa nqáneq: No bøiat uni nøtékhóu, neka ta sasae ndøgo, Evezøza Yesu genø-etoam, vøtumú-khøu, ezoqa Manqat Mbomambaqape tøte-zømesimit, Mbumbukiam-qa kuku matev-qa yaq-te.

25 Yaq nqáe! No áv qatenøtén nqægo: No zo mokho-te qæ-okhoam neka Mbumbukiam-qa Megeat Matev vøtē-zømesimam, zo noqa bugug nqawa zonø-qeivimák.

26 Yaq nakémbá, no zo áv qazømbé-eín nqægo: Zo ezoqa nøme, Mbumbukiam te-ivav, vósoqoëv, ndøgo noqá manqa-zapá mbá.

27 Zapa ndøgo, no manqat kopo khonøweáv zo-te. Geté no Mbumbukiam-qa poev ate ndægo, ezoqa khandi:zat-qa yaq-te, søtumú-zømesimát.

28 Zo zøkeza kha, gèqeiví. Neka ate ezoqa ewaqapé-a, vøzømete, ndigu Nqova Mbomambaqape, zoqa zenda-te ge-ab, zo tozozø-kewagat. Zo andé sip keoge ezoqam me zøte:gó. Zo Mbumbukiam-gi bawan ezoqam, mbomambá segezø-keogé, ndego ekeza kouk ge:wi.

29 No møtenøtén, no tænav, yaq zo mokho-te, ezoqa nøme andé gaqo lozokhak khobokhobos me ndézáv. Yaq ndigu ezoqa ngiæzoat-qa ndøgoát, ndigu kopømba ande av sip ndi:gu.

30 Até zo mokho-té-a, ezoqa nøme vøfakház. Ndigu Klisten ezoqam-qa matavap enegim-qa ndøgoát. Yaq nginik Klisten ezoqam, ndigu tiabezømbé-páev.

31 Yaq nakémbá. Gø:feazoát. Até vømbo-mataváp. No zo ate ndøzøte:go, viav misika mokho-te, pavpave neká lovølova, oskia nogugubám. Nøme ndøgo eiv-ús, qægugubam.

32 No zo ndakin Mbumbukiam-qá zenda-té neka teqá Manqat-té qatø-abét, ndøgo teqa kuku matev-qa yaq-te ndæmanqate. Nqanek manqat mokho-te, zoqa unimanqatin

kopømbaqapé, gezømbé-føgákh, yaq zo matev mbomømboma vozóndapēm, ndøgo Mbumbukiam tegi ezoqam ate ndi:gu-qa gekhakheinam.

³³No zo namba qategoam, no ambá av nqægo, ezoqa nøme tigi moni neka tiqa ndabua nøte-qovetām.

³⁴Zo mōzøte-zøtéz, no nøkeza zendá qate-sasaetām, moni qæqaqasumam, nøkeza kha keoge nonqo neka tiqa ndigu, namba qati-okhoam.

³⁵Matev ate qægoam, no qæmatønumam, no āv qatezømás nqægo: Ni sasae bazaføgakh-us bizigú. Yaq av nqægo, ni kopømbaqapé, ndigu ezoqam zizótøké, ndigu bazaføgakh mbain ndigu, ekeza kha timbo-kewagat. Ni até bizimbo-mataváp, av nigi Evezøza Yesu ekezan ge:-ein, ‘Khanakhanakh ndøgo, toqondap, ezoqa nøme gigiap toqombo-etoam, ndøgo gò:megeát. Møndølvú, av khanakhanakh ndægo, ezoqam-te gigiap toqondap.’ ”

³⁶Pol nqanek manqat qamømbøeva, yaq katuk ndømøkuí, nginik ezoqa ewaqape namba, vøguligulimem.

³⁷Yaq ndigu gè-eivám, Pol sasa ndømøvøinam neka vøngenøtømem.

³⁸Ndigu mbøni vaev kandambaqape, ta zapaya ndøgo tinindapém, ndego gezø-ein av nqægo, “No bugug nqawa zonø-qeivimák.”

Yaq Pol khagua pu-te ge-ova, ndigu gèmbøfikím, vømø-khofotøvem.

21

Pol Zelusalem taon-te gewav

¹Ni ouo manqat qeizømbu-akha, vøiketamb, yaq ni ndaføyamba niteitát, atema Kos manqei bawa-te. Yaq khøuwa nøme qandopave, ni Lodes manqei bawa-té qeimø-fakhán. Yaq até niteitát, atema Patala taon-te.

²Yaq ni palai khagua nøme qeiqueivim, qabøetam, ndøgo Finisia manqei-te qantøve-qa qagoam, yaq ni teitø-ketám ndøgo, vøi-teit.

³Yaq ni Saiples manqei bawa qeiqueivim, sèimø-gigizím. Sa nakeamó qeitøteít, atema Silia manqei-te vøimø-fakhan. Yaq ni Taya taon-té qeimø-tokhotøvé, gigiap ndøgo, khagua-te qøugeyam, vø-ivøvem.

⁴Yaq Taya taon-te ndøgo, Klisten ezoqam qeizøvao, vøizømet, yaq ni namba niti-sokhoám ndigu. Pula kopó. Ndigu Nqova Mbomambaqape mokho-te, Pol āv gimbøevimém nqægo: Ndego Zelusalem taon-te bèwāv.

⁵Geté ta pula kopo ndøgo, qame-navøem, ni tøti-ivøvé, vøi-niav. Yaq Klisten ezoqa ewaqape, até sakheis neka nakheis, gñifikát, atema taon bavokho vøimø-fakhan. Yaq ndøgeg-te ndøgo, ni katuk nimøkuí, vøi-guligulimem.

⁶Yaq ni yaqyaq-a, ouo manqat qeitemu-einim, ni palai khagua-té qeitø-ketám, yaq ndigu khoev-te vøqavaz.

⁷Ni Taya taon qei-ivøvem, yaq Tolemais taon-té qeitøteít. Yaq ni Klisten nøfuap-te, okha nimøniáv, neka namba vømi-qovez. Khøuwa kopó.

⁸Yaq khøuwa nøme qandopave, ni nìzuváz. Yaq até nigoát, atema Sæzalia taon-te vøimø-fakhan. Yaq ndøgo, ni Filip-qá khoev-té qeimøqóm. Ngenek Filip, ezoqa Manqat Mbomambaqape me:zømesimám, ndigu Yesu-te betøndēqambuz. Ibugukhokhof, Zelusalem taon-te ndøgo, tøke ezoqam seven givevesam, ezoqa nøme ngének.

⁹Ngenek nakhei sakheis foá gimbogoam. Ngængæm. Angana upøgipøtéáv. Ndigu Mbumbukiam-qá Manqat ndøvevezumám, av ndego gezømbø-ovøemam.

¹⁰Ni Sæzalia taon-te, khøuwa andé møi-mbá qeisokhoam. Yaq Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqam ndowáv. Teqa iz Agabús. Zudia plovins-té gendo-ová.

¹¹Ndego ni-te gendowav, yaq Pol-gi ndabua segim nonqo ndøndapáz, ekeza zenda tokhotapak neka geagim nonqo vølvønam. Yaq sasa ndø-ein, “Nqova Mbomambaqape,

āv gene-manqaté nqáego: Ngenek ezoqam, ndabua segim nonqo ngimbogo, Zu megetapak Zelusalem taon-te, āv tiní-løvønøvemém. Yaq ndigu bawan vini-ak-qá zenda-té ginóveém.”

¹² Ni nqanek manqat qeiyogem, yaq ni ndigu Klisten ezoqa nøme namba, ta taon-te ndøgo giyagam, Pol āv qeimbøe-viømém nqáego: Ndego Zelusalem taon-te bèqá.

¹³ Geté ndego gendo-ein, “Zo gekha zó-eivumit neka noqa mbøni ndözō-ngfiitit? No møekhakheinám. Ta-mbá taoká ndøgo, no timø-løvønømbemem, Zelusalem taon-te ndøgo. Geté até ndøgó-a, noge Evezøza Yesu zapaya tæmønanim.”

¹⁴ Yaq ni kopømba mbain qagoam, teqa matavap teimbo-enendem, yaq ni ndego sekemba pouweáv. Yaq āv qati-einím nqáego, “Evezøza-qá poev mba begó.”

¹⁵ Nginik khøuwa-qa zita-te, Sæzalia taon-te ndøgo, ni gigiap nikhakheinám, Zelusalem taon-te sasa niqavig.

¹⁶ Yesu-gi paev ezoqa nøme, Sæzalia taon-ak, ndigu ni namba qati-apat, Neison-qá khoev-té ginø-itúmb, vøimøqonav. Ngenek ezoqam, Saiples manqei-ák. Yesu ande gimboe-paevem, ezoqa nøme ngének.

Pol Zelusalem taon-te, Klisten megetapak namba gi-qonav

¹⁷ Ni Zelusalem taon-te qeimø-fakhan, Klisten nøfuap, ni gèkhatómb. Khanakhanakh-ús.

¹⁸ Yaq khøuwa nøme qandopave, Pol neka ni ezoqa nøme, Zems-té qeitøniáv. Até Klisten megetapak-a, ate ndi:gu, vøpindam.

¹⁹ Yaq Pol ndigu zenda kaka guzumbu-itam, ndego emanqat zømbe-votót, matev ate ndægo, Mbumbukiam bawan vini-ak-te, teqa sasae mokho-te gematønumam.

²⁰ Ndigu teqa manqat giyogem, yaq Mbumbukiam-qá iz ndø-eqaném. Yaq Pol gimbo-einim, “Nøfu. Nqáe! Qo mòqote-qatéq, ande gekha taosen Zu bawan-ak, Yesu Keliso gi-unimanqatinim. Nginik ezoqa ate ngi:gu, Mozes-qa guguna manqat, bazaføgakh-us zua mbopavét.

²¹ Geté ndigu manqat āv giniyogém nqáego: Qo Zu ezoqa ate ndi:gu, ndigu bawan vini-ak namba ndi:sokhoe, āv qoqote-zømesimatún nqáego: Ndigu Mozes-qa guguna manqat bè-ivøvém neka tigi nakhei angana ngusum sekembā bezø-qogázát, neka ndigu niqa matev vinivinimba sekembā bembøpáev.

²² Yaq ndakin āv khazígonēm, ndigu ti:zøtez av nqáego, nqanek manqat unimanqatín mbā? Ndigu àbeyogém, qo qoqofakhaq.

²³ Yaq nakémbá, taqa yaq-te, niqa matavap nqánek. Av qoqoté-matanám. Angana foa ndígú, ni namba. Ndigu manqa mbusa ndøveém, Mbumbukiam-te.

²⁴ Nginik ezoqa, vø-upøzó. Yaq Mbumbukiam-qá khoev-té qonóqáv, ti namba, matev vozomø-gonēm, av Mozes ge:peawam, Mbumbukiam-qa bøi-te eqeieqei toqome-fakhaq. Yaq ta matev-qa fia, qakeza moní qozømbéwí. Yaq taqa zita-te, ndigu kopømbaqapé, tigi izum nqawá genøzø-qogáz, vømø-kawa-mokho-mbā, av Mozes-qa manqat qæ-ein. Qo nqanek matev toqo-matanam, yaq ezoqa ewaqape tiabiti-zøtéz, av nqáego, manqat ndøgo, qoqa yaq-te gi:yogem, ndøgo unimanqatín mbá. Yaq ndigu tiabiti-qeivím, av nqáego, qo qakezan, Mozes-qa guguna manqat zua ndoqombó-páev.

²⁵ Geté bawan vini-ak-qa yaq-te, ndigu Yesu gi-unimanqatinim, ni pepa mizi-khofotøvém ti-te. Ni manqat āv qazi-kopo:ném nqáego: Loge gigiap ndøgo, ezoqa batae-te ti-aumat, ndigu belògé. Neka kouk belògé. Neka søvakha gigiap ndigu, ezoqa naq tizø-khotøgimat, ndigu belòuzí. Neka ndigu mambe okho matev, kha bembo-khanøzém.”

²⁶ Yaq khøuwa nøme qandopave, Pol ndigu angana foa gè-itúb, neka ti namba matev vøngazem, av Mozes ge:peawam, Mbumbukiam-qa bøi-te toqome-ndaføyamba-eq. Taqa zita-te, Pol Mbumbukiam-qá khoev-té genø-ón, Mbumbukiam-gi iziz ezoqam

vømēzømas, gekha khøuwā ndøgo, matev ate ndægo tømøzø-navøem. Yaq taqa zitate, Mbumbukiam-gi iziz ezoqam kopømbaqapé, ndigu ezoqa kopokopo, søvakha gigiap zølvutám Mbumbukiam-te.

Pol Mbumbukiam-qa khoev-te gimøvøinam

²⁷ Khøuwa seven ambá vømø-nasinimin, ndigu nqanek matev tigonemin. Geté Zu ezoqa nøme, ndigu Esia manqei-te ginduzav, Pol Mbumbukiam-qá khoev-té gi-ometám. Yaq ndigu até gindigonem, ezoqa teqa yaq-te mbøni vøzø-sokhof, sasa ndømøvøinam.

²⁸ Yaq āv gini-akhaemém nqægo, “Izlael-ak! Ginitøké! Ezoqam ngének, manqei-manqei ate ndægo, teqa nømendim manqat mokho-te, ni Zu ezoqam-qa iz neka Mozes-qa guguna manqat neka nqanek Mbumbukiam-qa khoev ndengi:wat. Neka nøme nqánek: Ngenek bawan vini-ak ndo-itúb, nqanek Mbumbukiam-qa khoev-te, taqa khakheitap matev vøngiu.”

²⁹ Ndigu nqanek manqat gi-einim, zapa ndøgo. Pol Zelusalem taon-te ge-okhoam, ndigu Tlofimus ndø-ometám, te namba. Ngenek Tlofimus, Efesus taon-ák. Yaq ndakin ndigu āv gini-matavupám nqægo: Pol ndego Mbumbukiam-qá khoev-té abe-ituát.

³⁰ Yaq ezoqa ewaqape, Zelusalem taon-te ndøgo, mbøni nqosøgeap ndøndapém, taqa yaq-te. Yaq ezoqa tindubøin ndøgo, Pol vø-møvøinam, Mbumbukiam-qa khoev bavokho sasa ndø-ituim, mboqog é-vøtokøvemem.

³¹ Ndigu ezoqam, Pol laelae-qa mbogoám. Geté ndego Lom nakhag kawa ezoqa kandambaqape, manqat ge-ewag, av nqægo, Zelusalem taon ate qægoam, qaqa kandambaqape ndøfakhān,

³² yaq ndego até gendego, tegi nakhag ezoqam, tigi kawakawa-za namba vø-upøzo, ezoqa ewaqape-te sasa ndøbøin. Yaq ezoqa nakhag ezoqam neka tigi kawa kandambaqape gizømet, gibøitavun, yaq ndigu Pol-qa kha khaneam, sège-ivøvém.

³³ Yaq ndego nakhag kawa kandambaqape, tendowáv ndøgo, Pol vø-møvøiu, neka nakhag ezoqam, ndego auli sen menas løvønøvem manqat vøzø-ein. Yaq ndego ezoqa gezøbevap, “Ngenek gekha ezoqám? Neka gekha manqa-zapa ndøgo?”

³⁴ Geté ezoqa sège-akhaemát. Ezoqa nøme manqat vini ndø-akhaemám, neka nøme manqat vini vø-akhaemam. Manqa feazu kandambá. Yaq nakhag kawa ezoqam, kopømba mbain qagoam, qaqa-qa manqa mokho vøe-qeiv, yaq ndego tegi nakhag ezoqam, Pol nakhag ezoqam-qa khoev-te ndafe manqat zø-eín.

³⁵ Yaq khokhop gumu-khatoem, nakhag ezoqam, Pol gè-eqeinám. Zapa ndøgo. Ezoqa khåpumu-khouwéz, neka ndigu qaqa kandambá gigonem, Pol-te. Yaq soqáin ndøgo, ndigu kha timbo-ngi:nam.

³⁶ Ezoqa ewaqape até gezøpavát, vøndø-akhaemat, “Gèlaém nandev!”

Pol ezoqa ewaqape manqat gezø-ein

³⁷ Ndigu nakhag ezoqam, Pol ambá nakhag ezoqam-qá khoev-té ginø-ndafemín. Geté Pol ndego nakhag kawa ezoqa kandambaqape gembo-ein, Glik manqat-té, “Kopømbá, manqat-qase tøtaqa-ein?”

Yaq ndego gendo-qavøiu, “Ou! Qo Glik manqat toqó-manqate?”

³⁸ Av tægoat ndægo, yaq qo ndego Izip ezoqám mbá, ndego nakhag matev gengaz, gaman namba, neka leg-av manqei-te pepen ezoqam fo taosen vømøvab.”

³⁹ Yaq Pol gendo-ein, “Av taoká. No Zu bawan-ák. No Tasmus taon-té qæqán, Silisia manqei-te. No mo-manqei-aném, ta taon kandambaqape-te ndøgo. Ndoqonøtak? No nginik ezoqam, ambá manqat nøzø-einín.”

⁴⁰ Yaq ndego nakhag kawa ezoqam sègemboták. Yaq Pol khokhop-té genø-itán, yaq ezoqam-qa manqa khoutam nonqo, zenda vøzø-eqa. Yaq ndigu manqa sùgumu-khoutavát. Yaq Pol ndigu ekeza Iblu manqat-te, āv gezømbe-eín nqægo:

22

¹ “Tát-za neka ata-za. Noqa manqat gëndoyogé. No manqat nõzø-ovøyám, nõkezan-qa yaq-te.”

² Yaq ndigu manqat gimboyogem, ekeza Iblu manqat-te gezømbe-ein, ndigu tñizøyáz. Susú sege-waniapám. Yaq Pol ge-ein,

³ “No Zu bawan-ák. No Tasus taon-té qæqán, ndøgo Silisia manqei-te. Geté no nqáneq qækhouwén, Zelusalem taon-te. Nømendim ezoqam genøgoam, Gamaliél. Ndego no nigi atanakha-zapazapa-za-qa guguna manqat ate ndægo, ùnime:-nømendimát. Yaq no nqáneq guguna manqat, bazaføgakh-us nombopavát. Ate av-té, zo ndakin ndøzømbøe-pæv.

⁴ No ndigu ezoqam, Yesu-qa Nakhoa ndimbopaev, nõngiæzotám, neka pakhapakha khaneam-qa vøezøgoam. Angana neká sakheis, nõgavemín neka ndimbula-te vøe-nqeitazin.

⁵ Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape neka Zu megetapak nõme, ndigu mõndæzøté, noqa manqat unimanqatín. Ezoqa ngínik, pepa ginø-etøomem, no amba Zu megetapak, Damaskus taon-te tæzø-etoamin. Yaq ndigu ambá gezøtezín, av nqægo, no Klisten ezoqam, Zelusalem Zu megetapak-qa manqa vøovam-té qatøgavém, neka nqáneq Zelusalem taon-te vøtøndó-khatøb, yaq ndigu kha nqosøgeap bëndapem.”

*Pol ezoqa emanqat gezømbe-votot, ndego ande äv kenē-Klisten-ev
(Kel 9:1-19; 26:12-18)*

⁶ Yaq Pol manqat nõme gezø-ein, “Ni qei-apat, yaq ande av khøuwa muin ndægo, Damaskus taon qeitumu-khatoem, yaq nqova mbáin, yan-te waev bæbæs-qape ndovís, no vøgután.

⁷ Yaq no manqei-té qatøbøián. Manqa wag mba noto-ewág. Ndøgo äv qane-eín nqægo, ‘Sol! Sol! Gekha zapâ, no ndoqo-ngiænotet?’

⁸ Yaq no qambo-qavøiu, ‘Kándambaqape. Qo khoqonø-goam?’

Yaq manqat ndøgo, qando-ein, ‘No Yesú. Nazalet vemíav-ák. No ndégo, qo ndoqo-ngiænotet.’

⁹ Ndigu ezoqa nõme, no namba qati-apat, ndigu waev mõndø-qeivím. Geté ndigu manqat-qa wag uni yogeáv, no-te qando-manqatam.

¹⁰ Yaq no qatøndo-ein, ‘Evézøza. Gê, äv khatégø?’

Yaq Èvezøza gendo-qavøiu, ‘Mòqo-itán. Damaskus taon mokho-té qonøqáv. Yaq manqat ndøgo toqomø-ewág, gekha matèv ndøgo, Mbumbukiam ndømbopoev, qo toqo-matønumat.’

¹¹ Geté no bøi waev mbáin, vøténäv. Zapa ndøgo, ta waev bæbæs-qape ndøgo, no-te qandovís, bøi gènøngiú. Yaq ndigu ezoqa nõme, no namba qati-apat, pingim nõgeatát, Damaskus taon-te vøimø-fakhan.

¹² Damaskus taon-te ndøgo, ezoqa kopo mõndøgoám. Teqa iz Ananayás. Ndego Mbumbukiam mbovizupám neka Mozes-qa guguna manqat vømbøpavam. Zu ezoqam ate gi:goam, ndego gèmbø-vizupám.

¹³ Ngenek ezoqam, tendowáv ndøgo, noqa avønin-te vø-itan, yaq genø-ein, ‘Nøfu! Sól! Nqawa qotékewág!’ Yaq nqova mbáin, noqa bøi waev nqawa qandovesez, no ndego vøe-omet.

¹⁴ Yaq ndego äv genømbe-eín nqægo, ‘Nigi atanakha-zapazapa-za-gi Mbumbukiam, qo tene-veatáq ndøgo: Qo teqa poev qotéqatéq neka ndego Èzoqam Ndaføyamba-qape voqó-omèt neka manqat ndøgo voqó-ewág, teqa manqa-nqa-te ndøndo-okho.

¹⁵ Qo tegé bøi vizu ezoqam qógoát neka ezoqa ewaqape emanqat voqozømbè-vototupāt, matev ndøgo qoqoqeiv neka voqó-ewag.

¹⁶ Yaq qo ndakin gekham-qā qotó-keoge? Mòqo-itán, ibøkha iz vøndap, neka Èvezøza vømbø-akha. Yaq qoqa manqa-zapazapa, betaqambè-sunguz.’ ”

Pol emanqat ge:votot, Mbumbukiam gembo-akha, bawan vini-ak teqa Manqat te:zømesimat

¹⁷ Yaq Pol manqat nøme gezø-ein, “No Zelusalem taon-te qatøndo-vesez, yaq Mbumbukiam-qa khoev-te qæguligulim, no umingiap nøqeív.

¹⁸ No Evezøza no-omét. Ndego āv genømbe-eín nqægo, ‘Nakhama ndøgó! Zelusalem taon qó-iváv. Zapa ndøgo, ndigu qoqa manqat géndapemák, noqa yaq-te.’

¹⁹ Geté no qambo-qavøiu, ‘Evézøza. Nginik ezoqam noqa manqat ndøndapém. Zapa ndøgo, ndigu møndæzøtéz, av no Zu ezoqam-qa guliguli khoev vinivinimba-te qate-okhoam, neka ndigu ezoqam vøe-gavemam neka kha vøezø-khanæmam, ndigu qo ndi-unimanqatinat.

²⁰ Neka nginik møndæzøtéz. Qoge bøi vizu ezoqam Stiven gilaem, vønanim, no møegoám. Neka no møe-unimanqatín, gilaem, neka ndigu ezoqam-qa ndabua vøezø-qeivam, ndigu gilaem.’

²¹ Geté Evezøza genø-ein, ‘Qóqáv! No bawan vini-ak-té qatø-khofoták. Qámbá.’ ”

Pol nakhag ezoqam ge:zømas, av nqægo, ndego Lom ezoqām

²² Atema nqanek, ezoqa ewaqape manqat mbomambá segembo-ewagát. Geté yaq Pol bawan vini-ak-qa yaq-te geme-ein, yaq ndigu sùgumu-tøkúz, gindu-akhayat, “Gèlaém! Nandev beyàgé, nqanek manqei-qape-te. Ezoqam av nge:go, yage-te bizi-khatiwi.”

²³ Ezoqa ewaqape, sùgumu-akhayát, neka ekeza ndabua vøkhofoe, qaqá-ús, neka pakhakh namba sasa ndø-eqazam.

²⁴ Yaq ndego nakhag kawa ezoqam kandambaqape, tegi nakhag ezoqam, Pol nakhag ezoqam-qa khoev-te ndafe manqat zø-eín. Yaq ndøgo bèzuím, Pol ndigu manqa qæf betězømas, ezoqa ewaqape gekha zapā giní-akhawem.

²⁵ Yaq gumu-løvønøvemem, amba tizuimin, Pol até gendego, ndego nakhag kawa ezoqam, avønin gemboyam, vømbø-ein, “Gê, Lom manqei-qa khafeap áv khané-ein? Kopømbâ, no Lom mo-manqei-anem nqægo, sa toqo-petembam, noqa manqa-zapa qeiviav tøgoat?”

²⁶ Yaq ndego nakhag kawa ezoqam nqanek manqat ge-ewag, ndego nakhag kawa ezoqam kandambaqape-té genøwáv, vømømbø-ein, “Qo moqoté-qateq, matev nandoqogot? Ngenek ezoqam, Lom mo-manqei-aném.”

²⁷ Yaq ngenek Pol-té genøwáv, vømømbø-bevap, “Qonømbé-eín. Qo unimanqatín, Lom mo-manqei-aném?”

Yaq Pol gembo-qavøiu, “Nandav unimanqatín.”

²⁸ Yaq ndego nakhag kawa ezoqam kandambaqape gendo-ein, “No moni kandambá qænqagevem, Lom mo-manqei-anem iz qændap.”

Yaq Pol gendo-ein, “Geté no. Møeløvúq. No Lom ezoqam noqán.”

²⁹ Yaq ndaføyambá, ndigu ezoqam, Pol amba tizuimin neka vømbø-sinøzømemin, sège-ivøvém. Ndego nakhag kawa ezoqam kandambaqape, ge:-otev, av nqægo, Pol Lom mo-manqei-aném, yaq sège-løvønøvēm, ndego møe kandambá gego. [Zapa ndøgo, khafeap kandambá, Lom mo-manqei-anem sa toqo-løvønøvem, voqózu.]

Pol Zu manqa ovøyam-te ge-itan

³⁰ Yaq khøuwa nøme qandopave, ndego nakhag kawa ezoqam, manqa qæf otevat-qa ndøgoám, Zu ezoqam Pol-te gekha manqát ndimøvøemet. Yaq Pol auli sen tømboe-nqovosám. Yaq manqat ndøkhofotáv. Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Zu megetapak ate gi:goam, bømøváb, manqa bē-ovømem. Yaq gimøvab, ndego Pol tenø-itú ndøgo, tiqa megemege-te vømø-itan.

23

¹ Yaq Pol ndigu Zu megetapak, manqa ovøyam-te gimøvab, bøi mbøe-møvøiú ti-te, gezø-ein, “Tát-za neka ata-za. Noqa mbøni-te, no bevap mbaín, noqa yage-qa yaq-te. Matev ate ndægo, nqæmatanam, atema ndakin, eqeieqeí Mbumbukiam-qa bøi-te.”

² Yaq ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, Ananayas, nqanek manqat ge-ewag, ndego até gendego, ndigu ezoqa Pol-qa avønin-te giwanam, teqa tou tøkui manqat vøzø-ein.

³ Yaq Pol Ananayas gembo-ein, “Até qó-a, Mbumbukiam tou qátøkuí. Qo andé khoev møndæap bugug eqeieqeí me qote:gó. Bavokho ndo:go, khakheitáp. Geté mokho-te ndøgu, møndølanqá. Qo noqa manqa ovøyam yoge-qa qogó, av Mozes-qa guguna manqat qæ-ein. Geté qo qakezan, khafeap qonqawatét, ezoqa noqa tou tøkui manqat qoqozø-ein.”

⁴ Yaq ndigu ezoqam, Pol-qa avønin-te giwanam, gimbo-einim, “Qo gekhā qógot? Ngenek ezoqam, qo manqat qaqa-us qoqombo-ein, Mbumbukiam-gé iziz ezoqam kandambaqapé.”

⁵ Yaq Pol gezø-ein, “Nøfuap. Tanakhambá. No nøtenateáv, av nqægo, ngenek Mbumbukiam-gē iziz ezoqam kandambaqapē. Unimanqatín. Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, ‘Qo ndego manqat qaqa-us mbø-eín, ndego qogi ezoqam ndezømbo-megeat.’ ”

⁶ Pol møndæ-otév, ndigu Zu megetapak, manqa ovøyam-te giqonavam, nøme Sadusi ezoqám, neka nøme Felisi ezoqám. Yaq ndego āv gezømbe-akhá nqægo, “Nøfuap. No Felisi ezoqám. Neka até nogé tát-a, Felisi ezoqam ndøgoám. No manqa ovøyam-te, ta zapaya nqáneq qate-itán, no Mbumbukiam-te nqatotana, ndego løvøte ezoqam nango tekhandi:z.”

⁷ Pol nqanek manqat até vø-eín-ae, ndigu Felisi ezoqam neka Sadusi ezoqam, bawan é-vøqaqagimem, neka manqa vø-itumbam.

⁸ Zapa ndøgo, Sadusi ezoqam, ndigu enzol ezoqam neka nqova neka ezoqa løvøte-te khandi:zat-qa yaq-te unimanqatinteáv. Geté Felisi ezoqam, møndø-unimanqatintám.

⁹ Yaq ndigu manqat kandambá gi-itim. Manqa gèzømbo-eqavát. Yaq Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqa nøme, ndigu Felisi ezoqam gigoam, sègewaním, neka āv gini-akhaém nqægo, “Ni ngenek ezoqam, teqa manqa-zapa, qeiviáv. Eisa, enzol ezoqam o nqova, manqat unimanqatín as mbó-eín.”

¹⁰ Yaq manqa itumbam, sà tønøzø-khouwevtát. Yaq ndego nakhag kawa ezoqam kandambaqape, møe ndøgó. Soqaín ndøgo, ndigu Pol tikeqeinøvemem. Yaq ndego nakhag ezoqa ndøkhofotáz. Ndigu Pol bëndafém, neka nakhag ezoqam-qa khoev-te bemø-ituum.

¹¹ Ta lova ndøgo, Pol Evezøza mbofakhán, teqa avønin-te vømbø-itan, manqat vombø-ein, “Qo kha føgakh-mbá qagó! Av qo nqanek Zelusalem taon-te, ezoqa noqa yaq-te qote-zømesimam, yaq qo até Lom taon-té-a, qoté-zømesimát.”

Pol gimbo-voqoem

¹² Khøuwa nøme qandopave, Zu ezoqa nøme tñipindám, manqat vøkopo:nem neka Mbumbukiam-te vø-unimanqatinim, av nqægo, “Ni lou naqanøká zílogák neka ibøkha naqanøká zí-izamák. Geté Pol, ndego ezoqam soqaqape, pakhapakha bízimbøkhæ-khanøém. Ni goneav tøgoat, yaq Mbumbukiam kopømbá, ni-te yaq-fia ndøtá.”

¹³ Ezoqa kopoáv, 40 møndømø-løvú, Pol gimbo-voqoem.

¹⁴ Yaq nginik ezoqam, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Zu megetapak-té ginøzáv, vøzø-ein, “Ni Mbumbukiam-te, āv qati-unimanqatiním nqægo, ‘Ni gigiap-qase naqanøká nílogák. Geté Pol, pakhapakha bāmbøkhæ-khanøém.’ ”

¹⁵ Yaq ndakin, zo neka Zu megetapak nøme, manqa ovøyam-te giqoqongatun, nakhag kawa ezoqam kandambaqape-te manqat zókhofotøvém. Pol zo-té giabetøndo-ituím. Av qazømbøé-matemateømém nqægo, ‘Ni Pol ambá nqawá qeinømbo-sinøzømemín, neka manqa qæf vøimbø-yogemin.’ Yaq ni khakheitap nitógoát. Yaq tendowav, ni seílaém. Ma géfakhanák nqanek.”

¹⁶ Geté Pol-gu zan-ge yo, møndø-ewág, ta voqoe ndøgo. Yaq ndego nakhag ezoqam-qá khoev-té genøwáv, Pol vømømbø-ein.

¹⁷ Pol nqanek manqat ge-ewag, yaq nakhag kawa ezoqam kopo mbo-akhá, vømbø-ein, “Iwateam ngenek, nakhag kawa ezoqam kandambaqape-té qanø-ítú, ndego manqat bembø-ewag, ngenek ngembo-geawat.”

¹⁸ Yaq ndego, ngenek iwateam ndaføyambá, nakhag kawa ezoqam kandambaqape-té genø-ítú, vømømbø-ein, “Pol nøndo-akhá, ndego ndimbula-te nde-utøve. Yaq āv genømbe-eín nqægo. No ngenek iwateam, qo-té qabatøndo-ndáf. Zapa ndøgo, ndego manqat qageawát. Qo geqá-eín.”

¹⁹ Yaq ndego nakhag kawa ezoqam kandambaqape, iwateam sège-ítú, vø-yakhapusiz, gembobevap, “Qo gekha manqat qonøgeawat?”

²⁰ Yaq ndego iwateam gendo-ein, “Zu ezoqam manqat āv gini-kopo:ném nqægo: Geqá-matemateømém. Ndigu āv giqambé-einím nqægo: Ndigu Pol-qa manqat nøme yoge-qa ndøgó. Yaq ndego qasun tiqa manqa ovøyam-té giabenø-ituím.

²¹ Geté qo tiqa manqat zøpàév. Zapa ndøgo, ndigu Pol laelae-qa ndøgó. Ezoqa kopoáv, 40 møndømmø-løvú, vos nduoke:ve, Pol tilaem. Ndigu Mbumbukiam-te, manqat āv gini-unimanqatiním nqægo: Ndigu lou naqanøká gélogák neka ibøkha naqanøká gé-izamák. Pol pakhapakha, ndømbøkhæ-khanøém. Ndigu møndø-khakheinám. Qoqá poev manqat-qa mo:yozú.”

²² Yaq ndego nakhag kawa ezoqam kandambaqape, iwateam nqawa gekhofotav, é-møndøgugú, gembo-ein, “Qo ezoqa nøme mbø-eín, nqanek manqat qoqote-nømand.”

Pol gaman ezoqam Filiks-te gindafem

²³ Yaq ndego nakhag kawa ezoqam kandambaqape, até gendego, nakhag kawa ezoqa menas vøzø-akha, gezø-ein, “Nakhag ezoqam 200 zókhakheinøvém, neka 70 nøme ndigu hos ndi:bøiat vozó-khakheinøvém, neka 200 nakhag ezoqa nøme, sanqava-us, vozó-khakheinøvém. Ndigu ate ndi:gu, Sæzalia taon-té giabenøzáv. Lova 9 oklok zó-umiáz.

²⁴ Hos nømi bèzøfikít, Pol to:qotet. Zo ngenek mbomambá segendafét, Filiks-te, ndego gaman ezoqam. Soqáin ndøgo, livin-qase matev-qase tømbo-fakhan.”

²⁵ Yaq ndego nakhag kawa kandambaqape, pepa ndøpeawám. Av gene-peawám nqægo,

²⁶ “Filiks, nigi gaman ezoqam kandambaqape. Khaiya mbomá, qo-te. No Klodies Lisiás, nqanek pepa nqæpeaomit.

²⁷ Ngenek ezoqam, no nqækhofotavav, Zu ezoqam ndømøvøinám. Yaq ndigu ambá gilaemín. No qæ-ewag av nqægo, ndego Lom mo-manqei-anēm, yaq no nønáv, nogi nakhag ezoqam namba, vøi-khandi:vem.

²⁸ No nøtenat ndape-qa qægoam, Pol-te gekha manqat ndømøvøemet, yaq no tiqa manqa ovøyam-té qatøndáf.

²⁹ Geté no āv qateqeív nqægo: Ngenek ezoqam, matev soqa-qase goneáv, ta zapaya ndøgo, ezoqa ndimbula-te nqazi-nqeisam o løvøte-te nqazi-abam. Geté ndigu manqat, ekeza khafeap manqat-qa mba mbøe-søkuzumít.

³⁰ No qæ-ewag, av nqægo, ndigu gømbo-voqoēm, yaq no ndaføyambá, qo-té qatøndo-khofotáv. Yaq ndigu Zu ezoqam, manqat ndimbo-søkuzumít, āv qazømbe-eín nqægo. Ndigu qo-té giabetøndo-záv. Yaq manqat nándav timø-ovøemém, te zapaya.”

³¹ Yaq ndigu nakhag ezoqam, āv tini-matønōmēm, av ndego nakhag kawa ezoqam kandambaqape gezømbe-vøovam. Yaq ta lova ndøgo, ndigu Pol Antipatlis taon-té ginø-ituím.

³² Yaq khøuwa nøme qandopave, ndigu nakhag ezoqam, zapa gigeavun, nakhag ezoqam-qá khoev-té ginøveséz. Geté ndigu nakhag ezoqa nøme, hos-us gigoam, ndigu Pol namba, Sæzalia taon-té ginø-apát.

³³ Yaq Sæzalia taon-te gimøfakhaz, ndigu gaman ezoqam, pepa mbo-etøomēm, neka Pol teqa zenda-te vøveem.

³⁴ Yaq pepa gegeveam, ndego Pol āv gembøbevép nqægo, “Qo gekha plovins-āk?” Yaq ge-ewag, av nqægo, ndego Silisia plovins-āk,

³⁵ gembo-ein, “No qoqa manqat ndøgo tøtø-ewág, ndigu ezoqam tifakhaz, manqat giqa-søkuzim.” Yaq tegi nakhag ezoqam, āv gezømbe-eín nqægo. Pol Elod-qá gaman khoev-té giabenø-utøvém, ta ndimbula khoev-te ndøgo bembøe-keoge.

24

Pol manqa ovøyam-te giveem

¹ Khøuwa faev-qa zita-te, ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, Ananayas, megetapak neka manqa ovøyam otevat ezoqam namba, Titulus, Sæzalia taon-té ginøzáv, gaman ezoqam-te, Pol-qa manqa vømø-søkuzømēm.

² Yaq Pol gimbo-akhaem, vøndō-on, Titulus teqa manqa søkuzam manqat, āv genengáz nqægo, “Nigi kandambaqape, Filiks. Qo mokho-te, ni nupøkhán mbá, sambi-té qeitøygé. Enend matev vinivinimba ndøgo, qoqa matavap loloakh-te qafakhan, ezoqa ewaqape zøtøkeé, niqa manqei-te.

³ Ni ezoqa ate nqati-gu, nqanek manqei-te nqei-yage, oskia nimanqatatún, taqa yaq-te. Neka ni ike kandambá qo-te.

⁴ Geté soqáin ndøgo, noqa manqat khape tæseke, qogi khøuwa vøe-sisindøvém. Ta-mba nqáneq qataqambé-viám. Niqa manqat-qase nqanek, qó-ewág.

⁵ Ni āv qatiqatém nqægo, ngenek ezoqam manqa-zapa-ús. Ndego manqei-qape-te ate nqægo, Zu ezoqam mokho-te, qaqa ndøngazungazumatún. Nazalin bawan, ni-te giqataz, megeat ezoqam ngenek.

⁶ Neka ndego ambá bawan vini-ak ndo-itubín, Mbumbukiam-qa khoev-te, taqa khakheitap vøngiui. Yaq ni ndøgo teitø-møvøinám.*

⁸ Qo ngenek toqombo-sinøzam, yaq qo qakezan ndøqote-qatéq, manqat ate ndægo unimanqatín, ni ngenek manqa ovøyam-te nqei-veet.”

⁹ Yaq Zu ezoqam ate gi-goam, namba gi-geavun, teqa manqa søkuzam manqat møndø-unimanqatiním.

Pol Filiks-te manqa ge-ovøyam, ndego gaman ezoqam

¹⁰ Yaq ndego gaman ezoqam, Pol bøi mba mbokhouwá, av nqægo: Manqat yá bemanqaté. Yaq Pol gendo-ein, “No qatenøten, av nqægo, qo nqanek manqei-te, viav kandamba ezoqam-qa ovøyam manqat nqoqoyoge, yaq no khanakhanákh, qo-te manqat tæ-ovøyam.

¹¹ Ndakin khøuwa tuelv mbá gimø-nasinim, no Zelusalem taon-te qæmat, Mbumbukiam-qa iz eqawat nonqo. Ezoqa toqozø-bevap, yaq geqá-unimanqatiním.

24:5 24:5 Kel 17:6 **24:6 24:6** Kel 21:28-30 * **24:6 24:6** Ibugukhokhof Baebol gipeaomem, manqat sa nqáneq qagoám. Geté vaev-te, manqat nøme āv gini-mønøzém nqægo: Ni nikezan, manqa ovøyam-qa nimbogódm, av Mozes-qa guguna manqat qæ-ein. ⁷ Geté ndego nakhag kawa ezoqam kandambaqape, Lisias, gèvimbám, niqa zenda-te gegoam.

⁸ Yaq āv ginimbi-ein nqægo. Ni qo-té qabatøndu-niáv, teqa yaq-te, manqat bant-søkuzømem.

¹² Ezoqa no nømendeáv, av nqægo, Mbumbukiam-qa khoev-te, ezoqa namba niti-ponqombēm, o Zu ezoqam-qa gulguli khoev vinivinimba-te o taon mokho-te, ezoqa qaqa nøzølwāz.

¹³ Manqat nqanek, no-te ngi-møvøet, kopømba mbain ti:gamekhem, av nqægo, ndøgo unimanqatín.

¹⁴ Geté, unimanqatin nqánek: No nigi atanakha-zapazapa-za-ge Mbumbukiam, nqánek qambøe-vizáp: No Yesu-qa Nakhoa nombopáev, ndøgo ezoqa nøme soqain ndivewe. No Mozes-qa guguna manqat ate ndægo neka manqat ndøgo, Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam gipeaomem, møe-unimanqatín.

¹⁵ Matev ndøgo, taqa yaq-te no Mbumbukiam-te nqatotana, até kopó, av ndigu te-te nduotaza. Ni te-te taqa yaq-te nqánek qeitotaná: Løvøte ezoqa ewaqape gékhandí:z, ndigu matev eqeieqei vøgoam-a, matev soqøsoqa vøgoam.

¹⁶ Yaq nakémbá, no bazaføgakh oskia nø-asøzú. Noqa mbøni mokho-te, manqa-zapa mbain, sà begó, Mbumbukiam-qa bøi-te neká ezoqam-qa bøi-te.

¹⁷ No viav kandambá, qæ-ewambam. Yaq no Zelusalem taon-te ndøgo tøteveséz. No ndigu nogi bawan ezoqam, moni etoam-qa nogoám, tigi Klisten zifuap gindukhofotøzem, gigiap-av ezoqam tøke nonqo, neka no Mbumbukiam-te etoam matev gone-qa vøegoam.

¹⁸ Ta khøuwa-te ndøgo, no ezoqa nøme Mbumbukiam-qa khoev-te ginømendam, no Zu ezoqam-qa matev mùtumugú, Mbumbukiam-qa bøi-te eqeieqei fakhane nonqo. Neka ezoqa kandambá mbá, no namba, neka no qaqa matev goneáv.

¹⁹ Zu ezoqam, no ginømendam, Esia manqei-ák. Amba ndígu tinduzavín, qo-te noqa manqa vøsoøkuzømemin, ndigu unimanqatin noqa manqa-zapazapa tiqeivimin.

²⁰ O ngínik giabetaqa-einím, ngiwaniap, no-te gekha manqa-zapa ndøqeivim, no tiqa manqa ovøyam-te qæ-itan.

²¹ Ndigu khanakhanakh mbain, ekeqá taqa yaq-te nqánek qazømbegó, no tiqa megemege-te, manqat-qase qæ-akha. No sa nqánek qæ-akhá, 'No manqa ovøyam-te ta zapaya nqánek qate-itán, no Mbumbukiam nqæ-unimanqatinat, ndego løvøte ezoqam nango tekhandi:z.' "

²² Filiks, ndego otevat andé kandambá, Yesu-qa Nakhoa-qa yaq-te. Yaq Pol teqa manqat qame-navøem, Filiks nqanek manqa ovøyam sègetók, ge-ein, "Lisias tefakhan, ndego nakhag kawa ezoqam kandambaqape, yaq no matavap ndøgo tøtøvé, zoqa manqa ovøyam-qa yaq-te."

²³ Yaq nakhag kawa ezoqam-te, ndego Pol gembo-kewagam, ndego āv gembøe-eín nqægo, "Ngenek até vømbo-keogé. Geté elavøqase vømbo-mboqoaném. Yaq tegi ezoqam kopømbá, tindu-okhoat, vømbó-tøkemāt."

Pol Filiks neka Dlusila, Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømas

²⁴ Khøuwa nøme, Filiks, zas namba ndezáv. Tegu zas, Dlusila, ndugu Zu bawan-ák. Yaq ndego manqat ndøkhofotáv, Pol bètøndo-ituím. Yaq Pol taqa yaq-te ndøgo ge:manqatat, Keliso Yesu ande āv khoqoté-unimanqatín, ndego yoge eqeieqei mbogó.

²⁵ Geté yaq Pol matev eqeieqei neka qakeza kha nøzøgim matev neka Mbumbukiam-qa manqa ovøyam khøuwa-qa yaq-te gendo-ein, ndøgo tøgeav, yaq Filiks møe ndøgo, gembo-ein, "Ság! Vøkhæqaváq. No nango tøtaqambé-akhá ndøgo, khøuwa eqeieqei tæzømet."

²⁶ Filiks Pol-te, khøuwa andé kopoáv, manqat gekhofotumam, tendo-okhoat, yaq manqat vø-einimat. Zapa ndøgo, ndego moni ndøpazat-qa mbogoám. Yaq Pol ndego amba moni tembo-etoamin, yaq amba gènqonqotavín.

²⁷ Viav menas qame-navøem, yaq Filiks-qa iziz, Posius Festus ndøndáp, gaman ezoqam tegoat. Geté Filiks gewav, yaq Pol ndimbula-te sège-iváv. Zapa ndógo, ndego Zu ezoqam khanakhanakh etoam-qa ndøgoám.

25

Pol Festus-te manqat ge-ovøyam

¹ Festus Zudia plovins-te gefakhan, gaman ezoqam iz vøndap, yaq khøuwa misika-qa zita-te, ndego Sæzalia taon, gè-iváv. Yaq Zelusalem taon-té genøqavíg.

² Yaq Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Zu megetapak, Pol-qa yaq-te, manqa ndosøkuzømem te-te.

³ Yaq ndigu Festus āv gimboe-viømem nqægo: Pol Zelusalem taon-té geabetøndokhofotáv. Ndigu nqanek manqat gimbo-einim, zapa ndógo: Nakhoa livin-te ndøugu, ndigu Pol laelae-qa mbogoám.

⁴ Geté Festus yaq manqat gezø-qavøiu, “Pol ndimbula-te até gekhægoát, Sæzalia taon-te ndøgo. No avønín, é-ndæqaván.

⁵ Zogi megetapak bè-apét, no namba. Yaq ndigu manqat ndógo, timø-søkuzømem, Pol-qa yaq-te, av ndego unimanqatin manqa-zapazapa te-goat.”

⁶ Festus khøuwa ande av ten o eit ndægo, Zelusalem taon-te geqovezam, yaq Sæzalia taon-té genøveséz. Yaq khøuwa nøme qandopave, ndego manqa ovøyam khoev-te, teqa qonam nonqo-té genøqóm. Yaq manqat ndøkhofotáv. Pol bêtøndo-ituim.

⁷ Yaq Pol gendo-on, ndigu Zu ezoqam, Zelusalem taon-te ginduzav, gè-ogitøvém, neka teqa manqa vøøkuzømem. Manqa-zapazapa kandakandá gimbo-søkuzømem. Geté ndigu kopømba mbáin gi-zømas, av nqægo, tiqa manqat unimanqatin.

⁸ Yaq Pol gezø-qavøiu, “No Zu ezoqam-qa khafeap o Mbumbukiam-qa khoev-qa khafeap o Siza, ndego Lom kawa ezoqam kandambaqape, teqa khafeap kopo nqawa-teáv.”

⁹ Festus ndigu Zu ezoqam khanakhanakh etoam-qa ndøgoám, yaq Pol gembo-ein, “Poev taqagoat, yaq ni Zelusalem taon-té qazinø-niáv. Yaq qoqa manqa ovøyam ndógo, tømøqá-ewág.”

¹⁰ Geté Pol yaq gembo-qavøiu, “No poeveáv, tænav. No ndakin Siza-qá manqa ovøyam-té qatø-itán. Yaq noqa manqat yoge qåbegø nqanek. Qo mòqote-qatéq, no Zu ezoqam-te, manqa-zapa-qase goneáv.

¹¹ No amba unimanqatin manqa-zapa kandambaqape tægonin, ta zapaya no løvøte tæqeivin, yaq ság, ambá kopømbá, no tænanimin. Geté nginik Zu ezoqam, noqa manqa-zapa-qase qeiviáv, manqa nginø-møvøet. Yaq ezoqa kopømba mbáin, no tiqa zenda-te sa tiveem. Yaq nakémbá, no āv qanømbe-pøe nqægo: Noqa manqa ovøyam, Siza ekezan be-ewág, ndego Lom manqei-ge kawa ezoqam kandambaqape.”

¹² Yaq Festus tegi zøtezat ezoqam namba, manqa gumu-vøvomem, ndego Pol āv gembøe-eín nqægo, “Qo Siza-te okho-qa qogoám, ndego qoqa manqa ovøyam te-ewag. Yaq ság. Qo Siza-té qonøqáv.”

Pol Aglipa neka Benis, tiqa megemege-te gindu-ituim

¹³ Khapé outøpøteáv, kawa ezoqam Aglipa, tegu yakhasuk namba, Benis, Sæzalia taon-té ginøfakház, Festus-te okha vøzav.

¹⁴ Ndigu andé møe-mbá sege-qovezám ndøgo. Yaq Festus, ndego kawa ezoqam, Pol-qa yaq-té gene-omát. Gembo-ein, “Filiks gewav, yaq ndego ezoqa kopo ndø-iváv, ndimbula-te ndøgo.

¹⁵ No Zelusalem taon-te qæmat, yaq Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Zu megetapak, manqa ndøsøkuzømém, teqa yaq-te. Ndigu no āv ginømbe-einím nqægo: Løvøte-té qabatøvé, teqa manqa-zapa zapaya.

¹⁶ Geté no āv qazømbe-eín nqægo, ‘Ni Lom bawan-ak, matev mbain, av nqægo, ezoqa tiqa zenda-te sa teiveem, ndigu manqa gimbo-søkuzømemín. Geté ndego khøuwa eqeieqei bèmbo-etoám, ekeza manqat tezø-ovøyam.’

¹⁷ Yaq ndigu nqanek ginduzav, no khøuwa nøme sisindøvepøteáv. Geté khøuwa nøme qandopave, no manqa ovøyam qonam nonqo-té qatoqóm, neka Pol itui manqat vøe-ein.

¹⁸ Yaq ndigu Zu ezoqam teqa manqa gisøkuzømem, ndigu ambá av nqægo, manqa-zapazapa kandakanda me:manqatám, av no qate-matavupam.

¹⁹ Geté ndigu sa ekeza Mbumbukiam vizap matev-qa yaq-té gini-manqatám, neka ezoqa nøme-qa yaq-te vøe-manqatam, ndego genanim, ndego iz nqambogo, Yesu. Teqa yaq-te, Pol āv gene-manqaté nqægo, ‘Ndego ndekhandí:vát.’

²⁰ No nøtenateav qagoam, no manqa qæf ande āv khatéqeív, taqa yaq-te, yaq no Pol āv qambøe-eín nqægo. Pøev tømboqat, yaq ndego kopømbá, Zelusalem taon-té genøwáv. Yaq ni teqa manqat ndógo teimømbó-ovøemém.

²¹ Geté Pol pøeveáv, yaq ge-ein, ‘Lom kawa ezoqam kandambaqape, ekezan be-ewág, noqa manqa ovøyam.’ Yaq nakémbá, no āv qate-vøovám nqægo: Pol ndimbula-té geabetøkhæ-utøvé. Yaq khøuwa eqeieqei tømø-khantaz, no Siza-té qatø-khofotáv, ndego Lom kawa ezoqam kandambaqape.”

²² Yaq Aglipa Festus gembo-ein, “No ndego ezoqam, manqat nøkezan yoge-qa nom-bogó.”

Yaq Festus gembo-qavøiu, “Qanimáv. Qasun qombó-ewág.”

²³ Yaq khøuwa nøme qandopave, Aglipa neka Benis, tñifakház. Ndigu khakheinam kandambá go:gonem, ndabua qaniqanim vø-uzam neka agiwa-qasis khagi-us vø-qanabam. Ndigu pindap khoev-te, nakhag ezoqa kandakanda neka taon megetapak namba sugumu-óz. Yaq Festus, Pol itui manqat ge-ein, tindu-ituím ndógo, mokho-te vøu-on.

²⁴ Yaq Festus āv gene-eín nqægo, “Nigi kawa ezoqam Aglipa, neka zo ezoqa ate nqazøte:go, nqazo-waniap. Ezoqam ngének, teqa yaq-te, no Zu ezoqam ate ndi:gu, Zelusalem taon-te neká nqanek taon-te, ginømbe-pouwe. Ndigu āv gini-akhayám nqægo: Ndego yage khapé bembøe-sekètét.

²⁵ Geté no teqa manqa-zapa-qase qeiviáv, ta zapaya ndøgo, ezoqa løvøte-te nqazi-abam. Geté ekezan qambo-pøovam, teqa manqa ovøyam manqat, Lom kawa ezoqam kandambaqape te-ewag, yaq no matavap āv qatevé nqægo: Ndækhofotáv, te-te ndego.

²⁶ Geté sa ndógo. No nøtenøtenák, gekha manqat nópeawām, niggi kawa ezoqam kandambaqape-te tækhofotav, teqa yaq-te. Yaq nakémbá, no ngenek qoqá megemege-té qatøndo-ítú, qo niggi kawa ezoqam Aglipa, neka zo ezoqa ewaqape-qa megemege-te, zo nqazo-waniap. Yaq teqa manqat tiziyogem, no kopømbaqapé, pepa tæpeawam.

²⁷ Soqain ndøgo, no ndimbula ezoqam, Lom taon-te tækhofotav, gete ovøyam manqat eqeieqei khofotøveav tøgoat, teqa yaq-te.”

26

Pol Aglipa-te manqa ge-ovøyam

¹ Yaq Aglipa Pol gembo-ein, “Qo kopømbaqapé, manqat toqo-ein, qakezan-qa yaq-te.”

Yaq Pol zenda ndø-eqá, manqat vøngaz, ge-ein,

² “Nigi kawa ezoqam, Aglipa! No khanakhanakh kandambá, qoqa megemege-te, no manqat tæ-ovøyam, Zu ezoqam-qa manqat ate ndægo-qa yaq-te, ginø-søkuzømem.

³ Qo Zu bawan-ak-qa matev ate ndægo-qa yaq-te, qateqat kandambá. Até ndøgó-a, manqa gi-itumbumatun. Yaq nakémbá, no āv qataqambe-viám nqægo: Noqa manqat qonø-ewág. Aiyav-té.

⁴ Zu ezoqa ewaqape, noqa yage ate ndægo møndæzótéz, no nøkeza manqei-te qæyagam, no khapelavøqase qategoam, yaq taqa zita-te, no Zelusalem taon-te vøe-yagam.

⁵ Ndigu møndæzótéz. No Felisi ezoqam nogoám, neka khafeap matev ate ndægo vøembō-pavam, av Felisi ezoqam gi:goatun. Ndigu tøzø-pøovat, yaq gé-unimanqatiním qo-te.

⁶ Yaq no ndakin nqanek manqa ovøyam-te, ta zapaya nqáneq qate-itán, Mbumbukiam-te nqatotana, matev tøfakhan, av ndego nigi atanakha-zapazapa-za-te manqa mbusa ge:ve.

⁷ Zu ezoqam-qa khagua bawan tuelv, ndigu Mbumbukiam pavpave neka lovølova ndimbovizap, te-te ndego, até taqa yaq-te nqáneq gonotazá.

Nigi kawa ezoqam! Ta matev ndøgo, no nqæ-unimanqatinat, tøfakhan, ta zapaya nqáneq, Zu ezoqam, no manqa ginø-søkuzømem.

⁸ Yaq gekha zapá, zo ndozo-matavap, av nqægo, kopømba mbaïn, toqo-unimanqatin, Mbumbukiam løvøte ezoqam, nqawa tekhandi:z?

⁹ Até nó-a, qæmatavupam, no ndigu ezoqam, Yesu Nazalet-ak ndimbopaev, bånøtokáz. Yaq no matev kandakandá qæmatønumat, teqa iz voat nonqo.

¹⁰ No āv qate-matønumám, Zelusalem mokho-te. No Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda-qa iz-te, Mbumbukiam-gi ezoqam kopoáv, ndimbula-té qatø-nqeisumám. Yaq ndigu pakhapakha khaneam-qa gizøgonin, no nð-unimanqatinín.

¹¹ No ndigu Zu ezoqam-qa guliguli khoev vinivinimba-te, yaq-fia nqosøgeap nøzø-etoumám, tiqa Klisten matev zapaya. Yaq no ndigu amba nøzøembe-khakhazumám, tiqa unimanqatin Yesu-te, betē-ivøvem. No mbøni nqosøgeap kandambá, qanøgoam ti-te. Yaq no ndigu, até taon vinivinimba qambaqape-té-a, møezøpavám, vøe-ngiæzotam.”

Pol emanqat gezø-votot, ndego ande āv kenē-Klisten-ev

¹² “Yaq khøuwa nøme, no Damaskus taon-té qatømát. No ndøgo ambá Klisten ezoqam nømøndo-gavemín. Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda-qá iz-té qatømát. Ndígu tikhofotøném.

¹³ Nigi kawa ezoqam, Aglipa! Ta khøuwa-te ndøgo, no nakhoa-te qæmat, ande āv khøuwa muín ndægó, no waev bæbæs-qape nøqeív. Ta waev-qa bazaføgakh, møndøløví, khøuwa tatas-qa waev. Yan-té qandovís, no vøgutun, até ndígú-a, ezoqa nøme namba qati-apat.

¹⁴ Yaq ni ezoqam ate qatigoam, manqei-té qeitø-o:án. Yaq no manqa wag mba noto-ewág. Ndøgo noqa Iblu manqat-te, āv qane-eín nqægo, ‘Sol! Sol! Gekha zapá, no ndoqo-ngiænotet? Kopømba mbaïn, tae viæge toqopam.’

¹⁵ Yaq no qambobevap, ‘Kándambaqape. Qo khoqonø-goam?’

Yaq Evezøza gendo-qavøiu, ‘No Yesú. No ndégo, qo ndoqo-ngiænotet.

¹⁶ Mòqo-itán! No nqáneq qataqambe-fakhán. Qo nøveatáq. Qo nogé sasae ezoqam neka bøi vizu ezoqam qógoát, neka ezoqa emanqat voqozømbé-vototupāt, matev ndøgo, no-te qoqoqeiv neka nøme ndøgo, no vaev-te tøte-qamekhæmit.

¹⁷ No qogi ezoqam neka bawan vini-ak-té qatø-khofotáq. Yaq ndigu qo ngiæqoat-qa tigoat, no ndækhandí:q.

¹⁸ Qo ndigu bøi qozø-mboqoá. Yaq ndigu bøivun zítá giabiti-wuøém, neka waev-te betēqambuz. Neka Saitan-qa bazaføgakh, tiabiti-ivøvé, Mbumbukiam-te betēnøzaz. Yaq ndigu no mokho-te, manqa-zapazapa segezø-navøém, neka vø-nogi-ezoqam-ēz, ndigu ezoqa nøme namba, no ndi-unimanqatinat.’ ”

*Pol ekeza nōmendim sasae-qa yaq-te ge:zōmas
(Kel 9:1-19; 22:6-16)*

¹⁹ “Nigi kawa ezoqam, Aglipa! No nqanek umingiap sanqaweáv, Mbumbukiam-te qandowav. Manqa o-mba nōmbōendáp.

²⁰ Yaq no até qatōndego, Damaskus taon-te ndōgo, Mbumbukiam-qa Manqat nōmendim vōengaz. Taqa zita-te, no Zelusalem taon-té qatōnáv neka Zudia manqei ate ndægo vōe-okhoam, neka até bawan vini-ak-té-a, vōe-okhoam. No ezoqa áv qate-zōmesimám nqægo: Manqa-zapazapa matanam, zitá giabiti-wuøém, neka Mbumbukiam-te bēqambuz. Yaq tiqa matev mokho-te, ndigu ndimatanam, áv giabiti-zōmás, ndigu ùnime:-qambúz, Mbumbukiam-te.

²¹ No Zu ezoqam, Mbumbukiam-qa khoev mokho-te, ta zapaya nqáneq gini-mōvōnonám, neka lambe-qa vōnōgoam.

²² Geté Mbumbukiam, no oskia nōtōkeám. Yaq nakémbá, no até ndakín-a, ezoqa iz-akhayapak neka khokho ezoqam-qá megemege-té qatoyá, neka nqātē-zōmēsím. No ezoqa sa nqáneq qate-zōmesím, av Mozes neka Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam gi:manqatam, matev tōfakhanam.

²³ Ndigu áv gini-einím nqægo: Ndego Mesaya, Mbumbukiam geve, ni tekhandi:n, nqosøgeap ndóndáp, vōnaním. Yaq lōvōte-te, bugukhokhof ndégo tenósuzám. Yaq ndego Zu ezoqam neká bawan vini-ak-te, waev ndóndáp.”

²⁴ Pol nqanek manqat ge-ein, yaq Festus gēmōndōtáv, vō-akhao. Gembo-ein, “Pól. Qo kandaniáp. Qoqa qateqat ndape kandambaqape nandav, qōte-kandaqaním.”

²⁵ Geté Pol gembo-qavøiu, “Nigi kandambaqape, Festus! No ambá av nqægo, kanda-niáp. Manqat nqæmanqate, unimanqatín neka mokho-ús.

²⁶ Ngenek, nigi kawa ezoqam, Aglipa, mōndæ-otév, manqat no nqæmanqate. No kopōmbaqapé, bavokhó sæmbōé-manqatát. Matev ate ndægo, no nqate-manqate, ngenek àbe-ewagám. Zapa ndōgo, ta matev ndōgo, ambá av nqægo, khonoam-tē qanø-fakhanām.

²⁷ Nigi kawa ezoqam, Aglipa! Qo Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam-qa manqat moqó-unimanqatin? No mōtenōtén. Qo mòqo-unimanqatín.”

²⁸ Yaq Aglipa Pol gembo-ein, “Ge qō, ndoqo-matavap, qoqa manqat-te nandav, no nakhamas-te ndæ-Klisten-en?”

²⁹ Yaq Pol gendo-qavøiu, “Nakhamas-te ó aiyav-te. No Mbumbukiam, áv qambōe-viám nqægo: Qo mbá mbá. Geté até ezoqa ewaqapé-a, ndakin noqa manqat ngi-ewaget, zo áv tōne:gó, av no nqate:go. Geté auli sen ndigu, no ginōmbe-mopōvōmem.”

³⁰ Yaq ndego kawa ezoqam, Aglipa, neka gaman ezoqam Festus neka ndugu Benis, ezoqa ewaqape namba, sūgumu-umiáz.

³¹ Yaq bavokho gizav, ndigu yaqyaq-a gibond, “Ngenek ezoqam manqa-zapa-qase goneáv, ta zapaya ndōgo, ezoqa lōvōte-te nqazi-abam neka ndimbula-te nqazi-nqeisam.”

³² Yaq Aglipa Festus gembo-ein, “Qo ngenek ezoqam ambá soqo-nqonqotavín, ndego ekezan poeveav tōgonín, Siza teqa manqa ovøyam manqat te-ewag, ndego Lom kawa ezoqam kandambaqape.”

Pol Lom taon-te gewav

27

27:1-28:15

Pol gesøkuz, Lom taon-te gemat

¹ Khøuwa qandap, ndigu gizavem, ni Itali manqei-te teimōtinim, yaq Pol neka ndimbula ezoqa nōme, nakhag kawa nōme-qá zenda-té ginø-áb. Teqa iz Zuliés. Ndego Lom kawa ezoqam kandambaqape-qa nakhag bawan mokho-té gunu:-sasaetám.

² Palai khagua møndøbøetám, ta pu-te ndøgo. Khakheitáp. Adlamitium taon-té qandowáv. Yaq Esia plovins-te, pu vinivinimba-te tøkeam-qa ndøgoám. Yaq ni teitø-ketám ndøgo, vøi-søkuzim. Ezoqa nøme møndøgoám, ni namba. Ndego Tesalonika taon-ák, ndøgo Masedonia plovins mokho-te. Tega iz Alistakús.

³ Khøuwa nøme qandopave, ni Saedon taon-té qeimø-fakhán. Yaq Zulies, Pol tanakh mbogó. Ndego sègemboták. Ekeza zifuap-té genøwáv, ndigu loge gigiap neka gekha gigiap nøme bembø-etømem.

⁴ Ni nqawa qeisøkuzim, yaq khamøe sa ni-té qandofeá. Yaq ni Saiples manqei bawa niti-otán. Sèitø-guguyát.

⁵ Yaq ni qeitu-qantavat, anana-mba ndøugu, Silisia neka Pamfilia manqei sa nakeamote vøtikhatøvem, yaq Maela taon-té qeimø-fakhán, Lisia manqei-te ndøgo.

⁶ Ta taon-te ndøgo, ndego nakhag kawa ezoqam, palai khagua nøme ndøqeív. Aleksandlia taon-té qandowáv. Itali manqei-te teiti-qa ndøgoám. Yaq ndego ni tenø-itúmb ndøgo, vøimøguv.

⁷ Qeisøkuzim, yaq khøuwa kopoáv, ni aiyav-té qeitø-teitát. Yaq Naides taon qatikhatoumat, ni ambá seiteitátin. Geté kopømba mbaín. Zapa ndøgo, khamøe gèqavønotám. Yaq ni Salmone manqei luát qeitø-qantáv, Klit manqei bawa-te ndøgo.

⁸ Yaq sèitø-guguyát. Geté føgakh-mbá qeitiámát, atema vaev-te khagua pu nøme-te vøimø-fakhan. Ta pu ndøgo, iz Pu Mbomambaqapé. Lasea taon avønin-té qagó.

⁹ Ta-mba av nqægo qati-teitavun, ni khøuwa kandambá qeingiæzotavun. Zu ezoqam-qa khøuwa, ndøgo lou logemav matev gigoatun, é-møndømu-nasiním, yaq mbe viav vøngaz. Yaq ndakin Pol ezoqa áv genegugúb nqægo,

¹⁰ “Láo. No áv qateqeiví nqægo: Ni sa tizi-teitit, yaq ni matev føgakh-qape zimøqeivím. Ni nqanek palai khagua neka gigiap giníngiú. Geté ta-mbá mbá. Até niqá khandí-a, kopømbá, sa tømø-navøem.”

¹¹ Geté ndego nakhag kawa ezoqam, Pol-qa manqat gè-ogí. Yaq palai khagua eve neka nøzøgim ezoqam-qá manqat ndøndáp.

¹² Zapa ndøgo, ta khagua pu ndøgo, qanimáv mbá, qozøqozaq viav khøuwa-te, khagua tøbøetat, mbe qafakhanumatun. Yaq nakémbá, ezoqa kandambá, nqawa søkuzam-qa ndøgoám. Kopømba tøgoat, ambá Finiks taon-té ginøteitín. Taqa khagua pu, Klit manqei bawa-te ndøgo, khøuwa sininim-té qavé. Nøme ndøgo, nakeamo zenda-té neka nøme ndøgo, yogea zenda-té. Yaq ndøgo kopømbaqapé, qozøqozaq khøuwa-te, khagua tøbøetupat.

Mbe qandofea

¹³ Yaq sa niqa yogea-te ndøgo, khamøe-qase qandofea, palai khagua sasae ezoqam, áv gini-matavupám nqægo: Kopømbaqapé. Seitiním, av manqat gi-einim. Yaq angølap sège-khatobumím, vøi-søkuzim. Yaq ni Klit manqei bawa uni avønin-té seitø-guguyát.

¹⁴ Geté nqova mbaín, sa manqei bawa ndøgo, mbe-qape ndofeá. Taqa bazaføgakh kandamba tantáv. Mbe av nqægo, Khøuwa Fakhanam Yogea Zenda Mbe mbo-akhaemám.

¹⁵ Mbe ndøgo, khagua qanqagim, ni kopømba mbaín, eqeieqei níteit, teimbøe-qatazet. Yaq ság. Khamøe ni qavevendumat, sèimbøkhæ-takát.

¹⁶ Yaq Kauda manqei bawa-qase avønin-te qeito-guguyat, ni khagua-qase eqawat-qa nigoám, ndøgo qei-itiat. Geté føgakh kandambá. Vaev-té qeitø-eqaném, ova vøitø-veem, sasa niløvønømem.

¹⁷ Yaq ta sasae ndøgo qame-navøem, ndigu sasae ezoqam, palai khagua tini-møpøvømém, tabetē-føgakh-a, neka palai vøføløzømem. Zapa ndøgo, ndigu møe ndøgoném. Soqain ndøgo, ndøgo Libia manqei avønin-te, ndivind bawa-te teitø-qavig, ibøkha mokho-te ngu:gu. Palai giføløzømem, yaq khamøe mba mbotakém, qavevendumat.

¹⁸ Geté khøuwa nøme qandopave, khamøe ndøgo qafegimam, sà tønø-khouwevtát. Yaq khagua keoge ezoqam, até gindigonem, gigiap khagua-te qøugeyam, gènqagimém, khagua vøvøyan.

¹⁹ Yaq khøuwa nøme qandopave, ndigu até khagua-qa sasae gigiáp-a, vønqagimem. Ekezan ndønqagimém.

²⁰ Yaq khøuwa kopoáv, ni nduku neká khøuwa zømetupøteáv, niqa nakhoa qeivi nonqo. Neka mbe sègemát. Khàpumu-føgákh, qafegimam. Ni sèimbøkhæ-ovøemém. Neka matavapøteáv, av nqægo, ndèiyagēt.

²¹ Ndigu ezoqam, khagua mokho-te gu:goam, khøuwa kopoáv, lou logemáv. Yaq Pol tiqa megemege-te ndo:go, tenø-itán ndøgo, vøzø-ein, “Zo noqa manqat ambá zøyogem. Ni Klit manqei, até bizindu-ivøvèmin. Yaq nqanek matev føgakh-qape neka gigiap qasoqøsoqoam, ambá gé:fakhanák ni-te.

²² Geté no ndakin nqazø-manqate. Zo ndøfòfògeáp. Zo ezoqa kopo gó:navøemák. Palai khagua mba ndøsoqá.

²³ No Mbumbukiam-gé ezoqám, neka te-mba ndégo tæmbovizáp. Yaq lova qapøistat, tege enzol ezoqam nøfakhán.

²⁴ Ndego av genømbe-ein nqægo, ‘Pól. Qo møe ndøgø. Qo ndego Lom kawa ezoqam kandambaqape, Siza, teqa megemege-te, ndøqomø-itán. Yaq nqæ! Qo zapaya, Mbumbukiam até ezoqa ewaqapé-a, qo namba ndøzøte-guvi, ndøkhandí:z.’

²⁵ Yaq nakémbá, lao, zo anøzi ndøgø. No Mbumbukiam, av qate-unimanqatinát nqægo: Matev ndøfakhán, av genømbe-ein ndægo.

²⁶ Geté nqanek palai khagua, manqei bawa-qase-té qanótøun, vøtøkuvøēm.”

²⁷ Ni pula menas, Meditelenien ndaola-te qeitu-bøetam, yaq ta lova nøme ndøgo, ndigu khagua sasae ezoqam, av gini-matavupám nqægo: Manqei àbizimu-khatoém.

²⁸ Yaq mbag ndøføløzém, gigiap viniv vømøpøem. Igian qeivi nonqó. Yaq av giniqeiivím nqægo: Ibøkha-qa igian, 40 mitá. Geté nøme qeimø-kawamb, nqawa gimø-føløzem, taqa igian 30 mita mbá.

²⁹ Yaq ndigu ezoqam, møe ndøgoném, av nqægo, khagua andé nandi-té vømé-ngøovøēm. Yaq ndigu khagua-qa okho-te, angølap ndønqagivemém. Angølap foá. Yaq paveat-qa ndøguligulimém.

³⁰ Yaq ndigu khagua sasae ezoqam, khokhozan-qa ndøgoám, khagua-qase ibøkha-te vøføløzem. Yaq ndigu ezoqa nøme, ambá gezø-matemateamín, av nqægo, ndigu ambá angølap nøme ndønqagevememín, khagua mege-te ndo:go.

³¹ Geté Pol nakhag kawa neka nakhag ezoqa nøme gezø-ein, “Nginik khagua sasae zøtezat ezoqam, nqanek khagua-te guveav tøgoat, yaq zo zøyageák.”

³² Yaq ndigu nakhag ezoqam, até gindigonem, khagua-qase-qa mbag vøqogømem, ibøkha-te vøbøi.

³³ Yaq qanaqanus lovølova-ús, Pol ezoqa ewaqape, av gezømbe-ein nqægo, “Zo lou mðzológ. Zapa ndøgo, zo pula menas sa qazo-qovezumam, zo lou eqeieqei logemáv.

³⁴ Yaq nakémbá. No nqazø-pouwe. Zo lou zológ. Zo bazaføgakh, bèzøndo-qaván. Yaq zo soqain-qase, zomø-qeivimák.”

³⁵ Pol nqanek manqat ge-ein, yaq ndego flawa ndøndapáz, ezoqa ewaqape-qa bøi-te, Mbumbukiam ike manqat vømbo-ein. Yaq gèmbézó, louzi vøngaz.

³⁶ Yaq ezoqa ewaqape, tiqa mokho-te, é-qazø-eqeieqeatát. Yaq até ndigú-a, lou vølog.

³⁷ Ni ezoqam, palai khagua-te qeitu:guvam, kandambá. Ate qatigoam, 276.

³⁸ Ezoqa ewaqape lou gumulog, qazø-ewez, yaq wit ndigu, khagua-te gu:geabam, gènqagivemém. Khagua betèvøyan.

Palai khagua qamø-ngøovøem

³⁹ Yaq qanaqanus qandopave, khagua keoge ezoqam, manqei ndøqeivím. Geté ndigu amba me:matøvemém. Geté ogeve giqeivim, manqei ge:v qagoam, ndigu matavap, āv giniveém nqægo: Palai khagua, sa ge:v-té qabenø-qavíg.

⁴⁰ Yaq angølap gi:zøitam, mbag gèqogém. Yaq ndaola-té sege-zuvøzém. Yaq mbag ndøgo, khagua nøzøgim nonqo-te qaløvøtupam, sège-føløzømem, neka palai ndøgo, mege-te qo:løvøtupam, vøvøndøzem. Khamøe ambá manqei ge:v-té qanø-ziandamín.

⁴¹ Geté livin-qase ndøgu, ibøkha mokho-te, nandi bawa mu:zavám. Yaq khagua mege, nandi-té qano:qavíg, vømøføgakh. Kha khokhokeáv. Geté okho, khamøe ndømøkuimát, khagua ate ndægo vømū-møkuvøem.

⁴² Yaq nakhag ezoqam, ndimbula ezoqam, zitøge-qa ndøgoám. Soqain ndøgo, ndigu manqei-te titanqayam, vømø-khokhonim.

⁴³ Geté ndego nakhag kawa ezoqam, Zulies, Pol khandi:vát-qa ndøgoám. Yaq ndego gèzømbø-kház. Ezoqa ewaqape, ndigu tanqayam gi:zøtez, ndego ibøkha-te vøvuam manqat zø-eín, bemø-tanqayam, manqei-te bemøqaqavam.

⁴⁴ Geté ndigu ezoqa nøme, tanqayam zøtezateav gigoam, khagua qaqageap-te fabam manqat zø-eín, manqei-te betē-tanqayam. Yaq av nqægo, ni ezoqa ate qatigoam, manqei-té qeimø-qaqavám, vøi-khandi:n.

28

Malta manqei bawa-te gigoam

¹ Ni manqei-te qeimøqa, yaq ni āv qatiyogém nqægo: Nqanek manqei bawa, iz Maltá.

² Ndigu ezoqam, ta manqei-te ndøgo giyagam, matev egeiegei nimatanám, vøkhatomb. Yaq gøina niløvutím. Zapa ndøgo, qæ ndølanqavát neka qozaq ndønqeivøém.

³ Pol gøina ndøpizumát. Yaq gøina geløvut, qawagim, te-tata ndøgo, wazeam ndongikáv, pingim-te vømbøtag. Wazeam av nge:go teqatag, yaq løvøte qóqeiv.

⁴ Yaq ndigu mo-manqei-anim, Pol gi-ometam, wazeam pingim-te gembo-følawam, āv ginibónd nqægo, “Ngenek pepen ezoqám as ndøgoát. Unimanqatín. Ndego geoneáv, ibøkha-te. Geté ndakin, ndugu mbumbukiam nømu, ezoqam-te yaq-fia ndutaev, unimé-laváo.”

⁵ Geté Pol wazeam sège-vingitáv, gøinam-te sasa ndø-ogiu. Yaq ndego soqain-qase qeiviáv.

⁶ Ezoqa āv gini-matavupám nqægo: Ndego ndømbo-tøpuí, o segébøiáv, vønanim. Yaq amba me:nqanqeitupám. Geté Pol-te matev-qase fakhaneav qagoam, yaq matavap gè-enendém, gi-einim, “Ngenek mbumbukiám nøme ategó.”

⁷ Ta manqei avønin-te ndøgo, manqei nøme møndøgoám. Ndøgo Publius-qá manqei. Ngenek megeat ezoqam ndøgoám, ta manqei bawa-qase-te ndøgo. Yaq ngenek ni gèkhatómb, lou neka venanqei nonqo vønī-etoam. Khøuwa misiká.

⁸ Publius-ge eve, enqoni mbovinumám. Ngusum tatas neka emu mbogoám. Venanqei nonqo-té gebuvám. Yaq Pol tenøwáv ndøgo, zenda vømbøeve, sasa ndøguligulim. Yaq ndego enqoni, sègembo-navøém.

⁹ Nqanek matev qafakhan, yaq até enqoni-us ezoqa nømé-a, manqei bawa-te giyagam, Pol-te vøndøzav. Yaq enqoni sègezø-navøém.

¹⁰ Ndigu ni vizap kandambá ginigu. Yaq ni manqei nqawa qei-ivøvem, gekha gigiāp ndøgo, ni mbain qeigoam, ndigu sègeni-etoám.

Pol Lom taon-te gemøfakhan

¹¹ Ta manqei bawa-te ndøgo, palai khagua møndøbøetám. Khamøe viav qa-ogitat, ndøgo tømboegéz. Aleksandlia taón qandovuáo. Palai khagua-qa mege-te ndo:go, Mbumbuk Qaqangeap-qá nqovønqova mo:goám.

Yaq khamøe viav qame-navøem, ni tètiketámb, vøi-søkuzim. Løvøyak misiká qeisokhoam, ta manqei bawa-te ndøgo.

¹² Yaq ni Silakus taon-té qeimø-tokhotáv, khøuwa misika vøimø-qovezam.

¹³ Yaq nqawa qei-ivøvem, ni Legium taon-té qeitøteít, vøimø-tokhotav. Yaq nøme qandopave, khamøe sa zita-té qandofeá, vøšøkutan. Yaq khøuwa menas mbá qati-teitát, Puteoli taon-te vøimø-fakhan.

¹⁴ Ta taon-te ndøgo, Klisten ezoqam møndøgoám. Ndigu gèkhatómb. Yaq ni pula kopó, ti namba qati:goam. Yaq nqawa qei-ivøvem, zapá qeitøniáv, atema Lom taon-te.

¹⁵ Ndigu Klisten ezoqam, Lom taon-te giyagam, manqat é-møndømø-yogém, av nqægo, ni Puteoli taon-te qeifakhan. Yaq ndigu ezoqa nøme, ni nømende-qa ndozáv. Andé qámbá, ginduzav. Nøme ndigu, ni Apius maket-té qeitø-qaqandám neka nøme, ta manqei-te ndøgo, vøi-qaqandam, Venanqei Nonqo Khøev Misika gimbo-akhaemam. Pol nginik ezoqa gezømet, yaq Mbumbukiam ike manqat mbo-eín, neka mbøni vømbøbøi.

Pol Lom taon-te, ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimat

¹⁶ Ni Lom taon-te qeimø-fakhan, yaq gaman ezoqam, Pol sègembo-takém, av nqægo, khøev eqeieqei-té géyagát. Geté nakhag ezoqa kopo møndømbo-goám, gembo-kewagam.

¹⁷ Yaq khøuwa misika-qa zita-te, Pol Zu megetapak zø-akhayám. Yaq gindupindam, ndego áv gezømbe-eín nqægo, “Tát-za neka ata-za. Noqa yaq-te, manqat nqáneq: No manqa-zapa-qase goneáv, nigí ezoqam-te neka nigí atanakha-zapazapa-za-qa matev-te. Geté Zu ezoqam, no sège-møvønónám, Zelusalem taon-te. Yaq no Lom ezoqam-qá zenda-té ginøveém.

¹⁸ Geté Lom ezoqam ginø-sinøzumem, ndigu no nqonqotønat-qa ndøgoám. Zapa ndøgo, ndigu no-te manqa-zapa-qase qeiviáv, ta zapaya ndøgo, ezoqa løvøte-te ndi-abam, av Zu ezoqam noqa yaq-te qazømbe-pøovam.

¹⁹ Geté Zu ezoqam, tiqa manqat gèsanqawém. Yaq no nakhoa nøme qeiviáv. Yaq no áv qazømbe-eín nqægo: Ndego Lom kawa ezoqam kandambaqape, Siza, ekezan be-ewág, noqa manqa ovøyam manqat. Geté no ambá av nqægo, nøkeza ezoqam manqa nømøzø-søkuzām.

²⁰ No zo ta zapaya nqáneq qazømbe-akhá, nqanek manqat tæzø-ein. No nginik auli sen, te zapaya ndégo tinømbe-løvønøzat, ni Izlael ezoqam, Mbumbukiam-te nqazio-tana, tendo-khofotav, ni tekhandi:n.”

²¹ Yaq ndigu gindu-qavøinam, “Zudia ezoqam, ni qoqa yaq-te pepa khofotøveáv. Neka nigí ezoqa kopo okhoeáv, ni-te, manqa vøqā-søkuzim, o qo zapaya, manqat soqain vønī-ein.

²² Geté ni qakeza manqat yoge-qa nigú, ande áv khoqotē-matavap. Zapa ndøgo, ni áv qatiyogé nqægo: Manqei-manqei ate ndægot, ezoqa nqanek bawan ndakinak, manqa mbogeve:matún.”

²³ Yaq ndigu Pol namba, khøuwa nøme ndøzavém. Yaq ta khøuwa-te ndøgo, ezoqa kandambá gindupindam, Pol ma ge:qotam. Yaq khøuwa gemat, qanaqanus atéma kha-gus, Pol Mbumbukiam-qá Megeat Matev-qá yaq-té gene-zømesimát. Ndego áv gezømbe-ovøemát nqægo: Mozes-qa guguna manqat neka Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam-qa manqat mokho-te, Yesu-qa yaq-te, møndø-peaomém. Yaq ndego ndigu Yesu-te khatøza-qa ndøgoám.

²⁴ Ezoqa nøme, møndø-unimanqatiním, Pol-qa manqat. Geté nøme ndigu, unimanqat-inteáv.

²⁵ Yaq ndigu ekeza mokho-mba, ponqombap ndønqazém. Yaq sègezáv. Geté Pol ndigu bugukhokhof, áv gezømbe-eín nqægo, “Manqat ndøgo, Nqova Mbomambaqape zogi atanakha-zapazapa-za gezø-ein, Aezaya mokho-te, ndego Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam, nqanek manqat unimanqatín. Ndøgo áv qane-eín nqægo,

²⁶ Vøqáv, ndigu ezoqam vømøzø-ein:
Zo ndòzo-ewagát.

Geté manqa mokho zombó-ndapemák.

Zo ndòzo-kewagát.

Geté zóqeivimák.

²⁷ Zapa ndógo, nginik ezoqam,
mbøni gèzø-føgøføgakhám,
neka gea gèzø-tokeáp,
neka bøi ndíkøpøitāp.

Zapa ndógo, ndigu poeveáv,
bøi ti:qeivat neka gea ti:-ewagat,
neka mokho tindapem,
yaq no-te vøndé-qambūz,
no vøté-khakheinøvēm.’ ”

²⁸ Yaq Pol nøme gezø-ein, “Zo vøezøtéz. Mbumbukiam nqanek khandi manqat, ndakin até bawan vini-ak-té genø-khofotáv. Yaq ndigu ndøndapém.”*

³⁰ Ta khoev-te ndøgo, Pol viav menás geqotam, fia vø-aumam. Yaq gekha ezoqām ndigu, gindu-okhoam, sège-khatobín.

³¹ Ndego ezoqa Mbumbukiam-qa Megeat Matev neka Evezøza Yesu Keliso-qa yaq-té gene-zømesimám. Ndego manqat sège-manqatám. Ezoqam-qa møe goneáv. Neka ezoqa kopo ndego khazeáv.

28:26 28:26-27 Isa 6:9-10; Kel 25:13; 26:2, 6; 27:24; Lom 1:5 * **28:28 28:28** Baebol kopokopo nøme-te, Glik manqat-te gipeaomem, manqat nøme ndøgó. Ta manqat nqáneek: ²⁹ *Pol nqanek manqat ge-ein, yaq Zu ezoqam sègezdv. Izuizu manqa ndø-itumbumát. Manqa itumbam kandambá gigoat.*

Lom Pol-qa pepa, Klisten bawan ezoqam-te, ndigu Lom taon-te giyagam

Megeat Manqat-qase

Nqanek pepa, Pol Lom taon Klisten bawan ezoqam-té genø-peawám. Ta khøuwa-te ndøgo, ndego Kolin taon-té gegoám. Pepa gumu-peawam, yaq Fibi mbo-etoám. Yaq Lom taon-te ngúnuk gundapát. Lom taon ndøgo, kandambaqapé. Itali manqei-té qagó. Gaman kawakawa-za ndøgo tigoám. Klisten ezoqam ndigu, Lom taon-te gisøkhoam, nøme ndigu, Zu ezoqám, neka nøme ndigu, bawan vini-ák.

Nqanek pepa mokho-te, Pol taqa yaq-te ndøgo tene-peawám, Mbumbukiam-qa bøi-te, ande āv khoqoté-ndaføyamba-ēq. Ndego āv gene-eín nqægo: Ezoqa ewaqape, manqa-zapazapa-ús. Neka ezoqa kopømba mbaín, Mozes-qa guguna manqat paev mokho-te o matev egeieqei gone mokho-te, Mbumbukiam-qa bøi-te ti-ndaføyamba-ez. Geté Yesu ti-unimanqatinim, yaq Mbumbukiam tiqa manqa-zapazapa ate ndægo, segembøé-navøém, yaq ndigu teqa bøi-te vø-ndaføyamba-ēz. Yaq ndigu kopømbaqapé, yage ndakinak ndøndapém, Yesu namba vøe-yagāt.

¹ No Pól, nqanek pepa nqæpeaomit. No Keliso Yesu-gé sasae ezoqám. No Mbumbukiam ndøveatán. Tegé u-anem nógoát. Ezoqa teqa Manqat Mbomambaqape nøté-zømesimát.

² Mbumbukiam é-møndo:-eín, tegi manqa vevezam ezoqam mokho-te, nqanek Manqat Mbomambaqape, ndøfakhán. Mbumbukiam-qá Manqat mokho-té qapeawáp.

³ Nqanek Manqat Mbomambaqape, ekeza Yo-qa yaq-té qanegó. Manqei-qape-qa matev-te, ndego Deivid-gé zeó.

⁴ Geté løvøte-te gendo-khandi:v, ta mokho-te, Nqova Mbomambaqape, ni āv qan-inømand nqægo: Ngenek Mbumbukiam-gé Yó, neka ndego bazaføgakh-qapé. Ndego Yesu Kelisó. Nigi Evezøzá.

⁵ Te mokho-te, Mbumbukiam kuku mbogoám no-te, neka no tege u-anem vøve. Yaq no bawabawan-te ate ndægo, ezoqa nó-itubít. Yaq ndigu tiabiti-unimanqatinim neka teqa manqat tiabiti-ndapém. Yaq Keliso-qa iz tåbete-egawát.

⁶ Até zó-a, zo Mbumbukiam vøzø-akha. Zo ndakin Yesu Keliso-gí ezoqám.

⁷ Nqanek pepa zo-té qatø-peaomít, zo Lom taon-te nandozo-yage. Mbumbukiam kuku kandambá zo-te. Ndego zo ekeza ezoqam me:zæzá.

Mbumbukiam, nigi Tat, neka Yesu Keliso, nigi Evezøza, tiqa kuku matev neka sambi matev ndøgoát, zo-te.

Pol gepøgeapam, Lom taon-te tewav

⁸ Noqa manqat āv qaténgáz nqægo: No ike kandambá, noge Mbumbukiam-te, Yesu Keliso mokho-te, zo ezoqa ewaqape zapaya. Zapa ndøgo, manqei-qape ate nqægo, ezoqa zoqa unimanqatin-qa yaq-te, sùgumu-manqatét.

⁹ Mbumbukiam, te zapaya no kha sa nqæ-nqonqotøve, no ezoqa teqa Manqat Mbomambaqape, ekeza Yo-qa yaq-te nqate-zømesim, ndego møndæ-otév, no oskia nøzø-guligulimatún. Khøuwa kopoáv.

¹⁰ Neka no ndego āv qambøe-vi:matún nqægo: Ndego poev tømbo goat, nakhoa bènø-mboqá. Yaq notøndónáv, vaev-te, zo banøzømet.

¹¹ No vao kandambá zo-te. No zo zømete-qa neka Nqova Mbomambaqape-qa bazaføgakh etoam-qa nøzøgó. Zo unimanqatin-te, tønne-føgakhæz.

¹² Yaq no zo namba tizi:goat, ni yaqyaq-a, niqa unimanqatin matev mokho-te, zita zítøpøzát, zo noqa zita vozó-tøpøzēm, neka no zoqa zita vøe-tøpāz.

¹³ Nøfuap! Zo vøezøtéz, av nqægo: No khøuwa kopoáv, qæpøogeapam, zo tæzømet. Até zo mokho-té-a, noqa sasae-te, mokho bèfakhán, av manqei nøme-te qæfakhanumat. Geté gènømbe-paín.

¹⁴ No Mbumbukiam-qa Manqat, ezoqa ewaqape sà bazømbu-etoám, oskiá ndøgo, Glik bawan-ak o bawan vini-ak ndigu, neka oskiá ndøgo, zøtezat ezoqam o zøtezatav ezoqam ndigu.

¹⁵ Yaq nakémbá, no poev kandambá. Até zó-a, zo Lom taon-te nandozo-yage, Manqat Mbomambaqape nøtézmás.

Mbumbukiam eqeieqei ndigu tenezæzá, ndigu ndi-unimanqatinat

¹⁶ No mivi mbaín, nqanek Manqat Mbomambaqape-qa yaq-te. Zapa ndøgo, ta mokho-te ndøgo, Mbumbukiam-qa bazaføgakh mu:sasaeát. Yaq gekha ezoqām ndigu, ndi-unimanqatinat, gékhandí:z. Nqanek khandi matev, bugukhokhof Zu ezoqam-té qanøfakhán. Yaq vaev, até manqei vini-ak-té-a, vømøfakhan.

¹⁷ Nqanek Manqat Mbomambaqape mokho-te, ni Mbumbukiam teqa matev eqeieqei-qape nivevezám. Ta matev eqeieqei-qape nqánek: Ezoqa teqa bøi-te, unimanqatin matév gini-ndaføyamba-ezát. Unimanqatin matév qane-ngazøngazám neka unimanqatin matév qame-kopømba-ín. Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, “Ezoqam ndøgo tené-ndaføyamba-év, te-unimanqatintat. Yaq géyagét.”

Mbumbukiam qaqa tenøgó ndøgo, ndigu ndisanqawe

¹⁸ Nqanek manqat, Mbumbukiam ni eqeieqei ndenæna, ni nqazi-unimanqatinat, ndøgo gigiap-qapé. Zapa ndøgo, Mbumbukiam, ndego yan-te ngo:yage, āv genevevezám nqægo: Ndego qaqa kandambá. Ezoqa ndigu, ndisanqawe neka manqa-zapazapa ndimatanam, neka ta mokho-te, unimanqatin manqat sa nditokhonam, ti-te ndigu, Mbumbukiam yaq-fia ndótá.

¹⁹ Zapa ndøgo, ndigu Mbumbukiam-qa yaq-te, møndæzøtéz. Ndego ekezan møndøzø-vøndøyám.

²⁰ Unimanqatin. Ezoqa kopømba mbaín, Mbumbukiam te-omet. Geté Mbumbukiam manqei-qape ande ge:khakheinam, atema ndakin, gigiap ate ndægo, gekhakheinam, ni āv qani-nømendím nqægo: Ndego bazaføgakh-qapé, miavmiáv, neka ndego unimanqatin Mbumbukiám. Yaq nakémbá, ezoqa kopømba mbaín, timanqatat av nqægo, “Ni manqa-zapazapa goneāv, zapa ndøgo, ni Mbumbukiam-qa yaq-te nītinøtenāk.”

²¹ Ndigu Mbumbukiam møndæzøtéz. Geté ndigu matavapøteáv, av nqægo, ndego Mbumbukiám. Neka ndigu ndego vizupáv. Neka ndigu te-te ike manqat manqatemáv. Yaq tiqa matavap møndømø-mokho-mbaín. Tiqa mokho-te, matavap eqeieqei mbaín. Bøivun mu:nqeitám.

²² Ndigu ekeza kha, matavap loloakh-us me:vewé. Geté tiqa matavap, møndøzø-livilivisám.

²³ Tiqa matev, mokho mbaín. Zapa ndøgo, khandi miav-ak Mbumbukiam, ndigu vizupáv. Geté tae khøuiap bugug vinivinimba mbovizáp, ekezan ndikhakheinam, bugug kopømba ande av ezoqam ndi:gu, vaev-te tipakhaez, o pipisi ndi:gu o søvakha gigiap ndi:gu o gigiap ndivisi:giap ndi:gu.

²⁴ Yaq nakémbá, Mbumbukiam sègezø-iváv. Ndigu manqa-zapazapa, sà bematønumít, av ndi:qovetu. Yaq tiqa mambe matev-te, izuizu kha soqaqape-té giabenø-veém, neka yaqyaq-a mivi betē-etoam.

²⁵ Ndigu unimanqatin manqat, Mbumbukiam-qa yaq-te, gè-ivøvém, khavozam manqat vømbō-paevem. Ndigu gigiap mba mbovizáp, Mbumbukiam gekhakheinam, neka taqa iz ndĩmbō-ēqāwāt. Geté Mbumbukiam, ndego gigiap ate nqægo gekhakheinam, ndigu vizupáv. Geté teqa iz, miavmiav, bèto-eqawát. Amén. Nqanek manqat unimanqatín.

²⁶ Mbumbukiam zita gi:wuowem, yaq ndego sègezø-iváv. Ndigu mivi matev, sà tiabiti-matønumít, av ekezan ndi:qovetu. Sakheis nøme, nøkenøkem matev eqeieqei, gè-ivøvém. Yaq izu sakheis mambe matev ndøgoatún.

²⁷ Yaq até anganá-ya, ezoqa nøme, nøkenøkem matev eqeieqei, gè-ivøvém, sakheis namba. Yaq tiqa poev, ndøgo ekeza mbøni mokho-te ande gøinam me ndøwageap, angana nøme-té qanø-okhoatún, yaq ndigu izu angana mambe matev vøgoatun. Ta mokho-te ndøgo, ndigu mivi-qape ndø-ndapemín. Ndøgo tiqa matev-qa yaq-fiá.

²⁸ Ndigu ezoqam, gèzømbø-qasí:v. Mbumbukiam-qa yaq-te matavapøteáv. Yaq Mbumbukiam ndigu tiqa matavap soqøsoqa-té genøziváz. Matev sá tiabegó ndøgo, eqeieqei mbain ndøgo.

²⁹ Ndigu tiqa mokho-te, manqa-zapazapa vinivinimba gèmozø-tøtøvøyám. Ezoqa soqaqape-te abam matev, neka gigiap qovetu matev, neka ezoqa ngenøgim matev, neka ova matev, neka ezoqa pakhapakha khaneam matev, neka nøfee matev, neka khavozam matev, neka ka awam matev, ndigu khàpe zømbe-khouwév. Ndigu manqa ndøgeve:matún,

³⁰ neka manqat soqøsoqa vømanqatatum. Ndigu Mbumbukiam gèsanqawé. Ezoqa nøme gèvøozotatum neka ekeza mokho-mba vøe-khambuvupatum neka ekeza kha vø-eqatatum. Ndigu manqa-zapazapa nøme matanam-qa ndøvawatún. Neka ndigu evøndipakha-qa manqat pøpøvumáv.

³¹ Ndigu matavap eqeieqei mbaín. Manqa mbusa giveemín, yaq ndigu matev gonemáv, av gi:-einimin. Ndigu kuku matev mbaín neka tanakh matev mbaín, ezoqa nøme-te.

³² Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-manqaté nqægo, “Gekha ezoqām ndigu, matev av nqægo gigoatum, ndigu bèpakhaéz.” Ndigu nqanek manqat møndæzøtéz. Geté manqa-zapazapa sègegoatum. Geté ta-mbá mbá ndøgo, ekezan manqa-zapazapa ndi-matanam. Ndigu até ezoqa nømé-a, zita zøtøpazét. Matev āv tiní-matønumát.

2

Mbumbukiam-qa manqa ovøyam matev eqeieqei

¹ Qo gekha ezoqam, ezoqa nøme-te manqat ndoqo-møvøyam, qo kopømba mbaín toqo-matavupat, av nqægo, qo qakezan, manqa-zapa mbaín. Zapa ndøgo, matev nøme, taqa yaq-te, qo ezoqa nøme-te manqat ndoqo-møvøyam, qo qakezan mðqogooatum, av ndigu ndi:matanam. Yaq até qó-a, manqa-zapa-ús.

² Ni mizi:nøtén, Mbumbukiam ti-te ndigu, yaq-fia ndetawat, ndigu matev soqøsoqa ndimatanam, ndøgo eqeieqei.

³ Yaq ge qô, ndoqo-matavap, qo qakezan matev av ndoqote-matanam, av ezoqa nøme-te manqat ndoqote-møvøyam, yaq qo Mbumbukiam-qa yaq-fia taev-te, ndoqóvuaq? Av taoká. Qóvuaqák.

⁴ Neka ge qô, Mbumbukiam-qa kuku matev kandambaqape neka tanøtanakh matev neka aiyaiyav matev qo-te, geqambó-qasi:v? Neka qo qeiviáv, av nqægo, Mbumbukiam qo teqa kuku matev mokho-te, qambuqan-qa ndeqago.

⁵ Geté qo ùni qote-føgakhæq neka gèqambo-qasí:v, toqoqambuq. Yaq ta matev mokho-te, qo Mbumbukiam-qa qaqa, qo-te ndømbogo, qòkhouwevtét. Yaq ndego, ta khøwa-te

ndøgo, teqa qaqa tøndovea, qo-te yaq-fia āv tenétá. Ta khøuwa-te ndøgo, ezoqa ewaqape tinøqeivím ndøgo, teqa manqa ovøyam matev eqeieqei.

⁶ Mbumbukiam ezoqa ewaqape, yaq-fia āv tezømbé-etoám, av ndigu ndi:matanam.

⁷ Ti-te ndigu, matev eqeieqei matanam-te bazaføgakh ndi-asøzu, neka yage qanimav-qape-qa ndivawe, Mbumbukiam namba, neka megemege-te ndo:go, iz akhae kandambaqape neka khandi vaev mbain ndape-qa ndigu, ti-te ndigu, Mbumbukiam khandi miavmiav zø-etoám.

⁸ Geté ti-te ndigu, ekeza kha mba ndi:qeivi neka unimanqatin manqat ndisanqawe neka matev soqøsoqa ndimbopaev, Mbumbukiam qaqa zógó neka yaq-fia vótā.

⁹ Ezoqa ewaqape, ndigu manqa-zapazapa ndimatanam, viniv-qape neka mbøni vaev matev zøfakhanám. Bugukhokhof Zu ezoqám. Geté até bawan vini-ák-a.

¹⁰ Geté ti-te ndigu, matev eqeieqei ndimatanam, Mbumbukiam yage qanimav-qape neka iz akhae matev neka sambu matev zø-etoám. Bugukhokhof Zu ezoqám. Geté até bawan vini-ák-a.

¹¹ Zapa ndøgo, Mbumbukiam, ndego manqa ovøyam ezoqam eqeieqei. Ndego ambá av nqægo, yaq-mbā genøwavín.

¹² Matev av nqægo: Gekha ezoqám ndigu, Mbumbukiam-qa guguna manqat mbain ndigu neka manqa-zapa ndimatanam, ndigu gésoqoéz, oskiá ndøgo, guguna manqat mbain ndigu. Neka gekha ezoqám ndigu, Mbumbukiam-qa guguna manqat ndøzøgo neka manqa-zapa ndimatanam, yaq Mbumbukiam ekeza guguna manqat mbópáev. Yaq yaq-fia āv tezømbé-etoám.

¹³ Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa bøi-te, ndaføyamba ambā ndígu tígu, teqa guguna manqat sa ndiyoge. Geté ndaføyamba ndígu tígu, teqa guguna manqat ndimbopaev.

¹⁴ Bawan vini-ak, ndigu Mbumbukiam-qa guguna manqat mbaín. Geté ndigu ezoqa nøme, matev sège-matønumatún, av guguna manqat ndæmanqate. Zapa ndøgo, oskiá ndøgo, ndigu Mbumbukiam-qa guguna manqat zøtezateav ndøgo, ndigu guguna manqat ndøzøgó, tiqa mokho-te.

¹⁵ Tiqa matev ni āv qaninømánd nqægo: Mbumbukiam-qa guguna manqat, tiqa mbøni-té qanu-peawáp. Manqa-zapa gigoatun, yaq ekeza matavap ndøgo, soqøsoqa me:zæbín. Geté matev eqeieqei gigoatun, ekeza matavap ndøgo, ezoqa eqeieqei vøezæbin.

¹⁶ Mbumbukiam-qa manqa ovøyam kandambaqape-te, bavokhó qandó-fakhán, ta khøuwa-te ndøgo, Mbumbukiam Yesu Keliso-qa mokho-te, ezoqam-qa matev tegevea, khonoam-te ndimatanam. Manqat Mbomambaqape, no ezoqa nqate-zømesim, āv tønemanqaté.

Zu ezoqam-qa yaq-te, ndigu Mozes-qa guguna manqat ndimbopaev

¹⁷ Gebá qo, Zu ezoqam, qo Mozes-qa guguna manqat-te ndoqoto-taqa neka Mbumbukiam-qa yaq-te ndoqote-khambuvap?

¹⁸ Qo Mbumbukiam-qa poev mòqote-qatéq, neka qo mòqote-qatéq, gekha matēv ndøgo, eqeieqei. Zapa ndøgo, qo Mozes-qa guguna manqat, møndæ-qamákh.

¹⁹ Qo āv qoqote-mataváp nqægo: Qo bøi waev mbain ezoqam-gí ituza ezoqám neka tiqá waév, ndigu bøivun-te ndiyage.

²⁰ Neka qo ndoqo-matavap, qo matavap mbain ezoqam-gí ovøyam ezoqám neka qo zøtezat mbain ezoqam-gí nømendim ezoqám. Qo Mozes-qa guguna manqat nandaqago, yaq qo āv qoqote-mataváp nqægo: Qo matev ate ndægo mòqote-qatéq neka unimanqatin manqat ate ndægo ndaqágó.

²¹ Ge qó, ezoqa nøme ndoqote-zømesim, qo qakeza nømendim matev toqombó-paev? Qo ezoqa ndoqozø-manqate av nqægo, “Ndø-aqònám,” gebá qakezan, moqó-aqonumatun?

²² Neka qo ezoqa nøme ndoqo-guguza av nqægo, “Nøkenøkem matev ndøngi:wát,” gebâ qakezan, nøkenøkem matev moqó-ngi:tatun? Neka qo tae khøwuiap ndoqo-sanqawe, gê, qo tae khøwuiap khoev-te, taqa gigiap fia kandakanda moqó-aqonumatun?

²³ Qo āv qoqote-khambuváp nqægo, “Ni Mbumbukiam-qa guguna manqat nqanígú.” Geté qo sòqo-møkuimatún, neka ta mokho-te, Mbumbukiam-qa iz voqō-voain.

²⁴ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat āv qane-peawáp nqægo, “Zo Zu ezoqam zapayá, bawan vini-ak, Mbumbukiam-qa iz ndingi:wat.”

²⁵ Qo Mbumbukiam-qa guguna manqat toqombo-pavat, yaq qoqa ngusum kepøtøzat matev, mokho-ús. Geté toqonqawa, qo andé ngusum kepøtøzateav ezoqam me qote:gó.

²⁶ Bawan vini-ak, ndigu ngusu qogøzat matev mbain. Geté ndigu Mbumbukiam-qa guguna manqat timbopavat, yaq Mbumbukiam ndigu andé ngusu qogøzat ezoqam me me:zæzá.

²⁷ Ndigu bawan vini-ak, ndigu ngusu qogøzat matev mbain ndigu, gete Mbumbukiam-qa guguna manqat sa ndimbopaev, ndigu qo Zu ezoqam, manqa-zapa-us mé:qæq, qo ngusu qogøzat matev nandaqago neka guguna manqat uni ndoqote-qateqat, gete qoqo-møkuiatun.

²⁸ Zu ezoqam-anim, ambá ndëgo, ndego ngusum-te ndego, neka tegi ngusum vøkepøtøzem.

²⁹ Geté Zu ezoqam-anim ndégo, ndego ekeza mbøni-te Zu ezoqam ndego. Neka unimanqatin ngusu qogøzat matev, ambá ndëgo, ezoqam-qa kha-te gigoatun, av Mozes-qa guguna manqat nqæpeawap. Geté unimanqatin ngusu qogøzat matev ndógo, Mbumbukiam-ge Nqova, ezoqam-qa mbøni-te gegoatun. Ezoqam av ngi:gu, ambá av nqægo, iz akhae matev ezoqam-të gi-upøgimatún, geté ndigu iz akhae matev, Mbumbukiam-té gi-upøgimatún.

3

Matev ndøgo, Mbumbukiam manqa mbusa geve, tego, ndego ndømatanám

¹ Av tægoat ndægo, av qate-peaumavun. Yaq gê, ndøgo qanimáv, Zu ezoqam ndoqogo? Neka ngusu qogøzat matev mokho tógo?

² Ndøgo qanimav-qapé neka mokho kandambá. Bugukhokhof nqáneq: Mbumbukiam ekeza manqat, Zu ezoqam-qá zenda-té genóvé.

³ Unimanqatín, Zu ezoqa nøme, Mbumbukiam-qa manqat paeveáv. Geté, zô ndozomatavap? Mbumbukiam ndigu gezø-ein, av nqægo, “Zo nogí ezoqām,” yaq gê, ndego ekeza manqat ndøsanqawe?

⁴ Av taoká. Mbumbukiam unimanqatin manqat mba ndømanqaté. Ezoqam ambá ndækhavozám. Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, “Mbumbúkiam! Ezoqa ndøqeivím, av nqægo:

Manqat ndøgo, qo ndoqo-manqate, ndaføyamba-qapé.

Ezoqa qo manqa ovøyam-te vee-qa teqago, yaq qo ndøqopitáv.

Zapa ndøgo, qo unimanqatin ezoqám.”

⁵ Niqa manqa-zapazapa mokho-te, ezoqa tiqeivat av nqægo, Mbumbukiam ekezan, matev eqeieqei-qapé, yaq gê, ni áv khazí-einím? Gê, ezoqa nøme-qa manqat unimanqatín, ndigu ndimanqate, av nqægo, ndøgo eqeieqei mbā, Mbumbukiam ni-te yaq-fia teta, niqa manqa-zapazapa zapaya?

⁶ Av taoká. Mbumbukiam-qa matev eqeieqei-qapé. Teqa manqa ovøyam amba soqain tøgonin, yaq gê, ndego manqei-qape ezoqa ate ndi:gu-qa manqa ovøyam áv kené-ewāg?

⁷ Ezoqa nøme, āv gini-manqatatún nqægo, “Noqa meakha manqat mokho-te, ezoqa tiqeivat, av nqægo, Mbumbukiam ndego vini, ndego unimanqatin manqat mba

ndømanqatē, yaq ta mokho-te ndøgo, Mbumbukiam-qa iz tø-eqatat, yaq gekha zapâ, no Mbumbukiam manqa-zapa-us tenæmbat?”

⁸ Neka ezoqa nøme ndimanqate, “Manqa-zapazapa, sà bizigú. Yaq matev eqeieqei tåbetønde-wáv.” Ezoqa nøme, ni-te manqat åv gini-møvøét nqægo: Ni ezoqam åv tøti-zømesím. Geté ndøgo meakha manqát. Mbumbukiam ti-te ndigu, yaq-fia eqeieqei ndótá, ndigu ni-te manqat av nqægo ndimøvøet.

Ezoqa kopo eqeieqei mbaín, Mbumbukiam-qa bøi-te

⁹ Yaq ndakin åv khané:go? Ni Zu ezoqam, bawan vini-ak tizí-løvuza? Av taoká. No zo møte-zømesimavún, av nqægo, Zu ezoqam neka bawan vini-ak, manqa-zapazapa-qa mokho-te, kopømbá sugumu:gú.

¹⁰ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, åv qane-peawáp nqægo:
“Ezoqa eqeieqei kopo mbaín.

Unime:-mbaín.

¹¹ Ezoqa matavap loloakh-us kopo mbaín.

Neka ezoqa kopo mbaín,
ndego Mbumbukiam-qa poev gone-qa ndembogo.

¹² Ezoqa ewaqape,
Mbumbukiam zitá gini-wuowém.
Ndigu sùgumu-soqoéz.

Ezoqa kopo, matev eqeieqei gonemáv. Mbaín.

¹³ Tiqa manqa-nqa,
andé manqei-pakha ozap mboqogeap me me:gó.

Tiqa tou,
meakha manqat me:manqaté.

Tiqa manqat,
andé wazeam soqaqape-gi khayam me me:gó.

¹⁴ Tiqa manqa-nqa-te,
manqat soqøsoqa neka ezoqa ngenøgim matev, møndømø-tøtøvøyám.

¹⁵ Ndigu ezoqa nøme,
pakhapakha nakhamas-té ginø-khanæmatún.

¹⁶ Ndigu ande åv kini-okhoatun,
ezoqa gèngiæzotatún
neka potonam matev vøzø-etoumatun.

¹⁷ Ezoqa nøme namba, sambite ande åv khoqoté-yagāt,
ndigu zøtezateáv.

¹⁸ Neka ndigu Mbumbukiam-te,
møe mbaín.”

¹⁹ Ni mizi:nøtén, Mozes-qa guguna manqat ate ndægo, ti-té tønø-manqaté, ndigu guguna manqat mokho-te ndu:gu. Yaq ezoqa ewaqape, manqat tiabiti-khoutøvé, neka manqei-qape ezoqam ate ndi:gu tiabiti-matøvemém, av nqægo, ni ezoqa ewaqape, manqa-zapazapa-ūs, Mbumbukiam-qa bøi-te.

²⁰ Guguna manqat toqombo-pavat, ta mokho-te ndøgo, ezoqa kopømba mbaín, Mbumbukiam-qa bøi-te ti:ndaføyamba-ez. Geté guguna manqat, niqa manqa-zapazapa mba me:vøndøzú.

Ni Mbumbukiam-qa bøi-te, ndøgo tizí-ndaføyamba-én, Yesu tizi-unimanqatinim

²¹ Geté ndakin, Mbumbukiam-qa matev eqeieqei-qape, taqa yaq-te Mbumbukiam-qa Manqat ndæmanqate neka tegi manqa vevezam ezoqam gi:manqatam, mândoveá. Ndøgo ambá av nqægo, Mozes-qā guguna manqat mokho-tē qandoveā.

²² Yaq gekha ezoqām ndigu, Yesu Keliso ndi-unimanqatinat, Mbumbukiam eqeieqei mé:zæb.

Ezoqa ewaqape kopó. Vinivinimba mbaín.

²³ Ni ezoqa ate nqazi:gu, manqa-zapazapa-ús. Ni zibusøtvém, matev, av Mbumbukiam qambøe-pøovam. Yaq ni ambá av nqægo, Mbumbukiam-qā waev-tē qazu:yagē.

²⁴ Mbumbukiam kuku kandambá ni-te. Yaq Yesu ni genqovotan, ta zapaya ndøgo, ndego ni eqeieqei me:næmb. Yaq-mbá segegó.

²⁵ Mbumbukiam, Yesu niqa manqa-zapazapa evøzam nonqo ndokhofotáv. Kopømba ande av søvakha gigiap ndi:gu, tenénaním, Mbumbukiam-gi iziz ezoqam giløvusumatun, yaq Mbumbukiam-qa qaqa vøe-navøém, ni-te. Yaq ni teqa bøi-te ndøgo tizi:-ndaføyamba-én, ni tizi-unimanqatinim, av nqægo, Yesu-qa kouk ni zapayā qanewā. Mbumbukiam nqanek matev tenegó ndøgo: Ni gí:nømand, av nqægo, teqa matev eqeieqei-qapé. Ndego ezoqa yaq-fia nqosøgeap nakhamas-te etopøteáv, tiqa manqa-zapazapa zapaya, ndigu bugukhokhof gimatønumam, Yesu fakhaneav qagoam.

²⁶ Zapa ndøgo, ndego aiyaiyav matev ezoqām. Mbumbukiam ni ndakin khøuwa-te, teqa matev eqeieqei-qape, ta mokho-te nqánek gini-nømendím: Ndego Mbumbukiam eqeieqei-qape, ni eqeieqei ndøgo tenénæmb, ni Yesu tizi-unimanqatinim.

²⁷ Av tægoat ndægo, yaq gē, ni kopømbā nqazi:khambuvap? Av taoká. Kopømba mbaín! Zapa ndøgo. Ni Mbumbukiam-qa bøi-te, ambá ta zapaya ndøgo, tizi:-ndaføyamba-én, Mozes-qa guguna manqat nqazimbo-paev. Geté ni Mbumbukiam eqeieqei sa ndøgo tininæná, ni nqazi-unimanqatinat.

²⁸ Ni ndakin āv qazi:qeiví nqægo: Ezoqa Mbumbukiam-qa bøi-te nqánek gini:-ndaføyamba-éz, Yesu ti-unimanqatinim. Taoká ndøgo, Mozes-qa guguna manqat tim-bopavat.

²⁹ Gèmbø-mataváp. Gē, Mbumbukiam ndego Zu ezoqam-gē Mbumbukiam yakhapùs? Neka ndego bawan vini-ak-gē Mbumbukiām mbà? Av taoká. Ndego até bawan vini-ak-gē Mbumbukiām.

³⁰ Zapa ndøgo, Mbumbukiam kopo sate ndégo. Ndego ezoqa eqeieqei nqánek genézæb, ndigu Yesu ti-unimanqatinim, Zu ezoqam nekā bawan vini-ak.

³¹ Yaq gē, ni Yesu nqazi-unimanqatinat, Mozes-qa guguna manqat khokho manqat zívewe? Av taoká. Geté ni āv qazi:-unimanqatinát nqægo: Manqat ndøgo ndøpeawap, unimanqatín.

4

Mbumbukiam Eibleem, eqeieqei ta zapaya nqánek geneveó, ndego gè-unimanqatín

¹ Ni qaziqeivim av nqægo, ni Mbumbukiam-qa bøi-te, niqa unimanqatin matev mokho-te tizi:-ndaføyamba-en, yaq gē, nigi bawan-ge atanakha-zapa Eibleem-qa yaq-te, gekha manqat zí-einím? Ndego áv kené-ndaføyamba-ev?

² Eibleem Mbumbukiam-qa bøi-te, amba ekeza matev matanam-te te:-ndaføyamba-evin, yaq ndego kopømbá, ambá ge:khambuvimín. Geté ndego kopømba mbaín, Mbumbukiam-qa megemege-te te:khambuvupat. Zapa ndøgo, ndego ambá av nqægo, matev-qape ndømatanām.

³ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-eín nqægo, “Eibleem Mbumbukiam, gè-unimanqatín. Yaq Mbumbukiam ndego ta zapaya ndøgo, ndaføyamba-qape me:veó.”

⁴ Gekha ezoqām ndego, ndesasaeat, yaq-fia ndó-upøgimāt, ndøgo kuku matév mbá. Zapa ndøgo, ndego fia-qa ndøsasaeát.

⁵ Geté gekha ezoqām ndego, matev-qase goneav tøgoat, gete te-unimanqatin, av nqægo, Mbumbukiam manqa-zapa-us ezoqam, eqeieqei tiqa unimanqatin matev zapayá genëveō, ndego Mbumbukiam-qa bøi-te gé:-ndaføyamba-év.

⁶ Deivid ndøgo tene-manqatám, av ge:-ein nqægo: Gekha ezoqām ndego, sasae goneav qagoam, gete Mbumbukiam ndego ndaføyamba teveo, ndego kopømbá, khanakhanákh. Sams mbuk mokho-te, ndego āv gene-peawám nqægo:

⁷ “Ezoqa ndigu Mbumbukiam-qa Manqat gimøkuimam,
yaq ndego tiqa manqa-zapazapa sa qambøe-navøem neka vøtok,
ndigu ezoqa kopømbá, khanakhanákh.

⁸ Unimanqatin. Gekha ezoqām ndego, Evezøza teqa manqa-zapazapa sekemba matavapøteav ndøgo,
ndego kopømbá, khanakhanákh.”

⁹ Gê, nqanek khanakhanakh, Deivid ge:manqatam, tiqa mba ndígù, Zu ezoqam? Av taoká. Ndøgo até tiqa ndigú-a, bawan vini-ak, ndigu ngusum qogøzatav ndigu. Ni āv qazi:qeivím nqægo: Mbumbukiam Eibleem ndaføyamba-qape, teqa unimanqatin zapayá geneveó.

¹⁰ Yaq gê, ndego Eibleem eqeieqei gekha khaiya-tē genëveo? Ta khøuwa-te ndøgo, ndego ngusum é-møndømbó-kepøtøzem, ó, taqā zita-tē ginømbō-kepøtøzem? Nqáe! Ta khøuwa-te ndøgo, Mbumbukiam Eibleem eqeieqei geveo, ndego ngusum naqá kepøtøzateáv.

¹¹ Yaq Eibleem vaev-te ngusum gimbo-kepøtøzem, ndøgo andé khakhatáp av nqægo, Mbumbukiam ndego teqa unimanqatin matev zapaya, eqeieqei é-møndæveó, ndego ngusum kepøtøzateav gegoam. Yaq av nqægo, Eibleem møndø-tigí-atanakha-zapa-év, ndigu ndi-unimanqatinat, yaq ta mokho-te ndøgo, Mbumbukiam-qa bøi-te vø-ndaføyamba-ez. Ndego até tigí-atanakha-zapá, ndigu ngusum qogøzatav ndigu.

¹² Eibleem até Zu ezoqám-a, ndigu ngusu qogøzat ndizøgo, møndø-tigí-atanakha-zapa-év. Geté ndego ambá ta zapaya ndøgo, tene-tigí-atanakha-zapa-év, ndigu ngusu qogøzat ndizøgo. Av taoká. Geté ndøgo tene-tigí-atanakha-zapa-év, ndigu teqa matev ndimbopaev neka ndi-unimanqatinat, av ndego ge:-unimanqatintam, ndego ngusum kepøtøzateav qagoam.

Manqa mbusa ndøgo, Mbumbukiam geve, tiqa ndigu, ndi-unimanqatinat

¹³ Mbumbukiam Eibleem neka tegi zi, manqa mbusa āv gezømbevė nqægo, “Manqei-qape zoqá.” Geté ndego ambá ta zapaya ndøgo tezømbevė, Eibleem guguna manqat gem-bopavam. Geté ndego Mbumbukiam, gè-unimanqatin, yaq teqa bøi-te vøe-ndaføyamba-ev. Yaq Mbumbukiam, ndego nqanek manqa mbusa, ta zapaya ndøgo tembøevė.

¹⁴ Ezoqa nqanek Mbumbukiam-qa manqa mbusa amba guguna manqat paev matev mokho-te tindapemín, yaq unimanqatin matev, mokho ambá mbaín. Yaq até ta manqa mbusá-ya, Mbumbukiam Eibleem-te geve, mokho ambá mbaín.

¹⁵ Mozes-qa guguna manqat, kopømba mbaín tønítøke. Zapa ndøgo, toqonqawa, yaq Mbumbukiam-qá qaqa qóqeív. Geté nqanek guguna manqat amba mbain tøgonín, yaq ambá kopømba mbaín, toqonqawa.

¹⁶ Yaq nakémbá, matev ndøgo, Mbumbukiam manqa mbusa geve, ni unimanqatin matev mokho-té qazinø-ndapét. Mbumbukiam-qá kuku matev mokho-té. Ndego matev ni Eibleem-gi zi ate nqazi:gu, giní-etoám. Ndego ambá ti-mba ndigu tezø-etoám, ndigu Mozes-qa guguna manqat mokho-te ndu:gu. Geté ndego ni ate nqazi:gu giní-etoám, ni

nqazi-unimanqatinat, av Eibleem ge:-unimanqatintam. Zapa ndógo, Eibleem ni ezoqa ate nqazi:gu, nqazi-unimanqatinat, nigí atanakha-zapá.

¹⁷ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa manqat-te, ndego Eibleem āv gembøe-eín nqægo, “No qo bawan kopoav-gé atanakha-zapa nøvé.” Mbumbukiam-qa bøi-te, Eibleem bawan kopoav-gé atanakha-zapá. Yaq Eibleem Mbumbukiam-qa manqat, gè-unimanqatín. Zapa ndógo, ndego møndæ-otév, Mbumbukiam, ndego bazaføgakh-qapé. Ndego kopømbaqapé, løvøte ezoqam segé-khandí:z neka gekha matēv ndógo, mbain ndógo, manqat vø-eín, yaq segēfakhān.

¹⁸ Eibleem khāpumu-lawaqape-év, neka zas khape vøe-ngæpuka-ev, nakhei tizøfakhaz. Geté ndego sège-unimanqatín, neka Mbumbukiam-te, āv genetawám nqægo: Ndego nakhasam ndømbo-etoám, yaq ndego bawabawan kopoav-gé atanakha-zapa ndógoát, av Mbumbukiam manqa mbusa ge:ve te-te, gembo-ein, “Qogi qazi av tinigoāt. Kopoav-qapí.”

¹⁹ Ta khøuwa-te ndógo, Eibleem-qa viav, ambá andled vømøndapín. Ndego kha é-møndømbøe-bøí. Neka Sæla-qa kha até kopó. Kopømba mbaín nakhei tizøfakhaz. Eibleem møndæ-otév. Geté ndego sège-unimanqatintám. Teqa unimanqatin matev, khapelavøqase navøepøteáv, Mbumbukiam-te.

²⁰ Ndego manqa qavotøpøteáv, Mbumbukiam-qa manqa mbusa-qa yaq-te. Geté teqa unimanqatin nøme mba mbøe-khouwevtát, neka ta mokho-te ndógo, Mbumbukiam-qa iz vø-eqatam.

²¹ Ndego matavap é-møndo:vé av nqægo: Mbumbukiam ndego kopømbaqapé, matev ndømatanám, av manqa mbusa gembøeve.

²² Yaq Mbumbukiam, Eibleem teqa unimanqatin matev zapaya, ndaføyamba-qape me:veó.

²³ Nqanek manqat, Mbumbukiam-qa Manqat-te nqapeawap, ambá av nqægo, Eibleem-qa mba ndøpeawāp.

²⁴ Geté ndógo, até ni nonqó-a, sùgumu-peawáp. Até ní-a, Mbumbukiam eqeieqei mí:næmb, ni ndego nqazi-unimanqatinat, ndego Yesu løvøte-te gekhandi:v, nigí Evezøza.

²⁵ Mbumbukiam Yesu niqa manqa-zapazapa zapayá, ezoqam-qa zenda-te geve, gi-laem. Neka ndego løvøte-te nqánek gene-khandí:v: Ni zí-ndaføyamba-én, Mbumbukiam-qa bøi-te.

5

Mbumbukiam ni eqeieqei gi:næmb

¹ Mbumbukiam ni eqeieqei gi:næmb, ni qazi-unimanqatinim, yaq ni ndakin sambí, Mbumbukiam namba. Nigi Evezøza Yesu Keliso mokho-té qando-fakhán.

² Ndego ni, unimanqatin matev mokho-te, nakhoa nimboqoá, Mbumbukiam-qa kuku matev-te vizimø-fakhan. Yaq ni ndakin ta kuku matev-té qaziyagé. Yaq ni khanakhanákh. Zapa ndógo, ni tizio-taná ndógo: Ni yage qanimav-qape zindapém, Mbumbukiam namba.

³ Geté ni khanakhanakh ta-mbá taoká ndógo, ma nqazimbøe-keoge. Geté ni até viniv matev mokho-té-a, khanakhanákh. Zapa ndógo, ni mizi:nøtén, viniv matev mokho-te, ni baza nimbí-føgákh.

⁴ Yaq bazaføgakh-us toqoyat, qo qóbøiaqák, khamasim matev tøndo-okhoat. Yaq ta bazaføgakh-us waniap matev mokho-te, Mbumbukiam-te vintønatev matev ndøfakhán.

⁵ Nqanek vintønatev matev, Mbumbukiam-te, ni ambá av nqægo, mivi ní-etoám. Zapa ndógo, ni Mbumbukiam Nqova Mbomambaqape ni-etoám, neka te mokho-te kuku matev vøni-etoam. Ndego teqa kuku matev, andé ibøkha me mu:qóuz, niqa mbøni-te.

⁶ Ni bugukhokhof manqa-zapa-té qazu:goám, neka kopømba mbaín, vizífakhān. Geté oskiá ndøgo, ni bugukhokhof Mbumbukiam qazi-sanqawam, Keliso khøuwa eqeieqei-te, niqa é-møndønaním.

⁷ Ezoqa ambá gènanímák, ezoqa eqeieqei-qa. Eisa, ezoqa nøme eqeieqei-qape tegoat, ezoqa pembøé-naním, penømakhaya?

⁸ Geté Mbumbukiam ni āv gininømánd nqægo: Teqa kuku matev kandambá ni-te. Zapa ndøgo, Keliso niqa ndøgo tenø-naním, ni manqa-zapa-te zua qazu:goam.

⁹ Ni Yesu-qa kouk qazi:-ndaføyamba-en, yaq ni nøme mba zionøtén: Ni te mokho-te ndízi-khandí:n neka Mbumbukiam-qa qaqa zíqeivímák.

¹⁰ Ni bugukhokhof Mbumbukiam-gí qaqa ezoqam zigoám. Geté tege yo-qa løvøte mokho-te, ni nqawa mizi-tøkuaném, Mbumbukiam namba. Ni ndakin Mbumbukiam namba nqawa qazi-tøkuanem, neka tege yo, løvøte-te gekhandi:v, ni nøme mba zionøtén, Mbumbukiam ni gékhandí:n.

¹¹ Geté ni ta-mbá taoká ndøgo, khanakhanākh, matev tizimbøe-kewagat. Geté até ndakín-a, ni khanakhanākh, Mbumbukiam-te. Zapa ndøgo, nigi Evezøza Yesu Keliso mokho-te, ni mizi-tøkuaném, Mbumbukiam namba.

Løvøte, Adam mokho-té qando-fakhán, neka khandi, Keliso mokho-te vøndø-fakhan

¹² Manqa-zapa, ezoqa kopo mokho-té qando-oé, manqei-qape-te, neka teqa manqa-zapa mokho-te, løvøte vøndø-oe.* Yaq løvøte, ezoqa ewaqape-té qando-panqavøém. Zapa ndøgo, ezoqa ewaqape manqa-zapazapa sùgumu-goát.

¹³ Mozes-qa guguna manqat mbain qagoam, manqa-zapazapa até gegoám, nqanek manqei-qape-te. Geté unimanqatín, khafeap mbain tøgoat, yaq ezoqa kopømba mbaín, timøkuimat, vø-manqa-zapa-us-ēv.

¹⁴ Geté até ta khøuwa-té-a, Adam-qa khøuwa-te atema Mozes-qa khøuwa-te, ezoqa løvøte matev zømbo-kawaevtám. Unimanqatín. Ndigu Mbumbukiam-qa khafeap nqawateáv, av Adam ge:nqawa. Geté até ndigú-a, manqa-zapazapa ndøgoám, yaq vøpakhaetam.

Adam andé Keliso-gé nqovønqova me:goám, ndego vaev-te gefakhan.

¹⁵ Geté Adam-qa manqa-zapa neka Mbumbukiam-qa matev, ndøgo ni yaq-mba gini-etoam, ùnime:-vinivinimbá. Zapa ndøgo, ezoqa kopo-qa manqa-zapa mokho-te, Adam, ezoqa kopoav gèpakhaetát. Geté ezoqa kopo nøme-qa mokho-te, Yesu Keliso, Mbumbukiam ezoqa kopoav, kuku matev zø-etoám. Yaq ta etoam matev ndøgo, ùnime:-løvuám, ndego ezoqa kopo nøme-qa manqa-zapa.

¹⁶ Neka vinivinimba nøme ndømbôgó, yaq matev ndøgo, Mbumbukiam ni yaq-mba ndini-etoam neka yaq ndego ezoqa kopo-qa manqa-zapa. Ndego ezoqam-qa manqa-zapa kopo mokho-te, yaq-fia nqosøgeap matev ndøfakhán. Geté Mbumbukiam, teqa kuku matev mokho-te, ni eqeieqei mi:næmb, ni manqa-zapazapa kopoav-qape qazi-matønumam.

¹⁷ Ni løvøte qanimbo-kawaev, ndego ezoqa kopo-qa manqa-zapa mokho-te, yaq ni nøme mba zionøtén: Ni Mbumbukiam-qa kuku matev uni kandambaqape-in qazindapem neka Mbumbukiam-qa bøi-te vizi-ndaføyamba-en, ni zíyagát, Yesu Keliso mokho-te, neka te namba vizimú-kawaēn.

¹⁸ Matev av nqægo: Ndego ezoqa kopo, Adam, manqa-zapa gego, yaq ezoqa ewaqape, yaq-fia sùgumu-ndapém. Løvøté. Yaq ndakin matev até kopó. Ndego ezoqa kopo, Keliso, matev eqeieqei kopo gego, niqa genanim, yaq ni sízimu-ndaføyamba-én, Mbumbukiam-qa bøi-te, neka miavmiav vizíyagát.

¹⁹ Ezoqa kopo Mbumbukiam-qa manqat gesanqao, yaq ta mokho-te ndøgo, ezoqa kopoáv, sùgumu-manqa-zapa-us-éz. Yaq matev ate kopó. Ezoqa kopo nøme,

5:8 5:8 Zion 3:16; 1 Zion 4:10 5:9 5:9 Lom 1:18; 2:5; Ef 2:3-5 5:12 5:12 Gen 3:6; Lom 6:23 * 5:12 5:12 Ngenek ezoqa kopo, Adám. 5:13 5:13 Lom 4:15 5:18 5:18 1 Ko 15:22 5:19 5:19 Isa 53:11

Mbumbukiam-qa manqat o-mba go:ndap, yaq ezoqa kopoáv, sugumú-ndaføyamba-éz, Mbumbukiam-qa bøi-te.

²⁰ Mbumbukiam ni Mozes-qa guguna manqat ndógo tinimbi-etoám: Ni nøme mba tàbizi:-nøtén, av nqægo, ni manqa-zapazapa kandambá qazigoam. Geté ezoqam-qa manqa-zapazapa qazø-khouwev, yaq Mbumbukiam-qa kuku matev nøme mba mo:khouwév.

²¹ Matev nqáneq qanefakhán: Av ni manqa-zapa qanimbo-kawaevtat, yaq ni vizi-pakhaentat, yaq ndakin Mbumbukiam-qá kuku matev binimbo-kawaévtét, ni Mbumbukiam-qa bøi-te bizimí-ndaføyamba-en, yaq Yesu Keliso mokho-te, nigi Evezøza, khandi miavmiav vizimø-ndapēm.

6

Ni pakhaenát, manqa-zapa-te Geté Keliso mokho-te, ni yage ndakinak zindapém

¹ Niqa manqa-zapazapa tøkhouwev, yaq Mbumbukiam-qa kuku matev vøkhouwēv, yaq gé, ni áv khazí:-einím? Gé, ni manqa-zapazapa sekemba sizígoát, yaq av nqægo, Mbumbukiam-qa kuku matev vøkhouwévtét?

² Av taoká. Ni pakhaenát, manqa-zapa-te. Yaq kopømba mbaín, manqa-zapa mokho-te sekemba tiziyagat.

³ Gé, zo møzøté-zøtez? Ni ibøkha iz qazindapem, neka Keliso Yesu namba vizi:-tøkuanem, ni até teqá løvøte-té-a, sizimu-ón.

⁴ Ni ibøkha iz qazindapem, ni Keliso namba sizimu-pakhaén, neka te namba, manqei-pakha-te vø-ondam. Yesu genanim, yaq Tat-qa bazaføgakh-qape-te nqawa vøkhandi:v, yaq matev até kopó: Ni te namba qazi:-pakhaen, yaq ni ndakin khandi ndakinak-té qabizi-yagé.

⁵ Unimanqatín! Ni Keliso namba qazi:-tøkuanem, ndego genanim, yaq ni áv tizimí-khandí:n, av ndego ge:khandi:v.

⁶ Ni mizi:nøtén, niqa awenege yage matev, tae mutui-té ginø-tøkém, Keliso namba, vønanim. Nqanek matev tønégó ndógo: Manqa-zapa, bazaføgakh sekemba gembógoák, niqa kha mokho-te. Yaq ni sekemba ginimbó-kawaevaták.

⁷ Zapa ndógo, gekha ezoqám ndigu, gipakhaezín, ndigu manqa-zapa sekemba gezømbó-kawaevaták.

⁸ Ni Keliso namba sa qazimu-pakhaen, ni áv qazi:-unimanqatinát nqægo: Ni até sizimú-yagát, te namba.

⁹ Ni mizi:nøtén, Keliso løvøte-te gendo-khandi:v, ndego nqawa génanimák. Løvøte ndógo, bazaføgakh nøme mbaín, tømboe-kawaev.

¹⁰ Keliso genanim, kopo mba me:naním, manqa-zapa-qa bazaføgakh vø-khoutav. Yaq ndakin ndeyage, ndego Mbumbukiam-qa ndøyagé.

¹¹ Yaq matev até kopó. Zo zøkeza yage-qa yaq-te, áv qambøe-mataváp: Manqa-zapa gone-te, ni løvøte ezoqám. Geté ni Mbumbukiam-qa ziyagé, Keliso Yesu mokho-te.

¹² Yaq nakémbá, manqa-zapa zoqa manqei-qape kha bezømbø-kawàév, yaq kha-qa poev soqøsoqa zombó-paevēm.

¹³ Zoqa kha vinivinimba nandøzø-bunuzupit, matev eqeieqei mbain-te ndønqonqotøvé, manqa-zapa matanam-te. Geté zøkeza kha, Mbumbukiam-té qazonø-nqonqotavát. Gømbo-mataváp! Zo mòzo-pakhaéz. Geté ndakin mòzo-khandí:z. Neka zoqa kha ate ndægo, matev eqeieqei matanam nonqo begó, Mbumbukiam-te.

¹⁴ Yaq manqa-zapa zo gezombó-kawaevák. Zapa ndógo, zo ndakin ambá av nqãgo, Mozes-qa guguna manqat mokho-té qazotu:gū. Geté zo Mbumbukiam-qa kuku matev-té qazotu:gú.

Ni matev eqeieqi-gi sasae ezoqam bizigú

¹⁵ Ni Mozes-qa guguna manqat mokho-te sekemba goneav nqazigu, gete Mbumbukiam-qa kuku matev mokho-te nqazu:gu, yaq gê, ni manqa-zapazapa sizigoãt? Av taoká!

¹⁶ Ge zô, mōzōté-zōtez? Zo zōkeza kha ezoqa nōme tozombo-etōmem, sasae gone nonqo, neka teqa manqat o-mba tozombōe-ndapat, yaq zo ndōzo-tegí-sasae-ezoqam-éz. Yaq matev até kopó. Zo zōkeza kha manqa-zapa-te tozo-etōmem, zo manqa-zapa-gé sasae ezoqám. Geté taqa yaq-fia, lōvōté. Geté zo zōkeza kha Mbumbukiam tozombo-etōmem, teqa manqat o-mba tozombōe-ndapat, yaq zo ndōzo-ezoqa-ndafōyamba-éz.

¹⁷ No ike kandambá, Mbumbukiam-te. Zapa ndógo, bugukhokhof qagoam, zo manqa-zapa mokho-té qazotugoám. Geté zo Mbumbukiam-qa manqat qazoyogem, gi:zōmesimam, yaq zo tiqa manqat o-mba zozōmbo-ndáp. Neka zo āv tōzōte-yagé.

¹⁸ Zo manqa-zapa mokho-te qazotugoam neka ande sasae ezoqam me qazōmbōe-goam, Mbumbukiam zo mōndō-nqovotáz, zo vozōfakhaz. Yaq zo ndakin mōzo-matev-eqeieqi-gí-sasae-ezoqam-éz.

¹⁹ No nqanek yaya nqæ-etæet, zapa ndógo: Zo sasae ezoqam-qa yaq-te, mōzōte-zōtéz. Geté Mbumbukiam-qa matev-qa yaq-te, fōgákh tōzōte-zōtez. Av zo bugukhokhof, zoqa kha manqa-zapazapa sa qazombo-nqonqotavam, matev soqōsoqa vinivinimba vozō-matōnumam-a, guguna manqat vozō-mōkuimam, yaq guguna manqat mōkuiam matev nōme mba qo:khouwev, zo ndakin zoqa kha matev eqeieqi mbonqonqotōvém. Yaq zoqa matev āv tōnégoát, av Mbumbukiam ndōmbōe-poev.

²⁰ Zo bugukhokhof manqa-zapa mokho-te qazotugoam, zo matev eqeieqi kawae-vateáv.

²¹ Zo manqa-zapazapa vinivinimba qazo-matōnumam, taqa yaq-te zo ndakin mivi ndozogo, yaq gê, ta manqa-zapazapa ndógo, áv khazōmbé-tōkeat? Ndógo zo tōkeeáv. Geté taqa qavōiwat, lōvōté.

²² Geté zo mōzofakház, manqa-zapa mokho-te qazotugoam. Yaq zo ndakin, Mbumbukiam-qa mokho-té qazotu:yagé, vozō-tegi-sasae-ezoqam-ez. Taqa qavōiwat nqánek: Zo ndakin āv qazōte-yagé, av Mbumbukiam ndōmbōe-poev, neka khandi miavmiav vozomō-ndapēm.

²³ Zapa ndógo, manqa-zapa-qa yaq-fia, lōvōté. Geté Mbumbukiam-qa etoam matev, ndógo ni yaq-mba ndini-etoam, ndógo khandi miavmiáv. Keliso Yesu mokho-té qazindapé, ndego nigí Evezōza.

7

Ni ambá av nqãgo, Mozes-qa guguna manqat mokho-te, sekembā suzu:gū

¹ Nófuap! Zo Mozes-qa guguna manqat qazōte-zōtez, yaq gê, zo mōzōté-zōtez? Khafeap, ezoqa sa ndógo tōmbōé-kawaevtát, ndego teyagat. Geté ndego tenanim, yaq khafeap sekemba gembōé-kawaevaták.

² Khamasim, sævam anganeam tumboyagat, yaq ndugu anganeám namba mé:tōkuatát. Geté zivis tembonanim, ndugu segéfakhán, ta khafeap mokho-te ndógo, gu:goam.

³ Zivis sekemba temboyagat, yaq sævam anganeam nōme tundaf, khafeap ndógo, ndugu nōkenōkem ngi:wat ezoqam mé:vewát. Geté zivis tembonanim, yaq ndugu nōkenōkem khafeap mokho-te gu:goam, ndakin mbaín. Kopōmbaqapé, anganeam nōme tundaf. Ndugu nōkenōkem khafeap génqawayák.

⁴ Nófuap! Zo-te matev até kopó. Keliso genanim, yaq zo sòzõtumu-pakhaéz, te namba. Yaq Mozes-qa guguna manqat, zo sekemba kawaevateáv. Zo ndakin tege ndégo tozogó, ndego lõvøte-te gesuzam. Yaq niqa yage-te, mokho binimbí-fakhan, av Mbumbukiam ndømbøe-poev.

⁵ Ni manqei-qape matev-te qaziyagam, yaq Mozes-qa guguna manqat mokho-te, poev soqøsoqa ninøzøgimám, neka niqa kha manqa-zapazapa-te vø-itiat. Geté taqa qavøiwat, lõvøté.

⁶ Ni bugukhokhof Mozes-qa guguna manqat mokho-te qazu:goam, ni ndakin mizifakhán. Ni pakhaenát, ta matev-te ndøgo, ni qageanotam. Yaq matev neka sasae ndøgo, ndakin nqazi-matanam, ndøgo ambá av nqægo, av bugukhokhof qazi:goam, khafeap vinivinimba qazimbo-pavat. Geté matev ndakinak, Nqova Mbomambaqape-qa mokho-té qazinø-matønumít.

Mbumbukiam-qa guguna manqat, manqa-zapazapa ndovevezám

⁷ Yaq gê, ni áv khazí:-einím? Gê, Mozes-qa guguna manqat, manqa-zapa-ús? Av taoká. Mozes-qa guguna manqat mbain tøgonin, yaq no ambá nøténøtenák, gekha matev ndøgo, manqa-zapa-us. Khamasim. No ezoqam-qa gigiap qovetu matev-qa yaq-te, ambá nøténøtenák, Mozes-qa guguna manqat einiav tøgonin, “Qo ezoqa nøme-qa gigiap me:qovètú.”

⁸ Mozes-qa guguna manqat, ambá av nqægo, manqa-zapazapa-ús. Geté ta guguna manqat mokho-te, manqa-zapazapa, nakhoa ndøqeív, no ezoqam-qa gigiap qovetu matev vinivinimba-te vø-itumb. Guguna manqat mbain tøgonin, yaq manqa-zapazapa, bazaføgakh ambá mbain.

⁹ Bugukhokhof qagoam, no Mozes-qa guguna manqat nøtenateav qagoam, no sæyagám. Geté no guguna manqat qatenøten, yaq no áv qate-matøvém nqægo: No manqa-zapa-ús.

¹⁰ Yaq no andé nønaním. Yaq no áv qate-matøvém nqægo: Guguna manqat ndøgo, no amba khandi tønø-etoamin, no lõvøte nø-etoám.

¹¹ Guguna manqat mokho-te, manqa-zapazapa, nakhoa ndøqeív, no vøtumbam-a, vølavamb.

¹² Geté unimanqatín. Guguna manqat, Mbumbukiam-té qandowáv, neka manqat ate ndægo nqøu-peawap, ndaføyamba-qapé neka eqeieqeí neka mbomambaqapé.

¹³ Av tægoat ndægo, yaq gê, nqanek manqat qanimav-qape, lõvøte-té qanø-itumb? Av taoká. Geté ndøgo noqá manqa-zapá, lõvøte-te qa-itumb. Manqa-zapa, guguna manqat mbomambaqape ndæ-otán, neka lõvøte vøfakhan. Nqanek tønøfakhán ndøgo: No Mbumbukiam-qa guguna manqat mokho-te, áv tabate-qeiví, av nqægo, manqa-zapa ndøgo, ùnime:-soqá.

Mbumbukiam-qa guguna manqat yakhapus, kopømba mbain tønitøke, ni matev eqeieqeí tizigoat

¹⁴ Ni mizi:nøtén, av nqægo: Mozes-qa guguna manqat, Mbumbukiam-gé Nqova-té qando-fakhán. Geté no manqei-qape ezoqám. No manqa-zapa mokho-té qatu:gú. Neka no manqa-zapazapa-gé sasae ezoqám.

¹⁵ No mokho qeivupáv, matev qægoatun. Matev eqeieqeí ndøgo, no gone-qa nqægo, no gonemáv. Geté matev soqøsoqa ndøgo, no ndønømbø-qasi:v, no sægoatún.

¹⁶ No matev qægoatun, no poeveav ndøgo, tægo, yaq no møe-unimanqatinín, Mbumbukiam-qa guguna manqat qanimáv.

¹⁷ Yaq nakémbá, matev soqøsoqa qægoatun, no ambá av nqægo, nøkezan nogoatún. Geté manqa-zapa ndøgoatún, no mokho-te nqøugu.

¹⁸ No mōtenōtén, noqa manqei-qape kha mokho-te, matev eqeieqei-qase mbaín. Zapa ndógo, matev eqeieqei, no gone-qa nogó. Geté kopømba mbaín tæmatanam.

¹⁹ Matev eqeieqei, no gone-qa nqægo, no gonemáv. Geté, no matev soqøsoqa nogoatún, ndógo no poeveav ndógo, tægo.

²⁰ No matev qægoatun, no poeveav ndógo, tæmatanam, yaq ndógo nó mbá, matev qæmatønumatun. Geté ndógo, manqa-zapa ndógoatún, no mokho-te nqøugu.

²¹ Yaq no nøkezan-qa yaq-te, āv qateqeiví nqægo: No matev eqeieqei gone-qa nogó. Geté matev ndógo, no qæmatønumatun, soqaín.

²² Noqa mbøni mokho-te, no khanakhanák, Mbumbukiam-qa guguna manqat-qa yaq-te.

²³ Geté matev ndógo, noqa kha mokho-te nqæqeivi, viní. Noqa matavap mokho-te, no mōtenōtén, Mbumbukiam-qa guguna manqat qanimáv, neka no paev-qa nogó. Geté ta matev ndógo, noqa matavap mokho-te nqøugu, neka ta matev ndógo, noqa kha mokho-te nqøugu, ndógo izuizu ndønøfeáp. Neka manqa-zapa ndógo, noqa kha mokho-te nqøugu, no andé ndimbula ezoqa me me:geanoát.

²⁴ No soqaqape-té qægó. No gekha ezoqām nótøkē, noqa kha løvøte-te nqa-itumbit?

²⁵ No ike kandambá, Mbumbukiam-te. Noge tøke ezoqam, Yesu Kelisó. Nigí Evezózá.

No mokho-te, matev av nqægo: Noqa matavap mokho-te, no matev eqeieqei gone-qa nogó, av Mbumbukiam-qa guguna manqat ndæmanqate. Geté noqa manqei-qape kha mokho-te, no manqa-zapazapa gone-qa nogó.

8

Yage ndakinak, Nqova Mbomambaqape mokho-te

¹ Yaq ndakin, gekha ezoqām ndigu, Keliso Yesu mokho-te ndu:gu, Mbumbukiam ti-te ndigu yaq-fia gétayák.

² Zapa ndógo, Nqova Mbomambaqape-qa bazaføgakh, ndógo Keliso Yesu mokho-te, khandi ndøni-etoam, møndø-nqovotáq, qo manqa-zapa-qa bazaføgakh mokho-te qoqotugoam, ndógo løvøte-te qa-ituqabat.

³ Mozes-qa guguna manqat, ambá gini-tøkeín. Geté kopømba mbaín. Zapa ndógo, niqa matev, manqa-zapazapa-ús. Geté matev ndógo, guguna manqat kopømba mbain qagoam, tømatanam, Mbumbukiam ndømatanam. Ndego ekeza Yo ndokhofotáv. Ngenek, teqa kha até kopó, av ni manqa-zapazapa-us ezoqam nqazi:gu. Yaq Mbumbukiam, ezoqam-qa manqa-zapazapa, te-te ndégo tenøvé, neka niqa manqa-zapazapa-qa yaq-fia, te-te vøta.

⁴ Mbumbukiam tenegó ndógo: Ni manqei-qape ezoqam-qa matev qazi-ivøvem, neka Nqova Mbomambaqape-qa matev nqazimbo-paev, ni matev eqeieqei zigoát, av guguna manqat ndæmanqate.

⁵ Nqáe! Gekha ezoqām ndigu, manqei-qape ezoqam-qa matev ndimbopaev, ndigu manqei-qape ezoqam-qá matev mba mbomataváp. Geté gekha ezoqām ndigu, Nqova Mbomambaqape-qa matev ndimbopaev, ndigu ndógo timbo-mataváp, av Nqova Mbomambaqape ndømbøe-poev.

⁶ Manqei-qape, ezoqam-qa matavap tønøzeinaqavem, taqa qavøiwat, løvøté. Geté Nqova Mbomambaqape tenøzeinaqavem, taqa qavøiwat, khandí neka sambí.

⁷ Zapa ndógo, gekha ezoqām ndigu, manqei-qape ezoqam-qa matavap ndøzø-nøzøgim, ndigu Mbumbukiam-gí qaqa ezoqám. Zapa ndógo, ndigu Mbumbukiam-qa guguna manqat o-mba upøgimáv. Neka unimanqatín. Ndigu kopømba mbaín, teqa manqat o-mba timbøe-ndapat.

⁸ Gekha ezoqām ndego, manqei-qape ezoqam-qa matavap ndømbø-nøzøgimit, te-te ndego, Mbumbukiam kopømba mbaín, khanakhanakh tømboogot.

⁹ Geté, zo viní. Zo ambá av nqægo, manqei-qape ezoqam-qā matev zōnōzōgimít. Geté zo Nqova Mbomambaqape zōnōzōgimít, av ndego unimanqatin zo mokho-te ndu:yage. Geté gekha ezoqām ndego, Keliso-ge Nqova mbain ndego, ndego Keliso-gé mbá.

¹⁰ Zoqa kha gènaním, manqa-zapa zapaya. Geté Keliso zo mokho-te tegoat, yaq zo mòzo-ndaføyamba-éz, Mbumbukiam-qa bøi-te, neka Nqova Mbomambaqape vozōndafem, yaq ndego khandi vōzō-etoam.

¹¹ Mbumbukiam, ndego Yesu lōvøte-te gekhandi:v, tege Nqova zo mokho-te tu:yagat, yaq ndego Mbumbukiam, Keliso lōvøte-te gekhandi:v, até zoqá khá-ya tōnanim, khandi mbó-etoám, tege Nqova mokho-te, ndego zo mokho-te ndu:yage.

¹² Nøfuap! Av tægoat ndægo, Nqova Mbomambaqape ni mokho-te ngu:yage, yaq ni matev eqeieqei-té qabizi-yagé, ambá ndøgo, av niqa manqei-qape matev ni nōzōgim-qa ndøgo.

¹³ Zapa ndøgo, zo kha-qa poev-te tozoyagat, zo ndòzo-pakhaéz. Geté zo Nqova Mbomambaqape mokho-te, zoqa kha-qa poev tozolaem, yaq zo zóyagét.

¹⁴ Gekha ezoqām ndigu, Mbumbukiam-ge Nqova ndezø-nōzōgim, ndigu Mbumbukiam-gí nakheís.

¹⁵ Zapa ndøgo, Nqova ndego, Mbumbukiam zo gezø-etoam, ndego ambá av nqægo, zo gevøozō, kopømba ande av kawakawa-za, tigi yaq-fia mbain sasae ezoqam ndivøzoat, yaq zo nqawa møe matev-tē qazōyagāt. Av taoká. Geté zo Nqova Mbomambaqape mokho-te, mòzo-Mbumbukiam-gí-nakheís-éz. Yaq ni ndakin kopømbaqapé, Mbumbukiam, Tat Tat-qa sizimbó-akhaemát.

¹⁶ Mbumbukiam-ge Nqova neka nigi nqova mōndø-tøkuaném. Sùgumu-unimanqatinát, av nqægo: Ni Mbumbukiam-gí nakheís.

¹⁷ Ni Mbumbukiam-gí nakheís nqazigu, yaq matev ndøgo, Mbumbukiam ni nonqo genøza, zindapém. Ni Kelisó namba sizimú-ndapém. Ni viniv tizi-eqatat, av Keliso ge-eqatat, yaq ni yage qanimav-qape sizimú-ndapém, te namba.

Yage qanimav-qape-qa yaq-te, ni tizindapem

¹⁸ No āv qate-mataváp nqægo: Viniv ndøgo, ni ndakin nqazi-eqatet, khapémbá, yage qanimav-qape namba toqote-khamas, Mbumbukiam ni vaev-te tinindu-veaz.

¹⁹ Unimanqatin. Gigiap ate nqægo, Mbumbukiam gekhakheinam, oskia mo:qozáp. Gò:-etáp. Taqá tōno-keogé ndøgo, Mbumbukiam ekeza nakheís tendo-veataz, ndigu yage qanimav-qape-te vømø-ōz.

²⁰ Ibugukhokhof, Mbumbukiam gigiap ate nqægo gekhakheinam, ndøgo eqeieqei-qapé. Geté vaev-te, matev gè-enénd, yaq gigiap vøsoqøsoqoam.* Ndøgo ambá av nqægo, ekeza poēv, qasoqa. Geté Mbumbukiam ndømatanám. Yaq ndakin gigiap ate nqægo, tonotawé ndøgo:

²¹ Mbumbukiam gigiap ate nqægo, gekhakheinam, ndøgo ndakin ande ndimbula mokho-te nqøugu neka vøsoqøsoqoam, vaev-te génqovóz neka matev qanimav-qape suguzumbú-etoám, Mbumbukiam-gi nakheís namba.

²² Ni mīzi:nøtén: Até ndakín-a, gigiap ate nqægo, Mbumbukiam gekhakheinam, nqosøgeap-té qagó. Yaq ande av sævam nduigu, tui-ova, nqosøgeap tumbo-ewag, gè-esevemét.

²³ Geté gigiap mbá mbá, ndø-esevemét. Geté até ní-a, oskiá ndøgo, ni Nqova Mbomambaqape qazindafem, kopømba ande av mbusa me ndæløvøyat, ndøgo Mbumbukiam vaev-te teni-etoam, ni zì-esevemét. Ni ta khøuwa-qa ndøgo tizio-endupít, Mbumbukiam ni tegi nakheís te-upono neka kha ndakinak vizindapém.

8:9 8:9 1 Ko 3:16; 12:3 **8:10 8:10** Gal 2:20 **8:13 8:13** Gal 6:8; Kol 3:5 **8:15 8:15** 2 Tim 1:7; Mak 14:36 **8:15**
8:15-17 Gal 4:5-7; Veve 21:7 **8:16 8:16** 2 Ko 1:22 **8:20 8:20** Gen 3:17-19 * **8:20 8:20** Matev ndøgo tō-enénd,
Adam neka Iv Mbumbukiam-qa manqat unimanqatintev qagoam neka teqa khafeap vønqonem. **8:21 8:21** Isa
11:6-9 **8:23 8:23** 2 Ko 5:2-4

²⁴ Ni mizi-khandí:n. Geté matev ndøgo, Mbumbukiam ni ginimbi-ein, tini-etoam, ni ndakin kopømba mbain, tiziqeivim. Geté ni tizio-taná ndøgo: Matev ndøfakhán. Unimanqatín. Matev toqoqeiv, yaq qo oskia qotó-taqabaták, av nqægo, ndøfakhán. Gê, matev tøfakhan, yaq ezoqa tégo, ndego zua ndo:tawe av nqægo, matev ndøfakhán?

²⁵ Ni nqazio-tana av nqægo, matev ndøfakhán, ndøgo fakhaneav ndøgo, yaq ni até sizimbøé-kewagát. Kopømba mbain tønï-ewez.

²⁶ Ni sa nqazi-esevemet neka bazaføgakh mbain nqazigu, Nqova Mbomambaqape, gñi-tøkeín. Ni zi:nøtenák, eqeieqei āv khazí:-guligulimāt. Gekha manqāt zï-einim? Yaq Nqova Mbomambaqape ndøvi:māt, Mbumbukiam-te, niqa yaq-te. Esevem-ús.

²⁷ Yaq Mbumbukiam, ndego ezoqam-qa mbøni mokho-te ndeqeivi, ndego Nqova-qa matavap møndæ-otév. Zapa ndøgo, Nqova Mbumbukiam-gi nakheis-qa yaq-te ndemboviam, ndego teqá poev mbopáev.

²⁸ Ni mizi:nøtén. Ezoqa ndigu, Mbumbukiam-te poev ndøzøgo, gekha matēv ndøgo, tøzøfakhan, ndigu mokho eqeieqei segezø-fakhán. Ezoqam ndígu, Mbumbukiam gezø-akha, av ndego ge:pøoa.

²⁹ Mbumbukiam ndigu é-møndæ-otév, neka vøvevesam. Yaq ndigu āv tiabiti:gú, av ekeza Yo nde:go. Yaq ngenek yo-khøuwa ndøgoát, neka emekheis kopoav vømbøgoát.

³⁰ Ndigu ezoqam, Mbumbukiam ibugukhokhof gevevesam, ndigu møndøzø-akhá. Yaq ndigu gezø-akha, ndego eqeieqei me:zæb. Yaq ndigu eqeieqei ge:zæb, ndego yage qanimav-qaep zø-etoám.

Gekha matēv ndøgo, tønï-fakhanumat, ndøgo kopømba mbain, Mbumbukiam-qa kuku matev-te tøqatono

³¹ Yaq ndakin, ni āv khazí:-einim, taqa yaq-te, ni qazi-qeivavun? Manqat nqáneek: Mbumbukiam ni namba te:goat, yaq gê, ezoqa kopømbâ, ni titokhonan? Kopømba mbain.

³² Gê, ndego ekeza Yo keavateav qagoam, gete sa gendo-nqonqotav, ni zapaya, yaq ndego ni giní-tøkeäk, gekha matev nøme-te? Av taoká. Ndego yaq-mbá segení-tøkeát.

³³ Neka gê, ezoqa kopømbâ, ndigu soqøsoqa tizæb, ndigu Mbumbukiam gevevesam? Kopømba mbain. Ndigu, Mbumbukiam ekezan eqeieqei me:zæb.

³⁴ Neka gê, ezoqa kopømbâ, tiqa yaq-te ti-einim av nqægo, ndigu yaq-fia nqosøgeap ndøqeivim. Av taoká. Zapa ndøgo, Keliso Yesu ekezan ndønanim, ti zapaya. Geté ta-mbá taoká ndøgo. Ndego møndø-khandí:v. Yaq ndego ndakin Mbumbukiam-qá nakeamo zenda-té gegomát neka ni zapaya vømbø-vi:matun.

³⁵ Av tægoat ndægo, yaq gê, ezoqá o matev kopømbâ, ni Keliso-qa kuku matev-te tøqatono? Gê, ni matev føgakh-qape, o potonam matev, o ngiænoat matev, o ifin, o ndabua mbain, o fofogeap, o pakhapakha kxaneam matev ndøqatono? Av taoká. Kopømba mbain.

³⁶ Unimanqatín. Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo,

“Qo zapaya, khøuwa kopoáv,
ni ezoqa løvøte-te ambam-qa nigú.

Ndigu ni sip søvakha gigiap me:næná,
ndigu zitøge-qa ndizøgo.”

³⁷ Geté ta matev ate ndægo, qani-fakhanumatun, ni Keliso mokho-te, ndego ni-te kuku ndømbogo, ùni zi:pitavét.

³⁸ No møtenøtén. Gekha matēv ndøgo, ni-te tøfakhanumit, ndøgo kopømba mbain, ni Mbumbukiam-qa kuku matev-te tøqatono. Até løvøté-a, neka até khandí-a, neka até enzol ezoqám-a, neka até nqova soqøsoqá-ya, neka até ndøgó-a, ndakin yage-te o

megemege-te tōni-fakhanumit, neka gekha gigiap bazafōgakh-ūs ndōgo, kopōmba mbaín, ni tōqatono.

³⁹ Neka gekha gigiāp ndōgo, ova nqo:go o mokho-te nqōugu, neka gekha gigiap nōmē manqei-qape-te nqago, ndōgo kopōmba mbaín, ni Mbumbukiam-qa kuku matev-te tōqatono, ndego ni Keliso Yesu mokho-te gini-etoam, nigí Evezōza.

9

Pol-qa tanakh, ekeza ezoqam-qa yaq-te, Izlael ezoqam, ndigu Yesu unimanqatinteav ndigu

¹ Manqat nōme, no ndakin nqæmanqate, unimanqatín. Keliso-qa megemege-té qato-manqaté. No nōté-khavo zamák. Neka até Nqova Mbomambaqapé-a, ndego no mokho-te ngu:gu, sùgumu-unimanqatinát, noqa manqat.

² No mbōni vaev neka tanakh kandambá nqanōgo. Yaq ndōgo kopōmba mbaín, tōnavōem.

³ No nōkeza ezoqam nōte-manqaté, Izlael ezoqam. No ndigu Keliso namba tōkuat-qa nōzōgó. No amba Keliso-te nōzōneav tōgonin, te-te vōe-qatanin, yaq no Mbumbukiam amba soqain-te vōvein, matev av nqægo, nogi ezoqam amba tōzō-tōkein, ndigu Keliso namba titōkuanemin, yaq no-te ambá kopōmbá.

⁴ Ndigu Mbumbukiam-gí ezoqám. Ndego ekeza nakheis ndigu tenezæb, neka teqa bazafōgakh neka waev vōzō-vevezam, neka ti namba, teqa poev vō-unimanqatintam, neka teqa guguna manqat vōzō-etoam, neka guliguli matev eqeieqei vōezōmas, neka manqa mbusa vōzōve.

⁵ Ezoqam ndigu, tigi atanakha-zapazapa-za Mbumbukiam gevevesam. Keliso ge-ezoqam-ev, ndego Izlael ezoqam ndōqán. Ndego Keliso, Mbumbukiám. Gigiap ate nqægo teqá mokho-té qanu:gú. Teqa iz miavmiav, bēto-eqawát.

Amén. Nqanek manqat unimanqatín.

Mbumbukiam ezoqa āv kenē-vevesam

⁶ Unimanqatín, Izlael ezoqa kopoáv, ndigu unimanqatinteáv, Yesu-qa yaq-te. Geté kopōmba mbaín, ta zapaya ndōgo, toqo-matavupat av nqægo, Mbumbukiam-qa manqa mbusa ti-te, sēge-navōēm. Av taoká. Geté Izlael ezoqam ate ndigú mbá, ndigu uni Izlael-ezoqam-in.

⁷ Eibleem-qa yaq-te, matev até kopó: Ambá ndigu, ezoqa ewaqape, ndigu Eibleem gemanazam, ndigu uni tegi zi-ín. Geté uni tegi zi-in sati ndigu, tege yo Aezek gemanazam. Zapa ndōgo, Mbumbukiam Eibleem āv gembōe-eín nqægo, “Qogi qazi iz, ti-mba ndigu tīndapém, qoge yo Aezek-gi nakheis.”

⁸ Nqanek ni āv qani-nōmendím nqægo: Mbumbukiam-gi nakheis, ambá ndigu tigū, ndigu ezoqam-qa kouk-te gindu-fakhaz. Geté Mbumbukiam Eibleem-gi zi ndigu tenezæzá, tiqa yaq-te ndigu, manqa mbusa geve.

⁹ Mbumbukiam Eibleem-te, taqa yaq-te manqa mbusa geve, ndego āv gembōe-eín nqægo, “Viav nōme, no nqawa ndōtōndonáv, khōuwa kopō-te. Yaq qogu sævam, Sæla, nakhasam anganeam é-ndōmbōe-fakhán.”

¹⁰ Yaq nigí atanakha-zapa Aezek-gi nakhei menas-qa yaq-te, Isao neka Zekop, matev até kopó, ndigu tegu zas Lebeka-te gimōfakhaz.

¹¹⁻¹² Ndigu qaqangeap qazaneav qagoam neka matev eqeieqei o matev soqain goneav vōgoam, Mbumbukiam kopō nōme é-mōndō-veatáv. Mbumbukiam Lebeka āv gembōe-eín nqægo, “Zapikia eveqase mokho-té gunú:goát.” Nqanek matev, ni āv qani-nōmendím nqægo: Mbumbukiam ezoqa ndevevesam, ndego ambá ta zapaya ndōgo tene-vevesām, gekha matēv ndōgo, ezoqa gegoatun, geté ndego ekeza poev-te mbá genō-vevesumatún.

13 Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, “No Zekop, nømbøe-khafuatám. Geté Isao, gènømbø-qasi:vám.”

Gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam tanakh gone-qa ndembogo, ndego segembógó

14 Av tægoat ndægo, Mbumbukiam ezoqa nøme tevevesam neka ezoqa nøme vevesupøteav vøgoāt, yaq gê, ni áv khazí-einím? Gê, Mbumbukiam-qa matev eqeieqei mbà? Av taoká.

15 Taqa yaq-te, Mbumbukiam Mozes āv gembøe-eín nqægo, “Gekha ezoqām ndego, noqa tanakh matev vøndøze-qa nqæmbogo, no sæmbó-vøndáz. Neka gekha ezoqām ndego, no kuku matev etoam-qa nqæmbogo, no sæmbó-etoám.”

16 Matev ambá av nqægo, ezoqam-qā poev-tē o ezoqam-qā matev-tē qanotawē. Geté Mbumbukiam-qá tanakh matev-té qanotawé.

17 Yaq nakémbá, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo: Mbumbukiam Felo gembo-ein, ndego Izip ezoqam-ge kawa, “No qo kawa, ta zapaya ndógo tøte-veatáq: No qo mokho-te, ezoqa noqa bazaføgakh sôté-zømesimát, neka noqa iz manqei-qape-te ate nqægo vøvøndavēt.”

18 Ni āv qazi:qeivím nqægo: Mbumbukiam ezoqa nøme, tanakh gone-qa ndembogo, yaq segembógó. Yaq tømbo-pøovat, ezoqa nøme-qa matavap tøføgakh, yaq até ndøgó-a, segembógó.

19 Eisa, taqa yaq-te ezoqa kopo, áv gepøté-eín penømakhaya, “Av tægoat ndægo, yaq gekha zapá, Mbumbukiam ezoqam-te yaq-fia teta, teqa matev-qa yaq-te? Nakhoa mbain, teqa poev namba toqote-nøfeipat.”

20 Geté, gèmbø-mataváp. Qo gekha ezoqām, Mbumbukiam teqa matev-qa yaq-te toqombo-sinaz. Gê, ganda pot kopømbâ, te-te ndego gekhakheinam, tømbo-ein, av nqægo, “Gekha zapá, no av qoqote-khakheinømbem nqægo?” Kopømba mbain!

21 Ndego ezoqam, ganda pot gekhakheinumatum, ndego yakhapús, gekha pot ndókhakheinām. Poev tømboogot, ganda kopo-qapi-te, pot nøme eqeieqei-qape neka pot nøme khokho-qape tekhakheinam, ndego yakhapús.

22 Mbumbukiam-qa matev até kopó. Ndego ezoqa teqa qaqa zømesim-qa zøgoám, ndigu tisoqoez. Ndigu tiabiti-zøté: Mbumbukiam ndego bazaføgakh-qapé. Geté ndego até aiyav matev zøgoám, oskiá ndøgo, ndego ti-te qaqa qambogoam.

23 Neka ndigu, Mbumbukiam tanakh ndømbogo ti-te, gé:zømás, av nqægo, teqa waev neka bazaføgakh kandambá tantáv. Ndigu tenézømás, ndigu ibugukhokhof go:khakheinøvem, teqa waev neka bazaføgakh tiqeivim.

24 Ndigu ezoqam, ní. Ndego ni Zu bawan-ak mokho-te mbá mbá, geté até bawan vini-ak mokho-té-a, sègenimbu-akhá.

25 Mbumbukiam-qa Manqat mokho-te ndøgo, tege manqa vevezam ezoqam Ozea gepeawam, Mbumbukiam bawan vini-ak-qa yaq-te, āv gene-eín nqægo,

“No ndigu bawan ezoqam,

nogi ezoqam goneav qagoam,

nogi bawan ezoqam nøté:zæb.

Neka ta bawan ndøgo, no kuku goneav qanøgoam,

no ndigu nogi kuku ezoqam vøté:zæb.

26 Neka ta manqei-te ndøgo,

Mbumbukiam ibugukhokhof ezoqa gezø-ein,

‘Zo nogi ezoqām mbā,’

ndego ndigu āv genézæb nqægo:

Mbumbukiam khandi miavak-gí nakheís.”

²⁷ Neka Aezaya, ndego Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqa nøme, Izlael ezoqam-qa yaq-te, āv gene-akhá nqægo,

“Izlael ezoqam kopoav-qapí.

Andé ndivind me me:gó, ndøgeg-te ndisingitavet.

Geté ndigu ezoqa khapímbá tikhandi:z.

²⁸ Zapa ndógo, matev ndógo, Evezøza ibugukhokhof ge-ein, tego, ndego nakhamas-té genógó, ezoqa vøngiæzo, ta manqei-te ndógo, ma ndi:yage.”

²⁹ Taqa yaq-te, Aezaya bugukhokhof manqat nøme āv gene-eín nqægo,

“Evezøza Bazaføgakh-qape,

nigi atanakha-zapazapa-za nøme amba khandi:zateav tøgonin,

yaq ndakin ni é-ndizi-soqoenín, kopømba ande av Sodom neka Gomola taon qatua.”

Izlael ezoqam-qa yaq-te, ndigu unimanqatinteav qagoam

³⁰ Av tægoat ndægo, Mbumbukiam Zu ezoqam gevevesam, yaq gê, ni áv khazí:-einim? Manqat nqáneq: Unimanqatin. Bawan vini-ak ambá av nqægo, Mbumbukiam-qa bøi-te eqeieqei-qa ndøgoām. Geté Mbumbukiam ndigu eqeieqei me:zæb. Zapa ndógo, ndigu møndø-unimanqatinim.

³¹ Geté Izlael ezoqam, ndigu bazaføgakh gi-asazat, Mozes-qa guguna manqat paev mokho-te, amba Mbumbukiam-qa bøi-te ti-ndaføyamba-ezin, ndigu ndaføyamba matev qeiviáv.

³² Yaq gekha zapá, ndigu qeiviav ndógo? Zapa ndógo, ndigu Mbumbukiam-qa bøi-te, eqeieqei ekeza matev matanam mokho-te gone-qa ndøgoám, ambá ndøgo, gi-unimanqatinim, av nqægo, Yesu ezoqa khandi:zat-qa gigeavun. Yaq ndigu andé nandi me:khaosám, nandi ndigu, ezoqa gi:khaosumatun.

³³ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa manqat, āv qane-peawáp nqægo,

“Nqáe! No Zayon manqei-te,

nandi nózáv.

Nandi nginik,

ezoqa ndøkhaosumat, vø-o:atāt.

Geté gekha ezoqām ndego,

nginik nandi te-unimanqatintat,

ndego mivi gégoák.”

10

¹ Nøfuap! Noqa poev kandambaqape nqáneq: Zu ezoqam møe-mbá sa bekhandí:z. No Mbumbukiam-te oskia no-akhaematún, tiqa yaq-te.

² No zo āv qate-unimanqatinát nqægo: Ndigu bazaføgakh ndø-asazét. Mbumbukiam-qa matev gone-qa ndógó. Geté ndigu nakhoa eqeieqei zøtezateáv.

³ Ndigu Mbumbukiam-qa matev eqeieqei-qa yaq-te, mokho ndapeáv. Yaq ndigu teqa bøi-te, eqeieqei ekeza mokho-mba gone-qa ndógó. Yaq nakémbá, ndigu ekeza kha, Mbumbukiam-qa mokho-te veeáv. Neka ndigu Mbumbukiam takeáv, ndigu eqeieqei tezæb, av ekeza poev ndægo.

⁴ Keliso Mozes-qa guguna manqat, møndøtók. Yaq nakémbá, gekha ezoqām ndego, nde-unimanqatinat, ndego Mbumbukiam eqeieqei mé:veó.

Gekha ezoqām ndego, Yesu nde-unimanqatinat, Mbumbukiam ndøkhandí:v

⁵ Guguna manqat mokho-te eqeieqei gone-qa yaq-te, Mozes āv gene-peawám nqægo, “Gekha ezoqām ndego, guguna manqat ndembopaev, ndego ndøyagét.”

⁶ Geté ndigu ezoqam, Mbumbukiam-qa bõi-te, ta mokho-te ndøgo gi-ndaføyamba-ez, gi-unimanqatinim, ndigu āv gini-manqaté nqægo: Kopømba mbaín, qakeza mokho-mba toqobevap, av nqægo, “Gekha ezoqām ndøqavīg, yan-te, Keliso tendondaf?” Zapa ndøgo, Keliso møndø-visavún.

⁷ Neka kopømba mbaín, qakeza mokho-mba toqobevap, av nqægo, “Gekha ezoqām ndøvís, løvøte ezoqam-qa manqei mokho-te, Keliso vøndóndāf?” Zapa ndøgo, Keliso løvøte-te møndø-khandí:v.

⁸ Neka kopømba mbaín, vini toqoqav. Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat āv qane-eín nqægo, “Teqa Manqat qoqá avønin-té qagó. Qoqa manqa-nqa-té qagó neka qoqa mbøni mokho-té qanu:gú.” Nqanek manqat, unimanqatin matev-qa yaq-te nqæmanqate, nqáneq, ni ezoqa nqati-zømesim.

⁹ Qo qakeza tou toqote-ein, av nqægo, “Yesu ndego Evezøzā,” neka mbøni mokho-te voqó-unimanqatin, av nqægo, Mbumbukiam Yesu møndø-khandí:v løvøte-te, yaq qo ndòqo-khandí:q.

¹⁰ Zapa ndøgo, gekha ezoqām ndego, teqa mbøni mokho-te nde-unimanqatinat, ndego gé-ndaføyamba-év, Mbumbukiam-qa bõi-te. Neka gekha ezoqām ndego, teqa tou-te ndemanqate, av nqægo, “No nò-unimanqatināt,” ndego ndøkhandí:v.

¹¹ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, “Gekha ezoqām ndego, ngenek nde-unimanqatinat, ndego mivi gégoák.”

¹² Yaq ndøgo, vinivinimba mbaín, yaq Zu ezoqam-a, yaq bawan vini-ak. Ni ezoqam ate nqazi:gu, Evezøza kopo nimbígú. Yaq gekha ezoqām ndigu, ndimbo-akhayam, ndego matev eqeieqei-qape zømatønumát.

¹³ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat āv qane-eín nqægo, “Gekha ezoqām ndego, Evezøza tøke-qa tembo-akha, ndego ndøkhandí:v.”

¹⁴ Geté unimanqatin, ndigu te-te áv kiní-akhaemāt, ndigu unimanqatinteav tøgoat? Neka áv kiní-unimanqatinim, teqa yaq-te yogeav tøgoat? Neka áv kiní-ewagāt, ezoqam mbain tigoat, ndigu Manqat Mbomambaqape ti:zømesimat?

¹⁵ Neka ndigu ezoqa nøme, Manqat Mbomambaqape áv kiní-zømesimāt, ezoqa ndigu khofotøzateav tigoat? Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, “Ndøgo qanimav-qapé, ezoqam ndigeav, Manqat Mbomambaqape ndindapav.”

¹⁶ Geté unimanqatin. Izlael ezoqa ewaqapé mbá, Manqat Mbomambaqape gi-unimanqatinim. Aezaya, ndego Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam, møndø-eín, “Evézøza! Niqa manqat, gekha ezoqām ndø-unimanqatinim?”

¹⁷ Ni āv qazi:qeivím nqægo: Unimanqatin matev, manqat yoge mokho-té qando-okhó. Neka manqat ndøgo, ezoqa ndiyoge, Keliso-qá manqat-té qando-fakhaté.

¹⁸ Yaq gē, ndigu Izlael ezoqam, Manqat Mbomambaqape møndøyogem? Møndøyogém. Tiqa yaq-te ndigu, ezoqa Manqat Mbomambaqape ndi:zømesim, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo,

“Tiqa manqa wag, manqei-qape ate nqægo

sùgumu-panqavøemát.

Neka tiqa manqat, manqei-qape vaev até vømøkhanaz.”

¹⁹ Neka bevap nøme nqáneq: Gē, Izlael ezoqam, manqa mokho møndømbó-ndapem? Ndigu møndømbó-ndapém. Geté ndigu unimanqatinteáv. Taqa yaq-te, Mozes bugukhokhof āv gene-peawám nqægo,

“Mbumbukiam ge-ein:

Zo Zu bawan-ak,

zo nogí ezoqám.

Geté no bawan vini-ak, ndigu iz mbain ndigu, nøkhatób.

Yaq zo ova zómanqatát.
 No qaqa nõzólówáz, ti namba.
 Ndigu zótezat mbaín, Mbumbukiam-qa yaq-te.
 „Geté ndigu teqa manqat ndõndapém.”

²⁰ Neka Aezaya, ndego Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam, taqa yaq-te, manqat nõme āv gene-eín nqægo,
 “Mbumbukiam ge-ein:
 No ndigu tinømendám,
 ndigu no vaweav qagoam.

Neka:
 No ti-te ndigu tæmøfakhán,
 ndigu noqa yaq-te bevøpøteav qagoam.”

²¹ Geté Izlael ezoqam-qa yaq-te, Aezaya āv gene-peawám nqægo,
 “Mbumbukiam ge-ein: Khøuwa ge-okhoam, no zenda nõzø-visiám. Geté ndigu gèsapi:zát neka noqa manqat ndĩnqāgĩm.”

11

Izlael ezoqam mokho-te, ezoqa andé khapĩmbá, ndi-unimanqatinat

¹ Gê, Mbumbukiam, ekeza ezoqam, Izlael-ak, mõndó-sanqab? Av taoká. Mbumbukiam ekeza ezoqam sanqabeáv. Até nó-a. No Izlael ezoqám, Eibleem-gé zeó, neka no Benzamin khagua bawan-ák.

² Mbumbukiam ekeza ezoqam sanqabeáv, ndigu nupøkhan mba gevevesam. Gê, zo Mbumbukiam-qa Manqat mõzõté-zótez, ndøgo Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam Ilaiza, ekeza ezoqam qaqa gezøgoam, Izlael-ak? Ta khøuwa-te ndøgo, ndego Mbumbukiam-te āv geneviám nqægo,

³ “Evézøza! Qogi manqa vevezam ezoqam, gèzitág, neka lou-qasis ndøgo, ma søvakha gigiap giløvusumam qo-te, vømøkuim. No nakhapús sege-nøuvøném. Yaq ndigu ndakin até nó-a, lõvømbe-qa ndøgó.”

⁴ Yaq Mbumbukiam gekha manqát mbóqavøiu? Av gembøe-qavøiú nqægo, “Av taoká. Qo ambá av nqægo, qakhapus sege-qouvøqēm. Nogi angana seven taosen nõme ndígú. Até ndigú-a, ndigu Bal-te, ndego khape mbumbukiam, manazap mõkuiáv.”

⁵ Até ndakin khøuwa-té-a, ezoqa nõme ndígú, Izlael bawan mokho-te, ndigu Mbumbukiam ekeza kuku matev-te gevevesam.

⁶ Mbumbukiam ndigu ekeza kuku matev-té genø-vevesám, ambá ta zapaya ndøgo, av ndigu matev gi:matønumam. Mbumbukiam, ndigu amba ta zapaya ndøgo tevevesamın, av ndigu matev gi:matønumam, yaq teqa kuku matev, ambá unimanqatin kuku matév mbá.

⁷ Matev av nqægo: Matev ndøgo, Izlael ezoqam bazaføgakh gi-æsøzam, amba tiqeivimin, ndigu qeiviáv. Geté ndígú tiqeivím, Mbumbukiam ekeza gevevesam. Geté ndigu ezoqa nõme, gèføgakhæz.

⁸ Taqa yaq-te Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo,
 “Mbumbukiam ndigu andé venanqei bazapos-qape me zømbe-etoám.

Yaq tiqa bøi kopømba mbaín ti:kewagat
 neka tiqa gea kopømba mbaín ti:-ewagat.

Matev av nqægo sègemá, atema ndakin.”

⁹ Ti-te ndigu, matev ndøgo tøfakhán, av Deivid Mbumbukiam-te, tegi qaqa ezoqam-qa yaq-te ge:viam. Ndego āv gene-eín nqægo,
 “Ndigu lou-qasis-te, lou tilogat,

yaq timatavupat av nqægo, matev-qase ginī-fakhanāk,
 ndøgo bèzø-ká
 neka bemøzø-voe, betēndapem,
 neka bezø-køi-ez, bemø-khaosam.
 Nqanek tiqá manqa-zapazapa-qá yaq-fiá.

¹⁰ Tiqa bøi waev, bèzø-navøém.

Yaq géqeivimák.

Neka ndigu viniv-qape oskia be-eqawát, bezø-ewez.”

Bawan vini-ak, ande tae tang me me:gó, Mbumbukiam gebunøzam

¹¹ Bevap nøme nqánek: Gê, Zu ezoqam gi-o:az, ndigu ate nonqō gí-o:az? Av taoká! Geté tiqa manqa-zapa zapaya, khandi matev, bawan vini-ak-té qanøwáv. Yaq Zu ezoqam, ova tiabiti-einím.

¹² Zu ezoqam-qa manqa-zapazapa zapaya, manqei-qape ezoqa nøme khandi gin-dapem, yaq Mbumbukiam matev kandakanda nøme mba mó:gó, Zu ezoqam ate ndi:gu, te-te tivesez.

¹³ No ndakin zo-té qatø-manqatét, zo bawan vini-ak. No Mbumbukiam zo bawan vini-ak-té gendo-khofotán. Yaq no khanakhanakh kandambá, nqanek sasae nqægot.

¹⁴ Eisa, no nqanek sasae nqægot, nøkeza ezoqa nøme ova peté-einím penømakhaya, yaq Mbumbukiam-te petéqambüz penømakhaya, khandi vøndapēm.

¹⁵ Mbumbukiam Zu ezoqam qambøe-qasi, yaq ta mokho-te ndøgo, manqei-qape ezoqa nøme, nqawa te namba getøkuzu, yaq gê, gekha matev ndófakhān, Mbumbukiam Zu ezoqam nqawa tekhatob? Matev kandambaqape nøme mba mó:fákhan. Løvøte ezoqam segé-khandí:z.

¹⁶ Ezoqa wit gipezotatun, yaq flawa ndigu, bugukhokhof gi:løvusumatun, Mbumbukiam mbo-etømemín. Yaq av nqægo, flawa ate ndi:gu, Mbumbukiam-gí. Neka ezoqa tae te-ogeakh, tae lu Mbumbukiam-qa zenda-te vøvē, yaq até táng-a, Mbumbukiam-qá. „Yaq matev até kopó. Izlael ezoqam-gi atanakha-zapazapa-za, Mbumbukiam-gi ndøgoám. Yaq vaev até tigí zí-a, Mbumbukiam-gi vøgoāt.”

¹⁷ Izlael ezoqam, andé oliv tae zenda-yak eqeieqei me:yá, neka zo bawan vini-ak, andé leg-ak oliv táe. Ta oliv tae eqeieqei ndøgo, Mbumbukiam tang nøme møndø-møkuiám, yaq zo ande leg-ak oliv tae tang me ndøzøte:go, vøbunøzam. Yaq zo ndakin oliv tae eqeieqei namba, et eqeieqei zo-upøgimatún, ta lu-te ndøndo-fakhate.

¹⁸ Geté qo me:khambùváp, ta zapaya ndøgo, Mbumbukiam tae tang gimøkui, yaq qo vøbunøtaq. Gèmbø-mataváp. Matev, ambá av nqægo, qo lu qo-eqawát. Geté lu qo ndø-eqaqæwát.

¹⁹ Eisa, ezoqa kopo zo mokho-te peté-ein penømakhaya, av nqægo, “Mbumbukiam tae tang tene-møkuiám ndøgo, no batē-tøkua.”

²⁰ Ndøgo unimanqatín. Tae tang nøme ndøgo, ta zapaya ndøgo tene-møkuiám, ndigu unimanqatinteav qagoam. Geté qo sekemba ta zapaya ndøgo toqotegó ndøgo, qo ndoqo-unimanqatinat. Qo me:khambùváp, taqa yaq-te. Geté møe qógoát.

²¹ Zapa ndøgo, Mbumbukiam Zu ezoqam kopømba ande av tae tang ndægo gimøkuiam, ndigu unimanqatinteav qagoam, yaq ndego até qó-a, gékhofoqó, qo unimanqatinteav toqogoat.

²² Gèmbø-mataváp. Mbumbukiam ndego tanákh. Geté ndego até føgákh. Ti-te ndigu, zita giwuowem, ndego føgákh. Geté qo-te, tanákh. Geté qo aiyá qagó. Soqáin ndøgo, teqa tanakh matev toqo-ivav, yaq ndego até qō-a, vønqaoqō, ta tae-te ndøgo.

²³ Zu ezoqam ndigu, tiqa unimanqatinteav matev Keliso-te ti-ivøvem, yaq Mbumbukiam ndigu nangó genøbunøsam tae-te, av bugukhokhof gi:goam. Ndego kopømbaqapé, nqawa tebunøsam.

²⁴ Zo bawan vini-ak, zo andé leg-ak oliv tae tang me zøtegoám. Geté ta leg-ak oliv tae-te ndøgo, zo qazogoam, Mbumbukiam zo gèndomøkús, tae eqeieqei-te vøbunøsam. Geté Zu ezoqam, andé tae zenda-yak eqeieqei me:yá. Yaq tae tang ndøgo, Mbumbukiam gemøkuam, ndego ùnime:-kopømbá, tiqa tae-te nango tebunøzam.

Mbumbukiam até Zu ezoqám-a, vøkhandī:z

²⁵ Nøfuap. Manqat ndøgo, no ndakin Izlael ezoqam-qa yaq-te tøte-ein, bugukhokhof khøuwa, khonoam-té qagoám. Geté no zo zøtezat-qa nøzøgó. Zapa ndøgo, soqain ndøgo, zo zøkeza kha matavap loloakh-us tøzøte-vewat, gete mokho ndapeav tøgoat. Unimanqatín. Izlael ezoqa nøme, Mbumbukiam zitá gini-wuowém. Geté matev av nqægo, sa tømboé-outøpít ndøgo, atema bawan vini-ak ate ndi:gu vøkhandī:z, ndigu Mbumbukiam gevevesam.

²⁶ Taqa zita-te, Izlael ezoqam ate ndi:gu gékhandī:z. Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo,
 “Khandi etoam ezoqam,
 Zayon taon-té gendó-fakhán,
 yaq ndego Izlael ezoqam-qa qasi:vap matev Mbumbukiam-te
 vøzø-khofoē, ndigu Zekop-gi zi.

²⁷ Yaq no ti namba, poev āv qaté-unimanqatín nqægo:
 No tiqa manqa-zapazapa nókhfoé.”

²⁸ Unimanqatín. Izlael ezoqam, Manqat Mbomambaqape gèsanqawém, yaq av nqægo, ndigu vø-Mbumbukiam-gi-qaqa-ezoqam-ez. Matev av nqægo gigonem, zo møndøzø-tøké, zo bawan vini-ak, yaq zo vozø-Mbumbukiam-gi-ezoqam-ez. Geté Mbumbukiam kuku zua mbogó, ndigu Izlael ezoqam-te. Zapa ndøgo, Mbumbukiam tigi atanakha-zapazapa-za, é-møndø-vevesám.

²⁹ Mbumbukiam ezoqa gevevesamin neka matev eqeieqei vøzø-matanamin, ndego matavap enendatáv, taqa yaq-te.

³⁰ Zo bawan vini-ak, zo bugukhokhof qagoam, Mbumbukiam-qa Manqat, zønqagimám. Geté ndakin, Zu ezoqam teqa manqat ndapeav ndøgo, zo Mbumbukiam-qa tanakh matev zondapém.

³¹ Av zo Mbumbukiam-qa tanakh matev qazøte-ndapem, Zu ezoqam Mbumbukiam-qa Manqat o-mba ndapeav qagoam, yaq vaev até ndigú-a, Mbumbukiam-qa tanakh matev, āv tiníndapém.

³² Ezoqa ewaqape, Mbumbukiam-qa manqat gènqagimám. Yaq Mbumbukiam sègezø-iváv, ndigu vømø-manqa-zapazapa-gi-ndimbula-ezoqam-ez. Mbumbukiam tenegó ndøgo: Zapa ndøgo, ndego ezoqa ewaqape-te, tanakh gone-qa ndøgó.

Mbumbukiam-qa iz, bèto-eqawát

³³ Mbumbukiam kandambá tentév. Teqa matavap neka otevat igian-qapé. Ni ezoqa kopømba mbaín, teqa matavap-qa mokho tizindapem neka nakhoa vizíqeiivím, ndego ndegeve.

³⁴ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo,
 “Gê, Evezøza-qa matavap,
 gekha ezoqām mé:-otev?
 Neka gekha ezoqām
 mbó-ovøyām?

³⁵ Neka gê, ezoqa Mbumbukiam gigiap møndømbó-etoam,
 yaq Mbumbukiam ndego yaq-fia bembōgo?”

³⁶ Av taoká. Zapa ndógo, gigiap ate nqægo ndégo tekhakheinám, neka ndégo tegeawát neka te nonqo ndégo tógó. Mbumbukiam-qa iz, miavmiav, bèto-eqawát. Amén. Nqanek manqat unimanqatin.

12

Niqa kha, Mbumbukiam bizimbo-etøomém

¹ Nøfuap! Mbumbukiam tanakh kandambá ginigu. Yaq nakémbá. No nqazø-pouwe. Av Mbumbukiam-gi iziz ezoqam, søvakha gigiap gi:løvusumatun te-te, yaq zo zøkeza kha Mbumbukiam āv tømboe-etøomém. Ndógo zoqá etoam matév, te-te. Geté ndógo khandín. Ambá av nqægo, nanimāt. Zo Mbumbukiam-gí ezoqam zógoát, ndego khanakhanakh bembøēgo. Av tøzøte-gonem ndægo, yaq zo Mbumbukiam-qa iz eqeieqei zó-eqatát.

² Zo manqei-qape ezoqam-qa matev mbòpæv, ndigu Mbumbukiam zøtezateav ndigu. Geté zo Mbumbukiam bè-enénd, neka zoqa matavap bezø-ndakinak. Yaq zo Mbumbukiam-qa poev zøtéztéz, gekha matév ndógo, mbomambaqape, neka gekha matév ndógo, Mbumbukiam ndømbøe-khaneat, neka gekha matév ndógo, eqeieqei-qape ndógo, teqa bøi-te.

Gekha matév ndógo, Mbumbukiam ni gini-etoam, tizi-matønumat, ni eqeieqei bizi-matanám

³ Mbumbukiam teqa kuku matev mokho-te, no nømendim ezoqam ndøvé. Yaq nakémbá, no zo ezoqa ewaqape, nqazø-manqate: Zo zøkezan-qa yaq-te ndømatáváp av nqægo, “No nòto-eqanowát,” zo eqazøateav tøgoat. Geté zo matavap eqeieqei bezøgó. Gekha matév ndógo, tozo-matønumat, zo āv tøne-matanám, av Mbumbukiam unimanqatin matev gezømbe-etoam.

⁴ Niqa kha-te, gigiap vinivinimbá nqani-bunøzap. Neka kha-qa gigiap, sasae vinivinimbá ndømbogot.

⁵ Keliso-qa kha-te, matev até kopó. Ni Klisten ezoqam kopoáv. Geté Keliso-qa mokho-te, ni kha kopó. Neka ni andé kha gigiap vinivinimba zi:bunøzømém.

⁶ Nqova Mbomambaqape-qa matev, Mbumbukiam ni teqa kuku matev mokho-te gini-etoam, vinivinimbá. Mbumbukiam ezoqa nøme, teqa manqat vevezam matev gembo-etoam, yaq ndego āv teabete-matanám, av unimanqatin matev ndømbøego.

⁷ Neka ezoqa nøme tøkeam matev gembo-etoam, yaq ndego ezoqa yà bezø-tøkeám. Neka ezoqa nøme, nømendim matev gembo-etoam, yaq ndego ezoqa yà bete-zømesím.

⁸ Neka Mbumbukiam ezoqa nøme, zita tøpøzu matev gembo-etoam, yaq ndego ezoqa zita yà bezøtøpøzú. Neka Mbumbukiam ezoqa nøme, etoam matev gembo-etoam, yaq ndego khanakhanakh-us be-etoám. Neka Mbumbukiam ezoqa nøme, megeat matev gembo-etoam, ndego bazaføgakh be-asáz, ezoqa eqeieqei bezømbō-mege. Neka Mbumbukiam ezoqa nøme tanøtanakh matev gembo-etoam, ndego ezoqa nøme-te tanøtanakh matev khanakhanakh-us begó.

Kuku yà binigú, ezoqa nøme-te

⁹ Zoqa kuku matev ezoqa nøme-te, unimanqatin bezøgó. Ngusum-te sa bezømbo-khàzú. Manqa-zapa matev zombó-sanqaupát. Geté matev eqeieqei, føgøføgakh zombó-geageapát.

¹⁰ Zoqa kuku matev yaqyaq-a, andé evenap-qá kuku matev me bezømbe:gó. Kuku kandambá. Neka izuizu gèvizáp.

¹¹ Sasae bazaføgakh ndø-asøzú. Ndøwauwì:zát. Nqova Mbomambaqape betu:-sasaeát, zo mokho-te, neka Evezøza-qá sasae zógoát.

¹² Zo Mbumbukiam-te ndozoto-taza, zo te-te khanakhanakh-us mo:tazá. Viniv matev t̄z̄ø-fakhanumat, zo f̄oḡøf̄oḡakh nd̄owaniáp. Tatak bez̄øvin. Neka guligulim oskia nd̄oḡó.

¹³ Mbumbukiam-gi ezoqa n̄ome, gigiap mbain ndigu, ḡez̄øt̄økeé, neka ezoqa n̄ome khoev ḡez̄ø-manqaté.

¹⁴ Zo ezoqa ndingiāzoat, ḡez̄ø-guligulím. Av qane-guligulím: Mbumbukiam, ndigu matev eqeieqei bez̄ø-matanám. Zo ndigu soqain-te nd̄ø-áb.

¹⁵ Ezoqa khanakhanakh tigoat, yaq zo khanakhanakh nd̄oḡó, ti namba. Neka ezoqa n̄ome ti-eivumit, yaq zo ḡè-eivám, ti namba.

¹⁶ Zo matavap kopo-té qayagé. Neka z̄økeza kha nd̄ø-eq̄awát. Geté até ndigú-a, iz mbain ndigu, namba ḡè:t̄økuát. Zo z̄økeza kha matavap loloakh-us me:v̄ewé.

¹⁷ Ezoqa manqa-zapa tego zo-te, yaq soqain mb̄øe-qav̄ðinám. Matev nd̄oḡo tozó-mat̄ønumát, ezoqa ewaqape eqeieqei ndivewe.

¹⁸ Nakhoa-qa ḡèvwawé, av nq̄ægo: Kop̄ømba t̄øgoat, sambi matev-té qan̄ø-yageáp, ezoqa ewaqape namba.

¹⁹ N̄øfuap mbom̄ømboma! Yaq-fia nd̄øt̄awát, ezoqam-te. Geté Mbumbukiam-qá qaqa-qa zotó-kewagát. Yaq-fia nd̄ego t̄étá. Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat āv qane-peawáp nq̄ægo: Evez̄øza ge-ein, “Ezoqam nó, ezoqam-qa manqa-zapazapa nq̄æqav̄øiwat neka yaq-fia nq̄æt̄awát.”

²⁰ Geté zo āv t̄z̄øt̄égoát, av Mbumbukiam-qa Manqat q̄æ-ein,

“Qoge qaqa ezoqam, ifi t̄ømbovitit,

yaq lou soqombó-etoám,

neka ib̄økha naq t̄ømbo-paptet,

ib̄økha voqombó-etoām.

Av toqotegoat nd̄ægo,

yaq ndego mivi nd̄øndáp, teqa manqa-zapa zapaya.”

²¹ Manqa-zapa qo bet̄ømbùq̄ó. Geté matev eqeieqei q̄ómatanám. Yaq nd̄oḡo, manqa-zapá voqoté-t̄ømbuá.

13

Ni gaman mokho-té qabizu:gu

¹ Zo ate nd̄øz̄øte:go, gaman mokho-té qanu:gu. Zapa nd̄oḡo, gaman ambá av nq̄ægo, ekeza mbā sege-fakhaz̄in. Geté Mbumbukiam nd̄ø-abamín. Yaq até ndigú-a, gaman ezoqam ndakin ngigu, Mbumbukiam nd̄ø-abám.

² Yaq nakémbá, gekha ezoqām ndego, gaman-qa manqat ndesanqawe, ndego Mbumbukiam-qá manqat nd̄øsanqawé. Yaq gekha ezoqām ndego, matev av nde:matanam, ndego yaq-fia āv tenéqeív, av matev nde:matanam.

³ Gekha ezoqām ndigu, matev eqeieqei ndimatanam, ndigu kop̄ømbá. Ndigu gaman kawakawa-za, m̄øe bez̄øḡó. Geté m̄øe sa ndígu tígoát, ndigu manqa-zapazapa ndi-matanam. Ḡé, qo m̄øe mbain gone-qa q̄ógo, gaman kawakawa-za-te? Qanimáv. Qo matev eqeieqei nd̄ømatanám. Yaq ndigu qo ezoqa eqeieqei mé:q̄æqabát.

⁴ Gaman ezoqam, ndigu Mbumbukiam-gí sasae ezoqám. Qoqá yage eqeieqei nonq̄ó. Geté qo manqa-zapazapa toqogoat, yaq qo m̄øe q̄ógoát, ti-te. Zapa nd̄oḡo, ndigu bazaf̄oḡakh nd̄øz̄oḡó. Viniv segeqá-et̄ømém. Ndigu Mbumbukiam-qá sasae nd̄øgoatún, ezoqa viniv giz̄ø-etoumatun, ndigu manqa-zapazapa ndimatanam.

⁵ Yaq nakémbá, zo gaman-qa manqat o-mba mo:ndapé. Manqat o-mba ta-mbá mo:ndapé nd̄oḡo, zo tiqa yaq-fia-qa yaq-te m̄øe tozombo-goat. Geté zo tiqa manqat o-mba t̄ønendapé nd̄oḡo: Zapa nd̄oḡo, zo m̄øz̄øte-z̄øt̄éz, matev av nq̄ægo eqeieqei.

⁶ Yaƣ nakémbá, zo gaman-te teks moni tozo-abumat, eƣeieƣeí. Zapa ndógo, ndigu Mbumbukiam-gí sasae ezoqám, neka ta sasae-te ndógo, khòuwa iz vò-khoubumatun.

⁷ Zo gaman-te fia tòzòmbò-lòfokat, yaƣ sègezò-etoám. Teks moni upògim ezoqam, teks moni sègezò-etoám. Neka gaman, gekha moni nòme upògim-qa ndigu, vòzò-etoam. Ezoqa kandakanda, gèzòvizáp, neka tiqa iz, gè-eqawát.

Mbumbukiam-qa guguna manqat kandambaqape nqáneƣ: Ni kuku binigú, ezoqa nòme-te

⁸ Zo ezoqam-te, gigiap o moni bezòmbò-lòfòké. Geté matev ndógo, zo izuizum oskia ndòzòmbò-lòfokeap, kuku matév. Zapa ndógo, gekha ezoqám ndego, ezoqa nòme-te kuku ndòmbogo, ndego Mbumbukiam-qa guguna manqat o-mba mo:ndapé.

⁹ Teƣa guguna manqat, áv qane-eín nqágo, “Qo nòkenòkem matev ndòngi:wát,” neka “Ezoqa pakhapakha ndòkhanèám,” neka “Gigiap ndò-aqònám,” neka “Ezoqam-qa gigiap me:qovètú.” Nqanek khafeap manqat vinivinimba neka gekha khafeap nòme ndógo, ta mokho-te nqáneƣ qanu:gú, “Ezoqa nòme-te, kuku áv tabetaqambe:gó, av qakeza kha-te kuku ndaqambe:go.”

¹⁰ Gekha ezoqám ndego, ezoqa nòme-te kuku ndòmbogo, ndego manqa-zapa gématanamák te-te. Yaƣ nakémbá, gekha ezoqám ndego, kuku ndòmbogo, ndego guguna manqat ate ndægo, ndembòpáev.

*Ni matev eƣeieƣeí-té qabizi-yage
Zapa ndógo, Keliso avònín gendóqaván*

¹¹ Zo matev áv tòne-matanám, av no qazòmbè-manqatavun. Zapa ndógo, zo mòzòte-zòtéƣ, ndakin gekha khòuwa iz. Yaƣ nakémbá. Zo mòzosúz, zo venanƣei ndozo-sòmbiapet. Khòuwa iz mòndòndáp. Ni Yesu Keliso ande qazi-unimanqatinim, yaƣ khòuwa ndógo, ni Mbumbukiam uni te:khandi:n, andé qámhá qagoam. Geté ndakin, ta khòuwa ndógo, andé avònín.

¹² Lova gènavòemtét. Paveat avònín géfakhán. Yaƣ nakémbá, matev soqòsoqa ndógo, ezoqa bòivun-te gigoatun, yà bizi-ivòvém. Geté ni waev-qá nakhag gigiap zì-upògím.

¹³ Ni paveat-té qabizi-yagé. Matev eƣeieƣeí-té. Ni lou loge neka ibòkha soqa izam si binìwág. Ni matev bizi-matànám, ande av gaqo ndi:gu, neka mambe bizi:-òkhó. Ni bizinòfeé neka ova bizi-manqaté.

¹⁴ Matev av nqágo, vònqagím. Geté nigi Evezòza Yesu Keliso-qa matev, andé ndabua ndakinak me zòté-uzám. Zoqa kha-qa poev matev sa mbotáké. Manqa-zapa-te be-itúzá.

14

Klisten ezoqa nòme-qa unimanqatin matev bizi-gevèwát

¹ Ezoqa nòme ndigu Yesu ndi-unimanqatinat, tiqa unimanqatin matev, bazafògakh andé mbaín. Geté zo ndigu vòkhatób, zoqa mokho-te. Neka ti namba ndòponqòmbáp, tiqa unimanqatin matev-qa yaƣ-te.

² Ezoqa nòme áv gini-unimanqatinát nqágo: Loge gigiap ate ndægo eƣeieƣeí. Yaƣ kopòmbá, tizilogat. Geté ezoqa nòme-qa unimanqatin matev, bazafògakh mbaín. Yaƣ ndigu unimanqatinatév av nqágo, kopòmbá loge gigiap ate ndægo sa toqolog. Yaƣ ndigu avòe gigiap mba ndòlogé.

³ Gekha ezoqám ndigu, loge gigiap ate ndægo sa ndiloge, ndigu ezoqa nòme, sòvakha logemav ndigu, bevòzò. Neka ndigu ezoqam, avòe mba ndiloge, ndigu ezoqa nòme, gigiap ate ndægo ndiloge, manqa-zapa-us betezèzà. Zapa ndógo, Mbumbukiam ndigu mòndò-khatób.

⁴ Ndigu ezoqam, lou ate ndægo ndiloge, neka ndigu ezoqam, avøe gigiap mba ndiloge, ndigu Mbumbukiam-gí sasae ezoqám. Ambá ndøgo, qogí sasae ezoqām. Yaq qo gekha ezoqám, ezoqa nøme-gi sasae ezoqam toqo-gevezo? Ndigu bazaføgakh-us tiwanat o ti-o:az, tigi kawa yakhapús segé-gevezó. Geté, unimanqatín. Ndigu bazaføgakh-us ndøwaniapát. Zapa ndógo, Evezøza gèzø-geageáp.

⁵ Ezoqa nøme āv gini-mataváp nqægo: Khøuwa nøme ndigu, kandakandá, geté khøuwa nøme ndigu, khokhó. Geté ezoqa nøme ndimatavap. Khøuwa ate ndi:gu kopó. Vinivinimba mbaín. Taqa yaq-te, gigiap-qape nqáne: Qo matev ùnime:gó, av ndoqote-unimanqatinat.

⁶ Ndego ezoqam, ndematavap av nqægo, khøuwa nøme ndigu, kandakandā, ndego nqanek matev Evezøza-qa ndøgoatún. Neka ndego ezoqam, loge gigiap ate ndægo sa ndeloge, até ndegó-a, Evezøza-qa vøgoatun. Ndego lou-qa yaq-te, Mbumbukiam-te ike manqat ndømanqaté. Neka ndego ezoqam, loge gigiap nøme logemav ndøgo, até ndegó-a, matev Evezøza-qa ndøgoatún, neka Mbumbukiam-te ike manqat vømanqatatun.

⁷ Ni mokho-te, ezoqam mbaín, ndigu ekezan nonqo mba tiyagat o ekezan nonqo mba tipakhaez.

⁸ Tiziyagat, ni Evezøza nonqo zíyagát. Neka tizi-pakhaen, ni Evezøza nonqo zípakhaén. Oskíá ndøgo, tiziyagat o tizi-pakhaen, ni Evezøza-gí.

⁹ Keliso ta zapaya ndøgo tenenaním, neka nqawa ta zapaya ndøgo tene-khandí:v, ndego løvøte nekā khandi ezoqam, segezømbú-Evezøza-evtát.

¹⁰ Yaq nakémbá, gekha zapá, qogi Klisten qafuap ndoqo-gevezoat? O gekha zapá, qogi Klisten qafuap ndoqo-vøzoat? Ni até sizimú-wán, Mbumbukiam-qa megemege-te, manqat vizí-ovøemēm.

¹¹ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, “No khandi miav-ak Evezøza, āv qate-manqaté nqægo:

Ezoqa ewaqape, katuk ndómøkuí no-te.

Neka ezoqa ewaqape, āv giní-einím nqægo:

No Mbumbukiām.”

¹² Unimanqatín. Ni ezoqa ate nqazi:gu, manqat bízimø-ovøemém, Mbumbukiam-te, av qazi:yagam.

Ni aiyáv qabizigú. Soqain ndøgo, Klisten ezoqa nøme, manqa-zapa-te tizi-itub

¹³ Yaq nakémbá, ni yaqyaq-a, sekemba bizi-gevèmbám. Geté ni matavap nqáne: Matev nøme zímatanamák, ndøgo nigí Klisten nøfuap ande nandi me tøkhaosumat, yaq ndigu manqa-zapa-te vø-itüb.

¹⁴ No Evezøza Yesu mokho-te nqatu:gu, no møtenøtén, loge gigiap ate ndægo egeieqeí, Mbumbukiam-qa bøi-te, toqolog. Geté ezoqa nøme, te-unimanqatin, av nqægo, lou nøme soqain Mbumbukiam-qa bøi-te, yaq te-te ndego, nqanek lou ndømøsoqá, ndego telog.

¹⁵ Qo gigiap nøme toqolog, yaq qoge Klisten qafu soqain tembo-ewag; matev av nqægo toqogo, yaq qo kuku matev-te yageáv. Gèmbø-mataváp. Keliso até teqa ndegó-a, genanim. Soqain ndøgo, qoqa lou loge matev mokho-te, teqa unimanqatin matev Yesu-te toqombo-ngiu.

¹⁶ Yaq nakémbá, gò:feazoát. Soqain ndøgo, gigiap nøme ndøgo, zo ndøzøte-zøtezat egeieqeí, ezoqa nøme-te tø-gigiap-soqa.

¹⁷ Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te, lou loge matev neka izam matev, gigiap-qapé mbá. Geté matev kandambaqape nqáne: Matev egeieqeí-te neka sambí matev-te neka khanakhanakh-us tiziyagat. Matev av nqægo, Nqova Mbomambaqape-té qando-fakhaté.

¹⁸ Gekha ezoqām ndego, av nqægo teyagat neka Keliso av nqægo vømbó-vizupāt, teqa yaq-te, Mbumbukiam khanakhanákh neka ezoqa nøme teqa matev eqeieqeí mé:vewát.

¹⁹ Yaq nakémbá, ni bazaføgakh nqáneq qazí-asazét: Ni sambí matev-té qazíyagát, ezoqa nøme namba, neka tíqa unimanqatin matev-te vizizø-tøkeát.

²⁰ Kopømba mbaín, lou loge matev zapaya, Mbumbukiam-qa sasae toqongiu, ndego Klísten ezoqa nøme mokho-te ndego. Unimanqatín. Loge gigiap ate ndægo eqeieqeí, Mbumbukiam-qa bøi-te. Geté lou toqolog, yaq ta matev ndøgo, ezoqa nøme tíqa Klísten matev-te tøkhaosam, ndøgo soqaín.

²¹ Yaq nakémbá, qanimav nqáneq. Qo søvakha qólogeák o waen qó-izamáq o gekha matev nøme qómatanamák, ndøgo qoge qafu Klísten matev-te, ande nandi me tøkhaotav.

²² Qo ndoqo-unimanqatinat av nqægo, matev nøme eqeieqeí neka matev nøme soqaín, toqo-matønumat, yaq soqó-unimanqatín. Ndøgo qo qakhapús, yaq Mbumbukiam-a, yaq qo. Kopømba mbaín, ezoqa nøme namba toqote-ponqombupat. Gekha ezoqām ndego, matev av te:matønumat, av nde:-unimanqatinat, ndego khanakhanakh mbá geabetegó.

²³ Geté ezoqa gigiap telog, taqa yaq-te ndøgo, ndego ndo:nake, yaq ndøgo manqa-zapa-ús te-te. Zapa ndøgo, ndego unimanqatinteáv, av nqægo, ekeza matev eqeieqeí. Gekha matēv ndøgo, ni tizigoat, gete ni unimanqatinteav tøgoat, ndøgo eqeieqeí, matev av nqægo, manqa-zapa-ús.

15

Ni Keliso-qa matev bizimbopæv

¹ Ni ezoqam, unimanqatin bazaføgakh-us nqanigu, ni ndigu ezoqam, unimanqatin khapelavøqase ndøzøgo, yà bizizø-tøkeé. Kopømba mbaín, nizeza kha mba tizimbo-matavupat.

² Geté ni ate nqazi:gu, ezoqa nøme yà bizizø-mataváp, neka matev ndøgo tizi-matønumát, tíqa unimanqatin matev-te tøzø-tøkeat.

³ Até Kelisó-a, ndego ekeza kha-qa yaq-te matavapøteáv. Geté ezoqa Mbumbukiam-qa iz gíngenøitat, ndego nqanek iz ngenøiwat matev, ekeza kha-té genøvé. Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa manqat, āv qane-peawáp nqægo, “Mbumbukiam! Ezoqa qoqa iz gíngenøitat, tíqa ngenøgim manqat, noqá kha-té qanøbbí.”

⁴ Gekha manqāt ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat-te ndøpeawap, ni nonqo ndøpeawáp. Ni tåbete-nømendím. Yaq ni bazaføgakh-us zí:waniapat, neka Mbumbukiam-qa Manqat, ni zita vøní-tøpazāt, neka ni Mbumbukiam-te bizið-tana, av nqægo, matev ndøfakhān, av manqat ginimbi-ein ndægo.

⁵ Bazaføgakh neka zita tøpøzu matev ndøgo, ni tønì-tøkeat, bazaføgakh-us tizi-waniapat, Mbumbukiam-té qando-okhó. No āv qate-guligulím nqægo: Ndego zo ate ndøzøte:go, matavap kopo zø-etoám, zo Keliso Yesu ndozombo-pæv.

⁶ Yaq zo nqova kopo-te, Mbumbukiam-qa iz søzøtumú-eqatát, ndego nigi Evezøza Yesu Keliso-ge Eve.

Keliso Zu ezoqam neka bawan vini-ak, tøke-qa sùgumu-geavún

⁷ Zo yaqyaq-a, āv tønè-khatimbáp, av Keliso zo ge:khatib, Mbumbukiam-qa iz betē-eqawat.

⁸ No nqazø-manqate: Keliso Zu ezoqam tøke-qa ndøgeavún. Gí:nømánd, av nqægo, Mbumbukiam ndego unimanqatin ezoqám. Manqa mbusa ndøgo, ndego Zu ezoqam-gi atanakha-zapazapa-za gezøve, gématanam.

⁹ Geté Keliso ate bawan vini-ák-a, tøke-qa sùgumu-geavún. Yaq até ndigú-a, Mbumbukiam-qa iz, tñabiti-eqawát, teqa tanakh matev zapaya. Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo,

“No bawan vini-ak mokho-te,
qoqa iz nø-eqatát
neka ouv vøtaqá-qaqaemāt.”

¹⁰ Neka manqat nøme, āv qane-eín nqægo,

“Zo khanakhanakh, sùgumugú,
zo bawan vini-ak,
Mbumbukiam-gi ezoqam namba,
ndigu Zu bawan-ak.”

¹¹ Até nangó, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-eín nqægo,

“Zo bawan vini-ak ate ndøzøte:go, Evezøza-qá iz ndø-eqawát.

Bawabawan ezoqam ate ndi:gu, manqei-qape-te ngiyageap, yà bembokhóum.”

¹² Neka até nangó, ndego Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam Aezaya, āv gene-eín nqægo,

“Zesi-ge zeo ndøfakhán. Yaq ndego até bawan vini-ák-a, gezømbó-kawaevtát. Yaq ndigu te-te ndégo tinøtabát.”

¹³ Yaq nakémbá, no āv qate-guligulím nqægo: Mbumbukiam, te-te ndego, ni nqazio-tana, matev mbomømboma tini-matanam, av manqa mbusa ge:ve, ndego zo khanakhanakh neka sambi gezø-tøtvøyám, zo ndozo-unimanqatinat. Yaq zoqa vintøzat matev Mbumbukiam-te, Nqova Mbomambaqape-qa bazaføgakh mokho-te, tàbezømbe-khouwév.

Pol khanakhanákh, ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat nde:zømesim

¹⁴ Nøfuap! No nøkezan āv qate-unimanqatinát nqægo: Zo matev egeiegei mözogoatún, ezoqa nøme-te. Neka zo zøtezat kandambá qazondapem. Neka zo kopømbá. Yaqyaq-a søzøté-nømendimát.

¹⁵ Geté manqat nøme, qæpeaumavun, andé nøzø-ponqomavún. Zapa ndógo, no zo manqa matev eim-qa nøzøgoám. No Mbumbukiam teqa kuku matev mokho-te, genø-etoam, ndógo tene-veatán:

¹⁶ No Keliso Yesu-ge sasae ezoqam, bawan vini-ak mokho-té qatú:goát. No ndigu Manqat Mbomambaqape nqate-zømesim, no andé Mbumbukiam-gí iziz ezoqam-qa sasae me nøtegó. Yaq no ndigu bawan vini-ak, ande etoam matev me, Mbumbukiam nombó-etoám. Yaq Nqova Mbomambaqape ti mokho-te tesasaetat, ndigu tñabiti-Mbumbukiam-gi-nakheis-éz, yaq ndego khanakhanakh-us betøkhatib.

¹⁷ No Mbumbukiam-qa sasae ate nqægo nqæqeivi, Keliso Yesu mokho-te qæmatønumam, yaq no khanakhanákh neka andé khambuváp, taqa yaq-te.

¹⁸ No noqa sasae-qa yaq-te, sa ndógo tøte-manqaté, Keliso no mokho-te gesasaetam, yaq bawan vini-ak Mbumbukiam-qa manqat o-mba vømbøé-ndapāt. No manqat qazømbe-manqatam neka sasae vøegoam,

¹⁹ Mbumbukiam Nqova Mbomambaqape mokho-te, umingiap matev vinivinimba ndømatønumám. No Zelusalem taon-te qængaz, atema Ililikum manqei-te vøenav, no Keliso-qa Manqat Mbomambaqape søtummu-zømesimát, ezoqam-te.

²⁰ No ezoqa Manqat Mbomambaqape zømesim-qa, oskia ndógo tægoám, gekha manqei-tē ndógo, ndigu Keliso-qa yaq-te yogeav qagoam. Zapa ndógo, no poeveáv, sasae sa tæmanaz, ezoqa nøme gengaz, kopømba ande av lou toqo-løvua, ma ezoqa nøme uk gi-asøzem.

²¹ Geté no matev āv qategoatún nqægo, av Mbumbukiam-qa Manqat, Keliso-qa yaq-te nqæpeawap,
 “Ezoqam ndigu tí-ometám,
 ti-te ezoqa teqa manqat zømesipøteav qagoam.
 Ndigu ezoqam, bugukhokhof yogeav qagoam,
 mokho ndøndapém.”

Pol Lom ezoqam zømete-qa gegoam

²² Sasae ndøgo, no nqanek manqei vinivinimba-te qægoam, no gègeanotám. Yaq no khøuwa kopoáv, qæpøogeapam, ambá notøndo-navín, zo-te.

²³ Unimanqatín. No viav kopoáv, zo-te okho-qa qægoam. Geté ndakin nqanek, manqei nøme mbáin, ezoqa Keliso-qa manqat yogeav ndøgo.

²⁴ Yaq no Spein manqei-te, okho-qa nogó. Geté no tototaná ndøgo: Nakhoa livin-qase nqøugu, no zo båtøkhæ-zømét, ni khanakhanakh-us biziqonav. Yaq zo tozonø-tøkem, vozó-khofotønēm, yaq no até khæ nónáv, Spein manqei-te.

²⁵ Geté no bugukhokhof Zelusalem taon-té qabatøkhænáv, Mbumbukiam-gi ezoqam vøemøzø-tøkē.

²⁶ Zapa ndøgo, ndigu Klisten bawan ezoqam, Masedonia neka Akaya plovins-te ndiyage, matavap āv giniveém nqægo: Gigiap-av ezoqam, Mbumbukiam-gi ezoqam mokho-te, ndøgo Zelusalem taon-te, gezøtøké.

²⁷ Ndigu yakhapus mokho-mbá sege-matøvemém. Geté unimanqatín. Matev av nqægo egeiegeí. Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa matev mbomømboma, bawan vini-ak-te, Zu ezoqam ndø-ndapavún. Yaq nakémbá, ndigu bawan vini-ak, andé gezømbo-løfoké, Zu ezoqam-te. Yaq bawan vini-ak, Zu ezoqam, gigiap-qa yaq-te bèzøtøké.

²⁸ No nqanek sasae tømønø-navøem, Zelusalem taon-te ndøgo, moni tæzømbu-etoam, yaq no Spein manqei-té qatónáv, yaq livin-qase nqøugu, zo vøemøzømet.

²⁹ No møtenøtén, no zo-te tøtøndonav, yaq Keliso-qa matev mbomømboma nøndapáv. Yaq ta matev mbomømboma, zoqa mbøni-te tåbete-tøtøvøyám.

³⁰ Nøfuap! Nigi Evezøza Yesu Keliso-qa iz-te, neka kuku matev-te ndøgo, Nqova Mbomambaqape ni ndini-etoam, no nqazø-pouwe: Zo bazaføgakh ndø-asøzú. Gèndo-guligulím, Mbumbukiam-te, noqa yaq-te.

³¹ Av qane-guligulím: Mbumbukiam no tèabenømbe-khakhazám, ti-te ndigu, unimanqatinteav ndigu, Zudia manqei-te ndøgo. Neka tøke matev ndøgo, no Zelusalem taon-te tændapav, ndigu Mbumbukiam-gi ezoqam, khanakhanakh-us tiabiti-ndapém.

³² Yaq Mbumbukiam poev tømboqat, no sætøndónáv, khanakhanakh-ús, zo namba pusa vøemøtā.

³³ Mbumbukiam, ndego ezoqa sambi ndezø-etoam, ndøgoát, zo namba, zo ate ndøzøte:go.

Amén. Nqanek manqat unimanqatín.

16

Pol-qa khaiya mboma manqat, ezoqa vinivinimba-te

¹ No ngunuk, nigu Klisten nøfu Fibi, tuqa matev egeiegei-qape nøtevewé. Ngunuk, Klisten bawan ezoqam mokho-te, Senklia taon-te ndøgo, dikon ezoqám.

² Evezøza-qa iz-te, vøkhatowém. Ezoqam av nguigu, ni matev egeiegei bizizø-matanám, ni Mbumbukiam-gi ezoqam. Neka gekha gigiáp ndøgo, ndugu mbain tøgoat, zombó-tøkeém. Zapa ndøgo, ngunuk ekezan, ezoqa kandambá guzø-tøkeam, neka até nó-a, vønø-tøkeam.

- ³ Plisila, zivis namba, Akuila, ndigu no namba qati-sasaetam, Keliso Yesu-qa sasae qeigoam, khaiya mboma manqat zoz̄-éin.
- ⁴ Nandiv ezoqa menas, ekeza kha nd̄onqonqot̄vém, no zapaya. No ike kandambá ti-te. Geté no mbá mbá. Até bawan vini-ak-qa Klisten bawabawan ate ndi:gú-a, ike kandambá ti-te.
- ⁵ Até ndigú-a, tiqa khoev-te giguligulimatun, khaiya mboma manqat v̄oz̄-ein. Neka até nogé n̄ofu mbomambaqapé-a, Epenetus, khaiya mboma manqat v̄ombō-einim. Esia manqei-te nd̄ogo, bugukhokhof ezoqam nándev, Keliso gembopaev.
- ⁶ Neka até Melí-a, ndugu zoqa sasae kandambaqape gugu, khaiya mboma manqat v̄ombō-einim.
- ⁷ Neka Andlonikus neka ndugu Zunia, ndigu nogi ezoqam, no namba ndimbula mokho-te qatigoam, khaiya mboma manqat v̄oz̄-ein. Keliso-gi u-anim mokho-te, nginik iz-akhayapak ezoqám. No Keliso unimanqatinteav qagoam, nginik é-m̄ond̄o-unimanqatiním.
- ⁸ Neka até Ampliatús-a, khaiya mboma manqat v̄ombō-einim. No kuku kandambá te-te, Evez̄za mokho-te.
- ⁹ Neka até Ubanés-a, ndego Keliso mokho-te, sasae kopo qeigoatun, khaiya mboma manqat v̄ombō-einim. Neka até nogé n̄ofu mbomambaqapé-a, Stakis, khaiya mboma manqat v̄ombō-einim.
- ¹⁰ Neka até Apelés-a, khaiya mboma manqat v̄ombō-einim. Keliso zapaya, ngen̄ogim matev gendap, ngenek bazaf̄ogakh-mbá geyám, teqa unimanqatin-te. Neka até Alistobulus-zá-ya, khaiya mboma manqat v̄oz̄-ein.
- ¹¹ Neka até Elodión-a, khaiya mboma manqat v̄ombō-einim, ndego noge ezoqam. Neka até Nasisus-zá-ya, ndigu Keliso ndi-unimanqatinat, khaiya mboma manqat v̄oz̄-ein.
- ¹² Neka até ndigú-a, Tlifena neka Tlifosa, khaiya mboma manqat v̄oz̄-ein, ndigu sakheis, Evez̄za-qa sasae kandambaqape gigoam. Neka até Pesis-a, khaiya mboma manqat v̄ombō-einim. Até ndugú-a, Evez̄za-qa sasae kandambá gugoat. No kuku kandambá tu-te.
- ¹³ Neka até Lufús-a, khaiya mboma manqat v̄ombō-einim. Ndego Evez̄za ùni mb̄epavét. Neka até tegú evó-a, khaiya mboma manqat v̄ombō-einim. Ndugu até nó-a, evo n̄ogoám.
- ¹⁴ Neka até ndigú-a, Asinklitus neka Flegon neka Hemes neka Patlobas neka Hemas neka ndigu Klisten zifuap n̄ome, ti namba ndi:yage, khaiya mboma manqat v̄oz̄-ein.
- ¹⁵ Neka até ndigú-a, Filologus neka Zulia neka Neleus neka tegu s̄æv̄omiu neka Olimpás neka Mbumbukiam-gi ezoqa ate ndi:gu, ti namba ndi:yage, khaiya mboma manqat v̄oz̄-ein.
- ¹⁶ Zo tozo-m̄ovabat, zenda kaka v̄-itamát, neka v̄ongen̄ondamat, ate av-té, Mbumbukiam-qa b̄oi-te eqeieqei nd̄ægo. Keliso-gi bawan vinivinimba, khaiya mboma manqat nd̄okhofotaváv, zo-te.

Pol-qa vaev guguna manqat

¹⁷ N̄ofuap! No nqaz̄-pouwe. Zo ḡò:feazoát. Ezoqa n̄ome, zo manqat vini me:z̄omesimít, ambá nd̄ogo, av bugukhokhof qaz̄te-ewagam. Yaq ta mokho-te nd̄ogo, ndigu ezoqam-qa unimanqatin matev géngi:nám neka Klisten bawan ezoqam v̄-qaqagim. Ezoqam av ngi:gu, zo m̄oe zoz̄onayát.

¹⁸ Ezoqam av ngi:gu, ambá ndøgo, nigi Evezøza Keliso-qa sasae ndøgõt. Geté ndigu ekeza kha-qa poev mba mbopáev. Tiqa manqat mbomømboma neka manqa enaq giam mokho-te, ndigu ezoqa gètubám, ndigu zøtezateav ndigu, nømendim av nqægo soqaïn.

¹⁹ No khanakhanakh kandambá, zoqa yaq-te. Zapa ndøgo, ezoqa ewaqape, āv giniyogém nqægo: Zo Mbumbukiam-qa Manqat o-mba zotondapém. Geté no zo matavap loloakh-qa nøzøgó. Yaq zo kopømbaqapé, matev eqeieqei zómatønumát. Geté manqa-zapazapa, zo kha mbokhanøzám.

²⁰ Mbumbukiam, ndego sambi ndini-etoam, avønín, Saitan géngiú, neka zoqa zenda tokhotapak mokho-te vøuvē.

Nigi Evezøza Yesu-qa kuku matev ndøgoát, zo namba.

²¹ Timoti, no sasae kopo namba qategoatun neka Lusius neka Zeisen neka Sosipata, nigi ezoqam, ndigu khaiya mboma manqat ndøkhofotaváv, zo-te.

²² No Tetiés. Nqanek pepa no nopeawám, av Pol manqat genømbe-manqatat. Khaiya mbomá, zo-te, Evezøza-qa iz-te.

²³ Até Gaiús-a, no teqa khoev-te nqæyage neka Klisten bawan ezoqam, teqa khoev-te gipindumatun, khaiya mboma manqat ndøkhofotaváv zo-te.

Até Elastús-a, ndego taon moni keoge ezoqam, neka Kuotas, ndego nigi nøfu, khaiya mboma manqat ngìkhōfōtāvāv, zo-te.*

Ike manqat, Mbumbukiam-te

²⁵ Mbumbukiam-qa iz, bìzi-egawát. Manqat Mbomambaqape, Yesu Keliso-qa yaq-te, no ezoqa nqate-zømesim, ndøgo āv qane-eín nqægo: Mbumbukiam kopømbaqapé. Ndego gezótøké. Yaq zo unimanqatin matev-te, bazaføgakh-us zówaniapát. Bugukhokhof qagoam, nqanek Manqat Mbomambaqape, gèkhonawám. Nupøkhan-mba-qapé.

²⁶ Geté ndakin, av Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam gi:peaomem, neka ndego Mbumbukiam miav-ak ekezan ge-ein, tøfakhan, ta manqat ndøgo, khonoam-te qagoam, màndoveá. Yaq bawabawan ate ndi:gu, nqanek manqat gè-ewagét. Yaq ndigu tiabiti-unimanqatiním, neka o-mba betøndapem.

²⁷ Mbumbukiam, ndego yakhapus-mba matavap loloakh-us ndego, teqa iz, miavmiav, bèto-egawát, Yesu Keliso mokho-te.

Amén. Nqanek manqat unimanqatín.

16:18 16:18 Filip 3:19; 2 Pita 2:3 **16:19 16:19** Lom 1:8; 1 Ko 14:20 **16:20 16:20** Gen 3:15 **16:21 16:21** Kel 16:1-2; 19:22; 20:4 **16:23 16:23** Kel 19:22; 1 Ko 1:14 * **16:23 16:23** Ibugukhokhof Baebol gipeaomem, manqat sa nqáneq qagoám. Geté vaev-te, manqat nøme āv gini-mønøzém nqægo: ²⁴ Nigi Evezøza Yesu Keliso-qa kuku matev, ndøgoát zo namba, ate ndøzøte:go. Amén. Nqanek manqat unimanqatín. **16:25 16:25** Ef 1:9; 3:5, 9; Kol 1:26; Lom 1:5

1 Kolin

Pol-qa bugukhokhof pepa, Klisten bawan ezoqam-te, ndigu Kolin taon-te giyagam

Megeat Manqat-qase

Pol Efesus taon-té gegoám, nqanek pepa, Klisten bawan ezoqam-te gepeawam, ndigu Kolin taon-te giyagam. Kolin taon ndøgo, kandambaqapé. Glik manqei-té qagó. Ta khøuwa-te ndøgo, Glik manqei-qa iz, Akaya mbo-akhaemám. Klisten ezoqam ndigu, Kolin taon-te gisøkhoam, nøme ndigu, Glik ezoqám, neka nøme ndigu, Zu ezoqám. Ezoqa gisøkhoam ndøgo, kandambá, gigiap kopoav ezoqám neka tiqa zøtezat andé kandambá.

Bugukhokhof khøuwa, Pol møndøgoám, Kolin taon-te ndøgo, neka ndigu ezoqam, ndakin mba gi-Klisten-ez, vøe-zømesimam. Nginik Yesu, oskia ndø-unimanqatintám, neka guligulim-te vø-møvøbumam. Geté tiqa Klisten bawan, sège-qaqaém. Neka ndigu matev soqain-té giyagám, kha-qa poev matev vømbøpavam-a, manqa-zapazapa vinivinimba vømatønumam. Pol møndø-ewág, taqa yaq-te, yaq ndigu nqanek pepa mokho-te, unimanqatin matev neka Klisten matev eqeieqei-qa yaq-te vøzø-peawam-a, tiqa matev-qa yaq-té, vøzø-ponqom.

¹ No Pól, nqanek pepa nqæpeaomit. No Keliso Yesu-gé u-aném. No Mbumbukiam ndøveatán, nqanek sasae nqægo. Ndøgo teqá poév. Nqanek pepa, nigi Klisten nøfu Sostenés namba niti-peaomít.

² Zo-té qeitø-peaomít, zo Mbumbukiam-gi Klisten bawan ezoqam, nandav Kolin taon-te ndozoyage, zo Mbumbukiam Keliso Yesu mokho-te ge:khaz, vozø-tegi-ezoqam-ez. Nqanek pepa até ti-té ndigú-a, vøe-peawám, ezoqa ewaqape-te, manqei-manqei ate nqægo, nigi Evezøza Yesu Keliso-qa iz ndivewam, ndiguligulim. Ndego tigi Evezøzá neka nigi Evezøzā.

³ Mbumbukiam, nigi Tat, neka Yesu Keliso, nigi Evezøza, tiqa kuku matev neka sambi matev ndøgoát, zo-te.

Pol-qa ike manqat Mbumbukiam-te, Kolin ezoqam-qa yaq-te

⁴ No Mbumbukiam, ike manqat oskia nombo-manqaté, zoqa yaq-te, neka teqa kuku matev-qa yaq-te, ndego zo Keliso Yesu mokho-te gezø-etoam.

⁵ Te mokho-te, zo andé gigiap kopoav ezoqám. Mbumbukiam zo nømendim manqat neka zøtezat kandambá gezø-etoam.

⁶ Zapa ndøgo, manqat ndøgo, no Keliso-qa yaq-te qate-zømesimam, møndø-mø-qóm, zo mokho-te.

⁷ Yaq ndøgo, zo nigi Evezøza Yesu Keliso ndøzømbøe-esap, tendoveao, tendoqavan, zo matev nøme løvú:máv, ndøgo Nqova Mbomambaqape, ni Klisten ezoqam ngini-etoam.

⁸ Yesu Keliso zo føgøføgakh zøgeatát. Yaq zo unimanqatin matev-te, føgøføgakh zówaniapát, atema vaev khøuwa-te. Yaq zo nigi Evezøza Yesu Keliso-qa Khøuwa Kandambaqape-te, ndego tendoqavan, manqa-zapazapa mbain, sozógoát.

⁹ Mbumbukiam, ndego zo gezø-akha, tege Yo Yesu Keliso namba tözøte-yagat, nigi Evezøza, ndego unimanqatin ezoqám. Ndego zo gezø-geatát, atema vaev-te.

Qaqae matev-qa yaq-te, Klisten bawan mokho-te

¹⁰ Nøfuap! Nigi Evezøza Yesu Keliso-qa iz-te, no nqazø-pouwe: Zoqa Klisten bawan mokho-te nandav, zo manqa ndø-itumbám neka qatoat matev bezømbù:gú. Geté zo nqova kopo-té qawaní, neka kha-mba, matev kopo zombó-ovét.

¹¹ Nófuap! No nqanek manqat nqazømbe-manqate, zapa ndógo: Nigu Klisten nõfu Kloe, tugi ezoqa nõme, no āv gini-nømøndém nqægo: Zo mokho-te nandav, qatoat neka ponqombap matev zømbugú.

¹² No nqánek qate-manqaté: Zo mokho-te, ezoqa nõme, āv gini-manqaté nqægo, “No Pol nombopáev,” neka nõme ndimanqate, “No Apolos nombopáev,” neka nõme ndimanqate, “No Pita nombopáev,” neka nõme ndimanqate, “No Keliso nombopáev.”

¹³ Av khané:go? Gê, Keliso géqaqanim? Neka gê, no Pol, zoqa yaq-te no notónanim, tae mutui-te? Neka gê, zo ibøkha iz qazondapem, noqā iz-tē qazonó-ndapem? Av taoká.

¹⁴ No ike kandambá, Mbumbukiam-te. Zapa ndógo, zo mokho-te, no ibøkha iz, ti-mba ngínik qazø-etoám, Klispus neka Gaius. Geté ezoqa nõme, ibøkha iz etopøteáv.

¹⁵ Soqaín ndógo, ezoqa timanqatat, av nqægo, “No ibøkha iz, Pol-qā iz-tē qatøndāp.”

¹⁶ O! Unimanqatín. No até Stefanas neka tegi ezoqám-a, ibøkha iz vøezø-etoam. Geté ezoqa nõme, no matavapøteáv, av nqægo, ibøkha iz møezø-etoám.

¹⁷ Keliso no ambá av nqægo, ezoqa ibøkha iz etoam-qa ndokhofotān. Geté ndego no Manqat Mbomambaqape zømesim-qa ndokhofotán. No ezoqa ambá av nqægo, manqei-qape-qā matavap loloākh qate-zømesim. Soqaín ndógo, Keliso-qa tae mutui manqat, tømø-khokho-manqat.

Mbumbukiam ekeza bazaføgakh neka matavap loloakh, Keliso mokho-té gendo-vevezám

¹⁸ Unimanqatín. Ti-te ndigu, tisoqoez, ta manqat ndógo, Yesu tae mutui-te genanim, mokho mbain. Geté ni-te, ni Mbumbukiam ngekhandi:ntet, nqanek manqat, bazaføgakh-ús. Ndógo Mbumbukiam-qá bazaføgákh.

¹⁹ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, “No manqei-qape ezoqam-qa matavap loloakh nõzøngiú.

No tiqa zøtezat nõsanqáo.”

²⁰ Mbumbukiam-qa manqat av qæ-ein ndægo, yaq gê, manqei-qape ezoqam matavap loloakh-us neka zøtezat ezoqam neka manqa manqate ezoqam-qa yaq-te, āv khané:go? Ndógo khokhó. Mbumbukiam manqei-qape-qa matavap loloakh, khokho matavap me:vewé.

²¹ Mbumbukiam ekeza matavap loloakh-te, matavap āv genevé nqægo: Manqei-qape ezoqam, kopømba mbain, ekeza matavap loloakh-te, Mbumbukiam ti:zøtez. Yaq teqa poev nqánek qagó: Ezoqa ndigu tékhandi:z, ndigu nqanek manqat ndi-unimanqatinat, ndógo ezoqa nõme khokho manqat ndi:vewe.

²² Zu ezoqam, ndigu umingiap matev qeivi-qa mba ndøgó, neka Glik ezoqam, matavap loloakh tonqogim-qa mbá ndīgū.

²³ Geté ni ezoqa Keliso-qá yaq-te mbá qati-zømesim, ndego tae mutui-te gitøkewem. Nqanek manqat, Zu ezoqam, qaqa zøløozú. Neka bawan vini-ak, nqanek manqat, mokho mbain me:vewé.

²⁴ Geté ni Mbumbukiam ginindu-akha, nõme Zu ezoqam neka nõme bawan vini-ak, ni Keliso-te, Mbumbukiam-qá bazaføgakh neka matavap loloakh ziqeiví.

²⁵ Mbumbukiam-qa matavap, ndógo ezoqa nõme matavap livilivis ndi:vewe, ta matavap loloakh ndógo, manqei-qape ezoqam-qa matavap loloakh, ùnime:løvuám. Neka teqa matev matanam, ndógo ezoqa nõme bazapos ndi:vewe, taqa bazaføgakh, manqei-qape ezoqam-qa matev matanam, ùnime:løvuám.

²⁶ Nófuap! Zo gømbo-mataváp. Zo mokho-te nandav, Mbumbukiam gezø-akha, zo ezoqa khapímbá, manqei-qape ezoqam-qa bøi-te, matavap loloakh ndøzøgo o iz kandakanda ndøzøgo o zøgi zøvøndipakha iz kandakanda qazøgoam.

²⁷ Geté Mbumbukiam ndígu tevevesám, ndigu manqei-qape-te, matavap livilivis neka iz mbain ndi:zæza. Ndego tene-matanám ndógo: Matavap loloakh-us ezoqam neka iz-akhayapak, mivi mé:ndapém.

²⁸ Mbumbukiam ndígu tevevesám, ndigu iz mbain ndigu, neka ndigu, ezoqa nøme ndisanqaza. Ndego nqanek matev, manqei-qape-qa matev kandakanda ngi:wat-qa ndøgó.

²⁹ Ndego tenegó ndógo: Ezoqa kopo, gé:khambuvimák, Mbumbukiam-qa bugug-te.

³⁰ Mbumbukiam ndømatanám, zo ndakin Keliso Yesu namba, ndøzøte-yage. Ndego ekeza matavap loloakh, Keliso mokho-té genøni-vevezám. Ni Mbumbukiam-qa bøi-te, te mokho-te ndégo tizi-ndaføyamba-én, neka vizimø-Mbumbukiam-gi-ezoqam-en neka Mbumbukiam ni te mokho-te vønqovotan, ni manqa-zapa mokho-te qazu:goam.

³¹ Matev av tønefakhán, av Mbumbukiam-qa Manqat ndæpeawap, “Gekha ezoqām ndego, khambuvap-qa tegoat, ndego taqa yaq-te teabete-khambuváp ndógo, Evezøza gematanam.”

2

Pol Yesu-qa manqat, ande āv kenē-manqatam, Kolin taon-te gegoam

¹ Nøfuap! No zo-te qæmat, Mbumbukiam-qa Manqat qate-zømesimam, ndøgo khonoam-te qagoam, no ambá av nqægo, manqat kandakanda neka nøtenat kandambaqapē qazømbe-manqatām.

² Geté no matavap āv qategó nqægo: No zo mokho-te, manqat nøme nømanqateák. Geté Yesu Keliso-qá yaq-te mbá qaté-manqatát, ndego tae mutui-te gitøkewem.

³ No zo mokho-te qatu:goam, no kha bazaføgakh mbain. No møe nøgoám neka kha wageap-ús.

⁴ Neka manqat ndøgo, zo qate-zømesimam, no ambá av nqægo, manqei-qape ezoqam-qā matavap loloakh qate-zømesimām. Geté zo Mbumbukiam-ge Nqova-qá bazaføgákh qate-zømesimám.

⁵ Soqain ndøgo, zoqa unimanqatin matev, ezoqam-qa matavap loloakh-te to:tawet. Geté Mbumbukiam-qá bazaføgakh-té qabeto:-tawé.

Matavap loloakh, Nqova Mbomambaqape-te ndøndo-okho

⁶ Geté, unimanqatin. Manqat ndøgo, ni nqeimanqate, matavap loloakh-ús. Ndigu ezoqam, Klisten matev-te gifisam, kopømbaqapé, mokho tindapem. Geté nqanek matavap loloakh, ambá ndøgo, manqei-qape ezoqam-qā matavap loloakh, o kawakawa-za-qā matavap loloakh, ndigu manqei-qape ndo:kawaezat, tiqa bazaføgakh sa tømø-navøem.

⁷ Geté matavap loloakh, ni ezoqa nqati-zømesim, ndøgo Mbumbukiam-qá matavap loloákh. Teqa matavap loloakh nqánek: Manqei-qape khakheinøpøteav qagoam, Mbumbukiam é-møndo:pøoá, av nqægo: Matev ndømatanám, av ndakin ge:matanam, neka yage qanimav-qape vøní-etoām. Ibugukhokhof, nqanek matavap, Mbumbukiam geve, khonoam-té qagoám.

⁸ Nginik manqei-qape kawakawa-za, ezoqa kopo, Mbumbukiam-qa matavap loloakh otevatéav. Ndigu amba ti:zøtezin, ndigu nigí Evezøza iz eqawat-qape, tae mutui-te ambá gétøkewemák.

⁹ Geté matev av qanefakhán, av Mbumbukiam-qa Manqat qæ-ein, “Matev ndøgo, ezoqa bugukhokhof

tiqa bøi-te qeiviav qagoam

neka tiqa gea-te yogeav vøgoam

neka tiqa wema-te matavapøteav vøgoam,

Mbumbukiam, tiqa ndígu tene-mendewám,

ndigu kuku ndøzøgo te-te.”

¹⁰ Geté ta matavap ndøgo, bugukhokhof qakhonawam, ni Mbumbukiam Nqova Mbomambaqape-qa mokho-te, møndøni-veáz. Ndego Nqova kopømbaqapé, nqanek matev ti:nømand. Zapa ndøgo, ndego matev ate ndægo gèqeiví, até Mbumbukiam-qa matavap igian-qapé-a, ndēqēiví.

¹¹ Gê, gekha ezoqām mé:-otevat, ezoqam-qa matavap? Sa ndégo tene-otevát, tege nqova, te mokho-te ndu:gu. Yaq matev até kopó: Ezoqa mè:-otevák, Mbumbukiam-qa matavap. Mbumbukiam-ge Nqova yakhapús sege:-otevát.

¹² Ni ambá av nqægo, manqei-qape-gē nqova zindafēm. Geté ni Nqova ndégo tizindafēm, Mbumbukiam-te gendowav. Ndego ni ekeza Nqova, tinimbi-etoám ndøgo: Ni Mbumbukiam-qa matev mbomømboma, yaq-mba gini-etoam, zí:nøtén.

¹³ Manqat ndøgo, ni ezoqa nqati-zømesim, ambá av nqægo, av manqei-qape ezoqam, ekeza matavap loloakh-te ndi:nømendim. Geté ni ndøgo tøti-manqaté, av Nqova Mbo-mambaqape ndi:nømendim. Ni ezoqa Mbumbukiam-qa unimanqatin manqat nqeizø-ovøyam, ndøgo Nqova Mbomambaqape ndi:nømendim, ni Nqova Mbomambaqape-qá mokho-té qeitø-manqaté.

¹⁴ Gekha ezoqām ndego, Nqova Mbomambaqape mbain ndego, ndego manqa mokho géndapák, ndøgo Mbumbukiam-ge Nqova-te ndøndo-okho. Te-te ndego, ta manqat, mokho mbain. Zapa ndøgo, qo Mbumbukiam-ge Nqova mbain tøgoat, qo kopømba mbain, Mbumbukiam-qa Manqat-qa mokho toqondap.

¹⁵ Geté gekha ezoqām ndego, Nqova Mbomambaqape ndembøigu, ndego Mbumbukiam-qa matev ate ndægo-qa yaq-te, mokho ndøndáp. Geté ezoqa nøme, ndigu Nqova Mbomambaqape mbain ndigu, ndigu kopømba mbain, teqa yaq-te mokho tindapem.

¹⁶ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo,
“Gê, gekha ezoqām mé:-otev,
Mbumbukiam-qa matavap?

Neka gê, ezoqa tígu,
Mbumbukiam timbo-ovøemem?”

Av taoká. Ezoqa mbain. Geté ni Keliso-qá matavap nimbu:gu. Yaq ni kopømbaqapé, mokho tizindapem.

3

Qaqae matev-qa yaq-te, Klisten bawan mokho-te

¹ Nøfuap! No zo-te qægoam, no kopømba mbain, manqat vøté-zømesim, av ndigu nqate-zømesim, ndigu Nqova Mbomambaqape ndezømbu:gu. Geté no manqat āv qazømbe-manqatám, av ndigu nqazømbe-manqate, ndigu manqei-qape-qa matev zua ndimbopaev. Zapa ndøgo, zo Keliso-qa matev-te, andé nakhei nqonqon me zøtegoám.

² No zo andé tete nøzømbe-etoumám, ambá ndøgo, lou føgøføgākh. Zapa ndøgo, ta khøuwa-te ndøgo, zo kopømba mbain, manqa mokho vøzømbøé-ndapēm, av ndigu ndi:ndape, ndigu Mbumbukiam-qa matev-te e-ma go:fisam. Até ndakín-a, zo zuá, kopømba mbain, mokho tozombo-ndapem.

³ Zapa ndøgo, zo zøkeza khatae-qa poev, zua zombopavét. Ge zô, ndozo-matavap? Zo-te nandav, ova matev neka ponqombap matev nandøzøgo, ndøgo khatae-qá poèv? Unimanqatin. Zo manqei-qape-qa matev-te, zua zoyagé.

⁴ Zapa ndøgo, ezoqa nøme nandi-manqate, “No Pol nombopaēv,” neka nøme nandi-manqate, “No Apolos nombopaēv.” Matev av nqægo tozogoat, yaq zo manqei-qape ezoqam-qá matavap zua zombopaév.

⁵ Gê, Apolos, ndego gekha ezoqâm? Neka no, Pol, gekha ezoqâm? Ni Mbumbukiam-gí sasae ezoqâm, ni mokho-te zo Mbumbukiam vozō-unimanqatinim. Mbumbukiam no sasae vini nō-etoám, neka Apolos sasae vini vōmbō-etoam.

⁶ No zo mokho-te, andé ogekhæm sasae me nōtegoám, neka Apolos, ta avøe gigiap ndøgo, ande ibøkha me vōmbøe-etoumam. Geté zoqa unimanqatin, Mbumbukiam ndø-uminøvemát.

⁷ Ezoqa ndego avøe vō-ogeakh-a, ndego ibøkha vōmbō-etoumam, ndøgo gigiap-qapé mbá. Geté gigiap-qape sate ndégo, Mbumbukiam, ndego avøe nde-uminøvem.

⁸ Ogekhæm ezoqam neka ibøkha etoam ezoqam, nginik kopó. Nginik Mbumbukiam-qá sasae mba ndógó. Yaq nginik ezoqam, yaq-fia āv timí-upógím, av ekeza sasae gi:goam.

⁹ Ni ezoqa menas, ni kopømbá seitumu-sasaeát, Mbumbukiam-qa sasae-te. Zo andé Mbumbukiam-qá kháe neka andé Mbumbukiam-qá khoév.

¹⁰ Mbumbukiam-qa kuku matev mokho-te, ndego genø-etoam, no andé nōte-khoev-puanam-ezoqam-matavap-loloakh-us-én. No uk nō-asáz. Yaq ezoqa nøme, khoev mo:wevét, ta uk-te ndøgo, qæ-asaz. Geté, gekha ezoqâm ndego, khoev ndewevet, ndego yà beqeiví. Sasae eqeieqei begó.

¹¹ Ta uk ndøgo, ndø-asøzú. Ndøgo Yesu Kelisó. Ezoqa kopømba mbaín, nøme te-asaz.

¹² Ta uk-te ndøgo, ezoqa nøme, khoev gigiap qaniqaním giniwevét, kopømba ande av gol o silva o mbaqambaqa fia kandakanda ndi:gu. Geté ezoqa nøme, tae o peføpefa o gagayag mbá giniwevét.

¹³ Yaq vaev-te, Mbumbukiam-qa Khøuwa Kandambaqape-te, ezoqa ewaqape-qa sasae, tønøqeivát ndøgo, sasae eqeieqei pizí:goat-a. Gøina ndøqeív. Gøinam ni ezoqa ewaqape-qa sasae matev, giní-geveá, av nqægo, ta sasae ndøgo, ni qazigoat, gøina wageap-te petéwevát, penømakhaya.

¹⁴ Gekha ezoqam-qā sasae, gøinam-te wageapøteav tøgoat, ndego yaq-fia eqeieqei ndøndáp.

¹⁵ Geté sasae ndøgo, gego, tømbowagim, ndego ezoqam, sasae khokhó segegoám. Ndego ekezan, ndøkhandí:v. Geté andé gøinam-té gindú-qombi:nám.

¹⁶ Ge zô, møzøté-zøtez? Zo Mbumbukiam-qá khoév. Mbumbukiam-ge Nqova, zo mokho-té gunu:yagé.

¹⁷ Gekha ezoqâm ndego, nqanek Mbumbukiam-qa khoev tengiu, Mbumbukiam ndego géngiú. Zapa ndøgo, ta khoev ndøgo, Mbumbukiam-qá khoév. Neka ta khoev ndøgo, zó.

¹⁸ Zo zøkeza kha, mbøe-khavòzám. Zo mokho-te, ezoqa nøme ndematavap, av nqægo, no manqei-qape ezoqam-qa bøi-te, matavap loloakh-ūs, ndego bømø-matavap-livilivis-us-ezoqam-év. Yaq av nqægo, ndego segemø-matavap-loloakh-us-ezoqam-év.

¹⁹ Zapa ndøgo, manqei-qape ezoqam-qa matavap loloakh, ndøgo matavap livilivís, Mbumbukiam-qa bøi-te. Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo,

“Mbumbukiam ndigu ezoqam,
ndimatavap av nqægo,
‘Ni matavap loloakh-ūs,’
ndigu ekeza khavozam matév genégavém.”

²⁰ Neka manqat nøme ndøpēawāp,

“Mbumbukiam, møndæ-otév:
Matavap loloakh-us ezoqam-qa matavap,
ndøgo mokho mbaín.”

21-22 Yaq nakémbá, zo me:khambùváp, av nqægo, zo ande gekha ezoqam me zombøepaev. Zapa ndøgo, ni ate nqati:gu, Pol neka Apolos neka Pita, ni zogí. Neka até ndøgó-a, manqei-qape neka khandi neka løvøte neka ndaki yage neka vaev yage, ndøgo zoqá.

23 Geté zo Keliso-gí, neka Keliso, ndego Mbumbukiam-gé.

4

Keliso-gi u-anim-qa yaq-te

1 Zo ni av qaninæná, av nqægo: Ni Keliso-gí sasae ezoqám. Ni Mbumbukiam tenevevendám ndøgo, teqa matavap ndøgo, khonoam-te qagoam, ezoqa batí-zømesim.

2 Neka sasae ezoqam-qa yaq-te, zo mðzøte-zøtéz, av nqægo: Gekha sasae ezoqám ndigu, ta sasae ndøgo, megeat ezoqam tiqa zenda-te geve, eqeieqei bematanám.

3 No-te, ndøgo gigiap-qapé mbá, av zo no ndøzøte-gevenoat o gekha ezoqa nøme, no ndi:gevenoat. Até ndøgó-a, av no nøkeza kha nqate-gevewat, ndøgo gigiap-qapé mbá.

4 Unimanqatín. No nøtenøtenák, av nqægo, no manqa-zapa-qase møegø. Geté até ndøgó-a, no kopømba mbaín tæ-ein, av nqægo, “No ndaføyamba-qapē.” Geté ndego, no nde:gevenoat, Evezøzá.

5 Yaq nakémbá. Zo ezoqa nøme-qa matev, ndøgevèwát. Sizio-kewagát, atema Evezøza vømófakhān. Ta khøuwa-te ndøgo, ndego matev ate ndægo, khonoam-te ndøgo, bavokhó genø-awám, neka matavap ate ndægo, ezoqam-qa mokho-te ndøkhonoap, vøvøndáz. Neka ta khøuwa-te ndøgo, Mbumbukiam yakhapús, niqa iz te-èqā, ó, tevoa.

6 Nøfuap! No Apolos neka noqa yaq-te, yaya qazømbe-etæavun, no zo nøtegó. Zoqá nømendim nonqó, av nqægo, zo Mbumbukiam-qa Manqat ndølvøim. Soqáin ndøgo, zo tøzøte-khambuvapat, neka ezoqa nøme-qa iz tozo-eqatat, gete ezoqa nøme-qa iz, vozøvoatát.

7 Gê, qakeza kha, ezoqa kandambaqape qotévewe? Gèmbø-mataváp. Gigiap neka matev tøgo, qo Mbumbukiam-te ndapeav qoqogoam? Av taoká. Ndøgo ate ndægo, qo Mbumbukiam qa-etoám. Yaq gekha zapá, ndoqote-khambuvap?

8 Zo ndozo-matavap, zo matev ate ndægo mðzotumu-ndapém neka andé gigiap kopoav ezoqa me zøte:gó neka ni vozø-løvumbam neka kawa iz vozø-tonqogim. Unimanqatín. Zo unimanqatin-te, amba uni tøzøte-fisamin neka kawakawa-za-qa iz vozø-upøgimin, no ambá khanakhanákh. Yaq ni ambá zo namba kawakawa-za zigonín.

9 No nqæmatavap, Mbumbukiam ni Keliso-gi u-anim, vaev-té genø-ámb. Ni andé ndimbula ezoqam me nitigú, ndigu gigavemín, yaq otøotam-tē ginø-abín, ezoqa ewaqape-qa bøi-te sasa ndøzitagin, vøpakhaezin. Manqei-qape ezoqam-qa bøi-te mbá mbá, geté até enzol ezoqám-qá bøi-te-á.

10 Keliso zapaya, ezoqa nøme ni matavap livilivis ezoqam mi:næná. Geté zo, matavap loloakh ezoqam me:zæzá. Keliso zapaya, ni bazaføgakh, møndønimbu-navøém. Geté zo mðzomø-bazaføgakh-us-ezoqam-éz. Zoqa iz, gò:-eqawát. Geté niqa iz, gèvoát.

11 Até ndakín-a, ni ifin nivinumatún neka ibøkha naq vønī-papumatun. Neka ni ndabua eqeieqei mbaín. Ni gèzitangatún. Neka ni manqei mbaín, teiyagat.

12 Ni nikeza zenda-te, sasae kandakanda nigoatún, niqa yage nonqo. Ezoqa ni soqa manqat ndini-manqate, yaq ni Mbumbukiam ndigu tøke-qa nimbo-vi:matún. Neka ni ndingiænoat, ni viniv, seíndapé.

13 Ni ezoqa manqa soqøsoqa gini-manqatatun, ni yaq manqat eqeieqei qeizømbe-qavøiuín. Ni manqei-qape ezoqam-qa bøi-te, mðimø-pageap-én. Unimanqatín. Ti-te ndigu, ni andé khavím. Matev av nqægo, zua ndøgó, ndakin.

¹⁴ No nqanek manqat, ambá av nqægo, zo mivi etoam-qa nopeaumavūn. Av taoká. Geté zo nakhoa eqeieqei zømesim-qa nogó. Zapa ndøgo, zo nogí nakheís. Neka no kuku kandambá zo-te.

¹⁵ Zo nømendim ezoqam kopoav-qape, ambá gezømbigú, zøkeza Klisten yage-te. Geté zo zøvøndipakha, kopoáv mbá. Zo zøve kopo mba zømbegó. Nó. Keliso Yesu mokho-te, no nøzø-zøve-én, zo Mbumbukiam-qa Manqat ande qatezømas.

¹⁶ Yaq nakémbá, no nqazó-pouwe: Zo āv tøneyagé, av no nqateyage.

¹⁷ No ta zapaya ndøgo, Timoti notøndo-khofotáv, zo-te. Ndego andé nogé yó, Keliso mokho-te. No poev kandambá te-te. Ndego unimanqatin ezoqám. Ndego zo nqawá geabenøzø-eín, av no Keliso Yesu mokho-te nqateyage. Noqa yage matev, āv tønē:gó, av no manqei-manqei ate ndægo, Klisten bawan vinivinimba nqate-zømesim.

¹⁸ Zo ezoqa nøme, āv qazøte-khambuváp nqægo: Pol nqawa gendō-vesezāk.

¹⁹ Geté no avønín, é-ndøtøndonáv, zo-te, Mbumbukiam tømbopoe. Yaq no nøkeza bøí qatéqeív, av nqægo: Ezoqam ndigu ekeza iz ndi-egawat, ndigu unimanqatin bazaføgakh tøpøzømbégo-a, ó, manqat mbā ndømanqate.

²⁰ Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa Megeat Matev, ndøgo manqat mbá mbá. Geté matev matanam-ús. Neka ndøgo bazaføgakh-ús.

²¹ Ge zó, gekhā zøpoev? No tae-us notøndónāv, zo vøtéfebām, ó, kuku matev-us neka aiyav-tē qatøgeāv, zo-te?

5

Klisten bawan ezoqam mokho-te, manqa-zapa tøfakhan

¹ No āv qate-ewág nqægo: Zo mokho-te nandav, mambe okho matev viní qafakhan. Soqaqapé. Ndøgo møndømø-løvú, av bavokho-ak, ndigu Mbumbukiam zøtezateav ndigu, gi:goatun. No āv ginømbe-einím nqægo: Ezoqam nandêgó, zo mokho-te. Ndego eve-gú zas mbopáev.

² Zo zøte-khambuváp, taqa yaq-te. Geté zo ambá mutøkhop zowaniapín neka ngenek ezoqam, nqanek matev ndematanam, vozō-khofoinamín, zoqa Klisten bawan mokho-te nandu:gu.

³ Unimanqatín. No kha-te, nøyoná. Geté nqova-te, no ndøtú:gú, zo namba. No ngenek ezoqam-qa yaq-te, matev av nqægo gego, matavap é-møto:vé, av nqægo:

⁴ Zo Yesu Keliso-qa iz-te, vømøváb. Yaq no nqova-te, ndægoát, zo namba, neka Yesu, nigí Evezøza, teqa bazaføgakh vøgoāt.

⁵ Yaq ngenek ezoqam, Saitan-qa zenda-té qazinø-veém, teqa yage vøsoqā. Yaq ndego tèabetønde-qambún, neka Evezøza-qa Khøuwa Kandambaqape-te, Mbumbukiam betē-khandi:v.

⁶ Zo zøkeza iz ndozo-egawat, nandav soqáin. Nandev ezoqam, manqa-zapa av nde:matanam, ndego andé flawa poponøvem nonqo me me:gó. Ge zó, møzøté-zøtez? Poponøvem nonqo flawa-te toqotu-nqagim, oskiá ndøgo, khapelavøqase mba tøgoat, yaq flawa-te ate ndi:gu segemø-panqavøém, flawa vøpopøez.

⁷ Yaq nakémbá, zo āv qanegoném, av Pasova khøuwa-te gi:goatun. Flawa awenege poponøvem nonqo-us, vø-ogiím. Yaq zo andé flawa ndakinak poponøvem nonqo mbain me zøtégoát. Ndaføyamba-qapé. Unimanqatín, zo mðzo-ndaføyamba-qape-éz. Zapa ndøgo, nigí Pasova sip nakhasam, møndønánim, ni zapaya, ni vøkhandi:n. Ndego Kelisó.

⁸ Yaq nakémbá. Ni andé Pasova khøuwa kandambaqape zí:goném. Av Zu ezoqam, Pasova khøuwa-te, flawa awenege poponøvem nonqo-us gi:nqagevemmatun, ni matev soqøsoqa neka manqa-zapazapa vinivinimba, āv tabizi-nqagím. Neka av Pasova

khøuwa-te, flawa ndakinak poponøvem nonqo mbain gilouzatun, ni matev eqeieqei, āv tabizi:gú neka unimanqatin manqat mba bizi-manqate.

⁹ No pepa nøme-te, bugukhokhof qazøndo-peawam, āv qazømbe-eín nqægo: Zo mambe okho ezoqam namba me:tøkùát.

¹⁰ Geté no nqanek manqat qæpeawam, no einiáv av nqægo, zo manqei-qape ezoqam ate ndi:gu, uni zøtēzivāz, ndigu mambe ndi:-okho o gigiap ndiqovetu o gigiap aqonam-te ndi-upøgim o batae ndimbovizap. Zo ezoqa ewaqape av ngi:gu, amba zøuvøzat-qa tozogoïn, yaq zo ambá manqei-qape zo-ivøvemín.

¹¹ Geté no nqáneq qæpeawám: Zo mokho-te nandav, ezoqa tigoat, ndigu ekeza kha Klisten ndi:vewe, gete ndigu mambe ndi:-okho, o gigiap ndiqovetu o batae ndimbovizap o ezoqam-qa manqa ndigeveam o ibøkha soqa izam møqæ ndigu o gigiap aqonam-te ndi-upøgim, yaq zo ti namba me:tøkùát. Neka ezoqam av ngi:gu, zo lou namba me:lògē.

¹² No nqanek manqat qæ-ein, zapa ndøgo: Ndøgo niqá sasæ mbá, bavokho ezoqam tizi-gevezotat. Geté zøkeza Klisten bawan ezoqam zógevezotát.

¹³ Mbumbukiam yakhapús, bavokho ezoqam tegevezo. Geté ni Klisten bawan mokho-te, āv tabizi-matanám, av Mbumbukiam-qa Manqat-te nqæpeawap: Manqa-zapa-us ezoqam, vønátáv, zoqa mokho-te nandu:gu.

6

Klisten ezoqa nøme, manqa ovøyam-te toqove, taqa yaq-te

¹ Gê, zoqa Klisten bawan ezoqam mokho-te, ezoqa menas manqat tøzøgoat, gigiap o matev-qa yaq-te, yaq ndøgo eqeieqei, bavokho ezoqam-te manqa ovøyam-te tizav, ambā ndøgo, zo Klisten bawan mokho-te tozo-khakheinømem? Av taoká. Matev av nqægo, eqeieqei mbá.

² Ge zô, møzøté-zøtez? Vaev khøuwa-te, ni Mbumbukiam-gi ezoqam, manqei-qape ezoqam zigevezó. Zo vaev khøuwa-te manqei-qape ezoqam tozo-gevezotat, yaq gê, zo ndakin kopømba mbaïn, zo mokho-te, manqa-zapa khasøkhasis tozo-khakheinømem?

³ Neka gê, zo møzøté-zøtez? Ni até enzol ezoqám-a, zigevezó. Av tægoat ndægo, yaq ni kopømbaqapé, manqei-qape matev tizi-geveatat.

⁴ Geté zoqa matev viní. Zoqa Klisten bawan mokho-te, manqa-zapa qafakhanin, yaq zo bavokhó qazonø-ndapemín. Yaq tiqa zenda-te ndigu tozonø-veemín, ndigu Klisten bawan-te iz mbain ndigu?

⁵ Zo ambá mivi zøvitiín. Gê, zo mokho-te, ezoqa kopo matavap loloakh-us mbaïn, ndego ezoqa tegevezotat, izu Klisten ezoqam-te manqat tøfakhanat?

⁶ Klisten ezoqam, Klisten ezoqa nøme, manqa ovøyam-te teve, ndøgo soqáin. Geté uni tønē-soqa-ín ndøgo, Klisten ezoqam, Klisten ezoqa nøme, bavokho ezoqam-te tendaf, manqa ovøyam-te vømóvē, ndigu Mbumbukiam unimanqatinteav ndigu.

⁷ Zo yaqyaq-a, manqa ovøyam-te ndozo-ambam, zo mòzo-o:áz, Klisten matev-te. Klisten ezoqa nøme, manqa-zapa teqago o gigiap teqa-aqonam, qo soqombó-ták.

⁸ Geté zo ezoqa nøme-te manqa-zapazapa qazogoatun neka gigiap aqonam-te vozozø-upøgimatun, soqáin nandav. Uni tønē-soqa-ín ndøgo, matev av nqægo, Klisten zøfuap-te ndozogo.

⁹ Ge zô, møzøté-zøtez? Ezoqa soqøsoqa, Mbumbukiam-qa Megeat Matev-te gemø-ozák. Zo zøkeza kha, mbøe-khavòzám. Ezoqa ndigu mambe ndi:-okho, o batae ndimbovizap, o nøkenøkem matev ndingi:wat, o angana izuizum mambe ndigu,

¹⁰ ezoqam av ngi:gu, Mbumbukiam-qa Megeat Matev-te gemø-ozák. Até ndigú-a, aqonam ezoqam, o gigiap qovetam ezoqam, o ibøkha soqa izam møqæ ezoqam, o ndigu manqa ndigeveam, o gigiap aqonam-te ndi-upøgim, ndigu gemø-ozák.

¹¹ Zo ezoqa nõme, matev av nqægo mðzo-matønumám. Geté Mbumbukiam zo møndø-sungutáz, vozð-tegi-ezoqam-ez neka vozó-ndaføyamba-ez, teqa bði-te. Mbumbukiam, nigì Evezøza Yesu Keliso neka ekeza Nqova Mbomambaqape mokho-té genø-matanám.

Niqa kha, Mbumbukiam-qá iz bizi-eqawát

¹² Zo ezoqa nõme, āv qazøte-manqaté nqægo, „Ni kopømbá. Matev ate ndægo sizí-matønumát. Khafeap mbaín.” Unimanqatín. Ni-te khafeap mbaín. Geté matev nõme ndøgo, ni giní-tøkeák. No-te khafeap mbaín. Geté soqain ndøgo, matev o gigiap nõme, noqa yage to:kawaevtat.

¹³ Neka ezoqa nõme, āv gini-manqaté nqægo, „Lou ndøgo, emu nonqó. Neka emu ndøgo, lou nonqó.” Ndøgo unimanqatín. Geté gëmbo-mataváp. Nqanek gigiap menas, gigiap-qapé mbá. Vaev-te, Mbumbukiam nqanek gigiap menas géngiú. Neka nõme nqánek: Niqa kha, mambe okho nonqó mbá. Ndøgo Evezøza nonqó. Niqa kha ndégo teno-kawaevát.

¹⁴ Mbumbukiam, ndego Keliso løvøte-te gekhandi:v, ndego ekeza bazaføgakh-te, até ní-a, løvøte-te vøkhandi:n.

¹⁵ Gê, zo møzøté-zøtez? Zoqa kha nandav, Keliso-qá kha bunøzáp. Yaq gê, kopømbâ, Keliso-qa kha, mambe ezoqa namba toqote-tøkua? Unime:-kopømba-mbaín.

¹⁶ Neka gê, zo møzøté-zøtez? Mambe okho sævam namba, venanqei nonqo toqote-tøkua, yaq qo kha kopó, tu namba. Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-eín nqægo: Anganeam sævam namba ti:tøkuanem, yaq ndigu kha kopó.

¹⁷ Geté gekha ezoqām ndego, unimanqatin matev mokho-te, Evezøza namba te:tøkua, yaq ndego té namba tené-kopoevtát. Ndigu nqova-te, kopó.

¹⁸ Zo mambe okho matev møe zombónayát. Zapa ndøgo, gekha manqa-zapā ndøgo, ezoqa ndimatanam, ndøgo kha bavokhó gino:gó. Geté mambe tizi-okhoat, ni soqain-te, nikeza kha zí-aumát.

¹⁹ Gê, zo møzøté-zøtez? Zoqa kha nandav, Nqova Mbomambaqape-qá khoév, ndego Mbumbukiam-te qazondafem. Yaq ndego zo mokho-té geyagé. Zoqa kha, zøkezán mbá. Ndøgo Mbumbukiam-qá.

²⁰ Ndego zo fiá genewí. Fia kandambá gego. Yaq nakémbá, zoqa kha, Mbumbukiam-qá iz zøté-eqatát.

7

Nøkenøkem-qa yaq-te

¹ Taqa yaq-te ndøgo, zoqa pepa-te qazøtøndo-bevøpem, noqa qavøiwat nqánek: Ezoqa sæva okieav tøgoat, ndøgo qanimáv.

² Geté soqain ndøgo, ezoqa andé mambe matev-te vøe-o:āz. Yaq nakémbá, anganeam, ekeza zas bembogó, neka sævam ekeza zivis bembōgo.

³ Anganeam ekeza kha-te khafeap betòvé, zas-te. Yaq matev até kopó. Até sævám-a, ekeza kha-te khafeap betòvé, zivis-te.

⁴ Zas ekeza kha kawaevateáv. Geté zivis mo:kawaevát. Yaq até kopó, zivis ekeza kha kawaevateáv. Geté zas mo:kawaevát.

⁵ Zo bezømbo-qasi:váp, yaqyaq-a. Geté zo manqat tozo-kopo:nem, av nqægo, khøuwa ande gekham tizi-qovezamat, ni matev zigoāk, geté ni zīguligulimát, yaq ndøgo kopømbá. Geté ta khøuwa ndigu timø-nasinimat, yaq nango vøtøkuanemát. Soqain ndøgo, zo zøkeza kha nøzøgim-qa amba tøzøtegoat, yaq zo Saitan manqa-zapa-te te-itub.

⁶ No nqanek manqat, zo tøke nonqo nøzø-manqaté. No ambá av nqægo, zo nøkenøkem matev-qa yaq-te khafeap nozømbovê.

⁷ Unimanqatín. No nqæmatavap, zo Klisten ezoqam ate ndözöte:go, nõkepöteav tögönin, av no nqate:go, ndögo ambá qanimáv. Geté Mbumbukiam, teqa kuku matev-te, ni matev vinivinimbá ndini-etoam. Ezoqa nõme viní-a, ezoqa nõme vini.

⁸ Neka ti-te ndigu, nõkepöteav ndigu, neka ngængæm, tigi angana gizø-pakhaez, noqa manqat nqáne: Ndigu yakhapus-mba tiyagat, av no nqateyage, ndögo qanimáv.

⁹ Geté ndigu ekeza poev matev amba ti:nözögimat, ság, sà benøkím. Soqaín ndögo, tiqa poev matev ande lou me tözømbe-lonqotumit.

¹⁰ Neka zo ndozo-nøkiap, noqa manqat zo-te nqáne. Geté unimanqatín. Nqanek noqá manqat mbá mbá. Evezøza-qá manqát. Manqat av nqægo: Zo até vønøkiáp. Sævam zivis be-iváv.

¹¹ Geté sævam ndugu, anganeam ē-møndø-iváv, ndugu até begó, ngæmam, o nango zivis-té guabenø-qaván, te namba bemø-khakheinømem. Yaq anganeam, até kopó, ndego zas be-iváv.

¹² Ndigu ezoqa nõme-qa yaq-te, tigi angana o sakheis, Yesu unimanqatinteav ndigu, Evezøza manqat einiáv. Geté ti-te ndigu, noqa manqat nqáne: Qogu sævam, Yesu unimanqatinteav ndugu, yaq ndugu qo namba yage-te poev zua mbogō, qo nanduv sævam ndø-iváv.

¹³ Neka qo sævam, qoge anganeam Yesu unimanqatinteav ndego, yaq ndego qo namba yage-te poev zua mbogō, qo nandev anganeam ndø-iváv.

¹⁴ Zapa ndögo, anganeam ndego Yesu unimanqatinteav ndego, Klisten sævam namba ndi:nøkeap, yaq até ndegó-a, Mbumbukiam-gé, zas zapaya. Neka até sævám-a, ndugu Yesu unimanqatinteav ndugu, Klisten anganeam namba ndi:nøkeap, até ndugú-a, Mbumbukiam-gú, zivis zapaya. Amba vini tögönin, yaq zogi nakheis ambá ndaføyambá mbá, Mbumbukiam-qa bøi-te. Geté ndigu ndaføyambá-qapí.

¹⁵ Geté anganeam, ndego Yesu unimanqatinteav ndego, zas ivøve-qa tegoat, o sævam, ndugu Yesu unimanqatinteav ndugu, zivis ivøve-qa tugoat, ság, bematønømém. Qo anganeam o sævam, Yesu ndoqo-unimanqatinat, kopømbaqapé, soqombó-ták. Geté yaq sævam-a, yaq anganeam, poev sekemba tözøgoat, até benøkíáp. Zapa ndögo, ni Mbumbukiam, sambi yage-té genøni-akhá.

¹⁶ Eisa, qo Klisten sævam, qeivis Keliso-té qopöté-itū penømakhaya, yaq Mbumbukiam vøkhandi:v? Neka qo Klisten anganeam. Eisa, qo qayas Keliso-té qopöté-itū penømakhaya, yaq Mbumbukiam vøkhandi:v?

Ni āv tabizi-yagé, av Mbumbukiam ni ginimbi-akha

¹⁷ Zo ezoqa kopokopo ate ndözöte:go, ta yage mokho-te ndögo, av Evezøza gezømbe-etoam, até vøyageáp, ta yage ndögo, zo qazogoam, Mbumbukiam zo gezø-akha, vozø-Klisten-ez. No Klisten bawabawan ate ndægot, ezoqa manqat āv tæzømbe-løvuát.

¹⁸ Mbumbukiam Zu ezoqam gemøndæ-akha, vø-Klisten-ev, ndego anganeam ngusum ē-møndømbo-kepøtözēm, ndego matev nango evøzam-qa bøgō. Neka até kopó, ezoqa nõme, ndego ngusum kepøtözateav gegoam, ge-Klisten-ev, ndego ngusum bekepötáz.

¹⁹ Zapa ndögo, ngusum møndømbo-kepøtözēm, ø, kepøtözateav tøgoat, nqanek gigiap-qapé mbá. Geté gigiap-qape nqáne, Mbumbukiam-qa manqat o-mba toqombøe-ndapat.

²⁰ Ezoqa ewaqape, ta yage-te ndögo, gigoam, gi-Klisten-ez, até begó.

²¹ Qo ezoqam-ge yaq-fia mbain sasae ezoqam qoqogoam, qoqo-Klisten-eq, ság. Mbo-matáváp. Até vøugú. Geté qogi kawakawa-za nqonqotøqat-qa tiqagonem, qanimáv. Sègeqáv.

²² Zapa ndögo, gekha ezoqām ndego, yaq-fia mbain sasae ezoqam gegoam, Evezøza gembo-akha, ndego ndakin nqonqotøvé, Evezøza mokho-te. Neka gekha ezoqām ndego,

yaq-fia mbain sasae ezoqam goneav gegoam, Evezøza gembo-akha, ndego ndakin andé yaq-fia mbain sasae ezoqám. Zapa ndógo, ndego Keliso-gé.

²³ Ndego zo fiá genewí. Fia kandambá gego. Yaq nakémbá, zo manqei-qape ezoqa bezømbo-kawàéz.

²⁴ Nófuap! Ta yage-te ndøgo, Mbumbukiam zo gezømbe-akha, zo até vøgó, Mbumbukiam namba.

Ngængæm-qa yaq-te

²⁵ Tiqa yaq-te ndigu, qazonø-bevøpem, ndigu nøkepøteav ndigu, no Evezøza-qa manqa løvuat mbaín. Geté ndego, teqa tanakh matev mokho-te, no nøtenat nø-etoám. Yaq nakémbá, no nqæmatavap, noqa manqat unimanqatín, taqa yaq-te.

²⁶ Ni ndakin føgakh-te nqaziwani, yaq no nqæmatavap, qanimav av nqægo: Zo ezoqam, nøkepøteav até vøgó.

²⁷ Geté qo qoqo-oq, qo até vøyagé, av ndægo. Qogu sævam, ndø-iváv. Geté qo lousi khoev qeiviav tøgoat, qo sævam-qa ndøvað.

²⁸ Geté unimanqatín. Sævam toqo-okí, ndøgo kopømbá. Manqa-zapa mbaín. Até ndøgó-a, mbasønakam anganeam tundaf, ndøgo manqa-zapa mbaín. Geté gømbo-mataváp. Ezoqam ndigu tinøkím, ndigu føgakh-té gíwanát. Geté no poeveáv, zo matev føgøføgakh av nqægo tøzø-fakhanam.

²⁹ Nófuap! No nqanek manqat qæ-ein, zapa ndógo: Manqei-qape-gi khøuwa khapímbá ngu:yoza. Yaq nakémbá, ndakin khøuwa-te nqanek, gekha ezoqám ndigu, ndinøkíap, tiqa matavap nøkenøkem-qa yaq-te mba bezøgð.

³⁰ Neka gekha ezoqám ndigu, mutøkhøp ndiwaniap, tiqa matavap mutøkhøp-qa yaq-te mba, bezøgð. Neka gekha ezoqám ndigu, khanakhanakh ndøzø-asøtøve, tiqa matavap khanakhanakh-qa yaq-te mba bezøgð. Neka gekha ezoqám ndigu, gigiap giwiin, tiqa matavap gigiap-qa yaq-te mba, bezøgð.

³¹ Neka gekha ezoqám ndigu, manqei-qape gigiap ndøzømbo-ngetageapet, tiqa matavap manqei-qape gigiap-te mba bezøgð. Zapa ndógo, manqei-qape-qa bugug, av ndakin nqazi:-qeivi, ndømø-navøém.

³² No āv qanømbe-poév nqægo: Zo fofogep-áv, sozóyagát. Zapa ndógo, gekha ezoqám ndego, sæva okieav ndego, ndego Evezøza-qá sasae mba mbomataváp. Ndego Evezøza khanakhanakh-qa mbogó.

³³ Geté gekha ezoqám ndego, sævam-us ndego, ndego manqei-qape gigiap mbo-mataváp. Zapa ndógo, ndego zas khanakhanakh-qa mbogó.

³⁴ Matev menás tø-itu:mat. Yaq matev até kopó, ngæmam o mbasønakam, tuqa matavap, Evezøza-qá sasae-te mbá qambogót. Ndugu āv qambøpoév nqægo: Ndugu ndaføyamba-qapu ndøgoát, neka tuqa kha neka tugu nqova, Mbumbukiam-qa vøgoát. Geté sævam ndugu, zivis-us ndugu, ndugu manqei-qape gigiap mbomataváp. Zapa ndógo, ndugu zivis khanakhanakh-qa mbogó.

³⁵ No nqanek manqat, zo tøke-qa nøzø-manqaté. No ambá av nqægo, zo toke-qa nøzøgð. Geté noqa poev kandambaqape nqáneq: Zo matev eqeieqei-té qazógoát neka Evezøza-qa vozóyagát. Soqain ndøgo, zo matev menas tø-itubumat.

³⁶ Ezoqam mbasønakam-te søvøta gimbogonem, geté yaq ndego matavap geve, av nqægo, tiā, no sæva nō-okíāk, geté ndakin ndego gematøvem, av nqægo, ndøgo eqeieqei mbā, no ndugu okieav tøgoat, zapa ndøgo, ndugu nakhei tonqogim khøuwa avønín gemømbō-nasiním, av tægoat, ság, ndego yā begó, av ndømboe-pøev. Ndigu yā benøkím. Ndøgo manqa-zapa mbaín.

³⁷ Geté ndego ekeza matavap uni ge:ve, av nqægo, no sæva nō-okíāk, neka ezoqa ndego taqa yaq-te tøpøtøveav vøgoát, neka ndego ekeza kha-qa poev to:kawaevtat, neka

ndego uni te-unimanqatin av nqægo, ndøgo kopømbā, no ndugu okieav tøgoat, yaq ság. Kopømbá. Ndego sæva be-ðkī.

³⁸ Nakhoa menás eqeieqei, qo sæva toqo-ðkī, o, okieav tøgoat. Geté qanimav ndøgo, qo sæva okieav tøgoat.

³⁹ Sævam zivis zua ndemboyage, ndugu zivís namba me:tøkuát. Geté zivis tembonanim, ndugu kopømbaqapé, anganeam nøme tundaf. Khafeap mbaín. Geté ndego Klisten ezoqam begó.

⁴⁰ Geté no nqæmatavap, tuqa khanakhanakh ndømøløví, ndugu ngæmam sekemba tugoat. Nqanek noqá mataváp. Geté até nó-a, Mbumbukiam-ge Nqova ngenømbû:gu, no mokho-te.

8

Lou-qa yaq-te, khape mbumbuk-te gi-aumatun

¹ Zo sòvakha-qa yaq-te qazøtøndo-bevøpem, tae khøwiap mbumbuk-te gi-aumatun, yaq ezoqa sasa ndølogin, taqa yaq-te, noqa qavøiwat nqáneq: Unimanqatín. Ni mizi:nøtén. Ni ate nqazi:gu nøtenat nqanígú. Geté qateqat mba taqagoat, yaq ndøgo soqoté-khambuvupát. Geté matev-qape, niqa Klisten matev-te nqani-tøkee, kuku matév.

² Ezoqa nøme ndematavap av nqægo, teqa otevat kandambā, ndøgo ni āv qaninømánd nqægo, ndego otevat ndapeáv, av te:ndapín.

³ Geté gekha ezoqām ndego, kuku ndømbogo Mbumbukiam-te, Mbumbukiam møndæ-otév ndego.

⁴ Sòvakha-qa yaq-te, khape mbumbuk-te gi-aumatun, ni mizi:nøtén, nginik uni mbumbuk-ín mbá. Mbumbukiam kopo me:gó. Nøme mbaín.

⁵ Gigiap nqágó, ezoqa “mbumbuk” ndi:zæza, manqei-qape-te nqanek o yan ova nqo:go. Unimanqatín. Mbumbuk neka evezøza-za av ngi:gu kopoáv.

⁶ Geté ni mizi:nøtén, Mbumbukiam sate ndégo, nigí Tat, ndego gigiap ate nqægo gekhakheinam neka ni teqa nqaziyage. Neka Evezøza sate ndégo, Yesu Keliso, te mokho-te, Mbumbukiam gigiap ate nqægo gekhakheinam neka ni te mokho-te nqaziyage.

⁷ Geté ezoqa nøme zøtezteáv. Ndigu mbumbuk gèzømbe-meá. Yaq ndigu sòvakha tilogat, ndøgo khape mbumbuk-te go:-aomem, ndigu āv giní-matavupát nqægo: Khape mbumbuk zua zømbé-tabupít. Yaq nakémbá, ti-te ndigu soqain, lou av nqægo toqolog.

⁸ Geté unimanqatín. Ni kopømba mbaín, lou zapaya, Mbumbukiam-qa bøi-te tizi-ndaføyamba-en. Oskíá ndøgo, lou nøme tizilog o logeav tøgoat, ndøgo kopømbá, Mbumbukiam-qa bøi-te.

⁹ Geté aiyá qagó. Soqain ndøgo, zo lou nøme tozolog, taqa yaq-te ndozo-matavap, khafeap mbaín, yaq zo ndigu ezoqa nøme vozó-itüb, ndigu unimanqatin-te bazaføgakh mbain ndigu, yaq zoqa matev, tiqa Klisten matev-te tøkhaosam, vø-o:āz.

¹⁰ Qo qakezan mòqote-qatéq, khape mbumbuk, ndigu khokhó. Geté Klisten ezoqa nøme teqamekh, qo khape mbumbuk-qa khoev-te toqo-qotat, lou voqóløg, ndego ote-vateav ndøgo, ndigu uni mbumbuk-ín mbā, yaq até ndegó-a, lou segélóg, ndøgo khape mbumbuk-te gi-aomem.

¹¹ Yaq av nqægo, qo ndego ezoqam qoqa qateqat soqoté-ngi:ú, ndego teqa unimanqatin-te bazaføgakh mbain ndego. Geté gømbo-mataváp. Keliso até te zapaya ndégo, tenenaním.

¹² Qo Klisten qafuap, matev nøme-te toqo-itub, ndøgo ndi:matavap, soqain, yaq qo manqa-zapa qógó, ti-te. Yaq av nqægo, qo ate Keliso-té-a, manqa-zapa qógó.

¹³Yaq nakémbá, nogi Klisten nõfuap, noqa lou loge zapaya, tiqa unimanqatin-te amba ti-o:azin, yaq no sɔvaxha nango nólogák, noqa yage-te ate nqægo. Zapa ndógo, soqain ndógo, nogi Klisten nõfuap, manqa-zapa-te tæ-itub.

9

Pol sasae-te fia upɔgimav ambá genegoám, geté ndego khanakhandkh

¹Ge zô, ndozo-matavap? No kopɔmba mbaïn, gekha matēv ndógo, Mbumbukiam ndenɔtake, amba sa tæmatanamïn? No kopɔmbaqapé. Neka gê, no Keliso-gê u-anēm mbà? No nqægó. Neka gê, no Yesu ometeáv, ndego nigí Evezøza? No møe-omét. Neka gê, ndógo noqá sasae zapayá mbà, zo Evezøza ndozo-unimanqatinat. Av taoká. Ndógo noqá sasae zapayá.

²Ezoqa nõme ndimatavap, no Keliso-gê u-anēm mbā. Geté zo mòzøte-zøté, no unimanqatin Keliso-gê u-anēm. Zapa ndógo, zo Evezøza ndozo-unimanqatinat, zo noqá khakhatáp, av nqægo, no unimanqatin Keliso-gê u-anēm.

³No ndigu ezoqam, ndigevenoat, āv qazømbé-qavøiú nqægo:

⁴Ge zô, ndozo-matavap, no neka Banabas, ni Mbumbukiam-qa sasae nqeigu, amba niqa yaq-fia lou vøtilogin-a, ibøkha vøti-izamïn, ndógo ambá eqeieqeí mbà? Av taoká. Ndógo ambá eqeieqeí.

⁵Neka gê, ni amba tønipoein, ni kopɔmba mbaïn, amba Klisten sakheis teizøkimïn neka namba vøti-okhoïn, av ndigu Keliso-gi u-anim nõme neka Evezøza-gi emekheis neka Pita gi-goatun? Av taoká. Ni ambá kopɔmbaqapé, ni tønipoein.

⁶Neka ge zô, ndozo-matavap, no neka Banabas, ni amba sasae nõme goneav teigonin, av ezoqa nõme gi-goatun, ndógo eqeieqeí mbà? Av taoká. Até ní-té-a, ndógo ambá eqeieqeí, ni sasae nõme goneav teigonin.

⁷Gê, nakhag ezoqa tígu, ndigu yage nonqo, sasae nõme gigoatun? Neka gê, khæ ogekham ezoqa tígu, ndigu ekeza avøe gigiap logemav ndigu? Neka gê, kao keoge ezoqa tígu, ndigu ekezan, kao-qa tete logemav ndigu? Av taoká. Matev av nqægo, mbaïn.

⁸Manqat ndógo, no nqæmanqate, ambá av nqægo, manqei-qape ezoqam-qā matavap-te mbā qando-fakhatē. Av taoká. Até Mbumbukiam-qá guguna manqát-a, Mozes gini-etoam, gè-unimanqatinát, noqa manqat.

⁹Ndógo āv qane-peawáp nqægo, “Qo kao-qa manqa-nqa, mboløvønām, wit tag koqogim sasae tugoat.” Ge zô, ndozo-matavap, Mbumbukiam ndego kao mba zømatavupam, yaq ndego manqat ndógo tene-eïn?

¹⁰Av taoká. Geté ndego ni nimatavupám. Unimanqatín. Manqat ndógo, nqapeawap, ni zapayá qane-peawáp. Zapa ndógo, gekha ezoqām ndego, ezoqa nõme-qa khæ tekha neka gekha ezoqām ndego, avøe gigiap tepea, ndigu tonotazá ndógo: Khæ eve, avøe gigiap nõme ndøzø-etoám, tiqa yaq-fia.

¹¹Ni zo Mbumbukiam-qa Manqat qati-zømesimat, ni andé tege Nqova-qá avøe gigiap me niti-ogeakhát, zo mokho-te. Yaq ge zô, ndozo-matavap, ni sasae qatigoam, zo yaq gigiap-qase tozoni-etoam, ndógo kopømbâ mbaïn?

¹²Gê, zo ezoqa nõme ndozø-tøkee, ndigu Mbumbukiam-qa Manqat ndi:zømesim, yaq zo ni kopɔmba mbaïn tozoni-tøke? Ni sasae kandambá qeigoam, zo mokho-te. Geté ni einiáv av nqægo, yaq-fia bānindapēm. Ni yage føgakh-qape sēindapét. Zapa ndógo, soqain ndógo, ezoqa niqa yaq-fia manqat zapaya, amba Keliso-qa Manqat Mbomambaqape tisanqawemïn.

¹³ Ge zô, m̄zõté-z̄ótez? Ezoqam ndigu Mbumbukiam-qa khoev-te ndisasaeat, ndigu loge gigiap ndôgo ti-upøgimatún. Neka ndigu ezoqam, Mbumbukiam-te s̄ovakha gigiap ndiløvusam, n̄ome ndôgo, tiqá.

¹⁴ Yaq matev até kopó. Evezøza manqa āv ginimbi-løvuá nqægo: Gekha ezoqām ndigu, ezoqa Manqat Mbomambaqape ti:zømesimat, ndigu yaq-fia bè-upøgím, tiqa yage nonqo.

¹⁵ Geté no manqatemáv av nqægo, no yaq-fia bànøndāp, zapa ndôgo, no zo mokho-te sasae kandambā nqægot. Neka no nqanek manqat ambá ta zapaya ndôgo t̄øte-peaomīt, no yaq-fia ndape-qa n̄øtegō. Av taoká. No ezoqam-te tambeáv. No andé khambuváp, taqa yaq-te. Neka no poeveáv, ezoqa nqanek khambuvap matev tinø-ngi:nam. No bātøkhæ-naním.

¹⁶ Geté no ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat nqate-zømesim, taqa yaq-te, no kopømba mbain, t̄øte-khambuvapat. Zapa ndôgo, nqanek sasae, Mbumbukiam ndøvé, no-te. No bànøgót. No ndæmø-soqoenín, no ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat amba zømesipøteav tægonín.

¹⁷ No nqanek sasae amba n̄økeza poev-te mba tægoatin, yaq no ambá kopømbá. Yaq-fia ndændapín. Geté nqanek sasae, no Mbumbukiam n̄ø-etoám. Nakhoa mbain, sa tæ-ivav. Oskía ndôgo, yaq-fia tændap o ndapeav t̄øgoat.

¹⁸ Av tægoat ndægo, yaq gē, noqa yaq-fia gekhām? Noqa yaq-fia sa nqáneq: No ezoqa Manqat Mbomambaqape, yaq-mbá s̄óté-zømesím neka no yaq-fia upøgimáv, ta sasae-te.

Pol ezoqa ewaqape-te, é-møndømø-tigi-ezoqam-ev-ín

¹⁹ No ezoqam-gé sasae ezoqám mbá. Geté no m̄øemø-ezoqa-ewaqape-gé-sasae-ezoqam-en-ín. Zapa ndôgo, no ezoqa ewaqape, Keliso-te yozoat-qa nogó.

²⁰ Zu ezoqam-te, no m̄øemø-Zu-ezoqam-én. Unimanqatín. No ambá av nqægo, Mozes-qā guguna manqat mokho-tē qatu:gū. Geté no ti-te m̄øemøzø-Mozes-qa-guguna-manqat-paev-ezoqam-én. Zapa ndôgo, no ndigu ezoqam, Mozes-qa guguna manqat mokho-te ndu:gu, Keliso-te yozoat-qa nogó.

²¹ Neka bawan vini-ak, ndigu Mozes-qa guguna manqat mokho-te goneav ndigu, no m̄øemøzø-Mozes-qa-guguna-manqat-goneav-ezoqam-én. No n̄økezan, ambá av nqægo, Mbumbukiam-qa guguna manqat mokho-te goneáv. Av taoká. No Keliso-qá guguna manqat mokho-té qatu:gú. Geté no ndigu Keliso-te yozoat-qa nogó, ndigu Mozes-qa guguna manqat mokho-te goneav ndu:gu.

²² Ti-te ndigu, unimanqatin-te bazaføgakh mbain ndôgo, no m̄øemø-bazaføgakh-mbain-ezoqam-én. Zapa ndôgo, no ndigu Keliso-te yozoat-qa nogó, ndigu unimanqatin-te bazaføgakh mbain ndôgo. Unimanqatín. No ezoqa ewaqape-te, m̄øemø-tigí-ezoqam-én. Zapa ndôgo, noqa poev kandambaqape nqáneq: No ande gekha nakhoa me tæqeiv, ndigu Keliso-té qatøyozó.

²³ No nqanek matev ate ndægo, Manqat Mbomambaqape zapayá qategoatún. Yaq até nó-a, matev mbomømboma batē-upøgim, ndôgo Manqat Mbomambaqape ndæmanqate.

Ni bazaføgakh-us bizibøitít, atema yaq-fia bizimø-ndapem

²⁴ Ge zô, m̄zõté-z̄ótez? Bøiat-te, ezoqa kopoáv gibøinin, gififingimin. Geté ezoqa kopo mba mo:megeín, yaq-fia v̄øndapín. Yaq nakémbá. Zoqa Klisten matev-te, bazaføgakh-us ndøbøitít, atema yaq-fia v̄ømø-upøgim.

²⁵ Gekha ezoqām ndigu, bøiat-te gififingimin neka yaq-fia upøgim-qa ndigu, ndigu kha-qa poev matev gèvoanemín, bazaføgakh v̄ø-asazín. Geté unimanqatín. Ta yaq-fia ndôgo, gindapemín, ate nonqo gigiáp mbá. Geté ni nqazi-bøitit, yaq-fia ndôgo tizimø-ndapem, gemø-lanqayák. Ndôgo miavmiáv.

²⁶ Yaq nakémbá, no ambá av nqægo, khokho sæteitit. Geté no megemege-te, kha-mba nombó-ovét. Neka no andé kupundam ezoqám. No pingim khokho sa nqagimáv.

²⁷ No andé nõkeza kha me nõte-khanæmét, neka noqa poev paev-qa nombogó. Soqain ndøgo, no ezoqa nõme mba tæzø-manqatat, ndaføyamba ndøbøitit, gete no nõkezan ndaføyamba teitiav tøgoat, yaq yaq-fia ndapeav vøegoat.

10

Matev vinivinimba, Izrael bawan-ak-te qafakhanumam, ndøgo ni guguna nonqo

¹ Nøfuap! Zo nigi atanakha-zapazapa-za zozø-matavupát, ande gekha matev me zombé-fakhanumam. Mozes gimbopavat, ndigu ate gi:goam, ozoz mokho-té gunu:goám, neka ndigu ate gi:goam, kewan-te vømøtanqa.

² Neka ndigu ezoqa ate gi:goam, ozoz mokho-te gu:-apat neka kewan-te gitanqa, andé ibøkha iz me me:ndapém, vømø-Mozes-gi-paev-ezoqam-ez.

³ Ezoqa ewaqape, lou kopo me:logám, Mbumbukiam gezø-etoumam.

⁴ Neka ndigu ibøkha kopo vøe-izumam, ndøgo Mbumbukiam gezø-etoumam. Ta ibøkha ndøgo, køi-té qando-fakhatám. Ndigu køi, namba me:-okhoám. Ta køi ndigu, Kelisó.

⁵ Geté ezoqa kopoáv, Mbumbukiam khanakhanakh mbaín, ti-te. Yaq ndigu gèpakhaetám. Ezoqa peakha mba mu:-osupát, Sainai leg-av manqei-te ndøgo.

⁶ Nqanek matev ate qægoam, ni guguna nonqo ndøfakhanám. Soqain ndøgo, ni manqa-zapazapa-te poev tønigoat, av ndigu qazømbe-goam.

⁷ Zo khape mbumbuk zøkhanakhanakhát, av ndigu ezoqa nõme gi:matønømem. Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, av qane-peawáp nqægo, “Ndigu ezoqam gèqonáv, lou loge matev neka izam matev vøgonem. Yaq giwan, tae khøuiap mbokhanakhanakhém, vø-ogiam.”

⁸ Até mambe matév-a, ni bizigū, av ndigu ezoqa nõme gi:goam. Gèmbó-mataváp. Mbumbukiam yaq-fia ndótá, ti-te ndigu, matev gigonem. Ta khøuwa kopo-te ndøgo, ezoqa kopoáv gipakhaez. Ate gi:goam, tuenti-tri taosen ezoqám.

⁹ Ni Keliso khamasim-te bizi-àwám, av ndigu ezoqa nõme, Mbumbukiam khamasim-te gi:veem. Ndigu waza ndøfoqobám, vøpakhaez.

¹⁰ Neka Mbumbukiam-qa, manqa ndøpønqøm, av ndigu ezoqa nõme gi:gonem, yaq ndego enzol ezoqam, ezoqa løvøte ndezø-etoam, vøndōwav, ezoqa pakhapakha vøzøkhana.

¹¹ Nqanek matev ate qægoam, ti-te qafakhanumam, ni guguna nonqo ndøfakhanumám. Tøne-peawáp ndøgo: Ni gè:guguná, ni ndakin vaev khøuwa-te nqaziyage.

¹² Gekha ezoqám ndego, ndematavap, av nqægo, no bazaføgakh-us noyā, ndego aiyáv geabegó. Soqain ndøgo, tebøiav.

¹³ Khamasim matev nõme fakhaneáv, zo-te. Satø ndøgo, ezoqam-te oskia qafakhanumatun. Mbumbukiam, ndego unimanqatin ezoqám. Ndego khamasim matev nõme sa gembótakák, zo-te tøndo-okhoat, ndøgo zo kopømba mbain tøgoat, ndaføyamba tozo-waniapat. Geté khamasim matev tøzø-fakhanumat, yaq ndego zo bazaføgakh zø-etoumát. Yaq zo kopømbaqapé, ta khamasim matev-te ndøgo, føgøføgakh zówaniapat.

Ni kopømba mbain, Mbumbukiam-anim neka khape mbumbuk namba tizi-tøkuatat

¹⁴ Yaq nakémbá, nogi nõfuap mbomømboma, zo khape mbumbuk neka tae khøuiap vizap matev, møe zombónayát.

¹⁵ Zo ezoqam, no nqanek manqat nqazø-manqate, zo matavap loloakh-ús. Yaq nakémbá, zo zøkezan vøgeveaném, noqa manqat eqeieqeí tøpøtegó-a.

16 Gèmbò-mataváp. Ibøkha ndøgo, Evezøza-qa lou loge matev-te qazi-izumatun neka Mbumbukiam-te ike manqat vizí-mañqatatur, ndøgo ni Keliso-qá kóuk namba me:tøkunuín. Neka flawa ndigu, qazi-mbegimatun neka vizílouzin, ndigu ni Keliso-qá khá namba me:tøkunuín.

17 Ndøgo lou kopó, ni qazi-logatur. Yaq nakémbá, oskiá ndøgo, ni ezoqa kopoāv, ni kha kopó. Zapa ndøgo, ni ate nqazi:gu, lou kopo zi:logé.

18 Zo Izlael ezoqam zozó-matavupát. Ndigu sòvakha gilogin, ndøgo Mbumbukiam-te giløvutumatun, ndigu Mbumbukiám namba me:tøkuzuín.

19 Av tægoat ndægo. Yaq gê, ezoqa nøme sòvakha gigiap, khape mbumbuk gizø-løvusumatun, ndigu unimanqatin mbumbuk zøløvusumatun? Neka ndigu mbumbuk, unimanqatin mbumbük?

20 Av taoká! Geté sòvakha gigiap, ndigu khape mbumbuk gizø-løvusumatun, ndigu nqova soqøsoqa zøløvusumatún, ambá ndego, Mbumbukiam-anim. Yaq no poeveáv, zo nqova soqøsoqa namba tözøte-tøkuatat.

21 Zo kopømba mbaín, menas-te tozo-waniapat, Evezøza-qa lou loge matev-te, ibøkha tozo-izumat, neka ibøkha nøme vozó-izamat, ndøgo nqova soqøsoqa gizø-aumatun. Neka zo kopømba mbaín, Evezøza-qa lou-qase-te, lou tozologat neka nqova soqøsoqa-qa lou-qase-te, lou vozólogát.

22 Soqáin ndøgo, ni Mbumbukiam qaqa tizimbo-løzem. Ge zô, ndozo-matavap, niqa bazaføgakh, teqa bazaføgakh ndømóløvu? Av taoká. Gemø-løvuák.

Gekha matēv ndøgo, ni tizi-matønumat, Mbumbukiam-qá iz bete-eqawát

23 Ezoqa nøme, āv gini-mañqaté nqægo, “Ni-te khafeap mbaín. Matev ate ndægo sizigoát.” Unimanqatin. Ni-te khafeap mbaín. Geté matev nøme, giní-tøkeák, niqa yage-te. Neka matev nøme, ni Klisten bawan giní-tøkeák, niqa unimanqatin-te bazaføgakh-us tizi-waniapat.

24 Zo zøkeza kha mba mbomataváp. Geté ezoqa nøme zozó-matavupát.

25 Gekha sòvakhā ndøgo, maket-te giwiatun, zo kopømbaqapé, sozólogát. Neka zo khapé mbøe-mataváp, av nqægo, ndigu khape mbumbuk-te peté-aomem-a?

26 Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-eín nqægo, “Manqei-qape neka gigiap ate nqægo, manqei-qape-te nqago, ndøgo Evezøza-qá.”

27 Ezoqa nøme, ndego unimanqatinteav ndego, zo lou loge manqat tezø-ein, teqa khoev-te, yaq zo okho-qa tozogoat, lou ate ndægo, sègelóg ndøgo, ma ndego tezømbe-etoam. Zo khapé mbøe-mataváp, av nqægo, zo manqa-zapa pözøté-gonēm penømakhaya, ta sòvakha ndøgo tozologem.

28 Geté ezoqa nøme tezø-ein, av nqægo, “Nqanek lou mbumbuk-tē ginø-awēm,” yaq zo ndølog. Zo ndégo tözøtégoát, ma manqat gezømbe-ein.

29 No einiáv av nqægo, zo manqa-zapa zøgonēm, tozolog. Geté no ndégo tæmbøe-mañqaté, ndego ezoqam, ma manqat gezømbe-ein. Soqáin ndøgo, ndego tematavupat, av nqægo, zo manqa-zapazapa zogót, te namba.

Eisa, ezoqa nøme taqa yaq-te tepeté-mañqate-a, “Gekha zapá, ezoqa nøme-qa matavap-te, sa tæmbotambam? Kopømba mbaín.

30 Neka gê, no Mbumbukiam lou-qa yaq-te ike manqat nqæmbo-mañqate, yaq gekha zapá, noqa manqa ndigeveam?”

31 Noqa qavøiwat taqa yaq-te, nqáne: Gekha matēv ndøgo, tozogoat, zo lou tozologat o ibøkha tozo-izumat, zo matev ndøgo tozógoát, Mbumbukiam-qa iz tæ-eqatat.

³² Oskíá ndøgo, Zu ezoqam o Glik ezoqam o Mbumbukiam-gi bawan ezoqam tigoat, zoqa matev, ndigu tiqa unimanqatin-te bekhaðsám, vø-o:áz.

³³ Zo āv qane-matanám, av no nqate-matanam. No ezoqa ewaqape, matev eqeieqeí gone-qa nøzøgó. No ambá av nqægo, nøkeza kha mba nøteqeiví. Geté no ezoqā nøme nøtegó, ndigu khandi betēndapem.

11

¹ Zo noqa matev, āv tozombøé-pavát, av no Keliso-qa matev nqæmbøe-paev.

Kawa gutam-qa yaq-te, guligulim-te

² No khanakhanákh, zoqa yaq-te. Zapa ndógo, zo noqa manqat miavmiav zombo-mataváp, neka matev ate ndægo ndōzōmbō-pāēv, ndøgo no qate-zømesimam.

³ Geté no zo zøtezat-qa nøzøgó. Keliso, ndego anganeam-gé kawá, neka anganeam, ndego sævam-gé kawá, neka Mbumbukiam, ndego Keliso-gé kawá.*

⁴ Gekha anganeām ndego, teguligulim o Mbumbukiam-qa manqat tevevezam, ndego teqa kawa tegutav, ndego tege kawa mivi mbó-etoám, Keliso.

⁵ Geté gekha sævām ndugu, tuguligulim o Mbumbukiam-qa manqat tuvevezam, yaq ndugu kawa gutøveav tugoat, ndugu ekeza kawa mivi mbó-etoám. Zapa ndógo, ndøgo andé izum me me:-agáz.

⁶ Gekha sævām ndugu, kawa gutøveav tugoat, ndugu sà bemá, até izu bēqogaz. Geté sævam ndugu izum tuqogaz o tu-agaz, tu-te ndugu, mivi-ús. Yaq nakémbá, ndugu kawa yà begutáv.

⁷ Geté anganeam kopømba mbaín, kawa tegutav. Zapa ndógo, ndego andé Mbumbukiam-qá bugug me me:keogé. Te mokho-te, andé Mbumbukiam-qá iz kandabaqape neka bazaføgakh qoteqeiví. Geté sævam mokho-te, andé anganeam-qá iz kandabaqape neka bazaføgakh qoteqeiví.

⁸ Mbumbukiam ezoqam gekhakheinøvem, ndego ambá av nqægo, anganeam sævám gene-khakheinøvém. Geté ndego sævam, anganeam-qá khá gene-khakheinøvém.

⁹ Neka Mbumbukiam ambá av nqægo, anganeam sævam zapayá gene-khakheinøvém? Geté sævam anganeam zapayá gene-khakheinøvém.

¹⁰ Yaq ta zapaya ndøgo, neka enzol ezoqam zapaya, sævam kawa gutam nonqo be-uzú, tuqa kawa-te, Kliten wambap-te tuguligulim o Mbumbukiam-qa manqat tuvevezam. Ndøgo tuqá khakhatáp, av nqægo, ndugu iz ndømbôgó, av tuimatanam.†

¹¹ Gèmbø-mataváp. Evezøza mokho-te, sævam anganeam-té gunø-vintøvé, nekā anganeam sævam-te ndō:vintøvé.

¹² Unimanqatín. Sævam anganeam-qá khá guni-khakheinøvém. Neka anganeam, sævam-té gendo-fakhanín. Geté nginik ezoqa menas, Mbumbukiam ndøkhakheinøvém.

¹³ Zo zøkhapús sozombó-matøvemém. Gê, ndøgo eqeieqeí, sævam ndugu kawa gutøveav tøgoat, Mbumbukiam-te tuguligulim?

¹⁴ Até niqá matév-a, āv qaninømánd nqægo: Anganeam-te mivi-ús, izu loloakh timbogoat.

¹⁵ Geté sævam ndugu izu loloakh timbogoat, tu-te ndugu qanimáv. Zapa ndógo, tugi izum andé kawa gutam nonqo me mbøegó.

10:32 10:32 Lom 14:13 **10:33 10:33** 1 Ko 9:20-22 **11:1 11:1** 1 Ko 4:16 **11:3 11:3** Gen 3:16; Ef 5:23 * **11:3 11:3** Manqat mokho nøme nqáneq: Keliso, ndego anganeam-gé zapá, neka anganeam, ndego sævam-gé zapá, neka Mbumbukiam, ndego Keliso-gé zapá. **11:7 11:7** Gen 1:26-27 **11:8 11:8-9** Gen 2:18-23 † **11:10 11:10** Nqaneq manqat-qa mokho, elavøqase føgákh, Glik manqat-te. Ezoqa nøme, āv gini-mataváp nqægo: Kawa gutam nonqo, nqáneq qane-manqaté. Até sakhéis-a, iz ndøndapém, guligulim-te Mbumbukiam-te tiguligulimat neka teqa manqat vøvevezumát. Geté ezoqa nøme ndimatavap, taqa mokho nqáneq: Sævam anganeam mokho-té gunu:gu. Neka nøme ndimatavap, mokho nqáneq: Sævam yakhapús, tømbo-pøovat, tuqa kawa tugutav o gutøveav tøgoat.

¹⁶ Geté zo ezoqa nøme, taqa yaq-te manqa itumbam-qa tozogoat, no sa nqáneq qazó-eín: Ni neka Mbumbukiam-gi bawan vinivinimba, matev nøme mbaín, taqa yaq-te.

Evezøza-qa lou loge matev-qa yaq-te
(Met 26:26-29; Mak 14:22-25; Luk 22:14-20)

¹⁷ Matev nøme-qa yaq-te, no ndakin manqa tæzø-løvua, no khanakhanakh mbaín zo-te. Zapa ndógo, zo qazo-møvabín, zoqa matev soqaín. Ndógo zo gèngiæzoát, ambá av nqægo, gèzøtøkeē.

¹⁸ Bugukhokhof nqáneq: No āv qate-ewág nqægo, zo qazo-møvabín, zo mokho-te iziz matev zømbu:gú. No nqæmatavap, manqat nøme qæ-ewag, taqa yaq-te, unimanqatín atógó.

¹⁹ Unimanqatín, iziz matev nøme, zo mokho-te ndøfakhate, ndógo eqeieqeí. Ndógo ni tønínómánd ndógo, gekha ezoqām ndigu, nakhoa eqeieqeí-te ndiwaniap.

²⁰ Zo qazo-møvabín, lou vozōlogín, zo ambá av nqægo, Evezøza-qā lou loge matev zogonemín.

²¹ Zapa ndógo, zo qazo-møvabín, ezoqa nøme lou loge sège-ngazemín. Yaq av nqægo, ezoqa nøme ifiifin-us oskia ndógoát. Geté nøme ndigu, lou khàpeme:-logín neka waen khape vøe-izamin, kawa vøzø-okí-in.

²² Gê, zo khoev mbaín, ma lou tözøte-logat neka ibøkha vøzøté-izumāt? Zo ndigu ezoqam, zo mokho-te gigiap mbain ndigu, mivi qazozø-etoumatun, zo Mbumbukiam-gi bawan ezoqam, khasøkhasis zøtezæzá. Ge zô, ndozo-matavap? No khanakhanakh manqat nözó-eín, taqa yaq-te? Av taoká. No khanakhanakh mbaín, taqa yaq-te.

²³ Manqat ndógo, nigí Evezøza-te qændap neka zo qazø-etoam, nqáneq:

Ta lova ndógo, Evezøza Yesu, tege paev ezoqam kopo sa gemboqambun, flawā gendápāz,

²⁴ Mbumbukiam-te ike manqat vø-ein, sasa ndømbegim, gezø-ein, “Nqanek noqá khá. Ndógo zo nonqó. Zo matev āv tønégó. Yaq no zonømbé-matøvememát.”

²⁵ Yaq lou gumulog, até izam nonqó-a, vøndap, waen-ús, sasa ndø-ein, “Nqanek waen, ndógo Mbumbukiam-qá poev ndakinák, ndego tegi ezoqam namba, noqa kouk mokho-te ge-unimanqatin. Zo matev āv tønégó. Gekha khøuwā ndigu, zo nqanek ibøkha tozo-izumat, zo no zonømbé-matøvememát.”

²⁶ Gekha khøuwā ndigu, zo nginik flawa tozolouzat neka nqanek waen vozó-izamāt, zo Evezøza-qá løvøte-qa yaq-té zøté-zømasát, atema ekezan vøgeāv.

²⁷ Yaq nakémbá, gekha ezoqām ndego, ta matev-qa mokho-qa yaq-te matavapøteav tøgoat neka nginik flawa sa vólōuz-a, Evezøza-qa waen sa vø-íz, ndego Evezøza-qá kha neka kouk-qa yaq-te manqa-zapa ndógót.

²⁸ Yaq nakémbá, ezoqa ekeza matev bètøkhæ-geveá, váev nginik flawa telouz neka nqanek waen vø-íz.

²⁹ Zapa ndógo, gekha ezoqām ndego, nginik flawa sa telouz o waen sa te-iz, neka Evezøza-qa kha-qa mokho matavapøteav vøgoát, ndego ekeza kha, manqa ovøyam-té genøvé.

³⁰ Yaq nakémbá, zo mokho-te nandav, ezoqa kopoáv, bazaføgakh mbaín neka enqoní-ús neka nøme ndigu møndø-pakhaéz.

³¹ Geté ni nizeza matev amba tizi-geveanemín, yaq ni Mbumbukiam viniv matev av nqægo ambá giní-etoamák.

³² Geté ta viniv matev mokho-te, ni nqazi-ndape, Evezøza ni gè:guguná. Ndego ni nakhoa eqeieqeí-te ambam-qa nigú. Soqaín ndógo, ni manqei-qape ezoqa nøme namba, manqa ovøyam kandambaqape-te, viniv kandambaqape tizimø-ndapem.

³³ Yaq nakémbá, nogi nõfuap, zo tozo-møvabat, Evezøza-qa lou loge matev tozo-gonemat, ezoqa nõme-qa, vøzømbøkhæ-kewagát.

³⁴ Geté gekha ezoqām ndego, ifi tõmbovinat, ndego lou khoev-té geabetøndokhæ-lóg. Soqain ndøgo, Mbumbukiam-qa manqa ovøyam tõzøfakhan, zoqa møvøna matev zapaya.

No ndakin taqa yaq-te, manqat nõme mbaín. Nøme ndøgo tæzømbé-ovøyám, no zo-te tõtøndonav.

12

Nqova Mbomambaqape-qa matev vinivinimba, ndego ezoqa ndezø-etoam

¹ Nøfuap! No ndakin Nqova Mbomambaqape-qa etoam matev-qa yaq-té qazømbé-qavøiú, zo qazonømbe-bevøpem. No poeveáv, zo taqa yaq-te zøtezteav tõgoat.

² Zo mõzøte-zøté, zo Keliso unimanqatinteav qazogoam, zo khape mbumbuk ndø-itubát. Geté ndigu khandi mbumbúk mbá, neka manqat manqatemáv. Yaq ndigu zo vøtubumam.

³ Yaq nakémbá, no zo zøtezat-qa nõzøgó: Gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam-ge Nqova Mbomambaqape tembøigoat, ndego kopømba mbaín, te-ein, av nqægo, “Yesu bèsoqoēv.” Neka ezoqa kopømba mbaín te-ein, av nqægo, “Yesu ndego Evezøzā,” ndego Mbumbukiam-ge Nqova mbain tõgoat.

⁴ Matev ndøgo, Nqova Mbomambaqape ezoqa ndezø-etoam, ndøgo vinivinimbá. Geté Nqova ndego, kopó.

⁵ Neka sasae ndøgo, Evezøza-qa nqazi-matanam, ndøgo vinivinimbá. Geté Evezøza, ndego kopó.

⁶ Neka matev ndøgo, Mbumbukiam ezoqa mokho-te ndu:matanam, ndøgo vinivinimbá. Geté ndego Mbumbukiam kopó, ndego matev ate ndægo, ezoqa ewaqape mokho-te ndu:matanam.

⁷ Gekha matēv ndøgo, Nqova Mbomambaqape ezoqa vinivinimba ndezø-etoam, ndøgo Klisten bawan ezoqam ate ndi:gu-qa tõke nonqó.

⁸ Ezoqa nõme, Nqova Mbomambaqape matavap loloakh zø-etoumatún. Yaq ndigu manqat matavap loloakh-us ndømanqatatún.

Neka ndego Nqova kopo, ezoqa nõme zøtezat vøzø-etoumatun. Yaq ndigu ta zøtezat-te ndøgo, ezoqa zømbe-tøkeé.

⁹ Neka ndego Nqova kopo, ezoqa nõme unimanqatin matev vøzø-etoumatun.

Neka ndego Nqova kopo, ezoqa nõme, ezoqa khakhæzat nonqo, bazaføgakh vøzø-etoumatun.

¹⁰ Neka ezoqa nõme, ndego umingiap matev gone nonqo, bazaføgakh vøzø-etoumatun.

Neka ezoqa nõme, ndego Mbumbukiam-qa manqat vevezam matev vøzø-etoumatun.

Neka ezoqa nõme, ndego zøtezat vøzø-etoumatun. Yaq ndigu segé:zøté, av nqægo, matev nõme, Nqova Mbomambaqape-tē qando-okhø, ó, nqova soqaqape-tē qando-okhø.

Neka ezoqa nõme, ndego manqat vinivinimba-te manqate matev vøzø-etoumatun.

Neka ezoqa nõme, ndego nqanek manqat vinivinimba-qa mokho, ezoqa nõme ovøyam matev vøzø-etoumatun.

¹¹ Nqanek matev ate nqægo, Nqova kopo ndøsasaéat. Av ndego ekezan, eqeieqei nde:qeivi, ezoqa segezø-etoumát, matev.

Ni Klisten ezoqam ate nqazi:gu, ni Keliso-qa khá

¹² Ezoqam-qa kha kopó. Geté ta kha-te ndøgo, kha bunøzap vinivinimbá. Kha bunøzap vinivinimba ambá qanegó, geté kha kopó. Keliso-qa yaq-te, matev até kopó. Ni Klisten ezoqam vinivinimbá. Geté ni ate nqazi:gu, kha kopó.

¹³ Ni ezoqa vinivinimbá. Nøme ndigu Zu ezoqám, neka nøme ndigu Glik ezoqám. Nøme yaq-flia mbain sasae ezoqám, neka nøme ndigu, nqonqotøzat ezoqám. Geté ni ate nqazi:gu, Nqova kopo mokho-te, ibøkha iz kopo zi:ndapém, neka vizimø-kha-kopoen. Mbumbukiam ni ate nqazi:gu, Nqova Mbomambaqape kopo nimbi-etoám, ni ande ibøkha me vizi:-izim.

¹⁴ Ezoqam-qa kha, ambá av nqægo, kha bunøzu kopo mba mē:gō. Geté gigiap vinivinimbá, nqani-bunøzap.

¹⁵ Gê, zenda tokhotapakh amba manqat tø-einin, av nqægo, “No zenda geagim nonqō mbā. Yaq nakēmbā, no kha bunøzū mbā.” Manqat av nqægo tø-einin, yaq gê, ndøgo sekemba kha-qá gigiáp mbà? Av taoká.

¹⁶ Neka gê, gea amba manqat tø-einin, av nqægo, “No bōi mbā. Yaq nakēmbā, no kha bunøzū mbā.” Manqat av nqægo tø-einin, yaq gê, ndøgo sekemba kha-qá gigiáp mbà? Av taoká.

¹⁷ Gēmbo-mataváp. Kha ate nqægo, amba bōi mba tøgonin, yaq manqat amba áv khané-yogein? Neka kha ate nqægo, amba gea mba tøgonin, yaq sisip amba áv khané-vutugiamin?

¹⁸ Geté matev āv taoká, av nqægo. Mbumbukiam ezoqam-qa kha-te, kha bunøzap vinivinimba āv tenevé, av ekeza qambøe-pøovam, neka sasae vinivinimba vømbō-etoam.

¹⁹ Kha ate ndægo, amba kha bunøzu kopo mba tøgonin, yaq kha eqeieqei ambá mbain.

²⁰ Geté matev av nqægo: Ezoqam-qa kha-te, kha vinivinimbá ndøbunøzap. Geté kha ndøgo, kopó.

²¹ Bōi kopømba mbain, pingim tømbo-ein, av nqægo, “Ság, qo mbain toqogoat. No nøkhapus kopømbā.” Neka kawa kopømba mbain, zenda tokhotapak vømbó-ein, av nqægo, “Ság, zo mbain tozogoat. No nøkhapus kopømbā.”

²² Av taoká. Até ta kha bunøzap nømé-a, ndøgo ande bazaføgakh mbain me ndækeoge, ndøgo gigiap-qapé. Ta kha bunøzap ndøgo mbain tøgoat, yaq kha kopømba mbain, eqeieqei tøsasaetat.

²³ Gekha kha bunøzāp ndøgo, bugug keogeav tøgoat, ni ùni zimbøe-kewagatún. Neka kha bunøzap ndøgo, ni mivi ndøni-etoam, ni eqeieqei zigitumatún.

²⁴ Geté kha bunøzap ndøgo, bugug eqeieqei ndømbogo, ndøgo kopømbá, ni gutøveav tøgoat. Mbumbukiam niqa kha, āv gene-bunøzám nqægo: Ta kha bunøzap ndøgo, ande iz mbain me ndækeoge, iz kandakanda mbo-etoám.

²⁵ Mbumbukiam av ge:matanam ndægo, zapa ndøgo: Soqain ndøgo, kha mokho-te iziz tøgoat. Geté kha bunøzap vinivinimba, yaqyaq-a yā betøkeám.

²⁶ Kha bunøzu kopo, nqosøgeap tømbo-ewagat, yaq kha ate ndægo, sugumbú-ewagét. Neka kha bunøzu kopo, iz kandambaqape tøndap, yaq kha ate ndægo, khanakhanakh sugumú-ndapét.

²⁷ Zo Klisten bawan ezoqam-qa yaq-te, matev até kopó: Zo ate ndøzøte:go, Keliso-qá khá. Neka ezoqa vinivinimba, zo mokho-te ndu:gu, ndigu Keliso-qá kha bunøzāp.

²⁸ Klisten bawan mokho-te, Mbumbukiam ezoqam vinivinimbá ge-abam. Bugukhokhof Keliso-gí u-aním. Tiqa zita-te, manqa vevezam ezoqám. Neka tiqa zita-te, nømendim ezoqám. Neka nøme ndigu, umingiap matev ndimatanam. Neka nøme ndigu, ndego bazaføgakh gezø-etoam, enqoni ezoqa tikhakhætat. Neka nøme ndigu, ndigu ezoqa ndizø-tøkee. Neka nøme ndigu, ndigu ezoqa nøme ndizømbo-megeat. Neka nøme ndigu, ndigu manqat vinivinimba-te ndi:manqate, av Nqova Mbomambaqape ndezømbe-etoam.

²⁹ Ge zō, ate ndøzøte:go, Keliso-gí u-aním? O ge zō, ate ndøzøte:go, Mbumbukiam-gí manqa vevezam ezoqám? O ge zō, ate ndøzøte:go, nømendim ezoqám? O ge zō, ate ndøzøte:go, umingiap matev mozó-matønnumatun?

³⁰ O ge zô, ate ndøzøte:go, Mbumbukiam bazaføgakh møndøzø-etoam, enqoni ezoqa tozo-khakhætát? O ge zô, ate ndøzøte:go, manqat vinivinimba-te møzøté-manqatátun? O ge zô, ate ndøzøte:go, ezoqa nqanek manqat vini-qa mokho mozozø-ovøematun? Mbaín. Av taoká, av nqægo.

³¹ Geté zo bazaføgakh tønø-asøzú ndøgo: Nqova Mbomambaqape-qa matev, tozó-upøgím ndøgo, zoqa Klísten bawan ezoqam ndøzø-tøkee.

Geté matev nøme, no ndakin tæzø-ovøyam, ndøgo møndølvú, matev ate ndægo, no qate-manqatávun.

13

Matev uni qækandambaqape, kuku matév

¹ No amba bawa vini-ak-qa manqat-te o enzol ezoqam-qa manqat-te tøte-manqatein, gete no kuku mbain tægonin, yaq no manqa ambá khokhó segenø-feazuín. Mokho mbaín. Ndøgo andé kanda wag o bel wag mba me:wageín.

² Neka no amba Mbumbukiam-qa manqat vevezam-te kopømba tægonin, neka matev ate ndægo, ndøkhone, tøte-nøtenin, neka nøtenat nøme ate ndægo tønøgonin, neka unimanqatin matev kandambaqape tønøgonin, manqei popotap nøzøgim nonqo, geté no kuku mbain tægonin, yaq no khokhó.

³ Neka no gigiap ate nqanøme:go, amba gigiap-av ezoqam tæzø-etoamin, o noqa unimanqatin matev zapaya, nøkeza kha sa tænqonqotavin, gøinam-te tætain, vøe-nanimin, geté no kuku mbain tægonin, yaq noqa matev, mokho ambá mbaín. Matev av nqægo, genø-tøkeák.

⁴ Gekha ezoqām ndego, kuku ndømbogo, ndego qaqa nakhamas-te gonemáv. Geté ndego ezoqa nøme gèzø-tøkeatún. Neka ndego ova matev mbaín. Neka ndego kham-buvap matev mbaín neka ekeza iz eqawatáv.

⁵ Gekha ezoqām ndego, kuku ndømbogo, ndego gésapi:vák, neka ndego ekeza kha-qa yaq-te mba matavupáv, neka ndego mbøni nakhamas-te nqosøgeapáv, neka ndego manqa mate oskia gembó-eimák, ezoqa nøme manqa-zapa tembogo.

⁶ Gekha ezoqām ndego, kuku ndømbogo, ndego khanakhanakh mbaín, matev soqøsoqa-qa yaq-te. Geté ndego unimanqatin matev mbøe-khaneát.

⁷ Gekha ezoqām ndego, kuku ndømbogo, ndego tatak vinumáv. Geté ndego viniv sège-eqawát. Ndego Mbumbukiam oskia ndø-unimanqatintát neka te-te vó:tawát. Neka gekha viniv ndøgo, tømbo-fakhanumat, ndego føgøføgakh até géyát.

⁸ Kuku matev génavøemák. Geté Mbumbukiam-qa manqat vevezam matev, segé-navøém. Até manqat vinivinimba-te manqate matév-a, segé-navøém. Neka Mbumbukiam ezoqa nøme zøtezat vini tezø-etoam, ta matev ndøgo segé-navøém.

⁹ Nøtenat ndøgo, ni ndakin nqanigu, andé kopokopó. Neka ezoqa Mbumbukiam-qa manqat givevezumatun, ndøgo kopokopo mba ndøvevezumatún.

¹⁰ Geté uni matev-in tøfakhan, yaq nqanek matev vinivinimba, ibu-ibus nonqo nqanigu, ndømø-navøém.

¹¹ No nakhasam qategoam, no manqa āv tøte-manqatám, av nakheis ndi:manqate. Neka noqa matavap, āv tønøme-goám, av nakheis ndi:matavap. Neka no matev āv tøte-geveatám, av nakheis ndi:gevevat. Geté ndakin, no møekhouwén, vøe-anganeam-en, neka nakheis-qa matev vøe-ivav.

¹² Niqa nøtenat ndakin bavokho-qapé mbá. Ndøgo ate av-té, qakeza bugug ibøkha-te toqoqeiv. Gø:-ototáp. Geté vaev-te, ni abugug zíwambám, Mbumbukiam namba. No ndakin nøtenat khapémhá. Geté vaev-te, unin-qape, ndømenøtén, kopømba av-té, no ndakin Mbumbukiam ge:-otev.

¹³ Nqanek matev misika, unimanqatin matev, neka Mbumbukiam-te vintønat matev neka kuku matev, sa gemø-navøemák. Geté ta matev misika mokho-te, matev uni qækandambaqape, kuku matév.

14

Mbumbukiam-qa manqat vevezam neka manqat vinivinimba-te manqate-qa yaq-te

¹ Zo kha-mba kuku matev mbo-ové. Neka zo matev upøgim-qa tøgó ndøgo, Mbumbukiam-ge Nqova-te ndøndo-okho. Zoqa poev kandambaqape, tabegó ndøgo, Mbumbukiam-qa manqat vevezam matev tozondapem.

² Zapa ndøgo, gekha ezoqām ndego, Nqova Mbomambaqape matev gembo-etoam, manqat vinivinimba-te nde:manqate, ndego ambá av nqægo, ezoqam-tē genø-manqatē. Geté ndego Mbumbukiam-te mbá genø-manqaté. Ezoqa kopømba mbaín, teqa manqa mokho tindapem. Manqat ndøgo, ndemanqate, khonoam-té qagó.

³ Geté gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam-qa manqat ndevevezam, ndego ezoqam-tē genø-manqaté. Yaq manqat ndøgo, ndemanqate, ndego ezoqá nøme-qá unimanqatin me:føgføgakhamín, neka zita vøzømbē-tøpazin neka mbøni vøzømbē-bøiin.

⁴ Gekha ezoqām ndego, manqat vinivinimba-te nde:manqate, av Nqova Mbomambaqape ndembøe-etoam, ndego ekeza unimanqatin mba me:føgføgakhamín. Geté gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam-qa manqat ndevevezam, ndego Klisten bawan ezoqam ate ndi:gu-qá unimanqatin ndøføgføgakhamín, wambap-te.

⁵ No nqanøpoév, zo ezoqa ate ndøzøte:go, Nqova Mbomambaqape-qa etoam matev tozondapem, manqat vinivinimba-te tøzøte-manqatat. Geté noqa poev kandambaqape nqáne: Zo Mbumbukiam-qa manqat zóvevezumát. Gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam-qa manqat ndevevezam, ndego ezoqā nøme zømbe-tøkeé. Geté ndego ezoqam, manqat vinivinimba-te nde:manqate, ndego teqa manqat mokho-te, ezoqa nøme tøkémáv. Geté ezoqa nøme, teqa manqat mokho te-ovøemat, yaq ezoqa ewaqape-qa unimanqatin kopømbá tøzømbe-føgføgakham.

⁶ Nøfuap! Ge zó, ndozo-matavap? No zo-te tøtøndonav, yaq no manqat vinivinimba-te sa tøte-manqatat, yaq ndøgo zo áv khazømbé-tøkē? Matev av nqægo gezø-tøkeák. Geté no manqat tøte-zømesimat, Mbumbukiam te:nømand, o nøtenat eqeieqei tæzø-etoam, o Mbumbukiam-qa manqat tæzø-vevezumat, o nømendim eqeieqei tøtøndo-ndap, yaq ndøgo zo kandambá tøzøtøke.

⁷ Pøinda neka gita zombó-matavupát. Ouv tozo-qaqaemat, yaq ezoqa pøinda tikhambøemem o gita tikhanøemem, gete taqa wag eqeieqei mbain tøgoat, yaq gē, ezoqa ouv-qa naq áv kiníndapēm? Géndapemák.

⁸ O nakhag kawa ezoqam, kipi tekhambøyam, gete taqa wag ndaføyambā mbā, yaq gē, ezoqa áv kinízøtēz, av nqægo, nakhāg? Gézøtezák.

⁹ Yaq Klisten wambap mokho-te, matev até kopó. Ezoqa nøme, manqat vini-te mba te:manqatat, neka manqat mokho-us manqateav vøgoāt, yaq gē, ezoqa nøme mokho áv kimbøe-ndapēm? Mokho gimbó-ndapemák. Manqat ndøgo ndemanqate, ndøgo khokhó sege-manqaté.

¹⁰ Manqei-qape-te nqanek, bawabawan-qa manqat vinivinimbá. Kopoav-qapé. Yaq nqanek manqat vinivinimba ate ndægo mokho-ús.

¹¹ Geté no bawa vini ezoqam-qa manqat nøtenateav tøgoat, yaq no teqa manqa mokho nóndapák, neka até ndegó-a, noqa manqa mokho géndapák.

¹² Yaq nakémbá, zo mokho-te, matev até kopó. Zo Nqova Mbomambaqape-qa etoam matev upøgim-qa ndozogo, zo matev upøgim-qa tøgó ndøgo, Klisten bawan ate ndi:gu, tiqa unimanqatin-te tøzømbe-tøke.

¹³ Yaq nakémbá, gekha ezoqām ndego, Nqova Mbomambaqape-qa etoam matev tendap, manqat vinivinimba-te te:manqatat, yaq ndego yá beguligulím, Mbumbukiam tëabembøe-tøké, yaq ndego ezoqa nøme ta manqa mokho bezømbē-ovøyam.

¹⁴ Unimanqatín. No manqat vinivinimba-te tøte-guligulimat, noge nqova géguligulimít. Geté noqa matavap, khokhó segégoát.

¹⁵ Yaq no gekha nógō? No matev menás sægoát. No nqova-té qatø-guligulimát, neka até matavap-té-a, vøe-guligulimát. Neka no ouv nqova-té qatø-qaqaemát, neka até matavap-té-a, ouv vøe-qaqaemát.

¹⁶ Geté qo Mbumbukiam-qa iz nqova-te mba toqombo-eqatat, yaq gê, ezoqa nøme, ndigu nqanek manqat zøtezteav ndigu, Klisten wambap-te nandav, qoqa ike manqat áv kiní-unimanqatíním neka “Amen” áv kiní-einím? Nakhoa mbaín. Zapa ndøgo, ndigu kopømba mbaín, qoqa manqat-qa mokho timbo-ndapem.

¹⁷ Qoqa ike manqat, mbomambaqape ambá qanegó. Geté ezoqa nøme taqa manqa mokho ndapeav tigoat, yaq qoqa manqat ndigu gezø-tøkeák, tiqa unimanqatín-te.

¹⁸ No ike kandambá, Mbumbukiam-te. Zapa ndøgo, no manqat vinivinimba-te oskia nøte-manqaté, av Nqova Mbomambaqape matev ndenømbe-etoam. No møeløvúb, zo ezoqa ate ndøzøte:go, taqa yaq-te.

¹⁹ Geté Klisten wambap mokho-te, no amba manqat mokho-us faev mba tæ-einin, ezoqa zømesim nonqo, ndøgo ambá qanimáv. Ambá ndøgo, manqat vinivinimba-te, ande gekha taosen manqat tøte-manqatat, ta manqa mokho ezoqa ndapeav ndøgo.

²⁰ Nøfuap! Zo ande nakheis me, sekemba ndøggó, zoqa zøtezat-te. Unimanqatín, manqa-zapa gone-qa yaq-te, zo andé nakhei nqonqon me me:gó. Geté zoqa zøtezat-te, zo ezoqa kandakanda ndøggó.

²¹ Mbumbukiam-qa Manqat, áv qane-peawáp nqægo:
Evezøza ge-ein,

“No nginik bawan ezoqam,
bawa vini-ak-qá mokho-té
neka manqat vinivinimba-té qazømbé-manqatát.

Geté até ndøggó-a, ndigu noqa manqat géyogemák.”

²² Nqanek manqat ni áv qani-nømendím nqægo: Ezoqa manqat vinivinimba-te ti:manqatat, av Nqova Mbomambaqape ndezømbe-etoam, ndøgo Mbumbukiam-qá khakhatáp. Geté ta khakhatap ndøgo, ambá tiqa ndígu, ndigu ndi-unimanqatínat, geté tiqa ndígu, unimanqatínteav ndigu.* Geté Mbumbukiam-qa manqa vevezam matev, ambá tiqa ndígu, unimanqatínteav ndigu, geté tiqa ndígu, ndi-unimanqatínat.

²³ Gèmbø-mataváp. Zo tozo-møvabat, yaq zo ate ndøzøte:go, manqat vinivinimba-te tøzøte-manqatat, yaq ezoqa vini te-on, ndego ta matev-qa yaq-te otevatav ndøgo, o Klisten-av ezoqam te-on, yaq ndigu zo bianav mé:zæb.

²⁴ Geté zo Mbumbukiam-qa manqat tozo-vevezumat, yaq ezoqa vini te-on, ndego ta matev-qa yaq-te otevatav ndøgo, o Klisten-av ezoqam te-on, yaq ndego ta manqat ndøgo te-ewag, ndøgo teqa mbøni unimé:lév. Yaq ndego segé-matøvé, ndego manqa-zapazapa-ús.

²⁵ Teqa matavap, khonoam-te qagoam, bavokhó qanøfakhán. Yaq ndego ekeza kha, manqei mé:laváo, bugug até manqei-té, Mbumbukiam-qa iz vø-eqā. Yaq áv gené-eín nqægo, “Unimanqatín. Mbumbukiam ngú:gú, zo mokho-te.”

Matev ndøgo, Mbumbukiam-ge Nqova Mbomambaqape ni ndini-etoam, eqeieqei áv khazi:-sasaetát

14:20 14:20 Ef 4:14 **14:21 14:21** Isa 28:11-12 * **14:22 14:22** Nqanek khakhatap, ndigu áv qane-zømesim nqægo: Ndigu ndøsoqé. Zapa ndøgo, ndigu unimanqatínteáv. **14:23 14:23** Kel 2:13 **14:24 14:24** Zion 16:8

²⁶ Nófuap! Av tægoat ndægo, av no qate-manqatavun, yaq zoqa wambap-qa yaq-te, áv khané:go? Av qazótégoát nqægo: Zo ezoqa ewaqape matev vinivinimba zógoát. Ezoqa nøme ouv qaqayám, neka ezoqa nøme nømendim matév, neka ezoqa nøme Mbumbukiam-qa manqat vevezám, neka ezoqa nøme manqat vini-te manqaté, neka ezoqa nøme nqanek Mbumbukiam-qa manqat ovøyám, av ndigu ti:manqatat. Gekha matév ndøgo, zoqa guligulim-te tozo-matønumat, Klisten ezoqam-qa unimanqatin beteføgøføgakhám.

²⁷ Ezoqa manqat vini-te te:manqatat, av Mbumbukiam matev tembøe-etoam, yaq kopømba mbaín, ezoqa kopoav matev kopo tigoat. Geté ezoqa menas o misika mba ndømanqatát. Yaq ndigu ezoqam kopømba mbaín, manqat sa tumu-manqatat. Geté ezoqa kopokopo ndømanqatát. Yaq ezoqa nøme ta manqa mokho ndøgo, bè-ovøyám, ezoqa mokho bembøē-ndapem.

²⁸ Geté manqa ovøyam nonqo ezoqam mbain tøgoat, yaq gekha ezoqám ndigu, manqat vini-te manqate-qa ndigu, ndigu manqat mbaín, sà beqonøvé. Ndigu Mbumbukiam-te, mokho mbá giabetu-manqaté.

²⁹ Ezoqa Mbumbukiam-qa manqat tivevezumat, ezoqa menas o misika mba bevevezám. Yaq ndigu ezoqa nøme tiqonavat, tiqa manqat yà begeveaném, eqeieqei tøpøtégo-a.

³⁰ Ezoqa Mbumbukiam-qa manqat tevevezumit, yaq Mbumbukiam ezoqa nøme manqat te:-omat, ndego wambap-te teqotat, yaq ndego bugukhokhof ezoqam, Mbumbukiam-qa manqat tevevezumit, teqa manqat yà be-iváv. Yaq manqat ndégo témanqatát, Mbumbukiam manqat nøme ge:-omat.

³¹ Zo ezoqa ate ndøzøte:go, Mbumbukiam-qa manqat tozo-vevezumat, zø-enendtát. Yaq ndøgo, ezoqa ewaqape zøtezat tiníndapém, neka zoqa manqat tiqa unimanqatin-te zita bezømbē-tøpaz.

³² Nqova Mbomambaqape, ezoqa manqa vevezam-qa yaq-te tøpøsumáv. Geté gekha ezoqám ndigu, Mbumbukiam-qa manqat ndivevezam, ekezan ndømatøvememín, ande áv kiní-einím neka ande gekha khøuwa-tē giní-einím, manqat ndøgo, Mbumbukiam ge:zømas.

³³ Zapa ndøgo, Mbumbukiam, khokho matev poeveáv. Geté ndego matev, sambi-té genø-matønumatún, Mbumbukiam-gi ezoqam-qa wambap mokho-te ate ndægo.

³⁴ Sakheis manqa bezø-feazū, wambap mokho-te. Kopømba mbaín, manqat sa timanqatat. Geté ndigu megetapak-qa mokho-té giabetu:gú. Até Mozes-qa guguna manqát-a, áv tønē-manqaté.

³⁵ Geté ndigu manqa mokho ndape-qa tigoat, ekeza angana bezøbevapát, khoev-te tiqavazat. Zapa ndøgo, sakheis Klisten wambap-te manqat sa timanqatat, ndøgo eqeieqei mbá.

³⁶ Gê, áv khané:go? Zo áv khazóté-matavap? Gê, Mbumbukiam-qa manqat, zo-té qandó-fakhan? O zo-te mbā qanøgeavun? Av taoká.

³⁷ Ezoqa nøme ndematavap, av nqægo, ndego Mbumbukiam-gē manqa vevezam ezoqám, o ndego Nqova Mbomambaqape-qa etoam matev ndømbøgō, ndego bête-otév, manqat ndøgo, no qazø-peaumavun, ndøgo Evezøza-qa manqa løvuat manqát.

³⁸ Geté ndego nqanek manqat o-mba ndapeav tøgoat, yaq zo teqa manqat ndø-upøgím.

³⁹ Nófuap! Manqat ate ndægo, Nqova Mbomambaqape-qa etoam matev-qa yaq-te qate-manqatavun, manqat kandambaqape nqáne: Zoqa poev kandambaqape, qabegó nqanek, Mbumbukiam-qa manqat tozo-vevezumat. Neka zo ezoqa zømbe-khafēáp, manqat vinivinimba-te ti:manqatat, av Nqova Mbomambaqape, manqat ndezømbe-etoam.

⁴⁰ Geté zo matev ate ndægo, ndaføyamba neka eqeieqei ndøgó.

15

Manqat Mbomambaqape mokho-te, gigiap-qape nqánek, Keliso lõvøte-te gekhandi:v

¹ Nófuap! No zo ndakin Manqat Mbomambaqape-qa yaq-te, manqa mate eim-qa nõzøgó, no zo bugukhokhof qatezømas. Zo mõzondapém, nqanek manqat. Yaq zo bazaføgakh-us zøtu:-waniáp.

² Zo manqat nqánek qazøte-khandi:zát, zo føgøføgakh tozombo-geatat, av no qate-zømesimam. Mbain tøgøat, yaq zo khokhó sozo-unimanqatiním.

³ Manqat ndógo tøtezømás, av Mbumbukiam ge:nømand. Bugukhokhof nqánek: Keliso niqa manqa-zapazapa evøzam nonqo ndønaním. Mbumbukiam-qa Manqat é-møndo:-eín, matev ndøfakhán.

⁴ Yaq ndego gè-otøvém. Geté yaq khøuwa misika-qa zita-te, nqawá genø-khandi:v. Até taqa yaq-té-a, Mbumbukiam-qa Manqat é-møndo:-eín.

⁵ Yaq ndego Pita-té gemøfakhán, yaq taqa zita-te, ekeza paev ezoqam tuelv vømøzø-fakhan.

⁶ Yaq taqa zita-te, Klisten ezoqa faev andled mõndømø-løvú, gi-ometam. Nøme kopokopo mõndø-pakhaéz. Geté ezoqa nøme, zua ndøyagé. Kopoáv.

⁷ Yaq taqa zita-te, Zems-té gemøfakhán, neka tegi u-anim até gi:goam vømøzø-fakhan.

⁸ Yaq vaev-te, até nó-a, vømønø-fakhan. Taqa yaq-te, no andé khøuwa soqain-té qatøqán.

⁹ Zapa ndógo, Keliso-gi u-anim mokho-te, ezoqa uni khapelavøqase-in nó. Unimanqatin, no ezoqa egeiegeí mbá, ezoqa no Keliso-ge u-anem ndinæna. Zapa ndógo, no Mbumbukiam-gí bawan ezoqam nõngiæzotám.

¹⁰ No Mbumbukiam-qá kuku matev zapayá, qæ-Keliso-ge-u-anem-en, av no ndakin nqate:go. Geté no Mbumbukiam teqa kuku matev, ambá av nqægo, khokhø segenø-etoám. Av taoká. Zapa ndógo, sasae ndøgo, no qægoam, ndøgo mõndømø-løvuám, av Keliso-gi u-anim nøme gi:sasaetam. Geté unimanqatin. No ambá av nqægo, nõkhapus mokho mbá sæsasæetám. Geté Mbumbukiam-qá kuku matev ndøgoám, no namba.

¹¹ Geté ndøgo gigiap-qapé mbá, zo Manqat Mbomambaqape nõ tøte-zømesimat o ndigu u-anim nøme ti:zømesimat. Zapa ndógo, niqa manqat kopó. Yaq zo nqanek manqat mõzo-unimanqatiním.

Løvøte ezoqam-qa khandi:zat-qa yaq-te

¹² Ni zo qati-zømesimam, av nqægo, Keliso lõvøte-tē gendo-khandi:v, yaq gē, áv khané:go, zo ezoqa nøme av ndøzøte-manqate, av nqægo, ezoqa lõvøte-te gendø-khandi:vák?

¹³ Ezoqa amba lõvøte-te khandi:zateav tøgønín, yaq até Kelisó-a, lõvøte-te ambá gékhandi:vák. Geté ndego mõndø-khandi:v.

¹⁴ Neka nøme nqánek: Keliso amba lõvøte-te khandi:vateav tøgønín, yaq manqat ndøgo, ni qati-zømesimam, ambá khokhó. Mokho mbaín. Yaq até zoqá unimanqatin-a, ambá mokho mbaín. Khokhó.

¹⁵ Av tægønín ndægo, yaq ni Mbumbukiam-qa yaq-te, ambá khavozam ezoqam nigønín, ni zo nqati-zømesim, Mbumbukiam Keliso lõvøte-te gekhandi:v. Zapa ndógo, Mbumbukiam ezoqa lõvøte-te amba khandi:zateav tegønín, yaq ndego até Kelisó-a, ambá gékhandi:vák.

¹⁶ Zapa ndógo, lõvøte ezoqam nango khandi:zateav tøgønín, yaq até Kelisó-a, ndego lõvøte-te nango ambá gékhandi:vák.

¹⁷ Yaq Keliso lõvøte-te amba khandi:vateav tøgønín, zoqa unimanqatin matev, ambá mokho mbaín. Ambá khokhó. Neka zo manqa-zapa-te, ambá zua zogønín.

¹⁸ Neka ndigu Klisten ezoqa nøme, gipakhaez, ambá gemø-soqoezín.

¹⁹ Ni ndakin yage-qa yaq-te mba, Keliso-te tizio-tambat, getē megemege-qa yaq-te, ni Keliso-te ziō-tambatak, yaq ni uni zí-tanakhamba-én. Yaq ni ezoqa ewaqape nøme ziløvubát, ndigu ti-tanakhamba-ez.

²⁰ Geté Keliso møndø-khandí:v, løvøte-te. Bugukhokhof ndégo tekhandí:v. Yaq ni mizi:nøtén, vaev-te até løvøte ezoqa nømé-a, vókhandí:z.

²¹ Løvøte, ezoqa kopo-té qandowáv. Adám. Neka até løvøte-te khandi:nat matév-a, ezoqa kopo-té qandowáv. Yesú.

²² Ni ezoqa ewaqape, Adam mokho-te, sizimú-pakhaentát. Yaq matev até kopó. Ni ezoqa ewaqape, Keliso mokho-te, sizimú-khandí:n.

²³ Mbumbukiam matev āv genevé nqægo: Bugukhokhof, Keliso ndøkhandí:v, løvøte-te. Yaq vaev, nqawa tendoqavan, løvøte-te ni ndøkhandí:n, tegi ezoqam.

²⁴ Yaq taqa zita-te, manqei-qape-qa vaev khøuwa vømøfakhāz. Ta khøuwa-te ndøgo, Yesu megetapak ezoqam neka kawakawa-za neka gekha ezoqa o nqova nøme, Mbumbukiam namba ndi:nøfeap, géngiæzó. Yaq megeat matev, Yesu Eve mbó-etoám.

²⁵ Yesu manqei-qape até gekhæ-kawaevtát, atema Mbumbukiam-gi qaqa ezoqam ate ndi:gu vømú-ngiæzō, neka ekeza zenda tokhotapak mokho-te vøu-āb.

²⁶ Yaq qaqa matev ate ndægo tumungiu, vaev løvøte ndóngíu.

²⁷ Mbumbukiam-qa Manqat é-møndo:-eín, av nqægo, “Matev ate ndægo, teqá zenda tokhotapak mokho-té genø-áo.” Geté unimanqatín. Mbumbukiam gigiap ate nqægo, teqa zenda tokhotapak mokho-te ge-ao, ndego ambá av nqægo, até ekeza khá-ya, te mokho-tē genøvē. Av taoká.

²⁸ Yaq gigiap neka matev ate ndægo, Keliso mokho-te tøugoat, yaq ndego ekeza kha, Mbumbukiam-qá mokho-té genøvé, te mokho-te ndego, ibugukhokhof gigiap ate ndægo teqa mokho-te gu:-ao. Yaq Mbumbukiam yakhapús, gigiap ate ndægo, kawa mó-goát.

²⁹ Ezoqa amba løvøte-te khandi:zateav tigunin, av ezoqa nøme ndi:manqate, yaq gekha zapá, ezoqa nøme løvøte ezoqam-qa iz-te, ibøkha iz gindapemin? Løvøte ezoqam amba khandi:zateav tigunin, yaq tiqa matev, mokho ambá mbaín.

³⁰ Yaq até ndøgó-a, niqa kha khøuwa kopoav, Mbumbukiam-qa Manqat zapaya, løvøte-te nqei-awam, ndøgo mokho ambá mbaín.

³¹ Nøfuap! Unimanqatín. No nøkeza kha, khøuwa kopoáv, løvøte-té qatø-awám. Até nømé-a, unimanqatín. Yesu Keliso mokho-te, nigí Evezøza, no zo nøte-khambuváp.

³² No Manqat Mbomambaqape zapaya, Efesus taon-te ezoqa soqøsoqa namba ande gaqo khobokhobos me qate-nøfe:pam, yaq ndøgo áv khanømbé-tøkē, ezoqa amba løvøte-te khandi:zateav tigunin? Matev av nqægo, ambá genø-tøkeák. Ezoqa amba løvøte-te khandi:zateav tigunin, yaq ezoqa nøme-qa manqat ambá unimanqatín, ndigu av ndi:manqate nqægo, “Lou sizilogāt neka ibøkha sizí-izumāt. Zapa ndøgo, ni avønin zipakhaēn.”

³³ Geté gø:feazoát. Zo ezoqam-qa manqat av nqægo andé vøe-tubām. Zapa ndøgo, ezoqa soqøsoqa namba toqote-khøkhombupat, yaq ndigu qoqa matev eqeieqei segé-angi:nám.

³⁴ Matavap eqeieqei-té qanøqambúz neka manqa-zapazapa matanam é-vø-ivøvem. No nqanek manqat tæzømbe-manqaté ndøgo: Zo ezoqa nøme, Mbumbukiam zøtezateáv. Zo mivi bezøvití, ta zapaya.

Ezoqa løvøte-te tikhandi:z, yaq tiqa kha vini

³⁵ Eisa, ezoqa nøme áv gipøti-bevupēm penømakhaya, “Gê, løvøte ezoqam áv kiní-khandí:z? Yaq tiqa kha ande áv khazømbé-goát, ndigu tinduqavaz?”

³⁶ Ezoqa ndigu av ndi:manqate, ndigu mokho ndapeáv, taqa yaq-te. Gèmbomataváp. Tae nanga toqo-zøgeakh, yaq mbusa naqanøká géfakhanák. Geté tae nanga ndøkhæpakhá. Yaq váev mbusa tøfakhan.

³⁷ Qo gigiap toqo-zøgeakh, kopømba ande av wit ndi:gu o gekha gigiap nøme ndægo, qo ambá av nqægo, tae-us qó-ogeákh. Geté qo nanga mba qózøgeákh. Yaq tae segéfakhán.

³⁸ Mbumbukiam, ta nanga ndigu, kha ndakinak mbó-etoám, av ndego qambøepøovam. Nanga vinivinimba, mbusa bugug vinivinimba zøfakhanamín.

³⁹ Até gigiap nømé-a, Mbumbukiam gekhakheinam, bugug vinivinimbá. Ezoqam-qa kha viní neka søvakha gigiap-qa kha vini, neka pipisi-qa kha vini neka zonga-qa kha vini.

⁴⁰ Gigiap nøme, yan-té qano:gó neka gigiap nøme manqei-qape-té qagó. Gigiap ndøgo, yan-te nqo:go, taqa bugug keoge viní, neka gigiap ndøgo, manqei-qape-te nqago, bugug keoge vini.

⁴¹ Khøuwa-qa bugug keoge viní, neka løvøyak-qa bugug keoge vini, neka nduku-qa bugug keoge vini. Neka até ndukú-a, tiqa bugug keoge vinivinimbá.

⁴² Løvøte ezoqam-qa khandi:zat-qa yaq-te, matev até kopó. Ezoqam-qa kha, kopømba ande av tae nanga ndægo, ti-ogeakhem, yaq segé-navøém. Geté løvøte-te tøndo-khandi, yaq nqawa génanimák.

⁴³ Kha ndøgo, ndø-ozu, bugug soqain neka bazaføgakh mbáin. Geté løvøte-te tøkhandi, yaq mbomambá segégoát neka bazaføgakh-ús.

⁴⁴ Kha ndøgo, tø-ozat, ndøgo manqei-qape khá. Geté tøndo-khandi, yaq ndøgo khandi miavmiav khá. Manqei-qape kha nqago, yaq até khandi miavmiav khá-ya, ndøgó.

⁴⁵ Mbumbukiam-qa Manqat áv qane-peawáp nqægo, “Ndego bugukhokhof ezoqam, Adam, Mbumbukiam khandi mbo-etoám, vø-ezoqam-ev.” Geté Keliso, ndego kopømba ande av Adam nøme, vaev-te gegeavun, ndego ekeza Nqova mokho-te, ezoqa khandi ndakinak zø-etoumatún.

⁴⁶ Geté unimanqatín. Matev ambá av nqægo, khandi miavmiav kha bugukhokhof mo:geavún. Geté bugukhokhof, manqei-qape kha mo:geavún. Yaq vaév, khandi miavmiav kha tøgeav.

⁴⁷ Bugukhokhof ezoqam, ndego manqei-qape-té gendowáv. Mbumbukiam manqei gene-khakheinøvé. Geté ndego ezoqa nøme, vaev gegeavun, ndego yan-té gendovís.

⁴⁸ Ni manqei-qape ezoqam, ni até kopó, av Adam nde:go, ndego Mbumbukiam manqei ge:khakheinøvem. Geté vaev-te, ni løvøte-te tizimø-khandi:n, ni andé Keliso me zí:goát, ndego yan-te gendovís.

⁴⁹ Ni ndakin Adam-qá bugug zi:keogé, Mbumbukiam manqei ge:khakheinøvem. Geté vaev-te, ni Keliso-qá bugug zí:kewagát, ndego yan-te gendovís.

⁵⁰ Nøfuap! No nqanek manqat tæzømbé-éin ndøgo: Zo vøezøté. Manqei-qape kha neka kouk, kopømba mbáin, Mbumbukiam-qa Megeat Matev-te tømø-oe. Unimanqatín. Gigiap ndøgo, sa qamø-navøemin, kopømba mbáin, navupav manqei-te tømø-oe.

⁵¹ Nqáé! No mokho manqat nøtézmás: Ni ezoqa nøme, naqanøká zipakhaenák. Geté ni ate nqazi:gu, sizimú-enendté.

⁵² Matev nakhamas-té qanøfakhán. Ndánd segení-nqøóz. Kipi-qá wag zíyogém, ta wag ndøgo, ezoqa tæzømas, av nqægo, vaev møndø-fakhán. Yaq ezoqa ndigu gipakhaez, ndøndo-khandí:z. Yaq ndigu miavmiav ndøyagát. Yaq até ní-a, ni ta khøuwa-te zua tiziyagat, ni sizimú-enendté, ti namba.

⁵³ Kha ndøgo, sa qamø-navøemin, bè-enénd, bemø-navupav-kha. Løvøte kha ndøgo, bè-enénd, bemø-khandi-miavmiav-kha.

⁵⁴ Nqanek matev tɔfakhan, manqei-qape kha tɔ-enend, vɔmɔ-navupav-khā neka lɔvɔte kha vɔmɔ-khandi-miavmiav-khā, yaq Mbumbukiam-qa Manqat gemɔ-unimanqatín, ndɔgo av qæ-ein nqægo,

“Mbumbukiam-qa khagua, mɔndɔmɔ-eqá.

Lɔvɔte matev, mɔndɔ-evɔzám.

⁵⁵ Lɔvɔte!

Gê, qoqa khagua mɔndɔ-eqa?

Av taoká. Mɔndɔ-lɔvuám.

Lɔvɔte!

Qoqa sanqava khanáqape, qo ezoqa qoqote-keqasam?

Mbaín. Mɔndɔqa-navɔém!”

⁵⁶ Lɔvɔte-qa bazafɔgakh, manqa-zapa-té qando-fakhaté. Neka manqa-zapa-qa bazafɔgakh, Mozes-qá guguna manqat mokho-té qando-fakhaté.

⁵⁷ Geté ike kandambá, Mbumbukiam-te. Yesu Keliso mokho-te, ndego nigi Evezɔza, Mbumbukiam ni gĩni-tɔkeét. Yaq niqa khagua gemɔ-eqá.

⁵⁸ Yaq nakémbá, nogi nɔfuap mbomɔmboma! Fɔgɔfɔgakh ndɔwaniáp neka matev nɔme benɔzɔzɔ. Evezɔza-qa sasae-te, bazafɔgakh oskia ndɔ-asɔzú. Zapa ndɔgo, zo mɔzɔte-zɔtéz, sasae ndɔgo, zo Evezɔza mokho-te nandozogo, khokho nonqó mbá.

16

Moni-qa yaq-te, ndigu Zelusalem Klisten ezoqam-te khofosam-qa gigoam, ndigu gipotonumam

¹ Zoqa moni mɔvɔbam-qa yaq-te, zo Zelusalem Klisten ezoqam-te khofosam-qa ndozogo, noqa manqat nqáneq: Matev āv tɔnegoném, av no Galesia Klisten bawabawan vinivinimba qazɔmbe-ein.

² Sande-Sande, zo ezoqa ate ndɔzɔte:go, moni nɔme gè:mendebám, ndigu pula-te qazogaqasumatun. Ndigu moni, Zelusalem Klisten ezoqam-gí. Soqáin ndɔgo, moni sa ndɔgo tɔzɔté-mɔvɔbēm, no tæfakhan.

³ Yaq no tɔtɔndonav, no ndigu ezoqam, zo tozo-vevesam, nginik moni tindapavet, pepa nɔzɔ-etoám. Yaq Zelusalem Klisten ezoqam tɔabiti-zɔtéz, av nqægo: No nqanek moni pisam matev, mɔe-unimanqatín. Yaq no ndigu ezoqam nókhofotáz, zoqa etoam matev namba.

⁴ No tæmatɔvem, av nqægo, atē nō-a, banɔmā, yaq no ndæmá, ti namba.

Pol okho-qa yaq-te, gepɔogeapam

⁵ No Masedonia plovin-te tæmɔfakhan, yaq no zo-té qatɔndónáv. Masedonia ndɔgo, nóqovezamák.

⁶ Geté zo namba, elavɔqase ndæqóm. Yaq kopɔmba tɔgoat, até qozaq viav-te ate ndægó-a, kopɔmba ande av lɔvɔyak misika ndægo, sæqotát, zo namba. Yaq taqa zita-te, no gekha manqei nɔme-te tænav, zo kopɔmbaqapé, sozonɔ-tɔkeém.

⁷ No poeveáv, ndakin mba notɔndónāv. Yaq waū sæzɔmēt, vɔelɔvüb. Geté no tɔnɔpoév ndɔgo: No zo namba khɔuwa andé mɔe-mbá sizi-qovezám, Evezɔza tɔmbo-pɔovot, tenɔtak.

⁸ No ndakin nqanek Efesus taon-te, até nóqotát, atema Pentikos khɔuwa vɔmɔndáp.

⁹ Zapa ndɔgo, Mbumbukiam mboqog mɔndɔnɔ-mboqozó, nqanek. Yaq no kopɔmbaqapé, Mbumbukiam-qa manqat tɔte-zɔmesim. Geté qaqa ezoqam kopoáv ngigu. Yaq nakémbá, no elavɔqase bātɔkhæ-qomát, nqanek.

¹⁰ Timoti zo-te tefakhan, yaq zo vɔkhatowém. Yaq ndego fofogeap mbaín, sà begó, zo namba. Zapa ndɔgo, até ndegó-a, Mbumbukiam-qá sasae ndɔgó, av no nqate:go.

¹¹ Ezoqa ndego besanqàwém. Yaq ndego no-te nqawa veseze-qa tegoat, gèmbotòkéém. Sambit-té qando-khofotóvém. Zapa ndógo, no ndego neka ndigu Klisten zifuap nòme, te namba gi:zav, nõzombø-endáp.

¹² Nqanek manqat nòme, nigì Klisten nõfu Apolos-qa yaq-té qanegó. No nõmbopouweám. Ndego bémá, zo-te, ndigu Klisten ezoqa nòme namba, zo-te tizav. Geté ndego ùnime:-poeveáv, ndakin tewav. Geté vaev-te, khøuwa eqeieqei tezømet, ndego ndøndowáv zo-te.

Vaev manqat neka khaiya mboma manqat vinivinimba

¹³ Zo gò:feazoát. Neka føgøføgakh ndøwaniáp, unimanqatin-te. Zo kha føgakh-mbá qagó neka møe ndògó.

¹⁴ Zo matev ate ndægo, kuku matev-us ndøgó.

¹⁵ Neka nòme nqánek: Zo mõzøte-zøté, Stefanas neka ndigu ezoqa nòme, te namba khoev-te ndiyage, ibugukhokhof ngínik gi-Klisten-éz, Akaya plovins mokho-te. Ngínik Klisten ezoqa nòme kandambá gizøtøke.

¹⁶ Yaq no nqazø-pouwe: Zo ezoqa av ngi:gu neka gekha ezoqa nòme, ndigu ti namba Evezøza-qa sasae ndigu, tiqá mokho-té qanu:gú.

¹⁷ No khanakhanakh kandambá qændap, zogi ezoqa misika, Stefanas neka Fotunatus neka Akaikus gigeavun. Unimanqatín. No ndakin kopømba mbain, zo namba tøte-qotat. Geté ngínik ezoqam, zoqá iziz ndøndapém.

¹⁸ No ngínik ezoqa mokho-te, kha vøndæv kandambá qændap. Até zó-a, zo tiqa mokho-te, kha vøndæv vozøndapem. Ezoqa av ngi:gu, gèzøvizáp.

¹⁹ Klisten bawabawan vinivinimba, nqanek Esia plovins-te ngiyage, khaiya mboma manqat ndøkhofotaváv zo-te. Até Akuilá-ya, zas namba Plisila, neka ndigu Klisten ezoqa nòme, tiqa khoev-te gipindumatun, tiqa khaiya mboma manqat ngikhøfötäváv, Evezøza-qa iz-te.

²⁰ Até Klisten ezoqam ate ngi:gú-a, no namba nqatiyage, tiqa khaiya mboma manqat ngikhøfötäváv.

Zo tozo-møvabat, zenda kaka vø-itiamát neka vøngenøndamat, ate av-té, Mbumbukiam-qa bøi-te eqeieqei ndægo.

²¹ No Pol, nqanek khaiya mboma manqat-qase, nõkeza zendá qate-peaumít.

²² Gekha ezoqám ndego, Evezøza-te poev mbain ndego, ndego bèsoqóév.

*Malanata!**

²³ Yesu Keliso-qa kuku matev, ndøgoát zo-te.

²⁴ No kuku kandambá zo-te, Keliso Yesu mokho-te.

2 Kolin

Pol-qa pepa qambo-menas, Klisten bawan ezoqam-te, ndigu Kolin taon-te giyagam

Megeat Manqat-qase

Nqanek pepa, Pol nqawa, Kolin taon Klisten bawan ezoqam-té genø-peawám.

Ta pepa-te ndøgo, Pol bugukhokhof gezø-khofotav, ndego gèzøponqóm. Yaq taqa zita-te, ndego Taitus ndøkhofotáv, ti-te. Ndego tiqa yage matev, tèabete-qeiví, yaq teqavan, Pol tiqa yaq-te emanqat bembøē-votot. Yaq Taitus geqavan, ndego emanqat, āv gembøe-votót nqægo: Kolin Klisten ezoqam, Pol-qa manqat møndø-ndapém, neka tiqa manqazapazapa-te vøndō-qambuz. Geté ezoqa nøme, Pol-qa manqat, gèsanqawém, neka ndigu poeveáv, Pol tigi Klisten megeat ezoqam tezøgoat. Ndigu āv gini-manqatám nqægo: Pol ndego unimanqatin Keliso-ge u-aném mbá. Yaq ndakin nqanek pepa mokho-te, Pol møndæzómás, av nqægo, ndego unimanqatin Keliso-gé u-aném. Neka manqat nøme gepeawam, nqáne: Moni ndigu, Klisten gigiap-av ezoqam nonqo gipisam, ta pisam matev ndøgo, ùni bete-khouím. Yaq kopømbaqapé, ti-te ndigu tikhofosam.

¹ No Pól, nqanek pepa nqæpeaomit. No Keliso Yesu-gé u-aném. Ndøgo Mbumbukiam-qá poév. Nqanek pepa nigi Klisten nøfu Timotí namba niti-peaomít.

Zo-té qeitø-peaomít, zo Mbumbukiam-gi Klisten bawan ezoqam, nandav Kolin taon-te ndozoyage, neka zo Mbumbukiam-gi ezoqa ate ndøzøte:go, Akaya plovins-te nandozo-yageap.

² Mbumbukiam, nigi Tat, neka Yesu Keliso, nigi Evezøza, tiqa kuku matev neka sambi matev, ndøgoát, zo-te.

Pol-qa ike manqat Mbumbukiam-te, teqa tøke-qa yaq-te

³ Ni Mbumbukiam-qa iz, zí-eqatát, ndego nigi Evezøza Yesu Keliso-ge Eve, ndego tanakh møqæ Tat, te mokho-te ni kha oskia ndinimbi-føgakh.

⁴ Gekha viniv ndøgo, tønifakhanumat, ndego ndøni-tøkeát, ni kha vønimbí-føgakh. Yaq ta kha føgakh matev mokho-te ndøgo, Mbumbukiam ni ndini-etoam, ni kopømbaqapé, ezoqa nøme zizø-tøkeát, viniv matev tøzø-fakhanumat, yaq até ndigú-a, kha vøzø-føgakh.

⁵ Keliso matev føgøføgakh kandambá ge-upøgim. Yaq ndakin até ní-a, matev føgøføgakh kandambá nqazi-upøgim, av ndego ge-upøgim. Geté te mokho-te, ni tøke kandambá nqazi-ndape, ni kha ndinimbi-føgakh.

⁶ Ni matev føgøføgakh nqei-upøgim, ndøgo zoqá tøke nonqó neka khandi ndape nonqó. Geté Mbumbukiam ndinitøke, neka niqa kha ndæføgakh, yaq ndøgo até zó-a, ndøzøtøké, neka zo kha vøzømbé-føgakh. Yaq zo kopømbaqapé, bazaføgakh-us zówaniapát, matev føgøføgakh tøzø-fakhanumat, av ni nqanimbi-fakhanam.

⁷ Yaq nakémbá, ni zoqa yaq-te, Mbumbukiam-te mbá qeitøtaná. Zapa ndøgo, ni møtinøtén, zo matev føgøføgakh ndozo-upøgim, av ni nqati-upøgim, zo até Mbumbukiam-qá tøké-a, ndøzō-ndāpē, av ni nqati-ndape, neka zoqa kha vøzøføgakh.

⁸ Nøfuap. Ni zo zøtezat-qa nizøgó, av nqægo: Ni Esia plovins-te ndøgo, matev føgøføgakh kandambá qani-fakhanumam. Khapumu-khouév. Ni amba niti-eqaném. Yaq ni qeimatavupam, ndèipakhaén.

⁹ Unimanqatín. Matev bugug āv qambøe-kewagám nqægo: Ni avønīn nīpakhaén. Geté ndøgo tønimbifakhán ndøgo: Ni ambá av nqægo, nikeza kha-tē qeitøtanā, geté Mbumbukiam-te mbá qabatio-taná, ndego ezoqa løvøte-te ndekhandi:zat.

¹⁰ Ndego ni mǝndǝni-tǝkǝ neka vǝkhandi:n, lǝvǝte avǝnin-te qeigoam. Atǝ megemegetǝ-a, Mbumbukiam ginǝ-tǝkeát, ni vǝkhandi:ntát. Ni te-te mbá qeítǝtaná. Ndego ni nqawa ndǝkhandi:ntát.

¹¹ Atǝ zǝ-a, zo niqa yaq-te ndǝzǝte-guligulim, zo zǝni-tǝkeé. Yaq zo ezoqa nǝme kopoav, niqa yaq-te tǝzǝte-guligulimat, yaq ezoqa kopoáv, Mbumbukiam ike manqat mbǝmanqatát, ni zapaya, ta matev ate ndǝgo-qa yaq-te, Mbumbukiam ni gini-tǝkeam.

Pol gekha zapǝ, Kolin taon-te okhoeav qagoam

¹² Ni nqǝnek qati-khambuváp: Ni mǝtinǝtǝn, matev nqǝnek manqei-qape-te nqeimatanam, neka zo mokho-te vǝi-matǝnumam, ndǝgo ndafǝyambá neka mbomambá, ate av-tǝ, av Mbumbukiam ndǝmbǝe-poev. Ni matev ambá av nqǝgo, manqei-qape-qǝ matavap loloakh-tǝ qeítǝ-matanám. Getǝ ni Mbumbukiam-qǝ kuku matev-tǝ qeítǝ-matanám.

¹³⁻¹⁴ Manqat ndǝgo, ni nqei-peawam, ndafǝyamba-qapǝ. Zo kopǝmbaqapǝ, mokho tozombo-ndapem. Ta mokho-te ndǝugu, mokho manqat nǝme mbaín. Zo niqa manqat nǝme-qa mokho, mǝzondapém. Yaq no tototaná ndǝgo: Vaev-te, zo mokho ate ndǝgo uni zombǝé-ndapém. Yaq nigi Evezǝza Yesu-qa Khǝuwa Kandambaqape-te, atǝ zǝ-a, kopǝmbaqapǝ, niqa yaq-te zǝtǝ-khambuvǝmém, ate av-tǝ, ni zoqa yaq-te nqati-khambuvap.

¹⁵⁻¹⁶ No qǝmatavupam, zo khanakhanákh atozogó, noqa yaq-te. Yaq no áv qatepǝotám nqǝgo: No Masedonia plovins-te tǝnav, no bugukhokhof, ambá zo-tǝ qatǝndo-navín. Yaq nango tǝtǝndo-qavanín, zo nqawa vǝezǝmetin. Yaq av nqǝgo, no zo namba tizi:gonín, ambá genǝ-menasín, neka zo khanakhanakh nǝme vozǝ-ndapemín. Yaq no amba Zudia manqei-te tǝmatin, zo ambá zonǝ-tǝkemín.

¹⁷ Ge zǝ, ndozo-matavap? No matavap sǝ-enendtatun? Neka no qǝpǝoain, no manqei-qape-qǝ matev-tǝ qatǝ-pǝogeapatun? Neka no khokhó sǝmanqatatun, av nqǝgo, no matev nǝgǝ, gete matev nǝgoák? Av taoká.

¹⁸ Mbumbukiam, ndego unimanqatín. Ndego mǝndǝ-otǝv, ni ambá av nqǝgo, manqat khokhǝ seizǝ-manqatatún, getǝ matev vini nimatǝnumatún.

¹⁹ Atǝ Yesu Kelisǝ-a, ndego Mbumbukiam-ge Yo, teqa yaq-te Sailes neka Timoti neka no qati-zǝmesimam, ndego ambá av nqǝgo, manqat khokhǝ sege-manqatám, yaq matavap gǝ-enendtám. Av taoká. Getǝ matev ndǝgo, ndego ge-einin, tego, ndego únime:-gonín.

²⁰ Gekha manqa mbusa kopoav-qapǝ ndǝgo, Mbumbukiam ge-aumat, Yesu mǝndǝ-unimanqatintát. Matev mǝndǝ-matǝnumám. Yaq nakémbá, ni te mokho-te, áv qazi-manqatǝ nqǝgo, “Amén. Nqǝnek manqat unimanqatín,” neka Mbumbukiam-qa iz bembǝé-egawat.

²¹ Zo neka ni, bazafǝgakh Mbumbukiam ni-etǝomít, niqa unimanqatin-te Keliso-te bazafǝgakh-us tizi-waniapat, neka ndego Nqova Mbomambaqape ande oil me vǝnimbǝ-qouz.

²² Neka ndego ni-te mbusa ndǝmǝpá, av nqǝgo, ni tegí. Nqova Mbomambaqape, ndego gini-etoam, ni mokho-te teyagat, ndego andǝ khakhatáp, av nqǝgo, Mbumbukiam ni vaev-te, nǝme mba nimbǝ-etoám.

²³ No Kolin taon-te okhoeav qagoam, av bugukhokhof qatepǝoa, zapa ndǝgo. No pǝveáv, zo viniv nǝme tǝzǝ-etoam, neka zoqa matev-qa yaq-te vǝzǝ-ponqǝm. No nqǝnek manqat Mbumbukiam-qǝ bǝi-tǝ qato-manqatǝ. Ndego mǝndǝ-otǝv, noqa manqat unimanqatín.

²⁴ Ni ambá av nqægo, zo kawaenat-qa nizøgō, zoqa unimanqatin-qa yaq-te. Geté ni zó namba zi:sasaeát. Zo khanakhanakh etoam nonqó. Ni mōtinōtén, zo bazaføgakh-us zowaniáp, zoqa unimanqatin-te.

2

¹ Yaq nakémbá, no matavap āv qategó nqægo: No notøndó-navák, zo-te. Soqáin ndøgo, ni mbøni nqawa tøniva.

² No mbøni vaev tæzø-etoam, yaq no ezoqa nøme mbáin, khanakhanakh tinø-etømem. Zapa ndøgo, no khanakhanakh zo mba zønø-etoám.

³ Yaq nakémbá. Manqat ndøgo, no bugukhokhof qazøndo-peawam, ta zapaya nqáneq qazønde-peawám: Zoqa matev ambá bugukhokhof zokhakheinømemín. Soqáin ndøgo, no tōtøndonav, yaq mbøni nōvā. Geté no khanakhanakh ndape-qa nogó, zo namba. No nqæmatavap, no khanakhanakh tønøgoat, yaq até zó-a, zo ate ndøzøte:go, khanakhanakh sōzøtumú-goát, no namba.

⁴ No zo pepa bugukhokhof fofogeap-us neka mbøni nqosøgeap-us neka eiv-us no-peaumát. Ta manqat mokho-te ndøgo, no zo ambá av nqægo, mbøni vaev etoam-qa nōzøgoám. Geté no zo zøtezat-qa nōzøgoám, no kuku kandambá zo-te.

Ndego ezoqam, manqa-zapa gego, teqa manqa-zapa, sà bezømbo-navøém

⁵ Ndego ezoqam, ndego mbøni vaev matev gengaz, ndego ambá av nqægo, mbøni vaev matev no nø-etoám. Geté ndego zo ezoqa ewaqape zø-etoám. Unimanqatín, ezoqa ewaqape-té mbá. Soqáin ndøgo, no manqat tækhouwvetet.

⁶ Yaq-fia ndøgo, zo ezoqa bawan-qape qazombotaem, ndøgo ság. Matev nøme, bègō.

⁷ Geté zo teqa manqa-zapa, ndakin sà bezømbo-navøém. Neka gèmbø-tøkeém. Soqáin ndøgo, mbøni uni tømboeva, yaq ndego gemø-sanqawām.

⁸ Yaq nakémbá, no nqazø-pouwe: Av qane-ometém: Zo kukú te-te.

⁹ No ta pepa ndøgo, nqáneq qate-peawám: No nøtenat-qa nōgoám, av nqægo, zo bazaføgakh-us tōpøzøté-waniap-a, neka noqa manqat ate ndægo, o-mba tōpøzøté-ndape-a.

¹⁰ Gekha ezoqām ndego, zo teqa manqa-zapazapa, sa tōzømbo-navøemat, yaq até nō-a, segenømbó-navøemat. Manqa-zapa tōgoat, ndego ezoqam gego, no amba sa tønømbø-navøemín, ság, no zo zapaya, Keliso-qa bōi-te, mōndønømbø-navøém.

¹¹ No ndøgo, tōté-matanám. Soqáin ndøgo, Saitan ni tinimbi-khavoizam. Zapa ndøgo, ni teqa pøogeap, mīzi:nōtén.

Pol Taitus-qa amba ge:vao

¹² No Tloas taon-te qæmø-fakhan, ezoqa Manqat Mbomambaqape, Keliso-qa yaq-te zømesim-qa, no Evezøza mboqog nømbe-mboqozó.

¹³ Geté no nōfofogeapám. Zapa ndøgo, noge nøfu Taitus, no amba nømboe-vawám. Geté kha qeiviáv. Yaq no ndigu ezoqam, ouo manqat mba nōzø-eín, Masedonia plovins-te sasa nønnav.

Keliso-gi u-anim, Mbumbukiam-qá bazaføgakh-té ginø-sasaeát

¹⁴ No ike kandambá, Mbumbukiam-te. Zapa ndøgo, teqa khagua gò:eqawát. Keliso mokho-té qane-eqá. Ndego khanakhanakh-us nde-okho, ezoqa ewaqape teqa khagua eqawat-qa yaq-te nde:zømesim, ndego ni oskia nifikí. Yaq ni mokho-te, nøtenat Keliso-qa yaq-te, manqei-manqei ate ndægot, andé gigiap sisip mbomambaqape me me:panqavøemét.

¹⁵ Zapa ndøgo, ni Mbumbukiam-te, andé Keliso-qá gigiap sisip mbomambaqape me nitigú. Nqanek sisip sège-panqavøemét, ti-te ndigu, ndikhandi:zat-a, ndigu ndisōqōētēt.

¹⁶ Ti-te ndigu, unimanqatinteav ndigu, ta sisip ndøgo, andé peakha vōvánq. Løvøte-té

qanø-ituzá. Geté ti-te ndigu, khandi ndindapet, ta sisip ndøgo, mbomambaqapé. Khandi zø-etoám.

Yaq gê, gekha ezoqâm, kopømba ndego, nqanek sasae tego? Khàpumu-føgákh.

¹⁷ Ni āv tiuká, av ezoqa nøme ndi:gu, ndigu Mbumbukiam-qa Manqat nømendim mokho-te, moni qaqasam-qa mba ndigu. Av taoká. Ni nqanek sasae, Mbumbukiam ni-etoám. Neka ni ezoqa khavozumáv. Ni Keliso-gí sasae ezoqám. Ni ezoqa nqati-zømesim, Mbumbukiam-qa bøi-té qeito-manqaté.

3

Kolin ezoqam, ndigu andé Pol-qa pepá

¹ Ge zô, ndozo-matavap? Ni nqanek manqat mokho-te, nikeza kha nqawa eqawat-qa nígu? O gê, ni ezoqa nøme-qa pepa binígu, ndigu amba niqa sasae-qa yaq-te ti:peaomemin, zo vøti-zømasin? O ni zoqa pepa binígu, zo amba niqa sasae-qa yaq-te tøzøte-peaomemin, ezoqa nøme vøti-zømasin?

² Av taoká. Pepa ndøgo, niqa sasae-qa yaq-te, zo zøkezán. Ta pepa ndøgo, niqá mbøni mokho-té qanu-peawáp. Ezoqa ewaqape kopømbá, segéqeivát neka segé-geve:mát.

³ Nqanek pepa Keliso ndøpeawám. Ndøgo bavokho-qapé. Niqa sasae mokho-té qando-fakhán. Ndøgo ambá av nqægo, pēn qane-peawāp. Geté Mbumbukiam-gé Nqova Mbomambaqapé qane-peawáp. Neka ndøgo ambá av nqægo, nandi-tē qano-peawāp, av Mozes-qa guguna manqat ndæpeawap. Geté ezoqam-qa mbøni-té qanu-peawáp.

⁴ Ni nqanek manqat nqeimanqate, zapa ndøgo. Ni Mbumbukiam-te mbá qeitøtaná, ndego ni Keliso mokho-te nqanek sasae gini-etoam.

⁵ Ni matavapøteáv, av nqægo, ni kopømbaqapē, nqanek sasae teigoat. Geté ni møtinøtén, bazaføgakh Mbumbukiam ni-etoám, nqanek sasae-te.

⁶ Bazaføgakh ndégo tini-etoám, ezoqa teqa poev matev ndakinak-qa yaq-te nqati-zømesim. Nqanek poev matev ndakinak, Mbumbukiam ezoqa namba ge-unimanqatin, viní. Av taoká, av Mozes-qa guguna manqat ndægo, mbuk-te ndøpeawap. Geté ndøgo, Nqova Mbomambaqape-té qando-okhó. Mozes-qa guguna manqat, ni løvøte ni-etoám. Geté Nqova, ndego khandi ni-etoám.

Nqova Mbomambaqape-qa tatas neka waev, ùnime:-løvú, Mozes-qa guguna manqat-qa tatas neka waev

⁷ Mozes-qa guguna manqat, ndøgo nandi-te qo:peaupam, neka løvøte ndøni-etoam, waev-us neka tatas-us ndofakhán. Ta khøwa-te ndøgo, Mozes nqanek manqat gendap, yaq Izlael ezoqam teqa bugug-te, amba me:kewagám. Zapa ndøgo, taqa waev-qape, khàpumu-khouwév. Geté vaev-te, ta waev ndøgo, sège-khapelavøqase-tát.

⁸ Nqanek Mozes-qa guguna manqat, waev-us neka tatas-us qafakhan, yaq gê, Nqova Mbomambaqape-qa sasae-qa yaq-te, áv khané:go? Teqa sasae-qa waev neka tatas ùnime:-løvú, Mozes-qa guguna manqat-qa waev neka tatas.

⁹ Unimanqatin. Mozes-qa guguna manqat, ndøgo ezoqa manqa-zapazapa-us ndivewe neka løvøte-te ndø-abam, taqa tatas kandambá. Geté matev ndøgo, ta mokho-te ni Mbumbukiam-qa bøi-te tizi:-ndaføyamba-en, ndøgo tatas neka waev nøme mba mo:gó. Kandambá tantáv.

¹⁰ Mozes-qa guguna manqat-qa tatas neka waev, matev ndakinak-qa tatas neka waev namba toqote-khamas, yaq ndøgo Mozes-qa guguna manqat, tatas andé mbaín. Møndømøbo-navøém.

¹¹ Ta matev ndøgo, ndakin sa nqanavøemtet, taqa tatas neka waev kandambá qagoam. Geté matev ndakinak ndøgo, miavmiav ndøgo, ùnime:-løvú, ta matev ndøgo, av bugukhokhof qægoam.

¹² Unimanqatín. Ni teitotaná ndógo: Nqanek matev ndakinak, miavmiav ndógoát. Yaq nakémbá, ni nqanek sasae, kha fógakh-mbá qatigú. Mivi mbaín.

¹³ Ni āv tiuká, av Mozes nde:go, ndego ekeza bugug-te ndabua go:khafuzin, yaq Izlael ezoqam kopømba mbain qagoam, teqa bugug-qa waev gigeivim, ndógo vaev-te qamønavøem.

¹⁴ Izlael ezoqam, tiqa wema gètókám. Até ndakín-a, zua zøtokeáp. Mbumbukiam-qa poev gigeveømemin, ndego ibugukhokhof ti namba ge:-unimanqatin, ndigu mokho ndapemáv. Ta manqat ndógo, andé ndabua me zømbe-khafuzú. Até ndakín-a. Nqanek ande ndabua me ndøzømbe-khafuzu, Keliso mba zømbé-oqoá.

¹⁵ Até ndakin khøuwa-té-a, ndigu Mozes-qa manqat gigeve:matun, tiqa wema-te, andé ndabua me zømbe-khafuzú.

¹⁶ Geté gekha ezoqām ndego, Evezøza-te teqambun, ta ndabua ndógo, ndømbo-oqoé.

¹⁷ Nqanek manqat Evezøza-qa yaq-te, Evezøza-gé Nqova me:manqaté. Yaq Evezøza-ge Nqova, ezoqa namba te:goat, ndego ezoqam, gigiap o matev kopømba mbaín tølønønvupat. Geté ndego møndømbo-nqovovøém.

¹⁸ Ni Klisten ezoqam, niqa bugug-te ndabua khafuzuáv. Geté ni-te, Evezøza-qá waev ndogamewáp. Yaq ndego Evezøza, Nqova Mbomambaqape-qa mokho-te, ni gè-enendtét, atema ni ande teqa bugug me vizimø-kewäg. Yaq Evezøza-qa waev, nøme mba mós:anqatáv, niqa kha-te. Yaq sa tønø-khouwevtét.

4

Pol sègemát, Mbumbukiam-qa sasae-te

¹ Mbumbukiam ni nqanek sasae, ekeza tanakh matev-té genøni-etoám. Yaq nakémbá ni yovitáv. Geté sèi-apét.

² Ni matev khonoam-te gonemáv neka matev mivi-us gonemáv, neka ni ezoqa khavozumáv, neka ni Mbumbukiam-qa Manqat køfigimáv. Av taoká. Ni ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat, teqá bøi-té qeitø-zømesím. Yaq manqat ndógo, ni nqati-zømesim, unimanqatín. Gekha ezoqām ndigu, matavap eqeieqei ndøzøgo, ndigu møndæzøté, noqa manqat unimanqatín.

³ Manqat ndógo, ni ezoqa nqati-zømesim, ambá av nqægo, mokho manqát. Geté niqa manqat, mokho manqat ti-te mba ndígu tøgó, ndigu tisoqoez.

⁴ Saitan, ndego manqei-qape-ge mbumbukiam, ndego tiqa wema møndøzø-tokéam, ndigu unimanqatinteav ndigu. Yaq ndigu kopømba mbaín, Manqat Mbomambaqape-qa waev vøe-qeivāt, ndógo Keliso mokho-te ndøndokhaev, ndego ande Mbumbukiam-qa bugug me nde:keoge.

⁵ Ni ezoqa ambá av nqægo, nizezan-qā yaq-tē qati-zømesím. Geté ni Evezøza Yesu Keliso-qá yaq-té qati-zømesím. Ni zogí sasae ezoqám. Nqanek sasae, Yesu ni-etoám.

⁶ Ndego Mbumbukiam, ndego av ge:-ein nqægo, “Waev bekhā, bøvun mokho-te,” ndego até niqá mbøni-té-a, waev vøu-sanqatav. Yaq ni mokho-te, até ezoqa nømé-a, Mbumbukiam-qa waev betēzøtez, ta waev ndógo, Yesu Keliso-qa bugug-te ndøkhaev.

Mbumbukiam matev mbomømboma, andé manqei pot-té genø-nqeitám

⁷ Ta matev mbomømboma, Mbumbukiam gini-etoam, ni manqei-qape ezoqam-qá kha-té qanu:gú. Geté niqa kha ndógo, andé manqei pót. Gémøkuvøém. Yaq ezoqa āv giabiti-qeiví nqægo, bazafógakh kandambaqape, ni mokho-te nqøu-sasaeat, Mbumbukiam-té qando-okhó, ambá ndógo, nizezan-tē qando-okhō.

⁸ Ni-te, matev soqøsoqa vinivinimba kandambá nqafakhanam. Geté ni tokhonønateáv. Khøuwa nøme, ni āv qati-bevøpemín nqægo, “Av khazí:-gonēm ndakin,” geté ni yovitáv.

⁹ Ezoqa ni ngiænoat-qa ndøgó. Geté Mbumbukiam ni nøuvindáv. Neka ezoqa ni kha nikhanæmatún. Geté ni løvøte qeivupáv.

¹⁰ Niqa kha-te, ni andé Yesu-qa løvøte matev nitindapé. Nqanek matev ndøgo tønde-fakhaté: Niqa kha mokho-te, até Yesu-qa khandí-a, betē-veveam.

¹¹ Unimanqatín. Ni nqeikhandí:nát. Geté niqa kha, oskia løvøte-té qeitø-awám, Yesu zapaya. Niqa kha, løvøte khá. Geté ta kha mokho-te ndøgo, até Yesu-qa khandí-a, tàbete-veveám.

¹² Yaq av nqægo, ni ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat nqati-zømesim, ndøgo ni løvøte ni-etoám. Geté zo khandi zø-etoám.

¹³ Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, “No Mbumbukiam, mðe-unimanqatín. Yaq nakémbá, no manqat qæ-ein.” Ni nqova kopó, ndego ezoqa namba, nqanek manqat ge-ein. Até ní-a, ni nī-unimanqatínát. Yaq nakémbá, ni manqat nqeimanqate.

¹⁴ Ni mōtinōtén, Mbumbukiam, ndego nigi Evezøza Yesu, løvøte-te gekhandi:v, ndego até ní-a, løvøte-te vøkhandí:n. Yaq ndego ni ekeza megemege-té genø-ám. Zó namba mé:-ám.

¹⁵ Nqanek matev ate ndægo, ni-te nqafakhanam, zo tøke nonqó qanimbi-fakhanám. Yaq ta mokho-te ndøgo, Mbumbukiam-qa kuku matev, ezoqa nøme mba mó:khatób, Yesu-te, yaq ndigu Mbumbukiam ike manqat bembøe-manqate neka Mbumbukiam-qa iz betē-eqawat.

¹⁶ Yaq nakémbá ni yovitáv. Geté sei-apét. Unimanqatín. Niqa kha-qa bazaføgakh, sègenavøemtét. Geté niqa mokho-te, ni khøuwa ate ndægot, sei-ndakinak-entét.

¹⁷ Matev føgøføgakh ndøgo, ni-te nqafakhanam, ndøgo ibu-ibus nonqó. Uni viniv-ín mbá. Geté vaev-te, ta matev mokho-te, matev mbomambaqape ndøfakhán. Ndøgo segémá. Miavmiáv. Neka ndøgo unimé:-løvuám, matev ate ndægo, av ndakin nqanimbi-fakhanam.

¹⁸ Yaq nakémbá. Ni kha-mba, ambá ndøgo teimbo-ovē, bøi nqati-qeivi. Geté kha-mba ndøgo teimbo-ové, bøi qeivupav ndøgo. Zapa ndøgo, gigiap ndøgo, bøi nqazi:-qeivi, ndøgo ibu-ibus nonqó. Geté qeivupav ndøgo, miavmiav gigiáp.

5

Manqei-qape kha neka kha ndakinak-qa yaq-te

¹ Ni mīzi:nōtén, niqa manqei-qape kha tōsoqa, ndøgo ande palai khoev me nqawev, yaq Mbumbukiam ni andé khoev ndakinak me nimbí-etoám, yan-te nqo:go. Ta khoev ndøgo, ambá av nqægo, ezoqa ndøpuanumatún. Geté Mbumbukiam ekezan ndøpuán. Ta khoev ndøgo, miavmiav ndøpuatét. Ndøgo niqá kha ndakinák.

² Ni nqanek kha-te nqaziyage, nqosøgeap zimboyogé. Esevem-ús. Neka ni tizimbo-endáp ndøgo: Kha ndakinak ande ndabua ndakinak me zimí-uzám, ndøgo yan-te tøndowav.

³ Soqáin ndøgo, ni ande naqei-av me tizi:goat, niqa manqei-qape kha tizi-ivøvem.

⁴ Unimanqatín. Ni nqanek manqei-qape kha-te nqazigu, ni zī-esevém. Zapa ndøgo, viniv khápumu-khouwév. Ni poeveáv, niqa manqei-qape kha, ande ndabua me tizi-khofoe. Soqáin ndøgo, ni ande naqei-av me tizi:goat. Geté ni kha ndakinak, ande ndabua me uzam-qa zi:gú. Yaq niqa manqei-qape kha, andé khandi ndøkhóug.

⁵ Mbumbukiam ndøkhaheinømbém, kha ndakinak tizindapem. Ndego Nqova Mbo-mambaqape gini-etoam, ndøgo andé khakhatáp, av nqægo, ndego ni até kha ndakinák-a, vóni-etoám.

⁶ Yaq nakémbá, ni kha føgakh-mba oskia nigú. Ni m̄zi:nótén, ni nqanek manqei-qape kha-te nqaziyage, ni Evezøza-qa khoev-te fakhaneáv. Zuá.

⁷ Ni ndakin nqaziyage, s̄zi-unimanqatinát. Matev qeivi zuá.

⁸ Geté ni kha føgakh-mbá. Ni manqei-qape kha, ndøgo ande palai khoev me nqawev, ivøve-qa nimbogó, neka Evezøzá namba yage-qa nigú, teqa khoev-te ndøgo.

⁹ Geté oskiá ndøgo, ni Evezøza-qa khoev-te é-ndeimø-fakhān, o, manqei-qape-te zua niyagē, ni bazaføgakh ni-asøzú, ndego khanakhanakh etoam-qa nimbogó.

¹⁰ Zapa ndøgo, ni ate nqazi:gu, Keliso-qá megemege-té qabizimø-waním, manqa bizimø-ovømem. Yaq ni yaq-fia āv qazimí-upøgím, av nqanek manqei-qape kha-te, matev mbomømboma o soqøsoqa nqazi:-matanam.

Mbumbukiam ezoqa nqawa tøkuzuat-qa ndøgó, ekezan namba

¹¹ Ni mōtinótén, Evezøza ni matev, ndøni-geveá. Yaq nakémbá, ni n̄mbovizáp, neka ezoqa Mbumbukiam-te yozoot-qa nizøgó. Ndego ni mōndæ-otév. Yaq no tototaná ndøgo: Até zó-a, zo mōzøte-zøtéz, niqa matev eqeieqéí.

¹² Ni ambá av nqægo, nikeza kha eqawat-qa nigū, zoqa b̄oi-te. Av taoká. Geté ni zo zømesim-qa nizøgó, av nqægo, zo ni tōzøte-khambuvupat, ndøgo kopømbá. Yaq av nqægo, zo kopømbaqapé, ndigu ezoqam sozozø-qavøitát, ndigu ndimatavap av nqægo, gigiap-qape ndøgo, b̄oi toqote-qeivat, ambā ndøgo, ezoqam-qa mbøni-te nqøugu.

¹³ Ni matavap mbain teigoat, av ezoqa nøme ndi:manqate, ni Mbumbukiam-qá iz eqawat nonqo nigú. Geté ni matavap eqeieqei tønigoat, ni zo nitigú.

¹⁴ Ni Keliso-qá kuku matev ndønøzøngím. Ni āv qati-unimanqatinát nqægo: Ezoqa kopo, ezoqa ewaqape-qa ndønaním. Yaq te mokho-te, até ní-a, ni ate nqazi:gu, vizí-pakhaen. Ni awenege matev-te, sekemba yageapáv.

¹⁵ Ndego ezoqa ewaqape-qa, ndøgo tenenaním: Gekha ezoqām ndigu, ndiyage, ndigu ambá av nqægo, ekeza kha-qa beyagē, geté teqa ndégo tiabiti-yagé, ndego tiqa genanim neka løvøte-te vōndō-khandi:v.

¹⁶ Yaq nakémbá. Ni ezoqa nøme sekemba gevezoatáv, av manqei-qape ezoqam ndi:matanam. Até Kelisó-a, ndego ni bugukhokhof qeigeveitam, av manqei-qape ezoqam ndi:matanam, ni ndakin av nqægo sekemba geveuatáv.

¹⁷ Gekha ezoqām ndego, Keliso mokho-te ndeyage, ndego mōndø-ndakinak-év. Awe-nege matev, mōndømø-navøém. Yaq nqáe! Matev ndakinak ndøngáz.

¹⁸ Nqanek matev ate ndægo, Mbumbukiam-té qando-okhó. Ndego ni Keliso mokho-te, nqawa ekezán namba me:tøkunú, neka ni nqanek sasae vønī-etoam, ta mokho-te ndøgo, até ezoqa nømē-a, Mbumbukiam namba betē-tøkuanem.

¹⁹ Manqat ni ezoqa nqati-zømesim, nqáneq: Keliso mokho-te, Mbumbukiam mu:goám. Yaq Mbumbukiam te mokho-te ndego, manqei-qape ezoqam vōtøkuzu, ekezan namba. Yaq ndego ezoqam-qa manqa-zapazapa, sekemba matavupáv. Manqat nqáneq, Mbumbukiam ni gini-etoam, ezoqa tōti-zømesimat. Ndego ezoqa nqawa tøkuzuat-qa ndøgó, ekezan namba.

²⁰ Ni Keliso-qá iz-té qeinøzø-manqaté. Ni mokho-te, Mbumbukiam ezoqa ekezan zø-akhayám. Ni ezoqa Keliso-qa iz-te nqeižø-pouwe: Zo Mbumbukiam-té qando-okhó neka teqa tøkumat matev vōndapem.

²¹ Keliso, ndego manqa-zapa-qase goneáv. Geté Mbumbukiam, niqa manqa-zapa ate ndægo, Keliso-té geno:vé, yaq ni te mokho-te, Mbumbukiam-qa b̄oi-te bizimí-ndaføyamba-en.

6

¹ Ni Mbumbukiam namba nqeisasaeat, ni nqeziz-pouwe: Zo Mbumbukiam-qa kuku matev qazondapem, até vøwaní, ta mokho-te ndøugu. Soqain ndøgo, zo khokho sa qazondapem.

² Mbumbukiam av gene-manqaté nqægo,
“Khøuwa eqeieqei qandap,
no qoqa guliguli manqat møe-ewág.

No màtaqa-tøké,

ta khøuwa-te ndøgo, no qæzav, ezoqa tækhandi:z.”

Nqáe! Khøuwa eqeieqei ndakin. Khøuwa ndøgo, Mbumbukiam gezav, ezoqa tekhandi:z, ndakin.

Keliso-gi u-anim, Mbumbukiam-qa sasae-te, viniv kandakanda ndi-eqawat

³ Ni matev eqeieqei mba nimbopáev. Soqain ndøgo, niqa matev ezoqa tiqa unimanqatin-te tøkhaosam neka ezoqa Mbumbukiam-qa sasae vøngenøitát.

⁴ Geté gekha matēv ndøgo, nqani-fakhanam, ni av qati-vøndøzú nqægo: Ni Mbumbukiam-gí sasae ezoqám. Potonam matev neka ngenøgim matev neka gekha matev føgøføgakh nqani-fakhanam, ni bazaføgakh-us niwaniáp.

⁵ Ni gèzitangatún, ndimbula-te vønqeindumatun. Neka ni vøngeandumatun. Ni sasae føgøføgakh nigoatún, neka khøuwa nøme, ni venanqei sømbiam kopømba mbaín, neka ifi nivinumátún.

⁶ Ni matev eqeieqei-té qeiyagé, neka nøtenat nigú. Ni ezoqa matev aiyaiyav-te neka kuku matev-us nizøgó. Mbumbukiam-gé Nqova mu:sasaeát, ni mokho-te. Neka niqa kuku matev, ezoqa nøme-te, ngusum-te mba khazeáv.

⁷ Ni ezoqa unimanqatin manqat mba nizø-manqaté. Ni Mbumbukiam-qa bazaføgakh-té qeitø-sasaeát neka matev eqeieqei nigoatún. Ndøgo niqá nakhag gigiáp, nøfe nonqo neká khakhazam nonqo.

⁸ Ezoqa nøme, gñivizáp. Geté nøme ndigu, mivi ni-etoumatún. Ezoqa nøme, iz gñi-eqawát. Geté nøme ndigu, iz gñivoát. Ezoqa nøme, ni khavozam ezoqam mi:næná. Geté ni unimanqatin manqat mba nimanqaté.

⁹ Ezoqa nøme, ni khokho ezoqam mi:næná. Geté nøme ndigu, ni møndæzøtéz. Ni ambá nipakhaenín. Geté, nqáe! Ni khandi zua nigú. Ni gèzitangatún. Geté ni løvøte, etopøteáv.

¹⁰ Ni mbøni nivavatún. Geté ni khanakhanakh oskia ni-asøtøvé. Ni gigiap-av ezoqám. Geté ni mokho-te, ezoqa kopoáv, andé ge:gigiap-kopoav-ezoqam-éz. Ni zenda-zenda mbá qatiyagé. Geté Keliso mokho-te, ate ndægo, niqá.

¹¹ Zo Kolin-ak. Ni manqat ndaføymbá seizø-manqatám. Ni kuku kandambá zo-te.

¹² Ni ambá av nqægo, kuku matev gëmøni-navøēm zo-te. Geté zo zøkezan zoto-tokém, niqa kuku matev.

¹³ No zo ndakin, andé nogi nakheis me nøzømbe-manqaté. Zo av tønne-matanám, av ni nqezizømbe-matanam. Até zó-a, zo kuku yà bezøgó ni-te.

Ni ezoqa namba bizi-tøkuånēm, ndigu unimanqatinteav ndigu

¹⁴ Zo ti namba me:tøkùát, ndigu unimanqatinteav ndigu. Gê, matev eqeieqei neka matev soqain, av khané-tøkuā? Neka gê, waev bøvivun namba, av khané-tøkuā? Kopømba mbaín!

¹⁵ Yaq gê, Keliso nqova soqaqape namba, nqova kopo-te av kiníyagát? Neka gê, ezoqam nde-unimanqatinat, av kené-tøkuā, ezoqa nøme namba, ndego unimanqatinteav ndego?

16 Yaq gē, Mbumbukiam-qa khoev, tae khøwuiap namba áv khané-tøkuā? Nakhoa mbain. Zo mõzøte-zøté. Mbumbukiam-qa khoev, ní, ndego khandi miav-ak Mbumbukiam. Ndego ekezan, áv gene-eín nqægo,

“No ezoqám namba nøtéyagát
neka no ti mokho-té tøtú:-okhoát.
No tigí Mbumbukiam tægoát
neka ndigu nogi ezoqam vøgoát.

17 Neka Evezøza manqat nøme, áv gene-manqaté nqægo:
Vøziváz ndigu, neka ti-te vøqataz.

Neka gigiap ndøgo, noqa bøi-te soqain ndøgo,
kha mbokhanøzém.

Yaq no zo ndækhatób.

18 Neka Evezøza, ndego bazaføgakh ate ndægo ndømbogo, manqat nøme áv gene-manqaté nqægo:

No Zøve nøzøgoát
neka zo nogi nakhei angana
neka nakhei mbasi vozonø-goát.”

7

1 Nøfuap mbomømboma! Mbumbukiam nqanek manqa mbusa mbomømboma ate ndægo gini-awam, yaq gekha manqa-zapazapā ndøgo, kha-te o matavap-te qazi-matønumatun, zí-ivøvé. Ni Mbumbukiam-qa mokho-té qabizu:gú. Vizap-ús. Neka bazaføgakh bizi-asøzú, Mbumbukiam-qa bøi-te eqieqei biziyage.

Taitus Kolin ezoqam-qa yaq-te emanqat gevotot, Pol khanakhanakh kandambá gendap

2 Ni zoqa mbøni, vøni-mboqoá. Ni ezoqam-te manqa-zapazapa goneáv, neka ezoqa kopo ngi:wateáv. Neka ni ezoqam-te, gigiap aqonøpøteáv.

3 No nqanek manqat, ambá av nqægo, zo vøzoat-qa nømanqatē. Av taoká. No mõezø-eín. Ni kuku kandambá zo-te, neka ni kuku até ginígoát, oskiá ndøgo, zo namba tizi-pakhaen o zo namba tizi:yagat.

4 No zo nò-unimanqatinát. Neka nøte-khambuváp, zo. No zoqa yaq-te nqate-matavap, niqa yage føgakh-qape mokho-te, no kha nømbe-føgakhát. Neka no khanakhanakh kandambá.

5 Ni Masedonia plovins-te qeimø-fakhan, ni viniv kandambá, qani-fakhanumam. Pusup mbain. Bavokho ndøgo, gini-ponqomám, neka ni mokho-te, møe neka fofogeap vønigoam.

6 Geté Mbumbukiam, ndego ezoqa kha føgakh matev ndezø-etoam, ndigu mbøni ndøzøvaev, ndego kha føgakh ni-etoám, Taitus gendowav.

7 Geté Mbumbukiam ni kha føgakh ta-mbá mbá ndøgo, gini-etoam, Taitus gegeavun, geté até ndøgó-a, ndego zoqa yaq-te manqat gini-ein, av matev mbomømboma qazømbøe-matønumam. Neka ndego nøme áv gene-eín nqægo: Zo vao kandambá no-te, neka zo tanakh zøgó, av qazøte-matønømem, neka no ndøzønømbō-vígim. No nqanek manqat qæ-ewag, no khanakhanakh kandambá qændap.

8-9 Ta pepa ndøgo, no bugukhokhof qatøndo-peawam, zo mbøni zømbevá. Unimanqatin, no qæmatavupam, zapá sætøndo-khofotáv. Geté no ndakin khanakhanakh, taqa yaq-te ndøgo, no qatøndo-khofotav. Zapa ndøgo, zo mbøni vaev-qase ambá qazøte-ndapém. Geté ta mbøni vaev matev mokho-te, zo Mbumbukiam-té qazonø-qambúz. Zoqa mbøni vaev matev mokho-te, Mbumbukiam ndøsasaetám. Yaq av nqægo, noqa pepa mokho-te ndøgo, zo soqain-qase qeiviáv.

¹⁰ Mbøni vaev matev av nqægo, Mbumbukiam-te ndøndo-fakhate, ndøgo ezoqa gèzõtøkeé, yaq ndigu Mbumbukiam-te vø-qambuzin, neka khandi vøndapemin. Mbøni vaev matev av nqægo-qa yaq-te, tanakh mbain taqagoat, kopømbá. Geté manqei-qape mbøni vaev matev, ezoqa løvøte-té qanø-ituzá.

¹¹ Nqáe! Zoqa mbøni vaev matev mokho-te, Mbumbukiam matev qaniqanim gezø-matønumam. Zo ndakin Mbumbukiam-qá poev matev paev-qa mba zombogó. Neka zo āv qazøte-matøvemém nqægo: Matev ndøgo, zo mokho-te qando-fakhan, soqaqapé. Neka zo møe. Soqain ndøgo, manqa-zapa nøme av nqægo tözøfakhan. Neka zo vao kandambá no-te. Neka zo ndego ezoqam, manqa-zapa gego, mòzo-guguím. Ta matev ate ndægo, zo ni āv qazøte-nømand nqægo: Zo nakhoa eqeieqei geve-qa zogó.

¹² Ta pepa ndøgo, no qatøndo-peawam, no ambá te zapaya ndēgo, tøtønde-peawām, ndego ezoqam, manqa-zapa gego o te zapaya ndego, manqa-zapa gembogo. Geté no nqanek pepa ndøgo tøtønde-peawām: Zo Mbumbukiam-qa megemege-te, āv qane-vøndøzém nqægo: Zo kuku ni-te neka zo niqa manqat o-mba zotondapé.

¹³ Ni kha møndøni-føgákh, taqa yaq-te.

Geté taqa yaq-te mbá mbá. Ni kha nøme mba ndøgo tønimbi-føgákh neka khanakhanakh vøindapem, Taitus manqat gini-ein, av nqægo, zo ate ndøzøte-go, qazombo-tøkeam neka mokho-te vozombø-eqeieqei-tam.

¹⁴ No Taitus-te, nøte-khambuvupám, zo zapaya. Yaq zo mòzo-vøndøzém, av nqægo, noqa manqat unimanqatin, neka zo ni mivi etopøteáv, taqa yaq-te. Manqat ate ndægo, ni zo qeizø-manqatam, unimanqatin. Yaq ndakin, até niqá khambuvap manqát-a, zoqa yaq-te Taitus qeimbo-einim, ndøgo møndø-unimanqatin.

¹⁵ Taitus zo-te gegeavun, yaq zo mòzo-khatowém, møe-ús neka vizap-ús, neka teqa manqat o-mba vøzømbøe-ndapem. Yaq matavap qambo-vesezin, ndego kuku kandambá zo-te.

¹⁶ No khanakhanakh kandambá. Zapa ndøgo, no āv qate-unimanqatinát nqægo: Zo matev eqeieqei sozógót.

8

Etoam matev eqeieqei-qa yaq-te

¹ Nøfuap! Ni zo zøtezat-qa nizøgó, av nqægo: Mbumbukiam Klisten bawabawan mokho-te, Masedonia plovin-te ndøgo, teqa kuku matev mokho-te, matev kandakandá gematønumam.

² Ndigu viniv-qape, ambá qane-khamasimám. Geté ndigu khanakhanakh kandambá. Ndigu gigiap andé mbain. Geté tiqa khanakhanakh mokho-te, ndigu Klisten ezoqa nøme, tøke kandambá gizøgo.

³ No zo āv qate-unimanqatinát nqægo: Ndigu gigiap mbain ambá ginigú. Neka ambá kopømba mbain, ezoqa nøme tizøtøke. Geté ndigu nøme mba zømbo-etoám. Ekeza poev-té ginøgoném.

⁴ Ndigu ekezan mbá segeni-viám, av nqægo, “Até ní-a, ni ndigu Klisten ezoqam, gigiap-av ndigu, ndøgo Zudia manqei-te ndiyage, ambá nizø-tøkeín, moni vøizø-khofotazin.”

⁵ Ni qeimataavupam, ndigu moni-qasi mba ndø-etøomém. Geté ndigu bugukhokhof, ekeza kha, Evezøza mbo-etøomém, yaq vaev até ní-a, ande ekeza kha me vønimbī-etoam. Ndigu Mbumbukiam-qá poev mbopaevém, taqa yaq-te.

⁶ Yaq ta zapaya ndøgo, ni Taitus āv qeimboe-viømém nqægo: Ndego até zo mokho-té-a, ta tanakh matev sasae ndøgo, gengaz, zo ndigu Klisten ezoqa zapaya moni nqazo-pisam, ùni betekhóu.

⁷ Zo andé gigiap kopoav ezoqám. Zo Mbumbukiam bazaføgakh-us zo-unimanqatinát, neka teqa manqat eqeieqei zomanqaté. Neka zo zøtezat kandambá. Neka zo

Mbumbukiam-qa sasae gone-qa zogó. Neka zo mokho-te, kuku kandambá. Ta kuku matev ndøgo, ni-té qazoqeivám. Yaq nakémbá, zo ande gigiap kopoav ezoqa me ndøzøte:go, zoqa tøke matev até kandambaqape bezøgó, ti-te ndigu, Zudia Klisten ezoqam.

⁸ No nøzø-pouweák, av nqægo, zo vøzøtøkē. Geté no tiqa yaq-te zømesim-qa nøzøgoám, ndigu Klisten ezoqa nøme ndizøtøke. Yaq no qeivi-qa nogó, av nqægo, até zoqá kuku matév-a, unimanqatín tøpøtégo-a.

⁹ Zo møzøte-zøté, nigi Èvezøza Yesu Keliso, ndego kuku kandambá gego ni-te. Ndego gigiap kopoav ezoqam ndøgoám. Geté ndego møndømø-gigiapav-ezoqam-év. Zo me:gó. Ndego tenegó ndøgo, teqa gigiap-av matev mokho-te, zo andé tøne-gigiap-kopoav-ezoqam-éz.

¹⁰ Moni pisam-qa yaq-te, noqa matavap nqáne: Zo-te qanimáv, zo moni tozo-etømem, ndigu Klisten ezoqam nonqo. Viav nøme qagoam, zo matavap é-mozoto-veém, taqa yaq-te, neka moni pisam é-vozotø-ngazem.

¹¹ Yaq ndakin matev vøkhóim, zo qazongazem. Av zo matavap qazøte-veem, taqa yaq-te, zo ndakin nqanek matev áv tøzøté-khouím. Khanakhanakh-ús. Gekha moní ndigu, zo kopømba ndøgo, tozozø-etoam, sègezø-etoám.

¹² Qo tøke-qa toqogoat, yaq Mbumbukiam ndøqa-khatiú, qoqa tøke matev. Ndego qoqa etoam matev, ndøgo tenékhamás, av gigiap nandaqambe:go. Geté gigiap mbain toqogoat, etoam nonqo, ság, etopøteav tøgoat.

¹³ Noqa poev ambá av nqægo, zo ndigu zogi moni ate ndi:gu tozozø-etoam, yaq zo zenda-zenda mbā sozōwān. Geté no áv qanømbe-poév nqægo: Matev sà betumuví.

¹⁴ Ndakin zo gigiap kopoáv nandøzøgo. Yaq zoqa gigiap nandav, zo kopømbá, zozømbé-tøké, ndigu ndikhakhambaezat. Yaq vaev ndigu tizøtøké, ndigu gigiap kopoav tøzøgoat, gete zo tozo-khakhambaeztat. Yaq av nqægo, matev sugumú-víat.

¹⁵ Yaq matev áv qanégoát, av Mbumbukiam-qa Manqat, Izlael ezoqam-qa yaq-te nqæpeawap, ndigu leg-av manqei-te mana gipizumam, “Gekha ezoqām ndigu, kopoav gipizam, ndigu ambá av nqægo, mana khæpe zømbe-khouwēv. Neka gekha ezoqām ndigu, khapelavøqase gipizam, ndigu ambá av nqægo, mana khapémbá. Geté ezoqa ewaqape kopømbá gigoam.”

Ezoqa misika-qa yaq-te, Kolin taon-te tizav

¹⁶ No ike kandambá, Mbumbukiam-te. Zapa ndøgo, ndego Taitus kuku matev zo-te, áv gembøe-etoám, av no nqanømbe:go.

¹⁷ No qamboviam, zo-te tewav, yaq ndego nakhamas-té qanømbo-pøe. Ndego matavap av nqægo, é-møndømbøe-goám.

¹⁸ Ni te namba, até ezoqa nømé-a, nikhofotaváv. Ngenek nigi Klisten nøfu, Klisten bawabawan ate ndægot, gèmbovizáp. Zapa ndøgo, teqa Manqat Mbomambaqape nømendim matev qanimáv.

¹⁹ Klisten bawabawan ezoqam, ngenek até nqanek sasae-té-a, vøveatøvem: Ngenek ní namba bati-apét, Klisten ezoqam tøke nonqo moni, Zelusalem taon-te batí-ndapavet. Ni tøtigút ndøgo: Èvezøza-qa iz be-eqawát neka ndigu Klisten ezoqam betøqeivím, av nqægo, ni ndigu tøke-qa nizøgō.

²⁰ Ni sa teitumu-apet, zapa ndøgo: Soqáin ndøgo, ezoqa niqa manqa tigeve:mat, ni tiqa etoam matev kandambaqape nqeigeazoat.

²¹ Ni matev eqeieqei gone-qa nigú. Ambá ndøgo, Èvezøza-qā bøi-te mbā, geté até ezoqam-qa bøi-té-a.

²² Ndigu ezoqa menas namba, nigi Klisten nøfu nøme nikhofotaváv. Ni teqa yage møiqeivám. Khøuwa kopoáv neka matev vinivinimbá. Neka ni møtinøtén: Ndego ezoqa tøke-qa zøgó. Yaq ndakin, ndego zoqa yaq-te ge-ewag, av zo ndigu Klisten ezoqa

nøme tøke-qa ndozogo, ndego ti namba okho-qa nøme mba mo:gó, nqanek sasae-te bezømbētøke.

²³ Yaq Taitus-qa yaq-te, ndego nogé yaq táng. Ndego no sasae namba, nítigú, zo nonqo. Neka ndigu nøfuap menas nøme, zo-te tinduzav, ndigu Klisten bawabawan-qa iz-té gindúzáv. Tiqa sasae, ndigu Keliso-qa iz me-egawát.

²⁴ Yaq nakémbá, zo nginik ezoqam vøkhatób. Kuku matev-ús. Yaq Klisten bawabawan nøme, āv giabiti-qeivím nqægo, ni zo nqati-khambuvap, ndøgo uniman-qatín.

9

Manqat nøme, tiqa tøke-qa yaq-te, ndigu Klisten ezoqam-te tikhofotøvem, ndigu Zudia manqei-te ndiyage

¹ No manqat kandambaqape nøme peawapøteav tøgoat, zoqa tøke-qa yaq-te, Mbumbukiam-gi ezoqam-te, ndigu Zudia manqei-te ndiyage, kopømbá.

² No møtenøtén, zo tøke-qa zogó. No taqa yaq-te, nøte-khambuvupám, ti-te ndigu, Masedonia plovins-te ndiyage. No ndigu āv qazømbe-eín nqægo: Zo Akaya plovins-te ndozoyage, mōzo-khakheinám. Viav nøme qagoam, zo moni asøsam é-mozongazém. Yaq ndigu zoqa poev-qa yaq-te giyogem, ndigu Klisten ezoqam tozozø-tøke, yaq ate ndigú-a, poev āv tiniveém. Ezoqa kopoáv.

³ No nginik nøfuap ndøgo tøte-khofotaváv: Soqáin ndøgo, no zoqa yaq-te khokho sa qate-khambuvupam. Geté no tønøpoév ndøgo: Zo é-mozoto-khakheinám, av no zoqa yaq-te qate-ein.

⁴ Soqáin ndøgo, Masedonia plovins-ak no namba titøndu-niav, yaq ndigu tiqeivim av nqægo, zo khakheinøpøteāv, yaq ni mivi teindapem, taqa yaq-te. Geté ni mbá mbá. Até zó-a, zo mivi vozō-ndapemín.

⁵ Yaq nakémbá, no āv qate-matøvéem nqægo: No nginik nøfuap, båtøndokhæ-khofotáz, zoqa etoam matev bēkhakheinømem, av bugukhokhof manqa mbusa qazønimbi-ve. Yaq zoqa etoam matev, khakheitáp segégoát, neka matev khanakhanakh-us vozógoāt, ambá ndøgo, qovetam matev-us zógoāt.

Mbumbukiam ni gigiap ndini-etoam, yaq ni kopømbaqapé, ezoqá nøme zizømbé-tøkeát

⁶ Gèmbø-mataváp: Gekha ezoqām ndego, khapelavøqase te-ogeakh, ndego khapémbá tepea. Geté gekha ezoqām ndego, kandambaqape te-ogeakh, ndego kandambá tepea.

⁷ Zo ezoqa kopokopo ate ndøzøte:go, ndigu āv qazozømbé-etoumát, av zo zøkezan matavap qazøte-aumat. Zo viniv ndøndápém, etoam-qa yaq-te. Neka zo ndigu ta zapaya mba zømbe-tøké ndøgo, ndozo-matavap av nqægo, zo ezoqa nditøpøtøzat. Zapa ndøgo, gekha ezoqām ndego, khanakhanakh-us nde-etoam, Mbumbukiam kukú te-te.

⁸ Mbumbukiam kopømbaqapé, zo gigiap nøme mba zømbó-etoám. Yaq zo eqeieqei oskia zóyagát, neka kopømbaqapé, até ezoqa nømé-a, ndigu khakha-mba ndigu, vozozø-tøkeát.

⁹ Ezoqam-qa yaq-te, ndego ezoqa nøme ndezø-tøkee, Mbumbukiam-qa manqat, āv qane-peawáp nqægo,

“Ndego gigiap-av ezoqam,
yaq-mbá segezø-etoám.

Matev eqeieqei ndøgo, ndego ndematanam,

Mbumbukiam gembøé-navøemák.

Geté miavmiav mbómatavupát.”

¹⁰ Mbumbukiam, ndego avøe khayam ezoqam gigiap ogekha nonqo neka lou ndezø-etoam, ndego até zó-a, gigiap ogekha nonqo segezø-etoám. Yaq ndøgo segezø-khouwév.

Yaq zo loge nonqo kandambá tozo-peanem. Yaq até zoqa matev qanimav mokho-té-a, mokho kandambá tɔzɔfakhan.

¹¹ Mbumbukiam zo gigiap kopoáv segezɔ-etoám. Yaq zo kopɔmbaqapé, ta gigiap mokho-te ndɔgo, ezoqa nɔme zozɔmbé-tɔkeát. Yaq ni zoqa etoam matev, ti-te teindapet, ndigu Mbumbukiam ike manqat mbómanqatát, zoqa tɔke-qa yaq-te.

¹² Unimanqatín. Zo ndigu tozozɔ-tɔke, yaq matev ta-mbá taoká ndɔgo, tɔndo-fakhan, Klisten ezoqam zoqa gigiap tindapem, ndigu ndikhakhambaezat. Geté ta mokho-te ndɔgo, Mbumbukiam ike manqat kandambá tendap.

¹³ Zo ndigu tozozɔ-tɔke, yaq ndɔgo zo sɔzɔté-vɔndɔzém, av nqægo: Zo Manqat Mbo-mambaqape, Keliso-qa yaq-te, o-mba mɔzoto-ndapém, ndɔgo zo ezoqa nɔme ndo-zozɔmbe-manqate. Yaq ndigu Klisten ezoqam, zoqa etoam matev tindapem, áv giní-qeivím nqægo: Zo ezoqa nɔme tɔke-qa zɔgó. Yaq ndigu Mbumbukiam-qá iz ndɔ-eqatát, ta zapaya.

¹⁴ Yaq ndigu zo gezɔ-guligulím. Kuku matev-ús. Ndigu áv giní-matɔvemém nqægo: Mbumbukiam zo kuku kandambá gezɔgo.

¹⁵ Unimanqatín. Mbumbukiam-qa kuku matev kandamba tantáv, ni-te. Kopɔmba mbaín, matev nɔme namba toqote-khamas. Neka ni ike kandambá, Mbumbukiam-te, ta zapaya.

10

Pol iz Mbumbukiam-té gendáp, sasae tegoat

¹ No Pol, no manqat-qase nɔme nqanɔgó. Nɔkezan-qa yaq-té qanɔmbegó. Ezoqa nɔme, zo mokho-te, noqa yaq-te áv gini-manqaté nqægo, “Ndego ni namba te:goat, ndego manqat aiyav-té genɔ-manqaté. Geté qambaqape tegoat, ndego manqat sasanqa-ús sege-manqaté.” Yaq no ndakin, Keliso-qa iz-te, ndego ekeza kha gevoa neka kuku ginigu, nqazɔ-pouwe:

² Zo no ndɔtɔpɔtɔném, av nqægo, no tɔtɔndonav, manqat sasanqa-us banɔ-manqatē. No kopɔmbaqapé, ndigu manqat sasanqa-us tæzɔ-ein, ndigu niqa yaq-te ndimatavap av nqægo, ni manqei-qape matev mba nimbopāev.

³ Unimanqatín. Até ní-a, ni manqei-qape ezoqám. Geté ni ambá av nqægo, ni nakhagāt, av manqei-qape ezoqam ndi:nakhagat.

⁴ Ni ambá av nqægo, manqei-qape ezoqam-qā nakhag gigiāp qati-nɔfeāp. Geté ni Mbumbukiam-qá nakhag gigiap fɔgɔfɔgákh qati-nɔfeáp. Yaq ta mokho-te ndɔgo, ni kopɔmbaqapé, ezoqam-qa khokho matavap seí-tɔmbuatát, kopɔmba av-té, nakhag-te yaq-ak-qa uta-qape toqote-ngiu,

⁵ neka khambuvap matev ate ndægo vói-tokhonumāt, ndɔgo ezoqam-qa zɔtezat, Mbumbukiam-qa yaq-te, ndo:khazu. Neka ezoqam-qa matavap ate ndægo, andé ndimbula khoev-té qati-nqeitám, yaq ndigu Keliso-qa manqat o-mba bembɔē-ndapem.

⁶ Ni mɔikhakheinám. Zo Klisten bawan ezoqam, Mbumbukiam-qa Manqat o-mba tozotumu-ndapem, yaq gekha ezoqā nɔme, zo mokho-te zua ndisanqawe, ni yaq-fia nizɔtá.

⁷ Zo eqeieqei ndɔmataváp. Gekha ezoqām ndego, ekeza kha Keliso-ge ezoqam nde:vewe, ndego yá bembo-matɔvém, até ní-a, ni Keliso-gí ezoqám. Ndɔgo bavokho-qapé.

⁸ Unimanqatín. No tɔnɔ-poein, no ambá nɔme mba noto-khambuvimín, ta bazafɔgakh-qa yaq-te, Evezɔza gini-etoam. Geté ta bazafɔgakh ndɔgo, ndego ni gini-etoam, ndɔgo zoqá unimanqatin bazafɔgakh etoam nonqó, ambá av nqægo, zo ngiæzoat nonqó. Yaq nakémbá, no mivi mbaín, noqa khambuvap-qa yaq-te.

⁹ No poeveáv, zo ndozo-matavap av nqægo, no zo nõzø-utøvē, noqa pepa vinivinimbatē.

¹⁰ Zapa ndógo, ezoqa nõme, āv gini-manqatē nqægo, “Pol-qa manqat, teqa pepa vinivinimbatē ndøpeawap, ndógo bazaføgakh-ús neka sasanqa-ús. Geté ndego ekezan ni namba tizi:goat, yaq teqa manqa manqate, bazaføgakh mbaín. Khokhó.”

¹¹ Gekha ezoqām ndigu, av ndi:manqate, ndigu bêtezõtéz, niqa pepa-te manqat ande sasanqa-us qeipeaumam, ni matev āv tõtí-matønumát, zo namba tizi:goat.

¹² Ezoqa nõme, zo mokho-te nandav, ekeza kha ezoqa kandakanda me:vewé. Ság! Ndigu yakhapús. Ni nikeza kha, ti namba nití-khamasemák, vøimøví. Geté tiqa matev, mokho mbaín. Zapa ndógo, ndigu ekeza matev, ekeza matev namba me:geveatatún neka ekeza kha, ekeza kha namba vøe-khamasimatun.

¹³ Geté ni khapé bati-khambùváp. Ni taqá yaq-te mbá tõtí-khambuvupát, Mbumbukiam ni sasae gini-etoam, teigoat. Até ta sasae ndógó-a, zo mokho-te nqeigut, ni Mbumbukiam ni-etoám.

¹⁴ Ni amba zo-te okhoeav teigonin, zo qambaqape ndozoyage, yaq ni taqa yaq-te ambá kopømba mbaín tøti-khambuvapin. Ni amba av tøtigonin, yaq niqa khambuvap, ambá mokho mbaín. Geté ni mõitøndu-niáv zo-te, neka Manqat Mbomambaqape, Keliso-qa yaq-te, vøtizømas.

¹⁵ Ni ambá av nqægo, nikeza iz ezoqa nõme-qā sasae-qa yaq-tē qati-egawāt, ndógo ni nikezan goneav qagoam. Geté ni teitotaná ndógo: Zo unimanqatin matev-te tozotumu-fisam, yaq niqa sasae bèkhouwév, zo mokho-te nandav. Yaq ezoqa nõme mba beto-unimanqatiním.

¹⁶ Unimanqatin. Ni até zoqá manqei yaq ndøndogó-a, ezoqa Manqat Mbomambaqape zømesim-qa nigú. Zapa ndógo, ni poeveáv, nikeza iz sasae nõme-qa yaq-te tøti-egatat, ndógo ezoqa nõme, manqei nõme-te gimatønumam.

¹⁷ Khambuvap-qa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat āv qane-peawáp nqægo, “Gekha ezoqām ndego, ndekhambuvap, ndego tèabete-khambuváp ndógo, av Evezøza matev ge:matønumam.”

¹⁸ Ezoqam teoká ndego, ekeza kha kandambaqape ndevewe, iz ndømbogo. Geté iz ndégo tømbogó, ndego Mbumbukiam kandambaqape ndevewe.

11

Pol-qa matev neka khavozam nõmendim ezoqam-qa matev, vinivinimbá

¹ Tanakhambá. Manqat nõme, no ndakin tæzø-ein, mokho andé mbaín. Geté ság, no nqæmatavap, zo aiyaiyav matev ndözogoát, no namba, taqa yaq-te.

² Zo Kolin-ak, zo andé nogú yú. No ezoqa kopo-te ivøve-qa nombogó. Mbumbukiam ova ndømanqatē, zoqa yaq-te. Até nó-a, no poeveáv, ezoqa vini zo tezøkim. No søvøta mõegó. Anganeam kopo mba bezøkím. Ndego anganeam, Kelisó. No zo te-te andé mbasønakam matev mbomambaqape me etoam-qa nõzøgó.

³ Geté no nõfofogeáp, zoqa yaq-te. Soqáin ndógo, ezoqa zoqa matavap ti-enegim, yaq zoqa poev Keliso-te tøzømbø-navøem neka zo ndego uni paeveav vøzøgoát. Soqáin ndógo, zo matev tøzøfakhan, av Iv qambøe-fakhan, wazeam getuwam, teqa khavozam matev mokho-te.

⁴ Zo ezoqa nõme Yesu-qa yaq-te manqat vini ndimanqate, av ni qati-zømesimam, o zo ti-te nqova vini ndozo-upøgim, av bugukhokhof Nqova Mbomambaqape qazøte-ndafem, o zo manqat vini ndozozø-upøgim, av bugukhokhof Mbumbukiam-qa Manqat qazøte-ndapem, zo ezoqa av ngi:gu, søzo-khatobumatún.

⁵ No mõtenøtén. Nandiv ezoqam, zo Keliso-gi u-anim uni kandakanda-in ndøzøte-zæza, no ambá av nqægo, nõzøpæv.

⁶ Eisa? Noqa manqa manqate uni tatas-ín mbá, av ezoqa nøme-qa manqat ndægo. Geté no nøtenat nqanøgó. Niqa sasae-te ate ndægo, zo mokho-te qeigoam, ni oskia nízø-vøndazám, taqa yaq-te.

⁷ No Mbumbukiam-qa Manqat Mbomambaqape, yaq-mbá søte-zømesimám. Neka nøkeza kha nõvoá. No tøte-voatát ndógo: Zo tønne-eqáz. Yaq ge zô, ndozo-matavap, no av qate-matønumam ndægo, no manqa-zapa nógo? Av taoká.

⁸ No zo mokho-te qæsasaetam, no moni Klisten bawan ezoqa nøme-té qæ-upøgimám, ndigu noqa yage nonqo ginø-etoumam. No ndigu andé nøzø-aqonøvemám.

⁹ No gigiap qatumu-wafenin, zo namba qategoam, no zo-te tambeáv. Geté noqa yage nonqo, ndigu tinø-etoumám, niggi Klisten nõfuap, ndigu Masedonia plovins-te ginduzav. No zo-te tambeáv. Yaq até megemege-té-a, no zo-te notó-tambák.

¹⁰ No andé khambuváp, taqa yaq-te ndøgo, no zo-te tambemav ndøgo. Yaq ezoqa kopo, nandav Akaya plovins-te ate ndægo, noqa khambuvap taqa yaq-te, genømbø-khazák. No unimanqatin manqat nømbøe-manqaté. Neka Keliso-qa unimanqatin manqat, nqøugú, noqa mokho-te.

¹¹ Yaq ge zô, ndozo-matavap? No gekha zapá, av qate-ein nqægo? Gê, no kuku mbaín, zo-te? Av taoká. Mbumbukiam mõndæ-otév. No kuku nqanøgó, zo-te.

¹² Ndigu ezoqa nøme, av gini-khambuváp nqægo: Ndigu até kopó, av ni nqati:gu. Geté ndøgo unimanqatin mbá. Ndigu zo moni-qa zøvi:matún. Geté ni zo moni-qa viimáv. Yaq nakémbá, no matev av ndakin nqate-matanam, até nómatønumát. Até megemege-té-a, no zo moni-qa yaq-te, nøzø-viamák.

¹³ Ndigu ekeza kha, Keliso-gí u-anim me:vewé. Geté ndøgo khavozam manqát. Ndigu Keliso-gí u-aním mbá. Ndigu zo-te, gè:khavozumatún, tiqa sasae-qa yaq-te.

¹⁴ Geté ni nqova binindáf, matev av nqægo tøfakhan. Zapa ndøgo, até Saitán-a, ndego ekeza bugug sège-enendín, ezoqa vøzømbē-khavozamin, av nqægo, “No Mbumbukiam-gē enzol ezoqām.”

¹⁵ Yaq nakémbá. Ni nqova binindáf, ndigu Saitan-gi sasae ezoqam-qa yaq-te, ndigu ekeza bugug sa ndi-enendat, neka ande sasae ezoqa eqeieqei me ndi:keoge. Geté vaev-te, ndigu yaq-fia av tiníqeivím, av matev ndi:matanam.

Pol-qa potonam matev vinivinimba

¹⁶ No nqawá qatø-eín. Ezoqa bematáváp, av nqægo, no bianav ezoqām. Geté zo av ndøzøte-matavap, yaq noqa manqat, av qazøté-ndapém, av bianav ezoqa nøme-qa manqat ndøzøte-ndape. Yaq até nó-a, elavøqase nøté-khambuvupát, av bianav ezoqa ndi:matanam.

¹⁷ Manqat ndøgo, no ndakin nqæmanqate, ambá av ndægo, av Evezøza manqat nde:manqate. Geté no andé bianav ezoqam me nøte-khambuvím.

¹⁸ Av nandiv ezoqa kopoav, ekeza iz ndi:-eqawat, kopømba ande av manqei-qape ezoqam ndi:matanam, yaq ndakin até nó-a, nøkeza iz nøté-eqá.

¹⁹ Zo zøkeza kha matavap loloakh-us ndøzøte-vewe, zo bianav ezoqam-qa manqat, gèzømbe-khaneát.

²⁰ Zo ndigu sòzozø-také, ndigu zo ndizøtømev neka gigiap sa ndizø-upøgim neka ande ka me ndizø-awam neka zo khokho ezoqa ndi:zæza neka zo ande lokom me ndizømbe-tøkubam.

²¹ Geté ni zo namba qatigoam, ni matev av nqægo goneáv, zo-te. Yaq ge zô, ndozo-matavap? Ni bazaføgakh mbaín, yaq nakémbá, ni matev av nqægo gonemav qagoam?

No ndakin andé bianav ezoqam me nøte-manqaté. Ndigu ezoqam, matev nøme-qa yaq-te kopømba tøgoat, ti:khambuvupat, yaq até nó-a, no kopømbaqapé, tøte-khambuvim.

²² Ndigu āv gini-manqate nqægo, “Ni Iblu ezoqám.” Ndøgo unimanqatín. Geté até nó-a, no Iblu ezoqám. Neka ndigu ndimanqate, “Ni Izlael ezoqám.” Geté até nó-a, Izlael ezoqám. Neka ndigu ndimanqate, “Ni Eibleem-gí zí.” Geté até nó-a, Eibleem-gé zeó.

²³ Neka ndigu ndimanqate, “Ni Keliso-gí sasae ezoqám.” Tanakhambá. Manqat no ndakin nqæmanqate, andé bianav ezoqam-qá manqát. No ndigu ùni nøteløvúb, sasae-qa yaq-te. No Keliso-qa sasae kopoav-qapé qæmatønumam, āv taoká, av ndigu gi:matønumam. No Keliso-qa sasae zapaya, khøuwa kopoáv, ndimbula-té ginø-nqeindumám. No ndigu møeløvúb, taqa yaq-te. Neka khøuwa kopoav-qape nøme mba mo:zumbám. Unimanqatín. Khøuwa kopoáv, ambá nønanimín.

²⁴ Khøuwa faev, no Zu ezoqa ndøfembumám. Khøuwa kopokopo-te, 39 kha ginø-khanæmam.

²⁵ Neka khøuwa misika, no Lom ezoqam vøzumbam. Neka khøuwa nøme, nandí gini-poumbím. Neka khøuwa nøme, palai khagua nitøkuvøemám. Misiká, qani-tøkuvøemam. Ta khøuwa nøme-te, no lova kopo nekā paveat kopo, ndaola-té qatu-kawambát.

²⁶ No oskia qæ-okhoam, no løvøte-té qato-wanimám. Khøuwa kopoáv. Kea qætanqaemam, no ambá ibøkha mbageap ndøkawambín. Khøuwa nøme, ambá pepen ezoqam ndøngiænonamín. Neka khøuwa nøme, ambá nøkeza Zu ezoqam ndøngiænonamín, neka khøuwa nøme, ambá bawan vini-ak vøngiænonamin. Neka no løvøte-te nøme, taon mokho-té neka ezoqam-av manqei-té neka ndaola-té qatø-wanimám. Neka no khape Klisten ezoqam mokho-te, løvøte-te vøtø-wanimam.

²⁷ No sasae føgakh-qape nømbo-ngetøgeapám. Khøuwa nøme, no sasae khàpe nømbe-khouwevtám neka venanqei sømbimáv. Neka khøuwa nøme, no ifin neka ibøkha naq páp. Khøuwa kandambá, ififina qægoam. Neka khøuwa nøme, no qozáq neka ndabua egeieqei mbaín.

²⁸ Geté ta-mbá taoká, ndøgo. No oskia Klisten bawabawan ezoqam nøzø-fofogeáp, ndigu tiqa unimanqatin-te, āv kiní-apat.

²⁹ Ezoqa unimanqatin-te bazaføgakh mbain tøgoat, no soqáin sæmbøe-ewagín. Neka ezoqa nøme, manqa-zapa-te gebøiavin, no mbøni nqosøgeap nombo-ndapín.

³⁰ Zo tøzø-pøovat, no tøte-khambuvim, yaq no nøkeza bazaføgakh mbain-qa yaq-té qaté-khambuvím.

³¹ Mbumbukiam, ndego nigi Evezøza Yesu-ge Eve, teqa iz miavmiav ndø-eqæv, ndego møndæ-otév. No khavozøpøteáv.

³² No Damaskus taon mokho-te qægoam, ndego gaman ezoqam, kawa Aletas-qa mokho-te gu:goam, ambá gemøvnoín, neka taon mboqog-te, bøibøi ezoqam vø-abam.

³³ Geté nogi nøfuap, ava-té ginø-utoném, taon uta bøi mboqog-te sasa ndøføløtønem. Yaq no tøtø-khokhón ndøgo, ndego gaman ezoqam, no møvønoat-qa gegoam.

12

Umingiap matev-qa yaq-te, Pol qambo-fakhanam

¹ No nøme, sà bate-khambuváp. Geté, unimanqatín, matev av nqægo, ezoqa agé tøkemáv. No ndakin umingiap neka vevezam manqat-qá yaq-té qazømbé-eín, Evezøza genø-etoumam.

² No Keliso-ge ezoqa kopo, møtenøtén. Ndego Mbumbukiam, yan uni ova-in-té genøndáf.* Viav 14 møndømmø-navøém, ndakin. No nøtenøtenák, av nqægo, ndego khá namba mé:qavig, ó, nqova mba ndóqavig. Mbumbukiam yakhapús sege:-otév.

11:23 11:23 Kel 16:23 **11:24 11:24** Deut 25:3 **11:25 11:25** Kel 16:22; 14:19 **11:26 11:26** Kel 9:23; 14:5
11:32 11:32-33 Kel 9:23-25 * **12:2 12:2** Nqanek emanqat mokho-te, Pol ekezan me:manqaté. Geté ndego poveav, ekezan-qa yaq-te tekhambuvim. Yaq nakémbá, ndego ekeza iz veweáv.

³ Neka no mōtenōtén, ngenek ezoqam, Paladais manqei-té genōqavíg. Yaq até nangó, no nōtenōtenák, ngenek khá namba mé:qavig, ó, nqova mba ndóqavig. Geté Mbumbukiam yakhapús sege:-otév.

⁴ Ta manqei-te ndógo, ndego manqat ndø-ewág. Vini-qapé. Ezoqa kopømba mbáin, manqat av nqægo timanqatat. Neka ti-te ndigu, khafeáp.

⁵ Yaq nakémbá, no teqá yaq-te ngéneq gate-khambuváp. Geté nøkezan-qa yaq-te, nōté-khambuvapák. Nøkeza bazaføgakh mbain-qá yaq-te mbá qaté-khambuvupát.

⁶ Geté unimanqatín. Até ndógo-a, no amba nøkezan-qa yaq-te tōte-khambuvapin, yaq no bianav ambá nōtégoák. Zapa ndógo, manqat ndógo, no amba tæzø-einin, ndógo ambá unimanqatin manqát. Geté ság. No nøkezan-qa yaq-te, nōté-khambuvapák. Soqáin ndógo, zo no khape tōzøte-eqanonam. Geté zo sa ndógo tōzøté-gevenonám, matev av nqate-matanam neka manqat av nqate-manqate.

Pol ande sanqava me qambo-genøyam

⁷ Unimanqatín. Mbumbukiam no matev kandakandá tantáv genø-vevezam. Geté no khapé bate-khambuváp, taqa yaq-te. Yaq nakémbá, Mbumbukiam no viniv-qape nō-etoám. Nqanek viniv, no andé sanqava me nømbegenøé. Ndógo andé Saitan-gé u-anim me ndæwavín, no vōlavambin. Soqáin ndógo, no khape tōte-khambuvupat.

⁸ No Evezøza, mōembo-vi:mám. Nqanek viniv, yá bekhofá. Misiká qambovi:mam.

⁹ Geté ndego āv genømbe-qavōiú nqægo, “Noqa kuku matev mba taqagoat, ság. Matev nøme betaqágō. Zapa ndógo, noqa bazaføgakh, kandambaqape ti mokho-te ndigu tønø-sasaeát, ezoqa ndigu bazaføgakh mbain ndigu.” Yaq nakémbá, no khanakhanákh neka taqa yaq-te ndógo tōte-khambuváp, no bazaføgakh mbain nqægo. Yaq ndógo, Keliso-qá bazaføgakh betu:gú, no mokho-te.

¹⁰ Yaq nakémbá, no bazaføgakh mbain nqægo neka ngenøgim matev o potonom matev o gekha viniv vinivinimba tønø-fakhanam, o ezoqa no tingiænonam, Keliso zapaya, yaq no khanakhanákh. Zapa ndógo, no mōtenōtén. No bazaføgakh ndógo tønøgoát, no nøkezan bazaføgakh mbain tægoat.

Pol-qa fofogeap, Kolin ezoqam-qa yaq-te

¹¹ No andé bianav ezoqam me nōte-manqatát. Geté zo noqa mbøni, zòndøqagém, no gate-khambuvim. Noqa iz, ambá zō zø-eqawatín, taoká ndógo, no nøkeza iz nqæ-eqawat. No khokho ezoqam ambá qategó. Geté ndigu ezoqam, zo Keliso-gi u-anim uni kandakanda-in ndzøte-zæza, ndigu ambá av nqægo, no gèlvumbim, yaq no nopaæv. Av taoká.

¹² No zo namba qategoam, neka umingiap matev vinivinimba qæmatønumam, ta mokho-te zo Mbumbukiam-qa bazaføgakh qazoqeivat, yaq ndógo zo mōndzø-vøndáz, no unimanqatin Keliso-gé u-aném. Neka viniv vinivinimba qambo-ewagam, no sæmát, sasae-te. Neka ivøveáv.

¹³ No ambá av nqægo, zo mokho-te nandav, matev andē khapēmbā qæmatønumam, getē Klisten bawan ezoqa nøme-qa mokho-te, andē kandambā sæmatønumām. Av taoká. Matev kopo, no zo mokho-te vini qæmatanam, sa nqáneq: No zo-te tambeáv, noqa yage nonqo. Zo tozo-matavupat, no manqa-zapa nogō, no zo gigiap-qa yaq-te viøpøteav qagoam, yaq zo nqanek noqa manqa-zapa, sà bezømbo-navøém.

¹⁴ Nqáe! No avønín, nqawá qatøndónáv zo-te. Yaq genø-misiká, zo namba tōtegoat. Até ndakín-a, no zo-te notó-tambák. No zo nøpoév, tiuká ndigu, zogi moni. Unimanqatín. Matev ambá av nqægo, nakheis evøndipakha zøkeogē neka gigiap ndizø-etoām. Geté evøndipakha zøkeogé, nakheis, neka gigiap ndizø-etoām.

¹⁵ Ság, no khanakhanákh. Gigiap ate nqanømbe:go, sæzø-nqonqotáv. Até nøkeza khá-ya, vøezø-nqonqotáv. Noqa kuku tønø-khouwev zo-te, yaq gē, zoqa kuku mé:-khapelavøqasē no-te, ta zapaya?

¹⁶ Zo m̀z̀z̀te-z̀t̀éz, no zo-te gigiap-qa tambeáv. Geté ezoqa ǹme, zo mokho-te, āv qaz̀te-mataváp nq̀ægo: No àb̀z̀z̀mbe-khavóz, ka v̀ez̀ðve.

¹⁷ Ge z̀ð, ndozo-matavap, no zo ndigu ezoqa mokho-té qaz̀mbé-khavozam, zo-te qat̀ndo-khofotaz? Av taoká.

¹⁸ No Taitus qamboviam, zo-te tendowav, Klisten ǹfu ǹme namba, yaq g̀ê, ndego zo gez̀mbé-khavozam? Av taoká. Ndego matev av nq̀ægo gonemáv. Ni nqova kopó, niqa sasae-te. Ni nakhoa vinivinimba okhomáv.

¹⁹ Ge z̀ð, ndozo-matavap, ni nikezan zapayá qatí-peaomem? Av taoká. Ni Keliso qá mokho-té qatu:gú neka nqanek manqat, Mbumbukiam-qá megemege-té qeiǹz̀z̀- manqaté. Nigi ǹfuap mbom̀mboma! Ni nqanek manqat ate nq̀ægo, z̀ð niz̀mbe-manqaté, zoqa unimanqatin matev bez̀mbē-f̀gakh.

²⁰ Zapa nd̀go, no ǹfofogeáp. Soqain nd̀go, no t̀t̀ndonav, yaq zo vini t̀ez̀met, ambā av nq̀ægo, av no nd̀ǹmbe-poev. Neka soqain nd̀go, zo no vini tozo-ǹmendam, ambā av nq̀ægo, av zo nd̀z̀mbe-poev. Neka soqain nd̀go, no zo mokho-te ponqombap matev neka ova matev neka qaqa matev neka ezoqa qaqaza matev neka manqat soq̀soqa manqate matev neka manqa geveam matev neka khambuvap matev neka sapi matev t̀æqiv.

²¹ Soqain nd̀go, no zo-te t̀t̀ndonav, matev av nq̀ægo t̀æqiv, yaq noge Mbumbukiam zoqa megemege-te ndo:go, mivi nqawa teǹ-etoam. Neka soqain nd̀go, no ti zapaya mb̀ni vaev t̀endap, ndigu manqa-zapazapa gigoam, neka tiqa mambe okho matev-te neka sakhei o angana qovesam matev-te, qambuzaneav gigoam.

13

Vaev guguna manqat neka khaiya mboma manqat

¹ Ndakin geǹ-*misiká*, no zo-te t̀t̀ndonav. Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nq̀ægo, “Manqa ov̀yam ate nd̀ægot, t̀ǹé-unimanqatintát nd̀go, b̀i vizu ezoqa misika o menas tigoat.”*

² No zo-te q̀ægeavun, qaǹ-*menas*, no é-m̀ez̀-éin, neka até ndakin-a, no nqateyona, no nqawá qaǹz̀-éin, zo ezoqa ǹme, manqa-zapazapa qazogoam neka zo ate nd̀z̀te:go: No zo-te nqawa t̀t̀ndonav, no aiyav matev geǹgoák, ti namba ndigu, manqa-zapazapa gigoam.

³ Zo qeivi-qa ndozogo, av nq̀ægo, Keliso no mokho-te ndemanqate, ság, zo nd̀zo-qeivím. Ndego ambá av nq̀ægo, bazaf̀gakh mbain. Av taoká. Ndego bazaf̀gakh-qapé, zo mokho-te.

⁴ Unimanqatin. Ta kh̀uwa-te nd̀go, tae mutui-te get̀kewam, ndego bazaf̀gakh mbain. Geté ndakin, ndego Mbumbukiam-qá bazaf̀gakh-té geyagé. Até ní-a, ni Keliso mokho-te nqeyage, ni bazaf̀gakh mbain. Geté ni āv qatí-z̀mesimát nq̀ægo: Ni Keliso namba, Mbumbukiam-qá bazaf̀gakh-té qeiyagát, zo mokho-te.

⁵ Z̀keza kha g̀qeiví, zo Yesu uni t̀p̀z̀t̀é-unimanqatinat-a. Z̀keza kha g̀gevevát, taqa yaq-te. Zo àb̀z̀z̀te-z̀t̀éz. Yesu Keliso, zo mokho-té gunu:gú. Mbain t̀goat, yaq zo m̀z̀z̀te-bus̀t̀vém.

⁶ No tototaná nd̀go: Zo z̀qeivát. Ni nikezan, bus̀t̀veáv.

⁷ Ni Mbumbukiam-te, āv qatí-guligulím nq̀ægo: Zo manqa-zapazapa z̀goák. Ni ambá ta zapaya nd̀go t̀ti-guligulím, ezoqa tiqeyivat av nq̀ægo, ni sasae eqeieqei nigoām, zo mokho-te. Av taoká. Geté ni nd̀go t̀ti-guligulím: Zo matev eqeieqei-té qayagé. Oskia nd̀go, ezoqa ǹme niqa sasae eqeieqei me veweav t̀goat.

12:18 12:18 2 Ko 8:6, 16-18 12:21 12:21 2 Ko 13:2 13:1 13:1 Deut 19:15; Met 18:16; 1 Tim 5:19 * 13:1 13:1 Pol nqanek manqat, b̀i vizu ezoqa misika o menas-qa yaq-te, tene-éin nd̀go: Ndego gembó-misiká, Kolin taon-te tewav. Yaq nd̀go andé b̀i vizu ezoqa misiká. Yaq nd̀go nd̀z̀v̀ndáz, teqa manqat gigiap-qapé neka unimanqatin.
13:4 13:4 Filip 2:7-8 13:5 13:5 1 Ko 11:28

⁸ Zapa ndógo, ni kopømba mbaín, unimanqatin manqat tei-tokhonem. Geté unimanqatin manqat nqei-eqawat, ndógo kopømbaqapé.

⁹ Ni bazaføgakh mbain tøgoat, gete zo bazaføgakh-us tozogoat, yaq ni khanakhanákh. Ni āv qati-guligulím nqægo: Zo vøfisám, Klisten matev-te.

¹⁰ No ndakin nqateyona, no nqanek manqat ta zapaya ndógo tøte-peawám: Soqáin ndógo, no zo namba tøtegoat, yaq nözø-ponqomāt, ta iz mokho-te ndógo, Evezøza genø-etoam. Ndego no nqanek iz, ndógo tenømbe-etoám: Zo zøtéfisám, Klisten matev-te, ambá ndógo, zo zøté-soqoēz.

¹¹ Nøfuap! Noqa manqat nqá-vaev. Zo khanakhanakh bezøgó. Neka bazaføgakh ndø-asøzú, zoqa Klisten matev-te. Manqat ndógo, no qazø-peaumam, gèmbopáev. Zo nqova kopo-té neka sambi-té qayagé, yaqyaq-a. Yaq Mbumbukiam, ndego kuku neka sambi ndini-etoam, ndøgoát, zo namba.

¹² Zo tozo-møvabat, zenda kaka vø-itiamát neka vøngenøndamat, ate av-té, Mbumbukiam-qa bøi-te eqeieqei ndægo.

Nginik Mbumbukiam-gi ezoqam, khaiya mboma manqat ndøkhofotaváv zo-te.

¹³ Evezøza Yesu Keliso-qa tanakh matev neka Mbumbukiam-qa kuku matev neka Nqova Mbomambaqape, ndøgoát, zo namba, zo ate ndøzøte:go. Neka te mokho-te, zo nqova kopo tønégó.

Galesia

Pol-qa pepa, Klisten bawan ezoqam-te, ndigu Galesia manqei-te giyagam

Megeat Manqat-qase

Nqanek pepa, Pol Galesia manqei Klisten bawan ezoqam-té genø-peawám. Bugukhokhof khøuwa ndøgo, Pol Galesia manqei-te møndøgoám, neka bawan vini-ak, ndigu Zu ezoqam mbain ndigu, Antiok neka Aikonium neka Listla neka Debe taon-te ndøgo, Yesu-qa Manqat Mbomambaqape vøe-zømesimam, yaq ndigu vø-Klisten-bawan-ezoqam-ez (Kel 13-14).

Taqa zita-te, ti-te ndigu, Zu ezoqam ndøzáv. Yaq āv gizømbe-manqatát nqægo: Ndigu Mozes-qa guguna manqat bembopáev. Mbain tøgoat, ndigu kopømba mbain, Mbumbukiam-qa bøi-te ti-eqeieqei-ez. Yaq nginik Galesia ezoqam, tiqa khavozam manqat, gè-unimanqatiním. Geté Pol taqa yaq-te ge-ewag, yaq ndego nqanek pepa mokho-te, āv gezømbe-peawám nqægo: Av taoká. Ezoqa Mbumbukiam-qa bøi-te, sa ndøgo tiní-ndaføyamba-eztát, Yesu ti-unimanqatintat.

¹ No Pól, nqanek pepa nqæpeaumit. No Keliso-gé u-aném. No ambá av nqægo, ezoqa ndøveatønēm o ezoqa nø-etoām, sasae. Geté Yesu Keliso ndøveatán, Mbumbukiam namba, nigi Tat, ndego løvøte-te gekhandi:v.

² No nginik Klisten nøfuap ate ngi:gu namba, khaiya mboma manqat nikhofotaváv zo-te, zo Klisten bawan vinivinimba, Galesia manqei-te nandozo-yageap.

³ Mbumbukiam, nigi Tat, neka Yesu Keliso, nigi Evezøza, tiqa kuku matev neka sambi matev ndøgoát, zo-te.

⁴ Yesu Keliso, ekeza kha, niqa manqa-zapazapa zapayá gene-nqonqotáv, ni nqanek manqei-qape-qa matev soqøsoqa matanam-te betē-khandi:n. Mbumbukiam, ndego nige Tat, āv tømboe-pøovám.

⁵ Teqa iz, miavmiav, bèto-eqawát. Amén. Nqanek manqat unimanqatín!

Mbumbukiam-qa Manqat nøme mbain, ni tizi-khandi:n

⁶ No nqova ndafe kandambá, zoqa yaq-te. Mbumbukiam Keliso-qa kuku matev mokho-te, zo yage ndakinak zø-etoám. Geté zo nakhamas-té qazonø-qambunít. Zo ndego zitá qazøte-wuawét, neka nømendim matev vini ndøzøndäpēt, khandi ndape nonqo.

⁷ Geté nakhoa nøme mbain, vøzøté-khandi:z. Ezoqa nøme, zo matavap enegim-qa mba zøgót, neka Keliso-qa Manqat Mbomambaqape køfigim-qa ndīgū.

⁸ Geté ezoqa nøme zo Mbumbukiam-qa Manqat vini te:zømesimat, ambá ndøgo, av ni zo qati-zømesimam, ndego bèsoqoév. Até ni nikezán-a, amba manqat vini tøti-zømesimin, ni banī-soqoenin, o amba enzol ezoqam yan-te tendovisin, manqat vini te:zømesimin, ndego bèsoqoevin.

⁹ No nangó qanøzø-eín, av bugukhokhof qeizømbe-ein. Ezoqa khandi miavmiav ndape-qa yaq-te, manqat vini te:zømesimat, ambá ndøgo, av zo qazøte-ewagam, ndego ezoqa bèsoqoév.

¹⁰ Ge zó, ndozo-matavap? No av nqate-manqate, no ezoqa khanakhanakh-qa nøzøgo? Av taoká. No Mbumbukiam khanakhanakh-qa nombogó. No amba ezoqa khanakhanakh-qa tæzø-gonin, no Keliso-ge sasae ezoqam, ambá nøtégoák.

Manqat ndøgo, Pol ezoqa ge:zømesimam, Keliso-té qandowáv

¹¹ Nófuap! No zo zøtezat-qa nõzøgó, av nqægo: Manqat Mbomambaqape, no zo qate-zømesimam, ndøgo ambá av nqægo, ezoqam-tē qando-fakhatē. Av taoká.

¹² No ambá av nqægo, ezoqam-tē qatøndo-ndāp, o ezoqa me:nømendimām. Geté Yesu Keliso ekezan nõveáz.

¹³ Zo mõzoyogém, no bugukhokhof ande āv khatēgoam, no Zu ezoqam-qa matev manqa o-mba qatondapam. No bazaføgakh nõ-asazát, Mbumbukiam-gi ezoqam vøe-ngiæzotat, neka tiqa bawan evøzam-qa vøegoam.

¹⁴ No nõkeza kha ùni nõtevé, nigi atanakha-zapazapa-za-qa manqat vøténøtēn neka vøembó-pavāt. Neka no nõto-eqanát, ta matev-te nqanek, neka nogi bawan ezoqam, ndigu namba qatiganim, vøe-tømbuzu.

¹⁵ Geté Mbumbukiam, ekeza kuku matev-te, no é-møndø-veatán. Okhokho-té qatøqán, neka no vønø-akha.

¹⁶ Yaq ndego gematøvem, av nqægo, khøuwa eqeieqei mõndøndāp, ndego ekeza Yo nõndo-veatáv, sasae vønø-etoam, no Manqat Mbomambaqape, bawan vini-ak batē-zømesim, teqa yaq-te. Ndego no nqanek sasae genø-etoam, yaq no ambá av nqægo, ezoqa nõme-tē qatønāv, vønø-ovøyām. Av taoká.

¹⁷ Neka no ambá av nqægo, Zelusalem taon-tē qatønāv, ti-te ndigu, ibugukhokhof Keliso-gi u-anim iz gindapem. Mbaín. Geté no ndaføyambá, Alebia manqei-té qatønáv, yaq taqa zita-te, no nango Damaskus taon-te vøe-qavan.

¹⁸ No Zelusalem taon-te, viav misika-qá zita-te mbá qatemát. Zapa ndøgo, no Pita omete-qa nogoám. Yaq pula menás, namba qatiyagam.

¹⁹ No Keliso-gi u-anim nõme, qaqaøpøteáv. Ezoqa nõme sa ndégo tæ-omét, Zems, ndego Evezøza Yesu namba gi:qaz.

²⁰ Nqáe! No nqanek manqat, Mbumbukiam-qá bøi-té qanøzø-peaomít. Ndego mõndæ-otév. No ambá av nqægo, meakha manqat nõzø-manqatē.

²¹ No taqa zita-te, Silia neka Silisia manqei-té qatønáv.

²² Ta khøuwa-te ndøgo, Klisten bawabawan ezoqam, Zudia manqei-te giyageapat, ndigu no kha qeiviáv.

²³ Ndigu sa nqáneq gi-ewagám: Ndego ezoqam, ni gengiænotam, ndakin ezoqa uni-manqatin matev-qa yaq-te me:zømesimít, ndøgo bugukhokhof navap-qa gembogoam.

²⁴ Yaq ndigu no zapaya, Mbumbukiam-qá iz ndø-eqatát.

2

Keliso-gi u-anim nõme, Pol-qa sasae gi-unimanqatinim

¹ Yaq viav 14-qá zita-te mbá, no Zelusalem taon-te nango qævesez. Banabás namba nitiniáv, Taitus vøi-ituat.

² No Zelusalem tøte-vesezát ndøgo: No Mbumbukiam é-møndønø-veáz, av nqægo, no bånønāv. Yaq no Klisten ezoqám namba nimiqonáv. Ambá ndigu, ezoqa ewaqape. Geté megetapak mbá. Yaq no Manqat Mbomambaqape nõzømbe-ovøyām, no bawan vini-ak qate-zømesimam. Soqain ndøgo, ndigu noqa manqat poeveav tøgoat, no bawan vini-ak nqate-zømesim, yaq no nqanek sasae khokhō sægoāt.

³ Yaq ndigu noqa manqat, gè-unimanqatinim. Até Taitús-a, ndego no sasae namba nqatigu, ndego Glik manqei-ak, ndigu pouweáv, ngusum tekepøtaz.

⁴ Manqat taqa yaq-te tønefakhán ndøgo: Zapa ndøgo, ezoqa nõme mõndøgoám. Ndigu Klisten ezoqam-qa me:qeivám, neka Klisten ezoqam namba vøe-tøkuatam. Ndigu niqa matev qeivi-qa ndøgoám, khonoam-té, ni Keliso Yesu genqovotan. Yaq ndigu ni Mozes-qa guguna manqat mokho-te nqawa ambam-qa nigoám.

⁵ Geté ni tiqa manqat-te, poev elavøqase veeáv. Zapa ndøgo, ni āv qanimbi-pøovám nqægo: Unimanqatin Manqat Mbomambaqape, ni zo qati-zømesimam, oskia begó zo namba.

⁶ Ndigu ezoqam, iz-akhayapak ndigu, Zelusalem taon-te ndøgo, noqa manqat møndø-unimanqatiním, neka manqat nøme einiáv, taqa yaq-te. Geté, unimanqatin. No-te, tiqa iz akhae gigiap-qapé mbá. Zapa ndøgo, Mbumbukiam ezoqa ambá av nqægo, bavokhō genø-gevezoāt.

⁷ Yaq ndigu megetapak, āv gini-matøvemém nqægo: No Mbumbukiam, bawan vini-ak Manqat Mbomambaqape zømesim nonqo ndøveatán, ate av-té, Pita ge:veatav, Manqat Mbomambaqape Zu ezoqa nde:zømesimit.

⁸ Mbumbukiam, ndego Pita u-anim iz gembo-etoam, Zu ezoqam teqa Manqat te:zømesimat, ndego até nó-a, u-anem iz vønø-etoam, bawan vini-ak vøté-zømesimāt.

⁹ Yaq Zems neka Pita neka Zion, ndigu ezoqa uni kandakanda-in ndizæza, ndigu møndø-matøvemém, av nqægo: Iz Mbumbukiam nø-etoám, nqanek sasae nqægot, yaq ndigu no neka Banabas zenda kaka vønī-itiam. Yaq ni manqat āv qati-kopo:ném nqægo: Ni Manqat Mbomambaqape, bawan vini-ak nití-zømesimít neka ndigu Zu bawan-ak vøe-zømesimit.

¹⁰ Nqanek manqat mbá ginimbi-eín: Zo gigiap-av ezoqam, Zelusalem Klisten bawan mokho-te ngigu, sekembá sozozø-tøkeét. Yaq no møe-unimanqatin taqa yaq-te, neka bazaføgakh vøe-asaz.

Pol Pita manqa-zapa-qa yaq-te gembo-ovøyam

¹¹ Khøuwa nøme, Pita Antiok taon-te gegeavun, no ndaføyamba nomboponqóm. Zapa ndøgo, matev nøme gematanam, soqain.

¹² Bugukhokhof, Pita bawan vini-ak namba, lou møndælogám. Geté ezoqa nøme gifakhaz, ndigu Zems gendo-khofotaz, ndego nangó genøsinán, neka bawan vini-ak namba, lou logemáv. Zapa ndøgo, Zu ezoqa nøme, ndigu sekembá sege-matavupám, av nqægo: Ndøgo soqain, bawan vini-ak namba toqo-tøkua, ndigu ngusum qogøzativ ndigu. Yaq Pita ndigu Zu ezoqam, møe zøgoám.

¹³ Yaq ndigu Zu ezoqa nøme, Antiok taon-te ndøgo, Pita-qa matev, gèmbø-paevém. Yaq ndigu lou sekemba logemáv, Klisten ezoqa nøme namba, ndigu Zu bawan-ak mbain ndigu. Até Banabás-a, Pita-qa matev vømbøpaev.

¹⁴ No qæqeiv, ndigu nakhoa ndaføyamba paeveav qagoam, av unimanqatin Manqat Mbomambaqape ndæmanqate, yaq no Pita ezoqa ewaqape-qa bøi-te, āv qambøe-eín nqægo, “Qo Zu ezoqám. Geté qo andé bawan vini-ak me qoteyagé. Qo Zu ezoqam-qa matev pøpøvumáv, av bugukhokhof qoqotegoam, qo Klisten ezoqam mbain qoqogoam. Ndøgo kopømbá. Geté gekha zapá, ndakin qoqosinaq, neka ndigu bawan vini-ak ndoqozø-pouwe, ande Zu ezoqam me ti:yagat?”

Mozes-qa guguna manqat qoté-khandi:qák, geté Yesu toqo-unimanqatin

¹⁵ Yaq no Pita manqat nøme, āv qambøe-eín nqægo, “Unimanqatin. Ni Zu ezoqa ziqaním. Ni ambá av ndī:gu, bawan vini-ak, ndigu Mbumbukiam zøtezateav ndigu.

¹⁶ Geté ni ndakin mizi:nøtén, Mbumbukiam ezoqa, ndaføyamba ambá ta zapaya ndøgo, tenezæzā, ndigu guguna manqat ndimbopaev. Geté ndego ndaføyamba, nqánek genezæzá, Yesu Keliso ndi-unimanqatinat. Até ní-a, ni Keliso Yesu nqánek qazi-unimanqatiním. Ni āv qazi-matøvemém nqægo: Mbumbukiam ni ndaføyamba nqánek genenæná, Keliso tizi-unimanqatinim, ambá ndøgo, ni Mozes-qa guguna manqat tizimbo-pavat. Zapa ndøgo, ezoqa kopo kopømba mbain, Mbumbukiam-qa bøi-te, ta mokho-te ndøgo te:-ndaføyamba-ev, ndego Mozes-qa guguna manqat ndembopaev.”

17 Ni Zu ezoqam ndakin Keliso mokho-te Mbumbukiam-qa b̄oi-te ndaf̄oyamba-qa nqeigu, yaq ni m̄oiqeiv̄im, ate ní-a, ni manqa-zapa-ús. Av tægoat ndægo, yaq ḡê, Keliso ni manqa-zapa gone-qa nígu? Av taoká.

18 Geté no manqa-zapa nq̄ánek qatégó, nq̄awa tæsinan, neka Mozes-qa guguna manqat nq̄awa v̄oembóp̄æv. Zapa ndógo, no é-m̄oeq̄eiv̄, av nq̄ægo, ndógo kop̄omba mbaín t̄on̄ot̄oke, Mbumbukiam-qa b̄oi-te tæ-ndaf̄oyamba-en.

19 No bugukhokhof Mozes-qa guguna manqat paev-qa nogoám. Geté kop̄omba mbaín. Yaq teqa guguna manqat, no andé manqa ov̄oyam-té qan̄ové, l̄ov̄ote v̄on̄-etoam. Keliso tae mutui-te genanim, no té namba s̄otumu-pakhaén. No ndógo t̄otenanim: No Mbumbukiam-qa ban̄oyagé.

20 Yaq nakémbá. No n̄okezan, ndakin yageáv. Geté Keliso ndoyagé, no mokho-te. No ndakin nq̄anek manqei-qape-te nq̄æyage, no unimanqatin matev-té qatoyagé, Mbumbukiam-ge Yo-te, ndego kuku nd̄ombogo no-te neka ekeza kha sa genqonqotav, no zapaya.

21 Mbumbukiam-qa kuku matev, no-te gego, no gen̄ombó-qasiák. Unimanqatin. Ezoqa Mbumbukiam-qa b̄oi-te amba ndógo tini-ndaf̄oyamba-ez̄in, Mozes-qa guguna manqat timbo-paev̄in, yaq Keliso ambá khokhó sege-nanimín.

3

Keliso toqo-unimanqatin o khafeap matev toqombo-pavat, ndógo matev ùnime-vinivinimbá

1 Zo Galesia ezoqam, zo zó-kawakawa-ez? Ḡê, zo ezoqa sapi manq̄at z̄óvewam? Ni zo Yesu Keliso-qa yaq-te, ùni niz̄ombe-ov̄emám, tae mutui-te git̄okewem, yaq zo manqa mokho voz̄ondapem.

2 No manqat kopo z̄on̄ombé-ein̄im? Ḡê, zo Nq̄ova Mbomambaqape, Mozes-qa guguna manqat paev mokho-té qazon̄-ndafem? Av taoká. Zo ndego nq̄ánek qaz̄ote-ndafém, zo Mbumbukiam-qa Manqat Mbomambaqape qazo-ewagam neka voz̄o-unimanqatinim.

3 Zoqa matev, mokho mbaín. Zo Nq̄ova Mbomambaqape-qá bazaf̄ogákh qaz̄ote-ngazém. Yaq gekha zapá, zo ndakin zoqa yageap, z̄okeza bazaf̄ogákh-te khoui-qa ndozogo?

4 Zo Mbumbukiam namba, mbomambá sozoyagám. Yaq ḡê, zo khokhó sozóyagam? No nq̄æmatavap, mbaín!

5 Ḡê, zo Mbumbukiam Nq̄ova Mbomambaqape ta zapaya ndógo tez̄ombé-etoumit, neka zo mokho-te umingiap matev vinivinimba, ta zapaya ndógo tez̄ombégot, zo guguna manqat nq̄azombo-paev? Av taoká. Ndego matev av nq̄ægo, ta zapaya nq̄ánek gez̄ombégót, zo Manqat Mbomambaqape qazo-ewagam neka voz̄o-unimanqatinim.

6 Ndæ! Eibleem zomb̄oe-mat̄ovemēm? Ndego Mbumbukiam, gè-unimanqatin. Yaq Mbumbukiam ndego ta zapaya ndógo, ndaf̄oyamba-qape me:veó.

7 Yaq zo v̄øez̄otéz: Uni Eibleem-gi zi ndígu, ndi-unimanqatinat.

8 Mbumbukiam-qa Manqat, é-m̄ond̄o-eín, av nq̄ægo: Bawan vini-ak ti-unimanqatinim, yaq Mbumbukiam ndigu ndaf̄oyamba mé:z̄æb. Yaq nakémbá, ndego Eibleem āv gemb̄oe-eín nq̄ægo, “Qo mokho-te, no bawabawan ate ndi:gu, matev eqeieqei n̄oz̄o-mat̄onumát.”

9 Eibleem Mbumbukiam, gè-unimanqatin, yaq ndego matev eqeieqei v̄ombō-matanam. Yaq nakémbá, gekha ezoqām ndigu, ndi-unimanqatinat, av Eibleem ge-unimanqatintam, Mbumbukiam ndigu matev eqeieqei z̄ōmatanám.

10 Geté gekha ezoqām ndigu, Mozes-qa guguna manqat-te ndo:taza, Mbumbukiam-qa b̄oi-te ti-ndaf̄oyamba-ez, ndigu m̄ond̄o-soq̄é. Ti-te ndígu Mbumbukiam yaq-fia nd̄otá.

Zapa ndógo, ezoqa kopo mbaín, ndego teqa manqat ate ndægo ndembopaev. Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo: Gekha ezoqām ndigu, Mozes-qa guguna manqat ate ndægo paeveav ndigu, ti-te ndigu Mbumbukiam yaq-fia ndõtá.

¹¹ Ndakin bavokho-qapé. Ezoqa kopømba mbaín, guguna manqat mokho-te, Mbumbukiam-qa bøi-te te-ndaføyamba-ev. Zapa ndógo, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-eín nqægo: Ezoqam ndógo tené-ndaføyamba-év, te-unimanqatintat. Yaq géyagét.

¹² Keliso toqo-unimanqatin o Mozes-qa guguna manqat toqombo-pavat, ndøgo matev ùnime:-vinivinimbá. Zapa ndógo, Mozes-qa guguna manqat paev mokho-te, ezoqa sa ndígu tiyagát, ndigu uni timbøepavat.

¹³ Ni bugukhokhof Mozes-qa guguna manqat, paev-qa zigoám. Geté kopømba mbaín. Yaq Mbumbukiam ni yaq-fia taev-qa nigoám, ta zapaya. Geté Keliso ni gènqovotán. Mbumbukiam niqa manqa-zapa-qa yaq-fia, te-te ndégo tenøtá. Unimanqatín. Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, “Gekha ezoqām ndego, tae-te tetøkewat, te-te ndego, Mbumbukiam yaq-fia ndõtá.”

¹⁴ Keliso nqanek matev tene-matanám ndógo: Matev eqeieqei ndøgo, Mbumbukiam ge-ein, bawan vini-ak tezøgo, Keliso Yesu mokho-té qabenøzø-fakhán. Mbumbukiam Eibleem, manqa mbusa āv tembøevé. Yaq ni nqazi-unimanqatinat, Nqova Mbomambaqape bizi:ndafem, av Mbumbukiam manqa mbusa ge:ve.

Mbumbukiam Eibleem-te manqa mbusa é-møndøvé, yaq vðev, Mozes-qa guguna manqat qafakhan

¹⁵ Nøfuap! Zo mõzøte-zøté. Ezoqa manqa tikopo:nem neka poev vø-unimanqatiním, yaq ezoqa nøme kopømba mbaín, tiqa manqat-te, manqat nøme to:-awam o tiqa manqat vønqagimēm. Yaq matev até kopó. Manqa mbusa ndøgo, Mbumbukiam Eibleem-te geve, ezoqa kopømba mbaín, ti-enendem.

¹⁶ Ta manqa mbusa ndøgo, Mbumbukiam Eibleem neka tege zeo-té genøvé. Mbumbukiam-qa Manqat einiáv av nqægo, manqa mbusa tegi zi-tē genøvé, geté tege zeo kopo-té genøvé, Eibleem namba. Ngenek zeo, Kelisó.

¹⁷ Noqa manqa mokho nqáne: Mbumbukiam Eibleem namba, poev ge-unimanqatin, yaq viav 430-qa zita-te, Mozes-qa guguna manqat qafakhan, ta guguna manqat ndøgo, kopømba mbaín, Mbumbukiam-qa manqa mbusa tønqawa, ibugukhokhof Eibleem-te geve. Ta manqa mbusa ndøgo, oskia ndógoát.

¹⁸ Ni Mbumbukiam matev mbomømboma, amba Mozes-qa guguna manqat paev mokho-te teni-etoamín, yaq manqa mbusa ndøgo, Eibleem-te geve, ambá khokhó. Geté Mbumbukiam Eibleem matev āv gembøe-etoám, av manqa mbusa gembøeve. Yaq-mbá.

Mozes-qa guguna manqat-qa sasae, ndøgo ibusa-ibusa nonqó

¹⁹ Av tægoat ndægo, ni tizi-unimanqatiním, ndøgo gigiap-qapē, yaq gē, Mozes-qa guguna manqat, mokho gekhám? Mozes-qa guguna manqat, ndøgo tønefakhán: Ni tàbizi-qeivím, av nqægo, manqa-zapazapa ndøgo, ni qazigoatun, ùnime:-soqá, Mbumbukiam-qa bøi-te. Guguna manqat ndøgo, enzol ezoqam Mozes gembo-etoam, sa ndøgo tønégóát, atema Eibleem-ge zeo vømøfakhán, teqa yaq-te, Mbumbukiam manqa mbusa gembøeve. Guguna manqat, ni nginginam mokho-té qanøni-fakhán. Ngenek nginginam, Mozés.

²⁰ Geté Mbumbukiam Eibleem namba manqat gi:kopo:nem, ndøgo nginginam mbaín. Mbumbukiam manqat ekezan mbo-eín.

²¹ Yaq gē, yaq Mozes-qa guguna manqat-a, yaq manqa mbusa ndøgo, Mbumbukiam Eibleem-te geve, qaqae matev tógo? Av taoká. Zapa ndógo, Mozes-qa guguna manqat, ni

amba khandi t̄oni-etoamin, yaq ni Mbumbukiam-qa b̄oi-te, ambá nd̄ogo tizi:-ndaf̄oyamba-en̄in, teqa guguna manqat tizimbo-pavatin.

²² Geté Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-eín nq̄ægo: Ni ezoqa ewaqape, manqa-zapa-qá mokho-té qazu:gú, neka ni bazaf̄ogakh mbaín, Mozes-qa guguna manqat tizimbo-pavat. Yaq nakémbá, Mbumbukiam, ta khandi nd̄ogo, taqa yaq-te ibugukhokhof manqa mbusa geve, nd̄igu tez̄o-etoám, nd̄igu Yesu Keliso ndi-unimanqatinat.

²³ Nq̄anek unimanqatin matev fakhaneav qagoam, ni Mozes-qa guguna manqat mokho-te, l̄ov̄on̄at zigoám, neka ande ndimbula ezoqam me vizi-goam. Geté unimanqatin matev qandovea, ni z̄ifakhán.

²⁴ Ni guguna manqat-qá mokho-té qazu:goám. Yaq ni t̄ot̄op̄otambám nd̄ogo, atema Keliso v̄om̄ofakhan. Geté ndego gefakhan, yaq ni Mbumbukiam-qa b̄oi-te, nq̄ánek qazí:-ndaf̄oyamba-én, ni Keliso tizi:-unimanqatintat.

²⁵ Unimanqatin matev qafakhan, yaq ni ndakin Mozes-qa guguna manqat, sekemba t̄op̄ot̄onateáv.

Ni m̄izi-Mbumbukiam-gí-nakheis-én, ni Keliso nq̄azi-unimanqatinat

²⁶ Zo ate nd̄oz̄ote:go, Keliso Yesu nq̄azo-unimanqatinat, zo m̄ozo-Mbumbukiam-gí-nakheis-éz.

²⁷ Zo ib̄okha iz qazondapem, zo Keliso mokho-té qazotu:gú. Neka zo ndego andé ndabua me z̄ote-uzáp.

²⁸ Yaq nakémbá zo vinivinimba mbaín, zo Zu ezoqam neka zo bawan vini-ak, neka zo ezoqa iz nd̄oz̄ogo neka zo iz mbain ndozogo, neka zo angana neka zo sakheis. Keliso Yesu mokho-te, zo kopó.

²⁹ Zo Keliso-qa mokho-te tozotugoat, zo Eibleem-gí zí. Yaq zo Eibleem-gi zi tozogoat, zo matev nd̄ozo-ndapém, taqa yaq-te, Mbumbukiam Eibleem manqa mbusa gemb̄eve.

4

¹ Zo m̄oz̄ote-z̄otéz, gekha nakhasām ndego, vaev-te eve-qa gigiap ate ndægo to:kawaev, ndego khapelav̄qase zua ndego, ndego andé khokho sasae ezoqam me me:gó, oskiá nd̄ogo, gigiap ate ndægo, teqa nd̄ogo.

² Yaq ndego ezoqam-qá mokho-té gunu:gú. Nd̄igu timbo-kewagét, atema ta kh̄uwa-te nd̄ogo, tege eve gezav, gigiap ate ndægo to:kawaev.

³ Até ní-a, ni Keliso unimanqatinteav qazigoam, ni andé nakheis me zi:goám, neka manqei-qape khafeap matev neka matavap mokho-té qazu:goám. Ni andé tigí khokho sasae ezoqam me zi:goám.

⁴ Geté, kh̄uwa egeieqei qandap, av Mbumbukiam ge:zav, ndego ekeza Yo ndokho-fotáv, sævam-te v̄om̄oqan. Até ndegó-a, Mozes-qá guguna manqat mokho-té gunu:goám.

⁵ Ndego tenegeavún nd̄ogo: Ezoqa génqovotáz, nd̄igu guguna manqat mokho-te gu:goam, yaq ni bizí:-Mbumbukiam-gí-nakheis-en.

⁶ Ni Mbumbukiam-gi nakheis nq̄azigu, Mbumbukiam niqa mb̄oni-te, ekeza Yo-ge Nqova Mbomambaqape ndokhofotáv. Yaq ngenek ni mokho-te, Mbumbukiam “Tat” mbo-akhaematún.

⁷ Yaq nakémbá, zo ambá av nq̄ægo, ande khokho sasae ezoqa me sekembā sozogō. Av taoká. Zo Mbumbukiam-gí nakhéis. Yaq zo Mbumbukiam yage egeieqei-qape z̄o-etoám, nd̄ogo ekeza nakheis nonqo ndemendewe.

Pol Galesia ezoqam gez̄o-fofogim, nd̄igu guguna manqat-te nango givesez

⁸ Ibugukhokhof, zo Mbumbukiam zøtezateáv. Zo khape mbumbuk-qá mokho-té qazotugoám, neka zo ande tigi khokho sasae ezoqam me vøzøtēgoam. Ezoqa ndigu mbumbuk zø-akhaematún. Geté ndigu uni mbumbuk-aním mbá.

⁹ Zo ndakin Mbumbukiam møzøte-zøté. O, unimanqatin nqánek. Zo Mbumbukiam me:-otév. Geté, áv khané:go, zo khafeap matev-te neka khape mbumbuk-te nqawa ndozo-vesezet, ndigu bazaføgakh mbain ndigu neka kopømba mbain ndigu, zo tizøtøke? Gekha zapá, zo tiqa mokho-te nqawa gone-qa ndozogo, nqawa vozó-tigi-khokho-sasae-ezoqam-ēz?

¹⁰ Zo khøuwa nøme, gigiap-qape zøtezæzá, løvøyak nøme-te neka viav-te. Yaq zo ndozo-matavap, tozo-khatiwat, zo Mbumbukiam ndaføyamba me:zæzá.

¹¹ No nøzø-fofogeáp zo. Andē noqa sasae ate ndægo khokho vøtégo, zo mokho-te bazaføgakh qæ-asazat.

¹² Nøfuap! No Zu ezoqám. Geté no ndakin ambá av nqægo, Mozes-qa guguna manqat mokho-te, ndaføyamba-qa nøgō, Mbumbukiam-qa bøi-te. No nqazó-pouwe. Zo noqa zøtéqeivát, taqa yaq-te. Até nó-a, no andé zo me nøtegoám, no zo namba qategoam. Zo no-te mbøni vaev etopøteáv, atema ndakin.

¹³ Ta khøuwa-te ndøgo, no zo Mbumbukiam-qa Manqat ande qate-zømesimat, no enqoni nøvitát.

¹⁴ Geté oskiá ndøgo, noqa enqoni zo viniv qazø-etoam, zo no sanqambeáv neka qasi:veáv. Geté zo sòzo-khatombém. Unimanqatín. Zo no andé enzol ezoqam me o Yesu Keliso me zøte-khatombém.

¹⁵ Zo Mbumbukiam-qa Manqat ande qazøte-yogem, zo khanakhanakh kandambá qazondapem. No møtenøtén. Ta khøuwa-te ndøgo, zo kopømba tozogonin, zo ambá zøkeza bøi zokhawaín, no vozonø-etømemin. Zapa ndøgo, zo kuku kandambá qazogoam no-te.

¹⁶ No zo unimanqatin manqat nqazø-manqate, yaq gē, no ta mokho-te ndøgo, møezø-qaqa-ezoqam-en?

¹⁷ Nandiv khokho nømendim ezoqam, ndigu gawáp zo-te. Geté ndigu ambá av nqægo, zo tøkeam-qa zøgō. Ndigu zo qatozoat-qa mba zøgó, no-te. Ndigu sa nqánek qazøpoév, zo ti-te gawap tøzøgoat.

¹⁸ Gawap taqagoat, ndøgo qanimáv, matev eqeiepei-te taqagoat. Zo ambá oskia zøgonín, ambá ta-mba ndøgo, no zo namba tøtegoat.

¹⁹ Nogi nakhei mbomømboma! No viniv nangó qatøndapét zo zapaya, ate av-té, sævam viniv tundap, tui-ova, atema Keliso-qa matev zo mokho-te uni vømé-khouwēv.

²⁰ Noqa poev kandambaqape nqánek: No ndakin zo-té qabanøgó. No amba zo namba tøtegonin, yaq no manqat ambá ndaføyamba nøzø-manqateín, kuku matev-us. Zapa ndøgo, no nqova ndafe kandambá, zoqa matev-qa yaq-te, neka nøzø-fofogeáp.

Sæla neka Hega, tiqa emanqat

²¹ Zo ezoqam, zo poev ndøzøgo, guguna manqat mokho-te tozotugoat, gē, zo mozøyogem, guguna manqat, gekha manqāt ndø-ein?

²² Av qane-peawáp nqægo: Eibleem nakhei angana menás gimboqaz. Nøme ndego, tegu sasae sævam Hega-té gemøqán. Geté nøme ndego, ekeza zas-té gemøqán, Sæla.

²³ Tege yo, ndugu sasae sævam-te gemboqan, ndego ezoqam-qá manqa vøovam-té genøqán. Geté, tege yo, tegu zas-te gemøqan, ndego ndøgo tenøqán, av Mbumbukiam manqa mbusa ge:ve.

²⁴ Nqanek emanqat, yaya ni-etæ. Nginik sakhei menas, andé poev menas me me:gó, Mbumbukiam ezoqa namba gi:-unimanqatinim. Poev nøme, Sainai lol-té ge-unimanqatín, Mozes-qa guguna manqat vøzø-etoam. Ta matev ndøgo, andé Hega me

me:gó, ndugu khokho sasae sævam, Eibleem-ge nakhasa anganeam nøme gumboqan. Yaq ta guguna matev mokho-te, até ní-a, vizi-khokho-sasae-ezoqam-en.

²⁵ Ezoqa ndakin Zelusalem taon-te, Mozes-qa guguna manqat ndimbopaev, ndigu andé khokho sasae ezoqam me me:gó, ate av-té, Hega nduigu, ndugu Sainai olol guikhamas, Alebia manqei-te ndøgo.

²⁶ Geté ni Klisten ezoqam, ni ambá av nqægo, ande khokho sasae ezoqām. Zapa ndøgo, ni Zelusalem ndakinak taon-ák, ova nqo:go. Ndøgo andé nigú evó.

²⁷ Tuqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo,

“Qo khanakhanakh mbá qanegó,
qo sævam, nakheis mbain ndoqogo.

Qo khanakhanakh-us ndø-akhá,

qo nakheis qazøneav qagoam.

Zapa ndøgo, qo qakhapus mba nqoqoyage,

qo nakheis segeqá-goát. Kopoav-qapé.

Av taoká, av sævam nømu nduigu, zivis-us ndugu.”

²⁸ Nøfuap! Nqáe! Mbumbukiam Eibleem-te manqa mbusa ndøvé, yaq Aezek vøqan. Yaq zo até kopó. Mbumbukiam manqa mbusa ndøvé, zo vozō-Mbumbukiam-gi-nakheis-ez.

²⁹ Ta khøwa-te ndøgo, ndego Hega-ge yo, Ismael, ndego ezoqam-qa manqa vøovam-te geqan, Aezek, ndego Mbumbukiam-ge Nqova-qa poev-te geqan, soqaqape-té genø-aumám. Até ndakín-a, matev até kopó. Ndigu ezoqa nøme, zo guguna manqat paev-qa ndizøgo, ndigu zo soqaqape-té ginø-abét, zo Mbumbukiam-ge Nqova-te qazofakhaz.

³⁰ Geté Mbumbukiam-qa Manqat, āv khané-ein? Ndøgo āv qane-peawáp nqægo, “Nanduv khokho sasae sævam, vøkhofotáv, ekeza yo namba.” Zapa ndøgo, khokho sasae ezoqam-ge yo, kopømba mbain, zas-anim-ge yo namba, eve-qa gigiap to:kawaev.

³¹ Nøfuap! Yaq nakémbá, ni ambá av nqægo, andé khokho sasae sævam-gī nakheis, neka Mozes-qa guguna manqat mokho-tē qazu:gū. Geté ni Eibleem-gu zas-anim-gī nakheis.

5

Keliso ni genqovotan

¹ Ni Keliso genqovotán, guguna manqat-qa mokho-te qazu:goam. Yaq ndakin ni nqanek nqovotønatev matev-te, oskia tábizi:gú. Yaq nakémbá, zo føgøføgakh ndøwaniáp, neka nango ndøvéséz, ta viniv-te ndøgo, ni ande khokho sasae ezoqam me qazi-eqatam.

² Nqáe! No Pol, nqazø-manqate. Zo ngusu qogøzat matev mokho-te, Mbumbukiam-qa bøi-te ndaføyamba-qa tozogoat, yaq matev ndøgo, Keliso zoqa gematanam, gezø-tøkeák.

³ No nqawá qanøzø-ein: Gekha ezoqām ndego, ngusu qogøzat matev mokho-te, Mbumbukiam-qa bøi-te ndaføyamba gone-qa ndego, ndego Mozes-qa guguna manqat ate ndægo bembopáev.

⁴ Zo gekha ezoqam, zo Mozes-qa guguna manqat paev mokho-te, Mbumbukiam-qa bøi-te ndaføyamba gone-qa ndozogo, zo mðzoqatáz, Keliso-te. Zo Mbumbukiam-qa kuku matev, zítá qazøte-wuøém.

⁵ Geté ni ezoqam, Mbumbukiam-ge Nqova Mbomambaqape mokho-te nqaziyage, ni ta-mba nqáneq qazio-taná: Ni Mbumbukiam ndaføyamba nqáneq genénæmb, ni Keliso tizi-unimanqatintat.

⁶ Zapa ndøgo, Keliso Yesu mokho-te, ndøgo gigiap-qapé mbá, ngusum e-má tiqambø-kepøtøzēm, ó, kepøtøzateav vøgoat. Geté gigiap-qape nqáneq, Keliso tizi-unimanqatintat neka kuku matev vønigoāt.

⁷ Zo mbomambá sozongazém, Klisten matev-te. Yaq gê, zo matavap, gekha ezoqām zó-enegim, unimanqatin manqat sekemba paeveav ndozogo.

⁸ Manqat ndøgo, ezoqa nøme zo ndezømesim, ambá av nqægo, Mbumbukiam-tē qando-fakhatē, ndego zo gezø-akha. Av taoká.

⁹ Zo mōzøte-zøté: Flawa poponøvem nonqo khapelavøqase, flawa-te toqotu-pomogim, yaq ate ndi:gu segé-popoéz. Yaq matev até kopó. Khokho nømendim manqat khapelavøqase tøgoat, yaq ndøgo segé-khouwév, ezoqa vótubām. Ezoqa kopoáv.

¹⁰ Geté no āv qate-unimanqatinát nqægo: Zo Mbumbukiam zótøké. Yaq zo tiqa matavap vini ndapeav tønne:gó. Yaq gekha ezoqām ndego, zoqa matavap ndezø-enegimit, ndego yaq-fia nqosøgeap betēndap.

¹¹ Nøfuap! Gēmbo-mataváp. No amba ezoqa tøte-zømesimin, av nqægo, ngusum yà bezøqogāz, yaq no Zu ezoqam soqaqape-te ambá géveemák. No ezoqa amba zømesipøteav tøgonin, Keliso-qa løvøte mokho-te tikhandi:z, ndego tae mutui-te genanim, yaq no Zu ezoqam, qaqa ambá genøgonemák.

¹² No nqæmatavap, ndigu ezoqam zo ngusu qogøzat-qa yaq-te matavap ndizø-enegim, ndigu sà be-apét, até nqazí-a, bē-ovob.

¹³ Nøfuap! Zo Yesu nqovotøzat matev-té genøzø-akhá. Geté ndego ambá av nqægo, zo nqānek gene-nqovotāz, zo matev vinivinimba sa tozo-matønumit, av zøkeza ndøzømbepoiev. Av taoká. Geté zo kuku matev bezøgó, yaqyaq-a, vøe-tøkeam.

¹⁴ Zapa ndøgo, manqat kopo ndøgo, Mozes-qa guguna manqat ate ndægo ndøgutøve, nqānek: “Ezoqa nøme-te, kuku āv tabetaqambe:gó, av qakeza kha-te kuku ndaqambe:go.”

¹⁵ Geté zo izuizu tozo-keføngimat, neka kopømba ande av søvakha gigiap ndi:gu, izu kha vøzølgāt, zo aiyá qagó, andé vøzøté-khoumbām.

Nqova Mbomambaqape-qa matev neka kha-qa poev matev

¹⁶ No zo āv qazømbé-eín nqægo: Zo Nqova Mbomambaqape-qa mokho-té qanuyagé, ndego zo bēnøzøgim. Yaq zo manqa-zapazapa zógoák, av zøkeza kha ndømbøe-poiev.

¹⁷ Kha-qa poev, Mbumbukiam-ge Nqova namba, gènøfeáp. Neka Mbumbukiam-ge Nqova, ezoqam-qa kha-qa poev namba ndē:nøfeáp. Qaqa ndøgó, yaqyaq-a. Yaq nakémbá, matev eqeieqei ndøgo, gone-qa ndoqogo, kopømba mbaín toqogo.

¹⁸ Geté zo Nqova Mbomambaqape tezømbo-megetat, yaq ndøgo vini. Zo ndakin ambá av nqægo, Mozes-qa guguna manqat-qa mokho-te sekembā søzøtu:gū.

¹⁹ Ni kha-qa poev mizi:nøtén. Taqa poev nqānek: Mambe okho matēv, neka sakhei o angana qovesam matēv, neka gekha manqa-zapazapa nøme ndøgo, av nqægo.

²⁰ Neka kha-qa poev nøme nqānek: Tae khøuiap vizap matēv o mbumbuk akhayam matēv, neka manqa-sisi matēv, neka sanqambap matēv, neka manqa itumbam matēv, neka gigiap qovet matēv, neka qaqa matēv, neka qakeza kha eqawat matēv, neka qaqaie matev.

²¹ Neka kha-qa poev nøme nqānek: Ova matēv neka ibøkha soqa izam matēv neka lou loge møqæ matēv neka gekha matev soqøsoqa av nqægo nøme ndøgo. No nqawá qanøzø-eín, av bugukhokhof qazømbe-manqatam: Gekha ezoqām ndigu, matev av nqægo ndimatanam, ndigu Mbumbukiam-qa Megeat Matev-te gemø-fakhazák.

²² Geté mokho ndøgo, Mbumbukiam-ge Nqova-te ndøndo-fakhate, nqānek: Kuku matēv, neka khanakhanakh matēv, neka sambi matēv, neka aiyaiyav matēv, neka tanøtanakh matēv, neka matev mbomømboma gone matēv, neka matev eqeieqei-te tøkenømbem matev,

²³ neka qakeza kha voat neka eqeieqei nøzøgim matev. Nqānek matev ate nqægo, guguna manqat kopo nqawateáv.

²⁴ Gekha ezoqām ndigu, Keliso Yesu-gi, ndigu ekeza kha-qa poev sekemba gembópavatak. Ndigu kha-qa poev, tae mutui-té ginø-tøkeém, poev soqøsoqa ate ndægo namba.

²⁵ Ni Nqova Mbomambaqape, khandi ndakinak gini-etoam, ni ndégo teabeni-nøzøgím.

²⁶ Ni bizi-khambùváp, neka yaqyaq-a qaqa bizilødzú, neka yaqyaq-a ova bizi-manqáté.

6

Qo gigiap ndøgo toqópeá, av qoqote-ogeakh

¹ Nøfuap! Zo mokho-te ezoqa nøme manqa-zapa tego, yaq zo ezoqa, Nqova Mbomambaqape nanduzumbu-gu, ndego gèmbø-tøkeém. Kuku matev-ús. Geté zøkeza kha, gèqeivi. Soqain ndøgo, teqa matev, atē zō-a, manqa-zapa-te tø-itub.

² Zo yaqyaq-a, viniv eqawat-qa yaq-te, gètøkeám. Av tøzøtegoat ndægo, zo Keliso-qa guguna manqat o-mba zombøé-ndapát.

³ Gekha ezoqām ndego, ndematavap, av nqægo, ndego ezoqa nøme gèlvubām, getē ndego ezoqa kandambaqapē mbā, ndego ekeza kha gèmbøe-khavozumít.

⁴ Ezoqa ewaqape ekeza matev, yà begevewát. Eqeieqei tøgoat, yaq qo kopømbá, khanakhanákh. Geté kopømba mbáin, toqote-khambuvupat av nqægo, qoqa matev eqeieqei, getē ezoqa nøme-qa matev soqain.

⁵ Zapa ndøgo, ezoqa ewaqape, ekeza viniv ndøzøgó, ndi-eqægeapet.

⁶ Gekha ezoqām ndigu, Manqat Mbomambaqape ndi-upøgim, ndigu yà bembo-tøkeé, ndego nde:zømesim, gigiap qaniqanimav-te.

⁷ Zo zøkeza kha mbøe-khavòzám, av nqægo, Mbumbukiam zimbøe-khavozømēm. Ezoqa kopømba mbáin, Mbumbukiam tembøe-khavozam. Gèmbø-mataváp. Gekha gigiap ndøgo, toqo-ogeakh, qo ndøgo toqópeá.

⁸ Qo manqa-zapazapa, ande gigiap soqøsoqa me toqo-ogeakh, yaq ngi:wat matev qotøndé-pe:tát. Geté Nqova Mbomambaqape toqombo-pavat neka matev eqeieqei toqomatønumat, kopømba ande av avøe gigiap eqeieqei me toqote-ogeakh, yaq qo khandi miavmiav qotøndé-pe:tát.

⁹ Yaq nakémbá, ni matev eqeieqei matanam-qa yaq-te, bini-ewèzát. Zapa ndøgo, khøuwa eqeieqei-te, ni avøe gigiap eqeieqei-qape zindúpeá, ni yovitav tøgoat.

¹⁰ Yaq nakémbá, gekha khøuwā ndøgo, ni kopømba tøgoat, ezoqa nøme matev mbomømboma tizizø-matønumat, ni sà bizizø-matanám. Bugukhokhof matev mbomømboma, ndigu tizizø-matanám, ndigu ni namba Keliso nqazi-unimanqatinat.

Gigiap-qape nqánek, Mbumbukiam khandi ndakinak gini-etoam

¹¹ No nqanek manqat-qase, nøkeza zendá qate-peaomít. Zøtéqeivím! Taqa peawap kandakandá.

¹² Ndigu ezoqam, zo ngusu qogøzat-qa yaq-te nditøpøtøzat, ndigu Zu ezoqam-te, iz kandakanda ndape-qa mba ndøgó. Ndigu sa tinigoatún ndøgo: Soqain ndøgo, ezoqa soqaqape-te ti-ab, ndigu ezoqa Keliso-qa yaq-te ti:zømesimat, ndego tae mutui-te gitøkewem.

¹³ Ndigu ekezan, Mozes-qa guguna manqat pøpøvumáv, oskiá ndøgo, ngusum ndizø-qogøzat. Geté ndigu zo ngusu qogøzat-qa tizømbigú ndøgo: Tìabiti-khambuváp, av nqægo: Zo tiqa manqat o-mba zotondapé, taqa yaq-te.

¹⁴ Geté no nikeza Evezøza Yesu Keliso mba nøté-khambuvupát, ndego ni zapaya tae mutui-te genanim. Te mokho-te, manqei-qape gigiap neka matev, møndønaním, no-te. Neka no nøkezan, manqei-qape matev-te, vøtø-nanim.

¹⁵ Ndógo gigiap-qapé mbá, ngusum e-má tiqambø-kepøtøzēm, ó, kepøtøzateav vøgoat. Geté gigiap-qape nqánek, Mbumbukiam khandi ndakinak geqa-etoam.

¹⁶ Gekha ezoqām ndigu, nqanek manqat ndimbopaev, Mbumbukiam-qa sambi matev neka tanakh matev ndøgoát, ti namba. Ndigu ezoqam, unimanqatin Mbumbukiam-gí Izlael ezoqám.

¹⁷ Noqa vaev manqat nqánek: No ezoqa viniv nøme mba benømbòvé. Zapa ndógo, no nqama ee nqanøgó, no ezoqa gizumbam, no Yesu-qa sasae nqægo.

¹⁸ Nogi Klisten nøfuap. Nigi Evezøza Yesu Keliso-qa kuku matev ndøgoát, zo namba. Amén. Nqanek manqat unimanqatín.

Efesus Pol-qa pepa, Klisten bawan ezoqam-te, ndigu Efesus taon-te giyagam

Megeat Manqat-qase

Nqanek pepa, Pol Efesus taon Klisten bawan ezoqam-té genø-peawám. Ta khøuwa-te ndøgo, Pol nqanek pepa gepeawam, ndego Lom taon-té geyagám. Ndimbula mokho-té gunu:goám. Gaman ezoqam, ndego ta zapaya ndøgo tini-møvøinám, ndego ezoqa Yesu-qa yaq-te ge:zømesimam. Pol nqanek pepa, Tikikus mbo-etoám, yaq ngenek Efesus taon-te vøndap.

Nqanek pepa, ndigu Klisten ezoqam, Efesus taon-te giyagam, bètøkhæ-geveømém, yaq taqa zita-te, ndigu Klisten ezoqa nøme, taon vinivinimba nøme-te giyageapam, bezø-etoam, yaq até ndigú-a, bēgeveømém. Efesus taon ndøgo, kandambaqapé. Ta manqei-te ndøgo tøgó, ndakin khøuwa Teki (*Turkey*) ndimbo-akhayam. Ta khøuwa-te ndøgo, Efesus taon-te ndøgo, bisnis kandakanda ndøgoám, neka ndugu khape mbumbukiam Atemis, tuqa khoev kandambaqape vøgoam.

Klisten ezoqam ndigu, Efesus taon-te giyagam, nøme kopokopo ndigu, Zu ezoqám. Geté ezoqa kopoáv, ndigu bawan vini-ák. Pol nqanek pepa mokho-te, nginik Klisten ezoqam, āv gezømbe-peawám nqægo: Ezoqa ewaqape ndigu, ndi-unimanqatinat, ndigu Keliso mokho-te, kopó. Neka nøme nqáneek: Ni Klisten bawan ezoqam, ni Keliso-qa khá, neka ndego nigí kawá. Neka ezoqa ndigu, ndi-unimanqatinat, ndigu andé khoév. Ta khoev-qa mui-uk, Kelisó. Neka nøme nqáneek: Ni Klisten bawan ezoqam, andé Keliso-gú sævám.

¹ No Pól, nqanek pepa nqæpeaomit. No Keliso Yesu-gé u-aném. No nqanek sasae nqægot, ndøgo Mbumbukiam-qa poév.

Nqanek pepa zo-té qatø-peaomít, zo Mbumbukiam-gi ezoqam, Efesus taon-te nandozo-yage, zo Keliso Yesu uni ndøzømbøe-pæv.

² Mbumbukiam, nigí Tat, neka Yesu Keliso, nigí Evezøza, tiqa kuku matev neka sambí matev, ndøgoát zo-te.

Matev mbomømboma, Mbumbukiam ni Yesu mokho-te gini-etoam

³ Ni Mbumbukiam-qa iz, zí-eqatát, ndego nigí Evezøza Yesu Keliso-ge Mbumbukiam neka Eve. Keliso mokho-te, ndego ni matev mbomømboma ate ndægo ni-etoám, ndøgo yan-te ndøndo-okho, niqa Klisten matev tøke nonqo.

⁴ Mbumbukiam manqei-qape, okhokho-té genø-khakheinám. Yesu Keliso mokho-te, ndego ni é-møndø-vevendám. Ni tegí ezoqam zígoát, neka teqa bøi-te ndaføyamba neka manqa-zapa-yav vizígoát. Mbumbukiam kuku matev, é-møndømbøe-goám ni-te.

⁵ Yaq ndego é-møndæpøoá, ni gé-uponó, neka Yesu Keliso mokho-te, tegí nakheis vizígoát. Nqanek Mbumbukiam-qa poev qanimav-qapé.

⁶ Ta mokho-te ndøgo, Mbumbukiam-qa iz bete-eqawát. Teqa kuku matev qanimav-qapé, ni-te. Yaq-mbá segeni-etoám, te mokho-te ndego, ndembøe-khafuat.

⁷ Keliso-qa kouk mokho-te ndøgo, qawa, ni gènqovotán, neka niqa manqa-zapazapa vømbøe-navøem. Mbumbukiam-qa kuku matev, khape mbøe-khouwév,

⁸ ni gini-etoam.

Teqa matavap loloakh neka teqa otevat kandambaqape-te,

⁹ Mbumbukiam matev āv tenegó, av bugukhokhof matavap ge:ve. Yaq matev ndøgo, ibugukhokhof khonoam-te qagoam, matev ate ndægo, Keliso mokho-te tematanam, ni vøenømand.

¹⁰ Mbumbukiam-qa matavap, khonoam-te qagoam, nqáne: Uni khøuwa-in timø-khantaz, ndego gigiap ate nqægo gekhakheinam, yan-te nqo:go neka manqei-qape-te nqago, segépizám. Yaq kawa kopo mé:goát. Kawa sa ndégo, tégoát, Keliso.

¹¹ Te mokho-te, ni Mbumbukiam tene-vevendám ndógo: Ni tegé ezoqam zigoát, ate av-té, av ndego bugukhokhof ge:pøoa. Zapa ndógo, gekha matavap neka poēv ndøgo, Mbumbukiam ndømbogo, ndego segé-matanám neka matev segéfakhán.

¹² Mbumbukiam tene-matanám ndógo: Ni bugukhokhof ezoqam mokho-te, ni Keliso-te mba qeitø-tambat, Mbumbukiam-qá iz bete-egawát.

¹³ Yaq até zó-a, vozō-Keliso-gi-ezoqam-ez, zo unimanqatin manqat qazoyogem, ndøgo Manqat Mbomambaqape, zoqa khandi-qa yaq-te. Yaq zo Keliso qazo-unimanqatinim, Mbumbukiam mbusa ndømøpá, zo-te, av nqægo, zo tegí. Ta mbusa ndøgo, Nqova Mbomambaqapé. Ndégo, Mbumbukiam manqa mbusa ge:ve, tendo-khofotav.

¹⁴ Ngenek Nqova Mbomambaqape, andé khakhatáp, av nqægo, vaev khøuwa-te, ni matev ate ndægo ndizimø-ndapém, av bugukhokhof manqat ge:-ein, ta khøuwa-te ndøgo, ndego ni uni te:khatomb, ni Mbumbukiam-gi ezoqam. Yaq Mbumbukiam-qá iz bete-egawát.

Pol-qa ike manqat neka guliguli manqat, Efesus ezoqam-qa yaq-te

¹⁵ No ande qate-ewag av nqægo, zo Evezøza Yesu qazo-unimanqatinim neka zo Mbumbukiam-gi ezoqam-te ate ndi:gu kuku ndøzøgo,

¹⁶ yaq no Mbumbukiam-te ike manqat oskia nombo-manqaté, zoqa yaq-te. No zo oskia nøzø-mataváp, noqa guliguli manqat-te.

¹⁷ No āv qate-guligulimatún nqægo: Nigi Evezøza Yesu Keliso-ge Mbumbukiam, ndego nigi Tat bazaføgakh-qape, yan-te ngo:yage, zo Nqova Mbomambaqape bezø-etoám. Yaq ngenek zo matavap loloakh bezømbē-etoam neka Mbumbukiam-qa yaq-te bezømbē-vevezam, yaq zo Mbumbukiam uni vøezøtez.

¹⁸ Neka no āv qate-guligulimatún nqægo: Zoqa matavap tàbezømbe-mboqóé. Yaq zo vøzøté-zøtēz, gekha matev mbomømbomā ndøgo, ni te-te nqazio-tana, ndego tini-etoam. Mbumbukiam zo tegi ezoqam, matev kandakanda mbomømboma kopoav-qapé tezø-etoam. Ndego zo ta zapaya ndógo tezømbe-akhá.

¹⁹ Neka zo teqa bazaføgakh-qape tønnezøtéz, ni-te nqøu-sasaeat, ni ndego nqazi-unimanqatinat. Nqanek bazaføgakh, bazaføgakh nøme ate ndægo, ùnime:løvuám. Nqanek bazaføgakh, ni-te nqøu-sasaeat, até kopó, av bazaføgakh ndægo,

²⁰ Mbumbukiam Keliso løvøte-te ge:khandi:v neka ekeza nakeamo zenda-te, yan manqei-te nqo:go, qonam nonqo vømbō-etoam.

²¹ Yaq Keliso uni ova-ín gono:gó. Ndego ezoqa nekā nqova, tigi megetapak neka vesøtapak, neka ndigu bazaføgakh-us ndigu neka kawakawa-za neka iz-akhayapak ate ndi:gu, ùnime:løvubám. Ta-mbá mbá, ndakin nqaziyage. Geté até ndøgó-a, megemege-te yage ndo:go.

²² Mbumbukiam matev ate ndægo, teqá zenda tokhotapak mokho-té genøvé, neka ni Klisten bawan ezoqam, kawa ndégo tinivé, matev ate ndægo, teqa mokho-te betū:goat.

²³ Ni Klisten bawan ezoqam, ni Keliso-qá khá. Keliso, ndego manqei-qape-te ate nqægo, gigiap ate ndægo mokho-te ndøugu, ndego Klisten bawan ezoqam mokho-té gunu:yagé, kha ndēzø-tønøyām.

2

Mbumbukiam tanakh ginigu

Yesu Keliso mokho-te khandi gini-etoam

¹ Zo bugukhokhof Mbumbukiam-qa manqat qazo-sanqawam neka manqa-zapazapa qazo-matønumam, zo pakhaezat zogoám.

² Ta khøuwa-te ndøgo, zo manqei-qape-qá matev soqøsoqa zombopavám, neka nqova soqøsoqa, ndigu nqanek manqei-qape-te ngiyage, tigi kawa-qa manqat o-mba vozombøē-ndapam. Ngenek ndégo, ezoqam-qa mokho-te ndu:sasaeat, ndigu Mbumbukiam-qa manqat ndisanqawe.

³ Até ní-a, ni ezoqa ewaqape, bugukhokhof āv tizi:yagám. Ni nikeza kha-qa poev, sizimbo-takát, ndøgo ni qa-itumbat. Gekha matev neka matavap soqøsoqā ndøgo, ni qazimbo-matøvememin, ni sizigonemín. Ni até kopó, av ndigu ezoqam ndi:gu. Até ní-a, ni Mbumbukiam-qa qaqa ndizi-qeivimín.

⁴ Geté Mbumbukiam, tanakh khàpe mbøe-khouwév ni-te. Zapa ndøgo, teqa kuku matev kandambá.

⁵ Ni manqa-zapazapa-te qazu:goam, ni pakhaenat zigoám. Geté Mbumbukiam, Yesu Keliso mokho-te, ni møndø-khandí:n. Unimanqatín. Zo teqa kuku matev-té qazøte-khandí:z.

⁶ Mbumbukiam ni Keliso namba ge:khandi:n, ndego ni te namba qonam nonqo ni-etoám, yan manqei-te nqo:go. Keliso Yesu mokho-té genøni-etoám.

⁷ Ndego tenegó ndøgo: Khøuwa ate ti:goat, megemege-te ndo:go, ezoqa āv tiabiti-qeiví: Teqa kuku matev, kandamba tantáv. Ndøgo gèlvuám, ezoqa ewaqape-qa kuku matev. Unimanqatín. Teqa kuku matev, kandamba tantáv ni-te, ndego ni Keliso Yesu mokho-te gi:nømand.

⁸ Zo Mbumbukiam-qá kuku matev-té qazøte-khandí:z, zo Yesu qazo-unimanqatinim. Zo ambá av nqægo, zøkeza matev matanam mokho-té qazøte-khandí:z. Av taoká. Ndego zo khandi, yaq-mbá segezø-etoám.

⁹ Zo ambá av nqægo, sasae-qape zøte-khanøzēm. Yaq nakémbá, ezoqa kopømba mbaín, ti:khambuvupat.

¹⁰ Zapa ndøgo, ni Mbumbukiam ndøkhakheinømbém, av ndakin nqazi:gu. Ndego ni Keliso Yesu mokho-te, tene-khakheinømbém ndøgo: Ni matev eqeieqei zigoát, ta matev eqeieqei ndøgo, Mbumbukiam ni gone nonqo gekhakheinam.

Yesu mokho-te, ni kopó

¹¹ Zo gèmbø-mataváp, zo bawan vini-ak: Zo bugukhokhof, bavokho-ak zogoám. Neka Zu ezoqam, ndigu ngusum giqogavatun, zo ngusu qogøzatav ezoqam zø-akhaemám, neka khokho ezoqam vøezæbam. (Geté nqanek ngusu qogøzat matev, ezoqa ndømatønumatún.)

¹² Ta khøuwa-te ndøgo, zo Keliso mbaín. Izlael ezoqam-te, zo bavokho-ak zogoám. Zo ambá av nqægo, Zu ezoqam zogoám, Mbumbukiam geveataz. Yaq zo Mbumbukiam-qa poev mokho-te yageáv, ndego Izlael namba gi-unimanqatintam. Zo Mbumbukiam zøtezteáv neka te-te tabeáv, nqanek manqei-qape-te.

¹³ Geté ndakin, zo Keliso Yesu mokho-té qazotu:yagé. Zo ezoqam, bugukhokhof qambaqape qazogoam, zo ndakin Keliso-qa kouk mokho-te, avønín qazøtøndo-fakház.

¹⁴ Ngenek Keliso, sambu matev nindapavún. Zu bawan-ak neka bawan vini-ak, ndégo tetøkunú, ni bawan vønikipo. Sinøndakha ndigu, gu:wabam, ni qaqatønotam, ndego gènqaozó. Ekeza khá gene-nqaozó, neka qaqa matev, yaqyaq-a qanimbu-goam, vø-evøzam.

¹⁵ Mozes-qa guguna manqat, ndego møndø-sisizám, matev ate ndægo, ezoqa gi-zømesimatun. Ndego tenegó ndógo: Ekeza kha mokho-te, niqa bawan menas tåbete-tøkuá, ni bizí-bawan-kopo-en, neka sambí binígu.

¹⁶ Yesu tae mutui-te genanim, ndego qaqa matev gèkhoutáv, ni yaqyaq-a qanimbu-goam. Ni bawan menas qanigoam, ndego sège-tøkunú, ni vizí-bawan-kopo-en, neka ni Mbumbukiam namba vøe-tøkunu.

¹⁷ Yesu nqanek manqei-qape-te gegeavun, ndego sambí manqat namba me:geavún, ti-te ndigu, avønin ndimbogo, Zu bawan-ak, neka até zo-té-a, zo bawan vini-ak, qambaqape ndozotøndogo.

¹⁸ Unimanqatín. Yesu mokho-te, ni Zu bawan-ak nekā zo bawan vini-ak, kopømbaqapé, Mbumbukiam-ge Nqova kopo mokho-te, Tat-qá avønin-té qazinø-niáv.

¹⁹ Yaq nakémbá, zo ndakin ambá av nqægo, manqei vini-ak neka bavokho-āk. Geté até zó-a, mðzo-mo-manqei-anim-éz, Mbumbukiam-gi bawan namba, ndigu Zu ezoqam, neka até zó-a, vozø-Mbumbukiam-gi-ezoqam-ez.

²⁰ Zo andé khoév. Ta khoev ndøgo, Mbumbukiam ndøwevét. Uk ndøgo ge-asaz, Keliso-gí u-anim neka Mbumbukiam-gí manqa vevezam ezoqám. Yaq Keliso Yesu ekezan, ndego mui-úk.

²¹ Khoev ate ndægo, ngéneke gegeawát, ndæføgakhat. Neka Evezøza mokho-te, nqanek khoev sège-khouwevtét. Yaq gemø-Mbumbukiam-qá-khoév.

²² Keliso mokho-te, até zó-a, søzøtumú-Mbumbukiam-qá-khoev-éz, ezoqa nøme namba, ndego ndewevet. Yaq tege Nqova Mbomambaqape, nqanek khoev mokho-té gunú:goát.

3

Pol-qa sasae, bawan vini-ak-te gego

¹ Yaq nakémbá, no Pol, no zo bawan vini-ak, Mbumbukiam-qa Manqat Keliso Yesu-qa yaq-te nqate-zømesim, yaq ta zapaya ndimbula mokho-te nqatu:gu, nõguligulimatún, zoqa yaq-te.

² Zo àbozo-yogém ndøgo, Mbumbukiam nqanek sasae genø-etoam, zo Manqat Mbo-mambaqape tøte-zømesimat, teqa kuku matev-qa yaq-te.

³ Matavap ndøgo, khonoam-te qagoam, Mbumbukiam møndøveáz, no vøenømand. No bugukhokhof elavøqase mðezø-peawám, taqa yaq-te.

⁴ Yaq zo nqanek manqat tozo-geveømem, zo ndøzøte-zøté, no nøtenat nqanøgó, Keliso-qa yaq-te, ndøgo bugukhokhof khonoam-te qagoam.

⁵ Ibugukhokhof, ezoqa yage gimønøzumavun, zøtezateáv, taqa yaq-te. Geté ndakin, Mbumbukiam tege Nqova mokho-te, tegi u-anim neka manqa vevezam ezoqam, møndøzø-veáz.

⁶ Matev, khonoam-te qagoam, nqánek: Mbumbukiam-qa Manqat Mbomambaqape mokho-te, bawan vini-ak, ndakin møndø-bawan-kopo-éz, Izlael ezoqam namba, neka vø-kha-kopo-ez. Yaq Keliso Yesu mokho-te, até bawan vini-ák-a, Mbumbukiam-qa matev mbomømboma ndø-upøgimít, av Mbumbukiam Zu ezoqam-te manqa mbusa ge:ve.

⁷ Mbumbukiam kuku mbogoám no-te. Yaq teqa bazaføgakh mokho-te, no mütumu-Manqat-Mbomambaqape-gé-sasae-ezoqam-én.

⁸ Mbumbukiam-gi ezoqa nøme ate ndigu, no møndø-løvumbumím. Geté no Mbumbukiam teqa kuku matev mokho-te, tene-veatán ndógo: Bawan vini-ak, Manqat Mbomambaqape nøté-zømesimat, teqa matev mbomømboma-qa yaq-te, ndøgo ni Keliso

mokho-te gini-etoam. Ta matev mbomømboma ndøgo, kopømba mbaín tizi-geveømem. Khàpumu-khouwév.

⁹ Mbumbukiam, ndego manqei-qape neka gigiap ate nqægo gekhakheinam, no sasae nqáneq genø-etoám: No teqa matavap ndøgo, ibugukhokhof ekeza mokho-te qakhonawam, ezoqa yage gimønøzumavun, ezoqa ewaqape nøzømbé-ovøemát.

¹⁰ Mbumbukiam tene-matanám ndøgo: Klisten bawan ezoqam mokho-te, ndego ndakin ekeza matavap loloakh vinivinimba, nqova-gi kawakawa-za neka iz-akhayapak mé:zømás, ndigu ova ngo:yage.

¹¹ Matev ndøgo, Mbumbukiam nupøkhan mba gepøoa, ndego møndø-matanám. Keliso Yesu-qá mokho-té genøgó, ndego nigi Evezøza.

¹² Te mokho-te, ni ezoqa nqazi-unimanqatinat, kopømbaqapé, Mbumbukiam-té qazinø-okhoát. Kha føgakh-mbá neka møe mbaín.

¹³ Yaq nakémbá, zo mbøni bezøvæev, noqa yage føgakh-qape-qa yaq-te, ndøgo zo zapaya qanøfakhan. Zapa ndøgo, ndøgo zoqá tøke nonqó. Ta mokho-te ndøgo, zo yage eqeieqei-qape zøtéqeivím.

Yesu Keliso-qa kuku matev ni-te

¹⁴ Yaq nakémbá, no Tat-qa megemege-te, katuk nomøkuiám, neka teqa iz nqæ-ēqāwāt.

¹⁵ Bawabawan ate ndægo, yan-te nqo:go neka manqei-qape-te nqago, zapa ndégo.

¹⁶ Mbumbukiam, ndego matev kandakanda mbomømboma kopoav-qapé, niqa tøke nonqo. Yaq nakémbá, no āv qambøe-vi:matún nqægo: Ndego zo tege Nqova Mbomambaqape-qa mokho-te, bazaføgakh bezø-etoám. Yaq zo bazaføgakh-us zógoát, zoqa mokho-te.

¹⁷ Yaq Keliso, zoqa unimanqatin matev mokho-te, zoqa mbøni-te betū:yage. Yaq zo matev ate ndægo, kuku matev-us vøego. Yaq zo ande tae me ndægo, lu manqei pakoa-te gamø-mbuvøem, føgøføgakh zówaniapát.

¹⁸ Yaq zo Mbumbukiam-gi ezoqam ate ndi:gu nøme namba, tønnezøté, av nqægo: Keliso-qa kuku matev-qape, ni-te ndømbogo, sà tønømá. Taqa vøndæv neka taqa sekeat neka taqa eqæv neka taqa igian, kandambá tantáv.

¹⁹ Unimanqatín. Ni manqei-qape ezoqam, ni kopømba mbaín, teqa kuku matev ate ndægo uni tizi:nøten. Geté no Mbumbukiam-te, āv qate-vi:matún nqægo: Zo Keliso-qa kuku matev tønnezøté. Yaq Mbumbukiam-qa matev mbomambaqape, ekezan-te ndøgu, até zó-a, ùni tabezømbe-tøtøvyám, zo mokho-te.

²⁰ Mbumbukiam-qa bazaføgakh, kandamba tantáv, ni mokho-te nqøu-sasaeat. Gekha viam manqát ndøgo, ni te-te nqanigu, neka gekha matavāp ndøgo, nqazi-matavap, teqa tøke kopømbaqapé, unimé:løvuám.

²¹ Teqa iz, bèto-eqawát, Klisten bawan ezoqam mokho-te. Ta zapaya ndøgo, ndego Keliso Yesu mokho-te gematanam, teqa iz miavmiav be-eqawát, atema ezoqa ewaqape yage vømønøzumīt.

Amén. Nqanek manqat unimanqatín.

4

Ni Klisten ezoqam ate nqazi:gu, ni Keliso-qá khá

¹ No Evezøza-qa sasae zapaya, ndimbula mokho-te nqatu:gu, no nqazø-pouwe: Zo Mbumbukiam gezøndo-akha, tegi ezoqam tozogoat, zo matev eqeieqei-té qayageáp.

² Zo zøkeza iz ndø-eqāwāt. Geté zo aiyaiyav matev-té qayageáp, ezoqa nøme namba, neka zo mbøni nqosøgeap nakha-nakhamas-te ndø-upøgím. Neka kuku matev até bezøgó yaqyaq-a. Ezoqa matev soqøsoqa timatønmat zo-te, zo matev nakhamas-te ndø-qavøinàmát.

³ Zo Nqova Mbomambaqape mokho-te qazo-kopo-ez, yaq zo bazaføgakh ndø-asøzú. Ta sambi matev-te ndøgo, ezoqa ndøtøkuzuat, até vøyageáp.

⁴ Ni Mbumbukiam-gi ezoqam, ni kha kopó. Neka Nqova Mbomambaqape kopo me:gó. Neka até matev kopo me:gó, zo ndozoto-taza, tozondapem, ma Mbumbukiam gezømbe-akha.

⁵ Neka Evezøza kopo me:gó. Neka unimanqatin matev kopo me:gó. Até ibøkha iz upøgim matév-a, kopo me:gó.

⁶ Até Mbumbukiám-a, kopo me:gó, ndego ezoqa ewaqape-ge Tat. Ezoqa ewaqape, ndégo tezømbo-kawaevát. Neka ezoqa ewaqape mokho-te, ndégo tunu:-sasaeát. Neka ndego ezoqa ewaqape mokho-té gunu:gú.

⁷ Ni ezoqa kopokopo ate nqazi:gu, Keliso teqa kuku matev mokho-te, matev vinivinimba ni-etoám, av ekezan qambøe-pøovam.

⁸ Keliso ni matev ndini-etoam, taqa yaq-te Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-eín nqægo:

“Uni ova-in nqo:go geqavig,
ndego pingim-ak ndøkhatób, namba gi:qavig.

Yaq ndego ekeza ezoqam,
khanakhanakh matev zø-etoám.”

⁹ Nqanek manqat qa-ein, av nqægo, “ndego geqavig,” ndøgo ni āv qani-nømendím nqægo: Keliso bugukhokhof, nqanek manqei-qape-té gendovís.

¹⁰ Ndego ezoqam, ibugukhokhof gendovís, ezoqam ndégo, uni ova-in nqo:go geqavig, neka yan uni vøe-løvuam. Ndego teneqavíg ndøgo: Gigiap ate ndægo, yan-te nqo:go neka manqei-qape-te nqago, tèabete-tønøyám.

¹¹ Yaq ndego ni Klisten bawan, sasae ezoqam ni-etoám. Nøme tegí u-anim ndøgoát, neka nøme tegi manqa vevezam ezoqam vøgoát. Neka ezoqa nøme ndígu, ezoqa nøme Keliso-te yozoat-qa ndigu. Neka nøme ndígu, Mbumbukiam-gi ezoqam ndizø-keoge. Neka nøme ndígu, ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat ndi:zømesim.

¹² Keliso nginik ezoqam, ni Klisten bawan tøke nonqo ni-etoám. Yaq ni Mbumbukiam-gi ezoqam, teqa sasae eqeieqei bizi:gú, neka Keliso-qa kha betē-bazaføgakh-us.

¹³ Tiqa sasae, sà bemá, atema ni ate nqazi:gu, niqa unimanqatin-te neka niqa nøtenat-te, Mbumbukiam-ge Yo-qa yaq-te, bizimí-kopo-en, neka Klisten matev-te bizimí-findam neka ande av Keliso ekezan nde:go, bizimí-kopømba-en.

¹⁴ Yaq ni ande av nakhei nqonqon ndi:gu, neka ande av khagua ndægo, khamøe ndøngetøyam, neka ande av gagayag ndægo, khamøe ndøpøogim, sekembá zígoák, nømendim matev vinivinimba tønifakhanumat. Yaq ni ezoqa manqa enaq neka khavozam manqat tini-manqatat, ni tiqa khokho nømendim manqat zimømbópævemák, ndøgo niqa unimanqatin matev ngi:wat-qa ndøgo.

¹⁵ Ni unimanqatin manqat mba bizi-manqaté. Kuku matev-ús. Neka niqa matev-te ate ndægo bizifindam, neka ande av Keliso nde:go, bizimí-kopømba-en, ndego nigi kawa.

¹⁶ Ni Klisten ezoqam, ni teqa kha nqazigu, ndégo tegeageáp, ta kha vinivinimba ndøgo, nqabunuzupit neka kha kinik-te ndøgeageapet. Yaq ni eqeieqei tiziyagat, ande av kha ndæbunuzupit, sasae vinivinimba eqeieqei ndømatanam, neka ni kuku tønigoat, yaq Keliso-qa kha segé-khouwév, bazaføgakh-ús.

Yage ndakinak-qa yaq-te Yesu mokho-te

¹⁷ Yaq nakémbá, no Evezøza-qa iz-te nqazø-pouwe: Zo yage sekemba ndøndápét, av bavokho ezoqam ndi:gu, ndigu Mbumbukiam zøtezeav ndigu. Tiqa matavap, gènokhombáp.

¹⁸ Bøivun-té qagó. Ndigu gèqatáz, khandi-te ndøgo, Mbumbukiam ezoqa ndezø-etoam. Neka ndigu mokho ndapeáv. Zapa ndøgo, tiqa mbøni gètokeám.

¹⁹ Ndigu mivi matev mbaín. Ndigu ekeza kha, manqa-zapazapa-té ginø-nqonqotøvém. Neka ndigu matev soqøsoqa vinivinimba møqæ mba zømbeyætt.

²⁰ Geté zøtezat ndøgo, zo Keliso-te qazondapem, viní!

²¹ Zo mōzoyogém, teqa yaq-te, neka zo te mokho-te nqazoyage, zo unimanqatin manqat, mōndæ-zømesimám, ndøgo Yesu mokho-te ndøugu.

²² Ta unimanqatin manqat, nqáneq: Zoqa awenege yage matev, ndøgo taqa poev matev soqøsoqa mokho-te zo qatubam neka soqaqape-te vø-itubam, vøkhofóé.

²³ Yaq Nqova Mbomambaqape-qa mokho-te, zoqa matavap bezø-ndakinak.

²⁴ Neka kopømba ande av ndabua ndakinak tøzøte-uzam, zo yage ndakinak zøndapém, ta yage ndakinak ndøgo, Mbumbukiam gekhakheinam. Yaq zo matev egeieqei-té neka unimanqatin-té qazóyagát, av Mbumbukiam ndømbøe-poev.

²⁵ Yaq nakémbá, ni yaqyaq-a meakha manqat manqate bizi-ivøvém. Geté unimanqatin manqat mba bizi-manqaté. Zapa ndøgo, ni Klisten ezoqam ate nqazi:gu, kha kopó-té qani-bunøzáp.

²⁶ Zo qaqa tozo-gonemat, yaq ndøgo zo manqa-zapa-te be-ítúb. Zo qaqa khapé bezømbe-lolokhòtáp. Geté é-vø-ivøvemat. Yaq khøuwa okhokho-té geabemø-sinanát.

²⁷ Zo nqova soqaqape, elavøqase mbøe-løvùzim.

²⁸ Gekha ezoqám ndego, nde-aqonam, ndego aqonam matev, sà be-iváv. Teqa zenda sa be-àwáp. Geté sasae betegó. Yaq av nqægo, ndego kopømbaqapé, ndigu gezø-tøkeát, ndigu gigiap mbain ndigu.

²⁹ Manqat soqøsoqa ndøgo, ezoqa nøme ndøngiæzoat, manqa-nqa-te bezøndo-fakhàté. Geté manqat egeieqei mba ndømanqaté, ndøgo ezoqa nøme ndøzømbe-tøkee. Yaq ndigu zoqa manqat ti-ewagat, tiqa mbøni-te bezømbē-egeieqei.

³⁰ Zo Mbumbukiam-ge Nqova Mbomambaqape, viniv mbo-etødmém, ndego Mbumbukiam zo ande khakhatap me gezømbeve, av nqægo, zo tegē, neka ndego zo vaev khøuwa-te vøkhatøb, ekezan-te.

³¹ Ezoqam-qa manqa-zapazapa navupav matev neka mbøni nqosøgeap matev neka qaqa matev neka manqa sasanqa manqate matev neka ezoqam-qa iz ngi:wat matev, matev av nqægo ate ndægo, vø-ivøvém, matev soqøsoqa ate ndægo nøme namba.

³² Geté zo yaqyaq-a, matev egeieqei ndøgó neka tanakh matev mba bezømbu:gú. Neka ezoqa matev soqøsoqa tizøgoat, zo sà bezømbo-navøemát, kopømba av-té, Mbumbukiam Keliso mokho-te, zoqa manqa-zapazapa sa qambøe-navøem.

5

Ni Klisten ezoqam waev-té qabizi-yagé

¹ Zo Mbumbukiam-gi nakheis ndozogo, ndego kuku ndømbogo zo-te, zo matev egeieqei mba ndømatanám, av ekezan nde:go, matev egeieqei ndematanam.

² Neka kuku matev-té qayagé, ate av-té, Keliso kuku qambøegoam ni-te, neka ekeza kha ni zapaya vønqonqotav, kopømba ande av ezoqa søvakha gigiap Mbumbukiam-te gi:løvusumatun. Keliso ekeza kha ge-etoam, ndøgo sisip qanimáv, Mbumbukiam-te. Yaq ndego khanakhanákh, taqa yaq-te.

³ Zo Mbumbukiam-gi ezoqam mokho-te, matev soqøsoqa elavøqase bezømbu:gú, av mambe okho matev ndægo neka gekha matev soqøsoqa av nqægo nøme ndøgo neka

gigiap qovet matev. Zapa ndógo, matev av nqægo, gemó-tøkuayák, Mbumbukiam-gi ezoqam namba.

⁴ Neka zo mambe okho manqat ndømanqaté, neka ezoqam ngenøgim matev-te ndø-àbām, neka gekha emanqat soqøsoqa nøme ndøgo, me:votòtáp. Geté zo Mbumbukiam-te, ike manqat mba ndømanqaté.

⁵ Zo vøezotéz: Gekha ezoqām ndigu, mambe ndi-okho o matev soqøsoqa nøme av nqægo ndimatnam o gigiap qovet matev møqæ ndøzøya, ndigu Mbumbukiam-qa neka Keliso-qa Megeat Matev-te, gemó-ozák. Gigiap qovet matev, ndøgo andé batae-te ogiam matév.

⁶ Zo gò:feazoát! Soqain ndøgo, ezoqam-qa khavozam manqat, zo manqa-zapa-te tø-itub. Zapa ndøgo, nqanek matev soqøsoqa zapaya, Mbumbukiam-qa qaqa ndøgeáv, ti-te ndigu, teqa manqat o-mba ndapeav ndigu.

⁷ Yaq nakémbá, ezoqam ndigu matev soqøsoqa ndimatnam, zo ti namba, me:tøkùát.

⁸ Zo ibugukhokhof, bøivun-té qazogoám. Geté zo ndakin Evezøza-gí ezoqám neka zo waev-té qazoyagé. Zo waev-te ndozoyage, yaq zo matev eqeieqei-te mbá qayagé.

⁹ Waev-te toqoyagat, yaq mokho ndøgo, ndøndo-fakhate, nqáneq: Matev mbomømbomá neka matev ndaføya-ndaføya neka unimanqatin manqat.

¹⁰ Zo gèvawé neka gè:zøtezát, gekha matēv ndøgo, Evezøza ndømbøe-khaneat.

¹¹ Ezoqa ndigu bøivun-te ndiyage neka ti-te mokho soqøsoqa mba ndøndo-fakhate, zo ti namba, me:khokhòmbáp, tiqa matev matanam-te. Geté zo ezoqa gè:zømesím, matev av nqægo soqain. Bematanám.

¹² Unimanqatin, matev nøme ndøgo, ezoqa khonoam-te ndimatnam, mivi-ús, toqote-manqatat.

¹³ Geté gekha matēv ndøgo, waev-te tøfakhan, yaq soqóqeív, av nqægo, eqeieqei o soqain.

¹⁴ Gigiap o matev, waev-te tøfakhatat, yaq segemø-waév. Yaq nakémbá, ouv nøme āv gini-qaqaematún nqægo,

“E-moqosuzám,

qo venanqei nandoqo-buvit.

E-moqo-khandí:q,

qo løvøte-te nandoqogo.

Yaq qo waev-té qoqógoát,

ndøgo Keliso-te qandowav.”

¹⁵ Yaq nakémbá, zo gèqeiví, zo ande áv khazøté-yagāt. Zo matavap livilivis ezoqam-qa, me:qeiví. Geté zo matavap loloakh ezoqam zógoát.

¹⁶ Khøuwa khokho ndøngiæzòát. Matev eqeieqei mba ndøgó. Zapa ndøgo, matev soqøsoqa khápumu-khouwév, ndakin nqaziyage.

¹⁷ Zo ande kandaniap ezoqam me ndøgó. Geté zo ùnime:-vawé, gekha matēv ndøgo, Evezøza ndømbopoev.

¹⁸ Neka zo ibøkha soqa khapekhapé me:-izám, andé kawa vøzømbé-okī. Matev av nqægo, segé-ngiæzó. Geté zoqa kha, Nqova Mbomambaqapé qabezømbe-tønøyám.

¹⁹ Zo ouv gèqaqayám, yaqyaq-a, kopømba ande av Sams ouv ndægo, o ouv nøme ndøgo, Mbumbukiam-qa iz ndø-eqawat, o ouv ndøgo, Nqova Mbomambaqape nde:zømesim. Zo ouv khanakhanakh-us zóqaqaemat, Evezøza-te, zoqa mbøni mokho-te.

²⁰ Neka Mbumbukiam, nigi Tat, ike manqat oskia zombó-etoumát, Yesu Keliso-qa iz-te, ndego nigi Evezøza, matev ate ndægo, ndego zo-te ndematnam.

Angana neka sakheis, eqeieqei ande āv kintiyagāt

²¹ Zo Keliso ndozombo-vizap, zo izuizum mokho-té qanu:gu.

²² Zo sakheis, zøkeza angana-qá mokho-té qanu:gu, ate av-té, zo Evezøza-qa mokho-te ndozotu:gu.

²³ Zapa ndøgo, anganeam sævam-gé kawá, ate av-té, Keliso ni Klisten bawan ezoqam-ge kawa nde:go, ndego ni gekhandi:n, ni teqa kha nqazigu.

²⁴ Ate av-té, ni Klisten bawan ezoqam, Keliso-qa mokho-te nqazu:gu, yaq sakheis ekeza angana-qa mokho-te, āv tiabitu:gu, matev ate ndægo.

²⁵ Zo angana, zo zøkeza sakheis-te, kuku āv tabezømbe:gó, av Keliso Klisten bawan ezoqam-te, kuku qambøegoam, neka ekeza kha sa vønqonqotav, ti zapaya.

²⁶ Ndego tene-matanám ndøgo: Ni Klisten bawan ezoqam, ndego ni teqa manqat mokho-te, ande ibøkha me ge:sungutan, Mbumbukiam-gi mba zigoát.

²⁷ Keliso āv qambøe-pøovám nqægo: Ni Klisten bawan ezoqam ate nqazi:gu, ndaføyamba zigoát, teqa bøi-te, ate av-té, sævam bugug keoge eqeieqei neka mbomam-baqapu neka soqain-qase mbain ndu:gu, anganeam tundaf.

²⁸ Yaq matev até kopó. Angana ekeza sakheis-te, kuku āv tabezømbe:gó, av ekeza kha-te kuku ndøzømbe:go. Unimanqatín. Gekha ezoqām ndego, ekeza zas-te kuku tømboqat, ndego até ekeza kha-té-a, kuku ndømbôgó.

²⁹ Gèmbø-mataváp: Ezoqa ekeza kha, sanqaupáv. Geté ndigu eqeieqei ndø-okefatún, neka keoge eqeieqei vømbøgoatun. Ate av-té, Keliso ni Klisten bawan ezoqam nginimbi-keoge.

³⁰ Zapa ndøgo, ni Klisten ezoqam, ni teqá khá.

³¹ Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-eín nqægo, “Yaq nakémbá, anganeam eve neka evo géziváz. Yaq zās namba mé:tøkuaném, yaq ndigu ezoqa menas, vømó-kha-kopo-ēz.”

³² Taqa manqa mokho, igian kandambá. No Keliso neka ni Klisten bawan ezoqam nøte-manqaté.

³³ Geté nqanek manqat, até ni ezoqam-té-a, ni-té qando-manqaté. Angana ate ndi:gu, ekeza sakheis-te, kuku āv tabezømbe:gó, av ekeza kha-te kuku ndøzømbe:go. Neka sakheis, ekeza angana, yà bezøvizáp.

6

Nakheis neka evøndipakha eqeieqei ande āv kinyagāt

¹ Nakheis, zo Evezøza-qa mokho-te ndozotu:gu, zo zøvøndipakha-qa manqat o-mba mo:ndapé. Matev av nqægo, eqeieqei.

² Mbumbukiam-qa Manqat āv qane-eín nqægo, “Qave nekā qavo, gèzøvizáp.” Bugukhokhof guguna manqat nqáneq, taqa yaq-te, Mbumbukiam manqa mbusa geve. Manqa mbusa geve, nqáneq,

³ “Av toqotegoat nqægo, yaq qo eqeieqei qóyagát neka møp-mbá qotéyagét, nqanek manqei-qape-te.”

⁴ Zo evøndipakha angana, zogi nakheis qaqa zøløðzú. Geté eqeieqei zógugubát neka Evezøza-qa yaq-te vozozó-ovøemāt.

Sasae ezoqam neka tigi kawakawa-za, eqeieqei ande āv kinyagāt

⁵ Zo sasae ezoqam, zøkeza manqei-qape sasae kawakawa-za, gèzøvizáp, neka tiqa manqat o-mba mo:ndapé. Zoqa mbøni mokho-te, matev ndaføyamba até bezømbu:gu, ate av-té, zo Keliso-qa manqat o-mba ndøzømbe-ndape.

⁶ Zo sasae bazaføgakh-us, ta-mbá ndøgó ndøgo, ndigu kawakawa-za, zo tizømetat, tiqa enaq giam nonqo. Geté zo Keliso-gi sasae ezoqam ndozogo, zo tiqa sasae bazaføgakh-us ndøgó, av Mbumbukiam ndømbøe-pøev.

⁷ Zo sasae khanakhanakh-us ndøgó. Zapa ndøgo, zo nqanek sasae, ambá av nqægo, ezoqam-qa mba zogō, geté zo Evezøza-qa zogó.

⁸ Gèmbø-mataváp. Gekha ezoqām ndego, matev eqeieqei tegoat, oskiá ndøgo, ndego khokho sasae ezoqam ndego o iz akhae vøgoāt, Mbumbukiam yaq-fia eqeieqei, ndømbø-etoám.

⁹ Neka até zó-a, zo kawakawa-za, zo matev eqeieqei ndøgó, zogi sasae ezoqam-te. Zo zø-utøvé. Zapa ndøgo, zo møzøte-zøté, tigi kawa neka zoge kawa, kopo me:gó. Yan-té gonoyagé. Neka ndego gématøvemák, qo ande gekha ezoqam, iz akhae ezoqām, ø, khokho ezoqam.

Mbumbukiam-qa nakhag gigiap, yà bizi-uzám

¹⁰ Noqa vaev manqat nqáne: Zo bazaføgakh-us ndøwaniáp, ta bazaføgakh ndøgo, Evezøza-te ndøndo-okho. Zapa ndøgo, teqa bazaføgakh, kandambá tantáv. ¹¹ Zo Mbumbukiam-qa nakhag gigiap ate ndægo, vø-uzám. Yaq nqova soqaqape tezømbø-khavoza, zo kopømbaqapé, kha føgakh-mbá qazó-waniapát.

¹² Zapa ndøgo, ni ambá av nqægo, manqei-qape ezoqām namba zi:nøfeēt. Geté ni nqova soqøsoqá namba zi:nøfeēt, ndigu ova ngo:yage, ndigu kawakawa-za neka iz-akhayapak ndigu neka gekha nqova soqøsoqa bazaføgakh-us nøme ndigu, ezoqa ndigu bøivun-te ndiyage, ndizømbø-kawæzat.

¹³ Yaq nakémbá, zo Mbumbukiam-qa nakhag gigiap ate ndægo, é-mozo-uzám. Yaq zo føgøføgakh zówaniapát, nqova soqaqape-qa khamasim matev tønødo-okhoat. Yaq tømø-navøem, zo até zówaniapát.

¹⁴ Zo føgøføgakh ndøwaniáp. Unimanqatin manqat-té qanøiyagé. Av tøzøte-yagat ndægo, yaq zo møzoto-khakheinám. Ate av-té, av ndabua segim nonqo, bøndim-te toqote-løvaz.

Neka matev ndaføyamba-qape ndøgó. Ndøgo andé sanqava khakhazam nonqo me mé:goát, savim-te taqambo-tøkeat.

¹⁵ Zo é-mozoto-khakheinám. Ezoqa Mbumbukiam-qá Sambí Manqat zøté-zømesimát. Ndøgo ate av-té, av zenda tokhotapak-te, tamak toqote-uzupat.

¹⁶ Neka nøme nqáne: Zo unimanqatin matev oskia zøgoát. Ate av-té, av sanqava khakhazam nonqo nøme, zenda toqote-geatat. Yaq zo kopømbaqapé, nqova soqaqape-qa sanqava wageap-us ate ndægo, søzøté-khoutumát.

¹⁷ Zo møzøte-zøté, Mbumbukiam zo møndø-khandí:z. Nqanek zøtezat, andé nakhag wawaq me me:gó, nakhag ezoqam kawa-te gi-uzumatun. Zo vø-uzám.

Neka Mbumbukiam-qa Manqat, ndøgo ande nakhag kaiya me ndi:gu, Nqova Mbo-mambaqape gezø-etoam, vøgeageváp.

¹⁸ Zo Mbumbukiam oskia mbo-akhayám, ate av-té, av Nqova Mbomambaqape ndezømbø-nøzøgim. Gekha guligulim o viam manqāt ndøgo, Mbumbukiam-te tozogoat, zo bazaføgakh ndø-asøzú. Livin-qase, mø-ivøvé. Zo Mbumbukiam-te, tegi ezoqam ate ndi:gu-qá yaq-té qaneviám.

¹⁹ Neka zo Mbumbukiam, até noqá yaq-té-a, vømbøe-viam. Yaq gekha manqāt ndøgo, no tæmanqatat, Mbumbukiam manqat eqeieqei, tèabenømbø-etoám. Yaq no ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat tøte-zømesimat, no kopømbaqapé, manqat ndøgo, bugukhokhof qakhonawam, kha føgakh-mbá qæmanqatát.

²⁰ No Mbumbukiam-gé u upøgim ezoqám. No ndimbula-te, teqa Manqat Mbomambaqape zapayá qategó. Zo Mbumbukiam-te gèndoviám, noqa yaq-te, no teqa manqat kha føgakh-mba tàbate-manqaté, av ndego ndømbøe-poev.

Pol-qa vaev manqat

²¹ Noqa yaq-te, zo nigi Klisten nøfu Tikikus mé:zòmás, ndego ni nqeimbøe-khafuat, ndego unimanqatin Evezøza-ge sasae ezoqam. Yaq zo matev ate ndægo zøtézøté, no ande āv khatēyage neka no andē gekha matev me notēgoatun.

²² No ngenek ta zapaya nqáneq qate-khofotaváv: Zo zøtézøté, ni ande āv khatiyage. Yaq zoqa kha gé:føgákh.

²³ Nøfuap! Mbumbukiam, ndego nigi Tat, neka Yesu Keliso, ndego nigi Evezøza, tiqa sambi matev neka kuku matev neka unimanqatin matev, ndøgoát zo-te.

²⁴ Mbumbukiam-qa kuku matev, ndøgoát zo-te, zo ate ndøzøte:go, zo nigi Evezøza-te, Yesu Keliso kuku ndøzøgo, ndøgo navupav ndøgo.

Filipai

Pol-qa pepa, Klisten bawan ezoqam-te, ndigu Filipai taon-te giyagam

Megeat Manqat-qase

Nqanek pepa, Pol Filipai taon Klisten bawan ezoqam-té genø-peawám. Filipai ndøgo, taon kandambaqapé. Masedonia manqei-té qagó. Ta khøuwa-te ndøgo, Pol nqanek pepa gepeawam, ndego Lom taon-té geyagám. Ndimbula mokho-té gunu:goám. Gaman ezoqam, ndego ta zapaya ndøgo tini-møvøinám, ndego ezoqa Yesu-qa yaq-te ge:zømesimam. Bugukhokhof khøuwa ndøgo, Pol Filipai taon-te, møndøgoám.

Pol ndakin nqanek pepa, Filipai ezoqam-te, ta zapaya nqanek gene-peawám: Nginik ezoqam, moni ndøpisømém. Yaq Epaflodaitus-qá zenda-té ginøzavém, ndego Pol vømømbō-etoam. Yaq Pol khanakhanakh kandambá gendap, tiqa tøke-qa yaq-te, neka ndakin ike manqat vøzø-peawam. Pol ndimbula mokho-te, ambá genegoám, geté ndego khanakhanákh. Yaq ndego Klisten ezoqam, āv gezømbe-peawám nqægo: Ndigu Evezøza-qa mokho-te, khanakhanakh oskia bezøgó.

¹ Nqanek pepa, no Pol neka Timoti nipeaomít. Ni Keliso Yesu-gí sasae ezoqám. Zo-té qeitø-peaomít, zo Mbumbukiam-gi ezoqam, Filipai taon-te ndozoyage, zogi megetapak neka dikon ezoqam namba, zo Keliso Yesu mokho-te ndozotu:gu.

² Mbumbukiam, nigi Tat, neka Yesu Keliso, nigi Evezøza, tiqa kuku matev neka sambi matev, ndøgoát, zo-te.

Pol-qa guliguli manqat, Filipai Klisten ezoqam-qa yaq-te

³ No Mbumbukiam, ike manqat oskia nombo-etoumatún, zo qazø-matøvemín.

⁴ No Mbumbukiam-te zoqa yaq-te qævi:matun, no khanakhanakh-us nogoatún.

⁵ Zapa ndøgo, no Mbumbukiam-qa Manqat u nqæløozu, zo no oskia zonøtøkeé, zo Yesu ande qazøte-unimanqatinim, atema ndakin.

⁶ Yaq nakémbá, no āv qate-unimanqatinát nqægo: Mbumbukiam, ndego zo mokho-te sasae mbomambaqape gengaz, unimé:khóu, atema Keliso Yesu-qa Khøuwa Kandambaqape-te, ndego tendoqavan.

⁷ Noqa mbøni zo-té qaføläé. Yaq nakémbá, ndøgo eqeieqeí, no zo ate ndøzøte:go, av nqazønde-matavap. Zapa ndøgo, zo ndozonø-tøkeé noqa sasae-te, ndøgo Mbumbukiam teqa kuku matev-te genø-etoam, oskiá ndøgo, no ndimbula mokho-te nqatu:gu, o ezoqam Mbumbukiam-qa Manqat nqazø-unimanqatinat neka tiqa manqat nqæqavøiwat, ndigu ndiqavotam.

⁸ Mbumbukiam møndæ-otév, noqa manqat unimanqatín. No vao kandambá zo-te, zo ate ndøzøte:go. Noqa kuku zo-te, Keliso Yesu-té qandowáv.

⁹ No Mbumbukiam-te, āv qate-vi:matún nqægo: Zoqa kuku nøme mba, tåbete-fitám, zoqa zøtezat neka matavap loloakh namba.

¹⁰ Yaq zo zøtéztézté, matev eqeieqeí ākhanégo. Yaq zo Keliso-qa Khøuwa Kandambaqape-te, ndaføya-ndaføyamba neka manqa-zapazapa-yav sozøgoát.

¹¹ Yaq zo Yesu Keliso mokho-te, matev eqeieqeí zømbé-tøvá, tozo-matønumat, yaq Mbumbukiam-qa iz betē-egawat.

Pol khanakhanákh, Mbumbukiam-qa Manqat sa ndøvøndavet, oskiá ndøgo, matev føgøføgakh ndøfakhanam te-te

¹² Nofuap! No zo zøtezat-qa nõzøgó. Matev ndøgo, no-te qafakhanam, ambá av nqægo, Mbumbukiam-qa Manqat ndøtøk. Av taoká. Geté ndøgo, gè:khouwév.

¹³ Zapa ndøgo, nakhag ezoqam ate ngi:gu, Lom ezoqam-ge kawa-qa khoev ngimbokeoge, neka até ezoqa ewaqape nõmé-a, nqanek ngiyage, nginik mõndø-matøvemém, av nqægo, no ndimbula mokho-te, Keliso zapayá qategó.

¹⁴ Yaq nginik nogi Klisten nõfuap kopoáv, kha mõndøzø-føgákh, ta zapaya ndøgo, no ndimbula mokho-te nqatu:gu. Yaq ndigu Mbumbukiam-qa Manqat, nõme vøndøzu-qa mba mo:gó. Kha føgakh-mbá neka mõe mbaín.

¹⁵ Unimanqatin. Ezoqa nõme ndigu Keliso-qa manqat, ta zapaya ndøgo tini-manqaté: Ndigu ova ndømanqaté neka qaqa ndøgó, no-te. Geté ezoqa nõme, ndigu unimanqatin matev-té ginø-matønumít.

¹⁶ Nginik kukú no-te. Zapa ndøgo, ndigu mõndæzøtéz, no Mbumbukiam nqanek, teqa Manqat Mbomambaqape manqate nonqo ndøvé.

¹⁷ Geté ndigu ezoqa nõme, ekeza iz eqawat-qa mba ndøgó. Ndigu matavap eqeieqei mbaín, Keliso-qa manqat ndimanqate. Geté ndigu no-te viniv nõme mba awam-qa mo:gó, no ndimbula-te nqægo.

¹⁸ Sáq. No khanakhanákh. Oskia ndøgo, tiqa matavap eqeieqei o soqain ndøgo, gigiap-qape sa nqánek: Keliso-qa manqat, sà bevøndavét.

Neka no khanakhanakh-us até nógoát.

¹⁹ Zapa ndøgo, no mõtenøtén: Zoqa guliguli manqat neka Nqova Mbomambaqape-qa tøke mokho-te, ndego Yesu Keliso gendo-khofotav, no ndækhandí:n, nqanek matev føgakh-qape-te, no-te qafakhan.

²⁰ Noqa poev neka vintønat matev kandambaqape, Mbumbukiam-te, nqánek: No nõbøianák, noqa sasae-te. Geté no kha føgakh-mbá qæyát, miavmiáv neka até ndakín-a, neka noqa kha mokho-te, Keliso-qa iz betē-eqawat, oskia ndøgo, no tæyàgát, ø, tænanim.

²¹ Zapa ndøgo, no-te av nqægo: No nqæyage, no Keliso-qa nõyagé. Yaq tænanim, yage eqeieqei nõme mba mó:fakhán no-te.

²² Geté no oskia tæyagát, noqa sasae-te mokho eqeieqei nõme mba mó:fakhán. Yaq no nõtenøtenák, gekha poev nõvé.

²³ No matev menás, nqa-itumbam. Noqa poev kandambaqape nqánek: Nqanek yage bàno-iváv. Yaq Kelisó namba nõtéyagát. Nqanek qanimav-qapé.

²⁴ Geté zo zapaya, no até banøyagé.

²⁵ No mõematøvé. Nqanek gigiap-qapé. Yaq no mõtenøtén, no até nõyagát, zo namba, ate ndøzøte:go, zoqa unimanqatin-te vøefisam neka khanakhanakh-us vøego.

²⁶ Yaq zo Keliso Yesu mokho-te ndozoyage, no namba nango tizi-qaqandam, zo khanakhanakh nõme mba zotóndapém, noqa yaq-te.

²⁷ Gekha matév ndøgo, tøfakhan, gigiap-qape sa nqánek: Zoqa yage, āv tabete:gó, av Keliso-qa Manqat ndæmanqate. Zapa ndøgo, no pøtøndénāv, penømakhaya, zo vøezømēt, o pøté-ewambāt, penømakhaya, yaq zoqa manqat mba nõewāg, no tåbate-nøtén: Zo føgøføgakh zowaniáp, nqova kopo-te, neka unimanqatin matev zapaya, ndøgo Manqat Mbomambaqape-te ndøndo-okho, bazaføgakh-us zonøfeét.

²⁸ Neka zo mõe mbaín sozógoát, zogi qaqa ezoqam-te. Yaq ndøgo, tinízøtéz, av nqægo, ndigu ndøsoqóéz, geté zo ndøzo-khandí:z. Mbumbukiam ndømatanám.

²⁹ Zapa ndøgo, Mbumbukiam zo Keliso mokho-te, ambá ta-mba nqānek gezø-etoām, zo te-te ndozo-unimanqatinat, geté até ndøgó-a, zo Keliso zapaya, matev føgakh-qape ndøzøte-ndape.

³⁰ Nqanek matev føgakh-qape, até kopó, av zo no-te qazøte-qeivim, neka qazo-ewagatun, no oskia nqanøgo.

2

Ni nqova kopo-te qabizigú neka yà bizi-tøkeám, yaqyaq-a

¹ Zo Keliso namba ndøzøte-yage, zo yaqyaq-a, zita mðzo-tøpøzatún. Neka teqa kuku matev, zo kha zøføgakhát. Neka zo Nqova Mbomambaqapé namba zøteyagé. Neka zo kuku matev neka tanakh matev zøgó, yaqyaq-a.

² Av tægoat ndægo, no khanakhanákh. Geté no khanakhanakh nøme mba ndógo tóté:gó, zo matavap kopo-te neka kuku matev kopo-te neka nqova kopo-te tozoyagat.

³ Zo zøkeza kha mba, mbomatáváp neka matev khokho ndømatánám, zøkeza iz eqawat nonqo. Geté zøkeza kha, gèvoát. Zogi Klisten zøfuap, kandakanda me:zæzá, neka zøkeza kha, khasøkhasis me:vewé.

⁴ Ezoqa ewaqape, ekeza yage mba, be:qeiví. Geté até ezoqa nøme-qá yagé-a, bēqeivi.

Keliso ekeza kha, gèvoá, yaq Mbumbukiam, gè-eqeiú

⁵ Zoqa matavap, āv tabezømbe:gó, av Keliso Yesu qambøegoam.

⁶ Ngenek uni Mbumbukiam-ín. Geté nqanek manqei-qape-te gefakhan, ndego matavapøteáv, av nqægo, ndego Mbumbukiam-qa iz akhae segē-geatát.

⁷ Geté ndego matev av nqægo, sège-iváv, vø-khokho-sasae-ezoqam-ev. Ndego āv tenefakhán, av ni manqei-qape ezoqam nqazi:gu.

⁸ Yaq ndego ekeza kha nøme mba mo:voatát. Ndego Mbumbukiam-qa manqat o-mba mo:ndapát, neka até løvóté-a, vøndap. Até ndógó-a, kopømba ande av pepen ezoqam nde:go, tae mutui-te gimø-tøkewem.

⁹ Yaq nakémbá, Mbumbukiam ndego uni ova-in-té genø-eqeiú. Yaq iz ndógo tembo-akhá, ndógo iz-akhayapak ate ndi:gu-qa iziz qaløvu.

¹⁰ Yaq ndógo, ezoqa ewaqape, Yesu-qa megemege-te, katuk mé:møkuí, teqa iz vø-eqanēm, gekha ezoqām ndigu, yan-te ngo:yage, neka manqei-qape-te ngiyage, neka manqei mokho-te ngu:yage.

¹¹ Yaq ezoqa ewaqape sugumú-manqatét, av nqægo, “Yesu Keliso, ndego Evezøzá,” neka Mbumbukiam-qa iz, ndego Tat, betē-eqawat.

Ni Klisten ezoqam, waev bizigú, nqanek manqei-qape-te

¹² Nogi nøfuap mbomømboma! Zo noqa manqat o-mba oskia zotondapám, no zo namba qazi:yagam. Geté até ndakin-a, no nqæyona, zo o-mba nøme mba zotóndapém. Zo ezoqa kopokopo ate ndøzøte:go, zo Mbumbukiam-gi ezoqam ndozogo, ndego gekhandi:z, zo matev eqeieqei mba ndógó. Bazaføgakh-ús neka møe-ús.

¹³ Zapa ndógo, Mbumbukiam ekeza mu:sasaeát, zo mokho-te. Ndego zo matev eqeieqei gone-te, poev zø-etoumatún, neka matanam-te vøzø-tøkeatun. Yaq zo kopømbaqapé, matev zómatønnumát, av ndego ndømbøe-poev.

¹⁴ Gekha matēv ndógo, zo ndozogo, bezømbo-qasi:váp neka manqa ndøpønqóm.

¹⁵ Yaq zo ndaføyamba zógoát, neka manqa-zapazapa mbaín, zo Mbumbukiam-gi nakheis, ezoqa matev soqøsoqa neka køfigiap mokho-te nqazotu:yage. Yaq zo nqanek manqei-qape-te, andé nduku me zøtégoát, ndigu khaiya-te, waev ndøzø-qamøetap,

¹⁶ zo ezoqa Mbumbukiam-qa khandi manqat tozozø-etoumat. Zo av tøzøtegoat ndægo, yaq no Keliso-qa Khøuwa Kandambaqape-te, zo nóté-khambuvím. Yaq no tóténótén ndógo, noqa bazaføgakh asøzu neka sasae, ambá av nqægo, khokhō.

¹⁷ Zoqa unimanqatin matev, andé søvakha gigiap me me:gó, Mbumbukiam-gi iziz ezoqam, gi:løvusumatun. Yaq Mbumbukiam khanakhanákh, taqa yaq-te. Yaq no tænanim, noqa kouk vøwā, kopømba ande av waen ndægo, ndigu Mbumbukiam-gi iziz ezoqam,

søvakha gigiap-te go:qouzumemin, ság, no khanakhanákh. Yaq no khanakhanakh, até genømbú-goát, zo namba.

¹⁸ Zo matev até kopó. Até zó-a, zo khanakhanakh bezøgó, no namba.

Pol Timoti Filipai taon-te khofotøve-qa gegoam

¹⁹ No Evezøza Yesu-te, tototaná ndógo: No Timoti nakhamas-té qatøndó-khofotáv zo-te. Yaq ndego tendoqavan, no zoqa yaq-te emanqat tenømbe-votot, no khanakhanakh vøendāp.

²⁰ No ezoqa nøme mbain, av Timoti nge:go, ndego zo-te miavmiav tøke-qa ndego.

²¹ Ezoqa ewaqape nøme, ekeza yage-qa yaq-te mba mbomataváp, ambá ndøgo, av Yesu Keliso ndømbøe-poev.

²² Zo møzøte-zótéz, teqa matev mbomambaqapé. Ndego no namba, Manqat Mbomambaqape-qa yaq-te, sasae qeigoam, ni andé yo neka eve niti-sasaetám.

²³ Gekha khøuwā ndøgo, no tøtenøten, ande gekha matev me nømbé-fakhān, no ngenek nakhamas-té qatøndó-khofotáv.

²⁴ Neka no Evezøza, āv qate-unimanqatinát nqægo: Até nó-a, no nakhamas-té qatøndónáv.

Pol Epaflodaitus, Filipai taon-te gekhofotav

²⁵ Neka no āv qate-matøvém nqægo: No ndakin bugukhokhof nigi Klisten nøfu, Epaflodaitus batøndo-khofotáv. Zo-te nangó gendóveséz. Ngenek ezoqam, zo noqa tøke nonqo qazøtøndo-khofotøvem, ndego noqa sasae neka nøfe-te, Manqat Mbomambaqape zapaya, kandambá genøtøke.

²⁶ Ngenek vao kandambá zo-te. Ndego mbøni mbová, ge:-otev, av nqægo, zo qazoyogem, ndego enqoni qambogoam.

²⁷ Unimanqatín. Ngenek enqoni kandambá qambogoam, neka ambá vønanimin. Geté Mbumbukiam tanakh mbogó. Geté te-mbá mbá. Até nó-a, tanakh vønøgo, ndego gekhandi:v. Soqain ndøgo, noqa viniv neka fofogeap khape tønømbe-khouwev.

²⁸ Yaq no ndakin ndego khofotøve-qa nøme mba notogó. Yaq zo nango tozomø-ometam, zo khanakhanakh zøténdapém, neka noqa fofogeap benømbē-khapelavøqase.

²⁹ Zo gèkhatowém. Khanakhanakh-ús neka Klisten kuku matev-ús. Ezoqa, av ngenek nge:go, gèzøvizáp.

³⁰ Zapa ndógo, Yesu Keliso-qa sasae zapaya, ndego ambá vønanimin. Ndego ekeza yage ndønqonqotáv, ta sasae-te ndøgo, zoqa iz-te genømbe-tøkeat.

3

Mbumbukiam-qa bøi-te, eqeieqei ande āv khoqoté-yagāt

¹ Nøfuap! Manqat nøme nqáneq: Zo khanakhanakh-us ndøgó, Evezøza-qa mokho-te.

Manqat nøme, no ndakin tæpeawam, no bugukhokhof møezø-peawám. Geté no genøwezák, nango tæzø-peawam. Zo tozombo-paevem, yaq zo gé:khakhasumát, khavozam nømendim ezoqam-qa nømendim matev-te.

² Manqat nqáneq: Zo gò:feazoát, nandiv ezoqam-te, ndigu kopømba ande av gaqo ndi:gu ndi-okho, neka matev soqøsoqa ndimatnam, neka ezoqa ngusu qogøzat-qa ndizøgo.

³ Zapa ndógo, uni ngusu-qogøzat-ezoqam-in neka uni Mbumbukiam-gi-ezoqam-in, ní, ni Mbumbukiam-qa iz, tege Nqova mokho-te nqazi-eqawat. Ni Keliso Yesu mba zi:khambuváp. Neka ambá ndøgo tizio-tanā, matev ezoqa ndimatnam.

⁴ Ezoqam-qa matev av nqægo, gigiap-qape tōgonin, yaq no ambá noto-vintanín. Ezoqa ndimatavap av nqægo, ndigu kopømba ndøgo, ezoqam-qa matev matanam-te nduotaza, yaq no kopømba ambá nøme mba notogonín.

⁵ No ande qateqan, khøuwa eit qamendap, no ngusum tñnømbi-kepøtøzém, ate av-té, Mozes-qa guguna manqat ndæmanqate. Neka no uni Izlael-ezoqam-ín. Benzamin khagua bawan-ák. Neka no uni Iblu-kouk-ín. No Felisi ezoqam nogoám, neka Mozes-qa guguna manqat uni vøembøē-pavam, av ndigu gi:goatun.

⁶ No bazaføgakh kandambá qæ-asazat. Neka no Klisten ezoqam nøngiæzotám. No até vøtē-ein, ndøgo Mbumbukiam-qá poév. Mozes-qa guguna manqat-qa bøi-te, no ezoqa ndaføyamba-qape nogoám.

⁷ Geté nqanek matev ate ndægo, no qæmatavupam, ndøgo gigiap-qapē, no ndakin Keliso mokho-te, khokho matev nøtevewé.

⁸ Unimanqatín. No ndakin Keliso Yesu qatenøten, noge Evezøza, ndøgo matev nøme ate ndægo, ùnime:løvuuám. Matev nøme ate ndægo, møndønø-khokho-matév. No pageap nøtevewé. No Keliso mba benøgó,

⁹ neka no te-te bamø-tøkenømbem. No Mbumbukiam-qa bøi-te, ambá Mozes-qa guguna manqat paev mokho-tē qate-ndaføyamba-ēn. Geté no ndaføyamba, unimanqatin matev mokho-té qægó, Keliso-te. Mbumbukiam ndømataná, av nqægo, teqa bøi-te tizi-ndaføyamba-en, Keliso tizi-unimanqatintat.

¹⁰ Noqa poev-qape sa nqánek: No Keliso nøme mba batenøtentét, neka Mbumbukiam-qa bazaføgakh vøtønøtentét, ta bazaføgakh ndøgo, Keliso løvøte-te gende-khandi:v. Neka no andé Keliso me bate:gó, oskiá ndøgo, no nqosøgeap tændap, av ndego ge:ndapat. Até ndøgó-a, no tænanim, av ndego ge:nanim.

¹¹ Yaq até nó-a, løvøte-te batēsuzam, vøemø-khandī:n.

Ni bazaføgakh bizi-asøzú, atema iziz bizimø-khanøzem

¹² No møtenøtén, no ambá av nqægo, Keliso-qa matev mütumundāp, vutumū-ezoqam-bomambaqape-en. Geté no bazaføgakh zua nø-asazét, vøemø-kopømba-ēn, av Yesu Keliso ekeza nde:go. Zapa ndøgo, ndego no ta zapaya nqánek genevé.

¹³ Nøfuap! No møtenøtén, no matev av nqægo ndapeáv. Zuá. Geté no matev kopo nqánek qægó: Matev ndøgo, no bugukhokhof qægoam, nø-ivavtét. Neka bazaføgakh nø-asazét, matev megemege-te ndo:go, bamēkhanaz.

¹⁴ Yaq nakémbá, no ndaføyamba nøteitít, atema yaq-fia vøemøndāp. Ta yaq-fia ndøgo, yage ova nqo:go, ma Mbumbukiam Keliso Yesu mokho-te genømbe-akha.

¹⁵ Ni ezoqa ate nqazi:gu, Klisten matev-te qazifindam, niqa matavap kopo betegó, taqa yaq-te. Geté zo ezoqa nøme, matavap vini tøzøgoat, Mbumbukiam zo ndøzø-ovøyám.

¹⁶ Sá! Gigiap-qape nqánek. Matev ndøgo, ni qazi-matøvemem, eqeieqeī, ta mokho-te até biziyaagé.

¹⁷ Nøfuap. Noqa matev até vømbopáev. Gèzømeté, ndigu ezoqam, matev eqeieqeī ndimbopaev, av ni zo qati-zømesimam, neka vozozø-pavāt.

¹⁸ Zapa ndøgo, ezoqa nøme, ndigu møndømø-Keliso-gí-qaqa-ezoqam-éz, ndego tae mutui-te genanim. Ezoqa kopoáv. No zo møezø-manqatám, taqa yaq-te. No ndakin nqawa nqazømbe-manqate, no nø-eív.

¹⁹ Ndigu vaev khøuwa-te, géngiæzó. Zapa ndøgo, tigi mbumbukiam, ekeza khá. Tiqa matev, gè:khambuváp. Geté ndigu ambá mivi ndøgonemín. Neka ndigu manqei-qape-qa gigiap mba mbomataváp.

²⁰ Geté ni yan mo-manqei-aním, ma nigi khandi etoam ezoqam, Evezøza Yesu Keliso, nqazimbøe-endap, tendoqavan.

²¹ Ndego niqa nakenake nonqo kha, ndø-enénd, vømø-mbomambaqapē, av ekeza kha waev-us ndægo. Ekeza bazaføgakh-té genø-matanám, ta bazaføgakh ndøgo, ndego gigiap neka matev ate ndægo nde:tømbuat, teqa mokho-te vøugoát.

4

¹ Yaq nakémbá, nogi nõfuap mbomømboma, no zo-te kuku neka vao nqanøgo, zo noqa khanakhanakh neka noqa sasae-qa yaq-fia ndozogo; zo Evezøza mokho-te, føgøføgakh āv tønē-waniáp, av no qazømbe-manqatavun.

Guguna manqat vinivinimba

² Zo sakhei menas, Yuodia neka Sintike, no āv qazømbe-viám nqægo: Zo Evezøza-gi ezoqam ndozogo, zo matavap kopu bezømbegó.

³ Neka qo, Sizigus, noqa sasae-te kandambaqape qoqonø-tøkeam, no āv qataqambe-viám nqægo: Nandiv sakhei menas gèzøtøké. Nginik no neka Klemen neka nogi sasae ezoqa nõme namba, Manqat Mbomambaqape-qa sasae-te, bazaføgakh ndø-asazám. Nginik ezoqa ate ngi:gu, tiqa iziz, Mbumbukiam-qa khandi mbuk-té qanø-peawáp.

⁴ Zo Evezøza-qa mokho-te, khanakhanakh-us oskia ndøgó. No nqawá qanøzø-eín: Zo khanakhanakh-us ndøgó!

⁵ Zo ezoqa ewaqape-te, matev aiyaiyav-té qanøgó. Gømbo-mataváp: Nigi Evezøza, avønín gendóqaván.

⁶ Zo ndøfofðgeáp. Geté gekha matēv ndøgo, tønø-fakhanumat, zo Mbumbukiam zombó-akhaemát, neka zoqa poev matev-qa yaq-te vømbøviám. Ike manqat-ús.

⁷ Yaq Mbumbukiam-qa mbøni bøiv matev, ndøgo niqa matavap ate nqægo qaløvuam, zo ndøkhakhasumát, Keliso Yesu mokho-te. Yaq zoqa mbøni-te neka kawa-te, zo fofogep mbaín. Sozógoát.

⁸ Nøfuap! Noqa vaev manqat nqáneq: Gekha matēv ndøgo, unimanqatin neka mbomambaqape neka ndaføyamba-qape neka Mbumbukiam-qa bøi-te eqeieqei ndøgo, neka gekha matēv ndøgo, kuku matev-us ndøgo, neka gekha matēv ndøgo, ezoqa khanakhanakh tigonem, toqo-matanam; matavap av nqægo zoqa kawa-te, bètø-tøvøyám, matev qaniqanimav ate ndægo neka matev ndøgo, ezoqa iz tiqambe-eqatat.

⁹ Gekha matev ndøgo, no zo qate-zømesimam, neka no-te vozøndapem, neka vozøqeivim-a, vozøyogem, zo até vømbopáev. Yaq Mbumbukiam, ndego ni sambí matev ngini-etoam, ndego ndøgoát, zo namba.

Pol-qa ike manqat, Filipai ezoqam-te

¹⁰ No khanakhanakh kandambá neka no Evezøza-te, ike manqat nombo-manqaté, zo tøke nango qazongazem, no-te. No møtenøtén, zo oskia zonø-mataváp. Geté zo bugukhokhof, nakhoa mbaín, vozonømbé-tøkeēm.

¹¹ No ambá av nqægo, gigiap mbaín, yaq nakémbā, nqanek manqat nqæmanqate. Av taoká. Zapa ndøgo, no nøtenat āv qatendáp nqægo: Gekha matēv ndøgo, tønø-fakhanumat, no khanakhanakh-us nõyagát.

¹² No matev menás qatenøten: Gigiap tønøgoát, ø, mbain tøgoat. Gekha matēv ndøgo, tønø-fakhanumat, no nøtenat nøndáp, khanakhanakh-us āv khatéyagāt, oskiá ndøgo, lou kandambaqape tønøgoat, o ifi tønø-vinumat, neka gigiap kopuav tønøgoat, o gigiap mbain tøgoat.

¹³ Te mokho-te ndego, no bazaføgakh ngenø-etoam, no matev ate ndægo, kopømbaqapé, sændapét.

¹⁴ Geté zo matev qanimáv qazogonem, zo noqa yage føgakh-te, qazonø-tøkeem.

¹⁵ Zo Filipai ezoqam, zo mðzøte-zøtéz. No Masedonia plovinš qate-ivav, no Mbumbukiam-qa Manqat ezoqa nøme-te ande qatendapat, zo mba zonø-tøkeám. Klisten bawan ezoqa nøme, no tøkeeáv.

¹⁶ Até ndøgó-a, Tesalonika taon-te qægoam, zo gigiap mðzonøndo-khofotumám, no gigiap mbain qægoam.

¹⁷ No ambá av nqægo, zo gigiap etoam-qa nøzøviám. Geté noqa poev nqáneq: Zo mokho-te matev egeiegei gezø-khouwév, neka Mbumbukiam-qa matev mbomømboma, ndego ta zapaya tezømbe-matanam, bezømbē-khouwev.

¹⁸ Gigiap ate ndægo, zo qazonøndo-khofotøvem, no mðendáp. Ike kandambá. Kopoáv qazonøndo-khofotøvem, Epaflodaitus gendapavun. Ndøgo mðndølvú, av no qambøe-potonumam. No ndakin kopømbá. Nqanek gigiap ande søvakha gigiap sisip mbomambaqape me me:gó, Mbumbukiam-te toqota. Mbumbukiam mðndøndáp, zoqa etoam matev, neka ndego khanakhanákh, taqa yaq-te.

¹⁹ Mbumbukiam, no nqæmbo-sasaeat, gigiap neka matev ate ndægo, teqá. Vaev mbain. Yaq gekha gigiap-qā ndøgo, zo tøzøte-potonumat, ndego zo Keliso Yesu mokho-te, ndøzøtøké.

²⁰ Mbumbukiam, ndego nigi Tat, teqa iz, miavmiav, bèto-eqawát.

Amén. Nqanek manqat unimanqatín!

Vaev manqat

²¹ Ezoqa ewaqape nandiv, ndigu Keliso Yesu mokho-te, Mbumbukiam-gi ezoqam ndigu, noqa khaiya mboma manqat zozø-eín. Até nginik Klisten nøfuáp-a, no namba nqatigu, khaiya mboma manqat ngíkhøfõtāvāv, zo-te.

²² Neka até Mbumbukiam-gi ezoqam ate ngi:gú-a, nqanek taon-te ngiyage, khaiya mboma manqat ngíkhøfõtāvāv. Neka ndigu ezoqam, Siza-qa khoev-te ndisasaeat, ndego Lom kawa kandambaqape, kandambaqape vønøpouwem, tiqa khaiya mboma manqat zo-te batøndō-khofotav.

²³ Evezøza Yesu Keliso-qa kuku matev, ndøgoát zo-te.

Kolosi

Pol-qa pepa, Klisten bawan ezoqam-te, ndigu Kolosi taon-te giyagam

Megeat Manqat-qase

Nqanek pepa, Pol Kolosi taon Klisten bawan ezoqam-té genø-peawám. Ta khøuwa-te ndøgo, Pol Lom taon-té geyagám. Ndimbula mokho-té gunu:goám. Gaman ezoqam, ndego ta zapaya ndógo tini-møvøinám, ndego ezoqa Yesu-qa yaq-te ge:zømesimam.

Kolosi taon, ta manqei-te ndógo tøgó, ndakin khøuwa Teki (*Turkey*) ndimbo-akhayam. Pol nqanek pepa gumu-peawam, yaq Tikikus neká Onesimus, tezø-etoám, yaq ndigu Kolosi manqei-te vøndapem.

Pol nqanek pepa, ta zapaya nqánek gene-peawám: Epaflas bugukhokhof khøuwa, Lom taon-te gewav, ndego Pol āv gembøe-votót nqægo: Kolosi Klisten ezoqam mokho-te, ezoqa nøme ndígú. Ndigu ezoqa nøme-te, khavozam manqat me:zømesím. Av gini-zømesimít nqægo: Yaq Mbumbukiam-a, yaq ni, gigiap kandakanda ndígú, enzol ezoqám neka nqova kandakandá. Yaq ni bízizø-vizáp, iziz bízizø-eqawat. Neka tiqa khavozam manqat nøme nqánek: Yesu ndego Mbumbukiám mbá. Ndego andé enzol ezoqám. Neka lou nøme ndøgo, ni bizilògé. Neka ni Klisten ezoqam, ngusu bizigoqáz, ate av-té, Zu ezoqam gi-goatun. Yaq Pol nginik Kolosi Klisten ezoqam, nqanek pepa mokho-te, āv gezømbe-ovøyám nqægo: Manqat av nqægo, khavozam manqát. Neka Keliso ndego, gigiap ate ndægo-gé kawa ezoqám.

¹ No Pól, nqanek pepa nqæpeaomit. No Keliso Yesu-gé u-aném. Ndøgo Mbumbukiam-qa poév. Nqanek pepa, nigí Klisten nøfu Timotí namba niti-peaomít.

² Zo-té qeitø-peaomít, zo Mbumbukiam-gi ezoqam, zo Kolosi taon-te ndozoyage, zo nigí Klisten nøfuap, Keliso uni ndøzømbøe-paev.

Mbumbukiam, nigí Tat, teqa kuku matev neka sambí matev, ndøgoát zo-te.

Pol-qa ike manqat Mbumbukiam-te, Kolosi ezoqam zapaya

³ Ni zoqa yaq-te qeiguligulimatun, ni Mbumbukiam-te, ike manqat oskia ni-etoumatún, ndego Yesu Keliso-ge Eve.

⁴ Zapa ndógo, ni āv qatiyogém nqægo: Zo Keliso Yesu zo-unimanqatinát, neka zo Mbumbukiam-gi ezoqa ewaqape-te, kuku zøgó.

⁵ Zo av nqægo, tøzøte-goatún ndógo, zapa ndógo: Zo tozoto-tazá ndógo: Zo matev, ndøzomø-ndapém, ma Mbumbukiam zo yan manqei-te ndezømbe-mendewe. Zo taqa yaq-te, mözoyogém, Manqat Mbomambaqape, ndøgo unimanqatin manqat, ande qazømbe-fakhan.

⁶ Ta manqat ndøgo, manqei-qape-te ate nqægo gèpanqavøemét, neka mokho ndøfākhātēt. Até zo mokho-té-a, gu:sasáe, zo ande qazøte-yogem, neka Mbumbukiam-qa kuku matev-qa yaq-te, mokho vozøndapem.

⁷ Nqanek Manqat Mbomambaqape, Epaflas-té qazoyogém, ndego ni namba sasae qatigoatun, ndego Keliso-ge sasae ezoqam mbomambaqape, ni nqeimbøe-khafuat, ndego zoge nømendim ezoqam mbomambaqape.

⁸ Ndego ni até zoqa kuku matev-qa yaq-té-a, emanqat vønimbī-votot, ndøgo Nqova Mbomambaqape, zo ndezø-etoam.

⁹ Yaq nakémbá, ni zoqa yaq-te, manqat ande qatiyogem, ni oskia nizø-guligulím, neka ivøveáv. Ni Mbumbukiam-te, av qati-vi-matún nqægo: Zo matavap eqeieqei, tàbezømbe-tøtvønyám. Yaq zo Nqova Mbomambaqape mokho-te, matavap loloakh neka zøtezat zømbégoát, neka teqa poev matev vøzøté-zøtéz.

¹⁰ Yaq zo kopømbaqapé, eqeieqei zóyagát, av Evezøza ndømbøe-poev, zoqa yage-te ate ndægo. Yaq zo sasae eqeieqei tozogoat, zo mokho zømbé-fakhán, neka zoqa zøtezat, Mbumbukiam-qa yaq-te, vøzømbé-khouwēv.

¹¹ Yaq Mbumbukiam, ndego bazaføgakh ate ndægo ndømbogo, zo bazaføgakh zømbé-etoám. Yaq zo kopømbaqapé, bazaføgakh-us zówaniapát neka gekha viniv ndøgo, tøzø-fakhanumat, vozó-eqatát,

¹² neka Tat ike manqat khanakhanakh-us vozombó-manqatát. Ndego zo iz zø-etoám. Zo Mbumbukiam-gi ezoqa ewaqape namba, matev zøndapém, ndego ekeza waev-te, ndezømbe-mendewe.

¹³ Ni bøvun-qa bazaføgakh mokho-te qazu:goam, ndego ni gèkhandí:n, neka ekeza Yoqa megeat matev mokho-te vø-amb, ndego ndembøe-khafuat.

¹⁴ Keliso mokho-te, ndego ni gènqovotán, neka niqa manqa-zapazapa vømbøe-navøem.

Keliso-qa matev, taqa eqæv-qaqe kandambá tantáv

¹⁵ Ni kopømba mbaín, Mbumbukiam tizi-ometam. Geté Keliso, Mbumbukiam-qá bugug ndondáp. Ndego tegé yo-khøuwá. Gigiap ate ndægo, Mbumbukiam gekhakheinam, ndego ùnime:løvuám.

¹⁶ Zapa ndøgo, Mbumbukiam gigiap ate nqægo, Keliso mokho-té genø-khakheinám, gigiap khaiya-te nqo:go, neka manqei-qaqe-te nqago, ndøgo nqazi-qeivap neka ndøgo qeivupav ndøgo, até nqova-gi megetapák-a neka kawakawa-za neka iz-akhayapak, neka gekha nqova bazaføgakh-us nøme ndigu. Gigiap neka matev ate ndægo, Mbumbukiam Keliso mokho-té genø-khakheinám, neka te nonqo ndøkhakheinám.

¹⁷ Gigiap ate ndægo fakhaneav qagoam, Keliso até gegoám. Neka gigiap ate nqægo, ndégo tegeawát.

¹⁸ Keliso ni Klisten bawan ezoqam-gé kawá, ni teqa kha nqazigu. Neka ndego ni Klisten bawan ezoqam-qá zapá. Ezoqa bugukhokhof løvøte-te gekhandi:v, ndégo. Yaq matev ate ndægo, ndégo tenó-kawaevtát.

¹⁹ Mbumbukiam av qambøe-pøvám nqægo: Ekeza matev ate ndægo, ekeza Yo mokho-té qanú:goát,

²⁰ neka te mokho-te, gigiap ate ndægo, ekezan namba nqawa vøtøkuā, gigiap yan-te nqo:go neka nqanek manqei-qaqe-te nqago, neka teqa kouk mokho-te, ndøgo tae mutui-te qawa, sambí vøe-khakheinām.

²¹ Bugukhokhof, zo qámbá qazøtøndo-goam. Neka zo Mbumbukiam-gí qaqa ezoqam zogoám, zoqa matavap-te, neka manqa-zapazapa vozø-matønumam.

²² Geté ndakin, zo Mbumbukiam, ekezan namba, nqawa møndø-tøkuzú. Keliso-qá khá gene-tøkuzú, ndego genanim. Yaq zo teqa bøi-te, ndaføya-ndaføyamba neka manqa-zapazapa-yav sozógoát.

²³ Geté zo føgøføgakh ndøgeageáp, ndøgo zo ndozo-unimanqatinat, neka føgøføgakh ndøwaniáp. Soqain ndøgo, zo matev nøme tø-itub, yaq zoqa vintøzat matev Yesu-te zø-ivøvēm, taqa yaq-te Manqat Mbomambaqape ndæmanqate, zo qazoyogem. Nqanek Manqat Mbomambaqape, ezoqa ewaqape sùgumu-zømesimít, nqanek manqei-qaqe-te. Mbumbukiam no Pol, nqanek sasae nonqo ndøveatán.

Pol bazaføgakh-us gesasaetam, Yesu-qa Manqat Mbomambaqape zapaya

²⁴ No ndakin viniv nqæ-eqatet, zo nqazømbe-tøkeet, no khanakhanákh. No nøkeza kha-te, viniv āv tətendapét, av Keliso ge:ndapat. Viniv av nqægo khouiáv. Zua ndø má. Ta viniv ndøgo, nqæ-eqatet, Keliso-qá kha tøke nonqó, Klisten bawan ezoqam.

²⁵ No Mbumbukiam, Klisten bawan ezoqam-gé sasae ezoqam ndøvé. No até zo-té-a, teqa manqat ate ndægo batē-zømesim.

²⁶ Nqanek manqat, ibugukhokhof khonoam-té qagoám, nupøkhán mbá, ezoqa ate gi:goam, yage gimønøzumavun. Geté ndakin, Mbumbukiam ekeza ezoqam me:zø má.

²⁷ Mbumbukiam āv qambøe-pøovám nqægo: Teqa matavap mbomambaqape, khonoam-te qagoam, ni Klisten ezoqam, zí:nøtén. Ta matavap ndøgo nqáne: Keliso Zu ezoqam mokho-te mbá mbá, geté até zó bawan vini-ak mokho-té-a, gunú:yagát. Yaq até zo-a, matev eqeieqei-qape zóndapém, ma ndøzøte-vintavet, tøfakhan.

²⁸ Ni ezoqa ewaqape, teqa yaq-te ndégo tøti-zømesím, neka vøi-gugubatun-a, vøizø-ovøematun. Matavap loloakh-ús. Yaq ni ezoqa ewaqape Mbumbukiam-qa megemege-te teito-ab, ndigu Keliso mokho-te, tiqa Klisten matev-te é-betø mü-fisam.

²⁹ No bazaføgakh ndøgo tøte-asazét, nqæ-sasaeat. No Keliso-qá bazaføgakh-té qatø-sasaeát, ndøgo no mokho-te bazaføgakh-us nqøu-sasaeat.

2

¹ No zo zøtezat-qa nøzøgó. No bazaføgakh nø-asazét, zo zapaya, neka até Laodisia taon-ak zapayá-ya, neka ezoqa nøme ndigu, noqa kha qeiviav ndigu.

² No bazaføgakh nqæ-asazet, ezoqa kha zømbé-føgákh, neka kuku matev mokho-te vøtøkuatát neka Mbumbukiam-qa manqat uni betēzøtez, ndøgo khonoam-te qagoam. Nqanek manqat, khonoam-te qagoam, Kelisó.

³ Nøtenat neka matavap loloakh ate ndægo, Keliso mokho-té qanu:gú.

⁴ No nqanek manqat tøte-eín ndøgo: Soqáin ndøgo, zo ezoqa tiqa manqa enøenaq-us mokho-te titubam.

⁵ Unimanqatín. No kha-te, nøyoná. Geté nqova-te, no ndøtú:gú, zo namba. Neka no khanakhanákh, u nqæyoge, zoqa yage eqeieqei neka bazaføgakh-us waniap-qa yaq-te, unimanqatin matev-te, Keliso-te.

Keliso mokho-te, khandi ndøfakhán

⁶ Zo Keliso Yesu qazondafem, zoge Evezøza tegoat, yaq zo te mokho-te até vøuyagé.

⁷ Neka zo te mokho-te, ande tae me ndægo, lu manqei pakoa-te qamø-mbuvøem, føgøføgakh ndøwaniáp, neka te mokho-te vøfisám. Zoqa unimanqatin matev, bazaføgakh-us ndøgeageáp, av zo gi:zømesimam. Neka Mbumbukiam-te, ike manqat oskia mboman-qaté.

⁸ Zo gò:feazoát. Soqáin ndøgo, zo ezoqa tiqa khokho khavozam manqat neka manqei-qape ezoqam-qa matavap mokho-te tinøzøzo. Nømendim manqat av nqægo, ezoqam-qá matavap-té neka nqanek manqei-qape-gí nqova soqøsoqa-té qando-okhó. Ambá av nqægo, Keliso-té qando-okhō.

⁹ Zapa ndøgo, Keliso-qa kha, ndøgo kopømba ande av ezoqam-qa kha ndægo, Mbumbukiam-qá matév qanetøvá.

¹⁰ Neka zo Keliso mokho-te, ndego nqova iz-akhayapak neka bazaføgakh-us ate ndi:gu ndeløvuza, khandi vøzø-tøtvøyam.

¹¹ Zo Keliso mokho-te, andé ngusum qogøzat matev zøtendapém. Geté nqanek matev, ambá av nqægo, ezoqa zendā gene-matanām, neka ngusum vøqogaz. Geté ndøgo zoqa manqa-zapazapa matanam matev zøqóg. Nqanek matev, Keliso ndømatanám.

¹² Zo ibøkha iz qazondapem, gigiosam, zo andé Keliso namba, manqei ozu-té ginø-osám. Yaq Mbumbukiam zo Keliso namba, nango vøkhandi:z, zo teqa bazaføgakh qazo-unimanqatinim, ta bazaføgakh ndøgo, Keliso løvøte-te gendo-khandi:v.

¹³ Zo bugukhokhof zøkeza manqa-zapazapa-te qazogoam, zo pakhaezat ezoqa zo-goám, neka zo ambá av nqægo, Mbumbukiam-gĩ ezoqam zogoám, kopømba ande av Zu ezoqam ndi:gu, ndigu ngusu gizø-qogavatun. Geté Mbumbukiam zo ndakin møndø-khandi:z, Keliso namba. Niqa manqa-zapazapa ate ndægo, ndego møndømbøe-navøém.

¹⁴ Pepa ndøgo, niqa manqa-zapazapa ndo:peawap neka matev ate ndægo, ni paeveav qagoam, ndøgo ni amba manqa ovøyam-te tøm̄bin, Mbumbukiam møndøngiú. Tae mutui-té genøndáp, vøm̄tøke.

¹⁵ Yaq ta matev mokho-te, ndego nqova iz-akhayapak neka gekha nqova bazaføgakh-us nøme ndigu, ni amba manqa ovøyam-te ti-ambin, tiqa bazaføgakh møndø-tøm̄buá neka ezoqa ewaqape-qa bugug-te, mivi matev vøzø-etoam.

Khafeap matev tizimbo-paevem, ndøgo kopømba mbain, ni tøkhandi:n

¹⁶ Yaq nakémbá, zo ezoqa lou loge o ibøkha izam-qa yaq-te o pusup khøuwa-qa yaq-te, kopømba ande av løvøyak ndakinak gendo-itanin neka Sabat khøuwa-qa yaq-te, khafeap bezømbø-àwám.

¹⁷ Khafeap matev av nqægo, ndøgo andé gigiap-qá nqovønqová, ndøgo tøm̄bøe-megetav. Geté unimanqatin gigiap, Kelisó.

¹⁸ Zo ezoqa bevøðzø, ndigu khokho kha voat matev neka enzol ezoqam-te tabap matev ndøzøgawap neka emanqat ndivototap, av umingiap ndi:qeivi. Ezoqa av ngi:gu, ekeza iz mba ndø-eqawát. Geté tiqa manqat, mokho mbain. Manqat ndøgo, ezoqa nøme gi:zømesimatun, ndøgo ekeza khokho matavap-té qando-fakhaté.

¹⁹ Ezoqa av ngi:gu, ndigu Keliso-te geawateáv, ndego ni Klisten ezoqam-ge kawa. Teqa kha ate ndægo, ndøbunuzupit neka søvakha kinik ndægeageapet, te-té qageageapét, neka ndego ndēmbø-kēōgē. Yaq nqanek kha sège-khouwevtét. Ate av-té, av Mbumbukiam ndømbøe-poev.

²⁰ Zo mōzo-pakhaéz, Keliso namba. Neka zo ndakin ambá av nqægo, manqei-qape-qa khafeap matev vinivinimba mokho-te sekembā sōzøtu:gū. Geté yaq zo gekha zapá, khafeap matev mokho-te sekemba ndozotu:yage, zo amba manqei-qape-gi ezoqam oskia tozogonin,

²¹ khafeap matev kopømba ande av, “Nqanek gigiap ndøkhanáz!” o “Nqanek loge gigiap ndølóg!” o “Nqanek gigiap ndøgeágim!”?

²² Nqanek gigiap ate nqægo, toqolog o toqogea, ndøgo manqei-qape gigiap yakhapús. Sège-navøemín. Khafeap matev neka nømendim matev, taqa yaq-te, ezoqa ndø-aumatún.

²³ Unimanqatin. Khafeap matev av nqægo, guliguli matev toqogoat, av qakeza poev ndægo, neka khokho kha voat matev, neka qakeza kha yage føgakh-qape etoam matev, ndøgo bugug andé matavap loloakh me:keogé. Geté ndøgo mokho mbain. Kopømba mbain, taqatøke, qoqa kha-qa poev soqøsoqa toqote-nøzøgim.

3

Mbumbukiam ni sùgumu-khandi:n, Keliso namba

¹ Mbumbukiam Keliso løvøte-te gekhandi:v, yaq ndego até zó-a, sùgumu-khandi:z, yage ndakinak vøzø-etoam. Yaq nakémbá, zoqa mbøni-qa poev, yan-qá matev-té qabegó, ma Keliso nde:qomat, Eve-qa nakeamo zenda-te.

² Zoqa matavap, yan-qá matev-qa yaq-té qabegó, ambá nqanek manqei-qape matev-qa yaq-te.

³ Zapa ndógo, Keliso genanim, yaq até zó-a, sòzòtumu-pakhaéz. Zoqa khandi ndakinak, ndakin Mbumbukiam-qa mokho-té qanu-khonowé, Keliso namba.

⁴ Geté Keliso tefakhan, ndego zoqa khandi zapa, yaq até zó-a, ndòzomø-fakház, te namba, teqa waev mokho-te.

Yage awenege neka yage ndakinak-qa yaq-te

⁵ Yaq nakémbá, zoqa manqei-qape matev vinivinimba, vòlaém, kopømba ande av mambe okho matev, neka ezoqa nøme qovet matev, neka gekha matev soqøsoqa av nqægo nøme ndøgot, neka matev soqøsoqa-te poev matev, neka ezoqa nøme-qa gigiap qovet matev. Gigiap qovet matev, ndøgo andé batae-te ogiam matév.

⁶ Nqanek matev soqøsoqa zapaya, Mbumbukiam-qa qaqa ndøgeáv, ti-te ndigu, teqa manqat o-mba ndapeav ndigu.

⁷ Até zó-a, zo matev av nqægo mòzo-matønumám, zoqa yage-te, zo bugukhokhof qazoyagam.

⁸ Geté ndakin, zo matev av nqægo vø-ivøvé, kopømba ande av mbøni nqosøgeap matev, neka qaqa matev neka sanqambap matev. Ezoqam-qa iz ngenøgim manqat, neka mambe okho emanqat vototap, zoqa manqa-nqa-te betøndo-fakháté.

⁹ Neka zo yaqyaq-a, meakha manqat sekemba ndømanqáté. Zapa ndógo, zo awenege yage ande ndabua me, mòzo-khofoé, taqa matev soqøsoqa namba,

¹⁰ neka yage ndakinak vozō-uzam. Mbumbukiam nqanek yage ndakinak, ndego gekhakheinam, oskia ndø-ndakinak-tét, atema kopømba ande av ekeza bugug ndægo vømógō, neka ni Mbumbukiam uni vizimí-nøtēn.

¹¹ Zo nqanek yage ndakinak qazondapem, yaq zo mokho-te, vinivinimba nøme mbaín, yaq Zu ezoqam-a, yaq bawan vini-ak; yaq ndigu ngusu gizø-qogavatun-a, yaq ndigu qogøvemav ndigu. Neka ndøgo gekham mbaín, qo gekha manqei-ak o bawan-ak toqogoat, o khokho sasae ezoqam o iz akhae voqógoāt. Gigiap-qape Keliso yakhapús, ndego ni ate nqazi:gu mokho-te ngu:yage.

¹² Yaq nakémbá, zo Mbumbukiam gevevesam neka vozō-tegi-ezoqam-ez, ndego zo ndezømbo-khafuat, zo matev ndakinak zó-uzám, tanakh matev, neka kuku matev, neka qakeza iz eqawatav matev, neka aiyaiyav matev, neka qaqa nakha-nakhamas-te gonemav matev.

¹³ Ezoqa matev soqøsoqa tizø-matønumat, zo nakha-nakhamas-te ndø-qavøinàmát. Zo yaqyaq-a, sà bezømbo-naváp, ate av-té, Evezøza zoqa manqa-zapazapa sa qambøe-navøem.

¹⁴ Neka zo kuku bezøgó. Zapa ndógo, matev ndøgo, nqanek matev ate nqægo qaløvu, kuku matév. Matev nqáne, ni Klisten ezoqam ate nqazi:gu, nqova kopo-te uni nqæløvnønat.

¹⁵ Keliso-qa sambu matev bezø-nøzøgimít, zoqa mbøni-te. Zo Mbumbukiam sambu matev-té genøzø-akhá. Zo kha kopó. Neka zo Mbumbukiam ike manqat mbomanqaté.

¹⁶ Keliso-qa Manqat bètu:qonám, zo mokho-te, bezø-tøtvøyam. Gè:nømendím neka gègugumbám, yaqyaq-a. Matavap loloakh-ús. Neka zo ouv gèqaqayám, kopømba ande av Sams ouv ndægo, o ouv nøme ndøgot, Mbumbukiam-qa iz ndø-eqawat, o ouv ndøgo, Nqova Mbomambaqape nde:zømesim. Ouv tozo-qaqaemat, yaq zoqa mbøni mokho-te, ike manqat mba bezømbu:gu, Mbumbukiam-te.

¹⁷ Gekha manqát ndøgo, tozo-manqatat neka gekha matév ndøgo, tozogoat, gèmbomataváp, zo Evezøza Yesu-gí paev ezoqám. Neka te mokho-te, zo Mbumbukiam ike manqat mbomanqaté.

Angana neka sakheis, eqeieqei ande av kintiyagāt

3:5 3:5-6 Lom 6:6, 11; Ef 4:19; 5:3-6 **3:8 3:8** Ef 4:25-29; 5:4 **3:9 3:9** Ef 4:22, 25 **3:10 3:10** Ef 4:24 **3:11 3:11** Gal 3:28 **3:12 3:12** 1 Pita 2:9 **3:13 3:13** Ef 4:2, 32 **3:14 3:14** Lom 13:8-10 **3:15 3:15** Filip 4:7; 1 Ko 12:27; Ef 4:4 **3:16 3:16** Ef 5:19 **3:17 3:17** 1 Ko 10:31; Ef 5:20

¹⁸ Zo sakheis, zøkeza angana-qa mokho-té qanu:gu. Matev av nqægo eqeieqei, Evezøza-qa bøi-te.

¹⁹ Zo angana, zo kuku bezøgó, zøkeza sakheis-te, neka qaqa zøgó.

Nakheis neka evøndipakha, eqeieqei ande āv kinyagāt

²⁰ Zo nakheis, zo zøvøndipakha-qa manqat o-mba mo:ndapé, matev ate ndægo. Zapa ndøgo, matev av nqægo, Evezøza gèmbopoév.

²¹ Zo evøndipakha angana, zogi nakheis qaqa zølozū. Soqain ndøgo, ndigu sa timø-tabam.

Sasae ezoqam neka tigi kawakawa-za, eqeieqei ande āv kinyagāt

²² Zo sasae ezoqam, zøkeza manqei-qape sasae kawakawa-za-qa manqat, o-mba mo:ndapé, matev ate ndægo. Zo sasae bazaføgakh-us ta-mbá ndøgó ndøgo, ndigu zo tizømetat, ti-te enaq giam nonqo. Geté zo Evezøza ùni mbøevizáp neka zogi sasae kawakawa-za-qa sasae tozogoat, tiqa manqat ùni mbøepáev.

²³ Gekha sasaē ndøgo, ndozogo, zo bazaføgakh-us ndøgó. Zapa ndøgo, zo nqanek sasae, ambá av nqægo, ezoqam-qa mba zogó, geté zo Evezøza-qa zogó.

²⁴ Zo møzøte-zøté, zo Evezøza-te, yaq-fia ndòzomø-ndapém, ndøgo zo nonqo nde-mendewe. Zoge unimanqatin kawa ezoqam, Kelisó. Zo teqá sasae zogót.

²⁵ Geté gekha ezoqām ndego, matev soqøsoqa tego, Mbumbukiam ndømbo-qavøiú, av matev ge:matanam. Ndego gématøvemák, qo ande gekha ezoqam, iz akhae ezoqām, ò, khokho ezoqam.

4

¹ Neka até zó-a, kawakawa-za, zogi sasae ezoqam eqeieqei zøkeogé neka matev eqeieqei zøgó. Zapa ndøgo, zo møzøte-zøté, até zó-a, zo kawa ndezømbògó. Ndego yan-té gonoyagé.

Ovøyam manqat nøme, Klisten yage matev-qa yaq-te

² Zo oskia ndøguligulím. Matavap bèzøvisít. Neka Mbumbukiam ike manqat oskia mbomanqaté.

³ Neka até niqa yaq-té-a, gèndo-guligulím. Mbumbukiam ni nakhoa bñi-mboqoá, ni ezoqa nøme teqa manqat Keliso-qa yaq-te batí-zømesim, ndøgo khonoam-te qagoam neka ta zapaya nqanek, no ndimbula-te nqatu:gu.

⁴ Yaq no ezoqa teqa manqat bavokho-qape bazømbē-ovøyam, av Mbumbukiam-qa poev ndægo.

⁵ Zo bavokho ezoqam namba, matavap loloakh-us ndøyagé. Neka gekha khøuwā ndøgo, nakhoa tozo-qeivimat, Keliso-qa matev tøzøte-zømas, zo vøgonemát.

⁶ Zoqa manqat, kuku matev-us oskia begó. Neka ndøgo andé lou mokhov qanimav-qape me betegó. Yaq gekha ezoqām ndigu, zo unimanqatin-qa yaq-te tizømbe-bevupat, zo kopømbaqapé, qavøiwat eqeieqei zozøgoát.

Pol-qa vaev manqat

⁷ Noqa yage ate ndægo-qa yaq-te, zo nigi Klisten nøfu Tikikus mé:zømás, ndego ni nqeimbøe-khafuat, ndego unimanqatin ezoqam, ndego ni namba Evezøza-qa sasae goqatun.

⁸ No ngenek ta zapaya nqánek qate-khofotaváv: Zo tønèzøté, ni ande āv khatiyage. Yaq zoqa kha gé:føgákh.

⁹ Ndego Onesimús namba mé:geáv, ngenek unimanqatin Klisten nõfu nõme, ni nqeimbøe-khafuat, zøkeza ezoqam. Nginik ezoqa menas, matev ate nqægo-qa yaq-te mé:zòmás, nqanek nqafakhanam.

¹⁰ Alistakus, no ndimbula namba nqatigu, ndego khaiya mboma manqat ndøkhofotaváv zo-te, neka até Mák-a, Banabas-ge ekeabøi, khaiya mboma manqat ngìkhōfōtāvāv. Ngenek zo-te tendowav, yaq gèkhatowém, ate av-té, no bugukhokhof manqat qazønde-khofotav.

¹¹ Até Yesú-a*, iz nõme nqambogo, Ziastes, teqa khaiya mboma manqat ngèkhōfōtāvāv. Nginik ezoqa misika yakhapús, Zu ezoqam, ndigu no namba Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te ndisasaeat. Tiqa tøke kandambá no-te.

¹² Até Epaflás-a, zøkeza ezoqam, ndego Keliso Yesu-ge sasae ezoqam, khaiya mboma manqat ngèkhōfōtāvāv. Ndego zoqa yaq-te, bazaføgakh-us oskia ndøguligulimatún. Zo Klisten matev-te, føgøføgakh tønè-waniáp, neka zoqa unimanqatin-te, Keliso-te, ùni tønefisám, neka zo Mbumbukiam-qa poev ate ndægo uni vøzøté-zøtēz.

¹³ No zo-te nõ-unimanqatintét, av nqægo: Ndego bazaføgakh-us ndøsasaeát, zo zapaya, neka até ndigu Klisten ezoqa nõme zapayá-a, ndigu Laodisia taon-te neka Hielapolis taon-te ndisokhoe.

¹⁴ Até Lúk-a, ndego mulømula etoam ezoqam, ni nqeimbøe-khafuat, neka Dimas, khaiya mboma manqat ngìkhōfōtāvāv.

¹⁵ Noqa khaiya mboma manqat, até nigi Klisten nõfuap-té-a, zókhofotøvém, ndigu Laodisia taon-te ndisokhoe, neka Nimfa-te vozó-khofotøvém, neka ndigu Klisten bawan ezoqam-te, ndigu tuqa khoev-te gipindumatun.

¹⁶ Zo nqanek pepa tozotumu-geveømem, yaq Laodisia Klisten bawan ezoqam-té qanø-khofotøvém, ndigu bemø-geveømem. Neka ta pepa ndøgo, no Laodisia taon-te qækhofotav, até zó-a, vøgeveømém.

¹⁷ Zo Akipus gèmbø-einím. Nandev sasae ùni betekhóu, Evezøza gembo-etoam.

¹⁸ Nqanek khaiya mboma manqat-qase, no Pol nõkeza zendá qate-peaomít.

No ndimbula-té qatu:gú. Zo bezømbo-nàvøém, noqa yaq-te.

Mbumbukiam-qa kuku matev, ndøgoát zo-te.

1 Tesalonika

Pol-qa bugukhokhof pepa, Klisten bawan ezoqam-te, ndigu Tesalonika taon-te giyagam

Megeat Manqat-qase

Pol nqanek bugukhokhof pepa, Klisten bawan ezoqam-te gepeawam, ndigu Tesalonika taon-te giyagam, ta khøuwa-te ndøgo, ndego Kolín taon-té gegoám. Tesalonika ndøgo, taon kandambaqape ndøgoám. Masedonia manqei-té, neka ndaola-té.

Pol qambo-misika, manqei vinivinimba-te ge-okhoam, ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimam, ndego até Tesalonika taon-té-a, vøgoam (Kel 17:1-14). Yaq teqa nømendim mokho-te, ezoqa nøme møndø-unimanqatiním. Ezoqa kopokopo nøme ndigu, Zu bawan-ák. Geté ezoqa kopoáv, ndigu bawan vini-ák. Ndigu Zu ezoqa nøme, ndigu Yesu unimanqatinteav qagoam, ndigu Klisten ezoqam, ngenøgim-té ginø-abumám. Pol taqa yaq-te ge-ewag, ndego Timoti ndøkhofotáv ti-te, ngenek tiqa unimanqatin-te, zita tøpøzu manqat vømøzø-ein. Yaq taqa zita-te, Timoti nqawa gendovesez, ndego Pol tiqa matev eqeieqei-qa yaq-te vømbøe-votot. Yaq Pol nqanek pepa ndakin, nqáneq genepeawám: Tiqa unimanqatin-te, zita tøpøzu nøme nonqó. Neka ndego tiqa bevap, løvøte neka Yesu-qa qavane-qa yaq-te, vøzømbē-qavøiu.

¹ Nqanek pepa, no Pol neka Sailes neka Timoti, ni nipeaomít. Zo-té qeitø-peaomít, zo Klisten bawan ezoqam, Tesalonika taon-te ndozoyage, zo Mbumbukiam, ndego Tat, neka Evezøza, Yesu Keliso, tiqa mokho-te ndozotu:gu.

Mbumbukiam-qa kuku matev neka sambi matev, ndøgoát, zo-te.

Pol-qa ike manqat Mbumbukiam-te, Tesalonika Klisten bawan ezoqam-qa yaq-te

² Ni zoqa yaq-te qeiguligulimatun, ni Mbumbukiam ike manqat oskia nimbo-manqaté, zo ezoqa ewaqape-qa yaq-te.

³ Niqa guligulim-te, Mbumbukiam-te, nigi Tat, ni oskia teimbo-matavupatún ndøgo, av zo Yesu Keliso ndøzøte-unimanqatinat, neka zoqa sasae-qa yaq-te, ndøgo kuku matevus ndozogo, neka zoqa føgøføgakh waniap-qa yaq-te, zo nigi Evezøza Yesu Keliso-te ndozoto-taza.

⁴ Nøfuap, zo Mbumbukiam ndezømbø-khafuat, ni møtinøtén, ndego zo møndø-vevesám, vozø-tegi-ezoqam-ez.

⁵ Zapa ndøgo, ni Manqat Mbomambaqape qeindapavun, ndøgo ambá av nqægo, manqat mba ndøgeavūn. Geté bazaføgakh neka Nqova Mbomambaqapé namba me:geavūn. Yaq zo āv qazøte-qeivím nqægo: Niqa manqat unimanqatín. Zo møzøte-zøté, ni zo mokho-te ande āv khatiyagam. Ni zo nitigoám.

⁶ Ezoqa nøme, zo føgakh-te ambá gini-abumám. Geté zo niqa matev neka Evezøza-qa matev, zømbo-paevém neka manqat khanakhanakh-us vozøndapem. Ta khanakhanakh ndøgo, Nqova Mbomambaqape-té qando-okhó.

⁷ Yaq ta mokho-te nqanek, ezoqa ewaqape, Masedonia neka Akaya plovins-te, Yesu ndi-unimanqatinat, ndigu zoqa matev eqeieqei me:vewé neka paev-qa ndøgó.

⁸ Evezøza-qa manqat, zo ezoqa qazozø-manqatam, ambá av nqægo, Masedonia neka Akaya plovins-te mbā qanø-panqavøēm. Geté manqei-manqei ate ndægo, ezoqa ewaqape, zoqa unimanqatin-qa yaq-te sùgumu-ewagát, ndøgo Mbumbukiam-te ndøzøgo. Ni ti-te ndigu, manqat einiav tøgoat, kopømbá. Zapa ndøgo, ndigu møndøyogém.

⁹ Ndigu ekezan, emanqat møndæ-vototupatún, av zo ni qazøte-khatomb, ni zo-te qeigeavun, neka zo tae khøwuiap-te qazogoam, unimanqatin khandi Mbumbukiam-te ande āv khazøtē-qambuz, ndego zo ndakin ndozombo-vizap,

¹⁰ neka zo tege Yo Yesu ande āv khazømbøē-keoge, yan-te tendovis, ndego Mbumbukiam løvøte-te gekhandi:v, yaq ndego ni Mbumbukiam-qa manqa ovøyam-te, teqa qaqa-te vøkhandi:n.

2

Pol Tesalonika taon-te, Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimam

¹ Nøfuap! Zo zøkeza møzøte-zøté, ni zo-te qeigeavun, ni ambá av nqægo, khokhø seigeavün. Geté mokho kandambá qafakhan.

² Zo møzøte-zøté, ni bugukhokhof Filipai taon-te qeigoam, ezoqa ni gèngiænótám, neka vøi-potonumam. Yaq ni zo-te qeitøndu-niav, ni ezoqa nøme, niqa manqa manqate-te tokømbem-qa nigoám. Geté Mbumbukiam ni møndøni-tøké, neka ni zo teqa Manqat Mbomambaqape, kha føgakh-mba vøizø-manqatam.

³ Ni ezoqa manqa qeizø-løvutatun, ni ambá av nqægo, khokho manqat nizø-manqatē o matavap soqøsoqa nigū o ezoqa khavozam-qa nigū.

⁴ Geté ni Mbumbukiam møndø-gevenó neka ezoqa eqeieqei vøenæmb, neka teqa manqat, niqa zenda-te vø:ve. Ni teqa manqat qeimanqatatum, ni ambá av nqægo, ezoqa khanakhanakh asøtøve-qa nizøgō. Geté ni Mbumbukiam khanakhanakh asøtøve-qa nimbogó, ndego niqa mbøni neka matavap ndini-gevewat.

⁵ Zo møzøte-zøté. Ni ambá av nqægo, ezoqa enaq nizøge:mām o khanakhanakh manqat vøizø-etoumam, yaq moni-qā nizømbi-goām. Mbumbukiam møndæ-otév, nqanek manqat unimanqatín.

⁶ Ni ambá av nqægo, nikeza iz eqawat-qa nizøgoām, zo niqa iz tozoni-eqatat, o ezoqa nøme vøni-eqatāt.

⁷ Ni Keliso-gi u-anim nqeigu, ni tøn-poein, ni ambá nizø-pouweín, av nqægo, zo ni ezoqa kandakanda zøténæmbát. Geté ni zo mokho-te qeigoam, ni matev aiyaiyav-té qeitøgoám. Ni zo qeizø-kewagam, ni andé evo me nitigoám, ndugu nakheis tete nduzø-etoam.

⁸ Ni kuku kandambá zo-te. Yaq ni ambá av nqægo, zo Mbumbukiam-qa Manqat Mbomambaqape mba niti-zømesimām. Geté ni até nikeza yagé-a, vøizø-etoam. Zapa ndógo, ni kuku khåpe nimbi-khouwév zo-te.

⁹ Nøfuap! Zo ndozombo-matáváp, ni sasae føgakh-qape qeikhanazat, zo mokho-te qeigoam. Ni pavpave nekā lovølova, sèisasaetám, neka niqa yage nonqo, moni vøi-qaqasumam. Zapa ndógo, ni Mbumbukiam-qa Manqat qati-zømesimam, ni poveéav, ni zogi ezoqa kopo-te sa teito-tambet, viniv vøizø-etoām.

¹⁰ Zo møzøte-zøté neka Mbumbukiam vøe-otev, ni zo namba qazi:yagam, ni āv tøtiyagám, av Mbumbukiam ndømbøe-poev. Ni matev eqeieqei-té qeitøyagám neka manqa-zapa-qase goneáv.

¹¹ Neka zo møzøte-zøté, ni zo ezoqa kopokopo-te, ate ndøzøte:go, āv teizømbe-matønumám, av eve nde:go, ekeza nakheis-te te:matønumat.

¹² Ni zo nīgugubám neka zita vøizø-tøpazam neka vøizø-pouweam, av nqægo: Zo āv tøneyagé, av Mbumbukiam ndømbøe-poev, ndego zo teqa megeat matev-te neka waev kandambaqape-te ndezø-akhayam.

Klisten ezoqam, matev føgøføgakh ambá qazømbe-fakhanumám, geté ndigu føgakh-mbá giwaniapám

¹³ Ni Mbumbukiam, ike manqate oskia nimbo-manqaté. Zapa ndógo, zo teqa manqat qazoyogem ni-te, zo ambá av nqægo, khokho sozondapēm, av ezoqam-qa manqat sa

ndozo-upøgim. Geté zo Mbumbukiam-qá Manqat zondapém. Yaq ndøgo unimanqatín. Nqanek manqat, zoqá mokho-té qanu-sasaeát, zo ndozo-unimanqatinat.

¹⁴ Nøfuap! Matev ndøgo, zo-te qafakhanam, até kopó, av Mbumbukiam-gi Klis-ten bawan vinivinimba qazømbe-fakhanumam, ndigu Zudia plovins-te, Keliso Yesu-qa mokho-te ndu:gu. Zogi ezoqam, zo matev soqøsoqa, āv gizømbe-matønumám, av Zu ezoqam, Zudia plovins-te ndøgo, Klis-ten ezoqam-te gizømbe-matønumam.

¹⁵ Ezoqam ngínik, nigi Evezøza Yesu neka Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam, løvøte-te gi-abumam neka ni vøngiænotam. Mbumbukiam khanakhanakh mbaín ti-te. Neka tiqa matev qaqa-ús, ezoqa ewaqape-te.

¹⁶ Ndigu ni tokømbem-qa nigoám. Ni bawan vini-ak, ambá nití-zømesimák, yaq ndigu vøe-khandí:z. Ta mokho-te ndøgo, ndigu manqa-zapazapa nøme mba mo:kapuimít, atema vømótøvā. Geté Mbumbukiam-qa qaqa khakheitáp. Segezø-fakhán.

Pol Tesalonika ezoqam-te, nqawa vesezam-qa gegoam

¹⁷ Nøfuap! Ni zo qeizuvaz, yaq khapémbá qa-auwam, ni vao kandambá qeigoam, zo-te. Neka ni zoqa bugug nqawa qeivi-qa nigoám. Unimanqatín. Ni qámhá zo-te. Geté niqa matavap-te neka mbøni-te, ni namba zi:gú.

¹⁸ Ni zo-te nqawa okho-qa nimbogoám. No Pol, no khøuwa kopoáv, ambá notøndonavnín, zo-te. Geté Saitan ni gètøkømbemám.

¹⁹ Nigi Evezøza Yesu tendoqavan, yaq ni gekham-qā yaq-tē qeitø-tāmb neka gekha mokhø qatí-khambuvemēm neka teqa megemege-te ndo:go, khanakhanakh-us vøtíwanāt? Ndøgo zo zøkhapús.

²⁰ Unimanqatín. Ezoqam zó, ni nqati-khambuvap neka khanakhanakh nqāni-āsøtøvē.

3

¹ Ni kopømba mbain qagoam, sekemba amba qati-kewagam, yaq ni matavap āv qatigoném nqægo: Ni nikezan, Atens taon-te até nitøkhæ-sokhoát.

² Geté ni Timoti nitøndú-khofotøvé, zo-te, ndego nigi Klis-ten nøfu, ni Mbumbukiam-qa sasae namba nqati-sasaeat, ndego ni Manqat Mbomambaqape manqa manqate-te ngini-tøke, Keliso-qa yaq-te. Yaq ndego zo tèabezømbe-tøké neka zita zøtøpáz, zoqa unimanqatin matev bezømbē-føgakh.

³ Soqain ndøgo, matev soqøsoqa ndøgo, zo-te qafakhanam, zoqa unimanqatin matev tøkukugim. Zo zøkeza møzøte-zøtéz, matev soqøsoqa av nqægo tøndo-okhoat, ndøgo Mbumbukiam-qá poév, ni-te.

⁴ Ni zo namba qatigoam, ni møizø-manqatám, av nqægo, “Ni matev føgakh-qape, ndízimø-qeivím.” Yaq zo møzøte-zøtéz, matev møndø-fakhanám.

⁵ Yaq nakémbá, no kopømba mbain qagoam, sekemba amba qate-kewagam, no Timoti notøndo-khofotáv. No nøtenat-qa nøgoám, zoqa unimanqatin matev, āv khapezømbøgo-a. Soqain ndøgo, ndego ezoqam, ndego ezoqa nde:khamasim, zo te:khamasim, yaq niqa sasae føgakh-qape, zo mokho-te qeikhanazat, vømø-khokhø.

⁶ Geté ndakin Timoti nango gendovesez, zo-te gegoam, ndego zoqa unimanqatin matev neka kuku matev-qa yaq-te, manqat mbomambaqape ndø-ndapavún. Neka ndego ni āv ginimbi-eín nqægo: Zo ni oskia zoni-mataváp, khanakhanakh-ús, neka zo vao kandambá ni-te. Neka zo ni nqawa nømende-qa zogó, ate av-té, ni zo nqawa zømete-qa nqati:gu.

⁷ Nøfuap! Ni yage føgakh-qape-te nqeyiage, ezoqa matev soqøsoqa ngini-matanam, yaq Timoti zoqa unimanqatin-qa yaq-te emanqat ginimbi-votot, ndøgo ni møqæ ni-etoám.

⁸Yaq ndakin niqa yage kopømbaqapé. Zapa ndógo, ni mōtinōtén, zo Evezøza mokho-te, bazaføgakh-ús ndozo-waniap.

⁹Ni khanakhanakh kandambá, zoqa yaq-te. Ni nōtenateáv, Mbumbukiam zoqa yaq-te, ike manqat eqeieqei ande āv kheimbøé-einīm.

¹⁰Pavpave nekā lovølova, ni Mbumbukiam-te oskia nivi:matún. Bazaføgakh-ús. Ni zoqa bugug nango bāniqeivím neka zo manqat nōme batī-zømesim, ndøgo zo zøtezateav ndøgo, neka zoqa unimanqatin matev bezømbē-khouwev.

¹¹Ni āv qati-guligulím nqægo: Mbumbukiam, ndego nigi Tat, neka nigi Evezøza Yesu, ndigu niqa nakhoa ekeza ndøkhakheinømém, ni zo-te teitøndu-niav.

¹²Neka Evezøza, zoqa kuku matev gezø-khouwév, yaq ndøgo kandambaqape ndøgoát, yaqyaq-a nekā ezoqa nōme-te, ate av-té, ni zo-te kuku nqanimbi:gu.

¹³Yaq ndego zo gezøtøké, zo bazaføgakh-us zówaniapát. Yaq zo Mbumbukiam-qa megemege-te, ndego nigi Tat, manqa-zapazapa-yav neka eqeieqei-qape sozógoát, ta khøuwa-te ndøgo, nigi Evezøza Yesu, ekeza ezoqam ate ndi:gu namba, tendoqavan.

4

Yage eqeieqei-qa yaq-te, av Mbumbukiam ndømbøe-poev

¹Nøfuap! Manqat nōme nqáne: Ni zo mōti-zømesimám, ande āv khazøté-yagāt, yaq Mbumbukiam khanakhanakh vømbøé-asøtāv. Ni mōtinōtén, zo āv tøzøte-yagé. Yaq ndakin ni zo nizøviám, neka nigi Evezøza Yesu-qa iz-te, manqat āv qazimbí-løvuá nqægo: Ta matev-te ndøgo, zo vøfisám.

²Zo møzøte-zøté, nigi Evezøza Yesu-qa iz-te, zo gekha manqat nitī-zømesimam.

³Mbumbukiam-qa poev nqáne: Zo ndaføyamba-qape ndøyagé neka mambe okho matev, kha mbokhanøzám.

⁴Neka zøkeza kha gèqeiví. Matev eqeieqei-té qayagé, av Mbumbukiam ndømbøe-poev.*

⁵Ezoqa me:qovèsám, av bavokho ezoqam ndi:matanam, ndigu Mbumbukiam zøtezateav ndigu.

⁶Khafeap ndøgo, Mbumbukiam geve, ndøløvuám. Qoge Klisten qafu-te, manqa-zapa ndøgó, tegu zas voqó-aqonøvēm. Evezøza yaq-fia ndøtá, ti-te ndigu, matev av nqægo ndimatanam. Ni zo mōizø-manqatám, neka vøi-gugubam.

⁷Mbumbukiam, ni ambá av nqægo, manqa-zapa gone-qā nimbi-akhā. Geté ni ndøgo tinimbi-akhá: Ni ndaføyamba-qape zíyagát.

⁸Yaq nakémbá, gekha ezoqām ndego, nqanek nømendim manqat ndesanqawe, ndego ambá av nqægo, ezoqam-qā manqat ndøsanqawē, geté ndego Mbumbukiam-qá manqat ndøsanqawé, ndego zo ekeza Nqova Mbomambaqape ndezø-etoam.

⁹No zo-te, kuku matev-qa yaq-te, Klisten bawan ezoqam mokho-te, manqat nōme peaweav tøgoat, ndøgo kopømbá. Zapa ndøgo, zo Mbumbukiam ekeza me:zømás, zo kuku āv khazømbé-goāt, yaqyaq-a.

¹⁰Neka unimanqatín, zo kuku ndøzøgó, Klisten ezoqam-te ate ndi:gu, nandav Masedonia plovins ate ndægo. Nøfuap. Ni manqat āv qazimbí-løvuá nqægo: Zoqa kuku matev, bèkhøwevtét.

¹¹Zo bazaføgakh ndø-asøzú. Matev eqeieqei-té qayagé, neka zøkeza yage mba ndøndapét. Neka zøkeza zendá qane-sasaeát, ate av-té, ni zo qati-gugubam.

¹²Zo matev av ndægo tozogoat, yaq bavokho-ak zo ndøzøvizám neka zo ezoqa nōme-te zotótabák, lou neka gigiap-qa yaq-te.

3:11 3:11 2 Tes 2:16-17 **4:3 4:3** 1 Tes 5:23; 1 Pita 1:16 **4:4 4:4-5** 1 Ko 6:13 * **4:4 4:4** Mokho nōme nqáne: Zo angana, zøkeza sakheis eqeieqei zøkeogé. Vizap-ús. Ate av-té, Mbumbukiam ndømbøe-poev. **4:7 4:7** 1 Pita 1:15-16; Iblu 12:14 **4:8 4:8** Luk 10:16; 2 Ko 1:22 **4:9 4:9** Zion 13:34 **4:11 4:11** Ef 4:28

Evezøza tendoqavan, taqa yaq-te

¹³ Nøfuap! Ni poeveáv, zo ndigu Klisten ezoqam-qa yaq-te zøtezateav tøgoat, ndigu gipakhaez. Soqaín ndøgo, zo mbøni tøzøvavat, av ezoqa nøme ndi:gu, ndigu Yesu-te vintøzateav ndigu.

¹⁴ Ni āv qazi:-unimanqatinát nqægo: Yesu møndønáním, neka nango vøkhandi:v. Yaq ni ate nqáneq qazi-unimanqatinát: Ndigu Klisten ezoqam, gipakhaez, Mbumbukiam Yesu namba ndé-upozó, ndego tendoqavan.

¹⁵ Manqat ndøgo, ni ndakin teizø-ein, Evezøza ekeza ndø-eín, av nqægo: Ta khøuwa-te ndøgo, ndego Evezøza tendoqavan, ni ezoqam, zua nqaziyage, ni ndigu zíløvubák, ndigu bugukhokhof go:pakhaetat.

¹⁶ Zapa ndøgo, manqat bazaføgakh-us-qape ndówáv, neka enzol ezoqam-gi kawa ezoqa nøme vø-akhā neka Mbumbukiam-qa kipi wag vøpā. Yaq Evezøza yan-té gendóvís. Yaq løvøte ezoqam, ndigu Keliso gi-unimanqatinim, ndigu bugukhokhof løvøte-té gindúsúz.

¹⁷ Yaq taqa zita-te, Mbumbukiam, ni zua nqaziyage, gékhatómb, vø-eqanō, ti namba ndigu, løvøte-te gindusuz. Khaiya ozoz-té genøkhatómb, yaq ni ova nqo:go, Evezøza namba vizimø-qaqandām. Yaq ni Evezøzá namba zí:yagát, miavmiav.

¹⁸ Zo yaqyaq-a, nqaneq manqat, zita me:tøpøzú.

5*Yesu gendøqaván. Ni é-bizi-khakheinám*

¹ Nøfuap! Ni zo taqa yaq-te manqat peaweav tøgoat, gekha khøuwa neka gekha viav Yesu tendoqavan, ndøgo kopømbá.

² Zapa ndøgo, zo møzøte-zøté, Evezøza-qa Khøuwa, ndego tendoqavan, andé aqonam ezoqam me mé:geáv, lova khoev teqa-nqawa. Nakhamas-té.

³ Ezoqa géqaqavét. Neka āv giní-manqatát nqægo, “Ni sambi matev-té qaziyagé. Fofogeap mbáin.” Geté ndigu nqova zøndáf. Ezoqa ngiæzoat matev, andé sævam-qa nqosøgeap, gui-ovain, nakhamas-té qanøzø-fakhán. Yaq ezoqa kopømba mbáin tikhokhoz.

⁴ Geté zo, nøfuap, zo ambá av nqægo, bøivun-tē qazoyagē. Yaq nakémbá, ta khøuwa kopømba mbáin, zo ande aqonam ezoqam me, nqova tøzøndaf.

⁵ Zo ate ndøzøte:go, zo waev neka paveat-gí ezoqám. Ni ambá av nqægo, lova neka bøivun-gí ezoqām.

⁶ Yaq nakémbá, ni bizi-sømbiàpét, kopømba ande av ezoqa nøme ndi:gu. Geté ni oskia bizio-feanoát neka niqa kha eqeieqei bizinøzøgím.

⁷ Ezoqa ndigu, ndisømbiam, ndigu lovølova ndøsømbi:matún. Neka ezoqa ndigu, ibøkha soqa ndi-izam, ndigu lovølova ndø-izumatún.

⁸ Geté ni paveat-gí ezoqám. Yaq nakémbá, ni nikeza kha, eqeieqei bizinøzøgím. Ni unimanqatin matev neka kuku matev binigú. Matev av nqægo, andé sanqava khakhazam nonqó, savim-te taqambo-tøkeat. Neka niqa vintønát matev Yesu-te, av nqægo, ndego ni gēkhandi:n, ni andé nakhag ezoqam-qá wawaq me bizi:-uzáp.

⁹ Ni Mbumbukiam, ambá av nqægo, ndøgo tene-vevendām, ni qaqa nígū, neka vøngiænō. Geté ndego ni ndøgo tene-vevendám: Ni Yesu Keliso mokho-te gēkhandi:n, ndego nigí Evezøza.

¹⁰ Yesu ta zapaya nqáneq genenaním: Ni té namba bizi:yagé, oskiá ndøgo, ni e-ma tizio-pakhaen o tiziyagat, ndego tendoqavan.

¹¹ Yaq nakémbá, zo yaqyaq-a, zita ndøtøpøzú neka unimanqatin-te vøtøkeam. Ate av-té, ndakin ndøzøte:go.

Pol-qa vaev guguna manqat

¹² Nøfuap! Ni āv qazimbi-viām nqægo: Zo megetapak ezoqam, gèzøvizáp, ndigu zoqa Kliten bawan mokho-te, sasae bazaføgakh-us nandigu, ndigu zo nandizømbo-megetap neka nandi-guguza, Evezøza mokho-te.

¹³ Zo ndigu møe-mbá sozozø-vizupát neka kuku kandambá sozozø-goát, tiqa sasae zapaya. Neka zo yaqyaq-a, sambi bèzøgó.

¹⁴ Nøfuap! Ni manqat nøme āv qazimbi-løvuá nqægo: Ezoqam ndigu, ndiwauwi:zat, gèguguzá. Neka ndigu, kha føgakhateav ndigu, neka ndigu, tiqa unimanqatin-te føgakh mbain ndigu, gèzøtøkeé. Neka aiyaiyav matev ndøgó, ezoqa ewaqape-te.

¹⁵ Gèqeiví, av nqægo: Ezoqa manqa-zapa tego zo-te, zo ndego ta manqa-zapa ndøgo, mbøe-qavøinám. Geté zo yaqyaq-a, matev mbomømboma oskia ndømatanám, neka até ezoqa ewaqape-té-a, matev mbomømboma vozó-matønumāt.

¹⁶ Zo khanakhanakh-us oskia ndøgó.

¹⁷ Neka oskia ndøguligulím.

¹⁸ Neka gekha matēv ndøgo, tøzø-fakhanumat, zo Mbumbukiam ike manqat mbomanqaté. Matev av nqægo, Mbumbukiam-qa poév, zo-te, zo Keliso Yesu mokho-te ndozotu-yage.

¹⁹ Zo Nqova Mbomambaqape, nakhoa mbøe-khakházám, ndego zo mokho-te nandu-sasaeat.

²⁰ Nqova Mbomambaqape, ezoqa nøme-te manqat tevevezam, yaq ndego ezoqam zo te:zømas, ta manqat ndøgo, ndøsanqawém.

²¹ Geté zo manqat ate ndægo vøgeveaném neka vøqeivim, nqanek manqat Mbumbukiam-tē qapøtendē-wav-a. Yaq manqat ndøgo, unimanqatin tøgoat, zo vøndapém.

²² Geté matev soqain ate ndægo, zo zøsanqawém.

²³ No āv qate-guligulím nqægo: Mbumbukiam, ndego ni sambi matev ndini-etoam, zo tèabete-khakheinøvév, teqa bøi-te vøzøté-ndaføyamba-ēz. Neka ndego zoge nqova neka zoqa matavap neka zoqa kha, eqeieqei tèabete-khatiwi. Yaq zo manqa-zapazapa mbaín, sozógoát, nigi Evezøza Yesu Keliso tendoqavan.

²⁴ Mbumbukiam, ndego zo gezøndo-akha, ndego unimanqatín. Ndego ndømatanám.

²⁵ Nøfuap! Zo até ní-a, gñindu-guligulím.

²⁶ Zo tozo-møvabat, zenda kaka vø-itiamát, Kliten zøfuap ate ndi:gu namba, neka vøngenøndamat, ate av-té, Mbumbukiam-qa bøi-te eqeieqei ndægo.

²⁷ No Evezøza-qa iz-te, nqazø-pouwe: Zo nqanek pepa, Kliten ezoqa ewaqape-té qazonø-geveømém.

²⁸ Nigi Evezøza Yesu Keliso-qa kuku matev, ndøgoát, zo-te.

2 Tesalonika

Pol-qa pepa qambo-menas, Klisten bawan ezoqam-te, ndigu Tesalonika taon-te giyagam

Megeat Manqat-qase

Pol nqanek pepa nøme, Tesalonika taon Klisten bawan ezoqam-te gepeawam, ta khøuwa-te ndøgo, ndego Kolin taon-té gegoám.

Bugukhokhof khøuwa, Pol Tesalonika taon-te, møndøgoám, Mbumbukiam-qa Manqat vøe-zømesimam. Yaq ezoqa kopoáv, teqa manqat gè-unimanqatiním. Geté Zu ezoqa nøme, ta zapaya ndøgo, ova ndø-einím, Pol vøngeatømem (Kel 17:1-10).

Yaq ndakin Pol manqat āv gene-ewág nqægo: Tesalonika Klisten ezoqa nøme, ndigu gèqavotumít, av nqægo, Yesu nqawa tendoqavan. Ndigu āv gini-mataváp nqægo: Yesu nqawa mândoqaván. Yaq ndigu sège-qovezám neka sasae gonemáv. Nqanek pepa mokho-te, Pol ndigu nqawá gene-zømesím, Yesu-qa qavane-qa yaq-te. Yaq ndego nøme āv gezømbe-peawám nqægo: Ndigu tiqa yage, bè-enénd, neka matev eqeieqei-té geabeyagé. Sasae yà begó.

¹ Nqanek pepa no Pol neka Sailes neka Timoti, ni nipeaomít. Zo-té qeitø-peaomít, zo Klisten bawan ezoqam, Tesalonika taon-te ndozoyage, zo Mbumbukiam, nigí Tat, neka Evezøza, Yesu Keliso, tiqa mokho-te ndozotu:gu.

² Mbumbukiam, nigí Tat, neka Yesu Keliso, nigí Evezøza, tiqa kuku matev neka sambí matev ndøgoát, zo-te.

Yesu-qa qavøne khøuwa neka unimanqatin-te bazaføgakh-us waniap-qa yaq-te

³ Nøfuap! Ni Mbumbukiam ike manqat oskia bambu-manqaté, zo zapaya. Matev av nqægo eqeieqei. Zapa ndøgo, zoqa unimanqatin kandambá qazømbe-khouwevtét, neka zoqa kuku matev, zo ate ndøzøte:go yaqyaq-a nandøzøgo, nāndøzø-khøūwēvtēt.

⁴ Yaq nakémbá, ni zo nīti-khambuvupatún, Mbumbukiam-gi Klisten bawabawan nøme mokho-te. Zapa ndøgo, zo ambá gini-ngenøzoát neka zo matev føgøføgakh ambá qazøte-upøgím, geté zo sekembá sozo-apét, zoqa unimanqatin-te neka bazaføgakh-us ndøzōwānī.

⁵ Ta matev ate ndægo, zo-te ndøfakhanumit, Mbumbukiam, ni āv gininømánd nqægo: Teqa manqa ovøyam matev, ndaføyamba-qapé. Zo ndakin Mbumbukiam-qa Megeat Matev zapaya, ngenøgim matev ndozo-ndape, ndego zo eqeieqei mé:zæb. Yaq zo kopømbaqapé, teqa Megeat Matev-te ndøgo, ndøzomø-óz.

⁶ Mbumbukiam-qa matev eqeieqei. Ndego yaq-fia ndótá, ti-te ndigu, zo ndingenøzoat.

⁷ Geté zo ndakin ndingiæzoat, Mbumbukiam pusup zø-etoám, ni namba. Ta khøuwa-te ndøgo tenógó, Evezøza Yesu tendoveao, ndego tegi enzol ezoqam bazaføgakh-us namba, yan-te tendovis, gøina wageap-us.

⁸ Yaq ndego yaq-fia ndótá, ti-te ndigu, Mbumbukiam ndisanqawe neka ndigu Manqat Mbomambaqape, nigí Evezøza Yesu-qa yaq-te, manqa o-mba ndapeav ndigu.

⁹ Yaq-fia teta, nqánek: Ndigu soqaqape-té gígoát. Miavmiáv. Neka ndigu Evezøza-te neka teqa waev bazaføgakh-us-te, géqatáz.

¹⁰ Nqanek matev ta khøuwa-te ndøgo tønéfakhán, ndego tendoqavan, neka iz kandambaqape vøndāp, ta zapaya ndøgo, ndego ekeza ezoqam gezømbe-matanam. Neka gekha ezoqām ndigu, ndi-unimanqatinat, khanakhanakh mbá ginígoát te-te. Até zo-á,

zo sɔzɔtumú-goát, ti namba. Zapa ndógo, manqat ndógo, ni zo qeizø-manqatam, zo mðzo-unimanqatiním.

¹¹ Yaq nakémbá, ni oskia niguligulimatún, zoqa yaq-te. Ni Mbumbukiam-te, āv qati-vi:matún nqægo: Ndego nigi Mbumbukiam, zo gezótøkeé. Yaq zo āv tɔzɔté-yagát, av ndego gezømbe-akha, zo tozoyagat. Yaq zo ambá av nqægo, matev egeieqei gone-qa mba zógōt. Geté zoqa unimanqatin matev mokho-te neka Mbumbukiam-qa bazaføgakh-te, zo matev egeieqei uni zótégoát.

¹² Yaq nigi Evezøza Yesu Keliso-qa iz, gé-eqatát, zo zapaya, yaq te mokho-te, até zoqá íz-a, vø-eqatát. Nqanek matev ate ndægo, nigi Mbumbukiam neka Evezøza Yesu Keliso, tiqa kuku matev mokho-té qando-fakhaté.

2

Matev vinivinimba ndøkhæ-fakhanám, yaq váev, Keliso tendoqavan

¹ Nøfuap! Nigi Evezøza Yesu Keliso-qa qavøne-qa yaq-te neka ni te namba tizipindam, taqa yaq-te, ni āv qazimbi-pouwé nqægo:

² Zo matavap nakhamas-te, bezø-enøvøém neka ndøfɔfɔgímém, ezoqa nøme tezø-ein, av nqægo, Yesu-qa qavøne khøuwa møndø-fakhān. Oskia ndógo, ezoqa Nqova Mbomambaqape-qa iz-te, manqat av nqægo tezø-ein, o te-ein av nqægo, nqanek manqat ni-tē qandowāv o nī nitøndu-peaomēm, zo ndø-unimanqatiním.

³ Zo ezoqa betúbám. Yesu naqanøká géfakhanák. Bugukhokhof ezoqa kopoáv, Mbumbukiam zitá giní-wuowém. Neka ndego ezoqam bètøndokhæ-veáo, ndego Mbumbukiam-qa manqat ndemøkuiam, yaq ndego Mbumbukiam vaev-te vøngiū.

⁴ Ndego ezoqa soqaqape, Mbumbukiam-gé qaqa ezoqam ndógoát. Neka ndego ekeza kha, āv genéviewát nqægo: Mbumbuk ate ndi:gu, unimé:løvubám, neka gekha gigiap nømē ndógo, ezoqa ndimbovizap, vølvuām. Yaq ndego Mbumbukiam-qá khoev-té gemóqóm. Neka ezoqa āv gezømbé-manqatát nqægo, “No Mbumbukiām.”

⁵ Zo tozombó-matavap? No taqa yaq-te mðezømbe-manqatám, no zo-te qægoam.

⁶ Zo mðzøte-zótéz, ndego ezoqa soqaqape, gekha ndøgeiwat, atema ta khøuwa-te ndógo, ma Mbumbukiam gembøezav, tendoveao.

⁷ Khonoam-te ndógo, Mbumbukiam-qa Manqat møkuiam matev, møndøngáz. Geté ndakin ezoqa kopo nqanek matev gò:toké, atema ta khøuwa-te ndógo, tewav.

⁸ Taqa zita-te, ndego ezoqa soqaqape gendóveáo. Geté vaev-te, Evezøza Yesu tendowav, ndego gélaváo. Segé-khambáo, vøsoqoēv. Teqa bugug waev-us, géngiū.

⁹ Ndego ezoqa soqaqape, Saitan-qá bazaføgakh-té genógeáv, neka umingiap matev vinivinimba vømatønumāt. Ndego andé Mbumbukiam-qá matev me mé:goát. Geté ndógo khavozam matév.

¹⁰ Gekha matev soqøsoqā ndógo, ndego sugumúgút, neka ezoqa vøtubām, ndigu Mbumbukiam vaev-te tengiæzo. Mbumbukiam ndigu ta zapaya ndógo tené-ngiæzó: Ndigu poeveáv, unimanqatin manqat tindapem, yaq vøe-khandi:z.

¹¹ Ndigu unimanqatin manqat ndapeav tigoat, yaq Mbumbukiam tiqa matavap nøme mba zømbó-enegim. Yaq ndigu khavozam manqat vø-unimanqatiním.

¹² Yaq ndigu yaq-fia géndapém, ndigu unimanqatin manqat unimanqatinteav qagoam neka matev soqøsoqa vøzø-goupam.

Ni føgøføgakh bizi-waniáp, ni Mbumbukiam gevevendam

¹³ Nøfuap! Ni Mbumbukiam ike manqat oskia bambu-manqaté, zo zapaya, ma Evezøza kuku ndømbøgo. Mbumbukiam zo é-møndo-vevesám, zo gékhandi:z, zo

Nqova Mbomambaqape-qa mokho-te, ndaføyamba ndozoyage neka unimanqatin manqat ndözō-ünimānqātināt.

¹⁴ Mbumbukiam zo Manqat Mbomambaqape mokho-te, ni qati-zømesimam, ndøgo tezømbe-akhá: Zo nigi Evezøza Yesu Keliso-qá waev-té neka bazaføgakh-qape-té qazógoát.

¹⁵ Nøfuap! Yaq nakémbá, zo føgøføgakh ndøwaniáp neka nømendim manqat oskia ndøkhatiwi, ndøgo niqa manqat neka pepa mokho-te qati-zømesimam.

¹⁶ Yesu Keliso, nigi Evezøza, neka Mbumbukiam, nigi Tat, ndego kuku ndømbogo ni-te, neka tega tanakh matev mokho-te, ni miavmiav zita ndini-tøpøzu neka vintønatev matev mbomambaqape gini-etoam,

¹⁷ ndigu zo zita bezøtøpøzú, neka zo bezøtøkee. Yaq zo kopømbaqapé, gekha matev eqeieqei ndøgo, sozógoát neka manqat eqeieqei vozó-manqatāt.

3

Pol Klisten ezoqam gezøviam, tiqa yaq-te tiguligulimat

¹ Nøfuap! Manqat nøme nqānek: Zo niqa yaq-te, āv qane-guligulím: Evezøza-qa nømendim matev, nakhamas-té qabenø-vøndá. Neka ezoqa bēndapém. Vizap-ús. Ate av-té, zo qazøte-ndapem.

² Neka nøme āv qane-guligulím: Mbumbukiam ni ezoqa soqøsoqa-te, tèabinimbikhakhazám, ndigu ni ngiænoat-qa ndigu. Zapa ndøgo, ezoqa nøme, ndigu unimanqat-inteáv, Mbumbukiam-qa Manqat.

³ Geté ndego Evezøza, unimanqatin. Ndego zo bazaføgakh zó-etoám neka nqova soqaqape-te gezømbó-khakhazumát.

⁴ Ni Evezøza-te āv qati-vintønatev nqægo: Manqat ndøgo, ni zo nqazimbi-løvuat, zo matev mözogoatún. Yaq zo sozó-apét, ta matev-te nqānek.

⁵ Ni Evezøza-te āv qati-guligulím nqægo: Ndego zo tèabezømbe-tøkeé, yaq zo Mbumbukiam-qa kuku matev nøme mba zøtéztézté, neka føgøføgakh vozó-waniapāt, ate av-té, Keliso føgøføgakh ge:yam.

Klisten ezoqam, sasae yà begó

⁶ Nøfuap! Nigi Evezøza Yesu Keliso-qa iz-te, ni nqeizø-pouwe: Klisten ezoqa nøme, ndigu sasae ndøzømbo-qasi:vap neka ndigu yageav ndøgo, av ni zo qati-zømesimam, zo ti namba me:khokhømbáp.

⁷ Zo zøkeza mözøte-zøtézté, zo niqa yage matev gēmbopáev. Zapa ndøgo, ni zo-te qeiyagam, ni ambá av nqægo, niwau:ntām.

⁸ Ni lou logemáv, ndøgo ni fia gonemav qagoam. Geté pavpave nekā lovølova, ni sasae bazaføgakh-us nigoám. Zapa ndøgo, ni poeveáv, ni zo ezoqa nøme-te teito-tambat.

⁹ Ni amba tøni-poein, ni ambá kopømbá, zo-te lou-qa yaq-te teito-tambin. Geté ni nikeza zendá qati-sasaetám. Ni tøti-matønumám ndøgo: Zo niqa matev, tømboe-paevém.

¹⁰ Ni zo-te qeigoam, ni møizø-manqatám, av nqægo: Gekha ezoqām ndego, sasae tømboe-qasi:vatev, ndego lou belògē.

¹¹ Ni āv qatiyogé nqægo: Zo ezoqa nøme khokhó sozoyagé. Sasae gonemáv. Ndigu kesov ezoqam-qá matev-té ginø-sokhosumatún.

¹² Ezoqam av nandi:gu, ni Evezøza Yesu Keliso-qa iz-te, nqeizø-pouwe, neka ni ndigu āv qati-guguzá nqægo: Ndigu matev eqeieqei-té giabenø-yagé neka bēsasaetát, ekeza lou-qa.

¹³ Nøfuap! Zo matev eqeieqei matanam-te bezø-èwéz.

¹⁴ Klisten ezoqa nøme, manqat ndapeav tegoat, ni nqānek pepa-te qeipeaomem, gēometé, neka zo te namba me:khokhømbáp. Yaq ndego mivi bendáp.

¹⁵ Geté zo ezoqam av nge:go, qaqa ezoqam mèvewé. Geté zóguguím. Zo gèmbomataváp. Ndego zogé Klisten zøfú.

Pol-qa vaev manqat

¹⁶ Ni āv qati-guligulím nqægo: Gekha matēv ndøgo, zo tøzø-fakhanumat, Evezøza, ndego sambi zapa, zo sambi oskia zø-etoumát.

Evezøza ndøgoát, zo namba, zo ate ndøzøte:go.

¹⁷ Nqanek khaiya mboma manqat-qase nqanek, no Pol, nøkeza zendá qate-peaomít. Noqa pepa-te ate ndægo, no āv tøte-peaumatún. Yaq ezoqa segézøté, ta pepa ndøgo, no té qandowáv.

¹⁸ Nigi Evezøza Yesu Keliso-qa kuku matev, ndøgoát, zo-te, zo ate ndøzøte:go.

1 Timoti Pol-qa bugukhokhof pepa, Timoti-te

Megeat Manqat-qase

Pol nqanek bugukhokhof pepa Timoti-te gepeawam, ndego manqei vinivinimba-té genø-okhoám, ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat vøe-zømesimam. Timoti ndego, ezoqa ndakinák. Esia manqei-té gekhouwév. Eve, Glik bawan-ák. Geté evo, Zu bawan ezoqám. Bugukhokhof khøuwa nøme, Pol manqei vinivinimba ge-okhoam, ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimam, Timoti teqa manqat te-ewág ndøgo, vø-unimanqatin. Yaq taqa zita-te, Pol nqawa ezoqa zømesim-qa ge-okhoam, Timoti namba me:-okhoám, vømbø-tøkeam. Yaq ndigu sùgumu-sasaetám (Kel 16:1-3).

Pol nqanek pepa gekhofotav, Timoti Efesus taon-té geyagám. Ta taon-te ndøgo, ndego Klisten bawan megeat ezoqam ndøgoám. Pol nqanek pepa, ta zapaya nqánek genepeawám: Timoti bèto-feaiwát. Soqáin ndøgo, khavozam nømendim ezoqam, ezoqa titubam. Neka Pol ndego Klisten megetapak vevesam-qa yaq-te, vøe-ometim.

¹ No Pól, nqanek pepa nqæpeaomit. No Keliso Yesu-gé u-aném. No nqanek sasae Mbumbukiam-qa manqa vøovam-té qatøgót, ndego nigi khandi etoam ezoqam, neka Keliso Yesu-qa manqa vøovam-te nqægót, ndego ni nqazio-vintønat.

² Timoti! No nqanek pepa qo-té qatø-peaomít. Niqa unimanqatin matev mokho-te, qo uni nogé-yo-in. Mbumbukiam, nigi Tat, neka Keliso Yesu, nigi Evezøza, tiqa kuku matev neka tanakh matev neka sambu matev, ndøgoát, qo namba.

Nømendim ezoqa nøme-qa khavozam matev-te, gø:feaqaót

³ Av no bugukhokhof manqat qataqambe-løvua, Efesus taon qate-ivav, Masedonia plovins-te vøenav, qo nandav Efesus taon-te, até vøqomát, neka ezoqam ndigu khokho nømendim manqat ndi:zømesim, gèzømbe-khafaép.

⁴ Ndigu khokho emanqat vototap neka ekeza atanakha-zapazapa-za-qa iziz kopoav-qape geveam matev namba, khøuwa besisindøvém. Zapa ndøgo, matev av nqægo, ezoqa manqa itumbam-té qanø-ituzá. Ndøgo ezoqa gezø-tøkeák, ti-unimanqatintat neka Mbumbukiam-qa manqa vøovam ti:zøtez.

⁵ Geté Mbumbukiam-qa Manqat nømendim-qa mokho nqánek: Ezoqa kuku bezøgó, kuku matev ndøgo, mbøni eqeieqei-te ndøndo-okho, ezoqa matavap eqeieqei mba tözøgoat neka tiqa unimanqatin matev, ngusum-te mba khazeav vøgoát.

⁶ Ezoqa nøme, nqanek nømendim matev eqeieqei, møndø-ivøvém, yaq khokho manqa manqate matev-té ginøqambúz.

⁷ Nginik ezoqa nøme, Mbumbukiam-qa guguna manqat-qa yaq-te zømesim-qa ndøgó, Mozes gembo-etoam. Geté ndigu zøtezat mbaín, taqa yaq-te ndøgo, ndi:manqate, oskiá ndøgo, ndigu kha føgakh-mba ndimanqate.

⁸ Ni mizi:nøtén, Mbumbukiam-qa guguna manqat, Mozes gembo-etoam, qanimáv, ni ezoqa eqeieqei tizi:-zømesim.

⁹ Neka ni bizi:nøtén. Nqanek guguna manqat, ezoqa eqeieqei nonqó mbá. Geté ti nonqo ndigu, ezoqa khafaep ndimøkuiam neka pepen matev ndimatanam, neka ndigu Mbumbukiam ndisanqawe neka manqa-zapazapa ndimatanam. Nqanek guguna manqat, ti nonqo ndigu, ndigu Mbumbukiam-qa matev paeveav ndigu neka teqa iz ndingi:wat, neka evøndipakha neka ezoqa nøme pakhapakha ndizø-khaneam.

¹⁰ Neka nqanek guguna manqat ti nonqo ndigu, mambe ndi-okho, neka izuizum angana mambe matev ndigu. Neka ti nonqo ndigu, ndigu ezoqa nøme gi-aqonøvematum,

yaq ezoqa nøme-te vøwiin. Neka ti nonqo ndígu, khavozam ezoqam, neka ndigu manqa ovøyam-te meakha manqat gimanqatatan. Neka gekha ezoqām ndigu, ndigu matev nøme ndimatnam, ndøgo nømendim matev eqeieqei paeveav ndøgo, Mozes-qa guguna manqat, ti nonqo ndígu.

¹¹ Manqat Mbomambaqape ndøgo, Mbumbukiam noqa zenda-te geve, ezoqa tøte-zømesimat, ni āv tønínømánd. Ta manqat mokho-te, Mbumbukiam ni teqá waev neka iz eqawat-qape me:nømendím.

Ike manqat, Mbumbukiam-qa kuku matev zapaya

¹² No ike kandambá, Keliso Yesu-te, ndego nigí Evezøza. Ndego no bazaføgakh nø-etoám neka eqeieqei me:næmb, teqa sasae tægot.

¹³ No bugukhokhof, teqa iz nøngi:tám, neka tegi ezoqam vøe-ngiæzotam-a, vøe-zitagam. Geté Mbumbukiam tanakh nøgoám. Zapa ndøgo, ta khøuwa-te ndøgo, no Yesu unimanqatinteáv, neka no nøtenateáv, no ande gekha matev me nøtē-matønumam.

¹⁴ Nigi Evezøza, kuku kandambá gego no-te neka unimanqatin matev neka kuku matev vønø-etoam. Matev av nqægo, Keliso Yesu-té qando-okhó.

¹⁵ Keliso Yesu, manqei-qape-te, nqáneq genegeavún, ni manqa-zapa-us ezoqam gékhandí:n. Nqanek manqat unimanqatín. Qanimáv, tizindapem. Manqa-zapa-us ezoqam mokho-te, ezoqa uní soqaqape-in nó.

¹⁶ Geté Mbumbukiam tanakh mbogoám, no-te. Zapa ndøgo, Keliso Yesu, ezoqa nøme zømesim-qa ndøgoám, av nqægo, ndego qaqa nakha-nakhamas-te gonemáv. Yaq no-té genekhamás, no ezoqa soqaqape qægoam. Yaq ezoqa géqeivím, av nqægo, ndigu ti-unimanqatinim, kopømbaqapé, khandi miavmiav tindapem.

¹⁷ Ndego miavmiav kawa ezoqam, ndego oskia ndeyage, ndego ezoqa ometupav ndego, ndego yakhapus Mbumbukiam ndego, te-te ndego, miavmiav, vizap matev neka iz eqawat matev begó. Amén. Nqanek manqat unimanqatín.

¹⁸ Timoti, noge yo, noqa manqat qo-te nqáneq. Ndøgo até kopó, av ezoqa nøme, qoqa yaq-te, Mbumbukiam-qa manqat givevezumat. Gèmbopáev. Yaq qo kopømbaqapé, nøfe mbomambaqape-te, bazaføgakh-us qónøfeét.

¹⁹ Qoqa unimanqatin matev, qógeatát neka matev eqeieqei mba qombópavát. Ezoqa nøme, matev av nqægo, møndø-ivøvé. Yaq tiqa unimanqatin matev, ande khagua me vøtøkuvøem.

²⁰ Ezoqa menas, matev av nqægo gigonem, nøme Imenæús neka nøme Aleksandá. No nginik Saitan-qá zenda-té qatø-áb. Ndigu tiabiti-zøtéz, av nqægo: Mbumbukiam-qa iz nango gimø-ngi:namāk.

2

Klisten ezoqam, ande āv kini-guligulimāt

¹ Matev kandambaqape, no Klisten ezoqam bugukhokhof nqazø-pouwe, nqáneq: Ndigu ezoqa ewaqape, bèzø-guligulím, neka tiqa yaq-te Mbumbukiam-te bembø-viømemat neka ike manqat bembø-einimat.

² Neka ndigu gaman kawakawa-za neka megetapak bezø-guligulím. Yaq ni kopømbaqapé, yage eqeieqei-té neka sambí matev-té qaziyagát, neka Mbumbukiam vizimbó-vizupāt neka matev mbomømboma vizigoāt.

³ Mbumbukiam-qa bøi-te, ndego nigí khandi etoam ezoqam, guliguli matev av nqægo eqeieqei. Yaq ndego khanakhanákh.

⁴ Ndego āv qambøpoév nqægo: Ezoqa ewaqape khandi sugumú-ndapém neka unimanqatin manqat vøezøtéz.

⁵ Zapa ndógo, Mbumbukiam sa kopo ndégo. Neka yaq Mbumbukiam-a, yaq ezoqam, iziz ezoqam sa kopo ngének, Keliso Yesu, ndego ge-ezoqam-ev,

⁶ ndego ezoqa ewaqape nqovotøzat nonqo, ekeza kha sa geve. Ta mokho-te, Mbumbukiam khøuwa eqeieqei-te, āv gininømánd nqægo: Ndego ezoqa ewaqape khandi:zat-qa ndøgó.

⁷ No Mbumbukiam nqáneek gene-veatán: No teqa u løozu ezoqam neka Keliso-ge u-anem nógoát. Nqanek manqat unimanqatín. No khavozøpøteáv. No ndógo tene-veatán: No vini bawan-ak unimanqatin manqat neka unimanqatin matev-qa yaq-te nøté-zømesimát.

⁸ Yaq nakémbá, no āv qanømbe-poév nqægo: Manqei-manqei ate ndægo, angana tiguligulimat, Mbumbukiam-te zenda ti-eqagimat, tiqa mbøni mokho-te, eqeieqei mbá sa bezømbu:gú, qaqa mbaín neka ponqombap mbain.

⁹ Neka sakheis, ndabua, matev eqeieqei-té giabenø-uzám, matavap loloakh-ús, ambá av nqægo, angana poev tàbezømbewāv. Neka ndigu izum, khapekhapé bete-løvønøvém. Neka gigiap bugug mbomømboma fia kandakanda, kopømba ande av agiwa-qasis ndi:gu, khapekhapé bete-kapüiám, kha-te. Neka ndabua fia kandakanda be-üzám.

¹⁰ Geté ndigu matev eqeieqei bematanám. Sakheis ndigu, Mbumbukiam ndimbovizap, tiqa khakheinam matev eqeieqei nqáneek.

¹¹ Sakheis Mbumbukiam-qa Manqat ti-ewagat, ndigu yoge eqeieqei begó. Ndigu nømendim ezoqam, yá bembovizáp neka manqat mbaín. Sà beqonøvé.

¹² No sakheis takeáv, angana tizømbo-kawaeztat neka ti:zømesim. Geté ndigu yoge mbá giabiti-waní.

¹³ Zapa ndógo, Mbumbukiam bugukhokhof Adam ndøkhakheinøvém. Yaq váev, Iv gukhakheinøvem.

¹⁴ Neka ndøgo Adám mbá, wazeam getuwam. Geté Iv ndøtuwám, yaq ndugu Mbumbukiam-qa khafeap vønqawa.

¹⁵ Geté Mbumbukiam até sakheis-a, ndigu nakheis ndizøqanim, gékhandí:z, ndigu unimanqatin matev neka kuku matev-te ate tiyagat, neka matavap loloakh vøzøgoát neka eqeieqei vøyagát, av Mbumbukiam ndømbøe-poev.

3

Klisten megetapak-qa yaq-te

¹ Ezoqa poev tømboqat, te-Klisten-megeat-ezoqam-ev, ndego sasae qanimáv tømboqat. Nqanek manqat unimanqatín.

² Geté Klisten megeat ezoqam, matev eqeieqei bembogó. Yaq ndógo, ezoqa nøme tiabiti-qeiví, ndego manqa-zapazapa mbaín. Neka ndego sæva kopo mba bembogó. Neka ndego matev nakha-nakhamas-te, bègø. Neka ndego matavap loloakh-us begó. Teqa matev eqeieqei begó, yaq ezoqa tiabembøe-vizáp. Neka ndego ezoqa, khoev sà bezø-manqaté. Neka ndego Mbumbukiam-qa Manqat nømendim matev, ùni bete-otév.

³ Neka ndego khapekhapé bete-izám. Neka ndego qaqa nakha-nakhamas-te bègø. Geté ndego sambu matev neka aiyaiyav matev bembogó, ezoqam-te. Neka ndego moni-te, poev bembøgø.

⁴ Ndigu khoev-te namba ndi:yage, ndego eqeieqei bezø-keogé, neka nakheis ùni bete-zømesim. Yaq ndigu teqa manqat o-mba bembøe-ndapé neka yá bembovizáp.

⁵ Zapa ndógo, ezoqam ndego, ekeza nakheis neka zas keoge-eqeieqei-eav tøgoat, yaq gé, Mbumbukiam-qa Klisten bawan ezoqam, eqeieqei áv kezømbé-kewagát?

⁶ Ezoqam ndego Klisten matev-te ndakinak tendo-on, ndego kopømba mbaín, Klisten ezoqam tezømbo-mege. Soqaín ndøgo, te:khambuvupat, yaq Mbumbukiam manqa ovøyam-tē genøvē, av Saitan ge:ve.

⁷ Até bavokho ezoqám-a, Klisten megeat ezoqam-qa matev tiqeivat, ndigu ndego, ezoqa eqeieqei betevewé. Soqaín ndøgo, manqa soqøsoqa tøfakhan teqa yaq-te, yaq nqova soqaqape-qa ka tendap.

Dikon ezoqam-qa yaq-te

⁸ Até dikon ezoqám-a, matev eqeieqei sa bezøgó. Yaq ezoqa tiabezømbe-vizáp. Ndigu unimanqatin manqat mba bemanqaté. Neka ndigu ibøkha soqa izam bezøgàwáp. Neka ndigu moni-te, poev khapé bezømbègǫ.

⁹ Ndigu ezoqa ndaføyamba begó, Mbumbukiam-qa bøi-te, neka teqa manqat, unimanqatin matev-qa yaq-te, ndøgo ibugukhokhof khonoam-te qagoam, eqeieqei begeawát.

¹⁰ Tiqa matev, bèzømbokho-qeív. Yaq ndigu manqa-zapazapa mbain tøgoat, ndigu kopømbaqapé, dikon sasae tigonem.

¹¹ Até tigi sakheís-a, matev eqeieqei sa bezøgó. Yaq ezoqa tiabezømbe-vizáp. Ndigu manqa begevèám. Neka ndigu matev nakha-nakhamas-te bègǫ. Neka ndigu unimanqatin ezoqam begó, matev ate ndægo.

¹² Ndigu dikon ezoqam, sakhei kopokopo mba bezøgó. Neka ndigu tigi nakheis neka ezoqam, khoev-te namba ndi:yage, eqeieqei bezø-keogé.

¹³ Yaq ndigu sasae eqeieqei tigoat, ezoqa nøme gezø-vizupát. Yaq ndigu tiqa unimanqatin-te, Keliso Yesu-te, kha føgakh-mbá gíwaniapát.

Mbumbukiam-qa Manqat, khonoam-te qagoam

¹⁴ No tototaná ndøgo: No nakhamas-té qatøndónáv, qo vøe-qamēkh. Geté no nqanek manqat nqæpeaomit, zapa ndøgo:

¹⁵ No khøuwa tæføløtaz, nakhamas-te okhoeav tøgoat, qo vøe-qatéq, Mbumbukiam-gi ezoqam, av kiníyagát. Zapa ndøgo, ni Klisten bawan ezoqam, ni khandin Mbumbukiam-gí ezoqám. Neka ni unimanqatin manqat, andé uk me zi-eqawát, neka ni unimanqatin manqat-qá zapá.

¹⁶ Niqa unimanqatin matev, Mbumbukiam ginindu-veaz, qanimav tantáv. Ezoqa kopømba mbaín to:nawam.

Keliso manqei-qape-te gefakhan,
ndego ezoqam ndøfakhán, neka ezoqa vø-ometam.

Yaq Nqova Mbomambaqape, møndøni-unimanqatín:
Ezoqam ngének.

Neka enzol ezoqam ndø-ometám.

Teqa manqat, manqei-manqei ate ndægo,
søgumu-panqavøemát.

Neka manqei-qape-te ate nqægo,
ezoqa vø-unimanqatinim.

Yaq Mbumbukiam yan-té genøndáf,
neka iz kandambaqape vømbø-etoam.

4

Khavozam nømendim matev-qa yaq-te

¹ Nqova Mbomambaqape-qa manqat, bavokho-qapé. Av gene-manqaté nqægo: Vaev khøuwa-te, ezoqa nøme tiqa unimanqatin Yesu-te, ndø-ivøvé. Yaq ndigu khavozam nqova neka nqova soqøsoqa-qa nømendim manqat mbópavát.

² Ndigu ezoqam, nɔmɛndim matev av nqægo ndivɔndɔzu, ndigu khavozam ezoqám. Tiqa matavap mɔndɔ-soqɔsoqoám, yaq ndigu mè:zɔtezák, gekha matev eqeieqei neka gekha matev soqɔsoqa.

³ Ndigu nɔkenɔkem matev-te neka loge gigiap nɔme-te, khafeap mo:-aumatún. Geté loge gigiap nqanek, Mbumbukiam ndɔkhakheinám. Yaq ni Klisten ezoqam, ni nqazi-unimanqatinat neka unimanqatin manqat qazi:nɔten, kopɔmbaqapé, Mbumbukiam ike manqat zimbó-einimát, neka nqanek loge gigiap vizilogát.

⁴ Zapa ndógo, gigiap ate ndægo, Mbumbukiam gekhakheinam, eqeieqei. Yaq nakémbá, ni bizi-sanqáwé. Geté Mbumbukiam-te ike manqat zimanqatát, sasa zí-upɔgimát.

⁵ Zapa ndógo, Mbumbukiam-qa Manqat neka guligulim mokho-te, loge gigiap ate ndægo, gè-eqeieqei-ín, Mbumbukiam-qa bɔi-te.

Klisten megeat ezoqam eqeieqei-qa yaq-te

⁶ Qo Klisten qafuap av toqote-zɔmesimat ndægo, qo Keliso Yesu-ge sasae ezoqam eqeieqei qógoát. Yaq qo Mbumbukiam-qa Manqat mokho-te, unimanqatin matev-qa yaq-te, ndógo qo ande lou me ndoqote-loge, neka nɔmɛndim manqat eqeieqei mokho-te, qoqombo-pavat, bazafɔgakh-us qógoát.

⁷ Ezoqam-qa khokho emanqat vototap matev, ndógo ezoqa tɔkemav ndógo, zítá qanewuóé. Geté qo bazafɔgakh tɔnɔ-asɔzú ndógo: Av qane-yagé, av Mbumbukiam ndɔmbɔe-poev.

⁸ Ezoqa sasae tegoat, ekeza kha bazafɔgakh etoam nonqo, ndógo kopɔmbá. Elavɔqase gembótóké. Geté bazafɔgakh toqo-asaz, matev toqogo, av Mbumbukiam ndɔmbɔe-poev, ndógo kandambá tɔqatɔke. Av toqotegoat ndægo, qo khandi qóndáp, ndakín neka até megemege-té-a.

⁹ Nqanek manqat unimanqatín. Qanimáv, tizindapem.

¹⁰ Yaq nakémbá, ni bazafɔgakh zi-asazét neka sasae bazafɔgakh-us zigút. Zapa ndógo, ni Mbumbukiam-té qazio-taná, ndego khandi Mbumbukiam, ndego ezoqa ewaqape-ge khandi etoam ezoqam. Gekha ezoqám ndigu, ndego ti-unimanqatinim, khandi ndóqeivím.

¹¹ Nqanek manqat, ezoqa gèzɔ-manqatét neka gè:zɔmesimít.

¹² Qo ezoqa besanqàqá, ta zapaya ndógo, qo ezoqam ndakinak ndoqotego. Geté qo matev eqeieqei ndógó, manqat-te neka yage-te neka kuku matev-te neka unimanqatin matev-te neka qakeza kha eqeieqei nɔzɔgim-te. Yaq ezoqa géqamekhám, neka qoqa matev vɔmbó-paevēm.

¹³ Qo ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat gèzɔ-geveám. Gèguguzá, neka gè:zɔmesím, atema no banɔfakhan.

¹⁴ Bazafɔgakh ndógo, Mbumbukiam-ge Nqova Mbomambaqape geqa-etoam, Klisten megetapak zenda giqambo-veem, yaq Mbumbukiam-qa manqat givevezɔmem qoqa yaq-te, ta bazafɔgakh ndógo, ndɔsanqáwé. Geté oskia mbogeawát, qoqa sasae-te.

¹⁵ Qo bazafɔgakh ndɔ-asɔzú, ta matev-te ndógo, no qataqambe-manqatavun. Até vɔgó. Yaq ezoqa áv tiabiti-qeiví: Qo Klisten matev-te, kandambá qoqo-khouweq.

¹⁶ Qakeza yage neka nɔmɛndim matev, gèqeiví. Até vɔyá, nqanek matev-te. Av toqotegoat ndægo, qo qakeza kha qókhandí neka até ndigú-a, voqó-khandí:z, ndigu qoqa manqat ti-ewagat.

5

Klisten megeat ezoqam, Klisten zifuap áv kenézæbāt

¹ Anganeam e-ma-khouwevat tegoat, qo manqa sasanqa-us mbomanqàté. Geté manqat taqagoat te-te, āv tønégugú, kopømba ande av qakeza qave toqote-gugu.

Neka anganeam ndakinak-te, manqat taqagoat, āv tønégugú, kopømba ande av qakeza qazøpikia o qaveqase toqote-gugu.

² Neka sævam e-ma-khouwevat tugoat, manqat taqagoat tu-te, āv tønégugú, kopømba ande av qakeza qavo toqote-gugu.

Neka sævam ndakinak-te manqat taqagoat, āv tønégugú, kopømba ande av qakeza qazan o qakhasuk toqote-gugu. Matev eqeieqei-té, Mbumbukiam-qa bøi-te.

Klisten ngængæm-qa yaq-te

³ Ngængæm tigoat, ndigu tøke ezoqa mbain tøgoat, yaq Klisten bawan ezoqam, bèzøvizáp neka yà bezøtøkeé.

⁴ Geté ngæmam ndugu, nakheis neka zi timbogoat, nginik Klisten matev eqeieqei begó neka ekeza ezoqam, yà bezø-keogé. Ndigu evøndipakha neka atanakha-za neka qaza-za, tiabezømbe-qavøiwát, av bugukhokhof gizømbe-kewagam.

⁵ Ngængæm ndigu, ekeza ezoqam mbain ndigu, ndigu Mbumbukiam-te mbá ginøtazá. Ndigu guligulim, sègezømá, pavpave nekā lovølova, neka Mbumbukiam tøke-qa ndimbōvīām.

⁶ Geté ngængæm ndigu, ekeza poev matev mba ndimbopaev, ndigu andé løvøte ezoqám. Oskiaá ndøgo, ndiyage, ndigu møndø-pakhaéz.

⁷ Nqanek manqat gè:zømesím, ndigu Klisten ezoqam. Yaq ezoqa nøme, tiabiti-qeiví, ndigu manqa-zapazapa mbain.

⁸ Gekha ezoqám ndego, ekeza ezoqam neka ndigu ezoqam, khoev-te namba ndi:yage, eqeieqei tøkemav tøgoat, ndego unimanqatin matev, zitá genewuá. Teqa manqa-zapa, Klisten-av ezoqam-qa manqa-zapa, møndøløví.

⁹ Ngæmam nømu-qa iz ndøpeawám, ta mbuk-te ndøgo, Klisten ezoqa ngængæm ndizø-tøkee, tiqa iziz ndøpeawap. Geté tuqa iz sa ndøgo toqó-peawám, ndugu viav 60 tumu-løvuat, neka ekeza anganeam mba gumbo-matavupam,

¹⁰ neka tuqa yaq-te, ezoqa ti:zøtez, ndugu sasae mbomømboma gugoavun, kopømba ande av nakheis eqeieqei guzø-kewagam, neka ezoqa khoev guzø-manqatam, neka ndugu mivi mbain qagoam, khokho sasae gugoam, ande av Klisten ezoqa nøme, zenda tokho-tapak guzømbe-sunguzumam neka ndigu vøzø-tøkeam, yage føgakh qazø-fakhanumam, neka gekha sasae eqeieqei nøme vøgoam.

¹¹ Geté ngængæm ezoqa ndakinak-qa iziz ndøpeawám, ta mbuk-te ndøgo. Soqaín ndøgo, tiqa poev angana-te nango tøvav, yaq angana nqawa vø-upøgim, neka Keliso zita vøe-wuowēm.

¹² Av gigonemín, ndigu manqa-zapa ndøgonemín. Zapa ndøgo, manqa mbusa ndøgo, bugukhokhof giveem, av nqægo, “Ni angana nqawa ní-upøgimāk,” ndigu gènqaonemín.

¹³ Neka nøme nqánek: Ngængæm ezoqa ndakinak-qa iziz toqo-peawam, Klisten bawan ezoqam tizøtøke, ndigu géwauwíz neka āv qazømbé-meá nqægo: Ezoqam-qā khoev-te segé-okhoát. Geté ta-mbá mbá. Ndigu manqa ndøgeve:mát neka ezoqam-qa matev-te, kesov vøsoxhosumāt. Neka khokho manqat segé-manqatát, ndøgo ambā gēmanqateāk.

¹⁴ Yaq nakémbá, no nqæmatavap, qanimav nqánek: Ngængæm ndakinak, angana nango bëtonqogim. Yaq nakheis bezøfakház neka tiqa khoev eqeieqei bembøe-keoge. Yaq av nqægo, nigí qaqa ezoqam kopømba mbain, ni Klisten ezoqam, niqa iz tingi:nam.

¹⁵ Ngængæm nøme, ndigu møndø-qambúz, Saitan vømbø-paevem.

¹⁶ Klisten sævam tugoat, ndugu ekeza ezoqa mokho-te, ngængæm timbogoat, yaq ndugu yà bezøtøkeé. Ndugu Klisten bawan ezoqam-te nqanek viniv bezø-iváv, tizøtøkee.

Yaq Klisten bawan ezoqam, ti-mbá tiabezø-tøkeé, ngængæm ndigu, ekeza ezoqam mbain ndigu.

Klisten megetapak-qa yaq-te

¹⁷ Klisten megetapak ndigu, Klisten bawan ezoqam eqeieqei ndizø-keoge, ndigu vizap neka fia eqeieqei be-upøgím. Bugukhokhof tiabe-upøgím ndigu, Mbumbukiam-qa emanqat vototap sasae-te, bazaføgakh ndi-asøzu neka ezoqa ndi:zømesim.

¹⁸ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, “Qo kao-qa manqa-nqa, mboløvønām, wit tag koqogim sasae tugoat.” Neka nøme nqáneq, “Gekha ezoqām ndego, ndesasaeat, ndego yaq-fia bèndáp.”

¹⁹ Ezoqa kopo, Klisten megeat ezoqam-qa yaq-te, manqat teqa-ein, av nqægo, ndego manqa-zapa ndøgō, qo teqa manqat mbo-èwäg, geté bøi vizu ezoqam misika o menas tigoat.

²⁰ Geté Klisten megeat ezoqam unimanqatin manqa-zapa tego, qo ezoqa ewaqape-qa bøi-te, qógugú. Yaq ndigu Klisten ezoqa nøme, møe tinígoném, yaq manqa-zapa gégonemák.

²¹ No Mbumbukiam-qa bøi-te neka Keliso Yesu-qa bøi-te neka tegi enzol ezoqam, gevevesam, tiqa bøi-te, nqataqá-pouwe: Nqanek manqat, qataqambe-manqatavun, matev ùnime:gó. Qo ezoqa ndøgevezòát, neka yaq-mba ndø-ðkhó.

²² Qo ezoqa zenda vøvøqa zømbø-àwām, Klisten megeat sasae-te. Geté tiqa matev vøkhæqatéq. Soqaín ndøgo, ndigu manqa-zapa tigonem, yaq ezoqa timatavupat, tiqa matev kopømbā qoqa bøi-te. Neka qo qakezan, ndaføyamba até vøyá, Mbumbukiam-qa bøi-te.

²³ Timoti, qo enqoni nandoqo-qeivap, ibøkha mokho-mba ndø-izám. Geté waen khasøkhasis namba me-izám. Yaq qoqa emu eqeieqei qágoát.

²⁴ Ezoqa nøme-qa manqa-zapa, bavokhó qagó. Yaq soqoté-qatéq, ndigu manqa ovøyam-te, yaq-fia ndøndapém. Geté ezoqa nøme-qa manqa-zapa, khonoam-té qagó, yaq vaev-té qandóveá.

²⁵ Neka matev eqeieqei-qa yaq-te, até kopó. Nøme ndøgo, bavokhó qagó. Geté ta matev eqeieqei nøme ndøgo, ndakin khonoam-te nqago, kopømba mbaín, oskia tøkxonawat.

6

Sasae ezoqam-qa yaq-te

¹ Yaq-fia mbain sasae ezoqam, tigi sasae kawakawa-za, ùni bezømbe-vizáp. Soqaín ndøgo, ezoqa nøme Mbumbukiam-qa iz neka niqa Klisten nømendim matev tingenøitat.

² Tigi sasae kawakawa-za, Klisten ezoqam tigoat, yaq sasae ezoqam kopømba mbaín, vizap mbain tigoat ti-te, ta zapaya. Geté ndigu sasae eqeieqei begó ti-te. Zapa ndøgo, ndigu kawakawa-za, ti-te sasae ndigu, ndigu até ge-unimanqatinát neka Mbumbukiam kukú, ti-te.

Khokho nømendim neka moni-te poev-qa yaq-te

Manqat ndøgo, av qate-qamekheimavun, ezoqa gè:zømesím neka gègugúb.

³ Geté ezoqa nøme-qa nømendim manqat vini tøgoat neka nigi Evezøza Yesu Keliso-qa manqat eqeieqei uni leveav vøgoát, neka teqa nømendim matev, ezoqa tøkeeav tøgoat, matev eqeieqei-te tiyagat, av Mbumbukiam ndømbøe-poev,

⁴ ezoqam av nge:go, ekeza iz khokhó sege-eqawát neka ndego mokho-qase ndapeáv. Teqa matavap, gèmbø-soqøsoqoám. Ezoqam av ngenek nge:go, manqa mokho zapaya, ponqombap neka manqa itumbam-qa mba ndøgō. Geté matev av nqægo, ezoqa ova

matev neka sanqambap matev neka ezoqam-qa iz ngenøgim matev neka lõvøyap matev-té qanø-ituzá.

⁵ Ezoqam av ngi:gu, khøuwa kopoáv, gèponqombupatún. Tiqa matavap gèsoqøsoqoám. Ndigu unimanqatin nõmendim matev, mõndø-ivøvém. Ndigu ndimatavap, qo Klisten matev-te toqoyagat, nakhoa ekeqá av nqægo: Qo gigiap kopoav qó-upøgimát.

⁶ Geté ni Mbumbukiam-qa matev tizimbo-pavat neka gigiap-qa yaq-te, ni nqanigu, khanakhanakh vønigoát, yaq ni unimanqatin gigiap kopoav ezoqám.

⁷ Ni qazi-qanimat, ni gigiap mbaín, sizi-geavún. Yaq até kopó. Ni manqei-qape nqawa tizi-ivøvem, ni gigiap mbaín, sizíniáv.

⁸ Yaq nakémbá, loge gigiap neka ndabua nqanigu, ni kopømbá, khanakhanákh. Gigiap nõme binígú.

⁹ Geté ezoqa ndigu, gigiap kopoav upøgim-qa ndigu, ndigu khamasim matev-té ginø-o:azín, neka ka vøendapemín. Yaq tiqa khokho poev matev soqøsoqa kopoav-qape, soqaqape-té qanø-itúb, vøngiæzō.

¹⁰ Poev moni-te, ndøgo matev soqøsoqa ate ndægo-qá zapá. Ezoqa nõme, ndigu moni-te poev khape qazømbewav, ndigu unimanqatin matev, mõndø-ivøvém. Yaq ta zapaya ndøgo, viniv kandambá gindapem.

Ni bazaføgakh bizi-asøzú, Klisten matev-te

¹¹ Geté qo, Mbumbukiam-ge ezoqam, matev soqøsoqa av nqægo, mõe qombónayát. Geté bazaføgakh ndøgo tønø-asøzú: Matev eqeieqei gone-te, neka yage-te ndøgo, av Mbumbukiam ndømbøe-poev, neka unimanqatin matev-te, neka kuku matev-te, neka bazaføgakh-us waniap matev-te, matev føgøføgakh toqoqev, neka aiyaiyav matev-te, ezoqa nõme-te.

¹² Qo nõfe mbomambaqape-te, unimanqatin matev-qa yaq-te, bazaføgakh-us qónøfeát. Khandi miavmiav, gèkhatiwi, ndøgo Mbumbukiam geqambe-akha, neka taqa yaq-te, qo ezoqa kopoav-qa bøi-te, qoqa unimanqatin matev qoqo-unimanqatin.

¹³ Mbumbukiam, ndego gigiap ate ndægo, khandi ndembo-etoam, neka Keliso Yesu, ndego Pontius Pailøt-qa bugug-te, unimanqatin manqat ge-unimanqatin, no tiqa bøi-te, nqataqá-manqate:

¹⁴ Mbumbukiam-qa Manqat, o-mba mo:ndapé. Yaq ezoqa āv tiabiti-qeiví, qoqa matev eqeieqei. Até vømbopáev, atema nigí Evezøza Yesu Keliso nango vøndóqavān,

¹⁵ ta khøuwa eqeieqei-te ndøgo, ma Mbumbukiam ge:zav, ndego iz eqawat-qape, ndego yakhapus megeat ezoqam, ndego kawakawa-za-ge Kawa neka evezøza-za-ge Evezøza.

¹⁶ Khandi miavmiav, ndego yakhapús ndømbogo. Ndego waev kandambaqape-té geyagé. Ezoqa kopømba mbaín, taqa avønin-te tewav. Ezoqa kopo, ndego ometeáv neka kopømba mbaín, ti-ometam. Vizap matev neka kawa matev, te-te ndégo. Miavmiáv.

Amén. Nqanek manqat unimanqatín.

Ovøyam manqat nõme, gigiap kopoav ezoqam-qa yaq-te

¹⁷ Ezoqam ndigu gigiap kopoav ndøzøgo, nqanek manqei-qape-te, manqat āv qazømbe-løvúa: Ndigu tiqa gigiap kopoav-qa yaq-te, bete-khambùváp neka betotázá. Zapa ndøgo, manqei-qape-qa gigiap, nakhamas-té qanø-navøemín. Geté ndigu Mbumbukiam-te mbá giabeto-tazá, ndego ni matev mbomømboma ate ndægo ndini-etoam, niqa khanakhanakh nonqo.

¹⁸ Neka gezø-eín: Ndigu matev eqeieqei kopoav matanam ezoqam begó. Ndigu etoam mõqæ begó, neka ezoqa nõme yà bezøtøkeé. Khanakhanakh-ús.

¹⁹ Av ti:matønumat, ndigu gigiap kopoav, megemege-te nonqo mó:møvøemét. Yaq ndøgo kopømbaqapé tiotabat. Ndigu unimanqatin khandi ndøndapém.

Vaev guguna manqat

²⁰ Timoti! Sasae ndøgo, Mbumbukiam qoqa zenda-te geve, gèqeiví. Khokho manqat ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat kha-mba oveav ndøgo, neka ta manqat ndøgo, khokho nømendim ezoqa nøme 'nøtenat' ndimbo-akhayam, qo zítá qanewuøé.

²¹ Ezoqa nøme, meakha manqat av nqægo, møndø-ndapém, neka unimanqatin matev eqeieqei vø-ivøvem.

Mbumbukiam-qa kuku matev, ndøgoát, zo namba.

2 Timoti

Pol-qa pepa qambo-menas, Timoti-te

Megeat Manqat-qase

Pol nqanek pepa nøme, Timoti-te gepeawam, ndego Lom taon-té geyagám. Ndimbula mokho-té gunu:goám. Pol āv gene-matøvém nqægo: No avønín ndølambém, vøe-nanīm. Nqanek pepa, vaev pepá, Pol gepeawam. Taqa zita-te, ndego pepa nøme peawapøteáv. Pol Timoti taqa yaq-te ndøgo tembøe-peawám, ndego Kliten bawan ezoqam, egeieqei ande āv kezømbé-kewagāt. Neka Timoti ekezan, unimanqatin matev-te, bazaføgakh-us até beyá.

¹ No Pól, nqanek pepa nqæpeaomit. No Keliso Yesu-gé u-aném. Ndøgo Mbumbukiam-qá poév. Ndego manqa mbusa, āv genevé nqægo: Ni Keliso Yesu mokho-te, yage miavmiav zindapém. Yaq no ezoqa bâte-zømesím, taqa yaq-te.

² Timoti! No nqanek pepa qo-té qatø-peaomít. Qo andé uni nogé-yo-ín. No nøtaqambo-khafuát. Mbumbukiam, nigí Tat, neka Keliso Yesu, nigí Evezøza, tiqa kuku matev neka tanakh matev neka sambí matev, ndøgoát, qo namba.

Ni mivi bizigú, Mbumbukiam-qa emanqat vototap-te

³ Mbumbukiam møndæ-otév, no teqa sasae egeieqei nogó neka nqæmbō-vízāp, ate av-té, nogí atanakha-zapazapa-za gi:goam. Neka no ike kandambá te-te. No oskia nøtaqando-mataváp, pavpave nekā lovølova, neka vøtaqandō-guligulimatun.

⁴ No qataqa-matøvemín, qo qoqoviq, no qateqouvaq, yaq no vao kandambá qo-te neka nqawa qamekhe-qa nøgó. Yaq no kopømbá, khanakhanakh tåbenømbe-tová.

⁵ No qoqa unimanqatin matev, møtenøtén. Ndøgo ngusum-te mbá mbá. Qogu qazupuka Lois neka qogu qavo Yunis, unimanqatin matev, av tøzømbe-goám ndægo. Neka no āv qate-unimanqatinát nqægo: Qoqa unimanqatin matev, qo mokho-te nandu:gu, ndøgo até kopó.

⁶ Yaq nakémbá, no matavap, āv qataqambé-mboqoá nqægo: Matev ndøgo, Mbumbukiam geqa-etoam, no zenda qataqambove, qo toqo-matønumat, yaq ndakin qo mokho-te nandu:gu, ande gøinam me qoté-khambá, nqawa bēwagim.

⁷ Zapa ndøgo, Nqova Mbomambaqape, Mbumbukiam gini-etoam, ndego ambá av nqægo, ni møe matev ni-etoumatún. Geté ndego ni bazaføgakh neka kuku matev neka kha egeieqei nøzøgim matev ni-etoumatún.

⁸ Yaq nakémbá, qo mivi ndøgó, ezoqa nigí Evezøza-qa yaq-te toqote-zømesimat. Neka noqa yaq-te, no te zapaya ndimbula-te nqatu-utønat, mivi ndøgó. Geté viniv soqó-eqatát, no namba, Manqat Mbomambaqape zapaya. Mbumbukiam bazaføgakh qá-etoám,

⁹ ndego ni gekhandi:n, neka gini-akha, ni tegi ezoqam tizigoat neka matev egeieqei-te vizíyagāt. Ndego ni ambá av nqægo, niqa matev matanam zapayā gene-khandi:n. Geté ndego āv tømboe-pøovám, neka ni ekeza kuku matev zapayá gene-khandi:n. Manqei-qape khakheinøpøteav qagoam, Mbumbukiam é-møndo:pøoá, ndego ni ekeza kuku matev, Keliso Yesu mokho-té ginínømánd.

¹⁰ Nqanek matev, ndakin møndø-fakhán, Keliso Yesu, nigí khandi etoam ezoqam, gegeavun. Ndego løvøte-qa bazaføgakh møndøngiú neka Manqat Mbomambaqape-qa mokho-te, khandi miavmiav vøndōndap.

¹¹ Mbumbukiam no nqanek gene-veatán: No teqa u løozu ezoqam neka Keliso-ge u-anem neka nømendim ezoqam nógoát.

¹² No matev vinivinimba ta zapaya ndógo tôte-potonám. Geté no mivi mbaín. Zapa ndógo, no mòtenótén, gekha ezoqám ndego, no nqæ-unimanqatinat. Neka no áv qate-unimanqatinát nqægo: Sasae ndógo, ndego noqa zenda-te geve, ndego kopømbaqapé, gembó-kewagát, atema teqa qavøne khøuwa vømóndáp.

¹³ Nømendim manqat eqeieqei, qo no-te qoqo-ewagam, føgøføgakh ndøgeawát neka ezoqa áv tønne-zømesím. Unimanqatin matev neka kuku matev mokho-té qonógó, ndógo Keliso Yesu-te ndøndo-okho.

¹⁴ Nqova Mbomambaqape-qa bazaføgakh mokho-te, ndego ni mokho-te ngu:yage, qo unimanqatin manqat, Mbumbukiam qoqa zenda-te geve, eqeieqei mbokeogé.

¹⁵ Qo mòqote-qatéq, Esia manqei-ak ate ndi:gu, no sège-nøuvøném, até Figelus neka Emogenés-a, no vø-nøuvønem.

¹⁶ Onesifolus mba ndógó, no nøuvønateav ndógo. No áv qate-guligulím nqægo: Ndego neka tegi ezoqa nøme, namba ndi:yage, Evezøza tanakh tèabezømbegó. Zapa ndógo, ndego khøuwa kopoáv, noqa mokho-te, gèkhakheinumám. Neka ndego mivi goneáv, no ndimbula-te nqægo neka auli sen nqate-løvønømbap.

¹⁷ Geté ndego nqanek Lom taon-te gefakhan, ndego noqa, gèvawám, bazaføgakh-ús, atema vømøqand.

¹⁸ Noqa poev nqánek: Evezøza manqa ovøyam khøuwa kandambaqape-te, tanakh bèmbogó. Qo mòqote-qatéq, ndego Efesus taon-te ndógo, tøke kandambá genøgoam.

2

Klisten ezoqam, sasae mbomambá sa begó

¹ Noge yo! Qo bazaføgakh-us ndógó, ta kuku matev-te ndógo, Mbumbukiam Keliso Yesu mokho-te gini-etoam.

² Manqat ndógo, qo qoqo-ewagam, no ezoqa kopoav-qa bøi-te qate-zømesimam, ezoqa nøme qoté-zømesimát. Ezoqa ndígu toqoté-zømesimát, ndígu qo ndoqote-qateqat, ndígu unimanqatin ezoqam ndígu, neka ndígu kopømba ndógo, ezoqa nøme ti:zømesimat.

³ Qo Keliso Yesu-ge nakhag ezoqam mbomambaqape ndoqogo, yage føgakh-qape soqóndáp, no namba.

⁴ Qo mòqote-qatéq. Nakhag ezoqam nakhag-te gewavín, ndego sasae nøme geagimáv. Geté nakhag mba mbómatavupít. Yaq tege kawa ezoqam, ndego nqanek sasae-te gendo-akha, khanakhanakh tèabetendáp.

⁵ Neka ezoqa bøiat-te gefifingimin, ndego kopømba mbaín, yaq-fia tendap, ndego bøiat-qa matev uni paeveav tøgoat.

⁶ Ezoqam ndego, khæ-te sasae bazaføgakh-us ndego, avøe gigiap bugukhokhof ndégo teabelóg, ndógo tepe:tat.

⁷ Manqat nqanek ùnime:-matøvém, no nqataqa-manqate. Evezøza qateqat qá-etoám, qo manqa mokho ate ndægo voqombó-ndáp.

⁸ Yesu Keliso qombó-matavupát, ndego Deivid-ge zeo, ndego Mbumbukiam løvøte-te gekhandi:v, teqa yaq-te Manqat Mbomambaqape ndæmanqate, no ezoqa nqate-zømesim.

⁹ No ta zapaya nqánek qate-potonám, neka ande pepen ezoqam me, auli sen nqate-løvønømbap. Geté Mbumbukiam-qa manqat, kopømba mbaín tøløvøtupat.

¹⁰ Yaq nakémbá, no nqanek viniv ate ndægo, sæ-eqawát. No ti zapaya ndígu tôte-eqawát, Mbumbukiam gevevesam. Yaq até ndígú-a, Keliso Yesu mokho-te, khandi ndóqeivím, neka yage miavmiav qanimav-qape bemøndapem.

¹¹ Nqanek manqat unimanqatín, av nqægo:
Ni Keliso namba sa qazimu-pakhaen,
yaq ni te namba sizimú-yagát.

¹² Ni bazaføgakh-us tizi-waniapat, matev føgøføgakh tøni-fakhanumat, yaq ni kawa matev zimøndapém, te namba.

Ni teqa yaq-te tizio-naomem, yaq até ndegó-a, niqa yaq-te, ndò:nawám.

¹³ Geté ni unimanqatin goneav tøgoat te-te, ndego unimanqatin até gembógoát ni-te. Zapa ndógo, ndego ekeza manqat gó:nawamák.

Mbumbukiam-gi unimanqatin sasae ezoqam-qa yaq-te

¹⁴ Nqanek manqat, av no qataqambe-manqatavun, qo ezoqa matavap oskia qozó-mboqoatát. Neka qógugubát, Mbumbukiam-qa bøi-te. Ndigu manqa mokho-qa yaq-te, manqa bete-itumbám. Zapa ndógo, manqa itumbam matev av nqægo, ezoqa gezó-tøkeák. Geté ndigu segé-ngiæzó, ndigu manqat ti-ewagat.

¹⁵ Qo bazaføgakh ndø-asøzú, Mbumbukiam-qa bøi-te, ezoqa eqeieqeï vøego. Qo mivi ndøgó, qoqa sasae-te, neka ezoqa unimanqatin manqat eqeieqeï me:zømesím.

¹⁶ Khokho manqat, møe qombónayát, manqat ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat kha-mba oveav ndøgo. Zapa ndógo, ta mokho-te, ezoqa Mbumbukiam nøme mba mó:sanqawém.

¹⁷ Nginik ezoqam-qa manqat, andé nqamav me me:gó. Sa tønø-khouwevtét. Yaq kha unimé:-ngiú. Ezoqa nøme ndigu, khokho nømendim manqat av ndi:manqate, nøme Imenæús neka nøme Filetús.

¹⁸ Nginik ezoqa menas, unimanqatin manqat møndø-ivøvé. Ndigu āv gini-manqaté nqægo, “Khøuwa ndøgo, Mbumbukiam ezoqa løvøte-te tekhandi:z, møndø-fakhán. Ni nango zimó-khandi:nák.” Yaq ta mokho-te ndøgo, ndigu ezoqa nøme-qa unimanqatin matev, gèngi:tít.

¹⁹ Geté Mbumbukiam andé nandi-qapi me me:záv. Ndigu bazaføgakh-qapé. Ezoqa kopømba mbaín tikukugimem. Nginik nandi-te āv qano-peawáp nqægo: “Evezøza møndæ-otév, ndigu ezoqam, tegi ndigu.” Neka nøme nqánek: “Gekha ezoqām ndigu, ekeza kha Evezøza-gi ndi:vewe, ndigu manqa-zapa zitá giabiti-wuóé.”

²⁰ Khoev-qape mokho-te, ndis fia kandakanda mbá mbá ndøu-awap, ndøgo gol neka silva gi:khakheinømem. Geté ndis nøme ndøgo, tae neka ganda mbá gini-khakheinømém. Ndis fia kandakanda ndøgo, lou loge kandakanda-te mbá ginø-upøgimín, lou vøe-qoqongin. Geté ndis nøme ndøgo, khokho matev neka pageap nonqó.

²¹ Gekha ezoqām ndego, khokho nømendim manqat møe tembonayat, ndego andé ndis fia kandambaqape me mé:goát, ndøgo lou loge kandakanda-te gi-upøgimatun. Ndego Mbumbukiam-ge ndógoát. Neka ndego khakheitáp. Gekha matev eqeieqeï ndøgo, Mbumbukiam, tege Kawa ezoqam, ndømbopøev, ndego tego, ndego kopømbaqapé, segégoát.

²² Yaq nakémbá, poev matev soqøsoqa ndøgo, ezoqa ndakinak-te qafakhanumatun, møe qombónayát. Geté matev ndaføyamba-qape neka unimanqatin matev neka kuku matev neka sambï matev qombópæev, ndigu ezoqa nøme namba, ndigu Mbumbukiam-te mbøni ndaføyamba-qape ndi:-akhayam.

²³ Geté khokho manqat ndøgo, av ezoqa nøme ndi:manqate, ndigu mokho ndapeav ndigu, møe qombónayát. Zapa ndógo, qo mðqote-qatéq, manqat av ndægo, ezoqa ponqombap-té qanø-ituzá.

²⁴ Geté Evezøza-ge sasae ezoqam, beponqòmbáp. Ndego ezoqa ewaqape-te, matev aiyaiyav-té geabenøgó. Neka ndego nømendim-te, kopømba begó. Neka ndego mbøni nakha-nakhamas-te, bembo-nqosøgeáp.

²⁵ Yaq ezoqa nøme, teqa manqat sa tinqagimat, ndego qaqa bègǝ ti-te. Geté nakhoa eqeieqei betezomás. Eisa, Mbumbukiam pezømbé-tøkē penømakhaya, yaq ndigu vøe-qambüz neka unimanqatin manqat vøe-unimanqatinim,

²⁶ neka matavap vøzømbé-eqeieqei neka nqova soqaqape-qa ka-te vøndé-fakhāz, ma ndigu ge:gavem, ndigu teqa poev matev timbopavat.

3

Vaev khøuwa-te, ezoqa matev soqøsoqa timatønumat

¹ Qo vøe-qatéq, vaev khøuwa-te, matev føgøføgakh ndøfakhanám.

² Ta khøuwa-te ndøgo, ezoqa ekeza yage neka moni mba mbómatavupát. Ndigu khambuvap ndøgoát neka ekeza iz vø-eqatát, neka ezoqa nøme-qa iz vøvoatát. Ndigu ngenøgim manqat ndømanqatát neka evøndipakha-qa manqa o-mba gezømbó-ndapeák. Ndigu ike manqat gémanqateák neka Mbumbukiam gembó-vizapák.

³ Ndigu kuku matev gezøgoák, neka ezoqa nøme-qa manqa-zapa gezømbó-navøemák. Ndigu manqa ndøgeve:mát, neka ekeza kha génøzøgimák. Qaqa-te segé-moqozét, neka matev mbomømboma gembó-sanqaupát.

⁴ Ndigu zifuap segezø-qambuzát. Ndigu matev soqøsoqa segé-matønumát neka gembó-matavapák, av nqægo, andé gekha matev me mé:fakhān. Neka ndigu ekeza iz khokhó segé-eqatát. Tiqa poev-qape, manqei-qape khanakhanakh matev-té qanøzómá. Geté ndigu Mbumbukiam-te poev mbaín.

⁵ Ndigu Klisten matev, ngusum-te mbá ginøkhasám. Geté Klisten matev eqeieqei-qa bazaføgakh, ndigu gembó-qavotumát. Ezoqam av ngi:gu, zitá qane-wuøezá.

⁶ Ndigu ezoqa nøme, sakheis-qá khoev-té ginø-okhoatún, neka manqa enøenaq vøzø-ge:matun, neka ande ka me vøendapin, sakheis ndigu matavap loloakh mbain ndigu, neka ndigu ekeza manqa-zapazapa zapaya, viniv ndi-eqawat, neka ekeza poev matev soqøsoqa ndøkhākhāsām.

⁷ Sakheis av ngi:gu, zøtezat ndape-qa oskia ndøgó. Geté kopømba mbaín, unimanqatin manqat ti:zøtez.

⁸ Kopømba ande av Zianes neka Ziambles, Mozes tokøve-qa gigoam, até nginik khokho nømendim ezoqām-a, unimanqatin manqat, gèsanqawé. Tiqa matavap, gèzø-soqøsoqoám. Neka unimanqatin matev eqeieqei, møndø-ivøvém.

⁹ Geté ndigu kopømba mbaín, ezoqa oskia tizømbè-khavozumat. Ezoqa ewaqape, āv giníqeivát nqægo: Tiqa manqat mokho mbaín, ate av-té, Zianes neka Ziambles-qa yaq-te gi:qeivim, av nqægo, tiqa manqat mokho mbaín.

Pol-qa guguna manqat, Timoti-te

¹⁰ Geté qo, qo noqa nømendim neka yage matev mðqombo-pavám, neka no gekha mokho qatēyage. Neka qo noqa unimanqatin matev neka aiyaiyav matev neka kuku matev, mðqombo-pavám, neka no bazaføgakh-us av nqate-tokhotap, viniv matev tønø-fakhanumat.

¹¹ Qo mðqote-qatéq, no ngiænoat-te giveem, neka no av qate-potonumam, neka matev soqøsoqa ate ndægo qanø-fakhanumam, Antiok taon-te neka Aikonium taon-te neka Listla taon-te, Keliso-qa sasae zapaya. Geté ta yage føgakh-te ate ndægo, no Evezøza, møndø-khandí:n.

¹² Unimanqatin. Gekha ezoqām ndigu, Keliso Yesu mokho-te, yage eqeieqei-qa ndigu, av Mbumbukiam ndømbøe-poev, ndigu ngenøgim matev ndøqeivim.

¹³ Neka gekha ezoqām ndigu, manqa-zapazapa ndimatnam neka ezoqa nøme ndizømbè-khavozam, tiqa manqa-zapazapa, sa tønøzø-khouwevtét. Ndigu ezoqa nøme, gètubumít, neka ezoqa nøme, ndigu vøtubumit.

¹⁴ Geté qo, ta qateqat ndøgo, qoqondap, até vøgeawát. Qo mòqote-qatéq, ta manqat ndøgo, unimanqatín. Neka qo mòqote-qatéq, ta qateqat ndøgo, gekha ezoqam-té qoqondap.

¹⁵ Qo nakhasa ngonqonam qoqotegoam, atema ndakin, qo Mbumbukiam-qa Manqat mòqote-qatéq. Ta manqat ndøgo, kopømbaqapé, matavap loloakh qá-etoám neka khandi voqoténdāp, Keliso Yesu toqo-unimanqatín.

¹⁶ Mbumbukiam-qa Manqat ate ndægo, ndøpeawap, matavap Nqova Mbomambaqape zø-etoumám, ndigu gipeaomem. Yaq ta manqat ndøgo, kopømbaqapé, ezoqa gé:zømesimát, neka vøgugubāt, neka nakhoa eqeieqei-te vøzø-nøzøgimāt, neka yage eqeieqei-qa yaq-te vøzø-ovøemāt.

¹⁷ Yaq gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam-ge ezoqam ndego, teqa manqat ndegeawat, ndego kopømbaqapé, matev mbomømboma ate ndægo segégoát.

4

¹ Mbumbukiam-qa bøi-te neka Keliso Yesu-qa bøi-te, ndego khandi ezoqam neka løvøte ezoqam manqa ovøyam-te te-ab, neka ndego teqavanav, kawa iz vøndāp, no tiqa bøi-te, manqat āv qataqambé-løvua nqægo:

² Ezoqa Mbumbukiam-qa manqat soqoté-zømesimát, oskiá ndøgo, tøzø-pøovat o poeveav tøgoat. Gèzøponqóm, ndigu matev soqøsoqa ndigu, neka gøguguzá. Neka ezoqa zita qozótópáz, Klisten matev-te. Qo manqat aiyaiyav-té qanøzø-manqaté neka eqeieqei soqoté-zømesimát.

³ Zapa ndøgo, khøuwa gemøfakház. Yaq ezoqa nømendim manqat eqeieqei yoge, gezømbó-qasi:vát. Yaq ndigu nømendim ezoqa vini, av tiqa poev ndægo, ndøvevesám. Kopoáv. Yaq kha gezø-wageapát, tiqa khokho manqat ti-ewagat.

⁴ Ndigu unimanqatín manqat, ndø-ivøvém. Yaq khokho emanqat vinivinimba yoge-té ginøqambúz.

⁵ Geté qo, gekha matēv ndøgo, tøqa-fakhanumat, qakeza kha eqeieqei ndønøzøgím. Viniv tøqa-fakhanumit, sège-eqatét. Ezoqa Manqat Mbomambaqape qoté-zømesimát, yaq kopømbaqapé, Mbumbukiam-te tiqambuz. Qo Mbumbukiam-qa sasae ate ndægo, qoqa zenda-te geve, eqeieqei ndøgót.

Pol avønín é-ndønaním

⁶ No nqanek manqat qataqambe-manqatavun, zapa ndøgo: No avønín é-ndænaním. Noqa kouk andé waen me mé:wá, kopømba ande av Mbumbukiam-qa khoev-te waen gi:qouzumatum, Mbumbukiam etoam matev gimbogoatum. Khøuwa iz avønín, é-ndæmø-khantáz, tæqavan.

⁷ No nøfeap mbomambaqape-te, eqeieqei nonøfeapavún. No bøiyat møndømønø-navøém. Ma qate-fifitavun, møemø-khanáz. No unimanqatín matev, livin-qase ivøveáv. No até nogeatám.

⁸ Mbumbukiam noqa bøiyat-qa yaq-fia, møndønømbo-khakheinám. Yaq-fia no tæmøndap, nqáneq: Teqa Khøuwa Kandambaqape-te, Evezøza, ndego manqa ovøyam megeat ezoqam ndaføyamba-qape, no eqeieqei mé:næmb. No mbá mbá, geté até ndigú-a, gekha ezoqām ndigu, kuku matev-us, Yesu-qa qavøne khøuwa ndimbøe-esap.

Pol-qa poev, Timoti nakhamas-te tendowav

⁹ Qo bazaføgakh ndø-asáz. Nakhamas-té qotøndóqáv.

¹⁰ No Dimas møndø-nøuván. Ndego nqanek manqei-qape-qa matev-te, poev khàpe mbøewáv. Yaq Tesalonika taon-té genøwáv. Klesens, ndego Galesia manqei-té genøwáv, neka Taitus Dalnesia manqei-te vøwav.

¹¹ Luk mba ndøgó, no-te. Toqotøndoqav, Mák namba ndæzáv. Yaq ndego kopømbaqapé, noqa sasae-te genøtøké.

¹² No Tikikus Efesus taon-té qatø-khofotáv.

¹³ Qo toqotøndoqav, noqa qozaq nonqo ndabua, no Tloas taon-te, Kapus-qa khoev-te qæ-ivav, qotøndó-ndáp. Neka noqa mbuk vøndō-upa. Noqa poev kandambaqape nqáneq: Ta mbuk ndøgo toqotøndó-upá, søvakha gigiap ngusum gi:khakheinømem.

¹⁴ Aleksanda, ndego auli gigiap gekhakheinumatun, ndego matev soqøsoqa ndøgoám, no-te. Kopoáv. Evezøza yaq-fia ndøtá te-te, av no-te ge:matønumat.

¹⁵ Qo gò:feaqoát te-te. Zapa ndøgo, ndego niqa nømendim matev bazaføgakh-ús, ginimbo-khakhazumam.

¹⁶ No manqa ovøyam-te ande qate-itan, ezoqa kopo no zita khonøweáv. Ezoqa ate gi:goam, sège-nøuvøném. Geté no Mbumbukiam-te, äv qate-guligulím nqægo: Ndego bembo-matáváp, no sa ginøuvønem.

¹⁷ Geté Evezøza møndøgoám, no namba, no bazaføgakh vønø-etoam. Yaq no kopømbaqapé, ndigu bawan vini-ak ate gi:goam, Mbumbukiam-qa Manqat ate ndægo vøtēzømas. No andé layon-qá manqa-nqa-té qatu:goám. Geté Mbumbukiam, no møndø-khandí:n. Yaq ndigu no løvøte-te veeáv.

¹⁸ Matev soqøsoqa ate ndægo, ezoqa no-te ndimatanam, Evezøza no gékhandí:n. Yaq ndego no yan-te nqo:go, ekeza Megeat Matev-té genøndapán. Teqa iz, miavmiav, bëtø-eqawát.

Amén. Nqanek manqat unimanqatín!

Khaiya mboma manqat vinivinimba

¹⁹ Plisila, zivis namba, Akuila, noqa khaiya mboma manqat qozø-eín, neka até Onesifolús-a, tegi ezoqam namba, khoev-te ndimboyage, khaiya mboma manqat vøzø-ein.

²⁰ Elastus, Kolin taon-té gemiá. Neka Tlofimus, Miletus taon-té qatøndo-iváv. Zapa ndøgo, ndego enqoni mbovitát.

²¹ Qo nakhamas-té qandoqáv. Yakha betaqává. Soqáin ndøgo, qozaq khøuwa ē-ndøfakhān.

Yubulus neka Pudens neka Linus neka ndugu Klodia neka Klisten ezoqam ate ngi:gu, khaiya mboma manqat ndøkhofotaváv qo-te.

²² Evezøza ndøgoát, qo namba. Neka Mbumbukiam-qa kuku matev, ndøgoát zo-te, zo ate ndøzøte:go.

Taitus Pol-qa pepa, Taitus-te

Megeat Manqat-qase

Pol nqanek pepa Taitus-té genø-peawám. Taitus Glik bawan-ák. Zu ezoqám mbá. Ndego Yesu ndógo tene-unimanqatín, Pol-qa nømendim ge-ewag.

Taqa zita-te, Pol manqei vinivinimba nøme-te ge-okhoam, ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimat, Taitus namba me:mát, vømbō-tøkeat. Taitus até ndógó-a, Pol Zelusalem taon-te gewav, Keliso-gi u-anim nøme namba gimi-kakambam, namba vøewav (Kel 15:2, Gal 2:1-5). Pol Taitus khøuwa menás, Kolin taon-té genø-khofotáv (2 Ko 7:6-7, 8:6, 8:16). Taqa zita-te, Pol Taitus namba, Klit manqei bawa-té ginøzáv, yaq Taitus ta manqei-te ndøgo, vømø-Klisten-bawan-megeat-ezoqam-ev (Tait 1:5).

Nqanek pepa mokho-te, Pol Taitus Klisten megetapak vevesam-qa yaq-té gembøe-peawám. Neka ndego bèto-feaiwát. Soqáin ndøgo, khavozam nømendim ezoqam, ezoqa titubam. Neka Taitus ekezan, Klisten bawan ezoqam, eqeieqei bete-zømesím, yaq Pol vømbō-ovøyam, gekha yage matēv ndøgo, eqeieqei, ti nonqo ndigu, Yesu ndi-unimanqatinat.

¹ No Pól, nqanek pepa nqæpeaomit. No Mbumbukiam-gé sasae ezoqám neka Yesu Keliso-gé u-aném.

No Mbumbukiam nqánek gene-veatán: No ezoqam ndigu, gevevesam, tiqa unimanqatin-te, zita nøzø-tøpazát, yaq ndigu unimanqatin manqat mé:zøtéz, neka matev eqeieqei-te, av Mbumbukiam ndømbøe-poev, vøyagāt.

² Ni tizio-taná ndøgo: Ni yage miavmiav zíndapém. Manqei-qape khakheinøpøteav qagoam, Mbumbukiam ndego khavozumav ndego, manqa mbusa āv tenevé.

³ Yaq ndakin, av bugukhokhof khøuwa ge-zav, ndego manqat ndøvéáz, taqa yaq-te. Mbumbukiam, ndego nigi khandi etoam ezoqam, nqanek manqat noqá zenda-té genøvé, no ezoqa batē-zømesim.

⁴ Táitus! No nqanek pepa qo-té qatø-peaomít. Niqa unimanqatin matev mokho-te, ni sa nqanumberu, qo uni nogé-yo-ín.

Mbumbukiam, nigi Tat, neka Keliso Yesu, nigi khandi etoam ezoqam, tiqa kuku matev neka sambu matev, ndøgoát, qo namba.

Klisten megetapak vevesam-qa yaq-te

⁵ No Klit manqei bawa-te nandav, nqánek qateqøuváq: Qo sasae ndøgo, qazingazem, qókhóu. Av bugukhokhof qataqambe-ein ndægo, vemiyav ate nandægot, Klisten megetapak qóvevesám.

⁶ Ezoqa toqo-veatav, ndego manqa-zapa-yav begó neka sævam kopo mba bembogó. Tegi nakheis, Yesu be-unimanqatinát neka evøndipakha-qa manqa o-mba bezømbø-ndapé neka sapi gonemav begó.

⁷ Klisten megeat ezoqam, ndego Mbumbukiam-qa sasae ndógó. Yaq nakémbá, ndego matev eqeieqei mba begó. Ndego ezoqa be-tøpøtázát neka mbøni tokhop bègó. Neka ndego khapekhapé bete-izám. Neka ndego qaqa møqæ bègó. Neka ndego moni-te, poev khapé bembøewáv.

⁸ Neka ndego ezoqa nøme, khoev sà bezø-manqaté. Ndego matev mbomømboma-te poev bembogó, neka matavap loloakh bembøgo. Ndego, ezoqa matev ndaføyamba-qape begó neka Mbumbukiam-qa matev mba bembopáev, neka ekeza kha nøzøgim eqeieqei betē-otev.

⁹ Ndego unimanqatin manqat, av gi-ometimam, até begeawát. Yaq ndego, teqa nòmendim matev eqeieqei mokho-te, kopømbá, até ezoqa nømé-a, zita zótøpáz, neka ndigu vógugubát, ndigu Mbumbukiam-qa Manqat ndisanqawe.

Ezoqam ndigu, ezoqa nømé-qa unimanqatin matev ndingi:wat

¹⁰ No nqanek manqat qæmanqatavun, zapa ndógo: Ezoqa nømé, Mbumbukiam-qa manqat, gèsanqawé. Ezoqa kopoáv. Ndigu khokho manqat ndømanqaté neka ezoqa nømé nditübām. Ti mokho-te, matev av nqægo gigoatun, ezoqa kopoáv, Zu ezoqám. Yaq ndigu Kliten ezoqa nømé, ngusu qogøzat-qa yaq-te zøpouweatún.

¹¹ Qo nandiv ezoqam, gètøkáz. Manqat ndøgo ndi:zømesimit, bete-zømèsím. Ndigu khoev vinivinimba-te, ezoqa ewaqape ma ndi:sokhoyap, unimanqatin matev zøngi:wát. Neka ndigu fia upøgim-qa ndøgó, ti-te ndigu, ma ndi:zømesim.

¹² Klit ezoqam nømé, ndego Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam ndi:vewe, ekezan āv gene-eín nqægo, “Nginik Klit ezoqam, meakha ezoqám. Ndigu andé søvakha gigiap khobokhobos me me:gó. Neka ndigu wauwau neka lou loge møqæ.”

¹³ Nqanek manqat unimanqatín. Yaq nakémbá, qo gègugúb, ndigu nòmendim matev eqeieqei gi-ivøvem. Manqat bazaføgakh-us qozø-manqatát. Yaq tiqa unimanqatin matev, tåbezømbe-eqeieqei.

¹⁴ Zu ezoqa nømé-qa khokho emanqat, neka ndigu ezoqam-qa khokho khafeap manqat, ndigu unimanqatin manqat zita gi:wuøem, tiqa manqat beyðgé.

¹⁵ Ezoqa ndigu, eqeieqei ndigu, ti-te ndigu, gigiap ate ndægo eqeieqei. Geté ezoqa ndigu, ande khavim-us ndigu neka unimanqatinteav ndigu, ti-te ndigu, gigiap kopo eqeieqei mbaín. Zapa ndógo, tiqa matavap neka tiqa mbøni, møndøzø-khavim-ús.

¹⁶ Ndigu āv gini-manqaté nqægo, “Ni Mbumbukiam møtinøtén.” Geté tiqa yage mokho-te, ndigu āv gini-nòmendím nqægo: Ndigu Mbumbukiam zitá gini-wuowém. Mbumbukiam gèmbøeqasí:v, ezoqam av ngi:gu. Ndigu Mbumbukiam-qa manqat, gèsanqawé, neka kopømba mbaín, matev eqeieqei kopo timatønømem.

2

Kliten ezoqam vinivinimba, eqeieqei āv kinyagāt

¹ Geté qo ezoqa toqote-zømesimat, nòmendim manqat ndaføyamba-qape mba mbopáev.

² Angana e-ma-fisap tigoat, ndigu āv qozømbé-ovøemát nqægo: Ndigu ekeza kha, eqeieqei benøzøgím. Yaq ezoqa, tåbezømbe-vizáp. Ndigu matavap loloakh begó. Neka tiqa unimanqatin matev neka kuku matev, ndaføyamba-qape bezøgó. Ndigu bazaføgakh-us até bewaniáp, matev føgøføgakh timø-qeivimat.

³ Neka sakheis e-ma-fisap tigoat, ndigu āv qozømbé-ovøemát nqægo: Ndigu matev eqeieqei-té giabe-yagé, ate av-té, Mbumbukiam ndømbøe-poev. Ndigu manqa begevèám. Neka ndigu waen izam benønøsam. Geté ndigu matev mbomømboma nòmendim ezoqam begó.

⁴ Yaq ndigu kopømbaqapé, sakhei ndakinak mé:zømás, tigi angana neka nakheis-te, kuku matev eqeieqei ande āv khazømbé-goāt,

⁵ neka matavap loloakh-us neka ndaføyamba-qape āv kiníyagāt, neka ndigu ezoqa nømé, khoev-te ndiyage, eqeieqei āv kizømbé-kewagāt, neka ekeza angana-qa mokho-te āv kinígoāt. Soqain ndøgo, ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat tingenøitat.

⁶ Angana ndakinak, āv qoqoté-gugubát nqægo: Ndigu matavap loloakh begó, matev ate ndægo.

⁷ Gekha matēv ndøgo, ndoqo-matanam, qo eqeieqei ndømatanám. Yaq ndigu qoqa matev tiqeivat, kopømbá timbopavat. Qo ezoqa toqote-zømesimat, qoqa nømendim matev ndaføyamba neka mokho-us begó.

⁸ Qoqa manqat eqeieqei tøgoat, yaq ezoqa kopømba mbaín, manqa tigeve:mat taqa yaq-te. Yaq nigi qaqa ezoqam mivi ndøgoném neka kopømba mbaín, niqa yaq-te, manqat soqain timanqatat.

⁹ Sasae ezoqam, kawakawa-za-qa mokho-té giabetu:gu, matev ate ndægo. Ndigu sasae āv tiabitigú, av tigi kawakawa-za ndøzømbe-poev neka manqa beqavøgèáp.

¹⁰ Neka ndigu gigiap be-aqònám, ti-te. Geté ndigu matev eqeieqei mba begó. Yaq tigi kawakawa-za tiabiti-zótéz, ndigu unimanqatin ezoqám. Neka ezoqa, tiqa matev ate ndægo mokho-te, āv tiabiti-qeiví, Mbumbukiam, ndego nigi khandi etoam ezoqam, teqa manqat mbomambaqapé.

Matev eqeieqei-te mbá qabizi-yagé atema Yesu bēfakhan

¹¹ Mbumbukiam ni āv gininømánd nqægo: Ndego kuku kandambá ni-te. Ndego ezoqa ewaqape khandi-qa zøgó.

¹² Teqa kuku matev, ni āv qani-nømendím nqægo: Ni matev yà bizi-ivøvém, ndøgo Mbumbukiam vizupav ndøgo, neka manqei-qape-qa poev matev. Geté ni ndakin khøuwa-te, matavap loloakh-té neka matev ndaføyamba-qape-té qabizi-yagé, av Mbumbukiam ndømbøe-poev,

¹³ atema ni tegi khøuwa kandambaqape bizimø-khantøzem, ndego nigi Mbumbukiam neka khandi etoam ezoqam Yesu Keliso, bazaføgakh-us neka waev-qape-us tendoqavan, te-te ndego ni nqazio-tana neka ndego ni nqazimbøe-keoge.

¹⁴ Ndego ekeza kha nivé, neka ni manqa-zapazapa ate ndægo mokho-te qazu:goam, vønqovotan-a, vøsungutan. Yaq ni tegi ezoqa ndaføyamba-qape zigoát, neka matev mbomømboma matanam møqæ mba vizigoát.

¹⁵ Nqanek manqat qataqambe-manqatavun, ezoqa gè:zømesím. Manqa gèzø-løvuát neka gèguguzá, nandiv ezoqam. Ezoqa qo besanqaqábém.

3

Mbumbukiam ni matev eqeieqei gini-matanam, yaq ni matev eqeieqei bizi-matanám

¹ Ezoqa matavap qozø-mboqoatát: Ndigu iz-akhayapak neka gaman ezoqam-qa mokho-té giabetu:gu. Neka tiqa manqat o-mba bezømbo-ndapé. Neka gekha matev mbomømbomā ndøgo, ndigu sà begonemát.

² Ndigu ezoqam-qa manqa begevèám neka ndigu beponqòmbáp. Geté ndigu sambu matev-té giabe-yagé, neka ezoqa ewaqape-te, matev aiyaiyav-té giabenøgó.

³ Até ní-a, ni bugukhokhof matavap eqeieqei mbaín. Ni Mbumbukiam-qa Manqat, zisanqawám, neka nakhoa eqeieqei paveáv. Ni gawap matev neka poev matev soqøsoqa mokho-té qazu:goám. Neka ni matev soqøsoqa matanam neka ova matev mokho-té qaziyagám, neka ezoqa ni vøsanqambam-a, ni ndigu vizi-sanqabam.

⁴ Geté Mbumbukiam, ndego nigi khandi etoam ezoqam, ni āv gininømánd nqægo: Ndego tanakh neka kuku kandambá ni-te,

⁵ yaq ni vøkhandi:n. Ndego ni ambá av nqægo, niqa matev eqeieqei matanam zapayā gene-khandi:n. Geté ndego ni ekeza tanakh matev zapayá gene-khandi:n. Ndego ni gèsungután, neka Nqova Mbomambaqape mokho-te, yage ndakinak vøni-etoam neka ni vizi-ezoqam-ndakinak-en.

⁶ Yesu Keliso mokho-te, ndego nigi khandi etoam ezoqam, Mbumbukiam ni Nqova Mbomambaqape, andé ibøkha me nimboqóuz. Kandambá, ginimbo-qouz.

⁷ Mbumbukiam tenegó ndógo: Ni teqa kuku matev mokho-te, teqa bõi-te qazi-ndaføyamba-en, neka vizi-tegi-nakheis-en, ni khandi miavmiav zimøndapém. Ni taqa yaq-te nqáneq nqazio-taná.

⁸ Nqanek manqat unimanqatín. Yaq nakémbá, no nqataqá-manqate: Até vøzøpouwé, nandiv ezoqam. Ndigu yà bembopáev. Yaq ndógo, gekha ezoqām ndigu, Mbumbukiam ndi-unimanqatinat, bazaføgakh taqa yaq-te nqáneq giabiti-asøzú: Matev mbomømboma ndømatønumát. Zapa ndógo, matev av nqægo, eqeieqei. Ezoqa ewaqape zømbétøké.

⁹ Geté khokho manqat vinivinimba neka atanakha-zapazapa-za-qa iziz geveam matev neka ponqombap matev neka manqa itumbam matev, Mozes-qa guguna manqat-qa mokho-qa yaq-te, zítá qanewuøé. Zapa ndógo, matev av nqægo, mokho mbain neka ezoqa gezø-tøkeák.

¹⁰ Ezoqa nøme, teqa nømendim mokho-te, Klisten ezoqam teqatazotet, ndego gègugú. Ndego qoqa manqat yogeav tøgøat, khøuwa nøme vøgugu. Geté ndego sekemba yogeav tøgøat, yaq zítá qanewuáo.

¹¹ Qo soqoté-qatéq, ezoqa av ngenek nge:go, ndego nakhoa eqeieqei møndø-iváv neka manqa-zapa-té gunu:yagé. Ndego ekezan, kha soqaqape-té genøvé.

Pol-qa vaev manqat

¹² No Atimas o Tikikus tøtaqando-khofotav, qo Nikopolis taon-té qandoqáv. Nakhamas-té. Ni ndógo tizí-qaqandám. Zapa ndógo, no matavap av qategó nqægo: No qozøqozaq khøuwa, ndøgo khamøe tønqeivøem, ndógo tabøemiá.

¹³ Apolos neka ndego gaman khafeap otevat ezoqam, Zinas, manqei nøme-te tizav, qo gèzøtøké. Ndigu gigiap-qase bewáféz, livin-qase nqøugu tu:-apet.

¹⁴ Nigi Klisten nøfuap nandav, bêtezøté, ezoqa ndigu gigiap tiwafez, matev mbomømboma av khoqozømbé-goát. Mbain tøgøat, yaq tiqa unimanqatin matev, mokho mbain.

¹⁵ Nginik ezoqam, no namba nqatiyage, khaiya mboma manqat ndøkhofotaváv qo-te. Niqa khaiya mboma manqat qozø-eín, nandiv nigi Klisten nøfuap, ni namba Yesu Keliso nqazi-unimanqatinat neka kuku ndøzøgo ni-te.

Mbumbukiam-qa kuku matev, ndøgoát, zo-te, zo ate ndøzøte:go.

Filemon Pol-qa pepa, Filemon-te

Megeat Manqat-qase

Pol nqanek pepa, Filemon-té genø-peawám. Ngenek Filemon, Kolosi taon-té geyagám. Ndego gigiap kopoav ezoqám. Neka ndego Klisten ezoqám neka Pol-gé zifú.

Filemon ndego, yaq-fia mbain sasae ezoqam møndømbo-goám. Teqa iz Onesimús. Yaq khøuwa nøme, ngenek Onesimus, manqa-zapa ndøgó, Filemon-te, vøkhokhon. Yaq ngenek Lom taon-te gewav, ndego Pol-te, Yesu-qá Manqat Mbomambaqape mø-ewág, vø-Klisten-ezoqam-ev. Yaq ndego Pól namba me:yagám, vømbō-tøkeam. Ndakin Pol ngenek nqawa Filemon-te khofotøve-qa ndøgó. Yaq nqanek pepa mokho-te, Pol Filemon āv gembøevíám nqægo: Onesimus tendoqavan, nqawa vøkhatiú, kuku matev-us, neka teqa manqa-zapa betaqambō-navøem. Yaq ndego ambá av nqægo, qoge sasae ezoqam mba qágoát, geté até qogé Klisten qafú.

¹ No Pól, nqanek pepa nqæpeaomit. No Keliso Yesu-qa sasae zapaya, ndimbula-té qatu:gu.

Filemon, no nikeza Klisten nøfu Timoti namba, qo-té qeitø-peaomít, qo nigi nøfu mbomambaqape, qo ni namba Keliso-qa sasae nqazigu.

² Até zo-té-a, nigu Klisten nøfu Afia, neka Akipus, qo ni namba kopømba ande av nakhag ezoqam nde:go, nøfe mbomambaqape-te ndoqo-nøfeap, ni khaiya mboma manqat nizø-khofotaváv. Neka até Klisten bawan ezoqám-a, qoqa khoev-te guligulim-qa gipindumatun, ni khaiya mboma manqat nqēizø-khōfōtāvāv.

³ Mbumbukiam, nigi Tat, neka Yesu Keliso, nigi Evezøza, tiqa kuku matev neka sambi matev, ndøgoát, zo-te.

Pol-qa khanakhanakh, Filemon-qa kuku matev neka unimanqatin matev-qa yaq-te

⁴ No qæguligulimatun neka qataqa-matøvemín, no Mbumbukiam-te, ike manqat oskia nomanqaté.

⁵ Zapa ndøgo, no āv qateyogé nqægo: Qo Yesu, nigi Evezøza, oskia qo-unimanqatinát neka qo Mbumbukiam-gi ezoqam-te ate ndi:gu, kuku qagó.

⁶ No āv qate-guligulím nqægo: Qoqa unimanqatin matev, ni sa nqanumberu, tåbetaqambe-khouwév. Yaq qo Mbumbukiam-qa matev mbomømboma-qa yaq-te, qate-qat nøme mba qotóndáp, ndøgo ni Keliso mokho-te ndini-etoam.

⁷ Nøfu! No khanakhanakh kandambá qændap, neka noqa mokho-te, ùni qote-khakheinám, qoqa kuku matev-qa yaq-te qæ-ewag, qo Mbumbukiam-gi ezoqam-te nandaqago, neka qo tiqa matavap qoqozø-khakheinam.

Pol-qa viam manqat, Onesimus-qa yaq-te

⁸ Yaq nakémbá, no nøtaqa-víám. Unimanqatín, Keliso mokho-te, no iz nqanøgó. Yaq no ambá kopømbá, sataqá-eín, gekha matēv ndøgo, qo amba toqogonín.

⁹ Geté no sataqá-víám. Zapa ndøgo, no møtenøtén, qo kukú no-te. No ndakin lawaqapé neka no Keliso Yesu zapaya, ndimbula-té qatu:gu.

¹⁰ Noqa viam manqat, Onesimus-qá yaq-té qagó. No ndimbula mokho-te nqatu:gu, no Keliso-té qatøndáf. Yaq ndego møndønø-yo-év.

¹¹ Bugukhokhof khøuwa, ndego qoqa sasae eqeieqei gonemáv. Geté ndego ndakin møndø-enénd, neka kopømbaqapé, no sasae eqeieqei vønógō-a, qo vøqágō.

¹² No Onesimus, mbøni mokho nømbeám. Geté no qo-te nangó qatø-khofotaváv.

¹³ No ndego kesiwat-qa nombogó. Yaq ndego qoqa iz-te, ambá genø-tøkeín, no Mbumbukiam-qa Manqat Mbomambaqape zapaya, ndimbula-te nqatu:gu.

¹⁴ Geté no poeveáv, sa tækeseiu, no qo bevøpøteav tøgoat. Zapa ndógo, gekha matev egeiegeí ndógo, toqogo, qo qakeza poev-té qanógó, ambá av nqægo, qo noqa tøpøtøqat zapayā qotégó.

¹⁵ Eisa, ndego qo-te elavøqase ta zapaya ndógo tøpøté-ewawam-a, yaq ndego qo namba miavmiav tàbete-yagē?

¹⁶ Ndego ndakin ambá av nqægo, qoge yaq-fia mbain sasae ezoqam mba ndógó, av bugukhokhof ge:goam. Geté ndakin møndøqa-Klisten-qafu-év. No nøkezan, kuku kandambá te-te. Geté no møtenøtén. Qo kuku nøme mba qombøégó. Zapa ndógo, ndego ndakin qoge sasae ezoqam mbá mbá. Geté Evezøza mokho-te, ndego møndøqa-Klisten-qafu-év.

¹⁷ Yaq nakémbá, no āv qataqambé-viám nqægo: No qoge sasae kopømba ezoqam toqotenæmb, yaq Onesimus āv toqoté-kható, av no nøkezan amba toqote-khatombin.

¹⁸ Av Onesimus qo-te manqa-zapa ge:goam, o ndego moni timbøe-løfokat qo-te, yaq fia ndógo, ndømbøe-løfoke, noqá zenda-té qonóvé. No nógó.

¹⁹ No nqanek manqat, nøkeza zendá qate-peaomít. No Pol, no teqa fia ndægó, qo-te. Geté gèmbø-mataváp. Qo qakeza khandi mba qambo-løfoké no-te, qo no mokho-te qoqo-Klisten-eq.

²⁰ Yaq nakémbá, qo noge Klisten nøfu ndoqogo, no Evezøza mokho-te, āv qataqambé-viám nqægo: No khanakhanakh qonø-etoám neka Onesimus qafu qókhatiú. Keliso zapayá qotégó.

²¹ No nqanek manqat nqæpeaomit, zapa ndógo: No møtenøtén, qo soqógó, av no nqataqambe-vi:mit. Neka no møtenøtén, matev ndógo toqo-matanam, ndømøløví, av no nqataqambe-vi:mit.

²² Neka manqat nøme nqánek: No khoev kouwat qonø-khakheinám. Zapa ndógo, no tototaná ndógo: Mbumbukiam zoqa guliguli manqat ndøzø-qavøiú. Yaq no ndimbula-te nqægo, nófakhán, nqawa vizí-qaqandām.

Ezoqam vinivinimba-qa khaiya mboma manqat

²³ Epaflas, ngenek Keliso Yesu zapaya, no namba ndimbula mokho-te nqeitønát, khaiya mboma manqat ndøkhofotaváv, qo-te.

²⁴ Neka até Mák-a, neka Alistakus neka Dimas neka Luk, nginik no namba Mbumbukiam-qa sasae nqatigu, khaiya mboma manqat ngíkhōfōtāvāv.

²⁵ Nigi Evezøza Yesu Keliso, teqa kuku matev, ndøgoát, zo namba.

Iblu Pepa, Iblu ezoqam-te

Megeat Manqat-qase

Nqanek pepa, Zu Klisten ezoqam-té ginø-peaomém. Nginik Zu bawan-ak, iz nøme, Iblu ezoqam zø-akhaemám. Zapa ndøgo, ndigu Iblu manqat ndømanqatám.

Ni kopømba mbaín uni tizi:nøten, gekha ezoqām ndego, nqanek pepa gepeawam. Ezoqa nøme āv gini-mataváp nqægo: Pol ategó. Geté ni ùni zi:nøtenák.

Nqanek pepa-qa manqat, taqa yaq-te nqáneq qanegó: Bugukhokhof khøuwa, Mbumbukiam nakhoa ndømboqoá, ezoqa te-te āv kindizav. Ta nakhoa nqáneq qagoám: Ezoqa Mozes-qá guguna manqat bembopáev, neka Mbumbukiam-te søvakha gigiap bembō-løvusam. Geté ta mokho-te ndøgo, ezoqa kopømba mbaín, Mbumbukiam-qa bøi-te uni ti-eqeieqei-ez. Geté ndakin, Mbumbukiam nakhoa ndakinak ndømboqoá. Yesu genanim neka teqa kouk vøwa, nakhoa nqáneq, Mbumbukiam niqa manqa-zapazapa te-evøzam. Nakhoa nøme mbaín. Yesu ndego Mbumbukiam-gé iziz ezoqam kandambaqapé. Ndego Mbumbukiam-qá nakeamo zenda-té geyá neka ni zapaya oskia vøguligulimatun. Yaq nakémbá, ni awenege nakhoa bizi-ivøvé, neka Yesu uni bizi:-unimanqatinim.

Keliso ndego até kopó, av Mbumbukiam ekezan nde:go

¹ Ibugukhokhof, Mbumbukiam nigi atanakha-zapazapa-za, manqat, manqa vevezam ezoqam mokho-té genøzø-manqatám. Khøuwa vinivinimbá neka nakhoa vinivinimbá.

² Geté ndakin vaev khøuwa-te, ndego ni ekeza Yo mokho-té ginindu-manqatám. Yan neka manqei-qape, Mbumbukiam te mokho-te ndégo tenø-khakheinám neka āv geneveatáv nqægo: Gigiap ate ndægo, ndégo téndáp.

³ Ndego Yo, Mbumbukiam-qá waev mo:gamewáp, neka ndego até kopó, av Mbumbukiam ekezan nde:go. Gigiap ate ndægo, ndégo tegeawát. Ekeza manqat bazaføgakh-qapé genegeawát. Ezoqam-qa manqa-zapazapa sunguzam nonqo, nakhoa gumumboqoa, yaq yan manqei-te nqo:go, Kawa ezoqam kandambaqape-qá nakeamo zenda-té gemøqóm, ndego Mbumbukiam.

Mbumbukiam-ge Yo, enzol ezoqam, ùnime:-løvúb

⁴ Ndego Mbumbukiam-ge Yo, enzol ezoqam, ùnime:-løvúb. Iz ndøgo gendap, kandamba tantáv. Av taoká, av enzol ezoqam, iz ndøzømbe:go.

⁵ Gê, Mbumbukiam enzol ezoqa kopo, manqat møndømbó-ein, av nqægo,

“Qo nogē yō. No nqægo khaiya, nøtaqa-qave-ēn”?

O gê, ndego enzol ezoqam kopo-qa yaq-te, møndæ-ein, av nqægo,

“No tegē eve nōgoāt,

neka ndego nogē yo ndøgoāt”?

Av taoká.

⁶ Geté Mbumbukiam ekeza yo-khøuwa, manqei-qape-te gendo-khofotav, ndego āv gene-ein nqægo,

“Mbumbukiam-gi enzol ezoqam ate ndi:gu, bembovizáp, ndego.”

⁷ Geté enzol ezoqam-qa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-ein nqægo,

“Mbumbukiam ekeza enzol ezoqam,

andé khamøe me me:khofotumatún. Nakhamas-té.

Ndigu tegi sasae ezoqam,

andé gøina wageap me me:gó.”

⁸ Geté Mbumbukiam ekeza Yo, āv gembøe-eín nqægo,
“Mbumbúkiam!

Qoqa megeat matev, oskia ndøgoát. Miavmiáv.
Qo ezoqa matev eqeieqei qozømbe-kawaeqát.”

⁹ Qo poev, matev eqeieqei-té qaqaqó.

Geté manqa-zapa matanam matev, qo qòsanqawé.
Mbumbúkiam!

Yaq nakémbá, qoge Mbumbukiam, qo oil qamboqóuz,
iz kandambaqape neka khanakhanakh vøqā-etoam.

Ndøgo ùnime:løvú, av qogi qafuap gi:-upøgim.

¹⁰ Mbumbukiam-qa Manqat, Keliso-qa yaq-te, nøme āv qane-eín nqægo,
“Evézøza!

Ibugukhokhof, manqei-qape-qa zapa, qo qové,
neka yan qakeza zenda voqotē-khakheinam.

¹¹ Yan neka manqei-qape, ndømø-navøém.

Andé ndabua pakha me mé:mbevøém.

Geté qo oskia qógót.

¹² Yan neka manqei-qape,

andé ndabua me qoté-putøgím

neka andé ndabua khavim-us me qoté-enénd.

Geté qo qakezan, qó-enendák,

neka qoqa yage, gemø-navøemák.”

¹³ Neka, gē, Mbumbukiam ekeza enzol ezoqa nøme, møndømbó-ein, av nqægo,
“Noqá nakeamo zenda-té qanøqóm.

Até qóqotát, atema no qogi qaqa ezoqam,

kopømba ande av zenda tokhotapak awam nonqo,

qoqa zenda tokhotapak mokho-te vøtaqambú-āb.”?

Av taoká. Mbumbukiam nqanek manqat, ekeza yo mba mbo-eín.

¹⁴ Yaq gē, enzol ezoqam, ndigu gekhâm? Ndigu nqová. Mbumbukiam-qá sasae
ndøgoatún, ndego ezoqa tøkeam-qa vøndø-khofosumatun, ndigu khandi miavmiav tin-
dapem.

2

Ni ndīzi-soqoén, Keliso-qa khandi etoam matev tizi-sanqawem

¹ Unimanqatín. Keliso enzol ezoqam ùnime:løvúb. Yaq nakémbá, ni unimanqatin
manqat, føgøføgakh bizigeawát, ni qazi-ewagam. Soqáin ndøgo, tizi-køombam.

² Manqat ndøgo, Mbumbukiam enzol ezoqam mokho-te, nigi atanakha-zapazapa-za
gezø-ein, ndøgo føgákh. Yaq gekha ezoqām ndigu, gimøkuimam, neka o-mba ndapeav
vøgoam, ndigu yaq-fia møndapém, av Mbumbukiam ge:-ein.

³ Ndigu yaq-fia soqaqape gindapem, ndigu nqanek manqat paeveav qagoam, yaq
ge zô, ndozo-matavap, ni yaq-fia soqaqape zimø-ndapemāk, ni Keliso-qa matev
tizi-sanqawem, ndego ni ge:khandi:n? Av taoká. Yaq-fia nqosøgeap kandambá
tizimø-ndapem. Nqanek khandi:nat matev-qa yaq-te, bugukhokhof Evézøza ekeza
me:manqatám, yaq ndigu ezoqam, gimbo-ewagam, ni-te vø-unimanqatintam.

⁴ Manqat ndøgo, gimanqatam, Mbumbukiam møndø-unimanqatintám. Matev
makhamakha neka umingiap matev vinivinimbá gene-unimanqatintám. Neka ndego
até Nqova Mbomambaqape-qá matev mokho-té-a, vø-unimanqatintam, ndøgo ezoqa
ndezø-etoam, av ekeza poev ndægo.

Yesu ni khandi etoam nonqo ge-ezoqam-ev

⁵ Manqei-qape ndakinak, taqa yaq-te ni nqazi-manqate, ndøgo megemege-te to:fakhan, Mbumbukiam ambá av nqægo, enzol ezoqam-qā zenda-tē genøvé, tiokawaeztat.

⁶ Av taoká. Geté Mbumbukiam-qa Manqat-te, ezoqa nøme āv gene-eín nqægo, “Mbumbúkiam! Manqei-qape ezoqam, gigiap-qapé mbá.

Yaq gekha zapá, qo ndego ndoqombo-matavap?

Neka gekha zapá, qo ezoqam-ge yo ndoqombo-keoge?

⁷ Qo ndego ibusa-ibusa nonqo, enzol ezoqam-qá mokho-té qonøvé.

Geté vaev-te, qo mōqo-eqeíú, iz neka megeat matev ande kawa ezoqam-qa wawaq me voqombō-etoam.

⁸ Neka gigiap ate ndægo, te mokho-te voqotūve.”

Mbumbukiam gigiap ate ndægo, te mokho-te gu:ve, ndego gigiap kopo løvuiáv. Geté unimanqatín. Ndakin, ni kopømba mbaín, tiziqeivim av nqægo, gigiap ate nqægo, te mokho-tē qanuvē.

⁹ Geté ndøgo tiziqeiví. Yesu, ndego ibusa-ibusa nonqo, enzol ezoqam-qa mokho-te gu:goam, ndego Mbumbukiam kawa ezoqam-qa wawaq, iz neka vizap matev mbo-etoám. Zapa ndøgo, Mbumbukiam ezoqa ewaqape-te, kuku mbogoám, yaq Yesu ni nonqo vønanim.

¹⁰ Mbumbukiam, te mokho-te neka te zapaya gigiap ate nqægo nqago, ndego nakhei kopoav ituza-qa ndøgoám, ndigu te namba yage eqeieqei bemøndapem. Yaq nakémbá, ndego āv qambøe-pøovám nqægo: Ekeza Yo, nqosøgeap bendáp, yaq ta mokho-te ndøgo, ndego bemø-unimanqatin-khandi-etoam-ezoqam-ev.

¹¹ Ndego ezoqam, ndego ezoqa manqa-zapa-te ndesungutøzat, neka ndigu ezoqam, ndego ndesungutøzat, ndigu Eve kopó. Yaq nakémbá, ndego mivi mbaín. Geté ndigu namba-qaniap zø-akhayám.

¹² Ndego Mbumbukiam-te, āv gene-eín nqægo,

“Nogi namba-qaniap, qoqá yaq-té qaté-zømesimát.

No tiqa wambap-te, qoqa iz nó-eqatát. Ouv qaqaqayam-ús.”

¹³ Neka manqat nøme ge-ein, nqáneq,

“No Mbumbukiam-te mbá qatø-vintambát.”

Neka nøme nqáneq,

“Nqæe! No nqáneq. Neka nakheis, Mbumbukiam genø-etoam ngínik.”

¹⁴ Ni manqei-qape ezoqam, kha-ús neka kouk-ús. Yaq nakémbá, até ndegó-a, vømø-kha-us-ev neka vømø-kouk-us-ev. Tene-ezoqam-év ndøgo, ndego tenanim, yaq teqa løvøte mokho-te, ndego nqova soqaqape géngiú, ndego løvøte-qa bazaføgakh ndømbogo,

¹⁵ neka gekha ezoqām ndigu, tiqa yage-te ate ndægo, løvøte-qa møe mokho-te gu:goam, vønqovotáz.

¹⁶ Ndego ambá av nqægo, enzol ezoqam-qa ndøgeavün. Ndøgo bavokho-qapé. Geté ndego niqa ndøgeavün, ni Eibleem-gi zi nqazigu.

¹⁷ Yaq nakémbá, ndego bè-ezoqam-év, matev ate ndægo, neka niqa betēqeivi, ni tegi emekheis nqazigu. Yaq ndego Mbumbukiam-gé iziz ezoqam kandambaqape ndøgoát, tanakh-matev-ús neka ndaføyamba-qapé, neka ekeza kha Mbumbukiam-te, ande etoam matev me vøe-nqonqotāv, yaq Mbumbukiam ezoqam-qa manqa-zapazapa vøzømbé-evøzām.

¹⁸ Yaq nakémbá, ndego ekezan gepotonumam, khamasim-te gewanimam, ndego kopømbaqapé, ni gíní-tøkeát, ni khamasim-te tizimø-wanimat.

3

Yesu gò:megeát, Mozes gèpǎev

¹ Yaq nakémbá, nogi Kliten nõfuap, zo Mbumbukiam-gi ezoqam, ndego gezø-akha, ni namba tegi ezoqam sa tizimu-goat, zo Yesu mba mbomataváp, ndego Mbumbukiam-ge u-anem neka iziz ezoqam kandambaqape, teqa yaq-te ni ezoqa nqazi:-zømesim.

² Ndego sasae ndaføyamba-qape mbogoám, te-te ndego, geveatav, ate av-té, Mozes Izlael bawan mokho-te, ndigu ande Mbumbukiam-qa khoev me gi:goam, sasae ndaføyamba-qape ge:goam.

³ Gekha ezoqām ndego, khoev tewev, vizap kandambaqape teqa ndégo tǔgǔ, ambá ndǔgo, khoev-qa ndǔgǔ. Yaq nakémbá, vizap kandambaqape Yesu-qa ndǔgǔ, ambá av nqǎego, Mozes-qa ndǔgǔ. Zapa ndǔgo, khoev ndégo tewév.

⁴ Gekha khǔev ndǔgo, ndǔpuate, ezoqa ndǔpuán. Geté gigiap ate nqǎego, Mbumbukiam ndǔkhakheinám.

⁵ Unimanqatín. Mozes Izlael ezoqam mokho-te, ndigu ande Mbumbukiam-qa khoev me gi:goam, sasae ndaføyamba-qape ndǔgoám. Teqa sasae andé nqovønqova me me:goám, ta matev-qa yaq-te, vaev-te qafakhan, ndǔgo ezoqa ndakin ndi:zømesimit.

⁶ Geté Keliso, ndego viní. Ndego khoev Eve-gé Yó. Ta khoev ndǔgo, ekeza khoév. Yaq ndego eqeieqei mbokeogé. Nqanek khoev ní, ni kha fǔgakh-mba tizi-waniapat neka niqa vintǔnat matev Keliso-te, taqa yaq-te ni nqazi:-khambuvap, bazafǔgakh-us vizimbó-geátát.

Gekha ezoqām ndigu, unimanqatinteav ndigu, ndigu kopømba mbain, pusup manqei-te timø-oz

⁷ Yaq nakémbá, Nqova Mbomambaqape, āv gene-manqaté nqǎego, “Zo nqǎego khaiya, Mbumbukiam-qa manqa wag tozo-ewagat,

⁸ zo sa ndǔfǔgǎkhǎz, av zogi atanakha-zapazapa-za gi:goam, ndigu Mbumbukiam-qa manqat gisanqawam neka ndego khamasim-te vǔ-aumam, ta khǔuwa-te ndǔgo, leg-av manqei-te giyageapam.”

⁹ Taqa yaq-te, Mbumbukiam āv gene-manqaté nqǎego, “Ndigu no khamasim-té ginø-ambumám, oskiá ndǔgo, noqa matev giqeiavam, no viav foti leg-av manqei-te qazø-kewagam.

¹⁰ Yaq no qaqa nõqavigát ti-te.

Yaq no āv qate-eín nqǎego,

‘Tiqa matavap-te, oskia ndøyoniáp. Noqa nakhoa ndǔgo, no ituza-qa qazøgoam, ndigu qeiviáv.’

¹¹ Yaq noqa qaqa-te, no manqa mbusa āv gatevé nqǎego,

‘Ndigu gé-ozák, ta manqei-te ndǔgo, ma no amba pusup tǎzømbe-etoamin.’ ”

¹² Nǔfuap! Yaq nakémbá, zo aiyá qagó. Soqain ndǔgo, zo mokho-te, ezoqa nõme tisapi:z neka unimanqatin matev vǔ-ivǔvēm neka khandi Mbumbukiam, zita vǔe-wuowēm.

¹³ Geté zo khǔuwa ate tǎpavpavemat, ndǔgo Mbumbukiam “Nqǎego khaiya” ndembo-akhayam, zita ndǔtǔpǔzú, yaqyaq-a. Soqain ndǔgo, manqa-zapazapa zo ezoqa nõme tǔtubam, yaq vozó-fǔgakhǎz.

¹⁴ Ni Kelisó namba zi:tǔkuaném, ni unimanqatin matev, av bugukhokhof qazi:ndapem, fǔgǔfǔgakh tizimbo-geageapat, atema vaev-te.

¹⁵ Ni mǔziqeiívím. Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-eín nqǎego, “Zo nqǎego khaiya, Mbumbukiam-qa manqa wag tozo-ewagat,

zo sa ndøføgàkhæz, av zogi atanakha-zapazapa-za gi:goam, ndigu Mbumbukiam-qa manqat gisanqawam.”

¹⁶ Gê, gekha ezoqâm ndigu, ndigu Mbumbukiam-qa manqa wag giyogem, yaq vøsanqawam? Ezoqa ndigu, Mozes mokho-te, Izip manqei-te gindu-fakhaz.

¹⁷ Neka gê, gekha ezoqâm ndigu, Mbumbukiam viav foti qaqa qambogoam ti-te? Ezoqa ndigu, manqa-zapazapa gigoam, neka leg-av manqei-te, løvøte vøqeivam.

¹⁸ Mbumbukiam manqa mbusa geve, av nqægo, “Ndigu gē-ozāk, ta manqei-te ndøgo, ma no amba pusup tæzømbe-etoamin,” yaq gê, ndego gekha ezoqâm mé:manqatam? Ndigu tené-manqatam, ndigu teqa manqat gisanqawam.

¹⁹ Nqanek emanqat, ni āv qani-nømendím nqægo: Ndigu ta manqei-te ndøgo, ma Mbumbukiam amba pusup tezø-etaomin, oneav ta zapaya ndøgo tinigøám: Ndigu unimanqatinteáv.

4

Ni Mbumbukiam-gi ezoqam, pusa zimøtá

¹ Manqa mbusa ndøgo, Mbumbukiam geve, ezoqa teqa pusup manqei-te ti-oz, ndøgo zua ndøgó. Yaq nakémbá. Ni aiyáv qabizigú. Soqain ndøgo, zo ezoqa nøme nakhoa tøvøte-busøtvem, neka oneav vozógoāt, av Mbumbukiam manqa mbusa ge:ve.

² Até ní-a, ni nqanek manqat mbomambaqape miziyogém, av ndigu gi:yogem. Geté ti-te ndigu, nqanek manqat ambá av nqægo, møndøzø-tøkē. Zapa ndøgo, ndigu unimanqatinteáv.

³ Ni nqazi-unimanqatinat, ni Mbumbukiam-qa pusup manqei-te, ndizimø-ón. Geté tiqa yaq-te, ndigu unimanqatinteav gigoam, Mbumbukiam āv gene-eín nqægo, “Noqa qaqa-te, no manqa mbusa āv qatevé nqægo,

‘Ndigu gé-ozāk, ta manqei-te ndøgo, ma no amba pusup tæzømbe-etoamin.’ ”

Ndego nqanek manqat ge-ein, oskiá ndøgo, teqa sasae qamømbo-navøem, manqei-qape gekhakheinummat, neka ekezan pusa vøta, ta sasae-te ndøgo.

⁴ Mbumbukiam manqei-qape gekhakheinummat, yaq khøuwa seven qandap, ta khøuwa-qa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-eín nqægo, “Khøuwa seven qandap, yaq Mbumbukiam pusa ndøtá, sasae ate ndægo gumukhou.”

⁵ Geté ta manqat-te ndøgo, bugukhokhof qaziqeivim, Mbumbukiam āv gene-eín nqægo, “Ndigu gé-ozāk, ta manqei-te ndøgo, ma no amba pusup tæzømbe-etoamin.”

⁶ Nqanek manqa mbusa, Mbumbukiam ezoqam-te geve, pusup manqei-te timø-oz, ndøgo zua ndøgó. Geté ndigu ezoqam, nqanek manqat mbomambaqape bugukhokhof gi-ewagam, ndigu oneáv. Zapa ndøgo, ndigu Mbumbukiam-qa manqat, o-mba ndapeáv.

⁷ Yaq nakémbá, Mbumbukiam khøuwa nøme ndøzáv, ezoqa timø-oz. Ta khøuwa ndøgo, nqægo khøuwá. Matev ndøgo, leg-av manqei-te qafakhanam, møndømø-navøém. Nupøkhán mbá. Geté vaev-te, até Deivíd-a, av qazi:qeivim, taqa yaq-te, āv gene-eín nqægo,

“Zo nqægo khaiya, Mbumbukiam-qa manqa wag tozo-ewagat,
zo sa ndøføgàkhæz.”

⁸ Zosua ndigu amba pusup tezø-etoamin, av Mbumbukiam manqa mbusa ge:ve, yaq Mbumbukiam taqa zita-te, khøuwa nøme ambá gézavák, ezoqa amba pusup tindapemin.

⁹ Yaq nakémbá, pusup khøuwa zua ndøgó, ni Mbumbukiam-gi ezoqam, ande Sabat khøuwa me tizimø-khantøzem.

¹⁰ Yaq gekha ezoqâm ndego, Mbumbukiam-qa pusup-te temø-on, ndego pusa ndøtá, sasae-te, ate av-té, Mbumbukiam ekeza sasae-te pusa ge:ta.

¹¹ Yaq nakémbá, ni bazaføgakh bizi-asazét, ndøgo pusup manqei-te bizimø-on. Soqaín ndøgo, ni ezoqa nøme, Mbumbukiam-qa manqat tizi-sanqawem neka nakhoa vizimé-busøtøvēm, av ndigu gi:busøtøvem.

¹² Mbumbukiam-qa Manqat, nqakhandi:át neka bazaføgakh-ús. Gekha nakhag kaiya geøvap yaqyaq-us khobos-qapí ndigu, Mbumbukiam-qa Manqat, tiqa khobos møndømø-løvúb. Mbumbukiam-qa Manqat sa tunúmá ndøgo, yaq kha-qa poev matev-a, yaq Nqova-qa poev matev, vømøqatā. Bazag segé-løwazét, wema ndu:søkhoføpit, vømøkhanāz. Teqa manqat, ezoqam-qa matavap neka poev matev, segé-geveá.

¹³ Unimanqatín. Gigiap ndøgo, Mbumbukiam gekhakheinam, kopo khonøweáv, te-te. Matev ate ndægo, ndego sùgumu-qeiví. Gigiap ate ndægo, bavokhó qanø-fakhaté, teqa bøi-te. Yaq gekha matēv ndøgo, ni nqazi-matanam, ni bizi:-omøtém.

Yesu, ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqa kandambaqape

¹⁴ Ni Mbumbukiam-ge iziz ezoqam uni kandambaqape-in nigú. Yesú. Mbumbukiam-gé Yó. Ndego yan uni ova-in-té genøqavíg, atema Eve-te vømøfakhan. Yaq nakémbá, ni unimanqatín matev, até bizigeawát, bazaføgakh-ús, ta unimanqatín matev ndøgo, ni ezoqa nqazi:-zømesim.

¹⁵ Ngenek Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, ndego tanakh matev ndøgó ni-te. Ndego møndæ-otév, ni manqei-qape ezoqam, ni bazaføgakh khapémbá. Até ndegó-a, khamasim matev ate ndægo, møndømøndæ-okhoám, ate av-té, ni-te nqæfakhanam. Geté, unimanqatín. Ndego ekezan, manqa-zapa-qase goneáv.

¹⁶ Yaq nakémbá, ni møe mbain. Mbumbukiam-te zikhanoígím, ma ekeza qonam nonqo-te ndo:qomat. Ndego kuku matev-ús. Yaq ni tanakh matev neka kuku matev tizíqeivát ndøgo, neka tøke matev vizí-ndapemāt, gekha khøuwa-tē ndøgo, ni te-te tøke-qa tizi-okhoat.

5

¹ Gekha Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqapē ndego, Mbumbukiam ezoqa ewaqape mokho-te geveatavín, ndego Mbumbukiam-qá sasae ndøgoát, neka ezoqam-qa manqa-zapazapa zapaya, Mbumbukiam-te søvakha gigiap vølvøsumāt neka etoam matev vøgoát.

² Ndego ezoqa nøme-te, matev aiyaiyav-té genøgoatún, ndigu Mbumbukiam-qa manqat uni zøtezateav ndigu neka nakhoa eqeieqei pøpøvumav ndigu. Zapa ndøgo, até ndegó-a, bazaføgakh mbain ezoqám.

³ Yaq nakémbá, ndego ambá av nqægo, Mbumbukiam-te søvakha gigiap ezoqa nøme-qa manqa-zapazapa zapaya mbā gene-løvøsumatún, geté ndego até ekeza manqa-zapazapa zapayā-ya, vøe-løvøsumatun.

⁴ Ezoqa kopømba mbain, ekeza kha sa te-eqa, vømø-Mbumbukiam-ge-iziz-ezoqa-kandambaqape-ēv. Geté Mbumbukiam mbo-akhaín, ndego vømø-Mbumbukiam-ge-iziz-ezoqa-kandambaqape-evín, ate av-té, Elon gembøe-akha.

⁵ Yaq Keliso-qa yaq-te, matev até kopó. Até ndegó-a, ndego ambá av nqægo, ekeza kha ge-eqā, vømø-Mbumbukiam-ge-iziz-ezoqa-kandambaqape-ev. Geté Mbumbukiam mbo-akhá. Ndego āv gembøe-eín nqægo, “Qo nogé yó.

No nqægo khaiya, nøtaqa-qave-én.”

⁶ Neka manqat nøme-te, Mbumbukiam-qa Manqat mokho-te, ndego āv gene-eín nqægo, “Qo Mbumbukiam-gé iziz ezoqam qógoát. Miavmiáv,

Ate av-té, Melkizedek Mbumbukiam-ge iziz ezoqam ge:goam.”

⁷ Yesu nqanek manqei-qape-te gegoam, ndego Mbumbukiam-te guligulim neka viam

ndøgoám. Akhayam-ús neka eiv-ús. Ndego møndæ-otév, Mbumbukiam kopømbaqapé, løvøte-te tekhandi:v. Yaq Mbumbukiam, teqa akhayam møndø-ewág. Zapa ndøgo, ndego ekeza kha, Mbumbukiam-qa mokho-té gunu:vé.

⁸ Ndego Mbumbukiam-ge Yo ambá genegoám. Geté ndego nqosøgeap sègendapát. Yaq ta nqosøgeap mokho-te ndøgo, Mbumbukiam-qa manqa o-mba ndape-qa yaq-te, otevat vøndap.

⁹ Yaq ndego matev ate ndægo gumu-matanam, av Mbumbukiam qambøe-pøovam, ndego gèmø-ezoqam-qa-khandi-miavmiav-zapa-év, gekha ezoqām ndigu, teqa manqa o-mba ndimbøe-ndape.

¹⁰ Yaq Mbumbukiam ndego ekeza iziz ezoqa kandambaqape vøe-veo, ate av-té, Melkizedek Mbumbukiam-ge iziz ezoqa kandambaqape ge:goam.

Ni ande nakhei nqonqon me, sekemba bizigú, niqa Klisten matev-te

¹¹ Yesu gemø-Mbumbukiam-ge-manqa-vevezam-ezoqam-ev, kopømba ande av Melkizedek nde:go, taqa yaq-te, manqat nøme kandambá ndøgo. Geté, khàpeme:-føgákh, zo teizø-ovøyam. Zapa ndøgo, zoqa yoge matev møndø-mø-føgákh.

¹² Zo nupøkhán mbá, qazo-Klisten-ezoqam-ez. Yaq ndakin, zo ambá ezoqa nøme zøte-zømesimín. Geté zo zøkezan, ezoqa nøme nqawa bèzøgó, ndigu Mbumbukiam-qa Manqat-qa zapa betē-zømesim. Zo ambá lou føgøføgakh zologeín. Geté zo tete zua zologé.

¹³ Gekha ezoqām ndego, tete zua ndeloge, ndego nakhasa nqonqonam zua ndøgó neka ndego matev eqeieqei-qa yaq-te otevatéáv.

¹⁴ Geté lou føgøføgakh ti nonqo ndigu tøgó, ndigu gumufisam. Ezoqam av ngi:gu, ekeza matavap, matev eqeieqei-qa yaq-te me-ometimám. Yaq ndakin ndigu kopømbá, segé-geveatát, gekha matev ndøgo, eqeieqei-a, gekha matev ndøgo, soqain.

6

Aiyáv qabizigú. Soqain ndøgo, Klisten matev-te tizimø-o:an

¹ Ni bizi-apét, Klisten matev-te bizimø-findam. Kopømba mbaín, Klisten matev-qa zapa-qa yaq-te mba, oskia tizi-manqatat. Neka kopømba mbaín, taqa yaq-te mba, oskia tizi-manqatat, matev soqøsoqa matanam-te āv khoqoté-qambūq, ndøgo løvøte-te tø-ituqobet, neka Mbumbukiam-te āv khoqoté-unimanqatín.

² Neka kopømba mbaín, ibøkha iz upøgim-qa yaq-te neka zenda awam-qa yaq-te neka løvøte-te khandi:nat-qa yaq-te neka Mbumbukiam-qa manqa ovøyam-qa yaq-te mba, oskia tizi-manqatat, ndøgo ni yaq-fia soqaqape miav-ak-qape tøni-etoam.

³ Geté ni sà bizi-apét, Mbumbukiam tinitak.

⁴ Ezoqa nøme ndigu, Mbumbukiam-qa waev mokho-te møndøgoám, neka teqa kuku matev vøe-khamasimam, neka Nqova Mbomambaqape vøndafem.

⁵ Ndigu Mbumbukiam-qa Manqat, møndæ-khamasimám, neka møndø-qeivím, ndøgo qanimav-qapé. Neka ndigu teqa bazaføgakh-qape møndæzøtéz, ndøgo vaev-te bavokho-qape tøndo-fakhan.

⁶ Geté ezoqam av ngi:gu, Mbumbukiam zita ti:wuowem, kopømba mbaín, nqawa toqo-itub, tete nqawa tiqambuz. Ezoqam av ngi:gu, ndigu Mbumbukiam-ge Yo, tae mutui-te, andé nqawá ginø-tøkewém neka ezoqa ewaqape-qa bugug-te, mivi-te vøveēm.

⁷ Ezoqa nøme, andé manqei eqeieqei. Qæ ndøgo, qalanqavøemín, manqei av nqægo, gèsogín neka avøe gigiap vø-eqain, ti-te ndigu, khæ gikhayam. Ezoqam av ngi:gu, Mbumbukiam matev mbomømboma zømatanamín.

⁸ Geté gekha ezoqām ndigu, ande khæ soqøsoqa me, avøeavøe neka khouwe-khouwe qa-eqain, ndøgo mokho mbain ndøgo, ezoqam av ngi:gu, aiyáv giabigú. Mbumbukiam-qa qaqa, avønín gezøfakhán. Yaq vaev khøuwa-te, khæ av nqægo, gésønqotøvé.

⁹ Nøfuap mbomømboma! Ni manqat av nqægo, ambá qeizømbe-manqaté. Geté ni møtinøtén, zo āv taoká, av nqanek khæe soqaqape nqægo. Geté zo zomø-khandí:z.

¹⁰ Mbumbukiam ambá av nqægo, ezoqa soqaqapē. Ndego manqa matev, gembøé-navøemák, sasae ndøgo qazogoat neka kuku ndøgo, te-te vøzøgoam, zo tegi ezoqam qazozø-tøkeam neka sekemba ndozozø-tøkeet.

¹¹ Niqa poev kandambaqape nqáneq: Zo ezoqa ewaqape, bazaføgakh até vø-asøzú, atema vaev-te. Yaq matev ndøgo, zo ndozoto-taza, tøfakhan, tàbezømbe-unimanqatín.

¹² Soqáin ndøgo, zo baza tøzøpos. Geté tiqá matev zombópavát, ndigu tiqa unimanqatin matev neka bazaføgakh-us waniap mokho-te, matev mbomømboma timøndapem, av Mbumbukiam manqa mbusa ge:ve.

Mbumbukiam matev segégó, av manqa mbusa ge:ve

¹³ Mbumbukiam Eibleem-te manqa mbusa geve, ndego ekeza iz-té genøvé. Zapa ndøgo, ezoqa kandambaqape nøme mbáin, teqa iz-te manqa mbusa teve.

¹⁴ Ndego Eibleem, āv gembøe-eín nqægo, “No unimanqatín nqataqa-manqate. No matev eqeieqei nøtaqá-matanám neka qazi kopoav-qape nøtaqá-etoám.”

¹⁵ Yaq Eibleem søgo-kewagám. Sège-qaqavám, yaq matev ndøgo, av Mbumbukiam manqa mbusa gembøeve, vømbø-fakhan.

¹⁶ Ezoqa manqa mbusa gi-aumatun, ndigu ezoqa kandambaqape-qá iz-té ginø-aumatún. Yaq ta matev-te ndøgo, ndigu ekeza manqat gè-unimanqatinímín. Soqáin ndøgo, ezoqa tiqa manqat tiqavotømem.

¹⁷ Até Mbumbukiám-a, manqa mbusa geve, ndego ezoqa zømesim-qa ndøgoám, av nqægo, ndego gembøépayák. Geté ndigu matev unimé:ndapém, av manqa mbusa gezømbeve. Yaq nakémbá, ndego manqa mbusa, ekeza iz-té genøvé.

¹⁸ Mbumbukiam matev menás gego. Manqat vømanqatam-a, manqa mbusa vøve. Yaq nqanek matev menas, gé-enendák. Zapa ndøgo, Mbumbukiam kopømba mbáin, meakha manqat temanqatat. Ni av qazi:nøten nqægo, ndøgo ni ezoqam, te-te khandi-qa qazibøin, zita nitøpøzú. Yaq ni kopømbaqapé, niqa vintønat Mbumbukiam-te, føgøføgakh zígeatát. Zapa ndøgo, ni mizi:nøtén, ni matev ndizimø-ndapém, niqa megemege-te ndo:go.

¹⁹ Nqanek nøtenat, andé angølap me me:gó, niqa yage-te. Yaq ni zíkøombamák. Geté ni føgøføgakh nigeawát. Ta angølap ndigu, Mbumbukiam-qá khoev mokho-té ginø-ozán, ta kouwat-te ndøgo, ndabua nqo:føleap, ma Mbumbukiam nde:mia.

²⁰ Yesu ni zapaya, ta kouwat-te ndøgo, é-møndo:-ón, vømø-Mbumbukiam-ge-iziz-ezoqa-kandambaqape-ev. Yaq ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqa kandambaqape oskia ndøgoát, miavmiáv, av Melkizedek ge:goam.

7

Melkizedek-qa yaq-te

¹ Ngenek Melkizedek, Salem* taon-ak-gé kawa ezoqam ndøgoám, neka ndego Mbumbukiam Equeiwat-Qape-ge iziz ezoqam kandambaqape vøgoam. Eibleem nakhag-te gendoqavan, ndøgo kawa ezoqa foa gezøkhana, Melkizedek gèmqát, zenda vømbøeve, vømbø-guligulim.

² Yaq Eibleem gigiap ate ndægo, nakhag-te gendo-upøgim, gèqaqá, qaqageap vømø-ten, yaq qatoat kopo, Melkizedek vømbø-etoam. (Melkizedek-qa iz, manqa mokho menás: Nøme, kawa ezoqam ndaføyamba-qapé. Neka nøme, Salem taon-ak-gé kawa ezoqám. Nqanek manqat, mokho nøme nqambógo: Sambí kawa ezoqám.)

³ Melkizedek-ge eve neka evo neka tegi zözøkha-za-qa yaq-te o teqa qane neka løvøte-qa yaq-te, manqat mbaín. Taqa yaq-te, ndego andé Mbumbukiam-gé Yó. Ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam oskia ndógót.

⁴ Ngenek Melkizedek, ezoqa uni kandambaqape-in ndøgoám. Ni āv qazi:qeivím nqægo: Eibleem nigi atanakha-zapa kandambaqape ambá genegoám, niqa bawan gendongaz, geté ndego gigiap ate ndægo, nakhag-te gendo-upøgim, gèqaqá, neka ta qaqageap ten-te ndøgo, qatoat kopu, Melkizedek vømbō-etoam.

⁵ Unimanqatín. Mozes-qa guguna manqat, āv qane-eín nqægo: Gigiap ndøgo, ezoqa gi-upøgimin, bèqaqaemát, qaqageap bemø-ten-at. Yaq qatoat kopu, Livai-gí zi bendapemát, ndigu Mbumbukiam tegi iziz ezoqam gi-ab. Ndigu nqanek qatoat, ekeza ezoqam-té gindu-upøgimatún, oskiá ndøgo, atē nginík-a, Eibleem-gi zi ndigu.

⁶ Geté ngenek Melkizedek, Livai-gé zeó mbá. Av taoká. Ndego é-møndo:qán. Geté oskiá ndøgo, ndego Livai-ge zeo goneav qagoam, ndego ta qatoat ndøgo, Eibleem gembo-etoam, sège-khatiú. Yaq ndego Eibleem-te, zenda mo:vé, vømbō-guligulim, te-te ndego, Mbumbukiam manqa mbusa gembøeve.

⁷ Ndøgo nake mbaín, av nqægo: Gekha ezoqām ndego, ezoqa nøme zenda tembøeve, ndego ezoqa kandambaqapé. Teoká ndego, ezoqa nøme, ndego zenda awam matev tendap.

⁸ Livai-gi zi, ndigu ezoqam-qa qatoat kopu gindapemin, ndigu møndø-pakhaezín. Geté Melkizedek-qa yaq-te, ndego Eibleem-qa qatoat kopu gendap, Mbumbukiam-qa Manqat einiáv, av nqægo, ndego møndønanim.

⁹ Yaq nakémbá, Eibleem Melkizedek qatoat kopu gembo-etoam, yaq até Livaí-a, andé matev kopu me me:gó, oskia ndøgo, ndego ekezan, ezoqam-qa qatoat kopu gendapín.

¹⁰ Ta khøuwa-te ndøgo, Eibleem Melkizedek geqat, Livai qaneav ndøgoám. Geté Livai, Eibleem ndømanazám. Yaq nakémbá, ndego Livai, ta khøuwa-te ndøgo, andé Eibleem-qá kha mokho-té gunu:goám, neka Melkizedek-te, etoam matev vøgo, Eibleem namba.

Yesu, ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqa ndakinak, ndigu Mbumbukiam-gi iziz ezoqa nøme, bugukhokhof gigoam, ùnime:-løvúb

¹¹ Mozes-qa guguna manqat, Izlael ezoqam gindapem, ndøgo āv qane-manqaté nqægo: Mbumbukiam-gi iziz ezoqam-qa sasae, Livai-gí zi begeawát. Geté ni amba tiqa sasae mokho-te, Mbumbukiam-qa bøi-te tizi-ndaføyamba-enin, yaq Mbumbukiam-ge iziz ezoqa nøme, ambá géfakhanák. Geté ndigu Mbumbukiam-gi iziz ezoqam, ndigu kopømba mbaín tinitøke, tizi-ndaføyamba-en. Yaq nakémbá, Mbumbukiam-ge iziz ezoqa nøme bèfakhán. Teqa iziz matev, andé Melkizedek-qá matev me me:gó, ambá ndøgo, ande Elon-qā matēv.

¹² Matev tø-enend, Mbumbukiam-gi iziz ezoqam-qa yaq-te, yaq até guguna manqát-a, bè-enénd, taqa yaq-te.

¹³ Nigi Evezøza, ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqa nøme, ni nqazi:-manqate, ndego Livai khagua bawan-ák mbá. Teqa bawan-te, ezoqa kopu mbaín, ndigu Mbumbukiam-gi iziz ezoqam-qa sasae gigoam.

¹⁴ Ni mizi:nøtén, av nqægo, nigi Evezøza, Zuda khagua bawan mokho-té gunu:qán, ndigu Zuda-gi zi. Mozes Mbumbukiam-gi iziz ezoqam ge:manqatam, ndego nqanek bawan-qa yaq-te manqateáv. Livai-gí zi mba me:manqatám.

Yesu, ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam oskia ndógót

¹⁵ Mbumbukiam-ge iziz ezoqam vini gefakhan, kopømba ande av Melkizedek nde:go, yaq ndøgo ni āv qani-nømendím nqægo: Matev taqa yaq-te ndøgo, møndø-enénd. Ndøgo bavokho-qapé.

16 Ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam-qa iz gendap, ndego ambá av nqægo, iz āv genendāp, av ezoqam-qa khafeap matev o guguna manqat ndæmanqate. Geté, ndego nqanek iz, khandi miavmiav-qa bazaføgákh genendáp.

17 Zapa ndógo, Mbumbukiam-qa manqat, Keliso-qa yaq-te, āv qane-eín nqægo, “Qo Mbumbukiam-gé iziz ezoqam qógót, miavmiáv, ate av-té, Melkizedek Mbumbukiam-ge iziz ezoqam ge:goam.”

18 Nqanek matev, ni āv qani-nømendím nqægo: Guguna manqat ndógo, bugukhokhof qagoam, Mbumbukiam gënqagím. Zapa ndógo, ndógo bazaføgákh mbáin. Kopømba mbáin, tønítøke.

19 Mozes-qa guguna manqat mokho-te, ezoqa kopømba mbáin, ti-ndaføyamba-ez. Geté ndakin, Mbumbukiam nakhoa ndakinak ndømoqoá, ni tizio-tambat. Ta nakhoa ndógo, ùnime:løvú, Mozes-qa guguna manqat. Yaq ta nakhoa-te ndógo, ni kopømbaqapé, Mbumbukiam-qa avønín-té qazinó-niáv.

20 Mbumbukiam Yesu tege iziz ezoqam geve, yaq ndego manqa mbusa ndøvé, taqa yaq-te. Geté Livai-ak Mbumbukiam-gi iziz ezoqam-qa iz gi-upøgim, Mbumbukiam manqa mbusa veeáv.

21 Geté Yesu tege iziz ezoqam geve, ndego manqa mbusa ndøvé. Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-manqaté nqægo, “Evezøza manqa mbusa, āv genevé nqægo:

Qo Mbumbukiam-gé iziz ezoqam qógót. Miavmiáv.”

Yaq ndego matavap gé-enendák.

22 Mbumbukiam manqa mbusa geve, Yesu tege iziz ezoqam geve, ndógo ni āv qani-nømendím nqægo: Poev ndakinak, Yesu ezoqa namba ge:-unimanqatin, ndógo ùnime:løvú, av bugukhokhof qægoam. Zapa ndógo, ndego ekezan mbokeogé.

23 Neka matev vini nøme nqáneq: Ndigu Mbumbukiam-gi iziz ezoqam nøme, kopoáv gigoam. Zapa ndógo, ndigu møndø-pakhaezín, sasae vømø-ivøvemín.

24 Geté, ndego Yesu, oskia ndøyagét, yaq ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam-qa sasae, ezoqa nøme-te, sa gékawawaták.

25 Yaq nakémbá, ndego kopømbaqapé, gekha ezoqām ndigu, te mokho-te Mbumbukiam-te tinduzav, ndego unimé-khandí:z. Zapa ndógo, ndego miavmiav ndøyagét, neka ndego Mbumbukiam-te oskia ndøvi:mát, ti zapaya.

Yesu, ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqa kandambaqape, kopømbaqapé tinitøke

26 Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape av ngé:go geabinimbigú. Zapa ndógo, ngenek ezoqam ndaføyamba-qapé. Ndego manqa-zapazapa mbáin neka soqa matev-qase goneáv. Ndego ùnime:vini-év. Ndego āv tiuká, av ni manqa-zapa-us ezoqam nqazi:gu. Ndego møndø-eqanát. Qámhá. Yan møndømø-løvú.

27 Ndigu Mbumbukiam-gi iziz ezoqa nøme, khøuwa kopoav Mbumbukiam-te søvakha gigiap giløvusumatun, bugukhokhof ekeza manqa-zapazapa zapayá gini-løvusumatún, yaq váev, ezoqa nøme-qa manqa-zapazapa zapaya vøløvusumatun. Geté ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam ndakinak, viní. Ndego ekezan zapaya, søvakha gigiap løvusumav tegoat, kopømbá. Zapa ndógo, ndego manqa-zapazapa mbáin. Neka ndego ambá av nqægo, søvakha gigiap oskia ndøløvusumatún. Geté ndego kopo me:gó. Ate nonqó ge:gó, ndego ekeza kha, ande søvakha gigiap løvusam matev me, sa genqonqotav.

28 Ndigu ezoqam, Mozes-qa guguna manqat mokho-te, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda-qa iz gindapem, ndigu manqa-zapazapa-ús. Geté vaev-te, Mbumbukiam ekeza Yo, iziz ezoqa kandambaqape me:veó. Ndego ezoqam, Mbumbukiam-qa manqa mbusa mokho-te, nqanek iz gendap, ndego ndaføyamba-qapé. Neka ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, oskia ndógót. Miavmiáv.

8

Yesu, ndego Mbumbukiam-gé iziz ezoqa ndakinák, yan-te ngo:go

¹ Ni manqat qati-manqatavun, gigiap-qape nqáneq: Ni Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape av nqægo, nginígú. Yan-té gono:gó. Kawa ezoqam kandambaqape-qá nakeamo zenda-té gemøqóm, ndego Mbumbukiam.

² Ndego teqa iziz matev, uni Mbumbukiam-qa-khoev-in-té gegó, yan-te nqo:go. Ta palai khoev ndøgo, ambá av nqægo, ezoqa ndøwevēm, geté Evezøza ndøwév.

³ Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda ate ndi:gu, tiqa iz ndógo tinindapém: Mbumbukiam-te etoam matev ndógoát neka søvaxha gigiap vømbó-løvusumāt. Yaq nakémbá, até ndegó-a, nigi Mbumbukiam-ge iziz ezoqa kandambaqape, yan-te ngo:go, ndego gigiap etoam matev begó, Mbumbukiam-te. Yaq ndego ekeza kha mbo-etoám.

⁴ Ndego nqanek manqei-qape-te tegonin, yaq ndego ambá kopømba mbain, Mbumbukiam-ge iziz ezoqam tegonin. Zapa ndógo, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa ngígú, ndigu Mbumbukiam-te etoam matev gigoatun, av Mozes-qa guguna manqat ndæmanqate.

⁵ Ndigu Mbumbukiam-gi iziz ezoqam-qa sasae gigoatun, ndigu yan-qá matev me:khamasimatún. Tiqa matev andé yan matev-qá nqovønqová. Até Mbumbukiam-qá khoev-a, manqei-qape-te nqawev, ndøgo andé Mbumbukiam-qá khoev-qá nqovønqová, ndøgo yan-te nqo:wev. Ta khøuwa-te ndøgo, Mozes Mbumbukiam-qa palai khoev weve-qa gembogoam, Mbumbukiam ndego āv gembø-eín nqægo, “Palai khoev toqowev, qo gigiap ate ndægo ùni mbøepáev, av no olol-te ndo:go, qateqamakh.”

⁶ Geté Mbumbukiam-ge iziz ezoqam-qa sasae, Yesu gendap, ndøgo ùnime:-løvú, ndigu Mbumbukiam-gi iziz ezoqa nøme-qa iziz matev. Até ta poev ndakinák-a, Mbumbukiam ezoqa namba ge:-unimanqatin, Yesu ni-te gendapavun, ndøgo ùnime:-løvú, ta poev ndøgo, ibugukhokhof ge:-unimanqatin. Zapa ndógo, manqa mbusa ndøgo, Mbumbukiam ndakin geve, ndøgo ùnime:-løvú, av bugukhokhof ge:ve.

⁷ Poev ndøgo, Mbumbukiam ibugukhokhof ezoqa namba ge:-unimanqatin, eqeieqei tøgønin, yaq ambá kopømbá, poev nøme unimanqatinteav tegønin.

⁸ Geté Mbumbukiam āv geneqeív nqægo: Ta poev ndøgo, ibugukhokhof ezoqa namba ge:-unimanqatin, kopømba mbain tøzøtøke. Zapa ndógo, ndigu manqa-zapa-ús. Yaq ndego Evezøza, tegi ezoqam, āv gezømbe-eín nqægo, “Nqáe! Khøuwa nqágeav.

Yaq no Izlael ezoqam neka Zuda ezoqam namba, poev ndakinak nó-unimanqatín.

⁹ Ta poev ndøgo, tæ-unimanqatin, ambá av nqægo, av tigi atanakha-zapazapa-za namba qate-unimanqatin, ta khøuwa-te ndøgo,

no ndigu pingi qazøndo-geagim neka Izip manqei-te vøtøndō-itub, vøndō-fakhaz.

Ta poev ndøgo, qei-unimanqatinim, ndigu sekemba paeveáv.

Yaq no gønømbo-qasí, ndigu.

¹⁰ Geté poev ndakinak, no Izlael ezoqam namba tøte-unimanqatin, av nqægo:

Ta khøuwa-te ndøgo, no Evezøza, ndigu noqa guguna manqat, wema-té qanøzø-nqeitám neka mbøni-te vøzømbó-peawām.

Yaq no tigí Mbumbukiam nógoát neka ndigu nogi ezoqam vøgoát.

¹¹ Ndigu ekeza ezoqam neka zifuap, sekemba gé:zømesimák neka gezø-manqateák, av nqægo,

‘Zo Evezøza vøezøtéz.’

Zapa ndógo, ndigu ate ti:goat, no é-ndæzøtéz, ezoqa khasøkhasis nekā ezoqa kandakanda.

¹² No tiqa manqa-zapazapa, ndønøumbo-navøém
neka gekha matev soqøsoqā gigoam, nombó-matavapák.”

¹³ Mbumbukiam poev ndakinak-qa yaq-te nde:manqate, ndego te-unimanqatin, yaq ndego ta poev ndøgo, bugukhokhof ge-unimanqatin, awenege me:vewé. Neka ni mizi:nøtén, gekha gigiap o matēv ndøgo, qa-nqawønege neka sa ndømbevøemet, ndøgo avønín segé-navøém.

9

Mbumbukiam-gi iziz ezoqam, søvakha gigiap-qa kouk namba, khafeap kouwat-te gi-onin

¹ Mbumbukiam bugukhokhof khøuwa, Izlael ezoqam namba poev ge-unimanqatin, yaq ndego møndæzømás, ande āv kimbøé-vizupāt. Ndigu Mbumbukiam-qá khoev zøgoám, ma gimboe-vizupam. Palai khoev. Manqei-qape-té qawevám. Ezoqa ndøwévém.

² Bugukhokhof kouwat-te, ta palai khoev mokho-te ndøugu, lampa asøzam nonqo mu:goám neka lou-qase vøu-wuøyam. Ta lou-qase-te ndøgo, flawa mo:-abám. Mbumbukiam nonqó. Nqanek kouwat, khafeap kouwat mbo-akhaemám.

³ Ta kouwat-te ndøgo, ndabua sekeqape nøme ndøfaleám, neka taqa zita-te, kouwat nøme vøugoam. Nqanek kouwat, uni khafeap-qape kouwat mbo-akhaemám.

⁴ Ta kouwat nøme mokho-te, Mbumbukiam-te etoam matev gone nonqo lou-qase mu:wuøyám. Gol khakheitáp. Gigiap sisip mbomømboma mboqotam nonqó. Neka mboges ndøgo, Mbumbukiam Izlael ezoqam namba, poev ge-unimanqatin, vøu-nqeitavam. Mboges ndøgo, gól gini-gutøvévém, neka gigiap vøu-nqeitavam. Gigiap misiká: Nøme káp. Ta kap ndøgo, gol khakheitáp. Neka kap-te ndøgo, mana mu:nqeitavám. Neka gigiap nøme, Elon-qá tatuág, mbusa ekezan mba qambo-fakhan. Neka nandi vøndøgeap menas, Mbumbukiam-qa guguna manqat qo:peaupam, ta mokho-te Mbumbukiam Izlael ezoqam namba poev ge-unimanqatin, vøugoam.

⁵ Mboges mumat ndo:go, enzol ezoqam taf-us-qá nqovønqova mo:goám. Ndigu andé khakhatáp, av nqægo, Mbumbukiam møndøgoám ndøgo. Enzol ezoqam-qa taf, mboges mumat-té qano-vøndatám. Ta mboges mumat-te ndøgo, Mbumbukiam ezoqam-qa manqa-zapazapa ndøsunguzumám. Geté, ndakin khøuwa egeieqei mbá, nqanek gigiap ate ndægo ovøyam nonqo. ⁶ Matev āv tønegoám.

Bugukhokhof kouwat-te, ta palai khoev mokho-te ndøugu, khøuwa ate ndæpavpaveam, Mbumbukiam-gí iziz ezoqam ndø-ozín, teqa sasae vøgonemin.

⁷ Geté ta kouwat uni mokho-te-in ndøugu, Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape mba ndø-onín. Viav kopo-te, ndego khøuwa kopo mba me:-onín. Ndego søvakha gigiap-qá kouk ndøndapín, Mbumbukiam-te etoam matev vømøgonin. Bugukhokhof, ekeza manqa-zapazapa zapaya møgonín neka yaq ezoqa nøme-qa manqa-zapazapa zapaya vømøgonin, ndøgo zøtezteav gigoam, av nqægo, manqa-zapazapā.

⁸ Nqanek matev mokho-te, Nqova Mbomambaqape, ni āv gini-nømendím nqægo: Nqanek palai khoev oskia qawevám neka matev taqa yaq-te oskia vøgoam, yaq nakhoa mboqoeveáv, zuá, ezoqam Mbumbukiam-te timøfakhaz, ande kouwat uni khafeap-qape-te me vømé-øz.

⁹ Ndøgo ni āv qaninømánd nqægo: Etoam matev Mbumbukiam-te, neka søvakha gigiap løvusam matev, kopømba mbaín, tiqa mbøni tøsunguz, neka vøe-ndaføyamba-ēz, ndigu nqanek matev gigoatun.

¹⁰ Nqanek søvakha gigiap løvusam matev neka gekha matev nøme ndøgot, kopømba ande av gekha lou toqolog o gekha ibøkha toqo-iz o āv khoqoté-khakuām, ndøgo

mumat matev mbá. Matev av nqægo, sa ndógo tønogoám, atema ta khøuwa-te ndøgo, Mbumbukiam nakhoa ndakinak vø-mboqoa.

Keliso ekeza kouk namba, Mbumbukiam-qa megemege-te gemøfakhan

¹¹ Geté ndakin Keliso ndøfakhán. Ndego Mbumbukiam-gé iziz ezoqa kandambaqape ndøfakhán. Matev mbomømboma ndø-ndapavún. Ta palai khoev ndøgo, ma ge:-on, ndaføyamba-qapé. Ndøgo ùnime:-løvú, ta palai khoev ndøgo, manqei-qape-te nqago. Ndøgo ambá av nqægo, manqei-qape ezoqa ndøwewēm. Av taoká. Ndøgo manqei-qape gigiáp mbá.

¹² Ta kouwat uni khafeap-qape mokho-te, Keliso khøuwa kopo mba me:-ón. Geté ndego ambá av nqægo, naningus o kao-qā kōuk namba me:-ón, Mbumbukiam-te etoam matev nonqo. Av taoká. Ndego ekeza kóuk namba me:-ón, Mbumbukiam-te etoam matev vømøgo, ni sasa ndønqovotan neka khandi miavmiav vønī-etoam.

¹³ Mbumbukiam-gi iziz ezoqam, ezoqam-te, kao neka naningus angana-qá kouk ndøpomoyamín, neka kao-yu gumu-lonqotøvemín, tuqa pakhakh vøzømbø-pomoyamín. Yaq gekha ezoqām ndigu, Mbumbukiam-qa bøi-te, ande khavim-us me gi:goam, nqawa vø-eqeieqei-ezín. Geté nqanek matev, ndigu mumat-te mbá qanø-sungutazín.

¹⁴ Geté Keliso-qa kouk viní. Ndøgo ùnime:-løvú, nqanek matev. Nqova miav-ak ge-itu, yaq ndego ekeza kha ande etoam matev eqeieqei-qape me ndægo, Mbumbukiam-te genqonqotav, ta kouk ndøgo, ni uni niqa mokho-té qanø-sungutønát. Yaq ni mivi nøme mbáin, niqa manqa-zapazapa-qa yaq-te, ndøgo ni løvøte-te qa-itumbat. Yaq ni kopømbaqapé, Mbumbukiam-qa sasae sizígút, ndego khandi miav-ak Mbumbukiam.

¹⁵ Poev ndakinak, Mbumbukiam ezoqa namba ge:-unimanqatin, Keliso mokho-té qanøni-fakhán. Tae mutui-te genanim, ndego ezoqam-qa manqa-zapazapa-qa yaq-te, yaq-fia ndøgó, ndigu ta awenege poev matev mokho-te gu:goam, ndøgo Mbumbukiam ibugukhokhof ezoqam namba ge:-unimanqatin, neka vønqovotaz. Ndego tenegó ndøgo: Gekha ezoqām ndigu, Mbumbukiam gezø-akha, khandi miavmiav bendapém, ate av-té, bugukhokhof manqa mbusa ge:ve.

¹⁶ Ezoqa tenanim, ndego bugukhokhof pepa gepeawam av nqægo, gekha ezoqam teqa gigiap tindapem, yaq vøkhæqatéq, av nqægo: Ndego unimé:-nanim? Yaq váev, ndigu teqa gigiap tindapem.

¹⁷ Zapa ndøgo, ndego ezoqam oskia teyagat, ta pepa ndøgo gepeawam, mokho mbáin. Matev sa ndøgo, tønéfakhán, ndego tenanim.

¹⁸ Yaq nakémbá, até ta bugukhokhof poév-a, Mbumbukiam ezoqa namba ge:-unimanqatin, kouk mokho-té qanøfakhán. Søvakha gigiap amba pakhaezateav tøgonin, yaq ndøgo ambá kopømba mbáin, tøfakhanin.

¹⁹ Ta khøuwa-te ndøgo, Mozes ezoqa Mbumbukiam-qa guguna manqat ate ndægo ge:zømesim, ndego kao nakhasam neka naningus angana-qá kouk ndøndáp, ibøkha namba vøe-tøkua, Mbumbukiam-qa guguna manqat mbuk-te neka ezoqam-te sasa mo:pomoyam. Isop tae esokhó neka sip su køkóuk genepomoyám.

²⁰ Yaq ndego ezoqa gezø-ein, “Nqanek kouk, āv qane-unimanqatintét nqægo: Poev ndøgo, Mbumbukiam zo namba ge:-unimanqatin, zo ùni mbøepáev.”

²¹ Mozes até palai khoev-té-a neka gigiap-te ate ndægo, guligulim nonqo qagoat, kouk āv tene-pomoemám.

²² Mozes-qa guguna manqat, āv qane-eín nqægo: Avønín, gigiap ate ndægo, kóuk qabete-sunguzú, bemø-eqeieqei. Zapa ndøgo, kouk waeveav tøgoat, yaq Mbumbukiam manqa-zapazapa sa gembøé-navøemák.

²³ Ta gigiap ndøgo, palai khoev-te qagoam, āv tini-sunguzumám. Geté nqanek gigiap ate nqægo, nqovønqova mbá. Gigiap eqeieqei, yan-té qano:gó. Yaq ta gigiap ova nqo:go, kopømba mbaín, søvakha gigiap-qa kouk toqote-sunguz. Geté matev vini begó. Matev kandambaqapé.

²⁴ Keliso ambá av nqægo, ta khafeap kouwat-te ndøgo tenø-øn, ezoqa zenda gi:wevem. Zapa ndøgo, ta khafeap kouwat ndøgo, nqovønqova mbá. Geté ndego yan-té genø-ón. Yaq ndego Mbumbukiam-qa megemege-té geyá, neka ni zapaya, manqat ndømanqaté.

²⁵ Neka ndego ambá av nqægo, ekeza kha khøuwa kopoav nqonqotøve nonqo ndø-ón, kopømba ande av manqei-qape Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape nde:go, ndego viav-viav khafeap kouwat-te ge-onin, gigiap vini-qa kouk vøndapin.

²⁶ Matev av tægonin ndægo, yaq Keliso nqosøgeap ambá khøuwa kopoav mboyogeín, neka løvøte khøuwa kopoav vøqeiviin, manqei-qape ande qæfakhan, atema ndakin. Geté Keliso ndakin khøuwa-te, manqei-qape nqanavøemtet, kopo mba me:geavún, ate nonqó, neka ezoqam-qa manqa-zapazapa evøzam nonqo, ekeza kha vønqonqotav.

²⁷ Ezoqa ewaqape, bèpakhaezát. Kopo mé:nanimát, yaq Mbumbukiam-qa manqa ovøyam-te bemø-itanat.

²⁸ Keliso-qa yaq-te, até kopó: Ndego ekeza kha, kopo me:nqonqotáv, neka ezoqa kopoav-qa manqa-zapazapa vø-eqa. Yaq nqawa tendoqavan, ndego ambá av nqægo, ezoqam-qa manqa-zapazapa zapayā genēgeāv. Geté ndego khandi zøndapáv, gekha ezoqām ndigu, teqa ndo:keoge.

10

Keliso niqa manqa-zapazapa zapaya, ekeza kha genqonqotav, yaq Mbumbukiam-te søvakha gigiap zitøge matev nøme bègó

¹ Matev ndøgo, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda gimatønumatun, av Mozes-qa guguna manqat ndæmanqate, ndøgo nqovønqova mbá. Uni matev-ín mbá. Ndøgo ni matev mbomømboma mba me:nømendím, vaev-te tøfakhanam. Geté, unimanqatín, ndøgo kopømba mbaín, ni taqa yaq-te uni tæno-mand. Zapa ndøgo, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda, viav-viav ate ndægo, etoam matev kopo gigoatun, ta matev ndøgo, ezoqa kopømba mbaín, ti:-ndaføyamba-ez, ndigu Mbumbukiam-qa avønin-te gizavin.

² Ezoqa amba Mbumbukiam-te søvakha gigiap zitøge matev mokho-te ti:-ndaføyamba-ezin, yaq gè, ndigu nqanek matev amba zua ndøgonin? Mbaín! Ndigu zua amba gégoák. Zapa ndøgo, ndigu ezoqam, Mbumbukiam ndimbovizap, ndigu ta matev mokho-te, é-møndø-sunguzín, yaq ndigu manqa-zapazapa-qa yaq-te, mivi sekemba ambá gégoák.

³ Geté ndigu Mbumbukiam-te viav-viav søvakha gigiap gizitagatun, ndøgo ekeza manqa-zapazapa-qa yaq-te, manqa matev mba zø-eimín.

⁴ Zapa ndøgo, kao neka naningus, tiqa kouk kopømba mbaín, ezoqam-qa manqa-zapazapa tø-evøzam.

⁵ Yaq nakémbá, Keliso manqei-qape-te gegeavun, ndego Mbumbukiam āv gembøe-eín nqægo,

“Ezoqa qo søvakha gigiap giqando-zitagatun neka etoam matev vøqandø-goatun, ndøgo qo poeveáv.

Geté qo kha qonø-khakheinám, voqonø-etoam.

⁶ Søvakha gigiap giqando-løvusumatun

neka gekha etoam matev nøme vøqandø-goatun, tiqa manqa-zapazapa evøzam nonqo,

ndøgo qo khaneateáv.

⁷ Yaq no āv qate-eín nqægo:

Nqáe! No møgeavún.

Mbumbukiam-qa Mbuk-te,
manqat ndøpeâwáp, noqa yaq-te.

Mbumbúkiam! No qoqá poev matev gone-qa nøgeavún.”

⁸ Keliso bugukhokhof, āv gene-eín nqægo, “Ezoqa qo søvakha gigiap giqando-zitagatun neka etoam matev vøqandō-goatun neka manqa-zapazapa evøzam nonqo søvakha gigiap vøqandō-løvusumatun, ndøgo qo poeveáv neka khaneateáv.” Ndego nqanek manqat ge-ein, oskiá ndøgo, Mozes-qa guguna manqat qa-ein, av nqægo, matev yà begó.

⁹ Yaq taqa zita-te, ndego manqat nøme vø-ein, “Nqáe! No qoqá poev matev gone-qa nøgeavún.” Nqanek manqat, ni āv qani-nømendím nqægo: Keliso awenege matev, gènøzá. Yaq taqa iziz, matev ndakinak ndømatanám.

¹⁰ Yesu Keliso Mbumbukiam-qa poev gembopaev, neka ekeza kha sa vønqonqotav, ta mokho-te ndøgo, ndego ni møndø-Mbumbukiam-gí-ezoqam-én. Ate nonqó.

¹¹ Até Mbumbukiam-gí iziz ezoqam-qá matév-a, khøuwa kopoav matev kopo gigoatun, Mbumbukiam-te søvakha gigiap gimbo-løvusumatun, ta matev ndøgo, kopømba mbaín, ezoqam-qa manqa-zapazapa tø-evøzam.

¹² Geté Keliso ezoqam-qa manqa-zapazapa zapaya, ekeza kha genqonqotav, ndego etoam matev kopo mba me:matanám, ate nonqó, yaq Mbumbukiam-qa nakeamo zenda-te, vømøqom.

¹³ Yaq ndøgo Mbumbukiam-qa mo:keogé, atema ndego tegi qaqa ezoqam, ande zenda tokhotapak awam nonqo me, te mokho-te vømbøí-āb.

¹⁴ Ndego ekeza kha genqonqotav, ta matev kopo mokho-te, ndego ndigu ezoqam até ge-ndaføyamba-éz, ndigu ekezan nonqo genøzøzo.

¹⁵ Até Nqova Mbomambaqapé-a, ni-te gè-unimanqatintét, taqa yaq-te. Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat taqa yaq-te, bugukhokhof āv qane-eín nqægo,

¹⁶ “Evezøza ge-ein: Megemege-te ndo:go, no ezoqa namba, poev āv qaté-unimanqatín nqægo:

No ndigu noqa guguna manqat, mbøni-té qanøzø-nqeitám
neka tiqa wema-te vøzømbó-peawām.”

¹⁷ Yaq taqa zita-te, ndego manqat nøme, āv gene-eín nqægo,

“Tiqa manqa-zapazapa neka matev eqeieqei mbain ndøgo,
no sekemba nombó-matavapák.”

¹⁸ Yaq nakémbá. Mbumbukiam ezoqam-qa manqa-zapazapa sa qambøe-navøem, yaq søvakha gigiap zitøge matev nøme bègð, te-te, ezoqam-qa manqa-zapazapa zapaya.

Ni unimanqatin matev, até bizigeawát

¹⁹ Nøfuap! Yaq nakémbá, Yesu-qa kouk mokho-te, ndøgo niqa manqa-zapazapa zapaya qawa, ni ndakin kopømbaqapé, ta kouwat uni khafeap-qape-te, Mbumbukiam-qa avønin-te, sizimø-ón. Møe mbaín. Segenimbú-løvuzít.

²⁰ Yesu ekeza kha genqonqotav, ndego nakhoa ndakinak nimboqoá, neka nd-abua vønøza, ta ndabua ndøgo, khafeap kouwat-te qafaleam, ni Mbumbukiam-te qaqatønotam. Ta nakhoa ndakinak, khandi-té qanølwé:t.

²¹ Ni ndakin Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape ginigu, ndego ndinimbo-kawaevat, ni Mbumbukiam-qa khoev nqazigu,

²² yaq ni Mbumbukiam-qá avønin-té qabizinø-niáv. Mbøni eqeieqei-té neka unimanqatin matev-ús. Ndego niqa mbøni-te, andé ekeza kouk me nimbi-pomoyám, niqa manqa-zapazapa vøni-evøzam, taqa yaq-te ni mivi qazigoam, neka niqa kha ande ibøkha bæbæs-qape me vønimbī-sunguz.

²³ Niqa vintønát Yesu-te, ni ezoqa nqazizømbe-manqate, ni bazaføgakh-us bizigeawát. Qavotam tiá. Zapa ndógo, ndego ezoqam, ndego manqa mbusa geve, ndego unimanqatin-qapé. Ndego matev ndømatanám, av manqa mbusa ge:ve.

²⁴ Ni yaqyaq-a, yà bizi-mataváp, kuku matev-te neka matev mbomømboma gone-te, zita bizi-tøpøzu.

²⁵ Ni Klisten wambap matev bizi-ivøvém, av ezoqa nøme gi:goatun. Geté sizi-pindupát neka zita vizi-tøpazát. Zo av nqægo nøme mba mo:gót. Zapa ndógo, zo āv qazøte-qeiví nqægo: Evezøza-qa khøuwa, ndego tendoqavan, avønín.

Mbumbukiam-ge Yo, zita toqote-wuao

²⁶ Ni unimanqatin manqat-qa yaq-te nøtenat qazindapem, gete zita tizi-wuøem neka manqa-zapa-te sekemba tizi-apet, yaq ndógo etoam matev nøme mbaín, Mbumbukiam tizimbo-etømem, manqa-zapa evøzam nonqo.

²⁷ Av tizi-gonem, yaq nakhoa nøme mbaín. Ni manqa ovøyam-qa neka gøina tatas-qape-qa mba zimbøe-keogé, møe-ús, ta gøinam ndógo, ndigu tøngiæzo, ndigu Mbumbukiam ndisanqawe.

²⁸ Zo møzøte-zøtéz. Gekha ezoqām ndego, Mozes-qa guguna manqat gesanqao, yaq bøi vizu ezoqa menas o misika teqa matev giqeivim, yaq ndego ezoqam, yà benaním. Kopømba mbaín, tanakh timbogonem.

²⁹ Yaq ge zô, ndozo-matavap? Ezoqa Mbumbukiam-ge Yo tetokhonav neka teqa kouk, khokho gigiap vøe-vøe, ta kouk ndógo, Yesu ezoqa namba poev ndakinak ge-unimanqatin, neka ta mokho-te, ndego ezoqam, ge-Mbumbukiam-ge-nakhasam-ev, neka ndego Nqova Mbomambaqape-qa yaq-te ngenøgim manqat ndemanqate, te mokho-te ndego, Mbumbukiam-qa kuku matev ge:otev; av nde:matanam, ndego yaq-fia gekha nqosøgeap ndøndāp? Ndego yaq-fia unimé:-soqá tendap. Ndógo unimé:-løvú, av tiqa yaq-fia ndægo, ndigu Mozes-qa guguna manqat gimøkuimam.

³⁰ Zapa ndógo, ni ndego mizi:nøtén, ndego manqat ge-ein, av nqægo, “Ezoqam nó, ezoqam-qa manqa-zapazapa nqæqavøiwat neka yaq-fia nqætāwāt.” Ndego ezoqam, Mbumbukiám. Neka Mbumbukiam-qa Manqat nøme, āv qane-eín nqægo, “Evezøza ekeza ezoqam manqa ovøyam-té genø-áb.”

³¹ Unimanqatín. Ti-te ndigu unimé:-soqá, møe-ús, ndigu Mbumbukiam-qa zenda-te timø-o:az, ndego khandi miav-ak Mbumbukiam.

Ni bazaføgakh-us bizi-waniáp, niqa unimanqatin-te

³² Gømbo-mataváp. Ta khøuwa-te ndógo, zo unimanqatin manqat, ande waev me qazøte-qeivim, zo viniv neka potonam matev kandambá qazondapat. Geté zo bazaføgakh-us zowaniapám.

³³ Zo ezoqa nøme møndø-ngenøzotám, ezoqa ewaqape-qa bugug-te, neka yage føgakh vøzø-etoumam. Neka zo ezoqa nøme, zo ndigu mðozø-tøkeám, ndigu viniv gi-upøgimam.

³⁴ Klisten ezoqa nøme, ndimbula mokho-te ginqeitaz, zo ti-te ndigu, tanakh zøgoám neka vozozø-tøkeam. Neka ezoqa zoqa gigiap gizø-upøgimam, zo sðozø-takám. Khanakhanakh-ús. Zapa ndógo, zo mðzøte-zøtéz, zo ande gigiap nøme me, nandøzøgó. Ndógo ùnime:-løvú, av gigiap nøme, gizømbe-upøgimam. Zapa ndógo, ta gigiap ndógo, miav-ak-qapé.

³⁵ Yaq nakémbá, zoqa unimanqatin matev, ndønqagimém. Zapa ndógo, taqa yaq-fia kandambá tantáv.

³⁶ Zo føgøføgakh ndøwaniáp. Yaq zo Mbumbukiam-qa poev tozombo-pavat, zo matev zøndapém, av manqa mbusa ge:ve.

³⁷ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-eín nqægo,

“Khøuwa avønín.

Yaq ndego ezoqam, tegeav, gégeáv.

Ndego khøuwa géfòlòtazák.”

³⁸ Neka Mbumbukiam, manqat nøme āv gene-eín nqægo,

“Noge ezoqam ndøgo tené-ndaføyamba-év, te-unimanqatintat.

Yaq géyagét.

Geté teqambun, no tenøuvan,

no khanakhanakh mbaín, te-te.”

³⁹ Ni āv tiuká, av ezoqam ndi:gu, tiqambuz, neka vøsoqoēz. Geté ni unimanqatin matev, bazaføgakh-us zigeawát, neka vizimø-khandi:n.

11

Toqo-unimanqatin, ndøgo gekhâm?

¹ Unimanqatin matev, av nqægo: Toqo-unimanqatin, yaq soqoté-qatéq, matev ndøgo, Mbumbukiam-te ndoqoto-taqa, tøfakhan, ndøgo ndøfakhán. Toqo-unimanqatin, yaq soqoté-qatéq, matev ndøgo, bøi qeivupav ndøgo, ndøgó.

² Mbumbukiam nigi atanakha-zapazapa-za, eqeieqei tiqa unimanqatin matev zapayá genezæbám.

³ Unimanqatin matev mokho-te, ni āv qazi:qeiví nqægo: Manqei-qape ate nqægo, Mbumbukiam ekeza manqát gene-khakheinám, neka gigiap ndøgo, nqazi-qeivi, ndøgo tøndo-fakhanám, ta gigiap ndøgo, qeivupav ndøgo.

Eibol neka Inok neka Noa, Mbumbukiam gi-unimanqatintam

⁴ Av khanégo, Mbumbukiam Eibol-qa etoam matev, mbomambaqape ge:veo, getē Kein-qa etoam matev, soqain me:veø? Zapa nqáneq: Eibol gè-unimanqatín. Yaq ta zapaya ndøgo, Mbumbukiam ndego ezoqa ndaføyamba-qape me:veó, neka teqa-etoam matev vøkhatiu. Eibol møndønáním. Geté até ndakín-a, teqa matev, ni unimanqatin matev-qa yaq-te me:nømendím.

⁵ Av khanégo, Mbumbukiam Inok ekezan-te gekhato, yaq ndego løvøte qeiviav qagoam? Zapa nqáneq: Inok gè-unimanqatín. Yaq ezoqa amba mbøevawém. Geté ometeáv. Zapa ndøgo, Mbumbukiam gèndáf. Teqa yaq-te, ndego ndafeav qagoam, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-eín nqægo: Mbumbukiam khanakhanakh mbo-goám, teqa yage-qa yaq-te.

⁶ Ezoqa unimanqatin mbain tegoat, ndego kopømba mbaín, Mbumbukiam-te khanakhanakh tego. Gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam-te tewav, ndego yá be-unimanqatín, av nqægo, Mbumbukiam ndêgō, neka ndego yaq-fia eqeieqei zø-etoám, ezoqam ndigu, teqa ndivao.

⁷ Av khanégo, Noa khagua-qape gekhakheinam, av Mbumbukiam gembøe-ein, yaq ekeza ezoqa namba vøe-khandi:z, ndigu khoev-te gi:yagam? Zapa nqáneq: Ndego gè-unimanqatín neka Mbumbukiam-qa manqat o-mba mbøendáp, ndego ge-ein av nqægo, ezoqa tengiæzo, oskiá ndøgo, ndego bugukhokhof matev-qase qeiviav qagoam. Yaq teqa unimanqatin matev mokho-te, ndego manqei-qape ezoqam, āv genezømás nqægo: Tiqa manqa-zapazapa khápumu-khouwév. Geté ndego ekezan, Mbumbukiam ndaføyamba-qape me:veó, teqa unimanqatin matev zapaya.

Eibleem neka Sæla, Mbumbukiam gi-unimanqatintam

⁸ Av khanégo, Eibleem Mbumbukiam-qa manqa o-mba gembøendap, gembo-akha, yaq ekeza manqei vø-ivav, manqei vini sasa ndøwav, ma Mbumbukiam manqa mbusa

gembøeve, temøndap? Zapa nqáne: Ndego Mbumbukiam gè-unimanqatín, oskiá ndøgo, ndego otevatav qagoam, ma te:ma.

⁹ Ndego Mbumbukiam sège-unimanqatintám, neka manqei vini-ak namba vøe-yagam, ta manqei-te ndøgo, Mbumbukiam manqa mbusa gembøeve, tembo-etoam. Yaq ndego palai khoev mbá gene-yageapám. Até yo neka zeo, Aezek neka Zekop, ndigu Mbumbukiam-qa manqa mbusa kopo gindapem, palai khoév gini-yageapám.

¹⁰ Eibleem taon kandambaqape-qa mbøe-kewagám, ta taon ndøgo, miavmiav bazaføgakh-us ndøgo, ndøgo Mbumbukiam ekezan gepøoa neka vøkhakheinam.

¹¹ Yaq áv khanégo, Eibleem zas namba, Sæla, nakhasam gezøqan, oskiá ndøgo, gumu-lawaqape-ev neka tegu zas sog vøgoam? Zapa nqáne: Ndego gè-unimanqatín. Ndego møndø-unimanqatín, av nqægo, Mbumbukiam matev ndømatanám, av manqa mbusa ge:ve.

¹² Ta khøuwa-te ndøgo, ngenek ezoqam, andē løvøte yaq-te, møndømø-itán. Geté ndego ezoqa kopo, zi kopoav-qapé gimbo-fakhaz. Andé ndukú, khaiya-te nqo:go, neka andé ndivínd, ndøgeg-te ndigu. Kopømba mbaín, toqo-gevebam.

¹³ Nginik ezoqa ate ngi:gu, Mbumbukiam oskia ndø-unimanqatintám, até vømø-pakhaez. Ndigu ekezan, matev upøgipøteáv, Mbumbukiam manqa mbusa gezømbeve. Ndigu ta matev ndøgo, andé qámhá qiqeivam. Ndigu møndæzøté, vaev-te ndømø-fakhanám, neka ndigu khanakhanák, taqa yaq-te. Ndigu manqat møndø-vøndøzumám, av nqægo, nqanek manqei-qape-te, ndigu mo-manqei-aním mbá. Geté ndigu andé okha mba me me:geavún.

¹⁴ Gekha ezoqám ndigu, manqat av ndi:manqate, ndigu āv gini-nømendím nqægo: Ndigu manqei-qa, zua ndøvawét, ma ti:yagat.

¹⁵ Nigi atanakha-zapazapa-za, amba ta manqei-qa yaq-te ti:manqatein, ma gi:geavun, yaq ndigu ambá kopømbá, nango tivesezin.

¹⁶ Geté ndigu manqei mbomambaqape-qa mbøe-esupám. Ndøgo yan-té qano:gó. Ta manqei ndøgo, ùnime:løvú, nqanek manqei-qape. Yaq nakémbá, ndigu Mbumbukiam, “nigi Mbumbukiam” gimbo-akhaemam, ndego mivi mbaín, taqa yaq-te. Zapa ndøgo, ndego yan-te nqo:go, taon mbomambaqape zøkhakheinám.

¹⁷ Mbumbukiam Eibleem khamasim-te geve, yaq ndego ekeza yo kopo, Aezek, amba telavawin, etoam matev vøgonin, ndego sège-unimanqatín, av nqægo: Mbumbukiam kopømbaqapé, tege yo segé-khandí:v, teqa yaq-te manqa mbusa geve.

¹⁸ Teqa yaq-te, Mbumbukiam āv gembøe-eín nqægo, “Qogi qazi, Aezek mokho-té ginøqá-fakház.”

¹⁹ Eibleem āv gene-matøvém nqægo: Yo tembonanim, ság, Mbumbukiam kopømbaqapé, løvøte-te nqawa segé-khandí:v. Yaq unimanqatín. Tege yo, andé løvøte-te mé gemøndæ-khandí:v.

Aezek neka Zekop neka Zosef, Mbumbukiam gi-unimanqatintam

²⁰ Yaq áv khanégo, Aezek tegi nakhei angana menas, Zekop neka Isao, zenda gezømbove, neka megemege-qa yaq-te, Mbumbukiam-qa manqat vøzø-vevezam? Zapa nqáne: Ndego gè-unimanqatín.

²¹ Yaq áv khanégo, Zekop Zosef-gi nakhei angana menas zenda gezømbove, tiqa yaq-te Mbumbukiam-te vøguligulim, ndego løvøte yaq-te gemø-itan. Zapa nqáne: Ndego gè-unimanqatín. Tatuág genø-tøpafám, neka Mbumbukiam-qa iz vø-eqatat.

²² Yaq áv khanégo, Zosefløvøte gekhatoat, ndego Izlael ezoqam-qa yaq-te ge-ein, ndigu Izip manqei-te tifakhaz, yaq ndego manqa vøzø-løvua, av nqægo, “Noqa bazag vø-upatét,

manqei tozo-ivøvem?” Ndego nqanek manqat tene-eín ndógo: Ndego gè-unimanqatín, Mbumbukiam matev ndøgó, av manqa mbusa ge:ve.

Mozes Mbumbukiam ge-unimanqatintam

²³ Yaq áv khanégo, Mozes geqan, yaq tegi evøndipakha løvøyak misika gikhonøwem? Zapa nqánek: Ndigu gè-unimanqatiním. Ndigu møndø-qeivím, ndego opønakam mbo-mambaqapé. Yaq ndigu møe goneáv. Kawa ezoqam-qa manqat sège-ogím, ndego ge-ein av nqægo, nakhei angana ndakin ngiqanet, yà bezitøgē.

²⁴ Yaq áv khanégo, ndego Mozes gumu-khouwev, poeveav qagoam, ezoqa ndego Felo-gu yu-ge yo tivewem, ndego Izip ezoqam-ge kawa? Zapa nqánek: Ndego gè-unimanqatín.

²⁵ Ndego poev tømboqám ndógo: Mbumbukiam-gi ezoqa namba, potonam matev sugumú-ndapét, ambá ndøgo, Izip ezoqa namba, khøuwa khapelavøqasi-te, manqa-zapa matanam-te sa tuzumbu-gøupat.

²⁶ Ndego áv gene-matøvév nqægo: Ngenøgim matev tendap, av Keliso ge:ndap, ndøgo qanimáv, ambá ndøgo, Izip ezoqam-qa gigiap kopoav-qape tømbo-gøupat. Zapa ndøgo, ndego Mbumbukiam-qa yaq-fia-qa mbovawát.

²⁷ Yaq áv khanégo, Mozes Izip manqei ge-ivav neka Izip kawa ezoqam-qa qaqa møe goneav vøgoam? Zapa nqánek: Ndego gè-unimanqatín. Ndego bazaføgakh-us ndøyám. Zapa ndøgo, ndego Mbumbukiam-te, ndego ezoqa ometupav ndego, áv tenetawám, av ndego amba te-ometin.

²⁸ Yaq áv khanégo, Mozes Zu ezoqam manqa gezø-løvua, Pasova lou loge matev tigonem neka søvakha gigiap-qa kouk mboqog-te vø:giam. Zapa nqánek: Ndego gè-unimanqatín. Soqáin ndøgo, ndego enzol ezoqam, ezoqa ndengiæzoat, tigi nakhei angana bugukhokhof giqanat, pakhapakha tezø-khaneam.

Ezoqa vinivinimba nøme, Mbumbukiam gi-unimanqatintam

²⁹ Av khanégo, Izlael ezoqam, Ndaola Køkouk-te gitanqa, kopømba ande av manqei pap-te toqotema. Zapa nqánek: Ndigu gè-unimanqatiním. Geté yaq Izip ezoqam gi:khamasem, ndigu gègeoním, vøpakhaez.

³⁰ Yaq áv khanégo, Zeliko taon-qa uta qanqoe? Zapa nqánek: Izlael ezoqam, Mbumbukiam-qa manqat gè-unimanqatiním, neka Zeliko taon khøuwa seven vøkhøogumam, taon-qa uta vønqoe.

³¹ Yaq áv khanégo, ndugu mambe sævam, Leiab, bøibøi ezoqa khoev guzø-ein, sambius, neka Zeliko ezoqa nøme namba nanimateav vøgoam, ndigu Mbumbukiam-qa manqat giqavotøvem? Zapa nqánek: Ndugu gè-unimanqatín.

³² Ezoqa nøme ndígú, ezoqam av ngi:gu. Kopoáv. Geté no khøuwa khàpe nømbe-elavøqasi-íz, Gideon neka Balak neka Samson neka Zefta neka Deivid neka Samuel neka Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam, tiqa emanqat tæzømbe-vototupit.

³³ Nøme ndigu, bawan nøme namba, nakhag-te ginøfeapam, tiqa unimanqatin matev mokho-te, gèpitáz. Neka nøme ndigu, ezoqa nøme matev eqeieqei-té ginøzø-nøzøgimám, neka nøme ndigu, matev ndøgo, av Mbumbukiam manqa mbusa gizømbe-aumam, vø-upøgimam. Ezoqa nøme ndigu, layon manqa-nqa zøtokemám. Yaq ndigu foqobumáv, vøepakhaez.

³⁴ Neka nøme ndigu, gøinam tatas-te gigoam, ndøgo ngiæzoateáv. Neka nøme ndigu, nakhag-te gigoam, yaq-ak-gi nakhag kaiya, ndigu zitøgemáv. Nøme ndigu, bazaføgakh mbaín. Geté Mbumbukiam bazaføgakh zø-etoám. Nøme ndigu, nakhag-te anøzi ndøgoám, neka bawan nøme-gi nakhag ezoqam vøngeasumam.

³⁵ Sakhei nøme ndigu, Mbumbukiam gi-unimanqatintam, ekeza ezoqam gizø-pakhaetam, nango møndøzø-khandí:z.

Ezoqa nøme ndigu, gi-unimanqatintam, nqosøgeap gizø-etoumam, ndigu sège-upøgimám, vøpakhaez. Ndigu Mbumbukiam naopøteáv, yaq sègezøták. Zapa ndøgo, ndigu áv gini-matavupám nqægo: Tipakhaez, ndigu gékhandí:z, neka yage mbomambaqape nøme mba vømóndapēm.

³⁶ Ezoqa nøme ndigu, gèngenøzotám neka vøfebumam. Neka nøme ndigu, auli sén gini-løvønøvemám, ndimbula-te vønqeisumam.

³⁷ Nøme ndigu, nandí gini-poubám, vøpakhaez. Nøme ndigu, gèqaqabám. Neka nøme ndigu, nakhag kaiyá gini-zitagám. Nøme ndigu, ndabua eqeieqeí mbáin. Ndigu sip o naningus ngusum mba ndø-usupám. Nøme ndigu zenda-zenda mbá neka yage soqáin segendapát, ezoqa matev soqøsoqa vøzø-matønumam.

³⁸ Nøme ndigu, khoev mbáin. Leg-av manqei neka manqei pøpotap-té sege-okhoám, nandi nqa o manqei ozap-te vøyageapam. Ezoqa nøme, nqanek manqei-qape-te ngiyage, ndigu eqeieqeí mbá, ezoqa av ngi:gu, ti namba ti:yagat.

³⁹ Ngini ezoqa ate ngi:gu, Mbumbukiam gi-unimanqatintam, ndego eqeieqeí me:zæbám. Geté ndigu ekezan, matev ndapeáv, av Mbumbukiam manqa mbusa ge:ve.

⁴⁰ Zapa ndøgo, matev ndøgo, Mbumbukiam ni nonqo gepøoa, ndøgo ùnime:løvú, av bugukhokhof qægoam. Yaq nakémbá, ndigu ni namba, khæ zí-ndaføyamba-én.

12

Ni Yesu mba bizimbo-mataváp, viniv tønifakhanumat

¹ Ngini ezoqa ate ndi:gu, ni andé ozoz me me:khøogønát, neka unimanqatin matev-qa yaq-te ngi:nømēndim. Yaq nakémbá, matev ate ndægo é-bizi-vingitáv, ndøgo ni unimanqatin-te nqatokonat, neka manqa-zapazapa ate ndægo, ndøgo ni nakhamas-te ande ka me ndizi:ndapem. Yaq fifingiap-te, niqa megemege-te nqo:go, sizí-bøitít. Ni bizimø-vøün.

² Niqa bøi, Yesu-te mbá qabenø-føgakhát. Ndego niqa unimanqatin matev-qa zápa. Te mokho-te, ni iziz sizimø-khanøzém. Tae mutui-te gitøkewem, ndego nqosøgeap sège-eqá, neka até mivi matév-a, gimbo-etømem, vøndap. Zapa ndøgo, ndego é-møndæ-otév, vaev-te, Mbumbukiam khanakhanakh mbó-etoám. Yaq ndego Mbumbukiam-qa nakeamo zenda-te vømøqom.

³ Zo Yesu mbomataváp. Manqa-zapa-us ezoqam, mivi gimbo-etoumat neka matev soqøsoqa vømbø-matønumat, ndego sègendáp. Yaq nakémbá, zo baza bezøpøs neka møvøúz.

Viniv tønifakhanumat, ndøgo Mbumbukiam ni gè:guguná

⁴ Zoqa nøfe-te, manqa-zapa namba, zoqa kouk waeveáv, vozø-pakhaez.

⁵ Geté zo mbøni zøvaév. Gê, zo Mbumbukiam-qa manqat gezømbó-navøem, ndego zo ndezø-manqate, zo tegi nakheis ndozogo, av nqægo?

“Noge yo, qo Evezøza-qa guguna manqat betaqambo-qási:v.

Neka ndøvøúq, ndego qo teqaponqom.

⁶ Zapa ndøgo, ezoqa ndigu, Evezøza kuku ndømbogo ti-te, ndigu gèguguzá, neka yaq-fia nqosøgeap zø-etoamín, ndigu ekeza nakheis ndezæza.”

⁷ Yaq nakémbá, viniv matev tøzø-fakhanumat, zo sège-eqatét. Zapa ndøgo, ta matev mokho-te ndøgo, Mbumbukiam zo gèguguzá. Ndøgo zo áv qane-zømesím nqægo: Zo Mbumbukiam-gí nakheís. Gê, nakheis tígu, eve gugubumav ndigu? Mbaín.

⁸ Zo zøve guguzaeav tøgoat, av nakheis nøme nde:guguz, yaq zo uni ekeza nakheis-ín mbá. Zo andé mambe nakheís.

⁹ Nigi manqei-qape tat-za, ni møndø-gugumbumám, yaq ni vizizø-vizupam. Yaq nakémbá, nigi Tat, ndego yan-te ngo:go, ni teqa mokho-te, nøme mba bizu:gú. Av tizi:gonem, ni khandi zíndapém.

¹⁰ Nigi manqei-qape tat-za, ni āv tini-gugumbumám, av ekezan eqeieqei gi:vewam. Khøuwa andé khapémbá. Geté Mbumbukiam møndæ-otév, gekha matev eqeieqei, ni-te. Ndego ni ngeguguna, ni tøke-qa nigú. Yaq ni ndaføyamba tåbizi:gú, av ekezan nde:go.

¹¹ Ezoqa teguguq, ta khøuwa-te ndøgo, qo khanakhanakh mbáin. Ndøgo mbøni nqosøgeap-ús. Geté vaev-te, ndigu mokho zófakhán, guguna manqat gíndapem. Tiqa yage sambí-ús neka ndaføyamba-qapé segégoát.

Ni bazaføgakh bizi-asazét, Klisten matev-te

¹² Yaq nakémbá, zo pingi qazø-wauwauam, neka manazap vøzø-soqøsoqoam, zo bazaføgakh nango, vø-asáz.

¹³ Neka ndø-onímít. Geté ndaføyambá sege-apét. Soqáin ndøgo, gømig ndigu, gizø-wauwau-eram, ate nonqo tizømbe-qambunim. Geté nqawa bèzø-eqeieqei-éz.

¹⁴ Zo bazaføgakh ndø-asazét. Ezoqa ewaqape namba, sambí matev-té qayagé, neka āv tøneyagé, av Mbumbukiam ndømbøe-pøev. Zapa ndøgo, gekha ezoqām ndego, av nqægo yageav tøgoat, ndego Evezøza gé-ometák.

¹⁵ Zo aiyá qagó. Soqáin ndøgo, Mbumbukiam-qa kuku matev zita tøzøte-wuøem. Neka soqáin ndøgo, zo mokho-te, ande gigiap khaqain-qape me vøefakhán-a, vøpanqavøem, yaq zo Klisten bawan ezoqam kopoav vøngiæzø.

¹⁶ Zo aiyá qagó. Soqáin ndøgo, zo ezoqa nøme, mambe tøzøte-okhoat o Isao-qa tøzøte-qeivim, ndego Mbumbukiam zita ge:wuao. Ndego Isao, yo-khøuwá. Yaq tege eve tumu-lawaqape-evín, ndego ambá zenda mbøeveín, vømbø-guligulimín. Geté Isao gèmbøeqasí. Yaq ta matev ndøgo, gèwí. Eveqase mbo-etoám. Lou zapayá gembøe-etoám.

¹⁷ Zo møzøte-zøté. Vaev-te, ndego møndømbo-poé, amba eve-qa guliguli matev tendapín. Geté eve, āv gembøe-eín nqægo, “Nakhoa mbáin, toqondap.” Yaq Isao sègevín. Ndego pøev ùni mbøemát, eve-qa guliguli matev tendapín. Geté nakhoa mbáin, matev nango vøe-enënd, ndøgo gematanam.

Ni Zayon manqei pøyat-té qazinø-fakhán, ambá ndøgo, Sainai olol-tē qazinø-fakhán

¹⁸ Zo Mbumbukiam qazøte-zøtez, zo ambá av nqægo, Sainai olol-tē qazonø-fakház, av Izlael ezoqam gi:fakhaz, Mbumbukiam Mozes guguna manqat gembo-etoam. Ta olol ndøgo, manqei-qape olól. Ta khøuwa-te ndøgo, ndigu olol wageap-us ndøqeivím, neka bøivun vøzø-bøi, neka mbe vøzøfakhan. Møe-ús.

¹⁹ Kipi wag kandambaqape zøwagát neka manqa wag vøzø-manqatat. Izlael ezoqam nqanek manqa wag giyogem, ndigu møe kandambá. Yaq ndigu Mozes āv gimbøe-viømém nqægo, “Mbumbukiam manqat kopo nøme bemanqaté.”

²⁰ Zapa ndøgo, Mbumbukiam ndigu āv gezømbe-eín nqægo, “Gekha gigiāp ndøgo, olol tøkhanaz, ndøgo løvøte beqéiv, oskiá ndøgo, ezoqam o søvakha gigiap tigoat. Nandí giabiti-pouzá, løvøte bèqeivim.” Yaq ti-te ndigu, nqanek manqat khápumu-føgákh.

²¹ Matev ndøgo giqeivim, olol-te qafakhan, ndigu møe kandambá gígonem. Até Mozés-a, āv gene-eín nqægo, “No møe kandambá. Kha sùgunumbu-wageapét.”

²² Geté zo viní. Zo ambá av nqægo, Sainai olol-tē qazonø-fakház. Geté zo Zayon manqei poyat-té qazonø-fakház. Zo khandi Mbumbukiam-qá Zelusalem taon-té qazonø-fakház, yan-te nqo:go. Zo ndógo tozomø-fakház, ma enzol ezoqam taosen-taosen, khanakhanakh-us ndimøvøza.

²³ Zo Mbumbukiam-gi nakheis-qá møvøna-té qazonø-fakház. Nginik ezoqam, andé Mbumbukiam-gí nakhei bugukhokhof qaniap me me:gó, zo namba. Neka zoqa iziz, yan-té qano-peawáp. Neka zo Mbumbukiam-té qazonø-fakház, ndego ezoqa ewaqape-qa manqa ovøyam te-ewag. Neka zo ndógo tozomø-fakház, ma ndigu ezoqa mbomømboma gi:goam, ndigu Mbumbukiam ge-ndaføyamba-ez, tigi nqova ndakin te namba ndigu.

²⁴ Zo Yesu-té qazonø-fakház, te mokho-te, Mbumbukiam ezoqa namba, poev ndakinak ge-unimanqatin. Neka zo ndógo tozomø-fakház, ma zo ande teqa kouk me gizømbo-pomoyam. Ta kouk-qa manqat, Eibol-qa kouk-qa manqat, ùnime:-løvúám. Ndógo ambá av nqægo, yaq-fia tawat-qa ndø-akhayám. Geté ndógo ni manqa-zapazapa evøzam-qa yaq-té qanimbi-manqaté.

²⁵ Yaq nakémbá, zo aiyá qagó. Zo ndego ndøsanqàwé, ndemanqate. Ndigu ezoqam, ndego gisanqawam, ndego nqanek manqei-qape-te gegugubam, yaq-fia møndø-ndapém, leg-av manqei-te gipakhaetat. Yaq ni yaq-fia nøme mba zióndapém, ni ndego zita tizi-wuowem, ndego yan-te ndenindo-manqate.

²⁶ Ta khøuwa-te ndógo, manqei ndøkukuvøém, Mbumbukiam-qa manqa wag zapaya. Geté ndakin khøuwa-qa yaq-te, Mbumbukiam manqa mbusa āv genevé nqægo, “No manqei nqawá qatø-kukugím. Geté manqei-qape mbá mbá. Até yán-a, sötumú-kukugím.”

²⁷ Mbumbukiam ge-ein av nqægo, ndego manqei nqawa tekukugim, taqa manqa mokho nqánek: Gigiap ate nqægo, ndego gekhakheinam, segé-kukugím, vømø-soqøsoqoām. Ndego tenégó ndógo: Yaq vaev gigiap sa ndógo tógoát, ndógo kukuvøem kopømba mbáin tógoat.

²⁸ Ni Mbumbukiam-qá megeat matev-té qazinø-ón. Yaq ndógo kopømba mbáin, tøkukuvøem, vøsoqā. Yaq nakémbá. Ni ike manqat zimbó-manqatát, neka teqa iz vizí-eqatát. Vizap-ús neka møe-ús. Yaq ndego khanakhanakh betēndap.

²⁹ Ni yà bizimbo-mataváp. Nigi Mbumbukiam andé gøina wageap me me:gó. Gigiap ate nqægo, segé-sonqotáv.

13

Klisten yage eqeieqei-qa yaq-te

¹ Zo yaqyaq-a, kuku matev até bezøgó. Zapa ndógo, zo Keliso mokho-te, evenáp.

² Ezoqa nøme khoev sozozø-manqatát. Zo bezømbo-qàsí:v. Ezoqa nøme ndigu, matev av gi:matønumam ndægo, ndigu khoev, enzol ezoqam zømanqatám. Geté ndigu ekezan zøtezateáv.

³ Ezoqam ndigu, Keliso zapaya, ndimbula-te ndu:nqeitøzat, zo manqa matev bezømbo-nàvøém. Geté zo ndigu āv qazozømbé-tøké, av zo zøkezan, amba ndimbula-te tözøte-gonin. Neka ezoqam ndigu, tiqa unimanqatin matev zapaya, nqosøgeap ndi-upøgim, āv qazozømbé-tøké, av zo zøkeza kha-te, amba nqosøgeap tozombo-yogein.

⁴ Nøkenøkem matev, zo ezoqa ewaqape, gèmbovizáp. Zo yaqyaq-a, ùnime-unimanqatinát. Ezoqa vini-te, khokho ndø-òkhó. Mbumbukiam yaq-fia ndötá, ti-te ndigu, mambe ndi-okho neka nøkenøkem matev ndingi:wat.

⁵ Zo moni-te poev khapé bezømbe-òkhó. Geté zo āv qane-mataváp, “Gigiap ság, nqanigu.” Zapa ndógo, Mbumbukiam āv gene-eín nqægo, “No nóqøuvaqák. Neka qo genømbó-navøemák.”

⁶ Yaq nakémbá, ni kha fògakh-mbá, neka ni āv qazi:-manqaté nqǎgo,
 “Noge tǔke ezoqam, Evezǔzá.
 No mǔe nógoák.
 Gê, ezoqa gekhā nómatanām?”

Yesu Keliso enendatáv

⁷ Zogi megetapak, ndigu Mbumbukiam-qa Manqat gi:zǔmesimam, zozǔ-matavupát,
 ndigu atema vaev-te, ande āv kiníyagam. Zo Mbumbukiam āv tǔne-unimanqatinát.

⁸ Yesu Keliso enendatáv. Ndego até kopó, nǔmǔkhaiyā, neka nqǎgǔ neka megemege-te
 ndo:go, miavmiav.

⁹ Ezoqa ndigu, tiqa khokho nǔmendim matev vinivinimba mokho-te, zo nakhoa
 vini-te itubam-qa ndizǔgo, zǔtǎké. Ezoqam-qa Klisten matev, Mbumbukiam-qa kuku
 matév qabezǔmbe-fǔgákh. Qanimav av nqǎgo. Ambá ndǔgo, lou loge khafeap matev
 ndimbopaev. Matev av nqǎgo, ezoqa gezǔ-tǔkeák.

Etoam matev eqeieqei-qa yaq-te, av Mbumbukiam ndǔmbǔe-poev

¹⁰ Ni Klisten ezoqam, ni andé sǔvakha gigiap lǔvusam nonqo me nimbígú. Geté
 ndigu ezoqam, ndigu sǔvakha lǔvusam sasae zua ndigu, av Mozes-qa guguna manqat
 ndǔemanqate, ndigu kopǔmba mbaín, nqanek sǔvakha tilog.*

¹¹ Mbumbukiam-ge iziz ezoqa kandambaqape, ndego kouwat uni khafeap-qape
 mokho-te, sǔvakha gigiap-qa kouk mba ndǔ-upǔgimatún, ezoqam-qa manqa-zapazapa
 zapaya. Geté sǔvakha ndǔgo, manqei viní gimǔ-taemín, vǔmǔ-pakhakh-in. Bavokhó,
 ambá ndǔgo, ma ezoqa ndi:sokhoe.

¹² Yesu-qa yaq-te, até kopó. Até ndegó-a, taon bavokhó gemǔnaním. Yaq teqa kouk,
 ezoqa bemǔ-Mbumbukiam-gi-iz.

¹³ Yaq nakémbá, ni andé taon bavokhó qabizinǔ-niáv, neka Yesu namba, mivi āv
 qazimí-ndapém, av ndego mivi ge:ndap.

¹⁴ Zapa ndǔgo, nqanek manqei-qape-te, ni taon mbaín, oskia tǔgoat. Geté ni ta taon
 ndǔgo tizimbo-vawét, megemege-te ndo:go, tǔgeav.

¹⁵ Yaq nakémbá, ni Yesu mokho-te, Mbumbukiam-qa iz, oskia bizi-eqawát. Ndǔgo
 andé niqá sǔvakha lǔvusam matév, te-te. Yaq ta etoam matev mokho-te, ni āv qazi:-
 unimanqatintét nqǎgo: Yesu nigí Evezǔzá.

¹⁶ Zo matev eqeieqei matanam neka tǔkeam matev, yaqyaq-a, bezǔmbo-nǔvǔém. Matev
 av nqǎgo, andé Mbumbukiam-te etoam matév. Yaq ndego gǔmbǔe-khaneát.

Megetapak-qa manqat, o-mba bizio-ndapé

¹⁷ Zogi megetapak-qa manqat, o-mba mo:ndapé neka matev āv tǔnegó, av ndigu
 ndizǔmbe-manqate. Ndigu zo gǔzǔ-keogé. Yaq vaev-te, ndigu manqa bǔmǔ-ovǔemém,
 Mbumbukiam-te, tiqa sasae-qa yaq-te, zo mokho-te ngigut. Zo tiqa manqat o-mba
 tozoto-ndapat, yaq ndigu nqanek sasae khanakhanakh-us ndǔgót. Geté zo goneav
 tozogoat, yaq ndigu sasae mbǔni nqǔsǔgeap-us ndǔgót. Yaq ndǔgo ambá soqain zo-te.

¹⁸ Zo ni gínindu-guligulím. Ni āv qati-unimanqatinát nqǎgo: Ni manqa-zapa mbaín,
 niqa mbǔni-te nqǔugu. Geté ni khǔuwa kopoav, matev qanimav matanam-qa nimbogó.

¹⁹ No zo guligulim-qa, nǔme mba nqánek qazǔmbegó: No Mbumbukiam nakhamas-te,
 nango tǔabetǔnde-khofotán zo-te.

13:6 13:6 Psa 118:6 **13:7 13:7** 1 Ko 4:16 **13:9 13:9** Lom 14:17 * **13:10 13:10** Nqanek yaya etǔ manqát.
 Niqa sǔvakha gigiap lǔvusam nonqo, Yesu-qa tǔe mutuí, ndǔgo niqa manqa-zapazapa evǔzam nonqo genanim. Geté
 ezoqam ndigu, Yesu unimanqatinteav ndigu, neka tiqa manqa-zapazapa evǔzam-qa yaq-te, sǔvakha lǔvusam sasae-te
 zua ndo:taza, av Mozes-qa guguna manqat ndǔemanqate, ndigu Yesu-qa matev kopǔmba mbaín, tǔzǔtǔke. **13:11**
13:11 Lev 16:27 **13:12 13:12** Zion 19:17 **13:13 13:13** Iblu 12:2 **13:14 13:14** Iblu 11:10, 16; 12:22 **13:15 13:15**
 Psa 50:14, 23 **13:16 13:16** Filip 4:18 **13:17 13:17** 1 Tes 5:12 **13:18 13:18** Kel 24:16; 2 Ko 1:12

Guliguli manqat, Klisten ezoqam-qa yaq-te

²⁰ No āv qate-guligulím nqægo: Mbumbukiam, ndego ni sambi ndini-etoam neka nigi Evezøza Yesu løvøte-te gendo-khandi:v, ndego ni ande sip keoge ezoqa kandambaqape me ndinimbi-keoge, neka teqa kouk mokho-te, ezoqa namba poev ndakinak ge-unimanqatin, ndøgo miavmiav ndøgo,

²¹ ndego Mbumbukiam, zo yà bezøtøkeé. Yaq zo kopømbaqapé, matev eqeieqei ate ndægo zómatønumát, av ndego poev ndømbøego. Yesu Keliso mokho-te, Mbumbukiam ni mokho-te matev ate ndægo bematanám, av ndego ndømbøe-khaneat. Keliso-qa iz, miavmiav, bêtø-eqawát.

Amén. Nqanek manqat unimanqatín!

Væv manqat

²² Nøfuap! No nqazø-pouwe. Zo nqanek zita tøpøzu manqat, vøndapém. Nqanek pepa, no zo qazø-peaumavun, sekeqapé mbá.

²³ Zo vøezøtéz: Nigi nøfu Timoti, ndimbula mokho-te gu:goam, møndø-fakhán. Ndego nakhamas mba tendowav, yaq no te namba nøtøndé-náv, zo vøezømēt.

²⁴ Niqa khaiya mboma manqat zomøzø-eín, zogi megetapak neka Mbumbukiam-gi ezoqa ewaqape ate nandi:gu. Nginik Itali manqei-ak, khaiya mboma manqat ndøkhofotaváv, zo-te.

²⁵ Mbumbukiam-qa kuku matev, ndøgoát zo-te, zo ate ndøzøte:go.

Zems Zems-qa pepa

Megeat Manqat-qase

Nqanek pepa, Zems ndøpeawám. Ngenek Yesu-gé eveqasé. Ndego Zelusalem Klis-ten bawan ezoqam-gé megeat ezoqam ndøgoám. Ndego nqanek pepa ti-te ndígu tenø-peawám, Zu Klis-ten ezoqam, manqei vinivinimba-te gipanqanim neka ndøgo vøyageapam.

Teqa pepa mokho-te, Zems ezoqa āv gene-guguzá nqægo: Ndigu matev egeieqei-té giabe-yagé, neka tiqa unimanqatin matev, kopømba mbaín, manqat mba tøgoat, geté matev matanam-us begó.

¹ No Zéms, nqanek pepa nqæpeaomit. No Mbumbukiam neka Evezøza Yesu Keliso, tigi sasae ezoqám.

Nqanek pepa zo-té qatø-peaomít, zo Izlael khagua bawan tuelv ezoqam, manqei vinivinimba qazo-panqanim.

Khaiya mbomá, zo-te.

Khamasim matev tønifakhanam, yaq niqa unimanqatin matev ginimbi-khouwév

² Nøfuap! Zo khamasim matev vinivinimba tøzø-fakhanam, zo khanakhanakh mba bezø-asøtøvé.

³ Zapa ndøgo, zo møzøte-zøté, matev vinivinimba, zoqa unimanqatin matev tækhamasimit, yaq bazaføgakh-us waniap matev zømbé-fakhán.

⁴ Yaq ta bazaføgakh-us waniap matev ndøgo, até bezøgó, atema vaev-te. Yaq zo uni zøtéfisám neka matev egeieqei matanam-te zówafezák.

⁵ Geté zo mokho-te, ezoqa nøme matavap loloakh mbain tøgoat, ndego Mbumbukiam-té geabenøviám. Ndego gèmbøe-khaneát, ezoqa ewaqape matev mbomømboma tezø-etoam. Ndego geqá-ponqomák, toqombo-viam, geté matavap loloakh segeqá-etoám.

⁶ Geté gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam temboviam, ndego ùni bete-unimanqatín. Betonáké. Zapa ndøgo, ezoqam ndego, ndo:nake, ndego andé ndaola khamøe me me-asøtavé. Khamøe tøndo-fegimat, tøvumøet, segé-khaonimát. Kopømba mbaín, ndaføyamba te-itan.

⁷ Ezoqam av nge:go, bematáváp, av nqægo, Evezøza-te matev egeieqei kopo ndondáp.

⁸ Ezoqam av ngenek nge:go, matavap menas-té geyá. Teqa yage-te ate ndægo, ndego bazaføgakh-us géyayák.

Gigiap-av ezoqam neka gigiap kopoav ezoqam-qa yaq-te

⁹ Klis-ten ezoqam ndego, gigiap-av neka iz mbain ndego, ndego khanakhanakh mbá geabetegó. Zapa ndøgo, Mbumbukiam iz kandambaqape mbo-etoám.

¹⁰ Geté gigiap kopoav ezoqam, āv geabete-mataváp: Mbumbukiam-qa bøi-te, teqa gigiap kopoav, gigiap-qapé mbá. Teqa gigiap andé flawas me mé:khataeztét, vø-o:āz.

¹¹ Ni mizi:nøtén. Khøuwa bazaføgakh-us tesasev, yaq gagayag gétá, flawas manqei-te vø-o:āz. Yaq tiqa bugug mbomømboma segé-soqá. Yaq até gigiap kopoav ezoqám-a, ndego bazaføgakh-us ndesasaeat, segemø-navøém.

Mbumbukiam-te, matev mbomømboma mba ndo-okhó

¹² Ezoqam khanakhanakh mbá geabetegó, ndego bazaføgakh-us teyat, khamasim matev tømbo-fakhanumat. Ndego bazaføgakh-us teyat, yaq-fia khandi miavmiav ndøndáp. Ta khandi miavmiav-qa yaq-te, Mbumbukiam manqa mbusa, āv genevé nqægo: Ezoqa ndígu tındapém, te-te kuku ndøzøgo.

¹³ Ezoqam ndego, manqa-zapa tækhamas, ndego bemanqáté, av nqægo, nqanek khamasim matev Mbumbukiam-té qando-okhō. Zapa ndógo, manqa-zapa, kopømba mbaín, Mbumbukiam khamasim-te tõe, neka até Mbumbukiam ekezán-a, ndego ezoqa khamasim-te abumáv, manqa-zapa-te ti-o:az.

¹⁴ Geté ezoqa ewaqape, ekeza kha-qá poev ndø-abumatún, khamasim matev-te. Ndógo tø-itubín neka vøtakhasin.

¹⁵ Yaq ndigu, kha, poev matev soqøsoqa-te, sa tingonqotavat, yaq manqa-zapazapa zøfakhanát. Ndógo andé poev matev soqøsoqa-gí nakheís. Yaq manqa-zapazapa qakhouwevin, løvøte ndøfakhanín.

¹⁶ Nøfuap mbomømboma! Zo ezoqa betúbám.

¹⁷ Yan-te nqo:go, matev mbomømboma neka ndaføya-ndaføya mba ndo-okhó. Mbumbukiam-té qando-visín, ndego yan-qa waev vinivinimba gekhakheinam. Ta waev ndógo, sège-enendát, vø-khouiat, neka nango vøkhayat. Geté Mbumbukiam gé-enendák.

¹⁸ Mbumbukiam āv qambøe-pøovám nqægo: Ni teqa unimanqatin manqat mokho-te, khandi ndakinak zíndapém. Tene-matanám ndógo: Ni gigiap ate nqægo mokho-te, ndego gekhakheinam, tegi bizigú. Ate av-té, gigiap ndógo, toqope:tat, bugukhokhof gigiap teqa ndógo.

Mbumbukiam-qa Manqat vømbopáev, sa ndøyògé

¹⁹ Nogi nøfuap mbomømboma! Zo vøezøté. Ezoqa ewaqape, nakhamas-te, manqa yoge matev bezøgó. Geté manqa manqate-te neka qaqa-te, aiyáv qabezøgó.

²⁰ Zapa ndógo, ezoqam qaqa tegoat, ndego kopømba mbaín, matev tegoat, av Mbumbukiam ndømbøe-poev.

²¹ Yaq nakémbá, matev soqøsoqa ate ndægo neka manqa-zapazapa ndógo, zo mokho-te sekemba ndøugu, vø-ivøvé. Zo Mbumbukiam-qá mokho-té qanu:gú neka teqa manqat vø-upøgim, ndego zo mokho-te, ande avøe gigiap me, ge-ogeakh. Teqa manqat kopømbaqapé, zo segé-khandí:z.

²² Mbumbukiam-qa Manqat, o-mba mbøendapé. Sa ndøyògé. Zo sa tozo-ewagat, zøkeza kha zombøé-khavozumít.

²³ Gekha ezoqām ndego, manqat sa te-ewagat, gete paeveav vøgoāt, ndego kopømba ande av ndé:go, ekeza bugug glas-te geqeiv.

²⁴ Geté nqawa gewav, bugug ndógo geqeiv, nakhamas-té qambøe-navøém.

²⁵ Geté gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam-qa guguna manqat ndaføyamba-qape mokho-te ndu:qeivi, ndógo ezoqa nqa-nqovotøzat, neka ta guguna manqat mokho-te, oskia teyagat, neka manqa matev navøepøteav vøgoāt, gete tembopavat, ndego khanakhanakh ndógoát. Gekha matēv ndógo, tematønumat, Mbumbukiam gembótøkeát.

²⁶ Gekha ezoqām ndego, ekeza kha Klisten ezoqam nde:vewe, gete ekeza tou keoge eqeieqei mbain vøgoāt, ndego ekeza kha, gèmbøe-khavozumít. Teqa unimanqatin matev neka guliguli matev, mokho mbaín.

²⁷ Unimanqatin neka guliguli matev, av Mbumbukiam, nigi Tat, eqeieqei neka ndaføyamba-qape nde:vewe, nqáne: Loundik nakheis neka ngængæm, tiqa potonam matev-te, zizø-tøkeát, neka manqei-qape-qa matev sa zimbó-takaták, manqa-zapa-te tø-itumbat.

2

Ni ezoqa ewaqape-te, kuku binigú

¹ Nófuap! Zo Evezøza ndozo-unimanqatinat, ndego Yesu Keliso, ndego Mbumbukiam-qa waev-te ndeyage, zo yaq-mba ndø-ðkhó.

² Khamasim, ezoqa zoqa møvøza-te tendowav, yaq ndego tendo-khakheinam, ndabua eqeieqei vøndó-uzām neka kokosov-te gol gigiap fia kandakanda vøndó-utāz, neka até gigiap-av ezoqām-a, vøndówāv, ndego ndabua soqøsoqa tendo-uzam; av tægoat ndægo, yaq matev eqeieqei ākhanégo?

³ Zo ndego ezoqam tozombo-vizumem, ndego ndabua eqeieqei te-uzupat neka vozombó-einīm, “Qonam nonqo qanimav-te nqanek, qonøqōm,” geté gigiap-av ezoqam tozombo-einim, “Soqōyāt nandav,” o “Manqei-tē qanøqōm, nqanek noqa zenda tokhotapak-te.”

⁴ Gê, av tøzøte-gonem, eqeieqei? Av taoká. Zo zòqatatét, zo mokho-te. Neka matavap soqøsoqá qazøte-gevezoát.

⁵ Nogi nófuap mbomømboma! Zøtøndé-yogēm. Mbumbukiam ndigu tevevesám, ndigu manqei-qape-qa bøi-te gigiap-av ezoqam ndigu, yaq ndigu tiqa unimanqatin matev mokho-te, vømø-ande-gigiap-kopoav-ezoqam-ez, neka ndigu Mbumbukiam-qa Megeat Matev-te vømø-ōz, av ndigu manqa mbusa gezømbeve, ndigu Mbumbukiam-te kuku ndøzøgo.

⁶ Geté zo, zo gigiap-av ezoqam mivi matev zozø-etoumatún, neka khokho ezoqam ndøzøtē-zæzā. Gëmbo-mataváp. Gekha ezoqām, zo ndingiaæzoat, neka manqa ovøyam-te ndi-abam? Ezoqam ndigu, gigiap kopoav ezoqam.

⁷ Neka ezoqam ndigu, Yesu Keliso, zo tegi ndozogo, teqa iz qanimav-qape ndingenøiwat.

⁸ Zo nigí Kawa ezoqam-qa guguna manqat tozombo-pavat, av nqægo, “Ezoqa nøme-te, kuku āv tabetaqambe:gō, av qakeza kha-te kuku ndaqambe:go,” av tøzøtegoat, zo matev eqeieqei zómatønumat.

⁹ Geté zo yaq-mba tozo-okhoat, ezoqa nøme tozozø-vizupat, neka nøme vozó-sanqabāt, zo manqa-zapa zógoát. Yaq Mbumbukiam-qa guguna manqat, zo khafeap møkuiam ezoqam mé:zæbát.

¹⁰ Gekha ezoqām ndego, guguna manqat ndembopaev, gete manqat kopo tenqawa, ndego guguna manqat ate ndægo, sugumú-møkuiám.

¹¹ Zapa ndógo, Mbumbukiam, ndego ge-ein av nqægo, “Qo nøkenøkem matev ndøngi:wát,” ndego até nqanek manqat nømé-a, vø-ein, “Qo ezoqa pakhapakha zøkhanèám.” Yaq nakémbá, qo nøkenøkem matev ngi:wateav toqogoat, gete ezoqa pakhapakha toqokhana, yaq qo até moqo-khafeap-møkuiam-ezoqam-éq.

¹² Gëmbo-mataváp. Zo Mbumbukiam-qá manqa ovøyam-té qazomówán. Yaq ndego zo āv tené-gevezó, av teqa guguna manqat ndæmanqate, ndøgo ni ndønqovondam. Yaq nakémbá, zoqa matev matanam neka manqa manqate, eqeieqei sa bezøgó.

¹³ Zapa ndógo, gekha ezoqām ndego, tanakh mbain ndego, yaq até Mbumbukiám-a, tanakh mbaín, te-te, teqa manqa ovøyam khøuwa-te. Geté gekha ezoqām ndego, tanakh ndømbogo, ndego kopømbaqapé, møe gégoák, manqa ovøyam matev-qa yaq-te.

Unimanqatin matev neka matev matanam-qa yaq-te

¹⁴ Nófuap! Ezoqa nøme temanqatat av nqægo, “No Yesu, nò-unimanqatināt,” gete ndego matev-qase matønnumav tøgoat, yaq gê, gekha eqeieqei mbógo? Gê, unimanqatin matev av nqægo, kopømbá, tøkhandi:v?

¹⁵ Kliten ezoqa nøme, anganeam ð sævam, ndabua mbain tøgoat neka lou-qa tipotonumat,

¹⁶ yaq qo sa toqozø-ein, av nqægo, “Eqeieqei soqōyagāt, ndabua voqó-ūz-a, lou voqólōg,” gete qo ndigu tōkeeav tōgoat, av gigiap-qa ndi:potonam, ndøgo áv khazømbé-tøkē?

¹⁷ Yaq matev até kopó, qo unimanqatin matev mba taqagoat, gete matev matanam mbain, yaq qoqa unimanqatin matev, mokho mbain. Ndøgo andé nanimát.

¹⁸ Ezoqa nøme, áv gini-manqaté nqægo, “Ezoqa nøme ndigu, unimanqatin matev zøgó, geté nøme ndigu, matanam matev zøgó.” Ezoqa av ndi:manqate, no áv qazømbé-qavøiú nqægo, “Gê, qoqa unimanqatin matev áv khatéqeiv, qo matev matanapøteav tōgoat? Geté noqa matev matanam mokho-te, no áv qatéqamákh nqægo: No unimanqatin matev, nqanøgó.”

¹⁹ Toqo-unimanqatin, av nqægo, Mbumbukiam kopo me:gō, qanimáv. Geté gèmbomataváp. Até nqova soqøsoqá-ya, áv tini-unimanqatinát. Neka ndigu møe kandambá te-te. Kha wageap-ús.

²⁰ Qo kandaniap ezoqam. Gê, qo qeiviáv, av nqægo: Matev matanam mbain tōgoat, yaq unimanqatin matev, mokho mbain.

²¹ Gê, nigí atanakha-zapa Eibleem, Mbumbukiam-qa bøi-te áv kené-ndaføyamba-ev? Ndego teqa matev matanam mokho-té genø-ndaføyamba-év, ndego ekeza yo Aezek, Mbumbukiam-te etoam matev gone nonqo, lou-qase-te geve.

²² Qo áv qoteqeiví nqægo: Teqa unimanqatin matev neka matanam matev, kopømbá sugumu-sasaetám. Yaq matev ndøgo, gematanam, tø-unimanqatín ndøgo: Ndego Mbumbukiam, ùnime:-unimanqatín.

²³ Yaq av nqægo, Mbumbukiam-qa Manqat ndøgo, ndøpeawap, møndø-unimanqatín, qa-ein, “Eibleem Mbumbukiam, gè-unimanqatín. Yaq Mbumbukiam ndego ta zapaya ndøgo, ndaføyamba-qape me:veó.” Yaq Mbumbukiam ndego zifu-zifu-qa mbo-akhá.

²⁴ Ndøgo ni áv qani-nømendim nqægo: Ezoqa Mbumbukiam-qa bøi-te, matev matanam mokho-té ginø-ndaføyamba-éz, ambá av nqægo, unimanqatin-te mbā.

²⁵ Até Leiáb-a, mambe sævam guyagam, ndugu Mbumbukiam-qa bøi-te, matev matanam mokho-té gunø-ndaføyamba-év, Izlael ezoqam-gi bøibøi-anim, khoev guzø-ein, yaq nakhoa vini-te vøkhofotaz, ndigu sasa ndøkhokhoz.

²⁶ Khatae nqova mbain tōgoat, ndøgo nanimát. Yaq até kopó, unimanqatin matev, matev matanapøteav tōgoat, ndøgo nanimát.

3

Tou-qa yaq-te

¹ Nøfuap! Zoqa Klisten bawan mokho-te, nømendim ezoqam khapé me:khòuwéz. Zapa ndøgo, zo mōzøte-zøté. Ni Mbumbukiam-qa manqa ovøyam-te ndizi-waniap, ndego ni nømendim ezoqam unimé:-gevenó, áv tiuká, ezoqa nøme ndigu.

² Ni ezoqa ewaqape, zibusøtumatún. Geté gekha ezoqām ndego, manqat soqa kopo einiav tōgoat, ndego møndømu-ndaføyamba-év. Ezoqam av ngenek nge:go, até ekeza kha ate ndægó-a, kopømbaqapé, tenøzøgim.

³ Hos, tuqa nøzøgim nonqo, auli gigiap-qase, manqa-nqa-te toqombo-sokhof, yaq kopømbaqapé, tuqa kha ate ndægó soqó-nøzøgím.

⁴ Neka nqáe! Até palai khaguá-ya, oskiá ndøgo, kandambaqape ndøgo, neka khamøe kandambaqape ndøsøkuzu, ndego nøzøgim ezoqam, nøzøgim nonqo khapelavøqasé genénøzá, ma manqei ndømbøe-pøotet.

⁵ Yaq matev até kopó. Tou ndøgo, gigiap-qase khapémbá, niqa kha-te. Geté taqa matanam, kandambá tantáv. Nqáe! Wageap khapelavøqase, kopømbá, yaq leg-qape segéwagím.

⁶ Niqa tou, andé gøinám. Ndøgo gigiap khapémhá, nikeza kha-te. Geté ndøgo manqa-zapazapa vinivinimba ndøngazungazumatún. Kopoáv. Yaq kha ate ndægo, manqa-zapa sugumú-tønøemét. Yaq niqa yage ate ndægo, andé gøinam me sugumú-wageapét. Gøinam av nqægo, gøinam manqei-té qando-okhó.

⁷ Gekha søvakha gigiap lozokhāk ndigu, ndiløvuvam neka ndivisigiap neka ibøkha-te ndi-okho, ezoqa nanak zøgeagimín, vøvisizin. Ndøgo kopømbaqapé.

⁸ Geté tou ndøgo, ezoqa kopømba mbaín, nanak tembogea, vøvisiz. Ndøgo manqa-zapa-ús. Kopømba mbaín, toqo-khakhatam. Ndøgo andé mulømula soqaqapé. Ezoqa løvøte zø-etoám.

⁹ Niqa tou, Evezøza-te neka Tat-te, ike manqat zi:manqatatún, neka ezoqam soqain-te vizi:-abumatun, ndigu Mbumbukiam ande ekeza bugug me ge:khakheinøvem.

¹⁰ Tou kopo-te, Mbumbukiam-te ike manqat ndøfakhanín neka ezoqa soqain-te abam manqat vøfakhanín. Nøfuap! Matev av nqægo, bègō.

¹¹ Gê, kea kumbutøve kopo-te, kopømbâ, ibøkha bæbæs neka ibøkha soqain sa tumu-fakhatat? Kopømba mbaín.

¹² Nøfuap! Neka gê, fig tae-te, oliv nanga ndøviam? Neka waen tae-te, fig nanga ndøviam? Ndøgo ùnime:-kopømba-mbaín. Yaq até kea kumbutøve-té-a, leat-us tøgoat, kopømba mbaín, ibøkha bæbæs toqotakha.

Matavap loloakh-qa yaq-te, Mbumbukiam-te ndøndo-okho

¹³ Gê, zo mokho-te, matavap loloakh neka zøtezat ezoqam tígu? Tigoat, yaq nandiv nqanek matev, ezoqa ekeza yage eqeieqei neka matev eqeieqei giabiti-zømesím. Ekeza kha voat-ús neka matavap loloakh-ús.

¹⁴ Geté zoqa mbøni mokho-te, ova matev tøzøgoat neka zøkeza kha mba vozóqevāt, yaq zo me:khambùváp, av nqægo, zo matavap loloakh ezoqām. Av tøzøtegoat, zo zøte-khavozumít neka zoqa manqat, unimanqatín mbá.

¹⁵ Matavap loloakh av nandægo, ambā Mbumbukiam-tē qandō-okho. Ndøgo Nqova Mbomambaqape-qá mbá. Geté manqei-qape-qá matév. Nqova soqaqape-té qando-okhó.

¹⁶ Ma ova matev neka qakeza kha qeivi mba matev ndøgo, até ponqombap matev neka manqa-zapazapa vinivinimba ate ndægó-a, ndøgó.

¹⁷ Geté matavap loloakh, Mbumbukiam-te ndøndo-okho, āv qanegó nqægo: Bugukhokhof matavap eqeieqei-ús. Yaq sambi-ús neka matev aiyaiyav-te matanam-ús neka yoge eqeieqei-ús neka tanakh-matev-ús. Neka ndøgo mokho eqeieqei ndøfakhanín. Neka ndøgo ambá av nqægo, yaq-mba ndø-okhō. Neka taqa matanam, ambá av nqægo, ngusum-te eqeieqei, getē mokho-te soqain.

¹⁸ Gekha ezoqām ndigu, sambi-te tiyagat neka sambi matev ande avøe gigiap me ti-ogeakh, ndigu matev eqeieqei vinivinimba segezø-fakhanám.

4

Ni Mbumbukiam-qá mokho-té qabizu:gu

¹ Gê, zo mokho-te nandav, manqa itumbam matev neka nøfeap matev, gekham-tē qandō-okho? Ndøgo zøkeza kha-qa poev matev-té qando-okhó, ndøgo zoqa mokho-te, matev eqeieqei namba ndønøfeap.

² Zo poev zøgó. Geté zo gigiap o matev upøgimáv. Yaq zo ezoqa pakhapakha zozø-khaneám. Zo gigiap zøte-nønguvupatún. Geté kopømba mbaín tozo-upøgim. Yaq zo qaqa zogoatún neka vozō-nøfe:patun. Zo gigiap neka matev mbain tøzømbegó ndøgo: Zo Mbumbukiam-te viimáv.

³ Neka qazo-vi:matun, zo gigiap o matev upøgimáv. Zapa ndógo, zoqa matavap egeieqeí mbá. Zo Mbumbukiam-te, ta-mba nqáneq qazøte-vi:matún, av zoqa poev gigiap-te o matev-te ndøzøme:go.

⁴ Zo mambe ezoqam-qa zøteqeiví. Zo Mbumbukiam-te tøkebeáv. Gê, zo møzøté-zøtez? Zo manqei-qape matev-gi zifuap tozogoat, yaq zo Mbumbukiam-gí qaqa ezoqám. Unimanqatín. Gekha ezoqám ndego, nqanek manqei-qape matev namba, nøfu matev-qa ndego, ndego møndømø-Mbumbukiam-gé-qaqa-ezoqam-év.

⁵ Mbumbukiam-qa Manqat, av qane-manqaté nqægo, “Nqova ndego, ni mokho-te gu-utav, tege mba begó. Neka ndego ova ndømanqaté, teqa yaq-te.” Ge zð, ndozo-matavap, nqanek manqat, khokhø segē-peawap? Av taoká.

⁶ Geté Mbumbukiam ni kuku matev nøme mba nimbo-etøomít. Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, av qane-peawáp nqægo, “Ezoqa ekeza iz ndi-egawat, Mbumbukiam, gèvøozoát. Geté gekha ezoqám ndigu, ekeza iz ndivoat, Mbumbukiam kuku matev zø-etoám.”

⁷ Yaq nakémbá, zo Mbumbukiam-qá mokho-té qanu:gú. Geté nqova soqaqape, gèmbøe-khakhazám. Yaq ndego gévuáo. Segéziváz.

⁸ Zo Mbumbukiam-té qanø-khanøgím, yaq ndego zo-te vøndó-khanøgím. Zo manqa-zapazapa-us ezoqam, zo ande zenda khavim-us ndøzøgo, vøsungúz, neka matev soqøsoqa, zitá qane-wuøém. Neka zo matavap keambap ezoqam, zoqa matavap soqøsoqa, vø-ivøvé, matavap kopo vøndapem.

⁹ Zo mutøkhøp ndøwaním, zoqa manqa-zapazapa zapaya. Gè:-eivám, neka osombo vøwan. Zoqa otam nandav, bè-enénd, bemø-eiv, neka zoqa khanakhanakh, bemø-mutøkhøp.

¹⁰ Zøkeza kha, Evezøza-qa bugug-te, zóvoatát. Yaq ndego zo ndø-eqagím.

Ezoqa nøme, bizi-gevezødt

¹¹ Nøfuap! Zo izuizu manqa ndøgevèám. Gekha ezoqám ndego, Klisten zifu-qa yaq-te, soqa manqat nde:manqate neka ndégēvēiwāt, ndego soqa manqat, Mbumbukiam-qá guguna manqat-qá yaq-té gene-manqaté neka ndégēvēwāt. Geté qo Mbumbukiam-qa guguna manqat toqo-gevea, qo ambá av nqægo, qombopaēv. Geté qo sòqo-gevewát.

¹² Guguna manqat etoam ezoqam neka manqa ovøyam megeat ezoqam kopo mba me:gó. Mbumbukiám. Ezoqam ndégo, kopømba ndego, ezoqa tekhandi:v o vøngiū. Geté qo gekha ezoqám, ezoqa nøme toqo-geveiu?

Ni bizi-khambüváp

¹³ Zo ezoqam, zo ndozo-manqate, av nqægo, “Nqægo khaiya o qasun, ni taon nøme-tē qazinø-niāv. Viav kopo siziyagāt, bisnis vizimø-gonēm, neka yaq-fia kandambaqape vizimø-qasēm.” Zo av ndøzøte-manqate, gèndoyogé.

¹⁴ Zo zøtezateáv, qasun ande gekha matev me mé:fakhān, neka zoqa yage, ande av khanégoāt. Gèmbø-mataváp. Zoqa yage, andé khøifakhøifa me me:gó. Sège-fakhanín, neka sa vømø-navøemin.

¹⁵ Yaq nakémbá, zo av qane-manqaté, “Evezøza poev tømboqat neka ni viziyagāt, yaq ni matev ndógo tizígoném, av nqazi:-matavap.”

¹⁶ Zo zøte-khambüváp, ndozo-matavap, av nqægo, zo kopømbaqapē, sa tozo-matønumat, av ndøzømbøe-pøoat. Geté khambüváp matev av nqægo, soqain.

¹⁷ Gèmbø-mataváp. Gekha ezoqám ndego, te:-otev av nqægo, gekha matev egeieqeí ndøgo, tego, getē ndego goneāv, te-te ndego, matev av nqægo, manqa-zapa-ús.

5

Guguna manqat, gigiap kopoav ezoqam-te

¹ Yaq ndakin, no zo gigiap kopoav ezoqam nɔzɔ-manqaté. Gëndoyogé. Zo gè-eivám neka gèzɔgeæz. Zapa ndógo, viniv kandambaqape zógeáv.

² Zoqa gigiap kopoav, khokhó sege-lanqavét neka zoqa ndabua, khotet mba ndølogét.

³ Zogi moni neka auli gigiap fia kandakanda, nagi mba ndøvɔtæmét. Taqa nagi, āv qane-ovøyám nqægo: Zo nqanek gigiap-te ezoqa nøme tøkemav ndøgo, zo manqa-zapa-ús. Taqa nagi zoqa kha andé gøinam me mé:sonqotáv. Vaev khøuwa avønín. Geté zo gigiap-qape, sà tozonø-mendeomít.

⁴ Ezoqam ndigu, khæ-te gizø-sasaetam, zo zòzømbe-khavozumám. Fia etoumáv. Nqáe! Zoqa matev nandav, andé Mbumbukiam me mbøe-akhayám. Ndigu ezoqam, khæ-te gizø-sasaetam, tiqa akhayam, Evezøza Bazaføgakh-qape-qá gea-té qanø-oé.

⁵ Zo nqanek manqei-qape-te, gawap kandambá qazøgoam, neka gekha matēv ndøgo, zo qazø-poein, zo sòzo-gonemín. Kopømba ande av bøsik toqote-okefet, atema vømø-enaq-sakha-mba-ēv, sasa qólavaō, zo zøkeza kha āv tözøte-okefé, zoqa zitøge khøuwa nonqo.

⁶ Zo ezoqam eqeieqei, manqa ovøyam-té qazonø-áb, vozōzitag, vøpakhaez. Geté ndigu zo-te yaq qavøiwateáv.

Matev føgøføgakh ambá qabete-fakhanám, geté ni até bizi-waniáp

⁷ Nøfuap! Sozotó-kewagát, atema Evezøza betøndøqavan. Nqáe! Zo avøe ogekhæm ezoqam-qa matev mbomataváp. Avøe gigiap gi-ogeakhin, yaq sogó-kewagát, atema avøe gigiap mbomømboma vøkhatøkhatóamin. Ndigu møndæzøté. Qæ bètøkhæ-lanqavøém, qæ ndøgo, manqei menegim nonqo, neka qæ nøme ndøgo, avøe umivøem nonqo. Yaq sogó-kewagát.

⁸ Até zó-a, sozotó-kewagát, neka føgøføgakh ndøwaniáp. Zapa ndógo, Evezøza-qa qavøne khøuwa, avønín.

⁹ Nøfuap! Zo manqa ndøpønqóm, yaqyaq-a. Soqaín ndøgo, Mbumbukiam zo manqa ovøyam-te te-ab. Nqáe! Ndego manqa ovøyam ezoqam, avønín géfakhán.

¹⁰ Nøfuap! Evezøza-gi manqa vevezam ezoqam zømataváp, ndigu teqa iz-te, manqat gimanqatam. Zo tiqá matev mbopáev. Ndigu matev føgøføgakh ambá giniqeiám. Geté føgøføgakh sekembá sege-waniápám.

¹¹ Nqáe! Ni ezoqam ndigu, føgøføgakh giwaniapam, khanakhanakh-us nitizæzá. Zo Zob-qa yaq-te, mözoyogém. Ndego matev føgøføgakh, ambá geneqeivám. Geté ndaføyambá segeyám. Neka zo mözøte-zøté: Vaev-te ndøgo, Evezøza matev mbomømboma mbogó. Zapa ndógo, Evezøza kuku neka tanakh kandambá.

¹² Nøfuap! Gigiap-qape nqáne: Zo manqat tozo-manqatat, zo zenda ndø-eqàgím, Mbumbukiam-te. Neka zo yan-qa iz o manqei-qape-qa iz o gekha gigiap nøme-qa iz, ndøvèwám, zoqa manqat bazaføgakh etoam nonqo. Zoqa manqat, unimanqatin mba begó. “Ya” tozo-manqatat, yaq “ya” begó. “Mbain” tozo-manqatat, yaq “mbain” begó. Soqaín ndøgo, zo Mbumbukiam, zoqa manqat zapaya, manqa ovøyam-te te-ab.

Guligulim-qa bazaføgakh-qa yaq-te

¹³ Zo mokho-te, ezoqa nøme viniv tømbo goat, ndego yà beguligulím. Neka ezoqa nøme, khanakhanakh tendap, ndego Mbumbukiam-qa iz eqawat nonqo, ouv beqaqaeám.

¹⁴ Zo mokho-te, ezoqa nøme enqoni tendap, ndego Klisten megetapak-te, manqat bekhofotáv. Yaq ndigu bètøndozáv, bembø-guligulimem, neka Evezøza-qa iz-te, oil bembø-qouzumem.

¹⁵ Yaƣ tiƣa guliguli manƣat, unimanƣatin matev-us tiguligulimem, ndego enƣoni ezoƣam, gékhakhæv. Evezøza gembótøké, vø-itån. Neka av ndego manƣa-zapazapa ge:goam, Evezøza segembøé-navøém.

¹⁶ Yaƣ nakémbá, zoƣa manƣa-zapazapa, yaƣyaƣ-a é-mozo-vøndøyám, neka yaƣyaƣ-a vøe-guligulim. Yaƣ zo tønne-eqeieƣei-éz. Zapa ndógo, ezoƣa eqeieƣei-ƣa guligulim, taƣa bazaføgakh kandambá.

¹⁷ Ilaiza mbovatáp. Ndego ezoƣam até kopó, av ni nƣazi:gu. Bazaføgakh-us geguligulim, av nƣægo, Izlael manƣei-te ƣæ belanƣavøém, yaƣ ƣæ lanƣavøepøteáv. Viav misiká neka løvøyak síks, ƣæ lanƣavøepøteav ƣagoam.

¹⁸ Yaƣ nango geguligulim, av nƣægo, ƣæ bèlanƣavøém, yaƣ ƣæ sège-lanƣavøém, neka kopømbá, avøe gigiap nango ƣa-umivøem.

¹⁹ Nøfuap! Zo mokho-te, ezoƣa nøme unimanƣatin manƣat te-ivav, nakhoa nøme-te vówāv, zo ndego nango nakhoa eqeieƣei-té ƣamøndo-khatowém.

²⁰ Gèmbø-mataváp: Gekha ezoƣām ndego, ezoƣa nøme, nango nakhoa eqeieƣei-te tekhatø, ndego ngenek ezoƣam løvøte-té gendó-khandí:v. Yaƣ Mbumbukiam teƣa manƣa-zapazapa kopoav-ƣape, gembó-matavapák.

1 Pita

Pita-qa bugukhokhof pepa

Megeat Manqat-qase

Nqanek pepa, Pita ndøpeawám, ndego Yesu-gi paev ezoqa tuelv nøme gegoam. Ti-te ndigu tenø-peawám, Klisten ezoqam, manqei vinivinimba-te gipanqanim. Ta manqei vinivinimba-te ndøgo, ndigu andé manqei vini-ak me me:yageapám.

Pita Lom taon-té gegoám, nqanek pepa gepeawam. Ta taon-te ndøgo, ezoqa kopoáv, manqa-zapazapa vinivinimba ndømatønumám, ate av-té, bugukhokhof khøuwa, ezoqa Bebilon taon-te gi:matønumam. Yaq nakémbá, Pita Lom taon-qa yaq-te, yaya me:-etá, neka Bebilon mbo-akhá (5:13).

Klisten-av ezoqam, ndigu Klisten ezoqam, ngenøgim matev kandambá gizø-etoumam. Yaq Pita nginik Klisten ezoqam, zita tøpøzu manqat zøkhofotáv, av nqægo: Ndigu tiqa uni-manqatin matev, até begeawát, khanakhanakh-us. Neka Pita ndigu matavap zømbøqá. Ndigu manqa mate bezømbø-nàvøém. Yesu ndigu møndø-khandí:z. Yaq nakémbá, ndigu bazaføgakh-us bewaniáp, oskia ndøgo, yage føgøføgakh tiqeivat. Neka Pita ndigu Yesu-qa qavane-qa yaq-te vøe-zømesim. Klisten ezoqam taqa yaq-te timatavupat, yaq kopømbaqapé, bazaføgakh-us tiyagat.

¹ No Pitá, nqanek pepa nqæpeaomit. No Yesu Keliso-gé u-aném. No pepa zo-té qatø-peaomít, zo Mbumbukiam gevevesam, zo nandav Pontus neka Galesia neka Kapadosia neka Esia neka Bitinia manqei-te qazo-panqanim, zo nqanek manqei-qape-te ande manqei vini-ak ezoqam me ndøzøte-yage.

² Mbumbukiam, nigi Tat, zo é-møndæ-otév, neka é-vøvevesam. Ndego zo Nqova Mbomambaqape-qa mokho-te, āv genekhá z nqægo: Zo tegé ezoqam zógoát, neka Yesu Keliso-qa manqat o-mba vozotø-ndapāt neka zo teqa kouk mokho-te vøsungutáz.

No āv qate-guligulím nqægo: Mbumbukiam-qa kuku matev neka sambi matev, zo nøme mba zømbó-khouwév.

Yage mbomambaqape, ni yan-te ndønimbo-keoge

³ Ni Mbumbukiam-qa iz, zí-eqatát, ndego nigi Evezøza Yesu Keliso-ge Mbumbukiam neka Eve. Mbumbukiam Yesu Keliso løvøte-te gekhandi:v, ndego teqa tanakh kandambaqape mokho-te, ni khandi ndakinak ni-etoám. Yaq ndakin ni te-te, tizio-taná ndøgo: Ndego ni yage miavmiav ní-etoám.

⁴ Ta khandi ndøgo, gélanqayák neka gésoqayák neka elavøqase gemø-navøemák. Nqanek khandi, Mbumbukiam yan-te, zo nonqo me:mendewé,

⁵ zo Mbumbukiam-qa bazaføgakh ndøkhakhasam, zo ndozo-unimanqatinat. Yaq vaev-te, zoqa khandi ndakinak gendóveá.

⁶ Zo khøuwa elavøqasi-te nqanek, khamasim matev vinivinimba nqazø-fakhanam, zo mbøni zøvaév. Geté zo khanakhanakh kandambá.

⁷ Khamasim matev av nqægo, tøzømbe-fakhanám ndøgo: Zo unimanqatin matev zømbé-khamasimát, egeiegei tøpøtégo-a. Ate av-té, gol gøinam gi:løvusumatun, pageap ndøgo, gol-te tøtøkeapet, vøkoqovøemin, uni vømē-mbomambaqape-ezin. Gol ndigu, gigiap fia kandakandá. Geté até ndigú-a, segé-nasiním. Geté zoqa unimanqatin matev, gol ùnime:-løvubám. Zo føgøføgakh tozo-geageapat, yaq Yesu Keliso tendoveao, tendoqavan, zo Mbumbukiam gé-eqazó, neka iz kandambaqape neka vizap matev vøzø-etoám.

⁸ Zo Keliso ometeáv. Geté zo kuku zǝgǝ, te-te. Até ndakín-a, zo ndego ometupáv. Geté zo sǝzo-unimanqatinát, neka khanakhanakh ndǝzǝ-ásǝtǝvǝ. Ta khanakhanakh ndǝgo, kandambá. Khanakhanakh nǝme ate ndǝgo, ùnime:-lǝvuám.

⁹ Zo khanakhanakh tǝzǝtegǝ ndǝgo: Zo mǝzǝte-zǝtǝz, zo Mbumbukiam ndǝkhandí:z. Ndǝgo zoqa unimanqatin-qa yaq-fiá.

¹⁰ Mbumbukiam ezoqa ande áv kené-khandí:z, taqa yaq-te nqanek, tegi manqa vevezam ezoqam, zǝtezat ndape-qa ndǝgoám. Gǝmbovawám. Neka ndigu teqa kuku matev-qa yaq-te, zo ndakin qazondapem, é-mǝndo:-manqatám.

¹¹ Keliso-ge Nqova, ti mokho-te gu:goam, é-mǝndǝzǝmbo-ovǝyám, Keliso nqosǝgeap ndǝndáp, yaq vaev-te, ndego iz kandambaqape vǝndáp. Yaq ndigu zǝtezat-qa ndǝgoám: Matev gekha khǝuwa-tǝ qanǝfakhán, neka ande áv khanéfakhán?

¹² Mbumbukiam nginik manqa vevezam ezoqam, áv gene-zǝmesimám nqǝgo: Matev ndǝgo, gi-manqatam, ambá av nqǝgo, tiqá khǝuwa-tǝ qanǝ-fakhanám. Geté ndǝgo zoqá khǝuwa-tǝ qanǝ-fakhanám. Matev ndǝgo, taqa yaq-te qazoyogem, zo ezoqa Nqova Mbomambaqape-qa mokho-te, Mbumbukiam-qa Manqat gi:zǝmesimam, ndego Mbumbukiam yan-te gendo-khofotav. Até enzol ezoqám-a, zǝtezat nǝme ndape-qa ndǝgǝ, taqa yaq-te.

Ndafǝyamba bizigú, Mbumbukiam-qa bǝi-te

¹³ Zo Mbumbukiam, mǝndǝ-khandí:z. Yaq zo yage egeiegei zomǝndapém. Yaq nakémbá, zo vǝkhakheinám, neka zǝkeza yage, gǝnǝzǝgím. Zo Mbumbukiam-qa kuku matev-te mbá qanotazá, ndǝgo zo tezǝ-etoam, Yesu Keliso tendoveao, tendoqavan.

¹⁴ Zo Mbumbukiam-gi nakheis ndozogo neka manqa o-mba ndǝzǝmbǝe-ndape, yaq zo zǝkeza kha, poev soqǝsoqa-te, sa ndǝnqonqotǝvǝ, av bugukhokhof qazǝtegoam, zo unimanqatin manqat zǝtezateav qazogoam.

¹⁵ Geté gekha matǝv ndǝgo, zo ndozo-matanam, zo ndafǝyamba ndǝgǝ, ate av-tǝ, Mbumbukiam ekezan ndafǝyamba-qape nde:go, ndego zo gezǝ-akha.

¹⁶ Zapa ndǝgo, Mbumbukiam-qa Manqat, áv qane-peawáp nqǝgo, “Zo ndafǝyamba-qape ndǝgǝ. Zapa ndǝgo, no ndafǝyamba-qapé.”

¹⁷ Gǝmbo-mataváp. Mbumbukiam ndego, zo Tat ndozombo-akhayam, ndego ezoqa ewaqape-qa matev ndegevewat, ndego yaq-mba okhomáv. Yaq nakémbá, zo nqanek manqei-qape-te, ande manqei vini-ak ezoqa me nqazǝte-yage, zoqa yage-te, Mbumbukiam mǝe zombǝgoát.

¹⁸ Zo mǝzǝte-zǝtǝz, zo khokho matev-te qazoyagam, ndǝgo zogi atanakha-zapazapa-za-te qando-fakhan, yaq zo Mbumbukiam ambá av nqǝgo, moní genewí, zo vǝzǝtǝ-fakhaz. Gigiap av ngi:gu, segemǝ-nasiním.

¹⁹ Geté ndego zo andé sip egeiegei-qapu-qa kók genewí, ndugu soqain-qase mbain ndugu. Taqa fia kandamba tantáv. Ndǝgo Keliso-qa kók.

²⁰ Manqei-qape khakheinǝpǝteav qagoam, Mbumbukiam Keliso é-mǝndo:-veatáv. Geté ndakin vaev khǝuwa-te, ndego mǝndǝ-fakhán. Zo nonqó,

²¹ zo te mokho-te Mbumbukiam ndozo-unimanqatinat, ndego lǝvǝte-te gekhandi:v neka iz kandambaqape vǝmbǝ-etoam. Yaq nakémbá, zo Mbumbukiam-te mbá qazonǝ-tazá, neka ndego ndǝzǝ-ùnimánqatínát.

²² Zo unimanqatin manqat o-mba qazoto-ndapem neka Mbumbukiam-qa bǝi-te vozǝ-egeiegei-ez, neka izu Kliten-te, poev egeiegei nandǝzǝgo, yaq zo yaqyaq-a kuku matev, bǝzǝ-vǝovét.

²³ Zo nqawá qazonø-qaním. Geté zo ndakin ambá av nqægo, ezoqam-qā kōuk qazøteqāz, ndigu tipakhaez. Geté zo Mbumbukiam-qá khandi manqát qazøteqáz. Yaq ndøgo kopømba mbain, tønævøem. Geté oskia ndøgoát, miavmiav.

²⁴ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo,
“Ezoqa ewaqape andé gagayag me me:gó.

Nakhamas-té ginø-nasiním.

Até tiqá iz akhae matév-a, kopó.

Andé gagayag nanga me mé:qatáz, vónasiním.

Unimanqatín. Gagayag gèpakhaín, neka nanga vøpomozin.

²⁵ Geté Evezøza-qa manqat, oskia ndøgoát. Miavmiáv.”

Manqat nqáneq, zo Manqat Mbomambaqape gi:zømesimam.

2

Khandin mbaqambaqa-qa yaq-te

¹ Yaq nakémbá, zo manqa-zapazapa ate ndægo vø-ivøvé, khavozam matev neka Klisten matev ngusum-te sa toqotø-khaz neka ova matev neka ngenøgim manqat manqate matev.

² Kopømba ande av nakhei nqonqon ndakinak ndi:gu, tete møqæ ndøzøya, zo ifin Mbumbukiam-qa Manqat yoge-té qabezø-vití. Yaq zo nqanek tete qanimav-qape tozologat, zo zófisám, khandi vozóndapēm.

³ Zo taqa mokhov qazøte-khamasem, zo mðzoqeivím, Evezøza-qa matev mbomambaqapé.

⁴ Zo Evezøza-té qandozáv, ndego khandin nandi, khoev puanam ezoqam gisanqabem, gete Mbumbukiam geveataz. Teqa bøi-te ndøgo, nginik nandi, gigiap-qapé.

⁵ Até zó-a, zo andé khandin nandi me zøte:gó. Mbumbukiam, ekeza khoev, zó genewevét. Yaq ta khoev-te ndøgo, zo andé Mbumbukiam-gí iziz ezoqa ndaføya-ndaføya me zøtégoát, neka Mbumbukiam-te, Yesu Keliso-qa mokho-te, zoqa kha ande etoam matev me vøzøté-etoumemāt. Etoam matev av nqægo, Mbumbukiam, gèmbøe-khaneát.

⁶ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo,
“Nqáe! No Zayon manqei-te, nandi nózáv.

Nginik nandi, gigiap-qapé. No nøkezan nøveatáz.

Yaq gekha ezoqām ndego, nginik nandi te-unimanqatintat,
ndego mivi gégoák. Miavmiáv.”

⁷ Nginik nandi, gigiap-qapé zo-te, zo ndozo-unimanqatinat. Geté tiqa yaq-te ndigu, unimanqatinteav ndigu, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-eín nqægo,

“Nandi-qapi ndigu, khoev puanam ezoqam gisanqabem,
ndigu møndømø-gigiap-qape-éz, khoev puanam nonqo.”

⁸ Neka manqat nøme, āv qane-eín nqægo,

“Nandi nginik,
ezoqa ndøkhaosumát, vø-o:atāt.”

Ezoqa ndigu tíkhaosumát, ndigu Mbumbukiam-qa manqat o-mba ndapeav ndigu. Mbumbukiam é-møndømbøe-pøovám, matev āv tabezømbe-fakhán.

⁹ Geté zo viní. Zo Mbumbukiam-qá bawán. Ndego zo ekezan ndøveatáz. Zo Kawa Kandambaqape-gí iziz ezoqám. Ndego zo ekezan nonqo me:kház. Zo tegi zógoát, neka ezoqa teqa matev mbomømboma-qa yaq-te vøe-zømesimāt, ndego zo gezø-akha, zo bugukhokhof khøuwa bøivun-te qazoyagam, yaq teqa waev bæbæs-qape-te vozøfakhaz.

¹⁰ Ibugukhokhof, zo Mbumbukiam-gi ezoqam goneáv. Geté ndakin, zo tegí ezoqám. Ibugukhokhof, zo Mbumbukiam-qa tanakh matev ndapeáv. Geté ndakin, zo m̀ozondapém.

Ni andé Mbumbukiam-gi pingim-ak

¹¹ Nøfuap mbomømboma! Zo nqanek manqei-qape-te, andé manqei vini-ak me zøte-yageáp. Yaq nakémbá, no nqazø-pouwe: Zo zøkeza kha, sa ndønqonqotøvé, khatae-qa poev-te, ndøgo zoqa poev eqeieqei namba ndønøfeap.

¹² Geté zo ezoqa mokho-te nandozo-yageap, ndigu Mbumbukiam zøtezateav ndigu, zo matev eqeieqei qane-yageáp. Yaq ndigu zo manqa-zapa-us ndizæza, ndigu segé-matøvemém, zoqa matev eqeieqei. Yaq até ndigú-a, t̃abiti-unimanqatiním, yaq Mbumbukiam-qa iz vø-eqanēm, ta khøuwa-te ndøgo, tendowav.

¹³ Zo Evezøza-gi ezoqam ndozogo, zo megetapak-qá mokho-té qanu:gú. Oskía ndøgo, kawa ezoqam kandambaqape ndego,

¹⁴ o gaman ezoqam ndigu, ndego gevevesam, ndigu yaq-fia nqosøgeap tizø-etoumat, ndigu manqa-zapazapa ndimatanam, neka tiqa iziz tizø-eqatat, ndigu matev eqeieqei ndimatanam.

¹⁵ Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa poev av nqægo: Zo matev eqeieqei mba tozogoat, yaq ndigu ezoqam, zoqa yaq-te khokho manqat ndimanqate, tiqa manqat gé:khoutáv.

¹⁶ Zo Mbumbukiam genqovotaz, zo ndømatáváp, av nqægo, “Ni nqovotønāt. Yaq matev soqøsoqa sizigoāt.” Av taoká. Zo ndakin Mbumbukiam-gí pingim-ák. Yaq kopømba mbaín, matev sa tozo-matønumat, av zøkeza poev ndægo.

¹⁷ Zo ezoqa ewaqape gèzøvizáp, neka Klisten zøfuap-te kuku bezøgó, neka Mbumbukiam, møe-us mbovizáp, neka gaman kawa kandambaqape vozombó-vizupāt.

Nqosøgeap tizindapet, ni Keliso-qá matev zimbó-paevém

¹⁸ Zo sasae ezoqam, zo zøkeza megetapak-qá mokho-té qanu:gú. Gèzøvizáp. Ambá ti-mba ndigu, ezoqa mbomømboma, zo matev eqeieqei ndizø-matanam, geté até ndigú-a, sasanqa ndigu.

¹⁹ Gekha ezoqám ndego, Mbumbukiam-qa matev ndembopaev, yaq ta zapaya ndøgo, ngenøgim matev tendap, yaq ndego ta nqosøgeap ndøgo sa te-eqatat, Mbumbukiam khanakhanákh te-te.

²⁰ Geté zo matev soqøsoqa tozogoat, yaq ta zapaya ndøgo, yaq-fia nqosøgeap tozon-dapem, yaq ge zø ndozo-matavap, Mbumbukiam kopømbâ, khanakhanákh zo-te? Av taoká. Geté ndego zo-te, khanakhanákh ndøgo tømbógoát, zo matev eqeieqei tozogoat, yaq ta zapaya ndøgo nqosøgeap tozo-upøgimat.

²¹ Zo Mbumbukiam ndøgo tezømbe-akhá. Zapa ndøgo, até Kelisó-a, zo nonqo, nqosøgeap ndøndáp. Ndego zo gè:zómás, zo tømbøe-paevem-a.

²² Ndego manqa-zapa goneáv, neka teqa tou-te meakha manqat fakhaneáv.

²³ Ndigu gingenøitat, yaq ndego ngenøgim manqat qavøiwateáv, neka nqosøgeap gimbo-etømem, yaq ndego utøve manqat einiáv. Geté ndego ekeza kha, Mbumbukiam-qá zenda-té genøvé. Zapa ndøgo, ndego møndæ-otév, Mbumbukiam manqa ovøyam ezoqam eqeieqei.

²⁴ Niqa manqa-zapazapa, Keliso ekezan, tae mutui-té genøndáp, vø-evøzam. Ndego tenegoám ndøgo: Ni manqa-zapazapa matanam-te, andé løvøte ezoqam me zí:goát, neka matev eqeieqei-té qabizi-yagé. Zo teqa nqamav mokho-té qazonø-eqeieqei-éz.

²⁵ Zo bugukhokhof, andé sip me zøtegoám. Zø-ewáz. Geté ndakin zøkeza sip keoge ezoqam-té qazonø-veséz, ndego zoqa yage, eqeieqei ndembo-keoge.

3

Yage eqeieqei-qa yaq-te, yaq anganeam-a, yaq sævam

¹ Zo sakheis, zøkeza angana-qa mokho-té qanu:gu. Yaq zogi angana, ndigu Mbumbukiam-qa manqat unimanqatinteav ndigu, zoqa matev tiqeviat, yaq ndigu Keliso-té gindúqambúz, oskiá ndøgo, zo manqat manqatemav tozogoat.

² Zapa ndøgo, ndigu āv giníqeviat nqægo: Zoqa matev eqeieqei neka zoqa yage vizap-ús.

³ Zo ambá av nqægo, zøkeza kha mumat mbā zotó-khakheinumāt, kopømba ande av izum toqote-løvønøvem o gigiap fia kandakanda neka ndabua eqeieqei voqó-uzām.

⁴ Geté zoqa bugug keoge eqeieqei, zoqá mokho-té qabetu:gu. Ta bugug keoge eqeieqei ndøgo, navupav ndøgo, nqáne: Zo matev aiyaiyav-té qanøgó. Sasanqa-te ndømatánám. Mbumbukiam, bugug keoge eqeieqei nqáneq qambøe-khaneát.

⁵ Gèmbø-mataváp. Até ndigú-a, sakheis, bugukhokhof giyagam, ndigu Mbumbukiam-gi gigoam neka te-te vo:tabam, tiqa bugug keoge, āv tønegoám, neka ndigu ekeza angana-qa mokho-te vøugoam.

⁶ Sævam nømu, matev av nqægo gumatanam, Sælá. Ngunuk Eibleem-qa manqat, o-mba mo:ndapám, neka kawa vømbø-akhaemam. Zo tugí nakhei mbasí, zo matev eqeieqei tozo-matønumat neka utøve-qa yaq-te møe mbain vozógoāt.

⁷ Até zo anganá-ya, zo sakheis namba ndøzøte-yageap, zo matev eqeieqei zømatánám. Zapa ndøgo, zo møzøte-zøté, sakheis-qa bazaføgakh andé mbain, av angana-qa bazaføgakh ndægo. Zo gèzøvizáp. Até ndigú-a, zo namba khandi søzøtumú-ndapém, Mbumbukiam tezø-etoam. Soqain ndøgo, zogi sakheis, matev soqøsoqa tozozø-matønumat, yaq ta matev mokho-te, zoqa guliguli matev, tøzømbø-khaz.

Matev eqeieqei matanam zapaya, viniv matev tøqa-fakhanumat

⁸ No ndakin, zo ezoqa ewaqapé suzumbu-manqaté. Zo ate ndøzøte:go, zo nqova kopo neka mbøni fokeam kopo bezømbegó. Zo Klisten bawan mokho-te, kuku bezøgó, yaqyaq-a, neka tanakh bezøgo. Neka zo zøkeza iz, ndø-eqàwát.

⁹ Ezoqa matev soqøsoqa tezøgoat o ngenøgim manqat tezø-manqatat, yaq zo mbo-qavøinám. Geté gèmbø-guligulimém. Mbumbukiam matev eqeieqei bembo-matanám. Zapa ndøgo, ndego zo nqáneq gezømbø-akhá. Yaq ndego até zó-a, matev eqeieqei zømatánám.

¹⁰ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-eín nqægo,

“Gekha ezoqām ndego,

yage khoui-qa tegoat neka khøuwa eqeieqei zømete-qa vøgoāt,

teqa tou manqat soqøsoqa manqate, bè-iváv

neka khavozam manqat, bemanqaté.

¹¹ Ndego manqa-zapa zitá geabetewuá neka matev eqeieqei bēmatanam.

Ndego bazaføgakh be-asáz,

ezoqa nøme namba, sambí-té geabeyagé.

¹² Zapa ndøgo, ezoqa ndaføya-ndaføya, Evezøza bøi zømbové,

neka tiqa guligulim ndézøyoğē.

Geté ndego zitá gene-wuøezá, ndigu manqa-zapazapa ndimatanam.”

¹³ Gē, zo ezoqa ndøngenøzotat, zo bazaføgakh tozo-asazet, matev eqeieqei mba tozo-goat?

¹⁴ Geté até ndøgó-a, zoqa matev eqeieqei matanam zapaya, ezoqa soqaqape-te ti-ab, nqosøgeap vozøndapém, zo khanakhanakh mbá qanegó. Zo ezoqa møe zøğó, neka ndøfofògeáp.

¹⁵ Geté zoqa mbøni-te, Keliso mba mbovizáp, ndego zoge Evezøza. Gekha khøuwā ndøgo, ezoqa zoqa vintøzat matev-qa yaq-te Yesu-te, manqa qæf yoge-qa tigoat, yaq zo é-mozoto-khakheinamát. Zo sozozø-qavøiú.

¹⁶ Aiyaiyav-té qanøzø-ovøyám neka vizap-ús. Neka zoqa mbøni-te, matavap egeiegei mba bezømbu:gu. Zo Keliso mokho-te, yage egeiegei tozondapet, yaq ezoqam ndigu, zoqa yaq-te manqat soqøsoqa ndimanqate neka ndingenøzoat, ndigu mivi ndøndapemát.

¹⁷ Mbumbukiam tømbopoe, qoqa matev egeiegei zapaya, nqosøgeap toqondap, ndøgo kopømbá. Geté soqain ndøgo, manqa-zapa matanam zapaya, nqosøgeap toqondap.

¹⁸ Até Kelisó-a, nqosøgeap ndøndáp, vønanim. Kopo me:naním, niqa manqa-zapazapa vø-evøzam. Ngenek ezoqam egeiegei-qape, nqanek matev, ni manqa-zapazapa-us ezoqam nonqo ndømatanám, neka zo Mbumbukiam-te, nakhoa vøzø-mboqoa. Khatae-te ndøgo, gèlaém. Geté Nqova Mbomambaqape-qa mokho-te, nqawa gèkhandí:v.

¹⁹ Yaq te mokho-te ndego, Keliso até nqová-ya, ndigu løvøte manqei-te, ande ndimbula mokho-te ndu:gu, manqat vømē-zømesim.

²⁰ Ezoqa ndigu, Noa-qa khøuwa-te ndøgo, Mbumbukiam-qa manqat ndapeav qagoam. Mbumbukiam møndøzømbø-kewagám, Noa khagua-qape ge:khakheinumat. Geté ndigu teqa manqat gèsanqawém. Ta khøuwa-te ndøgo, ezoqam khapémbá, ate gi:goam, eit mbá, khagua-qape mokho-te gi-oz, vøkhandi:z. Yaq ibøkha ndigu ngiæzoateáv. ²¹ Até zó-a, zo ibøkha iz qazondapem, ibøkhá qazøte-khandí:z. Ta matev ndøgo, ambá av nqægo, khavim sunguzam nonqō. Geté gekha ezoqām ndego, ibøkha iz tendap, ndego Mbumbukiam-te manqa mbusa, āv genévé nqægo: Ndego Mbumbukiam-qa bøi-te egeiegei yage-qa ndøgō. Zo ndøgo tøzøte-khandí:z, Yesu Keliso løvøte-te gendo-khandi:v.

²² Yaq ndego yan-té genøqavíg, Mbumbukiam-qa nakeamo zenda-te vømøqqom, neka enzol ezoqam ate ndi:gu neka nqova megetapak neka nqova bazaføgakh-us ndezømbø-kawaevat.

4

Yage ndakinak, Yesu mokho-te

¹ Keliso ekeza kha-te gepotonam, yaq até zó-a, zo āv tøne-matøvemém, av ndego ge:matøvem. Potonam matev tøzøfakhan, sozó-eqatát. Zapa ndøgo, gekha ezoqām ndego, Keliso zapaya, kha-te tepotonam, ndego manqa-zapa, zitá genewuá.

² Ndego nqanek manqei-qape-te zua teyagat, ndego ekeza kha-qa poev sekemba gembó-pavaták. Geté Mbumbukiam-qá poev mba mbópavát.

³ Zo bugukhokhof, khøuwa kandambá, āv tøzøte-yagám, av ezoqa ndi:gu, Mbumbukiam zøtezateav ndigu, ndezømbe-khaneat. Zo mambe si zøwagám, neka kha-qa poev matev vozombō-pavam, neka lou loge kandakanda-te, matev soqøsoqa vinivinimba vozōgoam, neka ibøkha soqa izam si, vøzøwagam, neka tae khøuwiap o mbumbuk vizap matev soqaqape si, vøzøwagam.

⁴ Yaq ndakin, zo ndigu ezoqam, nqova zozøndáf, zo ti-te qazøte-qataz neka ti namba khokhombap vøzø-ivøvem, ndigu ande bøsik me, manqa-zapa-te sa ndibusit. Yaq ndigu ta zapaya ndøgo, zo tiqa matev qazo-ivøvem, ngenøgim manqat zømanqaté.

⁵ Geté yaq ndigu manqa ovøyam ezoqam-qá megemege-té gemówán. Ndego khakheitáp. Ezoqa ewaqape tiqa matev-qa yaq-te gezømbé-sinøzám, gekha ezoqām ndigu, gipakhaetat o zua ngiyage.

⁶ Yaq nakémbá, Manqat Mbomambaqape até ndigú-a, ndakin gipakhaez, vøyogem. Gipakhaez, ndigu manqa-zapa-qa yaq-flia, ekeza kha-té ginømbø-yogém. Geté nqova-te, ndigu zua ndøkhandi:zát, ate av-té, Mbumbukiam nde:khandi:vat.

Matev ndøgo, Mbumbukiam gini-etoam, tizi-matønumat, ni eqeieqei bizimbo-keogé

⁷ Gigiap ate nqægo, taqa vaev, avønín gemófakhán. Yaq nakémbá, zo matavap loloakh bezøgó, neka zøkeza kha, gènøzøgím. Yaq matev-qase, zoqa guligulim-te, gezømbó-khazák.

⁸ Matev kandambaqape ndøgo, matev nøme ate ndægo qaløvuam, nqáneq: Zo yaqyaq-a, kuku bezøgó. Bèzø-vøovét. Zapa ndøgo, kuku matev, manqa-zapazapa kopoáv segégutáv.

⁹ Neka yaqyaq-a, khoev sège-manqaté. Bezømbø-qàsí:v.

¹⁰ Zo ezoqa kopokopo ate ndøzøte:go, Mbumbukiam matev vinivinimba gezø-etoumat, tozo-matønumat, zo ezoqa nøme zozømbé-tøkeát. Av tøzøtegoat ndægo, yaq zo ta matev-qa keoge ezoqam eqeieqei, zógoát, Mbumbukiam gezø-etoumat.

¹¹ Mbumbukiam ezoqam matev gembo-etoam, manqat temanqatat, ndego nqanek manqat, Mbumbukiam-qá Manqat bemanqaté. Ezoqa nøme, tøkeam matev ndegeawat, ndego ezoqa bazaføgakh-us bezøtøkeé, ta bazaføgakh mokho-te ndøgo, Mbumbukiam gembo-etoam. Yaq ndøgo, ta matev mokho-te ate ndægo, Mbumbukiam-qá iz be-eqawát, Yesu Keliso mokho-te. Teqa iz kandambá tantáv neka bazaføgakh ate ndægo, teqá. Miavmiáv.

Amén. Nqanek manqat unimanqatín.

Ta zapaya ndøgo toqote-potonam, Klisten ezoqam ndoqogo

¹² Nøfuap mbomømboma! Zo matev føgakh-qape nqazo-qeivi, ndøgo zoqa unimanqatin ndækhamasimit, zo nqova bezøndáf. Zo ndømatáváp, av nqægo, matev vini zøfakhán.

¹³ Geté zo khanakhanakh mba bezø-asøtvé. Zapa ndøgo, zo āv tøzøte-potonumít, av Keliso ge:potonumat. Yaq ta khøuwa-te ndøgo, teqa bazaføgakh neka iz akhae tøndovea, ndego tendøqavan, zo khanakhanakh nøme mba zømbø-asøtáv.

¹⁴ Zo khanakhanakh mbá qanegó, zo ezoqa ta zapaya ndøgo tingenøzotat, zo Keliso-gi ezoqam ndozogo. Zapa ndøgo, nqanek matev, āv qane-unimanqatinát nqægo: Mbumbukiam-ge Nqova Mbomambaqape, nandêgó zo-te, ndego Nqova iz akhae-us neka bazaføgakh-us.

¹⁵ Geté zo mokho-te, ezoqa nqosøgeap tendap, ndøgo ta zapaya ndøgo betègó, ndego ezoqa pakhapakha ndezø-khaneam o gigiap nde-aqonam o ezoqam-qa matev-te, kesov ndesokhosam.

¹⁶ Geté gekha ezoqām ndego, Klisten ezoqam tepotonumit, ndego mivi bègó. Geté ndego Mbumbukiam-qá iz be-eqawát.

¹⁷ Khøuwa iz møndøndáp. Mbumbukiam-qa manqa ovøyam, avønín géngáz. Tegi ezoqam-té qanøngáz. Mbumbukiam-qa manqa ovøyam ni-te tøngaz, ni tegi ezoqam nqazigu, yaq gê, ti-te ndigu āv khanégoát, ndigu Mbumbukiam-qa Manqat Mbomambaqape o-mba ndapeav ndigu? Ti-te ndigu unimé:-soqá.

¹⁸ Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-eín nqægo, “Ezoqam ndaføyamba-qape-te føgakh tøgoat, te:khandi:v, yaq gê, ndigu ande gekham me zømbé-fakhán, ndigu Mbumbukiam ndisanqawe neka manqa-zapazapa sa ndimatanam? Ti-te ndigu unimé:-soqá.”

¹⁹ Yaq nakémbá, gekha ezoqām ndigu, ndipotonam, av Mbumbukiam-qa poev ndægo, ndigu ekeza khatae, teqá zenda-te ndégo tiabenø-veém, ndigu gekhakheinøvem. Ndego unimanqatin ezoqám. Ndego matev āv genégó, av manqa mbusa ge:ve. Yaq ndigu ezoqam, matev eqeieqei matanam-te até be-apét.

5

Guguna manqat, megetapak-te neka ezoqa ndakinak-te neka ezoqa ewaqape-te

¹ No ndakin zo Klisten megetapak-té qatø-manqaté. Até nó-a, no Klisten megeat ezoqám. Keliso nqosøgeap gepotom, no nøkeza bói qateqeív, neka até nó-a, nqæpõtõnãm, Keliso zapaya. Neka até nó-a, matev qaniqanimav sizimú-ndapém, ta khøuwa-te ndøgo, Keliso-qa bazaføgakh neka iz akhae tøndovea, ndego tendoqavan. Yaq nakémbá, no zo megetapak, nqazø-pouwe:

² Nandiv Klisten ezoqam, Mbumbukiam kopømba ande av sip ndi:gu, zoqa zenda-te ge-ab, zo eqeieqei zøkeogé. Zo khanakhanakh-us zøkeogé, ambá av nqægo, gezømbó-qasi:vāt. Zo nqanek sasae, moni-qa mba mè:gø. Geté zo poev ùni bezømbegó, nqanek sasae-te.

³ Zo ndigu ndøtokhònáz, Mbumbukiam zoqa zenda-te ge-ab. Geté zo matev eqeieqei ndømatanám. Yaq nandiv, zo ande sip me ndozozømbe-keoge, kopømbá, zoqa matev gembó-paevém.

⁴ Yaq ta khøuwa-te ndøgo, ndego sip keoge ezoqam kandambaqape tendoveao, zo yaq-fia neka iz kandakanda zó-upøgím. Ta yaq-fia ndøgo, gemø-lanqayák. Ndøgo miavmiáv.

⁵ Zó-a, ezoqa ndakinak, zo megetapak-qá mokho-té qanu:gú.

Neka zo ezoqa ewaqape, yaqyaq-a me:khambùváp. Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat, äv qane-eín nqægo,

“Ezoqa ndi:khambuvap,

Mbumbukiam gèsanqazá.

Geté ti-te ndigu, ekeza kha ndivoat,

ndego kuku mbogó.”

⁶ Yaq nakémbá. Zo me:khambùváp. Mbumbukiam-qá zenda bazaføgakh mokho-té qanu:gú. Yaq khøuwa eqeieqei tømøndap, ndego zo ndø-egazó.

⁷ Zoqa fofogep ate nandægo, Mbumbukiam-qá zenda-té qanøveém. Zapa ndøgo, ndego zo gèzø-keogé.

⁸ Gø:feazoát, neka gø:keogé. Zapa ndøgo, zoge qaqa ezoqam, ndego nqova soqaqape, andé layon khobos-qape me me:-okhó, neka ndego ezoqa ngiæzoat-qa ndøvawé. ⁹ Zoqa unimanqatin-te, bazaføgakh-us ndøwaniáp, neka gèmbøe-khakhazám, ndego. Zo møzøte-zøté, até Klisten ezoqa nømé-a, nqanek manqei-qape-te ate nqægo, äv tini-potonumít, av zo ndøzøte-potonumit.

¹⁰ Mbumbukiam, ndego kuku kandamba ndømbogo, ndego zo gezø-akha, miavmiav Keliso Yesu namba teqa waev-te tozoyagat, zo ndakin khøuwa elavøqasi-te ndozopotonumit, ndego zo ndøkhakheinøvé, vozó-eqeieqei-ēz, neka bazaføgakh vøzø-etoām. Yaq zo føgøføgakh zówaniapát. Yaq zo ndøzoto-gevetømém, neka zó-o:azák.

¹¹ Bazaføgakh ate ndægo, Mbumbukiam-qa ndøgoát. Miavmiáv.

Amén. Nqanek manqat unimanqatín.

Vaev manqat

¹² No nqanek pepa khapelavøqase, Sailés namba niti-peaumavún. No møtenøtén, ngenek unimanqatin Klisten ezoqám. No zo nqanek pepa mokho-te, andé gaga khaneam-qa nøzøgoám. Neka no zo äv qatezømás nqægo: Ndøgo unimanqatín. Mbumbukiam kuku zo-te. Ta kuku matev-te ndøgo, føgøføgakh até vøwaniáp.

¹³ Nginik Klisten bawan ezoqam, nqanek Babilon taon mokho-te ngiyage, Mbumbukiam zo namba sa gumu-veataz, khaiya mboma manqat ndøkhofotaváv, zo-te. Neka até Má-k-a, ndego kopømba ande av noge yo nde:go, khaiya mboma manqat ngèkhøfõtäváv.

¹⁴ Tozo-møvabat, zenda kaka vø-itiamát neka vøngenøndamat. Kuku matev-ús.

Sambi ndøgoát, zo namba, ate ndøzøte:go, zo Keliso-qa mokho-te ndozotu:gu.

2 Pita

Pita-qa pepa qambo-menas

Megeat Manqat-qase

Nqanek pepa, Pita gèmbò-menás, Klisten ezoqam ndígu tezø-peawám, ndigu manqei vinivinimba-te giyageapam.

Nqanek pepa mokho-te, Pita ndigu āv gezømbe-peawám nqægo: Ndigu yà beto-feazoát. Zapa ndógo, khavozam nømendim ezoqam kopoáv, Klisten ezoqam tubam-qa zøgó. Nginik khavozam nømendim ezoqam, matev soqøsoqa, mbomømboma mbo-akhayám. Neka ndigu ezoqa, āv gini-zømesím nqægo: Yesu nqawa gendó-qavanák. Yaq Pita ndigu Klisten ezoqam, guguna manqat zøkhofótáv, av nqægo: Ndigu Yesu mokho-te, føgøføgakh bewaniáp neka unimanqatin manqat, bazaføgakh-us bēgeawat.

¹ No Saemon Pitá, nqanek pepa nqæpeaomit. No Yesu Keliso-gé sasae ezoqám neka tegé u-aném. No zo-té qatø-peaomít, zo unimanqatin matev mbomambaqape kopo qa-zondapem, av ni qatindapem. Nqanek unimanqatin matev, nigi khandi etoam ezoqam neka Mbumbukiam Yesu Keliso-qa matev eqeieqei-qape mokho-té qazindapém.

² No āv qate-guligulím nqægo: Zo Mbumbukiam neka Yesu, nigi Evezøza, qazøte-zøtez, zo kuku matev neka sambí matev nøme mba zømbó-khouwév.

Ni Mbumbukiam gevevendam, ni bazaføgakh bizi-asøzú, Klisten matev-te

³ Teqa bazaføgakh kandambaqape-qa mokho-te ndøgo, Mbumbukiam-te qandowav, Yesu ni ate ndægo, yage nonqo neka Mbumbukiam-qa poev gone nonqo, sègenimbu-etoám. Zapa ndógo, ni mizi:nøtén ndego, ni teqa iz kandambaqape neka matev eqeieqei-qa mokho-te ginindu-akha.

⁴ Neka ta mokho-te ndøgo, ndego ni manqa mbusa ni-aumám. Manqa mbusa qaniqanimáv neka kandakandá. Ndego tenegó ndógo: Zo manqei-qape-qa ngi:wat matev-te zøté-khokhóz, ndøgo ezoqam-qa poev matev soqøsoqa-te ndøndo-fakhate neka ezoqa ndøngiæzoat. Neka zo matev, āv tabezømbe:gó, av ekeza matev ndægo.

⁵ Yaq nakémbá, zo bazaføgakh ndø-asøzú neka zoqa unimanqatin matev-te, matev eqeieqei matanam mo:veém. Yaq zoqa matev eqeieqei matanam-te, nøtenat eqeieqei mo:veém.

⁶ Neka nøtenat eqeieqei-te, kha nøzøgim matev eqeieqei mo:veém. Neka kha eqeieqei nøzøgim matev-te, føgøføgakh waniap matev mo:veém. Neka føgøføgakh waniap matev-te, Mbumbukiam-qa poev matev paev mo:veém.

⁷ Neka Mbumbukiam-qa poev matev paev-te, Klisten zøfuap-te kuku matev mo:veém. Neka Klisten zøfuap-te kuku matev-te, ezoqa ewaqape-te kuku matev mo:veém.

⁸ Zo nqanek matev vinivinimba oskia tozogoat, neka ndøgo zoqa mokho-te vøkhouwevtét, yaq zoqa zøtezat, nigi Evezøza Yesu Keliso-qa yaq-te, ambá av nqægo, khokhø segegō, geté mokho mbófakhán.

⁹ Geté gekha ezoqám ndego, nqanek matev vinivinimba goneav tøgoat, ndego mokho qeiviáv. Ndego andé bøi waev mbain ezoqám, neka ndego manqa mate møndømbøe-navøém, av nqægo, Mbumbukiam bugukhokhof manqa-zapazapa-te gesungutav.

¹⁰ Nøfuap! Yaq nakémbá, zoqa Klisten matev-te, bazaføgakh nøme mba mo:-asazét, ndøgo Mbumbukiam gezøndo-akha neka vøveataz. Zo nqanek matev vinivinimba tozogoat, av qazømbe-manqatavun, zo unimanqatin-te, zó-o:azák.

¹¹ Yaq Mbumbukiam zo mboqog zømbó-mboqozó. Kandambá, tezømbo-mboqozo. Yaq zo kopømbaqapé, nigi Evezøza neka Khandi Etoam Ezoqam, Yesu Keliso, teqa megeat matev-te, zomø-óz, ma miavmiav ndo:kawaevat.

¹² Zo nqanek matev vinivinimba-qa yaq-te, mðzøte-zøté, neka zo unimanqatin manqat-te, føgøføgakh zowaniáp, zo qazondapem. Geté no zo oskia nøzø-manqaté. Soqaín ndøgo, manqa mate tøzømbo-navøem.

¹³ No nqæmatavap, no zo matavap oskia tæzø-mboqogimat, no nqanek manqei-qape-te, ande palai khoev mokho-te nqatu:-yage, ndøgo eqeieqei.

¹⁴ No møtenøtén, no nqanek palai khoev avønín nø-iváv, vøe-naním. Nigi Evezøza, Yesu Keliso, no āv tenømbe-veáz.

¹⁵ Yaq nakémbá, no bazaføgakh no-asazét. No tæqavan, zo nqanek manqat oskia mbomataváp.

Ni Mbumbukiam-qa Manqat, føgøføgakh bizimbo-geawát

¹⁶ Ni zo qeizø-manqatam, nigi Evezøza Yesu Keliso bazaføgakh-us tendoqavan, ni ambá av nqægo, zo emanqa-emanqa nizø-gigimām, ndøgo ezoqam-qa matavap-te qando-fakhatam. Av taoká. Ni teqa bazaføgakh-qape, nikeza bói qatiqeiám.

¹⁷ Ni møigøám, te namba, Mbumbukiam, nigi Tat, gembovizam neka iz kandambaqape vømbø-etoam. Ta khøuwa-te ndøgo, Mbumbukiam Eqeiwat-Qape-te, manqat āv qande-fakhán nqægo, “Ngenek nogé Yó. No poev kandambá te-te.”

¹⁸ Ni Yesu namba, ta olol-te qeitogoam, ma Mbumbukiam ge:goam, ni nqanek manqat, yan-te qandovis, nikeza geá qatiyogém.

¹⁹ Yaq nakémbá, ni Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam-qa manqat, nøme mba nito-unimanqatinát. Até zó-a, zo tiqa manqat, eqeieqei ndøyogé. Zapa ndøgo, tiqa manqat, bøvun manqei-te, andé waev me me:khaév, atema vømópavē, ta khøuwa-te ndøgo, Keliso tendoqavan, neka zoqa mbøni-te, ande pave ndukuam me vøzømbé-sanqatāv.

²⁰ Geté zo vøezøté. Gekha manqāt ndøgo, Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam, teqa manqat mokho-te gipeaumam, ndigu ambá av nqægo, ekeza matavap-te mbā ginø-peaumām. Av taoká.

²¹ Ta manqat ate ndægo, ambá av nqægo, tiqa poev-tē qando-fakhanām. Geté Mbumbukiam-gé Nqova Mbomambaqape ndønøzøgimám, yaq ndigu ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat vøe-zømesimam.

2

Khokho nømendim ezoqam-qa yaq-te, ndigu ezoqa nøme ndingiezoat

¹ Ta khøuwa-te ndøgo, Izlael bawan mokho-te, khavozam manqa vevezam ezoqam ndøgoám. Yaq até zo mokho-té-a, khokho nømendim ezoqam ndøfakház, neka khonoam-te manqat vini vøndapāv. Geté manqat av nqægo, ezoqa géngiæzó. Nginik nømendim ezoqam, até tigi Evezøzá-ya, gó:naumát, ndego genqovotaz. Geté ta mokho-te ndøgo, ndigu ekeza kha géngiú. Nakhamas-té ginø-soqoéz.

² Ndigu mambe møqæ. Yaq ezoqa kopoáv, ekeza kha Klisten ezoqam ndi:vewe, tiqa matev mbópavát. Yaq ta zapaya ndøgo, ezoqa unimanqatin nakhoa géngenøitát.

³ Nginik khokho nømendim ezoqam, moni møqæ. Ndigu tiqa khavozam manqat mokho-te, ekeza matavap-te mba ndønødo-fakhate, zogi moni upøgim-qa ndøgoát. Geté Mbumbukiam, nupøkhan mba, é-møndæpøóá. Ndego ti-te yaq-flia ndøtá. Ndego géqaqavaták. Geté géngiæzó.

⁴ Até enzol ezoqám-a, ndigu Mbumbukiam-qa manqat giqavotøvem, ndego ambá av nqægo, sègezøtāk. Geté ndego gøinam manqei-té genø-nqagevém. Yaq ndøgo auli sén gini-møpøsap. Bøvun-té. Neka manqa ovøyam khøuwa-qa mo:keogé.

⁵ Até ndigu ezoqám-a, nupøkhan mba giyagam, ndigu Mbumbukiam gisanqawam, ndigu sa takeáv, av gi:yagam, geté ndego khøuwat-qape ndonqonqotáv, ti-te. Yaq ezoqa eit-mba ndøkhandí:z. Noa-za mba ndøkhandí:z, ndego ezoqa gezø-akha, Mbumbukiam-te tiqambuz neka matev eqeieqei-te vøyagāt.

⁶ Até Sodom neka Gomolá-ya, ta taon kandakanda menas, Mbumbukiam ezoqam-qa manqa-zapazapa-qa yaq-fia ndótá, vøsonqotav, vøpakhak, ezoqam namba. Ndego tene-matanám ndógo: Ezoqa gé:zómás, gekha ezoqám ndigu, ndisanqawe, matev āv tøzømbé-fakhán.

⁷ Lot-za mba ndøkhandí:z. Zapa ndógo, ndego ezoqam eqeieqei. Ndego mbøni mbon-qosøgeapám, ndigu Mbumbukiam-qa manqat ginqagimam, neka mambe si vøzøwagam.

⁸ Ngenek ezoqam eqeieqei, khøuwa kopoav ti mokho-te geyagam, tiqa matev soqøsoqa vøqeivam-a, vø-ewagam, ndego andé enqoni me mbøevitám.

⁹ Nqanek matev vinivinimba, ni āv qani-nømendím nqægo: Mbumbukiam ndego kopømbaqapé. Ezoqa ndaføya-ndaføya, ndipotonam, segé-khandí:z. Geté manqa-zapa-us ezoqam, ndego yaq-fia zøtaév. Ndego manqa ovøyam khøuwa kandambaqape nonqo zøgeawát.

¹⁰ Ezoqam ndigu, ekeza kha-qa poev soqøsoqa vinivinimba ndimbopaev neka Mbumbukiam-qa Megeat Matev ndisanqawe, ndego yaq-fia nøme mba zømbótá.

Nginik khokho nømendim ezoqam, sapí neka ekeza kha mba ndø-eqawát. Ndigu até nqova iz kandakanda-té-a, møe mbaín, geté sège-ngenøzotatún.

¹¹ Geté até enzol ezoqám-a, oskiá ndøgo, tiqa bazaføgakh, ndigu khokho nømendim ezoqam-qa bazaføgakh uni ndæløvui, ndigu nqova vinivinimba-qa iziz ngenøgimáv, Evezøza-qa bugug-te.

¹² Nginik khokho nømendim ezoqam, andé søvakha gigiap me me:gó, søvakha gigiap ndigu, leg-te khøuwag nqazifeam, nqazi-zitøge. Ndigu mokho ndåpeáv. Ngenøgim manqat khokhó sege-manqatatún. Nginik ande søvakha gigiap khobokhobos me, gésoqoéz.

¹³ Ndigu ezoqa nøme, soqaqape-te ndi-abam, ndigu yaq-fia soqaqape āv tiníndapém. Khøuwa ate ndægo nqa-okho, ndigu lou loge si zøwág. Tiqa poev sa ndógo. Até ndøgóa, zo namba lou gi:logatun, ndigu matev soqøsoqa neka khavozam manqat zø-okhoatún. Ndigu zoqa Klisten bawan mokho-te, andé khavim me me:gít.

¹⁴ Tiqa bøi, mambe møqæ sakheis-qa mba me:vawé. Tiqa manqa-zapazapa, sègezø-okhó. Neka ezoqa nøme ndigu, Klisten matev-te bazaføgakh mbain ndigu, ndigu manqa-zapa-te ituza-qa ndøgó. Tiqa qovet matev, vaev mbaín. Mbumbukiam géngiæzó, ndigu.

¹⁵ Ndigu matev eqeieqei, møndø-ivøvé, neka ande leg-te me vøe-ewaz. Ndigu Balam-qa me:qeivím, ndego Beol-ge yo. Até ndegó-a, manqa-zapa matanam mokho-te, moni qaqasam-qa mbogoám.

¹⁶ Geté Mbumbukiam gèmboponqóm, teqa manqa-zapa matanam zapaya. Tege donki, ezoqa manqat mbo-eín, ndego manqa vevezam ezoqam vøtokav. Zapa ndógo, teqa matev mokho mbaín.

¹⁷ Nginik khokho nømendim ezoqam, andé kea kumbutap ibøkha-yav me me:gó. Neka ndigu andé khaiya ozoz me me:gó, khamøe tøkhamba, ndoqo-matavap, qæ ndølanqā, geté qæ mbaín. Mbumbukiam manqei møndøzømbo-mendeó. Ta manqei-qa bøivun, kandamba tantáv.

¹⁸ Ndigu manqat kandakanda, sège-manqaté. Geté ndøgo mokho mbaín. Ezoqa nøme ndigu, ndakin mba gikhokhoz, manqa-zapa matanam-te, av ezoqa nøme gi:goatun, ndigu nginik kha-qa poev soqøsoqa-te neka mambe matev-té ginø-itudá.

¹⁹ Nginik khokho nømendim ezoqam, ezoqa manqa mbusa āv gizømbe-aumatún nqægo: Tiqa nømendim manqat, génqovotáz. Geté ndigu ekezan, tokøzát. Manqa-zapa

ndønønøsám. Yaq ndøgo géngiæzó. Zapa ndøgo, gekha matēv ndøgo, ezoqa ndønøzøiwat, ndøgo génnøtám.

²⁰ Gekha ezoqām ndigu, nigi Evezøza neka Khandi Etoam Ezoqam Yesu Keliso gi:zøtez, neka manqei-qape matev vø-ivøvem, ndøgo ezoqa ndøngiæzoat, yaq vaev nqawa manqa-zapa-te tivesez, vøgutāz, yaq ti-te ndigu unimé:-soqá. Taqa soqain ndømølvú, av bugukhokhof qægoam, ndigu unimanqatinteav qagoam.

²¹ Ndigu nakhoa eqeieqei amba zøteateav tøgonin, ndøgo ambá kopømbá ti-te. Geté ndakin ti-te ndigu, unimé:-soqá. Zapa ndøgo, nakhoa eqeieqei møndæzøté. Geté zítá gini-wuøém, neka Mbumbukiam-qa guguna manqat, ezoqa ndigu gi:zømesimam, vø-ivøvem.

²² Tiqa matev até kopó, av manqat nøme, nqazi-manqate. “Gaço qometa tuqoza, nangó gunølogín,” neka “Bøsik ibøkha-te tukhakuam, nango møndø-vesezin, qoq-pakha-te vømø-khakuamin.”

3

Keliso nqawa tendoqavan

¹ Nøfuap mbomømboma! No ndakin zo-te pepa qatøndo-peaumam, gènnø-menás. Nqanek pepa menas mokho-te, no zo manqa matev eim-qa nøzøgoám. Zoqa matavap, ndaføyamba-qape zøgoát,

² neka zo Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam-qa manqat bezømbē-vesezu, av bugukhokhof gi:manqatam, neka guguna manqat ndøgo, nigi Evezøza neka Khandi Etoam Ezoqam, tegi u-anim mokho-te, gizø-etoam.

³ Bugukhokhof nqánek: Zo vøezøté. Vaev khøuwa-te, ezoqa nøme ndøfakház. Ndigu ekeza poev matev soqøsoqa mba mbópavát. Neka zo otøota mé:zæbát.

⁴ Ndigu āv giní-manqatát nqægo, “Gê, ndego manqa mbusa geve, nqawa tendoqavan, gekham-té gego? Nigi atanakha-za, gimboe-kewagam, møndømu-pakhaéz. Geté matev ate nqægo, manqei-qape-te nqago, sège-okhó. Yaq manqei-qape ande vøengaz-a, yaq ndakin, matev-qase enendateáv.”

⁵ Mbumbukiam manqei-qape neka yan, nupøkhan mba, ekeza manqat ge:khakheinam, ndigu gèqavotám. Neka ndigu unimanqatinteáv, av nqægo, manqei-qape ibøkha-tē qando-fakhān; Mbumbukiam ibøkha gene-khakheinām,

⁶ yaq atē ibøkha gene-ngiū, khøuwat-qape qafakhan.

⁷ Mbumbukiam yan neka manqei-qape, ndakin até ta manqat kopó genegeawát. Av tené-geatát, atema manqa ovøyam khøuwa kandambaqape-te, gøinam vøengiū, neka ndigu vøngiæzō, ndigu ndisanqawe.

⁸ Nøfuap mbomømboma! Zo nqanek manqat bezømbø-nāvøém: Evezøza-qa bøi-te, khøuwa kopo andé viav wan taosen me:gó, neka viav wan taosen, andé khøuwa kopo me:gó.

⁹ Evezøza ambá av nqægo, yakha mbovaēv, ekeza manqa mbusa-qa yaq-te, nqawa tendoqavan, av ezoqa nøme ndi:matavap. Geté ndego zo me:gó. Ndego poeveáv, ezoqa kopo tesoquev. Geté ezoqa ewaqape, te-té giabenø-qambúz.

Mbumbukiam yan ndakinak neka manqei-qape ndakinak tekhakheinam

¹⁰ Geté Evezøza-qa Khøuwa, nakhamas-té qanøgeáv. Andé aqonam ezoqám. Yaq yan sogó-navøém. Ndand tatas-qape-ús. Yaq gigiap vinivinimba, khaiya ova nqo:go, gøinám qané-lonqotám. Yaq manqei-qape neka gigiap ate nqægo, manqei-qape-te nqago, vønnavøém.

¹¹ Zo qazøte-zøtez, Mbumbukiam gigiap ate nqægo, av nqægo tengiu, yaq ge zô ndozo-matavap, zo ndakin ande áv khazøté-yagāt? Zoqa yageap, ndaføyambá neka mbomambá sa begó, av Mbumbukiam ndømbøe-poev,

¹² zo nqanek Mbumbukiam-qa khøuwa ndøzømbøe-keoge. Av tøzøte-yagat, yaq ta khøuwa kopømbá, nakhamas-té qanøfakhán, ta khøuwa ndøgo, yan tølonqotam, vónavøēm, neka gigiap ate ndægo, yan-te nqo:go, kopømba ande av ndavand ndi:gu, vø-menegīm.

¹³ Geté ni yan ndakinak neka manqei-qape ndakinak zimbøe-keogé, av Mbumbukiam manqa mbusa ge:ve. Ta manqei-te ndøgo, matev eqeieqei mba ndøgoát.

Ni Keliso nqazimbøe-keoge, matev eqeieqei bizigú

¹⁴ Nøfuap mbomømboma! Yaq nakémbá, zo nqanek matev ndøzømbøe-keoge, tøfakhanam, zo bazaføgakh ndø-asáz: Zo ndaføyambá segegó neka manqa-zapa-yáv segeyagé neka Mbumbukiam namba, sambi bezøgó.

¹⁵ Zøté-matøvemēm! Nigi Evezøza khøuwa ndeføløsumit, ndego tenegó ndøgo: Ezoqa khandi mé:ndapém. Nigi Klisten nøfu mbomambaqape, Pol, ndego Mbumbukiam matavap loloakh gembo-etoam, taqa yaq-te, áv tezømbe-peawám.

¹⁶ Teqa pepa-te ate ndægo, Pol taqa yaq-te ge:peaumam, ndego manqat kopo me:peawám. Manqat nøme, ta pepa-te ndøgo, andé føgakhín. Yaq ezoqa nøme, ndigu Klisten matev-qa yaq-te mokho ndapeav ndigu neka tiqa unimanqatin matev føgakh mbain ndøgo, ndigu teqa manqat nøme, mokho soqain segembo-qambuanemín. Ndigu até Mbumbukiam-qa Manqat nøme-té-a, matev áv tinigoatún. Ndigu gésoqoéz, ta zapaya.

¹⁷ Geté zo, nøfuap mbomømboma, zo ndakin é-møzøtezøté. Yaq nakémbá, zo gò:feazoát. Soqain ndøgo, ndigu ezoqam, ndigu Mbumbukiam-qa guguna manqat paeveav ndigu, zo soqain-te ti-itub, yaq zo ndakin bazaføgakh ndozo-waniap, vozó-o:áz.

¹⁸ Yesu Keliso, nigi Evezøza neka Khandi Etoam Ezoqam, ndego kuku kandambá, zo-te. Yaq zo teqa kuku matev mokho-te neka zoqa zøtezat-te, teqa yaq-te, sà tønne-fisumít.

Teqa iz bèto-egawát, ndakin nekā miavmiav.

Amén. Nqanek manqat unimanqatín!

1 Zion Zion-qa bugukhokhof pepa

Megeat Manqat-qase

Nqanek pepa Zion ndøpeawám, ndego Yesu-gi paev ezoqa tuelv nøme gegoam. Ti-te ndígu tenø-peawám, Klisten ezoqam, Esia manqei-te giyageapam. Ta khøuwa-te ndøgo, Zion nqanek pepa gepeawam neka taqa zita-te, pepa menas nøme vøpeawam, ndego é-møndø-lawaqape-év. Nqanek pepa misika-te, ndego ekeza iz veeáv. Geté zøtezat ezoqam, āv giniqeiív nqægo: Ta pepa misika-qa peawam matev, até kopó, av peawam matev ndægo, Yesu-qa emanqat mokho-te ndøgo, Zion gepeawam. Ndøgo ni āv qani-nømendím nqægo: Ta manqat ate qægoam, Zion ndøpeawám. Neka ndego até Manqat Qandoveveám-a, vøpeawam.

Zion nqanek pepa misika gepeawam, ndego Efesus taon-té geyagám. Ta taon-te ndøgo, ndego Klisten bawan ezoqam-gé megeat ezoqa nøme ndøgoám. Manqat nøme, Zion Klisten ezoqam-te gepeawam, ponqom manqát. Geté ndego aiyaiyav manqat-us ndøpeawám. Zapa ndøgo, ndego kuku kandambá ti-te, neka ndigu 'nogi nakheis' vøzø-akhaemam. Zion āv gene-ewág nqægo: Ezoqa nøme, khavozam manqat ndøvøndazát. Ndigu āv gini-manqatát nqægo: Yesu, Mbumbukiam-ge Yo, ndego ambá av nqægo, ùnime:-ezoqam-ēv. Neka manqat nøme gimanqatat, nqáneq: Ezoqam-qa kha soqaqapé. Yaq ni bizi-sanqawé. Neka ezoqa ambá av nqægo, Yesū gini-khandi:z, geté mokho manqat qateqat betaqagó, yaq ndøgo, toqoté-khandi:q. Geté Zion ndigu Klisten ezoqam, āv gezømbe-ovøyám nqægo: Manqat av nqægo, khavozam manqát neka ndøgo mokho mbaín.

Yesu Keliso, ndego Khandi Manqát

¹ Ni zo manqat nqeizø-peaomit, ndøgo oskia ndøgoám, ibugukhokhof, atema ndakin. Ni møyogém, neka nikeza bói qati-kewagám. Ni møyqeiívím, neka nikeza zendá qati-geagimám. Khandi Manqat niti-manqaté.

² Nqanek Khandi, mändoveá. Ni møyqeiívím neka ezoqam-te, ni-unimanqatinát. Ni zo khandi miavmiav niti-zømesimít, ndøgo Eve namba qægoam, yaq ni-te vøfakhan.

³ Ni qeiqeiívím neka vøyogem, até zó-a, ni ndøgo teizømbe-manqaté. Yaq zo ni namba zì:tøkuatát, neka ni Tat neka Yo namba, Yesu Keliso, bizi:-tøkuat.

⁴ Ni nqanek manqat tøti-peaomít ndøgo: Ni ate nqazi:gu, khanakhanakh, tàbinimbi-tøtvøyám.

Niqa matev, mbomambá sa begó

⁵ Manqat ndøgo, Yesu Keliso-te qeiqeiívím, neka zo nqati-zømesim, nqáneq: Mbumbukiam, ndego wáev neka te mokho-te ndego, bøyivun-qase mbaín.

⁶ Yaq nakémbá, tizi-manqatat, av nqægo, te namba nqazi:-yage, gete ni bøyivun-te neka manqa-zapa-te zua zigū, ni zì:khavozám neka unimanqatin-te yageáv.

⁷ Geté ni waev-te tizi-okhoat, av ndego ekezan, waev-te nde:yage, yaq ni yaqyaq-a, sizimú-tøkuatát. Yaq Yesu-qa kouk, ndego Mbumbukiam-ge Yo, niqa manqa-zapazapa ate ndægo, ginísungúz.

⁸ Tizi-manqatat, av nqægo, ni manqa-zapazapa mbaín, ni nikeza kha, zìmbøe-khavozám neka unimanqatin manqat mbaín, ni mokho-te.

⁹ Geté niqa manqa-zapazapa Mbumbukiam-te tizi-vøndæmem, yaq ndego matev egeiegei, av bugukhokhof ge:-ein, ndømatanám. Ndego niqa soqa matev, segembøé-navøém, neka manqa-zapazapa ate ndægo vønísungūz.

¹⁰ Tizi-manqatat, av nqægo, ni manqa-zapazapa gonemāv, ni Mbumbukiam, khavozam ezoqam zi:vewé neka ni mokho-te, teqa manqat mbaín.

2

Yesu nigí tøke ezoqām

¹ Nogi nakheis! No zo nqanek manqat tæzømbe-peaomít ndógo: Zo andé manqa-zapazapa vøzøtégoāt. Geté ezoqa manqa-zapa tego, ni ezoqa nginígú. Ndego ni zapaya, Tat manqat mbomanqaté, ndinimbō-vīgim. Ngenek ezoqam, Yesu Kelisó, ndego ezoqam ndaføyamba-qape.

² Keliso niqa manqa-zapazapa, ekeza kha-té genøndáp, vø-evøzam. Geté niqá manqa-zapazapa mbá mbá, geté até manqei-qape ezoqam ate ndigu-qá manqa-zapazapá-ya.

Gekha ezoqām ndigu, Mbumbukiam ndi:zøtezat, ndigu teqá matev bembopáev

³ Av khazí:nøtēn, av nqægo, ni Mbumbukiam mizi:nøtēn? Av qazí:nøtén nqægo, ni teqa manqat o-mba tizimbøe-ndapat.

⁴ Ezoqa te-ein, av nqægo, “No Mbumbukiam møtenøtén,” gete ndego Mbumbukiam-qa Manqat paveav tøgoat, ndego khavozam ezoqām neka te mokho-te, unimanqatin manqat mbaín.

⁵ Gekha ezoqām ndego, teqa manqat o-mba ndo:ndape, te mokho-te ndøugu, Mbumbukiam-qa kuku matev, møndømu-khouwév. Yaq ta mokho-te ndøgo, ni āv qazi:nøtén nqægo: Ni te mokho-té qazu:gú.

⁶ Ezoqa te-ein, av nqægo, “No Mbumbukiam-qā mokho-tē qatu:yagē,” ndego āv teabete-yagé, av Yesu ge:yagam.

Kuku matev-qa yaq-te

⁷ Nøfuap mbomømboma! No ambá av nqægo, zo guguna manqat ndakinak nøzø-peaomít. Av taoká. Nqanek guguna manqat, awenegé, ate av-té, zo oskia qazømbe-goam. Nqanek awenege guguna manqat, zo bugukhokhof mōzo-ewagám. Nupøkhán mbá.

⁸ Geté unimanqatin. No zo guguna manqat ndakinak nøzø-peaomít. Yesu mokho-te, neka até zo mokho-té-a, ni āv qazi:qeiví nqægo: Nqanek guguna manqat, unimanqatin. Zapa ndógo, bøivun ndakin, gènavøemtét neka unimanqatin waev ndøkháev.

⁹ Ezoqa te-ein, av nqægo, “No waev-tē qægō,” gete ndego Klisten ezoqa nøme ndesanqawe, ndego bøivun-te zua ndøgó.

¹⁰ Geté ndego ezoqam, ndego Klisten ezoqa nøme-te kuku ndømbogo, ndego waev-té geyagé. Yaq ndego gébøiavák.

¹¹ Geté ndego ezoqam, ndego Klisten ezoqa nøme ndesanqawe, ndego bøivun-té gegó neka bøivun-té ge-okhó. Ndego otevatéav, ande āv kenēma. Zapa ndógo, bøivun teqa bøi, møndøgutáv.

¹² No zo-té qatø-peaomít, nakheis. Zapa ndógo, Yesu Keliso zapaya, Mbumbukiam zoqa manqa-zapazapa, møndømbøe-navøém.

¹³ Neka no zo evøndipakha angana-té qatø-peaomít. Zapa ndógo, zo ndego mōzøte-zøtéz, ndego oskia gegoam, ande qandengaz, atema ndakin*.

Neka no zo ezoqa ndakinak-té qatø-peaomít. Zapa ndógo, zo ndego soqaqape, mōzo-tømbuinám.

¹⁴ No zo nakheis qazø-peawam, zapa ndógo: Zo Tat mōzøte-zøtéz.

Neka no zo evøndipakha angana qazø-peawam, zapa ndógo: Zo ndego mðzøte-zøté, ndego oskia gegoam, ande qandengaz, atema ndakin.

Neka no zo ezoqa ndakinak qazø-peawam, zapa ndógo: Zo bazaføgakh-ús. Mbumbukiam-qa Manqat, ndøugú, zo mokho-te. Neka zo ndego soqaqape, mðzo-tømbuinám.

Manqei-qape matev neka gigiap manqei-qape-te nqago, poev binígu

¹⁵ Zo manqei-qape-te poev bezøgǫ, neka matev ate ndægo, manqei-qape-te nqago. Gekha ezoqām ndego, manqei-qape-te poev ndømbogo, te mokho-te poev mbaín, Tat-te.

¹⁶ Zapa ndógo, manqei-qape-qa matev, kopømba ande av kha-qa poev soqøsoqa, neka gekha gigiap o matev bøi toqoteqeiv taqapoe, neka khambuvap matev qoqa gigiap-qa yaq-te, ta matev ate ndægo, ambá av nqægo, Tat-tē qando-fakhatē. Geté ndøgo manqei-qape-qa matév.

¹⁷ Nqanek manqei-qape, taqa poev soqøsoqa namba, ndømø-navøém. Geté ezoqam ndego, Mbumbukiam-qa poev ndembopaev, ndego oskia ndógoát.

Keliso-gi qaqa ezoqam-qa yaq-te

¹⁸ Nogi nakheis. Khøuwa vaev avønín. Zo mðzoyogém, av nqægo, Keliso-ge qaqa ezoqam ndøgeáv.† Geté até ndakín-a, Keliso-gi qaqa ezoqam kandambá, mðndø-fakház. Yaq taqa yaq-te ndøgo, ni mizi:nøtén, vaev khøuwa avønín.

¹⁹ Nginik ezoqam, ní namba zi:goám. Yaq ndigu ni gènøuván. Ndigu nigí ezoqám mbá. Ndigu amba nigí ezoqam tigunín, ndigu ambá oskia ndøgonín, ni namba. Geté ndigu ni mðndø-nøuván. Yaq ta mokho-te ndøgo, ni mizi:nøtén, ndigu ezoqam ate ndi:gu, nigí ezoqám mbá.

²⁰ Geté zo viní. Zapa ndógo, Keliso, ndego ezoqam ndaføyamba-qape, zo Nqova Mbomambaqape zø-etoám. Andé oil me zømbo-qóuz. Yaq ta zapaya ndøgo, zo ate ndøzøte:go, unimanqatin manqat, mðzøte-zøté.

²¹ No nqanek pepa nqazø-peaomit, zapa ambá av nqægo, zo unimanqatin manqat zøtezøtezāk. Geté zapa ndógo: Zo mðzøte-zøté. Neka zo mðzøte-zøté, khavozam manqat ate ndægo, unimanqatin-te fakhanumáv.

²² Yaq gé, khavozam ezoqam, gekha ezoqám? Ezoqam ndégo, ndo:nawam, av nqægo, Yesu ndego Mesayā mbā. Ezoqam av nge:go, ndego Keliso-gé qaqa ezoqám. Ndego Eve-qa yaq-te ndø:nāwām-a, Yo-qa yaq-te ndø:nāwām.

²³ Gekha ezoqām ndego, Yo-qa yaq-te ndo:nawam, ndego até Eve ndøsanqawé. Geté ezoqa ndego, ezoqam-qa bøi-te Yo nde-unimanqatinat, ndego até Evé-a, ndekhatíwí.

²⁴ Mbumbukiam-qa Manqat, zo qazoyogem, zo ande qazøte-unimanqatinim, até vøgeawát. Zo oskia tozo-geatat, yaq zo Yo mokho-te neka Tat mokho-te, ate zóyagát.

²⁵ Manqa mbusa, Yesu ginive, nqáne: Khandi miavmiáv.

²⁶ No nqanek manqat nqazø-manqate, zapa ndógo: Ezoqa nandígú. Ndigu zo tubam-qa ndøgó.

²⁷ Geté Nqova Mbomambaqape, zo qazondafem, ndego Keliso zo ande oil me gezømbo-qouz, ndego zo mokho-té gunu:yagé. Yaq nakémbá, zo nømendim ezoqa nøme bezøgǫ. Zapa ndógo, matev ate ndægo, ndégo tene-zømesím. Teqa nømendim matev, unimanqatín. Khavozám mbá. Yaq nakémbá, Keliso-qa mokho-te, até vøugú, ate av-té, Nqova Mbomambaqape ge:zømesimam.

Mbumbukiam-gi nakheis-qa matev, ande āv khané:gō

2:15 2:15 Lom 8:7 **2:16 2:16** Lom 13:14 **2:17 2:17** Met 7:21 **2:18 2:18** Met 24:5, 24; 2 Zion 7 † **2:18 2:18** Keliso-ge qaqa ezoqam ndégo, Antikrais ndimbo-akhayam **2:19 2:19** Kel 20:30 **2:20 2:20** 1 Ko 2:15; 2 Ko 1:21; 2 Zion 2 **2:22 2:22** 1 Zion 4:3; 2 Zion 7 **2:23 2:23** Zion 5:23; 1 Zion 4:15; 5:1 **2:27 2:27** Zion 16:13

²⁸ Unimanqatín, nogi nakheis. Zo Keliso-qa mokho-te, até vøugú. Yaq ndego tendoveao, ni kha føgakh-mbá qazígoát, neka teqa megemege-te, mívi mbaín, sizígoát, ta khøuwa-te ndøgo, tendoqavan.

²⁹ Zo møzøte-zøté, Mbumbukiam, ndego egeiegei-qapé. Yaq zo vøezøté, gekha ezoqām ndego, matev egeiegei ndematanam, ndego Mbumbukiam mokho-té genøqán.

3

¹ Zøtéqeivím? Tat, kuku khàpe mbøe-khouwév ni-te. Teqa kuku matev mokho-te, Mbumbukiam ni ekeza nakheis mi:næná. Yaq ndøgo unimanqatín. Ni uni tegé nakheis-ín. Geté manqei-qape ezoqam, ndigu zøtezateáv. Zapa ndøgo, ndigu Mbumbukiam mè:zøtezák.

² Nøfuap mbomømboma! Ni ndakin mizi-Mbumbukiam-gí-nakheis-én. Megemege-te ndo:go, ni ande āv khazígoát, taqa yaq-te ndøgo, Mbumbukiam ni-te vevezupøteáv. Zuá. Geté ndøgo tizi:nøtenát: Keliso tendoveao, tendoqavan, yaq ni āv tizí:goát, av ekezan nde:go. Zapa ndøgo, ni zí-ometám, ndego ande āv kenēgo.

³ Yaq nakémbá, gekha ezoqām ndego, Keliso-te ndo:tawe, tendoqavan, ndego matev egeiegei-té geabeyagé, ate av-té, Keliso matev egeiegei-te nde:yage.

⁴ Gekha ezoqām ndigu, manqa-zapa ndigu, ndigu Mbumbukiam-qá khafeap ndømøkuiám. Zapa ndøgo, manqa-zapa matanam matev, ndøgo Mbumbukiam-qá khafeap møkuiam matév.

⁵ Zo møzøte-zøté, Yesu ndøgo tenegeavún: Ndego niqa manqa-zapazapa, géndáp. Neka te mokho-te ndego, manqa-zapazapa mbaín.

⁶ Yaq nakémbá, gekha ezoqām ndego, Yesu-qa mokho-te ndu:yage, ndego manqa-zapazapa matanam-te, sekemba géyageák. Geté gekha ezoqām ndego, manqa-zapa matanam-te sekemba ndeyage, ndego Keliso-qa yaq-te, mokho ndapeáv neka mè:otevák ndego.

⁷ Nogi nakheis. Zo ezoqa betübám. Ezoqa ndego matev egeiegei ndematanam, ndego ndaføyamba-qapé. Ate av-té, Keliso ndaføyamba-qape nde:go.

⁸ Geté ezoqam ndego, manqa-zapa matanam-te sekemba ndeyage, ndego nqova soqaqape-gé. Zapa ndøgo, ande qandengaz, atema ndakin, ndego nqova soqaqape, manqa-zapazapa oskia ndømatanám. Geté Mbumbukiam-ge Yo, ndøgo tenegeavún: Ndego nqova soqaqape-qa matev, tèabete-ngiú.

⁹ Gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam mokho-te geqan, ndego manqa-zapa matanam-te sekemba géyageák. Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qá yage matev mu:gú, te mokho-te. Yaq ndego kopømba mbaín, manqa-zapa matanam-te sa tema. Zapa ndøgo, ndego Mbumbukiam mokho-té genøqán.

¹⁰ Ezoqam ndigu, Mbumbukiam-gi nakheis ndigu, neka ezoqam ndigu, nqova soqaqape-gi nakheis ndigu, ni āv qazí-matøvemém nqægo: Gekha ezoqām ndego, matev egeiegei gonemav ndego, ndego Mbumbukiam-gé mbá; até ndegó-a, ndego Kliten ezoqa nøme-te kuku mbain ndego.

Ni kuku binigú, yaqyaq-a

¹¹ Manqat ndøgo, ibugukhokhof mba qazoyogem, Keliso ande qazøte-unimanqatinim, nqáne: Ni kuku binigú, yaqyaq-a.

¹² Ni kopømba ande av Kein nde:go, bizígú. Ndego nqova soqaqape-ge ndøgoám, neka ekeza eveqase pakhapakha vømbō-khana. Gekha zapá, gelavao? Zapa ndøgo, ekeza matev soqáin. Geté eveqase-qa matev, egeiegeí.

¹³ Nøfuap! Yaq nakémbá, zo nqova bezøndáf, manqei-qape ezoqam zo ndisanqaza.

¹⁴ Ni mizi:nótén: Ni løvøte mizi-løvúím. Ni ndakin khandi-té qazigú. Zapa ndógo, ni Klisten nøfuap-te, kuku nigú. Geté gekha ezoqām ndego, kuku mbain ndego, ndego løvøte-te zua mu:gú.

¹⁵ Gekha ezoqām ndego, Klisten zifuap ndesanqaza, ndego ezoqa pakhapakha khaneam ezoqám. Neka zo mōzøte-zøté, ezoqa pakhapakha khaneam ezoqam, khandi miavmiav mbaín, te mokho-te.

¹⁶ Yesu ni nonqo, ekeza kha ndønqonqotáv. Ta mokho-te ndógo, ni mizi:nótén, kuku matev egeiegei, av nqægo. Yaq até ní-a, nigi Klisten nøfuand tøke nonqo, nikeza kha bizi-nqonqotáv.

¹⁷ Ezoqa gigiap kopoav tømboqat, yaq ndego Klisten zifu te-omet, ndego gigiap-qa ndepotonam, yaq ndego te-te tøkemav tøgoat, gè, Mbumbukiam-qa kuku matev, te mokho-te tógo? Av taoká.

¹⁸ Nogi nakheis! Niqa kuku matev, ambá av nqægo, manqat mba begō. Geté ndógo unimanqatin kuku matev begó. Matev matanam nambá.

¹⁹ Av tizigoat ndægo, yaq ni zí:nótén, ni unimanqatin manqat-té qaziyagé. Yaq ni kopømbaqapé, Mbumbukiam-qa bøi-te, kha føgakh-mbá qazí-waniapát.

²⁰ Niqa mbøni, ni ezoqa soqøsoqa tænxæmbat, yaq ni mizi:nótén, Mbumbukiam niqa mbøni mōndølvú, neka ndego matev ate ndægo, mōndæ-otév. Yaq nakémbá, ni mbøni vaev mbaín.

²¹ Nøfuap mbomømboma! Niqa mbøni, ni ezoqa soqøsoqa nænaev tøgoat, yaq ni Mbumbukiam-qa megemege-te, kopømbaqapé, kha føgakh-mbá qazígoát.

²² Yaq gekhām ndógo, ni Mbumbukiam tizimbo-vi:mat, ndego segení-etoumát. Zapa ndógo, ni teqa manqat, o-mba zimbøe-ndapé neka matev ndógo tizi-matanám, ndego ndømbopøev.

²³ Teqa manqat, ni gini-løvua, nqánek: Ni tege Yo, Yesu Keliso, yà bizi-unimanqatinát, neka yaqyaq-a, kuku binigú, ate av-té, ibugukhokhof manqat ginimbi-løvua.

²⁴ Ezoqa ndego Mbumbukiam-qa Manqat o-mba ndembøe-ndape, av ni manqat ginimbi-løvua, ndego Mbumbukiam-qa mokho-té gunu:gú, neka Mbumbukiam, teqá mokho-té gunu:gú. Mbumbukiam ni mokho-te ngu:gu, ni ndógo tizi:nótén, ndego ni tege Nqova gini-etoam.

4

Av khazi:nøtēn, nqova ndego, Mbumbukiam-gē?

¹ Nøfuap mbomømboma! Zo ezoqa ewaqape ndø-unimanqatinát, ndigu ndimanqate, av nqægo, tiqa manqat Mbumbukiam-gē Nqova Mbomambaqape-tē qando-fakhatē. Geté zo ndigu nqova, gè:khamasím. Yaq zo tōzøté-zøté ndógo, ndego nqova, Mbumbukiam-tē gepøtendēwav-a. Zapa ndógo, khavozam Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam kopoáv, nqanek manqei-qape-te gipanqanim.

² Zo Mbumbukiam-ge Nqova, āv qazøté-matøvemém nqægo: Gekha ezoqām ndego, ezoqa nøme-qa bøi-te nde-unimanqatinat, av nqægo, Yesu Keliso ndego manqei-qape-te gegeavun, vø-ezoqam-ev, nqova ndego, ndembogo, Mbumbukiam-té gendowáv.

³ Geté gekha ezoqām ndego, Yesu-qa yaq-te ndo:nawam, ndego Mbumbukiam-ge Nqova mbaín. Geté ngenek nqova, Keliso-gé qaqa ezoqam-gé nqová. Zo mōzoyogém, tege nqova soqaqape, ndøndowáv. Yaq ndakin mōndø-geavún, nqanek manqei-qape-te.

⁴ Geté zo, nogi nakheis, zo Mbumbukiam-gí. Neka zo ndigu khavozam ezoqam, mōzo-tømbuzú. Zapa ndógo, nqova ndego, zo mokho-te nandu:gu, teqa bazaføgakh mōndø-løvúám, ndego manqei-qape-ge nqova-qa bazaføgakh.

⁵ Nginik khavozam ezoqam, manqei-qape-gí. Ndigu manqei-qape manqat mba me:manqaté. Yaq manqei-qape ezoqam, tiqa manqat, gèyogé.

⁶ Geté ni Mbumbukiam-gí. Gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam nde:-otevat, ndego niqa manqat ndeyôgé. Geté gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam-gē mbā, ndego niqa manqat yogeapáv. Yaq ni ndógo, tizí:nótén, gekha nqovā ndego, unimanqatin manqat ndemanqate, neka gekha nqovā ndego, khavozam manqat ndēmānqātē.

Kuku matev, Mbumbukiam-té qando-okhó

⁷ Nøfuap mbomømboma. Ni kuku binigú, yaqyaq-a. Zapa ndógo, kuku matev, Mbumbukiam-té qando-okhó. Gekha ezoqām ndego, kuku ndømbogo, ndego Mbumbukiam mokho-té genøqán, neka ndego Mbumbukiam møndæ-otév.

⁸ Ezoqa ndego kuku mbain ndego, ndego Mbumbukiam otevaté. Zapa ndógo, Mbumbukiam, ndego kuku.

⁹ Mbumbukiam teqa kuku matev ni-te, āv gininømánd nqægo: Ndego tege Yo kopo ndokhofotáv, nqanek manqei-qape-te, yaq ni te mokho-te khandi miavmiav tabizí-ndapem-a.

¹⁰ Matev ambá av nqægo, ni Mbumbukiam-te kuku nigoām. Geté kuku, Mbumbukiam mbogoām, ni-te, neka tege Yo kopo niqa manqa-zapazapa evøzam nonqo vøndø-khofotav. Unimanqatin kuku matev nqáne.

¹¹ Nøfuap mbomømboma! Mbumbukiam ni-te kuku av qambøegoam, yaq até ní-a, ni kuku binigú, yaqyaq-a.

¹² Ezoqa kopo, Mbumbukiam ometeáv. Geté ni kuku tønigoat, yaqyaq-a, yaq Mbumbukiam ni mokho-té gunu:gú neka teqa kuku matev, sasae møndømukhóu, ni-te.

¹³ Av khazí:nótén, av nqægo, ni Mbumbukiam-qā mokho-tē qazu:gū, neka ndego niqā mokho-tē gunu:gū? Ni ndógo tizí:nótén: Ndego ni ekeza Nqova ni-etoám.

¹⁴ Neka ni āv qatiqeivím nqægo neka ezoqa āv qati-zømesím nqægo: Mbumbukiam ekeza Yo kopo, manqei-qape ezoqam-qa khandi:zat nonqo ndokhofotáv.

¹⁵ Gekha ezoqām ndego, ezoqam-qa bøi-te nde-unimanqatinat, av nqægo, “Yesu ndego Mbumbukiam-gē Yō,” Mbumbukiam ndú:gú, te mokho-te, neka ndego ezoqam, Mbumbukiam-qa mokho-te ndú:gú.

¹⁶ Neka nøme nqáne: Ni mizi:nótén neka mizi-unimanqatiním. Mbumbukiam, kuku ni-te.

Mbumbukiam, ndego kuku. Gekha ezoqām ndego, kuku matev-te ndeyage, ndego Mbumbukiam-qá mokho-té gunu:yagé neka Mbumbukiam teqá mokho-té gunu:yagé.

¹⁷ Av tizi:yagat, yaq Mbumbukiam-qa kuku matev, sasae møndømukhóu ni-te. Yaq ni manqa ovøyam khøwa kandambaqape-te, kha føgakh-mbá sizígoát. Møe mbain. Zapa ndógo, ni nqanek manqei-qape-te, āv qazi:yagé, av Keliso ge:yagam.

¹⁸ Kuku matev mokho-te, møe mbain. Geté kuku matev ndøgo, qamu-khouwevin, ndøgo møe matev, gèngeatumatún. Zapa ndógo, møe matev ndøgo, yaq-fia ndape-qá yaq-té qanegó. Gekha ezoqām ndego, yaq-fia ndape-qa yaq-te møe sekemba ndego, te mokho-te, Mbumbukiam-qa kuku matev, sasae khouiáv.

¹⁹ Ni kuku nqanigu, zapa ndógo. Bugukhokhof kuku, Mbumbukiam ndøgó, ni-te.

²⁰ Gekha ezoqām ndego, te-ein, av nqægo, “No kukū Mbumbukiam-te”, getē ndego Klisten zifu gesanqāwē, ndego khavozam ezoqām. Zapa ndógo, ndego Klisten zifu-te kuku mbain tegoat, ndego bøi nde-omete, yaq gē, ndego Mbumbukiam-te, kuku āv khambøegoát, ndego ometupav ndøgo?

²¹ Keliso ni manqat, āv ginimbi-løvuá nqægo: Gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam-te kuku ndømbogo, ndego até Klisten zifu-té-a, kuku bembogó.

5

Manqei-qape-qa matev soqøsoqa, āv khazí-tømbuatāt

¹ Gekha ezoqām ndego, nde-unimanqatinat, av nqægo, Yesu ndego Mesayā, ndego Mbumbukiam mokho-té genøqán. Neka gekha ezoqām ndego, eve-te kuku ndømbogo, ndego até nakheis-té-a, kuku mbogó.

² Av khazí:nøtēn, av nqægo, ni Mbumbukiam-gi nakheis-te, kuku nqanígū? Ni ndøgo tizi:nøtén, ni Mbumbukiam-te kuku tønigoat neka teqa manqat o-mba tizimbøe-ndapat.

³ Ni Mbumbukiam-te kuku tønigoat, yaq ni teqa manqat o-mba zimbøé-ndapát. Teqa manqat, føgakh mbaín, ni-te.

⁴ Zapa ndøgo, gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam mokho-te geqan, ndego manqei-qape-qa matev soqøsoqa gétømbuatát. Matev ndøgo, manqei-qape-qa matev soqøsoqa ndøtømbuat, niqá unimanqatin matév.

⁵ Gekha ezoqām ndego, manqei-qape-qa matev soqøsoqa tetømbuatat? Ezoqam sate ndégo, nde-unimanqatinat, av nqægo, Yesu ndego Mbumbukiam-gē Yō.

Mbumbukiam-qa unimanqatin manqat, ekeza Yo-qa yaq-te

⁶ Yesu Keliso nqanek manqei-qape-te gegeavun, ndego ibøkha iz ndøndáp neka teqa kouk vōwa. Ndego ambá av nqægo, ibøkha iz mba ndøndáp. Geté ndego até kouk mbowá. Nqanek manqat, Mbumbukiam-gé Nqova ndø-unimanqatinát. Neka ngenek Mbumbukiam-ge Nqova, unimanqatin ezoqám.

⁷ Matev misiká, ni-te Yesu-qa yaq-te, nqa-unimanqatinat.

⁸ Mbumbukiam-gé Nqová neka ibøkhá neka kōuk. Yaq manqat ndøgo, nqanek matev misika nqa-unimanqatinat, kopó.

⁹ Ezoqa matev bōi gi:qeivimin, ni tiqa manqat, zī-unimanqatinimín. Geté manqat ndøgo, Mbumbukiam ndemanqate, mōndø-løvuám, ezoqam-qa manqat. Zapa ndøgo, ndego manqat, ekeza Yo-qá yaq-té gene-manqaté.

¹⁰ Ezoqam ndego, Mbumbukiam-ge Yo nde-unimanqatinat, ndego ekeza mokho-te, mōndæ-otév, manqat ndøgo, Mbumbukiam ni-te nde-unimanqatinat, unimanqatin. Geté ezoqa ndego, Mbumbukiam-qa Manqat unimanqatinteav ndøgo, ndego Mbumbukiam khavozam ezoqam me:vewé. Zapa ndøgo, ndego Mbumbukiam-qa Manqat unimanqatinimáv, ndego tege Yo-qa yaq-te nde:manqate.

¹¹ Manqat ndøgo, Mbumbukiam ni-te nde-unimanqatinat, nqáneek: Ndego ni khandi miavmiav ni-etoám. Neka nqanek khandi, ekeza Yo-qá mokho-té qanu:gu.

¹² Ezoqam ndego, Mbumbukiam-ge Yo ndembogo, ndego khandi miavmiav mbogó. Neka ezoqam ndego, Mbumbukiam-ge Yo mbain ndego, ndego khandi miavmiav, mbaín.

Khandi miavmiav-qa yaq-te

¹³ No nqanek manqat tæzømbe-peawám ndøgo: Zo ezoqam, zo Mbumbukiam-ge Yo ndozo-unimanqatinat, zo vøezøtéz, av nqægo, zo khandi miavmiav, ndøzøgó.

¹⁴ Ni mizi:nøtén, ni Mbumbukiam tizimbo-vi:mat, av ekeza poev ndægo, ndego niqa viam manqat, ndø-ewagát. Yaq nakémbá, ni møe mbaín, sizígoát, Mbumbukiam-te tizi-akhaemat.

¹⁵ Ni tizi:nøten, av nqægo, ndego niqa viam manqat ndø-ewagát, yaq ni sizi:nøtén, ni ndizi-ndapém ndøgo, ni tizimbøe-vi:mat.

¹⁶ Ezoqa Klisten zifu te-omet, ndego manqa-zapa tego, manqa-zapa av nqægo, ndøgo ezoqa løvøte-te ituiav ndøgo, yaq ndego yà bembo-guligulím. Yaq Mbumbukiam ndego

khandi mbó-etoám, av ndego manqa-zapa goneav qagoam, ndógo lóvøte-te ndø-itui.*
Geté unimanqatín. Manqa-zapa nøme, nqágó. Ndógo ezoqa lóvøte-té qanø-ituí. Taqa
yaq-te, no manqatemáv, av nqægo, gè:guligulím.

¹⁷ Matev soqøsoqa ate ndægo, manqa-zapá. Geté manqa-zapa nøme, ezoqa lóvøte-te,
gé-ituiák.

¹⁸ Ni mizi:nøtén, gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam mokho-te geqan, ndego manqa-
zapa matanam-te sekemba géyageák. Zapa ndógo, Mbumbukiam-ge Yo, ndego ekezan,
Mbumbukiam mokho-te geqan, ndembøe-khakházám. Yaq nqova soqaqape, ndego
ezoqam, kha gembó-khanazák.

¹⁹ Ni mizi:nøtén, ni Mbumbukiam-gí, neka manqei-qape ate nqægo, ezoqa soqaqape-
qá bazaføgakh mokho-té qanu:gú.

²⁰ Neka ni mizi:nøtén, Mbumbukiam-ge Yo møndø-geavún, neka nøtenat vønī-etoam,
ni unimanqatin Mbumbukiam bizi:nøten. Ni ndego unimanqatin Mbumbukiam-qá
mokho-té qazu:gú. Zapa ndógo, ni tege Yo Yesu Keliso-qá mokho-té qazu:gú. Ngenek
unimanqatin Mbumbukiám, neka ndego khandi miavmiav zapá.

²¹ Nogi nakheis! Zo khape mbumbuk, zítá qane-wuøezá.

* **5:16 5:16** Manqa-zapa, ezoqa lóvøte-te ndø-ituza, ndógo tønē-manqaté, ta zapaya ndógo, ezoqa nqova-te tenanim.
5:18 5:18 1 Zion 3:9

2 Zion

Zion-qa pepa qambo-menas

Megeat Manqat-qase

Nqanek pepa, gè-menás, Zion gepeawam. Ndego nqanek pepa andé sævam-té genø-peawám, tugi nakheis namba. Geté zøtezat ezoqam kopoav, āv gini-mataváp nqægo: Ndøgo yaya etæ manqát. Ndego nqanek pepa, Klisten bawan ezoqam-té abe-peawám, ezoqa ewaqape namba, ti mokho-te ndu:gu.

Nqanek pepa-te, Zion Klisten ezoqam nqawa, āv gezømbe-eín nqægo: Ndigu kuku yà bezøgó, yaqyaq-a, neka khavozam nømendim manqat-qa yaq-te, yà beto-feazoát.

¹ No megeat ezoqám, nqanek pepa nqæpeaomit. No tu-te ndúgu tøtø-peaomít, sævam, Mbumbukiam guveatav, tugi nakheis namba. No kuku kandambá, zo-te. Geté no mbá mbá. Até ndigu ezoqa nømé-a, ndigu unimanqatin manqat ndi:zøtezat, ndigu kuku kandambá, zo-te.

² No zo-te, kuku kandambaqape, tønømbegó ndøgo: Zapa ndøgo, ni Mbumbukiam-qa unimanqatin manqat nimbu:gú. Yaq ndøgo ni mokho-te miavmiav mú:goát.

³ Mbumbukiam, Tat, neka Yesu Keliso, Tat-ge Yo, tiqa kuku matev neka tanakh matev neka sambu matev, ndøgoát, ni namba. Yaq ni unimanqatin manqat-te neka kuku matev-té qaziýagát.

⁴ No khanakhanakh kandambá qændap, zogi nakheis nøme qæzømet, ndigu Mbumbukiam-qa unimanqatin manqat-te ndi-okho, av Tat manqa ginimbi-løvua.

⁵ Yaq ndakin, no qo sævam, nangó qataqá-eín: Ni yaqyaq-a, kuku binigú. Nqanek manqat, guguna manqat ndakinák mbá. Awenegé. Ate av-té, ni oskia qazi-ewagam, ibugukhokhof, atema ndakin.

⁶ Kuku matev eqeieqei nqáneq: Ni āv tabizi-yagé, av Mbumbukiam, ni manqa ginimbi-løvua. Teqa guguna manqat, av ibugukhokhof qazøte-ewagam, nqáneq: Zo kuku matev-té qayagé.

⁷ Khavozam nømendim ezoqam kopoáv, nqanek manqei-qape-te gipanqanim. Nginik ezoqam gò:nawám, av nqægo, Yesu Keliso ge-ezoqam-ev. Gekha ezoqām ndego, av nde:manqate, ndego khavozam ezoqám neka ndego Keliso-gé qaqa ezoqám.

⁸ Zo gò:feazoát. Soqain ndøgo, zo ndapeav tøgoat, ndøgo ni sasae-qape nqazimbogo. Geté zo yaq-fia ate ndægo, vømøndapém.

⁹ Gekha ezoqām ndego, Keliso-qa nømendim matev teløvu neka sekemba paeveav vøgoát, te mokho-te Mbumbukiam mbaín. Geté ezoqam ndego, Yesu Keliso-qa nømendim matev tegeatat, ndego Eve nekā Yo, ndømbøigoát.

¹⁰ Ezoqa zo-te tendowav, ndego nømendim matev vini tendapav, zo ndego zoqa khoev-te ndøkhatòwém, neka nøfu manqat mbomanqaté.

¹¹ Gekha ezoqām ndego, ezoqam av ngenek nge:go, nøfu manqat tembo-ein, ndego ngenek ezoqam, manqa-zapa matanam-te gembótøké.

¹² No manqat nøme kandambá, zo-te manqa manqate-qa nqægo. Geté no poeveáv, pepa-te tøtøndo-peawam. Zapa ndøgo, no tototaná ndøgo: No notøndónáv, zo namba manqat vizí-einím. Yaq niqa khanakhanakh, tàbinimbi-tøvá.

¹³ Qogu ana*, Mbumbukiam guveatav, tugi nakheis, khaiya mboma manqat ndøkhotaváv, qo-te.

1:4 4 3 Zion 3 1:5 5 1 Zion 2:7 1:7 7 1 Zion 4:1-3 * 1:13 1:13 Até nqanéq-a, yaya etæ manqát. Klisten bawan ezoqa nøme me:manqaté.

3 Zion

Zion-qa pepa qambo-misika

Megeat Manqat-qase

Nqanek pepa, gè-misiká, Zion gepeawam. Gaius-té genø-peawám. Ngenek Gaius, Klis-ten megeat ezoqám. Teqa Klis-ten keoge matev, qanimáv. Yaq Zion khanakhanákh, taqa yaq-te. Geté ta Klis-ten bawan ezoqam mokho-te, megeat ezoqam nøme, møndu:goám. Teqa matev soqáin. Iz nqambógo: Diotlefés.

Gigiap kandambaqape, nqanek pepa mokho-te, nqánek: Klis-ten megetapak tizi-vevesam, ndigu manqa-zapa-te ndiyage, yaq até Klis-ten bawán-a, vømøsoqā. Yaq nakémbá, ni Klis-ten megetapak tabizi-vevesám ndigu, tiqa poev kandambaqape, Mbumbukiam-te mba ndøgo neka matev eqeieqei-te ndiyage. Yaq kopømbaqapé, tizizø-paev.

¹ No megeat ezoqám, nqanek pepa nqæpeaomit. No nqanek pepa, noge nøfu Gaius-té qatø-peaomít. No kuku kandambá, qo-te.

² Nøfu mbomambaqape! Noqa poev nqánek: Qo kopømba ndøyagé, enqoni mbain, ate av-té, qoqa unimanqatin matev eqeieqei ndægo.

³ No khanakhanakh kandambá qændap, Klis-ten nøfuap gifakhaz, ndigu qoqa unimanqatin-qa yaq-te ginø-einim, av qo unimanqatin-te ndoqote-yage.

⁴ No nqæyoge, av nqægo, nogi nakheis unimanqatin-te ndiyage, no khanakhanakh kandambá qændapin. Khanakhanakh av nqægo, møndø-løvuám, khanakhanakh nøme ate ndægo, no qændapin.

Gaius-qa tøke matev, Klis-ten ezoqam-te

⁵ Nøfu mbomambaqape! Qo Mbumbukiam-qa sasae qanimáv nandoqogot, Klis-ten ezoqa ndoqozø-tøkee. Qo até ndigú-a, qateqateav ndigu, sòqozø-tøkeatún.

⁶ Nginik ezoqam, niqa Klis-ten møvøna-te, qoqa kuku matev-qa yaq-te, emanqat ndøvototém. Ndigu zo-te tivesez, yaq taqa zita-te nakhoa até gēgeveēt, qo nqawa vøzøtøké, ate av-té, Mbumbukiam-qa bøi-te, eqeieqei ndægo.

⁷ Nginik ezoqam, ekeza manqei, Keliso-qá iz panqavøem nonqo ndø-ivøvé, neka ndigu poeveáv, tiqa yage nonqo, Klis-ten-av ezoqam-te tiotabat.

⁸ Yaq nakémbá, ni ezoqam av nginik ngi:gu, yà bizizø-tøké. Yaq ndøgo, ni unimanqatin manqat panqavøem sasae sizimúgút, nginik ezoqam namba.

Diotlefes neka Demitlius-qa yaq-te

⁹ No nandav Klis-ten bawan ezoqam-te, pepa notøndo-khofotáv. Geté Diotlefes, ndego tigi megeat ezoqam gone-qa ndego, ndego niqa manqat ndapeáv.

¹⁰ Yaq nakémbá, tøtøndonav, no ezoqa teqa matev nøtézmás, av ge:goatun ndægo. Ndego ni manqat soqøsoqa nigeve:matún. Geté ta-mbá mbá. Klis-ten zifuap, ginduzavín, ndego khatobumáv. Neka ezoqa nøme, ndigu khatobam-qa ndigu, ndego gèzømbe-khafenín, neka Klis-ten bawan-te vøndø-natazin.

¹¹ Nøfu mbomambaqape! Qo matev soqaqape mbøpæev. Geté matev eqeieqei mbøpæev. Ezoqam ndego, matev eqeieqei ndego, ndego Mbumbukiam-gé. Geté ezoqam ndego, matev soqøsoqa ndego, ndego Mbumbukiam otevatéáv.

¹² Geté Demitlius, ndego ezoqa ewaqape, eqeieqei me:vewé. Até teqa matév-a, ndego ezoqa eqeieqei me:vewé. Neka ndøgo unimanqatin. Até ní-a, ni ndego ezoqa eqeieqei nitivewé. Neka qo mðqote-qatéq, niqa manqat unimanqatin.

Zion-qa vaev manqat

¹³ No manqat nøme kandambá, qo-te manqa manqate-qa nqægo. Geté no poeveáv, pepa-te tətøndo-peawam.

¹⁴ Zapa ndøgo, no tototaná ndøgo: No nakhamas-té qatøndónáv, qo namba manqat vizí-einim.

¹⁵ Sambí ndøgoát, qo-te. Qogi qafuap, khaiya mboma manqat ndøkhofotaváv, qo-te. Neka noqa khaiya mboma manqat, nogi nøfuap kopokopo ate nandi:gu, qozó-etoám.

Zud Zud-qa pepa

Megeat Manqat-qase

Nqanek pepa, Zud ndøpeawám. Ngenek Yesu-gé eveqasé, Zems namba. Zud nqanek pepa, ta zapaya nqánek gene-peawám: Klisten ezoqam føgøføgakh bewaniáp, neka khavozam nømendim ezoqam-qa manqat, yá besanqawé, ndigu ezoqa ndi:zømesim av nqægo, ni kopømbaqapē, manqa-zapazapa vinivinimba sa tizigoat, zapa ndøgo, Mbumbukiam niqa manqa-zapazapa, segembøē-navøēm. Geté manqat av nqægo, khavozam manqát neka mokho mbaín.

¹ No Zúd, nqanek pepa nqæpeaomit. No Yesu Keliso-gé sasae ezoqám neka Zems-gé eveqasé. No ti-te ndigu tøtø-peaomít, ndigu Mbumbukiam gezøndo-akha, tegi ezoqam tigoat, neka ti-te, ndego nigi Tat, kuku ndømbogo, neka ndigu Yesu Keliso ndekhatiza.

² No āv qate-guligulím nqægo: Mbumbukiam-qa tanakh matev neka kuku matev neka sambí matev, zo nøme mba zømbó-khouwév.

Khokho nømendim ezoqam-qa yaq-te

³ Nøfuap! No zo niqa khandi:nat-qa yaq-te, peawam-qa nøzøgoám, Mbumbukiam ni ate nqazi:gu gini-etoam. No poev kandambá qanøgoam, zo amba av tæzømbe-peawamin. Geté no ndakin pepa vini banø-peawám. Zoqá zita tøpøzu nonqó. No nqazø-pouwe: Zoqa unimanqatin matev, gèkhakhatám, ndøgo Mbumbukiam ni ekeza ezoqam, ate nonqo ginimbi-etoam.

⁴ Zapa ndøgo, zo mokho-te nandav, ezoqa nøme mândo-óz. Khonoam-té. Nginik ezoqam, Mbumbukiam gèsanqawé. Teqa Manqat, kuku matev-qa yaq-te, ndigu gèqambuatét. Ndigu ezoqa āv gini-zømesimatún nqægo: Qo kopømbaqapé, mambe matev-te soqó-okhoát. Ndigu nigi khandi miavmiav Evezøza neka Kawa kopo, Yesu Keliso, teqa yaq-te gø:nawám. Tiqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, nupøkhán mbá, é-møndæ-eín, ndigu yaq-fia nqosøgeap ndømø-qeivím.

⁵ Zo møzøte-zøté. Geté no zo manqa matev eim-qa nøzøgó. Izlael ezoqam, Izip manqei-te giyagam, Evezøza møndø-khandí:z. Geté vaev-te, ndego ndigu ezoqam, unimanqatinteav qagoam, gèngiæzó.

⁶ Neka gømbo-mataváp. Enzol ezoqam ndigu, poeveav qagoam, ta bazaføgakh-te mba tiyagat, av Mbumbukiam gezømbe-etoam, neka ndigu tiqa manqei gi-ivøvem, Mbumbukiam ndigu auli sén gene-løvønøvé. Yaq oskia ndømøpøpø. Bøivun-té giyagé, atema Mbumbukiam-qa Khøuwa Kandambaqape-te, manqa ovøyam-te vømówān-a, yaq-fia nqosøgeap vø-upøgim.

⁷ Neka até Sodom neka Gomolá-ya, gømbo-mataváp. Ta taon menas neka vemiam nøme, avøavun qagoat, ezoqam ndigu mambe okho matev vinivinimba qazøgoupam, ndigu ndakin nqosøgeap miavmiav gøinam manqei-té gigú. Ndøgo niqá nømendim nonqó.

⁸ Até nandiv khokho nømendim ezoqám-a, ndigu ezoqa venanqei-tam-te gi:manqatatun, ndigu tiqa manqa-zapa matanam-te, ekeza kha ndøngi:wát, Evezøza-qa megeat matev-qa yaq-te vø:naumatun-a, tegi enzol ezoqam-qa yaq-te, ngenøgim manqat vømanqatatun.

⁹ Geté até Maekól-a, ndego enzol ezoqam kandambaqape, ndego nqova soqaqape namba Mozes-qa kha-qa yaq-te manqat ge-itumbam, ndego manqat qaqa-us einiáv, te-te. Ndego sa nqánek gømbo-eín, “Evezøza, yaq-fia ndæqamákh.”

10 Nandiv ezoqam, ngenøgim manqat, sège-manqaté. Geté taqa yaq-te ndøgo, ngenøgim manqat ndi:manqate, ndigu mokho ndapeáv. Ndigu ekeza kha-qá poev matev paev mba me:zøtezát. Ndigu andé søvakha gigiap matavap mbain me me:gó. Yaq tiqa matev géngiæzó.

11 Nginik møndø-soqoéz. Ndigu Kein-qá matev ndøndapém, ndego ekeza eveqase pakhapakha gembokhana. Neka ndigu Balam-qá matev mbopáev, ndego moni ndøpazat zapaya, manqa-zapa gego. Mbumbukiam-qa manqat, ndigu gèsanqawé, ate av-té, Kola nde:go, Mbumbukiam-qa manqat gesanqao. Geté Mbumbukiam, āv gené-ngiæzó, av Kola ge:ngiu.

12 Nandiv ezoqam, mivi mbaín. Zo kuku lou loge matev-te qazo-pindamín, ndigu ekeza kha mba mbomatavupatún, lou loge si vøzø-wagatun. Nginik zo mokho-te, andé khavim-us ezoqám. Ndigu andé ibøkha-yav ozoz me me:gó, khamøe qakaweamín. Neka ndigu andé tae nanga-yav tae me me:gó. Tae nanga viav qafakhanín, ndigu nanga vi:māv. Lu møndøzø-khofovøém. Gèpakhaéz.

13 Neka ndigu andé ndaola khamøe kandakanda me me:gó. Tiqa manqa-zapazapa mivi-us, andé faf me me:vuaté. Neka ndigu andé nduku nøme me me:gó, yan-te khokho ndi-okho, sa gimø-nasinimín. Ezoqam av ngi:gu, Mbumbukiam tiqa manqei, møndøzø-nøzá. Bøivun-qape-té qagó. Yaq miavmiav ndøgo tíyagát.

14 Inok, ndego Adam gendo-manazam, ge-ezoqam-seven-ev, ndego ezoqa av ngi:gu, tiqa yaq-te, Mbumbukiam-qa manqat, āv gene-vevezám nqægo, “Nqáe! Evezøza møndø-geavún. Tegi enzol ezoqam kopoav gevebumav-qape namba me:geavún.

15 Ndego ezoqa ewaqape manqa ovøyam-té genø-áb. Yaq gekha ezoqám ndigu, Mbumbukiam ndisanqawe, ndego yaq-fia zótá, tiqa manqa-zapazapa zapaya neka tiqa manqat soqøsoqa ate ndægo zapaya, teqa yaq-te gi:manqatam.”

16 Nginik ezoqam, gekha matēv ndøgo, ndøzø-fakhate, ndigu khanakhanakh mbaín. Neka ndigu zenda, ezoqa nøme-té ginø-qantumatún. Ndigu ekeza poev matev soqaqape mba mbopáev, neka ekeza kha mba mo:-eqawát. Ndigu ezoqa enaq manqat zøge:matún neka vøzømbē-khavozumatun. Yaq ndigu tiabezømbe-tøkeé, av ndigu ndøzømbe-poev.

Ni unimanqatin-te, bazaføgakh-us bizi-waniáp

17 Geté zo, nøfuap mbomømboma, manqat zombó-matavupát, nigi Evezøza Yesu Keliso-gi u-anim gizø-manqatam.

18 Ndigu āv gini-manqatám nqægo, “Vaev khøuwa-te, ezoqa ndøndoazáv. Ndigu Mbumbukiam neka Klisten ezoqam otøotam mé:zæbát, neka ekeza poev matev soqøsoqa mba vømbópavát.”

19 Nginik ezoqam, zo gèqaqabatún. Ndigu manqei-qape ezoqam-qá matavap mba mbopáev. Neka ndigu Nqova Mbomambaqape mbaín.

20 Geté zo, nøfuap mbomømboma! Zo unimanqatin matev mbomambaqape zondapém. Ndøgo zoqá zapá. Yaq ta zapa-te ndøgo, zotófisám. Nqova Mbomambaqape mokho-té qanø-guligulím.

21 Zo Mbumbukiam-qa kuku mokho-te, até vøugú, zo nigi Evezøza Yesu Keliso ndøzømbe-keoge. Ndego ekeza tanakh matev-te, yage miavmiav zø-etoám.

22 Ezoqa nøme ndigu, tiqa unimanqatin bazaføgakh mbain ndigu, gèzøtøkeé.

23 Neka ezoqa nøme, zo andé gøinam-me-té qanø-khandí:z. Neka ezoqa nøme-te, tanakh bezøgó. Geté go:fezoát. Soqaín ndøgo, zo tiqa manqa-zapazapa-te, sa tozotu-oz.

Ike manqat Mbumbukiam-te

²⁴ Mbumbukiam, ndego kopømbaqape ndego, zo tezø-geatat, yaq zo o:zaneav vógoāt, neka ndego kopømbaqape ndego, zo ekeza waev mbomambaqape-te te-itub, yaq zo teqa megemege-te khanakhanakh-us manqa-zapa-yav vozomówān,

²⁵ ndego Mbumbukiam kopo, ndego ni Yesu Keliso mokho-te, nigi Evezøza, gekhandi:n, waev neka bazaføgakh neka kawa matev, teqa ndégo, ibugukhokhof, khøuwa ate ndi:gu ngazeav qagoam, neka ndakin, neka megemege-te ndo:go, miavmiav. Amén. Nqanek manqat unimanqatín.

Manqat Qandoveveam

Megeat Manqat-qase

Nqanek manqat, Zion ndøpeawám, ndego Yesu-gi paev ezoqa tuelv nøme gegoam. Ta khøuwa-te ndøgo, ndego nqanek manqat gepeawam, ndego Patmos manqei bawa-té geyagám. Gaman ezoqam, timø-vutuním ndøgo. Yaq ndego ta manqei bawa-te ndøgo, andé ndimbula ezoqam me me:goám.

Khøuwa nøme, ta manqei bawa-te ndøgo, ndego umingiap ndøqeivát. Yesu matev kopoáv gembo-vevezam, megemege-te ndo:go, tøfakhanam. Zion nqanek manqat, tene-peawám ndøgo: Klisten ezoqam ndigu, qaqa ezoqam neka ngenøgim matev mokho-te ndiyage, føgøføgakh bewaniáp neka Evezøza-qa manqat bazaføgakh-us bembō-geawat. Zapa ndøgo, vaev-te, Mbumbukiam teqa bazaføgakh kandambaqape ndøveáz, neka Saitan, Mbumbukiam-gi qaqa ezoqam ate ti:goat namba, vøngiæzō. Ezoqa ewaqape, Mbumbukiam-qá manqa ovøyam-té gíwaniapát. Yaq ezoqam ndigu, Yesu ndimbopaev, neka ivøveav ndigu, yage eqeieqei ndøndapém.

Nqanek emanqat mokho-te, manqat kopoáv, yaya etæ manqát.

Nqanek manqat āv khandē-veveam

¹ Nqanek manqat, Yesu Keliso ndøvevezám. Mbumbukiam tene-omat ndøgo: Ndego tegi sasae ezoqam mé:zómás, ande gekha matev me mé:fakhanām. Ndøgo sà be-fakhanám. Nakhamas-té. Yesu tege enzol ezoqam, Zion-té gendo-khofotáv, ndego tege sasae ezoqam, taqa yaq-te vømbøe-ovøyam.

² Nqanek emanqat, Zion me:vototét, matev ate ndægo, geqeivat, neka manqat ndøgo, Yesu Keliso ge-omat, ndøgo Mbumbukiam-te qandowav.

³ Gekha ezoqām ndego, nqanek manqat tegeve:mat, Mbumbukiam gevevezam, neka gekha ezoqām ndigu, nqanek manqat ti-ewagat, neka vømbópavāt, av nqæpeawap, ndigu khanakhanakh mbá giabitigú. Zapa ndøgo, khøuwa ndøgo, nqanek matev tøfakhanam, avønín.

Khaiya mboma manqat, Klisten bawabawan seven-te

⁴ No Zión. No nqanek pepa, zo Klisten bawabawan seven-té qatø-peamít, zo Esia plovins-te ndozo-yageap.

Kuku neka sambí ndøgoát, zo namba, te-te ndego ndøndo-okho, ndego ngego neka ndego gegoam neka ndego ngegeav, neka ndøgo nqova seven-te ndøndo-okho, ndigu teqa kawa ezoqam-qa qonam nonqo megemege-te ndo:go,

⁵ neka ndøgo Yesu Keliso-te ndøndo-okho, ndego unimanqatin manqat mba ndemanqate. Bugukhokhof ezoqam ngéneq, løvøte-te gendosuzam. Kawakawa-za ate ndi:gu, manqei-qape-te ngigu, ndego tigí kawá.

Ndego, ni-te kuku ndømbogo neka teqa kouk mokho-te, ni manqa-zapa-te gendo-nqovotan,

⁶ neka ni teqa megeat matev mokho-te, kawa iz gini-etoam, neka Mbumbukiam-gi iziz ezoqam vø-amb, ni tege Eve-qa sasae tizimbo-goat, iz kandambaqape neka bazaføgakh matev, teqa ndøgo. Miavmiáv. Amén. Nqanek manqat unimanqatín.

⁷ Nqáe! Ndego khaiya ozoz mokho-té genøgeáv. Ezoqa ewaqape sugumú-ometét. Ate ndigú-a, gikeqatøvem, vø-ometām. Yaq ezoqa bawabawan ate ndi:gu, manqei-qape-te ngiyage, ndigu mbøni zóvá neka vø-eivām, te zapaya. Amén. Matev āv tønéfakhán.

⁸ Evezøza Mbumbukiam, ndego bazaføgakh ate ndægo ndømbogo, ndego ngego neka ndego gegoam neka ndego ngegeav, ndego āv gene-manqaté nqægo, “No zapá neka no váev.”

Keliso Zion-te gefakhan, Klisten bawabawan seven-te pepa peawam manqat gembo-ein

⁹ No Zión. No zogé Klisten zøfú. Yesu mokho-te, ni kopó. Te mokho-te, no zo namba, viniv kopó sizimu-eqawát neka Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te sa nqāzīmū-yāgē, neka bazaføgakh-us sa nqāzīmū-wānīāp.

No Mbumbukiam-qa manqat qate-manqatam neka ezoqa Yesu-qa yaq-te vøtē-zømesimam, ta zapaya ndøgo, no Patmos manqei bawa-té gimø-ogenonám.

¹⁰ Yaq Sande khøuwa nøme qandopave, Evezøza-qa khøuwa, no Mbumbukiam-ge Nqova tène-khatómb. Yaq noqa zita-te, no manqa wag kandambaqape nø-ewág. Andé kipi me me:khabá.

¹¹ Ta wag ndøgo, āv qande-eín nqægo, “Matev nqanek nqoqo-qeivit, pepa-té qonó-peawám. Yaq Klisten bawan seven-té qonó-khofotám, ndigu Efesus neka Simina neka Pegamum neka Tiatila neka Sadis neka Filadelfia neka Laodisia taon-te ndiyageap.”

¹² Yaq no nðqambún. Ambá no-ometín, gekha ezoqām ngenek, manqat ngenø-manqate. Qæqambun, yaq no lampa asøzam nonqo nøqeív. Sevén ate qægoam. Lampa asøzam nonqo neka lampa ndøgo, gol khakheitáp.

¹³ Yaq ta lampa asøzam nonqo mokho-te ndøugu, ezoqam møndøyám. Ndego andé Ezoqam-ge Yo-qá bugug me me:kewagám. Ndego ndabua sekeqape ndø-uzám, até bov vømømbō-gutav, neka savim-te løvønám nonqo gol-us vømbøe-løvøtam.

¹⁴ Teqa kawa neka tegi izum, papaqá. Khagi, andé sip su papaqá neka andé sík. Neka teqa bøi, andé gøina wageap me me:wageapám.

¹⁵ Neka teqa zenda tokhotapak, andé auli gigiap me me:goám, gøinam-te toqota. Bøi sanqatøve-ús. Neka teqa manqa wag, andé ibøkha sololo kandambaqape me me:wagám.

¹⁶ Teqa nakeamo zenda-te, nduku ndø-upøzotám. Sevén, ate gi:goam. Neka teqa manqa-nqa-te, nakhag kaiya geøvap yaqyaq-us khobos-qapi ndofakhatám. Neka teqa bugug, andé khøuwa tatas-qape-qá waev me me:sanqatavám.

¹⁷ Qæ-omet, no teqa zenda tokhotapak-qa megemege-te ndo:go, sæbøián. Andé løvøte ezoqam me nøteveám. Geté ndego teqa nakeamo zenda nømbové, vønø-ein, “Qo møe ndøgó! No ndégo, bugukhokhof vøegoam-a, vaev-te vøegoāt.

¹⁸ No khandi ezoqám. No møenaním. Geté nqáe! No nango møekhandí:n. Neka no miavmiav nøyagát. Neka no løvøte neka løvøte ezoqam-qa manqei, tigi mboqog mboqogim nonqo nogeazoát.

¹⁹ Matev ndøgo, nqoqo-qeivit, qópeawám, matev ndøgo, ndakin tøfakhanam, neka matev nøme, vaev-te vøfakhanām.

²⁰ Nduku seven ndigu, noqa nakeamo zenda-te qoqozømet, neka lampa asøzam nonqo gol-us qoqoqeiv, taqa mokho ndøgo, qakhonawam, nqáneq: Lampa asøzam nonqo gol-us seven, ndøgo Klisten bawan sevén. Neka nduku seven, ndigu Klisten bawan seven-gí enzol ezoqám.”*

2

Evezøza-qa manqat, Klisten bawan ezoqam-te, ndigu Efesus taon-te giyagam

¹ Yaq Evezøza, āv genømbe-eín nqægo, “Klisten bawan ezoqam, ndigu Efesus taon-te ndiyage, tigi enzol ezoqam, pepa āv qoqombøé-peawám nqægo:

1:8 1:8 Veve 21:6; 22:13 **1:13 1:13** Dan 7:13; 10:5 **1:14 1:14** Ezek 43:2; Dan 7:9; 10:6; Veve 2:18; 19:12 **1:16 1:16** Iblu 4:12; Veve 2:12; 19:15 **1:17 1:17-18** Isa 44:6; 48:12; Veve 2:8; 22:13 * **1:20 1:20** Zøtezat ezoqa nøme, āv gini-mataváp nqægo: Nqanek manqat, Klisten bawan-gi enzol ezoqam seven ndæmanqate, ndøgo Klisten bawan-gí megetapak o u-anim me:manqaté. Até sapta 2 neka 3 mokho-té-a. **2:1 2:1** Veve 1:16

Nqanek manqat ndégo temanqaté, ndego nakeamo zenda-te, nduku seven nde-upøzoat, neka ndego lampa asøzam nonqo gol-us seven mokho-te ndu:okho. Ndego āv gene-manqaté nqægo:

² No zoqa matev møtenøtén, av ndøzøte-matanam neka sasae føgakh ndozo-geawat neka bazaføgakh-us ndozowani. Neka no møtenøtén, zo manqa-zapa-us ezoqam sa takeapáv, zoqa mokho-te tu:goat. Neka zo ndigu mðzo-gevezotám, ndigu ekeza kha Keliso-gi u-anim ndi:vewe. Geté ndigu Keliso-gi u-anim mbá. Yaq zo mðzoqás, av nqægo, ndigu khavozam ezoqám.

³ Matev føgøføgakh qazø-fakhanumam, no zapaya, zo bazaføgakh-us zowaniapám. Neka zo ivøveáv.

⁴ Geté zoqa matev nøme-qa yaq-te, no khanakhanakh mbaín. Ta matev nqáne: Zo kuku matev no-te, av bugukhokhof qazømbe-goam, mðzo-ivøvé.

⁵ Gèmbø-mataváp: Zo bugukhokhof kuku kandambá qazøgoam. Geté ta matev-te ndøgo, zo mðzotøndo-bøiáz. Qámbá. Vøndo-qambúz. Yaq matev āv tønégó, av bugukhokhof qazøtegoam. Mbain tøgoat, yaq no ndøtøndonáv, zoqa lampa asøzam nonqo vøtéribām, ma ndæwuøe.

⁶ Geté matev nøme ndøgo, ndozo-matanam, eqeieqeí. Zo Nikolas-gi paev ezoqam-qa matev, zòsanqawé. Até nó-a, no tiqa matev, nòsanqawé.

⁷ Gekha ezoqām ndego, gea ndømbogo, ndego yà beyogé, av Mbumbukiam-ge Nqova, Klisten bawan vinivinimba-te nde:manqate.

Ezoqam ndego, manqa-zapa tetømbua, no tae nanga nombó-etoám, vóløg, ta tae-te ndøgo, ezoqa khandi ndøzø-etoam, Mbumbukiam-qa Paladais manqei-te ndøya.”

Evezøza-qa Manqat, Klisten bawan ezoqam-te, ndigu Simina taon-te giyagam

⁸ Yaq Evezøza manqat nøme genø-ein, “Klisten bawan ezoqam, ndigu Simina taon-te ndiyage, tigi enzol ezoqam, pepa āv qoqombøé-peawám nqægo:

Nqanek manqat ndégo temanqaté, ndego bugukhokhof vøgoam-a, vaev-te vøgoāt, ndego genanim neka nango vøkhandi:v. Ndego āv gene-manqaté nqægo:

⁹ No zoqa potonam matev, møtenøtén. Neka no møtenøtén, zo gigiap-av ezoqám. Geté unimanqatín, nqova-te, zo gigiap kopoáv ndøzøgo. Neka no tiqa manqat møtenøtén, ndigu zo ndingenøzoat. Nginik ekeza kha, Zu ezoqam me:vewé. Geté ndigu Mbumbukiam-gí ezoqám mbá. Ndigu Saitan-gí bawan ezoqám.

¹⁰ Matev ndøgo, zo avønin tozo-potonømem, møe mbogøném. Nqáe! Nqova so-qaqape, zo ezoqa nøme ndimbula-té genø-nqeisám, zo vøekhamās. Yaq zo khøuwa ten, zópotonumát. Geté zoqa unimanqatin matev-te, bazaføgakh-us ndøwaniáp, até ndøgó-a, zo løvøte etoam-qa tizøgoat. Yaq no zo yaq-fia khandi miavmiav nøzø-etoám.

¹¹ Gekha ezoqām ndego, gea ndømbogo, ndego yà beyogé, av Mbumbukiam-ge Nqova, Klisten bawan vinivinimba-te nde:manqate.

Ezoqam ndego, manqa-zapa tetømbua, ndego løvøte nøme, ndøgo tø-menas, kopømba mbaín, tøngiu.”

Evezøza-qa Manqat, Klisten bawan ezoqam-te, ndigu Pegamum taon-te giyagam

¹² Yaq Evezøza manqat nøme genø-ein, “Klisten bawan ezoqam, ndigu Pegamum taon-te ndiyage, tigi enzol ezoqam, pepa āv qoqombøé-peawám nqægo:

Nqanek manqat ndégo temanqaté, ndego nakhag kaiya geøvap yaqyaq-us khobos-qapi ndimbogo. Ndego āv gene-manqaté nqægo:

¹³ No mōtenōtén, ma ndōzōte-yage. Zo ndōgo tozoyagé, ma Saitan teqa kawa ezoqam-qa qonam nonqo ndōmbogo. Geté zo unimanqatin matev no-te, bazafōgakh-us zogeawát. Zo naopōteáv, até ta khōuwa-te ndōgó-a, zo mokho-te, ma Saitan nde:mia, Antipas gilaem, ndego unimanqatin ezoqam, ndego noqa yaq-te ezoqa ge:zōmesimam.

¹⁴ Geté zoqa matev nōme-qa yaq-te, no khanakhanakh mbaín. Ta matev nqáneq: Zo mokho-te, ezoqa nōme Balam-qa nōmendim matev mbopavét, ndego Balak gēometim, Izlael ezoqam āv kenétubām. Yaq ngenek, Izlael ezoqam, soqain-té geabenōitubát. Lou ndōgo, ezoqa batae-te gi-aumam, betēloge-a, mambe betē-okho.

¹⁵ Zo mokho-te nandav, ezoqa nōme, ndigu Nikolas-gi paev ezoqam-qa nōmendim matev ndimbopaev, tiqa matev até kopó.

¹⁶ Yaq nakémbá, zo vōndo-qambúz. Mbain tōgoat, no ndōtōndonáv, nakhamas-té, ndigu ezoqa namba nakhag kaiya vōtínōfē, ndigu noqa manqa-nqa-te ngindu-fakhate.

¹⁷ Gekha ezoqām ndego, gea ndōmbogo, ndego yā beyogé, av Mbumbukiam-ge Nqova, Klisten bawan vinivinimba-te nde:manqate.

Ezoqam ndego, manqa-zapa tetōmbua, no mana nombó-etoám, ta lou ndōgo, ndakin ndōkhonōwe. Neka no ndego nandi papaqa nombó-etoám. Iz ndakinak mo:peawé. Ezoqa nōme ta iz ndōgo, gé:zōtezák. Sate ndegó tené-otév, nandi tendapaz.”

Evezōza-qa Manqat, Klisten bawan ezoqam-te, ndigu Tiatila taon-te giyagam

¹⁸ Yaq Evezōza manqat nōme genō-ein, “Klisten bawan ezoqam, ndigu Tiatila taon-te ndiyage, tigi enzol ezoqam, pepa āv qoqombōé-peawám nqáego:

Nqanek manqat, Mbumbukiam-gé Yo ndōmanqaté. Teqa bōi andé gōina wageap me me:wageáp. Neka teqa zenda tokhotapak, andé auli gigiap bōi sanqatōve-us me me:gó. Ndego āv gene-manqaté nqáego:

¹⁹ No zoqa matev mōtenōtén, av ndōzōte-matanam, neka zoqa kuku matev neka unimanqatin matev neka zoqa tōke matev ezoqa nōme-te neka zo bazafōgakh-us ndozo-waniap. Neka no mōtenōtén, matev ndōgo, zo ndakin ndozo-matōnumit, mōndōmō-lōvuám, av bugukhokhof qazōtegoam.

²⁰ Geté zoqa matev nōme-qa yaq-te, no khanakhanakh mbaín. Ta matev nqáneq: Zo ndugu sēvam, Zezebel, ndugu ekeza kha Mbumbukiam-gu manqa vevezam ezoqam nduivewe, sōzombo-takét. Tuqa nōmendim matev mokho-te, ndugu nogi sasae ezoqam, gētubumít. Ndigu mambe betē-okho-a, lou ndōgo, ezoqa batae-te gi-aumam, bēloge.

²¹ No bugukhokhof, khōuwa iz mōembo-etoám, tundui-qambun. Geté ndugu poeveáv, mambe matev tu-ivav.

²² Nqáe! No enqoni nombó-etoám. Venanqei nonqo-té gúsōmbimát. Até ndigú-a, tu namba mambe gi:goam. Yaq ndigu nqosōgeap kandambaqape ndōndapém, ndigu tiqa manqa-zapa-te qambuzaneav tigoat, tu namba gi:goam.

²³ Unimanqatín. No até ndigú-a, ndigu ande av tugi nakheis ndi:gu, tuqa matev ndimbopaev, pakhapakha nōzōkhaná. Yaq Klisten bawabawan ate ndi:gu, tinízótéz ndōgo: No ezoqam-qa matavap neka poev mōtenōtén. Yaq no zo ezoqa kopokopo-te, ate ndōzōte:go, yaq-fia āv tōtégót, av zo matev ndōzōte-matanam.

²⁴ Geté zo ezoqa nōme, Tiatila taon-te ndozoyage, zo tuqa nōmendim manqat ndapeáv, ndōgo ezoqa nōme, Saitan-qa mokho manqat ndimbo-akhayam. Yaq no zo viniv nōme nōzō-etoamák. Geté no sa nqáneq qazō-eín:

²⁵ Zoqa unimanqatin matev nandōzōgo, fōgōfōgakh até vōgeawát, atema no banōgeav.

²⁶ Ezoqam ndego, manqa-zapa tetømbua, neka noqa poev tembopavat, atema vaev-te, no ndego kawa iz nombó-etoám.

²⁷ Yaq ndego bawabawan gezømbó-kawaevtát. Bazaføgakh-ús. Teqa khamokh, auli khamokh ndøgoát. Yaq ndego bawabawan andé ganda pot me mé:møkuimát, ndigu teqa manqat sa tinqagimat.

²⁸ Kawa iz tæmbo-etoam, até kopó, av no Tat genømbe-etoam. Neka no teqa føi khamokh, pave ndukuam nombó-etoám.

²⁹ Gekha ezoqām ndego, gea ndømbogo, ndego yà beyogé, av Mbumbukiam-ge Nqova, Klisten bawan vinivinimba-te nde:manqate.”

3

Evezøza-qa Manqat, Klisten bawan ezoqam-te, ndigu Sadis taon-te giyagam

¹ Yaq Evezøza manqat nøme genø-ein, “Klisten bawan ezoqam, ndigu Sadis taon-te ndiyage, tigi enzol ezoqam, pepa āv qoqombøé-peawám nqægo:

Nqanek manqat ndégo temanqaté, ndego Mbumbukiam-ge Nqova seven neka nduku seven ndimbogo. Ndego āv gene-manqaté nqægo:

No zoqa matev møtenøtén, av zo ndøzøte-matanam. Ezoqa āv gini-manqaté nqægo: Zo ndozoyâgé. Geté zo mòzo-pakhaéz.

² E-mozosúz. Zoqa unimanqatin matev-qase, zua ndøzøgo, é-bezømbo-føgføgakhám. Soqain ndøgo, ate nonqø sa tømøzø-navøem. Zapa ndøgo, no āv qateqeiví nqægo: Matev ndøgo, zo ndozo-matanam, noge Mbumbukiam-qa bøi-te, ndaføyamba-qapé mbá.

³ Gèmbø-mataváp, av Mbumbukiam-qa Manqat gi:zømesimam, manqat ndøgo, zo qazoyogem. Gèmbø-paevém, neka vøndo-qambúz. Zo tiaweav tøgoat, yaq no andé aqonam ezoqam me nøtégeáv. Neka zo zøtézøtezák, gekha khøuwa-tē, no tøtøndonav.

⁴ Geté ezoqa kopokopo, zo Sadis Klisten bawan mokho-te, ndigu tiqa ndabua-te, khavim mbaín. Yaq ndigu no namba nití-okhoát, ndabua papaqa-papaqa vø-uzupát. Matev av nqægo eqeieqeí. Zapa ndøgo, ndigu manqa-zapazapa mbaín.

⁵ Ezoqam ndego, manqa-zapa tetømbua, ndego ndabua papaqa, āv tené-uzupát. Neka no teqa iz, khandi mbuk-te ndøpeawap, nombó-evøzamák. Yaq no teqa yaq-te, noge Tat-qa bugug-te neka tegi enzol ezoqam-qa bugug-te, āv qaté-unimanqatin nqægo: Ndego nogé ezoqám.

⁶ Gekha ezoqām ndego, gea ndømbogo, ndego yà beyogé, av Mbumbukiam-ge Nqova, Klisten bawan vinivinimba-te nde:manqate.”

Evezøza-qa Manqat, Klisten bawan ezoqam-te, ndigu Filadelfia taon-te giyagam

⁷ Yaq Evezøza manqat nøme genø-ein, “Klisten bawan ezoqam, ndigu Filadelfia taon-te ndiyage, tigi enzol ezoqam, pepa āv qoqombøé-peawám nqægo:

Nqanek manqat ndégo temanqaté, ndego ezoqa ndaføyamba-qape neka unimanqatin-qape, ndego Deivid-gi mboqog mboqogim nonqo ndegeazoat. Gekha mboqøg ndigu, temboqozo, ezoqa kopømba mbaín, nqawa tetokaz. Neka gekha mboqøg ndigu, tetokaz, ezoqa kopømba mbaín, nqawa temboqozo. Ndego āv gene-manqaté nqægo:

⁸ No zoqa matev møtenøtén, av ndøzøte-matanam. No møtenøtén, zo bazaføgakh khapémhá. Geté zo noqa nømendim manqat, mðzombo-pavám neka noqa yaq-te naopøtéáv. Yaq nqæ! No zo mboqog, mðezø-mboqozó. Yaq ezoqa kopømba mbaín, nqawa tetokaz.

⁹ Nqáe! Ezoqa ndigu, Saitan-gi bawan ezoqam ndigu, gete ndi:khavozam neka ekeza kha Zu ezoqam ndi:vewe, no ndigu ezoqam, zo-té qatøndó-khofotáz, ekeza kha, zoqa zenda tokhotapak-qa megemege-te, manqei betélaem. Yaq ndigu ndòmatøvemém, av nqægo, no kuku zo-te.

¹⁰ Zo noqa manqat mòzombo-pavám, av qazømbe-ein nqægo, bazaføgakh-us tozo-waniapat. Yaq nqanek viniv-qape manqei-qape-te tøfakhan, ndøgo manqei-qape ezoqam ate ndi:gu tækhamasimat, no zo ndækhandí:z.

¹¹ No avønín notøndónáv. Até vøgeawát ndøgo, ndøzøgo. Soqaín ndøgo, ezoqa zoqa yaq-fia, ndøgo Mbumbukiam zo etoam-qa ndezøgo, te:vibam.

¹² Ezoqam ndego, manqa-zapa tetømbua, no ndego noge Mbumbukiam-qa khoev-te, nandi uk nówuáo. Ndego ma gé-ivavák. Ezoqa kopømba mbáin tendaf, ma nde:wuowe. Yaq no te-te, noge Mbumbukiam-qa iz, notó-peawám, neka noge Mbumbukiam-qa taon-qa iz, vótó-peawám, ndøgo Zelusalem taon ndakinak, noge Mbumbukiam-te, yan-te tøndovis, neka noqa iz ndakinak vótó-peawám.

¹³ Gekha ezoqām ndego, gea ndømbogo, ndego yà beyogé, av Mbumbukiam-ge Nqova, Klisten bawan vinivinimba-te nde:manqate.”

Evezøza-qa Manqat, Klisten bawan ezoqam-te, ndigu Laodisia taon-te giyagam

¹⁴ Yaq Evezøza manqat nøme genø-ein, “Klisten bawan ezoqam, ndigu Laodisia taon-te ndiyage, tigi enzol ezoqam, pepa āv qoqombøe-peawám nqægo:

Nqanek manqat, ndégo temanqaté, ndego unimanqatin ezoqam ndego, ndego ‘Amen’ ndimbo-akhayam. Ndego bøi vizu ezoqam eqeieqéi, neka manqat ate ndægo, ndemanqate, unimanqatín. Ndego gigiap ate nqægo-qá zapá, Mbumbukiam gekhakheinam. Ndego āv gene-manqaté nqægo:

¹⁵ No zoqa matev møtenøtén, av zo ndøzøte-matanam. No møtenøtén, zoqa Klisten matev-te, zo tatás mbá, neka zo até vatáp mbá. Noqa poev nqáne: Zo uni tatas-in ndøgó, o, zo uni vatap-in vøgo.

¹⁶ Geté zo livin-qasé qazotu-waní. Zo ambá av nqægo, tatas o vatap. Yaq nakémbá, no nóqozáb, zo. Zoqa mokhov, soqaín, no-te.

¹⁷ Zo āv qazøte-manqaté nqægo, ‘Ni kopømbá. Ni andé gigiap kopoav ezoqám. Ni khakhambaenteáv.’ Geté zo viní. Zo khakha-mbá. Zo qámbá, Mbumbukiam-te. Zo andé gigiap-av ezoqám. Neka zo andé bøi kopøitáp neka andé ndabua-yáv. Geté zo zøkezan matavapøteáv.

¹⁸ Yaq nakémbá, noqa guguna manqat zo-te, nqáne: Zo vøndoazáv, andé gol me zótéwiím no-te, gol ndigu gøinam-te uni gi-bæbæs-ez. Yaq zo uni gigiap-kopoav-ezoqam-in zógoát. Neka até ndabua papaqa-papaqá-ya, vozówí. Yaq zo nqanek ndabua tozo-uzam, zo mivi sekemba zógoák, zo ndabua-yav nandozogo. Neka até mulømula, bøi-te giam nonqo vozówiím. Yaq zo kopømbaqapé, tozo-kewagat.

¹⁹ Gekha ezoqām ndigu, no kuku nqanøgo ti-te, no nøzø-ponqomatún, neka manqa nqázø-løvūát. Yaq nakémbá, zo vøqambúz, neka tatas ndøgó, Klisten matev-te.

²⁰ Nqáe! No mboqog tambáv qatoyá neka nqató-khaneam. Gekha ezoqām ndigu, noqa khaneam tiyogem neka mboqog vønømbó-mboqozonām, no ndøtøndo-ón, neka lou namba vøtíløg.

²¹ Ezoqam ndego, manqa-zapa tetømbua, av no qate-tømbua, no ndego kawa iz nombó-etoám. Yaq ndego no namba kawa ezoqam-qa qonam nonqo-té qeitó-qonavát, ate av-té, no Tat namba, kawa ezoqam-qa qonam nonqo-te nqati-qonøve.

²² Gekha ezoqām ndego, gea ndømbogo, ndego yà beyogé, av Mbumbukiam-ge Nqova, Klisten bawan vinivinimba-te nde:manqate.”

4

Mbumbukiam yan-te, iz ande āv kimbōē-eqawat

¹ Taqa zita-te, no qækewag, nqáe! No yan-te nqo:go, mboqog nōzōmēt. Mboqozoát. Yaq wag ndōgo, no bugukhokhof ande kipi me qate-ewag, no ndakin āv qanōmbe-eín nqáego, “Qàndoqavíg, nqanek. Yaq no matev tótéqamákh ndōgo, taqa zita-te tōfakhanam. Ndōgo bēfakhanám.”

² Yaq Mbumbukiam-ge Nqova, até gendego, no vōndapan. Yaq nqáe! No yan-te ndōgo, kawa ezoqam-qá qonam nonqo nōqeív, ezoqam vó:qotam.

³ Ndego ezoqam, qonam nonqo-te go:qotam, bugug andé nandi khagi-us momotáp. Nandi nōme-qa iz, zaspá. Ndigu khakhavá. Neka nōme ndigu, kanilién. Ndigu kókóuk. Neka khakhava vōfaleam. Qonam nonqo ùnime:-khawagát. Khakhava ndōgo, taqa khagi andé nandi nōme-qá khagí, iz emelal nqambogo. Momotap-ús.

⁴ Ta qonam nonqo, qonam nonqo tuenti-foa nōme, mōndō-khawagát, yaq ta qonam nonqo nōme-te ndo:go, megetapak tuenti-foa vō:qonavam. Ndigu ndabua papaqa-papaqa ndō-uzupám neka kawa-te, kawakawa-za-qa gol wawaq vō:-uzupam.

⁵ Qonam nonqo kopo-te ndōgo, livi qōuwuoyam, ndand ndovōimám neka vōndō-mōkunimam, neka xo vōndōwagam. Ta qonam nonqo megemege-te ndo:go, mogenda-pakha ndō-asazám. Waev-ús. Sevén ate qægoam. Nqanek mogenda-pakha seven, Mbumbukiam-gí Nqova sevén.

⁶ Qonam nonqo kopo-qa megemege-te ndo:go, andé ndaola me me:goám. Taqa ibøkha andé glás. Unime:-bæbæs.

Yaq ta qonam nonqo-qa avōnin-te ndōgo, khandi gigiap foa vō-ogitavam. Nginik khandi gigiap foa, tiqa kha ate qazōmbe-goam, bōi-us mbá, megemege-te nekā zita-te.

⁷ Khandi gigiap nōme, teqa bugug andé layón. Neka nōme ndego, ge-menas-ev, ndego andé kao anganeám. Neka nōme ndego, ge-misika-ev, teqa bugug, andé ezoqam-qá bugúg. Neka nōme ndego, ge-foa-ev, ndego andé koyám. Gèlōvuvát.

⁸ Nginik khandi gigiap foa ate gi:goam, taf-ús. Taf siks-síks qazōgoam. Até taf-té-a, bōi vōzōgoam, mumat-te nekā mokho-te. Ndigu pusup mbaín. Pavpave nekā lovōlova, ndigu āv gini-manqatatún nqáego,

“Ndaføyamba-qapé. Ndaføyamba-qapé.
Evezøza Mbumbukiam, ndego bazaføgakh ate ndægo ndømbogo,
ndego gegoam
neka ndego ngego
neka ndego ngegeav,
Ngenek ndaføyamba-qapé.”

⁹ Nginik khandi gigiap foa, Mbumbukiam gimbo-vizumemin neka iz vōmbō-eqanimin neka ike manqat vōmbō-einimin, ndego qonam nonqo-te ndo:qomat, ndego miavmiav ndeyage,

¹⁰ yaq ndigu megetapak tuenti-foa, teqa megemege-te ndo:go, ndego qonam nonqo-te ndo:qomat, ekeza kha, manqei me:laemín, vōmbō-vizumemin, ndego miavmiav ndeyage. Yaq ndigu tiqa kawa ezoqam-qa wawaq, qonam nonqo-qá megemege-té ginō-awamín, manqat vō-einimin,

¹¹ “Nigi Evezøza neka Mbumbukiam!

Qo ezoqa eqeieqéí.

Iz eqawat matev neka vizap matev neka bazaføgakh, qoqa begó.
Zapa ndōgo, gigiap ate ndægo, qo qokhakheinám.

Qoqá poev-té qanøfakhán neka qoqá poev-té qagó.”

5

Pepa løvøyat neka Sip Nakhasam

¹ Yaq no tæqeív ndøgo: Ndego qonam nonqo-te go:qotam, teqa nakeamo zenda-te, pepa løvøyat ndøndapám. Ta pepa løvøyat ndøgo, peawap yaqyaq-ús neka ndøgo gètókám. Ndavánd qane-tokeapám. Sevén ate gi:goam. ² Yaq no enzol ezoqam bazaføgakh-qape no-omét. Kandambaqapé møndæ-akhá. Av gene-akhá nqægo, “Gekha ezoqám ndego, ezoqa eqeieqei, nginik ndavand tekoqogim neka pepa løvøyat vø-mboqoā?”

³ Geté ezoqam mbaín, yan-te nqo:go o manqei-qape-te nqanek o manqei mokho-te nqøugu, ndego kopømba ndøgo, pepa løvøyat temboqoa neka manqat vøqeív, mokho-te ndøu-peawap.

⁴ Yaq no nøvín. Eiv baza møndønøpós, qæ-eivat. Zapa ndøgo, ezoqa eqeieqei kopo mbaín, ndego pepa løvøyat peawap-us temboqoa, mokho-te ndøugu vøe-qeív.

⁵ Geté megetapak ezoqa kopo, āv genømbe-eín nqægo, “Ndø-eív. Nqáe! Ezoqa kopo ndégó. Ezoqa ndégo, ndego Saitan getømbuiu. Ndego andé Layón. Zuda khagua bawan mokho-té gunu:gu. Deivid-gé zeó. Ndego kopømbaqapé, ndavand seven tekoqogim neka pepa løvøyat vø-mboqoā.

⁶ Yaq livin-mba ndøugu, ma qonam nonqo qægoam, no Sip Nakhasam no-omét. Khandi gigiap neka megetapak, ùnime:ogitavát. Sip Nakhasam ndego, løvøwe bugug ndøkewagám. Teqa kawa-te, ndego auli seven mbogoám, neka bøi seven vømbøgoam. Bøi seven ndøgo, Mbumbukiam-gí nqova sevén. Ndigu nqova ndígu, Mbumbukiam manqei-manqei ate nqægo gekhofosam.

⁷ Yaq ndego Sip Nakhasam, tenøwáv ndøgo, pepa løvøyat, teqa nakeamo zenda-te vøndap, ndego kawa ezoqam-qa qonam nonqo-te go:qotam.

⁸ Yaq ndego pepa løvøyat gendap, ndigu khandi gigiap foa neka megetapak tuenti-foa, teqa megemege-te ndo:go, ekeza kha, manqei me:laém. Nginik ezoqa kopokopo ate gi:goam, ouv qaqaeam nonqo, møndøzø-goám, ande gitá, neka gol ndis vøzøgoam. Ta gol ndis-te ndøugu, gigiap sisip mbomømboma ndømbøqotupát. Khøifa sisip mbomømboma, qando-fakhatam, ndøgo Mbumbukiam-gí ezoqam-qá guliguli manqát.

⁹ Yaq ndigu ouv ndakinak ndøqaqaemám. Sip Nakhasam-té. Ouv āv gimbøe-qaqaemám nqægo:

Qo ezoqa eqeieqei-qapé.

Qo kopømbaqapé, nqanek pepa løvøyat toqondap neka ndavand nditøkebab, voqó-koqogím.

Zapa ndøgo, qo qakeza kha qonqonqotáv, vølaqabem,

neka qakeza kouk mokho-te, qo

ezoqa bawan vinivinimba

neka manqat vinivinimba

neka manqei vinivinimba

neka ngusu vinivinimba voqōwi,

ndigu Mbumbukiam-gi betēgo.

¹⁰ Qo ndigu kawa iz qozø-etoám

neka Mbumbukiam-gi iziz ezoqam voqō-abam.

Yaq ndigu nigí Mbumbukiam mbósasaetát,

neka manqei-qape ezoqam vøzømbó-kawaeztāt.”

¹¹ Yaq no enzol ezoqam nōzōmēt, neka tiqa manqa wag vōe-ewag. Enzol ezoqam kopoav-qapé. Taosen-taosen ndōgoám. Gevebumav-qapé. Nginik enzol ezoqam, qonam nonqo neka khandi gigiap foa neka megetapak, ùnime:-khōogavát.

¹² Ndigu ouv ndōqaqaemám. Gèzōmbo-eqavát. Ouv āv gini-qaqaemám nqǎgo, “Sip Nakhasam ndego, gilaem,

bazafōgakh neka gigiap ate ndǎgo neka matavap loloakh neka megeat matev neka vizap matev neka iz eqawat matev neka khanakhanakh manqat, teqa ndégo tabegó.

Matev av nqǎgo egeiegeí.”

¹³ Yaq tǎ-ewág ndōgo: Gigiap ate ndi:gu, yan-te ngo:go neka manqei-qape-te ngigu neka manqei-qape mokho-te ngu:gu neka ndaola-te ngigu, ouv ndōqaqaemám. Av gini-qaqaemám nqǎgo,

“Ndego qonam nonqo-te ndo:qomat

neka Sip Nakhasam, khanakhanakh manqat neka vizap matev neka iz eqawat matev neka bazafōgakh tiqá.

Miavmiáv.”

¹⁴ Yaq ndigu khandi gigiap foa gindu-qavōinam, “Amén. Nqanek manqat uni-manqatín.” Yaq ndigu megetapak, ekeza kha, manqei me:laém, Mbumbukiam, Sip Nakhasam namba, vōzōvizam.

6

Sip Nakhasam, ndavand siks, pepa lōvōyat qǎetokam, gekoqogim

¹ Yaq no tǎqeív ndōgo: Ndego Sip Nakhasam, ndavand seven, ndigu pepa lōvōyat-te gitōkebupam, bugukhokhof kopo ndōkoqozó. Yaq tǎ-ewág ndōgo, ndigu khandi gigiap foa, kopo nōme, gè-akhá. Teqa manqat andé ndand me me:nqōóz. Av gene-akhá nqǎgo, “Vōndoqáv.”

² Yaq no qǎekewag, nqǎe! Hos papaqa ndōyám, ezoqam vō:qotam. Ngenek ezoqam, fōif mbogoám. Yaq ndego, kawa ezoqam-qá wawaq mbo-etōomém, sasa ndōwav. Nakhag ezoqam nōmé namba mé:nōfé, vōzitāg.

³ Yaq ndego Sip Nakhasam, ndavand kopo nōme vōkoqozo. Ndakin ndavand gèmbomenas-éz, gekoqogim. Yaq ge:koqozo, no khandi gigiap nōme, ndego ge-menas-ev, teqa wag, āv qambōe-ewág nqǎgo, “Vōndoqáv.”

⁴ Ndego nqanek manqat ge-ein, yaq hos nōme ndofakhán. Kōkókuk. Ezoqam ndego, go:qotam, Mbumbukiam bazafōgakh mbo-etoám neka nakhag kaiya kandambaqape vōmbō-etoam. Ndego manqei-qape-te, sambu matev bēmōkhofá, yaq ezoqa yaqyaq-pakhapakha betē-khaneam.

⁵ Yaq ndego Sip Nakhasam, ndavand kopo nōme vōkoqozo. Ndakin ndavand gèmbomisika-éz, gekoqogim. Yaq ge:koqozo, no khandi gigiap nōme, ndego ge-misika-ev, teqa wag, āv qambōe-ewág nqǎgo, “Vōndoqáv.”

Yaq qǎekewag, nqǎe! Hos kakis ndōyám. Ezoqam ndego, go:qotam, teqa zenda-te, viniv qeivi nonqo ndōndapám. ⁶ Yaq no manqa wag nōme nō-ewág. Khandi gigiap foa mokho-té abetōndo-fakhán. Av qande-eín nqǎgo, “Vōqáv. Ezoqa lou-av yage matev qomōzō-etoám. Yaq lou-qa fia gékhouwév. Wit-qasi toqowi, ande av 1 kilogram ndi:gu, tiqa fia, khōuwa kopo sasae-qá yaq-fiá. Neka até flawa nōmé-a, bali, tiqa fia kandambá. 3 kilogram toqowi, tiqa fia, khōuwa kopo sasae-qá yaq-fiá. Geté oliv tae neka waen tae ndōngiú!”

⁷ Yaq ndego Sip Nakhasam, ndavand kopo nōme vōkoqozo. Ndakin ndavand gèmbofoa-éz, gekoqogim. Yaq ge:koqozo, no khandi gigiap nōme, ndego ge-foa-ev, teqa wag, āv qambōe-ewág nqǎgo, “Vōndoqáv.”

⁸ Yaq qækewag, nqáe! Hos nøme ndøyám. Ngusum gèmbokhavøéz. Ezoqam ndego go:qotam, teqa iz Løvøté, neka løvøte manqei vømbøpavam. Ndigu Mbumbukiam bazaføgakh zø-etoám. Ezoqa ndøzitág. Manqei-qape ezoqam ate ndi:gu toqo-qaqab, vømø-bawan-foa-éz, yaq bawan kopo ndigu, bèzitág, vøpakhaéz. Nakhag kaiya neka ifin matev neka enqoni neka søvakha gigiap khobokhobós giní-zitagát.

⁹ Yaq ndego Sip Nakhasam, ndavand kopo nøme vøkoqozo. Ndakin ndavand gèmbokfaev-éz, gekoqogim. Yaq ge:koqozo, no ezoqam-gí nqova nøzømét. Nginik nqova, Mbumbukiam-te etoam matev gone nonqo lou-qase mokho-té gunu:goám. Ezoqam ndigu, ta zapaya ndøgo gi:zitagat, ndigu Mbumbukiam-qa Manqat vøgeatam-a, ezoqa Yesu-qa yaq-te vøe-zømesimam.

¹⁰ Nginik gè-akhaemám. Wag gèzømbok-eqavát. Av gini-akhaemám nqægo, “Kawa ezoqam ndaføyamba-qape neka unimanqatin-qape! Gé, qo manqei-qape ezoqam, manqa ovøyam-te gekha khøuwa-tē qoté-áb, niqa yaq-fia voqótā, ti-te ndigu, gizitangam?”

¹¹ Yaq ndigu ezoqa ate gi:goam, ndabua papaqa-papaqa zø-etoám. Neka ndigu āv gizømbe-eín nqægo, “Elavøqase até vøkhæ-keogé. Kopømba ande av Klisten ezoqam-gi qaqa ezoqam, zo ge:zitag, ndigu até zogi sasae kopo ezoqam neka zøfuap nømé-a, bètøkho-zitág. Yaq ndigu ezoqa ate ndi:gu tumuzitag, av Mbumbukiam matavap ge:ve, ndego zoqa yaq-fia ndøgo tenótá.”

¹² Yaq no tæqeív ndøgo: Ndego Sip Nakhasam, ndavand kopo nøme vøkoqozo. Ndakin ndavand gèmboksiks-éz, gekoqogim. Yaq manqei gèkukuvøém. Kandambá tantáv. Neka khøuwa vøkesæv. Andé tekhovot kiki-qape me me:goám. Neka løvøyak sègekøkuk-év. Andé kóuk.

¹³ Neka nduku ndigu yan-te go:goam, manqei-té ginøpomóz. Kopømba ande av fig tae nanga pospos ndi:gu, tae-te gindu-vinginimin, khamøe bazaføgakh-us-qape qandovumain, āv tindipomóz.

¹⁴ Yaq yan andé pepa løvøyat me me:løvønnumát, vømø-navøem. Olol neka manqei bawabawa ate qægoam, sège-nøzøvnøém, ma qægoam.

¹⁵ Yaq ezoqa ewaqape, oskiá ndøgo, manqei-qape kawakawa-za o gekha megetapak nøme gigoam, o nakhag kawakawa-za o gigiap kopoav ezoqam o iz-akhayapak o yaq-fia mbain sasae ezoqam o gekha ezoqa nøme vøgoam, ndigu manqei nqa neka olol nandí gini-otónám.

¹⁶ Yaq ndigu, olol neka nandi-te, āv gini-akhaemám nqægo, “Vøndo-o:áz, ni vøkhonombam, te-te ndego, kawa ezoqam-qa qonam nonqo-te ndo:qomat neka Sip Nakhasam-qa qaqa-te.

¹⁷ Zapa ndøgo, tiqa qaqa khøuwa kandambaqape møndøndáp. Yaq gè, gekha ezoqam møkhandi:z?”

7

144 taosen Izlael ezoqam, Mbumbukiam-qa khakhatap gi-upøgim

¹ Nqanek qame-navøem, yaq enzol ezoqam foa nøzømét. Manqei-qape-qá vavap foa-té giwaniapám neka manqei-qape-qa khamøe foa vøgeageapam. Tini-geageapám ndøgo: Manqei-qape-te neka ndaola-te neka leg-te, khamøe bevùmá.

² Yaq enzol ezoqa nøme vøe-omet. Khøuwa fakhanám genøgeavún, Khandi Mbumbukiam-qa khakhatap gone nonqo vøndapavun. Yaq ndego, ndigu enzol ezoqam foa, ndigu Mbumbukiam bazaføgakh gezø-etoam, manqei-qape neka ndaola tingi-nam, kandambaqapé møndøzømbe-akhá.

³ Av gezømbekhá nqægo, “Manqei-qape neka ndaola neka leg, naqanøká ndøngi:nám. Ni nigí Mbumbukiam-gi sasae ezoqam, tiqa kawa-pap-te, khakhatap bízizømbøkhæ-awám.”

⁴ Yaq no āv qate-ewág nqægo: Ezoqa ndigu khakhatap gi-upøgimat, ndigu 144,000 ezoqám. Ndigu Izlael khagua bawabawan-te ate ndægo, āv gindi-uminimát nqægo:

⁵ Zuda khagua bawan-te: 12,000.

Neka Luben khagua bawan-te: 12,000.

Neka Gad khagua bawan-te: 12,000.

⁶ Neka Asa khagua bawan-te: 12,000.

Neka Naftali khagua bawan-te: 12,000.

Neka Manase khagua bawan-te: 12,000.

⁷ Neka Simeon khagua bawan-te: 12,000.

Neka Livai khagua bawan-te: 12,000.

Neka Isaka khagua bawan-te: 12,000.

⁸ Neka Zebulon khagua bawan-te: 12,000.

Neka Zosef khagua bawan-te: 12,000.

Neka Benzamin khagua bawan-te: 12,000.

Ezoqa bawan-qape, Mbumbukiam-qa qonam nonqo-qa megemege-te go:waniapam

⁹ Nqanek qame-navøem, yaq nqæ! No ezoqa bawan-qape nøqeív. Ezoqa kandambá tintív. Kopømba mbaín, toqo-gevebam. Ezoqa ngusu vinivinimbá neka bawan vinivinimbá neka manqei vinivinimbá neka manqat vinivinimbá. Ndigu kawa ezoqam-qá qonam nonqo neka Sip Nakhasam-qá megemege-té gono-waniapám. Neka ndigu ndabua loloakh papaqa-papaqa vø-uzupam neka epek vø-upøgeapam.

¹⁰ Ndigu kandakandá møndæ-akhaemám. Av gini-akhaemám nqægo, “Ezoqam-qa khandi:zat matev, nikeza Mbumbukiam-té qando-fakhaté, ndego kawa-qa qonam nonqo-te ndo:qomat, neka Sip Nakhasam-té qando-fakhaté.”

¹¹ Yaq enzol ezoqam ate ndi:gu, ndigu kawa-qa qonam nonqo neka megetapak neka søvakha gigiap foa gi-ogitavat, ndigu kawa-qa qonam nonqo-qa megemege-te, ekeza kha, manqei me:laém, tiqa bugug até manqei-té, Mbumbukiam vømbø-vizumem.

¹² Av gini-manqatát nqægo,

“Amén.

Khanakhanakh manqat

neka iz eqawat matev

neka matavap loloakh

neka ike manqat

neka vizap matev

neka bazaføgakh

neka megeat matev,

ndøgo nigí Mbumbukiam-qá. Miavmiáv.

Amén. Nqanek manqat unimanqatín!”

¹³ Yaq ndigu megetapak, ezoqa kopo genøbevap, “Nginik gekha ezoqám, ndabua papaqa-papaqa loloakh ndi-uzap, neka gekham-té ginø-geavun?”

¹⁴ Yaq qambo-qavøiu, “Khanánqa! No nøtenateáv. Geté qo àboqote-qatéq.”

Yaq genø-ein, “Nginik ezoqam ndígu, viniv kandambaqape-te gindu-fakhaz. Ndigu tiqa ndabua, Sip Nakhasam-qá kóuk ginisungúz, yaq ndøgo vøzø-papaqa-papaqawam.

¹⁵ Yaq nakémbá, ndigu Mbumbukiam-qá megemege-té gono-waniáp, ndego kawa ezoqam-qa qonam nonqo-te ndo:qomat, pavpave nekā lovølova, teqa khoev-te ndim-bovizap. Ndego ezoqam, kawa ezoqam-qa qonam nonqo-te ndo:qomat, gezømbó-khakhazumát. Andé palai me zømbé-khafúz.

¹⁶ Yaq ndigu ifin nango gezøvinák neka ibøkha naq ma gezøpapák neka khøuwa tatas o gekha tatas nøme ndøgo, kha ma gezøtayák.

¹⁷ Zapa ndøgo, Sip Nakhasam ndego, livin-mba ndu:mia, ma qonam nonqo ndægo, ndego tigi sip keoge ezoqám. Yaq ndego kea kumbutøve-té genø-itúb, ta ibøkha-te ndøgo, ezoqa khandi ndøzø-etoam. Yaq Mbumbukiam tiqa bøi-te, bøi einu ate ndægo, gezøvuogim.”

8

Yesu, ndego Sip Nakhasam, ndavand seven, vaev gekoqozo

¹ Sip Nakhasam, ta ndavand seven ndigu, pepa løvøyat-te gitøkebupam, vaev gekoqozo, yaq susú sege-wagát. Ande āv haf awá ndægó.

² Taqa zita-te, no enzol ezoqam nøzømét. Sevén ate gi:goam. Mbumbukiam-qá megemege-té gono-waniapám. Yaq ndigu enzol ezoqam seven, kipi kopo-kopo zø-etoumát.

³ Yaq enzol ezoqa nøme, tendowáv ndøgo, gol ndis, gigiap sisip mbomambaqape mboqotam nonqo, vøndōndap. Ndego Mbumbukiam-te etoam matev gone nonqo lou-qase avønin-té genø-itán. Yaq ndego gigiap sisip mbomambaqape mboqotam nonqo mbo-etøomém. Kandambá. Ndego Mbumbukiam-te, etoam matev betegó, Mbumbukiam-gi ezoqam ate ndi:gu-qa guliguli manqat namba, ndøgo gol lou-qase-te, kawa ezoqam-qa qonam nonqo-qa megemege-te.

⁴ Nqanek gigiap sisip mbomambaqape, ndego enzol ezoqam teqa zenda ge:geatam, taqa khøifa, Mbumbukiam-gi ezoqam-qa guliguli manqat namba, Mbumbukiam-té qanøqavíg.

⁵ Taqa zita-te, ndego enzol ezoqam, nqanek gigiap sisip mbomambaqape mboqotam nonqo ndis, gèndáp, gøinam wageap-us vøu-nqeitav, ndøgo lou-qase-te qagoam, ma Mbumbukiam-te etoam matev gi:goatun. Yaq ndego até gendego, ta gol ndis gøina wageap-us, manqei-qape-té genø-ogí. Yaq ndand møkunim neka xo neka vøiyam neka manqei kukuvøem ndøfakhán.

Enzol ezoqam kipi gikhambøemat

⁶ Ndigu enzol ezoqam seven, møndø-khakheinám. Kipi seven ndøkambøemét.

⁷ Yaq ndego bugukhokhof enzol ezoqam kipi gekhamba, manqei-qape-te qæ ais-us ndølanqá neka gøinam vøndō-o:a. Kóuk namba me:nokhogeapát. Manqei-qape toqo-qaqa, vømø-qaqageap-misikā, yaq qatoat kopo, gèlonqotám. Yaq até lég-a, toqo-qaqa, vømø-qaqageap-misikā, yaq qatoat kopo, gèlonqotám. Neka gagayag ate ndægo vølonqotam.

⁸ Yaq enzol ezoqa nøme, kipi vøkhamba. Ndakin enzol ezoqam, gè-menas-éz, kipi gikhambøemem. Yaq ndaola-te, gigiap ndø-ogiím. Ndøgo andé lol kandambaqape wageap-us bugug me me:kewagám. Ndaola toqo-qaqa, vømø-qaqageap-misikā, yaq qatoat kopo sège-enénd, vømø-kouk.

⁹ Yaq søvakha gigiap ate ndi:gu, ta kewan qatoat-te gu:yagam, gèpakhaéz, neka khagua ate ndægo, ta kewan qatoat-te qabøetupam, vøsoqøsoqoam.

¹⁰ Yaq enzol ezoqa nøme, kipi vøkhamba. Ndakin enzol ezoqam, gè-misika-éz, kipi gikhambøemem. Yaq nqova mbáin, yan-te, ndukuam kandambaqapu ndobøiáv. Andé

mogenda me me:wageapám. Kea qaqaep neka kea kumbutap ate ndægo, toqo-qaqa, vømó-qaqageap-misikā, yaq qatoat kopo-té gunø-bøiáv.

¹¹ Ngunuk ndukuam, iz Khaqain-Qapé. Ibøkha ate ndægo, toqo-qaqa, vømó-qaqageap-misikā, yaq qatoat kopo, gèkhaqá. Yaq ezoqa kandambá, gipakhaez, ibøkha gi-izumam. Zapa ndøgo, ibøkha ndøgo, gèkhaqá.

¹² Yaq enzol ezoqa nøme, kipi vøkhamba. Ndakin enzol ezoqam, gè-foa-éz, kipi gikhambøemem. Yaq nqova mbáin, khøuwa neka løvøyak neka nduku toqo-qaqab, vømó-qaqageap-misika-éz, qatoat kopo ndøgo, beawap mbáin. Møndøzø-navøém. Neka lova neka paveat toqo-qaqa, vømó-qaqageap-misikā, yaq qatoat kopo ndøgo, waev mbáin.

¹³ Nqanek qame-navøem, yaq no koyam no-omét. Khaiya ová gono-løvuvát. Ndego kandambaqapé møndæ-akhá. No teqa manqat, āv qate-ewág nqægo, “Møndø-soqóéz. Møndø-soqóéz, ndigu ezoqam, manqei-qape-te ndiyage, enzol ezoqa misika nøme, kipi tikhambøemem. Ti-te ndigu, unimé:-soqá.”

9

Enzol ezoqam ge-faev-ev, kipi gekhamba

¹ Yaq enzol ezoqa nøme, kipi vøkhamba. Ndakin enzol ezoqam, gè-faev-éz, kipi gikhambøemem. Yaq no ndukuam no-omét. Ndugu yan-te guogoam, manqei-qape-té gunø-bøiáv. Yaq ndugu mboqog mboqogim nonqo mbo-etøomém. Manqei ozu vaev mbain mboqogim nonqó.

² Yaq manqei ozu vaev mbain gumboqoa, khøifa ndofakhán. Ta khøifa ndøgo, andé gøinam kandambaqape-qá khøifá. Khøuwa waev neka khaiya sège-bøivún, ta khøifa zapaya ndøgo, manqei ozu vaev mbain-te qando-fakhatam.

³ Yaq ta khøifa mokho-te ndøgu, bamøkhokeakh ndofakhatám, kopoav-qapé, manqei-qape-te vøpanqanim. Yaq ndigu andé lakalaka-qá bazaføgakh me:ndapém.

⁴ Ndigu āv gizømbe-eín nqægo: Gagayag neka tae neka gekha gigiap nøme, manqei-te ndøpøet, bengi:nám. Geté ezoqam mba bengiæzó. Ezoqam ndigu tíngiæzó, ndigu tiqa kawa-pap-te, Mbumbukiam-qa khakhatap mbain ndigu.

⁵ Mbumbukiam ndigu bamøkhokeakh takeáv, nginik ezoqam tizitag, vøpakhaéz. Geté ndigu løvøyak faev, sa nqosøgeap bezø-etoám. Taqa nqosøgeap ndøgo, kandambá. Kopømba ande av lakalakoam tuqatag, taqá nqosøgeáp.

⁶ Ta løvøyak faev mokho-te ndøgo, ezoqa løvøte-qa, ndøvawát. Geté ma géqeivimák. Ndigu pakhaezat-qa, ndøgoát. Geté kopømba mbáin tipakhaez. Løvøte é-ndøvuáo.

⁷ Nginik bamøkhokeakh, andé hos bugug me me:kewagám, nakhag nonqo gikhakheinøvemin. Tiqa kawa-te, andé kawa ezoqam-qá gol wawaq me zømbogoám, neka tiqa bugug andé ezoqam-qá bugúg.

⁸ Tigi izum, andé sakheis-gí izúm, neka tigi khayam, andé layon-gí khayám.

⁹ Tigi savim-te, sanqava khakhazam nonqo ndø-uzupám. Taqa bugug andé auli gigiap sanqava khakhazam nonqó. Neka tiqa khavøi u, andé hos kopoav-qá wág, manqei khagua wil-us tilivupit, nakhag-qa tibøitit.

¹⁰ Tiqa otøgeam nonqo, okho-té qazøgoám. Andé lakalaká. Yaq ezoqa ndøgo tizømbí-otøgimát, løvøyak faev mokho-te.

¹¹ Tigi kawa ezoqam, ndégo, enzol ezoqam, ndego manqei ozu vaev mbain ndembo-keoge. Teqa iz, Iblu manqat-te, Abadón neka Glik manqat-te, Apolión. (Taqa manqa mokho, “Ezoqa ngiæzoat ezoqám.”)

¹² Ndakin nqanek bugukhokhof viniv matev kandambaqape, møndømø-navøém. Geté nqáe! Viniv matev kandakanda nøme menas nqágeav.

Enzol ezoqam ge-siks-ev, kipi gekhamba

¹³ Yaq enzol ezoqa nøme, kipi vøkhamba. Ndakin enzol ezoqam, gè-siks-éz, kipi gikhambøemem. Yaq no søvakha gigiap-qa auli foa-te, lou-qase-te qa-asøzam, ma Mbumbukiam-te etoam matev gi:goatun, manqat no-ewág.

¹⁴ Nqanek manqa wag, ndego enzol ezoqam kipi gekhamba, āv qambøe-eín nqægo, “Enzol ezoqam foa ndigu, Yuflatis kea kandambaqape-te ndiløvønøvap, mòqo-nqovotáz.”

¹⁵ Yaq ndego nginik enzol ezoqam foa vønqovotaz. Ndigu khakheitáp. Ezoqa ndøzitág. Ndigu nqanek khøuwa iz oskia mbøe-kewagám, nqanek khøuwa neka løvøyak neka viav-te nqanek. Ezoqa ate ndi:gu, toqo-qaqab, vømó-bawan-misika-ēz, yaq bawan kopo ndigu, gèzitág, vøpakhaēz.

¹⁶ Nginik enzol ezoqam-gi nakhag ezoqam, bawan kandambá tantáv. Hós ginibøitít. Ate gi:goam, 200 milión. No møe-ewág, tiqa gevebap andē gekhām.

¹⁷ Nqanek umingiap-te, no nginik hos, āv qatezømét nqægo: Ndigu ezoqam, go:qonavat, ndigu savi khonobam nonqo, møndøzø-goám. Taqa khagi, køkóuk. Andé gøina wageáp. Neka kikís. Andé khaiyá. Neka khakhavá. Hos-qa kawa, ande layon-qa kawá neka tiqa manqa-nqa-te, gøinam neka khøifa neka nandi wagøvap-us sisip soqaqape ndofakhatám.

¹⁸ Ezoqa ate ndi:gu toqo-qaqab, vømó-bawan-misika-ēz, yaq bawan kopo ndigu, gèzitág, vøpakhaez. Ta matev soqøsoqa misika ndøgo tini-zitagát, gøinam neka khøifa neka nandi wagøvap-us, hos-qa manqa-nqa-te qando-fakhatam.

¹⁹ Hos-qa bazaføgakh ndøgo, tiqa manqa-nqa mokho-té neka ngui-té qagó. Tigi ngui, ande wazá. Kawa-ús. Yaq ezoqa ndigu tizø-otøgeamín.

²⁰ Geté ndigu ezoqa nøme, pakhaezateav qagoam, nqanek matev soqøsoqa qafakhanam, ndigu Mbumbukiam-te qambuzaneáv. Ndigu nqova soqøsoqa, sekembá segezø-vizupám, neka batae, ekeza zenda gi:khakheinumam, sekemba vømbō-ogi:mam, ndøgo gol neka silva neka auli gigiap nøme neka nandi neka tae gi:khakheinumam. Geté ta batae ndøgo, mokho mbaín. Kopømba mbaín, bøi tøkewagat o manqat tø-ewagat o tø-okhoat.

²¹ Neka ndigu ezoqam qambuzaneáv, tiqa ezoqa zitøge matev-te neka manqa-sisi matev-te neka mambe okho matev-te neka aqonam matev-te.

10

Enzol ezoqam, ndego pepa løvøyat-qase gendapam

¹ Yaq no enzol ezoqam bazaføgakh-qape nøme no-omét. Yan-té gendovís. Teqa ndabua, khaiya ozoz mbøe-løvøtupám, neka teqa kawa-te, khakhava vømbøe-løvøetam. Teqa bugug, andé khøuwa me me:sanqatavám, neka teqa bov, andé nandi uk wageap-us me me:kewagám.

² Teqa zenda-te, pepa løvøyat khapelavøqase ndøndapám. Møndø-mboqoatám. Teqa nakeamo zenda tokhotapak, ndaola-té genø-tokhotám, neka teqa yogea zenda tokhotapak, manqei-te vøtokhotam.

³ Yaq ndego kandambaqapé møndæ-akhá. Teqa manqat, andé layon-qa ogeæv. Ndego akhayam qamømbøe-navøem, yaq ndand seven ndøqavøinám. Manqat andé ndand me me:møkunimám.

⁴ No ambá nopeawamín, manqat ndøgo, gi-einim. Geté yaq no manqat nø-ewág. Yan-té qando-fakhán. Av qande-eín nqægo: “Manqat ndøgo, ndigu ndand seven gi-einim, ndøpeàwám. Khonoam-té qabegó.”

⁵ Yaq ndego enzol ezoqam, no bugukhokhof qæ-omet, ndaola-te neka manqei-te getokhotupam, ndego nakeamo zenda, yan-té genø-eqá.

⁶ Yaq ndego, manqa mbusa ndøvé. Mbumbukiam-qá iz-té genøvé, ndego miavmiav ndeyage, ndego yan neka gigiap ate ndægo yan-te ndo:go, neka manqei-qape neka gigiap ate ndægo, manqei-qape-te nqago, neka ndaola neka gigiap ate ndægo, ndaola mokho-te ndøugu, gekhakheinam. Manqa mbusa, āv genevé nqægo, “Mbumbukiam khøuwa nøme géføløtazák.

⁷ Geté enzol ezoqa nøme, kipi tekhamba, ndego te-seven-ev, yaq Mbumbukiam matev ndømatanám, ndøgo bugukhokhof qakhonawam, ndøgo tegi manqa vevezam ezoqam-te gevøndaz.”

⁸ Yaq manqat ndøgo, no bugukhokhof qæ-ewag, yan-te qando-fakhan, nangó qando-eín. Av qande-eín nqægo, “Vøqáv. Pepa løvøyat mboqoat qomøndó-ndáp, ndøgo enzol ezoqam-qa zenda-te ndo:ve, ndego ndaola-te neka manqei-te ndetokhotap.”

⁹ Yaq no ndego enzol ezoqam-te vøenav, pepa etoam manqat sasa nombo-ein. Yaq ndego āv genømbe-eín nqægo, “Mòqondáp. Neka qólóg. Qoqa emu-te, geqá-khaqáin. Geté manqa-nqa-te, ndøgo fimakh-ús. Andé ndokhós.”

¹⁰ Yaq no nqanek pepa løvøyat-qase, nøndáp, teqa zenda-te qøuveam, vøelog. Noqa manqa-nqa-te ndøgo, fimakh-ús. Andé ndokhós. Geté qatumu-khougiam, yaq emu-te, møndønø-khaqáin.

¹¹ Yaq ezoqa nøme, āv genømbe-eín nqægo, “Qo Mbumbukiam-qa Manqat nqawá qanø-vevezám, ezoqa bawan vinivinimba neka manqei vinivinimba neka manqat vinivinimba neka kawakawa-za vinivinimba-qa yaq-te.”

11

Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqa menas, teqa manqat timanqatat

¹ Yaq iziz tonqogim nonqo nø-etøomém. Taqa bugug andé fóif ndaføyamba-qapí. Yaq manqa wag, āv qanømbe-eín nqægo, “Vøqáv! Mbumbukiam-qa khoev neka lou-qase ndøgo, ma Mbumbukiam-te etoam matev gi:goatun, taqa fitap iziz qombóndáp, neka ndigu ezoqam, Mbumbukiam teqa khoev-te ndimbovizap, voqó-gevebām.

² Geté manqei nøme ndøgo, Mbumbukiam-qa khoev-qa uta mokho-te ndøugu, soqó-iváv. Iziz mbòndáp. Zapa ndøgo, ta manqei ndøgo, Mbumbukiam bawan vini-ak zø-etoám. Yaq ndigu Mbumbukiam-qa taon, gétokhotát. Løvøyak 42, titokhotat.

³ Yaq nogi manqa manqate ezoqa menas, notøndó-khofotáz. Ndigu ege avus gigiap ndø-uzupát, neka noqa manqat vøvevezumát. Khøuwa 1260, noqa manqat tivevezumat.”

⁴ Ndigu Mbumbukiam-gi manqa manqate ezoqa menas, ndøgo, oliv tae menas neka lampa asøzam nonqo menas, ndøgo Evezøza-qa megemege-te ndo:-asøzu, ndego manqei-qape ndo:kawaevat.

⁵ Ezoqa nøme ndigu, nginik ezoqa menas-te ngenøgim matev gone-qa tigoat, yaq tiqa manqa-nqa-te, gøinam ndófakhatát, tigi qaqa ezoqam vøngiæzoāt. Yaq ta nakhoa-te nqanek, gekha ezoqām ndego, matev soqain gone-qa tezøgoat, génaním.

⁶ Nginik ezoqa menas, bazaføgakh tindapém ndøgo: Khaiya ozoz segétokém. Yaq qæ mbáin, segégoát, ta khøuwa ate tægoat, Mbumbukiam-qa manqat tivevezumat. Neka kea kumbutap-te, ibøkha segé-enendém, vømø-køuk. Neka gekha khøuwa-tē ndøgo, ndigu tøzø-poeat, ndigu manqei-qape-te, matev soqøsoqa bugug vinivinimba segendó-khofotumát.

⁷ Yaq ndigu tiqa manqa manqate tømøzømbe-navøem, ndego søvakha gigiap lozokhak, manqei ozu vaev mbain-te ndego, gendóqavíg, ti namba vøenøfē, sasa ndøzitāg, vópakhaēz.

⁸ Yaq tiqa khatae, nakhoa-té segé-awám, taon kandambaqape-te ndøgo, ma tigi Evezøza, tae mutui-te gitøkewem. Nqanek taon, taqa yaya etæ iz, Sodóm o Izíp.

⁹ Ezoqa manqei vinivinimba, neka bawan vinivinimba neka manqat vinivinimba neka ngusu vinivinimba, tiqa khatae sugumú-qeivát. Khøuwa trí neka khøuwa nøme yaq-mbá. Ezoqa nøme sa gezótakák, ta khatae ndøgo, timø-ozam.

¹⁰ Manqei-qape ezoqam khanakhanakh zó-asótáv, nginik ezoqa menas tipakhaez, neka lou vóløg neka vø-ogiām neka yaqyaq-a gigiap vø-etoām. Zapa ndøgo, nginik Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam, manqei-qape ezoqam, ngenøgim matev zø-etoumám.

¹¹ Geté khøuwa tri neka khøuwa yaq-mba qame-navøem, yaq nginik ezoqa menas-te, Mbumbukiam-qá mbøni føkiam ndø-oé. Yaq ndigu sègewán. Yaq ezoqa ewaqape, gizømet, møe kandambá qazø-nqeivøem.

¹² Yaq ndigu Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqa menas, manqat kandambaqape ndøyogém. Yan-té qando-fakhán. Av qande-eín nqægo, “Qandoqavíg, nqanek.” Yaq ndigu yan-te vøqavíg. Khaiya ozoz mokho-té ginøqavíg. Tigi qaqa ezoqam, até gezømetát, giqavígat.

¹³ Yaq ta khøuwa kopo-te ndøgo, manqei ndøkukuvøém. Kandambá tantáv. Yaq ta taon-te ndøgo, khoev ten-ten qapuatat, yaq nain-nain ndøgo, até gepuatát, geté kopo-kopo nøme ndøgo, gèmkuvøém. Yaq ezoqa kopoáv, gèpakhaéz. Seven taosén, ate gi:goam. Yaq ezoqa nøme ndigu, pakhaezateav gigoam, møe kandambá gigonem, neka Mbumbukiam-qa iz vømbó-eqanem, ndego yan-te ngo:yage.

¹⁴ Ndakin viniv matev kandambaqape nøme ndøgo, qamenas, møndømø-navøém. Geté nqæ! Viniv matev kandambaqape nøme, avønín géfakhán. Gemø-misiká.

Enzol ezoqam ge-seven-ev, kipi gekhamba

¹⁵ Yaq enzol ezoqa nøme, kipi vøkhamba. Ndakin enzol ezoqam, gè-seven-éz, kipi gikhambøemem. Yaq yan-te ndøgo, manqa wag ndøfakhanám. Kandakandá. Av qane-manqatát nqægo:

“Ndakin manqei-qape-te,
megeat matev, nigí Evezøza Mbumbukiam ndøndáp,
tege Keliso namba.

Yaq ndego miavmiav mó:kawaevtát.”

¹⁶ Yaq ndigu megetapak tuenti-foa, ndigu Mbumbukiam-qa megemege-te ndo:go, ekeza kawa ezoqam-qa qonam nonqo-te go:qonavam, ndigu ekeza kha, manqei me:laém, tiqa bugug até manqei-té, Mbumbukiam vømbō-vizumem.

¹⁷ Av gini-manqatát nqægo:

“Evezøza, Mbumbukiam,
qo bazaføgakh ate ndægo ndaqago,
qo nqoqogo neka qoqogoam,
ni ike kandambá qo-te.

Zapa ndøgo, qo ezoqa āv qoqote-zømás nqægo:

Qo bazaføgakh-qapé, neka kawa matev voqōngaz.

¹⁸ Bawabawan vinivinimba, qaqa kandambá giqagoam.

Geté ndakin qoqá qaqa khøuwa ndøndáp.

Qo løvøte ezoqam, avønín, manqa ovøyam-té qonó-áb.

Yaq qogi sasae ezoqam, ndigu Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam,
neka qogi ezoqam ate ndi:gu, ndigu ndiqavizap,
ezoqa kandakanda neka khasøkhasis,
qo yaq-fia egeiegei voqozø-etoām.

Yaq ezoqam ndigu, manqei-qape gingi:tat, qóngiæzóz.”

¹⁹ Yaq Mbumbukiam-qa khoev, yan-te nqo:go, sège-mboqoé. Yaq mboges ndøgo, ma Mbumbukiam-qa guguna manqat qøu-nqeitavam, ta mokho-te, ndego Izlael ezoqam namba poev ge-unimanqatin, bavokhó qandoveám. Yaq ndand ndovøimám neka vøndō-møkunimam, neka xo vøndōwagam. Neka manqei vøkukuvoem-a, qæ ais-us kandambaqape vøndō-lanqa.

12

Sævam neka wazeam-qa emanqat

¹ Yaq yan-te nqo:go, matev kandambaqape ndøfakhán. Nqova ndafe-ús. Sævam møndøgoám. Tuqa ndabua, khøuwá. Neka tuqa zenda tokhotapak mokho-te, løvøyak mbøigoám neka tuqa kawa-te, nduku tuelv, ande kawa ezoqam-qa wawaq me vømbøegoam.

² Ngunuk sævam, emu-ús. Gèmbongáz. Yaq tūni-akhayám, nqosøgeap gumbo-ewag.

³ Yaq yan-te nqo:go, matev nøme vøfakhan. Nqáe! Wazeam kandambaqape, møndøgoám. Køkouk-qapé. Ngenek kawa seven qambogoam neka auli ten vømbøgoam, neka teqa kawa ate qambøegoam, kawa ezoqam-qa wawaq vømbøe-uzupam. ⁴ Yaq ngenek wazeam, até gendego, nduku nøme yan-te nqo:go, vøkhataz. Okhó genekhatáz, manqei-qape-te vønqagevem. Nduku misika-misika gigoam, yaq menømenas ndigu, até gegoám, geté nøme kopo-kopo ndigu, gèkhatáz. Yaq ndego wazeam, sævam qambongaz, tuqá megemege-té gono-itán. Yaq ndego nakhasam ndego, tui-ova, løutøve-qa mbogoám.

⁵ Yaq ndugu sævam vøe-ova. Nakhasam anganeám. Ndego bawabawan ate ndægo, gezømbó-kawaevtát. Bazaføgakh-ús. Teqa khamokh, auli khamokh ndøgoát. Geté ndego nakhasam é-vøqán-ae, enzol ezoqam, Mbumbukiam-te é-vøndafem, ma ekeza qonam nonqo-te go:qotám.

⁶ Yaq sævam ndugu, leg-av manqei-té gunø-khokhón. Ta manqei ndøgo, Mbumbukiam é-møndombo-khakheinám. Yaq timbó-kewagát ndøgo, atema 1260 khøuwa vømøndāp.

⁷ Yaq yan-te, nakhag ndøfakhán. Ndego enzol ezoqam kandambaqape, Maekol neka ekeza enzol ezoqam, wazeám namba me:nøfé. Neka ndego wazeam, ekeza enzol ezoqam namba vøndēwan, yaq vøzø-qavøiu.

⁸ Geté ndego wazeam, bazaføgakh mbaín. Yaq gèpitøvé, yaq ndego tegi enzol ezoqam namba, kopømba mbaín, yan-te sekemba tiyagat.

⁹ Yaq ndego wazeam kandambaqape, iz Nqova Soqaqape neka Saitan ndimbo-akhayam, gè-oginám, ndego manqei-qape ezoqam ate ndi:gu, ndetubam. Manqei-qape-té genø-oginám, tegi enzol ezoqam namba.

¹⁰ Yaq yan-te ndøgo, no manqat kandambaqape nø-ewág. Av qane-eín nqægo,
“Ndakin nigi Mbumbukiam-qa ezoqa khandi:zat matev
neka bazaføgakh matev
neka megeat matev,
møndø-fakhán.
Ndakin Keliso mó:kawaevtát,
ndego kawa ezoqam geve.

Zapa ndógo, ndego ezoqam, Mbumbukiam-qa megemege-te go:yam neka nigi Klisten nøfuap, pavpave nekā lovølova, manqa vøzø-søkuzumam, ndego møndø-oginám.

¹¹ Klisten ezoqam møndø-tømbuinám.

Sip Nakhasam-qá kóuk neka unimanqatin manqát gini-tømbuinám, ndógo ezoqa nøme-te gimanqatam.

Ndigu ekeza yage-qa yaq-te, matavapøteáv, neka ndigu møe mbaín, Mbumbukiam-qa Manqat zapaya, tipakhaez.

¹² Zo khanakhanakh mbá qanegó, qo yan neka zo yan-te ndozoyage.

Geté ti-te ndigu unimé:-soqá, ndigu manqei-qape neka ndaola-te ndiyage.

Zapa ndógo, nqova soqaqape mändovís zo-te.

Ndego qaqa kandambá.

Ndego møndæ-otév, khøuwa khapémbá, ndimbøe-yoza.”

¹³ Yaq ndego wazeam ge:-otev av nqægo, manqei-qape-tē ginø-ogenonām, ndego até gendego, ndugu sævam, nakhasam anganeam gui-ova, vøngeatam. Até gembopavát.

¹⁴ Geté ngunuk sævam, ngangakh kandambaqape-qá taf menas mbo-etøomé. Ekeza manqei-té guabenø-løvui, leg-av manqei-te ndógo. Yaq timbó-kewagát ndógo, viav misika neka viav nøme yaq-mba vømøndāp. Ta manqei-te ndógo, ndugu wazeam-qa bugug-te, qambaqape ndógoát.

¹⁵ Yaq wazeam, até gendego, ibøkha vøqoza. Ibøkha ndógo, teqa manqa-nqa-te qando-fakhan, andé kea-qá ibøkha mbageáp. Ndego sævam kawøwe-qa mbogoám.

¹⁶ Geté ndugu sævam, manqei mbotøké. Manqei manqa-nqa é-møndø-mboqoá, ibøkha vøkhoug, ndógo wazeam-qa manqa-nqa-te qando-fakhan.

¹⁷ Yaq ndego wazeam, qaqa kandambá, ndugu sævam-te. Yaq sègewáv, tugi zi nøme namba vømēnøfe. Nginik ezoqam ndígu, Mbumbukiam-qa manqat o-mba ndo:ndape neka Yesu-qa manqat ndígēāwāt.

¹⁸ Yaq ndego wazeam, ndøgeg-té genø-itán.

13

Søvakha gigiap lozokhak, ndaola-te gendo-fakhan

¹ Taqa zita-te, no søvakha gigiap lozokhak no-omét. Ndaola-té gendo-fakhán. Ndego kawa sevén qambogoam neka auli ten vømbøgoam. Auli ate qambøegoam, kawa ezoqam-qá wawaq ndø-uzupám, neka teqa kawa ate qambøegoam, Mbumbukiam-qa iz ngenøgim manqat vø:peaupam.

² Ngenek søvakha gigiap lozokhak, qæ-omet, bugug andé lepad me me:kewagám, ndugu puskas khobos kandambaqapu. Geté zenda andé søvakha gigiap nøme-qá zendá, ndego bea ndimbo-akhayam. Bazaføgakh kandambá. Neka manqa-nqa, andé layon-qá manqa-nqá. Ngenek søvakha gigiap lozokhak, wazeam ekeza bazaføgakh mbo-etoám neka ekeza kawa ezoqam-qa qonam nonqo neka megeat iz kandambaqape vømbø-etoam.

³ Søvakha gigiap lozokhak-qa kawa nøme, bugug āv qane-kewagám nqægo: Ezoqa pakhapakha mbokhaná. Geté nqamav ndógo, qambogoam, møndø-e:ám. Yaq ndógo, manqei-qape ezoqam ate ndigu, nqova zømbendáf, neka ndego søvakha gigiap lozokhak vømbøpavat.

⁴ Ezoqa ate gi:goam, wazeam gèmbø-vizupám, ndego søvakha gigiap lozokhak, bazaføgakh gembøe-etoam. Neka ndigu søvakha gigiap lozokhak, vømbø-vizupam. Av

gini-manqatám nqægo, “Gekha ezoqâm ndego, kopømba ande av ngenek søvakha gigiap lozokhak nde:go? Neka gekha ezoqâm ndego, te namba tenøfe, vøpitāv?”

⁵ Ndego søvakha gigiap lozokhak, Mbumbukiam sègemboták: Ekeza iz segé-eqatát, neka Mbumbukiam-qa iz vøngenøitāt, neka bazaføgakh matev vømatønnumāt, atema løvøyak 42 vømø-nasinīm.

⁶ Ndego søvakha gigiap lozokhak manqat ge-einin, Mbumbukiam ndøngenøiuín, neka teqa iz vøngiuin neka teqa khoev vøngenøiuin neka tegi ezoqam ndigu, yan-te ndiyage, vøngenøzoin.

⁷ Neka Mbumbukiam ndego nøme āv gembøeták nqægo: Mbumbukiam-gi ezoqam namba mé:nøfé neka vøpitāz. Neka ndego bazaføgakh ndøndáp. Ezoqa bawan vinivinimba neka manqei vinivinimba neka manqat vinivinimba neka ngusu vinivinimba gezømbó-kawaevtát.

⁸ Ezoqa ewaqape, manqei-qape-te tiyagat, gembó-vizupát, gekha ezoqâm ndigu, tiqa iziz khandi mbuk-te peawapøteav ndøgo, Sip Nakhasam-qa mbuk-te, ndego gilaem. Manqei-qape khakheinøpøteav qagoam, ta mbuk ndøgo, é-møndo-peawám.

⁹ Gekha ezoqâm ndego, gea ndømbogo, ndego yà beyogé.

¹⁰ Ezoqa ndigu, Mbumbukiam gevevesam, ndimbula-te tinqeisam, ndigu segé-nqeisám. Neka ezoqam ndigu, Mbumbukiam gevevesam, nakhag kaiya ti:zitag, ndigu nakhag kaiya segé:zitág. Nqanek matev tøfakhanam, Mbumbukiam-gi ezoqam, føgøføgakh bewaniáp, tiqa unimanqatin-te.

Søvakha gigiap lozokhak nøme, manqei mokho-te gendo-fakhan

¹¹ Yaq no søvakha gigiap lozokhak nøme no-omét. Manqei mokho-té gendo-fakhán. Ndego andé sip nakhasam-qá auli me mbøegoám. Menás. Neka ndego manqat gemanqatam, andé wazeam-qá manqát.

¹² Bazaføgakh ndégo tembo-etoám, søvakha gigiap, bugukhokhof ndaola-te gendo-fakhan. Yaq ndego matev, teqá iz-té genø-matønnumám. Ndego manqei-qape ezoqam ate ndi:gu, āv gene-tøpøtavám nqægo: Ndego søvakha gigiap lozokhak, bugukhokhof gegeavun, tiabembøe-vizáp, ndego nqamav soqaqape qambogoam, ndakin qambe:am.

¹³ Ngenek søvakha gigiap lozokhak nøme, ndakin gefakhan, nqova ndaføgim matev ndømatønnumám. Kandakandá. Nøme gematanam, nqáne: Yan-te gøinam ndovís, atema manqei-qape-te, ezoqa ewaqape-qa bøi-te.

¹⁴ Yaq ta matev vinivinimba-te ndøgo, ndego ezoqa ewaqape, manqei-qape-te giyagam, gètubumám. Bazaføgakh ndégo tembo-etoám, ndego søvakha gigiap, bugukhokhof ndaola-te gendo-fakhan. Ndego matev, teqá iz-té genø-matønnumám. Yaq ndego søvakha gigiap lozokhak, ndigu ezoqam, manqei-qape-te giyagam, āv gezømbe-eín nqægo: Ndego søvakha gigiap lozokhak, nakhag kaiya gi:laem, gete sekemba geyagat, tae khøuwiap bèmbo-viagém. Andé teqá bugúg.

¹⁵ Yaq ndego søvakha gigiap lozokhak, vaev-te gepavavun, bazaføgakh nøme, āv genendáp nqægo: Ta tae khøuwiap ndøgo, ndego bugukhokhof søvakha gigiap lozokhak-qa bugug-te gikhakheinøvemem, khandin qozøqozaq mbókhambá. Yaq ta tae khøuwiap ndøgo, manqa manqate ndøngáz. Av qandé-eín nqægo: Gekha ezoqâm ndigu, ndøgo vizøpøteav tøgoat, pakhapakha bezø-khanøé.

¹⁶ Yaq ndego søvakha gigiap lozokhak, vaev-te gegeavun, ezoqa ewaqape, ezoqa khasøkhasis nekā kandakanda, gigiap kopoav ezoqam nekā gigiap-av ezoqam, iz-akhayapak nekā yaq-fia mbain sasae ezoqam, āv gene-tøpøtáz nqægo: Ndigu tiqa nakeamo zenda-te o tiqa kawa-pap-te, khakhatap bezøgó.

¹⁷Yaq gekha ezoqām ndego, nqanek khakhatap mbain ndego, ndego kopømba mbaín, ezoqa nøme-te gigiap tendowi, o te-te gigiap temøwi. Ta khakhatap ndøgo, søvakha gigiap lozokhak-qá iz o teqa iz-qá geveáp.

¹⁸Matavap loloakh begó, taqa yaq-te. Ezoqa matavap loloakh tømbo goat, ndego søvakha gigiap lozokhak-qa geveap, mokho bembondáp. Ndøgo ezoqam-qá geveáp. Nqanek geveap 666.

14

Sip Nakhasam neka ndigu 144 taosen ezoqam

¹Yaq qækewag, nqáe! Sip Nakhasam no-omét. Zayon manqei pøyat-té gono:yám. Ezoqá namba me:wanám. 144 taosén. Ndigu tiqa kawa-pap-te, Sip Nakhasam-qá iz neka tege Eve-qá iz zømbo-peaupám.

²Yaq no manqa wag nø-ewág. Yan-té qando-fakhán. Andé ibøkha sololo kandambaqape me me:wagám neka ande ndand kandakanda me me:møkunimám. Naq ndøgo, qæ-ewag, andé gita khaneam ezoqam kopoav-qá gita khaneám.

³Nginik ezoqam, Mbumbukiam-qá kawa qonam nonqo-qá megemege-té neka khandi gigiap foa neka megetapak-qá megemege-té gono-waniapám. Yaq ndigu ouv ndakinak ndøqaqaemám. Ta ouv ndøgo, ezoqa nøme kopømba mbaín ti:zøtez. Sati ndigu tinízøté, ndigu 144 taosen ezoqam, Mbumbukiam manqei-qape-te gewi.

⁴Nginik ezoqam, Eveøza-te ùnime:-tøkéb. Ndigu manqa-zapa gonemáv, sakheis namba.* Ndigu Sip Nakhasam mba mbopáev, ndego ande āv kenē-okho. Ezoqa ewaqape mokho-te, Mbumbukiam ndigu tewí. Ndigu Mbumbukiam-te neka Sip Nakhasam-te, andé tiqá etoam matév, ate av-té, gigiap ndøgo, toqope:tat, bugukhokhof gigiap tiqa ndøgo.

⁵Tiqa manqa-nqa-te, meakha manqat mbaín, neka ndigu manqa-zapa gonemáv.

Enzol ezoqa misika-qa manqat

⁶Yaq no enzol ezoqa nøme no-omét. Khaiya ová gono-løvuvát. Ndego miavmiav manqat mbomambaqape ndøgeatát. Ezoqa ndigu, manqei-qape-te ndiyage, gé:zømesimát, ezoqa ngusu vinivinimba neka bawan vinivinimba neka manqat vinivinimba neka manqei vinivinimba.

⁷Ndego kandambaqapé møndæ-akhá. Av gene-akhá nqægo, “Mbumbukiam-te møe zógoát, neka teqá iz zó-eqatát. Zapa ndøgo, teqa manqa ovøyam khøuwa, møndøndáp. Gèmbovizáp ndego, yan neka manqei-qape neka ndaola neka kea kumbutap gekhakheinam.”

⁸Ndego enzol ezoqam-qa zita-te, enzol ezoqa nøme ndofakhán. Ngenek enzol ezoqam, ge-menas-ev, āv gene-eín nqægo, “Møndøbøí. Bèbilon taon kandambaqape, møndøbøí, ta taon ndøgo, kopømba ande av sævam me guigoam, ndugu bawabawan ezoqam ate ndigu, tuqa waen føgakh-qape guzø-etoam, ti-izam, neka tu namba mambe gone-te gutubam.”†

⁹Ndego enzol ezoqam-qa zita-te, enzol ezoqa nøme ndofakhán. Ngenek enzol ezoqam, ge-misika-ev, kandambaqapé møndæ-akhá. Av gene-akhá nqægo, “Gekha ezoqām ndego, søvakha gigiap lozokhak neka teqa tae khøuiap tembo-vizupát, neka kawa-pap-te o zenda-te teqa khakhatap vøndāp, ndego møndø-soqóév.

14:2 14:2 Veve 1:15; 19:6 **14:3 14:3** Isa 42:10; Veve 5:9; 7:4 * **14:4 14:4** Nqanek manqat, yaya ndø-etæ. Taqa manqa mokho nqáneq: Nginik mbumbuk nøme vizupáv, ndøgo kopømba ande av mambe okho matev ndægo, Mbumbukiam-qa bøi-te. **14:8 14:8** Isa 21:9; Jer 51:7-8; Veve 17:2; 18:2, 3 † **14:8 14:8** Nqanek Manqat Qandoveeam mokho-te, manqat nøme, mambe nqæmanqate, yaya etæ manqát. Mbumbukiam zita wuowe matev neka batae vizap matev me:manqaté. **14:9 14:9** Veve 13:12-17

¹⁰ Ndego Mbumbukiam-qá waen føgakh-qape be-íz. Nqanek waen, Mbumbukiam-qá qaqa. Teqa yaq-fia soqaqapé. Ta waen ndøgo, Mbumbukiam ibøkha namba, génokhogimák. Geté føgakh-qapé segégoát. Yaq ngenek ezoqam, Mbumbukiam-gi enzol ezoqam-qa megemege-te neka Sip Nakhasam-qa megemege-te, gøinam tatas-té neka nandi wagøvap-us-té gunú:goát, nqosøgeap kandambaqape vøndāp.

¹¹ Ezoqam ndigu, søvakha gigiap lozokhak neka teqa tae khøuwiap ndimbovizap, o teqa iz-qa khakhatap gindapem, ndigu pusup mbaín. Pavpave nekā lovølova, ta gøinam ndøgo, ndigu nqosøgeap ndøzø-etoam, taqa khøifa miavmiav ndøqavigát.”

¹² Yaq nakémbá, Mbumbukiam-gi ezoqam bazaføgakh-us bewaniáp, ezoqam ndigu Mbumbukiam-qa guguna manqat ndimbopaev-a, Yesu ndi-ūnimānqātināt.

¹³ Yaq no manqat nø-ewág. Yan-té qando-fakhán. Av qande-eín nqægo, “Av qoté-peawám: Ndakin qangaz, atema ndøma, gekha ezoqām ndigu, Evezøza ndi-unimanqatinat, tipakhaez, ndigu khanakhanakh mbá giabitigú.”

Neka Mbumbukiam-ge Nqova, āv gene-manqaté nqægo, “Unimanqatín. Nginik ezoqam, sasae-qape gikhanazat, pusa ndótá. Zapa ndøgo, sasae ndøgo gi:matønumam, ndigu taqa yaq-fia, ndøndapém.”

Yaya etæ manqat, avøe gigiap neka waen tae nanga-qa yaq-te, qakhatøkhatoam

¹⁴ Yaq no qækewag, nqæe! Khaiya ozoz papaqa nøqeív. Ezoqam mo:qotám. Ndego andé Ezoqam-gé Yó. Teqa kawa-te, kawa ezoqam-qá gol wawaq mo:-uzám, neka zenda-te, kaiya køfizuat khobos-qapi vøndapavam.

¹⁵ Yaq enzol ezoqa nøme ndowáv. Mbumbukiam-qá khoev-té gendo-fakhán. Ndego kandambaqapé møndæ-akhá. Te-te ndego, khaiya ozoz-te go:qotam, āv gembøe-akhá nqægo, “Kaiya køfizuat nandiv, nandoqo-ndøpazat, qoge mðqongáz. Zapa ndøgo, qoge-qa khøuwa iz, møndøndáp. Avøe gigiap ate ndægo, manqei-qape-te ndøpoe, møndøkhatøkhatoám. Qoge-qa mo:keogé.”

¹⁶ Yaq ndego khaiya ozoz-te go:qotam, ta kaiya køfizuat ndigu, manqei-qape me:khaná. Yaq manqei-qape-te ndøgo, avøe gigiap qakhatøkhatoam, vøqog.

¹⁷ Taqa zita-te, Mbumbukiam-qa khoev-te, yan-te ndøgo, enzol ezoqa nøme ndo-fakhán. Até ndegó-a, kaiya køfizuat khobos-qapi vøndapavam.

¹⁸ Yaq teqa zita-te, enzol ezoqa nøme vøndō-fakhan. Lou-qase-té gendowáv, ma Mbumbukiam-te etoam matev gi:goatun. Ndego gøina ate ndægo-gé kawa ezoqám. Ndego kandambaqapé møndæ-akhá. Ndego enzol ezoqam, ndego kaiya køfizuat khobos-qapi gendapavam, āv gembøe-akhá nqægo, “Manqei-qape-te ndøgo, waen tae nanga møndøkhatøkhatøezám. Kaiya khobos-qapi nandiv, toqoté-qogáz, waen tae nanga ndigu, tae-te ndifaløbap. Neka vø-møvøbam.”

¹⁹ Yaq ndego enzol ezoqam, até gendego, manqei-qape, kaiya køfizuat vøekhana, waen tae nanga vøqogaz-a, vø-møvøbam. Yaq waen pesegim nonqo kandambaqape-té genønqagím. Nqanek pesegim nonqo, Mbumbukiam-qá qaqa. ²⁰ Yaq taon bavokho ndo:go, waen tae nanga gipesegimem, ezoqa kouk ndofakhán. Kandambá tantáv. Kouk ndøgo, qambagim, gèmmø-keá. Taqa sekeat, ande āv 300 kilomitá ndægó, neka taqa igian, ande āv hos-qá eqawán ndægó, tuyat.

15

Enzol ezoqam seven, viniv matev seven gi-upøgeapavun

¹ Yaq no yan-te nqo:go, matev nøme nøqeív. Kandambaqapé neka nqova ndafe-ús. Enzol ezoqam seven møndøgoám, ndigu matev soqøsoqa seven vø-upøgeapam. Nqanek

vaev viniv matév. Zapa ndógo, nqanek viniv matev tømē-navøem, yaq Mbumbukiam-qa qaqa gemø-navøém.

² Yaq no andé ndaola nøteqeív. Bæbæs-qa pé. Andé glás. Gøina wageap namba me:nokhombáp. Neka no ezoqa vøezømet. Ezoqam ndigu, søvakha gigiap lozokhak gipitøvem neka teqa tae khøuwiap vizøpøteav vøgoam-a, teqa iz-qa geveap ndapeav vøgoam. Ndigu ndaola ndøgeg-té giwaniapám, neka andé gita me me:-upøgeapám. Ndøgo Mbumbukiam zø-etoám.

³ Ndigu Mozes-qa óuv ndøqaqaemám, ndego Mbumbukiam-ge sasae ezoqam, neka Sip Nakhasam-qa óuv vø-qaqaemam. Óuv áv gini-qaqaemám nqægo:

“Evezøza, Mbumbukiam,
qo bazaføgakh ate ndægo ndaqago,
matev ndøgo, ndoqo-matanam,
kandakandá neka nqova ndafe-ús.

Qoqa matev unimanqatín neka ndaføya-ndaføya.
Bawabawan ate ndægo, kawa qó.

⁴ Evézøza! Qo qakhapús soqogó, ndaføyamba-qa pe.

Gê, ezoqa tígu, ndigu qo-te møe goneav tigoat
neka qoqa iz eqawateav vøgoát? Mbaín.

Bawabawan ate ndi:gu, ndøndozáv, qo vøqá-vizumēm.

Zapa ndógo, qoqa matev ndaføya-ndaføya, mândo-veveám.”

⁵ Óuv gumu-qaqaemem, no yan-te nqo:go, Mbumbukiam-qa khoev nøqeív. Ndøgo palai khoev. Yaq mboqog sège-mboqóz.

⁶ Yaq ndigu enzol ezoqam seven, matev soqøsoqa seven gi-upøgeapam, Mbumbukiam-qa khoev-té gindu-fakház. Tiqa ndabua bæbæ-bæbæs neka vøiyam-ús, neka savim-te løvønam nonqo gol-us vøzømbō-løvøtupam.

⁷ Yaq khandi gigiap foa, kopo nøme gegoam, ndigu enzol ezoqam seven, gol ndis seven zø-etoám. Ta ndis-te ndøgo, Mbumbukiam-qa qaqa mu:nqeitupám, ndego miavmiav ngeyage. Até vømø-tøtvøyam.

⁸ Mbumbukiam-qa waev-te neka bazaføgakh-te, khøifa ndofakhán, yaq teqa khoev mokho-te ndøugu, vømøtøva. Yaq ezoqa kopømba mbaín, Mbumbukiam-qa khoev-te ti-oz. Matev soqøsoqa seven bêtøkhæ-navøém, ndøgo enzol ezoqam seven gi-upøgiapavun.

16

Enzol ezoqam seven, Mbumbukiam-qa qaqa giqouzømem

¹ Yaq no manqat kandambaqa pe nø-ewág. Mbumbukiam-qa khoev-té qando-fakhán. Ndøgo enzol ezoqam seven, áv qazømbe-eín nqægo, “Mòzozáv. Zoqa ndis seven-te nandav, Mbumbukiam-qa qaqa, qatøtvøyam, manqei-qa pe-té qazonó-qouzømém.”

² Yaq bugukhokhof enzol ezoqam ndøwáv, Mbumbukiam-qa qaqa, ekeza ndis-te qøugoam, manqei-qa pe-te vøqouz. Yaq ndigu ezoqam, søvakha gigiap lozokhak-qa khakhatap gindapem neka teqa tae khøuwiap vømbō-vizupam, ndigu nqamav soqøsoqa nqosøgeap-us ndø-upøgím.

³ Yaq enzol ezoqa nøme, ndego ge-menas-ev, Mbumbukiam-qa qaqa, ekeza ndis-te qøugoam, ndaola-té genøqóuz. Yaq ibøkha ndøgo, gèmo-kóuk. Andé løvøte ezoqam-qa kóuk. Yaq gigiap ate ndi:gu, ndaola-te giyagam, gèpakhaéz.

⁴ Yaq enzol ezoqa nøme, ndego ge-misika-ev, Mbumbukiam-qa qaqa, ekeza ndis-te qøugoam, kea-te neka kea kumbutap-té genøqouzám. Yaq até ta ibøkha ndøgó-a, vømø-kouk.

⁵Yaq no ndego enzol ezoqam, ndego ibøkha ndembo-keoge, teqa manqat āv qate-ewág nqægo,

“Mbumbúkiam!

Qo nqoqogo neka qoqogoam,
qo ndaføyamba-qapé.

Yaq-fia ndøgo, qo ti-te ndigu qoqota, ndøgo eqeieqeí.

⁶Zapa ndøgo, ndigu qogi ezoqam neka Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam ndøzitagám, tiqa kouk vøwa.

Yaq nakémbá, qo ndigu tiqa izam nonqo, kouk qozø-etoám.

Yaq-fia ndøgo tindapém, av yaq gi:matønumam.”

⁷Yaq no manqat nøme nø-ewág. Ndøgo tøndo-fakhán, lou-qase-te ndøgo, ma Mbumbukiam-te etoam matev gi:goatun. Av qande-eín nqægo, “Evézøza, Mbumbukiam, qo bazaføgakh ate ndægo ndaqago! Unimanqatín. Yaq-fia nqosøgeap, qo ti-te ndigu qoqo-khofotav, ndøgo ndaføyambá.”

⁸Yaq enzol ezoqa nøme, ndego ge-foa-ev, Mbumbukiam-qa qaqa, ekeza ndis-te qøugoam, khøuwa-té genøqóuz. Yaq khøuwa, bazaføgakh ndøndáp: Teqa tatas, ezoqa mé:louwavát.

⁹Yaq ezoqa teqa tatas kandambaqape, vøelouwaz. Geté ndigu Mbumbukiam-te qambuzaneáv, neka ndego vizøpøteáv, ndego nqanek matev soqøsoqa gekhofotam. Geté iz mbongi:nám.

¹⁰Yaq enzol ezoqa nøme, ndego ge-faev-ev, Mbumbukiam-qa qaqa, ekeza ndis-te qøugoam, søvakha gigiap lozokhak-qá qonam nonqo-té genøqóuz. Yaq ezoqa ewaqape, ngenek søvakha gigiap lozokhak-qa mokho-te gu:goam, bøivun zønqeivøém, neka nqosøgeap vø-upøgim. Ndigu ekeza sas ndø-otøgevém, nqosøgeap zapaya.

¹¹Yaq ndigu tiqa nqosøgeap neka nqamav zapaya, Mbumbukiam, ndego yan-te ngo:yage, vøngenøinam. Tiqa manqa-zapazapa gone-te, ndigu qambuzaneáv.

¹²Yaq enzol ezoqa nøme, ndego ge-siks-ev, Mbumbukiam-qa qaqa, ekeza ndis-te qøugoam, Yuflatis kea-té genøqóuz, ndøgo kea kandambaqape. Yaq kea ndøgo, sègevikíá. Yaq ta mokho-te ndøgo, kawakawa-za-te, ndigu tigi nakhag ezoqam namba, khøuwa fakhanam-te tinduzav, nakhoa zømbe-mboqóá.

¹³Yaq no āv qateqeív nqægo: Ndego wazeam kandambaqape-qa manqa-nqa-te, neka søvakha gigiap lozokhak-qa manqa-nqa-te, neka khavozam manqa vevezam ezoqam-qa manqa-nqa-te, nqova soqøsoqa misika ndofakház. Ndigu andé taka-qá bugúg.

¹⁴Nginik nqova soqøsoqa, umingiap matev ndøgoatún. Yaq ndigu manqei-qape-te ate ndægo, kawakawa-za-té ginøzáv, nakhag nonqo vø-møvøbām, ta nakhag ndøgo, Mbumbukiam-qa khøuwa kandambaqape-te tøfakhan, ndego bazaføgakh ate ndægo ndømbo.

¹⁵Keliso āv gene-manqaté nqægo, “Nqáe! No andé aqonam ezoqám me nøtégeáv. Gekha ezoqám ndego, to:tiawet, neka teqa unimanqatin matev no-te, ande ndabua me ate te:-uzupat, ndego khanakhanakh mbá geabetegó. Soqáin ndøgo, ndego ande naqei-av me te:-okhoat neka ezoqa ewaqape-qa bugug-te, mivi vøndáp.”

¹⁶Yaq ndigu nqova soqøsoqa, kawakawa-za, nakhag-qa, ta manqei-te ndøgo tinømváb, Iblu manqat-te, Amagedon ndimbo-akhayam.

¹⁷Yaq enzol ezoqa nøme, ndego ge-seven-ev, Mbumbukiam-qa qaqa, ekeza ndis-te qøugoam, khaiya-té genøqóuz. Yaq kawa ezoqam-qa qonam nonqo-te, Mbumbukiam-qa khoev-te, manqat ndofakhán. Kandambaqapé møndæ-akhá. Av qande-eín nqægo, “Matev ate ndægo, møndømø-navøém.”

¹⁸ Yaq ndand ndovøimám neka vøndō-møkunimam, neka xo vøndōwagam. Yaq manqei gèkukuvøém. Nqanek manqei kukuvøem, kandambá tantáv. Ezoqa manqei-qape-te ande gi-fakhaz, atema ndakin, manqei kukuvøem mbain, av ndakin qæfakhan.

¹⁹ Babilon taon kandambaqape, gèqaqavøém, vømō-qaqageap-misika. Neka manqei-manqei-qa taon ate qægoam, vøsoqøsoqoam. Matev av qæfakhan ndægo, zapa ndógo: Mbumbukiam Babilon taon kandambaqape neka taqa manqa-zapazapa, manqa mate navøepøteáv. Yaq ndego yaq-fia mbotá, neka teqa qaqa kandambaqape, ande waen føgakh-qape me vømbō-etoam.

²⁰ Manqei bawabawa ate qægoat, gèsinøvøém, vønnavøem. Neka até olól-a, vønnavøem. Nqawa qóqevák.

²¹ Yaq yan-te, qæ ais-us kandakanda ndolanqá, ezoqam-te vó:-o:az. Ais fisap ndigu, kandakandá tintív. Tiqa viniv, ande āv 50 kilogrém ndi:gu. Yaq ezoqam, Mbumbukiam-qa iz, gèngenøinám, nginik qæ ais kandakanda zapaya. Zapa ndógo, nqanek matev qafakhan, ùnime:-soqá.

17

Mambe sævam khoveakh-qapu-qa yaq-te

¹ Yaq ndigu enzol ezoqam seven, ndis seven qazøgoam, nøme kopo, no-té gendowáv. Yaq āv genømbe-eín nqægo, “Qotøndéqāv! Ndugu mambe sævam khoveakh-qapu, ndugu kea kopoav avønin-te ndumia, ndugu yaq-fia nqosøgeap soqaqape ndóndáp. No nótéqamákh.

² Manqei-qape kawakawa-za, tu namba mambe ndøgoám. Neka ezoqa ewaqape, nqanek manqei-qape-te ngiyage, ndigu kawa zø-okivám, tuqa manqa-zapazapa zapaya, ndøgo ande waen me gi-izam.”

³ Yaq ndego enzol ezoqam, no leg-av manqei-té genøndapán. Nqova-té. Yaq no sævam no-omét. Søvakha gigiap lozokhak køkouk-qá zita-té gunoqotám. Teqa kha ate qambøegoam, Mbumbukiam-qá iz ngenøgim manqat ndøkház. Ndego kawa seven mbogoám neka auli ten vømbøgoam.

⁴ Ndugu sævam, ndabua gu-uzam, khagi menás. Nøme ndøgo, uni køkouk-ín, neka nøme ndøgo, køkouk igiá. Neka ndugu gol gigiap vinivinimba neka nandi momotap-us neka agiwa-qasis fia kandakanda vø-usupam. Tuqa zenda-te, ndugu ibøkha izam nonqo ndøndapám. Gol khakheitáp. Ta ibøkha izam nonqo-te, matev vøvanq-us neka gekha matev soqøsoqa nøme ndøgo, tuqa mambe matev-te qando-fakhanam, até vømōtøva.

⁵ Tuqa kawa-pap-te, iz mo:peawám. Mokho manqát. Av qane-peawám nqægo:

BEBILON TAON KANDAMBAQAPE.
MAMBE SAKHEIS ATE NDI:GU-GU EVO
NEKA MANQEI-QAPE MANQA-ZAPAZAPA-GU EVO.

⁶ Yaq no tæqeív ndógo: Ngunuk sævam, Mbumbukiam-gi ezoqam-qá kouk ndø-íz, kawa vømbō-okí. Tiqá kouk ndøgo tu-íz, ndigu Yesu-qa manqat gimanqatam, neka ta zapaya vøe-zitagam.

No nqova ndafe kandambá, qæ-omet.

⁷ Yaq ndego enzol ezoqam genø-ein, “Gekha zapá, qo nqova qaqandaf? No ngunuk sævam-qa mokho manqat nótéqamákh, neka ndego søvakha gigiap lozokhak-qa yaq-te, teqa zita-te nduoqomat, ndego kawa seven neka auli ten ndømbogo.

⁸ Ndego sɔvakha gigiap lozokhak qoqo-omet, mɔndɔyagám. Geté ndakin mbaín. Geté ndego avɔnín, manqei nqa-té gendóqavíg, manqei nqa vaev mbain ndøgo. Geté yaq, até gemé-navøém. Yaq ndigu ezoqam, nqanek manqei-qape-te ngiyage, tiqa iziz khandi mbuk-te peawapøteav ndøgo, ta mbuk ndøgo, Mbumbukiam ibugukhokhof gepeawam, manqei-qape khakheinøpøteav qagoam, ndigu nqova zɔndáf, ndego sɔvakha gigiap lozokhak ti-ometam. Zapa ndøgo, ndego mɔndɔyagám. Geté ndakin mbaín. Geté nango ndøfakhán.

⁹ Taqa yaq-te, matavap loloakh begó. Kawa seven ndøgo, manqei popotap sevén. Sævam ndøgo tunoqomát. Ndøgo até kawakawa-za sevén.

¹⁰ Faev nøme ndigu, mɔndø-o:áz. Nøme kopo, zua ndøgó. Geté nøme kopo, fakhaneáv. Zuá. Yaq tefakhan, khapé gembøé-auwamák. Ndego khøuwa andé khapémbá tegoat.

¹¹ Yaq ndego sɔvakha gigiap lozokhak, bugukhokhof geyagam, ndego ndakin yageav ndøgo, ndego gé-kawa-ezoqam-eit-év. Ngenek ndigu kawakawa-za seven nøme, tigí ezoqám. Yaq até ndegó-a, ndøsoqóév.

¹² Auli ten ndøgo, qoqoqeiv, até ndøgó-a, kawakawa-zá. Nginik kawakawa-za ten, kawaezat matev ngazeáv. Zuá. Ndigu sɔvakha gigiap lozokhák namba mó:kawaeztát. Geté khøuwa andé khapémbá, tiokawaeztat.

¹³ Nginik kawakawa-za ten, matavap kopo ndøveém, neka ekeza bazaføgakh neka iz, sɔvakha gigiap lozokhak-qá mokho-té gunu:-awám.

¹⁴ Yaq ndigu, Sip Nakhasám namba mé:nøfé. Geté ndego ekeza ezoqam namba, ndigu gevevesam neka gezø-akha neka te namba gi:køfinimam, gépitáz. Zapa ndøgo, ndego Sip Nakhasam, ndego kawakawa-za-gé Kawá neka evezøza-za-gé Evezøzá.”

¹⁵ Yaq ndego enzol ezoqam, manqat nøme genø-ein, “Kea vinivinimba ndøgo, qo-qoqeiv, ma mambe sævam nduimia, ndøgo manqei-manqei neka bawabawán neka ngusum vinivinimbá neka manqat vinivinimbá.

¹⁶ Auli ten ndøgo neka sɔvakha gigiap lozokhak, ndigu ngunuk mambe sævam, ndøsanqawém. Yaq gigiap ate ndømbøego, gembó-upøgimém. Naqei-áv segé-ivøvé. Yaq kha mbólogém, gøinam-te vønqagimém.

¹⁷ Nginik kawakawa-za ten, manqat gikopo:nem, ekeza megeat matev, sɔvakha gigiap lozokhak-qa mokho-te tu:veem, matavap Mbumbukiam zø-etoám. Yaq av nqægo, Mbumbukiam-qá poev mbopaevém. Tiqa megeat matev tómá ndøgo, atema matev ate ndægo vømú-fakhanām, av Mbumbukiam ibugukhokhof manqat ge:-ein.

¹⁸ Sævam ndugu, qoqo-omet, ndøgo taon kandambaqapé. Manqei-qape kawakawa-za ate ndi:gu, ta taon-qa megeat matev mokho-té gunu:gú.”

18

Bebilon taon qasoqa

¹ Taqa zita-te, no enzol ezoqa nøme no-omét. Yan-té gendovís. Ndego bazaføgakh kandambá neka waev bæbæs-qapé. Ta waev ndøgo, manqei-qape, sùgumu-gutavát.

² Yaq ndego kandambaqapé mɔndæ-akhá. Av gene-akhá nqægo,

“Mɔndøbøí. Bebilon taon kandambaqape, mɔndøbøí.

Gevøgev nekā nqova soqøsoqa, mɔndømø-tiqá-khóev.

Gekha pipisi neka sɔvakha gigiap ndigu,

Mbumbukiam-qa bøi-te soqain ndigu, ndego ndesanqaza,
ndøgo tiyagé.

³ Zapa ndøgo, Bebilon taon,

ndøgo ande sævam me nduigu,

bawabawan ate ndægo,

tuqa mambe matev waen ndø-izumám, kawa vøzø-okivam.
 Até manqei-qape kawakawa-zá-ya, tu namba mambe matev vøegoam.
 Neka bisnis ezoqam, manqei-qape-te ngiyage, tu zapaya, gëmø-moni-kopoav-ezoqam-éz.
 Zapa ndøgo, ndugu gigiap møqæ.”

⁴ Yaq no manqat nøme nø-ewág. Yan-té qando-fakhán. Av qande-eín nqægo,
 “Nogi ezoqam! Mòzotøndo-fakház.
 Vøndo-fakház, zo Bebilon taon mokho-te ndozotu:gu.
 Soqain ndøgo,

zo tu namba manqa-zapa gone-te tozo-khokhombupat.
 Neka soqain ndøgo,
 tu namba yaq-fia nqosøgeap sa tozotumu-upøgim.

⁵ Tuqa manqa-zapazapa, khàpumu-kapuiám, yan vømøkhanaz.
 Mbumbukiam tuqa matev soqøsoqa, manqa mate navøepøteáv.

⁶ Zo yaq äv tømboe-matønømém, av zo guzømbe-matønumam.
 Zo tu-te yaq-fia menás sozó-taném, av matev guimatønumam.
 Waen føgakh soqaqape guzø-etoam, yaq menás sozombó-etøomém.

⁷ Av ndugu gui-khambuvupam
 neka gigiap kopoav-qape qambøegoam,
 yaq zo nqosøgeap neka mbøni vaev matev,
 äv tozombøé-etøomém.

Ndugu mokho-mba,
 äv guni-manqaté nqægo,
 ‘No kawa sævam noqomát.

No ngæmám mbá. No ambá av nqægo, anganeam genønanim.
 Matev soqain genø-fakhanák. No mbøni genøvayák.’

⁸ Geté ndugu av nduikhambuvap,
 ta zapaya ndøgo, matev soqøsoqa vinivinimba, khøuwa kopo-té segembøé-
 fakhanám,
 løvøte neka mbøni vaev neka ifin matev.

Yaq ndugu gøinám guni-lonqotøvém.

Zapa ndøgo, Evezøza Mbumbukiam, ndugu yaq-fia nqosøgeap ndembo-etoam,
 ndego bazaføgakh-qapé.”

⁹ Yaq manqei-qape kawakawa-za, tu namba mambe matev gi:goam neka tuqa gigiap
 kopoav qazøgoupam, ndigu gé-eivám, mbøni vøzø-nqosøgim, khøifa tiqeivim, tutuavet.

¹⁰ Ndigu qambaqapé segendó-waniapét. Gó:khouwaném, matev soqaqape tiqeivim,
 tu-te tøfakhan. Yaq äv giní-ugufømém nqægo,
 “Hao, ú:-ā:!

O Bebilon taon kandambaqape, bazaføgakh-qape.

Qoqa manqa-zapa-qa yaq-fia, nakhamas-té qanøqa-fakhán.”

¹¹ Neka bisnis ezoqam, manqei-qape-te, gé-eivám neka tu zapaya mbøni vøzøvā. Zapa
 ndøgo, ezoqa nøme mbaín, tiqa gigiap tiwiat.

¹² Ezoqa tiqa gigiap sekemba géwiák, kopømba ande av gol neka silva neka nandi
 qaniqanimav-qape neka aqeing agiwa-qasis, neka ndabua mbomømboma køkø-køkøk
 neka khagi vinivinimba, neka tae vinivinimba fia kandakanda, neka gigiap ndøgo,
 søvakha gigiap-gi khayam khakheitap, neka tae ndis fia kandakanda, neka gigiap ndøgo,
 auli neka nandi khakheitap.

¹³ Neka ezoqa nøme mbaín, tiqa gigiap tiwiat, kopømba ande av lou mokhov eqeieqei
 nonqo, neka gigiap sisip mbomømboma, toqo-mboqotumat, neka nøme ndøgo, kha-te

toqo-gi:mat, neka waen neka oliv oil, neka flawa, neka wit, neka kao, neka sip, neka hos, neka manqei khagua, neka até ezoqam-aním-a.

¹⁴ Ndigu bisnis ezoqam, āv giní-einím nqǎgo, “Bébilon. Gigiap ate ndǎgo, qo mǔqǎ qaqagoam, qo mǔndǔ-qǔuváq. Qoqa gigiap qaniquanim neka fia kandakanda mǔndǔqanavǔém. Qo nango geqǎ-fakhanák.”

¹⁵ Ndigu bisnis ezoqam, tu mokho-te gimǔ-gigiap-kopoav-ezoqam-ez, ndigu qambaqapé segendó-waniapét. Gó:khouwaném, matev soqaqape tiqevim, tu-te tǔfakhan. Ndigu gé-eivám neka mbǔni vǔzǔ-nqosogím.

¹⁶ Yaq āv giní-ugufǔmém nqǎgo, “Hao, ú:-ā!”

O taon kandambaqape, bazafǔgakh-qape,

qo ndabua mbomǔmboma papaqa-papaqa neka kǔkǔ-kǔkouk neka kiki-kikis qoqo-uzumam

neka qoqa kha, gol neka nandi mbomǔmboma neka aqeing agiwa-qasis voqotē-khakheinumam,

¹⁷ qoqa gigiap mbomǔmboma, ate qaqambe-goam, nakhamas-té qanǔqa-soqǔsoqǔám.”

Palai khagua nǔzǔgim ezoqam ate ti:goat neka ezoqa ewaqape, khagua-te, manqei nǔme-te tiguvimat, neka ezoqa ewaqape, khagua-te tisaetat neka gekha ezoqám ndigu, ndaola-te yage tindapat, ndigu qambaqapé segendó-waniapét.

¹⁸ Yaq khǔifa tiqevim, ndugu tutuavet, yaq āv giní-akhaemém nqǎgo, “Gé, taon kandambaqape nǔme tǔgo, av nqanek taon qǎgoam? Mbain.”

¹⁹ Yaq ndigu gé-akhaemém, neka gé-eivám. Neka tiqa mbǔni nqosǔgeap-te, ekeza kawa-te, pakhakh ndǔnqagimám. Yaq āv gini-einím nqǎgo, “Hao, ú:-ā!”

Taon kandambaqape. Tu mokho-te, palai khagua evǔndipakha ate ndi:gu, ndaola-te gibǔetam,

ndigu mǔndǔmǔ-moni-kopoav-ezoqam-eztám, tiqa gigiap guwiam.

Geté ndugu nakhamas-té gunǔ-soqǔév.”

²⁰ “Geté zo yan-te ndozoyage,

neka zo Mbumbukiam-gi ezoqam,

Keliso-gi u-anim neka Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam namba, zo khanakhanakh bezǔgǔ, tu zapaya.

Zapa ndǔgo, matev soqǔsoqa, zo guzǔ-matǔnumam,

Mbumbukiam Bebilon-te, yaq-fia me:tá.”

²¹ Yaq enzol ezoqam bazafǔgakh-qape, nandi kandambaqape ndǔndapáz. Kandambá tintív. Tiqa khouwezat, andé wit mivitǔzat nonqǔ. Yaq ndaola-té genǔ-ogezǔ, gendo-ein, “Taon kandambaqape, Bebilon, āv tǔné-ogí.

Bazafǔgakh-ús.

Yaq ezoqa nango géqeivimák.

²² Qo mokho-te,

gita khaneam ezoqam-qa khaneam neka ouv qaqayam ezoqam-qa wag neka ndigu

pǔinda o kipi gikhambǔematun, taqa wag, ezoqa nango géyogemák.

Neka qo mokho-te,

sasae vinivinimba zǔtezat ezoqam, nango gégoák.

Neka ndigu wit nandi gi:mivisumatun,

ezoqa taqa u, nango géyogemák.

²³ Neka qo mokho-te, lampa waev nango gékhayák.
 Neka qo mokho-te, sakheis neka angana, ndigu tinøkem,
 tiqa khanakhanakh manqat, ezoqa nango géyogemák.
 Matev āv taqambé-fakhán.
 Zapa ndøgo, qogi bisnis ezoqam, manqei-qape-te ate nqægo, āv gini-khambuvupám
 nqægo,
 ‘Ni bisnis ezoqam kandakandá.’
 Neka qoqa manqa-sisi matev,
 qo bawabawan ate ndægo qote-tubumám.
²⁴ Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam neka Mbumbukiam-gi ezoqam ate ndi:gu,
 tiqa kouk, Bebilon taon-té giqeivím.
 Ndøgo tuqá manqa-zapá, ndigu gízitagat, vøpakhaetat,
 ezoqa ewaqape nøme namba, manqei-qape-te gízitagat.”

19

Yan-te nqo:go, Mbumbukiam-qa iz gi-eqanem, Bebilon ngi:wat zapaya

¹ Taqa zita-te, no yan-te, manqa wag nø-ewág. Andé ezoqa kopoav-qapi-qá akhayam
 kandakandá. Av gini-akhaemám nqægo,
 “Alelúya. Iké: Mbumbukiam-te.
 Ezoqam-qa khandi:zat matev,
 nikeza Mbumbukiam-té qando-fakhaté.
 Iz kandambaqape neka bazaføgakh,
 teqa ndégo.
² Zapa ndøgo, teqa manqa ovøyam matev unimanqatín neka ndaføyambá.
 Ndugu mambe sævam kandambaqapu, ndugu tuqa mambe matev, manqei-qape gui-
 ngi:tat,
 ndego yaq-fia nqosøgeap mbo-etoám.
 Ndego yaq-fia møndótá, tu-te ndugu,
 tegi sasae ezoqam, pakhapakha guzø-khanæmam.”
³ Yaq nango gi-akhaemem,
 “Alelúya. Iké: Mbumbukiam-te.
 Taon kandambaqape ndøgo, ndøwageapet,
 taqa khøifa oskia ndøqaviág. Miavmiáv.”
⁴ Yaq ndigu megetapak tuenti-foa neka ndigu khandi gigiap foa, ekeza kha, manqei
 me:laém, Mbumbukiam vømbō-vizumem, ndego kawa-qa qonam nonqo-te go:qotam,
 vø-einim,
 “Amén. Nqanek manqat unimanqatín.
 Alelúya. Iké: Mbumbukiam-te.”

Sip Nakhasam, sævam ge-okí

⁵ Yaq Mbumbukiam-qa qonam nonqo-te, manqat ndofakhán. Av qande-eín nqægo,
 “Nigi Mbumbukiam-qa iz, zó-eqatát, zo tegi sasae ezoqam ate nqazøte:go neka ezoqa
 ewaqape, kandakanda neka khasøkhasis, zo ndego ndozombo-vizap.”
⁶ Yaq no manqa wag nø-ewág. Andé ezoqa kopoav-qape-qá náq. Andé ibøkha sololo
 kandambaqape me me:wagám neka andé ndand kandakanda me me:møkunimám. Av
 qane-eín nqægo,
 “Alelúya. Iké: Mbumbukiam-te.
 Zapa ndøgo, nigi Evezøza, ndego Mbumbukiam,
 ndego bazaføgakh ate ndægo ndømbogo, ndégo teno-kawaevát.

⁷ Ni khanakhanakh bini-asøtøvé neka iz bizimbō-eqanem.

Zapa ndøgo, khøuwa iz møndøndáp. Sip Nakhasam, sævam ndø-okí.

Mbasønakam ndugu, tu-okí, møndø-khakheinám.

⁸ Mbumbukiam ndabua papaqa mbo-etoám.

Bæbæs-qapé neka vøiyam-ús, yaq ndugu vø-uz.”

(Nqanek ndabua papaqa qanimav-qape ndøgo, matev mbomømboma, Mbumbukiam-gi ezoqam gimatønumam.)

⁹ Yaq ndego enzol ezoqam genø-ein, “Av qoqoté-peawám: Ezoqam ndigu, Sip Nakhasam-qa nøkenøkem lou loge-te gizø-akha, tizav, khanakhanakh mbá giabitigú.”

Yaq ndego manqat nøme, āv gene-eín nqægo, “Nqanek manqat unimanqatín. Mbumbukiam-qá manqát.”

¹⁰ Yaq no teqa zenda tokhotapak-qa megemege-te, nøkeza kha, manqei nøtelaváo. Neka ambá nombo-vizamín. Geté ndego āv genømbe-eín nqægo, “Nandav ndømatánám. Até nó-a, no Mbumbukiam-gé sasae ezoqám, av qo nqoqote:go neka qogi Klisten qafuap ndi:gu, ndigu Yesu-qa manqat ndigeawat. Geté Mbumbukiam qombóvizám. Manqat ndøgo, Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam ndimanqate, ndøgo Yesu-qá manqát.”

Ezoqa hos papaqa-te go:qotam

¹¹ Yaq no āv qateqeív nqægo: Yan sège-mboqoé. Yaq nqáe! Hos papaqa no-omét. Ndego go:qotam, teqa iz Ndaføyamba-qapé neka Unimanqatin Ezoqám. Ndego ezoqa manqa ovøyam-te ndegevezoat, neka nakhag vøgoatun, ndego matev eqeieqei mba mbopáev.

¹² Teqa bøi andé gøina wageap me me:wageapám. Neka kawa-te, kawa ezoqam-qá wawaq ndø-uzupám. Wawaq kopoáv. Neka kawa-pap-te, iz vømbøe-peawam. Ta iz ndøgo, ndego yakhapus mbá sege:-otév. Ezoqa nøme zøtezateáv.

¹³ Ndego ndabua sekeqape ndø-uzám. Ndabua ndøgo, kouk-té qanu-qoqotám. Teqa iz Mbumbukiam-qá Manqát.

¹⁴ Ngenek, yan-gí nakhag ezoqam mbopaevém. Hos papaqa-papaqa-té gono-qonavát, neka ndabua bæbæ-bæbæs papaqa-papaqa vø-uzupát.

¹⁵ Teqa manqa-nqa-te, nakhag kaiya khobos-qapi ndofakhatám. Yaq bawabawan ate ndi:gu gé:pitáz. Ndego bazaføgakh-us zømbó-kawaevtát. Auli khamókh gezømbé-kawaevtát. Neka andé waen tae nanga me mé:pesegím. Gétokhonøvém. Mbumbukiam, ndego bazaføgakh ate ndægo ndømbogo, teqa qaqa matev, āv tøzømbé-fakhán.

¹⁶ Teqa ndabua sekeqape, mbagi-te ndøgo, iz møndømbo-peawám. Av qambøe-peawám nqægo:

KAWAKAWA-ZA-GÉ KAWÁ
NEKA EVEZØZA-ZA-GÉ ÈVEZØZÁ.

¹⁷ Yaq no enzol ezoqam no-omét. Khøuwa-té gono:yám. Ndego kandambaqapé møndæ-akhá. Pipisi-té genø-akhá, ndigu khaiya ova go:løvøvupát. Av gezømbe-akhá nqægo, “Vøndozáv. Mbumbukiam-qá lou loge kandambaqape zombómøváb.

¹⁸ Vøndozáv. Kawakawa-za-qá kha zólóg neka nakhag kawa ezoqam-qa kha, neka nakhag ezoqam-qa kha, neka hos-qa kha, neka tiqa kha, hos-te go:qonavam, neka gekha ezoqa nøme-qa kha, iz-akhayapak neka yaq-fia mbain sasae ezoqam, neka ezoqa kandakanda neka ezoqa khasøkhasis, tiqa kha vøzølog.”

¹⁹ Yaq no nøme, āv qateqeív nqægo: Søvakha gigiap lozokhak neka manqei-qape-gi kawakawa-za neka tigi nakhag ezoqam, møndmøváb. Ambá nakhag ndøgonemín, te namba ndego, hos-te go:qotam, neka tegi nakhag ezoqam namba.

²⁰ Geté ndego søvakha gigiap lozokhak, gëmøvøinám. Até khavozam manqa vevezam ezoqám-a, vø-møvøinam, ndego teqa iz-te nqova ndaføgim matev gematønnumam, ta mokho-te ndøgo, ndego ndigu ezoqam getubam, ndigu søvakha gigiap lozokhak-qa khakhatap gindapem neka teqa tae khøuwiap vømbō-vizupam. Yaq søvakha gigiap lozokhak, khavozam manqa vevezam ezoqam namba, gøinam kewan nandi wagøvap-us-té ginø-nqagivém. Khandín.

²¹ Tigi nakhag ezoqam, nakhag kaiyá ginizitág, ta nakhag kaiya ndigu, ndego hos-te go:qotam, teqa manqa-nqa-te gindu-fakhatam. Neka tiqa kha, pipisi ndølóg. Pipisi ate gi:goam, até vøzømbū-ewez.

20

Matev ndøgo, viav wan taosen mokho-te tøfakhanam

¹ Yaq no enzol ezoqa nøme no-omét. Yan-té gendovís. Teqa zenda-te, manqei ozu vaev mbain mboqogim nonqo neka auli sen kandambaqape ndø-ndapavám.

² Yaq ndego até gendego, ndego wazeam vø-møvøiu, ndego awenege wazeam, Nqova Soqaqape o Saitan ndimbo-akhayam, sasa ndølvønøvem. Viav wan taosén telvønøvupat.

³ Yaq ndego ngenek manqei ozu vaev mbain-té genø-ogiú, mboqog vømbøe-tokaz. Unime:-føgakhæz, getokaz. Yaq ndego manqei-qape ezoqam tubøpøteav tæabetegó, atema viav wan taosen bemøndap. Yaq taqa zita-te, ndego nqawa bëmbo-nqovozømém. Geté khapé gembøé-auwamák.

⁴ Yaq no kawakawa-za-qa qonam nonqo nøqeív, ezoqa vø:qonavam. Nginik ezoqam, bazaføgakh, āv ginindapém nqægo: Ezoqam-qá manqa ovøyam ndø-ewagát. Neka no nqova vøezømet. Nginik nqova ndígu, ezoqam monqo gizøqog, Yesu-qa manqat gigeatam neka Mbumbukiam-qa Manqat vøe-zømesimam, ta zapaya. Nginik ndego søvakha gigiap lozokhak o teqa tae khøuwiap vizøpøteáv, neka ndigu søvakha gigiap lozokhak-qa khakhatap ndapeáv, tiqa kawa-pap-te o zenda-te. Ndigu nqawá gindu-khandí:z, neka Keliso namba vø:kawaez. Viav wan taosén go:kawaeztam.

⁵ Nqanek bugukhokhof khøuwá, Mbumbukiam ezoqa løvøte-te gekhandi:z. Løvøte ezoqa nøme, nango khandi:zateáv, atema viav wan taosen vømø-navøem.

⁶ Ezoqam ndigu, Mbumbukiam ta bugukhokhof khøuwa-te løvøte-te tekhandi:z, khanakhanakh mbá giabitigú. Ndigu tegi ekeza ezoqám. Yaq løvøte nøme tøfakhan, ta løvøte ndøgo, tø-menas, ndøgo bazaføgakh mbaín, ti-te. Ndigu Mbumbukiam-gi neka Keliso-gi iziz ezoqam ndøgoát, neka te namba vø:kawaeztāt, atema viav wan taosen vømø-navøem.

Saitan gipitøvem

⁷ Yaq viav wan taosen tømø-navøem, Saitan timbøé-mboqoaném, ndego ndimbula-te ndego.

⁸ Neka ndego ndøwáv, bawabawan ate nqægo, manqei-qape-te nqago, vøtubām. Nqanek bawabawan ndøgo, Gog neka Magog. Yaq Saitan ndigu ezoqa ate ndi:gu, nakhag-qa ndømøváb. Ezoqa kopoav-qapé. Andé ndivínd, ndaola-qa ndøgeg-te ndigu.

⁹ Ndigu manqei-qape ate ndægo gépanqaním, Mbumbukiam-gi ezoqam, ma ndi:sokhoeapet, neka taon ndøgo, Mbumbukiam ndembøe-khafuat, vøkhøogāz. Geté gøinam tøndóvís ndøgo, ndigu Saitan-gi nakhag ezoqam vøngiæzō.

¹⁰ Yaq ndego nqova soqaqape, ndego getubumat, gøinam kewan-té ginø-oginám, ta nandi wagøvap-us-te ndøgo, ma søvakha gigiap lozokhak neka khavozam manqa vevezam ezoqam, go:nqagivem. Yaq ndigu nqosøgeap zøgoát, pappave nekā lovølova. Miavmiáv.

Mbumbukiam-qa manqa ovøyam kandambaqape

¹¹ Yaq no kawa ezoqam-qa qonam nonqo papaqa kandambaqape nøqeív, neka ndego go:qotam, vøe-omet. Manqei-qape neka yan, teqa bugug-te, møe mbobøín, vømø-navøem. Manqei nøme mbaín, vøegoát.

¹² Neka no løvøte ezoqam nøzømét, iz-akhayapak nekā khokho ezoqam. Kawa ezoqam-qá qonam nonqo megemege-té gono-waniapám. Yaq enzol ezoqam, mbuk ndømboqogimém. Mbuk nøme gimboqogimem, khandi mbúk. Yaq Mbumbukiam, løvøte ezoqam, matev, āv gezømbe-geveá, av mbuk-te ndøugu qøupeaupam, av matev gi:matønumam.

¹³ Até ndaolá-ya neka até løvøté-a neka até løvøte ezoqam-qá manqei-a, tigi løvøte ezoqam vønqonqotaz, yaq Mbumbukiam ndigu vøzø-gevea, av tiqa matev qazømbe-goam.

¹⁴ Yaq løvøte neka løvøte ezoqam-qa manqei, gøinam kewan-té ginø-nqagimém, vømø-navøem. Nginik gøinam kewan, løvøté nømé, løvøte ndøgo, tø-menas.

¹⁵ Yaq gekha ezoqām ndego, teqa iz khandi mbuk-te peawapøteav ndøgo, ndego gøinam kewan-té ginø-oginám.

21

Yan ndakinak neka manqei-qape ndakinak

¹ Yaq no yan ndakinak neka manqei-qape ndakinak nøqeív. Yan neka manqei-qape ndøgo, bugukhokhof qagoam, søgo-navøém, neka ndaola nøme mbaín.

² Yaq no Mbumbukiam-qá Zelusalem taon ndakinak nøqeív. Mbumbukiam-té qandovís, yan-te nqo:go. Khakheitáp neka bugug keogé. Ate av-té, mbasønakam bugug keoge nduigu, anganea tundaf.

³ Yaq no manqat kandambaqape nø-ewág. Kawa ezoqam-qá qonam nonqo-té qando-manqatát. Av qande-eín nqægo, “Nqæe! Ndakin Mbumbukiam, ezoqám namba mé:goát. Ndego namba mé:yagát. Neka ndigu tegí ezoqam ndøgoát. Mbumbukiam ekezan, ti namba mé:goát, neka ndego tigi Mbumbukiam vøgoát.

⁴ Ndego tiqa bøi-te, bøi einu ate ndægo zøvuogím. Løvøte matev nøme mbaín, segégoát, neka até mbøni vaev matév-a, neka eiv neka nqosøgeap nøme mbaín. Matev av nqægo, av bugukhokhof qægoam, møndømø-navøém.”

⁵ Yaq ndego kawa-qa qonam nonqo-te go:qotam, āv gene-eín nqægo, “Nqæe! No ndakin gigiap ate ndægo nóndakinák.”

Yaq nøme ge-ein, “Qópeawám. Zapa ndøgo, nqanek manqat, unimanqatin-qapé.”

⁶ Yaq ndego manqat nøme genø-ein, “Matev ate ndægo, møndømø-navøém. No zapá neka no váev. No ndégo, ndo:megeat neka ndøndøpāēv.

Gekha ezoqām ndego, ibøkha naq ndømbopapat, no ibøkha ndøgo tæmbó-etoám, ta kea kumbutøve-te ndøndo-fakhate, ezoqa khandi ndøzø-etoam. Yaq-mbá sæmbó-etoám.

⁷ Ezoqam ndego, manqa-zapa tetømbua, gigiap āv tenéndáp. Neka no tegé Mbumbukiam tægoát neka ndego noge nakhasam vøgoát.

⁸ Geté ndigu mœe ndisininim, neka ndigu unimanqatinteav ndigu, neka ndigu matev soqøsoqa vinivinimba ndigu, neka ndigu ezoqa pakhapakha ndizø-khaneam, neka ndigu mambe ndi-okho, neka ndigu manqa-sisi ndigu, neka ndigu batae ndimbovizap, neka ndigu meakha manqat ndimanqate, tiqa manqei gøinam kewan ndøgoát, kewan ndigu, nandi wagøvap-us ndigu. Nqanek løvøté nømé, løvøte ndøgo, tø-menas.”

Zelusalem taon ndakinak

⁹ Yaq ndigu enzol ezoqam seven, ndis seven qazøgoam, matev soqøsoqa seven qamøzø-tøtvøyam, vaev-te qafakhanam, nømme kopø, no-té gendowáv, vønø-ein, “Qotøndéqáv! No Sip Nakhasam-gu sævam nøtéqamákh, ndakin tu-oki.”

¹⁰ Yaq ndego enzol ezoqam, no lolø eqawat-qape-té genøndapán. Nqova-té. Yaq ndego no tene-nømánd ndøgo: Yan-te, Mbumbukiam-te, Mbumbukiam-qá Zelusalem taon ndøvisavún.

¹¹ Ta taon-te ndøgo, Mbumbukiam-qá waev ndøwavám. Nqanek waev, andé nandi qanimav-qape-qá momotáp, zaspá ndimbo-akhayam. Bæbæs-qapé. Andé glás.

¹² Taon ndøgo, uta-ús. Uta kandambá. Tø-eqavét. Mboqog-ús. Tuélv, ate gi-goam. Ta mboqog-te ndigu, enzol ezoqam tuelv, møndø-waniapám, neka Izlael khagua bawan tuelv-qa iziz vø:peupam.

¹³ Mboqog misika, khøuwa fakhanam-té qagoám, neka misika nakeamo zenda-te vøgoam-a, misika yogea zenda-te vøgoam-a, misika khøuwa sininim-te vøgoam.

¹⁴ Nqanek taon uta-qape, nandi tuelv mumát qano-ogíí. Neka ta nandi-te, Sip Nakhasam-gí u-anim tuelv-qá iziz mo:peupám.

¹⁵ Ndego enzol ezoqam, no manqat genø-ein, iziz tonqogim nonqo ndøndapám. Gol khakheitáp. Taon neka mboqog neka uta, taqa fitap iziz qeivi nonqó.

¹⁶ Nqanek taon vavap foa ate qægoam, taqa loloakh kopó. Taqa sekeat neka taqa khouwevat kopó. Yaq ndego enzol ezoqam, teqa iziz tonqogim nonqo, taon-qa khouwevat iziz, vømbøendap. Taqa sekeat neka khouwevat neka eqæv, kopó: 2400 kilomítá.

¹⁷ Neka ndego enzol ezoqam, até uta-qá eqæv iziz-a, vømbøndap. Taqa eqæv 144, pingim toqote-khamasim, toqo-geveam. Ta iziz tonqogim nonqo, ma ndego enzol ezoqam, taon-qa fitap iziz gembondap, ndøgo até kopó, av ezoqa ekeza gigiap-qa fitap gi-upøgimatum.

¹⁸ Taon-qa uta, nandi zaspá qane-ogíí. Neka taon ndøgo, gol khakheitáp. Nginik gol, bæbæs-qapé. Andé glás.

¹⁹ Taon uta zapa-te ndøgo, nandi fia kandakanda ndø-abáp. Bugukhokhof nandi qanimav-qape, zapa-te ndizave, ndigu zaspá. Neka nømme ndizave, gi-menas-ez, ndigu nandi kikís. Tiqa iz safaiá. Neka nømme ndizave, gi-misika-ez, ndigu papaqá. Tiqa iz agét. Neka nømme ndizave, gi-foa-ez, ndigu nandi esokho khagí. Tiqa iz emelál.

²⁰ Neka nømme ndizave, gi-faev-ez, ndigu gùnokhogeapét, papaqa neka køkøk. Tiqa iz oníks. Neka nømme ndizave, gi-siks-ez, ndigu køkók. Tiqa iz kanelión. Neka nømme ndizave, gi-seven-ez, ndigu khakhavá. Tiqa iz klisolaít. Neka nømme ndizave, gi-eit-ez, tiqa iz belíl. Neka nømme ndizave, gi-nain-ez, ndigu khakhavá. Tiqa iz topáz. Neka nømme ndizave, gi-ten-ez, ndigu klisoplás. Neka nømme ndizave, gi-eleven-ez, ndigu aiyazín. Neka nømme ndizave, gi-tuelv-ez, ndigu køkók nømé. Tiqa iz ametís.

²¹ Mboqog tuelv ate gi-goam, aqeing khakheitáp. Mboqog kopokopo, aqeing kopokopó gini-khakheinøvemém. Taon-te ndøgo, nakhoa kandambaqape, gól gini-khakheinømém. Ndøgo ùnime:-bæbæs. Andé glás. Bøi segé-løwáz, yaq voqóqeiv.

²² No Mbumbukiam-qa khoev qeiviáv, ta taon-te ndøgo. Zapa ndøgo, ndego Evezøza Mbumbukiam, ndego bazaføgakh ate ndægo ndømbogo, neka ndego Sip Nakhasam,

ekezan ndígú, ta taon-te ndøgo. Ndigu ekezan, andé Mbumbukiam-qá khoév, ta taon-te ndøgo.

²³ Nqanek taon, khøuwa neka løvøyak mbaín, waev tømbo-etoumat. Ndøgo kopømbá. Zapa ndøgo, waev Mbumbukiam-qá waev mbo-etoumatún. Neka Sip Nakhasam, ndego andé taqá lampá.

²⁴ Bawabawan ate tægoat, ta taon-qá wáev giníyagát. Neka manqei-qape kawakawa-za tinó-okhoát ndøgo, ekeza gigiap mbomømboma vø-upøgim.

²⁵ Taon-gi mboqog tokovemáv, khøuwa tema. Zapa ndøgo, lova mbaín. Paveat mba ndøgoát.

²⁶ Bawabawan ate ndægo, tiqa gigiap mbomømboma neka fia kandakanda, taon-té ginó-upøgimát.

²⁷ Geté gekha gigiap ndøgo, Mbumbukiam-qa bøi-te khavim-us ndøgo, kopømba mbaín, tø-oe. Neka ezoqa ndigu matev soqøsoqa ndimatanam o khavozam manqat ndimanqate, ndigu ma gé-ozák. Ti-mba ndigu tí-óz, tiqa iziz Sip Nakhasam-qa khandi mbuk-te ndøpeawap.

22

¹ Yaq ndego enzol ezoqam, no kea me:nømánd. Ta ibøkha ndøgo, ezoqa khandi zø-etoám. Ndøgo bæbæs-qapé. Andé glás. Nqanek ibøkha, kawa ezoqam-qá qonam nonqo-té qando-okhó, ma Mbumbukiam neka Sip Nakhasam ndiqonøve.

² Taon nakhoa livin-té qanuqæt. Kea keoqa yaqyaq-a, tae ndøpøé. Ta tae ndøgo, ezoqa khandi ndøzø-etoam. Nqanek tae, løvøyak tuelv ate ndi:gu, sùgumu-vi:matún. Neka taqa esokho mulømula-ús. Enqoni-us ezoqam bawan vinivinimba khakheinøvem nonqó.

³ Neka ta taon-te ndøgo, gigiap o matev nøme mbaín, Mbumbukiam-qa qaqa mokho-te ndøugu. Kawa ezoqam-qa qonam nonqo, mú:goát, ma Mbumbukiam neka Sip Nakhasam tiqonavat. Ezoqa ewaqape, tisokhoat, ndigu Mbumbukiam-qá sasae ndøgoát neka vømbó-vizupát.

⁴ Ndigu bugug gembóqeivát neka teqa iz kawa-pap-te vøzømbó-peaupát.

⁵ Lova nøme mbaín. Segégoát. Ndigu lampa neka khøuwa beawap, mbaín. Segéyagát. Ndøgo kopømbá. Zapa ndøgo, waev, Evezøza Mbumbukiam zø-etøumat. Yaq nginik ezoqam, miavmiav mó:kawaeztát.

Yesu tendoqavan

⁶ Yaq ngenek enzol ezoqam genø-ein, “Nqanek manqat ate ndægo, qoqo-ewagat, unimanqatin-qapé. Evezøza Mbumbukiam, ndego ekeza Nqova tegi manqa vevezam ezoqam ndezø-etoam, tegé enzol ezoqam ndokhofotáv. Nó. Tende-khofotán ndøgo: No tegi sasae ezoqam nøtézmás, ande gekha matev me, avønin-qape tøfakhanam. Ndøgo sà befakhanám.”

⁷ Yesu av gene-manqaté nqægo, “Nqæe! No avønin nófakhán. Gekha ezoqam ndego, nqanek manqat tembopavat, Mbumbukiam gevevezam, ndego khanakhanakh mbá geabetegó.”

⁸ No Zión, nqanek manqat ate ndægo qæ-ewagat neka matev vøe-qeivat. Yaq no manqat qatumu-ewag neka matev vøtumū-qeiv, no ndego enzol ezoqam-qa zenda tokhotapak-qa megemege-te, ndego nqanek matev ge:nømendimat, nøkeza kha, manqei nøtelaváo. Neka ambá nombo-vizamín.

⁹ Geté ndego av genømbe-ein nqægo, “Nandav ndømatànám. Até nó-a, no Mbumbukiam-gé sasae ezoqám, av qo nqoqote:go neka qogi Klisten qafuap ndi:gu,

ndigu Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam, neka ezoqa ewaqape, nqanek manqat ndimbopaev, nqanek mbuk-te nqapeawap. Geté Mbumbukiam qombóvizám.”

¹⁰ Yaq ndego manqat nøme, āv genømbe-eín nqægo, “Nqanek manqat, Mbumbukiam gevevezam, nqanek mbuk-te nqapeawap, ndøkhoneð. Zapa ndøgo, nqanek matev tøfakhanam, khøuwa avønín.

¹¹ Ezoqa ndego, manqa-zapa ndematnam, ndego manqa-zapa matanam-te, sà bemá. Neka ezoqa ndego, matev soqøsoqa møqæ ndego, ndego teqa matev soqøsoqa gone-te, sà bemá.* Geté ezoqam ndego, matev egeiegei ndematnam, ndego teqa matev egeiegei matanam-te, sà bemá. Neka ezoqa ndego, Mbumbukiam-ge ndego, ndego Mbumbukiam-qa matev-te, sà bemá.”

¹² Yesu āv gene-manqaté nqægo, “Nqáe! No avønín notøndónáv. No yaq-fiá namba nøtégeáv. No ezoqa ewaqape, āv tæzømbé-etøomít, av ezoqa kopokopo matev gi:matønumam.

¹³ No zapá neka no váev. No ndégo, ndo:megeat-a, ndøndøpāēv. No bugukhokhof vøegoam-a, vaev-te vøegoāt.

¹⁴ Gekha ezoqām ndigu, tiqa ndabua ndisunguzu, ndigu khanakhanakh mbá giabigtigú. Ndigu tae nanga ndigu, ezoqa khandi ndøzø-etoam, ndølogém. Taon-gi mboqog, segezø-mboqozotát, vø-ōz.

¹⁵ Geté ezoqa ndigu, ande gaqo me ndi:gu, taon-te gé-ozák. Bavokhó gonó-waniapát, ezoqa ndigu, manqa-sisi ndimatnam neka mambe ndi:-okho neka ezoqa pakha-pakha ndizøkhanæ neka batae ndimbovizap neka gekha ezoqa nøme, meakha manqat ndøzømbekhanat neka ezoqa ndizømbekhavozam.

¹⁶ No Yesú, nøkeza enzol ezoqam zo-te qatøndo-khofotav, ndego zo nqanek manqat te:zømesim. Klisten bawan vinivinimba, nqanek manqat, bètezøtéz. No Deivid-gé zapá neka tegé zeó. Neka no pave ndukuam bæbæs-qapú.”

¹⁷ Mbumbukiam-ge Nqova neka Sip Nakhasam-gu sævam, āv gini-manqaté nqægo, “Vøndoqáv!”

Neka gekha ezoqām ndego, nqanek manqat te-ewagat, āv geabete-manqaté nqægo, “Vøndoqáv!”

Neka gekha ezoqām ndego, ibøkha naq ndømbopapat, yà betøndowáv. Poev tømboogat, ibøkha bē-izam, ndøgo khandi ndøzø-etoam. Yaq-mbá segé-izám.

Zion-qa vaev manqat

¹⁸ Gekha ezoqām ndego, nqanek mbuk-qa manqat ndeyoge, Mbumbukiam gevevezam, no ndego āv qambøe-manqaté nqægo: Ezoqam ndego, nqanek manqat-te, manqat nøme to:ve, Mbumbukiam te-te ndego, matev soqøsoqa mó:áo, av nqanek mbuk-te nqæpeawap.

¹⁹ Neka ezoqa ndego, manqat nøme tekhofoe, nqanek mbuk-te nqapeawap, ndøgo Mbumbukiam gevevezam, Mbumbukiam teqa tae nanga ndøkhofoé, ezoqa khandi ndøzø-etoam. Yaq ndego Mbumbukiam-qa taon-te géyageák, av nqanek mbuk-te nqæpeawap.

²⁰ Ndego ezoqam, nqanek manqat nde-unimanqatinat, ni-te, ndego āv gene-manqaté nqægo, “Unimanqatín. No avønín notøndónáv.”

Amén. Nqanek manqat unimanqatín. Nigi Evezøza, Yesu. Vøndoqáv!

²¹ Nigi Evezøza Yesu-qa kuku matev, ndøgoát, zo namba, zo ate ndøzøte:go.

22:11 22:11 Dan 12:10 * **22:11 22:11** Ezoqa av nginik ngi:gu, yaq-fia ndøqeivím. **22:12 22:12** Isa 40:10; Jer 17:10; Veve 2:23 **22:13 22:13** Isa 44:6; Veve 1:8, 17; 21:6 **22:14 22:14** Gen 2:9; 3:22 **22:16 22:16** Num 24:17; Isa 11:1, 10; Lom 1:3; Veve 2:28; 5:5 **22:17 22:17** Isa 55:1; Veve 21:6 **22:18 22:18-19** Deut 4:2; 12:32 **22:20 22:20** Met 24:30-31; 1 Ko 16:22

Manqa mokho ovøyam nonqo

Megeat Manqat-qase

Manqat neka iziz vinivinimba-qa yaq-te, nqanek Niu Testamen mokho-te, ovøyam manqat nqánek qonóqeív.

Nqanek ovøyam manqat mokho-te, ndukuam-qasu av nguigu * toqo-omet, yaq soqoté-qatéq, ta manqat-qa yaq-te, ovøyam manqat nøme ndògó.

Kuni Manqat-qa iz-zapazapa nqánek:

A Æ B Mb D Nd E F G Ng H I K KHL M N O Ø P Q Nq S T U V W X Y Z

A

Adam (*Adam*)

Mbumbukiam manqei-qape ande ge:khakheinam, bugukhokhof ezoqam, gekhakheinøvem, Adám. Tegu sævam, Mbumbukiam teqa zita-te gekhakheinøvem, tuqa iz *Iv. (*Gen 1:26-3:21*)

Aezaya (*Isaiah*)

Aezaya ndego, *Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqam kandambaqape ndògoám, *Ol Testamen khøuwa-te. Zelusalem taon-té geyagám. Yesu viav ande āv 700-qá zita-té genòqán. Aezaya ndégo, ta *Ol Testamen mbuk gepeawam, Aezaya (*Isaiah*) ndimbo-akhayam. Ta mbuk-te ndògo, ndego āv gene-peawám nqægo: Deivid-gi zi mokho-te, *khandi etoam ezoqam ndøfakhán. Yaq vaev-te, ngenek møndø-fakhán. Yesú.

Aezek (*Isaac*)

Aezek ndego *Eibleem neka *Sæla, tigé yó. Teqa iz-qa manqa mokho, otám. Mbumbukiam nqanek iz gembo-akha, zapa ndògo: Eibleem gè-otám, Mbumbukiam gembo-ein av nqægo, nakhasam anganeam temboqan. (*Gen 17:17-19*)

Ta khøuwa-te ndògo, Eibleem ùnime:lawaqape-év, neka até tegú zás-a, vømū-ngæpuka-ev. Eibleem viav wan andléd qambondap. Mbumbukiam Eibleem-te nupøkhán mbá, manqa mbusá, é-møndøvé, av nqægo: Ndego nakhasam anganeam ndòndáf. Tegú sævam-té gemòqán, ndugu *Sæla. Ngenek nakhasam anganeam, Aezék.

Aleluya (*Hallelujah*)

Aleluya ndògo, Iblu manqát. Khoum manqát, Mbumbukiam-te. Taqa manqa mokho nqánek, “Iké:, Evezøza-te.” (*Veve 19:1-6*)

Aleopagus (*Areopagus*)

Aleopagus ndògo, manqei pøyat-qá íz. Ta manqei pøyat ndògo, Atens taon-té qagoám. Taon megetapak neka ezoqa kandakanda ndògo tinø-pindumám, vøkakambumam. Yaq nakémbá, ezoqa até tiqa møvóná-ya, Aleopagus mbo-akhaemám. (*Kel 17:19-22*)

Aloe (*Aloes*)

Ovøyam manqat taqa yaq-te, toqonóqeív ndògo: *Mel.

Amagedon (*Armageddon, Harmagedon*)

Amagedon, manqei-qá íz. Izlael manqei mokho-té qanu:gú. Iblu manqat-te, Amagedon manqei, iz nøme Megido mbo-akhayám. Ol Testamen khøuwa-te, ta manqei-te ndògo, nakhag vinivinimbá qagoam.

(*Judg 5:19; 2 King 23:29-30; 2 Chr 35:22*)

Ni kopømba mbáin, uni tizi:nøten, av nqægo, ta nakhag ndògo, Manqat Qandove-veam 16:16 ndæmanqate, ta manqei-te ndògo tønøfakhán, o Izlael ezoqam-gi qaqa ezoqam, sa ndògo tinømaváb, Izlael ezoqam namba nakhag gone nonqo.

Ezoqa nøme ndimatavap, Amagedon yaya etæ manqat mbá. Yaq Saitan-qá nakhag me:manqaté, ndego Mbumbukiam namba tegoat.

Amen (*Amen*)

Amen ndøgo, Iblu manqát. Taqa manqat mokho nqáneq: “Nqanek manqat unimanqatín” o “Matev āv tabete-fakhán” o “Matev āv tønéfakhán.”

Ezoqa geguligulimatun, yaq ezoqa nøme ‘Amen’ gimanqatatum, ta mokho-te ndøgo, ndigu teqa manqat, gè-unimanqatinimín.

(*Lom 15:33, 16:27; 1 Ko 14:16; 2 Ko 1:20; Gal 1:5; Ef 3:21; 1 Pita 4:11*)

Manqat Qandoveveam 3:14 mokho-te, Yesu ‘Amen’ mbo-akhayám. Zapa ndøgo, ndego unimanqatin ezoqám. (*Veve 3:14*)

Atemis (*Artemis*)

Atemis, khape mbumbukiam sævam-qá íz. Esia manqei-te ndøgo, ezoqa kopoáv tuqa iz gi-eqatam neka khape mbumbuk nøme-qa iziz vø-eqatam. (*Kel 19:24-35*)

Auli (*Metal, Horn*)

Auli ndøgo, mokho menás.

1) Nøme ndøgo, auli ndøgo, khamasim, ila gi:khakheinøvematum. Auli av nqægo nøme, gól, neka silvá, neka kopā.

2) Neka auli nøme ndøgo, søvakha gigiap-qa auli, kawa-te ndøzømbø-fakhatap.

B**Balam** (*Balaam*)

Balam ndego, *manqa-sisi ezoqam ndøgoám. Ngenek ezoqa soqaqapé neka moni møqæ. Ta khøuwa-te ndøgo, Izlael ezoqam, Izip manqei-te ginuqavaz, atema Keinan manqei-te, ta manqei ndøgo, ma Mbumbukiam manqa mbusa gezømbeve, tezø-etoam, yaq Moab manqei-ge kawa ezoqam, møe ndøgoám, ti-te. Zapa ndøgo, teqa manqei avønín. Yaq ndego Balam mbo-akhá, ndego Izlael ezoqam, soqaqape-te bē-ab. Geté Mbumbukiam, gèmbøe-kház. Yaq ndego kopømba mbaín, soqaqape-te ti-ab. Geté ndego bēzø-guligulím, av nqægo, Mbumbukiam matev egeieqei bezø-matanám.

(*Num 22-24; 2 Pita 2:15; Zud 1:11; Veve 2:14*)

Bali (*Barley*)

Ovøyam manqat, Bali-qa yaq-te, toqonøqeív ndøgo: *Wit.

Bawan vini-ak (*Gentiles, Nations*)

Bawan vini-ak-qa yaq-te toqote-geveam, nqanek Niu Testamen mokho-te, ndøgo ndigu tønemanqaté, ndigu *Zu bawan-ak goneav ndigu. Ibugukhokhof, Mbumbukiam Zu ezoqam mba ndøveatáz, tegi ezoqam tigoat. Geté Yesu Keliso gendowav, ndego nakhoa, ezoqa ewaqape zømboqoá, Mbumbukiam ti:zøtez neka vø-Mbumbukiam-gi-ezoqam-ēz.

Bebilon (*Babylon*)

Bebilon, taon kandambaqape-qá íz. Ndakin khøuwa-te, manqei-qa iz, ma Be-bilon taon nqøuve, Irák. *Ol Testamen khøuwa-te, Be-bilon ezoqam, bazaføgakh-us ndøgoám. Yaq ndigu bawan vinivinimbá namba me:nakhagtám, neka tiqa manqei vø-upøgimam.

Ndigu até Izlael ezoqam nambá-ya, vøe-nakhagtam. Zelusalem taon-té ginøzáv, taqa uta kandambaqape neka taon ate qægoam vøngi:nam. Até *Mbumbukiam-qá khoev qanimav-qapé-a, vøngi:nam, ndøgo Izlael ezoqam, tigi kawa ezoqam Solomon-qa manqa vøovam-te giwevem, neka taqa gigiap qaniquanim, mokho-te qøugoam, vø-aqonømem. Neka até kawa ezoqam-qa khoev vinivinimba vøngi:nam, neka gigiap mbomømboma ate qægoam vø-aqonømem. Izlael ezoqam ate gi-goam, ndigu pingim-ak ndø-upøgím, Be-bilon manqei-te vø-itub. Ndøgo qambaqapé. Bóv ginizáv. Yaq Be-bilon manqei-te ndøgo, Izlael-ak, Be-bilon-ak-qá sasae begó. Izlael ezoqam matev av nqægo qazøfakhán, ndøgo Mbumbukiam-qá yaq-fiá, ti-te. Zapa ndøgo, ndigu teqa manqat, gèngagimám, mbumbuk vinivinimba vøzø-vizupam neka matev soqøsoqa vinivinimba vømatønnumam. Izlael ezoqam andé viav kandambá, Be-bilon manqei-te giyagam. Ate qægoam, viav 70. Taqa zita-te, Mbumbukiam nakhoa zømboqoá. Yaq

ndigu kopømbaqapé, ekeza manqei-té ginøqaváz, Zelusalem taon-qa khoev vinivin-imba vøpuan neka Mbumbukiam-qa khoev nqawa vøwevem-a, taon uta ndakinak vø-ogim. (*Met 1:11; Kel 7:43*)

‘Manqat Qandoveveam’ mokho-te (*Veve 14:8; 17:5; 18:1-24*), ta manqat ndøgo, Bebilon-qa yaq-te ndæmanqate, yaya etæ manqát. Ndøgo ezoqam neka gaman-qa yaq-té qane-manqaté, ndigu matev kandakanda ndimatanam, neka zøtezat kandakanda ndigu, neka vø-gigiap-kopoav-ezoqam-ez. Yaq ta mokho-te ndøgo, ndigu khambuvap kandambá neka ekeza poev matev mba mbopáev. Ndigu Mbumbukiam neka teqa manqat, gèsanqawé, neka até tegi ezoqám-a, ndisānqāzā.

Até *1 Pita 5:13* mokho-té-a, Bebilon, yaya etæ manqát. Ndøgo Lom táon ate-manqaté. Ezoqa nøme, āv gini-mataváp nqægo: Até ‘Manqat Qandoveveam’ mokho-té-a, Bebilon ndøgo, Lom taon o taon kandambaqape nøme ate-manqaté.

Belzebul (*Beelzebul*)

Belzebul, ndøgo *Saitan-qá iz nømé, Baebol mbuk mokho-te.

Benzamin (*Benjamin*)

Benzamin ndego, Zekop-gé yo vaev qawán. Benzamin-gu evo, Laisól (*Rachel*). Guiova, Benzamin geqan, yaq ndugu gènaním.

Neka Benzamin, Izlael khagua bawan tuelv nøme-qá íz.

Mb

Mboges ndøgo, Mbumbukiam Izlael ezoqa namba, poev ge-unimanqatin (*Ark of the Covenant*)

Nqanek mboges, tae khakheitáp. *Gól gini-gutøvé, mumat-te nekā mokho-te. Mboges mumat-te ndo:go, enzol ezoqa menas taf-us-qá nqovønqova mo:goám. Ndøgo gol khakheitáp. Nginik enzol ezoqam-qa taf, gò:vøndatám, mboges mumat-te. Gigiap mboges-te qøu-nqeitavam, nqáne: Nandi vøndøgeap menas, Mbumbukiam-qa guguna manqat qo:peaupam, neka kap, *mana qøu-nqeitavam, ta lou ndøgo, Mbumbukiam *Izlael-ak leg-av manqei-te gezø-etoumam, neka *Elon-qa tatuag, mbusa ekezan mba qambo-fakhan. Nqanek mboges, Mbumbukiam-qá palai khoev-qá uni khafeap-qape kouwat mokho-té qanu-wuøyám. Izlael ezoqam leg-av manqei-te gi-okhoam, nqanek mboges oskia ndø-eqatám, manqei nøme-te, atema manqei nøme-te.

Ta kouwat uni khafeap-qape-te, ma nqanek mboges qøuwuøyam, *Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, viav kopo-te, khøuwa kopo me:-onín, neka Izlael ezoqam-qa manqa-zapazapa evøzam nonqo, sip-qa kouk mboges-te vøpomoyamin.

Vaev-te, ndego kawa kandambaqape Solomon, manqa gevøovam, Zelusalem taon-te, *Mbumbukiam-qa khoev giwevem, nqanek mboges ndøgo tinøndapém, taqa kouwat uni khafeap-qape-te vøuveem, ma ndabua qæfaleam, taqa zita-te. (*Gen 25-26*)

Mboges-qa nqovønqova, *Iblu 9:5* avønin-té qonøqeív.

Mbumbukiam-gi iziz ezoqam (*Priests*)

Mbumbukiam-gi iziz ezoqam ndígu, Mbumbukiam-te *søvakha gigiap giløvusumam, neka etoam matev nøme vømbø-gonemin, Izlael ezoqa ewaqape zapaya. Ndigu livín gunu:goám, yaq Mbumbukiam-a, yaq ezoqam. Ezoqa nøme-te, khafeáp, matev av nqægo tigonem.

Yesu-qa khøuwa-te, nginik Mbumbukiam-gi iziz ezoqam, tiqa sasae *Mbumbukiam-qá khoev-té gigoám, Zelusalem taon-te. Nginik Mbumbukiam-gi iziz ezoqam ate gi:goam, *Livai khagua bawan-ák neka *Elon-gí zí. Ezoqa vini kopømba mbain, Mbumbukiam-gi iziz ezoqam tigoat.

(*Exo 28:1; Luk 1:5-9; Iblu 10:11*)

Ezoqa nøme, Mbumbukiam-ge iziz ezoqam gegoam neka Mbumbukiam vømbø-vizupam, *Melkizedék. Geté ndego viní. Ndego ambá av nqægo, Elon-gé zeo ndøgoám.

Zapa ndógo, ndego nupøkhán mbá geyagam. Elon vaev ndøfakhán. Iblu pepa mokho-te, manqat nøme, āv qane-peawáp nqægo: Até Yesú-a, Mbumbukiam-gé iziz ezoqám. Neka ndego andé Melkizedék. Zapa ndógo, até Yesú-a, Elon-gé zeó mbá. (*Iblu 5:6; 7:1, 3*)

Yesu Keliso mokho-te, ni Klisten ezoqam, mizi-Mbumbukiam-gi-iziz-ezoqam-én. Ni ndakin kopømbaqapé, ndaføyamba Mbumbukiam-te tiziniav. Ni ezoqa nøme bin-imbù:gū, yaq ni-a, yaq Mbumbukiam. (*1 Pita 2:9; Veve 1:6; 5:10; 20:6*)

Mbumbukiam-gi iziz ezoqam-qa nqovønqova, *Iblu 5:1* avønin-té qagó.

Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape (*High Priest*)

Ngenek Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, ndego Mbumbukiam-gi iziz ezoqa nøme, tigí megeat ezoqám. Te-mbá te-onimám ndégo, ma ndabua qæfaleam ndøgo, *Mbumbukiam-qa khoev kouwat uni khafeap-qape mokho-te, neka Mbumbukiam-te etoam matev vøgonin, ekeza manqa-zapazapa neka Izlael ezoqam-qa manqa-zapazapa evøzam nonqo.

Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, viav kopo nonqo mba me:veatøvemín, yaq taqa zita-te, ezoqa nøme vøveatøvemín, teqa iziz gendapín.

Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape-qa nqovønqova, *Iblu 4:16* avønin-té qagó.

Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda (*Chief Priests*)

Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda ndígu, Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape neka ndigu ezoqa nøme, bugukhokhof khøuwa, Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape-qa iz gindapem neka ezoqa kandakanda nøme, ti namba gi:sasaetam.

Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam (*Prophet*)

Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam, ezoqa ndógo tezø-manqatatún, Mbumbukiam ti nonqo gembo-vevezumatun. Ndego Mbumbukiam-gé u-aném.

*Ol Testamen khøuwa-te, Mbumbukiam tegi manqa vevezam ezoqam kopoáv gindu-khofotaz. Ti mokho-te, Mbumbukiam Izlael ezoqam, matev vinivinimba zøvevezumám, megemege-te ndo:go, tømø-fakhanam. Ezoqa nøme, Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam gigoam, ngínik: *Samuel neka *Aezaya neka *Zelemaya.

Yesu Keliso fakhaneav qagoam, Mbumbukiam Izlael ezoqam, tegi manqa vevezam ezoqam mokho-te, nupøkhán mbá, é-møndøzø-eín, ndego ndøfakhán. Ndigu é-møndo-peaumám, gekha matēv ndøgo, tematønumat neka vømbó-fakhanumāt. Neka ndigu, é-møndo-qeivím, ndego tegi ezoqam, gékhandí:z. Ngenek ezoqam, *Mesaya mbo-akhaemám. Yaq vaev-te, ndego møndø-fakhán. Yesú.

Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam, até taqa yaq-te ndøgó-a, vøe-peaumam, vaev khøuwa-te tøfakhanam, av Yesu Keliso nqawa tendeqavan neka manqei-qape ezoqa ate ti:goat, teqa manqa ovøyam-te to:waniapat, manqa vø-ovøemēm.

(*Met 2:4-6; 2:17-18, 23; 3:3; 8:17; Mak 6:15; 7:6; Luk 13:28; 18:31; Zion 12:38*)

Mbumbukiam-ge Sip Nakhasam (*Lamb of God*)

Zion ndego ezoqa ibøkha iz gezø-etoumam, ndego Zion 1:29 neka 36 mokho-te, Yesu, Mbumbukiam-gé Sip Nakhasam mbo-akhaemám. Ibugukhokhof, Yesu fakhaneav qagoam, Zu ezoqam, Mbumbukiam-te, sip nakheis ndølvusumám, tiqa manqa-zapazapa evøzam nonqo. Yaq nginik sip nakheis-qa kouk mokho-te, ndigu Mbumbukiam-qa bøi-te betē-eqeieqei-ez. Geté unimanqatín, nginik sip nakheis-qa kouk, kopømba mbaín, ezoqam-qa manqa-zapazapa uni tæ-evøzam. Yesu Mbumbukiam-ge Sip Nakhasam, timbøe-akhayám ndøgo: Ndego ekeza kha ndøvé. Yaq teqa kouk vaev mokho-te, Mbumbukiam niqa manqa-zapazapa segembøé-navøém, neka ni teqa bøi-te vizí-eqeieqei-én. (*Kel 8:32*)

Mbumbukiam-qa khoev (*Temple*)

Mbumbukiam-qa khoev, ndøgo Zu ezoqam-qa guliguli khoev kandambaqapé. Zelusalem taon-té qawevám. Ndøgo nandi khoév. Bugukhokhof Mbumbukiam-qa khoev, ndego kawa ezoqam kandambaqape, *Solomon-qa manqa vøovam-té ginøwevém.

Ezoqa kopoáv, Zelusalem taon-te gi-okhoam, Mbumbukiam gimbo-vizumemìn neka etoam matev vømbō-gonemìn. Yaq *Mbumbukiam-gi iziz ezoqam, søvakha gigiap, ezoqa gindu-upøgimam, Mbumbukiam-té ginø-løvusumám.

Bawan vini-ak-te, ndøgo khafeáp, Mbumbukiam-qa khoev-te ti-oz. Ndigu bavokho mbá giabeto-waniáp, khoev-qa uta mokho-te ndøugu. Khoev-te, Zu ezoqam mba ndø-onimám.

Mbumbukiam-qa khoev mokho-te, Zu ezoqam-qa møvømbam kouwat-qa zita-te, kougiap nøme, møndøgoám. Menás. Livin-qase ndøugu, ndabua mu:faleám. Bugukhokhof kouwat-te, ndabua-qa megemege-te, *Mbumbukiam-gí iziz ezoqam mba ndø-onimám. Geté ma ndabua qæfaleam, taqa zita-te, kouwat ùnime:-khafeap-qapé. Yaq ndøgo, *Mbumbukiam-gé iziz ezoqa kandambaqape mba ndø-onín. Viav kopo-te, khøuwa kopó. Ndego sip nakhei angana menas-qa kók ndøndapín, yaq nqanek kók, manqei-te neka ta mboges-te ndøgo, ma Mbumbukiam Izlael ezoqa namba, poev ge:-unimanqatin, vømø-pomoyamìn, ma Mbumbukiam-qa guguna manqat qøuveam, ndøgo Mozes gembo-etoam, Izlael ezoqam nonqo. Yaq ndego Mbumbukiam, āv gembøe-viamín nqægo: Ndego Zu ezoqam-qa manqa-zapazapa ate ndægo, sà bembøe-navøém.

Yesu genanim, ta ndabua ndøgo, kouwat uni khafeap-qape-te qo:faleam, livin-mbá qanumu-keqavát, ova ndo:go, atema manqei-te.

(Met 27:51; Mak 15:38; Luk 23:45)

Ndøgo ni āv qaninømánd nqægo: Ndakin khafeap av nqægo nøme mbaín. Yesu-qa kók qawa, ta mokho-te ndøgo, Mbumbukiam ezoqa ewaqape, nakhoa zømboqoá. Yaq ni kopømbaqapé, teqa megemege-te, siziniáv, Yesu tizi-unimanqatintat. (Met 12:6; Mak 11:15-17; Luk 2:27; Zion 2:14; Kel 5:20)

Ndakin Mbumbukiam-qa khoev mbaín, Zelusalem taon-te. Lom ezoqam, gèngi:nám. Nupøkhán mbá.

Mbumbukiam-qa khoev-qa yaq-te, Pol, ndego Keliso-ge u-anem, āv gene-peawám nqægo: Mbumbukiam-qa khoev, ní, ni Yesu ndizi-unimanqatinat neka ndizimbo-paev. (2 Ko 6:16; Ef 2:12)

Nqovønqova, Mbumbukiam-qa khoev-qa yaq-te, nqovønqova khagi-us mokho-té qanu:gú.

Mbumbukiam-qa Manqat (*Scripture*)

*Niu Testamen mokho-te, manqat ande av nqægo toqo-geveam, 'Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawāp nqægo', ndøgo *Ol Testamen me:manqaté.

Mbumbukiam-qa megeat matev (*Kingdom of God, Kingdom of Heaven*)

Zu ezoqam, Deivid-gi zi mokho-te, kawa ezoqam-qa mo:kewagám. Ndigu āv gini-matavupám nqægo: Ndego Lom ezoqam géngeasám. Yaq ndego gezømbó-megetát, ate av-té, ibugukhokhof kawakawa-za gizømbo-megetam.

Yesu Mbumbukiam-qa megeat matev-qa yaq-te manqat kandambá gemanqatam. Geté ndego ambá ta megeat matev ndøgo tene-manqatām, av Zu ezoqam gimboe-kewagam. Ndego Mbumbukiam-qa megeat matev-qa yaq-te ge:manqatam, ndego ndøgo tene-manqatām, av Mbumbukiam ezoqa ndezømbe-megeat, ndigu Mbumbukiam tigi kawa ezoqam tikhatiwim, neka teqa manqat o-mba vó:ndapāt.

Gekha ezoqām ndigu, ti-unimanqatinim, av nqægo, Yesu tiqa manqa-zapazapa evøzam nonqo genanim, ndigu yage ndakinak ndøndapém, neka Mbumbukiam-qa megeat matev-té ginø-óz, vømø-tegi-nakheis-ēz. (Zion 3:5)

Ndigu ndakin ambá av nqægo, bøivun-qā bazaføgakh mokho-tē gunū:goāt, geté waev mokho-té gunú:yagát. (*Kol 1:13; Zion 11:9; Lom 13:13; 1 Tes 5:5, 8*)

Mbumbukiam-qa megeat matev, nqanek manqei-qape-té qagó, neka até yan-té-a, ndō:ḡō. (*Met 6:10*)

Yesu nqawa tendoqavan, ndego kawa ezoqam ndówáv. Yaq Mbumbukiam-qa megeat matev, bavokho-qapé qágoát. (*Met 24:30; 25:31; Mak 13:26; Kel 1:6-7*)

Mbumbukiam-qa palai khoev (*Tabernacle, Tent of God*)

Izrael ezoqam, leg-av manqei-te gi-okhoam, Mbumbukiam Mozes āv gembøe-eín nqægo: Ndego palai khoev bewév. Mbumbukiam ùnime:-omát, ndigu āv kiníwevēm, taqa khouwevat neka khagi, neka gekha ndabua neka sòvakha gigiap-gi ngusum ti:wevem. Ta palai khoev mokho-te, até ta *mboges ndógo tunu:-wuøyám, ma Mbumbukiam Izrael ezoqam namba, poev ge-unimanqatin. Yaq ta mboges mokho-te ndógo, nandi vøndøgeap menas, ma Mbumbukiam-qa guguna manqat qo:peaupam, vøu-abam.

Zu ezoqam, Mbumbukiam-qa iz, nqanek palai khoev-té gi-eqatám, neka Mbumbukiam-te sòvakha gigiap vølvusumam, atema vaev-te, Solomon-qa manqa vøovam-te, *Mbumbukiam-qa khoev egeieqei vøwevem.

(*Kel 7:44; Iblu 8:2; Veve 15:5*)

Mbumbukiam-qa palai khoev-qa nqovønqova, *Iblu 8:5* avønin-té qagó.

D

Deivid (*David*)

Deivid ndego, Izrael ezoqam-gé kawa ezoqam kandambaqape ndógoám. Ndego gè-kawa-ezoqa-menas-év, Izrael ezoqam mokho-te. Bugukhokhof Izrael ezoqam-ge kawa ezoqam, Sol ndógoám.

Deivid ndego, vaev qawán. Ndigu evenap sevén, ate gi:goam. Tigi eve, *Zesi. Neka Zesi-ge atanakha, Boáz. Ezoqam ndégo, Lut gu-oki. (*Rut 4:17*)

Deivid ezoqa ndakinak ge:goam, ndego eve-gí sip zøkewagám. Khøuwa nøme, ndego Golayat ndølaváo. Ngenek ezoqam, teqa sekevat, kandamba tantáv.

Vaev-te, Deivid kawa iz gendap, Izrael ezoqam, gè-bazaføgakh-éz. Deivid kawa ezoqam qanimáv neka ndego poev kandambá, Mbumbukiam-te.

Ndego ouv qaqayam, gèmbøe-khaneatám. Hap khaneam-ús. (Hap ndógo, taqa wag andé gitá. Hap-qa nqovønqova, *Veve 5:8* avønin-té qonóqeív). Deivid ouv ndakinak kandambá geqaqaemam neka vøpeaumam. Ta ouv vinivinimba ndógo, Sams mokho-té qagó.

Deivid-qa emanqat, *Ol Testamen mokho-te, 1 Samuel 16 qanøngáz.

Yesu ndego, Deivid-gé zeó.

Deivid-ge Zeo (*Son of David*)

Deivid ndego, Izrael ezoqam-gé kawa ezoqam kandambaqape ndógoám. Mbumbukiam ndøvé, kawa ezoqam. Mbumbukiam te-te ndego, manqa mbusa āv genevé nqægo: Tegi zi, ezoqa kopo, kawa ezoqam oskia ndógoát. Nqanek manqat møndø-unimanqatín. Zapa ndógo, Deivid-ge zeo nøme, Yesú. Yaq ndego oskia ndóyagát neka kawa ezoqam vøgoāt. Yaq nakémbá, Yesu-qa iz nøme, Deivid-gé Zeo mbo-akhayám.

(*Met 1:1; 9:27; 12:23; 15:22; 21:9; Luk 20:41; Zion 7:42; Kel 13:23; 2 Tim 2:8; Veve 5:5; 22:16*)

Donki (*Donkey, Ass*)

Donki ndugu, gigiap qanøyam neka ezoqam qanøbam nonqó. Ndugu andé aiyav-té gunómá.

Donki-qa nqovønqova, nqovønqova khagi-us mokho-té qanu:gú.

Nd

Ndaola kòkòuk (*Red Sea*)

Nqanek Ndaola Køkouk, yaq Izip manqei-a, yaq Izlael manqei, livin-qasé qanu:gu. Ndaola Køkouk, ta ndaola-qá iz. Ibøkha ndøgo, køkóuk mbá. Izlael ezoqam, Mozes-qa megeat matev mokho-te, Izip manqei gi-ivøvem, Ndaola Køkouk ndøtanqá. Manqei pap-té ginøtanqá. Ibøkha sège-qatavát. Gumutanqa, yaq ibøkha, nqawá qanø-tøkuá, Izip ezoqam-gi nakhag ezoqam vøgutaz-a, vøgeonim. (*Exo 14, Kel 7:36; Iblu 11:29*).

E

Eibleem (*Abraham*)

Eibleem-qa iz, ibugukhokhof Eibleem ndøgoám. Vaev-te, Mbumbukiam ndego iz Eibleem mbo-akhá. Taqa manqa mokho nqánek, “Ezoqa kopoav-qape-gé evé.” Eibleem ndego, U taon-té geqán, Mesopotemia manqei-te. Ndego khape mbumbuk-qa iz eqawatáv, ma ta manqei-te ndøgo gizømbe-goam. Geté ndego Mbumbukiam-anim mba mbovizupám. Eibleem-gu sævam, *Sælá. Nginik ezoqa menas, nupøkhán mbá ginøkim. Geté nakheis mbaín.

Eibleem U taon-te gegoam, Mbumbukiam āv gembøe-eín nqægo: Ndego ta taon ndøgo, bè-iváv, zas namba, yaq teabenøwáv ndøgo, ma Mbumbukiam manqei te-omat.

Mbumbukiam, Eibleem namba, poev ndø-unimanqatín. Yaq manqa mbusa, āv gembøevé nqægo: Ndego nakhasam anganeam ndøndáf. Tegú sævam-té gemóqán, ndugu Sæla.

Neka manqa mbusa nøme, Mbumbukiam Eibleem-te geve, nqánek: Ndego zi kopoav gevebumav-qape mbógoát. Ate av-té, khaiya-te nqo:go, nduku ndi:gu. Neka nøme nqánek, tege zeo kopo mokho-te, Mbumbukiam ezoqa ewaqape, manqei-qape-te, matev mbomømboma zómatanám (*Kel 3:25*). Keliso mokho-te, nqanek manqat, møndø-unimanqatín.

Eibleem Mbumbukiam-qa manqat, gè-unimanqatín. Yaq Mbumbukiam ndego ta zapaya ndøgo, ndaføyamba-qape me:veó. (*Lom 4:3*)

Eibleem-qa emanqat, *Ol Testamen mokho-te, Genesis 11:26 qanøngáz.

Eibol (*Abel*)

Eibol ndego, *Adam neka *Iv, tigé yó. Khøuwa nøme, Eibol sip ndøzitág, Mbumbukiam-qa iz eqawat nonqo, vømbō-løvusam. Yaq tege zapikia *Kein, pakha-pakha mbokhaná. Zapa ndøgo, Mbumbukiam Eibol-qa etoam matev, gèkhatiú, geté Kein-qa, gèsanqáo. (*Gen 4; Met 23:35; Luk 11:51; Iblu 11:4, 12:24*)

Elod (*Herod*)

Elod ndøgo, Izlael kawakawa-za vinivinimba-qá izíz. Foá ate gi:goam. Ezoqa ngínik:

1) **Elod Kandambaqape** (*Herod the Great*)

Ta khøuwa-te ndøgo, Yesu geqan, ngenek Elod Kandambaqape, Zudia ezoqam-gé kawa ezoqam ndøgoám. Ezoqam ndégo, manqa gevøovam av nqægo, Betliem vemlav-te neka vemlav avøavun vøgoat, gekha nakhei anganá ndigu, ndakinak qaniap, atema viav menas qazøndap, tipakhaez. Ndego tenegó ndøgo: Ndego *Mesaya løvøwe-qa mbogoám. (*Met 2; Luk 1:5*)

2) **Elod Antipas** (*Herod Antipas*)

Ngenek ezoqam, Elod Kandambaqape-gé yó. Ndego Gelili ezoqam-gé kawa ezoqam ndøgoám. Ezoqam ndégo, manqa gevøovam av nqægo, Zion, ndego ezoqa ibøkha iz gezø-etoumam, teqa monqo tikepøzem, ndego ndimbula mokho-te gu:goam. Neka ezoqam ndégo, Yesu manqa ovøyam-te giveem, otøotam-te geve neka vøngenøiu, yaq Pailøt-te nango sasa ndøkhofotav. (*Met 14:1-11; Mak 6:14-28; Luk 3:19-20, 23:6-15*)

3) **Elod Aglipa 1** (*Herod Agrippa I*)

Ngenek ezoqam, Elod Kandambaqape-gé zeó. Ndego Zudia ezoqam-gé kawá ndøgoám. Ndego Klisten ezoqam, ngenøgim-té genø-áb. Zems, ndego Žebedi-ge yo, ndego løvøte-té genøvé, neka Pita ndimbula-te vø-utav. Vaev-te, Evezøza-ge enzol

ezoqam, ngenek Elod Aglipa, enqoni kandambaqape mbo-etoám, vōnanim. (Kel 12)

4) **Elod Aglipa 2** (*Herod Agrippa II*)

Ngenek ezoqam, Elod Aglipa 1-gé yó. Pol Zelusalem taon-te gimøvoinam, yaq gaman ezoqam Festus, Pol Elod Aglipa 2-té genø-khofotáv, yaq ndego Pol bembøe-sinøzam. (Kel 23:35, 25:13-26:2, 26:19, 27-32)

Elon (*Aaron*)

Elon ndego, Mozes-gé zapikiá. Tigu sævømiu, Miliám. Nginik Livai-gí zí. Livai khagua bawan-ák. Elon Mozes-gé manqa manqate ezoqam ndøgoám. Ndego Mozes namba, *Felo-té ginøzavín, ndego Izip ezoqam-ge kawa, neka Izlael ezoqam nqon-qotøzat manqat vømbø-einimin, yaq ndigu ekeza Keinan manqei-te betēvesez.

Elon, Mozes neka Izlael ezoqam ate gi-goam, leg-av manqei-te, namba gi:yageapam, Mbumbukiam ekeza iziz ezoqam ndøveatáv. Neka até tegi nakhei angana neka zí-a *Mbumbukiam-gí iziz ezoqam begó. Vaev-te, Izlael ezoqam, Mozes neka Elon-qa megeat matev giqavotøvem, yaq Mbumbukiam āv genegó nqægo: Elon-qa tatuag-te, mbusa ndøfakhán, neka tae nanga vømbøviam. Nakhamas-té. Nøme pave, é-møndøfakhán. Nqanek matev, ezoqa āv qanezømás nqægo: Nginik ezoqam, unimanqatin Izlael ezoqam-gí megetapák. Mbumbukiam ndøveatáz. Taqa zita-te, Elon-qa tatuag, ta *mboges-te ndøgo tinø-utøvém, ma Mbumbukiam Izlael ezoqam namba, poev ge:-unimanqatin. Ezoqa matavap vesezu nonqó, av nqægo, ndigu Livai bawan-ak, Elon-gi zi, unimanqatin Mbumbukiam-gí iziz ezoqám. (*Num 17:1-10; Luk 1:5; Iblu 5:4, 7:11; 9:4*)

Mozes leg-av manqei-te ndøgo, ande møe mba qambo-auwam, olol-te gegoam, yaq Izlael ezoqam gimatavupam, av nqægo, ndego nqawa gendō-qavanāk, Elon manqazapa ndøgó. Ndego tae khøwiap ndøkhakheinám, av Izlael ezoqam qazømbe-pøovam. Ndøgo andé kao nakhasam-qá bugug me:kewagám. (Kel 7:40)

Enzol ezoqam (*Angel*)

Enzol ezoqam ndigu, nqová. Mbumbukiám namba me:yagé, yan manqei-te. Ndigu Mbumbukiam-gí u-aním. Khøuwa kopoav, ezoqa kopømba mbáin, tizømetupat. Geté khøuwa kopokopo-te, ndigu ezoqa nøme, ndizø-fakhánám.

Ndigu Mbumbukiam-qá sasae ndøgoatún, av ndego ge:khofosumatun. Neka ndigu Mbumbukiam-gi ezoqam, gèzø-keogé. (Kel 12:6-11; Iblu 1:14).

Khøuwa nøme, Mbumbukiam, enzol ezoqam, ezoqa nøme-te, teqá manqat manqate-qa ndøkhofosumatún. (*Met 2:13; Luk 1:26, 2:9; Kel 27:23*).

Enzol ezoqa kandakanda, nøme Maekól (*Zud 9*),
neka nøme Gebliél (*Luk 1:19, 26*).

Etoam matev Mbumbukiam-te (*Offering*)

Etoam matev, Mbumbukiam-te, ndøgo ike manqát, te-te. Ibugukhokhof Izlael ezoqam, Mbumbukiam-te etoam matev gone nonqo, søvakha gigiap mboløvusumám neka gigiap o moni vømbø-etoumam.

Neka guguna manqat ndøgo, Mbumbukiam Mozes gembo-etoam, āv qane-eín nqægo: Enqoni-us ezoqa tekhakhæv, ndego Mbumbukiam-te etoam matev begó. (*Met 8:4*)

Até ní-a, kopømbaqapé, Mbumbukiam-te etoam matev tizigonem. Ndøgo, moni o gigiap, Mbumbukiam-qa sasae gone nonqo tizi-etømem. Taqa yaq-te, 2 Ko 9:7 āv qane-eín nqægo: Gekha ezoqām ndego, khanakhanakh-us nde-etoam, Mbumbukiam kukú, te-te.

Evezøza-qa lou loge matev (*The Lord's supper, Communion*)

Ta khagus ndøgo, ma Yesu nøme pave, tae mutui-te gitøkewem, ndego tegí paev ezoqam tuelv namba me:goám. Ta khøuwa-te ndøgo, Zu ezoqam-qa *Pasova khøuwa ndøngáz. Yaq lou gi:logat, Yesu flawa ndøndapáz neka izam nonqo waen-us vøndap.

Yaq āv gezømbe-eín nqægo, “Nqanek noqá khá. No nónqonqotáv. Neka nqanek noqá kóuk. Ezoqa kopoav zapayá qanéwá. Zo matev āv tønégó. Yaq no zonømbé-matøvememát.” Até ndakín-a, ni Klisten ezoqam, matev āv tabizi:-matanám. Ndøgo niqá manqa matev eim nonqó. Pol taqa yaq-te, āv gene-peawám nqægo, “Gekha khøuwā ndigu, zo nginik flawa tozolouzat neka nqanek waen vozó-izamāt, zo Evezøza-qá løvøte-qa yaq-té zøté-zømasát, atema ekezan vøgeāv.” Nqanek matev, gigiap-qapé, Klisten bawan mokho-te.

(Met 26:17-30; Mak 14:12-25; Luk 22:7-20; 1 Ko 11:23-32)

Ezoqam-ge Yo (*Son of Man*)

Nupøkhán mbá, Yesu fakhaneav ndøgoám, ndego *Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam, Deniel, Ezoqam-gé Yo me:manqatám. Ngenek ezoqam, kawa ezoqam ndøgeáv, neka ezoqa ewaqape vøzømbó-kawaevtāt. Neka teqa *megeat matev, oskia ndøgoát.

Yesu Ezoqam-ge Yo-qa yaq-te ge-einin, ndego ekezan me:manqatám. Ta mokho-te ndøgo, ndego ezoqa āv genezømás nqægo: Mbumbukiam ndokhofotáv. Neka ndego iz kandambaqapé. Yesu ndego, Mbumbukiám. Geté ndego ùni møndæ-ezoqam-év, av ni nqazi:gu.

(Dan 7:13-14; Met 9:6; 12:8; 16:13; 18:10; Mak 10:33; Luk 12:40; Zion 3:13-15; 6:27; Kel 7:56)

F

Felisi ezoqam (*Pharisee*)

Nginik Felisi ezoqam, ezoqa kandakandá, Zu ezoqam mokho-te. Ndigu āv gini-matavupám nqægo: Ezoqa Mozes-qa guguna manqat neka khafeap vinivin-imba nøme timbopavat, ndigu go:-aomem, yaq Mbumbukiam-qa bøi-te, ndøgo tini-eqeieqei-éz. Ndigu gè:khambuvupám, neka āv gini-matavupám nqægo: Ekeza yage matev, eqeieqei, geté ezoqa nøme-qa matev, soqain. Ndigu guliguli matev, ezoqa ewaqape-qá bøi-té ginø-matønumám. Yaq ezoqa ewaqape, tiabezømbe-vizáp. Geté Yesu tiqa matev, møndæ-otév. Ndego møndøqeív, av nqægo: Tiqa matev matanam, ngusum-te mbá qazøgó. Geté mokho-te ndøugu, ndigu soqain.

Vaev-te, nginik Felisi ezoqam, *Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam namba, Yesu, løvøwe-qa ndøgoám. (Met 3:7-10; 5:20; 15:1-12; Mak 7:1; Zion 8:3)

Felo (*Pharao*)

Felo ndego, *Izip ezoqam-gé kawa kandambaqapé. Baebol khøuwa-te, Izip ezoqam-gi kawakawa-za, iz Felo zø-akhaemám. Ta khøuwa-te ndøgo, Izip ezoqam-qa matev āv qanegoám nqægo: Felo kopo ate teyagat, ndego andé Mbumbukiam mé:vewát. Gigiap neka manqei ate ndægo, teqa ndøgoám, neka ezoqa ate gi:goam, tegi vøgoam. (Kel 7:9-21; Lom 9:17; Iblu 11:24)

Flawa poponøvemav louzi matev (*Festival of unleavened bread*)

Ovøyam manqat taqa yaq-te, toqonøqeív ndøgo: *Khøuwa kandakanda, 2) Flawa poponøvemav louzi matev.

G

Glik manqei neka Glik manqat (*Greece and the Greek language*)

Glik manqei, Glik ezoqam-qá manqei. Meditelenien ndaola-té qagó. Ta khøuwa-te ndøgo, Glik manqei-qa iz, Akaya mbo-akhaemám. Geté até Masedoniá-ya, Glik ezoqam-qá manqei ndøgoám. Glik manqei-qa taon vinivinimba, nqáne: Filipai neka Tesalonika neka Belia neka Atens neka Kolin. Pol, ndego Keliso-ge u-anem, manqei vinivinimba ge-okhoam, ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimam, ndego até ta taon-te ndøgó-a, vøyageapam.

Glik ezoqam, Glik manqat ndømanqaté. Yesu-qa khøuwa-te, ezoqa kopoáv, Meditelenien ndaola avønin-te, ekeza manqat vinivinimba ndømanqatám, neka até Glik

manqát-a, vōmanqatam. Ta khōuwa-te ndøgo, Glik manqat, zøtezat ezoqam-qá manqat ndøgoám. Mbuk kopoáv, Glik manqát qane-peaupám. Até *Niu Testamén-a, ibugukhokhof, Glik manqat-té ginø-peaomém. Pol manqei vinivinimba-te ge-okhoam, ndego *bawan vini-ak namba, Glik manqát gezømbe-manqatám. Zapa ndøgo, ndigu teqa *Iblu neka Alameik manqat, zøtezateáv.

Glik manqat peawam, bugug av nqægo:

Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεόν, καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος.

Gog neka Magog (*Gog and Magog*)

Ni kopømba mbain, uni tizi:nøten, Gog neka Magog gekha mē:manqate, Manqat Qandoveveam 20:8 mokho-te. Zøtezat ezoqa nøme ndimatavap, ndøgo bawan-qá iziz. Geté nøme ndimatavap, Gog neka Magog, andé yaya etæ manqát. Ndøgo Mbumbukiam-gí qaqa ezoqam ate ndigu me:manqaté.

Bavokho-qape sa nqánek: Nakhag ndøgo, *Manqat Qandoveveam 20:7-10* ndæmanqate, kopømba mbain, nakhamas-te mba tøfakhan. Zapa ndøgo, ta nakhag ndøgo, sa ndøgo tøméfakhán, Saitan viav wan taosen teløvønøvupat, yaq taqa zita-te, nqawa vømbó-nqovozømēm. (*Veve 20:1-10*)

Gol (*Gold*)

Gol ndigu, *auli gigiáp. Khagi khakhavá. Taqa fia kandambá tantáv.

Gomola (*Gomorrah*)

Ovøyam manqat taqa yaq-te, toqonøqeív ndøgo: *Sodom neka Gomola.

Ng

Ngusu qogøzat matev (*Circumcision, circumcise*)

Zu ezoqam, nakhei angana ate ndigu, ndakinak qaniap, khōuwa eit tømøzø-ndapat, angana-gí gigiap ov ngusum zøqogavatún. Mbumbukiam ekezan zø-eín, matev ti-gunem. Ndøgo tiqá khakhatáp, av nqægo, ndigu Mbumbukiam-gí. Nqanek matev ndøgo tøngáz, Mbumbukiam Eibleem namba poev ge-unimanqatin. (*Gen 17:9-14; Kel 7:8*)

Nqanek matev zapaya, ezoqa Zu ezoqam, ngusu qogøzat ezoqam zø-akhaemám. Até Yesú-a, Zu ezoqam ndøgoám, neka até ndego-a, ngusum vømbō-kepøtøzem. (*Luk 2:21*)

Yesu yan-te gegavig, yaq taqa zita-te, ezoqa teqa manqat, *bawan vini-ak gi:zømesimam, Zu ezoqa nøme, āv gini-manqatám nqægo: Bawan vini-ak tøzø-pøovat, ti-Klisten-ezoqam-ez, ndigu bugukhokhof, bètøkhæ-Zu-ezoqam-éz, neka ngusu bezøqogaz. Geté Pol tiqa manqat unimanqatinteáv. Ndego āv gene-peawám nqægo: Ezoqa ndigu, Zu bawan-ak mbain ndigu, kopømbaqapé, ngusu qogøzatav tøgoat. Gekha ezoqām ndego, poev tømboogot, tekhandi:v, ndego matev kopo mba bembogó: Ndego Yesu Keliso be-unimanqatín.

(*1 Ko 7:18-19; Gal 5:1-6; Kol 2:1; Tait 1:10-11*)

H

Hos (*Horse*)

Hos ndugu, gigiap kandambaqapú. Tuqa bazaføgakh, andé kandambá. Ezoqa kopømbaqapé, to:qom, sasa ndótēit. Baebol khōuwa-te ndøgo, hos, kawakawa-za neka nakhag ezoqam mba zøgoát. Ndigu nakhag me-okhoám neka søvakha fouzu nonqo or gigiap qanøyam nonqo vøzøgoam. Ezoqa nøme, manqei khagua wil-us zøgoám, hos gulivupam.

Hos-qa nqovønqova, *Zems 3:3* avønin-té qagó.

Hosana (*Hosanna*)

Hosana ndøgo, Iblu manqát. Ibugukhokhof, taqa manqa mokho nqánek, “Ginitøké” o “Gèkhandín, ni.” Geté vaev-te, nqanek manqat, møndømø-khoum-manqát, ate av-té, Kuni manqat-te “Ike:” toqote-akhaemat.

(*Met 21:9, 15; Mak 11:9-10; Zion 12:13*)

I**Iblu ezoqam neka Iblu manqat** (*The Hebrew people and the Hebrew language*)

Iblu ezoqam, Izlael ezoqam-qá iz nømé. Neka tiqa iz nømé, Zu ezoqám. Ibugukhokhof, até Eibleém-a, tegi ezoqam namba, Iblu ezoqam zø-akhaemám. (*Gen 39:14; Exo 2:6-7, 5:3*)

Nginik Iblu ezoqam, Iblu manqat ndømanqatám. Até ndakín-a, Izlael manqei-te, ndigu Iblu manqat ndømanqaté. Geté Yesu-qa khøuwa-te, ezoqa kopoáv, ekeza Iblu manqat gè-ivøvém, neka Alameik manqat ndømanqatám. Taqa manqa wag, andé kopó. Geté vinivinimba, møndømbo-goám. Geté ezoqa nqanek manqat, até Iblu manqat mbo-akhaemám. Até Yesú-a, Alameik manqat ndømanqatám.

*Niu Testamen mokho-te, manqat kopokopo nømé ndøgó, Iblu o Alameik manqat-te. Toqonøqeív ndógo: *Met 27:46; Mak 5:41; 15:34; Zion 1:38; 19:20; 20:16.*

*Niu Testamen mbuk mokho-te, pepa nømé, 'Iblu' mbo-akhayám. Taqa yaq-te, ovøyam manqat nømé, ndøgó, ta pepa-qa megeat manqat-qase mokho-te.

(*Kel 6:1; 2 Ko 11:22; Filip 3:5*)

Ol Testamen, ibugukhokhof, Iblu manqat-té ginø-peaomém. Iblu peawam-qa bugug

av nqágo: **הָאָרֶץ וְאֵת הַשָּׁמַיִם אֵת אֱלֹהֵי בְרָאשִׁית בְּרָאשִׁית**

Ibøkha (*Water*)

Ibøkha ndøgo, ezoqa nømé 'lano' mbo-akhayám. Ibøkha neka lano, gigiap kopó. Vinivinimba mbain.

Ibøkha iz ndape matev (*Baptism*)

Zion, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, Zoden kea-te ezoqa kopoáv, ibøkha iz gezø-etoumam. Ndego ezoqa āv gezømbe-manqatám nqágo: Ndigu bèqambúz, neka ibøkha iz bē-upøgim. Yaq Mbumbukiam tiqa manqa-zapazapa, segembøé-navøém. Yaq Zion ndigu ibøkha-te vøgeosam. (*Met 3:5-6; Mak 1:4-5*)

Até Yesú-a, Zion-te ibøkha iz vømøndō-ndap. Ndego ta mokho-te ndøgo, ezoqa āv genezømás nqágo: Ndego matev ùni mbøepavám, av Mbumbukiam ndømbøe-poev. (*Met 3:13-16; Mak 1:9-11; Luk 3:21-23*)

Yesu yan-te, okhokho-té genøqavíg. Ndego bugukhokhof tegi paev ezoqam, āv gezømbe-eín nqágo: Bawabawan ate ndækhazet, sozó-okhoát, ezoqa noqa manqat vømē-zømesim, yaq ndigu bemø-nogi-paev-ezoqam-ez. Yaq ibøkha iz zozø-etoumát, Tat-qā iz-tē, neka Yo-qā iz-tē, neka Nqova Mbomambaqape-qā iz-tē. Ezoqa ndego ibøkha iz tendap, ndego ta mokho-te, āv gené-unimanqatín nqágo: Teqa awenege yage matev, møndønaním, Yesu namba, ndego tae mutui-te genanim. Yaq Yesu nqawa gekhandi:v, ta mokho-te ndøgo, ngenek ezoqam, ndakin yage ndakinak ndøndáp. (*Lom 6:3-8; Gal 3:27*)

Ilaiza (*Elijah*)

Ilaiza ndego, *Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqam ndøgoám. Ndego nani-mateáv. Geté Mbumbukiam, yan-té genøndáf. Khandín. Ilaiza-qa emanqat nqáneq: *1 King 17-19; 2 King 1-2.*

Isao (*Esau*)

Isao ndego, *Aezek neka Lebeke, tigé yó. Tege eveqase-qa iz, *Zekóp. Nginik ezoqa menas, qaqangeáp. Isao, teqa iz-qa manqa mokho, 'Kha su-ús.' Isao-qa poev kandambaqape ndøgo tøgoám, leg-te te-okhoat neka søvakha vøfouzāt. Geté Mbumbukiam-qa matev mbomømboma-qa yaq-te, ndego matavapøteáv. Ndøgo gigiap-qasé, te-te. Yaq nakémbá, khøuwa nømé, ndego søvakha fouzu-te gendoqavan neka ifin-qape vømbövin, ndego Mbumbukiam-qa matev mbomømboma gèwí, ta matev ndøgo, ndego amba te-upain, ndego yo-khøuwa ndego. Lou ndape nonqo me:wí. (*Gen 25:19-34; 27:1-40; Lom 9:10-13; Iblu 11:20; 12:16-17*)

Isao-gi zi, Edom ezoqám.

Isop (*Hyssop*)

Isop ndøgo, tae-qase-qá iz. Ta tae-qa tang, khasøkhasís neka taqa esokho khøogáp. Ta khøuwa-te ndøgo, enzol ezoqam Izip ezoqam-gi nakhei angana ate gi:goam, ndigu bugukhokhof giganat, pakhapakha gezø-khaneam, Izlael ezoqam, sip-qa kouk, mboqog-te, isop tæe gini-gi:mám. (Ngovønqova taqa yaq-te, *Iblu 11:28* avønin-té qonøqeív.) Yaq ndego enzol ezoqam, Izlael ezoqam-gi nakhei angana, pakhapakha khaneapøteáv.

Neka *Mbumbukiam-gi iziz ezoqam, sip-qa kouk, *mboges-te go:pomoemam, ma Mbumbukiam Izlael ezoqa namba, poev ge-unimanqatin, neka khøuwa nøme, ezoqam-te vø:pomoemam, tiqa manqa-zapazapa sunguzam nonqo, ndigu isop tæe gini-matønumám.

Iv (*Eve*)

Iv ndugu, *Adam-gú zás. Mbumbukiam manqei-qape ande ge:khakheinam, bugukhokhof ezoqam, gekhakheinøvem, Adám. Yaq Mbumbukiam sanqa kopo mbokhaozó, sævam vømbøe-khakheinøvem.

Vaev-te, ngunuk Iv, Mbumbukiam-qa manqat, gè-ogí, neka Saitan-qá manqat mbopáev. Yaq tae nøme-qa nanga, taqa yaq-te Mbumbukiam gezømbe-ein, khafeáp tilog, ndugu sègelóg. Yaq nøme, zivis mbo-etoám. Yaq até ndegó-a, vølog. (*Gen 2:21-3:24; 1 Ko 11:12; 2 Ko 11:3; 1 Tim 2:13*)

Adam neka Iv, tigi nakhei angana, tiqa yaq-te, Baebol mokho-te nqøu-peawap, ngínik: Kein neka Eibol neka Set.

Izip (*Egypt*)

Izip ndøgo, manqei kandambaqapé. Izlael manqei avønin-té qagó, neka Mediteleenien ndaola-té qagó.

Baebol khøuwa-te, Izip-gi kawakawa-za, *Felo zø-akhaemám. Izlael ezoqam, Izip manqei-te, *yaq-fia mbain sasae ezoqam ndøgoám. Andé pingim-ák. Nupøkhán mbá. Viav 400, ate qægoam. Emanqat taqa yaq-te, Eksodus (Exodus) 1 qanøngáz.

Vaev-te, Yesu geqan, yaq *Elod løvøwe-qa gembogoam, Yesu-gi evøndipakha, Izip manqei-té ginø-khokhóz, te namba, atema Elod vønanim.

(*Met 2:13-19; Kel 7:12-34; 1 Ko 10:1; Iblu 11:22-29; Veve 11:8*)

Izlael (*Israel*)

Izlael, *Zekop-qá iz nømé. Nqanek iz, Mbumbukiam mbo-akhá. (*Gen 32:22-32*)

Taqa zita-te, tegi zi ate gi:goam, Izlael ezoqam zø-akhaemám, neka tiqa manqei, Izlael manqei vømbø-akhaemam. Iziz nøme, ndizø-akhayam, *Zu ezoqám neka *Iblu ezoqám. Nginik ezoqam namba, Mbumbukiam, poev ndø-unimanqatín, av nqægo: Ndigu tegi ezoqam ndøgoát.

Izlael ezoqam-ge kawa ezoqam, Solomon, genanim, yaq tiqa manqei gèqatá, yaq qatoat nøme, Izlael manqei mbo-akhaemám neka nøme, Zuda manqei vømbø-akhaemam.

Até Yesú-a, ndego Izlael ezoqam ndøgoám neka Izlael manqei-te vøyagam.

K

Kawa ezoqam-qa wawaq (*Crown*)

Wawaq av nqægo, kawa ezoqam-qá khakhatáp. Ndøgo ezoqa, āv qane-zømesimám nqægo: Ngenek ezoqam, iz-akhaé. Kopømbaqapé, tezømbo-kawaevtat. Nqanek wawaq, gól neka nandi fia kandakandá gini-khakheinumám.

Yesu manqa ovøyam-te giveem, nakhag ezoqam, otøotam me:vewém. Ndigu gumbag fakiafakia-us ndø-ogeaném, kawa-te vømbøe-uzim. Andé kawa ezoqam-qá wawáq.

(Ngovønqova, kawa ezoqam-qa wawaq-qa yaq-te, *Veve 4:4* avønin-té qagó.)

Kein (*Cain*)

Kein ndego, *Adam neka *Iv, tigé yo-khøuwá. Ndego khæe ogekham ezoqam ndøgoám. Tege eveqase, *Eiból. Khøuwa nøme, Eibol Mbumbukiam-te sip geløvusam, Kein pakhapakha mbokhaná. Zapa ndøgo, Mbumbukiam Eibol-qa etoam matev,

gèkhatiú. Geté Kein-qa, gèsanqáo. Eibol sip ndøzitág, Mbumbukiam vømbō-etoam. Geté Kein-qa etoam matev, Mbumbukiam-te, avøe gigiap mba ndøgoám. (*Gen 4; Iblu 11:4; 1 Zion 3:11-12; Zud 11*)

Keinan (*Canaan*)

Izlael ezoqam-qa manqei, ibugukhokhof, iz Keinan ndøgoám. Mbumbukiam *Eibleem ta manqei-te ndøgo tenø-itú. Ta khøuwa-te ndøgo, nqanek manqei-te, Keinan ezoqam ndøyagám. Nginik ezoqam, manqa-zapazapa-ús. Toqonøqeív ndøgo: *Sodom neka Gomola. (*Gen 11:31, 13:12-13; Kel 7:11, 13:19*)

Keliso (*Christ*)

Keliso, ndøgo Glik manqát. Manqa mokho até kopó, av *Mesaya ndægo. Taqa manqa mokho nqánek, “Ezoqam ndego, oil gimbøe-qouzim.” *Ol Testamen khøuwa-te, *Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam, Zu ezoqam-gi kawakawa-za neka *Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda, tiqa kawa-te, oil mo:qouzimín, ndigu tiqa sasae gingazemín. Ndøgo khakhatáp, av nqægo, ngenek ezoqam, Mbumbukiam ekezan ndøvè, iz av nqægo te:ndap.

Yesu, iz Keliso ndimbo-akhayam, zapa ndøgo: Ezoqam ndégo, Mbumbukiam ibugukhokhof manqa mbusa geve, kawa ezoqam tendo-khofotav, ekeza ezoqam tekhandi:z. (*Met 1:1; Luk 2:11; Zion 17:3; Iblu 9:28*)

Ovøyam manqat nøme, toqonøqeív ndøgo: *Mesaya

Keliso-gi u-anim (*Apostles*)

Yesu Keliso manqei-qape-te geyagam, neka ezoqa tuelv vøvevesam, ndego nginik, tegí u-anim zø-akhaemám (*Met 10:1-4, Mak 3:13-19, Luk 6:12-16; Kel 1:26; 15:22*). Nginik Keliso-gi u-anim, iz nøme, Yesu-gí paev ezoqam zø-akhaemám. Geté Yesu-gi paev ezoqa nøme, møndøgoám.

Nginik Keliso-gi u-anim, Yesu namba oskia me:goám, neka ndego vøe-zømesimam. Yaq ndego bazaføgakh zø-etoám, enqoni-us ezoqam vøkhakheinøvemam, neka nqova soqøsoqa ezoqam-qa mokho-te gu:goam, vøzø-ngeasumam.

Yesu genanim, yaq nqawa vøkhandi:v, nginik ezoqam, ekeza bói giniqeivím. Yaq Yesu nginik manqei vinivinimba-té genø-khofosám, ezoqa Manqat Mbomambaqape bemē-zømesim (*Luk 24:48, Zion 15:27; Kel 3:15*). Vaev-te, nginik u-anim, møndømø-tigi-megetapak-éz, ndigu Yesu gi-unimanqatintam.

Yesu yan-te gegavig, yaq taqa zita-te, até ezoqa nømé-a, Keliso-gi u-anim vøzø-akhaemam. Ezoqa nøme Pól, neka nøme Banabás. Mbumbukiam até nginik ezoqám-a, teqa sasae gone nonqo vøzø-akha.

Kemol (*Camel*)

Kemol ndugu, gigiap kandambaqapú. Ngunuk kopømbaqapé, gigiap kandambaqape segé-qaná neka ezoqa vøqanaō. Leg-av manqei-te toqo-okhoat, yaq kemol-qa tøke kandambá. Zapa ndøgo, ndugu kopømbaqapé, ibøkha kandambaqapé sege-izamín. Yaq vaev-te, leg-av manqei-te, ma ibøkha mbain ndøgo, ndugu khøuwa andé kandambá segé-okhoát, oskia ndøgo, ibøkha nøme izumav tugoat.

Kemol-qa nqovønqova, nqovønqova khagi-us mokho-té qanu:gú.

Klisten ezoqam (*Christian*)

Klisten ezoqam, taqa manqa mokho nqánek, “Keliso-gí ezoqám.” Yaq nakémbá, gekha ezoqám ndigu, ekeza kha Klisten ezoqam ndivewe, ndigu Yesu *Keliso, ùni bembøepáev.

Ezoqa ndigu Yesu ndimbopaev, Klisten iz ndizø-akhayam, matev Antiok taon-té qangáz. (*Kel 11:26*).

Kopa (*Copper*)

Kopa ndøgo, *auli gigiáp. Khagi køkókuk. Kopa moni, tiqa fia andé khapémbá.

Kha sisi (*Leprosy, dreaded skin disease*)

Baebol khøuwa-te, ngusu enqoni vinivinimba, 'Leprosi' mbo-akhaemám. Nøme ndøgo, nqamáv, neka nøme tōpuiáp, neka nøme kha kefótáp, neka nøme asavím. Enqoni nøme av nqægo taqagoat, até ezoqa nómé-a, kopømbaqapé segéndáp. Ezoqa ndigu, enqoni av nqægo qazøgoam, Zu ezoqam-qa guguna manqat, ezoqa soqøsoqa me:zæbám. Khavim-ús. Yaq ndigu kopømba mbaín, vemiaiv-te tiyagat. Geté qam-baqapé giabetøndo-yagé, ezoqa mbain-te ndøgo. Neka ndigu ndabua keqageap be-uzáp. Ndigu tiqa manqa-nqa neka kesov, bègutám, neka 'khavi khavim-us' bē-akhayam, ezoqa nøme tiqa avønin-te ti-okhoat.

Ezoqa enqoni av nqægo qambogoam, yaq tekhakhæv, *Mbumbukiam-gé iziz ezoqam-té geabenøwáv, ndego bēqeiv, av nqægo, teqa enqoni uni pembøē-navøem-a. Uni tōmbøe-navøem, yaq ngenek ezoqam, Zu ezoqam-qa matev bembopáev, av Mbumbukiam Mozes gembøe-ein. Yaq taqa zita-te, kopømbaqapé, ekeza ezoqam-te nqawa tevesez. (*Lev 14; Met 8:1-4; Luk 17:11-19*)

Kh

Kha sunguzam matev (*Cleansing*)

Mbumbukiam, ndego ndaføyamba-qapé. Yaq ndego Izlael ezoqam, āv gezømbe-eín nqægo: Ndigu bæbæs-qape begó, teqa avønin-te tizav, teqa iz eqawat nonqo. Zu ezoqam, lōvøte ezoqam-qa kha gekhanazin, o sævam yokea guiqeivín o nakhasa guiovaín, o anganeam khanqan qambo-qoiin, o ezoqa kha sisi tōmbogoat, o lou gelogin, eqeieqei mbain ndøgo, Mbumbukiam-qa bōi-te, yaq ndigu andé ge-khavim-us-ezín. Zu ezoqam av ngi:gu, kopømba mbaín, *Mbumbukiam-qa khoev-te o guliguli khoev-te ti-oz. Yaq nqawa bæbæs gone nonqo, Zu ezoqam av ngi:gu, elavøqase bēzømbøkhæ-auwamát, yaq kha bēsunguzat, av tiqa matev qazømbe-goam. Yaq taqa zita-te, ndigu Mbumbukiam-te, sōvakha gigiap beløvusamát. (*Mak 1:44; Luk 2:22; Zion 2:6*)

Yesu-qa khøuwa-te, Felisi ezoqam neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, matev vinivinimba nøme mo:-awám. Khamasim, Zu ezoqam, lou okhokho-té giabenølóg. Ndigu bugukhokhof zenda, matev vini-té giabetøkhæ-sunguzát, ndigu uni betē-bæbæs-ez, Mbumbukiam-qa bōi-te. Yesu tiqa manqat unimanqatinteáv. Zapa ndøgo, tiqa poev, Mbumbukiam-qa bōi-te ti-eqeieqei-ez, ngusum-te mbá qazøgoám. Taqa yaq-te, Yesu āv gene-eín nqægo: Gekha gigiāp ndøgo, ezoqam-te ndø-oev, ndøgo kopømba mbaín, te:-manqa-zapa-us-ev, Mbumbukiam-qa bōi-te. Geté ezoqam ndøgo tené-manqa-zapa-us-év, matev neka manqat ndøgo, te-te ndøndo-fakhate. (*Mak 7:1-23; Kel 10:15; Lom 14:14*)

Khandi etoam ezoqam (*Saviour*)

Yesu manqei-qape-ge khandi etoam ezoqam, timbøe-akhayám ndøgo: Ndego tae mutui-te genanim, ndego ni ezoqam, ni amba tizi-soqoenin, nakhoa nimboqoá. Yaq ni kopømbaqapé, sizi-khandí:n. Zapa ndøgo, ndego niqa manqa-zapazapa-qa yaq-fia, ta zapaya ni amba tizi-soqoenin, ekeza kha-té genøndáp. Yaq ta mokho-te ndøgo, gekha ezoqām ndigu, ti-unimanqatintat, av nqægo, Yesu tiqa manqa-zapazapa evøzam nonqo genanim, Mbumbukiam tiqa manqa-zapazapa, segembøé-navøém. Yaq ndigu Mbumbukiam-qa bōi-te, gé-eqeieqei-éz, neka vøkhandi:z.

*Yesu-qa iz, taqa manqa mokho nqáne, "Mbumbukiam, khandi etoam ezoqám." (*Luk 1:47; 2:11; Zion 4:42; Kel 5:31; 13:13; Ef 5:23; Filip 3:20; 1 Tim 1:1; 2 Pita 1:11; 3:18*)

Khandi etoam matev oEzoqa khandi:zat matev (*Salvation*)

Ezoqa toqo-khandi:v, ndøgo, ezoqam matev soqain tømbo-fakhan, yaq ndego qoqa matev matanam mokho-te, khandi nqawa tendap. Mbumbukiam ni matev, āv tinimbi-matanám. Ezoqa ndigu, manqa-zapazapa matanam-te neka Saitan-qa bazaføgakh mokho-te ndu:gu, yaq Yesu-te tizav, ndego génqovotáz, khandi ndakinak vøzø-etoām. (*Luk 2:30; 3:6; Kel 28:28; Tait 3:4-5*)

Ezoqam ndego, ni ndekhandi:nat, ndego *khandi etoam ezoqám.

Khøuwa kandakanda (*Festival, Feast*)

Zu ezoqam, ndigu viav kopo mokho-te ndøgu, khøuwa kandakanda vinivinimbá ndøzøgo. Ta khøuwa-te ndøgo, ndigu Mbumbukiam-qa matev mbomømboma mbo-matavupatún, ndego bugukhokhof khøuwa gezøgo. Zu ezoqam-gi khøuwa kandakanda, taqa yaq-te *Niu Testamen ndæmanqate, nqáneq:

1) Pasova khøuwa kandambaqape (*Festival of the Passover*)

(*Met 26:1-5, 17-19*)

Pasova khøuwa, khøuwa ùnime:kandambaqapé, Zu ezoqam-te. Ndøgo løvøyak Mas (March) o Eiplil (April) mokho-té qanu:gú. Ate av-té, niqa Ista (*Easter*) khøuwa ndægo. Pasova, taqa manqa mokho, 'løvuám'. Ta khøuwa-te ndøgo, Zu ezoqam timbøe-matavupatún ndøgo, av tigi atanakha-zapazapa-za, Izip manqei-te gindi-khokhoz, ma nupøkhan mba, ande pingim-ak, Izip ezoqam-qa sasae gigoam. Ta khøuwa-te ndøgo, Mbumbukiam, ekeza enzol ezoqam ndøkhotáv. Izip ezoqam-gí nakhei angana, bugukhokhof giganat, zitøge nonqó. Geté Zu ezoqam, Mbumbukiam, av gezømbe-eín nqægo: Ndigu ekeza khoev vinivinimba-te, *sip nakhasam belaemát. Yaq tuqa kouk, mboqog-té giabenø-gi:mát. (Nqovønqova taqa yaq-te, *Iblu 11:28* avønin-té qonøqeív.) Yaq Mbumbukiam-ge enzol ezoqam, nqanek kouk geqeivin, ndego nqanek khoev, sège-løvuín, yaq Izlael ezoqam-gi nakhei angana bugukhokhof qaniap, pakhaezetáv, Izip ezoqam-gi angana bugukhokhof qaniap ate gi:goam namba.

Yaq nakémbá, Pasova khøuwa-te ndøgo, Zu ezoqam, tiqa khoev vinivinimba-te, sip nakhasam ndølaemín. Yaq sùgumu-loutøvemín.

Yesu genanim neka nqawa vøkhandi:v, ta khøuwa-te ndøgo, Pasova khøuwa ndøgoám. Ta mokho-te ndøgo, Mbumbukiam ezoqa av genezømás nqægo: Sip nakhasam egeieqei-qape, ezoqa løvøte-te tekhandi:z, Yesú. Yaq nakémbá, Yesu iz nøme, *Mbumbukiam-gé Sip Nakhasam mbo-akhayám.

2) Flawa poponøvemav louzi matev (*Festival of Unleavened Bread*)

(*Met 26:17*)

*Pasova khøuwa kandambaqape-qa zita-te, Zu ezoqam, tigi flawa, poponøvemav ndølouzatún, pula kopo até vømū-navøemín. Yaq ndøgo timbo-matavupatún, tigi atanakha-zapazapa-za, Izip manqei-te gindi-khokhoz. Zapa ndøgo, ta khøuwa-te ndøgo, Mbumbukiam ge:nqovotaz, yaq ndigu gè:ngetøgeapám. Yaq tigi flawa kopømba mbain, tipopoez. Yaq nakémbá, Zu ezoqam, ta khøuwa gimbo-matavupatun, ndigu flawa poponøvemav ndølouzatún.

3) Pentikos (*Festival of Pentecost*)

(*Kel 2:1; 20:16; 1 Ko 16:8*)

Até Pentikos khøuwá-ya, khøuwa kandambaqapé, Zu ezoqam-te. Pentikos, taqa manqa mokho, fiftí. Zapa ndøgo, *Pasova khøuwa tømø-navøem, yaq khøuwa fifti-qa zita-te, Pentikos khøuwa ndøgo tønøndáp.

Ta khøuwa-te ndøgo, Zu ezoqam Mbumbukiam ike manqat mbómanqatát. Zapa ndøgo, ndøgo tiqá *wit qogøzat viáv. Neka ndigu até ndøgo timbó-matavupát, Mbumbukiam tigi atanakha-zapazapa-za, Mozes mokho-te, teqa guguna manqat gezø-etoam.

Até ni Klisten ezoqam-té-a, Pentikos ndøgo, khøuwa kandambaqapé. Ta khøuwa-te ndøgo, ni ndøgo tizimbo-matavupatún, Mbumbukiam tege Nqova Mbomambaqape, Klisten ezoqam-te ande gende-khofotav (*Kel 2:1-4*). Pentikos khøuwa ndøgo tønøndáp, Ista (*Easter*) khøuwa tømø-navøem, khøuwa fifti-qa zita-te.

4) Zu ezoqam-qa khøuwa kandakanda, ndøgo khoev-qasis gipuanumatun (*Festival of shelters, tabernacles, or booths*)

(*Zion 7:2-52*)

Nqanek khøuwa kandakanda, Zu ezoqam-qa khanakhanakh khøuwá. Zapa ndógo, ta khøuwa-te ndógo, tiqa avøe gigiap pewat khøuwa, gëmøzø-navøemín.

Ta khøuwa-te ndógo, Zu ezoqam, khoev-qasis ndøpuanumatún. Ibu-ibus nonqó. Neka pula kopo-te, ndógo tiyageapét. Yaq ta khøuwa-te, ndógo timbó-matavupát, av tigi atanakha-zapazapa-za, viav foti, leg-av manqei-te giyageapam neka khoev eqeieqei goneav vøzøgoam.

5) **Khøuwa kandambaqape, ma Mbumbukiam-qa khoev mboqoat khøuwa gimbøe-matavupatun** (*Festival of the Dedication of the Temple*)

(*Zion 10:22*)

Ta khøuwa-te ndógo, Zu ezoqam timbo-matavupatún ndógo, ibugukhokhof ezoqa nøme, iz Zudas Makabeus qambogoam, gigiap soqøsoqa ate qægoam, *Mbumbukiam-qa khoev-te qøugoam, gekhofoe, neka Mbumbukiam-qa khoev, nqawa teqa zenda-te vøve. Zapa ndógo, Mbumbukiam-qa khoev-te, bugukhokhof manqei vini-ak ndø-ozín, neka ekeza mbumbuk-te, iz eqawat matev vømø-gonemin. Geté Mbumbukiam-qa khoev nqawa teqa zenda-te giveem, yaq Zu ezoqam kopømbaqapé, nqawa ti-onimat, Mbumbukiam-qa iz vø-eqatát.

Zu ezoqam, nqanek khøuwa kandambaqape, iz nøme, 'Waev-qa Khøuwa Kandambaqape' mbo-akhayám. Yaq nakémbá, khøuwa nøme, Zu ezoqam nqanek khøuwa kandambaqape gindapem, Yesu āv gene-eín nqægo, "Manqei-qape-qa waev, nó." (*Zion 9:5*)

L

Layon (*Lion*)

Layon ndego, gigiap khobos-qapé. Møe-ús. Teqa avønin-te toqofaqakh, yaq segé-loutáq.

Leg-av manqei (*Desert, Wilderness*)

Leg-av manqei-te ndógo, tae kandakanda mbaín neka gagayag mbaín. Ndivind mbá neka tae khasøkhasis kopokopo mba mú:pøét. Neka leg-av manqei-te ndógo, ibøkha andé mbaín.

Leiab (*Rahab*)

Leiab ndugu, Zeliko taon-té guyagám. Ngunuk mambe sævam ndøgoám. Tuqa khoev, taon uta-qape-té qawevám. Izlael ezoqam-gi bøibøi-anim, Zeliko taon-te gizav, yaq taon megetapak, møndøyogém. Yaq ndigu gavem-qa ndøgoám. Geté Leiab, gèkhonáb, yaq ndigu vøkhokhoz. Ngunuk tuni-matanám ndógo: Ndugu āv guni-unimanqatintám nqægo: Izlael ezoqam-ge Mbumbukiam, ndego Mbumbukiam-ánim, neka teqa bazaføgakh, ekeza mbumbuk-qa bazaføgakh, ùnime-løvuám. Ndego Mbumbukiam, Izlael ezoqam gezøtøké, yaq ndigu Zeliko ezoqam vøpitáz. Yaq Izlael ezoqam, Zeliko taon-te gizav, ndigu ngunuk Leiab, tegi evøndipakha neka namba qazan namba, zitøgeáv. Yaq ndigu kopømbaqapé, Izlael ezoqam namba tiyagat. Vaev-te ndógo, ngunuk Leiab, Izlael ezoqam ndøndáf. Yaq ndugu møndømø-Deivid-gú-zupuka-zapa-év, yaq te mokho-te, até Yesú-a, vømø-tegu-zupuka-zapa-ev.

(*Joshua 2 neka 6; Met 1:5; Iblu 11:31; Zems 2:25*)

Livai (*Levi*)

*Niu Testamen mokho-te, ezoqa menás, iz Livai ndøzøgo.

1) **Livai ndego, Zekop neka Leia, tige yo.**

Ngenek Livai, namba-qaniap ilevén gimboogoam. Nginik evenap tuelv, vaev-te, møndømø-Izlael-ezoqam-qa-khagua-bawan-tuelv-éz. *Mozes neka *Elon, Livai-gí zi ndøgoám. Mbumbukiam Izlael ezoqam, teqa guguna manqat gezø-etoam neka manqa vøzø-vøovam, palai khoev timbowevem, yaq ndego Elon-za ndøveatáz, *Mbumbukiam-gi iziz ezoqam tigoat. Vaev-te, Livai-gi zi, Livai ezoqam zø-akhaemám. Até nginík-a, Mbumbukiam-qa sasae ndøgoám, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa namba, neka Izlael ezoqam, Mozes-qa guguna manqat vøe-zømesimam.

Mbumbukiam Izlael ezoqam, *Keinan manqei gezø-etoam, ndego Livai ezoqam, manqei etopøteáv, ti:yagat. Geté ndego taon vinivinimba zø-etoám. 48 ate qægoam. Ta taon ndøgo, møndø-panqavøém, Izlael manqei ate qægoam. Yaq Izlael ezoqa nøme ate gi:goam, ndigu ekeza manqei gi-upøgim, ndigu nginik Livai ezoqam, bèzøtøké, neka ekeza avøe gigiap vinivinimba, qaqageap nøme bezø-etoam. (*Iblu 7:5*)

2) Livai, ndego teks moni upøgim ezoqam.

Ngenek ezoqam, iz nøme qambogoam, Metiú. Khøuwa nøme, Yesu ndego paev manqat mbo-eín. Yaq ndego até gendego, vømbøpaev. Ezoqa ndégo, ta mbuk ndøgo, Metiu ndimbo-akhayam, gepeawam. Ovøyam manqat nøme, Metiu-qa yaq-te, ta mbuk-qá megeat manqat-qase mokho-té qonøqeív. (*Mak 2:14, Luk 5:27-29*)

Lom (Rome)

Lom ndøgo, taon kandambaqape-qá iz. Itali manqei-té qagó. Ta khøuwa-te ndøgo, *Niu Testamen gipeaumam, gaman kawakawa-za, ndøgo tiyagám. Até *Sizá-ya, ndego Lom ezoqam-gi kawa kandambaqape, ndøgo vøyagam. Nginik Lom ezoqam, bawan vinivinimba-qá manqei ndø-upøgimám, neka ezoqa vøzømbø-kawaeztam. Até Izlael manqei-a, vøndapem. Yaq ndigu ezoqam, ma nqanek manqei vinivinimba gi:yageapam, Lom ezoqam, teks moni bezø-etoám. Kandambá. Até Izlael manqei-té-a, Lom nakhag ezoqam neka gaman ezoqam, kandambá gigoam. (*Met 8:5-13; 22:17; Zion 18:28*)

Pol, ndego Keliso-ge u-anem, Zu ezoqam ndøgoám, geté ndego até Lom mo-manqei-anem vøgoam. (*Kel 16:37-39; 22:25-28*)

Pol-qa pepa nøme, ndego Lom ezoqam-té genø-peawám. (*Lom 1:7*)

Vaev-te, Pol gimøvøinam, Lom gaman ezoqam, Lom taon-té ginøndafém. Yaq ndøgo, ndego ndimbula ezoqam ndøgoám. Geté unimanqatín, ndego ekezan, Lom taon-te gone-qa ndøgoám. (*Kel 19:21; 23:11; 28:14; Filip 1:13*)

Ta taon-te ndøgo, Pol pepa nøme ndøpeaumám, Klisten bawan vinivinimba-te vøkhofotumam. Pepa Lom taon-te gepeaumam nqáne: Efesūs neka Filipaí neka Kolosí neka 2 Timoti.

Lot (Lot)

Lot ndego, Eibleem-gé eveqase-gé yó. Ndego *Sodom taon-té geyagám. Mbumbukiam Sodom neka Gomola taon gengiu, ezoqam-qa manqa-zapazapa zapaya, yaq Lot zas neka tegi nakhei mbasi menas namba, gèkhokhóz. Geté Lot-gu zas, møndø-qambún, taon-te vøkewag. Yaq ndugu gèmə-ngalam-év. Andé uk me:wuøeám. Sègeføgakh-év.

(*Gen 12:5; 13:5-13; 19:1-38; Luk 17:28-32; 2 Pita 2:7*)

Lou logemav matev (Fasting)

Lou logemav matev ndøgo, lou logemav toqogoat, yaq khøuwa vøqágoāt, Mbumbukiam-te toqo-guligulimat. Geté leg-te toqo-okhoat neka khokho matev vinivinimba voqógoāt, ndøgo ambá av nqægo, lou logemav matev, av Mbumbukiam ndømbøe-poev.

Zu ezoqam, lou logemav matev, ndøgo tigonemín, tiqa manqa-zapazapa zapaya, mutøkhop giwanimín, neka Mbumbukiam-qa bøi-te, nqawa eqeieqei gone-qa gigonemín (*Neh 9:1-3*). Nøme ndøgo, ndigu lou logemav matev, khøuwa kopo mba me:gonemín, qanaqanus atema khagus, neka nøme ndøgo, khøuwa andé møe-mbá tigoat.

Yesu teqa sasae ande ge:ngaz, ndego leg-av manqei-té genøwáv, lou logemav matev vømøgo. Khøuwa fotí, ate gi:goam. Yaq Saitan ge:khamasimam, ndego tatak vitiáv (*Met 4:1-2, Luk 4:1-2*).

Taqa zita-te, Yesu-qa yaq-te, manqat nøme mbaín, av nqægo, ndego lou logemav matev ndøgō. Yaq ezoqa gimbo-bevupam, av nqægo, gekha zapā ndego tegi paev ezoqam namba lou logemav matev gonemav gigoam, ndego āv gezømbe-eín nqægo:

Vaev-te ndøgo, ndigu lou logemav matev ndøgoát, gete ndego ti namba ate te:goat, ndigu khanakhanakh mba ndøgoát, neka kopømba mbaín, lou logemav matev tigoat neka mutøkhop vøwaniapát. (*Met 9:14-15; Luk 5:33-35*)

Yesu-qa khøuwa-te, Zu ezoqa nøme, lou logemav matev, Tusde-Tusde neka Tesde-Tesde ndøgoám. Geté Yesu khanakhanakh mbaín, Felisi ezoqam-qa lou logemav matev-qa yaq-te. Zapa ndøgo, ndigu oskia, gè:khambuvupám. (*Met 6:16-18*)

Bugukhokhof Klisten ezoqam, lou logemav matev, tigonemín ndøgo, Klisten mege-tapak neka nømendim ezoqam, sasae-te gi:abín (*Kel 13:2-3; 14:23*), o matavap loloakh-qa o ezoqa zapaya gi:guligulimemín, o Mbumbukiam gekha matev nøme-qa yaq-te gimboe-vi:memín (*Kel 12:5; 27:1-38*), o sasae ndakinak nonqo, gi:khakheinømemín.

Lou-qase, Mbumbukiam-te etoam matev gone nonqo (*Altar*)

Lou-qasis ndøgo, ma Mbumbukiam-te *etoam matev gi:goam, kopoav ndøgo, nandí gini-khakheinumám. Geté nøme ndøgo, auli gigiap o gól gini-khakheinumám. *Mbumbukiam-gi iziz ezoqam mbá, kopømba ndigu, Mbumbukiam-te etoam matev av nqægo tigoat. Ezoqa nøme-te, khafeáp. Geté ezoqa nøme kopømbaqapé, gigiap ti-upøgimat ti-te, Mbumbukiam-te etoam matev gone nonqo.

Lou-qasis vinivinimba, Mbumbukiam-te etoam matev gone nonqo, nqáneq:

1) Lou-qasis ndøgo, ma Mbumbukiam-te, søvakha gigiap go:løvusumam. Matev av nqægo, Mbumbukiam-gi iziz ezoqam, ezoqam-qa manqa-zapazapa evøzam nonqo ndømatønumám. Nqovønqova taqa yaq-te, *Iblu 5:1* avønin-té qonøqeív.

2) Lou-qasis nøme, ma Mbumbukiam-te etoam matev gi:goam, ndøgo khasøkhasís. Ndøgo gigiap sisip mbomømboma mboqotam nonqó. Matev av nqægo, Mbumbukiam-gi iziz ezoqam, Mbumbukiam-qa iz eqawat nonqo ndøgoám.

M

Magog (*Magog*)

Ovøyam manqat taqa yaq-te, toqonøqeív ndøgo: *Gog neka Magog.

Mana (*Manna*)

Mana ndøgo, lou ndøgo, *Izrael ezoqam, *leg-av manqei-te gilogam, ndøgo Mbumbukiam gezø-etoumam. Ndøgo khasøkhasís neka papaqa-papaqá. Bugug andé nanga-qasís. Ndøgo khaiya-té qando-o:eám. Lovølová. Yaq qanaqanus qando-nqoeín, Izrael ezoqam, manqei-té ginø-møvømemín. (*Exo 16:14-21; Num 11:7-9, Zion 6:31, 49; Iblu 9:4; Veve 2:17*)

Manqa-sisi (*Magic, Sorcery*)

Mbumbukiam-qa Manqat, manqa-sisi-qa yaq-te ndæmanqate, ndøgo até nqáneq qane-manqaté: Bevem matev neka løvøyap matev neka wanda matev neka kha somømbem matev neka mbasønakhei manqa-sisi matev neka khofoe matev neka nqeia matev neka yakhav vøqeizam matev neka mapøisøkha upøgim matev neka gekha matev av nqægo nøme ndøgot. Nqanek matev até ndægo, ùnime:-soqá, Mbumbukiam-qa bøi-te. Ndego yaq-fia, ndøtá, ezoqam-te ndigu, matev av nqægo ndimatanam, ndigu Mbumbukiam-te qambuzaneav tigoat. Zapa ndøgo, gekha ezoqām ndigu, matev av nqægo ndigut, ndigu ambá av nqægo, Mbumbukiam-tē gonotazā, geté ndigu *Saitan neka tegi *nqova soqøsoqa-té gonotazá, ndigu Mbumbukiam-gi qaqa ezoqam ndigu. Qo matev av nqægo toqogo, yaq qo Saitan-qa bazaføgakh-té qonø-óq.

Gekha ezoqām ndigu, matev av nqægo gigonem, ndigu zitá giabiti-wuøém, neka āv giabiti-matøvemém nqægo, matev av nqægo, ùnime:-soqá, Mbumbukiam-qa bøi-te. Yaq tiqa manqa-zapazapa tivøndøzem, neka Mbumbukiam tanakh manqat timbo-einim, yaq ndego nqanek manqa-zapazapa, segembøé-navøém. Yesu até ta nonqo ndøgó-a, tenenaním.

Até nqanéq-a, ùnime:-soqá, ezoqam-te toqo-løvøyap, av nqægo, ndigu manqa-sisi ndøgonēm. Neka nøme nqáneq: Gekha ezoqām ndigu, Yesu ndi-unimanqatinat, ndigu

kopømbaqapé, møe mbaín segéyagát, manqa-sisi-qa yaq-te. Zapa ndógo, ni mizi:nótén, Mbumbukiam-qa bazaføgakh, ùnime:løvúám, *Saitan-qa bazaføgakh.

(Lev 19:31; Deut 18:10-13; Isa 8:19; Jer 27:9; Zech 10:2; 1 Chr 10:13; Kel 8:9-25; 19:17-20; Veve 21:8; 22:15)

Manqat Mbomambaqape (*Gospel, Good News*)

Manqat Mbomambaqape, ndógo tōne-manqaté, matev ndógo, Mbumbukiam ibugukhokhof gematønumam, neka ndakin ndematanam, neka megemege-te ndo:go, tematanam. Neka ndógo Yesu-qa emanqát. Yaq nakémbá, até ta mbuk foa ndógó-a, Metiu neka Mak neka Luk neka Zion gipeaomem, 'gospel' mbo-akhayám. Yesu tegi paev ezoqam, āv gezømbe-eín nqægo, "Manqei-qape ate nqægo, sozó-okhoát, ezoqa ewaqape, Manqat Mbomambaqape vømē-zømesim."

(Met 4:23; 24:14; Mak 1:1, 15; 16:15; Kel 8:4; Lom 1:16)

Manqa-zapa (*Sin*)

Manqa-zapa toqogo, qo Mbumbukiam-qa Manqat qósanqáo. Qo ambá av nqægo, teqa manqat qó-ewagát neka o-mba voqotó-ndapát. Gekha ezoqām ndego, manqa-zapa ndego, ndego unimanqatinteáv, av nqægo, Mbumbukiam-qa keoge eqeieqei-qapē te-te. Geté ndego ekeza kawa ezoqam gone-qa ndógó, ekeza yage-qa yaq-te. Ambá ndógo, Mbumbukiam tembøe-kawaevtat. Yaq ta mokho-te ndógo, manqa-zapa matanam ndófakhán.

*Adam neka *Iv, Mbumbukiam-qa manqat, unimanqatinteáv. Gè-ogiím. Yaq ta mokho-te ndógo, manqei-qape-te, manqa-zapa matanam matev ndo-oé, neka løvøte vøndō-oe (*Lom 5:12*). Zapa ndógo, manqa-zapa-qa yaq-fia, løvøté (*Lom 6:23*). Mbumbukiam, ndego ezoqa eqeieqei-qapé. Manqa-zapa matanam matev, kopømba mbaín, teqa avønin-te tōgoat. Yaq nakémbá, Mbumbukiam Adam neka Iv, gèngeasám, Iden manqei-te, ma teqa avønin-te gi:goam (*Gen 3*).

Manqei-qape-te nqanek, ezoqa kopo mbaín, ndego manqa-zapa-qase goneav qagoam. Yaq nakémbá, ezoqa ewaqape, manqa-zapa-ús. (*Lom 3:9-20*)

Ni ezoqam, nakhoa mbaín, niqa manqa-zapazapa tizi-evøzømem. Ni mizi-soqoén. Geté nakhoa, Mbumbukiam ekezan ndømboqoá, Yesu niqa manqa-zapazapa evøzam nonqo, tae mutui-te genanim. Yaq ndakin, gekha ezoqām ndigu, Yesu tigi khandi etoam ezoqam tindafem, gékhandí:z. Nakhoa khandi-te, sa nqáneq. Nakhoa nøme mbaín. (*Lom 5:18-19; 6:23; Zion 1:12*)

Masted tae nanga (*Mustard seed*)

Masted tae nanga ndigu, ùnime:khasøkhasis-ezám. Geté toqo-zøgeakh, yaq ndigu andé kandambá segé-khouwéz. Andé taé. Nginik tae nanga-qa et, ezoqa lou-té ginø-qouzumatún, taqa mokhov, vø-eqeieqei-in. Yesu masted tae nanga, Mbumbukiam-qa Megeat Matev me:khamasimám, neka ezoqam-qa unimanqatin, matev vøe-khamasimam.

(Met 13:31-32; 17:20; Mak 4:30-32; Luk 13:18-19; 17:6)

Megeat matev (*Kingdom*)

Taqa yaq-te, toqonøqeív ndógo: *Mbumbukiam-qa Megeat Matev

Mel (*Myrrh*)

Mel ndógo, tae et sisip mbomambaqapé. Taqa fia kandambá. Ezoqa ekeza kha-té ginøgi:mám. Neka ezoqa genanimin, ndigu mel, aloé namba me:tøkuanemín, neka løvøte ezoqam-qa kha-te vø:gi:mín. Até aloé-a, tae ét. Neka ezoqa nøme, nqosøgeap giyogemin, mel, *wáen namba me:tøkuanemín, vø-izamin.

Yesu geqan, yaq nduku gevezoat ezoqam, okha ginduzav, ndigu *gol neka gigiap sisip mbomømboma, mboqotam nonqo, neka mel ndø-upatavún.

(Met 2:9-11).

Yaq Yesu tae mutui-te gitøkewem, Lom nakhag ezoqam, bugukhokhof, ambá waen mbo-etømemín. Mél namba me:tøkuaném. Geté Yesu gèmbøeqasí. Neka izeáv. (*Mak*

15:22-24)

Yesu manqei-pakha-te gi-eeoinam, Nikodemus tae etet sisip mbomømboma ndø-upatavún. Tae etet menas tøkúát, mel neka aloe. Yaq Yesu-qa kha, tae etet sisip mbomømboma namba, ndabua papaqa vøe-gutøvem. (*Zion 19:39-40*)

Meli (*Mary*)

*Niu Testamen mokho-te, sakheis síks, tiqa iz Meli ndøzøgo. Ezoqa nginik:

1) **Meli, Yesu-gu evo**

(*Met 1:16-18; 13:55; Luk 2:2-7; Zion 19:25-27; Kel 1:14*)

2) **Meli, Magdala vemiav-ak**

Ngunuk Meli, Gelili manqei-ák. Ngunuk sævam ndúgu, ibugukhokhof nqova soqøsoqa seven gimboigoam, Yesu gumbo-ngeasam. Taqa zita-te, ngunuk Yesu sasae-té gunømbø-tøkeám.

(*Met 27:56, 61; 28:1; Mak 15:40, 47; 16:1, 9; Luk 8:2; Zion 20:1-2, 11-18*)

3) **Meli, Betani vemiav-ak**

Ngunuk Meli, tugu zan, Matá, neka tuge anganøm-yo, Lazalés. Nginik ate gi:goam, Yesu-gí zifuap ndøgoám. Khøuwa nøme, Yesu Betani vemiav-te gegoam, ti namba lou gilog, Meli até gundigu, tae et sisip mbomambaqape, fia kandambaqape, ndondáp, yaq Yesu-qa zenda tokhotapak-te, sasa mo:qouz. (*Luk 10:38-42; Zion 11:1-46; 12:1-7*)

4) **Meli, Zems neka Zosef, tigu evo**

Ngunuk Meli, sakhei nøme namba, Yesu mbopavám, vømbø-tøkeam. Yaq Yesu genanim, neka vø-eeoinam, ndugu até ndøgó-a, vøgoam.

(*Met 27:56; 28:1; Mak 15:40-41, 47*)

5) **Meli, Zion Mak-gu evo**

Klisten ezoqam, Zelusalem taon-te ndøgo, tuqá khoev-té ginø-pindumám. Pita ndimbula-te gegoam, yaq enzol ezoqam genqovotav, ndego bugukhokhof ndøgo tenøwáv, nginik Klisten ezoqam, emanqat vøzømbē-votot.

(*Kel 12:12-13*)

6) **Meli nømu, Lom taon-te guyagam**

Ngunuk Meli, sasae kandambá gugoam, Klisten bawan ezoqam mokho-te. (*Lom 16:6*)

Melkizedek (*Melchizedek*)

Ngenek Melkizedek, *Eibleem-qa khøuwa-té geyagam. Ndego Salem taon-ak-gé kawa ezoqam ndøgoám. Vaev-te ndøgo, nqanek Salem taon, møndømmø-Zelusalem-táon. Melkizedek ndego, *Mbumbukiam-gé iziz ezoqam ndøgoám. Ndego khandi miav-ak Mbumbukiam-qa iz ndø-eqatám. Khøuwa nøme, Eibleem nakhag-te gendoqavan, ndøgo kawa ezoqa foa gezøkhaana, ndigu *Lot-za gi-upozo, Melkizedek gèmmøqát. Yaq Melkizedek, zenda mbøevé, vømbø-guligulim. Yaq Eibleem gigiap ate ndægo, nakhag-te gendo-upøgim, gèqaqá, qaqageap vømø-ten, yaq qatoat kopo, Melkizedek vømbø-etoam. (*Gen 14:11-20; Iblu 7:1-28*)

Iblu pepa-te, av qane-peawáp nqægo: Melkizedek, ndego *Mbumbukiam-gé iziz ezoqa kandambaqape ndøgoám. Teqa matev møndø-løvuám, ndigu Mbumbukiam-gi iziz ezoqam, ndigu *Elon-gi zi gigoam, tiqa matev. Neka nøme ndøgo, av qane-peawáp nqægo: Mbumbukiam-ge iziz ezoqa kandambaqape nøme, av Melkizedek ge:goam, Yesú. (*Iblu 5:6-10; 6:20*)

Mesaya (*Messiah*)

Mesaya, ndøgo Iblu manqát. Taqa manqa mokho nqáneq, “Ezoqam ndego, oil gimboe-qouzim.” *Ol Testamen khøuwa-te, *Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam, Zu ezoqam-gi kawakawa-za neka *Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda, tiqa kawa-te, oil mo:qouzín, ndigu sasae gingazemín. Ndøgo khakhatáp, av nqægo, ngenek ezoqam, Mbumbukiam ekezan ndøvé, iz av te:ndap.

Mbumbukiam, Zu bawan-ak-te, manqa mbusa, āv genevé nqægo: Vaev-te, ndego tigi ezoqa kopo ndókhofotáv, kawa tezømbø-goat. Ngenek *Deivid-gé zeo ndógoát. Ndego gezømbó-megé neka vónqovotáz. Yaq Zu ezoqam, ngenek ezoqam, Mesaya mbo-akhaemám. Ngenek ezoqam, møndø-fakhán: Yesú. Geté Zu ezoqam kopoáv, ndigu Yesu, gèbi:nám. Ndigu matavapøteáv, av nqægo, ndego Mesayā. Yaq ndigu Mesaya-qa, zua mo:keogé.

(Met 2:4; 16:13-16, Mak 8:27-29; 14:61-62)

Ovøyam manqat nøme, taqa yaq-te, toqonøqeív ndøgo: *Keliso

Mozes neka Mozes-qa guguna manqat (*Moses and the Law of Moses*)

Mozes ndego, Izlael ezoqam-gé megeat ezoqam kandambaqape ndøgoám. Ezoqam ndégo, Izlael ezoqam, Izip manqei-te gendo-itub, atema ta manqei-qa iziz-te ndøgo, taqa yaq-te Mbumbukiam manqa mbusa gezømbeve, tezø-etoam. Izlael ezoqam, leg-av manqei-te gigoam, Mbumbukiam Mozes, Sainai lolol-te, guguna manqat ten mbo-etoám, guguna manqat nøme namba, Izlael ezoqam nonqo. (*Exo 24:12-18*)

Ta lolol-te ndøgo, Mbumbukiam Mozes até ndøgó-a, tene-omát, av *Mbumbukiam-qa palai khoev ti:wevem neka *mboges ndøgo, ma Mbumbukiam ti namba, poev ge-unimanqatin, ti:khakheinømem. (*Exo 25:1-8; 26:1-37; Kel 7:44-45*)

Bugukhokhof mbuk faev, Baebol mokho-te nqapeawap, Mozes ndøpeawám. Ta mbuk nqáne: Genesis neka Exodus neka Leviticus neka Numbers neka Deuteronomy.

Mozes ndego, zapikia møndømbø-goám. Teqa iz *Elón. Neka sævømiu vømbøgoam. Tuqa iz Miliám.

Mozes Izip manqei-té geqán. Ta khøuwa-te ndøgo, Izlael ezoqam, Izip ezoqam-gí yaq-fia mbain sasae ezoqam ndøgoám. Andé pingim-ák. *Felo, ndego Izip-ak-ge kawa, Izlael opønakheis ndakinak qaniap, zitøge-qa ndøgoám. Geté Mozes geqan, tegi evøndipakha, gèkhonøwém. Yaq vaev-te, ava-té gunu-utøvé, kea avønin-te vø-ivøvem. Yaq kawa-gú yu ndø-omét. Yaq ndugu, gè-anqó, neka kopømba ande av ekeza nakhasam nde-go, vø-okéf. Yaq Mozes Felo-qá khoev-té gekhouwév. (*Exo 2:1-10; Kel 7:17-22; Iblu 11:23*)

Mozes viav foti qamømbø-ndap, ndego Midian manqei-té genø-khokhón. Zapa ndøgo, Izip manqei-te ndøgo, ndego teqeív ndøgo, Izip ezoqam, Izlael ezoqam ndøfeumát. Yaq Mozes até gendego, vømbøtøke, ngenek Izip ezoqam pakhapakha vømbø-khana. (*Exo 2:11-25; Kel 7:23-29*)

Yaq Mozes viav foti nøme, Midian manqei-té geyagám. Ta manqei-te ndøgo, ndego sip keoge ezoqam ndøgoám. Yaq khøuwa nøme, Mbumbukiam Mozes manqat mbo-eín. Manqat, tae-qase wageap-us mokho-té genømbø-eín. Yaq Mbumbukiam Mozes nqawa Izip manqei-té genø-khofotáv. Yaq ngenek, ta manqei-te ndøgo, Izlael ezoqam-gé megeat ezoqam begó, neka ndigu Izip manqei-te ndigu, betøndø-itub. (*Exo 3:1-4:17; Mak 12:26-27; Kel 7:30-35*)

Yaq viav foti nøme, Izlael ezoqam, ndégo tezømbø-megé, Izip manqei vø-ivøvem. Mbumbukiam, Mozes mokho-te, umingiap matev kandambá gegoat, até Izip manqei-té-a neka ndaola-te ndøgo, *Ndaola Køkøuk ndimbo-akhayam, neka ta viav foti ndøgo, ndigu leg-av manqei-te gigoam. Vaev-te, Izlael ezoqam, ta manqei ndøgo gikhanøzem, taqa yaq-te Mbumbukiam manqa mbusa geve, tezø-etoam, Mozes viav 120 qamømbø-ndap. Yaq ndego lolol-té genøqavíg, ta manqei vømbøqeiv, sasa ndønanim. (Nqanek emanqat ndøgo tøngáz: *Exo 4:18*; neka manqat nøme taqa yaq-te nqáne: *Deut 34:1-12; Kel 7:36-45; Iblu 11:24-28*)

Manqat-qasis nøme, Mozes neka teqa guguna manqat-qa yaq-te nqáne: *Met 5:17; Mak 9:2-4; Luk 24:44; Lom 3:19-20; Iblu 3:1-3; Veve 15:3-4*

Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam (*Teachers of the Law, Scribes*)

Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, ezoqa kandakanda ndøgoám, Zu

ezoqam mokho-te. Ndigu Mozes-qa guguna manqat neka Zu atanakha-zapazapa-za-qa guguna manqat, ùnime:-zòtéz, neka ezoqa vøe-zømesimam. Neka ndigu *Zu ezoqam-gí manqa ovøyam megetapak mokho-té gunu:goám.

Vaev-te, nginik Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam neka *Felisi ezoqam, Yesu, løvøwe-qa ndøgoám. Zapa ndøgo, ndego tiqa manqat nøme unimanqatinteáv, ndigu Mozes-qa guguna manqat namba gi:tøkugimam neka ezoqa vøe-zømesimam. (*Met 2:4; 5:20; Mak 7:1; Luk 19:47; Zion 8:3*)

N

Nandi wagøvap-us (*Sulfur, Brimstone*)

Nandi wagøvap-us ndøgo, Inglis manqat-te ‘Salfa’ o ‘Brimston’ ndimbo-akhayam. ‘Brimston’ ndøgo, awenege íz. Geté ‘Salfa’ ndøgo, av ezoqa ndakin ndimbøe-akhayam. Nginik, bugug andé nandi khasøkhasís. Geté menanqíg. Khagi, khakhavá. Manqei mokho-té gunu:gú. Tiwagøvem, yaq tiqa wageap-qa waev kandambá neka tiqa sisip soqaqapé. Tiqa avønin-te, mbøni fokeam, føgákh.

(*Luk 17:29; Veve 9:17; 14:10; 19:20; 20:10; 21:8*)

Nakeamo zenda-te (*At the right hand side*)

Mbumbukiam Yesu yan-te ge-eqei, yaq teqa nakeamo zenda-te, qonam nonqo gembo-etoam, taqa manqa mokho av nqágo: Baebol khøuwa-te, qo ezoqa qoqa nakeamo zenda-te toqove, qo ndego qombóvizám neka iz kandambaqape voqombō-etoám.

(*Ef 1:20; Kol 3:1; Iblu 1:3, 13; 8:1; 10:12; 12:2*)

Niniva (*Nineveh*)

Niniva, taon kandambaqape ndøgoám. Mesopotemia manqei-té qagó. Taiglis kea-té.

Mbumbukiam Niniva taon-te, tege manqa vevezam ezoqam Ziona ndøkhofotáv. Zapa ndøgo, tiqa manqa-zapazapa, khàpumu-khouwév. Yaq Mbumbukiam ndigu ambá gengiæzoín. Geté ndigu Ziona-qa manqat giyogem, yaq mutøkhop ndøwaním, tiqa manqa-zapazapa zapaya, neka Mbumbukiam-te vøqambuz. Yaq Mbumbukiam nqanek Niniva taon ngi:wateáv, ezoqa ewaqape namba.

(*Jona 1-4, Met 12:41, Luk 11:32*)

Niu Testamen (*New Testament*)

Niu Testamen, taqa manqa mokho nqáneq, “Poev matev ndakinak, Mbumbukiam ezoqa namba ge:-unimanqatin.” Taqa yaq-te, ovøyam manqat nøme toqonóqeív ndøgo: *Poev matev, Mbumbukiam ge-unimanqatintam (4).

Noa (*Noah*)

Noa nupøkhán mbá geyagam. Ta khøuwa-te ndøgo, ezoqa ewaqape, manqei-qape-te, tiqa manqa-zapazapa, khàpumu-khouwév. Yaq Mbumbukiam, gèmbø-ewéz, taqa yaq-te. Yaq ndego matavap āv genevé nqágo: Ezoqa ewaqape, géngiæzó. Ibøkha segé-qavigít. Yaq ezoqa gégeoním, vøpakhaēz. Geté Noa, ndego ezoqa mbomambaqapé. Yaq Mbumbukiam āv gembøe-eín nqágo: Ndego khagua kandambaqape bekhakheinám. Yaq ta mokho-te ndøgo, Noa tegu sævam neka tegi nakhei angana misika neka tigi sakheis namba gékhandí:z. Yaq até søvakha gigiap vinivinimbá-ya, bemø-oz, bemø-khandi:z. Yaq Mbumbukiam qæ-qape ndokhofotáv, neka até manqei-té-a, ibøkha vøndō-fakhanam. Yaq ezoqa ewaqape, gégeoním, vøpakhaez. Noa-za mba ndøkhandí:z. Noa-qa emanqat nqáneq: Genesis 6 atema 9.

(*Met 24:37-39; Luk 3:36; 17:26-27; Iblu 11:7; 1 Pita 3:20; 2 Pita 2:5*)

O

Ol Testamen (*Old Testament*)

Ol Testamen, taqa manqa mokho nqáneq, “Awenege poev matev, Mbumbukiam ezoqa namba ge:-unimanqatin.” Taqa yaq-te, ovøyam manqat nøme toqonóqeív ndøgo: *Poev matev, Mbumbukiam ge-unimanqatintam (2).

Oliv (*Olive*)

Oliv ndigu, tæe neka tae nangá. Nginik tae nanga, khandin tigoat, tiqa khagi andé esokho khagi. Yaq gikhatøkhatøezamín, ndigu gèkisezín, neka ndigu ndøkek-ús.

Izrael manqei-te, oliv tae qanimáv sege-fakhanín. Oliv tae kopo-te, tae nanga kopoáv tivi:pat. Viav kandambá tivi:pat.

Zu ezoqam-te, oliv ndigu, gigiap-qapé. Gikhatøkhatøezamín, ezoqa, nøme sègelouzín. Geté nøme ndigu, nandí gini-pesegememín, oil sasa ndøwain. Yaq ta oil ndøgo, nøme lou løvutam nonqo ndøyogemín. Geté nøme lampa-té ginø-qouzamín. Andé kelesén. Zapa ndøgo, ta khøuwa-te ndøgo, kelesen mbaín. Neka ndigu oil nøme, kha-té o nqamav-té ginøgi:mám. Andé mulømulá.

(*Met 25:1-4; Kel 1:12; Veve 18:13*)

Nqovønqova, oliv tae neka oliv pesegim-qa yaq-te, nqovønqova khagi-us mokho-té qanu:gu.

Yesu Zelusalem taon-te gegoam, ndego tegi paev ezoqam namba, ta manqei-te ndøgo tinø-pindamín, Oliv manqei pøyat gimbo-akhaemam. Ta manqei pøyat-te ndøgo, oliv tae khae ndøgoám. Zelusalem taon avønín-té qagoám.

(*Met 21:1; 24:3; 26:30; Mak 13:3; 14:26; Kel 1:12; Veve 18:13*)

P**Pailøt** (*Pilate*)

Pailøt, ndøgo ezoqam-qá íz. Ndøgo ambá av nqægo, plen nøzøgim ezoqam me:manqaté. Ta khøuwa-te ndøgo, gigiap av nqægo mbaín. Geté ndego Pailøt, Izrael manqei-te, Lom kawa ezoqam ndøgoám.

Ezoqam ndégo, manqa gevøovam, Yesu tae mutui-te gitøkewem, oskiá ndøgo, ndego teqa manqa-zapa qeiviav qagoam.

Paladais (*Paradise*)

Paladais, taqa manqa mokho, “Khae bugug eqeieqei-qapé.” Iden manqei mbomambaqape, ndøgo Mbumbukiam ibugukhokhof *Adam neka *Iv tiqa yage nonqo gezø-etoam, ezoqa nøme, iz nøme, Paladais manqei mbo-akhayám. Geté *Niu Testamen mokho-te, Paladais manqei, ndøgo tønè-manqaté, ma ezoqa tizav, ndigu Yesu Keliso ndi-unimanqatinat, ndigu tipakhaez, taqa zita-te.

(*Luk 23:43; 2 Ko 12:3; Veve 2:7*)

Palai Khagua (*Ship, Sailing boat*)

Palai khagua ndøgo, andé katá. Geté palai ginibøitám. Ta khøuwa-te ndøgo, enzin o mota mbaín. Khamøe ndøskuzám. Palai khagua ndøgo, tæe gini-khakheinumám. Nøme ndøgo, khasøkhasís. Nøme kandakandá.

Palai khagua kandakanda, Meditelenien ndaola-té ginøbøitám. Pol-za palai khagua av nqægo ginø-ketabín, manqei vinivinimba-te gi-okhoam, ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat gi:zømesimam. Yaq Pol Lom taon-te gemat, ta palai khagua-te ndøgo, ezoqa andé kandambá, gu:guvat. Ate gi:goam, 276 (*Kel 27:37*).

Geté Gelili kewan-te ndøgo, palai khagua khasøkhasís mbá qabøitam. Ezoqa tuelv mba kopømbá, giguvín, ta palai khagua-te, av nqægo.

Pasova (*Passover*)

Ovøyam manqat taqa yaq-te, toqonøqeív ndøgo:

*Khøuwa kandakanda, 1) Pasova khøuwa kandambaqape.

Pentikos (*Pentecost*)

Ovøyam manqat taqa yaq-te, toqonøqeív ndøgo:

*Khøuwa kandakanda, 3) Pentikos

Pepa løvøyat (*Scroll*)

Baebol khøuwa-te neka até taqa zita-té-a, nupøkhán mbá, ezoqa pepa neka mbuk mbaín, av ndakin nqazi-qeivi. Ezoqa tiqa pepa neka mbuk nøme, søvakha gigiap-gí ngusum-té gono-peaumám. Neka pepa nøme, ande peføpefá gini-khakheinumám,

võtøkubumam. Yaq ndøgo tino-peaomemín. Ta gigiap-qa iz, papaelés (papyrus). Yaq nginik søvakha gigiap-gi ngusum neka papaeles, gèløvønøvemám. Ndøgo tiqá mbúk. *(Veve 5 neka 6 neka 8 neka 10)*

Yesu ekeza Nazalet vemiaav-te, guliguli khoev-te gegoam, ndego pepa løvøyat mbuk av nqægo gimbo-etøomém, yaq ndego Mbumbukiam-qa Manqat vøgeveam *(Luk 4:16-21)*.

Poev matev, Mbumbukiam ge-unimanqatintam (Covenant)

Poev toqo-unimanqatin, ezoqa namba, ndøgo gigiap-qapé. Manqa mbusá, yaqyaq-a. Toqonqawa, qo nøfu matev qóngiú. Yaq qaqa ndófakhán. Baebol mokho-te, Mbumbukiam ezoqa namba, poev matev foá, ge-unimanqatintam:

1) Poev matev ndøgo, Mbumbukiam Eibleem namba, ge-unimanqatin.

Nqanek poev matev-te, Mbumbukiam *Eibleem-te, manqa mbusa, āv genevé nqægo: Ndego Eibleem neka tegi zi, matev mbomømboma zømatønumát, neka Eibleem mokho-te, ezoqa ewaqape manqei-qape-te, matev mbomømboma vøzø-matønumát. *(Gen 12:2-3; Kel 3:25; 7:8; Gal 3:8)*

2) Poev matev ndøgo, Mbumbukiam Izlael ezoqa namba, ge-unimanqatin.

Mbumbukiam *Izlael ezoqa namba, nqanek poev ge-unimanqatin, ndego Mozes mokho-te, teqa guguna manqat ten zø-etoám, neka nømendim manqat vinivinimba vøzø-etoam, ndigu āv kiníyagāt, ndigu ekeza bawan ezoqam ndigu, ndigu khandi miav-ak Mbumbukiam ndimbovizap. *(Exo 19:5-8)*

3) Poev matev ndøgo, Mbumbukiam Deivid namba, ge-unimanqatin.

Nqanek poev matev-te, Mbumbukiam *Deivid-te, manqa mbusa āv genevé nqægo: Tegi zi, ezoqa kopo, kawa ezoqam oskia ndøgoát. Nqanek manqat, møndø-unimanqatín. Zapa ndøgo, *Deivid-ge zeo nøme, Yesú. Yaq ndego kawa ezoqam oskia ndøgoát. *(2 Sam 7:16, 28)*

4) Poev matev ndakinak, Mbumbukiam ezoqa namba, ge-unimanqatin.

*Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam Zelemaya neka Ezekiel, é-møndø-manqatám, Mbumbukiam ezoqa namba, poev ndakinak ndø-unimanqatín. Ndøgo unimé:-viní, av poev matev nøme, ibugukhokhof ezoqa namba ge:-unimanqatintat. Ta poev matev ndakinak-te, Mbumbukiam manqa mbusa, āv genevé nqægo: Ndego ezoqam-qa manqa-zapazapa, segembøé-navøém. Yaq ndego ezoqa gé-enénd, tiqá mokho-té, ambá ndøgo, ngusum-te mbā. Nqanek manqa mbusa, Mbumbukiam ibugukhokhof, Zu ezoqam-té genøvé. Yaq Yesu tae mutui-te genanim, nqanek manqa mbusa, møndø-unimanqatín. Yaq ta mokho-te, Mbumbukiam-qa manqa mbusa, ezoqa ewaqape-té qanøfakhán, gekha ezoqam ndigu, Mbumbukiam-te tiotabat neka *Yesu *Keliso vø-unimanqatintāt.

(Met 26:28; Luk 22:20; 1 Ko 11:25; Iblu 8:7-13)

Nq

Nqova Mbomambaqape (Holy Spirit)

Nqova Mbomambaqape, ndego Mbumbukiam ekezan-gé Nqová. Ndego ni mokho-té gunu:yagé, gekha ezoqam ndigu, Yesu ndi-unimanqatinat. Ndego ni unimanqatin manqat-té genø-ituná *(Zion 16:13)*. Neka ndego ni guligulim-té genøni-tøkeé, neka ni zapaya, Mbumbukiam ndēmbōviām *(Lom 8:26-27)*. Neka ndego ni Mbumbukiam-qa poev ni-ovøyám *(Kel 13:2; 16:6-7)*, neka ni Mbumbukiam-qa Manqat manqate-te ndīni-tøkēē *(1 Ko 2:4-5)*, neka ni Klisten nøfuand tøke nonqo, etoam matev vinivinimba ndīni-ētōām *(1 Ko 12 neka 14)*. Neka ndego ni até niqa yage matev-té-a, ginitøkeé, ni tiziyagat, av Mbumbukiam ndømbøe-poev *(Gal 5:22-23)*.

Yesu yan-te geqavig, ndego bugukhokhof, manqa mbusa é-møndøvé, av nqægo: Ndego tegi paev ezoqam-te, tøke ezoqam ndókhofotáv. Ngenek tøke ezoqam, Nqova Mbomambaqapé *(Zion 14:26, Kel 1:5, 8; 2:1-4)*.

Gekha ezoqām ndigu, Mbumbukiam, Nqova Mbomambaqape-qa yaq-te timbøe-viømem, ndego segezø-etoám (*Luk 11:13*).

Nqova soqaqape (*Devil*)

Manqat teqa yaq-te, toqonøqeív ndøgo: *Saitan

Nqova soqøsoqa (*Evil spirits, Demons*)

Nqova soqøsoqa, *Saitan-gí nqová. Nginik ambá av nqægo, løvøte ezoqam-gí nqová. Av taoká. Ezoqa tipakhaetat, tigi nqova, nango Mbumbukiam-té ginø-vesezát (*Eccl 12:7*). Nginik ambá av nqægo, manqei-qape-té ginø-okhoát. Vaev-te, ndigu ezoqam, Yesu gi-unimanqatintam, te namba mé:yagát. Geté ndigu, gisanqawam, gøinam-té ginø-nqagivém.

Geté nqova soqøsoqa, viní. Nginik Saitan-gi nqova, ezoqa ngenøgim-té ginø-abumatún. Tiqa poev kandambaqape nqáneq: Ezoqa gétubumát, yaq ndigu Mbumbukiam vøsanqawēm-a, Saitan vømbópavāt. Nøme ndøgo, nqova soqa, ezoqam-té genø-tøkewín, yaq ndego ezoqam, manqa-zapazapa vinivinimba vøgonín. Neka nøme, nqova soqa, ezoqam-té genø-onín. Yaq ngenek ezoqam-qa yage, ùnime:-soqaín. Yesu manqei-qape-te geyagam, ndego nqova soqøsoqa kopoáv gengeasumam, ezoqam-qa mokho-te gu:goam. Até ndakin-a, Yesu kopømbaqapé, ezoqa tinqovotaz, ndigu nqova soqøsoqa ndizømbøigu o tiqa mokho-te ndu:yage.

Gekha ezoqām ndigu, Yesu ndi-unimanqatinat, ndigu kopømbaqapé, møe mbaín segéyagát, nqova soqøsoqa-qa yaq-te. Zapa ndøgo, ni mizi:nøtén, Mbumbukiam-qa bazaføgakh, ùnime:-løvú, *Saitan-qa bazaføgakh. Neka Yesu, Saitan møndøpitáv. Neka te namba, até ní-a, kopømbaqapé, Saitan, tegi nqova soqøsoqa namba, tizi-tømbuzutat. (*Met 4:24; 17:14-20; Mak 7:29-30; Luk 4:33-36; Zion 10:19-21; Kol 2:10; 1 Ti 4:1; Zems 2:19; 1 Zion 4:4*)

S

Sabat (*Sabbath*)

Sabat, taqa manqa mokho, “Pusúp”.

Sabat khøuwa, Mbumbukiam ndøvé. Ndego khøuwa siks gesasaetam, manqei-qape gekhakheinam, yaq sasae qamømbo-navøem, ndego khøuwa seven-te, pusup ndøqóm. Yaq Mbumbukiam, āv gene-eín nqægo: Ezoqa tiqa sasae, khøuwa siks mokho-té giabenø-sasaeát. Geté khøuwa seven-te ndøgo, ndigu pusup beqøvezát, Mbumbukiam bembø-vizumemat (*Gen 2:1-3*).

Zu ezoqam, tiqa khøuwa, khagus ndøngazín. Siks oklók. Yaq nakémbá, até tiqa Sabat khøuwá-ya, Fraide khagus ndøngazín, yaq nøme pave ndøgo, khagus, vømø-navøemín. Khamasim, Yesu tae mutui-te gitøkewem, vønanim, yaq ndigu ezoqam, gi-eoeinam, gè:ngetøgeapát. Zapa ndøgo, tiqa Sabat, avønín géngáz.

Zu ezoqam, Sabat khøuwa-qa yaq-te, khafeap vinivinimbá qazøgoam. Sabat khøuwa-te, ezoqa ùnime:-kopømba-mbaín, sasae-qase tigoat. Yaq ndigu qaqa ndøgonemín, ezoqa nqanek khafeap ginqøonemín. Yaq nakémbá, ndigu até Yesú-a, qaqa mbo-gonemín, ndego Sabat khøuwa-te, ezoqa gekhakheinøvemín o tegi paev ezoqam, Sabat khøuwa nøme-te, wit nanga-qasi givingisømem, vølouz. Ndigu āv gini-manqatám nqægo: Matev av nqægo, sasáe. Yaq khafeáp, Sabat khøuwa-te toqogo.

(*Met 12:1-2; 28:1; Mak 2:28; Luk 4:16; 23:56; Zion 19:31; Kel 1:12; 18:4; 1 Ko 16:2*)

Sadusi ezoqam (*Sadducees*)

Nginik Sadusi ezoqam, iz akhayapák nømé, Zu ezoqam-qa mokho-te. Ndigu ezoqa āv gini-zømesimám nqægo: Ndigu Mozes-qa guguna manqat neka manqat nøme, Zu ezoqam-gi atanakha-zapazapa-za oskia gimbopavam, ùni bembøepáev. Geté tiqa unimanqatin matev, viní. Yaq ta zapaya nqanek, Sadusi ezoqam neka Felisi ezoqam, khøuwa kopoáv, manqa ndø-itumbumám. Felisi ezoqam, āv gini-unimanqatintám nqægo: Ezoqa tipakhaetat, ndigu nqawa ndøkhandi:tát. Geté Sadusi ezoqam gimanqatam: Ezoqa tenanim, vaev sa nqáneq. Khandi nøme mbaín, løvøte-qa zita-te. Neka

ndigu unimanqatinteáv, av nqægo, nqova nøme ndígū. Ndigu āv gini-manqatám nqægo: Mbumbukiam yakhapús, nqova, neka nqova nøme mbaín, kopømba ande av enzol ezoqam neka nqova soqøsoqa ndi:gu.

(*Met 3:7; 16:1; 22:23; Mak 12:18; Kel 23:6-11*)

Sainai (*Sinai*)

Sanai ndøgo, lolol-qá íz. Mbumbukiam teqa guguna manqat, *Mozes ndøgo temboetoám, Izlael ezoqam nonqo.

(*Kel 7:38; Gal 4:24-26; Iblu 12:18-24; Veve 14:1*)

Saitan (*Satan, Devil*)

Saitan, taqa manqa mokho, “Qaqa ezoqám.” Ndego *nqova soqøsoqa-gé megeat ezoqám. Iz nøme, ndego nqova soqaqape neka manqei-qape-gé megeat ezoqam mboakhayám. Ibugukhokhof, ndego Mbumbukiam-gé enzol ezoqam ndøgoám. Geté ndego Mbumbukiam-qa manqat, gèsanqáo, vø-Mbumbukiam-ge-qaqa-ezoqam-ev.

Saitan, ndego até ni ezoqam-gé qaqa ezoqám. Ndego ezoqa oskia tubam-qa neka khamasim-qa ndøgó, ndigu manqa-zapazapa vinivinimba betē-matanam. Neka ndego meakha manqat ate ndægo-gé evé. Neka ndego ni Klisten ezoqam, oskia niqa manqa-zapazapa-qa yaq-te manqa mate eim-qa nigú, ni bugukhokhof qazimatønumam. Zapa ndøgo, ndego poeveáv, ni tizi-unimanqatintat, av nqægo, Mbumbukiam niqa manqa-zapazapa, sègembøe-navøēm.

(*Met 4:1; Mak 4:15; Luk 22:3; Zion 8:44; 2 Ko 2:11; 1 Pita 5:8; 1 Zion 3:8; 5:18*)

Yesu løvøte-te gekhandi:v, ndego ezoqa neka nqova ate ndi:gu, āv genezømás nqægo: Teqa bazaføgakh ùnime:løvúám, Saitan-qa bazaføgakh. Yaq vaev-te, Yesu Saitan unimé:-ngiú. (*Iblu 2:14; Veve 20*)

Samalia (*Samaria*)

Samalia, manqei-qá íz. Nqanek manqei, e Zudia plovins-a, e Gelili plovins, livinqasé qanu:gú. Samalia ezoqam, uni Zu ezoqam-ín mbá. Zapa ndøgo, ibugukhokhof *Bebilon ezoqam-ge kawa, Samalia manqei møndøndáp. Yaq ezoqa nøme, ma gi:søkhoam ndøgo, Bebilon manqei-té ginø-upøzó. Pingim-ák. Yaq ndego manqei vini-ak ndø-upøgím, Samalia manqei-te tiyagat, yaq ndigu Zu ezoqam namba, vø-tøkuatam. Nginik ezoqam, khandi Mbumbukiam mbovizupám, geté até ekeza mbumbúk-a vøzø-vizupam. Emanqat taqa yaq-te nqánek: *2 King 24-41*. Yaq nakémbá, Zu ezoqam, Samalia ezoqam, gèsanqabám. Geté Yesu até ti-té-a, kuku mbogoám.

(*Luk 9:51-56; 10:30-37; 17:11-19; Zion 4:1-26, 39-42; Kel 1:8; 8:5-8; 9:31; 15:3*)

Sams (*Psalms*)

Sams mbuk ndøgo, ouv mbúk. Ta ouv ndøgo, Mbumbukiam-qá iz eqawat nonqó. Ouv kopoáv, Sams mbuk mokho-te, *Deivid ndøqaqaemám, vøpeaumam, neka ouv nøme ndøgo, ezoqa vinivinimba nøme, vø-qaqaemam.

(*Luk 20:42; 24:44; Kel 2:29-35; 13:33-35, Lom 4:6-7; Ef 5:19; Kol 3:16; Iblu 1:10*)

*Meli, Yesu-gu evo, Elizabet-te okha guwav, yaq Mbumbukiam-qa iz gu-eqa, tuqa manqat ndøgo, andé Sáms. (*Luk 1:46-54*)

Samuel (*Samuel*)

Samuel ndego, *Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqam kandambaqape ndøgoám, neka ndego *Izlael ezoqam-ge megeat ezoqam mbomambaqape vøgoam. Ezoqam ndégo, Izlael ezoqam-ge kawa *Deivid oil gembøe-qouz, Mbumbukiam ngenek kawa ezoqam geveatav.

Samuel-qa emanqat, *Ol Testamen mokho-te, 1 Samuel 1 qanøngáz.

(*Kel 3:24; 13:20; Iblu 11:32*)

Sande (*Sunday, First day of the week*)

Sande ndøgo, pula-qá bugukhokhof khøuwá. Yesu genanim, manqei-pakha-te vøgoam, yaq ndego Sande qanaqanus ndøkhandi:v (*Met 28:1, Mak 16:2, 9; Luk 24:1;*

Zion 20:1). Yaq nakémbá, Klisten ezoqam, Sande khøuwa, Evezøza-qá khøuwa mboakhaemám (*Veve 1:10*).

Yesu løvøte-te gekhandi:v, ndego tegi paev ezoqam, ma gi-pindam, bugukhokhof, Sande khagus zøfakhán, neka pula kopo-qa zita-te, Sande khøuwa nøme, nqawa vøzøfakhan (*Zion 20:19-22, 26*).

Vaev-te, Klisten ezoqa nøme, Sande khøuwa ndøpindumám (*Kel 20:7, 1 Ko 16:2*).

Yesu Zion-te, manqat geveaz neka umingiap vinivinimba ge-omat, ta matev ndøgo, Sande khøuwa-té qanøfakhán. Evezøza-qá khøuwa-té (*Veve 1:10*).

Klisten ezoqam, Sabat khøuwa-te o Sande khøuwa-te tiguligulimat, taqa yaq-te, Pol āv gene-peawám nqægo: Qo matev ùnime:gó, av ndoqote-unimanqatinat (*Lom 14:5*), neka ni bizi-ponqòmbáp, unimanqatin matev vinivinimba-qa yaq-te (*Lom 14:1*).

Sæla (*Sarah*)

Sæla ndugu, *Eibleem-gú zás. Ngunuk sog ndøgoám. Nupøkhán mbá. Geté gumu-ngæpuka-ev, ndugu nakhasam me:-ová, anganeám, *Aezek vøqan.

(*Lom 4:19; 9:9; Iblu 11:11; 1 Pita 3:6*)

Silva (*Silver*)

Silva ndøgo, *auli gigiáp. Momotap-ús. Taqa fia andé kandambá. Geté *gol-qa fia, gò:megeát.

Sip (*Sheep*)

Sip ndugu, søvakha gigiap nanák. Gagayag ndølogatún. Baebol khøuwa-te ndøgo, sip ndigu, gigiap-qapé, Zu ezoqam-te. Sip su ndøgo, ndabua me:khakheinumám, neka sip-qa tete vø-izumam, neka sip-kha vølogam.

Sip ndigu, *sip keoge ezoqam bezøgó. Mbain tøgoat, ndigu gésoqoéz.

Khøuwa kopoáv, Zu ezoqam, Mbumbukiam-te, sip nakheis ndølovusumám (*Mak 14:12*). Taqa yaq-te, ovøyam manqat nøme toqonøqeív ndøgo, *Mbumbukiam-gi iziz ezoqam neka *Mbumbukiam-ge Sip Nakhasam, ta manqat-qa mokho-te.

Baebol, āv qane-eín nqægo: Ni ezoqam, andé síp, neka Yesu, nigí sip keoge ezoqám. (*Met 9:36; Zion 10:1-16*)

Sip keoge ezoqam (*Shepherd*)

Sip keoge ezoqam, sip zøkewagatún. Nginik, sip, manqei egeieqei-té ginø-itubatún, ma gagayag kopoav tøgoat, tiqa loge nonqo. Sip keoge ezoqam ndigu, tigi sip, ùni møndæ-zøtezín, neka iziz vøzø-akhaematun. Neka sip ndigu, tigi keoge ezoqam-qa manqa wag, vøezøtezín. Nginik sip keoge ezoqam, uta ndønqagimatún. (Nqovønqova taqa yaq-te, *Zion 10:6* avønin-té qonøqeív.) Neka lova, ndigu sip ndøgo tunu-møvabín. Yaq mboqog-té ginø-buvín, tigi sip vøzømbø-khazín. Soqain ndøgo, matev soqøsoqa tøzøfakhan. Ndigu ta uta-te o sip-qa khoev-te, mboqog-té ginø-onimatún. Geté aqona ezoqam, uta-té genø-qavigín, sip vø-aqonøvemin. Ni ezoqam, andé sip, neka Yesu, nigí sip keoge ezoqám. (*Met 9:36; 12:11-12; 18:12; Luk 2:8; Zion 10:1-16, 25-27*)

Pol, ndego Keliso-ge u-anem, āv gene-eín nqægo: Klisten bawan megetapak, ndigu andé sip keoge ezoqam egeieqei betegó. Neka ndigu Mbumbukiam-gi bawan ezoqam, mbomambá sa bezø-keogé, ndego ekeza kouk ge:wi (*Kel 20:28*).

Sip nakhasam (*Lamb*)

Zu ezoqam, tiqa manqa-zapazapa evøzam nonqo, Mbumbukiam-te sip nakheis ndølovusumám. Nqanek matev, *Mbumbukiam-gi iziz ezoqam ndømatønumám. Taqa yaq-te, manqat nøme toqonøqeív ndøgo: *Mbumbukiam-ge Sip Nakhasam neka *Søvakha gigiap løvusam matev.

Manqat Qandoveveam mokho-te, Zion Sip Nakhasam nde:manqate, ndego Yesu me:manqaté. (*Veve 5:6-14; 6:1; 7:9*)

Siza (*Cesar*)

Siza ndøgo, *Lom kawa ezoqam kandambaqape-qá íz, ezoqa gimbo-akhaemam. Yesu-qa khøuwa-te, Lom ezoqam, manqei vinivinimbá gi-upøgimam. Até *Izrael

manqéi-a, vōndap. Yaq ta mokho-te ndōgo, ngenek Siza, até Izlael ezoqam-gé kawa ezoqam kandambaqape ndōgoám. (*Met 22:15-21, Kel 17:7; 25:8-12; Filip 4:22*)

*Niu Testamen mokho-te, ezoqa vinivinimbá, iz Siza gindapem, gikawawat. Nøme Siza Ogastés (*Luk 2:1*), neka nøme Siza Taibiliés (*Luk 3:1*), neka nøme Siza Klodiés (*Kel 11:28; 18:2*)

Ezoqa nøme, nginik Siza, andé mbumbuk me:zæbám.

Sodom neka Gomola (*Sodom and Gomorrah*)

Sodom neka Gomola, taon menas-qá iziz. Mbumbukiam nqanek taon menas, gèngiú, ezoqa ewaqape namba. Zapa ndōgo, nginik taon-ak, tiqa manqa-zapazapa, khàpumu-khouwév. Gøinam neka *nandi tatas wagøvap-us ndø-o:áz. Andé qæ me me:lanqá, ezoqa ewaqape vōngiæzo. *Lot-za mba ndøkhokhóz, ndigu Sodom taon-te giyagam.

(*Gen 18:1-19:29; Met 10:15; 11:23-24; Luk 17:29; Lom 9:29; 2 Pita 2:6; Zud 1:7; Veve 11:8*)

Solomon (*Solomon*)

Solomon ndego, Deivid-gé yó, ndego Izlael ezoqam-ge kawa, tegu sævam nømu namba, tuqa iz Batseba. Deivid genanim, yaq kawa iz, Solomon ndøndáp.

Khøuwa nøme, Solomon, Mbumbukiam mbofakhán. Venanqei-tam-té. Yaq Mbumbukiam, āv gembøbeváp nqægo: Qo gekha gigiap o matev qápoev, tøtaqa-etoam? Yaq Solomon Mbumbukiam matavap loloakh-qa mboviám. Yaq ndego kopømba ndōgoát. Izlael ezoqam egeieqei zømbó-megetát. Yaq Mbumbukiam Solomon matavap loloakh kandambá gembo-etoam. Teqa matavap loloakh, kawakawa-za ate ndi:gu-qa matavap loloakh, møndø-løvúám. Neka Mbumbukiam Solomon até gigiap kopoav vømbō-etoam. Yaq Solomon, gigiap kandamba tantáv, qambogoam.

Bugukhokhof *Mbumbukiam-qa khoev egeieqei, manqat, Solomon ndøvøovám, tiwevem. Ta khoev ndōgo, qanimav tantáv. Ibugukhokhof, Mbumbukiam-qa khoev, palai khoev mba ndōgoám, ma Izlael ezoqam, Mbumbukiam-qa iz gi-eqatam. (Taqa yaq-te, ovøyam manqat toqonøqeív ndōgo: *Mbumbukiam-qa palai khoev.)

Geté matev nøme, Solomon gematanam, soqáin. Ndego manqei vini-ak sakheis ndøzøkím. Kopoav-qapé. Yaq ndigu ekeza mbumbuk vinivinimba-té ginø-ituím, yaq Solomon até nginik mbumbúk-a, iz vøzø-eqatam, neka lou-qasis løvønám, ti-te etoam matev gone nonqo, manqat vøvøovám.

Solomon até mbuk ndøpeaumám. Ta mbuk ndōgo, *Ol Testamen mokho-té qanu:gú. Mbuk nqáneq: Ecclesiastēs, neka manqat vinivinimba, Proverbs mbuk-te ndøugu, neka Song of Sōngs neka Sams menas.

(*Met 1:6-7; 6:29; 12:42; Luk 11:31; 12:27; Kel 7:47*)

Søvakha gigiap løvusam matev Mbumbukiam-te (*Sacrifice*)

Zu ezoqam, Mbumbukiam-te søvakha gigiap, tini-løvøsumám ndōgo: Nøme ndōgo, ike manqat nonqó, Mbumbukiam-te, neka nøme, ekeza manqa-zapazapa zapayá. Søvakha gigiap Mbumbukiam-te, *Mbumbukiam-gi iziz ezoqam mba ndølvøsumám, ezoqam-qa iz-te. Ezoqa nøme-te, matev av nqægo, khafeap ndōgoám (*Luk 2:24*).

Yesu-qa khøuwa-te, Zu ezoqam, søvakha gigiap løvusam matev av nqægo, *Mbumbukiam-qá khoev-té ginøgoám, Zelusalem taon-te ndōgo. Geté ndakin, kopømba mbaín, av ti:matønumat ndægo, zapa ndōgo: Ndakin Mbumbukiam-qa khoev mbaín, Zelusalem taon-te. Lom ezoqam ndøngi:nám.

Yesu søvakha gigiap løvusam matev-qa yaq-te Mbumbukiam-te, āv gene-eín nqægo: Gigiap-qape Mbumbukiam-qa bøi-te, tanakh matév neka kuku matév neka teqa manqat o-mba ndape matév, ambá ndōgo, ezoqa søvakha gigiap timbo-løvøsumat. (*Met 9:13; 12:7; Mak 12:33*)

Yesu ekeza kha, ande søvakha gigiap løvusam matev, Mbumbukiam-te gembo-etoam, yaq ni ndakin søvakha gigiap løvusam matev binígú, niqa manqa-zapazapa zapaya. Kopømbaqapé, mbain tøgoat. Zapa ndōgo, Yesu niqa manqa-zapazapa, é-møndø-

evøzám. (*Iblu 10:18, Ef5:2*)

Pol, ndego Keliso-ge u-anem, āv gene-eín nqægo: Av Mbumbukiam-gi iziz ezoqam, søvakha gigiap gi:løvusumam te-te, ni nikeza kha neka yage, Mbumbukiam āv tabiz-imbøe-etøomém (*Lom 12:1*)

Søvakha ngusum, waen nonqo (*Wine skin*)

Taqa yaq-te, ovøyam manqat, toqonøqeív ndøgo: *Waen

T

Tae etet sisip mbomømboma, mboqotam nonqo (*Incense*)

Tae etet av nqægo toqo-mboqotam, taqa sisip andé fimakh-ús. Gigiap av nqægo nøme, tae-anim-qá etét gini-khakheinumatún, neka nøme, esokho o lu vøe-khakheinumatun. *Mbumbukiam-qa khoev-te, tae etet av nqægo, *lou-qase-té ginø-mboqotumám, ma Mbumbukiam-te *etoam matev gi:goam. Ta lou-qase ndøgo, gol khakheitáp.

Viav kopo-te, khøuwa kopo, *Mbumbukiam-ge iziz ezoqa kandambaqape, kouwat uni khafeap-qape-in mokho-té genø-onín. Ndego søvakha gigiap-qá kouk ndøndapín neka tae etet mboqotam nonqo vøndapín.

Zu ezoqam, Mbumbukiam-te, tae etet sisip mbomømboma mboqotam matev, teqa iz eqawat nonqo neka ike manqat gone nonqo ndøgoám.

(*Met 2:11; Luk 1:9-11; Ef5:2; Veve 8:3-4; 18:13*)

Tae mutui (*Cross*)

Lom gaman ezoqam, pepen ezoqam, tiqa løvøte etoam nonqo, tae mutui-té ginø-potosamín. Ndøgo ùnime-soqá, av toqote-naqanim. Neka ezoqa, tae mutui-te giføløbamin, ndigu mivi kandambá gindapemín. Ezoqa tae mutui-te tøkëbam matev, Lom ezoqam, taon bavokhó ginø-gonemín.

Yesu tae mutui-te genanim, nqosøgeap kandambaqape vøndap-a, mivi kandambaqape vøndap, ndego ni me:gó. Ndego ni nqawa Mbumbukiam-te ituna-qa ndøgoám. Soqáin ndøgo, ezoqa ewaqape tisoqoez.

Yesu tae mutui-qa yaq-te, āv gene-eín nqægo: Gekha ezoqām ndego, te-te paev-qa ndego, ndego ekeza tae mutui be-eqá, bembøpaev. Nqanek manqat, yaya etæ manqát. Taqa manqa mokho nqáne: Gekha ezoqām ndego, te-te paev-qa ndego, ndego ekeza poev matev, zitá geabetewuá, neka Mbumbukiam-qa poev matev bembøpaev. Yesu matev, āv tenegó. Até ndøgó-a, tae mutui-te gitøkewem. (*Luk 9:23; Met 16:24; Mak 8:34; Filip 2:5-8*)

Teks moni upøgim ezoqam (*Tax collector*)

Teks moni upøgim ezoqam, Izlael manqei-te ndøgo, Zu ezoqam ndøgoám. Geté ndigu Lom gaman-qa ndøsasaetám. Ta khøuwa-te ndøgo, Zu ezoqam, teks moni kopoáv gi-abumam, Lom ezoqam-te, ndigu gizømbo-kawaeztam. Teks moni upøgim ezoqam, ndigu nginik moni, Lom ezoqam nonqo ndø-upøgimám. Ndigu taon mboqog avøninte, khoev-qasis zøgoám. Yaq gekha ezoqām ndigu, taon-te gi-ozín, ndigu moni be-abám. Ezoqa nginik teks moni upøgim ezoqam, gèsanqabám. Zapa ndøgo, ndigu Lom ezoqam-qá sasae ndøgoám, neka khøuwa kopoáv, ndigu ezoqam-te, moni khápumu-upøgimám, ambá sa nqáne, av teks moni upøgim eqeieqei ndægo.

Neka nøme nqáne: Nginik teks moni upøgim ezoqam, oskia *bawan vini-ák namba me:khokhombupám. Yaq ezoqa ndigu ta zapaya ndøgo, khavim-us me:zæbám, Mbumbukiam-qa bøi-te, neka ezoqa soqøsoqa manqa-zapazapa-us vøezæbam. Geté teks moni upøgim ezoqa nøme, Mbumbukiam-té ginøqambúz, ambá av nqægo, av *Felisi ezoqa nøme ndi:gu, ndigu gimatavupam av nqægo, tiqa yage eqeieqei, neka kopømbaqapē, Mbumbukiam-te qambuzaneav tigoat.

(*Met 9:9-11; Mak 2:15-16; Luk 18:10-13*)

W

Waen (Wine)

Waen ndøgo, waen tae nanga ét. Baebol khøuwa-te ndøgo, waen āv gini-khakheinumám nqægo: Waen tae nanga, gleips (*Grapes*) ndimbo-akhayam, gèpeseгимemín. Yaq et ndøgo, qawain, bugukhokhof ganda pot-té ginø-ziøvememín. Yaq sège-ivøvemín. Yaq et ndøgo, sège-qambuín, vømø-waen-in. Yaq vaev-te nqanek waen, søvakha ngusum-té ginø-ziøvememín. Zapa ndøgo, ta khøuwa-te ndøgo, botol mbaín. Geté nginik søvakha ngusum, ndakinak begó. Zapa ndøgo, awenege ngusum-te toqozia, yaq waen tøpopon, ndigu gékeqáz. Yaq waen vøqouvøem-a, søvakha ngusum vøsoqoēz (*Met 9:17, Mak 2:22*).

Søvakha ngusum-qa nqovønqova, *Metiu 9:17* avønin-té qonóqeív.

Izlael manqei-te, waen khæ kopoáv. Gleips gikhatøkhatøezamín, yaq nøme, ezoqa khandin ndølouzatún. Nøme ndigu, khøuwa tatas-té ginø-abamín, vøpapevemín. Yaq vaev-te, āv tini-louzatún. Neka nøme ndigu, waen me:khakheinumátún.

Ezoqa waen, khøuwa kandakanda-té ginø-izumám. Khamasim, *Pasova khøuwa-tē o sakhei etoam lou loge-tē. Neka khøuwa nøme, ndigu waen, ibøkhá namba me:nokhogimám, tiqa lou namba, vøe-izumam (*Met 21:33; Mak 14:25; Zion 2:1-10; 15:1-8; 1 Ko 11:25; 1 Tim 5:23*).

Neka Yesu-qa khøuwa-te, ezoqa waen nøme, *oliv oíl namba me:nokhogimám, neka nqamav-te vøqouzamín. Ndøgo tiqá nqamav mulømulá (*Luk 10:34*).

Baebol mokho-te, manqat mbaín, av nqægo, khæfæp, waen toqo-iz. Geté soqain ndøgo, khæpe toqote-iz, yaq kawa taqa-okí. Yaq nakémbá, waen o bia o gekha ibøkha føgakh av nqægo, izumav toqogoat, qanimáv.

(*Lom 14:21; Ef 5:18; 1 Tim 3:8; Tait 2:3*)

Nqovønqova, waen khæ neka gleips-qa yaq-te, nqovønqova khægi-us mokho-té qanu:gú.

Wit neka Bali (Wheat and Barley, Grain)

Wit neka Bali, loge gigiáp. Bugug andé eketóp. Zu ezoqam, gèzøgeakhæmatún. Yaq giqatazin, gumu-papevømin, ndigu gèqogazín, sasa ndølvønøvemín. Yaq gètítítázín, sasa ndø-evememín, wit nanga, nandi pot kandakanda-te sasa ndønqeisamín. Yaq vaev-te, nandi gini-mivitøzemín, vømø-flawæzin. Yaq ndøgo tiqá lóu.

Wit neka Bali, tiqa bugug neka mokhov elavøqase vinivinimbá. Wit ndigu, tiqa fia andé kandambá. Geté bali-qa fia andé khapémbá. Bali nøme, ezoqa *hos neka søvakha gigiap nanak me:zøkefemám.

Nqovønqova, wit neka bali-qa yaq-te, nqovønqova khægi-us mokho-té qanu:gú.

Y**Yaq-fia mbain sasae ezoqam (Slave)**

Baebol khøuwa-te ndøgo, ezoqa nøme, yaq-fia mbain sasae ezoqam ndøgoám. Nøme, ndigu pingim-ák. Nakhag-té gi-upøgimám. Neka nøme ndigu, gigiap-av ezoqám, ndigu kopømba mbain qagoam, yaq-fia tigonem. Yaq ndigu ezoqa nøme-te, ekeza nakheis o ekeza kha ndøwiám, vø-tegi-yaq-fia-mbain-sasae-ezoqam-ezin neka ti namba vømøyagin. Nginik yaq-fia mbain sasae ezoqam, tigi kawakawa-za-qa manqat, o-mba bezømbøe-ndapé. Ndigu kopømba mbaín, matev timatønumat, av ekezan qazømbø-pøovam. Ndigu khokho ezoqám. Iz mbaín, neka gisasaetam, yaq-fia mbaín. Ezoqa nøme ndigu, tigi kawakawa-za, ezoqa eqeieqei gigoam, tiqa yage andé kopømbá, geté ezoqa nøme-qa yage, ùnime:-føgákh.

Yesu (Jesus)

Yesu, taqa manqa mokho nqáne, “Mbumbukiam, khandi etoam ezoqám.” Yesu-qa iz, Iblu manqat-te, Zosua mbo-akhaemám. Geté Glik manqat-te ndøgo, Yesú. Até ezoqa nømé-a, iz Yesu vøzøgoam.

Mbumbukiam-ge Yo, manqei-qape-te gefakhan, nakhasa nqonqonam geqan, iz Yesu mbo-akhaém, ate av-té, *enzol ezoqam, tegu evo Meli gumbøe-ein (*Luk 1:31; 2:21*).

Yesu-ge unimanqatin eve, Mbumbukiám. Geté ezoqa kopoáv, āv gini-matavupám nqægo: Yesu-ge eve, Zoséf, ndego Meli-ge zivis (*Luk 3:23, Mak 6:3*).

Yesu, ndego yo-khøuwá. Teqa zita-te, Meli nakheis nøme, møndømbo-fakház. Yesu-gi emekheís. Angana-qa iziz nqáneq: *Zems neka *Zosef neka Saemon neka *Zudas. (Ngenek Zudas ambá ndego, Yesu sa gembogambun.) Yesu até sænakheís-a, vømbōgoam. Geté tiqa iziz, Baebol mokho-te peawapøteáv (*Mak 6:3*).

Yesu ndego, Deivid ndomanazám (*Met 1:1*).

Vaev-te, Yesu, iz nøme *Keliso neka *Mesaya mbo-akhaém. Zapa ndøgo, ezoqa ndégo, teqa yaq-te, Mbumbukiam nupøkhan mba, manqa mbusa geve, tendo-khofotav.

Yesu-gi paev ezoqam (*Disciples, Followers*)

Yesu-gi paev ezoqam ndígu, Yesu gimbopavam, ndego nqanek manqei-qape-te geyagam. Ndigu paev ezoqam tuelv, Yesu ibugukhokhof gevevesam, timbo-paevem, ndigu iz nøme, Keliso-gi u-anim zø-akhaemám. Geté paev ezoqa nøme, møndømbo-goám. Ezoqa andé kandambá. Yaq Yesu yan-te ge-eqan, taqa zita-te, até ezoqa ewaqapé-a, Yesu gi-unimanqatintam, iz Yesu-gi paev ezoqam zø-akhaemám. Yaq ndakin, até ní-a, ni Klisten ezoqam, ni Yesu-gi paev ezoqám.

(*Met 8:23; 10:1-4; Mak 3:13-19; Luk 6:12-16; Kel 6:7*)

Z

Zayon (*Zion*)

Zayon ndøgo, manqei pøyat-qá íz. Zelusalem taon-té qagó. Ibugukhokhof, Zayon Zebusait ezoqam-qá manqei ndøgoám. Yaq vaev, Deivid ndøndáp, tegi ezoqam namba. Nakhag-té ginøndapém. Yaq taqa zita-te, nqanek manqei, iz nøme, Deivid-qá taon mbo-akhaemám (*2 Sam 5:6-10*). Deivid genanim, yaq tege yo Solomon kawa ezoqam-qa iziz gendap, *Mbumbukiam-qa khoev, teqa manqa vøovam-te, Zayon manqei pøyat avønin-té ginøwevém. Yaq ta zapaya ndøgo, ezoqa até Mbumbukiam-qá khoev-qá manqei-a, Zayon mbo-akhaemám.

Manqat nøme, Zayon manqei ndæmanqate, Zelusalem taon ate ndægo me:manqaté (*Met 21:5; Zion 12:15; Lom 9:33; 11:26; 1 Pita 2:6*).

Neka manqat nøme, Zayon-qa yaq-te, Zelusalem ndakinak me:manqaté, yan-te nqo:go. Ndøgo Mbumbukiam-qá manqei (*Iblu 12:22; Veve 14:1*).

Zekop (*Jacob*)

Zekop ndego, *Aezek neka Lebeka, tigé yó. Tege atanakha, Eibleem ndøgoám. Baebol mokho-te, manqat kopoáv, āv qane-manqaté nqægo: Mbumbukiam, ndego Eibleem neka Aezek neka Zekop, tigí Mbumbukiám (*Exo 3:6; Met 22:32; Mak 12:26; Luk 20:37; Kel 7:32*).

Zekop-ge zapikia, *Isáo. Nginik ezoqa menas, qaqangeáp. Zu ezoqam-qa matev, āv qanegoám nqægo: Eve løvøte avønin-te gemø-itanin, ndego yo-khøuwa-te, zenda mo-awamín, vømbō-guligulimin. Yaq Mbumbukiam, ngenek yo-khøuwa, matev mbomømboma bembō-matanam. Zekop Eve-qa guliguli manqat neka ta matev mbomømboma, ta guliguli manqat mokho-te ndøndo-fakhate, upøgim-qa oskia ndøgoám. Yaq khøuwa nøme, Isao søvakha fouzu-te gendoqavan, ifin qambovin, yaq Zekop lou-qa gemboviam, ngenek āv gembøe-eín nqægo, “No lou naqanøká nøtaqá-etoamák. Geté qo yo-khøuwa iz, vønømbøkhæ-etoám, tat-qa guliguli matev tændap.” Yaq Isao sègembo-etoám, yaq Zekop lou vømbō-etoam. Yaq vaev-te, Zekop tege eve, gètubám, teqa guliguli manqat vøndap, ndego Isao etoam-qa gegoam (*Gen 25:19-34; 27:1-40; Lom 9:10-13; Iblu 11:20*).

Zekop sakhei menás, gezøkim. Tiqa iziz, Leiá neka Laisól. Taqa zita-te, ndego até tigi tøke ezoqa menás-a, vøzøkim. Zekop ndego, nakhei angana tuélv gimboogam. Tiqa iziz nqánek: Lubēn neka Simeōn neka Livaī neka Zudā neka Dēn neka Naftalī neka Gād neka Asā neka Isakā neka Zebulōn neka Zosēf neka Benzamin. Nginik ezoqam, Izlael khagua bawan-ak-gi atanakha-zapazapa-zá. Mbumbukiam, Zekop-qa iz, vaev-te, *Izlael mbo-akhá, yaq ndego vømō-Izlael-ezoqam-gi-atanakha-zapa-ev (*Met 1:2; Luk 1:33*).

Sika vemiaav-te ndøgo, ibøkha ozu møndøgoám. Ndøgo Zekop-qa ibøkha ozu mbo-akhaemám. Zapa ndøgo, Zekop-za ndø-ozém. Yesu-qa khøuwa-te ndøgo, ta ibøkha ozu zua ndøgoám (*Zion 4:5-6, 12*). Até ndakín-a, zua ndøgó.

Zelemaya (Jeremiah)

Zelemaya ndego, *Ol Testamen khøuwa-té geyagám. Ndego *Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqam kandambaqape ndøgoám. Zelusalem taon-té geyagám. Ta khøuwa-te ndøgo, Izlael ezoqam-gi kawakawa-za, tiqa matev soqáin. Neka ezoqa manqa-zapazapa ndøgoám. Yaq Zelemaya nginik é-møndøzø-manqatám, av nqægo: *Bebilon ezoqam ndózáv, yaq tigi nakhag ezoqam, Izlael ezoqam, pingim-ak ndó-upozó, tiqa manqa-zapazapa matanam zapaya. Yaq Izlael-ak, Bebilon manqei-té gíyagát. Viav 70, ndøgo tiyagat. Zelemaya até geyagám, Bebilon ezoqam-ge kawa vøndōwaw, tegi nakhag ezoqa namba, Zelusalem taon vøngi:nam-a, Izlael ezoqam, pingim-ak vø-upozo. Geté Zelemaya ekezan, Bebilon manqei-te ndafeáv. Ndego Zelusalem taon-te, até gegoám, ezoqa kopokopo nøme namba, ndigu manqei keoge nonqo gizuvaz. Geté vaev-te, nginik ezoqam, Zelemaya *Izip manqei-té ginø-ituím, oskiá ndøgo, ndego poeveav qagoam. Yaq gemø-lawaqape-ev, ndego ta manqei-te ndøgo tenaním.

Zelemaya ndégo, ta *Ol Testamen mbuk gepeawam, Zelemaya (*Jeremiah*) ndimbo-akhayam. (*Met 2:17; 16:14; 27:9*)

Zelot (Zealot)

Yesu-qa khøuwa-te, Zu ezoqa nøme, Izlael manqei-te, Lom ezoqam ngeasam-qa ndøgoám, ndigu gizømbo-kawæztam. Nakhag-ús. Yaq nginik ezoqam, Zelot ezoqam zø-akhaemám. Yesu-ge paev ezoqa nøme, ndego ibugukhokhof Zelot ezoqam ndøgoám. (*Met 10:4; Mak 3:18; Luk 6:14-16*)

Zems (James)

*Niu Testamen mokho-te, ezoqa vinivinimbá, iz Zems ndøzøgo. Ezoqa nginik:

1) Zems, ndego Yesu-ge eveqase

Ibugukhokhof, Yesu-gi emekheis unimanqatinteáv av nqægo, Yesu, Mbumbukiam ndokhofotāv (*Zion 7:5*). Geté vaev-te, até ndigú-a, ti mokho-té gunu:goám, Yesu gi-unimanqatintam (*Kel 1:14*). Ngenek Zems, Zelusalem Kliten bawan ezoqam-gé megeat ezoqam ndøgoám (*Kel 12:17; 15:13; 21:18; Gal 1:19; 2:9, 12*). Ngenek ta pepa ndøgo tepeawám, Zems ndimbo-akhayam.

2) Zems, ndego Zebedi-ge yo

Ngenek Zems, tege namba qawan, Zión (*Zion 2). Yesu-gi paev ezoqa tuelv nøme ndégo. (*Met 4:21; 10:2; 17:1; 26:37; Mak 3:17; Luk 6:14; 8:51; Kel 1:13*)

3) Zems, ndego Alfius-ge yo

Até ngenék-a, Yesu-gi paev ezoqa tuelv nøme vøgoam. (*Met 10:3; Mak 3:18; Luk 6:15; Kel 1:13*)

4) Zems, ndego Zudas-ge eve

Ngenek Zems, Zudas-gé évé, ngenek Yesu-ge paev ezoqa tuelv nøme gegoam. Ngenek Zudas, ezoqa viní, ambá ndego, Yesu sa gemboqambun. (*Luk 6:16; Kel 1:13*)

Zesi (Jesse)

Zesi ndego, Deivid-gé évé, ndego Izlael kawa ezoqam kandambaqape. Neka Zesi, Yesu-gé atanakha-zapá.

(Met 1:5-6; Luk 3:32; Kel 13:22; Lom 15:12)

Zion (*John*)

*Niu Testamen mokho-te, ezoqa vinivinimbá, iz Zion ndøzøgo. Ezoqa nginik:

1) **Zion, ndego ezoqa ibøkha iz gezø-etoumam** (*John the Baptist*)

Ngenek Zion, Zekalaya neka Elizabet, tigé yó. Mbumbukiam tene-khofotáv ndøgo: Ndego *Mesaya-qá nakhoa ndøkhaheinám. Ndego ezoqa, āv gezømbe-manqatám nqægo: Ndigu Mbumbukiam-té giabenø-qambúz, neka *ibøkha iz bēndapem. Ndøgo tiqá khakhatáp, av nqægo, ndigu unimanqatín møndø-qambúz.

(Met 3:1-2; 11:2-18; 14:1-12; Luk 1:13-17, 57-63; 7:24-30; Zion 1:6-40; Kel 1:5; 13:24-25)

2) **Zion, ndego Keliso-ge u-anem** (*John the Apostle*)

Ngenek Zion, Zebedi-gé yó. Tege namba qawan, Zéms (*Zems 2). Até ngenék-a, Yesu-gé paev ezoqam ndøgoám. Zion ndégo, ta Baebol mbuk gepeawam, Zion ndimbo-akhayam, neka ta pepa misika ndøgo, 1 Zion neka 2 Zion neka 3 Zion ndimbo-akhayam. Neka ndego até Manqat Qandoveveám-a, vøpeawam. Ovøyam manqat nøme, ngenek Zion-qa yaq-te, nqanek mbuk vinivinimba-qa megeat manqat-qasis-té qonøqeív

(Met 10:2; Mak 3:17; 5:37; Luk 9:28; Kel 1:13; 3:1-4:23)

3) **Zion-Mak** (*John Mark*)

Ngenek Zion-Mak, iz nøme Mak mba mbo-akhaemám. Ezoqam ndégo, ta mbuk ndøgo, Mak, ndimbo-akhayam, gepeawam. Pol neka Banabas, bugukhokhof khøuwa manqei vinivinimba-te gi-okhoam, ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat gi-zømesimam, ndego møndøgoám. Ovøyam manqat nøme, teqa yaq-te, Mak mbuk megeat manqat-qase-té qonøqeív. (Kel 12:12, 25; 15:36-39)

4) **Zion, ndego Pita-ge eve** (*John, Peter's father*)

Ngenek Zion, Pita-ge eve, iz nøme Ziona mbo-akhaemám.

(Zion 1:42; 21:15-17; Met 16:17)

5) **Zion nøme** (*John*)

Ngenek Zion, *Mbumbukiam-gé iziz ezoqam kandambaqape-gé ezoqa nøme ndøgoám. (Kel 4:6)

Ziona (*Jonah*)

Ziona ndego, *Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqam ndøgoám. *Ol Testamen khøuwa-té geyagám. Ziona-qa emanqat toqonøqeív ndøgo, ta mbuk-te ndøgo, Ziona (*Jonah*) ndimbo-akhayam.

(Met 12:39-41; 16:4; Luk 11:29-32)

Zosef (*Joseph*)

Baebol mokho-te, ezoqa vinivinimbá, iz Zosef ndøzøgo.

1) **Zosef, ndego Zekop-ge yo**

Ngenek Zosef, *Zekop-ge yo, *Ol Testamen khøuwa-té geyagám. Tegu evo, Laisól. Evenap 11 namba me:khouwév. Tege eveqase, *Benzamín. Até ngenék-a, Zosef neka Laisól, tigé yó. Zekop poev kandambá, Zosef-te. Yaq tegi namba-qaniap, ova mbo-einím, ta zapaya. Yaq Izip manqei-té ginøwím. Ta manqei-te ndøgo, ndego yaq-fia mbain sasae ezoqam ndøgoát. Geté khøuwa nøme, *Felo venanqei ndøtám. Ta venanqei-tam ndøgo, nqova mbondáf. Yaq ezoqa kopømba mbain, taqa mokho timbo-ovøyømem. Geté yaq Zosef kopømba qagoam, taqa mokho temboveaz, yaq Felo ndego vesøteve iz mbo-akhá. Yaq vaev-te, vikia seke qamat, Zosef tege eve neka namba-qaniap, lóu gezømbe-tøkeám. Yaq ndigu pakhaezateáv. Nqanek emanqat toqonøqeív ndøgo: *Genesis 37 neka 39-47*.

(Zion 4:5; Kel 7:9, 13-14, 18)

2) **Zosef, Meli-ge zivis**

Ngenek Zosef, *Meli-gé zivís, ndugu *Yesu-gu evo. Ndego khoev puanam ezoqam ndøgoám. Deivid ndomanazám, ndego Izlael ezoqam-ge kawa ezoqam

kandambaqape. Zosef Yesu-ge eve-aním mbá. Tege eve Mbumbukiám. Nqova Mbomambaqape-qá mokho-té genøfakhán. Geté Zosef gè-anqó. Yaq ezoqa, āv gini-matavupám nqægo: Zosef, Yesu-gé evé.

(Met 1:16, 18-25; 2:13-15, 19; Luk 1:26-27; 3:23; 4:22; Zion 1:45; 6:42)

3) Zosef, Yesu-ge eveqase

(Met 13:55)

4) Zosef, ndego Alimatea vemiav-ak

Ngenek Zosef, gigiap kopoav ezoqam ndøgoám. Ndego Yesu-gé paev ezoqam nøme ndøgoám, neka manqa ovøyam ezoqam kandambaqape vøgoam. Manqa givøovømem, av nqægo, Yesu tae mutui-te titøkewem, ndego poev mbaín. Yaq Yesu genanim, ndego teqa kha, manqei-pakha ndakinak-té genø-utáv, ndøgo ekeza ezoqam nonqo, nandi-te ge-oz, av tiqa matev qazømbe-goam (Met 27:57-60; Mak 15:42-46; Luk 23:50-53; Zion 19:38-42).

5) Zosef, iz nøme qambogoam, Basabas neka Ziastes

Ngenek Yesu-gé paev ezoqam ndøgoám. Keliso-gi u-anim, ezoqam-qa givawam, ndego Zudas Iskaliot-qa iziz tendap, ndigu ngenek Zosef neka Matias ndø-upozó, ti mokho-te, ezoqa kopo teqa iziz tendap (Kel 1:23).

6) Zosef Banabas

Ngenek ezoqam, teqa iz-anim, Zoséf. Geté Keliso-gi u-anim, iz Banabas mbo-akhaemám. Taqa manqa mokho, “Ezoqa zita tøpøzu ezoqám.” Ngenek Zosef Banabas, Zu Klisten ezoqám. Saiples manqei bawá geqán. Pol bugukhokhof khøuwa, manqei vinivinimba-te ge-okhoam, ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimam, ngenek møndøgoám, teqa sasae-te vømbø-tøkeam. (Kel 4:36; 9:27; 11:22-30; 12:25; 13-15)

7) Zosef, Zems-ge zapikia

Ngenek Zosef, Zems-gé zapikiá, ndego ezoqa ndakinak gegoam. Iz nøme qambo-goam, Zosés. Tigu evo-qa iz, *Melí (Met 27:56, Mak 15:40)

Zosua (Joshua)

*Mozes genanim, yaq iziz Zosua mbondáp, Izlael ezoqam tezømbo-megetat. Ezoqa ndégo, Izlael ezoqam, Keinan manqei-te ge-itub, ta manqei ndøgo, taqa yaq-te Mbumbukiam manqa mbusa geve, tezø-etoam. Zosua-qa megeat matev egeieqeí. Ndego Mbumbukiam-te poev mbogoám neka teqa nakhoa oskia vømbøpavam. Ndego Izlael ezoqam, āv gene-gugubám nqægo: Ndigu oskia Mbumbukiam-té giabenø-tøkezá, neka khape mbumbuk, zitá giabiti-wuøezá. Zosua-qa emanqat toqonøqeív ndøgo, ta mbuk ndøgo, Zosua (Joshua) ndimbo-akhayam. (Kel 7:45; Iblu 4:8)

Zu bawan-ak (Jews)

Zu ezoqam ndígu, Mbumbukiam ibugukhokhof geveataz, tegi ezoqam tigoat. Iz nøme, ndigu *Izlael ezoqam zø-akhayám. Ndøgo tønøngáz, *Eibleem U taon-te gegoam, yaq Mbumbukiam gembo-akha, manqei vini-te tewav. Yaq Keinan manqei-te gemøfakhan, Mbumbukiam Eibleem namba, poev ndø-unimanqatín. Neka manqa mbusa, āv genevé nqægo: Ndego ndømbo-kewagát neka bawan-qape vømøvē. Neka manqat nøme, āv gembøe-eín nqægo: Angana ate ti:goat, *ngusu bezøqogáz. Ndøgo tiqá khakhatáp av nqægo, ndigu Mbumbukiam-gí.

Eibleem gemanaz, Aezek vøfakhan. Yaq Aezek gemanaz, Isao neka Zekop vøfakhaz. Yaq Mbumbukiam, *Zekop ndøveatáv, ndego tegi ezoqam namba, Mbumbukiam-gi tigoat. Vaev-te, Mbumbukiam Zekop, iz ndakinak mbo-akha: Izlaél. Yaq Zekop gemanaz, nakhei angana tuélv gimbo-fakhaz. Nginik angana, Izlael ezoqam-qa khagua bawan-ak tuelv-gí atanakha-zapazapa-zá.

Mbumbukiam teqa guguna manqat, Zu bawan-ak zø-etoám, Mozes mokho-te. Ibugukhokhof, bawan vinivinimba nøme zøtezateáv, Mbumbukiam-anim-qa yaq-te. Zu ezoqam mba me:zøté. Zapa ndøgo, Mbumbukiam ibugukhokhof sa ndígu

teveatáz, tegi ezoqam tigoat.

Ibugukhokhof, iz Zu, Zuda-gí zi mba zø-akhaemám, ndego Zekop-ge yo nøme gegoam. Geté vaev-te, iz Zu, Izlael ezoqam ate ndí:gu tizø-akhaemám.

Yesu ndego ekezan, Zu bawan-ak ndøgoám. Neka até tegí paev ezoqám-a, Zu bawan-ak vøgoam.

Até ndakín-a, Zu bawan-ak, Mbumbukiam-gí ezoqám. Geté Yesu mokho-te, ate ní-a, ni *bawan vini-ak, kopømbaqapé tizi-Mbumbukiam-gi-ezoqam-en, ni ndego tizi-unimanqatinim.

Zu ezoqam-gi manqa ovøyam megetapak (*Council, Sanhedrin*)

Nginik manqa ovøyam megetapak, Zu ezoqam-gí iz-akhayapak ndøgoám. Manqa ovøyam-te, ndøgo tini-pindumám, ezoqa Mozes-qa guguna manqat o ekeza manqat nøme, go:-aumam, gimøkuimam. Vemiav o taon vinivinimba, ekeza manqa ovøyam ezoqam zøgoám. Ezoqa khapekhapsémbá. Geté manqa ovøyam kandambaqape, Zelusalem taon-té qagoám. Ndøgo manqa ovøyam ezoqam 71 gisokhoam. Ta manqa ovøyam mokho-te, *Mbumbukiam-gí iziz ezoqa kandakanda mu:goám neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam vøugoam. Ti mokho-te, ezoqa nøme, *Felisi ezoqám neka nøme *Sadusi ezoqám. Neka tigi manqa ovøyam megeat ezoqam, *Mbumbukiam-gé iziz ezoqam kandambaqape ndøgoám.

Lom ezoqam-qa gaman mokho-te, Zu ezoqam, ekeza manqa ovøyam matev zua zøgoám. Geté Lom ezoqam ndigu takeapáv, ezoqa løvøte-te ti-ab. Lom gaman ezoqam mbá, kopømba ndøgo, ezoqa løvøte-te ti-ab. Yaq nakémbá, ndigu Zu manqa ovøyam megetapak, Yesu *Pailøt-té ginø-ituím, ndego Lom gaman ezoqam, ndigu Yesu løvøwe-qa gigoam.

(*Met 26:59; 27:2, 11-14; Mak 14:55; 15:1; Luk 22:66; 23:1; Zion 11:47; Kel 4:15; 5:21; 6:12; 23:1; 24:20*)

Zu ezoqam-qa guliguli khoev (*Synagogue*)

Zu ezoqam-qa manqei-te, vemiav neka taon vinivinimba ate qægoam, ekeza guliguli khoev zøpuatát. Zu ezoqam, Sabat khøuwa-te, tiqa guligulim-te, ndøgo tinø-pindupám. Guligulim-qa neka Mbumbukiam-qa iz eqawat-qa neka teqa Manqat geveam neka ovøyam-qa ndøpindupám. Neka khøuwa nøme, ta khoev kopo-te ndøgo, ndigu manqa ovøyam zøgoám.

Neka Zu ezoqam-gi nakheis, tiqa skul até ndøgo tøzøgoám, ma geveam neka peawam matev neka zøtezat Mbumbukiam-qa yaq-te gi-upøgimam.

Vaev-te, Izlael ezoqam, manqei nøme-te gipanqanim, ndigu até ndøgó-a, taon vinivinimba-te, ekeza guliguli khoev ndøpuanumám. Até ndakín-a, Izlael manqei-te neka manqei vinivinimba-te, ndigu tiqa guliguli khoev, zua zøpuatét.

(*Met 4:23; 6:5; 13:54; Luk 4:16; Kel 13:5, 14; 14:1; 17:1, 10; 18:4*)

Zuda (*Judah*)

Zuda, ndego *Zekop-gé yó. Tegu evo, Leiá. Ndego namba-qaniap ate gi:goam, ilevén, gimbogoam. Ngenek Zuda, Zuda khagua bawan-ak-gé atanakha-zapá. Ezoqa nøme gendomanaz, *Deivíd. Neka até *Yesú-a, Zuda khagua bawan-ak ndøgoám. Deivid neka Yesu, tiqa vemiav, Betliém. Zudia manqei-té qagó. Ta manqei ndøgo, Zuda bawan-ak-qá manqei.

(*Met 1:2-3; Iblu 7:14; Veve 5:5*)

Zudas (*Judas*)

*Niu Testamen mokho-te, ezoqa síks, iz Zudas ndøzøgo. Ezoqa ngínik:

1) **Zudas, ndego Lom ezoqam ngeasam-qa gegoam.**

Ngenek ezoqam, Gelili plovins-ák. Ndego Lom gaman namba, nakhag ndøngáz. Geté gèlaém, yaq tegi paev ezoqam ate gi:goam, sège-panqanimát (*Kel 5:37*).

2) **Zudas, Yesu-ge eveqase**

Ngenek Zudas, Yesu-gé eveqasé, neka até Zems-gé eveqasé. Zudas, iz nøme Zud mbo-akhaemám. Ezoqa ndégo, ta pepa ndøgo gepeawam, Zud ndimbo-akhayam. Ovøyam manqat nøme, teqa yaq-te, ta pepa-qá megeat manqat-qase-té qonøqeív (*Met 13:55; Mak 6:3*).

3) **Zudas, Zems nøme-ge yo**

Ngenek Zudas, Yesu-gí paev ezoqam tuelv ndøgoám. Teqa iz nøme, Tadies atøgó. (*Met 10:3; Mak 3:18; Luk 6:16; Zion 14:22; Kel 1:13*)

4) **Zudas, Iskaliot**

Até ngenék-a, Yesu-gí paev ezoqam tuelv ndøgoám. Geté vaev-te, ndego sègembo-qambún, tegi qaqa ezoqam-qa zenda-te vøve. Geté geqeiv av nqægo, ndigu Yesu løvøwe-qa gimbogoam, yaq mbøni mbová. Yaq tenøwáv ndøgo, ekeza monqo vømøfok, vønanim. (*Met 10:4; Mak 3:19; Luk 6:16; Met 26:14-16, 20-25, 47-50; Met 27:3-10; Kel 1:16-25*)

5) **Zudas, Damaskus taon-ak**

Ngenek Zudas, Damaskus taon-té geyagám. Pol teqá khoev-té geqotám, ndego Damaskus taon-te gemat, yaq ta nakhoa-te ndøgo, Yesu gembo-fakhan, yaq bøi waev vømbō-navøem. Yaq Ananayas ndowáv, Pol vømbō-guligulim. Yaq taqa zita-te, Pol bøi waev nqawa vøndap. (*Kel 9:11*)

6) **Zudas Basabas**

Ngenek ezoqam, Klisten bawan mokho-te, Zelusalem taon-te, *Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqa nøme ndøgoám. Yaq Klisten bawan megetapak, Zelusalem taon-te ndøgo, Zudas Basabas neká Sailes tivevesám, Pol neka Banabas namba, Antiok taon-te tizav, tiqa pepa tindapet, *bawan vini-ak Klisten ezoqam-qa yaq-te. (*Kel 15:22-32*)

Klisten ezoqam-qa Khøuwa Kandakanda

Klismes (*Christmas*)

Klismes khøuwa-te, ni ndøgo tizimbo-matavupatún, Mbumbukiam-ge Yo, Yesu Keliso, nqanek manqei-qape-te geqan, ge-ezoqam-ev.

Emanqat taqa yaq-te, nqánek:

Met 1:18-2:18; Luk 1:26-56; 2:1-40.

Epek fege Sande (*Palm Sunday*)

Ta Sande ndøgo, taqa zita-te, Sande nøme Ista khøuwa tøndap, ni ndøgo tizimbo-matavupatún, Yesu ande kawa ezoqam me, Zelusalem taon-te ge-on. Ta khøuwa-te ndøgo, ezoqa epek ndø-upøgím, vømbøe-qatøzem. Yaq āv gini-akhaemát nqægo, “Hosána! Iké: Mbumbukiam-te. Ndego ngenek ezoqam bèkhakheinøvé, Evezøza-qa iz-te ngegeav, ngenek Izlael ezoqam-ge kawa.”

Emanqat taqa yaq-te, nqánek:

Met 21:1-11; Mak 11:1-11; Luk 19:28-40; Zion 12:12-19

Tesde ndøgo, ta khagus, Yesu tegi paev ezoqam namba, lou gilog (*Maundy Thursday*)

Ta Tesde ndøgo, taqa zita-te, Ista khøuwa tøndap, ni ndøgo tizimbo-matavupatún, Yesu tegi paev ezoqam namba, vaev khøuwa-te *Pasova lou gilog, yaq ndego *Evezøza-qa lou loge matev (*Communion*) gengaz.

Até ta Tesde ndøgo tøgoám, Yesu Getsemani manqei-te, Mbumbukiam-te gemø-guligulim, yaq Zudas ndego tegi qaqa ezoqam-qa zenda-te geve, vø-møvøinam-a, manqa ovøyam-te vøndafem.

Emanqat taqa yaq-te, nqánek:

Met 26:17-75; Mak 14:12-72; Luk 22:7-23, 31-65; Zion 13:1-38; 18:1-27

Fraide Mbomambaqape (*Good Friday*)

Ta Fraide ndøgo, taqa zita-te, Ista khøuwa tøndap, ni ndøgo tizimbo-matavupatún, Yesu niqa manqa-zapazapa evøzam nonqo, nqosøgeap neka mivi gendap, neka tae

mutui-te vønanim.

Emanqat taqa yaq-te, nqáneek:

Met 27:1-66; Mak 15:1-47; Luk 22:66-23:56; Zion 18:28-19:42

Ista khøuwa (*Easter*)

Ni Ista khøuwa, ndøgo tizimbo-matavupatún, Yesu løvøte-te gendo-khandi:v. Taqa yaq-te, Pol 1 *Kolin 15:17* mokho-te, āv gene-eín nqægo, “Keliso løvøte-te amba khandi:vateav tøgonin, zoqa unimanqatin matev, ambá mokho mbaín. Ambá khokhó. Neka zo manqa-zapa-te, ambá zua zogonín.” Unimanqatín. Yesu ndego løvøte-te gendo-khandi:v, ndøgo gigiap-qape kandamba tantáv, niqa Kliten unimanqatin matev mokho-te.

Emanqat taqa yaq-te, nqáneek:

Met 28:1-20; Mak 16:1-18; Luk 24:1-49; Zion 20:1-23

Tesde ndøgo, Yesu yan-te geqavig (*Ascension Day*)

Yesu løvøte-te gendo-khandi:v, yaq ndego khøuwa foti-qa zita-te, yan-té genøqavíg. Yaq nakémbá, Ista khøuwa-te, khøuwa gevebam toqongaz, yaq khøuwa foti toqomø-khantaz, kopømbaqapé, ta Tesde ndøgo, tizimbo-matavupat, ndego yan-te geqavig.

Emanqat taqa yaq-te, nqáneek:

Mak 16:19-20; Luk 24:50-53; Kel 1:3, 9-11

Pentikos khøuwa (*Pentecost*)

Pentikos, taqa manqa mokho, “Fifti.” Ezoqa ta khøuwa ndøgo, Pentikos khøuwa, timbøe-akhayám ndøgo: Yesu løvøte-te gendo-khandi:v, yaq khøuwa fifti-qa zita-te, ndego Nqova Mbomambaqape ndokhofotáv. Ate av-té, ibugukhokhof tegi paev ezoqam-te, manqa mbusa ge:ve.

Emanqat taqa yaq-te, nqáneek:

Kel 2:1-41

Baebol manqat vinivinimba, gekham-tē qonøqeiv

Mbumbukiam-qa yaq-te

Mbumbukiam, ndego Tat, teqa yaq-te

Mak 10:27
 Mak 12:29-30
 Luk 1:37
 Luk 6:35-36
 Zion 4:23-24
 Kel 14:14-17
 Kel 17:22-31
 Lom 1:18-23
 Lom 11:33-36
 1 Ko 8:4-6
 2 Ko 1:3
 1 Tim 1:17
 1 Tim 6:15-16
 Iblu 4:13
 Iblu 10:30-31
 Zems 1:17
 1 Pita 1:14-17
 1 Zion 1:5
 1 Zion 4:7-12, 16
 Zud 24-25
 Veve 4:8-11
 Veve 15:3-4

Mbumbukiam-ge Yo-qa yaq-te, ndego Yesu Keliso

Yesu Keliso, ndego unimanqatin Mbumbukiam-gé yó

Met 11:27-30
 Met 16:13-17
 Mak 1:9-11
 Luk 1:35
 Luk 3:21-22
 Zion 1:1-18
 Zion 5:19-29
 Zion 6:35-40
 Zion 8:48-58
 Zion 11:25-27
 Zion 14:5-11
 Zion 17:1-5
 Zion 20:26-31
 Kel 3:13-18
 Lom 1:3-4
 2 Ko 4:4-6
 Gal 4:4-5
 Filip 2:5-11
 Kol 1:15-20
 Kol 2:9-10
 Iblu 1:1-14
 Iblu 7:26-28
 1 Zion 5:20
 Veve 1:12-18

Yesu, ndego Mbumbukiam-ge Yo, geqan, gemø-ezoqam-ev

Zion 1:14
 Luk 1:26-38

Met 1:18-25
 Luk 2:1-20
 Met 2:1-23
 Gal 4:4-5
 Filip 2:6-7
 Iblu 2:14-18

Yesu ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimam neka enqoni-us ezoqam vøkhakheinøvemam

Met 4:23-25
 Met 7:28-29
 Met 9:35-36
 Met 11:1-6
 Luk 4:14-44
 Kel 10:36-38
 Zion 20:30-31

Yesu umingiap matev vinivinimba gematønumam

Met 8:1-15, 23-34
 Met 9:1-7, 18-34
 Met 12:9-14, 22-23
 Met 14:15-33
 Met 15:22-28, 32-38
 Met 17:14-18
 Met 20:29-34
 Met 21:18-22
 Mak 1:21-28
 Mak 7:32-37
 Mak 8:22-25
 Luk 5:4-10
 Luk 7:11-17
 Luk 13:10-13
 Luk 14:1-4
 Luk 17:12-17
 Luk 22:50-51
 Zion 2:1-11
 Zion 4:46-54
 Zion 5:1-9
 Zion 9:1-7
 Zion 11:11-44
 Zion 21:4-6
 Kel 2:22

Zu Megetapak, Yesu gimøvøinam neka løvøte-te vøveem

Met 26:47-68
 Met 27:1-2, 11-31
 Mak 14:43-65
 Mak 15:1-20
 Luk 22:47-53
 Luk 22:63-23:25
 Zion 18:1-14, 19-24
 Zion 18:28-19:16

Yesu tae mutui-te gitøkewem

Met 27:32-56
 Mak 15:21-41
 Luk 23:26-49
 Zion 19:17-37

Yesu manqei ozu-te gi-oeinam

Met 27:57-66
 Mak 15:42-47

Luk 23:50-56
Zion 19:38-42

Yesu løvøte-te gendo-khandi:v neka ezoqa vinivinimba-te vøfakhanumam

Met 28:1-20
Mak 16:1-8
Luk 24:1-49
Zion 20:1-21:14
Kel 1:3-8
Kel 2:24-32
Kel 3:15
Kel 4:10, 33
Kel 10:39-41
Kel 13:29-37
Kel 17:2-3, 30-31
Lom 1:4
Lom 4:24-25
1 Ko 15:3-8, 12-21
Veve 1:18

Yesu yan-te geqavig neka Mbumbukiam-qa nakeamo zenda-te vømøqom

Luk 24:50-51
Kel 1:9-11
Kel 2:32-36
Kel 5:30-31
Lom 8:34
Ef 1:20-23
Filip 2:9-11
Iblu 1:3
Iblu 2:9
Iblu 4:14-16
Iblu 7:25-26
Iblu 10:12-13
1 Pita 3:22
1 Zion 3:21-22

Nqova Mbomambaqape-qa yaq-te

Met 28:19
Mak 1:9-11
Mak 3:28-29
Luk 1:35
Luk 3:16
Luk 4:1
Luk 11:13
Luk 12:12
Zion 1:32-34
Zion 3:5-8
Zion 7:37-39
Zion 14:15-17, 26
Zion 15:26
Zion 16:7-15
Zion 20:19-23
Kel 1:4-5, 8
Kel 2:1-18, 38-39
Kel 4:31
Kel 5:3-4
Kel 8:14-17
Kel 10:44-48
Kel 13:2-4
Kel 15:28
Kel 16:7-10

Kel 19:1-7
 Lom 5:5
 Lom 7:6
 Lom 8:9-16, 26-27
 1 Ko 2:4, 6-16
 1 Ko 3:16
 1 Ko 6:11, 19
 1 Ko 12:1-13
 2 Ko 1:21-22
 2 Ko 5:5
 2 Ko 13:13
 Gal 3:2-5
 Gal 4:6
 Gal 5:16-18, 22-25
 Ef 1:13-14, 17
 Ef 3:16
 Ef 4:3-4, 30
 Ef 5:18-20
 Ef 6:17-18
 1 Tes 1:5-6
 1 Tes 5:19-20
 2 Tes 2:13
 Tait 3:5-6
 Iblu 2:4
 Iblu 9:14
 1 Pita 1:2, 11
 2 Pita 1:20-21
 1 Zion 2:20
 1 Zion 3:24
 1 Zion 4:13
 1 Zion 5:6-8

Mbumbukiam manqei-qape neka gigiap ate ndægo gekhakheinam

Met 19:4
 Zion 1:1-3
 Kel 14:15
 Kel 17:24-26
 1 Ko 8:6
 Kol 1:15-16
 Iblu 1:2
 Iblu 11:3
 Veve 4:11

Mbumbukiam-qa keoge matev-qa yaq-te

Met 6:25-34
 Met 10:29-31
 Kel 14:15-17
 Lom 8:28
 Lom 11:36
 Kol 1:17
 Iblu 1:3
 Zems 4:13-16

Ezoqam-qa yaq-te

Ezoqa ewaqape, manqa-zapazapa-ús

Zion 8:7-9
 Lom 3:9-20, 23
 Lom 5:12
 Gal 3:22
 1 Zion 1:8-10

Gekha matēv ndøgo, manqa-zapa

Lom 1:18-32
 Lom 8:5-8
 Gal 5:19-21
 Ef 2:1-3
 Ef 5:3-5
 Kol 3:5-10
 Zems 4:17
 1 Pita 4:3
 1 Zion 3:4-5

Mbumbukiam-qa yaq-fa-qa yaq-te, ezoqa manqa-zapazapa-us-te

Met 10:28
 Met 13:41-42
 Zion 3:18-20, 36
 Kel 17:30-31
 Lom 1:18-19
 Lom 6:23
 Gal 6:7-8
 Kol 3:5-6
 2 Tes 1:7-9
 Iblu 9:27
 Iblu 10:26-31
 1 Pita 1:17
 1 Pita 4:3-5
 Zud 1:7
 Veve 20:11-15

*Khandi Miavmiav ndape-qa yaq-te**Mbumbukiam, kuku, ezoqa ewaqape-te, neka khandi:zat-qa ndøgó*

Zion 3:16-17
 Lom 5:8
 Ef 2:4-9
 1 Tim 2:4-6
 2 Pita 3:9
 1 Zion 4:9-10

Mbumbukiam-ge Yo, Yesu Keliso, ni khandi:nat-qa me:nanim

Mak 10:45
 Zion 3:16
 Lom 4:25
 Lom 5:8
 1 Ko 15:3-4
 2 Ko 5:19-21
 Gal 3:13
 1 Tim 1:15
 1 Tim 2:4-6
 Iblu 2:9
 Iblu 9:28
 1 Pita 1:3-5
 1 Pita 1:18-20
 1 Pita 2:24-25
 1 Pita 3:18
 1 Zion 2:2
 Veve 5:8-10

Yesu-qa kouk, niqa manqa-zapazapa, gè-evøzám

Met 26:26-29
 Lom 3:25
 Lom 5:9-10
 Ef 1:7

Iblu 9:11-14
 1 Zion 1:6-7
 Veve 7:14-17

Mbumbukiam, niqa manqa-zapazapa, segembøé-navøém

Met 26:28
 Kel 5:29-31
 Kel 10:43
 Kel 26:15-18
 Ef 1:7
 Kol 1:13-14
 Kol 2:13-14
 Iblu 10:17-18
 1 Zion 1:8-2:2

Ni Mbumbukiam-qa bøi-te, Yesu-qa kóuk qazi:-ndaføyamba-én

Kel 13:38-39
 Lom 1:16-17
 Lom 3:21-26
 Lom 5:1, 9-10, 18-19
 2 Ko 5:21
 Gal 2:16
 Gal 3:6-9
 Tait 3:7
 1 Zion 2:1-2

Mbumbukiam, ni khandi miavmiav ni-etoám

Met 19:16-30
 Luk 10:25-28
 Zion 3:1-16
 Zion 5:19-29
 Zion 10:10
 Zion 11:25-26
 Zion 14:6
 Zion 17:2-3
 Zion 20:31
 Kel 4:12
 Lom 5:21
 Lom 6:5-14
 Lom 8:10-17
 2 Ko 5:17
 Gal 2:19-20
 Ef 2:1-6, 8
 Kol 2:13
 Kol 3:1-4
 2 Tim 1:10
 Tait 3:4-7
 1 Pita 1:23
 1 Zion 5:11-13

Mbumbukiam, ni møndø-ekeza-nakheis-én

Zion 1:12-13
 Lom 8:14-17
 Gal 4:6-7
 Ef 1:13
 Iblu 12:5-11
 1 Zion 3:1-2

Ni qazi:nøten, av nqægo, Mbumbukiam ni khandi:nat-qa ndøgō, yaq gekha matev zìgonēm?

Ni Mbumbukiam-té qazinø-qambún neka manqa-zapazapa matanam, zì-ivøvé

Met 4:17
 Mak 6:12
 Luk 13:1-5
 Luk 15:1-31
 Luk 24:45-47
 Kel 2:37-40
 Kel 3:19-20
 Kel 17:29-31
 Kel 20:21
 Kel 26:19-20
 2 Ko 7:8-11
 2 Pita 3:9
 Veve 9:20-21

Ni Yesu av qazi:-unimanqatinim nqægo: Ndego ni khandi miavmiav ni-etoam

Zion 1:12
 Zion 3:15-18, 36
 Zion 6:47
 Zion 14:6
 Zion 20:31
 Kel 4:11-12
 Kel 16:30-31
 Lom 3:20-22
 Lom 10:9-13
 Gal 2:16
 Ef 2:8-9

Ni Baebol ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat, zigeveømém, yaq nøtenat zindapém, Mbumbukiam-qa yaq-te neka teqa poev-qa yaq-te

Met 4:1-4
 Met 5:17-20
 Met 22:29
 Zion 8:31-32
 Zion 20:31
 Kel 20:32
 Lom 15:4
 Lom 16:26
 Kol 3:16
 1 Tes 2:13
 1 Tim 4:13
 2 Tim 3:14-17
 Iblu 4:12
 1 Pita 1:22-25
 2 Pita 1:19-21
 2 Zion 9-10
 Veve 1:3

Ni ibøkha iz zindapém

Met 3:1-2, 5-6
 Met 28:18-20
 Zion 3:22
 Zion 4:1-2
 Kel 2:37-42
 Kel 8:12, 36-38
 Kel 10:44-48
 Kel 16:14-15, 31-33
 Kel 19:1-7
 Kel 22:12-16
 Lom 6:1-4
 Gal 3:26-27
 Kol 2:12

1 Pita 3:20-22

Ni Klisten ezoqa nøme namba, zipindumát, vizi-guligulimát-a, Mbumbukiam-qa Manqat vizi-ewagát

Kel 2:41-47
 Kel 12:12
 Kel 20:7
 Lom 12:4-8
 1 Ko 14:26
 Ef 4:11-16
 Kol 3:15-17
 1 Tim 4:13
 Iblu 10:24-25

Ni Klisten ezoqa nøme namba, Evezøza-qá lou loge matev zigoát

Met 26:26-30
 Mak 14:22-26
 Luk 22:14-20
 1 Ko 10:14-22
 1 Ko 11:17-34

Klisten Ezoqam-qa yage eqeieqei-qa yaq-te

Gekha matēv ndøgo, tøni-fakhanumat, ni Mbumbukiam zi-unimanqatintát

Mak 11:22-26
 Luk 17:5-6
 Zion 14:1
 Lom 5:1-11
 Lom 14:22-23
 1 Ko 13:13
 2 Ko 5:6-7
 Gal 5:6
 Iblu 11:1-40
 Zems 1:2-8
 Zems 2:14-16
 1 Pita 1:3-9

Ni Mbumbukiam, nigi Tat, neka Yesu Keliso, nigi Evezøza, tiqa manqat o-mba ziondapát

Zion 14:15, 21, 23-24
 Zion 15:10-17
 Lom 13:8-10
 1 Pita 1:14
 1 Zion 2:3-6
 1 Zion 3:22-24
 2 Zion 5-6

Ni Mbumbukiam-te nekā ezoqa ewaqape-te, kuku nigoát

Met 5:43-48
 Met 22:37-40
 Mak 12:28-33
 Luk 10:25-37
 Zion 14:21
 Zion 13:34-35
 Zion 15:12-17
 Lom 12:9-10
 Lom 13:8-10
 1 Ko 13:1-8
 1 Ko 16:14
 Gal 5:13-14
 1 Tes 4:9-10
 Zems 2:1-9
 1 Pita 1:8

1 Pita 4:8
 1 Zion 2:9-11
 1 Zion 3:11-19
 1 Zion 4:7-2
 1 Zion 5:3

Niqa matev āv tønégóát, av Yesu-qa matev ndægo

Zion 13:34-35
 Zion 14:27
 Lom 12:9-16
 Gal 5:22-26
 Filip 1:27
 Kol 3:11-17
 1 Tes 5:16-18

Ni zīgūlīgūlimát

Av qazí-gūlīgūlimát nqægo:

Met 6:5-13
 Met 7:7-11
 Met 18:19-20
 Mak 11:24-25
 Luk 11:1-13
 Luk 18:1-8
 Luk 21:36
 Zion 14:13-14
 Zion 15:7
 Zion 16:23-24
 Lom 8:26-27
 Lom 12:12
 Ef 6:18
 Filip 4:6-7
 Kol 4:2
 1 Tes 5:17
 1 Tim 2:1-4, 8
 1 Tim 4:4-5
 Iblu 4:16
 Iblu 10:19-22
 Zems 1:5-8
 Zems 4:2-3
 Zems 5:13-18
 1 Pita 4:7
 1 Zion 3:21-22
 1 Zion 5:14-15

Ezoqa vinivinimba-qa gūlīgūli matev, Baebol mokho-te

Met 11:25-26
 Met 14:23
 Met 19:13-15
 Mak 1:35
 Luk 5:16
 Luk 6:12
 Luk 22:32, 39-46
 Zion 11:41-42
 Zion 17:1-26
 Kel 4:24-31
 Kel 16:25-26
 Kel 20:36
 Kel 21:5
 Lom 1:9-10
 Lom 10:1-2

Lom 15:30-33
 2 Ko 12:7-10
 Ef 1:15-20
 Ef 3:14-21
 Ef 6:19-20
 Filip 1:3-5, 9-11
 Kol 1:9-12
 Kol 4:3-4
 1 Tes 3:9-12
 2 Tes 1:11-12
 2 Tes 3:1-5
 Iblu 5:7
 Iblu 7:25

Lou logemav matev-qa yaq-te

Met 1:16-18
 Mak 2:18-20
 Kel 13:1-3
 Kel 14:23

Ni ike manqat zimanqatát, Mbumbukiam-te

Luk 17:11-19
 Zion 6:11
 Lom 1:21
 Ef 5:20
 Filip 4:4-7
 Kol 2:7
 Kol 3:17
 Kol 4:2
 1 Tes 5:18
 1 Tim 2:1
 1 Tim 4:4-5

Ni ezoqa nøme, zizø-tøkeát

Met 6:1-4
 Met 7:12
 Met 25:31-40
 Luk 3:10-11
 Luk 6:38
 Kel 11:27-30
 1 Ko 10:24
 2 Ko 8:1-15
 2 Ko 9:1-15
 Gal 6:9-10
 Filip 4:14-19
 Iblu 10:24
 Iblu 13:1-3, 16
 Zems 1:27
 Zems 2:15-16, 26
 1 Zion 3:16-18

Ni ezoqam-qa manqa-zapazapa, ni-te ndimatanam, segenimbó-navupát

Met 6:12, 14-15
 Met 18:21-35
 Mak 11:25-26
 Luk 6:37
 Luk 17:3-4
 2 Ko 2:5-11
 Ef 4:31-32
 Kol 3:13

Ni yaq-fia zitawatak, ezoqam-te

Met 5:38-42
 Luk 6:27-28
 Lom 12:19-21
 1 Tes 5:15
 Iblu 10:30
 1 Pita 2:23
 1 Pita 3:9

Ni nikeza kha, zi-eqawatak

Met 5:3-12
 Met 18:1-5
 Luk 14:7-11
 Luk 18:9-14
 Ef 4:2
 Filip 2:3-11
 Kol 3:12-13
 Zems 4:6, 10
 1 Pita 5:5-6

Moni neka gigiap-qa yaq-te

Met 6:19-21, 24-34
 Luk 12:13-21, 32-34
 Kel 20:35
 1 Tim 6:6-10, 17-19
 Iblu 13:5-6
 Zems 2:1-9
 Zems 5:1-6

Manqa ovøyam-qa yaq-te, ezoqa nøme namba

Met 5:25-26, 38-42
 Met 18:15-17
 Lom 12:14-21
 1 Ko 6:1-8

Ni gaman ezoqam, zizø-vizupát

Met 22:15-22
 Kel 5:27-29
 Lom 13:1-7
 1 Tim 2:1-2
 Tait 3:1
 1 Pita 2:13-14, 17

Ni khape mbumbuk neka batae-te, ziguligulimák neka zizø-vizapák

Met 4:10
 Kel 17:16, 29-31
 1 Ko 5:11
 1 Ko 6:9-11
 1 Ko 8:1-13
 1 Ko 10:6-7, 14-22
 2 Ko 6:14-18
 Gal 5:19-21
 1 Tes 1:9-10
 1 Pita 4:3
 1 Zion 5:21
 Veve 21:8
 Veve 22:15

Ni manqa-sisi matev, zigodák neka zì-unimanqatinimák

Kel 13:4-12
 Kel 19:11-20

Gal 5:19-21
 Veve 21:8
 Veve 22:15

Ni Mbumbukiam-te o khape mbumbuk-te, søvakha gigiap løvusam matev, zigodk

Met 9:13
 Mak 12:33
 Lom 12:1
 Iblu 9:6-10:18

Ni mambe okho matev, zigodk

Met 5:27-30
 Zion 8:2-11
 Lom 13:9
 1 Ko 5:9-12
 1 Ko 6:9-20
 Gal 5:19
 Ef 5:3-6
 Kol 3:5-6
 1 Tes 4:1-8
 Iblu 13:4
 Zud 1:7

Ni ibøkha soqa, khapekhapē zi-izamak

Lom 13:13
 1 Ko 5:11
 1 Ko 6:9-11
 Gal 5:19-21
 Ef 5:18
 1 Tim 3:1-3
 Tait 1:7
 1 Pita 4:3-5

Klisten Bawan-qa yaq-te

Klisten bawan ezoqam-qa yaq-te

Kel 2:41-47
 Lom 12:4-8
 1 Ko 12:12-31
 1 Ko 14:26
 Ef 1:22-23
 Ef 2:19-22
 Ef 4:1-16
 Kol 1:18
 Iblu 10:24-25
 1 Pita 2:4-10
 Veve 19:5-9

Klisten megetapak-qa yaq-te

Kel 6:1-6
 Kel 14:23
 1 Tim 3:1-13
 Tait 1:5-9

Guguna manqat, Klisten megetapak-te

Met 28:18-20
 Luk 22:24-27
 Kel 20:17-35
 1 Tes 2:3-9
 1 Tim 4:6-16
 2 Tim 2:1-2, 14-19, 22-24
 2 Tim 4:1-5
 Tait 2:7-8

1 Pita 5:1-4

Vizap matev, Klisten megetapak-te

1 Ko 9:14

Gal 6:6

1 Tes 5:12-13

1 Tim 5:17-19, 22

Iblu 13:7, 17

Yage-qa yaq-te, nigi ezoqam namba

Zivis neka zas, tiqa yaq-te

Met 19:4-6

1 Ko 7:1-16

Ef 5:21-33

Kol 3:18-19

Tait 2:1-5

Iblu 13:4

1 Pita 3:1-7

Nakheis-qa yaq-te

Met 15:3-6

Luk 2:51

Ef 6:1-3

Kol 3:20

1 Tim 5:4, 8

Iblu 12:7-11

Evøndipakha-qa yaq-te

Ef 6:4

Kol 3:21

1 Tim 3:4-5

Ngængæm-qa yaq-te

Kel 6:1-3

Lom 7:2-3

1 Ko 7:39-40

1 Tim 5:3-16

Zems 1:27

Sakhei neka angana zøuvis-qa yaq-te

Met 5:31-32

Met 19:3-9

Luk 16:18

Lom 7:1-3

1 Ko 7:10-16

Ni Klisten ezoqam, yage føgakh tøni-fakhanumat

Yage føgakh-qa yaq-te

Lom 8:18-25, 28

2 Ko 1:4

2 Ko 4:16-18

Zems 1:2-4

1 Pita 1:6-9

1 Pita 2:19-21

1 Pita 5:8-10

Klisten ezoqam-te, potonam matev neka ngenøgim matev tøndo-okhoat

Met 5:10-12

Mak 13:9-13

Luk 12:4-9

Zion 15:18-21

Zion 16:1-4
 Kel 5:41
 Lom 8:35-37
 Lom 12:12-14, 17-21
 1 Ko 4:11-14
 2 Ko 4:8-11
 2 Ko 12:10
 Filip 1:28-29
 2 Tes 1:4-8
 2 Tes 3:2-5
 2 Tim 3:10-14
 Iblu 10:32-39
 Iblu 12:3-7
 1 Pita 3:13-17
 1 Pita 4:12-19
 Veve 2:10

Ni Klisten ezoqam, kopømbaqapé, løvøte-qa yaq-te, møe mbain, siziyagát

Zion 6:39-40
 Zion 11:17-27
 Zion 14:1-4
 Lom 8:10-11, 38-39
 Lom 14:7-9
 1 Ko 15:12-58
 2 Ko 5:1-10
 Filip 1:20-24
 1 Tes 4:13-18
 Iblu 2:14-15
 Veve 14:13
 Veve 21:1-4
 Veve 22:1-5

Mbumbukiam, Klisten ezoqa namba, ndøgoát, neka vøzø-tøkeāt

Met 18:19-20
 Met 28:19-20
 Zion 14:16-23
 Lom 8:35-39
 2 Ko 6:16-18
 Ef 3:17-19
 Filip 4:13
 Kol 2:6-7
 2 Tes 3:16
 Iblu 13:5-6

Nqova soqaqape, ni ngiænoat-qa ndøgó

Met 13:19
 Met 25:41
 Luk 4:1-13
 Luk 22:3-4
 Zion 8:42-44
 2 Ko 2:10-11
 2 Ko 4:4
 2 Ko 11:13-15
 Ef 2:2
 1 Tes 2:18
 2 Tes 2:9-12
 1 Pita 5:8-9
 1 Zion 3:8-10
 Veve 12:7-12
 Veve 20:1-3, 10

Mbumbukiam-qa bazaføgakh mokho-te, ni Saitan-qa khamasim matev, zitømbuatát

Met 4:1-11
 Met 6:13
 Luk 22:31-32
 Zion 17:14-19
 Lom 8:31-39
 Lom 12:12
 Lom 16:19-20
 1 Ko 10:12-13
 1 Ko 16:13
 2 Ko 12:7-10
 Ef 3:20-21
 Ef 6:10-18
 Filip 4:13
 1 Tes 3:5-8
 2 Tes 3:3
 2 Tim 1:7-8
 Iblu 2:18
 Iblu 4:14-16
 Iblu 12:1-2
 Zems 4:7
 1 Pita 1:5
 1 Pita 5:8-11
 1 Zion 4:4
 1 Zion 5:3-5
 Veve 12:7-12

Enqoni-us ezoqam khakheinøvem-qa yaq-te

Met 4:23-25
 Met 9:35
 Met 11:2-5
 Kel 3:1-8
 Kel 8:4-8
 Kel 19:11-12
 Kel 28:8-9
 1 Ko 12:9
 2 Ko 12:7-10
 1 Tim 5:23
 2 Tim 4:20
 Zems 5:14-15

*Matev vinivinimba, megemege-te ndøgo, tøfakhanumit**Yesu nqanek manqei-qape-te, nango tendoqavan*

Met 24:29-44
 Zion 14:1-3
 Kel 1:10-11
 Kel 3:19-21
 Filip 3:20
 Kol 3:4
 1 Tes 1:9-10
 1 Tes 3:13
 1 Tes 4:13-5:11
 2 Tes 1:6-10
 2 Tes 2:1-3
 1 Tim 6:13-15
 2 Tim 4:8
 Iblu 9:28
 2 Pita 3:1-13
 1 Zion 3:1-3
 Veve 1:7

Veve 22:12-13

Ezoqa ewaqape, Mbumbukiam-qa manqa ovøyam-te, tiowanim

Met 7:21-23

Met 16:24-27

Met 25:31-46

Zion 3:18-21

Zion 5:24-30

Kel 17:30-31

Lom 2:1-11

Lom 14:10-12

1 Ko 3:10-15

1 Ko 4:5

2 Ko 5:9-10

2 Tes 1:5-10

Iblu 9:27-28

Iblu 10:26-31

1 Pita 1:17

1 Pita 4:3-5

Veve 19: 11-16

Veve 20:11-15

Ezoqa ndigu, Mbumbukiam gekhandi:z, te namba miavmiav ndøyagát

Luk 12:32-34

Zion 14:1-3

2 Ko 5:1-8

Filip 1:23

Kol 3:1

1 Pita 1:4-5

Veve 4:1-11

Veve 7:9-17

Veve 21:1-4

Veve 21:9-22:5

Veve 22:14-15

Gøina manqei-qa yaq-te

Met 10:28

Met 13:41-42, 47-50

Met 25:41

Luk 16:23-26

2 Tes 1:7-9

Veve 20:10-15

Veve 21:8